

ACADEMIA
DE ȘTIINȚE
SOCIALE ȘI
POLITICE A
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA



DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

A. MOLDOVA
VOLUMUL II

EDITURA
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

ROMANIAE
DOCUMENTA
A
HISTORICA
MOLDOVA

VOL. II

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
SECȚIA DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

COMITETUL DE REDACȚIE

MIHAI BERZA, CONSTANTIN CIHODARU,
DAMASCHIN MIOC, FRANCISC PALL,
ȘTEFAN PASCU și ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE „A. D. XENOPOL”
IAȘI

Ț. MOLDOVA
VOJMYL II
(1449 — 1486)

VOLUM ÎNTOCMIT
DE
LEON ȘIMANSCHI
în colaborare cu
GEORGETA IGNAT și DUMITRU AGACHE

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București, 1976

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

*Calea Victoriei 125
Bucureşti, sector 1, tel. 50 76 80*

www.dacoromanica.ro

*În memoria
lui Ioan Bogdan
și a lui Mihai Costăchescu*

P R E F A Ț Ă

Cel de al doilea volum din seria A, Moldova, a colecției Documenta Romaniae Historica însumează 292 de acte interne referitoare la perioada 1449—1486. Limita cronologică inferioară a volumului coincide, deci, cu începutul domniei lui Alexandrel, fiul lui Iliăș și nepotul lui Alexandru cel Bun, în timp ce limita superioară corespunde celui moment din domnia lui Ștefan cel Mare care marchează începutul unei noi etape în activitatea de guvernământ a marelui voievod.

Redactate, în marea lor majoritate, de către dieci ai cancelariei oficiale de stat și cuprinzând, obișnuit, dispoziții domnești referitoare la multiplele aspecte ale proprietății feudale, documentele incluse în volum reușesc totuși să transmită o cantitate apreciabilă de informații, directe sau indirecte, asupra desfășurării procesului istoric obiectiv. Primele 61 de acte, provenind din anii imediat premergători domniei lui Ștefan cel Mare, oglindesc, astfel, neconținutele frământări politice interne care au făcut ca pe tronul Moldovei să se perinde, în numai 8 ani, 6 domnii, puterea mării boierimi să atingă apogeul dezvoltării sale economice și politice din secolul al XV-lea, sugestive în acest sens fiind privilegiile obținute de Mihail logofăt, iar prima confruntare cu Imperiul otoman în plină expansiune să se încheie în defavoarea Moldovei, prin acceptarea tributului. La rîndul lor, următoarele 204 documente reflectă, de-a lungul a trei decenii, preocupările fără precedent ale lui Ștefan cel Mare de a reînnoi principiile de guvernare a statului feudal, limitînd autonomia politică a mării boierimi și alăturînd-o, în forme de colaborare specifice, responsabilităților sporite care reveneau puterii centrale în noua fază de dezvoltare istorică, de a atenua discrepanțele apărute anterior în structura proprietății feudale, pentru a reda societății echilibrul necesar afirmării plenare a potențialului său creator, de a asigura, în sfîrșit, o ordine internă în măsură să stimuleze aderența obștească la dobîndirea tuturor acelor condiții de viabilitate și prosperare a țării. În general însă, aproape toate aspectele fundamentale ale procesului istoric din această perioadă: activități economice, raporturi sociale, fenomene sau evenimente politice, preocupări administrative, religioase etc. se resfrîng, nemijlocit sau sub alte forme, în cadrul materialului documentar editat. Mai mult chiar, cele 24 de acte false ale volumului, la care se vor putea adăuga eventual și cele trei acte îndoielnice, precum și cele 14 falsuri menționate în comentariul doc. nr. VI, ilustrează, prin însăși semnificația atribuirii lor acestui interval cronologic, măsura valorilor istorice realizate acum în Moldova, permanența lor în conștiința istorică populară sau cultă.

Avînd în vedere tocmai această continuă redimensionare pe care a suportat-o și, desigur, o va suporta încă informația documentară a volumului, colectivul de editare a încercat să ofere tuturor cercetătorilor trecutului românesc un instrument de lucru la nivelul cerințelor științifice actuale, preluînd în mod creator contribuția de aceeași natură a predecesorilor și adăugînd elemente noi,

depistate cu prilejul cercetării în detaliu a pieselor incluse în volum. În acest sens, se cuvin a fi remarcate, de bună seamă, cunoscutele ediții de documente slavone moldovene din secolul al XV-lea datorate lui Ioan Bogdan, lui Mihai Costăchescu, precum și colectivului care a participat la alcătuirea primelor două volume ale colecției Documente privind istoria României, seria A, Moldova. Consemnăm, de asemenea, opera de proporții impresionante, consacrată documentelor domniei lui Ștefan cel Mare, a aceluiași profesor ieșean, Mihai Costăchescu, operă rămasă în manuscris și a cărei primă parte, cuprinzând actele din perioada 1457—1489, nu a mai fost regăsită, din nefericire, în arhiva sa personală, pentru a putea fi predată Bibliotecii Academiei și utilizată astfel la întocmirea acestui volum, așa cum s-a întâmplat cu partea a II-a (constituind astăzi manuscrisul cu cota A—2 000—XIV) pentru volumul al III-lea din prezenta colecție. Excepție de la această situație fac doar patru piese (nr. 62, 63, 231 și 263), plasate de autor, conform metodei sale de editare, la sfârșitul perioadei în care ele au putut să apară, dar avînd primul termen în cadrul intervalului cronologic al volumului de față.

În ceea ce privește forma de prezentare a textelor sau a materialelor anexe, autorii volumului au respectat întocmai regulile stabilite cu prilejul alcătuirii volumului I al seriei, cînd produsul diplomatic din secolul al XV-lea a fost estimat în întreaga sa specificitate. Ca urmare, toate întregirile operate în textul slavon au fost consemnate prin paranteze: rotunde, atunci cînd cauza a constituit-o un procedeu sau altul de prescurtare, și unghiulare, atunci cînd motivul s-a aflat în factorii externi care au acționat asupra documentului de la nașterea sa pînă astăzi. Traducerile actelor păstrate în original au fost efectuate, de asemenea, în spiritul deslăvizării lexicale și fonetice a numelor proprii românești, exceptînd, firește, cazurile unor situații cu totul particulare. Datele arhivistice, paleografice și bibliografice, comentariile asupra unor aspecte diplomatice proprii precum și notele, cărora li s-a dat o extindere sporită, au fost întocmite, la rîndul lor, astfel încît să faciliteze înțelegerea adecvată a expresiei documentare. În sfîrșit, în cadrul indicilor de nume și de materii au fost introduse acele titluri care să ușureze depistarea, în forma lor specifică, a informațiilor căutate, iar facsimilele anexez prezintă cu prioritate imaginile actelor care nu au cunoscut pînă acum reproduceri asemănătoare, așa încît aria controlului de necesitate să se poată apropia, chiar și fără consultarea originalelor, de limita maximă.

Firește însă că preocuparea colectivului de lucru al volumului pentru crearea unor condiții mai bune cercetării științifice de specialitate nu se reflectă numai sub aspectele menționate mai sus. Creșterea numerică a pieselor referitoare la perioada 1449—1486, precum și înlocuirea celor deja cunoscute cu forme superioare a constituit un obiectiv de egală însemnătate, sugestivă, în acest sens, fiind comparația cu secțiunile corespunzătoare ale volumelor I și II din vechea colecție academică, D.I.R., A, Moldova. Astfel, dacă se are în vedere că din rîndul celor 256 de acte publicate în volumele D.I.R., A, I și II, 14 piese au fost îndepărtate: cinci fiind trecute la documente îndoietnice și false (vol. I, nr. 284, 397, 447, 448 și 463); șase, contopite cu forme arhivistice provenind de la aceleași documente, dar considerate ca acte distincte (vol. I, nr. 308 = 321, 313 = 315, 326 = 328, 330 = 331, 385 = 386, 394 = vol. II, nr. 40); unul (vol. II, nr. 54), identificat cu falsul original publicat sub aceeași dată (nr. II); iar două, trecute la volumul III al colecției (nr. 351 și 376; pentru datele lor reale vezi lista anexă) — rezultă un spor de 23 de documente. Această cifră nu exprimă însă cu destulă exactitate diferența cantitativă existentă, deoarece, pe de o parte, cinci documente din rîndul celor adăugate (nr. 66, 89, 152, 169

și 232) nu figurează în volumele vechii colecții din pricina caracterului lor parțial extern, iar pe de altă parte, pentru că numai 161 din cele 242 de documente existente și în volumele colecției D.I.R. sînt publicate după forme identice, restul de 81 fiind editate după forme mai bune, adică după piesele arhivistice sau după edițiile princeps corespunzătoare și nu după texte mijlocitoare. Dintre acestea din urmă, șase acte sînt date după forme superioare cu cel puțin o treaptă valorică celor folosite anterior : două originale (nr. 183 și 203) — pentru un rezumat și, respectiv, o traducere —, trei traduceri (nr. 6, 157 și 190) — toate pentru simple rezumate — și un rezumat cuprinzător (nr. 97) — pentru unul succint.

Într-un raport similar se află și documentele îndoielnice și false ale volumului, în număr de 27, deci cu 12 mai multe decît cele ale vechii colecții. Cum însă două piese false au fost contopite (vol. I, nr. 12 și 15), iar altele două (nr. 9 și 11) au fost apreciate ca mărturii ale relațiilor externe, sporul falsurilor din prezentul volum se ridică la cifra de 15. Cinci acte neautentice provin, după cum s-a menționat deja, din rîndul actelor autentice, iar unul (nr. VII), dintre actele false ale aceleiași colecții, dar publicat sub o altă dată, așa încît numai nouă (nr. VI, IX, X, XII, XIII, XVIII, XIX, XXI și XXIII) reprezintă piese propriu-zis noi.

Raportat însă nu numai la secțiunile amintite ale colecției D.I.R., deficitară, în genere, ca metodă de publicare a documentelor medievale, ci la întregul material edit de pînă acum, dintre cele 292 de acte ale volumului numai 15 (nr. 62, 72, 88, 105, 116, 125, 126, 171, 180, 263, VI, X, XII, XIII și XVIII) reprezintă totuși piese complet necunoscute literaturii de specialitate, în timp ce 12 (nr. 30, 63, 68, 71, 91, 236, 242, 256, IX, XIX, XXI și XXIII) au fost preluate din publicațiile anterioare. Aceștia li se adaugă un număr de șase documente originale (nr. 11, 265, V, VII, XIV și XXII), al căror text slav se publică pentru prima dată, deoarece în volumele D.I.R., A, I și II au apărut doar traduceri lor, precum și un act (nr. 120) rămas fără text slav încă din ediția lui I. Bogdan.

Deși investigația arhivistică și bibliografică efectuată a reușit să se concretizeze în acumulările de material documentar înfățișate mai sus, autorii volumului sînt conștienți de lacunele acestuia. Nu s-au putut edita, nici acum, de exemplu, textele slave ale documentelor Mitropoliei duse în Polonia de mitropolitul Dosoftei și despre care, în prezent, există aproape certitudinea păstrării lor în depozitele arhivelor vieneze, după cum nu s-au putut procura nici textele slave ale celor 14 falsuri menționate în comentariul doc. nr. VI. Piese noi, poate chiar originale, vor apărea, de asemenea, și în urma explorării metodice a arhivelor sovietice, mai ales a celei centrale, unde se găsește fondul guberniei Basarabia. Dar, chiar și într-o asemenea situație, o cercetare cu adevărat exhaustivă va rămîne încă, pentru multă vreme, și în acest domeniu, doar un deziderat, marcat de relativitatea generală pe care o imprimă rezultatelor obținute progresul neconținut al creației științifice.

După calitatea, raportată la produsul diplomatic primar, a celor 292 de documente ale volumului, 160 sînt publicate după originale, 14 după facsimile, 13 după alte ediții ale originalelor sau ale unor copii exacte făcute după acestea, unul după o transcriere modernă, 10 după copii vechi, 44 după traduceri (din care 7 germane și una latină), iar 49 după rezumate (din care 11 germane și unul grecesc). Așadar, numai 189 de texte reprezintă reproduceri fidele sau cu deosebiri minime ale originalelor slavone, restul de 103, fie că au fost scrise în aceeași limbă ca și modelele — cum este cazul copiilor vechi — fie că traduc conținutul actelor sau doar îl rezumă, constituind imagini trunchiate și, ca atare, putînd oricînd a fi înlocuite cu piese de mai bună calitate. Chiar și documentele din

prima categorie, reproducând forme neoriginale, vor putea beneficia însă, în viitor, de ediții superioare, întrucât, cu excepția a 10 piese, aflate odinioară în colecții particulare (nr. 59, 144, 147, 149, 153, 195 și 261) sau necunoscute (nr. 200, 224 și XIII), restul de 18 există sau pot fi considerate ca existând încă în arhive publice: zece în U.R.S.S. (nr. 37, 55, 112, 127, 165, 189, 219, VII, IX și XVI), trei în Turcia (nr. 61, 146 și IV), două în Grecia (nr. 135 și 176), două probabil în Austria (nr. 128 și 193), iar unul în țară (nr. 102).

În ceea ce privește proveniența tuturor formelor după care s-au publicat documentele volumului, 101 se află la Biblioteca Academiei, 61 la Arhivele Statului București, 29 la Arhivele Statului Iași, 12 la Arhiva principală a actelor vechi din Varșovia, 10 la Muzeul județean Suceava, 8 la Arhivele Statului Suceava (3 provenind de la Mănăstirea Putna), 6 la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” — Iași, 4 la Biblioteca de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin”, 3 la Mănăstirea Putna, cîte două la Muzeul literaturii române, la Biblioteca centrală universitară din Cluj-Napoca și la Biblioteca publică „M. E. Salticov-Scedrin” din Leningrad, cîte unul la Biblioteca Centrală de Stat, la Arhivele Statului Piatra Neamț, la Arhivele Statului Brașov, la Muzeul de istorie și arheologie al județului Prahova, la Muzeul militar central, la Muzeul „Peleş” — Sinaia și la Biblioteca științifică centrală din Kiev, iar 44 au fost publicate după ediții anterioare. Dintre acestea, 6 documente se află în custodia Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România, fiind preluate de la Arhivele Statului Suceava, de la Muzeul județean Suceava, de la Muzeul literaturii române și, respectiv, de la Muzeul militar central. Menționăm că valoarea acestei statistici este însă provizorie, deoarece acțiunea de centralizare a fondurilor documentare în arhivele de stat — acțiune care continuă și în prezent — va mai produce, probabil, schimbări în structura depozitelor actuale.

Volumul reprezintă rezultatul unei munci colective, în cadrul căreia responsabilitatea și efectuarea principalelor operațiuni: lectura, prelucrarea și traducerea documentelor, întocmirea paragrafelor și a listelor anexe, precum și elaborarea indicilor, aparțin lui Leon Șimanschi, a celor complementare Georgetei Ignat, iar a celor auxiliare lui Dumitru Agache. Colaționarea celor 7 documente slavone aflate în U.R.S.S. a fost făcută de către colegul I. Caproșu. Menționăm, de asemenea, utilizarea bibliografiei actelor moldovene din secolele XV—XVII, precum și a fișierului consemnînd noile achiziții de la Biblioteca Academiei, instrumente de lucru întocmite la Institutul de istorie „N. Iorga” din București și care ne-au fost puse, cu toată bunăvoința, la dispoziție. Mulțumiri deosebite exprimăm încă o dată cercetătorului Al. I. Gonța, a cărui lucrare în manuscris, Indicele numelor de locuri din Moldova, ne-a fost de un real folos.

PRESCURTĂRI — BIBLIOGRAFIE

- Antonovici, *Bogdana* = Antonovici, economul Ioan, *Istoria comunei Bogdana din plasa Simila, județul Tutova*, Bîrlad, 1906.
- Antonovici, *Doc. bîrlădene* = Antonovici, preotul Ioan (episcopul Hușilor Iacov), *Documente bîrlădene*, vol. III—IV, Bîrlad, 1915, 1924.
- Antonovici, *Doc. <comunicate>* = Antonovici, economul Ioan, *Documente <comunicate de ...>*, în „Făt-Frumos“, I (1904), Bîrlad.
- Antonovici, *Doc. schituri Tutova* = Antonovici, episcopul Hușilor Iacov, *Documente de ale fostelor schituri Orgoeștii, Bogdănița, Pirveștii, Ctrîbașii și Minzații, din județul Tutova*, Huși, 1929.
- Aramă, *Regeste* = Aramă, D., *Regeste de documente de la Ștefan cel Mare*, în „Studii și cercetări științifice, istorie“, Iași, VII (1956), fasc. 1, p. 155—157.
- Arbore, *Basarabia* = Arbore, Z. C., *Basarabia, țara lui Ștefan cel Mare*, în „Voința națională“, XXI (1904), nr. 5 765, din 2 (15) iulie, p. 1.
- Aricescu, *Rev. ist.* = Aricescu, C., *Revista istorică a Arhivelor Statului*, vol. II, București, 1876.
- Balan, *Doc. bucovinene* = Balan, Teodor, *Documente bucovinene*, vol. I—V, Cernăuți, 1933—1939, și vol. VI, București, 1943.
- Balan, *Două doc.* = Balan, Teodor, *Două documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, în „Codrul Cosminului“, VIII (1933—1934), p. 459—462.
- Balaur, *Doc. Răzenilor* = Balaur, Dimitrie I., *Documentele Răzenilor*, în „Biserica ortodoxă română“, LIV (1936), nr. 5—6, p. 273—304.
- Bălan, *Cetatea Hmielov* = Bălan, Teodor, *Cetatea Hmielov*, Cernăuți, 1927.
- Băleanu, *Doc. și reg.* = Băleanu, Alex., *Documente și regeste moldovenești*, în „Cercetări istorice“, VIII—IX (1932—1933), nr. 2, p. 80—150.
- Berechet, *Cojurătorii* = Berechet, Șt. Gr., *Particularitățile cojurătorilor la români. După documente slave*, în „Spicuior în ogor vecin“ [II] III, Chișinău, 1924, p. 1—46.
- Berechet, *Procedura de judecată* = Berechet, Ștefan Gr., *Procedura de judecată la slavi și români, partea III — Materiale privitoare la procedura de judecată la slavi și români*, Chișinău, 1926.
- Beza, *Urme românești* = Beza, Marcu, *Urme românești în răsăritul ortodox*, extras din revista „Boabe de grâu“, București, 1935.
- Boga, *Doc. basarabene* = Boga, L. T., *Documente basarabene*, IV — *Hrisoave și cărți domnești (1420—1500)*, Chișinău, 1929 (extras din „Arhivele Basarabiei“, I, 1929, p. 81—96, unde poartă titlul: *Documente din secolul al XV-lea*).

- Bogdan, *Album* = Bogdan, Jean, *Album paléographique moldave. Documents du XIV^e et XVI^e siècle, recueillis par ..., avec une introduction et des résumés par N. Iorga*, București—Paris, 1926.
- Bogdan, *Cnejii rom.* = Bogdan, I., *Despre cnejii români*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secției istorice”, seria a II-a, tom. XXVI (1903—1904), p. 13—44.
- Bogdan, *Doc. false* = Bogdan, I., *Documente false atribuite lui Ștefan cel Mare*, București, 1913 (extras din „Buletinul Comisiei istorice a României”, I, 1913).
- Bogdan, *Doc. mold. Brașov* = Bogdan, I., *Documente moldovenești din sec. XV și XVI în Arhivul Brașovului*, București, 1905 (extras din „Convorbiri literare”, XXXIX, 1903, nr. 7—10).
- Bogdan, *Doc. Râzenilor* = Bogdan, I., *Documentul Râzenilor din 1484 și organizarea armatei moldovene în sec. XV*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secției istorice”, seria a II-a, tom. XXX (1907—1908), p. 361—439.
- Bogdan, *Doc. Ștefan* = Bogdan, Ioan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. I—II, București, 1913.
- Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502* = Bogdan, Damian P., *Acte moldovenești din anii 1426—1502*, București, 1947.
- Bogdan, D. P., *Acte mold.* = Bogdan, Damian P., *Acte moldovenești dinainte de Ștefan cel Mare*, București, 1938.
- Bogdan, D. P., *Dipl. mold.* = Bogdan, Damian P., *Diplomatica slavo-română din secolele XIV și XV*, în „Revista istorică română”, VIII (1938), p. 95—123.
- Bogdan, D. P. *Diplomatica* = Bogdan, Damian P., *Diplomatica slavo-română*, în *D. I. R., Introducere*, vol. II, Editura Academiei, București, 1956, p. 3—224.
- Bogdan, D. P., *O matrice* = Bogdan, Damian P., *O străveche matrice de pecete românească*, în „Studii și materiale de istorie medie”, vol. I, Editura Academiei, București, 1956, p. 245—265.
- Bogdan, D. P., *Paleografia* = Bogdan, Damian P., *Din paleografia slavo-română*, în *D. I. R., Introducere*, vol. I, Editura Academiei, București, 1956, p. 79—168.
- Bogdan, D. P. *Patru acte* = Bogdan, Damian P., *Patru acte de la Ștefan cel Mare*, în „Revista arhivelor”, XII (1969), nr. 1, p. 245—262.
- Bulat, *Varia documenta* = Bulat, T. G., *Varia documenta (Daniile M-rii Moldovița ...)*, în „Arhivele Basarabiei”, V (1933), nr. 4, p. 327—348.
- Cantemir, *Descriptio Moldaviae* = Cantemirii, Demetrii, *Moldaviae Principis, Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae (Descrierea Moldovei)*, ad fidem codicum duorum in Bibliotheca Academiae Mosquitanae Scientiarum Servatorum, post Alexandrum Papiu-Ilarian iterum edita; traducere după originalul latin de Gh. Guțu; introducere de Maria Holban; comentariu istoric de N. Stoicescu; studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu; indice Ioana Constantinescu; cu o notă asupra ediției de D. M. Pippidi, Editura Academiei, București, 1973.
- Catalog* = *Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva istorică centrală a statului*, vol. I (1387—1620), București, 1957; Supliment I (1403—1700), București, 1975.
- Ciobanu, *Un doc. inedit* = Ciobanu, Ștefan, *Un document inedit din timpurile lui Ștefan cel Mare*, în „Revista istorică română”, XIV (1944), fasc. I, p. 79—83.
- Codrescu, *Uricariul* = Codrescu, Teodor, *Uricariul*, vol. II, ed. a doua, Iași, 1889, vol. VI—VII, Iași, 1875, vol. X—XI, Iași, 1888—1889, vol. XIV, Iași, 1889, vol. XVI—XVII, Iași, 1891, vol. XX, Iași, 1892, vol. XXII—XXIII, Iași, 1893—1895.

- Coman, *Murgeni* = Coman, Ghenuță, *Murgeni. Contribuții la istoria unei străvechi așezări*, Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă, Vaslui, 1973.
- Constantinescu, *Doc. mold.* = Constantinescu, D., *Documente moldovenesti din secolele XV—XVII*, în „Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” — Iași, VII (1970), p. 335—352.
- Costăchescu, *Arderea Trg. Floci* = Costăchescu, Mihai, *Arderea Țirgului Floci și a Țalomiței în 1470. Un fapt necunoscut din luptele lui Ștefan cel Mare cu muntenii*, Iași, 1935.
- Costăchescu, *Doc.* = Costăchescu, Mihai, *Documentele moldovenesti înainte de Ștefan cel Mare*, vol. I (1374—1437) — II (1438—1456), Iași, 1931—1932.
- Costăchescu, *Doc. Bogdan* = Costăchescu, Mihai, *Documentele moldovenesti de la Bogdan voevod (1504—1517)*, București, 1940.
- Costăchescu, <*Doc. comunicate*>, în „Buletin I. Neculce”. = Costăchescu, M., <*Documente comunicate de ...*>, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, fasc. 4 (1924), p. 176—185, 6 (1926—1927), p. 203—208, 7 (1928), p. 172—175.
- Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan* = Costăchescu, Mihai, *Documente moldovenesti de la Ștefan cel Mare (Supliment la Documentele lui Ștefan cel Mare, de I. Bogdan)*, Iași, 1933.
- Costăchescu, *Doc. Ștefan* = Costăchescu, M., *Documente de la Ștefan cel Mare*, Iași, 1948.
- Costăchescu, *Doc. Ștefăniță* = Costăchescu, Mihai, *Documentele moldovenesti de la Ștefăniță voievod (1517—1527)*, Iași, 1943.
- Costăchescu, *Ms. Doc. mold. Ștefan* = Costăchescu, M., *Documente moldovenesti de la Ștefan cel Mare*, partea a II-a (1491—1500), manuscris, la Bibl. Acad., A—2 000—XIV.
- Costăchescu, *Neamul lui Oană* = Costăchescu, M., *Neamul lui Oană dvornic de Suceava și satele lui*, în „Cercetări istorice”, V—VII (1929—1931), p. 41—79.
- Costăchescu, *Opis. Drosu* = Costăchescu, M., *Opisul documentelor, donațiunea N. Drosu*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, I, fasc. 2 (1922), p. 352—362.
- Costăchescu, *Regeste* = Costăchescu, Mihai, *Regeste după documente interne moldovenesti, înainte de Alexandru cel Bun*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iași”, fasc. 3 (1923), p. 197—199.
- Costăchescu, *Satul Cristești* = Costăchescu, Mihai, *Satul Cristești cu trupurile sale, Popișcani, Coșești și Bărbăștii, din jud. Iași (Schită istorică)*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iași”, fasc. 8 (1930), p. 23—59.
- Costăchescu, *Săneștii* = Costăchescu, Mihai, *Săneștii, cu trupurile sale: Onișcanii, Podobiții, Bătărăștii, Storneștii și Plegeștii (din jud. Iași) — Schită istorică*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iași”, fasc. 4 (1924), p. 1—45.
- Creșterea colecțiilor* = Biblioteca Academiei Române, *Creșterea colecțiilor în anul 1907—1942*, București, 1907—1944.
- Crețulescu, *Doc. Neamț (a)* = Crețulescu, arh. Narcis, *Documentele Mândăstirei Neamțu*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași”, XXI (1910), p. 341—350.
- Crețulescu, *Doc. Neamț (b)* = Crețulescu, arh. Narcis, *Documentele Mândăstirei Neamțu*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași”, XXIII (1912), p. 234—235.
- Crețulescu, *Ist. cet. Neamț.* = Crețulescu, arh. Narcis, *Istoria cetății Neamțu*, București, 1905.
- Cronicile* = *Cronicile slavo-române din sec. XV—XVI, publicate de Ion Bogdan*, ediție revăzută și completată de P.P. Panaitescu, Editura Academiei, București, 1959.
- Dan, *Episc. Rădăuți* = Dan, Dimitrie, *Cronica Episcopiei de Rădăuți. Cu apendice de documente slavone, originale și traduse, și mai multe ilustrațiuni*, Viena, 1912.

- Dan, *M-reă Putna*
- Dan, *M-reă Sucevița*
- Dimitriu, *Bacăul istoric*
- D.I.R.*, A, I
- D.I.R.*, A, II
- D.I.R.*, A, XVI, vol. I—IV,
- D. R. H.*, A, I
- D. R. H.*, A, III
- Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*
- „Foaie“
- Ghibănescu, *Arh. Muz. Iași*
- Ghibănescu, *Breasla mișeilor*
- Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan—doc.*
- Ghibănescu, *Două doc.*
- Ghibănescu, *Gramatica*
- Ghibănescu, *Ispisoace*
- Ghibănescu, *Ms. Surete*
- Ghibănescu, *Opt urice*
- Ghibănescu, *Surete*
- Ghibănescu, „T. Codrescu“
- Ghibănescu, *Tirgu-Ocna*
- Ghibănescu, *Urdești*
- Ghibănescu, *Uricariul*
- = Dan, Dimitrie, *Mănăstirea și comuna Putna.. Cu două apendice*, București, 1905.
- = Dan, Dimitrie, *Mănăstirea Sucevița. Cu anexe de documente ale Suceviței și Schitului celui Mare*, București, 1923.
- = Dimitriu, Const. V., *Bacăul istoric. Monografie istorică a 12 sate de răzeși de pe valea Tazlăului Mare, jud. Bacău*, București, 1936.
- = *Documente privind istoria României*, veacul XIV—XV, A, Moldova, vol. I (1384—1475), Editura Academiei, București, 1954.
- = *Documente privind istoria României*, veacul XV, A, Moldova, vol. II (1476—1500), Editura Academiei, București, 1954.
- = *Documente privind istoria României*, veacul XVI, A, Moldova, vol. I (1501—1550), II (1551—1570), III (1571—1590), IV (1591—1600), Editura Academiei, București, 1951—1953.
- = *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. I (1384—1448), întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, Editura Academiei, București, 1975.
- = *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. III (1487—1504), volum întocmit de C. Cihodaru și I. Caproșu, manuscris.
- = Erbiceanu, C., *Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei și a catedralei mitropolitane din Iași*, București, 1888.
- = „Foaie pentru minte, inima și literatura“, Brașov, III (1840).
- = Ghibănescu, Gh., *Arhiva Muzeului Municipal Iași. Documente slavo-române*, fasc. I (1400—1653), Iași, 1928.
- = Ghibănescu, Gh., *Breasla mișeilor și locul calicilor din Iași*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iași“, fasc. 4 (1924), p. 81—111.
- = Ghibănescu, Gh., *Din domnia lui Ștefan cel Mare. Studiu și documente slavo-române*, Iași, 1904 (extras din „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași“, XV, 1904, unde doc. au apărut sub titlul *Documente slavone*).
- = Ghibănescu, Gh., *Două documente slavone ale domnitorilor țării Moldovei, Alexandru voevod și Ștefan voevod*. în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași“, XI (1900), p. 85—88 (titlul, după sumar).
- = Ghibănescu, Gh., *Gramatica limbii vechi slavone*, Iași, 1900.
- = Ghibănescu, Gh., *Ispisoace și zapise*, vol. I, partea I, Iași, 1906, și vol. IV, partea II Iași, 1915.
- = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*, manuscris.
- = Ghibănescu, Gh., *Opt urice slavone (1459—1502)*, Iași, 1904.
- = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*, vol. I—II, IX, XII, XIV—XV, XVIII—XIX, XXI—XXII, XXIV—XXV, Iași, 1906—1933.
- = Ghibănescu, Gh., „Teodor Codrescu. Revistă istorică scrisă de . . .“, I (1915—1916), Iași, 1916.
- = Ghibănescu, Gh., *Tirgu-Ocna. Studiu istoric*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași“, II (1890—1891), p. 593—644.
- = Ghibănescu, Gh., *Din documentele moșiei Urdești*, în „Revista arhivelor“, I (1924), p. 117—120.
- = Ghibănescu, Gh., *Documente slavone*, publicate cu traducere și note de . . ., în Codrescu, *Uricariul*, XVIII, Iași, 1892.

- Ghibănescu, *Uric din 6968* = Ghibănescu, Gh., *Uric din anul 6968 decembrie 5 (1459)*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași”, XV (1904), p. 251—252.
- Ghibănescu, *Urice-Bereasa* = Ghibănescu, Gh., *Uricele satului Bereasa (vechiu Murgești), țin<utul> Vaslui*, Iași, 1904 (foaie volantă; extras din „Evenimentul”, din 25 septembrie 1904).
- Ghibănescu, *Urice sec. XV—XVI* = Ghibănescu, Gh., *Urice slavone din secolul XV și XVI*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași”, XXV (1914), p. 173—192.
- Hăjdeu, *Arch. ist.* = Hăjdeu, B. Petriceicu, *Archiva istorică a României*, tom. I (partea 1—2) și III, București, Imprimeria statului, 1865—1867.
- Яцимирскій, *Грамоты молдав.* = Яцимирскій, А. И., *Дарственные, жалованные льготныя и подтвердительныя грамоты молдавскихъ господарей XV в.*, în «Древности труды славянской комиссии Императорскаго Московскаго археологическаго общества», томъ четвертый, выпускъ первый, Москва, 1907.
- Ionescu-Gion, *Ist. Bucureseilor* = Ionescu-Gion, G. I., *Istoria Bucurescilor*, București, 1899.
- Iorga, *Anciens doc.* = Iorga, N., *Anciens documents de droit roumain*, vol. II, Paris—Bucarest, 1931.
- Iorga, *Ist. Rom.* = Iorga, N., *Istoria românilor*, vol. IV, *Cavalerii*, București, 1937.
- Iorga, *Ist. Ștefan* = Iorga, N., *Istoria lui Ștefan cel Mare*, povestită neamului românesc de . . . , București, 1904.
- Iorga, *St. și doc.* = Iorga, Nicolae, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. V—VII și XI, București, 1903—1906.
- Качановскій, *Неиздан. грамоты* = Качановскій, Вл., *Неизданныя грамоты изъ Абонскихъ архивовъ*, în «Извѣстія общества археологій, исторіи и этнографіи при Казанск. Университету», VI (1886).
- Kalužniacki, *Doc. Hurmuzaki* = Kalužniacki, dr. Emil, *Documente slavone din arhivele imperiale din Moscova*, în *Documente privitoare la Istoria românilor* (colecția Hurmuzaki), vol. I, partea 2, București, 1890, p. 813—889.
- Калужняцки и Соболевски, *Альбомъ* = *Альбомъ снимковъ съ кирилловскихъ рукописей румынскаго происхождения*, Е. Калужняцкаго и А. Соболевскаго, în *Энциклопедія славянской филологіи*, приложение къ выпуску, 4, 2, Петроградъ, 1916.
- Кочубинскій, *Бѣлогородъ* = Кочубинскій, А. А., *Тура (Тирасъ)—Бѣлогородъ—Аккерманъ*, în «Записки Одесскаго общества исторіи и древностей российскихъ», XXIII (1901), p. 79—198.
- Kozak, *Die Inschriften* = Kozak, E., *Die Inschriften aus der Bukovina*, I. Th., Wien, 1903, im Selbstverlag.
- Kozak, *Das Kloster Putna* = Kozak, prof. dr. Eugen A., *Die älteste Urkunde des Klosters Putna zur vierhundertjährigen Gedenkfeier des Todes Stephans des Grossen*, herausgegeben von . . . Mit Original photographie, Czernowitz, 1904.
- Ligor, *Documente* = Ligor, Alexandru, *Documente privind orînduirea feudală existente la Muzeul militar central*, în „Studii și materiale de muzeografie și istorie militară”, nr. 2—3 (1969—1970), p. 253—279.
- Marele Dicț. Geogr.* = *Marele dicționar geografic al României*. Alcătuit și prelucrat după dicționarele parțiale pe județe de George Ioan Lahovari, general C. I. Brătianu și Grigore G. Tocilescu, vol. III, București, 1900.
- Mazerean, *Cond. Voroneț* = Mazerean, Vartolomei, *Condica mănăstirii Voroneț*, ed. de Sim. Fl. Marian, Suceava, 1900.
- Măzăreanu, *Catastih Putna* = Măzăreanu, arhimandrit Vartolomeiu, *Catastih de toate scrisorile sfintei Mănăstiri Putnii . . . , în anii . . . 1764, de . . . , în Dimitrie Dan, Mănăstirea și comuna Putna*, București, 1905, p. 164—242.

- Melchisedec, *Bibl. Sturza* = Melchisedec, episcopul, *Biblioteca domnului Dimitrie Sturdza de la Miclăușeni, din județul Romanului*, în „Revista pentru istorie, arheologie și filologie“, an. II (1885), vol. IV, p. 700—713.
- Melchisedek, *Chronica Hușilor (Appendice)*. = Melchisedek, episcopul Dunării de Jos, *Chronica Hușilor și a Episcopiei cu asemenea numire, după documentele Episcopiei și alte monumente ale țerei*, scrisă de . . . , *Appendice la . . .*, București, 1869.
- Melchisedek, *Chronica Romanului* = Melchisedek, episcopul Dunării de Jos, *Chronica Romanului și a Episcopiei de Roman*, partea I (1392—1714), București, 1874.
- <Melchisedek>, *Două urice* = <Melchisedek, episcopul>, *Două urice slavone, unul de la Iliaș voievod, 1432, și altul de la Ștefan cel Mare, fără dată*, în „Revista pentru istorie, arheologie și filologie“, vol. VII (1894), p. 373—376.
- Mihailovici, *Album* = Mihailovici, Paul, *Album de documente moldovenești din veacul al XV-lea*, publicate de . . . , Iași, 1934.
- Mihailovici, *Doc. Constantinopol* = Mihailovici, Paul, *Documente moldovenești găsite la Constantinopol, <1462—1755> (urmare și sfârșit)*, în „Cercetări istorice“, X—XII (1934—1936), nr. 1, p. 105—127.
- Mihailovici, *Mărturii* = Mihailovici, diacon Paul, *Mărturii Românești din Bulgaria și Grecia, 1468—1866*, Chișinău, 1933 (extras din „Revista Societății istorico-arheologice bisericești din Chișinău“, XXIII (1933), p. 324—435).
- Mihailovici, *Opt. doc.* = Mihailovici, Paul, *Opt documente moldovenești dinaintea Ștefan cel Mare*, în „Cercetări istorice“, VIII—IX (1932—1933), nr. 1, p. 185—215.
- Mihăilă, *Dicț. lb. rom. vechi* = Mihăilă, G., *Dicționar al limbii române vechi (sfârșitul sec. X — începutul sec. XVI)*, Editura enciclopedică română, București, 1974.
- Miletić-Agura, *Dako-ром.* = Miletić, L., și Agura, D., *Дакоромънитъ и тѣхната славянска писменостъ*, în «Сборникъ за Народни Умотворения и Книжнина, Sofia, IX (1893).
- Mohov, Rusev ș.a. *Doc. din arh. sov.* = Mohov, N. A., Rusev, E. M., ș.a., *Documente din arhivele sovietice privitoare la istoria medievală a Moldovei și Țării Românești*, în „Studii“, XII (1959), nr. 3, p. 135—162.
- Nandriș, *Doc. Ștefan* = Nandriș, Grigore, *Patru documente de la Ștefan cel Mare*, în „Academia Română. Memoriile Secției istorice“, seria a III-a, tom. VIII (1927—1928), p. 263—278.
- Nicolaescu, *Doc. slav.-rom.* = Nicolaescu, Șt., *Documente slavo-române cu privire la relațiile Țării Românești și Moldovei cu Ardealul în sec. XV și XVI*, București, 1905.
- Onciul, *Fond. religionar* = Onciul, Isidor, *Fondul religionar greco-ortodox al Bucovinei*, Cernăuți, 1891 (extras din „Candela“, VIII—X, 1889—1891).
- Opis. *Episc. Huși* = Opisul documentelor Episcopiei Hușilor, publicat sub îngrijirea lui Iacov <Antonovici>, episcopul Hușilor, Huși, f. a.
- Pacu, *Dicț. jud. Covurlui* = Pacu, Moise N., *Dicționar geografic și statistic al județului Covurlui*, de . . . , Galați, 1892.
- Pall, *Acte suspecte și false* = Pall, Francisc, *Acte suspecte și false în colecția „Documentele lui Ștefan cel Mare“ a lui Ioan Bogdan*, în „Revista istorică“, XIX (1933), nr. 4—6, p. 105—113.
- <Panaitescu>, *Folosirea izvoarelor* = <Panaitescu, P.P.>, *Pe marginea folosirii izvoarelor cu privire la supunerea Moldovei la tributul turcesc (Vaslui, 1456)*, în „Studii“, V (1952), nr. 3, p. 187—198,

- Pânteia, *Doc. Ștefan*. = Pânteia, Virgil, *Documente moldovenești din vremea lui Ștefan cel Mare*, în „Cercetări istorice“, X—XII (1934—1936), nr. 1, p. 222—224.
- Pârvan, *Alexândrel și Bogdan*. = Pârvan, Vasile, *Alexândrel Vodă și Bogdan Vodă*, București, 1904.
- Popescu, *Doc. mold.* = Popescu, Orest, *Cîteva documente moldovene*, Cernăuți, 1895 (extras din „Candela“, XIII (1894).
- Popovici, *Index Żółkiewiensis*. = Popovici, Gh., *Index Żółkiewiensis*, în „Candela“, III (1884), nr. 9, p. 541—553, nr. 11, p. 687—700, și IV (1885), nr. 2, p. 92—103.
- Regel ș. a., *Actes de Zographou*. = Regel, W., Kurtz, E., et Korablev, B., *Actes de Zographou* (reprezentînd vol. IV, din colecția *Actes de L'Athos*), publiés par . . . , Adolf M. Hakkert éditeur, Amsterdam, 1969 (Réimpression anastatique de l'édition St. Petersbourg, 1907).
- Reli, *Doc. slav.-rom.* = Reli, Simeon, *Documente slavo-române din sec. XV—XVII*, în „Codrul Cosminului“, II (1925), p. 431—443.
- Repertoriul*. = *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, Editura Academiei, București, 1958.
- Rosetti, *Bohotinul*. = Rosetti, Radu, *Cronica Bohotinului*, în „Analele Academiei Române. Memoriile Secției istorice“, seria a II-a, tom. XXVIII (1905—1906), p. 157—323.
- Rosetti, *Despre clase*. = Rosetti, Radu, *Despre clasele agricole din Moldova*, în „Revista nouă“, I (1888), p. 468—477, și II (1889), p. 70—72, 102—110 și 185—194.
- Rosetti, *Pămîntul*. = Rosetti, Radu, *Pămîntul, sîtenii și stăpîinii în Moldova*, tom. I, *De la origini pînă la 1834*, București, 1907.
- Rykaczewski, *Inventarium*. = Rykaczewski, E., *Inventarium omnium et singulorum privilegiorum, literarum, diplomatum quaecunque in archivo regni in arce Cracoviensi continentur*, Lubetiae Parisiorum, 1862, typ. L. Martinet.
- Sacerdoțeanu, *Divanele lui Ștefan*. = Sacerdoțeanu A., *Divanele lui Ștefan cel Mare*, în „Analele Universității «C.I. Parhon» — București“, seria științelor sociale, istorie, 5 (1965), p. 157—205.
- Sava, *Doc. Orhei*. = Sava, Aurel, *Documente privitoare la trgul și ținutul Orheiului*, publicate cu un studiu introductiv de . . . , București, 1944.
- Sîrcu, *Uric inedit*. = Sîrcu, P., *Un uric inedit de la Ștefan cel Mare, 1470*, în „Revista pentru istorie, arheologie și filologie“, VII (1894), p. 377—383.
- Solomon, *Com. Avrămești*. = Solomon, Constantin, *Monografia comunei rurale Avrămesci, din plasa și județul Tutova*, București, 1904.
- Срезневский, *Отчетъ—1893*. = Срезневский, В. I., în *Отчетъ Императорской Академіи Наукъ*, pe anul 1893, St. Petersburg, <1894>.
- Станівський, *Дві грамоти*. = Станівський, М. Ф., *Дві буковинсько-молдавські грамоти середини XV ст.* «Українська мова в школі», nr. 3, 1960, Kiev, p. 16—19.
- Șimanschi, *Autenticitatea și datarea*. = Șimanschi, Leon, *Autenticitatea și datarea unor acte publicate în <colecția> „Documente privind istoria României“*, în „Anuarul Institutului de istorie și arheologie“, Iași, I (1964), p. 87—105.
- Șimanschi, *Mențiuni*. = Șimanschi, Leon, *Mențiuni de acte moldovenești de la sfîrșitul secolului al XIV-lea*, în „Cercetări istorice“, Iași, IV (1973), p. 151—160.
- Șimanschi, *Precizări*. = Șimanschi, Leon, *Precizări cronologice privind istoria Moldovei între 1432—1447*, în „Anuarul Institutului de istorie și arheologie «A. D. Xenopol» — Iași, VII (1970), p. 59—81.

- Șimanschi, *Un pretins act* = Șimanschi, Leon, *Un pretins act moldovenesc de la Iuga voievod*, în „Revista arhivelor”, LI (1974), vol. XXXVI, nr. 1—2, p. 297—305.
- Tocilescu, *534 doc.* = Tocilescu, Gr. G., *534 documente istorice slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul, 1346—1603*, Viena, 1905—1906, București, 1931.
- Turcu, *O trad. necunoscută* = Turcu, Constantin, *O traducere necunoscută a unui document de la Ștefan cel Mare*, în „Revista arhivelor”, I (1958), nr. 2, p. 272—274.
- Уляницкій, *Матеріалы* = Уляницкій, В. А., *Матеріалы для исторіи взаимныхъ отношеній Россіи, Польи, Молдавіи, Валахіи и Турціи въ XIV—XV вв.*, Москва, 1887 (extras din «Чтенія Императорскаго общества исторіи и древностей Россійскихъ при Московскомъ Университетѣ»).
- Urechia, *Bis. din Cetatea Neamț* = Urechia, V. A., *Biserica din Cetatea Neamțu și documente relative la Vasile Lupu și doamna Ruxandra*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secției istorice”, seria a II-a, tom. XI (1888—1889), p. 113—160.
- Urechia, *Notițe* = Urechia, V. A., *Notițe despre slobozii*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secției istorice”, seria a II-a, tom. IX (1886—1887), p. 149—174.
- Ursu, *Ștefan și turcii* = Ursu, I., *Ștefan cel Mare și turcii*, București, 1914.
- Wickenhauser, *Bochotin* = Wickenhauser, F.A., *Bochotin oder Geschichte der Stadt Cernăuz und ihrer Umgegend*, Wien, 1874.
- Wickenhauser, *Homor* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Geschichte der Klöster Homor, Sct. Onufri, Horodnik und Petrouz*, Czernowitz, 1881.
- Wickenhauser *Moldowiza* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Die Urkunden des Klosters Moldowiza*, Wien, 1862.
- Wickenhauser, *Woronetz und Putna* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Geschichte der Klöster Woronetz und Putna*, Czernowitz, 1888.
- Xenopol, *Doc. inedite* = Xenopol, A. D., *Documente inedite din arhivul Sf. Spiridon din Iași*, în „Columna lui Traian”, VII (1876), tom. I, p. 559—560.
- Zotta, *O m-re dispărută* = Zotta, Sever, *O mănăstire dispărută*, în „Revista Societății istorico-arheologice bisericești din Chișinău”, vol. XV (1924) p. 3—31, și în „Spicuitor în ogor vecin”, [II] III (1924), p. 1—29.

A B R E V I E R I

arh.	= arhivă	m-re	= mănăstire
c.	= comună	ms.	= manuscris
cca	= circa	n.	= nota
cond.	= condica	nr.	= număr
c. s.	= comună suburba- nă	op.	= opis
doc.	= document	or.	= oraș
dos.	= dosar	orig.	= original
f.	= fila	perg.	= pergament
facs.	= facsimil	pl.	= planșă
fig.	= figura	r.	= raion; recto (după numere)
foto.	= fotocopie	reg.	= regiune
franc.	= francez	rez.	= rezumat
germ.	= german	rus.	= rusec
grec.	= grecesc	sec.	= secol
inv.	= inventar	rom.	= românesc
j. (jud.)	= județ	top.	= toponimic
lat.	= latin	tr.	= transport
l. c.	= localitate compo- nentă	trad.	= traducere
m.	= municipiu	ț.	= ținut
menț.	= mențiune	v.	= vezi; verso (după numere)

REZUMATELE DOCUMENTELOR

1. 1449 (6957) februarie 21. Alexandru voievod întărește Marușcăi lui Stroe mănăstirea Boiște de lângă Grași, dăruită ei de mama lui Drăguș.
2. 1449 (6957) aprilie 8, Suceava. Alexandru voievod întărește mănăstirii Pobrata obrocul anual acordat acesteia de către tatăl său, Ilie voievod: ceara care se va stringe din circiumile de la Tîrgul Frumos și șapte buți de vin din desetina domnească. (Cu foto. în anexă, pl. I.)
3. 1449 (6957) mai 26, Tîrgul de Jos. Alexandru voievod întărește mănăstirii Moldovița posada de pe Moldova, dăruită acesteia de Oană Pintece. (Cu foto. în anexă, pl. II.)
4. 1449 (6957) iunie 5, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Coste pîrcălab un sat sub Vaslui și niște case din Suceava, primite de el de la Gheorghe heregariul, în schimbul sumei de 800 de zloți pe care i-o datora, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint celor care nu vor respecta învoiala.
5. 1449 (6957) iunie 27, Iași. Alexandru voievod acordă egumenului mănăstirii Pobrata și dregătorilor acestuia dreptul de a-i judeca pe oamenii din satele mănăstirești pentru orice fel de faptă, interzicînd dregătorilor și slujitorilor domnești să intre în aceste sate; de asemenea, hotărăște ca preoții din aceleași sate să asculte de mănăstirea Pobrata, scoțîndu-i de sub jurisdicția directă a mitropolitului și a protopopilor. (Cu foto. în anexă, pl. III.)
6. 1449 (6957) august 26, Suceava. Alexandru voievod dăruiește mănăstirii Moldovița jumătate din lacul Cuhului, de lângă Dunăre, dispunînd ca jumătate din veniturile obținute de pe urma pescuitului, a vămuirii peștelui încărcat aici, a taxelor de judecată și a amenzilor, să revină călugărilor.
7. 1449 (6957) august 27. Alexandru voievod acordă „tarcan” lui Ioan Armeniciocul pentru o casă a sa din Suceava și pentru toate cumpărăturile pe care le va face în țară.
8. 1450 (6958) ianuarie 23. Bogdan voievod întărește mănăstirii Neamț un loc pentru două mori, din hotarul satului Deleni, pe care i l-au dăruit Șteful și Mindre, fiii lui Fumu.
9. 1451 (6959) ianuarie 10. Bogdan voievod scutește casele din Suceava, unde locuiește armeanca Stana, ale mănăstirii Moldovița de toate dările și slujbele domnești.
10. 1451 (6959) aprilie 3, Suceava. Bogdan voievod întărește lui Colțea satul Micșești cu cuturile sale.
11. 1451 (6959) iunie 13, Suceava. Bogdan voievod întărește lui Dragoș Albescul și fratelui său, Petru, jumătate din satul Albești, pe Stebnic, cumpărată de la Vlad Zlătărescu.
12. 1451 (6959) iulie 14. Bogdan voievod întărește lui Zianco satele Huși, pe Șomuz, Uricheni și Rădești, pe Topolița, Davidești, o parte din Ceahlăieni și jumătate din Curticești, Alexandreni, la gura Zahornei, precum și trei robi țigani.
13. 1451 (6959) iulie 31, Tîrgul de Jos. Bogdan voievod întărește mănăstirii Neamț doi robi tătari, Pașco și Petrică, dăruind acesteia de frații domnului: Ștefan voievod și Petru voievod. (Cu foto. în anexă, pl. IV.)
14. 1451 (6959) septembrie 13, Suceava. Bogdan voievod dăruiește mănăstirii Moldovița un obroc anual de zece buți de vin. (Cu foto. în anexă, pl. V.)
15. 1451 (6959) octombrie 17, Suceava. Bogdan voievod întărește lui Pătru Durnea un loc de prisacă, cu hotarul după obiceiul prisăcilor, un loc de moară și un hlabnic, toate pe Șacovăț. (Cu foto. în anexă, pl. VI.)

16. 14<52> (69<60>), Suceava. Alexandru voievod întărește lui Giurgiu Mijatco satul Dragoșești, pe Miletin, precum și o parte din satul Drăgănești, pe Cracău, pe care i-a dăruit-o fratele său, Ion Custerca, și pentru care a fost pîrit de Vlașin.

17. 1452 (6960) februarie 24, Vaslui. Alexandru voievod întărește mănăstirii Bistrița hotarul ei de pe Botna, împreună cu toate izerele, cu două mreje pe Nistru și cu o prisacă, ascultătoare de acesta, interzicînd, totodată, dregătorilor domnești de la Tighina să mai încaseze, în hotarul călugărilor, vama și pripasul. (Cu foto. în anexă, pl. VII.)

18. 1452 (6960) august 9. Alexandru voievod întărește lui Stan Păstrăv satul Păstrăvești, cu două cuturi, pe care acesta l-a cumpărat de la Ștefan, nepotul lui Bogdan stolnic.

19. 1452 (6960) septembrie 7, Suceava. Alexandru voievod întărește mănăstirii Neamț o bucată de pămînt pe Pîrlul Sec, lângă Săcălișești, cumpărată de la Tuzoana, fiica lui Conatas de la Neamț, și de la fiul ei, Leurint, punînd o zavescă de 60 de ruble de argint topit celor care vor încerca să strice învoiala. (Cu foto. în anexă, pl. VIII.)

20. 1452 (6960) septembrie 10, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Ignat stolnic satele Șoldești, la Dumitra, Ciorăști, Bîrlălești, Soltănești și Soci, cu mănăstire, Dănișoara, Ciocănești, Borzăști și mai multe seliști, pe Prut, Dobromirești, pe Smila, Balosinești, pe Smilișoara, satul unde este casa lui și seliștea Negrilești, pe Tutova, seliștea unde a fost Frumușelul, pe Lucoveț, precum și mai multe sate pe Tigheci și pe Soholeț.

21. 1452 (6960) octombrie 27, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Mihail logofăt seliștile Ivancăuți, Pogorilăuți și Hatciști, de lângă granița polonă, pe care le-a cumpărat de la Manu al lui Globnicu și de la fiii săi, Luca, Iurie și Lazor, punînd o zavescă de 50 de grivne de argint celor care vor încerca să strice învoiala. (Cu foto. în anexă, pl. IX.)

22. 1452 (6960) decembrie 21, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Oană Cîndescul satele Drăgoești, pe Dobrotvor, o jumătate din Petrești, pe Zeletin, Verișești, pe Berheci, și satul la Baicu, pe Pojerita. (Cu foto. în anexă, pl. X.)

23. 1452 (6960) decembrie 21, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Trisor și fratelui său, Tador, fiii lui Șandru de la Lucaș, satele Oprișești, Cirna și Răchițiș, pe Zeletin, satul unde este popa Duma, pe Dobrotvor, precum și satele unde a fost casa tatălui lor și Mărgineni, ambele la Lucaș. (Cu foto. în anexă, pl. XI.)

24. 1453 (6961) ianuarie, Suceava. Alexandru voievod întărește mănăstirii Moldovița un obroc anual de 12 buți de vin din desetina domnească, posada de pe Moldova, mai sus de tirgul Baia, precum și o prisacă pe Tătarca, în braniștea de la Bohotin, pe care i-o dăruise acesteia Coste Oriș. (Cu foto. în anexă, pl. XII.)

25. 1453 (6961) ianuarie 22, Suceava. Alexandru voievod întărește mănăstirii Neamț mai multe sălașe de țigani, hotărînd ca oricine va opri sau va ascunde pe acești țigani să-și plătească vinovăția „cu gitul”.

26. 1453 (6961) ianuarie 26, Suceava. Alexandru voievod întărește mănăstirii Pobrata vechiul obroc anual: toată ceara care se va strînge de la Tirgul Frumos și șase buți de vin din desetina de la Cotnari sau de la Hirău, adăugîndu-i douăsprezece coloade de malț și patru coloade de grîu de la morile tirgoveților din Baia, cărora le pune o zavescă de 60 de ruble de argint dacă vor încălca această hotărîre; de asemenea, dăruiește mănăstirii prisaca lui Bozea, din braniștea de la Bohotin, poiana lui Ureacle și o moară, pe Toplița, un hotar de-a lungul Neamțului Mare și un loc pustiu pe Pîrlul Iezerului, pentru a-și întemeia sat, iaz și vîratec, două locuri, unul pe Bahlui și altul pe Telița, pentru a-și întemeia mori, doi țigani și trei tătari.

27. 1453 (6961) februarie 8, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Oană postelnic satul Stroești, la gura Șomuzului, pe Moldova, cu două cuturi și o moară, pe care i l-a dăruit matusa sa, Marușca Stroiasa, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint topit celor care nu vor respecta această danie.

28. 1453 (6961) februarie 23, Suceava. Alexandru voievod acordă Mănăstirii lui Iațco, de lângă Suceava, dreptul de a-și întemeia un sat în hotarul mănăstiresc, pe care-l scutește de dări și slujește către domnie și-l scoate de sub jurisdicția dregătorilor domnești; de asemenea, acordă viitorilor coloniști dreptul de folosință a țarinii tirgului Suceava și îi scutește de orice vamă în țară, dacă vor face negoț.

29. 1453 (6961) aprilie 3, Neamț. Alexandru voievod dăruiește mănăstirii Pobrata, două sălașe din tătarii domnești de la Neamț. (Cu foto. în anexă, pl. XIII.)

30. 1453 (6961) mai 1. Alexandru voievod întărește lui Gîrge și fraților săi satul Iucușani, în urma judecății cu matusa lor, Iucușoia.

31. 1453 (6961) mai 31, Suceava. Alexandru voievod întărește Mitropoliei de Suceava două sălașe de țigani și îi dăruiește un al treilea sălaș.

32. 1453 (6961) iunie 12, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Sima și lui Ștefan Tunsul, precum și lui Băloș și lui Ion Horgescul satul Horgești și satul Tunești, cumpărat de la Ilca, ambele pe Bogdana.

33. 1453 (6961) iunie 20, Suceava. Alexandru voievod întărește lui Mihail logofăt și fraților săi, Duma și Tador, satul Vinători, pe Bistrița, pe care domnul i-l dăduse în schimbul satului Ciumălești, pe Siret, satele Procopeni, Izbiștea și satele de la Fintina Albă, pe Răut, Rașcăuți, pe Nistru, Gavrilăuți și jumătate din Șirăuți, cumpărată de la Șendrică, lângă Sneatin, Verijani, pe Moldova, cumpărat de la Petru Hudici și de la fiul acestuia, Iațco, satul unde este curtea de jos a lui Neagoe precum și satele Părtănoși, Pobrata, Berindești, Valea Seacă și Heci, cumpărate, împreună cu satul Giulești de lângă Cotnari, de la Oană Pișco și de la soția acestuia. (Cu foto. în anexă, pl. XIV.)

34. 1453 (6961) iulie 8, Suceava. Alexandru voievod scutește satul Balosinești al mănăstirii de la Horodnic de dări și slujbe către domnie.

35. 1453 (6961) iulie 20, Suceava. Alexandru voievod dăruiește mănăstirii Neamț trei tătari.

36. 1453 (6961) septembrie 7. Alexandru voievod întărește lui Vitolt satul Lujani, pe Prut, pe care acesta l-a cumpărat de la Coste Vranici.

37. 1453 (6961) septembrie 30, Suceava. Alexandru voievod întărește mănăstirii Moldovița scutirea de vamă și de brodină pentru trei care mari ce vor merge după pește, sare sau miere.

38. 1453 (6961) octombrie 22. Alexandru voievod întărește lui Ion <Marmure> satul Leucușeni, pe Birlăzel, și niște poieni peste Birlăzel.

39. 1454 (6962) ianuarie 1, Suceava. Alexandru voievod dăruiește mănăstirii Neamț o prisacă la Covasna, în braniștea de la Bohotin, interzicând brânișterilor să ia desetină de la oamenii care se vor așeza acolo. (Cu foto. în anexă, pl. XV.)

40. 1454 (6962) august 25, Băiceni. Petru voievod întărește mănăstirii Moldovița patru ȝigani și-i scutește satul Săsciori de dări și slujbe către domnie. (Cu foto. în anexă, pl. XVI.)

41. 1454 (6962) august 25, Cotnari. Petru voievod întărește mănăstirii Moldovița scutirea de vamă pentru trei care ce vor merge după pește, sare sau miere, precum și drepturile de stăpînire asupra tătarilor ei de la Baia.

42. 1454 (6962) octombrie 5, Suceava. Petru voievod întărește mănăstirii Homor scutirea de vamă pentru două care ce vor aduce pește de la Dunăre, de la Nistru sau de la iezere.

43. 1454 (6962) octombrie 6. Petru voievod întărește mănăstirii Moldovița scutirea de dări și slujbe pentru casa din Suceava pe care i-o dăruise armeanul Ion.

44. 1454 (6962) decembrie 8, Neamț. Pentru voievod scutește de dări și slujbe către domnie satele mănăstirii Horodnic: unde este Samoil vătămă, pe Bistrița, unde a fost Barbă Geamiră, pe Topolița, Dvorenești, Timișești, Cristienești, Băloșești, Mănești, Bașoteni, Fintirele și Dragomirești, precum și Trestiana și Telebecinți, pe Siret. (Cu foto. în anexă, pl. XVII.)

45. 1455 (6963) februarie 8, Iași. Alexandru voievod dăruiește mănăstirii Neamț un pămînt pe Topolița, lângă tîrgul Neamț, pe care tîrgoveții încercaseră mai înainte să-l vîndă.

46. 1455 (6963) iunie 6, Suceava. Petru voievod întărește mănăstirii Bistrița hotarul ei de pe Botna, cu toate iezerele, girlele, prisăcile și cu cele două vaduri cu vamă, pe care acesta le cuprinde, interzicînd dregătorilor și slujitorilor domnești să ia ceva din venitul călugărilor. (Cu foto. în anexă, pl. XVIII.)

47. 1455 (6963) iunie 7, Suceava. Petru voievod întărește lui Gavril spătar satele Stețcani, ocina soției sale, Sirbi și Mircești, pe Siret, și jumătate din Blăgești, pe Topolița, cumpărată de la Baico.

48. 1455 (6963) iulie 2, Suceava. Petru voievod întărește lui Mihail logofăt satul unde este curtea lui, pe Siret, fost al lui Neagoe, și satul unde sint juzi Cirstea și Danciu, amîndouă judeciile, la gura Pobratei, cumpărat de la verii lui Neagoe, satele Părtănoși, Heci și Valea Seacă, pe Siret, Procopeni și Izbiștea, pe Răut, Gavrilăuți, lângă Sneatin, Ivancăuți și Pogorilăuți, ambele cumpărate de la Manea Globnicu, Rașcăuți, pe Nistru, cumpărat de la Mîndrea Jumătate, precum și prisaca lui Bileac, cu iezor, tot pe Nistru.

49. 1455 (6963) august 15, Suceava. Petru voievod întărește lui Petru comis satele Grădești, Făuroane, Stănighești, pe Tutova, și Hălmăgești, sub Cetătea, cumpărate de la Mihail logofăt, Glodeni, cumpărat de la Mihail Tudora, și Borcești, cumpărat de la fiii lui Negrilă, Dragsini, la obîrșia Studinețului, precum și prisaca de la Jica. (Cu foto. în anexă, pl. XIX.)

50. 1455 (6963) a u g u s t 20, S u c e a v a. Petru voievod întărește lui Trifu Borzescul satele Bețești, în Cîmpul lui Dragoș, răscumpărat de la Bețea, Ștefănești, primit de la Bețea în schimbul părților din Mărișești ale soției sale, Bolcești, Ceretiani și jumătate din Mărișești. (Cu foto. în anexă, pl. XX.)

51. 1455 (6963) a u g u s t 23, S u c e a v a. Petru voievod întărește lui Tador al lui Limbădulce satele Brănișteri, Giulești, Șchei, Bărboși, Beșicureni, Măsteacîrul, Moişești, Lisețul și Iubănești, Frătești, pe Pirul Negru, și Grași, pe Neamț. (Cu foto. în anexă, pl. XXI.)

52. 1455 (6963) a u g u s t 29, S u c e a v a. Petru voievod dăruiește lui Duma Micaci un loc pustiu în braniștea de la Bohotin, pe Cozia, pentru a-și întemeia un sat, cu hotarul de care acesta va avea nevoie „cu aratul și cu finețele”.

53. 1455 (6963) d e c e m b r i e 12, S u c e a v a. Petru voievod întărește mănăstirii Neamț satul Băloșești, pe Neamț, în urma judecății cu boierul Gostilă.

54. 1455 (6963) d e c e m b r i e 20, S u c e a v a. Petru voievod întărește mănăstirii Neamț satul Băloșești, pe Neamț. (Cu foto. în anexă, pl. XXII.)

55. 1456 (6964) i a n u a r i e 20, S u c e a v a. Petru voievod scutește satele Pîrtești și unde a fost seliștea lui Dieniș, ale mănăstirii Homor, de toate dările și slujbele către domnie, interzicînd, totodată, dregătorilor și slujitorilor domnești să intre în aceste sate.

56. 1456 (6964) f e b r u a r i e 18, S u c e a v a. Petru voievod întărește protopopului Ioil și fiului său, Giurgea grămătic, satele Onești, cu prisacă și mănăstire, Vorovești și Arpășești, la Cîrligătura, Cînicea, cu două cătune, și Cobilia, deasupra Nistrului, Armeni, lingă Suceava, și Toderești, seliștea lui Scandal, lingă Roșiori, poiana făcută de Ștefan Roșul, la Cîrligătura, trei locuri de moară, pe Șacovăț, pe Stavnic și la Cîrligătura, prisaca din dreptul Podobitului, la Cîrligătura, precum și un loc pustiu peste Bahlui, pentru a-și întemeia un sat. (Cu foto. în anexă, pl. XXIII.)

57. 1456 (6964) m a r t i e 1, N e a m ț. Petru voievod întărește mănăstirii Neamț iezerul Zagorna, cu girlele, prisăcile, vadurile și gardurile de nuiete din hotarul acestuia, interzicînd, totodată, dregătorilor domnești să se atingă de desetina sau de vama cuvenită mănăstirii.

58. 1456 (6964) i u n i e 5, V a s l u i. Petru voievod, împreună cu sfatul domnesc, cu mitropolitul Teocist și „cu toți panii, de la mare pînă la mic”, hotărîsc să accepte, temporar, darea de două mii de zloți ungurești cerută de turci, trimițînd pe Mihail logofăt să le-o ducă și să trateze reducerea ei; totodată, se angajează să nu-i aducă nici o învinuire panului Mihail pentru rolul ce-l va avea în această solie, deoarece hotărîrea închinării țării a fost luată în comun.

59. 1456 (6964) i u n i e 8, S u c e a v a. Petru voievod întărește lui Sin de la Holin satele Șizcăuți, pe Prut, Malinți, alt Șizcăuți și Zamcăuți, Derestia, sub Hotin, Gorodiște, Crainicăuți, Vișniveți și Boriscăuți.

60. 1456 (6964) i u n i e 13, S u c e a v a. Petru voievod întărește mănăstirii Moldovița hotarul satului La gura Brădătelului, pe care îl stabilise anterior împreună cu mitropolitul, cu boierii și cu tîrgoveții din Suceava. (Cu foto. în anexă, pl. XXIV.)

61. 1456 (6964) i u n i e 30, S u c e a v a. Petru voievod întărește pisarului Giurgea al lui Ioil satele Onești, cu mănăstire, și Vorovești, la Cîrligătura, Știubeieni, pe Crasna, precum și un loc între Bodicica și Drîngești, pe Bahlui, pentru a-și întemeia un sat. (Cu foto. în anexă, pl. XXV.)

62. <1457 aprilie 12 — 1504 iulie 2> Ștefan cel Mare voievod dispune asupra stăpînirii satelor Mirești și Găureni de către Mirul.

63. <1457 aprilie 12 — 1504 iulie 2>. Ștefan cel Mare voievod pentru satele Rașcovul, Onutul de Jos și Malinți.

64. 1457 (6965) a u g u s t 12. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Moldovița casele acesteia din Suceava, unde locuiește armeanca Stana, acordîndu-i pentru ele scutire de dări și slujbe domnești.

65. 1457 (6965) s e p t e m b r i e 8, Mănăstirea Adormirea, de la Piatra. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița vama și pietrele de ceară din tîrgul Bacău, morile întemeiate mai sus de tîrg precum și vama de la Tazlău, interzicînd tuturor dregătorilor și slujitorilor domnești să se atingă de veniturile pe care le va obține de aici mănăstirea. (Cu foto. în anexă, pl. XXVI.)

66. <1457> s e p t e m b r i e 13, B a c ă u. Ștefan cel Mare voievod acordă lui Mihail logofăt și fraților acestuia un salv-conduct pentru a se întoarce din Polonia împreună cu toate slugile și cu toată averea lor, asigurîndu-i că i-a iertat pentru dușmănia din trecut și că își vor recăpăta poziția și ocinile pe care le stăpîniseră înainte; totodată, poruncește lui Mihail logofăt să îndeplinească „slujba” cu care l-a însărcinat. (Cu foto. în anexă, pl. XXVII.)

67. 1458 (6966) februarie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț satul Băloșești, la Neamț, mănăstirea Hangu și două sălașe de tătari. (Cu foto. în anexă, pl. XXVIII.)

68. <1458 — 1461> (69<6>...) martie 12. Ștefan cel Mare voievod întărește Dușcăi, fiica lui Toader, și copiii ei, satele Doliești și Lionteniești precum și cîte o jumătate din Măzănăești și din Poiana Călugăriței, toate pe Tazlăul Sărat.

69. 1458 (6966) aprilie 7, Tîrgul de Jos. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița hotarul ei de pe Botna, cu toate iezelele, girlele și prisăcile precum și cu cele două curți și cu vama de pe uscat și de pe apă pe care el le cuprinde; de asemenea, interzice dregătorilor și slujitorilor domnești să se atingă de venitul călugărilor și acordă dregătorului acestora dreptul de judecată asupra oamenilor de acolo.

70. 1458 (6966) aprilie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei de Roman satele Leucușani, cu moară, mai sus de tîrgul Roman, și Dragomirești, cu pod umblător pe Moldova, punîndu-i pe oamenii din aceste sate sub jurisdicția Mitropoliei și scutindu-i de toate dările și slujbele domnești, de vama pentru tîrguiei precum și de amenzile orășenești; dăruiește, de asemenea, aceleiași mitropolii două sălașe de țigani și îi acordă dreptul de judecată asupra tuturor oamenilor săraci din satele și tîrgurile aflate în eparhia sa. (Cu foto. în anexă, pl. XXIX.)

71. <1458 — 1461> (696...) aprilie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma Cînde satele Vilnești și Nahorioie, pe Siret.

72. <1458 — 1459> (6966—6967) iunie 2. Ștefan cel Mare voievod, pentru satele Ciulinești și Verejeni, <ale mănăstirii Pobrata>.

73. 1458 (6966) iunie 8. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Pobrata satul unde este casa Onicăi, cu moară, pe Jijia, pe care i l-a dăruit Onica de la Jijia.

74. 1458 (6966) august 31, Tîrgul de Jos. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Moldovița patru sălașe de țigani, îi acordă drept de slobozie pentru satul Borhinești, precum și dreptul de a-și face noi iazuri pe Crasna. (Cu foto. în anexă, pl. XXX.)

75. 1458 (6966) august 31, <Tîrgul de Jos>. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Moldovița dreptul de a strînge ceara de la toate circumiile din tîrgul Baia, de a confisca băutura celor ce nu se vor înscrie în catastiful mănăstirii și de a-i amenda pe aceștia cu 20 de zloți; interzice, în același timp, șoltuzilor și pîrgarilor, precum și vornicilor și slujitorilor domnești însărcinați cu strîngerea cerii să încalce dreptul mănăstirii.

76. 1458 (6966) septembrie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oană Grama satul unde au fost juzi Draganici și Dîmba, cu două judecii, și satul Poiana de la Pîriu, ambele pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoș, precum și două poieni și o moară, de asemenea pe Nechid.

77. 1458 (6966) octombrie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Neagul și fratelui său, Tatul, satele Ruși, la Iezer, și Redeni, pe Tutova, ale unchiului lor, Stan Poiană, pe care le-au primit de la Mălin, de la soția sa, Vișa, și de la ginerele acestora, Ivașco Vitoltescu, în schimbul privilegiului lui Stan Poiană pentru satul Timișești.

78. 1458 (6966) noiembrie 11, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stanciul Sinescul satele Sinești, Crepăturenii și Sturzeniești, o moară pe Bahluețul Mic și o prisacă la Șacovăț, toate în ținutul Cîrligătura. (Cu foto. în anexă, pl. XXXI.)

79. 1458 (6966) decembrie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița jumătate din satul Slujăști, cu jumătate de moară, cuturile Onești și Lăbășești, la Maluri, și un loc de prisacă la fîntina lui Horga, toate dăruite de Mărușca, fiica lui Andrieș Slujăscul, soția lui Negrilă.

80. 1459 (6967). Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Hlinești.

81. 1459 (6967) ianuarie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lină Rugină satele Rugineni, Tăuți, Ștoboreni și Botășeni, jumătate din satul Telejina, precum și iezerul Leahului, cu vama și moara, deoarece privilegiul vechi îi fusese furat cînd i s-a prădat casa.

82. 1459 (6967) ianuarie 11. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petru Puiul seliștea lui Bălan, cumpărată de la Sima Perianul.

83. 1459 (6967) februarie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii din Poiană drept de slobozie pentru satele Drăgușeni și Oniceni, pe Jijia.

84. 1459 (6967) mai 20, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Bistrița dreptul de a încasa de la toți ungurii din satul Lucăcești darea episcopască, dreptul de a-i judeca pentru orice fel de faptă și de a lua zeciuiala din stupi și pripasul, interzicînd, totodată, episcopului, slugilor acestuia și slugilor domnești să se amestece în satul mănăstirii.

85. 1459 (6967) iunie 12, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Negoiescul satele Berești, Drîngești și Havati, pentru care se pîrise cu unchiul său, Ivașco din Serețel, precum și satul Negoesti, cumpărat de la Tador Fofiș, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint celor care vor încerca să strice învoiala.

86. 1459 (6967) august 30, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Homor un obroc anual de cinci buți de vin. (Cu foto. în anexă, pl. XXXII.)

87. 1459 (6967) septembrie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gostilă satele Gostilești, Negoesti, Bahna, Făurei, Bîrzotești, pe Bistrița, Mănești, pe Neamț, Bran, pe Cneaja, Bălotești, Comănești, unde este Hasniș, Șpătorești și Gheuroești, precum și seliștea unde au fost Vorovești. (Cu foto. în anexă, pl. XXXIII.)

88. 1459 (6967) septembrie 5. Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Hrubna.

89. 1460 (6968) ianuarie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă lui Mihail logofăt un nou salv-conduct pentru a se putea întoarce din Polonia, asigurîndu-l că l-a iertat pentru vorbele pe care i le-a spus în Țara Basarabilor și pentru faptele dușmănoase din trecut, că se va bucura de cinstea în care sînt ținuți toți ceilalți boieri moldoveni și că își va recăpăta toate ocinile pentru care va înfățișa privilegiu.

90. 1460 (6968) ianuarie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivașco Goenescul seliștea lui Conu, pe Rebricea, cumpărată de la Băloș, precum și seliștea lui Nicoară și seliștea lui Giurgiu Blidarul, pe Rebricioara Mică, cumpărate de la Bilea și de la Malea, fiica lui Ion. (Cu foto. în anexă, pl. XXXIV.)

91. 1460—1461 (6968) februarie 24. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Moldovița domeniul Leonta, pe Nistru, unde este mănăstirea, cu baltă, prisăci și finețe, precum și cu drumul și cu vadul de pe Nistru, scutind, totodată, de zeciuială stupii prisăcilor de aici și de vamă, carele mănăstirești care vor transporta pește.

92. 1460 (6968) aprilie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu Galbenu jumătate din satul Cătelești, pe Siret, cumpărată de la Roman Temeșescul; acesta cumpărase satul întreg de la Firțe Dragoș, care, la rîndul său, îl dobîndise, prin judecată, de la Andreico și de la fratele său, Luca, fiii lui Iliș paharnic. (Cu foto. în anexă, pl. XXXV.)

93. 1460 (6968) aprilie 23, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița vama mare, vama mică și numărătoarea de la Bacău precum și vama de la Tazlău. (Cu foto. în anexă, pl. XXXVI.)

94. 1460 (6968) iulie 1, Suceava. Ștefan cel Mare voievod hotărăște ca ȧiganii Mitropoliei de Suceava să nu fie folosiți decît pentru slujbele Mitropoliei.

95. 1460 (6968) septembrie 3. Ștefan cel Mare voievod, pentru satele Răpezești (sau Buciumi), Galbeni și Tulești.

96. 1460 (6968) noiembrie 27, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivul Voinescul satul Voinești, cu mănăstire, pe care acesta l-a cumpărat de la Ion și de la Petrică. (Cu foto. în anexă, pl. XXXVII.)

97. 1460 (6968) decembrie 5, Bîrlad. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivașco comis satele Săsești, pe Bîrlad, și Romînești, pe Jeravăț, cîștigate de acesta în urma judecării cu Toma Dumitrescul și Coste Turbure, punînd, totodată, o zavescă de 100 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească.

98. 1461 (6969) februarie 21, Suceava. Șendrica din Dorohoi și Iațco al lui Hudici dăruiesc Mitropoliei de Suceava o prisacă pe Bahlui, numită a lui Balica.

99. 1461 (6969) august 8, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivul Solca și soției sale, Cerna, o parte dintr-un sat de la Moisie sau de la Solca, din care ei au cedat nepoatei lor, Stana, și soțului acesteia, Bogdan, două case și o slatină, precum și satul Miculești, pe Piriul Negru, și a treia parte dintr-un vad de pe Moldova, pe care le-au primit de la Grada, sora Cernei.

100. 1461 (6969) august 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Husin și soției sale, Marușca, deoarece privilegiul pe care înaintașul lor, Ion Munteanu, l-a avut de la Alexandru cel Bun arse se odată cu biserica unde se afla depus spre păstrare, satele Molnița, Stroinți și Urvicolesca, în urma judecării cu Crasnăș postelnic și Jurja Necorescu, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească.

101. 1461 (6969) august 17. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Luca Pîrcălăbescul satul Firloești, pe Tazlău, pe care acesta l-a cumpărat, în urma unei judecări, de la Petrișor, fiul lui Galin.

102. 1462 (6970) ianuarie — aprilie; septembrie — decembrie 15. Mănăstirea Moldovița. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ștefan cel Mare voievod, dăruiește mănăstirii Moldovița trei dvere de damasc roșu aurit, un pocrovăț, mai multe răcavițe din camhă de damasc, o cădelniță de argint aurită, un cal și

25 de zloți ungurești pentru a i se face pomenire veșnică, lui, soției sale Nastea, și copiilor lor, Mihul și Sofia.

Anastasia ieromonah, egumen al mănăstirii Moldovița, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduiește să respecte înțelegerea cu Ignatie.

103. <1462 (6970)> aprilie 22, Suceava. Ștefan cel Mare voievod, într-o pricină a lui Iurie și Roman, pentru care pune zăvescă 100 de ruble de argint.

104. 1462 (6970) mai 15, Bacău. Ștefan cel Mare voievod întărește Stanei, soția lui Sima Turluiianul, jumătate din satul Șperlești, pe care ea o primise danie de la nepoata sa, Marena, iar soțului ei, seliștea lui Coman, cumpărată de el tot de la Marena.

105. 1462 (6970) august 10. Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Benești (sau Bobulești).

106. 1462 (6970) august 20, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Martei, soția lui Mihul Androinic, satul Unghiul, pe Jijia, cu toate poienile care au ascultat de el, precum și două iezere între Prut și Jijia, toate cumpărate de la Bratul, fiul lui Procelnic.

107. 1462 (6970) septembrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița toate satele, mănăstirile, morile, prisăcile, iezerele și girlele precum și robii țigani, tătari sau bulgari pe care aceasta îi stăpînea.

108. 1462 (6970) septembrie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Sima Corcea satul Corcești, pe Cozancea.

109. 1462 (6970) septembrie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Anei, soția lui Bîrsan, satele Soci și Dușești, pentru care aceasta se pîrîse cu vărul ei, Șandru Negrul.

110. 1462 (6970) octombrie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petru Glodeanul satul Glodeni, pe Telejna.

111. 1462 (6970) octombrie 6, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petru Negrea satele Dzemești, cumpărat de la Timpășor, și Săcălișești, ambele la gura Tazlăului, precum și a patra parte din satul Filipești, pe Oituz. (Cu foto. în anexă, pl. XXXVIII).

112. 1462 (6970) octombrie 8, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Nicoară Sirbescu satele sale de pe Rebricea: unde a fost curtea lui Duma Negru, unde au fost Grecii lui Duma Negru, Drăgești, Borisești, Țibănești, Munciei și unde a fost Moșiș Filoșofu, cumpărat de la Ilca, fiica lui Popșa, precum și de la Danciul și Marușca, copiii lui Moșiș. (Cu foto. în anexă, pl. XXXIX.)

113. 1462 (6970) decembrie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lațco, nepotul lui Petru Ponici, și soției sale, fiica lui Romașco, satele Drăgoești, Lucăcești, Botești și Căcăceni, deoarece privilegiul de la Alexandru cel Bun pentru aceleași sate fusese pierdut de Corui, în păstrarea căruia se aflase, punînd, totodată, o zăvescă de 100 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească. (Cu foto în anexă, pl. XL).

114. 1463 (6974). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petre Vitoltceanul satul Vitoltțești.

115. 1463 (6974) aprilie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Șteful Cernătescul satul Motișești și seliștea lui Tatul, la obîrșia Corodului, precum și o poiană din dumbrava de la Deochiați, cumpărate de el de la Herman, căruia îi fuseseră dăruite de bunicul său, Oțel, și de fiica acestuia, Cîrstina. (Cu foto. în anexă, pl. XLI.)

116. 1463 (6974) aprilie 18. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Po-brata satul Liești.

117. 1463 (6974) iulie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț iezeryl Zagorna, interzicînd tuturor slujitorilor domnești să-i încalce hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. XLII.)

118. 1464 (6972). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Manea Mogoșescul satul Mogoșești, pe Vilna.

119. 1464 (6972) aprilie 28, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Luca, fiul lui Petru logofăt, jumătate din satul Toporăuți și îi întărește cealaltă jumătate de sat, pe care o cumpărase soția sa, Marena.

120. 1464 (6972) iunie 5, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion și fratelui său, Ignat, satul Găgești, pe Ialan, hotărnicit de Cîrstea Negru și de Plotun și care fusese cumpărat de la Giurgiu.

121. 1464 (6972) iunie 11, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Mușei, soția lui Pentelei, și fiicei sale, Cerna, soția lui Petru Oțeleșcul, satul Pîntelești, la Iezer, deoarece privilegiul de stăpînire pe care îl aveau de la Iliaș voievod și de la Ștefan voievod fusese pierdut. (Cu foto. în anexă, pl. XLIII.)

122. 1464 (6972) august 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mîsea satul Tîrnauca, în urma judecății avute cu Mîndrea și cu rudele acestuia.

123. 1464 (6972) septembrie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește pisarului Tador Prodan satul Greci, pe Siret, lângă târgul Siret, cumpărat de la chir Teoctist, mitropolit de Suceava, cu aprobarea întregului cler moldovenesc. Se menționează că în schimbul satului vindut mitropolitul a cumpărat de la Rotimpan satul Mihăești, pe Brădățel.

124. 1464 (6972) noiembrie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Andreico Ciortorișchi satele Ciortoriia, Dubovățul și Oșihlib.

125. <1465>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu satul Hirtănești.

126. 1465 (6973) februarie 15. Ștefan cel Mare voievod, pentru o jumătate din satul Sirbi.

127. 1465 (6973) martie 3, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Candrea, fiul lui Greul, o jumătate din satul Giurgești, pe Stavnic, cumpărată de la Costea și de la Stan, fiii lui Giurgiu, și o moară, tot pe Stavnic, pe care i-a dăruit-o unchiul său, Baico.

128. 1465 (6973) aprilie 11, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei de Suceava satul Mihăești, pe Brădățel, cu mori și șteze, pe care mitropolitul Teoctist l-a cumpărat de la Giurgea Rotompan cu banii obținuți din vânzarea satului Greci, pe Siret.

129. 1465 (6973) decembrie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei de Tîrgul de Jos mai multe sâlase de țigani, pe care i le-a dăruit Isaia pîrcălab de Chilia. (Cu foto. în anexă pl. XLIV.)

130. 1465 (6973) decembrie 30. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oană, în urma judecății cu Boldur, cu soția acestuia, Nastea, cu Petre Stravici și cu Fete Brătulescul, satul Stroești, pe care i-l dăruise mătușa sa, Marușca.

131. 1466 (6974). Ștefan cel Mare voievod întărește unchiului său, Vlaicul, o seliște la Fintina Albișoara, la Chișinău, pe care acesta o cumpărase de la Toader, fiul lui Fedor, de la fratele lui Toader și de la Fedorel.

132. 1466 (6974) februarie 13. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița satul unde au fost vătămani Tăvuciu, Penea și Ananie, pe Bistrița, primit în schimb de la Coste pîrcălab, și îi dăruiește un rob tătar, din tătarii domnești de la Neamț.

133. 1466 (6974) februarie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ioanș Izvareț satul Munte, ținutul Trotuș, pe care acesta l-a cumpărat de la Ivanco Ungureanu și de la soția sa, fiica lui Furău.

134. 1466 (6974) martie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă „mare slobozenie”, pentru cinci ani, oamenilor care se vor așeza în satul Negoești, al mitropolitului de Roman, Tarasie, de toate dările și slujbele domnești, punîndu-i, totodată, sub jurisdicția mitropolitului sau a dregătorilor acestuia și scutindu-i de vamă pentru orice fel de marfă. (Cu foto. în anexă, pl. XLV.)

135. 1466 (6974) mai 10, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Zografu de la Sfîntul Munte un obroc anual de 100 de ducați ungurești, pentru a i se face pomenire veșnică, lui, soției sale, și copiilor lor, Alexandru și Elena.

136. 1466 (6974) iunie 11. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii <Bistrița>, din sus de Piatra, mănăstirea unde a fost Marta călugărița, mai sus de Tâmaș, pe Siret, precum și balta Martina, depinzînd de această mănăstire, ambele cumpărate de la Șteful din Tâmaș.

137. 1466 (6974) iunie 21. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Geamănul și fiului său, Sima, jumătate din satul Roșiori, la Cîrligătura, cumpărată de la Comuz.

138. 1466 (6974) iulie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Pobrata un obroc anual de 10 buți de vin, două măzi de pește, jumătate din ceara adunată de la Tîrgul Frumos și berbințele de miere din zeciuala care se va strînge din satele ei de la Botne; de asemenea, îi dăruiește un tătar domnesc, îi întărește prisaca lui David, pe Bic, iezerul de la gura Bicului, cu girlele, dreptul de a-și pune două setci pe Nistru, precum și scutirea oamenilor ei de la prisaca Visoca. (Cu foto. în anexă, pl. XLVI.)

139. 1466 (6974) august 1. Ștefan cel Mare voievod întărește Marușcăi, fiica lui Mihail Misici, satele Horodiște, Mihailăuți, <pe Siret>, și Mihuceni, pe Trestiana, ultimelor două indicîndu-le hotarul.

140. 1466 (6974) august 28, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Benea, fiul lui Crețu de la Ialan, satele: unde a fost curtea lui Crețu, unde este casa lui Benea și Murgeni, pe Ialan, și Uhrinești, pe Lișcov, precum și un loc de sat la Movile, mai jos de Crăhan, și o prisacă.

141. 1466 (6974) septembrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod cumpără de la Stan, Iachim și Simion Babici și de la nepoții acestora satul Jicovul de Sus, pe Suceava, pe care îl dăruiește mănăstirii Putna.

142. 1466 (6974) decembrie 8, Tîrgul de Jos. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Bodea de la Dumbrava un loc pe Bîrzota, unde a fost mănăstirea, pe care

i l-a vindut Tatul de la Bîrzota ca să-și întemeieze sat și prisacă. (Cu foto. în anexă, pl. XLVII.)

143. 1466 (6974) decembrie 8, Tîrgul de Jos. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Moica și fratelui său, Costea, un loc din pustie la Cîrligătura, la Fîntîna lui Știubei, între Popcicani, Ruscani și Gănești, cumpărat de la Popcica și de la fratele acestuia, Micul, indicîndu-i hotarul.

144. 1467 (6975) ianuarie 1, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Moica și fratelui său, Costea, o seliște la Fîntîna lui Știubei, între Gănești, Ruscani și Coșești, cumpărată de aceștia de la Costea, fratele lui Popîșco.

145. 1467 (6975) ianuarie 10, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma, fratelui său, Giurgiu, și surorii lor, Fedca, satul Mărmureni, pe Bîrlădzul. (Cu foto. în anexă, pl. XLVIII.)

146. 1467 (6975) februarie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod scutește de podvoade pe oamenii mănăstirii Bistrița din satele: Zvijînți, Sobolești, Brașeuți, Vascăuți, Bulgari, Mărăței, Dărmănești, Opresîni, Rădăicești, Tortorești, Căucelești, Mîndrești și Fauri, toate din ținutul Neamț, acordînd, în același timp, egumenului dreptul de judecată asupra acestora, precum și dreptul de a încasa gloabele și pripasul.

147. 1467 (6975) iunie 30, Bîrlad. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stoica și fiului său, Manciu, o jumătate din satul Urdești, cumpărată de la Ion, Danciu, Mihalco, Sinat, Toma și Simion, fiii lui Florea.

148. 1467 (6975) septembrie 11, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Homor un loc ca să-și întemeieze prisacă, împreună cu o jumătate din cîmpul de la Zlătăroaia, mai sus de Nourești, sub Bohotin, pe care i l-a dăruit Iurie Șerbici, mama acestuia, Fedca, și sora sa, Anușca. (Cu foto. în anexă, pl. XLIX.)

149. 1467 (6975) octombrie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Luca Căuteș, ginerele lui Stan Babiș, soției sale, Luna, și fratelui ei, Ivanco, satul Coblîia de Sus, pe care aceștia l-au răscumpărat de la Albul fost spătar.

150. 1468 (6976). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stețco Micotici satul Hîndășani, pe care acesta l-a cumpărat de la Grozea Micotici.

151. 1468 (6976) februarie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dragoș părți din satele Fauri, cu loc de iaz, pe Bistrița, și Băhneni, cu loc de iaz și cu moară, la gura Bahnei. (Cu foto. în anexă, pl. L.)

152. 1468 (6976) iulie 28, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă lui Mihail logofăt și fraților acestuia, în urma rugămintilor repetate ale regelui polon și ale panilor lui, precum și ale mitropoliților și boierilor moldoveni, un nou salv-conduct pentru a se putea întoarce din Polonia împreună cu toate slugile lor, asigurîndu-i, totodată, că i-a iertat pentru cuvintele și faptele dușmănoase din trecut, că se vor bucura de cîntea în care sînt ținuți toți ceilalți boieri și că își vor recăpăta curtea de pe Siret, împreună cu două sate: Pîrtănoși și Conțești. (Cu foto. în anexă, pl. LI.)

153. 1468 (6976) septembrie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Frîncu, lui Trifu, lui Ion și lui Isaiia satul Frîncești, pe Bahlui, arătîndu-i hotarul.

154. 1468 (6976) septembrie 24, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Șteful Cernătescul satul Cernătești, cumpărat de la Stan Pitcău, precum și satul Motișești, seliștea lui Tatul și poiana de la Deochiați, cumpărate de la Herman, toate pe Corod, un loc la Fîntîna Călugărului, la obîrșia Bîrzotei, jumătate din iezerul Covurlui și satul unde a fost Fara, pe Prut, satele Rădicești și unde a fost satul bulgăresc, pe Covurlui, seliștea Cernătești, la obîrșia Gerului, satul unde a fost Petru Delțag, pe Bogdana, o moară și un loc pustiu la obîrșia Șmilei, precum și satul Rușciori, jumătate din satul Răoseni, cutul Ungurași, seliștea unde a fost tătărul Petir și un loc de moară, toate pe Suceava. (Cu foto. în anexă, pl. LII.)

155. 1468 (6976) octombrie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod cumpără de la Marena, soția lui Ivanco al lui Brae, fiica lui Iațco Brânci, și de la copiii ei, Ivașco și Iliăș, jumătate din satul Maneuți, pe Suceava, cu jumătate din moară și din mănăstire, și le dăruiește mănăstirii Putna.

156. 1469 (6977) februarie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petrea și fraților săi, Oană și Duma, satele Brudurești, Săcălișești, pe Bîrlăzel, jumătate din Tonguzeni, cu loc de moară, și Poiana de Sus, pe Șacovăț, Andriești, cu mănăstire, pe Bîrlad, Berești și Soholeți, seliștile unde a fost casa bunicului lor, Oană Giuratul, pe Gîrbovăț, și Căscioarele, pe Pîrlu Fînațelor, precum și un loc, unde a fost moara, pe Bîrlad. (Cu foto. în anexă, pl. LIII.)

157. 1469 (6977) februarie 15. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei de Suceava prisaca Balica, lingă tîrgul Iași, și îi dăruiește 100 de stupi, pe care îi cumpără de la Nicoadă Sîrbescu, o vie între Șocola și Bucium, pe care o cumpără de la Slavoan, și un heleșteu, la Bucium, în hotarul tîrgului Iași.

158. 1469 (6977) iunie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Vlad Mursea jumătate din satul Albești, pe Stebnic, și-i dăruiește un loc pustiu la fîntîna de la obîrșia Largăi, mai sus de Rîșcani.

159. 1469 (6977) iunie 6, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oană Pășcu și fratelui său, Ivașco Pășcu, satele Lipovăț, pe Birlad, Suhuleț, pe Hulubăț, Suhuleț, pe Gîrbovăț, și Negotești, ținutul Suceava, precum și o prisacă lîngă Veja și un loc de moară pe Șacovăț; de asemenea, întărește lui Ivașco Pășcu, din toate aceste sate, părțile surorii sale, Stana, pe care el a răscumpărat-o de la tătari.

160. 1469 (6977) octombrie 13. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Iuga Grasul de la Zăbrăuți o jumătate din satul Șoldești, pe Zăbrăuț, și o jumătate din satul Bătinești, pe Putna.

161. 1469 (6977) octombrie 20, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Zviștală satul Zviștești, pe Bogdana, pe care i l-au cedat surorile lui, Stana, Marena și Marușca, urmînd ca acestea să stăpînească împreună satul Șerbănești, tot pe Bogdana (Cu foto. în anexă, pl. LIV.)

162. 1470 (6978) februarie 8, Suceava. Ștefan cel Mare voievod eliberează pe robul domnesc, tătărul Oană, care fugise în Polonia, și pe copiii acestuia, din starea de robie, îngăduindu-i să revină în țară și să trăiască după legea românească, scutit de toate obligațiile care decurgeau din dreptul robilor și al tătarilor. (Cu foto. în anexă, pl. LV.)

163. 1470 (6978) aprilie 1, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț prisaca lui Chiprian, la Botne, cu mănăstirea de la obîrșia Vișnivățului, satele: Telebecinți, Bașoteni și Fîntirele, pe Siret, Trestiana, Dumbrăvița, pe Șomuz, Buzăți, pe Moldova, Gemerești, pe Topolița, Timișești și Cristienești, la gura Neamțului, precum și mai mulți robi țigani.

164. 1470 (6978) aprilie 1, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț scutirea de vamă pentru trei care ale sale care vor merge după pește. (Cu foto. în anexă, pl. LVI.)

165. 1470 (6978) mai 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț prisaca lui Chiprian, la Botne, pe care i-a dăruit-o acesteia mătușa sa, Chiajna, pentru pomenirea ei și a părinților ei, Alexandru voievod și doamna Marena, arătîndu-i hotarul.

166. 1470 (6978) mai 28, Suceava. Ștefan cel Mare voievod cumpără de la mai mulți țirgoveți din Hirlău o vie din hotarul țirgului și o dăruiește mănăstirii Putna. (Cu foto. în anexă, pl. LVII.)

167. 1470 (6978) iunie 5. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița satul Hemeiani, pe Tazlăul Mare, primit în schimb, pentru satul Sîrbi, tot pe Tazlăul Mare, de la Iurie vistier, de la cumnatul său, Petrașco, de la soacra sa, Anușca, și de la fiicele acesteia, Nastea și Sofiica.

168. 1470 (6978) iulie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Barsu comis și fratelui său, Șușman, satele Cobilcini și Bilosăuți, pe Nistru, dăruite acestora de către vara lor, Ana, sora lui Dobrul logofăt, care le cumpărase împreună cu fiul ei, Ghidea, de la mănăstirea Neamț.

169. 1470 (6978) august 10, Țirgul de Jos. Ștefan cel Mare voievod acordă panului Mihul logofăt un nou salv-conduct pentru a se întoarce din Polonia, asigurîndu-l că nu-i va mai aminti de întîmplările trecute, că îi va arăta aceeași cîste ca și celorlalți boieri și că își va recăpăta satele Negoști, Conțești, Pirtănuși și Valea Seacă.

170. 1470 (6978) august 25. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ureche și surorilor sale o parte din satul Dersca.

171. 1470 (6978) <probabil august 25>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gheorghe, lui Ivanco și lui Lazor o parte din satul Dersca.

172. 1471 (6979) iulie 3. Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Horlești.

173. 1471 (6979) august 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma Bontica și soției sale, Elena, satele de la Poieni unde au fost cneji Băloș și Danciu, cu moara de pe Moldova. (Cu foto. în anexă, pl. LVIII.)

174. 1471 (6979) august 15, Mănăstirea Putna. Ștefan cel Mare voievod scutește mănăstirea Pobrata de vama de la Tuțora, pentru toate mărfurile trimise sau aduse de mănăstire de la Chilia.

175. 1471 (6979) septembrie 10, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Balcăuți cumpărat de la Oană, fratele lui Alexa spătar.

176. 1471 (6979) septembrie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Zografu de la Sfîntul Munte un obroc anual de 500 de aspri. (Cu foto. în anexă, pl. LIX.)

177. 1471 (6979) octombrie 24, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu Coteț și fratelui său, Cozma, satul Coteciari, cumpărat de ei de la Greaca, fiica lui Rusu, cu un loc de poiană la Fîntînițe, dăruit lor de Nastea, soția lui Delea;

de asemenea, întărește numai lui Giurgiu Coteș o prisacă din același sat, pe care i-a dăruit-o tot Nastea, soția lui Delea. (Cu foto. în anexă, pl. LX.)

178. 1471 (6979) noiembrie 3. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Danciul Boldăș satul Cristești, pe Calnaș, un loc pustiu la vărsarea pîrului Muncel în Soloneț, ca să-și întemeieze sat, jumătate din poiana de la Muncel, precum și Poenița Calului.

179. 1472 (6980) ianuarie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cirstea Negoii satele Negoști și Ungureni, cu moară, pe Vaslui.

180. 1472 (6980) ianuarie 21. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cimbala o parte din hotarul satului Tăbăcești.

181. 1472 (6980) ianuarie 22, Suceava. Ștefan cel Mare voievod scutește de orice fel de vamă două măzi de pește ale mănăstirii Voroneț.

182. 1472 (6980) ianuarie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Șandro Tătăreanu și soției sale, Magda, satele Moimești, Sirbi și Geamiri, mai sus de Iași, în urma judecării cu Cernu, Romănel și Drăgoi, deoarece privilegiile acestora s-au dovedit a fi „false”. (Cu foto. în anexă, pl. LXI.)

183. 1472 (6980) martie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ilea Huru comis satele Huruești, Ochieni și Căpotești, seliștea Stînceoia, precum și un loc de moară, toate pe Polocin, satele Urechești, pe Trotuș, Cătina, pe Putna, și Ivănești, din ținutul Suceava, precum și mai mulți robi țigani. (Cu foto. în anexă, pl. LXII.)

184. 1472 (6980) aprilie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Ostrița, cu loc de moară, pe Prut, indicîndu-i hotarul, sat pe care l-a cumpărat de la Tăbuci de la Cobîle, de la fratele acestuia, Pojar, și de la sora lor, Nastasia.

185. 1472 (6980) iunie 1, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lazor și lui Băloș, nepoții lui Petru Vilna, dania pe care le-a făcut-o acesta: a treia parte din hotarul satului Petrești, pe Vilna, ca să-și întemeieze sat, precum și jumătate din poiana lui Miculiță, pe Ușița.

186. 1472 (6980) iunie 5, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Roman spătărel o parte din satul Miclăușani, pe care i-o dăruise acestuia matusa sa, Stana, fiica lui Miclăuș vornic.

187. 1472 (6980) august 19, Suceava. Ștefan cel Mare voievod scutește satele Bodești, Tătari și Iurcani, pe Pobrata, ținutul Suceava, ale mănăstirii Sfîntul Nicolae, de toate gloabele, în afara celor convenite domniei pentru omor și răpire de fată; de asemenea, acordă dreptul de judecată asupra oamenilor din cele trei sate egumenului și dregătorilor acestuia, interzicînd amestecul boierilor și dregătorilor domnești.

188. 1472 (6980) octombrie 8. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petru, fiul lui Bîlco, satul Flocești, pe Tazlăul Mare, întărire prilejuită de arderea vechilor privilegii de stăpînire asupra satului.

189. 1473 (6981) ianuarie 8, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Moldovița satul Singureni, ținutul Chigheci, poiana lui Brumar, cu trei fîntîni, la obîrșia Suhăi, un loc de prisacă unde a fost prisaca lui Brumar, iezerele Blisceatul, Bliscețelul, Budoele și Secriul, pe Prut, mai multe girle precum și satul Bălțați, la Cîrligătura; de asemenea, îi întărește jumătate din satul Ôstăpceani, partea de sus, la Turia, ținutul Iași, pe care i-a dăruit-o Ivașco Armencici.

190. 1473 (6981) mai 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dragoș ușer satul Ivancăuți, ținutul Cernăuți, pe care acesta l-a cumpărat de la Cirste.

191. 1473, sfîrșitul lui iunie—înainte de 13 septembrie. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Hanco ceașnic și fraților lui, Gavril și Ivanco, satele Vascăuți, la obîrșia Viliei, și Vasileuți, pe Prut, precum și un rob țigan.

192. 1473 (6981) septembrie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Putna un obroc anual de 12 buți de vin și-i dăruiește morile domnești din tîrgul Siret. (Cu foto. în anexă, pl. LXIII.)

193. 1473 (6981) septembrie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Corlat satul Berchișeni, pe Moldova, o topliță cu moară și poiana Muncelul cu mănăstirea, arătîndu-li-se hotarul.

194. 1473 (6981) octombrie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Theodor Periceanu satul Roșiori, cu prisacă, pe valea Rîpcinsca.

195. 1473 (6981) octombrie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petrea stolnic satul Brătiești, pe Siret, pe care acesta l-a primit drept răscumpărare pentru omorirea tatălui său, Andrică, de către Petru Ponici, de la fiica acestuia, Ijca.

196. 1473 (6981) decembrie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ștan Horja un sat sub capul Piscului, o fîntînă, numită Fîntîna lui Peperig, și un loc de iaz, cumpărate de la Dan Socul și de la fratele acestuia, Purcaru.

197. 1474 (6982) aprilie 5. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Ion Bulboșea și fratelui său, Mihul, satul Anteștești.

198. 1474 (6982) august 26, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Marușcăi, fiica lui Ion Cupcici, și nepotului ei, Mihno, fiul lui Grozea Cupcici, după ce s-au judecat cu Grozea, fiul lui Vasco de la Horodnic, și cu frații acestuia, toate satele și toată averea lui Ion Cupcici, punând, totodată, o zăvescă de 60 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească.

199. 1475 (6983) aprilie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihul sulger și fraților săi, Ciopei și Sima, satul Durnești, cu mănăstirea de acolo. (Cu foto. în anexă, pl. LXIV.)

200. 1475 (6983) aprilie 17, Tîrgul de Jos. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Horodnic două sate: unde a fost curtea lui Petru Vrană și <Balosinești>, scutindu-le de toate dările și slujbele către domnie.

201. 1475 (6983) aprilie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Homor satele Dvorniceni, Stăuceni și Glodeni, sub Dumbrava Înaltă, Pirtești și <unde a fost> curtea lui Dienig, la obîrșia Solonețului, și Călugăreni, pe Jijia, muntele Ostra, cu slatina, și prisaca Zlătăroaia, sub Bohotin.

202. 1475 (6983) mai 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cozma, fiul lui Băloș, satul Băloșești, la Lucaș, indicîndu-i hotarul, și jumătate din satul Tortorești, pe care domnul îl alipise oculului de la Piatra. (Cu foto. în anexă, pl. LXV.)

203. 1475 (6983) iunie 5, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Micul Șoșa a treia parte din satul Măsteacîru, în Cîmpul lui Dragoș, și poiana de finaț, numită Poiana Lungă, cumpărate de la Măgdălina, fiica lui Ilea Ureache.

204. 1475 (6983) septembrie 25. Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Mereni.

205. 1476 (6984) ianuarie 25, Mănăstirea Putna. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ștefan cel Mare voievod, dăruiește mănăstirii Putna satul Șirăuți, peste Prut, o cădelniță și un chivot, ambele de argint aurit, o sută de zloți ungurești și doi cai buni, pentru a i se face pomenire veșnică, lui, soției sale, Nastea, și copiilor lor, Mihul și Sofia.

Ioasaf arhimandrit, egumen al mănăstirii Putna, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduiește să respecte înțelegerea cu Ignatie. (Cu foto. în anexă, pl. LXVI.)

206. 1476 (6984) mai 22, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mușat vornic seliștea Poprincani, pe Jijia, cumpărată de la Șteful pitar.

207. 1476 (6984) iunie 1, Mănăstirea <Putna>. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ștefan cel Mare voievod, dăruiește mănăstirii Putna satul Șirăuți, din ținutul Cernăuți, o vie la Hirău, o cădelniță și un chivot, ambele de argint aurit, o sută de zloți ungurești și o sută de oi, pentru a i se face pomenire veșnică, lui, soției sale, Nastasia, și copiilor lor, Mihul și Sofia.

Ioasaf arhimandrit, egumen al mănăstirii Putna, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduiește să respecte înțelegerea cu Ignatie. (Cu foto. în anexă, pl. LXVII.)

208. 1476 (6984) iunie 29, Mănăstirea <Putna>. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ștefan cel Mare voievod, dăruiește mănăstirii Putna satul Șirăuți, din ținutul Cernăuți, o cădelniță și un chivot, ambele de argint aurit, și o sută de zloți ungurești, pentru a i se face pomenire veșnică, lui, soției sale, Nastea, și copiilor lor, Mihul și Sofia.

Ioasaf arhimandrit, egumen al mănăstirii Putna, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduiește să respecte înțelegerea cu Ignatie.

209. 1477 (6985) august 10. Ștefan cel Mare voievod întărește Mușei, soția lui Vindereu, satul Vinderei, la gura Lipovei, deoarece vechile ispisoaice de stăpînire asupra acestui sat fuseseră pierdute „în vremea ce au robît turcii Horincea”.

210. 1477 (6985) septembrie 23. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Pătru Bilco satele Bilcani și Idomirești, pe Tazlăul Mare.

211. 1478 (6986) februarie 11, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Putna satul Șirăuți, pe Prut, dăruit acesteia de Iuga vistier, care îl cumpărase de la Mihăilă și de la Pițurcă, nepoții lui Dan Poiană.

212. 1479 (6987) martie 4, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dajbog pîrcălab de Neamț satele Doljești, pe Albînea, cumpărat de la Marușca, fiica lui Oancea Doljescul, și de la Nistor, fiul vitreg al lui Dolj, și Doncești, la Poieni, cumpărat, de la Mușă, fiica lui Manciu, de la soția lui Danciu și de la fiul ei, Tador, și de la Zoica, precum și două sălașe de țigani, cumpărate de la Purcel și de la Ilca, fiica lui Ponici.

213. 1479 (6987) aprilie 29, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader, fraților săi, Ion, Puiu și Zaharia, și surorii lor, Tudora, seliștea Drăncălaești, pe pîrîul Telejna, cumpărată de la Anușca, fiica lui Costea al lui Sărăcin, și de la fiul ei, Matei aprod.

214. 1479 (6987) mai 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod cumpără de la Mîsea satul Tirnauca și îl dăruiește apoi mănăstirii Putna.

215. 1479 (6987) m a i 11. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivașcu Popovschi jumătatea din sus a satului Borodicieni, cu fîntîna Liveni și cu un heleșteu, cumpărată de acesta de la Armanca, soția lui Mihăilă Lopatinschi, a patra parte din satul Popeni, cu o jumătate de heleșteu, precum și heleșteul lui Mihu.

216. 1479 (6987) m a i 14, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Duma pîrcălab de Cetatea Nouă satul Rogojeni, pe Siret.

217. 1479 (6987) m a i 19, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ilea și fraților săi, Duma și Cozma, jumătatea din jos a satului Hlăpești, pe Pîriul Alb, pe care le-au hotărnicit-o boierii Arbure și Vlcea; de asemenea, întărește numai lui Cozma o jumătate din satul Mălești, împreună cu alte 12 pămînturi, pe care acesta le-a cumpărat de la Tador Urdiugaș. (Cu foto. în anexă, pl. LXVIII.)

218. 1479 (6987) m a i 24, S u c e a v a. Ștefan voievod întărește lui Hanco satele Zubriceni și Vancăuți, cu moară, pe Ciuhur, cumpărate de la Jivert, Roman din Cozărești, Vasco, fiul lui Hobiiian, ș.a. (Cu foto. în anexă, pl. LXIX.)

219. 1479 (6987) a u g u s t 11, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește Anușcăi și Mariei, fiicele lui Camarin, satele Grozești și Mănești, moștenite de la tatăl lor.

220. 1479 (6987) a u g u s t 30, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod acordă episcopului de Rădăuți, Ioanichie, și succesorilor acestuia, dreptul de judecată asupra oamenilor din satul Rădăuți și din satele de la Coțmani aparținînd Episcopiei, cu excepția sfezilor și furturilor din tîrguri, lăsate în competența vornicilor de tîrg, interzicînd, în același timp, boierilor, dregătorilor și slujitorilor domnești, precum și șoltuzilor și pîrgarilor de Suceava și de Siret să se amestece în aceste sate; îi acordă, de asemenea, dreptul de a încasa gloabele și pripasurile din aceleași sate, scutindu-i, totodată, pe locuitorii acestora de slujbe domnești. (Cu foto. în anexă, pl. LXX.)

221. 1479 (6987) s e p t e m b r i e 20, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod dă Mitropoliei de Suceava, satele Vereșecani și Ungureni, pe Siret, în schimbul satului Jicovul de Jos, cu moară și vamă, pe Suceava, pe care îl dăruiește mănăstirii Putna.

222. 1479 (6987) d e c e m b r i e 30, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod acordă un privilegiu lui Radul Gîrbovăț stolnic pentru satele Ruși, Buciumi și Birgăoani.

223. 1480 (6988) i a n u a r i e 25, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dolga satul Pășcani, pe Bistrița, în Cîmpul lui Dragoș, pe care acesta îl cumpărase de la Fătul și de la frații lui, Ion, Toader, Dragoș și Petre, precum și de la surorile lor, Marina și Drăgălina, copiii lui Mircea, nepoții lui Trifu Gilcoș.

224. <1480 (6988) m a r t i e 15>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Marco Bălaur satul Vîrtop, pe Pîriul Negru, cumpărat de la Cîrștișor, nepotul lui Cîrstea cel mare.

225. 1480 (6988) m a i 12. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna o moară din satul Feredieni, pe care a cumpărat-o de la Gheorghie mitropolit de Suceava.

226. 1480 (6988) m a i 27, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Șteful pîrcălab de Hotin satele Ecușani, la obîrșia Voronei, Drăgușani și Poprințani, pe Jijia, care i-au revenit acestuia în urma împărțirii, cu rudele sale, a satelor moștenite. (Cu foto. în anexă, pl. LXXI.)

227. 1480 (6988) a u g u s t 29, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Hărman pîrcălab de Cetatea Albă cutul de sus din satul Siminiceani, cumpărat de la Coste Grama, un rob tătar, cumpărat de la Ivașco și de la Iurie, fiii lui Călian din Cetatea Albă, precum și un rob țigan, cumpărat de la Voica, fiica lui Ponici. (Cu foto. în anexă, pl. LXXII.)

228. 1480 (6988) s e p t e m b r i e 11, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește Stancăi, nepoata Anei și a lui Dobrul logofăt, satul Dobrulești, la obîrșia Orbicului, pe care l-a cumpărat de la mătușa sa. (Cu foto. în anexă, pl. LXXIII.)

229. 1480 (6988) s e p t e m b r i e 15, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Duma clucer, soției sale, Nastea, precum și fraților și surorilor ei, fiii lui Petru Brăescu, stăpînirile moștenite de la acesta: satele Cindești, cu moară, pe Siret, cumpărat de la Marușca, fiica lui Șteful Jumătate, Lozna și Maxinești, pe Șomuz, precum și mai mulți robi țigani, cumpărați de la Iurie, de la Drăgoi și de la Ivanco. (Cu foto. în anexă, pl. LXXIV.)

230. 1480 (6988) s e p t e m b r i e 17, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mircea, fiul lui Micul Orgoaie, satele Orgoești și Neagomirești, la obîrșia Horvâiaței, deoarece privilegiile pe care acesta le avea de la bunicul său, Ștefan Orgoaie, se pierduseră „cînd a venit împăratul turcesc și a prădat țara noastră“.

231. <1480 d e c e m b r i e — 1496 i u n i e>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Șerban și soției sale, Ghinda, satul Mărtinești, de la vadul Trotușului, pe care l-au cumpărat de la Andrei Dolha, de la fratele acestuia, Miclea, și de la sora lor, Mărușca.

232. <Cca 1481> ianuarie 1, Tîrgoviște. Tricolici vornic scrie soției sale, Negrita, fiicei sale, Neagşa, precum și nepoților și fraților lui că a fost prins și închis la Tîrgoviște de Basarab voievod, rugîndu-i pe toți să-i păzească averea și să încerce să-l elibereze. (Cu foto. în anexă, pl. LXXV.)

233. 1481 (6989) februarie 1, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Marinei Lolca, fiica lui Ioaniș Borilescu, satul Selivestri, cu două cuturi, la Cobîle; satul este cumpărat de domn de la Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoș viteazul, și de la nepoții lui de soră, și dat Marinei în schimbul satelor Borilești și Drăgotesti, pe Nechid, în cîmpul lui Dragoș, pe care le dăruiește mănăstirii Tazlău. (Cu foto. în anexă, pl. LXXVI.)

234. 1481 (6989) <martie 12>. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Tazlău satul Ursești, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoș, cumpărat de domn de la Ana Nimăiasă și de la Ion.

235. 1481 (6989) martie 31, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma și fraților săi vitregi, Petre și Coste, satul Rominești și cîte o jumătate din satele Măzărești și Poiana Călugăriței, moștenite de la mama lor, Dușca, precum și satele Costești și Secătura, pe Valea Iepii, moștenite de la tatăl lor, Majar, care le răscumpăraseră de la Lungul, fiul lui Bacea.

236. 14<8>1 (69<8>9) aprilie 19. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Ivașcu Andronic un loc pustiu pe Răut, în capul Brahnei, la Movila Săpată, pentru a-și întemeia sat cu iaz și moară; de asemenea, îi întărește un loc de țarină lângă Pilișăoani, cumpărat de la Mihai Purcărescu și de la fratele acestuia, Ion, și care fusese hotărnicit de Boldur.

237. 1481 (6989) aprilie 20, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Zberea satele Jidești și Zberești, Jijesti, pe dealul Putnii, și Pitici, pe Sirețel, cumpărate de la Sima, Șteful și Maseico, fiii lui Rotînpan.

238. 1481 (6989) aprilie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Baico și fraților săi, Toader și Andriicu, satul Petrești, pe Zeletin, iar lui Isaiu Muste și fratelui său, Toader, satele Drăgoești, pe Dobrotvor, și Simești, pe Pojerita.

239. 1481 (6989) august 23, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă episcopului de Rădăuți, Ioanichie, și succesorilor acestuia dreptul de judecată asupra oamenilor din satul Rădăuți și din satele de la Coțmani aparținînd Episcopiei, cu excepția sezilor și furturilor din țiguri, lăsate în competența vornicilor de țîrg, interzicînd, în același timp, boierilor, dregătorilor și slujitorilor domnești, precum și șoltuzilor și pîrgarilor de Suceava și de Siret să se amestece în aceste sate; îi acordă, de asemenea, dreptul de a încasa gloabele și prapasurele din aceleași sate, scutindu-i, totodată, pe locuitorii acestora de slujbe domnești. (Cu foto. în anexă, pl. LXXVII.)

240. 1481 (6989) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihul Buzatu satul La gura Răcăcinei, pe Siret, deoarece privilegiul de stăpînire pe care acesta îl avea de la Iliăș voievod și de la Ștefan voievod fusese pierdut cînd Ali-beg, Schender-beg și Țepeluș voievod „au prădat țara noastră pînă sub Lunca Mare“.

241. 1481 (6989) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Grozea comis satul Iucșani, pe Jijia, cumpărat de la Elena, soția lui Manoil Raicu, și de la fiicele acestuia, Dumșa și Zoica.

242. 14<8>1 (69<8>9) octombrie 24. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Trudescu satul Trudești, pe Valea Neagră.

243. 1482 (6990) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivul diac satul Văleni, lângă Iucaș, ținutul Neamț, pe care acesta l-a cumpărat de la Ana, sora lui Dobrul logofăt, și de la nepotul ei, Stanciul, fiul lui Fetco Starostescu. (Cu foto. în anexă, pl. LXXVIII.)

244. 1482 (6990) aprilie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cozma ușar satul Cobîlia, pe Nistru, pe care acesta l-a cumpărat de la Șteful Spineanul și de la soția sa, Fetca. (Cu foto. în anexă, pl. LXXIX.)

245. 1482 (6990) mai 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț satele Dvorenști și Buzăfi, pe Moldova, precum și Fîntînele, pe Pobrata. (Cu foto. în anexă, pl. LXXX.)

246. 1482 (6990) august 10. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stan Horja satul Horjăni, pe Lăpușna, cu o fîntînă numită Fîntîna Peperigului, un sat la Gura Ocoalelor și altul sub Obîrșie, peste Prut, cu loc de prisacă, satul Strîmbeni, la Bujor, precum și fîntîna lui Mușat.

247. 1483 (6991) februarie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu Oniceanul și vărului său, Ion Oniceanul, două părți dintr-o jumătate a satului Oniceani.

248. 1483 (6991) februarie 18. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lazor globnic a patra parte din satul Petia Mare.

249. 1483 (6991) aprilie 12, Suceava Ștefan cel Mare voievod întărește lui Vilcu Purcelescul, copiilor săi și nepoatei sale, Anușca, fiica lui Ilie Purcelescul, satul Mitești, pe Moldova, primit de aceștia în schimb, pentru satul Purcelești, pe Siret, de la Pătru stolnic.

250. 1483 (6991) august 14. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Necoară și lui Once, fiii lui Oniță, precum și nepoatei lor, Marina, satul Gîrbești, pe Șacovăț, cumpărat de Oniță de la Sima al lui Draguș; de asemenea, întărește numai lui Necoară satul Tungujăni și o jumătate de poiană de la Țibănești, cumpărate de la Tungul, precum și o parte din satul Căscoești, cumpărată de la fiii lui Casco.

251. 1483 (6991) august 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Tăutul logofăt seliștea Leucăuți, la Botne, precum și prisaca Vrabia, cu poieni, pe care acesta și le-a cumpărat de la Lazor Piscu, fiul Anușei, de la Lazor, fiul Marușcăi ș. a., nepoții lui Manoil Șerbescul. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXI.)

252. 1483 (6991) septembrie 20, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ignat și fratelui său, Ion Tintul, jumătate din seliștea Șopirleni, cumpărată de la Neagșa, fiica lui Mihăilă Șopirlă, și o prisacă mai sus de Hlăpești, unde a fost Văleșoae, cumpărată de la Bilco Birlădescul. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXII.)

253. 1483 (6991) septembrie 23, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Dumbravă și fratelui său, Toader Urdugaș, satul Obîrșia, pe Pîrlul Alb, jumătate din satul Mălești, precum și satul Ivănești, pe Șacovăț; de asemenea, întărește numai lui Toader Urdugaș și soției sale, Nastea, satul Ghigoești, la obîrșia Pîrlului Negru. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXIII.)

254. 1483 (6991) octombrie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Onică Mușat vornic satul Unchetesti, la Nistru, cumpărat de la Vasco Unchetea și de la sora sa, Nastea. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXIV.)

255. 1484 (6992). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Duma clucer satul Bălești, pe Stemnic, primit în schimb de la Toader, Duma și Stana, copiii lui Simion Tansa, pentru satul Grozești, tot pe Stemnic.

256. 1484 (6992) martie 1. Ștefan cel Mare voievod, pentru moșia Sacalușa.

257. 1484 (6992) mai 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dragose, și soției sale, Anușca, precum și surorii acesteia, Stana, fiicele lui Severin, satele Fundești și Lățcani, pe Albinea, în același hotar. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXV.)

258. <1484 (6992) mai 13>, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Rohat satul Cuhnești, pe Rebricea Mare, amîndouă cuturile, pe care acesta l-a cumpărat de la Oană Cuhne.

259. 1484 (6992) mai 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oană Tihul satul Glodeni, la obîrșia pîrlului Telejna, cumpărat de la Pătru Glodeanul.

260. 1484 (6992) mai 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihul pîrcălab de Crăciuna satul Găleşaști, pe Crasna, pe care acesta l-a cumpărat de la Stanciul, fiul lui Fedco Stărostescul.

261. 1484 (6992) mai 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Parava și lui Tatul Berivoescul seliștea Berivoești, pe Sărata, mai jos de Plotunești, cumpărată de la Ștefan Cernătescul.

262. 1484 (6992) mai 29, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stanciul aurar un loc de moară pe Brădățel, pe care acesta l-a cumpărat de la Căpățînă și de la fiicele sale vitrege, Feodora și Nastea, nepoatele lui Corui. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXVI.)

263. <1486 septembrie — 1491 octombrie>, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Iațco Dolha și fratelui său, Vlaicul, satul Peletiuceștii de Jos, cumpărat de la Coste și de la surorile acestuia, Nastea, Vasca și Ghinda, copiii lui Andreico, nepoții lui Iliș ceășnic. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXVII.)

264. 1486 (6994) septembrie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Duma clucer și fratelui său, Pătru Brudur, satul Ștefănești, la Poieni, cu cuturile și poienile dimprejur, cumpărat de la Oană, de la fratele său, Ioil, de la sora lor, Ceutea, copiii lui Ștefan Roșu, și de la nepotul lor, Cozma. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXVIII.)

265. 1486 (6994) noiembrie 21, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Ulan a treia partea din satul Duhtana, pe Trotuș, cumpărată de la Cerna, fiica lui Balea de la Trotuș.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A. 1456 (6964) septembrie 20. Petru voievod întărește lui Moranciul satul Colibeni, în jumătate cu fiii lui Balea, precum și o jumătate din satul Bucșești, cumpărată de la fiii lui Danciul.

B. 1460 (6968) octombrie 2. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Moranciu și lui Petria Roșca satul unde a fost Petria Roșca, jumătate din satul Bucșăști, cumpărată de la Pătrașco, jumătate din satul Tocănicești, cumpărată de la fiii lui Bălea, precum și fintina lui Leurdiș.

C. 1463 (6971) iulie 31. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Arbure portar satele Vorona și Ruși, cumpărate de la Ivașcu Orbul și de la fratele acestuia, Mihul, indicându-le hotarul, precum și mai mulți robi tătari.

DOCUMENTE FALSE

I. 1449 (6957) martie 23. Petru voievod întărește lui Petre Timpe satele Zămișăști și Săcăloșești, la gura Tazlăului, ținutul Trotuș, indicându-le hotarul.

II. 1453 (6961) aprilie 5. Ștefan voievod întărește lui Danu satele Tulești și Aldești, pe Siret, ținutul Neamț, indicându-le hotarul.

III. 1455 (6963) februarie 3. Alexandru voievod și soția sa, doamna Marina, întăresc mănăstirii Neamț un loc din hotarul cetății Neamț, împreună cu muntele Neamțul, indicându-i hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXIX.)

IV. 1458 (6966) octombrie 10, Piatra lui Crăciun. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița branștea și locul de finaț de pe valea Bistriței, indicându-le hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. XC.)

V. <1462 (6970)> octombrie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Muranciu satul Bucșești, pe Cernu, cumpărat de acesta de la Pătrașco și de la nepotul său, indicându-i hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. XCI.)

VI. 1463 (6971). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Manole Prodan și mamei sale, Maria, fiica lui Mihail Dan, satele Samaleuca Mare și Samaleuca Mică, indicându-le hotarul.

VII. 14<7>0 (69<7>8) martie 22, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Simon, Drăgan, Nichita, Ștefan și Toader Muhrum, precum și lui Andrei Beiu satele Biești, Cegurenii și Hăjdeieni, din ținutul Orhei, indicându-le hotarul.

VIII. 1470 (6978) mai 28, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ganea căpitan de roată și vărului său Martin Musteață, satul Peciștul, pe Cogilnic, ținutul Orhei, indicându-i hotarul.

IX. 1470 (6978) septembrie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Nicolae Zimbrada și rudelor sale satul Bugeni, ținutul Lăpușna.

X. 1470 (6978) septembrie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Nicolae Drăgan, fiul lui Iliș Drăgan, fost mare vistiier, precum și nepotului său, Ionașco Heretei, fiul surorii sale, Elena, și al lui Gavril Heretei, fost mare vornic de Țarigrad, cite o jumătate din satul Drăgănești, pe Soloneț, ținutul Soroca, indicind hotarul dintre cele două părți. (Cu foto. în anexă, pl. XCII.)

XI. 1470 (6978) octombrie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Nicolae Matosgada și lui Gligăș Melciul satul Puhoiul, ținutul Lăpușna, indicându-i hotarul.

XII. 1470 (6978) octombrie 31. Ștefan cel Mare voievod dăruiește Dobrușei, fiica lui Gherasim și a Ilenei, satul Probota, din ținutul Soroca.

XIII. 1470 (6978) noiembrie 23, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Eustafie Rughi și rudelor sale satele Samaleuca Mare și Samaleuca Mică, pe Nistru, și Șalviri, între Cubolta și Căinari, indicându-le hotarul.

XIV. 1470 (6978) noiembrie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivanco hotnogul și fratelui său, Cupce Marco Cavadinu, satul Cotiujeni, pe Riul Negru.

XV. 1470 (6978) noiembrie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dumitru Buđeci și fratelui său, Gheorghe, cite o jumătate din satul Mirzești, ținutul Orhei.

XVI. 1471 (6979) iulie 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gligorașco Hreapco și lui Ioan, fiul lui Diordie Șelum, satul Poiana, pe Nistru, ținutul Soroca, indicându-i hotarul.

XVII. 1472 (6980) iunie 25. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Ștefan Cudalbul vornic și lui Ioan Vrabie iuzbașă o bucată de pământ peste valea Gerului, indicându-i hotarul.

XVIII. 1474 (6982) septembrie 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod poruncește lui Gavril Boldur mare vornic de Țara de Jos, precum și tuturor boierilor, țăgoveților, sătenilor și slujitorilor domnești din această parte a țării să se pregătească pentru lupta cu armata turcească, cu cea tătărească și cu cea a Țării Românești, care vor ataca Moldova dindu-le, totodată, instrucțiuni cum să procedeze.

XIX. 1475 m a i 12, Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Avram Huiban, ca răsplată pentru vitejia acestuia în lupta de lângă Vaslui cu turcii, locul de pe Valea Cornilor, unde este judele Sion, pe Bîrlad, dispunînd, totodată, să treacă din corpul darabaniilor în cel al călărașilor și să asculte de curtea domnească din Vaslui.

XX. 1479 (6987) m a r t i e 9, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod cumpără de la Bogdan stolnic satul Podoleni, cu iaz și cu mori la Bistrița, ținutul Neamț, și-l dăruiește apoi lui Avram Frincu, indicîndu-i hotarele stabilite de Micotă și Reașes, pîrcălabi de Neamț. (Cu foto. în anexă, pl. XCIII.)

XXI. 1480 (6988), <I a ș i>. Sărăcii din ținutul Iași se constituie, din porunca lui Ștefan cel Mare voievod și cu binecuvîntarea lui Teoctist, mitropolit de Suceava, într-o frăție și se leagă să facă praznic în fiecare an de ziua sfinților Mihail și Gavril.

XXII. 1484 (6992) m a i 14, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion și fratelui său, Dragoș, precum și surorilor lor, Draghița și Anghelina, copiii lui Duma Tătăreanu, satele Tătăreni și Mireni. (Cu foto. în anexă, pl. XCIV.)

XXIII. <1484 s e p t e m b r i e—1504 i u l i e 2>. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Teodor Cantemir trei sate în ținutul Fălciu și-l numește căpitan al călăreților tîghecenii.

XXIV. 1485 (6993) i u n i e 8, S u c e a v a. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Malușca și fratelui său, Neicea, precum și lui Cozma Rizan și fratelui său, Draguș, ca răsplată pentru paza hotarului dinspre tătari, făcută în ceata boierului Gangur, cîte o jumătate din pămînturile pustii care se află pe ambele părți ale pîrului Vișnovăț, în dreptul Sultanii și al Marașii, pentru a-și întemeia sate.

RÉSUMÉS DES DOCUMENTS

Mots intraduits :

aprod = fils de boïard remplissant des services usuels à la cour princière, parmi lesquels la fonction de page.
berbînță = récipient confectionné de douves et utilisé autrefois comme unité de mesure.
braniște = terrain réservé, dont la forêt était en défends et la chasse, interdite.
brănișter = boïard chargé de l'administration d'une *braniște*.
brodină = taxe payée pour passer une rivière à gué ou sur un pont mobile.
călăraș = soldat d'une troupe régulière de cavalerie.
ceașnic = v. *paharnic*.
clucer = sommelier à la cour princière.
cneaz = chef de la communauté villageoise.
coloade = mesures pour les grains.
comis = dignitaire chargé de la surveillance des écuries du prince.
daraban = soldat d'une troupe régulière d'infanterie.
diac = scribe (écrivain des actes).
dregător = celui qui représentait les intérêts du pouvoir princier ou d'un couvent.
gloabă = amende pour les infractions graves.
globnic = percepteur de la *gloabă*.
grămătic = v. *diac*.
grivnă = ancienne monnaie d'origine polonaise.
heregar = propriétaire d'un atelier pour la fabrication de la monnaie.
hotnog = chef militaire (centenier).
ieromonah = moine ordonné prêtre.
iuzbașă = chef militaire (centenier).
jude = v. *cneaz*.
judecie = village ou bien subordonné au *jude*.
majă = unité de mesure pour les poids et, en même temps, le chariot qui transportait une seule *majă*.
obroc = donation en nature ou en numéraire renouvelable périodiquement.

ocol = circonscription comprenant les villages qui étaient en dépendance du prince.
paharnic = échanton du prince.
pămînt = subdivision du territoire villageois.
pisar = v. *diac*.
pîtar = dignitaire chargé des provisions de pain à la cour princière.
ptreălăb = commandant d'une forteresse et chef du *pinut* environnant.
podvoadă = obligation du charriage.
portar = commandant de l'armée chargée de la garde de la capitale du pays.
posadă = lieu fortifié et point de douane.
postelnic = chambellan de la cour princière.
pripas = amende payée pour les dégâts causés par les bêtes égarées.
sălaș = famille des tziganes qui demeurait séparée des autres.
seliște = emplacement d'un village abandonné.
slobozie = village dont les habitants étaient exemptés temporairement de tous les impôts et les services envers le prince.
slujitori = petits boïards au service du gouvernement.
spătar = porte-épée du prince.
spătărel = dignitaire subordonné au *spătar*.
stolnic = dignitaire chargé du service de la table princière.
sulger = intendant des viandes pour la cour princière.
pinut = ancien district administratif en Moldavie.
ușer (*ușar*) = dignitaire chargé de la surveillance des audiences au prince.
vătămă = v. *cneaz*.
viteaz = sorte de chevalier.
vornic = chef d'un district où siégeait une cour princière.
zavescă = taxe payée par celui qui contestait une décision judiciaire.
zlot = monnaie d'or italienne.

1. 21 février 1449 (6957). Alexandre voïévode confirme à Marușca de Stroe le droit de propriété sur le monastère de Boiște, près de Grași, qu'elle a reçu en don de la mère de Drăguș.

2. 8 avril 1449 (6957), Suceava. Alexandre voïévode confirme au monastère de Pobrata le droit de recevoir l'*obroc* annuel accordé à celui-ci par son père, Ilie voïévode: la cire qu'on perçoit des caboulots de Tîrgul Frumos et sept tonneaux de vin de la dime princière. (Avec photocopie en annexe, pl. I.)

3. 26 mai 1449 (6957), Tîrgul de Jos. Alexandre voïévode confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur la *posadă* située sur la Moldova, qu'il a reçue en don de Oană Pintece. (Avec photocopie en annexe, pl. II.)

4. 5 juin 1449 (6957), Suceava. Alexandre voïévode confirme au *pircălab* Coste le droit de propriété sur un village situé près de Vaslui et sur plusieurs maisons à Suceava, maisons qu'il avait reçues de Gheorghe *heregar*, pour la somme de 800 *zlofi* qu'il lui devait, en établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent fondu à ceux qui ne respecteront pas cette entente.

5. 27 juin 1449 (6957), Iași. Alexandre voïévode accorde au prieur du monastère de Pobrata et à ses *dregători* le droit de juger les gens des villages appartenant au monastère pour n'importe quel acte, en défendant aux *dregători* et aux *slujitori* princiers d'entrer dans ces villages; il résolut également que les prêtres de ces villages soient subordonnés au monastère de Pobrata, en restreignant la juridiction du métropolitain et des archiprêtres. (Avec photocopie en annexe, pl. III.)

6. 26 août 1449 (6957), Suceava. Alexandre voïévode fait don au monastère de Moldovița d'une moitié du lac de Cuhului, près du Danube, tout en disposant que la moitié de tous les revenus obtenus revienne aux moines.

7. 27 août 1449 (6957). Alexandre voïévode accorde une exemption à Ioan Armen-ciocul pour sa maison de Suceava et pour tous les achats qu'il va faire dans le pays.

8. 23 janvier 1450 (6958). Bogdan voïévode confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur deux emplacements de moulin, aux confins du village de Deleni, qu'il a reçus en don de Șteful et Mîndre, les fils de Fumu.

9. 10 janvier 1451 (6959). Bogdan voïévode exempte les maisons de Suceava où habite l'arménienne Stana, maisons du monastère de Moldovița, de tous les impôts et les services envers le prince.

10. 3 avril 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode confirme à Colțea le droit de propriété sur le village de Miclești avec ses hameaux.

11. 13 juin 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode confirme à Dragoș Albescul et à son frère, Petru, le droit de propriété sur la moitié du village d'Albești, situé sur le Stebnic, qu'il avait achetée à Vlad Țlătărescul.

12. 14 juillet 1451 (6959). Bogdan voïévode confirme à Zianco le droit de propriété sur les villages de Huși, situé sur le Șomuz, d'Uricheni et de Rădești, situés sur la Topolița, sur le village de Davidești, sur une partie du village de Ceahlăieni et sur la moitié du village de Curticești, sur le village d'Alexandreni, situé à l'embouchure de Zahorna, ainsi que sur trois serfs tziganes.

13. 31 juillet 1451 (6959), Tîrgul de Jos. Bogdan voïévode confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur deux serfs tartares, Pașco et Petrică, dont les frères du prince, Ștefan voïévode et Petru voïévode, lui avaient fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. IV.)

14. 13 septembre 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode fait don au monastère de Moldovița d'un *obroc* annuel de dix tonneaux de vin. (Avec photocopie en annexe, pl. V.)

15. 17 octobre 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode confirme à Pătru Durnea le droit de propriété sur un emplacement de rucher, avec le territoire dont il aura besoin, sur un emplacement de moulin, et sur un terrain défriché, tous situés sur le Șacovăț. (Avec photocopie en annexe, pl. VI.)

16. 14<52> (69<60>), Suceava. Alexandre voïévode confirme à Giurgiu Mijatco le droit de propriété sur le village de Dragoșești, situé sur le Miletin, et sur une partie du village de Drăgănești, situé sur le Cracău, qu'il a reçue en don de son frère, Ion Cușterca.

17. 24 février 1452 (6960), Vaslui. Alexandre voïévode confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur son terrain de Botna, avec tous les étangs, les deux filets de pêche sur le Dniestr et le rucher qui appartiennent à ce terrain, en défendant, en même temps, aux *dregători* princiers de Tighina d'encaisser la paye douanière et le *pripas* aux confins des moines. (Avec photocopie en annexe, pl. VII.)

18. 9 août 1452 (6960). Alexandre voïévode confirme à Stan Păstrăv le droit de propriété sur le village de Păstrăvești, formé de deux hameaux, qu'il avait acheté à Ștefan, neveu de Bogdan *stolnic*.

19. 7 septembre 1452 (6960), Suceava. Alexandre voïévode confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur un terrain situé sur le Pîrîul Sec, près de Săcălișești, acheté à Tuzoana, la fille de Conatas de Neamț, et à son fils, Leurinț, en établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent fondu à ceux qui ne respecteront pas cette entente. (Avec photocopie en annexe, pl. VIII.)

20. 10 septembre 1452 (6960), Suceava. Alexandre voïévode confirme au *stolnic* Ignat le droit de propriété sur les villages de Șoldești, à Dumitra, de Ciorăști, de Birlălești, de Soltănești, et de Soci, avec monastère, sur les villages de Dănișoara, de Cio-cănești, de Borzăști et sur plusieurs *seliști*, situés tous sur le Prut, sur les villages de Dobromirești, situé sur la Smila, et de Balosinești, sur la Smilișoara, sur le village « où se trouve sa maison » et sur la *seliște* de Negrilești, situés sur la Tutova, sur la *seliște* « où a été Frumușelul », située sur le Lucoveț, ainsi que sur plusieurs villages situés sur le Tigheci et sur le Soholet.

21. 27 octobre 1452 (6960), Suceava. Alexandre voïévode confirme au logothète Mihail le droit de propriété sur les *seliști* d'Ivancăuți, de Pogorilăuți et de Hatcîntî, près de la frontière polonaise, avec leurs anciens confins, qu'il a achetées à Manu, fils de Globnicu, et à ses fils, Luca, Iurie et Lazăr, en établissant une *zavescă* de 50 *grivne* d'argent pour ceux qui ne respecteront pas cette entente. (Avec photocopie en annexe, pl. IX.)

22. 21 décembre 1452 (6960), Suceava. Alexandre voïévode confirme à Oană Cindescul le droit de propriété sur le village de Drăgoești, situé sur le Dobrotvor, sur une moitié du village de Petrești, situé sur le Zeletin, sur le village de Verișești, situé sur le Berheci, et sur le village « à Baicu », situé sur la Pojerita. (Avec photocopie en annexe, pl. X.)

23. 21 décembre 1452 (6960), Suceava. Alexandre voïévode confirme à Trișor et au frère de celui-ci, Tador, les fils de Șandru de Lucaș, le droit de propriété sur les villages d'Oprișești, de Cirna et de Răchitiș, situés sur le Zeletin, sur le village « où est le prêtre Duma », situé sur le Dobrotvor, ainsi que sur le village « où se trouvait la maison de leur père » et sur le village de Mărgineni, tous les deux situés à Lucaș. (Avec photocopie en annexe, pl. XI.)

24. Janvier 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode confirme au monastère de Moldovița le droit de recevoir un *obroc* annuel de 12 tonneaux de vin de la dime princière, sur la *posadă* située sur la Moldova, en haut du bourg de Baia, ainsi que sur un rucher situé sur la rivière de Tâtarca, dans la *braniște* de Bohotin, qu'il a reçu en don de Coste Oriș. (Avec photocopie en annexe, pl. XII.)

25. 22 janvier 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur plusieurs *sălășe* de serfs tziganes, en décidant que n'importe qui retiendra ou cachera ces tziganes payera « de sa tête » cette culpabilité.

26. 26 janvier 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode confirme au monastère de Pobrata le droit de recevoir l'ancien *obroc* annuel: toute la cire qui sera collectée du bourg de Tîrgul Frumos et six tonneaux de vin de la dime de Cotnari ou de Hîrlău, en y ajoutant douze *coloade* de malt et quatre *coloade* de blé des moulins des villageois de Baia, auxquels le voïévode établit une *zavescă* de 60 roubles d'argent pour le cas où ils ne respecteront pas cette décision; il fait également don au monastère de rucher de Bozea, situé dans la *braniște* de Bohotin, de la clairière d'Ureacle et d'un moulin situé sur la Toplița, d'un terrain situé sur le Neamțul Mare et d'un terrain inhabité, situé sur le Pîrîul Iezerului, pour y fonder un village, un étang et un lieu d'estivage, de deux terrains, l'un situé sur le Bahlui et l'autre sur la Telița, pour y fonder des moulins, de deux serfs tziganes et de trois serfs tartares.

27. 8 février 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode confirme au *postelnic* Oană le droit de propriété sur le village de Stroești, à l'embouchure du Șomuz, situé sur la rivière de Moldova, avec deux hameaux et un moulin, village qu'il a reçu en don de sa tante, Marușca Stroiassa, en y établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent fondu à ceux qui ne respecteront pas cette donation.

28. 23 février 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode accorde à Monastère de Iațco, près de Suceava, le droit de fonder un village aux confins appartenant au monastère, qu'il exempte de tous les impôts et les services envers le prince, en restreignant, en même temps, la juridiction des *dregători* princiers; il confirme également aux

futurs colonisateurs le droit d'usufruit sur le champ cultivé de bourg de Suceava en les exemptant de toute la paye douanière à l'intérieur du pays.

29. 3 avril 1453 (6961), Neamț. Alexandre voievode fait don au monastère de Pobrata de deux *sălaşe* de tartares, des serfs princiers de Neamț. (Avec photocopie en annexe, pl. XIII.)

30. 1^{er} mai 1453 (6961). Alexandre voievode confirme à Giurge et à ses frères le droit de propriété sur le village d'Iucușăni, à la suite d'un procès avec leur tante, Iucușoia.

31. 31 mai 1453 (6961), Suceava. Alexandre voievode confirme à la Métropole de Suceava le droit de propriété sur deux *sălaşe* de serfs tziganes et lui fait don d'un troisième.

32. 12 juin 1453 (6961), Suceava. Alexandre voievode confirme à Sima et à Ștefan Tunsul, tout comme à Băloș et à Ion Horgescul le droit de propriété sur les villages de Horgești et de Tunsești, le dernier acheté à Ilca, tous les deux situés sur la Bogdana.

33. 20 juin 1453 (6961), Suceava. Alexandre voievode confirme au logothète Mihail et à ses frères, Duma et Tador, le droit de propriété sur le village de Vinători, situé sur la Bistrița, village que le voievode lui avait donné en échange du village de Ciumălești, situé sur le Siret, sur les villages de Procopeni, d'Izbiștea et sur plusieurs villages à Fintina Albă, situés sur le Răut, sur le village de Rașcăuți, situé sur le Dniestr, sur le village de Gavrilăuți et sur la moitié de Șirăuți, vendue par Șendrică, tous les deux près de Sneatin, sur le village de Verijani, situé sur la Moldova, vendu par Petru Hudici et par son fils, Iațco, sur le village «où se trouve la cour d'en bas de Neagoe» et sur les villages de Părtănoși, de Pobrata, de Berindeești, de Valea Seacă et de Heci, vendus, avec le village de Giulești, près de Cotnari, par Oană Pișco et par sa femme. (Avec photocopie en annexe, pl. XIV.)

34. 8 juillet 1453 (6961), Suceava. Alexandre voievode exempte le village de Balosinești, appartenant au monastère de Horodnic, de tous les impôts et les services envers le prince.

35. 20 juillet 1453 (6961), Suceava. Alexandre voievode fait don au monastère de Neamț de trois serfs tartares.

36. 7 septembre 1453 (6961). Alexandre voievode confirme à Vitolt le droit de propriété sur le village de Lujani, situé sur le Prut, village que celui-ci a acheté à Coste Vranici.

37. 30 septembre 1453 (6961). Alexandre voievode confirme au monastère de Moldovița le droit d'être exempté de la paye douanière de la *brodină* pour trois grands chariots qui vont transporter du poisson, du sel et du miel.

38. 22 octobre 1453 (6961). Alexandre voievode confirme à Ion <Marmure> le droit de propriété sur le village de Leucușeni, situé sur le Birlăzel, et sur plusieurs clairières au-delà de Birlăzel.

39. 1^{er} janvier 1454 (6962), Suceava. Alexandre voievode fait don au monastère de Neamț d'un rucher à Covasna, dans la *braniște* de Bohotin, en défendant aux *brănișteri* de percevoir la dîme des gens qui s'y établiront. (Avec photocopie en annexe, pl. XV.)

40. 25 août 1454 (6962), Băiceni. Petru voievode confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur quatre serfs tziganes et exempte le village de Săsciori de tous les impôts et les services envers le prince. (Avec photocopie en annexe, pl. XVI.)

41. 25 août 1454 (6962), Cotnari. Petru voievode confirme au monastère de Moldovița le droit d'être exempté de la paye douanière pour trois chariots qui transporteront du poisson, du sel et du miel, ainsi que les droits de propriété sur ses serfs tartares de Baia.

42. 5 octobre 1454 (6962), Suceava. Petru voievode confirme au monastère de Homor le droit d'être exempté de la paye douanière pour deux chariots qui apporteront du poisson du Danube, du Dniestr ou des étangs.

43. 6 octobre 1454 (6962). Petru voievode confirme au monastère de Moldovița le droit d'être exempté de tous les impôts et les services envers le prince pour la maison de Suceava qu'il avait reçue en don de l'arménien Ion.

44. 8 décembre 1454 (6962), Neamț. Petru voievode exempte de tous les impôts et les services envers le prince les villages du monastère de Horodnic: le village «où est Samoil *pătăman*», situé sur la Bistrița, le village «où a été Barbă Geamră», situé sur la Topolița, les villages de Dvorenști, de Timișești, de Cristienști, de Băloșești, de Mănești, de Bașoteni, de Fintîrele et de Dragomirești, ainsi que les vil-

lages de Trestiana et de Telebecinți, situés sur le Siret. (Avec photocopie en annexe, pl. XVII.)

45. 8 février 1455 (6963), Iași. Alexandre voïévode fait don au monastère de Neamț d'un terrain sur la Topolița, près de bourg de Neamț, que les villageois avaient essayé de vendre.

46. 6 juin 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur son terrain de Botna, avec tous les étangs, les ruisseaux, les rchers et avec les deux gués, qui appartiennent à ce terrain, en défendant aux *dregători* et aux *slujitori* princiers de toucher aux revenus des moines. (Avec photocopie en annexe, pl. XVIII.)

47. 7 juin 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au *spătar* Gavril le droit de propriété sur le village de Stețcani, hérité de sa femme, sur les villages de Sîrbi et de Mircești, situés sur le Siret, et sur la moitié du village de Blăgești, situé sur la Topolița, qu'il a achetée à Baico.

48. 2 juillet 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au logothète Mihail le droit de propriété sur le village « où se trouve sa cour », situé sur le Siret, antérieurement en propriété de Neagoe, sur le village « où sont *juzi* Cîrstea et Danciul », formé de deux *judecii* et situé à l'embouchure de Pobrata, village acheté aux cousins de Neagoe, sur les villages de Părtănoși, de Heci et de Valea Seacă, situés sur le Siret, sur les villages de Procopeni et d'Izbișcea, situés sur le Răut, sur le village de Gavrilăuți, près de Sneatin, sur les villages d'Ivancăuți et de Pogorilăuți, tous les deux achetés à Manea Globnicu, sur le village de Rașcăuți, situé sur le Dniestr, acheté à Mîndrea Jumătate, ainsi que sur le rucher de Bileac, avec un étang, situé lui aussi sur le Dniestr.

49. 15 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au *comis* Petru le droit de propriété sur les villages de Grădești, de Făuroane, de Stănigești, situés sur la Tutova, et sur le village de Hălmăgești, en bas de Cetățea, achetés au logothète Mihul, sur le village de Glodeni, acheté à Mihul Tudora, et sur le village de Borcești, acheté aux fils de Negrilă, sur le village de Dragsini, à la source de Studineț, ainsi que sur le rucher de Jica. (Avec photocopie en annexe, pl. XIX.)

50. 20 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme à Trifu Borzescul, le droit de propriété sur le village de Bețești, dans le Cîmp de Dragoș, racheté à Bețea, sur le village de Ștefănești, reçu de Bețea en échange des terrains que possédait sa femme dans le village de Mărișești, sur les villages de Bolcești et de Ceretiani et sur la moitié du village de Mărișești. (Avec photocopie en annexe, pl. XX.)

51. 23 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme à Tador, fils de Limbădule, les villages de Brănișteri, de Giulești, de Șchei, de Bărboși, de Beșicureni, de Măsteacîrul, de Moiești, de Lisețul, et d'Iubănești, de Frătești, situé sur le Pîriul Negru, et sur le village de Grași, situé sur le Neamț. (Avec photocopie en annexe, pl. XXI.)

52. 29 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode fait don à Duma Micaci d'un terrain inhabité, situé sur la Cozia, dans la *braniște* de Bohotin, pour y fonder un village, avec le territoire dont il aura besoin « pour le labour et pour les prés ».

53. 12 décembre 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur le village de Băloșești, situé sur le Neamț, à la suite d'un procès avec le boïard Gostilă.

54. 20 décembre 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur le village de Băloșești, situé sur le Neamț. (Avec photocopie en annexe, pl. XXII.)

55. 20 janvier 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode exempte le village de Pîrtești et le village « où a été la *seliște* de Dieniș », appartenant au monastère de Homor, de tous les impôts et des services envers le prince, en défendant, en même temps, aux *dregători* et aux *slujitori* princiers d'entrer dans ces villages.

56. 18 février 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme à l'archiprêtre Ioil et à son fils, Giurgiu *grămătic*, le droit de propriété sur les villages d'Onești, avec rucher et monastère, de Vorovești et d'Arpășești, situés à Cîrligătura, sur les villages de Cuni-cea, formé de deux hameaux, et de Cobilă, situés sur le Dniestr, sur les villages d'Armeni, près de Suceava, et de Toderești, sur la *seliște* de Scandal, près de Roșiori, sur la clairière de Cîrligătura faite par Ștefan Roșul, sur trois emplacements de moulin, sur le Șacovăț, sur le Stavnic et à Cîrligătura, sur le rucher situé en face de Podobitul, à Cîrligătura, ainsi que sur un terrain inhabité, au-delà de Bahlui, pour y fonder un village. (Avec photocopie en annexe, pl. XXIII.)

57. 1^{er} mars 1456 (6964), Neamț. Petru voïévode confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur l'étang de Zagorna, avec les ruisseaux, les rchers, les gués, et les écrilles pour la pêche situées dans les confins de l'étang, tout en défendant aux *dregători* princiers d'encaisser la dîme ou les payes douanières dues au monastère.

58. 5 juin 1456 (6964), Vaslui. Petru voïévode, avec le conseil princier, avec le métropolitain Teoctist et « tous les boïards, des grands jusqu'aux petits », décident d'accepter, temporairement, de payer le tribut de deux mille *zlofi* hongrois prétendu par les Turcs et envoie le logothète Mihail pour leur remettre cette somme et pour négocier sa réduction; en même temps, tous les assistants s'engagent à ne pas inculper pan Mihail pour le rôle qu'il aura dans l'accomplissement de sa mission, puisque la décision d'accepter la soumission du pays a été prise en commun.

59. 8 juin 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme à Sin de Hotin le droit de propriété sur le village de Șizcăuți, situé sur le Prut, sur le village de Maliniț, sur un autre village connu sous le nom de Șizcăuți et sur le village de Zamcăuți, sur le village de Berestia, en bas de Hotin, et sur les villages de Gorodiște, de Crainicăuți, de Vișniveți et de Boriscăuți.

60. 13 juin 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur les confins du village « A l'embouchure de Brădățel », qu'il avait établis antérieurement avec le métropolitain, les boïards et les villageois de Suceava. (Avec photocopie en annexe, pl. XXIV.)

61. 30 juin 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme au *pisar* Giurgea, fils de Ioil, le droit de propriété sur les villages d'Onești, avec monastère, et de Vorovești, situés à Cîrligătură, sur le village de Știubeieni, situé sur la Crasna, ainsi que sur un terrain inhabité, situé entre les villages de Bodicica et de Drîngești, sur le Bahlui, pour y fonder un village. (Avec photocopie en annexe, pl. XXV.)

62. <12 avril 1457 — 2 juillet 1504>. Le voïévode Étienne le Grand décide sur la possession des villages de Mirești et de Găureni par Mirul.

63. <12 avril 1457 — 2 juillet 1504>. Le voïévode Étienne le Grand décide sur la possession des villages de Rașcovul, d'Onutul de Jos et de Maliniț.

64. 12 août 1457 (6965). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur les maisons que ce monastère possède à Suceava, où habite l'arménienne Stana, en les exemptant de tous les impôts et les services envers le prince.

65. 8 septembre 1457 (6965). Le monastère d'Adormirea, près de Piatra. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur la douane et la cire collectées de la ville de Bacău, sur les moulins fondés en haut du bourg, ainsi que sur la douane de Tazlău, en défendant à tous les *dregători* et les *slujitori* princiers de toucher aux revenus que le monastère en obtiendra. (Avec photocopie en annexe, pl. XXVI.)

66. 13 septembre <1457>, Bacău. Le voïévode Étienne le Grand accorde au logothète Mihail et à ses frères un sauf-conduit pour revenir de Pologne avec tous ses serviteurs et sa richesse, en assurant qu'il leur fait grâce de leur ancienne hostilité et qu'ils rentreront en possession de leurs villages; le voïévode ordonne, en même temps, au logothète d'accomplir la mission dont il a été chargée. (Avec photocopie en annexe, pl. XXVII.)

67. 13 février 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur le village de Băloșești, situé à Neamț, sur le monastère de Hangu et sur deux *sălășe* de serfs tartares. (Avec photocopie en annexe, pl. XXVIII.)

68. 12 mars <1458 — 1461> (69<6>...). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dușca, la fille de Toader, et aux fils de celle-ci, le droit de propriété sur les villages de Doliești et de Liontenești, ainsi que sur la moitié des villages de Măzănăești et de Poiana Călugăriței, tous situés sur le Tazlăul Sărat.

69. 7 avril 1458 (6966), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur son terrain de Botna, avec tous les étangs, les ruisseaux, les ruchers, les deux cours et avec la douane perçue « sur terre et sur l'eau » qui appartiennent à ce terrain; le voïévode défend également aux *dregători* et aux *slujitori* princiers de toucher aux revenus des moines, en décidant que le droit de jugement appartiendra au *dregător* du monastère.

70. 12 avril 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Roman le droit de propriété sur le village de Leucuşani, avec moulin, en aval du bourg de Roman, et sur le village de Dragomirești, avec un pont mobile sur la Moldova, en soumettant les gens de ces villages à la juridiction de la Métropole et en les exemptant de tous les impôts et les services envers le prince, de la paye douanière pour leur achat ainsi que des amendes des bourgs; il fait don, également, à la même Métropole, de deux *sălășe* de serfs tziganes et lui accorde le droit de juger tous les hommes pauvres des villages et des bourgs qui appartiennent à son diocèse. (Avec photocopie en annexe, pl. XXIX.)

71. 25 avril <1458 — 1461> (696...), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toma Cînde le droit de propriété sur les villages de Vilnești et de Nahoroie, situés sur le Siret.

72. 2 juin <1458 — 1459> (6966 — 6967). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété <du monastère de Pobrata> sur les villages de Ciulinești et de Verejeni.

73. 8 juin 1458 (6966). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Pobrata le droit de propriété sur le village «où se trouve la maison d'Onica», avec un moulin, situé sur la Jijia, village dont Onica de Jijia lui avait fait don.

74. 31 août 1458 (6966), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Moldovița de quatre *sălășe* de serfs tziganes et lui accorde le droit de *slobozie* pour le village de Borhinești ainsi que le droit de fonder de nouveaux étangs sur le ruisseau de Crasna. (Avec photocopie en annexe, pl. XXX.)

75. 31 août 1458 (6966), <Tîrgul de Jos>. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldovița le droit de collecter la cire de tous les cabarets du bourg de Baia, de confisquer la boisson à ceux qui ne se feront pas inscrire dans le registre du monastère et de les condamner à une amende de 20 *zloți*; il défend, en même temps, aux bourgeois et aux échevins, ainsi qu'aux *vornici* et aux *slujitori* princiers chargés de collecter la cire, d'empiéter sur le droit du monastère.

76. 5 septembre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oană Grama le droit de propriété sur le village «où ont été *juzi* Draganici et Dîmba», formé de deux *judecii*, et sur le village de Poiana de Pîrtu, tous les deux situés sur le Nechid, dans le Cîmp de Dragoș, ainsi que sur deux clairières et sur un moulin, situés toujours sur le Nechid.

77. 26 octobre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Neagul et à son frère, Tatul, le droit de propriété sur les villages de Ruși, à Iezer, et de Redeni, sur la Tutova, appartenant à leur oncle, Stan Poiană, qu'ils ont reçus de Mălin et de la femme de celui-ci, Vișa, et du gendre de ceux-ci, Ivașco Vitoltescu, en échange du privilège de Stan Poiană pour le village de Timișești.

78. 11 novembre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stanciul Sinescul le droit de propriété sur les villages de Sinești, de Crepăturenii et de Sturnești, sur un moulin sur le Bahluețul Mic et sur un rucher à Șacovăț, situés tous dans le *ținut* de Cîrligătura. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXI.)

79. 14 décembre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur la moitié du village de Slujăști, avec la moitié d'un moulin, sur les hameaux d'Onești et de Lăbășești, à Maluri, et sur un emplacement de rucher situé à la fontaine de Horga, tous reçus en don de Marușca, fille d'Andrieș Slujăscul et femme de Negrilă.

80. 1459 (6967). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Hlinești.

81. 3 janvier 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Lînă Rugină le droit de propriété sur les villages de Rugineni, de Tăuți, de Ștoboreni et de Botășeni, sur la moitié du village de Telejina, ainsi que sur l'étang de Leahul, avec la douane et le moulin, puisque l'ancien privilège lui avait été enlevé, lors du pillage de sa maison.

82. 11 janvier 1459 (6967). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Puiul le droit de propriété sur la *seliște* de Bălan, achetée à Sima Perianul.

83. 16 février 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Poiană le droit de *slobozie* pour les villages de Drăgușeni et d'Oniceni, situés sur la Jijia.

84. 20 mai 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Bistrița le droit de prélever des Hongrois du village de Lucăcești, l'impôt dû à l'évêque, le droit de les juger pour n'importe quel acte, et de leur percevoir la dîme en miel et le *prîpas*, en défendant, en même temps, à l'évêque, aux *slujitori* de celui-ci et aux *slujitori* princiers d'intervenir de quelque façon dans le village du monastère.

85. 12 juin 1459 (6967) Iași. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Negoescul le droit de propriété sur les villages de Berești, de Drîngești et de Havati, villages pour lesquels il s'était brouillé avec son oncle, Ivașco de Serețel, ainsi que sur le village de Negoști, acheté à Tador Fofiș, en y établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent à ceux qui ne respecteront pas la transaction.

86. 30 août 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Homor un *obroc* annuel de cinq tonnes de vin. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXII.)

87. 3 septembre 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gostilă le droit de propriété sur les villages de Gostilești, de Negoști, de

Bahna, de Făurei et de Birzotești, situés sur la Bistrița, sur le village de Mănești, situé sur le Neamț, sur le village de Bran, situé sur la Cneaja, sur les villages de Bălotești, de Comănești, de Spătorești et de Gheuroești, sur le village « où est Hasniș » ainsi que sur la *seliște* « où ont été les Vorovești ». (Avec photocopie annexe, pl. XXXIII.)

88. 5 septembre 1459 (6967). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Hrubna.

89. 12 janvier 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde le nouveau au logothète Mihail un sauf-conduit pour revenir de Pologne, en assurant qu'il l'a gracié de ses paroles, prononcées autrefois dans la Valachie, et de ses anciens actes d'hostilité; le voïévode promet en même temps de lui accorder le même honneur qu'à tous de ses boïards et de lui restituer tous les villages pour lesquels il présentera des privilèges.

90. 13 janvier 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivașco Goenescul le droit de propriété sur la *seliște* de Conu, située sur la Rebricea, qu'il a achetée à Bălos, ainsi que sur la *seliște* de Nicoară et la *seliște* de Giurgiu Blidarul, situées sur la Rebricioara Mică, qu'il a achetées à Bilea et à Malea, la fille de Ion. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXIV.)

91. 24 février <1460 — 1461> (6968)...). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur le domaine de Leonta, situé sur le Dniestr, « où est le monastère », avec un étang, des ruchers et des prés, avec la route et le gué situé sur le Dniestr, en exemptant, en même temps, de la dime en miel les ruchers, et de la paye douanière les chariots du monastère qui transporteront le poisson.

92. 13 avril 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Galbenu le droit de propriété sur la moitié du village de Cătești, situé sur le Siret, moitié achetée à Roman Temeșescul; celui-ci avait acheté le village entier de Firte Dragoșe, qui, à son tour, l'avait gagné, à la suite d'un procès, d'Andreico et du frère de celui-ci, Luca, les fils du *paharnic* Iliăș. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXV.)

93. 23 avril 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița la grande douane et la petite douane de Bacău, ainsi que la douane de Tazlău. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXVI.)

94. 1^{er} juillet 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand décide que les serfs tziganes appartenant à la Métropole de Suceava ne soient assujettis au travail que pour celle-ci.

95. 2 septembre 1460 (6968). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur les villages de Răpezești (ou de Buciumi), de Galbeni et de Tulești.

96. 27 novembre 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivul Voinoscul le droit de propriété sur le village de Voinești, avec monastère, village que celui-ci a acheté à Ion et à Petrică. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXVII.)

97. 5 décembre 1460 (6968), Bîrlad. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Ivașco le droit de propriété sur les villages de Săsești, situé sur le Bîrlad, et de Rominești, situé sur le Jeravăț, tous les deux gagnés par celui-ci à la suite d'un procès avec Toma Dumitrescul et Coste Turbure, en établissant, en même temps, une *zavescă* de cent roubles en argent à ceux qui ne tiendront pas compte de la décision princière.

98. 21 février 1461 (6969), Suceava. Șendrica de Dorohoi et Iațco, fils de Hudici, font don à la Métropole de Suceava d'un rucher situé sur le Bahlui, nommé le rucher de Balica.

99. 8 août 1461 (6969), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivul Solca et à la femme de celui-ci, Cerna, le droit de propriété sur une partie d'un village situé à Moisie ou à Solca, village duquel ils ont cédé à leur nièce, Stana, et au mari de celle-ci, Bogdan, deux maisons et un marécage salé, ainsi que sur le village de Miculești, situé sur le Pîrful Negru, et sur le tiers d'un gué situé sur la Moldova, qu'ils avaient reçu en don de Grada, la sœur de Cerna.

100. 12 août 1461 (6969), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Husin et à la femme de celui-ci, Marușca, le droit de propriété sur les villages de Molnița, de Stroiinți et d'Urvicoles, puisque le privilège que leur ancêtre tenait d'Alexandre le Bon avait brûlé en même temps que l'église où il était conservé; le voïévode confirme à Husin et à Marușca le droit de propriété sur ces villages à la suite d'un procès que ceux-ci ont eu avec *postelnic* Crasnăș et Jurja Necorescu, en y établissant une *zavescă* de 60 roubles d'argent à ceux qui ne respecteront pas la décision princière.

101. 17 août 1461 (6969). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Luca Pircă-lăbescul le droit de propriété sur le village de Firloești, situé sur le Tazlău, village que celui-ci a acheté, à la suite d'un procès, à Petrișor, fils de Galin.

102. 15 <janvier—avril; septembre-décembre> 1462 (6970), Monastère de Moldovița. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïévode Étienne le Grand, fait don au monastère de Moldovița de plusieurs objets de culte, d'un cheval et de 25 *zloți* hongrois, à sa commémoration, à la commémoration de sa femme, Nastea, et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Anastasie *ieromonah*, prieur du monastère de Moldovița, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie.

103. 22 avril 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand décide dans un procès de lurie et de Roman et établit une *zavescă* de 100 roubles d'argent.

104. 15 mai 1462 (6970), Bacău. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stana, la femme de Sima Turluiianul, le droit de propriété sur la moitié du village de Sperlești, moitié qu'elle avait reçue en don de sa nièce, Marena, tandis qu'à son mari, le voïévode confirme le droit de propriété sur la *seliște* de Coman, qu'il avait achetée toujours à Marena.

105. 10 août 1462 (6970). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Benești (ou bien de Bobulești).

106. 20 août 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Marta, la femme de Mihul Androinic, le droit de propriété sur le village d'Unghiul, situé sur la Jijia, avec toutes ses clairières, ainsi que sur deux étangs situés entre le Prut et la Jijia, village et étangs achetés à Bratul, fils de Procelnic.

107. 15 septembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur tous les villages, les monastères, les moulins, les ruchers, les étangs et les bras de rivières ainsi que sur tous les serfs tziganes, tartares ou bulgares que le monastère possédait.

108. 18 septembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Sima Corcea le droit de propriété sur le village de Corcești, situé sur la Cozancea.

109. 25 septembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ana, la femme de Bîrsan, le droit de propriété sur les villages de Soci et de Dușești, au sujet desquels elle avait eu un procès avec son cousin, Șandru Negrul.

110. 5 octobre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Glodeanul le droit de propriété sur le village de Glodeni, situé sur la Telejna.

111. 6 octobre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Negrea le droit de propriété sur le village de Dzemești, acheté à Tim-pășor, et sur le village de Săcălișești, tous les deux situés à l'embouchure de Tazlău, ainsi que sur le quart du village de Filipești, situé sur le Oituz. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXVIII.)

112. 8 octobre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Nicoară Sirbescul le droit de propriété sur ses villages situés sur la Rebricea: « où a été la cour de Duma Negru », « où se trouvaient les Grecs de Duma Negru », Drăgești, Borisești, Tîbănești, Muncel, et « où a été Moişă Filosofo », acheté à Ilca, la fille de Popșa, ainsi qu'à Danciul et Marușca, les fils de Moişă. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXIX.)

113. 3 décembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Lațco, le neveu de Petru Ponici, et à sa femme, la fille de Romașco, le droit de propriété sur les villages de Drăgoești, de Lucăcești, de Botești et de Căcăceni, puisque le privilège d'Alexandre le Bon pour les mêmes villages a été perdu par Corui qui devait le garder, en y établissant, en même temps, une *zavescă* de 100 rouble d'argent à ceux qui ne respectent pas la décision princière. (Avec photocopie en annexe, pl. XL.)

114. 1463 (6971). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Vitolteanul le droit de propriété sur le village de Vitoltești.

115. 15 avril 1463 (6971), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Șteful Cernătescul le droit de propriété sur le village de Motișești et sur la *seliște* de Tatul, à la source de Corod, ainsi que sur une clairière située au bois de chêne de Deochiați, achetés par lui-même à Herman, dont son grand-père, Oțel, et la fille de celui-ci, Cîrstina, lui avaient fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. XLI.)

116. 18 avril 1463 (6271). Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Pobrata du village de Liești.

117. 13 juillet 1463 (6971), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur l'étang de Zagorna, en défendant aux *slujitori* princiers de violer son territoire. (Avec photocopie en annexe, pl. XLII.)

118. 1464 (6972). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Manea Mogoșescul le droit de propriété sur le village de Mogoșești, situé sur la Vilna.

119. 28 avril 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Luca, le fils du logothète Petru, d'une moitié du village de Toporăuți et lui confirme le droit de propriété sur l'autre moitié du village, que sa femme, Marena, avait achetée.

120. 5 juin 1464 (6972), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion et à son frère, Ignat, le droit de propriété sur le village de Găgești, situé sur le Ialan, avec ses confins établis par Cîrstea Negru et Plotun, village qu'il avait été acheté à Giurgiu.

121. 11 juin 1464 (6972), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mușa, la femme de Pentelei, et à sa fille, Cerna, la femme de Petru Oțulescul, le droit de propriété sur le village de Pînteleești, à Iezer, puisque le privilège qu'elles tenaient d'Iliș voïévode et d'Étienne voïévode avait été perdu. (Avec photocopie en annexe, pl. XLIII.)

122. 13 août 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mîsea le droit de propriété sur le village de Tîrnauca, à la suite d'un procès avec Mîndrea et ses parents.

123. 12 septembre 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *pisar* Tador Prodan le droit de propriété sur le village de Greci, situé sur le Siret, près du bourg de Siret, acheté par Teoctist, métropolitain de Suceava, avec le consentement du clergé moldave. On y mentionne qu'en échange du village vendu, le métropolitain a acheté de Rotîmpan le village de Mihăești, situé sur le Brădățel.

124. 2 novembre 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Andreico Ciortoriischi le droit de propriété sur les villages de Ciortoriia, de Dubovățul et d'Oșihlib.

125. <1465>. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu le droit de propriété sur le village de Hîrtănești.

126. 15 février 1465 (6973). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur la moitié du village de Sîrbi.

127. 3 mars 1465 (6973), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Candrea, le fils de Greul, la moitié du village de Giurgești, situé sur le Stavnic, achetée à Costea et à Stan, fils de Giurgiu, et sur un moulin, situé toujours sur le Stavnic, dont son oncle, Baico, lui avait fait don.

128. 11 avril 1465 (6973), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Suceava le droit de propriété sur le village de Mihăești, situé sur le Brădățel, avec moulins et moulins à foulon, village que le métropolitain Teoctist avait acheté à Giurgea Rotompan en payant de l'argent qu'il avait obtenu en vendant le village de Greci, situé sur le Siret.

129. 13 décembre 1465 (6973), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Tîrgul de Jos le droit de propriété sur plusieurs *sălaş* de serfs tziganes, dont Isaia, *pircălab* de Chilia, lui avait fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. XLIV.)

130. 30 décembre 1465 (6973). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oană, à la suite du procès avec Boldur et sa femme, Nastea, avec Petre Stravici et avec Fete Brătulescul, le droit de propriété sur le village de Stroești, dont sa tante, Marușca, lui avait fait don.

131. 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme à son oncle, Vlaicul, le droit de propriété sur une *seliște* située à la fontaine d'Albișoara, à Chișinău, que celui-ci avait achetée à Toader, fils de Fedor, au frère de Toader et à Fedorel.

132. 13 février 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur le village « où ont été *vădămani* Tăvuciu, Penea et Ananie », situé sur la Bistrița, reçu en échange du *pircălab* Coste, et lui fait don d'un serf tartare, choisi des tartares princiers de Neamț.

133. 18 février 1466 (6974). Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ioaniș Izvareț le droit de propriété sur le village de Munte, situé dans le *ținut* de Troțuș, qu'il avait acheté à Ivenco Ungureanu et à la femme de celui-ci, la fille de Furău.

134. 13 mars 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde « grande *slobozenie* », pendant cinq ans, aux gens qui s'établiront dans le village de Negoești, village appartenant au métropolitain de Roman, Tarasie, en les exemptant, en même temps, de tous les impôts, des services envers le prince et de la paye douanière pour n'importe quelle sorte de marchandise et en les mettant sous la juridiction du métropolitain ou des *dregători* de celui-ci. (Avec photocopie en annexe, pl. XLV.)

135. 10 mai 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Zographou de L'Athos un *obroc* annuel de cent ducats hongrois, en sa commémoration, en commémoration de sa femme et de leurs enfants, Alexandre et Hélène.

136. 11 juin 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère <de Bistrița>, en haut de Piatra, le droit de propriété sur le monastère « où a été la re-

ligieuse Marta », en haut de Tâmaș, situé sur le Siret, ainsi que sur l'étang de Martina, appartenant à ce monastère, tous les deux achetés à Șteful de Tâmaș.

137. 21 juin 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Geamănul et à son fils, Sima, le droit de propriété sur la moitié du village de Roșiori, à Cirligătura, achetée à Comuz.

138. 9 juillet 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Pobrata un *obroc* annuel de dix tonneaux de vin, de deux *măji* de poisson, d'une moitié de l'impôt en cire de Tîrgul Frumos, et des *berbtinje* de miel de la dime collectée des villages du monastère de Botne; le voïévode lui fait don également d'un serf tartare, il lui confirme le droit de propriété sur le rucher de David, situé sur le Bic, sur l'étang situé à l'embouchure de Bic, avec ses bras des rivières, et il lui accorde le droit de mettre deux seines sur le Dniestr, tout en exemptant des obligations envers le prince les gens du rucher de Visoca. (Avec photocopie en annexe, pl. XLVI.)

139. 1^{er} août 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Marușca, la fille de Mihail Misici, le droit de propriété sur les villages de Horodiște, de Mihailăuți, situé sur « le Siret », et de Mihuceni, situé sur la Trestiana, en établissant les confins des deux derniers villages.

140. 28 août 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Benea, le fils de Crețu de Ialan, le droit de propriété sur les villages: « où a été la cour de Crețu », « où il y a la cour de Benea » et Murgeni, situés sur le Ialan, sur le village d'Uhrinești, situé sur le Lișcov, ainsi que sur un emplacement de village à Movile, en bas de Crăhan, et sur un rucher.

141. 15 septembre 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand achète à Stan, à Ioachim et à Simion Babici, ainsi qu'aux neveux de ceux-ci le village de Jicovul de Sus, situé sur la Suceava, dont il fait don au monastère de Putna.

142. 8 décembre 1466 (6974), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Bodea de Dumbrava le droit de propriété sur un terrain situé sur la Bîrzota, « où a été le monastère », que celui-ci avait acheté à Tatul de Bîrzota, pour y fonder un village et un rucher. (Avec photocopie en annexe, pl. XLVII.)

143. 8 décembre 1466 (6974), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Moica et à son frère, Costea, le droit de propriété sur un terrain inhabité de Cirligătura, à la fontaine de Știubei, entre les villages de Popicicani, de Rusceni et de Gănești, en indiquant les confins, terrain acheté à Popicica et à son frère, Micul.

144. 1^{er} janvier 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Moica et à son frère, Costea, le droit de propriété sur une *selișie* à la fontaine de Știubei, entre les villages de Gănești, de Rusceni et de Coșești, achetée par ceux-ci à Costea, le frère de Popișco.

145. 10 janvier 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toma, à son frère, Giurgiu, et à leur sœur, Fedca, le droit de propriété sur le village de Mărmureni, sur le Bîrlădzul. (Avec photocopie en annexe, pl. XLVIII.)

146. 3 février 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand exempte de *podvoade* les gens du monastère de Bistrița des villages: Zvijinți, Sobolești, Brașeuți, Vascăuți, Bulgari, Mărăței, Dărmănești, Opreșini, Rădăcești, Tortorești, Căucelești, Mîndrești et Fauri, tous situés dans le *finut* de Neamț, en accordant en même temps au prieur le droit du juger ces gens ainsi que le droit de prélever les *gloabe* et le *pripas*.

147. 30 juin 1467 (6975), Bîrlad. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stoica et à son fils, Manciu, le droit de propriété sur la moitié du village d'Urdești, achetée à Ion, à Danciu, à Mihalco, à Sinat, à Toma et à Simion, les fils de Florea.

148. 11 septembre 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Homor le droit de propriété sur un terrain, pour y fonder un rucher, avec la moitié du champ de Zlătăroaia, en haut de Nourești, près de Bohotin, dont Iurie Șerbici, sa mère, Fedca, et sa sœur, Anușca, lui avait fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. XLIX.)

149. 2 octobre 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Luca Căuteș, le gendre de Stan Babiș, à sa femme, Luna, et au frère de celle-ci, Ivanco, le droit de propriété sur le village de Cobîlia de Sus, que ceux-ci avaient racheté de Albu, ancien *spătar*.

150. 1468 (6976). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ștefco Micotici le droit de propriété sur le village de Hîndășăni, que celui-ci avait acheté à Grozea Micotici.

151. 5 février 1468 (6976), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dragoș le droit de propriété sur quelques parties du village de Fauri, avec un emplacement d'étang, situé sur la Bistrița, et du village de Băhneni, avec des emplacements d'étang et de moulin, situé à l'embouchure de Bahna. (Avec photocopie en annexe, pl. L.)

152. 28 juillet 1468 (6976), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand accorde au logothète Mihail et à ses frères, à la suite des sollicitations répétées du roi de Pologne et des nobles de celui-ci, ainsi que du métropolitain et des boïards moldaves, un nouveau sauf-conduit pour revenir de Pologne avec tous leur serviteurs, en assurant, en même temps, qu'il leur a remis leur paroles et leur anciens actes d'hostilités, qu'il leur fera le même honneur comme à tous de ses boïards et qu'il leur restituera la cour située sur le Siret avec deux villages: Pirtănoși et Conțești. (Avec photocopie en annexe, pl. LI.)

153. 12 septembre 1468 (6976), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Frincu, à Trifu, à Ion, et à Isaia le droit de propriété sur le village de Frințești, situé sur le Bahlui, en indiquant les confins.

154. 24 septembre 1468 (6976), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Șteful Cernătescul le droit de propriété sur le village de Cernătești, acheté à Stan Pitcău, ainsi que sur le village de Motișești, sur la *seliște* de Tatul et sur la clairière de Deochiați, achetés à Herman, tous situés sur le Corod, sur un terrain situé à la fontaine de Călugăru, à la source de Bîrzota, sur la moitié de l'étang de Covurlui et sur le village « où a été Fara », situés sur le Prut, sur le village de Rădicești et sur « la *seliște* » « où a été le village bulgare », situés sur le Covurlui, sur la *seliște* de Cernătești, située à la source de Ger, sur le village « où a été Petru Delfag », situé sur la Bogdana, sur un moulin et sur un emplacement inhabité, situés à la source de Smila, ainsi que sur le village de Rușciori, sur la moitié du village de Răoseni, sur le hameau de Ungurași, sur la *seliște* « où a été le tartare Petir » et sur un emplacement de moulin, tous situés sur la Suceava. (Avec photocopie en annexe, pl. LII.)

155. 2 octobre 1468 (6976), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand achète à Marena, la femme d' Ivanco, la fille de Iațco Branici, et à ses enfants, Ivașco et Iliș, la moitié du village de Maneuți, situé sur la Suceava, avec la moitié du moulin et du monastère, et leur fait don du monastère de Putna.

156. 9 février 1469 (6977), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Petrea et à ses frères, Oană et Duma, le droit de propriété sur les villages de Brudurești et de Săcălișești, le dernier situé sur le Bîrlăzel, sur la moitié du village de Tonguzeni, avec un emplacement de moulin, sur le village de Poiana de Sus, situé sur le Șacovăț, sur le village d'Andriești, avec le monastère, situé sur le Bîrlad, sur les villages de Berești et de Soholeți, sur les *seliște* « où a été la maison de leur grand-père, Oană Giuratul », située sur le Gîrbovăț, et de Căscioarele, située sur le Piriul Finațelor, ainsi que sur un terrain, « où a été le moulin », situé sur le Bîrlad. (Avec photocopie en annexe, pl. LIII.)

157. 15 février 1469 (6977). Le voïevode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Suceava, le droit de propriété sur le rucher de Balica, près du bourg de Iași, et lui fait don de cent ruches qu'il achète de Nicoară Sirbescul, sur une vigne située entre les villages de Socola et de Bucium, qu'il achète à Slavoan, et sur un étang, à Bucium, aux confins du bourg de Iași.

158. 5 juin 1469 (6977), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Vlad Mursea le droit de propriété sur la moitié du village d'Albești, situé sur le Stebnic, et lui fait don d'un emplacement inhabité, à la fontaine située à la source de Larga, en haut de Rîșcani.

159. 6 juin 1469 (6977), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Oană Pășcu et à son frère, Ivașco Pășcu, le droit de propriété sur les villages de Lipovăț, situé sur le Bîrlad, de Suhuleț, situé sur le Hulubăț, de Suhuleț, situé sur le Gîrbovăț, et de Negotești, dans le *ținut* de Suceava, ainsi que sur un rucher près de Veja et sur un emplacement de moulin situé sur le Șacovăț; il confirme également à Ivașco Pășcu le droit de propriété sur les parties de ces villages appartenant à sa sœur, Stana, qu'il avait rachetée des Tartares.

160. 13 octobre 1469 (6977). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Iuga Graslul de Zăbrăuți le droit de propriété sur la moitié du village de Șoldești, situé sur le Zăbrăuț, et sur la moitié du village de Băținești, situé sur la Putna.

161. 20 octobre 1469 (6977), Iași. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader Zviștală le droit de propriété sur le village de Zviștelești, situé sur la Bogdana, que ses sœurs, Stana, Marena et Marușca, lui ont cédé, en retenant pour elles le village de Șerbănești, situé toujours sur la Bogdana. (Avec photocopie en annexe, pl. LIV.)

162. 8 février 1470 (6978), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand relâche le serf tartare Oană, qui s'était enfui en Pologne, et les enfants du serf, en lui permettant de rentrer dans le pays et d'y vivre, exempté de toutes les obligations qui découlaient du droit des serfs et des tartares. (Avec photocopie en annexe, pl. LV.)

163. 1^{er} avril 1470 (6978), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur le rucher de Chiprian, à Botne, avec le monastère qui se trouvait à la source de Vișnivăț, sur les villages de Telebecinți, de Bașoteni et de Fintîrele, situés sur le Siret, de Trestiana, de Dumbrăvița,

situé sur le Șomuz, de Buzăți, situé sur la Moldova, de Gemerești, situé sur la Topolița, de Timișești et de Cristienesti, situés à l'embouchure de Neamț, ainsi que sur plusieurs serfs tziganes.

164. 1^{er} avril 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț l'exemption de la paye douanière pour trois de ses chariots qui iront apporter du poisson. (Avec photocopie en annexe, pl. LVI.)

165. 7 mai 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur le rucher de Chiprian, à Botne, dont sa tante, Chiajna, lui avait fait don, en sa commémoration et en commémoration de ses parents, Alexandre voïévode et la princesse Marena, en établissant ses confins.

166. 28 mai 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand achète une vigne appartenant à plusieurs bourgmestres de Hirlău, vigne située aux confins du bourg, et en fait don au monastère de Putna. (Avec photocopie en annexe, pl. LVII.)

167. 5 juin 1470 (6978). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur le village de Hemeiani, situé sur le Tazlăul Mare, qu'il avait reçu en échange du village de Sîrbi, situé toujours sur le Tazlăul Mare, du trésorier Iurie, de son beau-frère, Petrașco, de sa belle-mère, Anușca, et des filles de celle-ci, Nastea et Sofiica.

168 18 juillet 14<70> (69<78>), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Barsu et à son frère, Șușman, le droit de propriété sur les villages de Cobilcini et de Bilosăuți, situés sur le Dniestr, reçus en don de leurs cousine, Ana, sœur du logothète Dobru, qui les avait achetés, avec son fils, Ghidea, au monastère de Neamț.

169. 10 août 1470 (6978), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand accorde au logothète Mihail un nouveau sauf-conduit pour revenir de Pologne, en assurant qu'il ne lui rappellera pas ses anciens actes, qu'il lui rendra le même honneur qu'à tous ses boiards et qu'il lui restituera les villages de Negoști, de Conțești, de Pîrtănuși et de Valea Seacă.

170. 25 août 1470 (6978). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ureche et à ses sœurs le droit de propriété sur une partie du village de Dersca.

171. <Problément 25 août> 1470(6978). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gheorghe, à Ivanco et à Lazor le droit de propriété sur une partie du village de Dersca.

172. 3 juillet 1471 (6979) Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Horlești.

173. 14 août 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toma Bontica et à sa femme, Elena, le droit de propriété sur les villages de Poieni «où ont été *cneji* Băloș et Danciul», avec le moulin situé sur la Moldova. (Avec photocopie en annexe, pl. LVIII.)

174. 15 août 1471 (6979), Monastère de Putna. Le voïévode Étienne le Grand exempte le monastère de Pobrata de la paye douanière de Țuțora, pour toutes les marchandises envoyées ou apportées par le monastère de Chilia.

175. 10 septembre 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Balcăuți, acheté à Oană, le frère du *spătar* Alexa.

176. 13 septembre 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Zographou de L'Athos un *obroc* annuel de 500 aspres. (Avec photocopie en annexe, pl. LIX.)

177. 24 octobre 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Coteș et à son frère, Cozma, le droit de propriété sur le village de Coteșari, acheté par eux à Greaca, la fille de Rusu, avec un emplacement de clairière à Fîntînițe, emplacement dont Nastea, la femme de Delea, leur avait fait don; il confirme, également, seulement à Giurgiu Coteș, le droit de propriété sur un rucher situé dans le même village, rucher dont c'était toujours Nastea, la femme de Delea, qui lui avait fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. LX.)

178. 3 novembre 1471 (6979). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Danciul Boldăș le droit de propriété sur le village de Cristești, situé sur le Calnaș, sur un emplacement inhabité, à l'embouchure du ruisseau de Muncel dans le Soloneț, pour y fonder un village, sur la moitié de la clairière de Muncel ainsi que sur la Poenița Calului.

179. 17 janvier 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Cîrstea Negoii le droit de propriété sur les villages de Negoști et d'Ungureni, avec moulin, situés sur le Vaslui.

180. 21 janvier 14<72> (69<80>). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Cimbala le droit de propriété sur une partie du village de Tăbăcești.

181. 22 janvier 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand exempte de toute paye douanière deux *măji* de poisson du monastère de Voroneț.

182. 25 janvier 1472(6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Șandro Tătăreanu et à sa femme, Magda, le droit de propriété sur les villages de Moimești, de Sirbi et de Geamiri, en haut du bourg de Iași, à la suite du procès avec Cernu, Românel et Drăgoi, puisque les privilèges de ceux-ci sur ces villages se sont avérés être « faux ». (Avec photocopie en annexe, pl. LXI.)

183. 2 mars 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Ilea Huru le droit de propriété sur les villages de Huruești, d'Ochieni et de Căpotești, sur la *seliște* de Stînceoiaia, ainsi que sur un emplacement de moulin, tous situés sur le Polocini, sur les villages d'Urechești, situé sur le Troțuș, de Cătina, situé sur la Putna, et d'Ivănești, dans le *ținut* de Suceava, ainsi que sur plusieurs serfs tziganes. (Avec photocopie en annexe, pl. LXII.)

184. 25 avril 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village d'Ostrița, avec un emplacement de moulin, situé sur le Prut, en indiquant ses confins, village qu'il a acheté à Tăbuci de Cobile, au frère de celui-ci, Pojar, et à leur sœur, Nastasia.

185. 1^{er} juin 1472 (6980), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Lazor et à Băloș, les neveux de Petru Vilna, le droit de propriété sur la donation de celui-ci: le tiers du territoire du village de Petrești, situé sur la Vilna, pour y fonder un village, ainsi que la moitié de la clairière de Miculiță, située sur la Ușița.

186. 5 juin 1472 (6980), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *spătărel* Roman le droit de propriété sur une partie du village de Miclăușani, dont sa tante, Stana, la fille du *vornic*, Miclăuș, lui avait fait don.

187. 19 août 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand exempte les villages de Bodești, de Tătari et d'Iurcani, situés sur la Pobrata, dans le *ținut* de Suceava, villages appartenant au monastère de Sfîntul Nicolae, de toutes les *gloabe*, sauf celles dues au prince pour crime et enlèvement de jeune fille; il accorde également le droit de juger les gens de ces trois villages au prieur et aux *dregători* de celui-ci, en défendant aux boïards et aux *dregători* princiers de se mêler de leurs affaires.

188. 8 octobre 1472 (6980). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru, le fils de Bilcu, le droit de propriété sur le village de Flocești, situé sur le Tazlăul Mare, confirmation occasionnée par le brûlement des anciens privilèges sur le village.

189. 8 janvier 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur le village de Singurei, dans le *ținut* de Chigheci, sur la clairière de Brumar, avec trois fontaines, à la source de Suha, sur un emplacement de rucher, « où a été le rucher de Brumar », sur les étangs de Blisceatul, de Bliscețel, de Budoele et de Secriiul, sur le Prut, sur plusieurs bras de rivières ainsi que sur le village de Bălțați, à Cîrligătura; il lui confirme, également, le droit de propriété sur la moitié du village d'Ostâpceni, la partie d'en haut, à Turia, dans le *ținut* de Iași, partie dont c'est Ivașco Armencici qui lui avait fait don.

190. 7 mai 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à l'*ușer* Dragoș le droit de propriété sur le village d'Ivancăuți, dans le *ținut* de Cernăuți, village que celui-ci avait acheté à Cîrstea.

191. <La fin de juin—avant le 13 septembre 1473>. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *ceașnic* Hanco et à ses frères, Gavril et Ivanco, le droit de propriété sur les villages de Vascăuți, à la source de Vilia, et de Vasileuți, sur le Prut, ainsi que sur un serf tzigane.

192. 3 septembre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Putna un *obroc* annuel de 12 tonneaux de vin et lui fait don des moulins princiers du bourg de Siret. (Avec photocopie en annexe, pl. LXIII.)

193. 13 septembre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Corlat le droit de propriété sur le village de Berchișești, situé sur la Moldova, sur une source d'eau chaude avec moulin et sur la clairière de Muncel, avec le monastère, en indiquant leur confins.

194. 11 octobre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Theodor Periceanu le droit de propriété sur le village de Roșiori, avec rucher, dans la vallée de Rîpcinsca.

195. 14 octobre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *stolnic* Petrea le droit de propriété sur le village de Brătiești, situé sur le Siret, qu'il avait reçu en rachat pour le meurtre de son père, Andrică, par Petru Ponici, de la fille de celui-ci, Ilca.

196. 9 décembre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stan Horja le droit de propriété sur un village situé sous le Cap du Pisc, sur

une fontaine, nommée Fintina de Peperig, et sur un emplacement d'étang, achetés à Dan Socul et à son frère, Purcaru.

197. 5 avril 1474 (6982). Le voïevode Étienne le Grand fait don à Ion Bulbosea et à son frère, Mihul, du village d'Antelești.

198. 26 août 1474 (6982), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Marușca, la fille d'Ion Cupcici, et à son neveu, Mihno, le fils de Grozea Cupici, après le procès qu'ils avaient eu avec Grozea, le fils de Vasco de Horodnic, et avec les frères de celui-ci, le droit de propriété sur tous les villages et les biens d'Ion Cupcici, en y établissant en même temps une *zavescă* de 60 roubles d'argent à ceux qui ne respecteront pas la décision princière.

199. 14 avril 1475 (6983), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *sulger* Mihul et à ses frères, Ciopei et Sima, le droit de propriété sur le village de Durnești, avec le monastère qui s'y trouvait. (Avec photocopie en annexe, pl. LXIV.)

200. 17 avril 1475 (6983), Tîrgul de Jos. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Horodnic le droit de propriété sur deux villages: « où a été la cour de Petru Vrană » et « Balosinești », en les exemptant de tous les impôts et les services envers le prince.

201. 25 avril 1475 (6983), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Homor le droit de propriété sur les villages de Dvorniceni, de Stăuceni, et de Glodeni, situés sous la Dumbrava Înaltă, sur les villages de Pirtești et « < où a été > la cour de Dieniș », à la source de Soloneț, sur le village de Călugăreni, situé sur la Jijia, sur la montagne d'Ostra, avec marécage salé, et sur le rucher de Zlătăroaia, situé sous le Bohotin.

202. 7 mai 1475 (6983), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Cozma, le fils de Băloș, le droit de propriété sur le village de Băloșești, à Iucaș, en indiquant ses confins, et sur la moitié du village de Tortorești, que le prince avait annexé à l'ocol de Piatra. (Avec photocopie en annexe, pl. LXV.)

203. 5 juin 1475 (6983), Iași. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Micu Șoșa le droit de propriété sur le tiers du village de Mesteaciru, dans le Cîmp de Dragoș, et sur la clairière de pré nommée Poiana Lungă, achetée à Măgdălina, la fille d'Ilea Ureache.

204. 25 septembre 1475 (6983). Le voïevode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Mereni.

205. 25 janvier 1476 (6984), Monastère de Putna. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Șirăuți, au-delà de Prut, d'un encensoir et d'un ostensor, tous les deux en argent doré, de cent *zloți* hongrois, et de deux bons chevaux, en sa commémoration à lui, en commémoration de sa femme, Nastasia et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Ioasaf archimandrite, prieur du monastère de Putna, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie. (Avec photocopie en annexe, pl. LXVI.)

206. 22 mai 1476 (6984), Iași. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *cornic* Mușat le droit de propriété sur la *seliște* de Poprincani, située sur la Jijia, achetée au *pițar* Șteful.

207. 1^{er} juin 1476 (6984), Monastère de <Putna>. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïevode Étienne le Grand, fait don au monastère de Putna du village de Șirăuți, dans le *ținut* de Cernăuți, d'une vigne à Hîrlău, d'un encensoir et d'un ostensor, tous les deux en argent doré, de cent *zloți* hongrois et de cent moutons, en sa commémoration à lui, en commémoration de sa femme, Nastasia, et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Ioasaf archimandrite, prieur du monastère de Putna, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie. (Avec photocopie en annexe, pl. LXVII.)

208. 29 juin 1476 (6984), Monastère de <Putna>. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïevode Étienne le Grand, fait don au monastère de Putna du village de Șirăuți, dans le *ținut* de Cernăuți, d'un encensoir et d'un ostensor, tous les deux en argent doré, et de cent *zloți* hongrois, en sa commémoration à lui, en commémoration de sa femme, Nastea, et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Ioasaf archimandrite, prieur du monastère de Putna, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie.

209. 10 août 1477 (6985). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mușă, la femme de Vindereu, le droit de propriété sur le village de Vinderei, à l'embouchure de Lipova, puisque les anciens privilèges sur ce village ont été perdus « quand les Turcs avaient pillé la région de Horincea ».

210. 23 septembre 1477 (6985). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Pătru Bilco le droit de propriété sur les villages de Bilcani et d'Idomirești, situés sur le Tazlăul Mare.

211. 11 février 1478 (6986) Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Putna le droit de propriété sur le village de Șirăuți, situé sur le Prut, que le trésorier Iuga l'avait fait don au monastère, après l'avoir acheté à Mihăilă et à Pițurcă, les neveux de Dan Poiană.

212. 4 mars 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Dajbog *pircălab* de Neamț le droit de propriété sur le village de Doljești, situé sur la Albinea, acheté à Marușca, la fille d'Oancea Doljescul, et à Nistor, le beau-fils de Dolj, sur le village de Doncești, à Poieni, acheté à Mușă, la fille de Manciu, à la femme de Danciu et au fils de celle-ci, Tador, et à Zoica, ainsi que sur deux *sălășe* de serfs tziganes, achetées à Purcel et à Ilca, la fille de Ponici.

213. 29 avril 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader, à ses frères, Ion, Puiu et Zaharia, et à leur sœur, Todora, le droit de propriété sur la *seliște* de Drâncălăești, située sur le ruisseau de Telejna, achetée à Anușca, la fille de Costea de Sărăcin, et à son fils, l'*aprod* Matei.

214. 7 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand achète de Misa le village de Tirnauca et puis le fait don au monastère de Putna.

215. 11 mai 1479 (6987). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ivașcu Popovschi le droit de propriété sur la moitié d'en haut du village de Borodiceni, avec la fontaine de Liveni et avec un étang, achetée par celui-ci à Armanca, la femme de Mihăilă Lopatinschi, sur le quart du village de Popeni, avec une moitié d'étang, ainsi que sur l'étang de Mihu.

216. 14 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Duma *pircălab* de Cetatea Nouă le droit de propriété sur le village de Rogojeni, situé sur le Siret.

217. 19 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ilea et à ses frères, Duma et Cozma, le droit de propriété sur la moitié d'en bas du village de Hlăpești, situé sur le Piriul Alb, dont les confins ont été établis par les boïards Arbure et Vilcea, et confirme également, seulement à Cozma, le droit de propriété sur la moitié du village de Mălești, avec autres 12 *pămînturi*, que celui-ci avait achetés à Tador Urdigaș. (Avec photocopie en annexe, pl. LXVIII.)

218. 24 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Hanco le droit de propriété sur les villages de Zubriceni et de Vancăuți, avec moulin, situés sur le Ciuhur, achetés à Jivert, à Roman de Cozărești, à Vasco, le fils de Hobiian, et à autres. (Avec photocopie en annexe, pl. LXIX.)

219. 11 août 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Anușca et à Maria, les filles de Camarin, le droit de propriété sur les villages de Grozești et de Mănești, hérités de leur père.

220. 30 août 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand accorde à l'évêque de Rădăuți, Ioanichie, et à ses successeurs le droit de juger les gens du village de Rădăuți et des villages de Coțmani appartenant à l'Évêché, à l'exception des querelles et des vols dans les bourgs, dont les *cornici* du bourg étaient chargés, en interdisant, en même temps, aux boïards, aux *dregători* princiers, ainsi qu'aux bourgmestres et aux échevins de Suceava et de Siret de se mêler des affaires de ces villages; il leur accorde, également, le droit de prélever les *gloabe* et les *prapasuri* des mêmes villages, en exemptant, en même temps, les habitants de ces villages des services princiers. (Avec photocopie en annexe, pl. LXX.)

221. 20 septembre 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand donne à la Métropole de Suceava les villages de Vereșecani et d'Ungureni, situés sur le Siret, en échange du village de Jicovul de Jos, avec moulin et douane, situé sur la Suceava, dont il fait don au monastère de Putna.

222. 30 décembre 1479 (6987), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand accorde un privilège au *stolnic* Radul Gîrbovăț pour les villages de Rusi, de Buciumi et de Bîrgăoani.

223. 25 janvier 1480 (6988), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Dolga le droit de propriété sur le village de Pășcani, situé sur la Bistrița, dans le Cîmp de Dragoș, village que celui-ci avait acheté à Fătul et à ses frères, Ion, Toader, Dragoș et Petre, ainsi qu'à leurs sœurs, Marina et Drăgălina, les enfants de Mircea, les neveux de Trifu Gilcoș.

224. <15 mars 1480 (6988)>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Marco Bălaur le droit de propriété sur le village de Vîrtop, situé sur le Pîrlul Negru, acheté à Cîrstișor, le nouveau de Cîrstea le Grand.

225. 12 mai 1480 (6988). Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna d'un moulin du village de Feredieni, qu'il avait acheté à Gheorghie métropolitain de Suceava.

226. 27 mai 1480 (6988), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Șteful *ptreălab* de Hotin le droit de propriété sur les villages d'Ecuseni, à la source de Vorona, de Drăgușani et de Poprincani, situés sur la Jijia, qui lui revenaient, à la suite du partage avec ses parents, des villages hérités (Avec photocopie en annexe, pl. LXXI.)

227. 29 août 1480 (6988), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Hărman *ptreălab* de Cetatea Albă le droit de propriété sur le hameau d'en haut du village de Siminiciani, acheté à Coste Grama, sur un serf tartare, acheté à Ivașco et à Iurie, les fils de Călian de Cetatea Albă, ainsi que sur un serf tzigane, acheté à Voica, la fille de Ponici. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXII.)

228. 11 septembre 1480 (6988), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stanca, la nièce d'Ana et du logothète Dobrul, le droit de propriété sur le village Dobrulești, à la source d'Orbic, qu'il avait acheté à sa tante. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXIII.)

229. 15 septembre 1480 (6988), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *clucer* Duma, à sa femme, Nastea, ainsi qu'aux frères et aux sœurs de celle-ci, les enfants de Petru Brăescul, le droit de propriété sur les villages de Cîndești, avec moulin, situé sur le Siret, acheté à Marușca, la fille de Șteful Jumătate, de Lozna et de Maxinești, situés sur le Șomuz, ainsi que sur plusieurs serfs tziganes, achetés à Iurie, à Drăgoi et à Ivanco, tous hérités de Petru Brăescul (Avec photocopie en annexe, pl. LXXIV.)

230. 17 septembre 1480 (6988), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mircea, le fils de Micul Orgoaie, le droit de propriété sur les villages d'Orgoești et de Neagomirești, à la source de Hovrăiața, puisque les privilèges que celui-ci avait eus de son grand père, Ștefan Orgoaie, s'étaient perdus « quand l'empereur turc avait pillé notre pays ».

231. <Décembre 1480 — juin 1496.> Le voïevode Étienne le Grand confirme à Șerban et à sa femme, Ghinda, le droit de propriété sur le village de Mărtinești, situé au gué de Trotus, qu'ils avaient acheté à Andrei Dolha, au frère de celui-ci, Miclea, et à leur sœur, Mărușca.

232. 1^{er} janvier <cca 1481>, Tîrgoviște. Tricolici écrit à sa femme, Negrita, à sa fille, Neagșa, à ses neveux et à ses frères qu'il est prisonnier du voïevode Basarab à Tîrgoviște, en les priant de garder ses biens et d'intervenir pour sa délivrance. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXV.)

233. 1^{er} février 1481 (6989), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Marina Lolca, la fille de Ioaniș Borilescul, le droit de propriété sur le village de Selivestri, avec deux hameaux, à Cobîle; le village a été acheté par le prince à Danco, le fils de Sima, le neveu de Dragoș *viteazul*, et à ses neveux de la part de sa sœur, puis il a été donné à Marina en échange des villages de Borilești et de Drăgotești, situés sur le Nechid, dans le Cîmp de Dragoș, villages dont il fait don au monastère de Tazlău. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXVI.)

234. <12 mars> 1481 (6989). Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Tazlău le droit de propriété sur le village d'Ursești, situé sur le Nechid, dans le Cîmp de Dragoș, acheté par le prince à Ana Nimăiasă et à Ion.

235. 31 mars 1481 (6989), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toma et à ses beaux-frères, Petre et Coste, le droit de propriété sur le village de Romînești et sur la moitié des villages de Măzărești et de Poiana Călugăriței, villages hérités de leur mère, Dușca, ainsi que sur les villages de Costești et de Secătura, situés sur la Valea Iepii, hérités de leur père, Majar, qui les avait rachetés de Lungul, le fils de Batea.

236. 19 avril 14<8>1 (69<8>9). Le voïevode Étienne le Grand fait don à Ivașcu Andronic d'un emplacement inhabité sur le Răut, en bout de Brahma, à Movila Săpată, pour y fonder un village avec étang et moulin; il lui confirme également le droit de propriété sur un emplacement de champ cultivé, près de Pilișăoani, acheté à Mihai Purcărescu et au frère de celui-ci, Ion, et dont les confins ont été établis par Boldur.

237. 20 avril 1481 (6989), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Zberea le droit de propriété sur les villages de Jidești et de Zberești, de Jijești, sur la colline de Putna, et de Pitici, sur le Sirețel, achetés à Sima, à Șteful et à Maseico, les fils de Rotinpan.

238. 25 avril 1481 (6989), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ion Baico et à ses frères, Toader et Andricu, le droit de propriété sur le village de

Petrești, situé sur le Zeletin, et à Isaiu Muste et à son frère, Toader, sur les villages de Drăgoești, situé sur le Dobrotvor, et de Simești, situé sur la Pojerita.

239. 23 août 1481 (6989), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde à l'évêque de Rădăuți, Ioanichie, et à ses successeurs, le droit de juger les gens du village de Rădăuți et des villages de Coțmani appartenant à l'Évêché, à l'exception des querelles et des vols dans les bourgs, laissés au compte des *vornici* du bourg, en défendant, en même temps, aux boïards, aux *dregători* et aux *slujitori* princiers, ainsi qu'aux bourgmestres et aux échevins de Suceava et de Siret de se mêler des affaires de ces villages; il lui accorde, également, le droit de prélever les *gloabe* et les *prîpasuri* des mêmes villages, en exemptant, en même temps, les habitants des services princiers. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXVII.)

240. 15 octobre 1481 (6989), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mihul Buzatu le droit de propriété sur le village de l'embouchure de Răcăcina, sur le Siret, puisque le privilège que celui-ci tenait d'Iliș voïévode et d'Étienne voïévode avait été perdu lors « du pillage du pays jusque sous la Lunca Mare » par Ali-beg, Schender-beg et Țepeluș voïévode.

241. 15 octobre 1481 (6989). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Grozea le droit de propriété sur le village d'Iușani, situé sur la Jijia, acheté à Elena, la femme de Manoil Raicu, et aux filles de celui-ci, Dumșa et Zoica.

242. 24 octobre 1481 (6989). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toader Trudescu le droit de propriété sur le village de Trudești, situé sur la Valea Neagră.

243. 15 mars 1482 (6990), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *diac* Ivul le droit de propriété sur le village de Văleni, près de Iucaș, dans le *pinut* de Neamț, que celui-ci avait acheté à Ana, la sœur du logothète Dobrul, et à son neveu, Stanciul, le fils de Fetco Starostescu. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXVIII.)

244. 15 avril 1482 (6990), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *ușar* Cozma le village de Cobîlia, situé sur le Dniestr, que celui-ci avait acheté à Șteful Spineanul et à sa femme, Felca. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXIX.)

245. 9 mai 1482 (6990). Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur les villages de Dvorenști et de Buzăți, situés sur la Moldova, ainsi que de Fîntînele, situé sur la Pobrata. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXX.)

246. 10 août 1482 (6990). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stan Horja le droit de propriété sur le village de Horjăști, situé sur la Lăpușna, avec une fontaine nommée Fîntîna Peperigului, sur un village à Gura Ocoalelor et sur un autre, situé sous la Obîrșie, au-delà du Prut, sur un emplacement de rucher, sur le village de Strîmbeni, à Bujor, ainsi que sur la fontaine de Mușat.

247. 17 février 1483 (6991), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Oniceanul et à son cousin, Ion Oniceanul, le droit de propriété sur deux parties d'une moitié du village d'Oniceni.

248. 18 février 1483 (6991). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *globnic* Lazor le droit de propriété sur le quart du village de Petia Mare.

249. 12 avril 1483 (6991). Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Vîlcu Purcelescul, à ses enfants et à sa nièce, Anușca, la fille d'Ilie Purcelescul, le droit de propriété sur le village de Mitești, situé sur la Moldova, reçu par ceux-ci en échange du village de Purcelești, situé sur le Siret, du *stolnic* Pătru.

250. 14 août 1483 (6991). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Necoară et à Once, les fils d'Oniță, ainsi qu'à leur nièce, Marina, le droit de propriété sur le village de Gîrbești, situé sur le Șacovăț, acheté par Oniță, de Sima, fils de Draguș; il confirme, également, seulement à Necoară, le droit de propriété sur le village de Tungujăni et sur la moitié de la clairière de Țibănești, achetées à Tungul, ainsi que sur une partie du village de Căscoești, achetée aux fils de Casco.

251. 17 août 1483 (6991), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au logothète Tăutul le droit de propriété sur la *seliște* de Leucăuți, à Botne, ainsi que sur le rucher de Vrabia, avec les clairières, que celui-ci avait achetées à Lazor Piscu, le fils d'Anușca, à Lazor, le fils de Marușca, et d'autres, les neveux de Manoil Șerbescu. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXI.)

252. 20 septembre 1483 (6991), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ignat et à son frère, Ion Tintiul, le droit de propriété sur la moitié de la *seliște* de Șopîrleni, achetée de Neagșa, la fille de Mihăilă Șopîrlă, et sur un rucher en haut de Hlăpești, « où a été Văleșoae », acheté de Bilco Birlădescul. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXII.)

253. 23 septembre 1483 (6991), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Dumbravă et à son frère, Toader Urdugaș, le droit de propriété sur le

village d'Obîrşia, situé sur le Pîrîul Alb, sur la moitié du village de Măleşti, ainsi que sur le village d'Ivăneşti, situé sur le Şacovăţ; il confirme, également, seulement à Toader Ur-diugaş et à sa femme, Nastea, le droit de propriété sur le village de Ghigoeşti, à la source de Pîrîul Negru. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXIII).

254. 17 octobre 1483 (6991), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *vornic* Onică Muşat le droit de propriété sur le village d'Uncheteşti, situé sur le Dniestr, acheté à Vasco Unchetea et à sa sœur Nastea. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXIV.)

255. 1484 (6992). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *clucer* Duma le droit de propriété sur le village de Băleşti, situé sur le Stemnic, reçu de Toader, de Duma et Stana, les enfants de Simion Tansa, en échange du village de Grozeşti, situé toujours sur le Stemnic.

256. 1^{er} mai 1484 (6992). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le domaine de Sacaluşa.

257. 13 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dragoşe et à sa femme, Anuşca, ainsi qu'à la sœur de celle-ci, Stana, les filles de Severin, le droit de propriété sur les villages de Fundeşti et de Lăţcani, situés sur l'Albinea, tous les deux dans les mêmes confins. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXV.)

258. <13 mai 1484 (6992)>, Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toader Rohat le droit de propriété sur le village de Cuhneşti, avec deux hameaux, situé sur la Rebricea Mare, que celui-ci avait acheté à Oană Cuhne.

259. 13 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oană Tihul le droit de propriété sur le village de Glodeni, à la source du ruisseau de Telejna, acheté à Pătru Glodeanul.

260. 13 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mihul *pîrcălăb* de Crăciuna le droit de propriété sur le village de Găleşăşti, situé sur la Crasna, que celui-ci avait acheté à Stanciul, le fils de Fedco Stărostescul.

261. 14 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Parava et à Tatul Berivoescul le droit de propriété sur la *selişte* de Berivoeşti, située sur la Sărata, en bas de Plotuneşti, achetée à Ştefan Cernătescul.

262. 29 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à l'orfèvre Stanciul le droit de propriété sur un emplacement de moulin sur le Brădăţel, que celui-ci avait acheté à Căpăţînă et à ses belles-filles, Feodora et Nastea, les nièces de Corui. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXVI.)

263. <Septembre 1486 — octobre 1491>, Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Iaţco Dolha et à son frère, Vlaicul, le droit de propriété sur le village de Peletiuceşti de Jos, acheté à Coste et à ses sœurs, Nastea, Vasca et Ghinda, les enfants d'Andreico, les neveux du *ceaşnic* Ilias. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXVII.)

264. 14 septembre 1486 (6994), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *clucer* Duma et à son frère, Pătru Brudur, le droit de propriété sur le village de Ştefăneşti, à Poieni, avec les hameaux et les près environnantes, achetés à Oană, à son frère, Ioil, et à leur sœur, Ceuţa, les enfants de Ştefan Roşu, et à leur neveu, Cozma. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXVIII.)

265. 21 novembre 1486 (6994), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Ulan le droit de propriété sur le tiers du village de Duhtana, situé sur le Trotuş, acheté à Cerna, la fille de Balea de Trotuş. (Avec photocopie en annexe, pl. XCVIII.)

DOCUMENTS DOUTEUX

A. 20 septembre 1456 (6964). Le voïévode Petru confirme à Moranciul le droit de propriété sur le village de Colibeni, partagé en deux avec les fils de Balea, ainsi que sur la moitié du village de Bucşeşti, achetée aux fils de Danciul.

B. 2 octobre 1460 (6968). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Moranciul et à Petria Roşca le droit de propriété sur le village « où a été Petria Roşca », sur la moitié du village de Bucşăşti, achetée à Pătraşco, sur la moitié du village de Tocăniceşti, achetée aux fils de Balea, ainsi que sur la fontaine de Leurdis.

C. 31 juillet 1463 (6971). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *portar* Arbure le droit de propriété sur les villages de Vorona et de Ruşi, achetés à Ivaşcu Orbul, et au frère de celui-ci, Mihul, en indiquant les confins, ainsi [que sur plusieurs serfs tartares.

I. 23 mars 1449 (6957). Le voïévode Petru confirme à Petre Timpe le droit de propriété sur les villages de Zămișăști et de Săcăloșești, à l'embouchure de Tazlău, dans le *ținut* de Troțuș, en indiquant leurs confins.

II. 5 avril 1453 (6961). Le voïévode Étienne confirme à Danu le droit de propriété sur les villages de Tulești et de Aldești, sur le Siret, dans le *ținut* de Neamț, en indiquant leurs confins.

III. 3 février 1455 (6963). Le voïévode Alexandre et sa femme, la princesse Marina, confirment au monastère de Neamț le droit de propriété sur un territoire aux confins de la cité de Neamț, avec la montagne de Neamț, en indiquant ses confins. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXIX.)

IV. 10 octobre 1458 (6966), Piatra lui Crăciun. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur sa *braniște* et sur l'emplacement de pré situé sur la vallée de Bistrița, en indiquant leurs confins. (Avec photocopie en annexe, pl. XC.)

V. 18 octobre <1462 (6970)>, Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Muranciu le droit de propriété sur le village de Bucsești, situé sur le Cernu, acheté par celui-ci à Pătrașco et à son neveu, en indiquant ses confins. (Avec photocopie en annexe, pl. XCI.)

VI. 1463 (6971). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Manole Prodan et à sa mère, Maria, la fille de Mihail Dan, le droit de propriété sur les villages de Samaleuca Mare et de Samaleuca Mică, en indiquant leurs confins.

VII. 22 mars 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Simon, à Drăgan, à Nichita, à Ștefan et à Toader Muhrum ainsi qu'à Andrei Beul le droit de propriété sur les villages de Biești, de Cegurenii et de Hăjdieni, situés dans le *ținut* d'Orhei, en indiquant leurs confins.

VIII. 28 mai 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ganea capitaine d'une compagnie et à son cousin, Martin Musteață, le droit de propriété sur le village de Peciuș, situé sur le Cogilnic, dans le *ținut* d'Orhei, en indiquant ses confins.

IX. 5 septembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Nicolae Zimbrada et à ses parents du village de Bugeni, dans le *ținut* de Lăpușna.

X. 25 septembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Nicolae Drăgan, le fils d'Iliăș Drăgan, ancien grand trésorier, ainsi qu'à son neveu, Ionașco Heretei, le fils de sa sœur, Elena, et de Gavril Heretei, ancien grand *vornic* de Țarigrad, le droit de propriété sur une moitié du village de Drăgănești à chacun, village situé sur le Soloneț, dans le *ținut* de Soroca, en indiquant les confins qui délimitaient les deux terrains. (Avec photocopie en annexe, pl. XCII.)

XI. 26 octobre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Nicolae Matosgada et à Gligăș Melciu, le droit de propriété sur le village de Puhoiul, dans le *ținut* de Lăpușna, en indiquant ses confins.

XII. 31 octobre 1470 (6978). Le voïévode Étienne le Grand fait don à Dobrușa, la fille de Gherasim et d'Elena, du village de Probota, dans le *ținut* de Soroca.

XIII. 23 novembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Eustafie Rughi et à ses parents le droit de propriété sur les villages de Samaleuca Mare et de Samaleuca Mică, situés sur le Dniestr, et sur le village de Șalviri, entre les ruisseaux de Cubolta et de Căinari, en indiquant leurs confins.

XIV. 26 novembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *hotnog* Ivanco et à son frère, Cupce Marco Cavadinu, le droit de propriété sur le village de Cotuieni, situé sur le Rîul Negru.

XV. 26 novembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dumitru Budeci et à son frère, Gheorghe, le droit de propriété sur une moitié du village de Mirzești à chacun, village dans le *ținut* d'Orhei.

XVI. 7 juillet, 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gligorașco Hreapco et à Ioan, le fils de Diordie Șelum, le droit de propriété sur le village de Poiana, situé sur le Dniestr, dans le *ținut* de Soroca, en indiquant ses confins.

XVII. 25 juin 1472 (6980). Le voïévode Étienne le Grand fait don au *vornic* Ștefan Cudalbul et au *iuzașă* Ioan Vrabie d'un terrain situé au-delà la vallée du Ger, en indiquant ses confins.

XVIII. 7 septembre 1474 (6982), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand ordonne à Gavril Boldur, grand *vornic* de Țara de Jos, ainsi qu'à tous les boïards, les bourgmestres, les villageois et les serviteurs princiers de cette région du pays de faire

leurs préparatifs en vue de la lutte avec l'armée turque, celle tartare et celle de Țara Românească qui attaqueront la Moldavie, en leurs donnant, en même temps, des indications.

XIX. 12 mai 1475. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Avram Huiban, en récompense de sa vaillance pendant la guerre des Turcs, près de Vaslui, du terrain situé sur la Valea Cornilor, « où se trouve le *jude* Sion », sur le Bîrlad, en disposant, en même temps, de le faire passer du corps de *darabani* au corps de *călărași* et d'obéir à la cour princier de Vaslui.

XX. 9 mars 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand achète au *stolnic* Bogdan le village de Podoleni, avec étang et moulins à Bistrița, dans le *ținut* de Neamț, et puis le fait don à Avram Frincu, en indiquant les confins établis par Micotă et Reateș, *pircălăbi* de Neamț. (Avec photocopie en annexe, pl. XCIII.)

XXI. 1480 (6988), Iași. Les gens pauvres du bourg de Iași se constituent, sur la commande d'Étienne le Grand voïévode et avec la bénédiction de Teoctist, métropolitain de Suceava, dans une confrairie et s'engagent de faire un repas commémoratif chaque année, le jour des Saints Mihail et Gavril.

XXII. 14 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion et à son frère, Dragoșe, ainsi qu'à ses sœurs, Draghița et Anghelina, les enfants de Duma Tătăreanu, le droit de propriété sur les villages de Tătăreni et de Mireni. (Avec photocopie en annexe, pl. XCIV.)

XXIII. <Septembre 1484—2 juillet 1504>. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Teodor Cantemir de trois villages dans le *ținut* de Fălciu et le nomme commandant des cavaliers de la région de Tigheci.

XXIV. 8 juin 1485 (6993), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Malușca et à son frère, Neicea, ainsi qu'à Cozma Rizan et à son frère, Draguș, en récompense de la garde de la frontières qui délimite le territoire du pays de celui tartare, garde effectuée dans le détachement de Gangur, des emplacements inhabités qui se trouvent des deux côtés du ruisseau de Vișnovăț, en face de Sultana et de Marașa, pour y fonder des villages.

DOCUMENTE

1

1449 (6957) februarie 21.

Uricu sîrbăscu mic ot Alicesandru vodă, din velet 6957 <1449> fev(ruarie) 21, scriindu precum au dat și-au întărit Mărușcăi lui Stroi o¹ măn(ă)stire, Boi[ș]te, lingă Graș(i), unde este hramul Na[ș]stire presintii de Dumnedzău născători, ce i-au dat ei maica lui Draguș², ca să-i fie ei neclătît, și cu poian(a) ce este supt ascultare acei min(ă)stiri și cu tot vinitul.

Arh. St. Iași, CLVIII/41, <nr. 1>. Rez. într-un izvod din 7224(1715) decembrie 12, cu „uricile Stroe[ș]tilor“, pe Moldova.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 81 (același rez.), și XXIV, p. 120 (rez. editorului, după același izvod — transcris în *Ms. Surete*, XLII, p. 10 b — în cadrul unui comentariu privind satul Stroești); Costăchescu, <*Doc. comunicate*>, în „Buletin I. Neculce“, fasc. 4, p. 177 (același rez.); idem, *Doc.*, II, p. 376—377 (același rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 239 (rez., după Costăchescu).

¹ Semnul grafic de deasupra lui „o“ permite fie lectura „ot“, ca mai sus, în „ot Alicesandru“, fie „o“, ca în rezumatul următor din izvod, după documentul din 1453 februarie 8, în cuvîntul „Onei“. Ultima lectură este cerută însă și de sensul general al frazei.

² Pentru „Drăguș“.

2

1449 (6957) aprilie 8, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, н¹ мы, н¹ плеѣднѣдрѣ воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито нчимъ² нашимъ³ листомъ⁴, вѣѣмъ кто на нѣ оуѣрнтъ на іего оуѣслышнтъ⁵ чтвчн, колнж(е) того кому вѣдетъ потре-бнзю, вже провзколн г(о)сп(о)дство мн, вѣсе бл(а)гымъ⁶ провзколеннемъ н вѣсе свѣтлымъ⁷ н чнстымъ⁸ нашимъ⁹ срѣдѣ¹⁰цемъ¹¹, за д(в)ша нашихъ¹² родн-телен, Нліа воеводы, н за наше здравне, аже даемъ¹³ н потверждаемъ¹⁴ даніе нашихъ¹⁵ роднтелен¹⁶ нашему монастырю втѣ¹⁷ Повраты, втѣ¹⁸ Полѣны, надеже естѣ¹⁹ храмъ²⁰ с(вѣ)т(о)го в(ѣ)ща Николы, да естѣ²¹, втѣ²² насѣ²³, нашему монастырю воскъ втѣ²⁴ Красного Торгу: оу весѣ²⁵ колко корчымъ²⁶ са чинатъ оу Крас-номъ²⁷ Торгу, а вни да бервтѣ²⁸, калугерн втѣ²⁹ Повраты, воскъ нашему монас-тырю. И також(е), втѣ³⁰ вни втѣ³¹ нашн десѣтнны, на кажтын³² годѣ³³, по седемъ бочокъ³⁴ вни, нашемъ монастырю³⁵ да естѣ³⁶, втѣ³⁷ насѣ³⁸, оуѣнкѣ³⁹, непорѣшено николн, на вѣѣкы.

Протож(е), колнж(е) кто нметѣ⁴⁰ рѣбнтн десѣтннн втѣ⁴¹ вни, втѣ⁴² насѣ⁴³, по нашн зем<л>⁴⁴, а внѣ⁴⁵ бы далъ⁴⁶ нашему монастырю выше писанному

по седем(ъ) бочок(ъ) вина. ꙗко инак(ъ) бы не смѣл(ъ) оучинити ни вдин(ъ) наш(ъ) оурѣдник(ъ).

ꙗко кто, коли которыи наш(ъ) оурѣдник(ъ), задержит(ъ) и прѣстѣпит(ъ) наш(ъ) лнстѣ и наше даніе, тот(ъ) оурѣнт(ъ) нашѣ казнѣ и вргнѣ⁸ г(оспо)дства мн.

ꙗко на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства мн, выше писанаго ꙗлеѣан(ъ)дра⁹ воеводы, и вѣсѣх(ъ) боляръ наших(ъ), велнкых(ъ) и малых(ъ).

ꙗко на болшее потверженне¹ нашему лнству, велѣхмо нашему вѣрому пану, Мнхлану логофету, писати и печатѣ нашѣ привѣстити къ семѣ нашему лнству.

ꙗко писа Васко граматик(ъ), оу Соч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) х^ист^иан^ск^их^и април(іе) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, și¹ noi, și¹ Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a binevoit domnia mea, cu toată bunăvoința cea bună și cu toată inima noastră curată și luminată, pentru sufletul părinților noștri, Ilie voievod, și pentru sănătatea noastră, și dăm și întărim dania părinților noștri mănăstirii noastre de la Pobrata, din Poiană, unde este hramul sfîntului părinte Nicolae, să fie, de la noi, mănăstirii noastre ceara de la Tîrgul Frumos: din toate circumștile cite se vor face în Tîrgul Frumos, ei, călugării de la Pobrata, să strîngă ceara mănăstirii noastre. Și de asemenea, din vinul din desetina noastră, în fiecare an, cite șapte buți de vin să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric, neclintit niciodată, în veci.

Pentru aceea, oricine va însemna¹⁰ desetina din vin, din partea noastră, prin țara noastră, acela să dea mănăstirii noastre mai sus-scrise cite șapte buți de vin. Și altfel să nu cuteze să facă nici un dregător al nostru.

Iar cine, oricare dregător al nostru, va opri și va trece peste cartea noastră și peste dania noastră, acela va vedea pedeapsa noastră și urgia domniei mele.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și a tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a cărții noastre, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Și a scris Vasco grămatic, la Suceava, în anul 6957 <1449> aprilie 8.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVII-lea:> Uric de la Alexandru v(oi)v(od), pentru ceară și vin, leat 6957 <1449> ap(rilie) 8.

Arh. St. București, Pечеți, nr. 133. Orig., perg. (21,5×26,5 cm), pecete mică (diam. = 2,2 cm), atîrnată, șnur de mătase roșie și violet; legenda: † Печатъ ꙗлександра воеводѣ.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 233, f. 162—164, și o foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/396.

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 101—102 (text slav prescurtat și trad., cu data 6950 <1442> aprilie 8 și cu observația, *ibidem*, p. 120, că data corectă (sic!) este 6960 <1452>); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 377—379 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 240 (trad.).

¹ Așa în orig.

² Pentru ис смѣ(ъ).

³ Mai sus: родителн.

⁴ o făcut din р.

⁵ Pentru кажда.

⁶ Între и și р, o tăietură.

⁷ Omis.

⁸ Deasupra lui w, un spirit făcut ca litera r.

⁹ Pentru (ъ), vezi și mai sus, în *intitulație*.

¹⁰ În trad. lui M. Costăchescu: „va tăia“, iar în cea din *D.I.R.*, A, I, „va creșta“.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Ілѣѡандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чинимъ знаменито нс сѣмъ лнстомъ(ъ) нашнмъ(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) зрнтъ¹ нлн его слышнтъ чтѣчн, оже прїиде, прѣдъ(ъ) намн н прѣдъ(ъ) нашнмн болѣрн, болѣрнна нашего вѣрногю, пана Ѡанн Пынтеча, по своєю доброю волею, н чинна за д(ш)шс с(вѣ)топочнвшаго роднтелѣ своего, н за свое² здравїе³ н за свою д(ш)шн н далъ, ѡт(ъ) своего зрнка, монастырю нашему ѡт(ъ) Молдавнцѣ, ндеже ест(ъ) храмъ Бл(а)говѣщенїю прѣс(вѣ)тыѣ Б(огородн)цн, посаду цю ест(ъ) на Молдавѣ. Ино, мн, вндѣвше его доброе пронзволенїе на тѡ, також(е) н мы оучнннлн есмо за наше здравїе н за нашнхъ д(ш)шн⁴ н далн есмы тоє прѣдъ(ъ) реченое посадѣ, н[дѣ]же ест(ъ) на Молдавѣ, да естъ монастырю нашему ѡт(ъ) Молдавнцѣ оурикъ, съ въсѣмъ дохѡдомъ, непорѣшенно ннколнже, на вѣкы вѣчныѣ.

Іа на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, выше писаннаго, мы, Ілѣксандра⁵ воеводы, н вѣра нашнхъ болѣрѣ: вѣра пана Петра Гѣднча, вѣра пана Думн Браевнча, вѣра пана Станчѣла, вѣра пана Манонла Хотннскогю, вѣра пана Мнрчн Дулѣскулла, вѣра пана Костн дворннка н брат(а) его, пана Петра прѣкалаба Бѣлоградскогю(о), вѣра пана Костн Іандронннка, вѣра пана Івана Балчана, вѣра пана Шандрнка апро-д(а), вѣра пана Петра внстїарннка н вѣра въсѣхъ болѣрѣ нашнхъ(ъ), велнкыхъ(ъ) н малыхъ(ъ).

Іа на болшее потвержденїе томѣ въсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмы нашему вѣрному жѣпанѣ, Мнханау логофетѣ, писати н прнвѣснтн нашѣ печатъ(ъ) к семѣ нашему лнстѣ.

Пнс(а) Булапашъ граматнкѣ, оу Долнемъ(ъ) Трѣгѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ хсѣцнз л(ѣ)с(ѣ)ца ман, кѣс.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, boierul nostru credincios, pan Oană Pintece, de bunăvoia sa, și a făcut pentru sufletul sfîntrăposatului părintelui său, și pentru sănătatea sa și pentru sufletul său și a dat, din uricul său, mănăstirii noastre de la Moldovița, unde este hramul Bunavestirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, posada care este pe Moldova. Deci, noi, văzînd bunăvoința lui pentru aceasta, de asemenea și noi am făcut pentru sănătatea noastră și pentru sufletul nostru și am dat această mai înainte-zisă posadă, care este pe Moldova, să fie mănăstirii noastre de la Moldovița uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Alecsandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Petru Hudici, credința panului Duma al lui Brae, credința panului Stanciul, credința panului Manoil de Hotin, credința panului Mircea Dulcescul, credința panului Costea vornic și a fratelui său, pan Petru pircălab de Cetatea Albă, credința panului Costea Androinic, credința panului Ion Balcean, credința

панului Șandrică aprod, credința panului Petru vistier și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș grămatic, la Tîrgul de Jos, în anul 6957 <1449>, luna mai, 26.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:> Posada pe Moldova.

Bibl. Acad., LXVII/118. Orig., perg. (22,5 × 29,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie, albastră și verde.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/25, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 233, f. 165—166, și o trad., din 1804 ianuarie 2, autenticată de Isaia Băloșescu, în 1811, ibidem, XIX/109. Alte foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 49 b, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/397.

EDITII: Bogdan, *Album*, nr. 40 (facs.); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63 (rez. germ.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 379—380 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 241 (trad.).

¹ а, făcut din и.

² с, făcut ca с.

³ а, făcut din а.

⁴ La M. Costăchescu, lectură și întregire greșită: аѣт<м>.

⁵ În *intitulație*: ѡлѣѡандръ.

† ѡ(н)л(о)стію б(о)жію, мы, ѡлѣѡандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито не сѣмъ(ъ) лнстѡмъ(ъ) нашимъ(ъ), каждомуу довромуу¹, коли кто на немъ(ъ) ѡзритъ(ъ) али бы его чтѣч(н) оуслышитъ(ъ), колиже того комѡ боудетъ(ъ) потребѣзна, оже прѣнде, прѣдъ(ъ) насъ(ъ)² и прѣдъ(ъ) оу сѣмн нашимн бояре, панъ(ъ) Косте прѣкалабъ(ъ) и тѣгалъ(ъ) на Гергѣ херегарѣ, рекоуч: „Далъ(ъ) есмъ тобѣ оу роукахъ(ъ) ѡсмъ сотъ(ъ) златъ(ъ) на подержаніе, какъ(ъ) прѣятелю; дан ми нхъ(ъ)!”.

И Герге сѡ тоутъ(ъ) не запрѣлъ; рекъ(ъ) прѣдъ(ъ) насъ(ъ)²: „Правда еси! Далъ(ъ) ѡ монхъ(ъ) рука(ъ) твои злати на подержаніе, али га есмъ хотилъ(ъ) себѣ зискъ оучинити твоимн пинѣзмн: кѡпилъ(ъ) есмъ ѡтъ(ъ) Петра воеводъ(ъ) мыто и херегію, и оу томъ(ъ) сѡ есмъ схитрилъ(ъ), и твои пинѣзи есмъ странилъ(ъ) и те-перъ есмъ тобѣ виноватъ(ъ)!”.

И панъ(ъ) Косте рекъ(ъ): „Не бѣд(н) нимъ виноватъ(ъ), дан ми пинѣзи!”

И Герге, стоѡкши, рекъ(ъ): „Не имѡ нное при д(с)ши, тоулко село що ми далъ(ъ) Стефанъ(ъ) воевод(а), подли Баслаѡа, съ млнномъ, и домове ми, що есмъ самъ(ъ) добѣвалъ(ъ) на розѣ оу Сѣчавѣ; возми, пане Косте, тоѣ! бо нное ничог(о) не имѡ, а що бѣдетъ болше, ты ми, про Б(ог)ъ, ѡтпѣсти!”

Ино тоутъ(ъ) были мног(н) рѣчи, занѡж(е) панѡ Кости сѡ видѣло аже мало имаѣтъ(ъ) за свои пинѣзи. Ино на послѡд(с), Герге, ѡставши сѡ з добрымн людмн, перепросилъ(ъ) пана Костю а бы его простилъ(ъ) на тоѣ село и на дома, и панъ(ъ) Косте сѡ смиловалъ(ъ) на нег(о). И далъ(ъ) емѡ Герге своєю волею тоѣ село выш(е) пис(а)нное, що естъ(ъ) подли Баслаѡа, и дома свои Сѣчавскы, и съ вѣсемъ³ правомъ, панѡ Кости прѣкалабѡ, за его питомы товарь, за ѡсмъ сотъ(ъ) златъ(ъ) готовыхъ(ъ), прѣдъ(ъ) нами и прѣдъ(ъ) нашимн боярн.

И мы, того видѣвши, шож(е) Герге з доброн волн дал(ъ), за свою вниѣ, село и дома свон, и мы також(е) даем(ъ) и далн есмѡ нашему вѣрномому панюу, Костн прѣкалабѣ, тое прѣдъ реч(е)нное село, под(ъ) Баслаземъ, и съ млинномъ оу Брѣлад(ъ), и дома Гергеви, Сѣчавскы, що бы емоу шт(ъ) нас(ъ) ѡрк(ъ), съ вѣсѣмъ доходом(ъ), емоу и братіам(ъ) его, и ѡноучатом(ъ) его, и прѣоу-нѣчатомъ его, и прѣцѣрѣтѡм(ъ) его и вѣсемуу родѣ его, нан блнжнемѣ, непо-рѣшенно николнж(е), на вѣкы.

И хотаромъ старнмъ село, що Стефан(ъ) воевода хотарнаъ, а дома, съ вѣсемъ правомъ.

И завѣзкѣ меж(е) нмн поставлѣемъ $\frac{1}{2}$ рублин чистог(о) сребра: аже бы почал(ъ) Герге нли дѣти его нли братіа его нли бѣд(ъ) кто шт(ъ) его племене, бѣд(ъ) колн, нли пред(ъ) нас(ъ)² нли пак(ъ) перед(ъ) нмнм(ъ) воеводоу, ког(о) Б(ог)ъ нзберет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ оу наше землн, тѣгатн на пана Костн нли на братію его нли бѣд(ъ) на ког(о) шт(ъ) его наслѣдкн, бѣд(ъ) колн, оу кото-рых(ъ) д(е)нох(ъ) и часех(ъ), тогдн тот(ъ) нмает(ъ) с правне завѣзкѣ тоую заплатити, $\frac{1}{2}$ рублин сребра, занюж(е) Герге дал(ъ) тое селѡ и тоты дома за его правы товар(ъ), шкож(е) стонт(ъ) выш(е) пнс(а)нно.

И при том(ъ) были наши панове: был(ъ) пан(ъ) Манонло, пан(ъ) Браевнч(ъ), пан(ъ) Станчулъ, пан(ъ) Лазоръ, пан(ъ) Ѣана Пынтече, пан(ъ) Иван(ъ) Банчан(ъ), пан(ъ) Козма Шандровнч(ъ), пан(ъ) Косте Яндровнннч(ъ), пан(ъ) Ѣанчѣ лѡ-г(о)ѡет(ъ), пан(ъ) Ялѣѣл(ъ) спатар(ъ), пан(ъ) Шендрнка аprod(ъ), пан(ъ) Косте Дановнч(ъ), пан(ъ) Скрѣтоул(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ) Баскан(ъ), панъ Тадор(ъ) Монкѣ, пан(ъ) Радулъ³ Пискъ, пан(ъ) Хотко Крецѣнъ, пан(ъ) Лазл, пан(ъ) Шендрнка Тол(о)чко, пан(ъ) Жѡржл комнс(ъ), и при нных(ъ) наших(ъ) воаръ, велнцн и малы. И мѣстнч(ъ) добри людн при том(ъ) были, нменѣем(ъ) нх(ъ): Баснлчѣ мытннк(ъ), Ннкнл(ъ) вонт(ъ), Серкнз(ъ) вонт(ъ) шрмѣнскы, Томан(ъ) и ны добры людѣ що при том(ъ) были.

И на болшее потѣржденіе томоу вѣсемуу выше пнс(а)нномѣ, велѣн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Шнхланюу лог(о)ѡетѣ, прнвѣснтн нашѣ печ(а)тѣ к семѣ unserem лнстоу.

Пнс(а) Шандро граматнк(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ $\overline{x\text{сccc}} \text{ юн(іе) } \tilde{\epsilon}$.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră fiecărui om⁴ bun, oricine o va vedea sau o va auzi citindu-se, cînd⁵ aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, pan Coste pircălab și a pîrit pe Gherghe heregariul, zicînd: „Ți-am dat în mîini opt sute de zloți în păstrare, ca unui prieten; dă-mi-i!“

Și Gherghe atunci nu a tăgăduit; a zis înaintea noastră: „Așa a fost! Ai dat în mîinile mele zloții tăi în păstrare, însă eu am voit să-mi fac ciștiștig cu banii tăi: am cumpărat de la Petru voievod vama și hereghia, și întru aceasta m-am înșelat, și banii tăi i-am cheltuit și acum sînt dator față de tine“.

Și pan Coste a zis: „Să nu fii dator față de alții, dă-mi banii mei!“

Iar Gherghe, ridicîndu-se, a zis: „Nu am alta pe suflet, decît satul pe care mi l-a dat Ștefan voievod, sub Vaslui, cu moară, și casele mele, pe care eu singur le-am clădit în mahalaua Sucevei; ia-le, pane Coste, căci nu am nimic altceva, iar pentru ce va fi mai mult, tu, pentru Dumnezeu, iartă-mă!“

Și au fost atunci multe cuvinte, pentru că i s-a părut panului Coste că are puțin pentru banii săi. Și la urmă, Gherghe, ridicîndu-se cu oameni buni, a rugat pe pan Coste ca să-l ierte pentru acest sat și pentru case, și pan Coste s-a milostivit de dinsul. Și i-a dat Gherghe cu voia sa acest sat mai sus-scris, care este sub Vaslui, și casele sale din Suceava, și cu tot dreptul, panului.

если сес(ъ) листвъ нашъ нашемѹ монастырю ѡт(ъ) Полѣну, ѡт(ъ)¹ С(вѣ)т(о)го Николы, на то аже вѣре колко села прихвѣаютъ кѹ² томѹ манастирю нашемѹ, а оу³ тыхъ(ъ) селахъ(ъ) да не смѣетъ ходити ни единъ нашъ оурадникъ(ъ), а ни глобникъ(ъ), а ни припашаръ а ни ниъ никто ѡт(ъ) нашихъ(ъ) оурадникѡхъ(ъ).

И також(е), тотѹ людѹ не тѣхъ(ъ) монастырѣскихъ(ъ) селѣ да не имаетъ(ъ) никто ѡт(ъ) нашихъ(ъ) панѡв(ъ) и оурадникѡв(ъ) свѣдѣти нхъ(ъ), ни оу чемъ(ъ)⁴, ни оу котѡромъ(ъ) дѣлѣ; алѣ комѹ сѣ имаетъ(ъ) вѣдѣти крѣвда аже имаютъ(ъ) ѡт(ъ) тыхъ(ъ) людѣи, не тѣхъ(ъ) селѣ, вѣд(ъ) оу чемъ(ъ), наі за малое дѣло или за великое, а ѡни да тѣжѹтъ и да нѣвѣтъ(ъ) нхъ(ъ) прѣд(ъ) нгѹменѡмъ(ъ), кто коли вѣдетъ(ъ), оу храма С(вѣ)т(о)го Николы⁵, и прѣд(ъ) оурадникѹ его, вѣд(ъ) оу чемъ(ъ), хотѣ бы съмѣртное дѣло или вѣд(ъ) какое дѣло; а ниог(о) свѣдѣца да не имаютъ(ъ) никѡли, на вѣк(ы), ни оу чимъ(ъ)⁶ али да свѣдѣтъ(ъ) самъ(ъ) свои людѹ и да доведѣютъ(ъ) нхъ(ъ) ѡ оушнѣ(ъ), и оу глобѣхъ(ъ) и оу вѣсѣкѹхъ(ъ) вѣнахъ(ъ), що коли вѣдѣтъ(ъ) сѣ [сѣ] чинити на нхъ(ъ) людѣхъ(ъ).

И також(е), вѣре колко попы вѣдѣтъ(ъ) оу тѣхъ(ъ) выш(е) писаныхъ(ъ) монастырѣскихъ(ъ) селѡхъ(ъ), а ѡни такожде да свѣдѣютъ(ъ) кѹ⁷ храмѹ С(вѣ)т(о)го Николы, съ оушнѣ(ъ) приходѡмъ, или коли имаютъ(ъ) и даютъ(ъ) митрополѣтѡмъ(ъ) и прѡтопопомъ(ъ).

Прѡтож(е), митрополѣтъ(ъ) кто вѣдѣтъ(ъ) оу нашен земли, на наш(е)го⁸ столици, оу Сочавѣ, али бо прѡтопопъ(ъ) да не имаетъ(ъ) ни едно дѣло а [а]ни прихвѣаютъ жадног(о) до тыхъ(ъ) поповъ(ъ), занѹж(е) есми дали тотъ(ъ) триходъ(ъ)⁹ храмѹ С(вѣ)т(о)го Николы; за наше здравіе и за душѹ нашихъ(ъ) родитѣли и братѣи нашихъ(ъ).

Тѡе вѣсе выше писанѡе да естъ(ъ) нашемѹ монастырю непорѹшено, на вѣк(ы), ни оу чимъ⁶.

И на то естъ(ъ) вѣра выше писаннаго г(оспо)дства ми, Ілѣѣандра воеводы, и вѣра кѣсѣхъ(ъ) боярѣ нашихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И кто тѡе наше даніе порѹшитъ(ъ), хотѣ за единъ(ъ) волосъ, да естъ(ъ) проклетъ(ъ) ѡт(ъ) Б(ог)а и ѡт(ъ) прѣчистѡи его матере и ѡт(ъ) вѣсѣхъ(ъ) с(вѣ)тыхъ(ъ) и аномѣа, емѹ.

И на болшее потвержденіе семѹ нашемѹ листвѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрѡмѹ панѹ, Мнѹхѹ¹⁰ лѡгофѣтѹ, пис(а)ти и¹¹ печатъ(ъ) нашѹ прихвѣстити.

И писа Баско граматникъ(ъ), оу Іѣсохъ(ъ), в(ъ) лѣт(о) 7293 кѹн(іе) 73.

<Pe verso, însemnare contemporană:> За глобе и за попове.

† Din mila lui Dumnezeu, și¹ noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre din Poiană, a Sfintului Nicolae, pentru aceea ca oricâte sate ascultă de această mănăstire a noastră, în aceste sate să nu îndrăznească să meargă nici un dregător al nostru, și nici globnic, și nici pripășar și nici nimeni altul din dregătorii noștri.

Și, de asemenea, pe acești oameni din aceste sate mănăstirești să nu-i judece nimeni din panii și dregătorii noștri, pentru nimic, pentru nici un fel de faptă; iar cui i se va părea că are strîmbătate de la acești oameni, din aceste sate, pentru orice, sau pentru faptă mică sau pentru mare, ei să-i pirască și să-i socotească înaintea egumenului de la hramul Sfintul Nicolae, oricine va fi, și înaintea dregătorilor lui, pentru orice, fie chiar omor sau orice fel de faptă; și alt judecător să nu aibă niciodată, în veci, pentru nimic, ci el însuși să-și judece oamenii săi și să-i urmărească pentru toate, și pentru gloabe și pentru orice fel de vini, oricâte se vor face la oamenii lor.

Și, de asemenea, oricîți popi vor fi în aceste mai sus-scrise sate mănăstirești, ei de asemenea să asculte de hramul Sfîntul Nicolae, cu tot venitul, oricare-l au și-l dau mitropoliților și protopopilor.

Pentru aceea, mitropolitul care va fi în țara noastră, în scaunul nostru, la Suceava, sau protopopul să nu aibă nici o treabă și nici un fel de amestec cu acești popi, pentru că am dat acest venit hramului Sfîntul Nicolae, pentru sănătatea noastră și pentru sufletul părinților noștri și al fraților noștri.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre neclintit întru nimic, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei mele mai sus-scrise, Alexandru voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar cine va cînta această danie a noastră, chiar și cu un fir de păr, să fie blestemat de Dumnezeu și de preacurata lui maică și de toți sfinții și asupra lui, anatema.

Și pentru mai mare întărire a acestei cărți a noastre, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră.

Și a scris Vasco grămatic, la Iași, în anul 6957 <1449> iunie 27.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Pentru gloabe și pentru popi.

Arh. St. București, M-rea Pobrata, X/3. Orig., perg. (19 × 24 cm), pecete atrînată, pierdută, șnur de mătase roșie și albastră.

O trad. din 1912 mai 28, de Ștoica Nicolescu, ibidem.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 233, f. 171—173. O foto., la Inst. de ist. și arh. "A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/399.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 391—393 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 496 (facs. puțin lizibil) și p. 243 (trad.).

¹ Așa în orig.

² Pentru *кѧ*.

³ *оу*, transformat din *от(ѧ)*, de la care se mai observă încă *т*-eul suprascris.

⁴ *ч*, scris peste *к*.

⁵ Omis.

⁶ Mai sus, *оу чѧм(ѧ)*.

⁷ Mai sus, aceeași formă.

⁸ La M. Costăchescu (v. EDIȚII), greșit: *нашо*..

⁹ În loc de *прихоу(ѧ)*.

¹⁰ La M. Costăchescu, greșit: *Мнѧнаѧѧ*.

¹¹ La M. Costăchescu, în loc de *писати ѧ*, greșit: *на тон*; Bogdan, D.P., *Paleografia*, p. 85, presupune, la rîndul său, greșit, cuvîntul *пнто<моу>ю*, legat de *печат*.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domnul Țării Moldovei. Facem cunoscut, prin această foaie a noastră, tuturor aceloră cari o vor privi sau o vor citi înțelegînd-o și tuturor aceloră cari trebuie să cunoască despre aceasta, în aceea că noi, de bunăvoia noastră, am scris și am hotărît cu sufletul noastră¹ să dăm mănăstirii Moldovița, unde este hramul Bunavestirei preasfîntei născătoare de Dumnezeu, jumătatea lacului Cuhului², care izvorăște din Dunărea, și jumătate din golful Uliglig³ și jumătate din lacurile mici care aparțin Cuhuluiui. De la toate acele lacuri: jumătate de ciștig de la pescaria obținută pe apele Unirii și Uvitnii, capetele lacului Cuhului, și jumătate din vama de la casele⁴ umplute de pește, atît pe mare cit și pe uscat, și jumătate de ciștig pentru sporirea lucrului chear pe loc⁵.

În așa fel că ⁶ nici un dregător de ținut și nici unul dintre cei din vamă să nu se amestece în veniturile de jumătate date mănăstirii, după cum e scris mai sus. Cine însă are să îndrăznească și n-are să se supuie la aceste date ale noastre, acela va fi pedepsit.

Și aceasta este dreptul mănăstirii noastre pe veci.

Și aceasta este credința domniei mele și a boerilor mari și mici.

Pentru mai multă putere, am poruncit noi boerului nostru Șandrea⁷ să scrie această și să puie și pecetea noastră.

A scris, în Suceava, Savoi⁸ gramatic, 6957 <1449> anul, august 26 zile.

De pe copie exact.

A tradus căpitanul Casovschii.

După Bulat, *Varia documenta*, p. 328—329. Trad. din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad. rus. din aceeași perioadă.

Un rez., de I. Bogdan, după Wickenhauser, la Bibl. Acad., ms. nr. 5233, f. 176, altul, cu data de zi: 27, într-un perilipsis din 1824, ibidem, LI/50, și un al treilea, într-un perilipsis din 1804, la Arh. St. Iași, CCLIX/3, f. 20 r.

ALTE EDITIONI: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63 (rez. germ. după orig. sau după o copie slavă); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 393—394 (rez. germ. după Wickenhauser, și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 244 (rez. rom., după Costăchescu).

¹ În loc de „nostru“.

² În rez. lui Wickenhauser: „Covur“, iar în rez. de la Arh. St. Iași: „Covărlui“.

³ În doc. din 1448 septembrie 22 (v. *D. R. H.*, A, I, nr. 287), în loc de „golful Uligig“, se află: „lacul (gîrla) mare, care iese din Cuhului și se varsă în Ialpug“.

⁴ Greșit, pentru „carele“.

⁵ În rez. lui Wickenhauser, ultima prevedere este redată astfel: „und die Hälfte von Allem, so viel dort von Rechtshaderein und Strassen (greșit, pentru Strafen, *n.ns.*) eingeht“ (și jumătate din tot <venitul>, oricît va proveni din judecarea pricinilor (cer-turilor) și din amenzile de acolo).

⁶ Greșit, în loc de: „pentru aceea“.

⁷ Probabil Șandru grămatic.

⁸ Lectură greșită a numelui grămaticului Vasco, pe care acesta și-l scrie, într-adevăr, legat de ca, din мѡса (v. pl. nr. III).

7

1449 (6957) august 27.

Alexander Woewoda bestätigt dem Bojarn Iohann Armenciocul¹ Tarkan: wienach er ihn begnädiget, dass er von seinem Hause in Sucawä nichts zu leisten und von dem was, immer, er im moldauischen Lande erkaufe, auch keinen Zoll zu bezahlen habe.

V(om) J(ahre) 6957 <1449>, 27^(tca) Aug(ust).

Alexandru voievod întărește boierului Ion Armenciocul¹ tarkan, precum s-a milostivit de dinsul ca să nu dea nimic din casa lui din Suceava și, de asemenea, să nu plătească nici o vamă din ceea ce ar cumpăra, oricînd, în Țara Moldovei.

Din anul 6957 <1449> august 27.

Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63. (nr. 16). Rez., după orig. sau după o copie slavă.

Un rez., de I. Bogdan, după Wickenhauser, la Bibl. Acad., ms. nr. 5233, f. 177, cu data de zi: 26.

¹ În doc. din 1454 octombrie 6: „Armeanul“ (vezi doc. nr. 43, n. 1).

8

1450 (6958) ianuarie 23.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan v(oi)e v(o)d, domn Țării Moldavii. Facem înștiințarea precum au venit înaintea noastră și a boerilor noștri dumnaului Șteful, fic(i)or lui Fumu, și fratele lui, dumnaului Mindre, de a lor bunăvoie au dat mănăstirii noastre Niamțului, pentru sufletele răposăților părinților lor, un loc pe hotarul Dilenilor, însă ca să facă doao mori, iar în hotarul pământului ca să nu să amestice, numai călugării ca să aibă a-ș(i) face mori pe hotarul acela.

Deci noi, văzindu a lor bună învoială, am dat și am întărit acel locu ca să-ș(i) facă călugării de la Niamțu loruș(i) mori.

Pentru aceea, nime din niamul Ștefului sau a Mindrii sau din ficiorii lor ca să n-aibă a să amestica niciodinioară, în vecu, la acel locu.

Și credința domnii mele și a toți boerii noștri.

Iară pentru mai mare întăritura pentru acel loc de mai sus-scris, am poroncit dumisale cinstit credincios boerului nostru, Petre [vel]¹ logofăt, să scrie și a noastră pecete cătră aciașă carte a noastră să o lege.

6958 <1450> ghenarie 23.

Locul peceții gospod.

Și s-au tălmăcit de Evloghie dascal, la anii 7269 <1761> iunie 27.

S-au posleduit, Constantin Leondari sulg(er).

Vel log(o)f(ă)t.

Bibl. Acad., DXIII/2. Copie după trad., într-o condică cu actele moșiei Deleni, scrisă de Theodor Gașparovici diac de divan, începînd din 1817 mai 20.

Altă copie după trad., se afla într-o altă condică cu actele moșiei Deleni, de la Arh. St. Iași, CXL/58; filele pe care ea se afla transcrisă lipsesc însă, astăzi, din condică.

EDITION: Urechia, *Bis. din Cetatea Neamț*, p. 146 (copia de la Bibl. Acad.); Iorga, *St. și doc.*, XI, p. 73 (rez. după o copie dintr-o altă condică cu actele moșiei Deleni, aflată în păstrarea lui Ghica-Deleni); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 396 (copia, de la Bibl. Acad., după Urechia); *D.I.R.*, A, I, p. 244 (copia de la Bibl. Acad.).

¹ Adaosul traducătorului.

9

1451 (6959) ianuarie 10.

Bogdan Woewoda gibt dem heil(igen) Kloster Moldowiza eine Urkunde: dass dasselbe von seinen Häusern in Sucawă, wo die Armenerin Stana wohnhaft ist, keine Art landesherrlicher Abgabe, weder grosse, noch kleine, noch Wachs zu geben habe.

Auch haben diese Häuser bei den landesherrlichen Mühlen nicht zu arbeiten, weder eine Art landesherrlichen Mühlen nicht zu arbeiten, weder eine Art landesherrlicher Steuern abzutragen, noch dem Landesherrn Dienste zu thun, niemals; sondern alle Einkünfte davon sollen dem Kloster Moldowiza allein zugehören, die Kälugär sie nehmen, und andere über sie auch nicht Richter sein.

V(om) J(ahre) 6959 <1451>, 10^(ten) Jäner.

Bogdan voievod dă sfintei mănăstiri Moldovița un uric, ca ea¹ să nu dea din casele sale din Suceava, unde este locuința armeană Stana, nici un fel de dare domnească, nici mare, nici mică, și nici ceară.

De asemenea, aceste case² să nu lucreze la morile domnești, nici un fel de dări domnești să nu plătească, nici slujbe domnești să nu facă, niciodată, ci toate veniturile de acolo să fie ale mănăstirii Moldovița, să le ia călugării ei, și alt judecător să nu fie peste dinșii.

Din anul 6959 <1451> ianuarie 10.

Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63—64 (nr. 17). Rez., după orig. sau după o copie slavă. Un rez., de I. Bogdan, după Wickenhauser, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 1.

ALTE EDITIONI: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 397 (rez. germ., după Wickenhauser, și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 245 (rez., după Costăchescu).

¹ În text germ.: dasselbe (aceeași).

² Adică: oamenii de la aceste case.

10

1451 (6959) aprilie 3, Suceava.

Bogdan Wojwoda privilegiet das Dorf Mikleszty, nebst attinentia, dem Bojarn Kolz.

D(e) d(a)to Suczawa, 6959 <1451> den 3^(ten) Aprill.

Bogdan voievod acordă privilegiu pentru satul Miclești, cu cuturile sale; boierului Colțea.

Dat la Suceava, 6959 <1451> aprilie 3.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ., de la sfârșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 10. Rezumat.

Un rez., de I. Bogdan, după Popovici (v. EDITIONI), la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 2, și altul, rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, ibidem, MXCVII/129 (nr. 64).

EDITIONI: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 550 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, cu trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., în perilipsisul de la Bibl. Acad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 398 (rez. germ., după Popovici, și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 292 (rez., după Costăchescu).

11

1451 (6959) iunie 13, Suceava.

† М(н)л(о)сти в(о)жѣю, мы, Богдан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, вѣсѣмъ кто на нѣ вѣритъ или его услышитъ чтѣши, вже тотъ истинънынъ слѣга нашъ и болѣринъ, панъ Владъ Злѣтърескѣл(ъ), принде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояры, по свое доброн волн, и продадъ, шт(ъ) своего зрика, пол(о)вина села, на имѣ плъбеци, на Стебницѣ, частъ Барсв¹ Жамъна, за лѣ златыхъ, Драгоши плъбескѣл(ъ) и братѣ его, Петру.

Тѣмъ, ли, видѣвши нх(ъ) торгвлю, такнже есми дали тое прѣд(ъ) реченъное пол(о)вина села, да естъ имъ шт(ъ) нас(ъ) зрикъ, съ вѣсѣмъ дохodomъ, имъ и дѣтемъ нх(ъ), и внѣкомъ нх(ъ) [и внѣчатомъ нх(ъ)], и правнѣчатомъ нх(ъ), и правнѣрѣтомъ нх(ъ) и вѣсемъ родѣ нх(ъ), непорѣшено николиже, на вѣки.

И хотаръ томѹ селѹ, по вѣсѣмн своимн хотарѹмн, кѣданъ вѣка вжнвалн.

И на то естъ вѣра г(оспод)ства мн, вше пнс(а)нѹного Богдан(а) воеводѣ, н вѣра възлюбленѹнаго [мн] с(ы)на г(оспод)ства мн, Стефан(а) воеводѣ, н вѣра боярѹ нашнх(ѹ): вѣра пана Братѹл(а), вѣра пана Ёцела, вѣра пан(а) Ба<ны>¹Жвнча, вѣра пана Дра<го>²мира дворинка, вѣра пана Данѹчѣла прѹкѹл(а)ба, вѣра пана Т<ад>²ора Ёвскана, вѣра пана Миндр<ника> вѣр>¹а, пана Тадора Моическула, вѣра пана Срѣвѹла, вѣра пана Гоiana, вѣра пан(а) Ходка Крещевнча, вѣра пан(а) Мнк(а) Крапа, в<ѣра пан>¹а Радѣла Пнска, вѣра пана Лазн Пит(н)ка, вѣра пан(а) Игната, вѣра пана Юриа ѡт(ѹ) Полне, вѣра пан<а>¹.....¹ вѣр<а пана>¹.....¹, вѣра пана Бланѣла, <вѣра пана>¹..... <в>¹ѣра пана Ённ>¹чка вшт<арника, вѣ>¹ра пана>¹.....¹, вѣра пана Драг<оша> ч>¹ашинка, <вѣр>¹а пана Станѣла комн<са>¹ н вѣра вѣсѣхѹ на<шнх(ѹ)>¹ боярѹ м<олдавскнх(ѹ), великнх(ѹ) н малнх(ѹ)>¹.

И по нашемѹ животѣ, <кто>¹ бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рѹ в нашем Землн Молдавскон, варе кого Ё(ог)ѹ нѣберетъ <г(о)сп(о)даремѹ быти, или ѡт(ѹ) дѣ>¹тен нашнх(ѹ) или ѡт(ѹ) братен н<аш>¹нх(ѹ) или бѹдѹ кто ѡт(ѹ) нашего племени, тотѹ нмѹ вкрѣпнлѹ н втѣерднлѹ, занѣже ѡнѹ слѣжнлѹ>¹ намѹ право н вѣрно.

И на болшее потвѣржденне томѹ вѣсемѹ вше пнс(а)нѹномѹ, велѣлн есмн <н>¹ашемѹ вѣрном<в>¹ пан<в>, Пе>¹трѹ лог(о)фетѹ, пнс(а)тн н печатѹ нашѹ прнвѣснтн къ семѹ нашемѹ лнстѹ.

Пнс(а) Тадорѹ Поп(ѣ)вскнм, оѹ Гоч(а)вѣ, <в(ѹ) л>³кт(о) хѣцнѹ, м(ѣ)с(а)ца юн(їа), гї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier al nostru, pan Vlad Zlătărescul, a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, de bunăvoia sa, și a vindut, din uricul său, jumătate de sat, anume Albești, pe Stebnic, partea lui Bară Geamănu, pentru 35 de zloți, lui Dragoș Albescul și fratelui său, Petru.

De aceea, noi, văzînd tocmeala lor, de asemenea am dat această mai înainte-spusă jumătate de sat, să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor [și nepoților lor], și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie pe toate hotarele sale pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Bogdan voievod, și credința iubitului [meu] fiu al domniei mele, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Oțel, credința panului Oa<nă>¹ Julici, credința panului Dra<go>²mir vornic, credința panului Danciul pircălab, credința panului T<ad>²or Văscan, credința panului Min-dr<ica>¹, credința panului Tador Moicescul, credința panului Sîrbul, credința panului Goian, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Micu Crai, <credința panului>¹ Radul Pisc, credința panului Lazea Pitic, credința panului Ignat, credința panului Iurie de la Cîmp⁴, credința panului ...,¹ credința <panului>¹...¹, credința panului Vlaicul, <credința panului>¹...¹, credința <panului Oni>¹cică vist<ier>¹, credința pa<nului>¹...¹, credința panului Drag<oș>¹ ceașnic, credința panului Stanciul comis și credința tuturor boierilor noștri mo<ldoveni, mari și mici>¹.

Iar după viața noastră, < cine>¹ va fi domn în țara noastră, Moldova, pe oricine îl va alege Dumnezeu (să fie domn, sau din)>¹ copiii noștri sau din frații noștri sau oricine din neamul nostru, acela să le întărească și să le împuternicească, <pentru că el ne-a slujit>¹ nouă drept și credincios.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, <Pe>¹tru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador al lui Popa, la Suceava, <in>³ anul 6959 <1451>, luna iunie, 13.

Muzeul de istorie al R. S. România (preluat de la Muzeul literaturii române, colecția Callimachi, sub nr. inv. 2899/8). Orig., perg. (26,5 × 33cm), rupt la îndoituri și o bucată lipsă, pecete atirnată (șnur de mătase vișinie și albastră), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/400.

Un rez., cu datele de lună și zi: iulie 19, într-o copie după o carte de judecată a divanului din 1819 martie 12, la Arh. St. Iași, CDXXV/262, f. 1 v.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, II, p. 167 (rez., cu data de zi: 10, după cartea de judecată a divanului din 1819), și XVIII, p. 154 (același rez., dar cu data de zi: 19, după transcrierea din *Ms. Surete*, cond. nr. XX); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 398—399 (rez., după Ghibănescu, *Surete*, II); *D.I.R.*, A, I, p. 245—246 (trad.).

¹ Rupt.

² Omis.

³ În perforația pentru șnur.

⁴ În trad. din *D. I. R.*, A, I: „de la Poiană”.

12

1451 (6959) iulie 14.

Suret de la Bogdan v(oi)e vod l(ea)t 6959 <1451> iul(ie) 14.

† Facem înștiințare pentru adevărat și cred<incios>¹ boieriul nostru, Zianco², că, slujind noao cu dreaptă credință, miluitu-l-am pre dînsul, osebit de altă milă a noastră, sate anume Husii, pe Șomuz, unde au fost casele Oncii, și, pe Topoliță, Urichenii și Răteștii, und(e) sint casele lui, și Davideștii, und(e) au fost curțile lui cele vechi, și parte lui din Ceahlăeni și Alexandrenii, în gura Zahornii, și giumătate de Curticești și țigani lui, anume: Coste și nepoții lui: Văsiu și Vlaico.

Pe toate acéle de mai sus-scris(e) ca să-i fie lui, de la noi, uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, nepoți<lor lui>¹, și strănepoților lui și a tot neamul ce să va alége mai aproape, nerușuit niciodată, în véci.

Iar hotarál(e) satelor acelora să fie lui despre toate părțil(e), dup(ă) hotarul cel vechiu, pe und(e) au umblat din veacu.

Pentru acéja, credința domnii méle și a preaiubit fiiul(ui) domnii méle, Stefan v(oi)e vod, și cred(ința) tuturor boierilor noștri.

Și pentru mai mare întăritura a celor de mai sus-scrise, am poruncit cinst(it) și cred(incios) boieriul(ui) nostru, dum(nealui) Petru log(o)f(ăt), să scrie și a noastră pecete către această cart(e) să o lége.

<Pe verso, însemnare contemporană:> S-au tălmăcit de Evloghie dascal, l(ea)t 7270 <1762> iulie 2.

Bibl. Acad., CCXX/2.

Traducere.

O foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 52—53.

EDIȚII: Bogdan, D.P., *Acte 1426—1502*, p. 44 (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 246 (trad., după Bogdan D.P.).

¹ Omis.

² Nu este exclusă o lectură greșită pentru: Zeaico (vezi. doc. nr. 58).

† М(н)л(о)стнѹ в(о)жїю, мы, Богданъ воевод(ъ), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито нс сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), оуспимъ кто на нѣ оузрїтъ или его оуспашитъ чтоучи, шже бл(а)гопроизволи г(о)сп(о)дство ми благим(ъ)² произволенїем(ъ) и с(в)л(а)тним(ъ) и чистимъ ср(ъ)д(ъ)цемъ³ и даи есми нашему монастырю шт(ъ) Немца, идеже ест(ъ) храм(ъ) С(в)л(а)т(о)е Бъзнесенїе, и потврѣждаем(ъ) два татари, на имѣ Пашко и Петрика, съ чед(ъ) ихъ, да соут(ъ) нашему монастырю оурик(ъ), съ вѣсѣм(ъ) доходом(ъ), неподвижено николи, на вѣки, яко дал(ъ) ихъ нс перва братнем(ъ) нашим(ъ), Стефана воевода и Петра воевода, и потврѣдил(ъ) имъ листом(ъ) своим(ъ).

И на то <ес>⁴т(ъ) вѣра выше писаннаго, мы, Богданъ воевода, и вѣра възлюбленнаго ми <сына>⁵, Стефана воеводъ, и вѣра боляръ наших(ъ): вѣра пана Братоула, вѣра пана Ёцела, вѣра пана Драгомира дворника, вѣра пана Бани Пинтеча, вѣра пана<на>⁵ Ённичци вистларника, вѣра пана Чопеа постелника и вѣра вѣсѣхъ боляръ наших(ъ), и великих(ъ), и малих(ъ).

И на болшен крѣпостъ томъ вѣсемъ <вы>⁴ше писанному, велѣли есми нашему вѣрномуу пану, Петроу логофету, при<вѣ>⁶снѣ нашъ печатъ к сему нашему листу.

Пис(а) Соломон(ъ), оу Долни Трѣгу, въ лѣто хъцнѹ, м(ѣ)с(а)ца юли(а), ѿд.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoință și cu inimă curată și luminată și am dat mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Sfinta Înălțare, și întărim doi tătari, anume Pașco și Petrică, cu copiii lor, să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci, precum i-au dat de la început frații noștri, Ștefan voievod și Petru voievod, și le-au întărit cu cărțile lor.

Iar la aceasta este credința mai sus-scrisului, noi, Bogdan voievod, și credința iubitului meu <fiu>⁵, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Oțel, credința panului Dragomir vornic, credința panului Oană Pintece, credința pa<nului>⁵ Onicieă vistier, credința panului Ciopei postelnic și credința tuturor boierilor noștri, și mari, și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Solomon, la Tîrgul de Jos, în anul 6959 <1451>, luna iulie, 31.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> ѿ тѣтар: Пашко и Петрика (2 tătari: Pașco și Petrică).

Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 11. Orig., perg. (17 × 22,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase galbenă.

O trad., de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 3—4. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/401.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 400—401 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 497 (facs.) și p. 247 (trad.).

¹ ч, făcut uneori ca v.

² а, transformat din р.

³ Un e suprascris de prisos.

⁴ Rupt.

⁵ Omis.

⁶ Șters.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Богданъ воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито не самъ листомъ нашимъ, въсамъ кто на нѣ оузритъ(ъ) или его оуслышитъ чѣшчн, аже оумыслили есми добрымъ(ъ) нашимъ оумыслимъ и нашею доброю волею и нмаемн давати, на кажды годъ(ъ), по ѿ бочки винна, монастырю нашемъ вт(ъ) Молдавици, <ндеж(е) ест(ъ)>¹ храмъ(ъ) <Г(вѣ)-т(о)го>² Бл(а)говѣщенїа³; и тоє вино нмаемн <давати>² хотѣ <родитъ(ъ) сѣ>² ...⁴ или не родитъ(ъ) сѣ. И да ест(ъ)⁵ за д(ш)мъ родител(ен) нашихъ(ъ) и за <н(а)ше здравїе>² и за здравїе дѣтен нашихъ(ъ). И тоє да ест(ъ) непорѣшенно монастырю нашемъ, до нашего жнжота.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн и вѣра въсѣхъ(ъ) болѣръ нашихъ(ъ) молдавскыхъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

Пис(а) Добрѣл(ъ), оу Гвч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѣ шсѣнѣ сеп(теврїе)⁶ гї.

<Pe verso, însemnare contemporană:> За ѿ бочкѣ <винна>².

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am gândit cu gândul nostru bun și cu bunăvoința noastră și vom da, în fiecare an, câte 10 buți de vin, mănăstirii noastre de la Moldovița, <unde este>¹ hramul <Sfinta>² Bunavestire; și acest vin îl vom <da>² fie <de va fi rod>² ...⁴ sau de nu va fi. Și să fie⁵ pentru sufletul părinților noștri și pentru <sănătatea noastră>² și pentru sănătatea copiilor noștri. Și aceasta să fie neclintit mănăstirii noastre, pînă la sfîrșitul vieții noastre.

Iar la aceasta este credința domniei mele și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6959 <1451> septembrie⁶ 13.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Pentru 10 buți <de vin>².

Muzeul de istorie al R.S. România, Inv. general nr. 72 594/1 907 (luat în custodie de la Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 162). Orig., perg. (17,5 × 15,5 cm), pecete mică, atîrnată, șnur de mătase roșie și albastră; legenda: Печатъ БѢГДАНА ВОЕВЪДЫ.

O copie, de I. Bogdan, după Popescu (v. EDIȚII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 5. Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/402 și III/37.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, I, p. 498 (facs. parțial lizibil); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64 (rez. germ.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 5—6 (text slav și trad., cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 401—402 (text slav, după Popescu, și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 247 (trad.).

¹ Omis.

² Șters.

³ Ultimul a, făcut din ε.

⁴ În ștersătură mai încap încă 5—6 litere.

⁵ În textul editat de M. Costăchescu și în trad. din *D.I.R.*, A, I, greșit: ААЕМЪ (dăm).

⁶ Numele lunii întărit ulterior de altă mînă și cu altă cerneală.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Богдана воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землян Молдавскон. Знаменнто чинимъ(ъ) нс сѣмъ листомъ(ъ) нашимъ, оу сѣмъ кто на немъ(ъ) оузритъ(ъ) или его чтоу чин оуслышитъ(ъ), оже тотъ(ъ) истинни слѣга нашъ, Пѣтръ Дѣрнѣ, слѣжна(ъ) намъ(ъ) право и вѣрно. Тѣм, мы, видѣвши ігз правон и вѣрною слѣжбѣ до насъ(ъ), жаловали есми его особноу нашею м(н)л(о)стію и дали и подтвердили есми емоу, оу нашн земан, оу Молдавскон, едно¹ мѣ²сто вт(ъ) <пасноу>² вт(ъ) поустини, на Шаковци, на имѣ оу конецъ Деренокъ(ъ), где оупадаетъ(ъ) Гроуецъ на Шаковци, на тоуи сторонъ(ъ) Шаковецъ, и мѣсто вт(ъ) лани(ъ) на матки Шаковци и хлабникъ цю ест(ъ) внише Гроуецъ, а би емоу би на синожатъ и а би прислоу хла³ тотъ(ъ) хлабникъ(ъ) къ томоу пасноу.

Тое вѣсе выше писанное да ест(ъ) емоу вт(ъ) насъ(ъ) оурикъ(ъ), съ вѣ сѣмъ доходомъ(ъ), емоу и дѣтемъ(ъ) его, и оуиначатомъ(ъ) его, и прѣоуиначатомъ(ъ) его, и працюрѣтомъ(ъ) его и вѣсемоу родоу его, кто сѣ емоу изберетъ нан блж-нии, непороушено николже, на вѣки.

И хотаръ томоу мѣстѣ вт(ъ) пасноу да ест(ъ) по обичаю пасникамъ(ъ), на оуси(ъ) сторонъ(ъ).

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писанного, мы, Богдана воевода, и вѣра вѣзлюбивнаго ми с(ы)на, Стефана воеводи, и вѣра вѣсѣхъ(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) и вѣра вѣсѣхъ(ъ) болѣръ нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И на болшесѣ² крѣпости и пооутвержденіе томоу вѣсемоу внише писанномуу, нашемоу² да данію⁴, вел⁵ѣ²клн² ес²ми сло²у сѣ на²шемоу² вѣр²номоу, пан⁵оу Петроу <лого>²ѣтоу, писати и нашоу печатъ(ъ) завѣснати к семоу листоу нашемоу.

Оу Соч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то \times СЦНѠ МК(ТОМВРІЕ) 51⁶.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Pătru Durnea, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzind dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, <un>¹ loc de <prisacă>² din pustie, pe Șacovăț, anume la capătul Derenului⁷, unde cade Gruetul în Șacovăț, pe cealaltă parte a Șacovățului, și loc de moară în matca Șacovățului și hlabnicul care este mai sus de Gruet, pentru că i-a fost lui de finăț și pentru că a ascultat acest hlabnic de această prisacă.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc de prisacă să fie după obiceiul prisăcilor, din toate părțile.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Bogdan voievod, și credința iubitului meu fiu, Ștefan voievod, și credința tuturor copiilor noștri și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, a da<niei>⁵ noastre⁴, am <poruncit slu>²gii noastre credincioase, <pan>⁵ Petru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, în anul 6959 <1451> octombrie 17^a.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea: † БОГДАНА БОЕКОДІ, ПОТВЕРЖДЕНІЕ ПѢТРОМЪ ДЪРНѢ НА ЕДНН(Ъ) ПАСНЦѢ, НА ШЕКОВЦѢ. († De la Bogdan voievod, întăritură lui Pătru Durnea pe o prisacă, pe Șacovăț).

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 115. Orig., perg. (34 × 24,5 cm), pecete atirnată, pieidută, șnur de mătase roșie.

Două foto., la B. n. l. Acad., Fotografii, IV/3 și XXVI/4, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 2 3/4, f. 6—7, și alta, din secolul al XVIII-lea, ibidem, CXX/1. Alte două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/79 și III/25.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, I, p. 499 (facs.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 6—7 (text slav și trad., cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 402—404 (text slav, după Popescu, și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 248 (trad.).

¹ În textul editat de M. Costăchescu, «АНО (un) a fost omis, deși urmele literelor, ca și spațiul, îl atestă.

² Șters.

³ Rupt.

⁴ НАШЕ МѢСѢЦѢ АДАЧНИЮ, lectură și întregire nesigură.

⁵ Rupt și șters.

⁶ Pentru implicațiile datei de zi, cf. Șimanschi, *Precizări*, p. 76 și n. 130.

⁷ M. Costăchescu traducere: „Corniș”.

16

14<52> (69<60>), Suceava.

Wir, Alexander Waywod, aus Gothes Gnaden, Fürst der Landschaft Moldau. Thun mittelst gegenwärtigen Briefe unserer Herrlichkeit allen die ihn sehen oder hören werden, kund, dass unser wahrer Diener, H(err)¹ Zurzu Myżatko, uns getreu gedienst habe. In deren Rücksicht, wir ihm besonders belohnen und gebreichen ein Dorf Dragoteszczy², am Miliatyn, sammt allen Einkünften, damit er ihme in Ewigkeit eine ungestörte Urschrift seye.

Anbey, kamm vor uns und vor unsere Bojaren Iohann Kuszczerca und gab freywillig seinem Bruder Myżatko Zurzu, einen eigenthümlichen Antheil zu Draganesczczy. Da unsere Herrlichkeit, diese freywillige Schenkung sahen, haben dieses Dorf Draganesczczy, am Krakova, unserem Diener Zurzu, seinen Kindern, Enkeln, Urenkeln und seinem sämmtlichen von ihm abstamenden Geschlechte, damit es selben sammt allen Einkünften ein ungestörtes Erbeigenthum seye gegeben.

Hier wird angeführt dass ein gewisser Właszyn wider den Zurzu wegen das Dorf Draganesczczy Klage geführt, wobey dem Kläger die sonstigen Beschwerden eine Strafe von 100 Zehner verbothen wurden³, [welches sich wegen Faulniss nicht übersetzen lässt]⁴.

Hierzu ist die Versicherung unserer Herrlichkeit Alexander Waywod, unserer Bojaren: des H(errn) Brajewicz Richters und dessen Kinder, des H(errn) Manila⁵ und dessen Kinder, des H(errn) [Ka]⁶ Lazar und seines Bruders, des H(errn) Stancziul, des H(errn) Coste Stadtkommandanten und dessen Bruders, H(errn) Peter, des H(errn) Iohann Salczan⁷ [corrosum]⁴, des H(errn) Kozma Szander, <...>⁸ Truchsess, des H(errn) Theodor Monka⁹, des H(errn) Chodka Krecewicz, des H(errn) Szandryka [corrosum]⁴ und die Versicherung aller unserer grossen und kleinen Bojaren.

Der nach unserem Ableben, zum Beherscher unserer Landschaft erwählt wird, derselbe soll unsere Schenkung und Bestätigung nicht zerstören.

Und zu grösserer Bestätigung alles des oben geschriebenen, haben wir unserem getreuen ...¹⁰ [Gross] Kanzler zu schreiben und unser Jansiegel diesem unserem Briefe anzuhängen befohlen.

Thomas diak hat geschrieben, zu Suczawa, im Jahre 69<60>¹¹. [Der Tag und Monat ist unlesbar]⁴.

Verdolmetscht von Iohann Marcińkiewicz illyrischen beeideten Dolmetscher. Oryg(inal) bra<c>k. Putna, Litt. A., Fasc. 18.

Noi, Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a domniei noastre, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi <citindu-se>¹², că <această>¹² adevărată slugă a noastră, pan Giurgiu¹³ Mijatco, ne-a slujit <cu dreptate și>¹² cu credință. De aceea, noi, <văzînd a lui bună și credincioasă slujbă către noi>¹², l-am răsplătit¹⁴ pe el, <osăbit de a noastră milă¹⁵>¹², și i-am dat <și am întărit pe a lui ocină>¹², un sat, <anume>¹² Dragotești¹⁶, pe Miletin, cu tot venitul, pentru ca să-i fie lui uric nestricat, în veci.

De asemenea, a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri Ion Cușterca¹⁷ și a dat de bunăvoie fratelui său, Mijatco Giurgiu¹³, o parte a sa din Draganesti¹⁸. Deci, domnia noastră, văzînd această <învoială și>¹² danie <și miluire>¹² de bunăvoie, am dat acest sat Draganesti¹⁸, pe Cracău, slugii noastre Giurgiu¹³, copiilor săi, <și fraților lui, și>¹² nepoților <lui și>¹² stră-nepoților și întregului său neam <ce se va alege mai aproape>¹², pentru ca să-i fie uric¹⁹ nestricat, <nici odănoară>¹², cu tot venitul.

Aici s-a arătat că un oarecare Vlașin l-a pîrît totodată pe Giurgiu¹³ pentru satul Draganesti, pîrișul fiind oprit de la alte pîri cu o amendă de 100 de zloti²⁰.

<Iară hotarul acelor sate de mai sus-scrise să fie după hotarăle cele vechi pe unde au umblat din veacu>¹².

Și la aceasta este credința domniei noastre, Alexandru voievod, a boierilor noștri: a panului Braevici vornic și a copiilor acestuia, a panului Manila⁵ și a copiilor acestuia, a panului [Ca]⁶ Lazar și a fratelui său, a panului Stanciul, a panului Coste pircălab și a fratelui acestuia, pan Petru, a panului Ion Salcean⁷ ... ²¹, a panului Cozma Șandru, <a panului Ion>⁸ stolnic, a panului Teodor Monca⁹, a panului Hodco al lui Crețu, a panului Șandrică ... ²¹ și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici

După viața noastră, cine va fi ales domn al țării noastre, acela nu trebuie să strice dania și întărirea noastră, <ci, mai ales, să dea și să întărească de vreme ci este, lor danie pentru a lui driaptă și credincioasă slujbă>¹².

Și pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit <cinstiului și>¹² credinciosului nostru ... ¹⁰ [mare] logofăt să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma diac, la Suceava, în anul 69<60>²² <1452>.

Tradus de Iohann Marcińkiewicz, traducător autorizat pentru sirbă. „Original stricat“, „Putna“, Litt. A, Fasc. 18.

Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 28—29. Copie, de I. Bogdan, după o trad. germ., care se afla în păstrarea lui A. Czołowski — Liov, a originalului provenit de la M-reă Putna. O trad., de Evloghie dascăl, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cu paragraful despre pîra lui Vlașin și cu numele boierilor de sfat lipsă, dar cu alte elemente în plus, la Arh. St. Iași, DCCXII/1.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 437—439 (text germ., după I. Bogdan, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 248—249 (trad. rom., după Costăchescu).

¹ În textul lui I. Bogdan, peste tot: „H.“.

² Corectat din „Dragoszeszczy“: grupul „cz“ este folosit de traducător atît pentru „șt“, cit și pentru „ci“ (vezi mai jos).

³ De la „Hier“ pînă aici, text redat în trad. liberă; în copia lui I. Bogdan el se află în notă.

⁴ Explicația traducătorului.

⁵ Greșit, pentru „Manoil“.

⁶ Lectură greșită a silabei *на*, din *нама*, cum era în textul slav.

⁷ Greșit, pentru „Balczan“.

⁸ Traducătorul a omis, evident, un nume, probabil cel al lui Ion (v. doc. nr. 23), întrucît Cozma Șandru nu a fost stolnic.

⁹ Greșit, pentru „Moica“.

¹⁰ Numele logofătului lipsește și în trad. de la Arh. St. Iași, dar în orig. nu putea fi, desigur, decît „pan Mihail“.

¹¹ Cifra zecilor, completată după trad. de la Arh. St. Iași.

¹² Completat după trad. de la Arh. St. Iași.

¹³ În aceeași trad.: „Jurjea“.

¹⁴ În aceeași trad.: „I-am miluit“.

¹⁵ Expresia a fost redată în trad. germană prin adverbul „besonders“ = mai ales, îndeosebi.

¹⁶ Corectat din Dragoșești, ca și în trad. de la Arh. St. Iași.

¹⁷ În trad. de la Arh. St. Iași: Ivan Cușterța.

¹⁸ În aceeași trad.: „Drăgănești“.

¹⁹ În trad. germană: „Erbeigenthum“ = moștenire.

²⁰ De la „Aici“ pînă la „zloți“ redat în trad. liberă în textul germ.; în același text urmează explicația: „paragraf care nu s-a putut traduce din cauza stricăciunii actului“. În trad. de la Arh. St. Iași acest paragraf lipsește.

²¹ În trad. germ. urmează: „corrosum“ (ros, șters).

²² Cifra zecilor, completată după trad. de la Arh. St. Iași. În textul germ. urmează explicația: „Ziua și luna sînt indescifrabile“.

17

1452 (6960) februarie 24, Vaslui.

† М(н)л(о)ст<і>¹у б(о)жію, мы, Ілѣѣандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито нс сѣмъ листомъ нашимъ, оушмъ кто на нѣ оузритъ(ъ) нли ег(о) оуслышитъ(ъ) чтѣчн, вже благопронзволи г(о)сп(о)дство лн, нашимъ бл(а)гымъ(ъ) пронзволеніемъ н ч(н)стымъ(ъ) н с(вѣ)тлымъ(ъ) ср(ъ)-д(ѣ)цемъ, н оучинили есми въ зад(ѣ)ши св(ѣ)топочншіи родителн нашнхъ(ъ) н за наше здравіе н даемъ н дали есми сес(ъ) нашъ листъ(ъ) монастырю нашему вт(ъ) Быстрици. На то, подтверждаемъ² нмъ(ъ) Ботна, н сѣ оушми взерами кѣлко прнслухаютъ(ъ) вт(ъ) Ботна н кѣда ест(ъ) нмъ(ъ) стѣры³ хотаръ, н двѣ снж(н)⁴ над(ъ) Ннстрїа, гдѣ нз давна былъ(ъ), н паснкѣ нхъ(ъ). Тоѣ вѣсе выше писанное да ест(ъ) нмъ(ъ) оурикъ(ъ) н сѣ оушмъ прнхѣдомъ(ъ), непорвшенно ннколи, на вѣкы.

Протож(ѣ), вѣд(ѣ) кто вѣдетъ(ъ) вт(ъ) насъ(ъ) держати Тегинѣ, нн нны⁵ ннкто, да сѣ не оумѣшаетъ(ъ) оу тѣхъ(ъ) взеры нн ѡ чомъ(ъ), нн мыто оузати вт(ъ) нхъ(ъ) хотаръ, а нн прнпасы а нн нное нншо, але тотъ(ъ) прнхѣд(ъ) вѣс(ъ) н прнпасы да берет самн калѣгерн, а нны ннкто⁵.

Іѣ кто сѣ покѣситъ(ъ) оузати вт(ъ) ннхъ(ъ) бѣд(ѣ) шо, тотъ(ъ) ест(ъ) протѣвннкъ(ъ) намъ <н>¹ нашемъ листѣ.

Іѣ на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дств(а) мн, выше писаннаго Ілѣѣандра воеводы, н вѣра вѣсѣхъ(ъ) боіаръ нашнхъ(ъ), велнкыхъ(ъ) н малыхъ(ъ).

Іѣ на болшею крѣпостъ томѣ⁶ вѣсемѣ, н⁷ нашн печатъ(ъ) прнвѣснхомъ(ъ) к семѣ листѣ unseremъ.

Пнс(а) Добрул(ъ), оу Баслѣн, в(ъ) лѣтѣ $\overline{x\text{S}i\text{C}}$ фѣв(р)варїѣ $\widetilde{\text{K}\Delta}$.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Өзѣро вт(ъ) Ботна.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu aceasta carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfintră-posașilor noștri părinți și pentru sănătatea noastră și dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Bistrița. Pentru aceea, le întărim Botna, și cu toate iezerile cite ascultă de Botna și pe unde le este hotarul vechi, și două mreje⁸ pe Nistru, unde au fost de demult, și prisaca lor. Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Pentru aceea, oricine va cirmui de la noi la Tighina⁹, nici nimeni altul, să nu se amestece la aceste iezele întru nimic, nici vamă să nu ia din hotarul lor, și nici pripas și nici nimic altceva, ci tot acest venit și pripas să-l adune înșiși călugării, și nimeni altcineva.

Iar cine s-ar încumeta să ia orice de la ei, acela ne este potrivnic nouă <și>¹ cărții noastre.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor acestora, am atârnat și pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Vaslui, în anul 6960 <1452> februarie 24.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Iezerul de la Botna.

Arh. St. București, M-reă Galata, XI/2. Orig., perg. (21 × 14 cm), pecete atârnată, pierdută, șnur de mătase cafenie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 9 — 10. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/404.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 500 (facs.); Ghibănescu, *Surete*, XV, p. 12 (rez., cu extrase din textul slavon); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 141 (text slav prescurtat și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 407—408 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 249—250 (trad.).

¹ Omis.

² Construcție deficitară în textul slavon: în loc de *нако аз потверждаемъ* (ca să întărim) sau *на то що аз потверждаемъ* (pentru aceea, ca să întărim).

³ Așa în orig.

⁴ Primul *н*, făcut ca *ω*.

⁵ *н*, făcut ca *ω*.

⁶ *мв*, scris între rînduri.

⁷ *н*, transformat din *а*.

⁸ În trad. lui B. P. Hăjdeu, *снже* a fost tradus prin „pescărie”, iar în cea a lui M. Costăchescu și în cea din *D. I. R.*, A, I, prin „năvoade”. Pentru înțelesul exact al cuvîntului v. și doc. nr. 46 și 69.

⁹ În edițiile anterioare, paragraful „oricine . . . Teghina” s-a tradus: „oricine va ținea (va stăpîni) de la noi Teghina”, conferindu-se textului un alt înțeles (v. și doc. nr. 29 și 39).

6960 <1452> avgust 9.

Ispisoc sîrbăscu, cu tîlmăcire lui, di la domnul Alicsandru, prin cari întărești satul Păstrăvești, <amîndouă coturile, (ωκλ κσтън)>¹, lui Stan Păstrăv, ci l-au cumpărat di la Ștefan, nepotul lui Bogd<an>² stolnic, <drept 60 zloți tătărești>¹.

Arh. St. Iași, Tr. 1 788, op. 2 039, dos. 241, secț. 1, f. 179 r. Rez. Într-un „opis de scrisorile moșii Păstrăvești“, din anul 1845.

EDIȚII: Rosetti, *Despre clase*, p. 188 și *Pământul*, p. 175 (rez., după orig. care se afla în arhiva moșiei Fintinele, j. Bacău, a principelui de Schönbürg-Waldenburg); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 409 (rez. de la Arh. St. Iași, completat cu rez. lui Rosetti); *D. I. R.*, A, I, p. 250 (rez., după Costăchescu).

¹ Completat după R. Rosetti (v. EDIȚII).

² Rupt.

19

1452 (6960) septembrie 7, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Ілѣѡандръ воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земѡлѡдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито нс сѣмъ лнстомъ(ъ) нашимъ, въсѣмъ(ъ) кто на н(ъ) оузритъ или его оуслышитъ чтвчн, вже тоты истинни Твзоане¹, дочка Конатасова вт(ъ) Нѣмца, н съ своимъ синомъ, Леоурицемъ(ъ), по своему доброу волн н продал(а) еднѡ вукатв землю. що ест(ъ) нм(ъ) втчина, монастырю нашему вт(ъ) Нѣмца н Симону егумену, за три десѡт(ъ) н лѡт(ъ) златыхъ(ъ), на нмѣ за Свухомъ(ъ) Потоцъ н, гдѣ ест(ъ) кр(ъ)сть на поли, мало ниже кр(ъ)ста н пониж(е) Сакалышецемъ(ъ), вт(ъ) Тополицн вт(ъ) Сакалышецемъ(ъ) хотаръ прости на Свухомъ Потоцъ.

Ино мы, видѣвше нхъ(ъ) доброе произволеніе н лагоду, также н мы есми дали томв бѣгатв² землю монастырю нашему вт(ъ) Нѣмца, надеж(е) ест(ъ) храмъ(ъ) С(вѣ)стому Бѣзнесенію, да ест(ъ) вт(ъ) насъ(ъ) оурикъ(ъ) н съ въсѣмъ(ъ) дохodomъ, нмъ, непорѡженно ннколнж(е), на вѣкы.

И кто бы хотилъ(ъ) тѣгати вт(ъ) тыхъ(ъ) люди или вт(ъ) нхъ(ъ) роду, вудн кто, за томв бѣгатв² землю, тотъ(ъ) да заплатитъ(ъ) за вѣзку $\frac{1}{2}$ рублн лнтого сребра.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дств(а) мн, выше писаннаго Ілѣѡандра воєводы, н вѣра бояръ <нашихъ>³: вѣра пана Браевнча дворннка, вѣра пана Кости прѣкалаба, вѣра пана Лазара, вѣра пана Радуга Писка, вѣра пана [вѣра пана] Лазн Пнтнка, вѣра пана Дуни внстіарннка, вѣра пана Петрика постелннка н вѣра въсѣхъ(ъ) бояръ нашихъ(ъ), велнкихъ(ъ) н малыхъ(ъ).

И на болшее крѣпостъ томв въсѣмв выше писанномв, велѣли есми нашему вѣрномв панѡ, Мнханав логофѣтв, писати н нашв печатъ(ъ) прнвѣснтн к семв лнств нашему.

Пис(а) Добрул(ъ), сѣ Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ \times СЦ $\frac{1}{2}$, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(теврѣа), $\frac{1}{2}$ д(ѣ)нѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Землѣ вт(ъ) Леуринцѣ, на Свухомъ(ъ) Потоцѣ, пониж(е) Сакалышец(н).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată Tuzoana, fiica lui Conatas de la Neamț, și cu fiul ei, Leurinț, de bunăvoie sa a vîndut o bucată de pămînt, care le este lor ocină, mănăstirii noastre de la Neamț și lui Simon egumen, pentru treizeci și cinci de zloți, anume peste Pîriul Sec și, unde este o cruce pe cîmp, puțin mai jos de cruce și pe din jos de Săcălișești, de la Topolița din hotarul Săcălișeștilor drept la Pîriul Sec.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și înțelegere, de asemenea și noi am dat această bucată de pămînt mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul

Sfînta Înălțare, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar cine din acești oameni sau din neamul lor, oricine, ar voi să pîrască pentru această bucată de pămînt, acela să plătească zavescă 60 de ruble de argint topit.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor <noștri>³: credința panului Braevici vornic, credința panului Costea pîrcălab, credința panului Lazăr, credința panului Radul Pisc, credința panului [credința panului] Lazea Pitic, credința panului Duma vistier, credința panului Petrică postelnic și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6960 <1452>, luna septembrie, 7 zile.

<Pe verso însemnare contemporană:> Pămîntul <cumpărat>⁴ de la Leorinț, pe Pîriul Sec, mai jos de Săcălișești.

Arh. St. București, M-rea Neamț, LXIII/3. Orig., perg. (22,5 × 18,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și cafenie.

O trad., din 1801 iunie 12, de Pavel Debrici polcovnic, cu data de lună: aprilie, ibidem. O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXVI/5, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5234, f. 15 — 16, și o copie, după trad. din 1801, ibidem, CC/147. Altă foto., la Inst. de ist și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/405.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 409—411 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 501 (facs. ilizibil) și p. 250—251 (trad.).

¹ În textul editat de M. Costăchescu, greșit: ТИСОАНЕ.

² Așa în orig.

³ Rupt.

⁴ Subînțeles în textul slavon.

Suret urecului de la Alicesandru vodă [cel Bătrîn], din let 6960 <1452> sep(tem)v(rie) 10.

Facem știre cu această carte a noastră, tuturor cui pe dînsa <o va vedea>¹ sau cetîndu-o va auzi, precum acest adevărat a nostru credincios boier, giupînul Ignat postelnicul², slujînd noi cu dreptate și cu cre<dință>¹, am văzut a lui dreptă și cu credință slujbă cătră noi, l-am miluit <pre>¹ dînsul și din osebită mila noastră i-am întărit pre a lui dreaptă ocin(ă) ș(i) moșii, sate anum(e): Șoldeștii, la Dumitra, și Ciorăștii, și Birlăleștii, i Soltăneștii, ș(i) Socii, cu mănăstiri ș(i) cu Stanul³, ș(i), pe Prut, Dănișoara, ș(i) Ciocăneștii, ș(i) Borzăștii, și, tot acolo, <la>⁴ Vadul Rușilor⁵, unde este Niag, ș(i), de acolo, cîmpul pînă agiunge la altă sălești, unde au fost Mane, ș(i) s<ălești>¹ ... ¹ Ștelunova⁶, ș(i), pe din sus, la gura Sărății, silește Buvina, i us ... ⁷ os<e>¹ bit alte sălești, ș(i) pe din sus de Husova⁸, ș(i) Dobromireștii, pe Smila, și Balosinești, pe Smilișoara, ș(i), pe Tutova, unde este fratele lui, Romînești⁹, și unde este casa lui, la Moina, și silește Negrilești, și silește pe Lucoveț, unde au fost Frumușelul, și Zorilă, pe Tegheci, ș(i), la Prut, pe gîrla Soholețul, un<de au>¹

avut ș(i) moară ș(i) iaz¹⁰. Aceste toate de mai sus-scrisă sate ca să-i fii lui și de la noi uric, cu tot hotarul¹¹ neclătit, nerușuit stătător în v<eci>¹, lui și ficiilor, ș(i) fraților lui, ș(i) nepoților lui, ș(i) a strănepoților ș(i) a tot rodul lui, care să va alegi mai de aproape a lui.

Iar hotarul acestor sate de mai sus-<s>¹²cris(ă) ca să fii tot pe hotarale vechi, pe <un>¹de au imblat de vechi.

Și intru aciasta este credința a însuș(i) domnul de mai sus-numitul, Alecsandru voivod, ș(i) credința boerilor noștri: credincios boeriu nostru D<uma Braevici>¹³ vornic, postelnicul¹⁴ ...¹³ le ...¹, <Coste>¹ postol¹⁵ ...¹ <și fratele său>¹, Petre, ...¹ Ivan Bălcian, ș(i) Coste D<anovi>¹ci, și credința giupinului ...¹, ș(i) Petre stolnic¹⁶, ...¹ <Giurgiu>¹ comis și credința tuturor <boerilor>¹ noștri, a mari și <mici>¹.

<Iar după>¹ a noastră viață și domnie, <pe cine va>¹ alege Dumnezeu a fi domn <în țara noastră>¹, or(i) din fii noștrii or(i) din neamul nostru, acesta <să nu strice această danie și>¹ întăritură, ce mai viitos <să o întărească și să o împuternicească, pentru că i-am dat>¹ pentru a lui dreaptă slujbă.

Și pentru mai mare întăritură a tuturor de mai sus-scris(ă), poroncit-<am credinciosului nostru>¹, giupinului Mihail logofăt, <să scrie și>¹ a noastră peceti ș(i) <să o spîn>¹zure cătră aciastă adevărată carte a noastră.

Au scris în Suceava.

...¹ stolnicel, 7251 <1743> aprilie 20.

Bibl. Acad., MCDXXV/14. Traducere.

O copie, de I. Bogdan, după Iorga (v. EDIȚII), ibidem, ms. nr. 5 234, f. 17.

EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, VII, p. 284 (rez. al editorului, după o altă trad. din secolul al XVIII-lea, care se afla în colecția C. Em. Krupenski); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 412—413 (rez., după Iorga); Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502*, p. 52—53 (trad. din 1743); *D. I. R.*, A, I, p. 251—252 (trad., după Bogdan, D. P.).

¹ Șters.

² Lectură greșită, pentru „stolnic“, așa cum este arătat panul Ignat în 1441 iulie 7 (*D.R.H.*, A, I, nr. 216) și în 1554 aprilie 30 (*D. I. R.*, A, XVI, vol. II, nr. 59).

³ Probabil traducere greșită a expresiei slavone сѣ іаза (cu iaz).

⁴ Omis.

⁵ Probabil greșit, în loc de „Hușilor“ (Xšcora în orig. slav?).

⁶ Îmbinare greșită a traducătorului, a terminației „ște“, poate din „săliște“, cu numele propriu care urma, descifrat însă și el incorect, sau lectură greșită pentru „Ște-fulova“, căci unul din satele stăpinite de urmașii panului Ignat se numea în 1554 (v. mai sus): „unde a fost Ștefan Negru“.

⁷ Indescifrabil (6 litere).

⁸ Cuvânt rămas în forma genitivală slavonă, întrucît în textul original era, desigur expresia: пошлѣ Xšcora (mai sus de Husu).

⁹ Pătat; lectură nesigură.

¹⁰ În textul editat de D.P. Bogdan: „unde au avut și Mojov și Vaz“.

¹¹ Probabil greșit, pentru „venitul“.

¹² În trad., un singur „s“.

¹³ Rupt și șters.

¹⁴ Lectură greșită a traducătorului, probabil pentru „pan Stanciul“, întrucît locul menționării postelnicului nu este aici, ci la sfîrșitul sfatului.

¹⁵ Probabil lectură greșită, pentru „pîrcă<ab>“.

¹⁶ În această domnie a lui Alexandrel, dregătoria de stolnic a fost ocupată de boierul Ion, ceea ce pune sub semnul întrebării corectitudinea traducerii. De fapt, aici ar fi fost, normal, locul menționării lui Petrică postelnic (v. și mai sus nota 14). Pentru alți „Petru“, participanți, vremelnici însă, la hotărîrile sfatului domnesc, vezi și doc. din 1453 iunie 20 (nr. 33).

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Плєѣандрѣ воевод(а)¹, г(о)сп(о)д(а)рѣ Зем-
ли Молдавскон. Сеѣдомо чиним(ъ)² сам(ъ) лнст(о)мъ нашим(ъ), въсам(ъ) кто
на нѣ ѡзрѣтъ а бо его чѣдчи ѡслышит(ъ), аже пришедши пред(ъ) нами н пред(ъ) на-
шимъ бояре, своею доброю волею н никим(ъ) непонѣжден(ъ), пан(ъ) Манѣ Глобни-
кович(ъ) н з дѣтми своимъ, Лѣскою н Юрием(ъ) н Лазором(ъ), н продалн селншча
своя пѣстаа, що сѣт(ъ) на границѣ, а на имѣ Иванковци н Погорилковци н Хатчин-
ци, н своимъ хотарми н с прикѣткы своимъ н старым(ъ) хотарем(ъ), кѣды на нх(ъ)
старое приеніе вписѣет(ъ), съ ѡснх(ъ) сторон(ъ), впроч(ъ) Давидовецѣ³; а продалн
нх(ъ) нашемъ вѣрномъ боярннѣ, панѣ Мнѣханаѣ лнвг(о)ѡетѣ, за сто н два десѣт(ъ)
злат(ъ) тѣрещкы(ъ).

И дал(ъ) имѣ панѣ Мнѣханаѣ част(ъ) пинѣзен напред(ъ), а вѣстаток(ъ) н-
мѣет(ъ) имѣ дѣти коли шны выдѣст(ъ) н ѡздадѣст(ъ) емѣ вес(ъ) хотарѣ старѣ
тѣх(ъ) то селншчѣ, подѣлѣ(ъ) еднанѣа; занѣж(е) так(ъ) сѣ еднанѣ, нжсѣ⁴ бы
прѣд(ъ) реченны пан(ъ) Манѣ, з дѣтми своимъ, дал(и) под(о)бны день панѣ Мнѣ-
ханаѣ, а бы вышлн с паны н межнашн съ нх(ъ) старым(ъ) приеніем(ъ), а бы далн
н ѡзнаменалн панѣ Мнѣханаѣ тотѣ ѡ вес(ъ) хотарѣ, съ вснх(ъ) сторон(ъ) тѣх(ъ) то
селншчѣх(ъ), как(ъ) же на старое нх(ъ) приеніе стѡнт(ъ), а, давшн н ѡзнаменав-
шн тоѣ з добрымъ н статочнымъ людемъ, тогдѣ пан(ъ) Мнѣханаѣ нмѣет(ъ) имѣ
дѣти вѣстаток(ъ) пинѣзен панѣ Маню н дѣтем(ъ) ег(о). И мы нмѣем(ъ) тогдѣ
потвѣрднті велнкым(ъ) приеніем(ъ), подѣлѣ(ъ) справедлнвостн н землн нашен ѡ-
бывчѣа, а до толѣ н потом(ъ) юж(е) пан(ъ) Мнѣханаѣ нмѣет(ъ) таа селншча дер-
жатн н ѡжнѣатн н ѡсѣднті н малыны н ставы собѣ чиннті, как(ъ) ѡ своем(ъ) пра-
вым(ъ) ѡчнзны н ѡ своем(ъ) нмѣнн, щож(е) дал(ъ) свѡн правы пинѣзы.

И також(е), завѣзкѣ поставѣлем(ъ) н поставнлн есмѣ меж(е) нмѣмъ пѣт(ъ)
десѣт(ъ) грнвен(ъ) сребра: кто ѡт(ъ) ннх(ъ) почнет(ъ) ннѣче, а бо ѡсѡчет(ъ) ѡвер-
нѣтн, нли пан(ъ) Мнѣханаѣ н его наслѣдкы нли пан(ъ) Манѣ н з дѣтми своимъ н
нх(ъ) наслѣдкы, а тот(ъ) заплатнт(ъ) завѣзкѣ внш(е) пнсаннѣю.

И тоѣ все нмѣет(ъ) бытн панѣ Мнѣханаѣ н ег(о) братѣ н ег(о) наслѣдкн ѡрн-
к(ъ), съ въсам(ъ) дохѡдом(ъ), на вѣкы вѣчннѣ.

И при том(ъ) были нашн бояре: пан(ъ) Лѣсма Браевнч(ъ) дворннк(ъ), н пан(ъ)
Лазор(ъ), н пан(ъ) Станчѣл(ъ), н пан(ъ) Костѣ прѣкалаб(ъ), н пан(ъ) Петрѣ, н
панѣ Иван(ъ) Балчан(ъ), н пан(ъ) Ѣдѣна Пынѣче, н пан(ъ) Козма Шандровнч(ъ), н
пан(ъ) Тоадѣр(ъ) Бѣскан(ъ) столннк(ъ), пан(ъ) Шендрнка Толочко, пан(ъ) Ѣкѣр-
тѣл(ъ), пан(ъ) Козмнцѣ н пнсареѣ нашн: пан(ъ) Тоадѣр(ъ) Продан(ъ), н Дѡбрѣ-
л(ъ), н Крѣстѣ н Бѣлпаш(ъ).

И на бѣлшѡю крѣпост(ъ) томѣ въсемѣ внш(е) пнс(а)номѣ, велѣлн⁵ есмн
слѣстѣ нашемѣ, Стѣцкѣ пнсарю, пнсатн а нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ то наше-
мѣ лнх⁶стѣ.

Пнс(а) ѡ Ѣсчавѣ, в(ѣ) лѣт(о) 7522 ѡх(ѡ)врѣе кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Mol-
dovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea boierilor
noștri, de bunăvoia sa și nesilit de nimeni, pan Manu al lui Globnicu și cu
copiii săi, Luca și Iurie și Lazor, și au vîndut seliștele lor pustii, care sînt la
graniță, anume Ivancăuți și Pogorilăuți și Haticînți, și cu hotarele lor și cu
cătunele lor și cu hotarele vechi, pe unde le scrie vechiul lor privilegiu, din
toate părțile, afară de Davidăuți,³ și le-au vîndut credinciosului nostru boier,
pan Mihail logofăt, pentru o sută și douăzeci de zloți turcești.

Și le-a dat pan Mihail o parte din bani înainte, iar rămășița le-o va da cînd vor ieși ei și-i vor da tot hotarul vechi al acestor seliști, după înțelegere; pentru că așa s-au înțeles, ca acel mai înainte-zis pan Manu, cu copiii săi, să dea zi potrivită panului Mihail, să iasă cu pani și cu megieși și cu vechiul lor privilegiu, ca să-i dea și să-i însemneze panului Mihail în întregime acest hotar⁷, din toate părțile acestor seliști, cum stă <scris> în vechiul lor privilegiu, și, dînd și însemnînd aceasta cu oameni buni și statornici, atunci pan Mihail să dea rămășița de bani panului Manu și copiilor lui. Iar noi să-i întărim atunci cu privilegiul cel mare, după dreptate și după obiceiul țării noastre, iar pînă atunci și după aceea pan Mihail să stăpînească și să folosească⁸ și să întemeieze aceste seliști și să-și facă și mori și iazuri, ca în ocina sa dreaptă și în averea sa, pentru că a dat banii săi drepti.

Și, de asemenea, am pus și punem zavescă între dînșii cincizeci de grivne de argint: cine dintre ei va face în alt chip, voind să întoarcă, sau pan Mihail și urmașii lui sau pan Manu și cu copiii săi și urmașii lor, acela să plătească zavesca mai sus-scrisă.

Iar toate acestea să fie panului Mihail și fraților lui și urmașilor lui uric, cu tot venitul, în vecii vecilor.

Iar la aceasta au fost boierii noștri: pan Duma al lui Brae vornic, și pan Lazor, și pan Stanciul, și pan Coste pîrcălab, și pan Petru, și pan Ion Balcean, și pan Oană Pîntece, și pan Cozma al lui Șandru, și pan Toader Vascan stolnic, pan Șendrică Tolocico, pan Scurtul, pan Cozmițea și pisarii noștri: pan Toader Prodan, și Dobrul, și Cristea și Vulpaș.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre, Stețco pisar, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6960 <1452> octombrie 27.

<Pe verso, însemnare din a doua jumătate a secolului al XV-lea:>

† На Иванковци и Погорилловци (Pe Ivancăuți și Pogorilăuți).

Archiwum Głównie Akt Dawnych — Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 370. Orig., perg. (28,5 × 21 cm), pe cete mică (diam. = 2,3 cm) atîrnată, deteriorată, șnur de mătase roșie; legenda: † ПЛЕКСАН-
<Ар>⁹ и Погорлод.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/64, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 18 — 20. Alte foto., la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/67, și la Inst. de ist. și arh. A.D. Xenopol — Iași, Fotografii, II/406, a și b.

EDIȚII: *D.I. R.*, A, I, p. 502 (facs.); Уляницький, *Матеріали* p. 77—78 (text slav prescurtat, cu greșeli); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 72—74 (trad., după Уляницький, de N. Beldiceanu, cu greșeli și cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 421—423 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 252—253 (trad.).

¹ o, făcut deseori, în continuare, ca u.

² u, făcut peste tot ca v.

³ Pentru înțelesul acestei expresii, v. și Șimanschi, *Mențiuni*, p. 155—156.

⁴ Omis.

⁵ u, transformat din «u», pe care diacul îl scrisese din greșeală înaintea verbului predicativ.

⁶ u, în tăietura pentru șnur.

⁷ În trad. din *D.I. R.*, A, I, pasajul: „ca să-i dea . . . hotar“, a fost, din greșeală, omis.

⁸ „și să folosească“, a fost omis, atît în trad. lui M. Costăchescu, cît și în cea din *D.I. R.*, A, I.

⁹ Stricat.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Ілєѣандръ воевод(а), г(о)с(по)дарѣ¹ Зем-
ли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс сѣмь нашимъ лнстомъ, вѣсѣмь кто на
нем(ъ) оузнѣть али бо его чтвчн² оуслышит(ъ), шже тотъ истинны н наш(ъ) вѣрны
слуга, пань ѿна Кындескул(ъ), служил(ъ) намъ право н вѣрно. Тѣм, мы, вндѣв-
ши его правую н вѣрною службу до насъ, жаловали есми его всобною нашею м(н)-
л(о)стію н дали н подтвердили есми ему его штинны: Дръгоещи, на оусти Доброт-
вора, н, на Зелетинѣ, половинна шт(ъ) Петреши, н, на оусти Пожернты, оу Банка³,
н, на оусти Перхѣча, Берншеши. Тоеже выше писанное да ест(ъ) ему оурик(ъ), съ
оушмь доходом(ъ), ему н дѣтем(ъ) его, н братнамъ его, н оушнчатом(ъ) его,
н праоушнчатом(ъ) его, н пращирѣтом(ъ) его н вѣсему роду его, непорвшено ни-
колиже, на вѣки.

І хотарь тѣмъ селомъ да ест(ъ) по вѣсѣмъ старым(ъ) хотарем(ъ), куда
из вѣка оуживали.

І на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, выше писаннаго Ілєѣандра вое-
воды, н вѣра наших(ъ) боярь: вѣра пана Думь Браевнча дворника, вѣра пана Ма-
нчила Хотинского, вѣра пана Станчула, вѣра пана Косте прѣкалаба н брата его,
пана Петра, вѣра пана Банчана, вѣра пана Братула, вѣра пана Козмы Шандрови-
ча, вѣра пана Баны Жвлнча, вѣра пана Косте Ѽрыша, вѣра пана Косте Данови-
ча, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Тадора Монки, вѣра пана Шандра шт(ъ)
Дорогонѣ, вѣра пана Жвржа Гѣоурнча, вѣра пана Ходка Креѣна, вѣра пана
Блашина, вѣра пана Думь вистнарника, вѣра пана Ілєа спатарѣ, вѣра пана Гоана
чашника, вѣра пана Жвржи ко<ми>¹са н вѣра оушнх(ъ) наших(ъ) боярь, н велики-
х(ъ), н малых(ъ).

І по нашем(ъ) животѣ, кто боудеть г(о)с(по)дарь оу нашемъ земли, шт(ъ)
л<ѣт>ен наш<нх>(ъ) наі шт(ъ) нашего племени наі боуд(ъ) кто, ко<го> Ё(ог)>⁴ из-
ерет(ъ) быти, тот(ъ) що бы ему не порвшил(ъ) нашего даання, ал<е>¹що бы ему
оутвердил(ъ) н записал(ъ), зануж(е) есми ему дали за его правню н за вѣрню слѣж-
боу.

І на болшее потвырждение томъ вѣсему выше писанному, велѣли есми на-
ш<е>¹му вѣрному боярину, пану Мнѣану логотету, писати н прнѣсѣти нашъ пе-
чат(ъ) к сему нашему лнстѣ.

Пнс(а) Тадор(ъ), оу Сочакѣ, в(ъ) лѣт(о), \overline{xscz} , м(ѣ)с(ѣ)ца дек(ебрѣ), \tilde{ka} .

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Mol-
dovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată și credincioasă slugă a
noastră, pan Oană Cîndescul, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi,
văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita
noastră milă și i-am dat și i-am întărit ocinele lui: Drăgoești, la gura Dobrot-
vorului, și, pe Zeletin, jumătate din Petrești, și, la gura Pojeritei, la Baicu³, și,
la gura Berheciului, Verișești. Acestea mai sus-scrise să-i fie lui uric, cu tot
venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și
răstrănepoților lui și întregului său neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după toate hotarele vechi, pe unde au
folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru
voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae vornic,
credința panului Manuil de Hotin, credința panului Stanciul, credința panului

Coste pircălab și a fratelui său, pan Petru, credința panului Baicean, credința panului Bratul, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Oană Julici, credința panului Coste Orîș, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Tador Vascan, credința panului Tador Moica, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Giurgiu Găurice, credința panului Hodco Crețeanu⁵, credința panului Vlașin, credința panului Duma vistier, credința panului Albu spătar, credința panului Goian ceașnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, din <copiii noștri>¹ sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o scrie, pentru că i-am dat pentru dreapta și pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador, la Suceava, în anul 6960 <1452>, luna decembrie, 21.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Mănăstirea Răchitoasa, nr. 1.

Arh. St. București, M-rea Răchitoasa, III/1. Orig., perg. (27 × 29 cm), rupt la îndoituri, pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și albastră.

Două foto. și o trad., din 1912 iunie 4, de St. Nicolaescu, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 24—25. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/407.

EDITII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 425—427 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 253—254 (trad.).

¹ Rupt.

² ȳ, făcut aici ca și deseori în restul textului, la fel ca v.

³ În textul editat de M. Costăchescu, greșit: *Банка* (Banca).

⁴ Rupt și șters.

⁵ În trad. din *D. I. R.*, A, I, ultimii doi boieri au fost din greșeală omiși.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, ꙗвѣхъ андрѣ боевод(а), г(о)с(по)дарѣ Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито нс(ъ) сѣмь нашнмь лнстомь, вѣсѣмь кто на нем(ъ) вѣзрнт(ъ) алн бо его чтѣчн оуслышнтъ, вже тотъ истинны и наш(ъ) вѣрны слуга, пан(ъ) Трншор(ъ), снн(ъ) Шандра вт(ъ) Юкаша, слѣжнлѣ намь право и вѣрно. Того радї, мы, вндѣвшн его правню и вѣрнню службу, жаловалн есмн его в-собною нашею м(н)л(о)стїю и далн и потвѣрднлн есмн емѹ втннны его, села на нмѣ: Ѡпрншещн, на Зелетннѣ, и Кръна, и Рѣкпншн(ъ), и, на Добротворѣ, где ест(ъ) поп(ъ) Дѣма, и, на Юкашн, где ест(ъ) домь вт(ъ)цѣ его, и Мѣржн<нѣ>² нн и Мѣлѣ...³. <Тое оусе>⁴ да ест(ъ) емл оуричн(ъ), сѣ вѣсѣмь дохodom(ъ), емѹ и братѹ его, Тадорѹ, и дѣтемь нх(ъ), и оуричнatom(ъ) нх(ъ), и правоуричнatom(ъ) нх(ъ), и пращ<оуричнatom(ъ)>³ нх(ъ) и вѣ<се>³ мѹ родѹ нх(ъ), непорѹшено ннколнже, на вѣ<кы>³.

Ѡ <х>³отарѣ тѣмь селомь да ест(ъ) по вѣсѣмь старымь хотарем(ъ), кѹда нз вѣка оуричнвалн.

Ѡ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, выше писаннаго ꙗвѣхъ андрѣ боеводѹ, и вѣра нашнх(ъ) боар(ъ): вѣра пана Дѹмѹ Браевнча дворннка, вѣра пана

Манила Хотинского, вѣра пана Станчула, вѣра пана Косте прѣкалаба, вѣра пана Петра, вѣра пана Банчана⁵, вѣра пана Пратчула, вѣра пана Козмы Шандровича, вѣра пана Баны Жулича, вѣра пана Косте Ёрыша, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Тадора Монки, вѣра пана Шандра вт(ъ) Дорогонѣ, вѣра пана Ходка Крецѣна, вѣра пана Журжа Гѣоурки, вѣра пана Радчула Писка, вѣра пана Блашина, вѣра пана Думы вистаринка, вѣра пана Яба спатарѣ, вѣра пана Гоана чашинка, вѣра пана Иван столника, вѣра пана Журжи комиса и вѣра оуцих(ъ) наших(ъ) боярь молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) господарь оу нашем(ъ) земли, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) нлі вт(ъ) нашего племени нлі боуд(ъ) кто, кого⁶ Б(ог)ъ избрет(ъ) быти, тотъ а бы нмѣ не порушил(ъ) нашего дааніѣ, а н³ що бы нмѣ оутвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ), зануж(е) есми нмѣ дааніѣ за нх(ъ) правнѣ и з(а)³ в(ѣ)³рнѣю службоу.

И на бошее потвърждение том(у) въсем(у)⁷ выше писанному, велѣан есми нашем(у) вѣрному боярину, пану Мнѣханау логофету, писати и печать нашу привѣстити к сем(у) нашем(у) листу.

Пис(а) Тадоръ, оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) 7232, м(ѣ)с(ѣ)ца дек(евріа), кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată și credincioasă slugă a noastră, pan Trișor, fiul lui Șandru de la Iucaș, ne-a slujit drept și credincios. Pentru aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit ocinile lui, satele anume: Oprișești, pe Zeletin, și Cîrna, și Răchitiș, și, pe Dobrotvor, unde este popa Duma, și, la Iucaș, unde este casa tatălui său, și Mărgi(не)²ni și Mele ...³. Toate <acestea>⁴ să-i fie uric, cu tot venitul, lui și fratelui său, Tador, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae vornic, credința panului Manuil de Hotin, credința panului Stanciul, credința panului Coste pîrcălab, credința panului Petru, credința panului Baicean⁵, credința panului Bratul, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Oană Julici, credința panului Coste Oriș, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Tador Vascan, credința panului Tador Moica, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Hodco Crețeanu, credința panului Giurgiu Găurice, credința panului Radul Pisc, credința panului Vlașin, credința panului Duma vistier, credința panului Albu spătar, credința panului Goian ceașnic, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, din copiii noștri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clinească dania noastră, <ci>³ să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că le-am dat pentru dreapta și credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

⟨Pe verso, însemnare tirzie:⟩ Satul Oprișăștii; ⟨și, în continuare, cu altă cerneală:⟩ ținut Tecuci.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 431—433 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 254 — 255 (trad.)

⁷ Rupt și șters.

дровича, вѣра пана Еаны Жданча, вѣра пана Косте Ёрыша, вѣра пана Косте Дано-
вича, вѣра⁸ пана Тадора Монки, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Шандра
вт(ъ) Дорогонѧ, вѣра пана Ходка Крещна, вѣра пана Гьоурича, вѣра пана Радвѧ⁹
Писка, вѣра пана Блашина, вѣра пана Ялаба, вѣра пана Думы вистипенника, вѣра
пана Гоана чашника, вѣра пана Жсржи комиса и вѣра оурих(ъ) наших(ъ) боарь
молдавеских(ъ), и великих(ъ), и малых(ъ).

И по нашемъ животѣ, кто боудет(ъ) г(о)с(по)дарь оу нашемъ земли, вт(ъ)
дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего роду и<ли>⁴ пак(ъ) боуд(и) кто, кого Б(о)гъ
изберет(ъ) быти, а бы не порушил(ъ) нашего даанѧ, але цю бы оукрѣшил(ъ). И кто
сѧ покусит(ъ) разорити цю вт(ъ) выше писаннаго, таковы да ест(ъ) преслаѧт(ъ)
вт(ъ) Г(о)с(под)а Б(о)гъа въсе дръжителѧ, и вт(ъ) прѣч(и)сты Б(о)го м(а)тере
и вт(ъ) въсѣхъ с(вѧ)тыхъ, Б(о)гу из вѣка оугождавших(ъ), амин(ъ).

И на болшее потвърждение, велѧн есми нашемъ вѣрномъ пану, Мнѧнѧв
логофету, писати и печат(ъ) нашъ прикѣснѧти к сему н(а)шемъ листву.

Пис(а) Тадор(ъ), оу Гочакѣ, в(ъ) лѣт(о) х^{ст}и^а г^ен(аріе)⁹.

† Din mila lui Dumnezeu, eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Io
Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte
a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit
domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu gîndul curat și bun, și cu învățătura¹⁰
lui Dumnezeu și cu îndemnul¹¹ sfatului bun, și am făcut pentru pomenirea
sfîntrăposaiilor înaintași ai noștri și încă, și pentru sănătatea noastră, și am
dat și am întărit obroc mănăstirii noastre de la Moldovița, unde este hramul
Sfînta Bunavestire a preasfîntei născătoare de Dumnezeu, pînă cînd ne va da
Dumnezeu să domnim în Moldova, ca domnia mea să dea în fiecare an acestei
mănăstiri mai sus-zise cîte 12 buți de vin din desetina noastră.

Și, de asemenea, întărim dania înaintașilor noștri și dăm sfîntei mănăstiri
Moldovița posada care este pe Moldova, mai sus de Baia, și cu toate veniturile
și hotarele și izvoarele.

Și, de asemenea, a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri,
boierul nostru, pan Coste Oriș, de bunăvoia sa, și a făcut pentru ca din mila
lui Dumnezeu să-i fie veșnică pomenire și a dat prisaca sa, care este în bra-
niștea noastră, la Bohotin, la izvor, pe Tătarca, și a dat-o mănăstirii noastre
de la Moldovița.

Deci, noi, văzînd bunăvoința lor⁵ și învățătura de la Dumnezeu, și noi de
asemenea am dat această prisacă mai înainte-zisă mănăstirii noastre, ca să-i
fie uric cu tot venitul. Și cine își va așeza cîndva în această prisacă albinele
sale, desetina s-o ia călugării de la Moldovița, și nimeni altul.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii uric, cu tot venitul, în vecii
vecilor.

Iar hotarul acestei prisăci să fie după hotarul ei vechi, pe unde a fost
de demult.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexan-
dru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae
vornic, credința panului Manuil de Hotin, credința panului Stanciul, credința
panului Coste pircălab și a fratelui său, pan Petru, credința panului Baicean,
credința panului Bratul, credința panului Cozma al lui Șandru, credința pa-
nului Oană Julici, credința panului Coste Oriș, credința panului Coste al lui
Dan, credința panului Tador Moica, credința panului Tador Vascan, credința
panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Hodco Crețeanu, credința
panului Găurice, credința panului Radul Pisc, credința panului Vlașin, credința

panului Albu spătar, credința panului Duma vistier¹², credința panului Goian ceașnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, să nu clinească dania noastră, ci să i-o întărească. Iar cine se va încumeta să nimicească cele de mai sus-scrise, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu atotțiitorul, și de preacurata maică a lui Dumnezeu și de toți sfinții, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, amin.

Și pentru mai mare întărire, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador, la Suceava, anul 6961 <1453> ianuarie⁹.

Arh. St. Iași, CCCXL/5. Orig., perg. (24 × 34 cm), pecete (diam. = 7,7 cm) atirnată, cu marginile deteriorate, șnur de mătase roșie și violet; legenda: † Печа ѿ Іоан(на) Плєдѣандра <а го>¹³ ЕВДАѢ, господа рѣ Землѣ Молдавскѣ¹³ он * * *.

Trei foto, ibidem, DCCVI/14, și MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 54—55. O trad., din 1804 ianuarie 2, autenticată de Isaia Băloșescu, în 1811, cu data de zi: 1, la Bibl. Acad., XIX/52, și trei copii, d: I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 31—33 (după trad.), f. 34 (după rez. lui Wickenhauser — v. EDIȚII) și f. 43—45 (după orig.). O oto., la Inst. de ist și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/409.

EDIȚII: Iorga, *Ist. Rom.*, IV, fig. 12, p. 100—101 (facs. greu lizibil); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64 (rez. germ.); Codrescu, *Uricariul*. XVIII, p. 21—26 (text slav și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 453—456 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 255 — 256 (trad., cu data de zi: 1).

¹ ч, făcut deseori ca v.

² Pentru не сѣмъ.

³ ѣ, scris distinct peste o.

⁴ Omis.

⁵ Greșit, pentru его (lui).

⁶ În loc de чѣлмъ.

⁷ Rupt.

⁸ Ultimul а, făcut ca а.

⁹ Originalul nu a avut dată de zi. Întregirea din *D. I. R.*, A, I, după trad. de la Bibl. Acad. (vezi descrierea arheografică), este, de aceea, greșită. Probabil că traducătorul, la rîndul său, a presupus cifra 1.

¹⁰ În trad. lui M. Costăchescu: „rînduiala”, iar în cea din *D. I. R.*, A, I, „îndemnul”.

¹¹ În ambele trad. menționate: „învățătură”, deși „îndemnul” izvorit din „sfatul bun” nu putea preceda însuși sfatul.

¹² În trad. din *D. I. R.*, A, I, ordinea ultimilor doi boieri a fost, din greșeală, inversată.

¹³ Stricat.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Плєдѣандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землѣ Молдавскон. Чинимъ знаменито не сѣмъ листомъ нашимъ, вѣсамъ кто на нѣ оузритъ или его оуслышитъ чтвчи, вже благопронзволи г(о)сподство ми, нашимъ благымъ произволеніемъ и ч(и)стимъ и свѣтлимъ(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ(ъ), и оучинили есми въ зад(в)шіе с(вѣ)топочившихъ(ъ) родит(ел)ъ¹ен нашихъ(ъ) и за наше здравіе, яко да оутвѣрдимъ(ъ) нашъ монастырьъ ѡт(ъ) Нѣмцѣ, идеже ест(ъ) храмъъ С(вѣ)тѣе Бѣзнесеіе г(о)спода в(о)г(а) и спас(а) нашего, Іс(вса) Х(рист)а, и дали есми томъ с(вѣ)томъ(ъ) нашемъ(ъ) прѣд(ъ) реченномъ(ъ) монастырю

челѣдн циганскыхъ(ъ), на нмѣ: Нануѣл(ъ), синѣ Бладов(ъ), и братѣа его², Мнхул(ъ) и Бонка, и Радул(ъ), и синомъ³ Лацковнмъ, Лука⁴ и Алекса, и Завнд(ъ), съ челѣдмн свонмн, и Алекса, син(ъ) Хѣсцин(н), и Динга, син(ъ) Никвулевн. Тоты оушн, съ челѣдмн свонмн и съ дѣтмн свонмн, да ест(ъ) нашемѣ монастырю оушнк(ъ), съ вѣсамъ доходомъ, непорущенно ннколнж(е) [ннколнже], на вѣкы вѣчныа; шкож(е) дал(ъ) был(ъ)⁵ нх(ъ) наш(ъ) родител(ъ) томѣ монастырю, також(е) и мы даемъ и потверждаемъ нашемѣ монастырю.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)спод(о)ства, выше писаннаго Ялѣѣандра воеводы, и вѣра боляръ нашихъ(ъ): вѣра пана Думн Браевича дворника, вѣра пана Маноило Хотинского, вѣра пана Лазора и брата его, пана Станчула, вѣра пана Кости прѣкалаба и брата его, пана Петра, вѣра пана Банчана, вѣра пана Козмн Шандровича, вѣра пана Бани Жвлнча, вѣра пана Кости Оуыша, вѣра пана Бнтолта, вѣра пана Кости Да<н>овича, вѣра пана Шандра, вѣра пана Ялба спатарѣ, вѣра пана Тадера Баскана, вѣра пана Тадора Моическула, вѣра пана <Ходко>¹ Крецевича, вѣра пана Писка, вѣра пана Гогана чашника, вѣра пана Думн внстѣарника, вѣра пана Петрика постелника, вѣра пана Ивана столника, вѣра пана Жвржн комнса и вѣра вѣсамъ(ъ) боляръ нашихъ(ъ) молдавскыхъ(ъ), великыхъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И також(е), вѣре кто ссхочет(ъ) шт(ъ) нашихъ(ъ) боляръ тнхъ(ъ) цигани задрѣжати нан затантн прѣд(ъ) калугермн, тот(ъ) да заплатнтъ свен шію.

И по нашемъ животѣ, кто будетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) нан шт(ъ) нашего племени нан буд(ъ) кто, кого Б(о)гъ нзберетъ быти, тот(ъ) що бы не порушил(ъ) н(а)ш(е)мѣ монастырю нашего данѣа, що родител(ъ) нашъ дал(ъ) и мн⁷ далн за его д(в)шн и за наше здравіе. И кто бы хотнл(ъ) тое порушити тот(ъ) да ест(ъ) непростъ шт(ъ) Б(о)га.

И на болшее потвержденіе томѣ всемѣ выше писанномѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Мнхулан логоефетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прикѣснтн к семѣ листѣ нашемѣ.

Писа Добрула, оу Свч(а)вѣ, <вѣ лѣто>¹ *шц_ца, мѣс(а)ца ген(арѣа), кѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană:> За цигани монастырю шт(ъ) Нѣмца.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfîntrăposăților părinților noștri și pentru sănătatea noastră, ca să întărim mănăstirea noastră de la Neamț, unde este hramul Sfinta Înălțare a domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, și am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre mai înainte-spuse sălașele de țigani, anume: Nanul, fiul lui Vlad, și frații lui, Mihul și Voica, și Radul, și cu fiul³ lui Lațco, Luca și Alexa, și Zavid, cu sălașele lor, și Alexa, fiul lui Herța, și Dinga, fiul lui Nicula. Toți aceștia, cu sălașele lor și cu copii lor, să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor; precum i-a dat părintele nostru acestei mănăstiri, de asemenea și noi îi dăm și-i întărim mănăstirii noastre.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae vornic, credința panului Manoilo de Hotin, credința panului Lazor și a fratelui său, pan Stanciul, credința panului Costea pircălab și a fratelui său, pan Petru, credința panului Baicean, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Oană Julici, credința panului Costea Oriș, credința panului Vitolt, credința panului Costea al lui Da<n>⁶, credința panului Șandru, credința panului

Albu spătar, credința panului Tader Vascan, credința panului Tador Moicescul, credința panului <Hodco>¹ al lui Crețu, credința panului Pisc, credința panului Goian ceașnic, credința panului Duma vistier, credința panului Petrică postelnic, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Și de asemenea, oricine din boierii noștri ar dori să oprească acești țigani sau să-i ascundă înaintea călugărilor, acela să plătească cu gitul său.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri, sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clinească mănăstirii noastre dania noastră, pe care a dat-o părintele nostru și am dat-o și noi pentru sufletul său și pentru sănătatea noastră. Iar cine ar vrea să clinească aceasta, acela să fie neiertat de Dumnezeu.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, <în anul>¹ 6961 <1453>, luna ianuarie, 22.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Pentru țigani mănăstirii de la Neamț.

Arh. St. București, D. S. Moldova, 12. Orig., perg. (32 × 32 cm), pecete atârnată, pierdută, șnur de mătase albastră și roșie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 35 — 37. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/410.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 442—444 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 503 (facs.) și p. 256 — 257 (trad.).

¹ Omis.

² „, scris, peste нм(ъ).

³ Greșit, în loc de сыномъ (cu fiii); vezi doc. nr. 163.

⁴ În traducerea din *D. I. R.*, A, I, „Luca” a fost omis.

⁵ Așa în orig.; în textul editat de M. Costăchescu, greșit: лѣа(ъ).

⁶ Omis; în textul editat de M. Costăchescu, greșit: даиѣа, iar în traducerea din *D. I. R.*, A, I: Davinovici, fără nici o observație.

⁷ „, transformat din а.

† М(н)л(о)стнѣ б(о)жїю, мы, Ялѣѣандръ коевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскон. Чинимъ¹ знаменито нс сѣмъ(ъ) нашнмъ(ъ) лнстомъ(ъ), въсѣмъ(ъ) кто на н(ъ) оузрїтъ или егѡ чтоучи оуслышитъ(ъ), вже бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)дство ми, нашнмъ(ъ) бл(а)гымъ(ъ) пронзволенїемъ(ъ) н с(в)ѣтлымъ(ъ) н чнстнмъ(ъ) срѣдъ(ъ)цемъ(ъ), н оучннхомъ(ъ) въ задъ(ъ)шнє с(в)ѣтопочнєшнхъ(ъ) нашнхъ(ъ) предкохъ(ъ) н далн н потвѣднлн есмн, нс сѣмъ(ъ) нашнмъ(ъ) лнстомъ(ъ), нашєму монастири ѡтъ(ъ) Побратн, ндеже естъ(ъ) храмъ(ъ) с(в)ѣт(о)го ѡ(ъ)ца нашего, Николы чюдотворца, н гдє естъ(ъ) попъ(ъ) Евстатїє нгѣменъ(ъ), въскъ(ъ) весъ(ъ) ѡтъ(ъ) Красного Тръга н ѡтъ(ъ) Котнарѣ или ѡтъ(ъ) Хорлова шєстъ(ъ) бочкы внна нс нашєн десѣтнны н ещє паснка, ѡу² нашєн браннцє, ѡ Бохотннъ, на нмѣ(ъ) Бозова.

Ещє есмн³ далн, с волею шолтовзы² н прѣгары ѡтъ(ъ) Бани, цѡ бы нмалн ѡтъ(ъ) нхъ(ъ) млннѣ, на кажды годъ(ъ), по дванадєсѣтъ(ъ) колодъ(ъ) солодъ(ъ) н четнри колодъ(ъ) пшєннцє⁴ н то цѡ бы давалн на кажды годъ(ъ) нашєму монастирю, безъ забавъ⁵.

Протож(е), варе коли сасове шт(ъ) Бани нмет(ъ) штстоупити шт(ъ) сво-
нх(ъ) томѧкл(ъ), вуд(ъ) коли, тогди сасове нам(ъ) нмет(ъ) платити ̃ соубли
сребра.

Еще Оурѣклева полѣна оустѣ и три татары, на нмѣ: Банко, и съ челѣдю и
съ нменіем(ъ) его, и Дѣмша, съ челѣдю и съ нменіем(ъ), и Шефан(ъ), съ челѣдю
и съ нменіем(ъ), и млинъ оу Топаницю, и хотаръ шт(ъ) оустѣ Каковѣ, що пѣт(ъ)
з лѣса нсходит(ъ), шт(ъ) конецъ прости дѣла и черес(ъ) полѣ, то на столпъ, таже
на рѣптѣрѣ, и шт(ъ) толѣ прости на оустіе Саскѣ, таже гори на Белики Немецъ,
та по водѣ и до оустѣ потока, меже полѣны Оурѣклева и Рѣскова. Тон вес(ъ)
хотар(ъ). И хотарник(ъ) былъ Ёана Жвлинчѣ и межнаши.

Еще едно оустіню оу Поток(ъ) Бѣзров(ъ), став(ъ) и лѣтовнище и село
садити. И хотар(ъ) тон пѣстини: на верхъ долины, ниже пѣтѣ, столпъ, таже,
долинною, оу Хрицоне, таже потоком(ъ) и до ѣсти, столпъ ниже моголицѣ, та
прости на дѣл(ъ), на малон моголицѣ, та, черес(ъ) долини, на Моголицѣ Беликою,
на нмѣ Шѣбеа, таже, прости черес(ъ) поле, на веланкою моголоу, выше путѣ, таже
прости оу Кроугли Глод(ъ), таже гори на дѣл(ъ), на столпъ, та прости на Тѣржоук(ъ)
рѣбѣжи, та прости ниже пѣтѣ, на столпъ. То нм(ъ) вес(ъ) хотар(ъ). И хотарни-
<ци>⁶ былъ: пан(ъ) Тадор [о] Баскан(ъ)⁷, и пан(ъ) Иван(ъ) Кѣцелѣн(ъ) и оуси
межнаши що свт(ъ) школо.

Еще два цигани, на нмѣ Лалѣ, и съ челѣдми своимѣ, и Бана⁸, съ челѣдми,
и еднн(ъ) татарин(ъ), на нмѣ Кожѣ, и съ челѣдю.

Еще есми дали дѣтѣ⁹ потоцѣ, на верхъ поле, що падают(ъ) на Бахлиѣ, да
ставѣтъ млин(ъ); еще едно мѣсто млиновы, выше оустіе Телици.

Тое вѣсе выше писаное да ест(ъ) нмѣ, шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ вѣсѣм(ъ)
дохѣдом(ъ), непорѣшено николіе, на вѣки вѣчна.

И на то ест(ъ) вѣра выше писаннаго, мы, Ялѣѣандрѣ воевода, и вѣра боар
наших(ъ): вѣра пана Доумѣ Браевича дворника, вѣра пана Маноило Хотинского,
вѣра пана Станчоула¹⁰ прѣкалаба Бѣлоградскаго, вѣра пана [пана] Петра прѣка-
лаба¹¹, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Ивана Банчана, вѣра пана Кости
Ѓорѣша, вѣра пана Братула, вѣра пана Бани Пинтеча, вѣра пана Шандра Дорогѣн-
ского, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Ялевла спатарѣ, вѣра пана Тадора
Баскана, вѣра пана Ходко Креевича, вѣра пана Тадора Монка, вѣра пана Жѣржѣ
Гѣоурича, вѣра пана Петрика постелиника, вѣра пана <Доу>¹² ми вистѣрника, вѣра
пана Ивана столиника, вѣра пана Жѣржи комисула и вѣра вѣсѣхъ боаръ наших(ъ),
и великих(ъ), и малих(ъ).

И по нашим(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣн земли, или
шт(ъ) братіе наших(ъ) или шт(ъ) нашего племенѣ, вуд(и) кто, кого П(о)г(ъ) избѣ-
рет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ быти, тот(ъ) що бы нм(ъ) не порѣшилъ нашего даніа,
или що бы нм(ъ) оутвѣрдила и оукрѣпил(ъ), занѣже есми дали вѣ зад(ѣ)ши
с(вѣ)топочивших(ъ) предкох(ъ) и за наше здравіе.

И на болше потвѣржденіе тому вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣли ес¹³ ми
нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Мнѣхлану логобетѣ, писати и привѣсити нашѣ печат(ъ) к
семѣ листѣу нашемѣ.

<Пис(а) Соло>¹⁴ мон, оу Сѣчавѣ, вѣ лѣт(о) ̃хѣцѣа, м(ѣ)с(ѣ)ц(а) ген(аріа),
кѣс.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldo-
vei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor ve-
dea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră
și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposăților
noștri înaintași și am dat și am întărit, cu această carte a noastră, mănăstirii
noastre de la Pobrata, unde este hramul sfintului nostru părinte Nicolae, făcă-

torul de minuni, și unde este egumen popa Eustatie, toată ceara de la Tirgu Frumos și șase buți de vin din desetina noastră de la Cotnari sau de la Hirlău și încă o prisacă în branștea noastră, la Bohotin, anume a lui Bozea.

Încă am dat, cu voia șoltuzilor și pîrgarilor de la Baia, ca să aibă din morile lor, în fiecare an, cîte douăsprezece coloade de malt și patru coloade de grîu și acestea să fie date în fiecare an mănăstirii noastre, fără piedică.

Pentru aceea, cînd sașii din Baia vor călca tocmelele lor, oricînd, atunci sașii ne vor plăti 60 de ruble de argint.

Încă am dat¹⁵ toată poiana lui Ureacle și trei tătari, anume: Baico, și cu sălașul și cu averea lui, și Dumșa, cu sălașul și cu averea, și Ștefan, cu sălașul și cu averea, și moara de la Toplița, și hotarul de la gura Cacovei, unde iese drumul din pădure, de la capăt drept la deal și peste cîmp, apoi la stîlp, apoi la ruptură, și de acolo drept la gura Sascăi, apoi în sus pe Neamțul Mare, apoi pe apă și pînă la gura pîrului, între poienile lui Ureacle și a lui Rusco. Acesta este tot hotarul. Iar hotarnic a fost Oană Julici și megieșii.

Încă am dat¹⁵ o pustie pe Pîriul Iezerului să întemeieze iaz și văratec și sat. Iar hotarul acestei pustii: la obirșia văii, mai jos de drum, un stîlp, apoi, pe vale, la Hrițone, apoi pe pîriu și pînă la gură, un stîlp mai jos de moviliță, apoi drept la deal, la movilița mică, apoi, peste vale, la Movila Mare, anume a lui Știubei, apoi, drept peste cîmp, la movila mare, mai sus de drum, apoi drept la Glodul Rotund, apoi în sus pe deal, la stîlp, apoi drept la marginea Turjucăi, apoi drept mai jos de drum, la stîlp. Acesta le este tot hotarul. Iar hotarnici au fost: pan Tador Vascan, și pan Ion Cățelean și toți megieșii care sînt împrejur.

Încă am dat¹⁵ doi țigani, anume Lalu, și cu sălașele sale, și Bana, cu sălașele, și un tătar, anume Cojea, și cu sălașul.

Încă am dat două piraie care cad în Bahlui, la capătul cîmpului, să-și așeze moară; încă un loc de moară, mai sus de gura Teliței.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința mai sus-scrisului, noi, Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae vornic, credința panului Manoilo de Hotin, credința panului Stanciul¹⁰ pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului [panului] Petru pîrcălab, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Ion Baicean, credința panului Costea Orăș, credința panului Bratul, credința panului Oană Pîntece, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Albu spătar, credința panului Tador Vascan, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Tador Moica, credința panului Giurgiu Găurice, credința panului Petrică postelnic, credința panului <Du>¹²ma vistier, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comisul și credința tuturor boierilor noștri, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din frații noștri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu le clinească dania noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că am dat pentru pomenirea sfîntrăposaiților înaintași și pentru sănătatea noastră.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

<A scris Solo>¹⁴mon, la Suceava, în anul 6961 <1453>, luna ianuarie, 26.

<Pe verso, două însemnări din secolul al XVIII-lea:> Uric de la Alexandru v(oi)e v(o)d pentru vin, ceară, grîu, pește, săcară, slad, 6961 <1453> ghen(arie) 26; <continuată apoi:> și moară în Topliță, cu hotar impregiur, și un pustiu pe Piriul Ezărului, și iaz și loc de vărâtecu, și să așezi sat și cu hotar denpregiur, cu sămni; <și:> Milostenie de la domnie pentru vin, pentru grîu, pește, săcară, slad, ceară, med.

Arh. St. București, Pecefi, nr. 134. Orig., perg. (45,5 × 40 cm), pecete (diam.= 7,8 cm), atîrnată, șnur de mătase roșie, albastră și cafenie; legenda: † Печать Юв Олсзана Ра *ЕДИСОА* г(оспо)ди Землѣ Молдавскѣи (după elementele sale distinctive, această pecete se identifică cu cele de la sfîrșitul domniei lui Alexandru cel Bun; v. D. P. Bogdan, *O matrice*, p. 259—260).

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/5, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 38—41. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/411.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 42 (facs.); Bogdan, D. P., *O matrice*, fig. 11 (facs. greu lizibil); Wickenhauser, *Bochotin*, p. 11 (rez. germ.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 102—104 (text slav prescurtat și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 444—448 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 257—259 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² v, scris distinct deasupra lui o.

³ c, redat prin punct în rînd.

⁴ Ultimul e făcut peste ч.

⁵ În loc de БЕЗ СЛОВА.

⁶ Omis.

⁷ е, transformat din ѣ de la оѣ, întrucît inițial diacul scrisese оѣскаи.

⁸ În textul editat de M. Costăchescu, greșit: Босна, iar în trad. din *D. I. R.*, A, I.: Bona.

⁹ ѣ, scris peste а.

¹⁰ Stanciul, probabil greșit, pentru Costea (pîrcălab de Cetatea Albă în acea vreme și fratele lui, Petru pîrcălab, care urmează în toate documentele după el), sau Costea a fost omis, așa cum poate sugera repetarea cuvîntului „pan”, în continuare.

¹¹ ѣ, transformat din а.

¹² Șters și rupt.

¹³ Rupt.

¹⁴ Rupt; în textul editat de M. Costăchescu și în *D. I. R.*, A, I, întregit greșit: <Гн>аион și, respectiv, Ghi<di>on, deși se citește clar . . . мон(ъ). Dealtfel, ductul scrisului este identic cu cel al actului din 1451 iulie 31 (vezi nr. 13), scris de Solomon.

¹⁵ „am dat”, subînțeles în textul slavon.

27

1453 (6961) februarie 8, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Ялєѣандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс(ъ) сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), кто на н(ъ) оүзрнт(ъ) или его оүслышит(ъ) чтвчи, вже прїнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими вояры, Строевска Марушка, по своему доброу волн, и дал(ъ) непотв свои, панв Ъани постанинкв, село свое, Строещи, на оүстїе Шнмвзл¹, на Молдавѣ² вѣа куты. Ино, мы, вндѣвше нх(ъ) доброе прозволєніє, также³, и мы есми дали тоє прад(ъ) реченное село Строещи, вѣа куты, и сѣ млином(ъ), да ест(ъ) панв Ъани оүрнк(ъ) и сѣ вѣсам(ъ) доходом(ъ), емв и дѣтемъ <его>⁴, и брат<и>⁴амъ его, и шнмчатемъ и вѣсемв родв его, непорвшенно николнж(є), на вѣкы.

И також(є), варе кто бы хотнл(ъ) тѣгати за тоє село, шт(ъ) нннх(ъ) ен братїи или непотїи или вуд(н) кто шт(ъ) ен родв или шт(ъ) родв ш(тъ)цоу ен или

УТ(Ъ) РОДЪ МАТЕРИ ЕН [ЕН], БУД(Н) КТО ИМЕТ(Ъ)⁵ ТѢГАТИ НА ЪАНА ЗА ТОЕ СЕЛО, ТОТ(Ъ) ДА ЗАПЛАТИТ(Ъ) ЗАВѢЗКЪ 8 РУБЛН ЛНТОГО СРЕБРА.

И при том(Ъ) был(Ъ) марторн: пан(Ъ) Думѣ Браевнч(Ъ) дворник(Ъ), и пан(Ъ) Манонло, и пан(Ъ) Станчул(Ъ), пан(Ъ) Косте прѣкалаб(Ъ) и брат(Ъ) его, пан(Ъ) Петрѣ, пан(Ъ) Иван(Ъ) Панчан(Ъ), пан(Ъ) Бана Жуланч(Ъ), и пан(Ъ) Козмѣ Шиндровнч(Ъ), пан(Ъ) Бнтолтѣ, пан(Ъ) Костн Дановнч(Ъ), пан(Ъ) Ялбѣ спд-тарчула, пан(Ъ) Думѣ вистіарник(Ъ), пан(Ъ) Петрѣ постел<никъ>⁶, пан(Ъ) Шн-борѣ, пан(Ъ) Иван(Ъ) столник(Ъ), пан(Ъ) Журжѣ комис(Ъ) и ниных(Ъ) оучих(Ъ) наших(Ъ) бояръ, и великих(Ъ), и малых(Ъ).

И на болюшоу крѣпостѣ, велѣан есми нашему вѣрному пану, Мнѣхану лого-фету, писати и нашу печат(Ъ) привѣснн к селу лнству наш(е)му.

Пис(а) Добрул(Ъ), оу Суч(а)вѣ, в(Ъ) лѣту xсѣдѣ февр(с)а(р)іе) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celui care o va vedea sau o va auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Marușca Stroiasa, de bunăvoia sa, și a dat nepotului său, pan Oană postelnic, satul său, Stroești, la gura Șimuzului, pe Moldova, amîndouă cuturile. Deci, noi, văzînd bunăvoia⁷ lor, de asemenea și noi am dat acest sat mai înainte-zis Stroești, amîndouă cuturile, și cu moara, să-i fie panului Oană uric și cu tot venitul, lui și copiilor <lui>⁴, și fraților lui, și nepoților și întregului său neam, neclintit niciodată, în veci.

Și, de asemenea, oricine ar voi să pirască pentru acest sat, din alți frați sau nepoți ai ei sau oricine din neamul ei sau din neamul tatălui ei sau din neamul mamei ei, oricine va pîrî pe Oană pentru acest sat, acela să plătească zavescă 60 de ruble de argint topit.

Iar la aceasta au fost martori: pan Duma al lui Brae vornic, și pan Manoilo, și pan Stanciul, pan Coste pîrcălab și fratele său, pan Petru, pan Ion Baicean, pan Oană Julici, și pan Cozma al lui Șandru, pan Vitolt, pan Costea al lui Dan, pan Albu spătarul, pan Duma vistier, pan Petru postel<nic>⁶, pan Știbor, pan Ion stolnic, pan Giurgea comis și toți ceilalți boieri ai noștri, și mari, și mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobruł, la Suceava, în anul 6961 <1453> februarie 8.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Alexandru v(oie)vod, din leat 6961 <1453> fevr(uarie), din 8, pe satul Stroeștii, în gura Șomuzului, pe Moldova.

Arh. St. Iași, CCCXL/6.

Orig., perg. (18 × 14,5 cm), pecete mică (diam. = 2,3 cm) atîrnată, deteriorată, șnur de mătase roșie; legenda: ЯАКСАН АРЪ БОИРО АА.

O foto., ibidem, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 56, o trad., din 1768 iunie 19, de Evloghie dascăl, ibidem, CLVIII/2, și alta, din 1815 iunie 13, de Pavel Debrici clucer, ibidem, CDXVII/3. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/412.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 60—62 (text slav și trad.); Costăchescu, <Doc. comunicate>, în „Buletin I. Neculce”, fasc. IV, p. 176—177 (text slav și trad. din 1768); idem, *Doc.*, II, p. 458—459 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 259 (trad.).

¹ Așa în orig.

² 4, făcut ca оу.

³ Mai jos, ҃акож(е).

⁴ Rupt.

⁵ În textul slav editat de M. Costăchescu, loc gol pentru нметъ.

⁶ Omis.

⁷ În trad. lui M. Costăchescu și în cea din *D. I. R.*, A, I: „învoială“.

† М(н)л(о)стѣю в(о)жѣю, мы, ꙗлѣѡандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскѣ. Чинимъ знаменито не сѣмъ лнстомъ нашимъ(ъ), вѣсамъ(ъ) кто на н(ъ) оуѣрнтъ(ъ) или его оуслышн¹т(ъ) чтвчн, вже бл(а)гопронзволи г(о)сподство мн, нашимъ благымъ(ъ) пронзволеніемъ и чнстнмъ(ъ) и с(в)л(а)тлымъ ср(ъ)-д(ъ)цесмъ², и оучинили есми въ задвше с(в)л(а)топочнвшнхъ(ъ) роднтелемъ(ъ) нашимъ(ъ) и за н(а)ше здравіе и дали есми монастырю нашемъ що ест(ъ) подли Свчавѣ, ꙗцкоєѡ Монастырь, где ест(ъ) храмъ Оуспеніе с(в)л(а)тѣи Б(о)городнцѣ, где ест(ъ) старнцѣ Февернѣа, да всаднт(ъ) село оу монастырскыхъ(ъ) хотарѣ, около монастырю, где нмет(ъ) любнтн.

И варе кто нмет(ъ) звати, или вт(ъ) чужен земли или вт(ъ) ꙗлѣѡку земли или вт(ъ) нашен земли, а тоты люди, оу си кѡлко нмвт(ъ) быти оу тоту монастырю(ю), да ест(ъ) нм(ъ) слободно врати собн и жито сѣати и сннѣ косити оу торговскою царинѣ Свчавское, ꙗкож(е) торговыхъ(ы) людіе.

ꙗ також(е), тоты люди да нмают(ъ) слободу, или маст(е)рове нмвт(ъ) бы или кожухари или бвд(н) какы мастеръ, или руснн(ъ) или гръчнн(ъ) или бвд(н) какы ꙗзык(ъ), да не даст(ъ) тыхъ(ъ) люди ни дан(ъ), ни посаду, ни нанш(ъ), ни на мланнхъ(ъ) нашихъ(ъ) да не робят(ъ), ни на город(ъ), ни десатинѣ вт(ъ) бчел(ъ) да не даст(ъ), ни вт(ъ) виноград(ъ), а ни нное нищо да не даст(ъ), ни колн, ни вѣкы.

ꙗ також(е), тыхъ(ъ) люди да ест(ъ) нм(ъ) слободно и доброволно ходити съ хорн(е)цомъ(ъ) или с солемъ, или по рѣкѣ, или жнкымъ(ъ) токарѣмъ(ъ) нмет(ъ) ходити или мр(ъ)твымъ(ъ), чнмъ(ъ) мочіи нмвт(ъ) годовати сѣ, везде по нашен земли продаючи и купѣючи, и по тръгомъ(ъ) и по селомъ(ъ), а мыто ннгде да не даст(ъ) ни грош(ъ), или продан на мы³та² или непроданна.

ꙗ також(е), ни дворннцн Свчавскыхъ(ъ) а ни ни(ъ) никто да не нмают(ъ) днла с тнми людемн, ни судити нхъ(ъ) а ни нное нищо не ннхъ(ъ) не брати. ꙗ кому сѣ оуѣрнт(ъ) крнѣда на³ тыхъ(ъ) люди, а ни(ъ) да ншет(ъ) нхъ(ъ) прѣд(ъ) старнцѣ или бо прѣд(ъ) г(о)сподство мн⁴, а нного свд(ъ)цѣ да не нмают(ъ), але тот(ъ) прнход(ъ) оу вес(ъ) да ест(ъ) монастырю нашемъ.

Тое все выше писанное да ест(ъ) монастырю нашемъ оурик(ъ) и съ вѣсамъ(ъ) доходомъ(ъ), непорвшенно, на вѣкы.

ꙗ на то ест(ъ) вѣра наш(е)го г(о)сподства, выш(е) писаннаго ꙗлѣѡандра воеводы, и вѣра боярѣ нашихъ(ъ): вѣра пана Дѡмн дворннка, вѣра пана Маноило, вѣра пана Станчула, вѣра пана Костн прѣкалаба и брата его, пана Петра, вѣра пана Балчана, вѣра пана Жвлнча, вѣра пана Козмнша, вѣра пана Дѡмн внстѣарннка, вѣра пана Петрика постелннка, вѣра пана Жвржн комнса и вѣра вѣсѣхъ(ъ) боярѣ нашихъ(ъ) молдавскыхъ(ъ), великыхъ(ъ) и малыхъ(ъ).

ꙗ по нашемъ(ъ) животѣ, кто бвдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ н(а)шен земли, тот(ъ) бы не порушил(ъ) монастырю н(а)ш(е)му нашего данѣа. ꙗ кто нмет(ъ) порвшити сѣ н(а)ше даніе, тот(ъ) да ест(ъ) проклѣт(ъ) вт(ъ) г(о)сподѣ б(о)гѣа и сп(а)са н(а)ш(е)го, Н(с)в Х(рист)ѣа, и вт(ъ) прѣч(н)ста его м(а)т(е)рн, и вт(ъ) тнѣ вт(ъ)-ци Ннкенскыхъ(ъ) и вт(ъ) вѣсѣхъ(ъ) с(в)л(а)тыхъ(ъ) <и да естъ подобенъ ...⁵ и тѣмъ>¹ нж(е) вѣзѣвшн: кров(ъ) его на ннхъ(ъ) и на чадѣхъ(ъ) нхъ(ъ).

Ѣ НА БОЛШЕЮ КРѢПОСТ(Ъ) ВЕЛѢАН ЕСМН Н(А)Ш(Е)МВ ВѢРНОМВ ПАНУ, МНХАНУ
ЛОГО<ѢТУ>¹, ПИС(А)ТИ И ПРИКѢС(И)ТИ НАШУ ПЕЧАТ(Ъ) К СЕМУ АКСТУ Н(А)Ш(Е)МВ.

Пис(а) Добрул(ъ), оу Свѣч(а)жѣ, к(ъ) лѣт(о) хсуд ѣек(оваріе) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposăților părinților noștri și pentru sănătatea noastră și am dat mănăstirii noastre care este lângă Suceava, Mănăstirii lui Iațco, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, unde este stareță Fevronia, să-și întemeieze sat în hotarul mănăstiresc, în jurul mănăstirii, unde-i va plăcea.

Și pe oricine vor chema, sau din țară străină sau din Țara Leșească sau din țara noastră, toți acești oameni, cîți vor fi la această mănăstire, să fie slobozi să-și are și să semene grîne și să cosească fin în țarina tîrgului Suceava, ca și oamenii tîrgoveți.

Și, de asemenea, acești oameni să aibă slobozenie, fie că vor fi meșteri sau cojocari sau orice fel de meșteri, fie rus sau grec sau de orice fel de limbă, să nu dea acești oameni nici dare, nici posadă, nici iliș, nici la morile noastre să nu lucreze, nici la cetate, nici să nu dea desetină din albine, nici din vii și nici altceva nimic să nu dea, niciodată, în veci.

Și, de asemenea, acești oameni să fie slobozi și să umble în bunăvoie cu oale sau cu sare, sau după pește, fie că vor umbla cu marfă vie sau moartă, cu ce vor putea să aibă⁶, pretutindeni în țara noastră, vinzînd și cumpărînd, și prin tîrguri și prin sate, iar vamă să nu dea nicăieri nici un gros, fie că vama este vindută, fie că este nevindută.

Și, de asemenea, nici vornicii de Suceava și nici nimeni altul să nu aibă treabă cu acești oameni, nici să-i judece și nici nimic altceva să nu ia de la ei. Iar cui i se va părea că are strimbătate de la acești oameni, acela să-i cheme înaintea stareței sau înaintea domniei mele⁴, iar alt judecător să nu aibă, ci tot acest venit să fie al mănăstirii noastre.

Toate acestea mai sus-scrise să fie ale mănăstirii noastre uric și cu tot venitul, neclintit, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma vornic, credința panului Manoilo, credința panului Stanciul, credința panului Costea pîrcălab și a fratelui său, pan Petru, credința panului Balcean, credința panului Julici, credința panului Cozmiș, credința panului Duma vistier, credința panului Petrică postelnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, acela să nu cîntească mănăstirii noastre dania noastră. Iar cine va cînti această danie a noastră, acela să fie blestemat de domnul dumnezeul și mintuitorul nostru, Iisus Hristos, și de preacurata lui maică, și de cei 318 părinți de la Nichei a și de toți sfinții <și să fie asemenea⁵ și celor>¹ care au strigat: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logo<făt>¹, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobruul, la Suceava, în anul 6961 <1453> februarie 23.

Bibl. Acad., XL/3. Orig., perg. (36,5 × 26 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie.

O trad. modernă, din 1880, de episcopul Melchisedek, ibidem, o trad. germ., din 1782 martie 23, de Harsany, ibidem, CLIX/42, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms.

nr. 5 234, f. 48—50, și o foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/24. O copie, cu greșeli, în Arh. de Stat a regiunii Cernăuți (R.S.S. Ucraineană), și o trad. germ., tot din 1782, ibidem, fond. 1024, op.1, nr. 3, f. 1—4. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/413.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 43 (facs.); Codrescu, *Uricariul*, XX, p. 98—100 (trad.); Iorga, *St. și doc.*, V, p. 393—394 (rez., după trad. din 1782, de la Cernăuți); Reli, *Doc. slavo-rom.*, p. 437—438 (text slav, după copia din Arh. de Stat a regiunii Cernăuți, R.S.S. Ucraineană); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 461—463 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 260—261 (trad.).

¹ Omis.

² În textul editat de M. Costăchescu, greșit: прода(н) мамы.

³ În loc de $\omega\tau(\mathfrak{z})$?

⁴ În textul editat de M. Costăchescu, în loc de *г(о)сно(д)ство мое* (domniei mele), greșit: *свои люди* (oamenilor săi).

⁵ Diacul a omis, probabil, întreaga formulă, pentru care vezi doc. următor.

* În trad. publicată de M. Costăchescu și în cea din *D. I. R.*, A, I, tradus impropriu: „cu ce vor putea trăi”, întrucît verbul *ροαφεται* cît înseamnă, de fapt, „a-și permite”, „a-și îngădui”.

29

1453 (6961) aprilie 3, Neamț.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мѣ, Ілѣѣандрѣ воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскон. Чинимъ знаменито ис сѣмъ(ъ) лнстомъ(ъ) нашимъ(ъ), кто на нѣ(ъ) оузритъ(ъ) нли ег(о) оуслышитъ(ъ) чтвчи, вже бл(а)гопрнзволи г(о)сп(о)дство мн, нашимъ(ъ) благымъ(ъ) пронзволеніємъ н ч(н)стымъ(ъ) н св(а)тлымъ(ъ) срѣ(ъ)д(а)хъ(ъ) цемъ(ъ), н оучинили есми въ зад(а)шїе св(а)топочнвшнхъ(ъ) роднтелн нашнхъ(ъ) н далї есми монастырю н(а)ш(е)му втѣ(ъ) Побратѣ, ндеж(е) естѣ(ъ) храмъ(ъ) Св(а)т(о)го Николн, едного втѣ(ъ) нашнхъ(ъ) татарѣ втѣ(ъ) Нѣмца, на нмѣ Банко, н сннѣ(ъ) ег(о) Думитру, съ челѣдн свонн, да естѣ(ъ) монастырю нашему оурукъ(ъ), съ оуслимъ(ъ) прнх(о)домъ(ъ), да прнслухаютъ(ъ) къ нашему монастырю.

Протож(е), никто по нашемъ животѣ, кто будетъ г(о)сп(о)д(а)ръ оу
нашен земли или буд(и) кто будетъ тѣмъ дѣи Немецъ держати, да не имаютъ(ъ)
отнѣсти тѣхъ(ъ) въш(е) писанныхъ(ъ) татарѣ отъ(ъ) нашего монастырю. Я кто бы
хотѣла(ъ) порушити или отнѣсти тѣхъ(ъ) татарѣ, тотъ(ъ) да естъ(ъ) проклѣтъ отъ(ъ)
г(о)сп(о)д(а) б(о)г(а) и сп(а)са нашего, Н(св)св Х(ри)ста, и отъ(ъ) тѣхъ(ъ) отнѣсти, ниже въ
Никен, и отъ(ъ) въсѣхъ(ъ) св(а)тыхъ(ъ) и да естъ(ъ) подобенъ(ъ) Юдѣ <и>¹ про-
клѣтому йрѣи и <тѣмъ(ъ) же>¹ възъпиша: крѣв(ъ) ег(о) на нихъ(ъ) и на чадѣхъ(ъ)
ихъ(ъ). И да естъ(ъ) тому съперникъ(ъ) С(в)а(т)ого Никола.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспод)ства, выш(е) писаннаго Илѣандра вое-
воды, и вѣра божьихъ нашихъ(ъ): вѣра пана Браевич(а) дворника, вѣра пана Манонло,
вѣра пана Станчула, вѣра пана Кости прѣкалаба, вѣра пана Банчана и вѣра въ сѣхъ(ъ)
божьихъ нашихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И на болашею крѣпостѣ, велѣан есми жснпаш Мнхлану логофету писати н
нашн печат(ъ) привеѣстити к сему листу н(а)ш(е)му.

Пис(а) Добре(а) на(а) наш(а), оу Немцѣ, в(а) лѣту хѣцѣ, ап(р)илѣ,
 ѿ д(а)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celui care o va vedea sau o va auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposaților noștri părinți și am dat mănăstirii noastre de la Pobrata, unde este hramul Sfintul Nicolae.

pe unul din tătarii noștri de la Neamț, anume Baico, și fiul său, Dumitru, cu sălașele lor, să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, să asculte de mănăstirea noastră.

Pentru aceasta, nimeni după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră sau oricine va cirmui² atunci Neamțul³, să nu ia pe acești mai sus-scriși tătari de la mănăstirea noastră. Iar cine ar voi să clinească sau să-i ia pe acești tătari, acela să fie blestemat de domnul dumnezeul și mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de cei 318 părinți, care au fost la Nicheia, și de toți sfinții și să fie asemenea lui Iuda <și>¹ blestematului Arie și <celor care>¹ au strigat: singele lui, asupra lor și asupra copiilor lor. Și acelaia să-i fie piriș Sfîntul Nicolae.

Și la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Braevici vornic, credința panului Manoilo, credința panului Stanciul, credința panului Costea pîrcălab, credința panului Baicean și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit jupanului Mihail logofăt să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, diacul nostru, la Neamț, în anul 6961 <1453> aprilie, 3 zile.

Arh. St. București, D. S. Moldova, 13. Orig., perg. (21 × 13,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și albastră.

O trad., din 1796 iunie 24, de Andrei Tălmaci căpitan, și alta, din 1912 iunie 6, de St. Nicolaescu, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 52—53. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/414.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 504 (facs. puțin lizibil); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 142 (text slav prescurtat și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 465—467 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 261—262 (trad.).

¹ Omis.

² În trad. lui M. Costăchescu și în aceea din *D. I. R.*, A, I, БРАЕВИЧЪ АРХАНДЪЛЪ S-a tradus prin „va stăpîni”, ceea ce conferă textului un alt înțeles (vezi și doc. nr. 17 și 39).

³ Adică: ținutul Neamț.

Suret de la Alexandru vod(ă), l(e)t 6961 <1453> mai 1.

Facem înștiințare cu această carte a noastră, precum au venit, înainte noastră și innainte tuturor boierilor noștri, Giurge, nepotul Ecușoae, și cu frații săi și au pîrit pe Icoșoae pentru satul Iucușăni <ș>¹ pintru dresurile <di>¹ în Iucușăni; iar Iucușoae au zis <că> ... ¹ dresuri acelu <sat>¹ de mai sus-scris s-au stri<cat cînd s-au g>¹ iudecat <cu d>¹ înșii dup(ă) dreptate și ... <v>¹ réme că <s-au str>¹ licat acele dresuri ... ¹ car<e>¹ l<e-au> avut pe acel¹ sat Iucușăni ... ¹ giudeca<ta>¹ noastră. Iar Iucușoae ... ¹, pintru cari i-a<m>¹ dat și noi acestu uric <de la noi pe>¹ acel sat Iucușăni, ca să fie a Giurgii și a fra<ților lui>¹, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoți<lor>¹ și a tot neamul ce să va alêge mai aproape, nerușuit nici odănoară, în vîci. Iar altul niminea ca să n-aibă treabă cu acel sat, fără numai Giurge și cu frații săi. Iar di s-ar mai scula cineva din rudeniile lor să [nu] mai pîrască pintru acestu sat sau să pome- nească de dînsul, acela să dea gloabă 60 de ruble.

Și la aceasta au fostu toț(i) boerii noștri: dum(nealui) Dima Graevici² [vel] vol(nic)³, și dum(nealui) Coste pîrcălab, și dum(nealui) Petre post(elnic), și dum(nealui) Ivan [vel] stol(nic), și dum(nealui) Giurge [vel] com(is) și alți mulți boer(i), mari și mici.

<Și pent>ru¹ mai mare cridință și întăr<i>tura, <am poruncit ci>¹nstitului și credin<ciosului>¹ boieriu<lui nostru, dum(nealui)>¹ Mihail [vel] logof(ă)t <să scrie>¹ și <să atirne pecetea noastră>¹ către aceast[r]ă <carte a noastră>¹.

S-a<u tălmăcit de>¹ Evloghie dasc<ăl, la leat 72>¹67 <1759> mai 16.

<Pe verso, însemnări ulterioare:> Iucșenii. Copie du<pă>¹ ispisocul l<ui>¹ Alexandru vod(ă), let 6961 <1453> mai <1>¹; Dumitru Savin; Suret al lui Iucșe; Nr. 213, iulie 23 — 1859.

Arh. St. Neamț, Colecția de documente și scrisori, Fond D. Constantinescu, sub dată. Traducere.

EDIȚII: Constantinescu, *Doc. mold. sec. XV—XVI*, p. 336.

¹ Loc ars și rupt.

² Greșit, în loc de „Duma Braevici“.

³ Greșit, în loc de „vor(nic)“.

31

1453 (6961) mai 31, Suceava.

Alecsandru v(oi)e v(o)d întărește dania părintelui său, Ilie v(oi)e v(o)d, carele au dat Mitropolii <din Suceava, a Sfântului Gheorghe>¹, țigani: pe Voico, Balt<ă>² și Roman, cu a lor săminție, adăugind și de la sine a lui Căliman sălaș, cu niamu lui.

Sociaava, 6961 <1453> mai 31 zile.

Arh. St. București, ms. nr. 527 (Condica Mitropoliei Moldovei), f. 67v.—68r. (nr. 12). Rez. din 1815.

Un rez. germ., cu datele de lună și zi: martie 5, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie, germ., de la sfârșitul sec. al XVIII-lea sau începutul sec. al XIX-lea după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 41.

Avind în vedere conținutul identic al celor două rezumate, posibilitatea de confuzie, oferită de scrisul slavon, a lunilor маи și маѣ(ѣ), cu ultimele litere suprascrise, precum și înregistrarea unui singur act în ambele piese arhivistice se poate considera că, în prima parte a anului 1453, cancelaria domnească nu a emis decât un singur document pentru țigani Mitropoliei de Suceava.

EDIȚII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 690 (rez. germ. și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 465 (rez. germ., după Popovici, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 261 (rez. rom., după Costăchescu), și p. 262 (rez. din 1850).

¹ Completat după *Index Żółkiewiensis*: „an die Suczawaer ... ad S<anc>tum Georgium“.

² Omis.

32

1453 (6961) iunie 12, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Ілєѣандръ воєвод(а), господаръ Земли Молдавскон. Зна<ме>¹нто чиним(ъ) нс сѣм(ъ) нашим(ъ) анстом(ъ), въ сѣм(ъ) кто на нъ оузрит(ъ) или его оуслышит(ъ) чтвчи, вже тоти исти<нем>¹ наши слугы, на нма Сима Твнслв, и Бѣлош(ъ) Хоржесквл(ъ), и Шефан(ъ) Твнслв,

и Ѡана² Хоржеску(ъ), <сл>¹ж<н>¹н нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ), мы, видѣше правнѹ и вѣрнѹ службою до нас(ъ), жаловали есми нх(ъ) ѡсобною на<шею>¹ м(н)л(о)стїю <н>¹ дали есми имъ, оу насен земли, едно село на Богданѣ, на нмѣ Хоржеци, цож(е) нх(ъ) ѡт<нина>³.

И також(е), <прї>¹иде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимъ бояръ Юка⁴, своею доброю волю, и продал(ъ) нмъ, ѡт(ъ) своего оурынка, е¹дно село на Богданѣ, на нмѣ Тунсеци, за ѿг злат(ъ). Тоє вѣсе в<ы>¹ш(е) писано⁵ да ест(ъ) нмъ оурынк(ъ) и съ вѣсѣм(ъ) доходом(ъ), н<мъ> р¹авно и дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, и оунычатоу(ъ) нх(ъ), и прѣоунычатоу(ъ) <нх(ъ)>¹, и прѣщвратоу(ъ) нх(ъ), и вѣсему нх(ъ) <роду>⁶, непорушенно¹ николже, на вѣки.

И хотар(ъ) тѣм(ъ) селом(ъ), по старому хотару, куда из вѣка ѡжи<в>⁷али.

И на то ест(ъ) вѣр<а>¹ нашего г(о)спод(с)тва, выше писаннаго Ялѣѡандра воевод(ы), и вѣра бояръ наших(ъ): вѣра пана Браевича дворника, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчула, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Ѡанѣ Пынтеч(а), вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Кости Ѡрыша, вѣр<а> п¹ана Костин Дан<лови>ча, вѣра пана <Ш>¹андра Хроловского⁸, вѣра пана Тадора Басковича, вѣра пана <Т>¹адора Монк<н>¹, вѣр<р>¹а пана Хо<дк>¹а Креще<вич>¹а, вѣра пана Мнка <Кралѣ>¹, вѣра пана Радоула Пыска, вѣра пана Гоїана, <вѣра пана>⁷ <Ялба>¹ спатаря⁹, <вѣра>¹ <пана>⁷ Козмича в<нст>¹ѣрника, <вѣр>¹а пана Ивана столника, вѣра <пана> Жѡр<ж>⁷ж<н> комис<а> и в<ѣр>¹а вѣсѣхъ <бо>¹аръ наших(ъ) молдавскы<х>, и в<ѣ>¹елных(ъ), и малых(ъ).

И по нашем(ъ) живот<ѣ>, кто⁷ <будетъ>¹ господаръ земли насен, ѡт(ъ) дѣ<т>¹ен <наш>¹х(ъ) <нан>¹ ѡт(ъ) братїи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племени, <буд<ы>>⁷ кто, кого <Б(о)г>¹ъ избѣ<рет>¹ быти, тот(ъ) цо бы нмъ не поруши<л>(ъ) нашего даданїа, але цо бы нмъ оутвѣр<дн>¹(ъ) <н> о<у>¹крѣпи<л>(ъ), зануже <дали есми>¹ нмъ за нхъ правовѣрнѹ службу.

И на болши крѣпостъ тому вѣсему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному пану, Мнѡхалу лог(о)ѡетву, писати[сати] и нашъ печат(ъ) привѣстити к сему листу нашему.

Писа Лука, оу Гоч(а)вѣ, въ лѣто <ѡц>¹а юн(їе) вѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, anume Sima Tunsulu, și Băloș Horgescul, și Ștefan Tunsulu, și Oană² Horgescul, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă <și>¹ le-am dat, în țara noastră, un sat pe Bogdana, anume Horgești, care le este lor ocină³.

Și, de asemenea, a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri Iuca⁴, de bunăvoie sa, și le-a vindut lor, din uricul său, un sat pe Bogdana, anume Tunseștii, pentru 83 de zloți. Toate acestea mai sus-scrise⁵ să le fie uric și cu tot venitul, lor deopotrivă și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților <lor>¹, și răstrănepoților lor și întregului lor <neam>⁶, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Braevici vornic, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Petru pircălab, credința panului Oană Pintece, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Costea Oriș, credința panului Costea al lui <Dan>¹, credința

panului Șandru de Hirău⁸, credința panului Tador al lui Vasco, credința panului <T>¹ador Moica, credința panului Ho<dc>¹⁰ al lui Cr<ețu>¹, credința panului Micu <Crai>¹, credința panului Radul Pisc, credința panului Goian, <credința panului>⁷ <Albu>¹ spătar⁹, <credința>¹ <panului>⁷ Cozmiță v<is-ti>¹er, <credința>¹ panului Ion stolnic, credința <panului Giur>⁷gea <comis>¹ și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, <și>¹ mari, și mici.

Iar după viața noastră, <bine>⁷ <va fi>¹ domn al țării noastre, din copiii noștri <sau>¹ din frații noștri sau din neamul nostru, <ori>⁷cine, pe cine îl va alege <Dumnezeu>¹ să fie, acela să nu le clinească dania noastră, ci să le-o întărească <și>¹ să le-o împuternicească, pentru că le-<am dat>¹, pentru slujba lor dreptcredincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Luca, la Suceava, în anul 6961 <1453> iunie 12.

Bibl. Acad., CXCIX/2. Orig., perg. (22,5 / 19,5 × 28,5/29,5 cm), șters și rupt la îndoiri, tăiat în partea de jos, pecete atirnată, pierdută.

O trad., din 1814 iunie 18, de Ion Stamatî fost mare pitar, ibidem, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 54—55. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/415.

EDIȚII: Ghibănescu, *Două doc.*, p. 85—86 (text slav și trad.); idem, *Surete*, I, p. 163—166 (text slav, cu data de zi: 2, și trad.); Antonovici, *Bogdana*, p. 3—6 (trad. cu data de zi: 2); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 467—469 (text slav., cu lista boierilor completată după doc. din 20 iunie 1453 și cu mențiunea că data de zi poate fi 2 sau 12, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 262—263 (trad.).

¹ Șters.

² În textul editat de M. Costăchescu și în trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Иван (și Ioan).”

³ În trad. din 1814: „ci esti a lor dreaptă ocină și moșie”; mărimea ștersăturii nu permite însă o astfel de întregire.

⁴ Toate literele, întărite ulterior; în trad. din 1814: Iuga, iar în confirmarea din 1546 martie 23 (v. *D. I. R.*, A, XVI, I, p. 423): „Ilca”, așa cum pare să fi fost scris și în aceste doc., întrucât, înainte de ю, se află o linie verticală care ar putea proveni de la un и (decî ю a rezultat, în acest caz, din întărirea greșită a lui и).

⁵ De la Тунсеѣни (Tunseștii), pînă aici, scris mai strîns, cu altă cerneală.

⁶ Omis.

⁷ Rupt.

⁸ Probabil greșit, în loc de Дорогоуиского (de Dorohoi).

⁹ În textul editat de M. Costăchescu, între Голана (Goian) și Козмица (Cozmița) se află numele a încă 4 boieri; mărimea spațiului rupt și șters nu permite însă o astfel de întregire.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Ілѣѡандрь воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменито чинил(а)¹, ис(а) сѣмь нашихъ листомь, въсѣмь кто на немь оузреть ани бо его чтѣчи оуслышитъ, вже тотъ истинны и почесны и нашъ вѣрны болярин(а), пань Мнѣхано логофеть, словжилъ переже с(в)а)топочившимъ передкомь нашимъ право и вѣрно, а дѣнес(а) намь служит(а) и придесть право и вѣрно, яко присны хр(а)стїанин(а). Того радї, мы, видѣвше его правнїю и вѣрнїю² служебю до нас(а), жаловали есмо его особено нашею м(н)л(о)стїю и даемь и дали есми ему село, оу нашемъ земли, оу Молдавскон: едно село на Бнстрїцѣ, на имѣ Ловчи

нашн, що сѣть поннже торгѣ вт(ѣ) Короченева Каменѣ, щож(ѣ) мы нх(ѣ)³ самн даан вт(ѣ)мннѣ за его село, за Чумалеши, що сѣт(ѣ) на Серетѣ.

И також(ѣ), потвержаемъ ему его села и выслуженна и втнны правы щож(ѣ) нмаеть вт(ѣ) нашнх(ѣ) передков(ѣ): на Ревтѣ, на нмѣ Прокопѣне, и сѣ мнном(ѣ), и Извншча, и сѣ паснкамн що к тым(ѣ) селам(ѣ) прнслѣшалн и прнслѣхают(ѣ), и, поннже Ревтомѣ, оу Бнлон Крѣннчн, гдѣ слнл, и, повыше нашего города Хотннл, едно село над(ѣ) Ннстрн, на нмѣ Рашковцн, що нх(ѣ)³ купнл(ѣ) за свон товар(ѣ) правы, а другое село, подлн Снмтннл, на нмѣ Гаврнловцн, и, выше вт(ѣ) Боуднлчн, на нмѣ половннл Шнровцн, що нх(ѣ)³ купнл(ѣ) вт(ѣ) Шендрнкн.

И еше прѣнде прѣд(ѣ) намн и прѣд(ѣ) нашнмн боары пан(ѣ) Петрѣ Гвднч(ѣ) и сын(ѣ) его, Пѣцко, и зѣт(ѣ) его, пан(ѣ) Шандро, и продаан едно село, що ест(ѣ) на Молдавѣ, на нмѣ Бернжане, оушн трн кѣты, нашему вѣрному боарнну, пану Мнхлану логофету, по нх(ѣ) доброму⁴ пронзволеннѣ, за сто и за м̃ золотых(ѣ). И заплатнл(ѣ) пан(ѣ) Мнханло оусе перед(ѣ) намн, а внн даан свое прнзнане перед(ѣ) намн, що нмалн на тое село вт(ѣ) нашнх(ѣ) передков(ѣ), пану Мнханану логофету. Ино, мы, вндѣвшѣ нх(ѣ) доброе пронзволенне, а мы такожѣ даан пану Мнханану тое село, Бернжане, а бы ему вт(ѣ) нас(ѣ) оурнк(ѣ), оушн трн кѣты.

И також(ѣ), потвержаемъ ему его праваа села що нх(ѣ) купнл(ѣ), за свон правы пнмѣзн, вт(ѣ) пана Баны Пышка и вт(ѣ) его жоны, вт(ѣ) Ранчнновы сестры, на нмѣ: двор ннжнн Нлгоевѣ⁵, що ест(ѣ) на Серетѣ, а другое село повыше вт(ѣ) двора, на нмѣ Прѣтѣношн, а другаяа села на другомн сторонѣ Серета, на нмѣ: Побрата, и Бернндеецн, и Бале Сѣкѣ и Хлч(ѣ), а другое село, подлн Котнарѣ, на нмѣ Жвлевцн.

Тое оусе выше писанное да ест(ѣ) пану Мнханану, вт(ѣ) нас(ѣ), оурнк(ѣ), сѣ оушнмѣ доходом(ѣ), ему и дѣтемѣ его, и братнамѣ его, пану Думѣ и⁶ пану Тадору, и оушнчатом(ѣ) нх(ѣ), и праоушнчатом(ѣ) нх(ѣ), и прашнрѣтом(ѣ) нх(ѣ) и вѣсему роду нх(ѣ), непорѣшено ннколнже, на вѣкн вѣчныл.

И хотарѣ тѣмѣ селом(ѣ) вѣсѣмѣ да ест(ѣ) по оушнмѣ нх(ѣ) старымѣ хотарем(ѣ), кѣда нз вѣка оужнвалн.

И на то ест(ѣ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго Ялѣжандра коеводы, и вѣра нашнх(ѣ) боарѣ: вѣра пана Думы Браевнча дворннка, вѣра пана Манвнла Хотннског(о), вѣра пана Станчѣла, вѣра пана Банчана, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Баны Жвнчча, вѣра пана Костѣ Орыша, вѣра пана Братѣла, вѣра пана Козмы Шандровнча, вѣра пана Костѣ Дановнча, вѣра пана Тадора Каскана, вѣра пана Данчѣла прѣкалаба, вѣра пана Шандра вт(ѣ) Дорогонѣ, вѣра пана Ялѣа спѣарѣ, вѣра пана Тадора Монкн, вѣра пана Ходка Крецѣна, вѣра пана Радѣла Пнска, вѣра пана Голна, вѣра пана Жвржа Гѣоурнча, вѣра пана Петра Мѣкнмова, вѣра пана Юрна Мнханлашевнча, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Петра Скврѣла, вѣра пана Козмы внстнарннка, вѣра пана Ивана столннка, вѣра пана Жвржн колнса и вѣра оушнх(ѣ) нашнх(ѣ) [нашнх(ѣ)] боар(ѣ) молдавскнх(ѣ), и вѣлнкнх(ѣ), и малых(ѣ)⁷.

И по нашем(ѣ) животѣ, кого Б(о)гѣ нзберет(ѣ) бытн г(о)сп(о)дарем оу нашнх(ѣ) землн, вт(ѣ) дѣтен нашнх(ѣ) нлї вт(ѣ) нашего племѣне нлї пак(ѣ) боуд(н) кто бѣдет(ѣ), тот(ѣ) а бы нмѣ не порѣшнл(ѣ) нашего дааннл и потвѣрждѣннл, але а бы ему оутвѣрднл(ѣ) и заплснл(ѣ), заннж(ѣ) есмн ему даан за его вѣрнѣю слѣжбоу и статочнѣю прнмѣзнѣ.

И на болшее потѣвѣрждѣнне томѣ оусемѣ быше писанномѣ, велѣлн есмн слѣсѣ нашему, Тадору Прѣдановнчу, писатн и печат(ѣ) нашѣ прнѣѣснтн к семѣ нашему ннствѣ.

Пнс(а) оу Сочавѣ, в(ѣ) лѣт(о) \times $\overline{u\dot{z}a}$, м(ѣ)с(ѣ)ца юн(їа), $\tilde{\kappa}$.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat și cinstit și credincios boier al nostru, pan Mihail logofăt, a slujit mai înainte sfintrăposaților noștri înaintași drept și credincios, iar astăzi ne slujește și ni se arată prieten drept și credincios, ca un adevărat creștin. Pentru aceea, noi, văzind dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și îi dăm și i-am dat satele, în țara noastră, în Moldova: un sat pe Bistrița, anume Vinătorii noștri, care sînt mai jos de tirgul de la Piatra lui Crăciun, pe care noi înșine i-am³ dat în schimb pentru satul lui, pentru Ciumălești, care sînt pe Siret.

Și, de asemenea, îi întărim satele lui și vislujenia și ocinile drepte pe care le are de la înaintașii noștri: pe Răut, anume Procopeni, și cu moară, și Izbișcea, și cu prisăcile care au ascultat și ascultă de aceste sate, și, mai jos pe Răut, la Fintina Albă, unde sînt satele, și, mai sus de cetatea noastră Hotin, un sat pe Nistru, anume Rașcăuți, pe care i-a³ cumpărat cu banii săi drepti, și alt sat, lângă Sneatin, anume Gavrilăuți, și, mai sus de Budilcea, anume jumătate din Șirăuți, pe care i-a³ cumpărat de la Șendrică.

Și încă a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri pan Petru Hudici și fiul său, Iațco și ginerele său, pan Șandro, și au vîndut un sat, care este pe Moldova, anume Verijani, toate trei cătunele, credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, de bunăvoia lor, pentru o sută și pentru 40 de zloți. Și a plătit pan Mihail totul înaintea noastră, iar ei au dat înaintea noastră privilegiul lor, pe care l-au avut de la înaintașii noștri pe acest sat, panului Mihail logofăt. De aceea, noi, văzind bunăvoia lor, și noi, de asemenea, am dat panului Mihail acest sat, Verijani, să-i fie de la noi uric, toate trei cătunele.

Și, de asemenea, îi întărim satele lui drepte, pe care le-a cumpărat pe banii săi drepti de la pan Oană Pișco, și de la soția lui, sora lui Raicu, anume: curtea de jos a lui Neagoe⁵, care este pe Siret, și alt sat mai sus de curte, anume Părtănoși, și alte sate de cealaltă parte a Siretului, anume: Pobrata, și Berindeești, și Valea Seacă și Heci, și alt sat, lângă Cotnari, anume Giulești.

Toate acestea mai sus-scrise să fie panului Mihail, de la noi, uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, pan Duma și⁶ pan Tador, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acestor sate să fie după toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri; credința panului Duma al lui Brae vornic, credința panului Manuil de Hotin, credința panului Stanciul, credința panului Baicean, credința panului Petru pircălab, credința panului Oană Julici, credința panului Coste Orîș, credința panului Bratul, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Tador Vascan, credința panului Danciul pircălab, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Albu spătar, credința panului Tador Moica, credința panului Hodco Crețeanu, credința panului Radul Pisc, credința panului Goian, credința panului Giurgiu Găurice, credința panului Petru al lui Iachim, credința panului Iurie al lui Mihăilaș, credința panului Petru Ponici, credința panului Petru Scurtul, credința panului Cozma vistier, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri [noștri] moldoveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși oricine va fi, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le scrie, pentru că i-am dat, pentru dreapta lui slujbă și prietenia statornică.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre, Tador al lui Prodan, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scriș la Suceava, în anul 6961 <1453>, luna iunie, 20.

Archiwum Głównie Akt Dawnych—Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 381. Orig., perg. (38 × 47,5 cm), pecete (diam. 7,7 cm) atirnată, șnur de mătase roșie și albastră; legenda: † Печать Іуа(на) Ілѣксандра коєвѣдѣ господарѣ Зѣман Молдавскон.*.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/65, și două copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 56—59 (după orig.) și f. 60—63 (după Уляницкій, v. EDIȚII). Alte foto., la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, 1/78 a și b, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/416 a și b.

EDIȚII: Уляницкій *Материалы*, p. 81—82 (text slav prescurtat); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 76—78 (trad., de N. Beldiceanu, după Уляницкій); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 471—475 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 263—264 (trad.).

¹ ч, făcut deseori ca v.

² v, greu de diferențiat aici și uneori mai jos de 8.

³ Acordul pronumelui se face cu forma plurală a numelui satului.

⁴ În loc de дозрюю.

⁵ Adică: <unde este> curtea de jos a lui Neagoie.

⁶ n adăugat ulterior, între t și n.

⁷ Omis.

† М(н)л(о)стїю в(о)жією, мы, Ілѣксандръ коєвода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Зѣман Молдавскон. Чинимъ знаменито нс сѣмъ лнстомъ нашнмъ(ъ), вѣсѣмъ кто на нѣ ззрнтъ(ъ) наі его сслышитъ(ъ) чтвчн¹, вже бл(а)гопронзволи г(о)спод(а)ство мн, нашнмъ(ъ) бл(а)гымъ(ъ) пронзволенїемъ н ч(н)стнмъ н с(вѣ)тлнмъ(ъ) ср(ъ)д(ъ)цѣмъ, н оучннлн есмо вѣ зад(у)шн с(вѣ)топочївшнхъ(ъ) роднтелемъ(ъ) нашнмъ н за наше здравїе н дади есми сес(ъ) лнст(ъ) нашъ оучнмъ(ъ)² людемъ(ъ) монастырю шт(ъ) Городннка, надеже(е) ест(ъ) храмъ(ъ) ческ(т)у³наго н животворнщаго Бѣздвиженне Кр(ъ)ста, а на нмѣ людемъ(ъ) шт(ъ) Балосннѣнцн, н потверднлн есмо нмъ(ъ) даанїе⁴ нашнхъ(ъ) предковъ(ъ), на то іако да нмаютъ(ъ)⁵ слободу на вѣкн, ш вснмъ(ъ): да не дадвт(ъ) данъ(ъ), нн посадѣ, нн подѣводѣ, нн нанша, нн на маннохъ(ъ) нашнхъ(ъ) да не робѣтъ, нн⁶ на городъ(ъ), нн на сторожн да не ходѣт(ъ), нн горщннн шт(ъ) свннн да не⁷ дадѣт(ъ), нн десѣтннн шт(ъ) [в]п<ч>³ел, нн вно да не возѣт(ъ) тоты людї, а нн нное ннкторое наше даанне н слѣжбы да не нмают(ъ) тѣ тѣхъ(ъ) людї на вѣкн, нн ѣ вонско да не ходѣт(ъ) нколн.

Такоже(е), ѣ тоє село, ѣ Балосннѣнцн, да не нмаютъ(ъ) ходїтн нн глобннцн, нн прнпѣшарн, нн вєслнхарн, нн перерѣбцѣ; ннкакы зрѣдннкъ(ъ) нн свднтн тнхъ(ъ) людї, а нн глобн не братн нс ннхъ(ъ), а нн третннн⁸, а нн нное ннщо, нн з<д>⁹¹⁰ которомъ(ъ) днѣ, нн ш велнкомъ(ъ), нн ш маломъ(ъ). Тоє вѣсе да ест(ъ) нмъ(ъ) непорвшено, <на>¹⁰ вѣкн¹¹, нн v чѣмъ(ъ).

І на то ест(ъ) вѣра г(о)спод(а)ства м(н)¹², выше писаннаго Ілѣксандра коєвды, н вѣра вѣсѣхъ вѣмѣръ нашнхъ(ъ), велнкнхъ(ъ) н малнхъ(ъ).

И КТО СМ ПОКШЕНТ(Ъ) ПОРШНТИ НМ(Ъ) ДДАНІЕ Г(ОСПОД)СТВО МН, ТАКОВН
ДА ЕСТ(Ъ) ПРОКЛАТ(Ъ) УТ(Ъ) Г(ОСПОД)А Б(ОГ)А Н УТ(Ъ) ВЪСАХ(Ъ) С(ВЛА)ТЫХ(Ъ).
Також(е), н ут(Ъ) нас(Ъ) нмает(Ъ) вндѣти на себѣ казнѣ н ворію.

И на БОЛШЕЕ ПОТВЕРЖДЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЪШЕ ПИСАННОМЪ, ВЕЛѢЛИ ЕСМН ЖИ-
ПАНУ МНХАНЪС ЛОГОФЕТЪС ПРНЕВѢСНТИ НАШУ ПЕЧАТ(Ъ) К СЕМУ ЛНСТЪ НАШЕМЪ.

Пис(а) Булаш(ъ), 8 Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣто хщѣд, м(ѣ)с(а)ца іюліа, н д(а)-
нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Mol-
dovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră
și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposăților
părinților noștri și pentru sănătatea noastră și am dat această carte a noastră
tuturor oamenilor mănăstirii de la Horodnic, unde este hramul Înălțarea cin-
stitei și de viață făcătoarei cruci, și anume oamenilor din Balosinăuți, și le-am
întărit dania înaintașilor noștri, pentru aceea ca să aibă slobozenie în veci,
de toate: să nu dea dare, nici posadă, nici podvodă, nici iliș, nici la morile
noastre să nu lucreze, nici la cetate, nici la strajă să nu meargă, nici gorștină
din porci să nu dea, nici desetină din albine, nici vin să nu care acești oameni,
și nici oricare altă dare și slujbă a noastră să nu aibă acești oameni în veci,
nici la oaste să nu meargă niciodată.

De asemenea, în acest sat, în Balosinești, să nu aibă a umbla nici glob-
nici, nici pripășari, nici osluhari, nici pererubți; nici un fel de dregător să nu-i
judece pe acești oameni, și nici gloabă să nu ia de la dinșii, și nici tretină și
nici nimic altceva, <pentru>¹⁰ nici un fel de faptă, nici pentru mare, nici
pentru mică. Toate acestea să le fie lor neclintit, întru nimic, <în>¹⁰ veci¹¹.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru
voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar cine s-ar încumeta să le clinească dania domniei mele, unul ca
acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și de toți sfinții. De asemenea, și
de la noi va vedea asupra lui pedeapsă și urgie.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit
jupanului Mihail logofăt să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Suceava, în anul 6961 <1453>, luna iulie, 8 zile.

Bibl. Acad., LXXXV/43. Orig., perg. (16 × 22 cm), pecete atirnată, pierdută,
șnur de mătase roșie și cafenie.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXXVIII/6, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms.
nr. 5 234, f. 64—65. Alte foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr.
57 a, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/417.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 44 (facs.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 491—493 (text
slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 265 (trad.).

¹ ы, făcut peste tot ca v.

² În textul editat de M. Costăchescu, greșit: *монн(ъ)*.

³ Omis.

⁴ *нѣ*, adăugat între rinduri, de aceeași mină.

⁵ *ю.ѣ*, transformat din *ѣ.ѣ*.

⁶ *нн*, adăugat între rinduri de aceeași mină.

⁷ *ѣ*, omis inițial, scris peste *ѣ*, care a fost repetat.

⁸ În textul editat de M. Costăchescu: *р ... нѣ*.

⁹ În același text, greșit: *нн*.

¹⁰ Șters.

¹¹ În textul editat de M. Costăchescu și în traducerea din *D. I. R.*, A, I, s-a citit, în plus, *вѣчныи* (vecilor), cuvânt inexistent în orig.

¹² , scris deasupra lui *ра* ; în textul editat de M. Costăchescu, *м(н)* a rămas necitit; iar în traducerea din *D. I. R.*, A, I, s-a indicat greșit: „loc șters“.

35 1453 (6961) iulie 20, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Ілєѣандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Зємлі Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито нє сѣмъ(ъ) лнсто<мъ>¹ нашимъ(ъ), вѣсѣмъ(ъ) кто на нѣ сзрѣтъ нлн єго слышнтъ(ъ) чѣсчн, шже бл(а)гопронзволн г(оспод)ство мн, бл(а)гымъ(ъ) нашимъ(ъ) пронзволеніємъ н ч(н)стимъ н свѣтанмъ ср(ѣдѣ)цемъ(ъ), н далн н потвєрднлн єсми монастырю нашємъ(ъ) вт(ъ) Нѣмца, ндєжє єст(ъ) храмъ(ъ) Бѣзнес(є)ніє г(оспод)а в(о)г(а) н сплс(а) нашєго, І(сус)ѹ Х(рист)а, татарн, на нмѣ: Пантл н Жсржл н Івнтъ, а бѣ былн монастырю нашємъ(ъ) вышє писанномъ оу(ч)нкъ(ъ) н сѣ счмъ(ъ) дох(о)домъ(ъ), непорвшено ннколнжє, на вѣкы.

І на то єст(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, вышє писаннаго Ілєѣандра воеводы, н вѣра нашнхъ(ъ) боярѣ: вѣра пана Дємн Браєвнча дворннка, вѣра пана Манонла Хотн<н>²ского, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Івана Банчанєла, вѣра пана Пєтра прѣкалаба, вѣра пана Ёанн Пынтеча, вѣра пан<а> Козмн<ъ>² Шандровнча, вѣра пана Костн Ёрыша, вѣра пана Костн Дановнча, вѣра пана Тадора Басковнча, вѣра пана Братєла<а>, вѣра па>²на Тадора Мончєскєла, вѣра пана Радєла Пнска, вѣра пана Ілєєла спатарѣ, вѣра пана Пєтра постєлннка, вѣра пана>² Гоанн чашннка, вѣра пана Козмн<ъ>³ внстнѣрннка, вѣра пана Івана столннка, вѣра пана Жсржн комнса н вѣра <вѣсѣхъ(ъ) боярѣ>² нашнхъ(ъ), велнknхъ(ъ) н малыхъ(ъ).

І по нашємъ(ъ) жнкотѣ, кто бѣдєтъ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашєн зємлн, вт(ъ) дѣтєн нашнхъ(ъ) нлн вт(ъ) нашє<о> плємє>²нє, бѣд(н) кто, кого Б(о)гъ нзбєрєт(ъ) г(о)сп(о)д(а)рємъ(ъ) бытн оу(ч) нашєн зємлн, в Молдавскон, тотъ(ъ) цю бѣ нє порвнл(ъ) нашєго ддані<а>, алє цю>² бѣ втвєрднлъ н скрѣплл(ъ).

І на болшєє потвєрдєніє томѹ вѣсємѹ вышє писанномѹ, велѣлн єсми на-ш<ємѹ> вѣр>²номѹ панѹ, Мнханаѹ логофєтѹ, писатн н прнвѣснтн нашѹ печатѣ к сємѹ лнстѹ нашємѹ.

Пнс(а) Бѹ<а>²па<шъ>², в Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѹ $\overline{x\text{сц}44}$, м(ѣ)с(ѣ)ца юл(їа), $\tilde{\kappa}$ д(к)нѣ.

<Pe verso, adresa:> † Мо<на>стырю Нємєцкомѹ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am dat și am întărit mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Înălțarea domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, tătarii, anume: Pantea și Giurgea și Ion, ca să fie mănăstirii noastre mai sus-scrise uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae vornic, credința panului Manoil de Hoti<n>², credința panului Stanciul, credința panului Ion Baiceanul, credința panului Petru pircălab, credința panului Oană Pîntece, credința panului <Cozma>² al lui Șandru, credința panului Costea Oriș, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Tador al lui Vasco, credința panului Bratul, <credința pa>²nului Tador Moicescul, credința panului

Radul Pisc, credința panului Albul spătar, credința panului Petru posteln<ic, credința panului>² Goian ceașnic, credința panului Cozma vistier, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comis și credința <tuturor boierilor>² noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu clinească dania noastră <ci>² să i-o întărească și să i-o împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vu<1>²pa<ș>², la Suceava, în anul 6961 <1453>, luna iulie, 20 zile.

<Pe verso, adresa:> † Mănăstirii Neamț; <și alta, tîrzie:> 2 tătari: Pinteia și Jurgea.

Arh. St. București, D. S. Moldova, 14. Orig., perg. (20,5 × 29 cm), rupt în partea dreaptă, pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 67—68, și o foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/418.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 493—495 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 265—266 (trad.).

¹ Omis.

² Rupt.

³ „, cu barele verticale apropiate în partea superioară, ca la „.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Ілєѡандръ боекѡда, госпѡдаръ Землн Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито нс сѣмъ(ъ) лнстомъ(ъ) нашимъ(ъ), вѣсамъ(ъ) кто на нъ(ъ) оуѡрнтъ(ъ) нан ег(о) чтоуѡн оуслышнтъ(ъ), вже тотъ(ъ) истиннын слоуга нашъ(ъ), панъ(ъ) Косте Браннчъ(ъ), прїнде прѣдъ(ъ) намн н прѣдъ(ъ) нашимн боере, своею доброю волею н своимъ(ъ) добрымъ(ъ) оумысломъ(ъ), н продалъ(ъ) свое село, свою правѣю штчннѣ, на нмѣ Ісжане, що сѣтъ(ъ) поннже Рнпоужннцн, на Прѣтѣ; а продалъ(ъ) нхъ(ъ)¹ панѣ Бнтолтѣ, за чотырн ста златн тоуѡрецкыхъ(ъ), съ всымн хотармн н съ вснмъ(ъ) правомъ(ъ), ннчого собѣ не вставлѣючн а нн блнжнмн(ъ) своимъ(ъ).

Тѣмъ, мы, вндѣвше доброю нхъ(ъ) волю к томѣ н правѣю заплатѣ, даемъ(ъ) н далн есмо нашемѣ вѣрномѣ боярннѣ, панѣ Бнтолтѣ, тоє выше писанное село, на нмѣ Ісжаны, що бы емѣ оуѡнкъ(ъ), съ вснмъ(ъ) дохѡдомъ(ъ), емѣ н дѣтемъ(ъ) егѡ, н оуѡнѣчатомъ(ъ) егѡ, н прѣоуѡнѣчатомъ(ъ) егѡ, н прѣшчюратомъ(ъ) егѡ н вѣсемѣ родѣ егѡ, непорѣшено ннколн, на вѣкн.

І хотаръ томѣ выш(е) писанномѣ селѣ, съ вѣсмн старымн хотармн, кѣда нз вѣка вжнвалн, нсѣ вснхъ(ъ) сторонъ(ъ).

І на то естъ(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выш(е) писаннаго Ілєѡандра боекѡды, н вѣра боеарѣ нашнхъ(ъ): вѣра пана Ісмы Браевнча дворннка, вѣра пана Станчоула, вѣра пана Косте прѣкалаба н брата ег(о), пана Петра, вѣра пана Бланчана, вѣра пана Баны Жоуланча, вѣра пана Ілєа спатарѣ, вѣра пана Радѣла Писка, вѣра пана Гѡмна, вѣра пана Данчоула прѣкалаба, вѣра пана Косте Ѡрыша, вѣра пана Козмы Шандровнча, вѣра пана Косте Дановнча, вѣра пана Шандра спатарѣ,

вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Монки, вѣра пана Жѣржи Гѣоурича, вѣра пана Петрика постелиника², вѣра пана Жѣржики комнса и вѣра вѣсѣх(ъ) наших(ъ) богаръ молдавских(ъ), великихъ же и малых(ъ).

И по нашем(ъ) жикотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(ода)рѣ оу нашем(ъ) земан, ѡт(ъ) дѣтен(ъ) наших(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) племени, бѣд(и) кто, ког(о) б(о)г(ъ) избере-т(ъ) быти, тот(ъ) цю бы не порѣшил(ъ) наша потвержденїа, записы и даїїа.

И на боушее потвержденїе томъ вѣсемъ выш(е) писанномъ, велѣли есмо слѣсѣ нашемъ, Мнѣхана(с) лог(о)фет(с), пис(а)ти и печат(ъ) нашъ привѣстити к семъ листу(у) нашемъ.

Лѣка писа, в(ъ) лѣт(о) 7324, сеп(тем)брїе, 3 ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Coste Vranici, a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, de bunăvoie sa și cu gândul său bun, și a vîndut satul său, dreapta sa moștenire, anume Lujani, care sînt mai jos de Ripujinți, pe Prut; și i-a¹ vîndut panului Vitolt, pentru patru sute de zloți turcești, cu toate hotarele și cu tot dreptul, neoprin-ду-și nimic lui și nici rudelor sale.

De aceea, noi, văzînd buna lor voie pentru aceasta și plată dreaptă, dăm și am dat credinciosului nostru boier, pan Vitolt, acest sat mai sus-scris, anume Lujani, ca să-i fie uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, neclintit nicio-dată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac, din toate părțile.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexan-dru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae vornic, credința panului Stanciul, credința panului Coste pircălab și a fratelui său, pan Petru, credința panului Baicean, credința panului Oană Julici, cre-dința panului Albu spătar, credința panului Radul Pisc, credința panului Goian, credința panului Danciul pircălab, credința panului Coste Oriș, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Coste al lui Dan, credința pa-nului Șandru spătar, credința panului Tador Vascan, credința panului Moica, credința panului Giurgiu Găurice, credința panului Petrică postelnic², cre-dința panului Giurgică comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clinească întărirea, înscrisul și dania noastră.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre, Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Luca, în anul 6961 <1453>, septembrie, 7 zile.

Archiwum Głównie Akt Dawnych — Varşovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 369. Orig., perg (33 × 27,5 cm), pe-cete mică (diam. = 1,5 cm), atîrnată, şnur de mătase roşie; legenda: † М...⁴ Мнѣхана(с).

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/66, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 69—70. Alte foto., la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia; I/66, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/419 a, b. †

¹ Acordul pronumelui, făcut cu forma de plural a numelui satului.

² De la *постылинка* în continuare, scris mai mărunț și cu altă pană.

³ Așa în inscripție.

⁴ Indescifrabil.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Ілѣѣандръ воєвода, господаръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ) не самъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ(ъ), всамъ(ъ) кто на ни оуэрихъ(ъ) ани бо его чѣтоу(ч)ни оуслышитъ(ъ), кому(у)же то треба б(о)удетъ(ъ), вж(е) бл(а)гопронзволи г(оспод)ства ми бл(а)гымъ(ъ) пронзволеніемъ(ъ) и далн есми и потврѣданн, и вт(ъ) нас(ъ), дааніе нашихъ(ъ) с(вѣ)топочившихъ(ъ) предковъ(ъ) с(вѣ)томоу манастирю вт(ъ) Молдавицѣ, да нмаютъ(ъ) вт(ъ) нас(ъ) три возы тарканн велнкхъ(ъ) оу все земли г(оспод)ства ми: и по трѣгомъ(ъ) и селамъ(ъ), и по оуцхъ(ъ) болѣтахъ(ъ) и взерахъ(ъ), и по оуцхъ(ъ) мытахъ(ъ) и по оуцхъ(ъ) вкнахъ(ъ) солн. Гдѣ колн нмвмъ(ъ)¹ покластн на тыхъ(ъ) три возы или рыбѣ или солн или алыка или иного трѣговлѣ, що ест(ъ) храни с(вѣ)томоу манастирю и с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн², вездѣ, по оуцхъ(ъ) мѣстахъ(ъ), с тимн три возы прѣити³ свободно, и доброволно и безааен⁴, и по оуцмъ(ъ) бродамъ(ъ), а мыта не того, къ оуцег(о), що бы не платилн нгдѣ всен земли г(оспод)ства ми, или б(о)удетъ(ъ) проданон мнто или бодетъ(ъ) непроданон. І такнж(е), колн мѣдв привезѣт(ъ) вт(ъ) свонхъ(ъ) паснкъ, а бы не платилн мыта ни оу Асохъ(ъ) ни нндѣ нгдѣ⁵, ни бродиннѣ що бы не платилн ни оу которог(о) брода. Тоѣ все внше писанное да ест(ъ) нм(ъ), с(вѣ)томоу манастирю и с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн, вт(ъ) нас(ъ), оурикъ(ъ), непорѣшено ннколн, на вѣкн.

І кто бы сѣ покоушитъ(ъ), вт(ъ) нашихъ(ъ) бояръ или вт(ъ) нашихъ(ъ) мытницн или [ни] буд(ъ) какын наш(ъ) оуридинк(ъ), да оусхочетъ(ъ) сего нашег(о) дааніа и потврѣженіа, престанити и оузѣти не тнхъ(ъ) три возы цр(ъ)к(ъ)винхъ(ъ), х(о)те чинѣ за пол(ъ) гроша, тот(ъ) ест(ъ) нам(ъ) протнвннк(ъ) и листоу нашемѣ прѣстѣпникъ и мы самн, того истинног(о), х(о)чемъ(ъ) показнти его нем(н)лостнчно.

І на то ест(ъ) вѣра выше писаннаг(о) г(оспод)ства ми, Ілѣѣандра воєвод(ы), и вѣра оуцхъ(ъ) бояръ г(оспод)ства ми, велнкхъ(ъ) и малыхъ(ъ).

І на б(о)ушен крѣпост(ъ) выше писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ Мнханаѣ писати и печатъ нашу прнвѣстити к сѣмѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) Петръ, с Сѣчавѣ, в(ъ) лѣт(о) \times $\overline{\text{сц}}$ $\overline{\text{ѡ}}$ сеп(теврїе) $\overline{\text{л}}$.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cui îi va fi aceasta de trebuință, că a binevoit domnia mea cu bunăvoință și am dat și am întărit, și de la noi, dania sfîntrăposăților noștri înaintași sfintei mănăstiri de la Moldovița, să aibă de la noi trei care mari scutite în toată țara domniei mele: și prin târguri și sate, și pe la toate bălțile și iezelele, și pe la toate vămile și pe la toate ocnele de sare. Oriunde vor încărcă în aceste trei care sau pește sau sare sau mere sau altă tirguială, care este hrana sfintei mănăstiri și sfintei biserici², peste tot, în toate locurile, să treacă cu aceste trei care slobod, și în bunăvoie și fără piedecă, și pe la toate vadurile,

iar vamă din aceasta, pentru orice⁶, să nu plătească nicăieri în toată țara domniei mele, sau de va fi vama vindută sau de va fi nevîndută. Și, de asemenea, cînd vor aduce miere de la prisăcile lor, să nu plătească vamă nici la Iași, nici nicăieri altundeva, nici brodină⁷ să nu plătească la nici un fel de vad. Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor, sfintei mănăstiri și sfintei biserici, de la noi, uric, neclintit niciodată, în veci.

Iar cine s-ar încumeta, din boierii noștri sau din vameșii noștri sau [sau] oricare dregător al nostru, să treacă peste această danie și întărire a noastră, să oprească și să ia din aceste trei care ale bisericii, chiar preț de o jumătate de groș, acela ne este nouă potrivnic și călcător al cărții noastre și noi înșine, pe unul ca acela, îl vom pedepsi fără milă.

Iar la aceasta este credința domniei mele mai sus-scrise, Alexandru voievod, și credința tuturor boierilor domniei mele, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan Mihail să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru, la Suceava, în anul 6961 <1453> septembrie, 30.

După Станівецький, *Дві грамоти*, p. 18. Facs. după orig., perg. (24 × 27 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și verde; actul se păstrează în Arh. de Stat a regiunii Cernăuți (R.S.S. Ucraineană), fond. 1 023, op. 1, nr. 27, f. 1.

Text slav în lectura editorului, *ibidem*, p. 18—19. O foto., după același facs., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/420.

ALTE EDIȚII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64 (rez. germ., după orig. sau după o copie slavă, cu data greșită: 1453 ianuarie 1 — vezi, mai jos, comentariul); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 441 (rez. rom., după Wickenhauser); Balan, *Două doc.*, p. 460—462 (text slav., după orig., și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 256 (rez. rom., după Costăchescu) și p. 267—268 (trad., după Balan), considerate ca două documente distincte.

Eroarea de lectură a lui Wickenhauser: „ianuarie 1”, în loc de „septembrie 30”, este evidentă. Atît numele lunilor cît și cifrele datelor de zi: $\text{гн(а)р(е) } \tilde{\Delta}$ și $\text{сн(т)ср(е) } \tilde{\Delta}$, se pot lesne confunda în scrisul slavon; conținutul documentului rezumat de Wickenhauser este identic cu cel al actului din 30 septembrie; în sfîrșit, autorul nu a cunoscut decît o singură scutire acordată de Alexandrel mănăstirii Moldovița în anul 1453.

¹ Așa în orig.

² După цр(а)к(а)н (biserici), în orig., un spațiu liber.

³ În textul editat de Th. Balan: прѣ н ...

⁴ În loc de снз за фанн .

⁵ În textul editat de Th. Balan: нн фанн .

⁶ În trad. lui Th. Balan expresia не того кѣ оуцего a fost redată: „din toate acelea”, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „din acestea, pentru toate”.

⁷ În aceleași ediții: „o plată” și, respectiv, „o brodină”.

Uric sirbăscu de la Alecsandru vodă, din vălet 6961 <1453> octomvrie 22, scriind că au miluit pre adevărată slug(ă) Ivan Arbure¹ cu un sat, anume Leucușenii, pe Birlădzăl, und(e) i-au fost casa lui, și, piste Birlădzăl, poieni².

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fond. Spiridonie, LIII/21 (Moșia Băcești). Rez., într-o copie după mărturia hotarnică din 7254 <1746> august 5, pentru satul Armășeni și pentru Valea Ringoei, pe Birlăzel.

EDIȚII: Ghibănescu, *Ispisoace*, IV, 2, p. 71 (rez. din Fond. Spiridonie); idem, *Surete*, XXIV, p. 162 (rez. cu data de an greșită: 6900, într-o altă copie a aceleiași mărturii hotarnice, care se afla în „Condica Stinca Roznovanului, caet XLIV⁴”); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 499 (rez. din Fond. Spiridonie); *D. I. R.*, A, I, p. 268 (rez., după Costăchescu).

¹ Desigur, lectură greșită, pentru „Marmure”, arătat în doc. din 1467 (6975) ianuarie 10 ca stăpîn în Mărmureni, și ai cărui descendenți vor fi menționați frecvent, în secolul al XVII-lea, în satele din jurul Leucușenilor (Băcești: *D. I. R.*, A, I, XVII, vol. I, p. 15; Gîrcini: *ibidem*, vol. III, p. 117; Bozieni: *ibidem*, p. 147; Clicești: Ghibănescu, *Ispisoace*, III, 1, p. 60 ș. a.), mai ales dacă textul originalului era parțial deteriorat. Pentru istoria satului Leucușeni, v. și Ghibănescu, *op. cit.*, V, 1, p. 111—120.

² Nu este vorba de un al doilea sat, Poieni, cum a înțeles Ghibănescu, *Surete*, XXIV, p. 162, ci de mai multe poieni de peste Bîrlăzel, care depindeau de Leucușeni, așa cum se menționează în zapisele de vinzare din secolele XVII—XVIII ale copărtașilor din sat (Ghibănescu, *op. cit.*, IV, 1, p. 159—160, 177 ș. a.).

39

1454 (6962) ianuarie 1, Succava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Ілѣѣандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито нс сѣмъ листомъ нашимъ(ъ), всѣмъ(ъ) кто на нѣ оузритъ(ъ) или ег(о) оуслышитъ(ъ) чтѣчи, вже бл(а)гопронзволи г(о)сподство ми, нашимъ благымъ(ъ) прозволениѣмъ и ч(н)стымъ и св(ѣ)тлымъ срѣд(ѣ)-цѣмъ, и оучинили есми вѣ за д(с)шіе св(ѣ)топочившихъ(ъ) родителен нашихъ(ъ) и дали есми монастырю нашемъ(ъ) вт(ъ) Нѣмца, идеже естъ(ъ) храмъ св(ѣ)т(о)му Бѣзнесенію, вт(ъ) нашнхъ бранищи вт(ъ) Бохотинъ, а на имѣ, вт(ъ) пѣтъ що идѣтъ(ъ) къ Нѣврецъ, Ковасна съ вѣсѣми ежъ вѣрѣши, а пасика що бы была вт(ъ) страни Козію къ Бѣлкон тон Горъ и да всадитъ(ъ) собѣ людн, квалко оузмогутъ(ъ) всадити до тон пасикѣ.

Того радї, ни єдинъ(ъ) бранищѣръ, вуд(н) кто вудѣтъ вт(ъ) насъ(ъ) Бохотинъ(ъ) держати, да не имаютъ(ъ) ни жадного примѣсѣ и тон пасикѣ и до нхъ(ъ) людн, а ни десѣтинъ вт(ъ) нхъ(ъ) не брати, але тотъ(ъ) приходъ(ъ) оу весъ(ъ) да естъ(ъ) монастырю нашемъ. Тоє все выше писанное да естъ(ъ) монастырю нашемъ(ъ) вт(ъ) Нѣмца оурникъ и сѣ всѣмъ доходомъ, непорущенно николижѣ, на вѣкы.

І на то естъ(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сподства, выше писанного Ілѣѣандра воеводы, и вѣра бояръ нашихъ(ъ): вѣра пана Браевича дворника, вѣра пана Манюла Хотинского, вѣра пана Станчѣла, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Братула, вѣра пана Бани Жѣлича, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Банчанѣла, вѣра пана Кости Ѡ[т]ыша, вѣра пана Кости Дановича чашника, вѣра пана Шандра Дорогонского, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Тадора Монки, вѣра пана Мик(а) Кралѣ, вѣра пана Кречевича, вѣра пана Радѣла Писка, вѣра пана Ілѣа спатарѣ, вѣра пана Петрика постелника, вѣра пана Козми вистѣарника, вѣра пана Нѣана столника, вѣра пана Жѣржи колмиса и вѣра всѣхъ(ъ) бояръ нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

І по нашемъ животѣ, кто вѣ[в]дѣтъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашнхъ земли, вт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или вт(ъ) нашего племени, вуд(н) кто, кого Б(о)гъ избѣретъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашнхъ земли, оу Молдавскон, тотъ(ъ) бы не порѣшилъ нашего данїа монастырю нашемъ, але що бы имъ потвѣдилъ(ъ) и оукрѣпилъ(ъ). І кто бы хотилъ(ъ) порѣшити или прѣстѣпити сїе наше данїе, тотъ(ъ) да вѣдѣтъ проклетъ(ъ) вт(ъ) Б(о)га, и вт(ъ) прѣч(н)ста его м(а)т(е)ри, и вт(ъ) тїѣ Б(о)гоносныхъ(ъ) вт(ъ)ци Никенскихъ(ъ) и да естъ(ъ) подобенъ(ъ) Іоудѣ <и>¹ проклетому Ірію <и> тѣмъ>¹ що вѣзпиша на г(о)спод(а) Б(о)га и сп(а)са нашего, І(св)св Х(ри)ста: крѣвѣ ег(о) на нхъ(ъ) и на чадѣхъ(ъ) нхъ(ъ).

І на болшее потвѣжденїе тому всѣмъ выше писаному, велѣли есми [есми] нашемъ вѣрномъ живанѣ, Мнѣлану логофѣту, писати и привѣсити нашнхъ печатъ(ъ) к сѣмъ листѣ наш(ѣ)мъ.

Пис(а) Доврѣлѣ діакѣ, оу Гвуч(а)вѣ, в(ѣ) лѣтѣхъ 7242, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(а-
ріа), 7, оу ден(ѣ) Г(вѣ)т(о)го Евсіліа.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> Ковасна, монастырю ѡт(ѣ)
Нѣмца.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Mol-
dovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră
și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaiților
noștri părinți² și am dat mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul
Sfînta Înălțare, din braniștea noastră de la Bohotin, și anume, de la drumul
care merge către Nuorețu, Covasna, cu toate obirșiile ei, iar prisaca să fie de la
marginea Coziei către Dealul cel Mare și să-și așeze oameni, cit vor putea să
așeze la acea prisacă.

Pentru aceea, nici un brănișter, oricine va cîrmui³ de la noi Bohotinul,
să nu aibă nici un fel de amestec la această prisacă și la oamenii lor⁴, și nici
desetină să nu ia de la ei, ci tot acest venit să fie al mănăstirii noastre. Toate
acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre de la Neamț uric și cu tot veni-
tul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexan-
dru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Braevici vornic,
credința panului Manoilo de Hotin, credința panului Stanciul, credința pa-
nului Petru pircălab, credința panului Bratul, credința panului Oană Julici,
credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința
panului Costea O[t]riș, credința panului Costea al lui Dan ceașnic, credința
panului Șandru de Dorohoi, credința panului Tador Vascan, credința pa-
nului Tador Moica, credința panului Micu Crai, credința panului Crețevici,
credința panului Radul Pisc, credința panului Albu spătar, credința panului
Petrică postelnic, credința panului Cozma vistier, credința panului Ion stolnic,
credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni,
mari și mici.

Iar după viața noastră cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri
sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în
țara noastră, în Moldova, acela să nu cîntească dania noastră mănăstirii
noastre, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească. Iar cine ar voi să strice
sau să încalce această danie a noastră, acela să fie blestemat de Dumnezeu,
și de preacurata lui maică, și de cei 318 părinți purtători de Dumnezeu de la
Nicheia și să fie asemenea lui Iuda <și>¹ blestematului Arie <și celor>¹ care au
strigat împotriva domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos,
singele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit
credinciosului nostru jupan, Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră
la această carte a noastră.

A scris Dobrul diac, la Suceava, în anul 6962 <1454>, luna ianuarie, 1,
în ziua Sfîntului Vasile.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> Covasna, mănăstirii de
la Neamț; <și alta, din secolul al XVII-lea:> Prisaca ot Bohotin.

Arh. St. Buc., D.S. Moldova, 15. Orig., perg. (23,5 × 36,5 cm), pecete atîrnată
pierdută, șnur de mătase roșie.

O trad., încredințată de Paisie arhimandrit și stareț al M-rii Neamț, ibidem. O
copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 71—73. O foto., la Inst. de ist.
și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/421.

¹ Omis.

² În trad. din *D. I. R.*, A, I, „părinți“, omis.

³ În trad. lui M. Costăchescu și în cea din *D. I. R.*, A, I, *мѣтъ держати* s-a tradus prin „va ține“ (va stăpîni), ceea ce conferă textului un alt înțeles (v. și doc. nr. 17 și 29).

⁴ Adică: ai călugărilor.

40

1454 (6962) august 25, Băiceni.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Петрѣ¹ коевѣда, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскѣ². Знаменито чинимъ(ъ) из³ смъ(ъ) нашимъ(ъ) листомъ(ъ), [8]всмъ(ъ) кто на н(ъ) сзрѣт(ъ) на н(о)го слышитъ(ъ) чтѣч(н), вже тот(н) истиннын калѣгерн нашн шт(ъ) Молдавцихъ принеси прнвѣліе нашихъ(ъ) предковъ(ъ), прѣд(ъ) налн, на потвержденіе, що дали нашн роднтеле, за свою д(с)шѣ, монастырѣ выше писанномѣ, храмѣ С(вѣ)т(о)го Бл(а)говѣщенія, цигани, на нмѣ: Бѣра, н Бадю н Комана, н съ дѣтми нхъ(ъ), н Карамана, брата Берина, н съ дѣтми его.

И так(о)же, есми дали селѣ монастырскомѣ словозію, а бы не имали днла до того села ни глобннцн н ни налшаре, н ни подвожд да не дадѣт(ъ) шт(ъ) того села, н ни дан(ъ), н ни посадѣ, н ни на млінохъ(ъ) нашихъ(ъ) да не робѣт(ъ) н ни нное ннчого не нмаютъ(ъ) намъ(ъ) слѣжити н ни дати ннколн, але вес(ъ) прнход(ъ) шт(ъ) того села да ндет(ъ) къ выше писанномѣ монастырѣ, н слндѣ злѣднскогѣ да не платнт(ъ) тоѣ село шт(ъ) своего хотарѣ, н ни на город(ъ) да не робѣт(ъ) людї шт(ъ) Сасчорн⁴ н ни нное ннчого.

И на вѣсен выше писанное потвержденіе нашихъ(ъ) предковъ(ъ) дааніе ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго Петра коевѣды, н вѣра нашихъ(ъ) бояр(ъ): вѣра пана Баны Пынтеча, вѣра пана Дѣмн пѣркалаба, вѣра пана Костн Гѣрыша, вѣра пана Петра бывшаго логошета, вѣра пана Дѣмн <с>⁵патарѣ Мннкачѣ, вѣра пана Лазн Пнтка, вѣра пана Ивна встнѣрннка, вѣра пана Томы Кындевнча, вѣра пана Хѣдка Крецвнча, вѣра пана Игнат<а> П⁵опескѣла, вѣра пана Мнксѣла постелннка, вѣра пана Ивна Бѣшрѣна, вѣра пана Фѣдора⁶ Посадннков<нч>⁷а, вѣра пана Сннѣ столннка, вѣра пана Драгошн чашннка, вѣра пана Петра Фѣзерѣна комнса н вѣра [8]всмъ(ъ) нашихъ(ъ) бояр(ъ) молдавскнхъ(ъ), н велннхъ(ъ), н малнхъ(ъ).

И на болшее потвержденіе вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есми нашемѣ вѣрномѣ боярннѣ, панѣ Козмѣ логошетѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн къ семѣ листѣ нашемѣ.

Пнс(а) Жѣржѣ Ивнлевнч(ъ), ѣ Банчанехъ(ъ), в(ъ) лѣт(о) х⁵стѣ⁵ двѣ(стѣ) кѣ.

<Pe verso, *adresa*:> ... Молдавци(н).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acești adevărați călugări ai noștri de la Moldovița au adus, înaintea noastră, privilegiile de întărire ale înaintașilor noștri, pe care le-au dat părinții noștri, pentru sufletul lor, mănăstirii mai sus-scrise, hramului Sfînta Bunăvestire, țigani, anume: Bîra, și Badiu și Coman, și cu copiii lor, și Caraman, fratele lui Berea, și cu copiii lui.

Și, de asemenea, am dat slobozie satului mănăstirii⁸, ca să nu aibă treabă în acest sat nici globnici și nici ilișari, și nici podvoadă să nu dea din acest sat, și nici dare, și nici posadă, și nici la morile noastre să nu lucreze și nici altceva nimic să nu ne slujească și nici să nu ne dea niciodată, ci tot

venitul din acest sat să meargă la mănăstirea mai sus-scrisă, și urmărirea⁹ răufăcătorului din hotarul său să nu plătească acest sat, și nici la cetate să nu lucreze oamenii din Săsciori⁴ și nici altceva nimic.

Iar la toată întărirea mai sus-scrisă a daniei înaintașilor noștri este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Oană Pintece, credința panului Duma pircălab, credința panului Costea Oriș, credința panului Petru fost logofăt, credința panului Duma Micaci spătar, credința panului Lazea Pitic, credința panului Ion vistier, credința panului Toma al lui Cinde, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Ignat <P>⁷ opescul, credința panului Micul postelnic, credința panului Ion Buoreanu, credința panului Theodor⁶ al Posadnicului¹⁰, credința panului Sin stolnic, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Petru Ezereanu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Cozma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Giurgiu al lui Ioil, la Băiceni, în anul 6962 <1454> august 25.

<Pe verso, adresa:> ... Moldovița; <din secolul al XVIII-lea:> Țigani, 6962 <1454> av(gust) 25; <și, cu litere latine:> Ex. Ias b 4 $\frac{1}{2}$ No. 2.

Bibl. de Stat a U. R. S. S., „V. I. Lenin“, Secția manuscrise, Colecția Markevici — Lukasevici, fond. 159, nr. 7. Orig., perg. (22 × 30 cm), pătat în întregime, pecete atirnată, pierdută.

O foto., ibidem, fond. 780, nr. 7. Altă foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXXII/6, și trei copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 78 (după orig.), f. 79—80 (după Яцимирскін) și f. 81 (după o trad. germ. de Iohann Marcińkiewicz). O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/422. Un clișeu, la Arh. St. București, Colecția Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 715.

EDIȚII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64—65 (rez. germ., după orig., sau după o copie slavă, cu data de zi: 22); Уляницкій, *Материалы*, p. 82 (rez.); Яцимирскін, *Грамоты молдав.*, p. 295 (text slav); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 505—507 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 269—270 (trad.).

¹ n, transformat din s.

² a, transformat din s,

³ Așa în orig.

⁴ Sau Сосчори (Sosciori).

⁵ În indoitura pergamentului.

⁶ În doc. nr. 41: Федора (Fedor).

⁷ Rupt.

⁸ În trad. lui M. Costăchescu, greșit: „am dat satului mănăstiresc, Slobozia . . .“.

⁹ În textul slavon: слѣдъ = urma.

¹⁰ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „posadnic“.

† М(н)л(о)стїю, мы, <б(о)>¹жїю, Петрѣ воєвод(а), г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскон. Знаменнто чинимѣ нснм(ъ)² нашнм(ъ) лнстом(ъ), оуснм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нлн его оуслышнт(ъ) чтвч(н), вже тот(н)³ нстнннм калѣгерн нашнм вт(ъ) Молдавнцѣ прннеслн прнвїлне нашнх(ъ) передков(ъ) прѣд(ъ) намн. Протож(е), мн, вндѣвшн нх(ъ) прнвїлнѣ, н потвѣрднлн есмн дѣлїе нашнх(ъ) роднтелѣ н далн есмн наш(ъ) лнст(ъ) нашемѣ манастирѣ нже естѣ на Молдавнцн, храмѣ С(вѣ)т(о)го Бл(а)говѣщенїе, на то цо бы ходнлн трн возове нх(ъ) на

рнѣѢ, нн на Ду<на>⁴ю нн на Ннстрн нн бвд(ъ) на котораѣ⁵ блатѣ, що бы ходили доброволно и безъ забавѣ и що бы не платили мыто ннгде, и Ѣ проданихъ(ъ) мытохъ(ъ) и неѢпроданихъ(ъ): нн Ѣ Красномъ ТъргѢ, нн Ѣ Іѣскомъ трѣгѢ, а нн Ѣ Лопѣшноу, нн Ѣ Броду Калугорскому, нн в Баслѣю, нн в Цоцорни(ъ) бродѣ, а нн Ѣ Могошеци, а нн в Романову трѣгу, и також(Ѣ), що бы не давали тотѣ трѣ возове мыта коли нмѣтъ ходити на соли и також(Ѣ), що бы не давали мыта нхъ(ъ) возове коли нмѣт(ъ) возити мед(ъ) шт(ъ) Бохотина.

Протож(Ѣ), нн едни(ъ) наш(ъ) Ѣрѣдник(ъ) що бы сѣ не смѣлъ покоушити сѣ⁶ оузѣти мыто шт(ъ) тыхъ(ъ) выше писанихъ(ъ) возовѣ, при нашен⁷ великое казни.

И також(Ѣ), къ нхъ(ъ) татаромъ(ъ), шож(Ѣ) сѣт(ъ) оу Бани, що бы не имали сасове шт(ъ) Бани нн едно дѣло, а нн дворищи, а нн наншари, а нн едни(ъ) наш(ъ) Ѣрѣдник(ъ), и що бы были коли тотѣ татарове продавати и кѣпити и що бы не сѣдла(ъ) нхъ(ъ) никто, токмо г(оспо)дств(о) ми и калугери.

И на то ест(ъ) въсему выше писаному⁸ вѣра г(оспо)дств(а) ми, Петра боеводѣ, и вѣра нашихъ(ъ) бояръ: вѣра пана Ъана Пынтече, вѣра пана Доума прѣкалаба, вѣра пана Косте Ърыша, вѣра пана Петра логофета, вѣра пана Ду<мы>⁹ спѣтарѣ Мнкача⁸, вѣра пана Лазѣ Пинтика, вѣра пана Іѣвна внѣѣринка, вѣра пана Тома Кындевичѣ, вѣра пана Ходко Крецовича, вѣра пана Игната Попескула, вѣра пана Мнкѣла постелника, вѣра пана Іѣвна Бѣворѣна, вѣра пана Федора Посадника, вѣра пана <Сина>⁹ столника, вѣра пана Драгоше чашника, вѣра пана Петра Ъзерѣна комнса и вѣра въсѣхъ(ъ) наш(н)хъ(ъ) бояръ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И на болшее потвѣрженіе въсему выше писаному⁸, велѣли есми нашему вѣрному боярину, панѢ Козмѣ логофетоу, писати и нашу печат(ъ) привѣсити къ сему нашему листу.

Писа Ивашко дѣпак(ъ), оу Котнари, в(ъ) лѣт(о) хѣцѣв ауг(встѣ) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi¹⁰, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acești adevărați călugări ai noștri de la Moldovița au adus înaintea noastră privilegiul înaintașilor noștri. Pentru aceea, noi, văzînd privilegiul lor, le-am și întărit dania părinților noștri și am dat cartea noastră mănăstirii noastre care este la Moldovița, hramului Sfînta Bunavestire, pentru aceea ca să umble trei care ale lor după pește, sau la Dunăre sau la Nistru sau la oricare baltă, ca să umble în bunăvoie și fără piedică și ca să nu plătească vamă nicăieri, și la vămile vindute și la cele nevindute: nici la Tîrgul Frumos, nici la tîrgul Iași, și nici la Lăpușna, nici la Vadul Călugărilor, nici la Vaslui, nici la vadul Țuțorei, și nici la Mogoșești, și nici la tîrgul Roman, și, de asemenea, ca să nu dea aceste trei care vamă cînd vor merge după sare și, de asemenea, ca să nu dea vamă carele lor cînd vor căra miere de la Bohotin.

Pentru aceea, nici un dregător al nostru să nu cuteze să se încumete să ia vamă de la aceste care mai sus-scrise, sub pedeapsa noastră cea mare.

Și, de asemenea, cu tătarii lor, care sint la Baia, sașii de la Baia să nu aibă nici o treabă, și nici vornicii, și nici ilișarii, și nici un dregător al nostru, și să fie volnici acești tătari să vindă și să cumpere și să nu-i judece nimeni, decît numai domnia mea și călugării.

Și la toate acestea mai sus-scrise este¹⁰ credința domniei mele, Petru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Oană Pintece, credința panului Duma pîrcălab, credința panului Coste Oriș, credința panului Petru logofăt, credința panului Du<ma>⁹ spatar Micaci⁸, credința panului Lazea Pitic, credința panului Ion vistier, credința panului Toma al lui Cînde, credința

panului Hodco al lui Crețu, credința panului Ignat Popescul, credința panului Micul postelnic, credința panului Ion Buoreanu, credința panului Fedor Posadnicu, credința panului <Sin>⁹ stolnic, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Petru Ezereanu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Cozma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivașco diac, la Cotnari, în anul 6962 <1454> august 25.

Muzeul de istorie al R.S. România, Inv. general nr. 72109/1904 (preluat de la Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 152). Orig., perg. (20,5 × 28,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase vinată.

O copie și un rez., de I. Bogdan, după Popovici și, respectiv, după Wickenhauser (v. EDIȚII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 74—76 și 77. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/191.

EDIȚII: D. I. R., A, I, p. 506 (facs.); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 65 (rez. germ., după orig. sau după o copie slavă); Уляницкій, *Материалы*, p. 82 (rez.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 8—10 (text slav și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 508—510 (text slav și trad.); D.I.R., A, I, p. 270—271 (trad.).

¹ Omis, din cauza plasării greșite a lui *мы*.

² În loc de *не снмъ*.

³ În rînd, diacul scrie *тотъ*, dar și *тотъ* (vezi mai jos).

⁴ Omis? Titla pentru prescurtare lipsește.

⁵ *ра*, adăugat ulterior de diac între rînduri.

⁶ *сѣ*, adăugat ulterior de diac între rînduri.

⁷ *е*, adăugat ulterior de diac între *ш* și *н*.

⁸ Ca și la începutul actului, diacul a inversat ordinea normală a cuvintelor.

⁹ Omis.

¹⁰ În textul slavon, ordinea cuvintelor a fost inversată.

† М(н)а(о)стїю б(о)жією, мы, Петръ воевода гвсподаръ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито не снмъ(ъ) листомъ(ъ), въсѣмъ(ъ) кто на н(ъ) зєрнтъ(ъ) нли его сєлшнтъ(ъ) чтѣчи, вже бл(а)гопронзволи г(оспод)ство мн, свонмъ(ъ) бл(а)гымъ(ъ) и чистимъ(ъ) и свѣтлымъ(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ, и дали есми сєсѣ листъ(ъ) монастирєви нашєму, гдє естъ(ъ) храмъ(ъ) < Оуспенїє >¹ прѣс(вѣ)тѣн Б(огороди)ци, шт(ъ) Хшморѣ, за наше здравїє и за дѣшїє с(вѣ)топочившнхъ(ъ) нашнхъ(ъ) рѣднтел(єн), на то вѣре коли нметъ(ъ) послати монастирѣ тѣн двѣ возн по рѣбѣ на дѣнавѣ нли на езера нли на блатѣхъ(ъ) нли на дннстрн нли бѣд(ъ) кѣда пошлѣт(ъ), а тотїє возн да не нмаѣт(ъ) дати мыта ннгдє оу нашєн землн, на бродоухъ(ъ) и на прѣвозоухъ(ъ); и гдє нмѣт(ъ) класти рѣбѣ ѡ тнхъ(ъ) возоухъ(ъ), нли бѣдѣт(ъ) проданна мыта нли непроданѣ, а мнѣто да не дадѣт(ъ) ннгдє ѡ нашєн землн, алє да ндѣт(ъ) доброволно, безъ(ъ) въсѣкої забавн, и тамо ндѣчи и шпѣт(ъ) за сє.

Протож(є), нн єднн(ъ) мнтинк(ъ) не нашєн землн да сє не смѣт(ъ) поквснтн зєтн мыто не тнхъ(ъ) внше ннс(а)ныхъ(ъ) двѣ возн. Ѳ к<о>¹торн мнтинк(ъ) нли зредннк(ъ) наш(ъ) поквснт(ъ) сє зєтн мнѣто и порѣшнтн сє наше данїє и писанїє, тогда тотъ(ъ) зєрнтъ(ъ) шт(ъ) нас(ъ) велїкѣю казнѣ и шргїю г(оспод)ствѣ мн.

Ѳ на то естъ(ъ) вѣра г(оспод)ствѣ мн, внше ннс(а)наго Петра воеводѣ, и вѣра въсѣхъ(ъ) боярѣ нашнхъ(ъ), велнкнхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

Ннс(а) Гєургїє Срѣбнн(ъ) и певецъ(ъ), оу Соч(а)вн, в(ъ) лѣт(о) xсѣѣе шк(тобріє) 7².

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu inima mea bună și curată și luminată, și am dat această carte mănăstirii noastre, unde este hramul <Adormirea>¹ preasfintei născătoare de Dumnezeu, de la Homor, pentru sănătatea noastră și pentru sufletul sfintrăposaiilor noștri părinți, pentru aceea ca oricând va trimite această mănăstire două care după pește, la Dunăre sau la iezero sau la bălți sau la Nistru sau oriunde le va trimite, aceste care să nu dea vamă nicăieri în țara noastră la vaduri și la trecerile peste ape³; și unde vor încărca pește în aceste care, fie că vămile vor fi vîndute sau nevîndute, să nu dea vamă nicăieri în țara noastră, ci să umble în voie, fără nici o zăbavă, și mergînd acolo și întorcîndu-se.

Pentru aceea, nici un vameș din țara noastră să nu cuteze a încerca să ia vamă de la aceste două care mai sus-scrise. Iar care vameș sau dregător al nostru se va încumeta să ia vamă și să clinească dania și înscrisul nostru, atunci acela va vedea de la noi mare pedeapsă și urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

A scris Gheorghie al Sirbului și cîntăreț, la Suceava, în anul 6962 <1454> octombrie 5².

<Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:> De la Petru vod(ă), pentru 2 cară cu pești de la bălți, să nu de vamă și brod(i)nă. Leat 6962 <1454>.

Bibl. Acad., LXXXV/44. Orig., perg. (25 × 16,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase cafenie și violet.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/8, două copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 83 (după orig., și cu data de zi: 10) și f. 84—85 (după o trad. germ. de Johann Marcińkiewicz), și un rez., cu data de zi: 8, ibidem, ms. nr. 111 (Cond. M-rii Homor), f. 81. Alte foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 576, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/424.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 45 (facș.); Pârvan, *Alexăndrel și Bogdan*, p. 124—125 (rez., cu data de zi: 5); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 62—63 (text slav, după I. Bogdan (?), cu data de zi: 3 și cu vâleatul socotit în stilul de 1 septembrie, și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 513—514 (text slav și trad., cu data de zi: 2) și p. 515—516 (rez. din Cond. M-rii Homor, considerat ca reprezentînd un act deosebit); *D. I. R.*, A, I, p. 271—272 (trad., cu data de zi: 2) și p. 272 (rez. după Costăchescu).

Pentru identitatea rez. cu doc. orig., v. și Șimanschi, *Precizări*, p. 70, precum și cazul similar al actului din 1445 septembrie 27 (*D. R. H.*, A, I, nr. 258).

¹ Omis.

² D. P. Bogdan, *Paleografia*, p. 84, consideră că data de zi a actului este, mai curînd, 7 (10).

³ În trad. lui M. Costăchescu, *перезохла* a fost tradus greșit, prin „încărcături”, iar în cea din *D. I. R.*, A, I, prin „vămile de trecere”. Termenul nu definește însă decît acțiunea de trecere a mărfurilor de pe un mal pe altul al unei ape, deci transbordarea, deosebită calitativ de trecerea prin vad, așa cum rezultă de altfel, și din context.

Peter Woewoda bestätigt dem heil(igen) Kloster Moldowiza die Herrschaft und die Abgabefreiheit des Hauses in Sucawă, das der Armenier Iohann dem Kloster als Schenknis gegeben hat: keine Art Steuern oder Fron-

schuldigkeit sei dem Landesherrn zu geben, so wie auch kein Dienst zu leisten, sondern alle Einkünfte und alle Dienstleistung soll das Kloster erhalten.

V(om) J(ahre) 6962 <1454>, Oct(ober) 6.

Petru voievod întărește sfintei mănăstiri Moldovița stăpînirea și scutirea de dări pentru casa din Suceava pe care armeanul¹ Ion a dat-o danie mănăstirii: să nu dea domniei nici un fel de dări și, de asemenea, să nu facă nici un fel de robotă, ci toate veniturile și robotele să fie ale mănăstirii.

Din anul 6962 <1454> octombrie 6.

Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 65 (nr. 23). Rez., după orig. sau după o copie slavă. Același rez., în copia lui I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 82.

ALTE EDITION: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 515 (rez. germ., după Wickenhauser, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 272 (rez. rom., după Costăchescu).

¹ Probabil în orig. nume propriu: „Armeanul“ (vezi și doc. nr. 7).

44

1454 (6962) decembrie 8, Neamț.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Петрѣ воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито не сѣмъ(ъ) лнстомъ(ъ) нашимъ(ъ), въсѣмъ(ъ) кто на нѣ оузнѣтъ(ъ) нѣн его слышитъ(ъ) чѣстн, вже бл(а)гопронзволен г(о)сп(о)дство¹ мн, бл(а)гымъ(ъ) нашимъ(ъ) пронзволенїемъ(ъ) и чнстимъ(ъ) и св(ѣ)тлымъ(ъ) срѣд(ѣ)цѣмъ², и дади есми, монастырю нашему(ъ) Немца, сес(ъ) нашѣ(ъ) лнст(ъ), ндеж(ѣ) ест(ъ) храмъ(ъ) Св(ѣ)т(о)го Бѣзнесеіе Г(о)сп(о)д(н)не, а дади есми на то варе колк(о)³ сел(ъ) прнслухаютъ(ъ) к нашему(ъ) монастырю, на нмѣ: где ест(ъ) Самонѣ⁴ ватаманъ(ъ), на Бѣсчѣстн⁵, и Дворенецн, и Тнмншецн, и Кырстїенецн, и Бѣлошецн, и Манецн, <и, на Топо>⁶анцн, где былѣ Барѣѣ Цамырѣ, и Башотѣнн, и Фынтырѣан, и Драгомнрѣцн, и Трестнѣан⁷ и Телебѣчнцн, на Серетѣ, да соутъ(ъ) выше писанная села, монастырю нашему⁸, слободнны въсѣмъ(ъ), да не дадоутъ(ъ) тоты людн не тѣхъ(ъ) сѣлахъ(ъ) нн данъ(ъ), нн посадоу, нн н>⁹анша, нн подводоу, нн десѣтннѣ(ъ) вт(ъ) бчолъ(ъ) а нн вт(ъ) свннн, нн на жолаѣ да не ходѣтъ(ъ) нн⁹ на городъ(ъ) да не робѣтъ(ъ), нн на маннохъ(ъ), <нн>⁵ на ставохъ(ъ) да не робѣтъ(ъ), а нн нное ннкоторое наше данїе не слѣжеѣ да не нмаютъ(ъ) намъ(ъ) давати а нн слѣжнн.

И також(ѣ), оу тѣхъ(ъ) сѣлахъ(ъ) да не нмаютъ(ъ) ходннн нн глобннцн, нн прнпашарн, нн наншаре а нн перерѣвцн; а нн ннѣ ннкто вт(ъ) нашнхъ(ъ) оуѣдннкохъ(ъ), нн свдцн а нн ннѣ ннкто, нн соудннн нхъ(ъ) а нн глобѣ не ннхъ(ъ) не братн, нн третннѣ, нн за д(в)шгѣство, нн за великое д(ѣ)ло, нн за малое.

Иле колн кому сѣ оузнѣтъ(ъ) вуд(ѣ) какое крнѣдѣ вт(ъ) тѣхъ(ъ) людн не тѣхъ(ъ) сѣлахъ(ъ), а нн(ъ) да нцѣтъ(ъ) нхъ(ъ) прѣд(ъ) егѣменомъ(ъ) вт(ъ) Немца и прѣд(ъ) оуѣднннн монастырскнн, а нного свд(ѣ)цѣ да не нмаютъ(ъ).

Тажо(ѣ), нн свд(ѣ)цн а нн вслѣхаре да не нмаютъ(ъ) ходннн оу тѣхъ(ъ) сѣлахъ(ъ), а нн глобѣ не братн колн нмет сѣ с(ъ)мр(ѣ)тъ оучннннн которѣ, але самн калѣгерн да возмоутъ(ъ) глобѣ.

И кто нмет сѣ покѣсннн вт(ъ) нашнхъ(ъ) оуѣдннкохъ(ъ) и рѣшатн сїе наше [наше] выш(ѣ) писанное, вуд(ѣ) ѣ чемъ(ъ), тотъ(ъ) ест(ъ) протнвннн(ъ) намъ(ъ) и нашему(ъ) лнстѣ.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выш(ѣ) писанного Петра воеводы, и вѣра въсѣхъ(ъ) болѣрѣ нашнхъ(ъ), великнхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И на то есми дади сес(ъ) лнст(ъ) поуд(ѣ) нашнн печатн.

Пнс(а) оу Немца, в(ъ) лѣтѣ хѣцѣ дек(ѣ)рїе ѿ.

<Pe verso, însemnare contemporană:> За въсѣ сел(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Sfinta Înălțare a Domnului, și am dat pentru aceea ca oricîte sate ascultă de mănăstirea noastră, anume: unde este Samoil vătăman, pe Bis<trii>³a, și Dvorenești, și Timișești, și Cîrstienești, și Băloșești, și Mănești, și, pe <Topo>³lița, unde a fost Barbă Geamiră, și Bașoteni, și Fintirele, și Dragomire<ști, și Trestiiian>³a și Telebecinți, pe Siret, să fie satele mai sus-scrise, mănăs<tirii noastre>³, slobode de toate, să nu dea acești oameni din aceste sate nici dare, nici posa<dă, nici i>³liș, nici podvoadă, nici desetină din albine și nici din porci, nici la jold să nu meargă, <nici>³ la cetate să nu lucreze, nici la mori, <nici>⁵ la iazuri să nu lucreze, și nici vreo altă dare și slujbă de-a noastră să nu ne dea și nici să nu ne slujească.

Și, de asemenea, în aceste sate să nu umble nici globnici, nici pripășari, nici ilișari și nici pererubți; și nici nimeni altul din dregătorii noștri, nici judecători și nici nimeni altul, să nu-i judece și nici să nu ia gloabă de la ei, nici tretină, nici pentru omor, nici pentru faptă mare, nici pentru mică.

Iar ori cui i se va părea că are vreo strîmbătate din partea acestor oameni din aceste sate, acela să-i cheme înaintea egumenului de la Neamț și înaintea dregătorilor mănăstirii, iar alt judecător să nu aibă.

De asemenea, nici judecătorii și nici osluharii să nu umble în aceste sate, și nici gloabă să nu ia cînd se va face vreo moarte, ci înșiși călugării să ia gloaba.

Iar cine din dregătorii noștri s-ar încumeta și ar strica aceste ale noastre mai sus-scrise, întru orice, acela ne este potrivnic nouă și cărții noastre.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru aceasta am dat această carte sub pecetea noastră.

Scriș la Neamț, în anul 6962 <1454> decembrie 8.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Pentru toate satele.

Arh. St. București, M-rea Neamț, XXI/6. Orig., perg. (21 × 28,5 cm), o ruptură la mijloc, pecete atîrnată, pierdută.

O trad., de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, ibidem, XXI/6 a. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 87—88. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/425.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 516—518 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 273 (trad.).

¹ а, transformat din з.

² е, scris peste а.

³ Rupt.

⁴ а, făcut ca п.

⁵ Omis.

† М(и)л(о)стію б(о)жією, мы, Ілѣѡандръ воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито <ис>¹ сѣмъ(ъ) нашимъ(ъ) листомъ(ъ), въ сѣмъ(ъ) кто на н(ъ) оузритъ или его оуслышитъ(ъ) чтѣчи, вже бл(а)гопронзволн г(оспо)д-

ство ми, нашимъ) бл(а)гымъ) произволеніемъ, и ч(и)стимъ и св(а)тымъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ, и вт(ъ) въсѣхъ нашехъ доброхъ волежъ и вт(ъ) Б(ог)а помощіа, іако да оутвѣрдимъ) наш(ъ) цр(ъ)ков(ъ)², монастырю вт(ъ) Немца, и даи есми монастырю нашему вт(ъ) Нѣмца, идеже <естъ>³ храмъ(ъ) С(в)а^томъ Бѣзнесеію, наш<е>¹н земли цю ест(ъ) подли Немца, на Тополицѣ, - цю коли хотили мистичи вт(ъ) Нѣмца продавати того земли <С>¹тецковн-, где хотари(ъ) Косте Цолич(ъ) съ межіашми. Тоє въсѣ выше писанное да ест(ъ), тот(ъ) землю, монастырю нашему вт(ъ) Нѣмца оурикъ и съ въсѣмъ(ъ) дохо<до>³мъ(ъ), непорвшенно николиже, на вѣкы.

И хотаръ да ест(ъ), вт(ъ) оурихъ(ъ) ст<оро>⁴н(ъ), куда хотари(ъ) Косте Цолич(ъ).

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выше писаннаго Ілѣѣандра воєводи, и вѣра бояръ <наши>⁵х(ъ): вѣра пана Думи Браєвича, вѣра пана Манонло Хотинского, вѣра пана Станчула, вѣра пана Петра <п>⁴ръкалаба, вѣра пакна>³ Бани Жулица, вѣра пана Данчула пръкалаба, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Федора дворника, вѣра пана Ілѣа спатарѣ, вѣра пана Петрика постелиника и вѣра въсѣхъ(ъ) бо<и>⁴ръ нашихъ(ъ), великыхъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И пакли имет(ъ) мистичи вт(ъ) Немца тѣгати или оуспоми^нути за тот(ъ) хот<аръ>¹, бвд(ъ) кто вт(ъ) тръговского ч(е)л(ове)ка, тот(ъ) да заплатит(ъ) завѣзку сто рублин сребра.

И на болшею крѣпост(ъ), велѣли есми нашему вѣрному пану, Шандро логофету, привѣстити нашъ печат(ъ) к сему листу нашему.

Пис(а) Доврул(ъ), оу Писух(ъ), в(ъ) лѣтѣ х^иста^аг, м(ѣ)с(а)ца фев(руа)а, ѿ.

<Pe verso, insemnare contemporană:> И земля вт(ъ) Тополици, и мѣсто Цолич(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut <cu>¹ această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim biserica noastră, mănăstirii de la Neamț, și am dat mănăstirii noastre de la Neamț, unde <este>³ hramul Sfinta Înălțare, pământul nostru care este lingă Neamț, pe Topolița, — acel pământ pe care au voit să-l vindă tirgoveții de la Neamț lui <S>¹tețco —, unde a hotărnicit Coste Țolici cu megieșii. Toate acestea mai sus-scrise, acest pământ, să fie mănăstirii noastre de la Neamț uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul să fie, din toate părțile, pe unde a hotărnicit Coste Țolici.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoilo de Hotin, credința panului Stanciul, credința panului Petru <p>⁴ircălab, credința pa<nului>³ Oană Julici, credința panului Danciul pircălab, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Fedor vornic, credința panului Albu spătar, credința panului Petrică postelnic și credința tuturor bo<ie>⁴rilor noștri, mari și mici.

Și iarăși, dacă vor piri tirgoveții de la Neamț sau vor pomeni de acest hota<r>¹, oricine dintre oamenii de tirg, acela să plătească zavescă o sută de ruble de argint.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Șandro logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Iași, în anul 6963 <1455>, luna februarie, 8.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Și pămîntul de la Topolița, și locul lui Țolici; <și alta, tîrzie:> Moșia pentru Topolița, 6963 <1455> fevr(uarie).

Bibl. Acad., XXX/87. Orig., perg. (17 × 22,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie.

Două copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 91 (incompletă) și f. 92 (completă). O trad., din 1801 iunie 12, de polcovnic Pavel Debrîț de la Mitropolie, fără dată de zi, la Arh. St. București, M-rea Secul, I/1, și alta, ibidem, M-rea Neamț, LXIII/4. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/426.

EDITII: Rosetti, *Pămîntul*, p. 138 (rez., după orig. — v. comentariul —, cu data greșită: 1455 mai 12); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 63—65 (text slav, după I. Bogdan, ms. nr. 5 234, f. 92, și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 525—527 (text slav și trad.) și p. 528 (rez., după Rosetti, considerat ca reprezentînd un act deosebit); *D. I. R.*, A, I, p. 273—274 (trad.) și p. 274 (rez., după Costăchescu).

În ciuda aparențelor, pe care M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 528, le-a luat în în considerație, documentul regestat de R. Rosetti, sub data de 1455 mai 12, nu poate fi decît cel emis de cancelaria lui Alexandrel la 8 februarie. Elementele care dovedesc, incontestabil, această situație, sînt următoarele: asemănarea cotei indicate de către R. Rosetti: XXXIII/87 (unde se află un zapis din 7278 <1770> februarie 20), cu cea a documentului din 8 februarie: XXX/87 (rămas, curios, în afara celor de la Bibl. Acad. folosite de autor); posibilitatea de interpretare a prescurtării *мца* (cu *с* suprascris) ca numele unei luni: *маш*, iar a datei de zi: *н* (8), urmată de semnul de încheiere a actului, ca *и* (12), în condițiile eludării numelui propriu-zis al lunii: *фев(р)вар(я)*, ascuns de îndoitura pergamentului — împrejurări facilitate, într-adevăr, de originalul din 8 februarie —; posibilitatea unei înțelegeri eronate a pasajului, rău conservat: *земан що ест(ъ) по аан Немаца*, citîndu-se *маннъ* și *пониже Немаца* și a deducerii cuvîntului *мѣсто* din *мистичн*, întrucît ultimele două litere ale acestuia sînt aproape șterse. În plus, în același sens, este de reținut și informația vechilor letopisețe slavone privind data luptei de la Mohile, dintre Alexandrel și Petru Aron: 25 martie 1455 (v. *Cronicile*, p. 15) — dată care nu poate fi supusă îndoielii pornind de la un regest atît de discutabil și după care emiterea unui document de către Alexandrel devine prea puțin probabilă.

¹ Rupt.

² În textul editat de M. Costăchescu, în loc de *наш(ъ) цр(ъ)ков(ъ)*, greșit: *наш<ем>*.

³ Omis.

⁴ Șters.

⁵ Rupt și șters.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Петрѣ коекода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земан Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс сѣмъ лнст(о)мъ нашнм(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) оуэрт(ъ) нан ег(о) оуслышнтѣ чтвчн, вже бл(а)гопронзволи г(оспо)дство ми, нашнмъ бл(а)гымъ пронзволеніемъ, н ч(н)стымъ н свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ъ)целъ, н вт(ъ) въсѣх нашех доброх волеж н вт(ъ) Б(ог)а помощнх, пак да оутврѣ<днлвъ>¹ наш(ъ) цр(ъ)к(ъ)вѣ, монастырю вт(ъ) Быстрици, ндеж(е) ест(ъ) храмъ Оуспеніе С(вѣ)тѣн Б(огородн)ци, на нмѣ Ботна, н съ оуспнмн взерамн, н гырламн² н взеркамн, н вт(ъ) Черкленого Кешенека до днл(ъ) Загорин, а кыше, Ннстромъ, н поннж(е), н оуспн паснык еанко свт(ъ) оу томъ хотарѣ, оу нх(ъ) хотарѣ, н два броды, н съ мытомъ н по свху н по водѣ.

† також(е), нкто да не смѣют(ъ) снжы оучнннтн оу нх(ъ) хотарѣ, над(ъ) Ннстры нан оу взеры, нан плоты, а нн ловнтн нкто оу нхѣ хотарѣ.

Також(е), нкто вт(ъ) нашнх(ъ) боярѣ нан десѣтннк(ъ) да не смѣютѣ братн десѣтнннх вт(ъ) бчол(ъ)³, а нн паснчнннх бантоватн нн оу чемъ, але тот(ъ) прнход(ъ) оусе да ест(ъ) монастырю нашему.

Тое вѣсе выше писанное да ест(ъ) монастырю нашему оурикъ и съ вѣсамъ(ъ) доходоу, непорвниено николнж(е), на вѣкы.

И кто быхъ хотнлъ порвшнтн сїе наше даанїе и запнс(ъ) нли мыто нм(ъ) братн нли бѣд(ъ) цю, кто бы хотнл(ъ) порвшнтн нли прѣстѣпнтн бѣд(ъ) оу чемъ, таковы да бѣдет(ъ) проклѣтъ вт(ъ) г(оспод)а⁴ б(ог)а и сп(а)са нашего, Н(св)св Х(ри)ста, и вт(ъ) прѣч(и)ста его м(а)т(е)рн, и вт(ъ) тїї Бого(но)⁵сныхъ(ъ) в(ъ)цн Никенскыхъ(ъ) и вт(ъ) вѣсамъхъ(ъ) с(вѣ)тыхъ(ъ) и да ест(ъ) <под>⁶обен(ъ) Юудѣ, проклѣ<то>⁷мв Ірїю <и тѣмъ>¹ цю вѣзѣвшн на г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са нашего, Н(св)св Х(ри)ста: крѣвъ его на ннхъ(ъ) и на члвѣхъ нхъ(ъ).

И тот(ъ) бѣдет(ъ) под(ъ) нашн велнкн казнн⁸ и вргїю г(оспод)ства, мн, без того.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писаннаго Петра воеводы, и вѣра вѣсамъхъ(ъ) богаръ нашнхъ(ъ) молдавскыхъ(ъ), велнкыхъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И на болюю крѣпост(ъ), велѣн есми нашему вѣрномв пану, Петру логофетву, прнвѣснтн нашн печат(ъ) к сему лнств наш(е)мв.

Пнс(а) Добрул(ъ), оу Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣтв xѠцѢГ юн(їе) Ѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră, și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim biserica noastră, mănăstirii de la Bistrița, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, anume Botna, și cu toate iezerele, și cu girlele și cu iezercanele, și de la Cheșenăul Roșu pînă la dealul Zagorna, iar în sus și în jos, pe Nistru, și toate prisăcile cite sînt în acest hotar, în hotarul lor, și două vaduri, și cu vama și pe uscat și pe apă.

Și, de asemenea, nimeni să nu îndrăznească să facă mreje sau garduri de nuiele⁹ în hotarul lor, pe Nistru sau în iezere, și nici să nu prindă pește nimeni în hotarul lor.

De asemenea, nimeni din boierii sau desetnicii noștri să nu cuteze să ia desetina din albine și nici pe prisăcari să nu-i tulbure cu nimic, ci tot acest venit să fie al mănăstirii noastre.

Toate acestea mai sus-scrite să fie mănăstirii noastre uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar cine ar voi să clinească această danie și înscris al nostru sau le va lua lor vama sau orice, cine ar voi să clinească sau să treacă peste <aceasta>¹⁰, întru orice, acela să fie blestemat de domnul dumnezeul și mintuitorul nostru, Iisus Hristos, și de preacurata lui maică, și de cei 318 părinți purtători de Dumnezeu, de la Nicheia, și de toți sfinții și să fie asemenea lui Iuda, blestematului Arie, <și celor>¹ care au strigat împotriva domnului dumnezeului și mintuitorului nostru, Iisus Hristos: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Și în afară de aceasta, acela va fi sub marea noastră pedeapsă și urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 <1455> iunie 6.

<Pe verso, însemnare veche:> ...вт(ъ) изер(ъ) вт(ъ) Ботна... (din iezarul de la Botna).

Arh. St. București, M-reă Galata, XI/4. Orig., perg. (22 × 28,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase alb-gălbui și cafenie.

O trad., din 1912 iunie 7, de St. Nicolaescu, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 99—100. O foto., la Inst. de ist și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/427.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 531—532 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 507 (facs. puțin lizibil) și p. 274—275 (trad.)

¹ Omis.

² Al doilea semn grafic al literei *ш*, adăugat deasupra rîndului, ca un accent; eludat, s-ar cere lectura *горлашн*.

³ Așa în orig.

⁴ *г*, făcut din greșală ca *г*.

⁵ Titla omisă.

⁶ Șters.

⁷ Rupt.

⁸ *к*, scris peste *н*.

⁹ Pentru traducerea termenilor slavi din act: *снжш* și *плогтш*, vezi și doc. nr. 17, 57 și 69.

¹⁰ Subînțeles în textul slavon.

47

1455 (6963) iunie 7, Suceava.

Noi, cu mila lui D(u)mnăzău, Petru v(oie)v(o)d, domn Țării Moldovii. Facem șt're cu aciastă carte a [l] noastră, tuturor cine pre dînsa va citi sau citindu-să va auzi, pentru aciastă adeverată slugă a noastră și credincios[ul] boeriu, Gavril spathariu, au slujit noai cu driaptă credință. Pentru aceea, văzîndu-i a[i] lui driaptă și credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosăbită a noastră milă, i-am dat și i-am întărit lui satul ɛ nume, Stețcanii¹, a fimeii lui ocină, Sairbii², pe Seret, și Mirceștii, și jumătate den Blicești³, pe Topoliță, ce le-au cunparat de la Baica⁴ drept 50 de galbini⁵.

Acelea toate mai sus-scrisă ca să-i fie lui de la noi uric, cu tot vinitul, lui și ficiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strenepoților lui, și prestrenepoț lor lui și tot neamului lui, celui mai de aproape, nestrămutat niciodinioarea, în veci.

Iară hotarul ace'or sate să-i fie pe unde din vac au înblat.

Iară spre aceea iaste credința domnii mele celui mai sus-scris, Petru v(oie)v(o)d, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința arhimandritului chir Evstatie bistriceanul și credința boerilor noștrii: credința boeriului Bratului celui Mare, credința boeriului Manole⁶ de la Hotin, credința boeriului Luca ușer⁷, credința boeriului Lazar și a fratelui lui, Stan⁸, credința boeriului Baiceanul, [credința boeriului Șandrica din Dorohoi]⁹, credința boeriului Petru pîrcalab, credința boeriului Șandrica de <la>¹⁰ Dorohoi, credința boeriului Danciul pîrcalab...¹¹ și credința a tuturor boerilor noștrii a Moldovii, a mari și mici.

[Și pre cine Dumnăzău]⁹.

Iară după viața noastră, pre cine Dumnăzău îl va alege domnu în pă-mîntu [lui]⁹ nostru, din fii noștrii sau den neamul nostru, să nu strice dania [și]⁹ ci i-am dat-o lui, ci să o [întărească să]⁹ înputernicezi și să o întărească, ce¹² i-am dat-o pentru a[i] lui dreaptă și credincioasă slubă.

Iară pentru mai mare întărire a celui¹³ mai sus-scrisă, am poroncit credinciosului nostru boeriu, Petrei logofătului, să scrie și pecetea noastră să o spînzure către aciastă carte a noastră.

Au scris Zobrul¹⁴, în Suceava, la let 6963 <1455> iunie 7.

Arh. St. București, M-rea Neamț, XXVIII/1. Trad. de la începutul secolului al XIX-lea.

O trad., din 1786 august 12, de Gheorghie Evloghie dascăl, fără intitulăție, sfat și numele diacului, se afla în fondul de documente de la Creditul funciar rural, moșia Tețcani, dos. nr. 635. Două rez., după trad. din 1786, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 14, f. 158 v. (din 1837), și nr. 24, f. 163 v. (din 1839).

EDIȚII: Pârvan, *Alexăndrel și Bogdan*, p. 81—82 (rez., de V. A. Urechia, după o trad; orig., aflat tot la Creditul funciar rural, avea, după V. A. Urechia, data de zi: 5); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 535 (rez. din 1839); Bogdan, D. P., *Acte mold.*, p. 43—44 (trad. de la începutul secolului al XIX-lea); *D.I.R.*, A, I, p. 275—276 (aceeași trad.).

¹ În ambele rez. de la Arh. St. Iași: „Tețcani“.

² Așa în trad.; în rez. de la Arh. St. Iași: „Sîrbii“.

³ În rez. de la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 24: „Blăgești“.

⁴ Nume redat de traducător cu terminația genitivă din textul slavon.

⁵ În rez. de la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 24: „zloți“.

⁶ În loc de „Manoil“.

⁷ Necunoscut în celelalte documente ale perioadei; greșeală de lectură a traducătorului?

⁸ În loc de „Stanciul“.

⁹ Șters cu o linie de traducător.

¹⁰ Omis.

¹¹ În trad., urmează observația: „De aicea nu s-au mai putut tălmăci, fiind slovine șterse den parte, citeva nume“.

¹² În loc de „că“.

¹³ Greșit, pentru „celor“.

¹⁴ În loc de „Dobrul“.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ(ъ), въсѣмъ кто на нѣ оузрѣтъ или его оуслышитъ чтичи, вже тотъ истинны нашъ вѣрныи и почетенны болѣрныи, пань Мнѣхъ логотѣтъ, слѣжняи прѣжде с(в)атопочившихъ(ъ) родителемъ нашимъ право и вѣрно, а днесъ(ъ) служитъ намъ право и вѣрно. Тѣмъ(ъ)¹ мы, видѣше ег(о) правою и вѣрною службою до насъ(ъ), жаловали есми его воебною нашею м(н)л(о)стію и дали есми ему и потвѣрдил ег(о) правовѣрное выслуженіе, села на имѣ: дворъ его, на Серетѣ, що былъ Нѣгоева, и Прѣтноши, и на оустіе Побратѣ, где естъ(ъ) жуде Кырстѣ и Данчулѣ, шбѣ жудечѣи, и Хѣчулѣ, и Сухы Потокъ, що совѣ купилъ вт(ъ) Нѣгоевыхъ(ъ) племенниковъ(ъ), и на Ревтѣ, Прокопѣи, съ млинномъ, и Извншчу, где естъ(ъ) Данило и Бѣчулѣ, и паскву его надъ(ъ) Ннстри, на имѣ Билѣково, съ гыро и вжеромъ и съ всемъ его приходомъ, и на граници, подъ(ъ) Снѣтиномъ, Гавриловци, и пониж(е) того, Ивановци и Погорловци, що нхъ(ъ) купилъ вт(ъ) Манѣ Глобника и вт(ъ) дѣтен ег(о), и надъ Ннстра, на имѣ Рашковци, що нхъ(ъ) купилъ вт(ъ) Мындорѣ Жумататича. Тоє въсе выше писанное да естъ(ъ) ему вт(ъ) насъ(ъ) оурыкъ и съ въсамъ доухомъ, ему и дѣтемъ ег(о), и братіамъ ег(о), и шнвчатомъ ег(о), и прѣшнвчатомъ ег(о), и пращврѣтомъ ег(о) и въсему роду ег(о), кто вѣдетъ или близны, непорвненно николже, на вѣкы.

¶ Хотаръ тѣмъ селамъ да естъ(ъ) по старому хотарю, куда из вѣка вживали.

¶ На то естъ(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства, выше писаннаго Петра воеводы, и вѣра митрополита нашег(о), квр Оеуктиста, и вѣра архимандрита нашег(о), квр Евстатіе Быстрицкаго, и вѣра бояръ нашихъ(ъ): вѣра пана Братула

Бѣанкого, вѣра пана Манонла Хотинского, вѣра пана Лазора и брата ег(о), пана Станчула, вѣра пана Ходко дворника, вѣра пана Банчанула, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Шендрика Дорогонского, вѣра пана Данчула прѣкалаба, вѣра пана Думи прѣкалаба, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Думи Мнкача, вѣра пана Радѹла² спатарѣ, вѣра пана Гоана, вѣра пана Ялаба, вѣра пана Снна, вѣра пана Стецко Дамакушевча, вѣра пана Мнкѹла постелника, вѣра пасна³ Ивна вистїарника, вѣра пана Драгошин чашника, вѣра пана Мнхѹла столника, вѣра пана Петра комнса и вѣра вѣсах(ъ) боарѣ нашнх(ъ) молдавскых(ъ), велнкых(ъ) и малых(ъ).

И по нашемъ животѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнх(ъ) землн, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли вт(ъ) нашег(о) племенне нли вѣд(ъ) кто, кого Б(ог)ъ нзберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашнх(ъ) землн, оу Молдавскон, тот(ъ) бы емѹ не порѹшнлъ нашег(о) даанїа, але що бы емѹ потверѣднлъ и оѹкрѣпнлъ, занѣж(е) есмн емѹ даан за ег(о) правою и вѣрною служев.

И на болшее потверѣженїе тому вѣсемѹ выше писанному, велѣли есмн нашему вѣрному панѹ, Петру логофету, писати и прївѣснати нашнх(ъ) печат(ъ) к семѹ лнству нашемѹ.

Пис(а) Доброѹл(ъ), оу Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѹ х^{ст}и^ан^ар^ах^а г^а, м(ѣ)с(а)ца юлїа, ѣд(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat credincios și cinstit boier al nostru, pan Mihail logofăt, a slujit mai înainte sfîntrăposaților noștri părinți drept și credincios, iar astăzi ne slujește nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit dreptcredincioasa lui vislujenie, satele anume: curtea lui, pe Siret, care a fost a lui Neagoe, și Părtănoșii, și, la gura Pobratei, unde este jude Cirstea și Danciul, amîndouă judeciile, și, Heciul, și Valea Seacă, pe care și le-a cumpărat de la verii lui Neagoe, și, pe Răut, Procopeni, cu moara, și Izbișcea, unde este Danilo și Budul, și prisaca lui pe Nistru, anume a lui Bileac, cu girla și iezarul și cu tot venitul lui, și, la graniță, sub Sneatin, Gavrilăuți, și, mai jos de acesta, Ivancăuți și Pogorilăuți, pe care i⁴-a cumpărat de la Manea Globnicu și de la copiii lui, și, pe Nistru, anume Rașcăuți, pe care i⁴-a cumpărat de la Mîndrea Jumătate. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie lui de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domnei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința arhimandritului nostru, chir Eustatie de Bistrița, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul cel Mare, credința panului Manoil de Hotin, credința panului Lazor și a fratelui său, pan Stanciul, credința panului Hodco vornic, credința panului Baiceanul, credința panului Petru pircălab, credința panului Șendrică de Dorohoi, credința panului Danciul pircălab, credința panului Duma pircălab, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Dragoslav, credința panului Duma Micăci, credința panului Radul spătar, credința panului Goian, credința panului Albu, credința panului Sin, credința panului Stețco al lui Dămăcuș, credința panului Micul postelnic, credința pan(nului)³ Ion vistier, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului

Михул stolnic, credința panului Petru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintască dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o imputernicească, pentru că i-am dat pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 <1455>, luna iulie, 2 zile.

Archiwum Główny Akt Dawnych-Varşovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 373. Orig., perg. (25,5 × 41 cm), pătat și întărit, pecete atirnată pierdută.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/69, și o copie fără dată de zi, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 102—104. Alte foto., la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/70, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/428 a și b.

EDIȚII: Уляницкій, *Материалы*, p. 84—85 (text slav prescurtat, cu data de zi: 20); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 9—11 și 79—81 (trad., după Уляницкій, cu aceeași dată de zi); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 539—542 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 276—278 (trad.).

¹ După ultima consoană, paieroc.

² Primul **а** și **ѣ**, în ligatură, **а** fiind suprascris.

³ Omis.

⁴ În textul slavon acordul se face cu forma plurală a numelor satelor.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землѣ Мѡл-
давскѣи. Чинимъ знаменито нс сѣмь лнстомъ(ъ) нашимъ(ъ), въсамъ(ъ), кто
на н(ъ) оузрнтъ(ъ) нли его слышнтъ(ъ) чтѣч(н), вже тотъ(ъ) истиннын и нашъ(ъ)
вѣрны богарни(ъ), панъ(ъ) Петръ комнс(ъ), слѣжнл(ъ) намъ(ъ) право и вѣрно. Тѣмъ(ъ)¹,
мы, видѣвшн его правнѣ и вѣрнѣю служебѣ² до насъ(ъ), жаловалн есмн его в-
собною нашею м(н)л(о)стію, далн и подтверднл есмн ему, оу нашн землѣ, оу Мѡл-
давскѣи, села, на Тѣтовѣ, на нмѣ: Грѣдещн, гдѣ естъ(ъ) домъ(ъ) его, и, поннж(ѣ),
Фѣвроанѣ, и Стѣннжещн, и Хѣлмѣжещн, подъ(ъ) Четѣцѣ, що купнл(ъ) вт(ъ) Мн-
хѣла лог(о)ѳета за ѿ златъ(ъ), и Глодѣнн, що купнл(ъ) вт(ъ) Мнхѣла Тѣдорѣ за
нѣ златѣхъ(ъ), и Борчещн, що купнл(ъ) вт(ъ) с(ы)нове Негрнловѣ за ѿ златѣхъ(ъ),
и, на верхъ(ъ) Стѣденца, Драгннн, и паснка³ его вт(ъ) Жицѣ. Тѣе выше писанное
да естъ(ъ) емѣ вт(ъ) насъ(ъ) оурич(ъ), съ въсамъ двѣхъодомъ, ему и дѣтемъ ег(о)⁴,
и б(о)р⁴атѣамъ ег(о), и зноучатомъ его, и прѣдзчатомъ(ъ) его, и прѣдзчатомъ
его и въсемъ роду его, кто будѣтъ(ъ) нли блнжнн, непорвшенно ннколнж(ѣ), на вѣ-
кы⁴.

ѿ хотарѣ тѣмъ(ъ) сѣламъ(ъ) да естъ(ъ) по старнмн хотарѣ, кѣда нз вѣка в-
жнвалн.

ѿ на то естъ(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, выш(ѣ) писаннаг(о) Петра воеводъ(ы),
и вѣра мнтрополнта нашег(о), кѣр Ѳеоктнста, и вѣра архнмандрнта нашег(о),
кѣр Ѣвстатіа, и вѣра нашнхъ(ъ) богарѣ: вѣра пана Братѣла, вѣра пана Манѡн-
ла, вѣра пана Хотко дворннка, вѣра пана Мнхѣла лог(о)ѳета, вѣра пана Станчю-
ла, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Ѣанн Пынтеча, вѣра пана Нѣана Балча-

на, вѣра пана Козмн Шандровича, вѣра пана Данчюла, вѣра пана Думн прѣкала-ба, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Сина, вѣра пана Думн Микача, вѣра пана Радѹла⁵ спатарѹ, вѣра пана Микѹла постелника, вѣра пана Иѡна вистѣарника, вѣра пана Драгоша чашника, вѣра пана Мнѹла столника и вѣра вѣсѹх(ѹ) бояр(ѹ) наших(ѹ) молдавских(ѹ), великих(ѹ) и малых(ѹ).

И по нашемѹ животѹ, кто бѹдет(ѹ) г(о)сп(о)д(а)рѹ нашѹ земли, ѡт(ѹ) дѣтен наших(ѹ) или ѡт(ѹ) нашего племени, бѹд(ѹ) кто, кого б(о)г(ѹ) изберет(ѹ) быти, тот(ѹ) що бы не порѹшна(ѹ) нашег(о) даданѣа, али що бы им(ѹ) втѣрдило и вкрѣпнѹ⁴л(о), занѹж(ѹ) есми дали ему за его правю и за вѣрною службѹ.

И на болшее потверждение томѹ вѣсему выше писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрному панѹ, Петру лог(о)ѹетѹ, писати и привеѣсити нашѹ печат(ѹ) к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Купашѹ, с Гѡч(а)вѣ, в(ѹ) лѣто х⁷²а⁷г, м(ѣ)с(а)ца аѹг(вста)⁶, ѿ, на д(ѹ)нѹ Ѥспениѹ Г(вѣ)тѣн Б(о)городнѣи.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat și credincios boier al nostru, pan Petru comis, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, satele, pe Tutova, anume: Grădești, unde este casa lui, și, mai jos, Făuroane, și Stănigești, și Hălmăgești, sub Cetățea, pe care le-a cumpărat de la Mihul logofăt pentru 80 de zloți, și Glodeni, pe care l-a cumpărat de la Mihul Tudora⁷, pentru 55 de zloți, și Borcești, pe care l-a cumpărat de la fiii lui Negrilă pentru 60 de zloți, și, la obîrșia Studinețului, Dragsini⁸, și prisaca lui de la Jica. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrăncupoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința arhimandritului nostru, chir Eustatie, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Manoil, credința panului Hotco vornic, credința panului Mihail logofăt, credința panului Stanciul, credința panului Petru pircălab, credința panului Oană Pintece, credința panului Ion Balcean, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Danciul, credința panului Duma pircălab, credința panului Dragoslav, credința panului Sin, credința panului Duma Micaci, credința panului Radul spătar, credința panului Micul postelnic, credința panului Ion vistier, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu-i clinească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta și pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Suceava, în anul 6963 <1455>, luna august, 15, în ziua Adormirii sfintei născătoare de Dumnezeu.

<Pe verso, însemnare tirzie:> ... zapisele ce de danie pentru prisaca ot Borcești; <și alta:> Comisul Pătru.

Bibl. Acad., CLXXXII/19. Orig., perg. (36 × 34 cm), pecete atârnată, pierdută.

O trad., din 1837 februarie 3, ibidem, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 105—106. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/429.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 65—67 (text slav., după I. Bogdan, și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 543—545 (text slav., tot după I. Bogdan, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 278—279 (trad., după orig.).

¹ În text, după ultima consoană, paieroc.

² ж, adăugat ulterior de diac între rinduri.

³ к, transformat din н, ceea ce a înlesnit lectura greșită a lui M. Costăchescu: па<а>нна.

⁴ Rupt.

⁵ Primul а și ҃ sînt în ligatură, situație permisă de suprascrierea lui а.

⁶ а și ҃, în ligatură.

⁷ În trad. lui M. Costăchescu, greșit: „Tudori”, iar în trad. din *D. I. R.*, A, I: „Tudosi”.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I: „Dragosini”, lectură permisă, într-adevăr, de suprascrierea lui r în orig. și de folosirea frecventă a acestuia de către diac în restul textului, dar nu obligatorie.

50

1455 (6963) august 20, Suceava.

† М(н)л(о)стѣю к(о)жѣю, мы, Петрѣ воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскон. Чинил(ѣ)¹ знаменито не сѣмѣ лист<ом(ѣ)>² нашил(ѣ), вѣсѣмѣ кто на н(ѣ) оузрнѣ(ѣ) нап ег(о) оуслышнѣ(ѣ) чѣвчн, вже тотѣ истинны слуга нашѣ вѣрны, панѣ Трифѣ Борзескул(ѣ), служилѣ намѣ право и вѣрно. Тѣм(ѣ)³, мы, вчдѣвше ег(о) пракою и вѣрною службою до нас(ѣ), жаловали есмы ег(о) всобною нашею м(н)л(о)стѣю и дали и потерѣднани есмы ему села на имѣ: Бецеици, где домѣ ег(о), на Драгошево Поле, где млин(ѣ), що вы скупил(ѣ) вт(ѣ) Бецѣ за сто златых(ѣ), и Шефанеици, що промилнѣн сѣ Бецею и дал(ѣ) чѣсти жонн ег(о) вт(ѣ) Марншеици за Шефанеици, и Болчеици, и половина Марншеици, чѣсти Шефнлова и Петрова, и Черетѣици, подли того село. Тоє вѣсе выш(е) писанное да ест(ѣ) ему, вт(ѣ) нас(ѣ), оурикѣ и сѣ вѣсѣмѣ доходомаѣ, ему и дѣтемѣ ег(о), и братѣмаѣ, и внѣчатомѣ, и прѣвнвчатомѣ ег(о), <и>⁴ прашнрѣтомѣ ег(о) и вѣсемеу роду ег(о), кто кѣдет(ѣ) нап банижны, непорвшенно нколанж(е), на вѣкы.

И хотарѣ тѣмѣ селамѣ да ест(ѣ) по старому хотарю, к<вд>⁴а из вѣка вѣкнвали.

И на то ест(ѣ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства, выше писанного Петра воеводы, и вѣра митрополита нашег(о), кѣр Феоктиста, и вѣра боярѣ наших(ѣ): вѣ<ра>⁴ пана Братула, вѣра пана Манонло, вѣра пана Ходка дворника, вѣ<ра>⁵ пана Муханла логофета, вѣра пана Станчула, вѣра пана Бани Жуланча, вѣра пана Коз>²мн Шандровнча, вѣра пана Банчанѣла, вѣра пана Петра <п>⁴ръкалаба, вѣра пана Шендрнка, вѣра пана <Дан>⁴чула⁶ прѣкалаба, вѣра <пана Драгослава⁷, вѣра пана>⁴ Д<в>⁴мѣ Мнкача, вѣра пана Радѣла⁸ спатарѣ, вѣра пана <и>⁴на, вѣра пана <а>⁴<на>² Ивна внѣтарника, вѣра пана Мнкул постелника, вѣра пана Драг<о>ша ч>⁴ашника, вѣра пана Мнхула столника, вѣра пана Петра к<о>⁴мса и вѣра вѣсѣмѣ(ѣ) боярѣ наших(ѣ) молдавскых(ѣ), великих(ѣ) и малых(ѣ).

И по нашѣмъ <жн>⁴вотѣ, кто бѹдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣ землѣ, вѣт(ъ) дѣтенъ нашнхъ(ъ) [землѣ вѣт(ъ) дѣтенъ нашнхъ(ъ)] нѣн пак(ъ) бѹд(ѣ) кто, кого б(о)гъ нзберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашѣхъ⁴ землѣ, оу Молдавскон, тотъ(ъ) бы емѹ не порѹшилъ(ъ) нашего дѣла, аде цю бы емѹ потвѣрѣднѣ(ъ) н оѹкрѣпнѣ(ъ), занѹж(ѣ) есмн емѹ даанъ за егѡ правѣо сѣ⁴авъевъ.

И НА БОЛШЕЕ КРѢПОСТЪ(Ъ) ТОМУ ВЪСЕМУ ВЫШЕ ПИСАННОМУ, ВЕЛѢН ЕСМИ НАШЕ-
МУ ВЪРНОМУ НАШ, ПЕТРЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И ПРИВѢСТИ НАШ ПЕЧАТЪ(Ъ) К СЕМУ ЛИС-
ТЪ(Ъ) И(А)Ш(Е)МЪ.

Уг Гуч(а)кк, пнс(а) Доброул(ъ), к(ъ) лктуw $\overline{\text{с} \text{ш} \text{ш} \text{ш}}$ г, м(к)с(а)ца дуг(у)с-
т(а), $\overline{\text{к}}$ д(а)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Trifu Borzescul, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit satele, anume: Bețești, unde este casa lui, în Cîmpul lui Dragoș, unde este moara, pe care l-a răscumpărat de la Bețea pentru o sută de zloți, și Ștefănești, pe care l-a schimbat cu Bețea și a dat pentru Ștefănești părțile din Mărișești ale soției sale, și Bolcești, și jumătate din Mărișești, părțile lui Șteful și ale lui Petru, și Ceretiani, lingă acest sat. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților, și nepoților, și strănepoților lui <și>⁴ răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Manoilo, credința panului Hodco vornic, credința panului Mihail logofăt, credința panului Stanciul, credința panului Oană Julici, credința pa(nului Coz)⁴ma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința panului Petru <p>⁴ircălab, credința panului Șendrică, credința panului <Dan>⁴ciul⁶ pircălab, credința <panului Dragoslav⁷, credința panului>⁴ D<u>⁴ma Micaci, credința panului Radul spătar, credința panului Sin, credința pa(nului)² Ion vistier, credința panului Micul postelnic, credința panului Drag(oș)⁴ ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința panului Petru c(o)<⁴mis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri [țării, din copiii noștri] sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru <s>⁴lujba lui dreaptă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 <1455>, luna august, 20 zile.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 593. Orig., perg. (21,5 × 31,5 cm), rupt la îndoituri, pecete atârnată (șnur de mătase albă și vișinie), stricată.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 107—108. O trad. rom., de Evloghie dascăl, din 1752 mai 9, la Bibl. Centr. de Stat, Colecția de documente, XVIII/2.

O foto., la Arh. St. București, Fotografii, XI/1, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/430.

EDITII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 113 (extras, după orig.); Costăchescu, <*Doc. comunicate*>, în „Buletin I. Neculce”, fasc. 7, p. 172—174 (text slav și trad.); idem, *Doc.*, II, p. 549—551 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 279—280 (trad.).

¹ ч, făcut deseori ca v.

² Omis.

³ După ultima consoană, paieroc.

⁴ Rupt.

⁵ Șters.

⁶ M. Costăchescu a presupus, greșit, un *СТАНЧУЛА ПРЪКАЛАБА* (Stanciul pîrcălab), care însă nu este menționat în sfatul lui Petru voievod din această vreme. În trad. din *D. I. R.*, A, I, apare, de asemenea, <Stan>ciul.

⁷ Spațiul nu permite și *ПРЪКАЛАБА* (pîrcălab).

⁸ Primul а, în ligatură cu ү, situație permisă de suprascrierea lui а.

51

1455 (6963) august 23, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито ис сѣмъ лист(о)мъ нашимъ(ъ), оу сѣмъ(ъ) кто на н(ъ) оу зрѣт(ъ) нѣ ег(о) оу слышитъ(ъ) чтичи, вже тотъ истинны слуга нашъ вѣрны, панъ Тадоръ Либѣдулчичъ(ъ), служилъ(ъ) намъ право и вѣрно. Тѣмъ(ъ)¹, мы, видѣше ег(о) правою и вѣрою службою до насъ(ъ), жаловали есми ег(о) в собною нашею м(н)л(о)стію и дали и потвѣдили есми ему втинив ег(о), села на нѣхъ: где дворъ ег(о), Бранищѣри, и Жвѣщи, и Шкѣи, и Бѣрвоши, и Бешкврѣни, и Фратѣи, на Чорномъ(ъ) Потоцѣ, и Мѣстѣкырѣ, и на Немца, Грашіи, и Мѣишещи, и Ансѣвлѣ и Юбанѣи. Тоѣ вѣсе выш(е) писанное да ест(ъ) ему оу рѣкъ и съ вѣ сѣмъ доходомъ, ему и дѣтемъ его, и братіямъ и внучатомъ(ъ) ег(о), и прѣвнѣча<то>²мъ ег(о), и пращирѣтомъ его и вѣсему роду ег(о), кто будет(ъ) нѣ близны, непорвѣнно николж(е), на вѣкы.

И хотаръ тѣмъ сѣламъ(ъ) да ест(ъ) по старому хотарю, кѣда нѣ вѣка вжѣали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вѣше писанного Петра воеводы, и вѣра митрополита нашего(о) кѣр Феоктиста, и вѣра бояръ нашихъ(ъ): вѣра пана Братѣла, вѣра пана Маноило, вѣра пана Ходка дворника, вѣра пана Мнѣхила логофѣта, вѣра пана Станѣла, вѣра пана В<а>³ин Жвѣнча, вѣра пана Козми Шандровѣнча, вѣра пана Банѣнѣла, вѣра папана Петра прѣкалаба, вѣра пана Шендрѣнча, вѣра пана Данѣла прѣкалаба, вѣра <па>³на Драгослава, вѣра пана Мнѣкача, вѣра пана <Ра>³дѣла⁴ спатарѣ, вѣра пана Сина, вѣра пана Ивѣи вѣстѣарника, вѣра пана Мнѣла постѣлника, вѣра <п>³ана Драгоше чашника, вѣра пана Мнѣла столника⁵, вѣра пана Петра комѣса и вѣра вѣ сѣхъ бояръ нашихъ(ъ) молдавскыхъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто будет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашѣи земли, вт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) нѣ пакъ(ъ) буд(ъ) кто, кого Б(о)гъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашѣи земли, оу Молдавскон, тотъ(ъ) бы ему не порвѣшилъ(ъ) нашего даанѣа, але цю бы ему потвѣдилъ(ъ) и оу крѣпилъ(ъ), занѣж(е) есми ему дали за ег(о) правою слѣжѣхъ.

И на бошее крѣпостъ(ъ) томъ всемъ выш(е) писанномъ, велѣли есми нашему вѣрномъ панъ, Петръ логофѣтъ, писати и прикѣсѣти нашѣ печати(ъ) к сѣмъ листу н(а)ш(е)мъ.

Пис(а) Доброу(ъ), оу Свѣч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѣ $\overline{x\dot{c}u\dot{a}g}$, м(ѣ)с(ѣ)ца ауг(у)ст(а), кѣ да(н)ъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Tador al lui Linbădulce ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit ocina lui, satele, anume: Branișteri, unde este curtea lui, și Giulești, și Șchei, și Bărboși, și Beșicureni, și Frățești, pe Piriul Negru, și Măsteacirul, și, pe Neamț, Grași, și Moisești, și Lisețul, și Iubanești. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie lui uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților și nepoților lui și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Maniolo, credința panului Hodco vornic, credința panului Mihail logofăt, credința panului Stanciul, credința panului O<a>³nă Julici, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Șendrică, credința panului Danciul pîrcălab, credința <pa>³nului Dragoslav, credința panului Micaci, credina panului <Ra>³dul spătar, credința panului Sin, credința panului Ion vistier, credina panului Micul postelnic, credința <p>³anului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic⁵, credința panului Petru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 <1455>, luna august, 23 zile.

Bibl. Acad., LXXVI/123. Orig., perg. (19 × 29 cm), pecete alîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și alb-gălbuie.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 109—110. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/431.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 553—555 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 280—281 (trad.).

¹ După ultima consoană, paieroc.

² Omis.

³ Rupt.

⁴ și ʋ, probabil în ligatură.

⁵ *столника* (stolnic), corectat de diac din *комиса* (comis).

† М(н)л(ос)тїю б(о)жією, мы, Петръ воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито ис сѣмь листом(ъ) нашим(ъ), въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его ссаништ(ъ) чт҃сч(н), вже тот(ъ) истинны слуга нашъ вър-

ны, пан(х) Дула Микач(х), служил(х) нам(х) право и вѣрно. Там(х), мы, видѣвши его правую и вѣрную службу до нас(х), жаловали есми его особою нашею м(и)-л(о)стію и дали есми емоу, оу нашн бранищн, оу Бохотинѣ, едно мѣсто шт(х) пустини, на имѣ потока Козіа, подли монастырскои пасны, да всадит(х) собѣ село, в конце писка. Тое да ест(х) ему шт(х) нас(х) 8рик(х), съ вѣсаль дох-дом(х), ему и дѣтемъ его, и братіамъ его, и внучатом(х) его, и правнучатом(х) его, и прѣщнрѣтом(х) его и вѣсему роду его, кто будетъ ему нан ближнїи, непоручено николж(е), на вѣкы.

И хотар(х) да имает(х) тому пустиню шт(х) 8снх(х) сторон(х) кулко 8зможет(х) шживати едно село досыт(х), и шраніемъ и синожетамн.

И на то ест(х) вѣра г(о)сп(о)д(а)ства мн, выш(е) пис(а)ниаго(о) Петра воєводи, и вѣра митрополита нашего, кур Θεωκτιστα, и вѣра наших(х) бояръ: вѣра пана Братула, вѣра пана Манонла, вѣра пана Хотко дворника, вѣра пана Мнхана лаг(о)-шета, вѣра пана Станчула, вѣра пана 8дин Жвнча, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Банчанула, вѣра пана Козми Шандровнча, вѣра пана Данчула, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Сина Хотинског(о), вѣра пана Радула² спатарѣ, вѣра пана Іоана прѣкалаба, вѣра пана Мнхула постелника, вѣра пана Драгоша чашника, вѣра пана Мнхула стоника, вѣра пана Петра комнса и вѣра вѣсѣх(х) бояръ [бояръ] наших(х) молдавскых(х), великих(х) и малых(х).

И по нашему животу, кто будет(х) г(о)сп(о)д(а)ръ земли нашей, шт(х) дѣтен наших(х) или ког(о) Б(о)г(у) изберет(х) быти, тот(х) цю бы им(х) не порушилъ нашего даанїа, але цю бы имъ утвердил(х) и вкрѣпил(х), зануж(е) есми дали ему за его правую³ и вѣрную службу.

И на болшее подтвержденїе тому вѣсему выше писанному, велѣли есми н⁴ашему вѣрному пану, Петру лаг(о)шету, пис(а)ти и привѣстити нашн печать к сему лнству нашему.

Пис(а) Іованнш(х), оу Свич(а)вѣ, в(ѣ) лѣт(о) $\overline{\text{сх}}\overline{\text{ж}}\overline{\text{г}}$, м(ѣ)с(ѣ)ца ауг(вс-та)⁵, кѹ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Duma Micaci, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat lui, în braniștea noastră, la Bohotin, un loc din pustie, anume <pe> piriul Coziia, lingă prisaca mănăstirii, ca să-și întemeieze sat, la capătul piscului. Accasta să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei pustii să-l aibă din toate părțile cit va putea să folosească destul un sat, și cu aratul și cu finețele.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Manoil, credința panului Hotco vornic, credința panului Mihail logofăt, credința panului Stanciul, credința panului Oană Julici, credința panului Petru pircălab, credința panului Baiceanul, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Danciul, credința panului Dragoslav, credința panului Sin de Hotin, credința panului Radul spătar, credința panului Ion pircălab, credința panului Micul postelnic, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința

panului Petru comis și credința tuturor boierilor [boierilor] noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clintească dania noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Suceava, în anul 6963 <1455>, luna august, 29.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> На село Козия, на бранище (Pe satul Cozia, în braniște); <și alta, din secolul al XVII-lea:> Ispisoc pe Cozie, lângă Bohotin, de la Pătru v(oie)vod, pe piriul Cozii.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 158. Orig., perg. (27,5 × 29,5 cm), pecete (diam. = 8 cm) atirnată, parțial deteriorată, șnur de mătase roșie și alb-gălbuie; legenda: <†>⁸ Петръ воевода, господарь <Земан Молдавскон <*7>⁶.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 111—113, și o trad., din 1792 noiembrie 24, de Pavel Debrici polcovnic, ibidem, DCXXII/1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/432.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 508 (facs.); Rosetti, *Bohotinul*, p. 201 (trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 558—560 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 281—282 (trad.).

¹ ч, făcut ca v.

² Primul а și ҃ sînt în ligatură, situație permisă de suprascrierea lui а.

³ в, scris distinct deasupra lui о.

⁴ Rupt.

⁵ а și ҃, în ligatură.

⁶ Stricat.

⁷ Întregire permisă de spațiu, dar, totuși, probabilă.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс сѣм(ъ) лнст(о)мъ нашим(ъ), кто на н(ъ) оузрнѣ(ъ) нли ег(о) оуслышнѣ(ъ) чѣмъ, вже прїиде, прѣд нами и прѣд(ъ) нашимъ боіары, Гостило¹ и тѣгали на калугери вѣ(ъ) Немца за едно село, именвема Балашеци², на Немца. Ино тѣгали сѣ що сѣ тѣгали, и съ своимъ привнїамн, ино пан(ъ) Гостило не могъ добоубати³ тоє село вѣ(ъ)⁴ калугери, але стратил(ъ) вѣ(ъ) оу сего закона, а калугери добыл(и) тоє⁵ село съ оушнм(ъ) законом(ъ) и съ своимъ привнїамн.

Ино, мы, тоє видѣше, а мы також(е) есмн дали и потверднан тоє прѣд(ъ) реченное село, Балашеци, на Немца, да ест(ъ) монастырю наш(е)му вѣ(ъ) Немца оурикъ и съ вѣсѣмъ дохodom(ъ), нмъ, непорвненно николнж(е), на вѣкы.

Протож(е), варе коли нмет(ъ) оуспомѣнѣти нли тѣгати Гостило нли дѣти его нли вѣд(ъ) кто вѣ(ъ) ег(о) роду за тоє село, тот(ъ) да заплатит(ъ) завѣзку сто рублн сребра, кто нмет(ъ) оуспомѣнѣти на калугери за Балашеци, вѣд(ъ) коли и оу которыхъ(ъ) д(ъ)нехъ(ъ) и часомъ(ъ).

И при томъ(ъ) былн мартори: самъ(ъ) г(о)сп(о)дство ми, выш(е) писаннаго Петра воеводы, и наш(ъ) митрополитъ(ъ), кѣр Ѳеоктистъ, и панъ(ъ) Братулъ(ъ),

пан(ъ) Маноило, пан(ъ) Ходко дворник(ъ), пан(ъ) Станчвл(ъ), пан(ъ) Мнхана(ъ) логофет(ъ), пан(ъ) Ёана Жвлнч(ъ), пан(ъ) Козма Шандровнч(ъ), пан(ъ) Невнъ Банчан(ъ), пан(ъ) Петръ прѣкалаб(ъ), пан(ъ) Ябвл(ъ), пан(ъ) Братвл(ъ), пан(ъ) Косте Ёрышъ, пан(ъ) Мнквл(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Илѣ внстларник(ъ), пан(ъ) Мнхвл(ъ) столник(ъ), пан(ъ) Лазор(ъ), пан(ъ) Драгослав(ъ), пан(ъ) Думѣ Мнкач(ъ), пан(ъ) Петръ комнс(ъ) и нных(ъ), оучнх(ъ) нашнх(ъ) боиаръ, и велнкых(ъ)⁶, и малых(ъ).

Я на болшее крѣпост(ъ) томѣ всемѣ выше писанномѣ, велѣли есми наш(е)-мѣ вѣрномѣ панѣ, Петру логофету, прнвѣстити н(а)шѣмѣ печат(ъ) к всемѣ лнстѣмѣ н(а)-ш(е)мѣ.

Оу Свч(а)вѣ, пис(а) Добрвл(ъ), в(ъ) лѣтѣмъ 7200, дек(емврѣа), ѿ 1(а)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Gostilo și a pirit pe călugării de la Neamț pentru un sat, numit Băloșești², pe Neamț. Deci s-au pirit cit s-au pirit, și cu privilegiile lor, dar pan Gostilo n-a putut să dobîndească acest sat de la călugări, ci a pierdut din toată legea, iar călugării au dobîndit acest sat cu toată legea și cu privilegiile lor.

Deci, noi, văzînd aceasta, de asemenea și noi am dat și am întărit acest sat mai înainte-zis, Băloșești, pe Neamț, să fie mănăstirii noastre de la Neamț uric, lor³, și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Pentru aceea, oricînd vor pomeni sau vor piri Gostilo sau copiii lui sau oricine din neamul lui pentru acest sat, acela să plătească zavescă o sută de ruble de argint — cine va pomeni de Băloșești împotriva călugărilor, oricînd și în orice zile și ceasuri.

Iar la aceasta au fost martori: însumi domnia mea, mai sus-scrisul Petru voievod, și mitropolitul nostru, chir Theoctist, și pan Bratul, pan Manoilo, pan Hodeco vornic, pan Stanciul, pan Mihail logofăt, pan Oană Julici, pan Cozma al lui Șandru, pan Ion Baicean, pan Petru pircălab, pan Albul, pan Bratul, pan Coste Oriș, pan Micul postelnic, pan Ilea vistier, pan Mihul stolnic, pan Lazor, pan Dragoslav, pan Duma Micaci, pan Petru comis și alții, toți boierii noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, a scris Dobrul, în anul 6963 <1455>, decembrie, 12 zile.

<Pe verso, însemnare tirzie:> Băloșești.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr 17. Orig., perg. (26 × 31,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase roșie și galbenă.

O copie, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad. mai veche, ibidem. O copie, după orig., de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 117—118. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/433.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 561—563 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 509 (facs. puțin lizibil) și p. 282 (trad.).

¹ În textul editat de M. Costăchescu se face, greșit, observația: „În orig. Готило”.

² цѣ, (șt), făcut cu altă cerneală peste н (n).

³ În loc de добоуцати.

⁴ врт(ъ), adăugat de diac între rinduri.

⁵ e, omis inițial, scris de diac peste e, care a fost repetat.

⁶ e, scris de diac peste un a.

⁷ Se subînțelege: călugărilor.

Stanciul, credința panului Hodco vornic, credința panului Oană Julici, credința panului Mihail logofăt, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința panului Petru pircălab, credința panului Danciul, credința panului Dragoslav, credința panului Micaci, credința panului Radul spătar, credința panului Micul postelnic, credința panului Ilea vistier, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința panului Petru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră [noastră], ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat pentru Sfînta Înălțare. Iar cine ar vrea să clintească aceasta și această danie a noastră mănăstirii noastre de la Neamț, unul ca acela să fie blestemat de Dumnezeu, și de preacurata lui maică, și de cei 318 <părinți>¹ purtători de Dumnezeu, cei de la Nicheia, și de toți sfinții și să fie asemenea lui Iuda, blestematului Arie, <și celor>¹ care au strigat împotriva domnului dumnezeului și mintuito- rului nostru Iisus Hristos: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 <1455>, luna decembrie, 20 zile.

<Pe verso, *adresa*:> † Кал(Ѣ)гер(ъ) вт(ъ) Гв(ѣ)т[т]в Бѣзнес(е)нїю (Călugarilor de la Sfînta Înălțare); <o însemnare din secolul al XVI-lea:> Балшешин (Băloșești); <și alta din secolul al XVII-lea:> Ёо истинѣ, Болъшени Нѣмецкон мѣнастїре естъ, без метехно (În adevăr, Băloșenii ai mănăstirii Neamț sint, fără meteahnă).

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 18. Orig., perg. (37,5 × 32,5 cm), pecete atir- nată, pierdută, șnur de mătase roșie și alb-gălbuie.

O copie, din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad. veche, ibidem. O copie, după orig., de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 119 — 120. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/434.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.* II, p. 563—565 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 510 (facs.) și p. 283 (trad.).

¹ Omis.

² Primul а în ligatură cu ҃, situație permisă de suprascrisura lui а.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїюу, мы, Петрѣ крєвода, господарѣ Землї Мол- давскон. Знаемо чиним(ъ) нс снм(ъ) лнст(о)м(ъ) нашнм(ъ), кто на нѣ ззрнт(ъ) нли ег(о) зслншт(ъ) чт҃чн, вже дааи есми сесѣ лнст(ъ) нашемѣ с(вѣ)томѣ мо- настїрю н мол(е)бннком(ъ) нашнм(ъ) вт(ъ) Хѣмора, прѣс(вѣ)тѣн Б(о)городнїцї ѿспенїю, на тї що сѣт(ъ) села нх(ъ), на нмѣ Прѣтещн н Дїѡнншеко селнще¹. Тотїе людї, що коаи сѣт(ъ) з тнх(ъ) селѣх(ъ), що бн нмѣаи вт(ъ) нас(ъ) слобо- сїю вт(ъ) зснх(ъ) нашнх(ъ) дааннх(ъ) н робот(ъ), що бн не платнїаи дан(ъ), нн посада, нн подвода, нн нанш(ъ) що бн не давааи нам(ъ) ннколн, нн на жоада(ъ) що бн не хоаанн, нн на горвада(ъ) що бн не робнїаи, нн на мнннх(ъ), н ннкакѣю нашѣ слѣжеѣ нли роботѣ що бн не робнїаи нам(ъ), нн платнїтн, развѣ да слѣжет(ъ) н робет(ъ) томѣ вше пнс(а)ннномѣ с(вѣ)томѣ монастїрю. Також(е), н прнхѣада(ъ), вєсѣ що коаїко ест(ъ) вт(ъ) тнх(ъ) селѣ, тоє зсе що бн бнло монастїрю.

И також(е), сѣдци вѣ(ѣ) Гоч(а)ви или дворници или бѣдѣ како средники² или припашаре или вслѣхаре цю би не смѣли бантовати тѣх(ѣ) людѣ а ни сѣднѣ(и) нѣх(ѣ), ни сѣ чом, а ни грабнѣ(и), ни глобѣ а ни третнѣ сѣтѣ вѣ(ѣ) нѣх(ѣ), хотѣ прилѣчит(ѣ) се тѣт(ѣ)ба, или дѣшегѣбни или дѣвѣа колочена. И тоѣ сѣ цю би монастырю бѣти, сѣи глобѣ и прихѣд(ѣ) вѣсѣ, и цю би калѣгери сѣднѣи тѣе свон людѣ или ми самѣи.

Також(е), цю коли ест(ѣ) хѣтарѣ тим(ѣ) селом(ѣ), рѣкою или лѣсем(ѣ), или да сѣт(ѣ) коли боронитѣ. И кто би се знашол(ѣ) ловитѣ рѣсѣ или рѣбати лѣсѣ сѣ нѣх(ѣ) хотарю, без нѣх(ѣ) коли, на том(ѣ)³, глоба бѣ грѣви. Також(е), вѣре колико припас(ѣ) бѣдет(ѣ) сѣ тѣх(ѣ) селом(ѣ), пачеж(е) монастырю да бѣдѣт(ѣ).

И кто би хѣтил(ѣ) сѣчинѣи через(ѣ) сѣсѣ лѣст(ѣ) хѣте мало, тот(ѣ) заплатит(ѣ) нам(ѣ) ѣ рѣбѣи сѣбѣра и да ест(ѣ) непростѣн(ѣ) вѣ(ѣ) мног(о) бѣ(ог)а, занеж(е) тим(ѣ) ми есѣи многѣи тот(ѣ) монастырѣ, за наше здравѣи за дѣшѣи родитѣлѣи наших(ѣ).

Тоѣ вѣсѣ вѣш(е) писанное цю би нашѣмѣ монастырю на вѣки.

И на то ест(ѣ) вѣра наша и вѣра митрополита нашег(о) и сѣх(ѣ) болѣрѣ наших(ѣ).

И на болѣе сѣкрѣплѣиѣ томѣ вѣш(е) пис(а)нномѣ, вѣлѣи есѣи пис(а)ти и привѣситѣ(и) нашѣ печат(ѣ) к сѣмѣ лѣстѣ нашѣмѣ.

Писал(ѣ) Гѣургѣи Сѣрѣбнѣи(ѣ), оу Сѣчѣвѣ, вѣ(ѣ) лѣто х^{ст}и^ан^ан^а, гѣн(арѣ), ѣ д(ѣ)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am dat această carte sfintei noastre mănăstiri, Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, și rugătorilor noștri de la Homor pentru acelea care sînt satele lor, anume Pîrtești și seliștea lui Dieniș¹. Acești oameni, oricîți sînt în aceste sate, să aibă de la noi slobozie de toate dările și muncile noastre, să nu plătească dare, nici posadă, nici podvoadă, nici iliș să nu ne dea niciodată, nici la jold să nu umble, nici la cetate să nu lucreze, nici la mori, și nici un fel de slujbă sau muncă de-a noastră să nu ne lucreze, nici să nu ne plătească, numai să slujească și să muncească acestei sfinte mănăstiri mai sus-scrise. De asemenea, și venitul, tot cît este de la aceste sate, acesta tot să fie al mănăstirii.

Și, de asemenea, judecătorii de la Suceava sau vornicii sau oricare dintre dregători sau pripășari sau osluhari să nu îndrăznească să-i tulbure pe acești oameni și nici să-i judece pentru ceva și nici să-i prade, nici gloabă și nici tretină să nu ia de la ei, fie că s-ar întîmpla tilhărie, sau moarte de om sau răpire de fată. Și toate acestea să fie ale mănăstirii, toate gloabele și tot venitul, și <numai>⁴ călugării să-i judece pe acești oameni ai lor sau noi înșine.

De asemenea, cît este hotarul acestor sate, cu apa sau cu pădurea, ei să fie volnici să-l apere. Iar cine s-ar afla că prinde pește sau taie pădurea în hotarul lor, fără voia lor, asupra aceluia <să fie>³ o gloabă de 12 grivne. De asemenea, oricît pripas va fi în aceste sate, să fie iarăși al mănăstirii.

Iar cine ar voi să facă, peste această carte, chiar și puțin, acela ne va plăti nouă 10 ruble de argint și să fie neiertat de milostivul Dumnezeu, pentru că noi am miluit, cu aceasta, mănăstirea aceasta pentru sănătatea noastră și pentru sufletul părinților noștri.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre în veci.

Iar la aceasta este credința noastră și credința mitropolitului nostru și a tuturor boierilor noștri.

Iar pentru mai mare împuternicire a celor mai sus-scrise, am poruncit să se scrie și să se atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Gheorghe al Sirbului, la Suceava, în anul 6964 <1456> ianuarie, 20 zile.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:> 6964 <1456> ghenar 20, ot Petra voevoda, pentru Pirtești, să nu de nemăruî nemică, nici să lucreze nemica, nici să nu pască nime, fără numai călugării⁵.

Bibl. Acad., Fotografii, XXVIII/2. Foto. greu lizibilă, după orig., perg., pecete atirnată, stricăta (din legendă se mai vede doar: † Печат.... <МОЛДАВСКОН>); documentul se păstrează la Arh. istorică centrală de stat — Liov, fond. 129, op. 1, nr. 1.

O copie, de I. Bogdan, după o trad. germ., ce se afla în posesia lui A. Czołowski-Lioy, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 125—126, și un rez., ibidem, ms. nr. 111 (Cond. m—rii Homor), f. 81. Mai multe foto., după foto. de la Bibl. Acad., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 58, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/435.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 566—568 (text germ., după I. Bogdan, și trad., și rez. din ms. nr. 111); Bogdan, D. P., *Acte mold.*, p. 46—48 (text slav, după o copie de P.P. Panaitescu și după o foto., în posesia aceluiași, și trad.); D. I. R., A, I, p. 284 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

¹ Adică: <unde a fost> seliștea lui Dieniș.

² Terminația, neclară în foto.; în orig. ar putea fi și цн.

³ După томъ (aceasta) ar fi trebuit să urmeze наместъ быти (să aibă a lua), așa cum se stipulează în doc. din 1458 aprilie 7 (vezi nr. 69), și nu „să dea”, cum se înțelege în trad. din D. I. R., A, I. Diacul va fi construit însă fraza cu verbul „a fi”, pe care a putut astfel să-l elideze.

⁴ Subînțeles în textul slavon.

⁵ Însemnarea, după Bogdan, D. P. (v. EDIȚII).

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Петрѣ воєвода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито насъ сѣмъ лнстомъ нашимъ, въсѣмъ кто на нъ оузрнтъ или его слышнтъ чтѣч(н), вже тоты истинны молебникъ нашъ, протополъ Ивна(ъ), и сынъ его, панъ Жвржѣ граматнкъ, слѣжннх намъ право и вѣрно. Тѣмъ¹, мы, вндѣвш нхъ правѣю и вѣрнѣю славѣю до насъ, жаловали есми нхъ особною нашею м(н)л(о)стїю и дали и потвердили есми нмъ, оу нашемъ земли, ѿ Молдавскон, нхъ правамъ штинна и шт(ъ) насъ выслѣженїа, села, на нмѣ: ѿнеци, на Крѣлигѣтѣрѣ, по шѣкѣ сторонѣ потока, и паска шѣ Жвржѣ Чорны всадна(ъ), и монастырѣ нхъ, и мѣсто шт(ъ) паски ѿ томже хотари, и покыш(е), Боровещи, и полѣна ѿ Шефана Червленног(о), шѣ далъ Шефанъ, по своею доброю волею² и, поннже, на томже³ постоу, оу Снмѣиновѣ лавъ, мѣсто шт(ъ) млинъ, и паска нхъ протнвѣ Под(о)-битула, оу лнс(ъ), и Ярпѣшечн Ярпашекн, и, чересъ Бахлнн, оу Глодове шт(ъ) Белкон Могылоу и оу Бѣрвеннцон крѣннцн, едно мѣсто шт(ъ) поустннн, да всаднтъ собѣ село и сннжатъ, и, на Шаковцн, едно мѣсто шт(ъ) млинъ, гдѣ мочї нметъ собѣ оучнннтн, и на Ставннцѣ також(е), и, надъ Ннстрн, Квннча, шѣ куты, и Кобылѣ, и Ярмѣне, подлн Сучавѣ, и селнща Скандалова, подлн Рошѣи, и Тодеречн. Тоѣ вѣсе выше писанное да ест(ъ) нмъ, шт(ъ) насъ, срнхъ и съ вѣсѣмъ доходомъ, нмъ и дѣтемъ Жвржеи нмъ, и внуучатомъ

нх(ъ), н прѣднѹчатом(ъ) нх(ъ), н прѣшврѣтом(ъ) нх(ъ) н въсѣмѹ родѹ нх(ъ), нан блнжнемѹ, непорѹшенно ннколнж(ѣ), на вѣкн.

Ѧ хотарѣ тѣм(ъ)¹ сѣламѣ н сѣаншчам(ъ) да ест(ъ) по старомѹ хотарѹ, кѹда нз вѣка ѡжнѣали, а тѣм(ъ) пѹстннѣмѣ, кѹлко ѡзмогѹт(ъ) ѡжнѣати досѹт(ъ).

Ѧ на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, ыш(ѣ) пнс(а)ннаг(о) Петра воєвод(ы), н вѣра мнтрополнта нашего, кѹр Ѳеѡктнста, н вѣра нашнх(ъ) боіарѣ: вѣра пана Братѹла, вѣра пана Манонла, вѣра пана Хотко дворннка, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Мнханаа лог(о)ѳета, вѣра пана Ѡанн Жѹлнча, вѣра пана Ивана Банчана, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Козмн Шандровнча, вѣра пана Данчюла, вѣра пана Снна Хотннског(о), вѣра пана Драгослава, вѣра пана Дѹмн Мн-кача, вѣра пана Радѹла⁴ спатарѹ, вѣра пана Мнкѹла постѣлннка, вѣра пана Нлн внстѣрннка, вѣра пана Драгоша чашннка, вѣра пана Мнхѹла столннка, вѣра пана Петра комнса н вѣра вѣсѣхѣ боіарѣ нашнх(ъ) молдавскых(ъ), велнкых(ъ) н малых(ъ).

Ѧ по нашѣм(ъ) жнѣотѣ, кто бѹдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнх(ъ) земан, ѡт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн ѡт(ъ) нашег(о) плѣмене, бѹд(ъ) кто, кого Б(ог)ѣ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремѣ быти ѡѹ нашнх(ъ) земан, ѡ Молдавскон, тот(ъ) цѡ бы нмѣ не порѹшнл(ъ) нашег(о) даанїѹ, але цѡ бы нмѣ втѣрднл(ъ) н вкрѣплнл(ъ), занѡѹж(ѣ) есмн далн нмѣ за нх(ъ) правѹю н за вѣрнѡѹю слѹжѣв.

Ѧ на болшее потѣвржденїѣ томѹ въсѣмѹ ыш(ѣ) пнсанномѹ, велѣлн есмн нашѣмѹ вѣрномѹ панѡѹ, Петрѹ логѡѳетѹ, пнсати н прнѣѣсннн нашѹ печатѣ к сѣмѹ лнстѹ нашѣмѹ.

Пнс(а) Ёѹлпаш(ъ), ѡѹ Сѹч(а)вѣ, в(ъ) лѣто $\overline{x\text{S}u\text{Z}A}$, м(ѣ)с(ѣ)ца фѣв(р)варїѹ, нї д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat rugător al nostru, protopopul Ioil, și fiul său, pan Giurgea grămatic, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă și vislujenia de la noi, satele anume: Onești, la Cîrligătura, pe amîndouă părțile piriului, și prisaca pe care a întemeiat-o Giurgiu Negru, și mănăstirea lor, și loc de prisacă în acelaș hotar, și, mai sus, Vorovești, și poiana de la Ștefan Roșul, pe care le-a dat-o⁵ Ștefan de bunăvoia lui², și, mai jos, pe același piriu, la lazul lui Simion, loc de moară, și prisaca lor din dreptul Podobitului, în pădure, și Arpășeștii lui Arpaș, și, peste Bahlui, la Glodurile de la Movila Mare și la fîntîna lui Berbeniță un loc din pustie, să-și întemeieze sat și finaț, și, pe Șacovăț, un loc de moară, unde vor putea să-și facă, și pe Stăvnic, asemenea, și, deasupra Nistrului, Cunicea, amîndouă cuturile, și Cobîlia, și Armeni, lingă Suceava, și seliștea lui Scandal, lingă Roșiori, și Toderești. Toate acestea mai sus-scrise să le fie, de la noi, uric și cu tot venitul, lor și copiilor lui Giurgiu, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor, și întregului lor neam, celui mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate și seliști să fie după hotarul vechi, pe unde din veac au folosit, iar al acestor pustii, cît vor putea folosi îndestul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Manoil, credința panului Hotco vornic, credința panului Stanciul, credința panului Mihail logofăt, credința panului Oană Julici, credința panului Ion Baicean, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Dan-

ciul, credința panului Sin de Hotin, credința panului Dragoslav, credința panului Duma Micaci, credința panului Radul spătar, credința panului Micul postelnic, credința panului Ilea vistier, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința panului Petru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu le clinească dania noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că le-am dat pentru dreapta și pentru credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Suceava, în anul 6964 <1456>, luna februarie, 18 zile.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> † ЗДЕ СЕЛО ЪНЕЩИ УТ(Ъ) КРЪЛИГЪТЪРЪ (Aici satul Onești de la Cirligătura); <și alta, mai târzie:> Petru v(oiе)vod, din leat 6964 <1456> fev(ruarie) 18, pe Onești și altele.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 179. Orig., perg. (32 × 37 cm), pecete (diam. = 8 cm.) atirnată, deteriorată, șnur de mătase roșie și alb-gălbuie; legenda: <† Пѣтръ воевода, господаръ Земли Молдавскои *7>⁶.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 128—129, și o trad., din 1766 aprilie 18, de Evloghie dascăl, cu data de zi: 11, ibidem, CLXXXIII/176. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/436.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 568—571 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 284—285 (trad.).

¹ În text, după ultima consoană, paieroc.

² În textul editat de M. Costăchescu urmează un току, superfluu, tradus „pe pîriu”, ca și în trad. din *D. I. R.*, A, I.

³ Omis.

⁴ Primul Ѧ și ѱ în ligatură, datorită suprascrierii lui Ѧ.

⁵ În trad. din *D. I. R.*, A, I: „a făcut-o” sens nejustificat de context.

⁶ Stricat.

⁷ Vezi nota de la pecetea doc. nr. 52.

† М(н)л(о)стію¹ б(о)жію, мы, Петръ воеводъ², господаръ Земли Молдавскон. Чинимъ зна³мени³то сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на нѣ оузрит(ъ) наі его оуслышитъ, комѣ боудет(ъ) того потребизна, <уже>³ дали есми и потвѣрѣ³дані данна родителѣ нашего, с(вѣ)т(о)го почившаго блежѣн- <дра>³ воеводн, що бы не смѣли сѣ смышати, ут(ъ) наши рѣдѣнни и ут(ъ) наши болѣрѣ, никто, ѣ езера Загорнѣн, занѣже ест(ъ) дано ут(ъ) наших(ъ) передѣ- ков(ъ) монастырю ут(ъ) Нѣмца, також(е) есми дали и потвѣрднѣ сѣ счм(ъ) дохodom(ъ).

Ѣ хотарѣ н⁴, долѣ Ннстром(ъ), ут(ъ) Киш(н)на⁵ долѣ, до встие Загорнѣн, и сѣ въсѣмн грѣлами колико спадаеть ѣ Загорнѣ и Грѣли Бонводины и сѣ пас- кою Иванкова и пасика Загорнѣн и три бродѣве надѣ Ннстрѣ: Хаворонѣ и Кора- бька⁶ и на сѣти Загорнѣн, и въсѣм плуты, колико чинѣт(ъ) ѣ том(ѣ) хотарѣ. И ѣ нх(ъ) доброви що бы не ходилѣ никто безѣ нх(ъ) волн, ни ѣ благох(ъ), ни ѣ чм(ъ) да сѣ не смѣеть вмишати никто.

И також(е), оу тон хотар(ъ), десѣтннѣ ѡт(ъ) пчолн, бѣд(ъ) чин бѣднѣ(ъ), да нмает(ъ) берет(ъ) десѣтннѣ монаштрскомѣ рѣдѣцн⁷, а також(е), мыта цо бѣдѣтъ братн рнбн⁸ в хотар(ъ)⁹ Загорнѣн.

И та естъ вѣра г(оспо)дѣства мн н вѣра вѣсѣхъ бодрѣ нашѣ, велікы⁸ н маліхъ.

Инс(а) оу Немца, в(ъ) лѣт(о) х^{ст}и^ан^а м(а)рт(іе) 7̃.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Блато Загорнѣ, на Инстрѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi, cui îi va fi aceasta de trebuință, <că>³ am dat și am întărit dania părintelui nostru, sfîntrăposatul Alexan<dru>³ voievod, ca să nu cuteze să se amestece nimeni din dregătorii noștri și din boierii noștri la iezarul Zagorna, pentru că este dat de înaintașii noștri mănăstirii de la Neamț, <și noi>¹⁰, de asemenea, am dat și am întărit cu tot venitul.

Iar hotarul ei să fie în jos pe Nistru, de la Chișinău în jos, pînă la gura Zagornei, și cu toate girlele cite cad în Zagorna și în Gîrla Voievodului și cu prisaca lui Ivanco și prisaca Zagornei și trei vaduri la Nistru: Havoronea și Corabca⁶ și la gura Zagornei, și toate gardurile de nuiele¹¹ cite se fac în acest hotar. Și în dumbrăvile lor să nu umble nimeni fără voia lor, nici în bălți, și nimeni întru nimic să nu cuteze să se amestece.

Și, de asemenea, în acest hotar, desetina din albine, ori ale cui vor fi, să ia desetina dregătorii mănăstirii, și de asemenea, și vama care va fi luată pe pește în hotarul Zagornei.

Iar aceasta este credința domniei mele și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Scris la Neamț, în anul 6964 <1456> martie 1.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Balta Zagorna, pe Nistru; <și alta, tirzie:> Petru v(oi)e vod, din leat 6964 <1456> mart(ie) 1: întăritură pe iazerul Zahorna și cu toat(e) girlele cite cad în Zahorna și în prisăci și 3 vaduri la Nistru.

Bibl. Acad., MDCXLV/10. Orig., perg. (23,5 × 20 cm), înălbit pe ambele fețe, pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase verde.

O trad., din 1812 martie 28, încredințată de Ioan arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul și de Veniamin mitropolit și autenticată în 1817 aprilie 27, ibidem, MDCXLV/11, și o copie, cu caractere rusești, din 1835 iunie 27, ibidem, MDCXLV/12. O copie, tot cu caractere rusești și o trad., adevărită în 1814 septembrie 10, de Silvestru arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul, și autenticată în 1815 ianuarie 16, la Arh. St. București, M-reă Neamț, CVI/4; o copie, după trad. din 1814, ibidem, CX/2 (nr. 2). O copie slavă, de V. Grigorovici, la Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin”, Secția manuscrise, nr. 1 733, filă nenumărotată. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/437.

EDITII: *D. I. R.*, A, I, p. 511 (facs.); Crețulescu, *Doc. Neamț* (a), p. 344—345 (trad. din 1812); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 67—68 (text slav și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 575—576 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 286 (trad.).

¹ În orig., în loc de $\overline{\text{млстѣю}}$, diacul a scris, din neatenție, $\overline{\text{млсѣю}}$,

² A și 7 în ligatură și suprascrise, așa cum se procedează apoi în toate cazurile similare: $\overline{\text{рѣдѣннѣ}}$, $\overline{\text{перѣдѣковѣ}}$, $\overline{\text{бродѣнѣ}}$ etc.

³ Omis.

⁴ Acordul se face cu forma feminină a numelui iezărului.

⁵ În textul editat de M. Costăchescu, apare greșit: киш<к>а, iar în trad. din *D. I. R.*, A, I: „Chișă”. Evident, însă, este vorba de Cheșenăul Roșu, întâlnit și în doc. din 1455 iunie 6 (vezi nr. 46), silaba на trebuind a fi legată de киш și nu de долъ.

⁶ În textul editat de M. Costăchescu: *Корабика*, iar în trad. din *D. I. R.*, A, I: „Corabeea” (pentru Corabeca?), ambele lecturi nefiind justificate însă de grafia semnului-destul de șters acum, care urmează după е.

⁷ Mai sus: рѣдънищи.

⁸ Așa în orig.!

⁹ În orig., după ultima consoană, paieroc.

¹⁰ Subînțeles în textul slavon.

¹¹ Pentru traducerea termenului slav: лавъ, v. și doc. nr. 46 și 67.

† Мы, Петръ воевод(а), з¹ б(о)жію м(н)л(о)стію, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон, с паны радою нашею молдавскон а нс нашим(ъ) митрополитом(ъ), кир Ѳеуктистом(ъ), н съ всамн паны, вт(ъ) велика даже н до мала, радилн есмы н много подѣмалн меж(е) собою ш стисненіе н погнбелн² земли нашн, щож(е) съ снх(ъ) сторон(ъ) нмаем(ъ), а нан бѣаше вт Тѣрков(ъ), нже набралн н берѣт(ъ), по кѣако съ разов(ъ) н просѣт(ъ) ѡ нас(ъ) даны двѣ тисѣчн³ сгорскых(ъ) злат(ъ). Ино мы не дѣж(ъ) быхом(ъ) дати ен, а боронити сѣ нам(ъ) никак(ъ), занѣж(е) помоч(ъ) н подпоры жаднон не нмаем(ъ) ни вт(ъ) колѣ⁴, как(ъ) предци нашн нмѣли; а не давши, им(ъ) самн собѣ возмѣт(ъ), как(ъ) н до тѣлѣ⁵ брали жоны н дѣти братн нашнх(ъ).

Того днѣ, рад(н)ли есмы сн посполѣ поднѣти собѣ неколю как(ъ) мочі нмем(ъ) н похилити собн головѣ томѣ поганствѣ, нанти н дати нмѣ на що мочі нмем(ъ), нх(ъ) спросити, до кѣлѣ⁶, аче н сѣ Б(о)г(ъ) м(н)л(остн)еы смнлѣт(ъ) а быхом(ъ) тиж(е) моглн, вт(ъ) Б(о)г(а) помоч(ъ), нмѣти н стороны свон нанти, как(ъ) н нашн предци нмѣли.

Протож(е), срад(н)вши то сн посполѣ, просилн есмы нашего болѣрина, пана Мнхана лѣг(о)ѳета а бы пошел(ъ) до тѣрков(ъ), поднѣти нашѣ тѣготѣ, сѣѣвши Б(о)г(а) на помоч(ъ), н счннити нам(ъ) мнрѣ, как(ъ) бы наша землѣ не гнѣла далѣ; мочі нметли ннже що, так(ъ) н добро, а пакли не мочі нмет(ъ) с тог(о) спросити а вынѣти, тогдн дати н тоты двѣ тисѣчн злат(ъ) сгорскых(ъ), а бы нам(ъ) спокон был(ъ), а бы землѣ наша далѣ не гнѣла⁷.

И слюбилн есмы н слюбѣем(ъ), с снм(ъ) нашим(ъ) лист(о)мъ, панѣ Мнханѣ лѣг(о)ѳетѣ, а быхом(ъ) не спѣстнлн жаднаа слова на него, николи, а ны бы пак(ъ) моглѣ никто на него речн, аже вн(ъ) тон даны счнныл(ъ), занѣж(е) мы его сн посполѣ послали н тотѣ дан(ъ) дати по нашнм(ъ) неколи.

И на то лист(ъ) наш(ъ) дали есмы панѣ Мнханѣ лѣг(о)ѳетѣ н съ счнлн нашнмн паны н радою молдавскою, под(ъ) нашѣ печат(ъ) н под(ъ) печатн снх(ъ) бояръ нашнх(ъ), а бы вн(ъ) съ счнм(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ нашег(о) спокон длѣ ходил(ъ). Я панове нашн, по именн: а нан первы митрополита нашег(о), кир Ѳеуктиста, а пана Братѣла, пана Дѣмы Браевнча, пана Лазора, пана Станчѣла, пана Манонло, пан(ъ)⁸ Иван(ъ) Балчан(ъ), пан(ъ) Ѣана Пынтече, пан(ъ) Козма Шандрович(ъ), пан(ъ) Ходко Цнборѣ дворникъ, панъ Петръ прѣкалае(ъ), пан(ъ) Петръ лѣг(о)ѳетѣ, панъ Ходко Крецевнч(ъ), панъ Монка н брат(ъ) его, пан(ъ) Тоадерѣ, пан(ъ) Голн(ъ), панъ Косте Ѣрышь, пан(ъ) Косте Дановнч(ъ), пан(ъ) Шендрнка Толочко, панъ Лазл Пнтнк(ъ), панъ Яндрѣшко, панъ Ивнѣ Бѣчѣм(ъ), пан(ъ) Мнк(ъ) Крал(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Тоадерѣ Дѣлчевнч(ъ), панъ Мнхѣл(ъ) Старостнч(ъ), пан(ъ) Снна Хотннскы, пан(ъ) Бѣлвостѣ постелннк(ъ), пан(ъ) Роман(ъ) Хѣднч(ъ), пан(ъ) Ицко Хѣднч(ъ), пан(ъ) Ивашко Хрннковнч(ъ), пан(ъ) Илѣ встндрннк(ъ), пан(ъ)

Баско Левнч(ь), пань Хринко Левнч(ь), пан(ь) Данчыл(ь) Кнѣжннч(ь), пан(ь) Нлг(ь) Кымпан(ь), пан(ь) Ивашко Ъстеклн, пан(ь) Драгослав(ь), пан(ь) Негон н брат(ь) его, пан(ь) Братѣл(ь), пан(ь) Ъремна, пан(ь) Порка, пан(ь) Ъзерлн(ь) комис(ь), пан(ь) Мнхѣл(ь) столннк(ь), пан(ь) Гангѣр(ь) спатарь, пан(ь) Негрнлѣ дворннк(ь), пан(ь) Дракоше⁹ чашннк(ь), пан(ь) Занко, пан(ь) Дѣма Мннч(ь), пан(ь) Дѣма Галбнн(ь), пан(ь) Косте Цолнч(ь), пан(ь) Петрь Срѣбескѣл(ь), пан(ь) Мннѣл(ь) спатарь¹⁰ н пан(ь) Жѣржѣ Лѣнцѣ н нашн пнсарн: пань Тоадер(ь) Продан(ь), н пан(ь) Доберѣл(ь), н пан(ь) Крѣстѣ, н пан(ь) Ълпаш(ь) н пан(ь) Соломон(ь) н нынѣ сшы.

И Стѣцко пнсѣ, ѣ Баслѣн, в(ь) лѣт(о) xсѣѣд <ю>¹¹н(ѣ) ѣ¹¹.

† Noi, Petru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei, cu panii sfatului nostru moldovenesc și cu mitropolitul nostru, chir Theoctist, și cu toți panii, de la mare și până la mic, ne-am sfătuit și mult am socotit între noi despre cotropirea și pierirea țării noastre, pe care le avem din toate părțile, dar mai ales de la turci, care au prădat și pradă de atâtea ori și cer de la noi dare două mii de zloți ungurești. Noi însă nu am fost datori să le-o dăm, dar să ne apărăm <nu putem>¹² nicidecum, pentru că nu avem nici un fel de sprijin și de ajutor din nici o parte⁴, așa cum au avut înaintașii noștri; iar nedîndu-le, ei singuri vor lua, așa cum au luat și pînă acum soțiile și copiii fraților noștri.

Pentru aceea, am chibzuit toți împreună să ne înlăturăm nevoia după puțința ce o avem și să ne plecăm capul în fața acelei păgînatății, să găsim și să le dăm ceea ce vom putea, ca să-i îmblinzim, pînă cînd și milostivul Dumnezeu se va îndura să putem iarăși avea, cu ajutorul lui Dumnezeu, și să ne găsim aliați, așa cum au avut și înaintașii noștri.

De aceea, sfătuindu-ne toți împreună, am rugat pe boierul nostru, pan Mihail logofăt, ca să plece la turci, să înlătore greutatea noastră, luînd pe Dumnezeu în ajutor, și să ne facă nouă pace, așa ca țara noastră să nu se mai piardă; dacă va putea <să facă>¹² cu ceva mai puțin, e bine, și iarăși, dacă nu va putea să-i roage și să izbindească întru aceasta, atunci să dea și acei două mii de zloți ungurești, ca să avem noi pace, iar țara noastră să nu se mai piardă.

Și am jurat și jurăm, cu această carte a noastră, panului Mihail logofăt, să nu spunem niciodată nici un cuvînt împotriva lui și, de asemenea, nimeni să nu poată spune împotriva lui că el a făcut acea dare, pentru că noi toți împreună l-am trimis să dea acea dare pentru nevoia noastră.

Și pentru aceasta am dat cartea noastră panului Mihail logofăt și cu toți panii noștri și cu sfatul moldovenesc, sub pecetea noastră și sub pecetele tuturor boierilor noștri, ca el să umble din toată inima pentru pacea noastră. Iar panii noștri, anume: mai întîi mitropolitul nostru, chir Theoctist, și pan Bratul, pan Duma al lui Brae, pan Lazor, pan Stanciul, pan Manoilo, pan Ion Balcean, pan Oană Pintece, pan Cozma al lui Șandru, pan Hodco Știbor vornic, pan Petru pircălab, pan Petru logofăt, pan Hodco al lui Crețu, pan Moica și fratele lui, pan Toader, pan Goian, pan Coste Oriș, pan Coste al lui Dan, pan Șendrică Tolocico, pan Lazea Pitic, pan Andrușco, pan Ion Bucium, pan Micu Crai vornic, pan Toader al lui Dulce, pan Mihul Starostici, pan Sin de Hotin, pan Bilbosea postelnic, pan Roman Hudici, pan Iațco Hudici, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Ilea vistier, pan Vasco al lui Leu, pan Hrinco al lui Leu, pan Danciul Cneajnici, pan Neagu¹³ Cîmpeanu, pan Ivașco Usteclă, pan Dragoslav, pan Negoii și fratele lui, pan Bratul, pan Ere-

mia, pan Porcu, pan Ezereanu comis, pan Mihul stolnic, pan Gangur spătar, pan Negrilă vornic, pan Dragoșe ceașnic, pan Zeaico, pan Duma Micaci, pan Duma Galbinu, pan Coste Țolici, pan Petru Sirbescul, pan Micul spătar¹⁰ și pan Giurgiul Lențea și pisarii noștri: pan Toader Prodan, și pan Dobrul, și pan Cristea, și pan Vulpaș¹⁴, și pan Solomon și alții toți.

Iar Stețco a scris, la Vaslui, în anul 6964 <1456> <iu>¹¹nie 5¹¹.

Archiwum Głównie Akt Dawnych-Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 384.

Orig., perg. (30 × 18 cm), 9 peceti atirnite, din care se păstrează numai una, boierească, însă deteriorată; șnururi de mătase roșie¹⁵. O foto. mijlocie, la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/73, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 153—155. O foto., după foto. de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/438.

EDIȚII: Калужняцки и Соболевски, *Альбомъ*, pl. nr. 118 (facs.); Rykaczewski, *Inventarium*, p. 139 (rez., cu data: 1456 iunie 5, și cu locul de emiterie greșit: Suceava); Уляницкий, *Материалы*, p. 86—88 (text slav, cu data: 1456 iunie 15); Hăjdeu, *Arch. ist.*, II, p. 56 (rez. lat., după Rykaczewski, și trad.); Kałużniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 669—671 (text slav, numai cu data de an și trad. lat.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 797—800 (text slav, cu data: 1456 <iulie-septembrie>, și trad.); <Panaitescu>, *Folosirea izvoarelor*, p. 197—198 (trad. fără sfat, cu data: 1456 martie-mai); *D. I. R.*, A, I, p. 286—287 (trad., datată după <Panaitescu>).

În legătură cu data de lună și zi a acestui document, stabilită în urma cercetării din nou a originalului, se impun câteva precizări. Astfel, în ciuda răstimpului scurt care separă momentul emiterii acestui document de cel al privilegiului comercial acordat negustorilor moldoveni de către Mahomed al II-lea: 9 iunie, în urma primirii haraciului, distanța dintre Vaslui și Sahran Begli (în apropiere de Tatar Bazargic, în R. P. Bulgaria: cf. Babinger, *Cel dintiu bir*, p. 7—8), unde se afla sultanul, putea fi parcursă de către solia condusă de logofătul Mihail. Trebuie avut în vedere, de asemenea, că data de 5 iunie nu reprezintă momentul adunării de la Vaslui, care a precedat-o și care a durat, desigur, mai multe zile, ci momentul emiterii actului, așa încît solia moldovenească a putut pleca din Vaslui încă de la începutul zilei de 5 iunie. În ceea ce privește posibilitatea prezenței logofătului Mihail, la 8 iunie, la Suceava, așa cum rezulta din întregirea operată de M. Costăchescu în textul actului purtînd această dată, nu există nici o certitudine, întrucît spațiul ilizibil poate fi acoperit cu numele altor boieri (vezi doc. următor). Pentru discuțiile mai vechi privind datarea acestui document, v. și <Panaitescu>, *Folosirea izvoarelor*, p. 187—189.

¹ Așa în orig.

² Greșit, în loc de ПОГНАНИИ.

³ ч, făcut peste tot ca v.

⁴ Greșit, în loc de ДОЛѢ (parte).

⁵ s, pentru o, ca și în ДВЖ(а) sau КВЛ(ѣ).

⁶ Mai sus, КОЛѢ.

⁷ Mai sus, ГМЕЛА.

⁸ De aici pînă la sfîrșitul listei, numele boierilor nu mai sînt puse de diac la genitiv, ci la nominativ (vezi mai jos).

⁹ În loc de ДРАГОШЕ.

¹⁰ Probabil, greșit, în loc de postelnic.

¹¹ Deasupra unei găuri prin care trece șnurul se vede un Ț suprascris foarte clar, de la КѢ(ѣ). Nu putea fi рѣ., întrucît la 15 ianuarie domnul se afla la Suceava. Sub gaura următoare a șnurului urmează clar: Ț (5), și o bară verticală de la semnul de sfîrșit al actului: / ~. Interpretarea acesteia, așa cum a procedat Уляницкий (v. EDIȚII), drept Ț (10) nu poate fi acceptată, deoarece ea nu formează, din punct de vedere grafic, o unitate organică cu cifra Ț (5) și nici cu titla de deasupra (v. și comentariul).

¹² Subînțeles în textul slavon.

¹³ În trad. din *D.I.R.*, A, I, greșit: Negru.

¹⁴ În trad. din *D.I.R.*, A, I, omis.

¹⁵ Pe nici unul din șnururi nu se observă urme de atîrnare a mai multor peceti, așa cum s-a procedat, de exemplu, la actul din 1421 decembrie 13 (v. *D. R. H.*, A, I, nr. 48).

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито нс сѣмъ(ъ) листомъ нашимъ, въсѣмъ(ъ) кто на н(ъ) оузрѣтъ(ъ) или ег(о) оуслышитъ чтучи, вже тотъ н истинны наш(ъ) вѣрны¹ пани(ъ) Синъ Хотѣн²скы служилъ(ъ) намъ право н вѣрно. Тѣмъ(ъ)³, мы, видѣше ег(о) правую н вѣрною службу до насъ(ъ), жаловали есми ег(о) воебою нашею м(н)л(о)стію н дали н потвѣрдилн <есми>² ему штиннѣ жонн ег(о), шнѣка Мнѣхн-лашева, села на нмѣ <Шнз>²квоци, где былъ(ъ) Юріева двора, на Прутѣ, н Малннци, н Шнзковци, где Ходорнч(ъ), н повыше <того Замков>²ци, н, подъ(ъ) Хотннѣмъ(ъ), Берестіа, н Городнціе, поннж(ѣ) Оурмез<ев>²а, 8 Краиннковци, н Ышнннѣцъ, н, на граннци, Борнсковци. Тоє въсе выше писанное да естъ² ему оурнч(ъ), н съ въсѣмъ доходоомъ, емѣ, н дѣтемъ ег(о), н братіамъ ег(о), н шнѣчатомъ ег(о), н прѣшнѣчатомъ ег(о), н <пршнѣрѣ>²томъ ег(о) н въсему роду ег(о), кто бѣдетъ(ъ) на н блнжны, непорученно нколниж(ѣ), на вѣкы.

И хотаръ тѣмъ селамъ да естъ(ъ) по старому хотарю, куда нз вѣка вѣжн-вали².

Такоже, ни однѣ прнвнліа цю <преднн>⁴ оучнннн на тыхъ(ъ) селахъ(ъ) да⁵ не добѣвали на своєю прнвнліа, нколни, заннж(ѣ) топтаемъ с нмъ лист(о)мъ.

И на то <есть вѣ>²ра нашег(о) г(о)сподства, выше писаннаго Пет<ра воеводы>², н вѣра мнтр<ополицы>² нашег(о), квр Ѳеуктнста, н вѣра пса<на>⁶ Браевнчѣ, вѣра пана Братнла, вѣра пана Манонла, вѣра пана Ходка дворннка, вѣра <пана>² Станчѣла, вѣра пана <Ѳанн Жѣлнча, вѣра пана Дума Мнкача>⁷, <вѣра пана>⁶ Петра прѣкалаб(а), вѣра пана Данчнла, вѣра пана Козмн, вѣра пана Ыанчана, вѣра пана Та<дора> Монческѣла, вѣра пана Стецка Дѣмѣкн<а>⁴ша, вѣра пана Мнѣла постелннка, н вѣра пана Илн внстіарннка, вѣра пана Д<рагоша> чѣшннка, вѣра пана Мнѣла столннка, вѣра<2> пана <Петра> комнса<2> н вѣра въсѣхъ(ъ) богаръ нашнхъ(ъ) молдавскыхъ(ъ), велнкыхъ(ъ) н малыхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) жнвотѣ, кто бѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн земли, шт(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) или <пак> бѣдн кого Богъ<2> нзберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашн земли, оу Молдавскон, тотъ(ъ) бы ему не порчншн(ъ) нашего дааніа, але цю бы<2> емѣ потвѣрднл(ъ) н оукрѣпнл(ъ), заннже <есми>² ему дали за его правую н вѣрною службу.

И на болшее крѣпостъ(ъ) томъ всему выш(ѣ) писанному, вѣлѣли есми н(а)-ш(ѣ)мѣ вѣрномъ пану Петрѣ логофетѣ писати н прнѣсннн нашн печатъ(ъ) к семѣ лнстн н(а)ш(ѣ)мн.

Пис(а) Добрѣла, оу Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣтн ѡѡѡѡ, юнїа, ѡ д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat și credincios pan al nostru, Sin de Hotin, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și <i-am>² dat și i-am întărit ocina soției lui, nepoata lui Mihăilaș, satele, anume: <Șiz>²căuți, unde a fost curtea lui Iurie, pe Prut, și Malinți, și Șizcăuți, unde este Hodorici, și, mai sus de <acesta, Zamcău>²ți, și, sub Hotin, Berestia, și Gorodiște, mai jos de Urmez, și Crainicăuți, și Vișniveț, și, la graniță, Boriscăuți. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie lui uric, și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

De asemenea, nici un privilegiu pe care l-au făcut <înaintașii⁴>² pe aceste sate să nu aibă cîștig asupra privilegiului său, niciodată, pentru că-l călcăm cu această carte.

Iar la aceasta <este credința>² domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru <voievod>², și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința panului Braevici, credința panului Bratul, credința panului Manoil, credința panului Hodco vornic, credința <panului>² Stanciul, credința panului <Oană Julici, credința panului Duma Micaci⁷>², <credința panului>⁶ Petru pircălab, credința panului Danciul, credința panului Cozma, credința panului Baicean, credința panului Tado<r Moicescul, credința panului Stețco Dămăcu>⁴, credința panului Micul postelnic, și credința panului Ilea vistier, credința panului D<ragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința>² panului <Petru comis>² și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri <sau iarăși pe oricine>² il va alege <Dumnezeu>² să fie domn, în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească <dania noastră, ci să i-o>² întărească și să i-o imputernicească, pentru că i-<am>² dat pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6964 <1456>, iunie, 8 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, LXXIII/57. Foto. greu lizibilă, după orig., perg., pecete atirnată, pierdută; actul se afla în posesia lui Ionescu-Dolj din București.

O trad. incompletă, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 130. Două foto., după foto. de la Bibl. Acad., la Arh. St. Iași, DCCVI/15, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/438 bis. O trad., din 1810 iulie 16, adevărită de Pavel Debrîț clucer, se afla în Arh. St. Chișinău (azi R.S.S. Moldovenească).

EDITII: I. Bogdan, *Un document de la Petru Aron*, în „Convorbiri literare”, XXXV (1901), nr. 7, p. 671 (rez. dezvoltat); Boga, *Doc basarabene*, IV, p. 7—8 (trad. din 1810); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 577—579 (text slav, după orig., și trad.); D. I. R., A, I, p. 287—288 (trad., după Costăchescu).

¹ În loc de: наш(ъ) вѣрны и истинны.

² Ilizibil în foto.

³ În text, după ultima consoană, paieroc.

⁴ Întregit după M. Costăchescu; în foto., ilizibil.

⁵ În textul editat de M. Costăchescu în loc de да, apare що ем, deși spațiul nu îngăduie decît două litere.

⁶ Rupt.

⁷ Întregire nesigură. În textul editat de M. Costăchescu, primul nume din cadrul parantezei este Мнѣханаа логофета (Mihail logofăt). Acesta nu se afla însă la 8 iunie în țară (vezi doc. precedent). Oricum, spațiul ilizibil nu permite decît o întregire de cca 30 litere.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Петрѣ воевода, господарѣ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс снм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), всѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрит(ъ) или его чтѣши оуслышит(ъ), нже¹ вл(а)гопронзволн г(оспод)ства ми н сѣ вѣсѣми воири г(оспод)ства ми, прираднаи сѣ есми н дали н потерѣднали есми хотарѣ с(в)атому манастирю шт(ъ) Молдавици, селѣ нх(ъ), На оусти Брѣдѣцелѣ.

[Поченше] Хотаръ томѹ селѹ поченши ѡт(ъ) великоѹ дорогѹ Сѡч(а)-вѣскоѹ, ѡт(ъ) моухна(ъ) оу пискѣ, та, ѡт(ъ) пискѣ, прости долиною долѣ, до Панкова ставѣ, та, ѡт(ъ) ставѣ(а), долѣ поточкомъ(ъ), до Калугеричинѣ ставѣ, и съ ставомъ(ъ) оу вес(ъ) хотарѣ манастирскыѣ(ъ), та, ѡт(ъ) того ставѣ, горѣ, и оу сѣ нивѣ Калѣгеричинѣ, та, ѡт(ъ) конецѣ тыхъ(ъ) нивѣ, ѡт(ъ) Шѣмѣза, та, пѣтемъ(ъ) долѣ, до Краснѣ, та, ѡт(ъ) Краснѣ долѣ, оу пискѣ царинѣ(ъ), та, ѡт(ъ) пискѣ тон царинѣ(ъ) прости чересъ(ъ) рытѣ(ъ), оу Шѣмѣзы, та, ѡт(ъ) Шѣмѣзы, прости оу манастирскы хотарѣ, оу дѣлѣ. То ест(ъ) емоу полнѣ хотарѣ, а бы было с(вѣ)томѹ манастирю и съ селомъ, и съ ставомъ(ъ) Калугеричинѣ, и съ хотаремъ еинко выше пишет(ъ) и съ селомъ(ъ) нарицаемъ(ъ), На оустѣ Брѣдецѣ(ъ). То е все да ест(ъ) с(вѣ)томѹ манастирю ѡт(ъ) Молдавици оурикѣ(ъ), непорѣшено, на вѣки вѣчноѹ.

И на то ест(ъ) вѣра выше писанноѹ г(оспод)ства мнѣ, Петра воєводѣ(ъ), и вѣра с(вѣ)хъ(ъ) воєврѣ г(оспод)ства мнѣ, великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И на то, коли есми хотаринъ тотъ(ъ) хотарѣ, былъ самъ(ъ) г(оспод)ства мнѣ и былъ нашъ(ъ) митрополитъ(ъ), кнѣ Олѣксѣй(ъ), и панъ(ъ) Станчѣлъ прѣка-
<ла>²вѣ, панъ(ъ) Микъ(ъ) Краѣ(ъ), панъ(ъ) Петрѣ комнѣ(ъ), панъ(ъ) Юрѣ Шер-
бичѣ(ъ), панъ(ъ) Гринко Мамуринскы, и нашъ(ъ) Б(о)гомолѣбникъ(ъ), попъ(ъ) Русинъ(ъ),
съ своимъ(ъ) сыномъ, Богданомъ(ъ), и панъ(ъ) Тадорѣ сѣлжарю, панъ(ъ) Серкнзы
вонтѣ ѡт(ъ) Сѡч(а)вѣ, панъ(ъ) Ивашко Ирѣвичѣ(ъ), панъ Ивашко Фѣлтѣ(ъ) съ
братомъ(ъ) своимъ(ъ), и с(ы)нове Опришакѣ(ъ), и панъ(ъ) Михѣлъ(ъ) столникъ(ъ),
и Романъ Тѣла и ниншихъ(ъ) панѣ досѣт(ъ).

И на вѣшен крѣпостѣ всемоу выше писаномѹ, велѣни есми нашемѹ вѣрному панѹ, Петрѣ логоѣтѣ, привѣсѣти печатъ(ъ) нашю к сему листѹ нашемѹ.

Пис(а) Петрѣ Ирѣновичѣ(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) 5333, м(ѣ)с(ѣ)ца юнѣ, г(ѣ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea și cu toți boierii domniei mele, ne-am sfătuit și am dat și am întărit sfintei mănăstiri de la Moldova hotarul satului lor³, La gura Brădățelului.

[Începînd] Hotarul acestui sat să fie începînd de la drumul cel mare al Sucevei, de la movila din pisc, apoi, de la pisc, drept pe vale în jos, pînă la iazul lui Pancu, apoi, de la iaz, în jos pe pîrîiaș, pînă la iazul Călugăriței — și cu iazul în întregime în hotarul mănăstiresc —, apoi, de la acest iaz, în sus, și toate ogoarele Călugăriței, apoi, din capătul acestor ogoare, dinspre Șumuz, apoi, pe drum în jos, pînă la Crasna, apoi, de la Crasna în jos, la piscul țarinei, apoi, de la piscul acestei țarine drept peste săpătură, la Șumuz, apoi de la Șumuz, drept la hotarul mănăstirii, în deal. Acesta îi este tot hotarul, ca să-i fie sfintei mănăstiri și cu satul, și cu iazul Călugăriței, și cu hotarul cit serie mai sus și cu satul numit La gura Brădățelului. Toate acestea să-i fie sfintei mănăstiri de la Moldova uric, neclintit, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința domniei mele mai sus-scrise, Petru voievod, și credința tuturor boierilor domniei mele, mari și mici.

Și la aceasta, cînd am hotărnicit acest hotar, a fost însumi domnia mea, și a fost mitropolitul nostru, chir Theoctist, și pan Stanciul pircă<la>²b, pan Micu Crai, pan Petru comis, pan Iurie Șerbici, pan Grinco de la Mamurița, și rugătorul nostru întru Dumnezeu, popa Rusu, cu fiul său, Bogdan, și pan Tador sulger, pan Serchiz voit de Suceava, pan Ivașco Armeanul, pan Ivașco Fultuc cu fratele său, și fiii lui Oprișac, și pan Mihul stolnic, și Roman Tula⁴ și alți destui pani.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru al lui Ardău, la Suceava, în anul 6964 <1456>, luna iunie, 13.

<Pe verso, însemnare tirzie:> De la Petru v(oi)e vod, hotarul a Sf(intei) mă(nă)stiri Moldaviței, pe satul ce-i la gura Brădățelului, leat 6964 <1456> iunie 13.

Bibl. Acad., CCIX/7 a. Orig., perg. (28 × 34 cm), pecete alirnată, pierdută, șnur de mătase roșie și alb-gălbuie. Două trad., una din 1741 octombrie 5, de preotul Toader Cocoran „ot Mindrești”, și alta, fără sfat, din 1799 ianuarie 27, de polcovnicul Pavel Debrîț de la Mitropolie, ibidem, CCIX/7 b și c. Altă trad., într-o cond. din prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu doc. moșilor din Bucovina, ibidem, MCXXIII/78, f. 112. O copie, de I. Bogdan, după trad. din 1799, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 132—133. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/439.

EDIȚII: Costăchescu, <Doc. comunicate>, în „Buletin I. Neculce”, fasc. 7, p. 174—175 (text slav și trad.); idem, *Doc.*, II, p. 582—584 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 288—289 (trad.).

¹ Greșit, în loc de *ужь*.

² Omis.

³ Adică: al călugărilor.

⁴ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Tuda”.

† М(н)л(о)стію в(о)жією¹, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чинимъ знаменито нс сѣмъ лнстомъ нашимъ(ъ), въсѣмъ кто на нѣ оузрнтъ(ъ) нан его слышнтъ(ъ) чтѣч(н), оже тотъ(ъ) истинны слыга нашъ вѣрны, Жоуржѣ Ивнлевичю, нашъ(ъ) писаръ(ъ), слыжнл(ъ) намъ право н вѣрно. Тѣмъ, мы, видѣвшн его право н вѣрною слыжбоюю до насъ(ъ), жаловали есми его особою нашею м(н)л(о)стію, дали н подтвердили есми ему, оу нашн землн, села: штинна² его, на нмѣ ѿнещн, на Крълнгрѣтоурѣ, н съ манастиремъ; а Скѣртоуль н Козма не маюутъ(ъ) добыти на Ивнла съ прннеліемъ що шнн ѣчнннлн, шт(ъ) йлѣѣандра воевод(ъ), ѣ Ивнловеѣ, без веремейн; н Боровещн, н, на Бахлун, меж(е) Боднчкою н меж(е) Дрннжещн, едно мѣсто шт(ъ) поустиини да всаднтъ собѣ село, що былъ(ъ) хотарнл(ъ) ѿанца, що кѣпнл(ъ) Ивнла шт(ъ) Кѣпчн н шт(ъ) Фнлнпа, за ѿ златыхъ(ъ), н, на Краснн, Шлбелнн, штинна его, що сѣ далъ(ъ)³ Буташ(ъ), по своею доброю волею, Ивнлеу³, предъ(ъ) намн н предъ(ъ) нашимн боарн. Тоѣ въсе що бы емѣ оурнкъ(ъ), съ въсамъ дохѣдомъ, емѣ н дѣтемъ его, н шнѣчатомъ его, н прѣшнчатомъ его, н прѣшрѣтомъ его, н въсемѣ роду его, нан блнжнелу, непорѣшенно ннколнж(е), на вѣкн.

ѿ хотаръ тѣмъ селамъ да ест(ъ) по старнмн хотарн, куда нз вѣка шжнвалн.

ѿ на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)д(а)стеа мн, выш(е) писаннаг(о) Петра воевод(ъ), н вѣра мнтрополнта нашег(о), квр Ѳеукнтста, н вѣра нашнхъ(ъ) боаръ: вѣра пана Думн Браевнча, вѣра пана Брѣатула⁴, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Хотко дворннка, вѣра пана ѿанн Жвлнча, вѣра пана Мнхнла логоѳета, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Ивана Банчана, вѣра пана Козмн Шандровнча, вѣра пана Данчюла, вѣра пана Івнла прѣкалаба, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Думн Мнкача, вѣра пана Радула⁵ спатарѣ, вѣра пана Мнкулл постелннка, вѣра пана Илн внстѣарннка, вѣра пана Драгосла чашннка, вѣра пана Мнхсла

столинка, вѣра пана Петра комнса, вѣра пана Мнк(а) Кралю³ дворник(ъ) глотѣнски
и вѣра вѣсѣх(ъ) боляръ наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

Ѳ по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ земли нашеи, шт(ъ)
<дѣ>⁶тен наших(ъ) или шт(ъ) нашег(о) племени, бѣд(ъ) кто, кого Б(о)г(ъ) избереѣтъ
быти, тот(ъ) що бы емѣ не порушил(ъ) нашег(о) дѣланіа, але що бы емѣ оутвер-
дил(ъ) и оукрѣпил(ъ), зановѣж(е) есми дали емѣ за его правѣю и за вѣрнѣю сѣбѣжѣ.

Ѳ на болшее подтвержденіе тому вѣсемѣ выш(е) пис(а)ниомѣ, велѣли есми
нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Петроу логофетоу, пис(а)ти и привѣстити нашѣ печат(ъ) к
семѣ лнстоу нашемѣ.

Пис(а) Булаш(ъ), оу Гвч(а)вѣ, в(ъ) лѣто хѣцѣд, м(ѣ)с(ѣ)ца юн(іа)⁷,
л д(е)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau
o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă,
Giurgea al lui Ioil, pisarul nostru, ne-a slujit drept și credincios. De aceea,
noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita
noastră milă, i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, satele: ocina lui, anume
Onești, la Cîrligătură, și cu mănăstirea; iar Scurtul și Cozma să nu aibă
a ciștiga împotriva lui Ioil cu privilegiul pe care ei și l-au făcut, fără vreme,
de la Alexandru voievod, pe lingă cel al lui Ioil⁸; și Vorovești, și, pe Bahlui,
între Bodicica și Drîngești⁹, un loc din pustie ca să-și întemeieze sat, pe care
l-a hotărnicit Oanța, pe care l-a cumpărat Ioil de la Cupcea și de la Filip
pentru 40 de zloți, și, pe Crasna, Știubeieni, ocina lui, pe care i-a dat-o Butaș,
de bunăvoia sa, lui Ioile¹⁰, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri. Toate
acestea să-i fie lui uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și
strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, celui mai apro-
piat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit
din veac.

Și la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Petru voie-
vod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor
noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Bra<tul>⁴, cre-
dința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Hotco
vornic, credința panului Oană Julici, credința panului Mihail logofăt, credința
panului Petru pîrcălab, credința panului Ion Baicean, credința panului Cozma
al lui Șandru, credința panului Danciul, credința panului Ion pîrcălab, cre-
dința panului Dragoslav, credința panului Duma Micaci, credința panului
Radul spătar, credința panului Micul postelnic, credința panului Ilea vistier,
credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința
panului Petru comis, credința panului Micu Crai vornic de gloată și credința
tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri
sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela
să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească,
pentru că i-am dat pentru dreapta și pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit
credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră
la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Suceava, în anul 6964 <1456>, luna iunie⁷, 30 zile.

<Pe verso, însemnările¹¹:> $\overline{\text{x}\text{S}\text{U}\text{J}\text{A}}$ $\text{ю}\text{A}^{12}<\text{I}\text{A}>$, Борбелѣи ; No. a, I, 6954 <1456>, <urmează rezumatul actului>; Pentru neschimbare, s-au adiverit...¹³ <1>¹³ 846 iuni 14; s-au aeris<it>¹³...¹³.

Bibl. Acad., Fotografii, XXIX/9. Foto. după orig., perg. (19 × 34 cm), pecete atirnată, pierdută, snur de mătase albă și roz; actul se păstra în Arh. Metohului Sf. Mormint din Constantinopol.

Alte foto. la Arh. St. București, Fotografii, IX/9, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, II/440. Mai multe rez. din anii 1846 — 1848, la Arh. St. Iași, Tr. 1 369, op. 1 556, dos. 40, f. 40 r. (cu data de lună: „iulie”), 46 r., 74 r., 171 r., și Anaforale, nr. 105, f. 53 v.

EDITII: Mihailovici, *Album*, pl. X (facs.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 585 (rezumatele de la Arh. St. Iași, cu data de lună: iulie); Mihailovici, *Opt doc.*, p. 213—215 (text slav, după orig., și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 289—290 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

¹ I și ε apar legate în foto., astfel că s-ar putea citi și с(о)жнѣо .

² În textul editat de P. Mihailovici, dintr-o neatenție, a apărut w(т) нана (vezi și trad. aceluiași).

³ Așa în orig.

⁴ Șters.

⁵ A și V în ligatură, posibilă datorită suprascrierii lui A.

⁶ Omis.

⁷ În foto. pare $\text{юн(I}\text{A)}$, deși în însemnările de pe verso și în rez. ulterioare (vezi mai jos) apare $\text{ю}\text{A}<\text{I}\text{A}>$ și „iul<ie>”.

⁸ În trad. lui P. Mihailovici, с ннмаостѣ , a fost interpretat: „în contra lui Ioil”, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „asupra <ocinilor> lui Ioil” deși repetarea aceluiași nume, pus la un alt caz, nu are nici un sens.

⁹ În trad. lui P. Mihailovici greșit: „Driniești”, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „Drinești”.

¹⁰ Adică: lui Giurgiu al lui Ioil.

¹¹ După observațiile lui P. Mihailovici.

¹² În textul editorului, greșit: $\text{ю}\text{A}>\text{A}$.

¹³ Așa în textul editat.

62

<1457 aprilie 12—1504 iulie 2>.

„...un uric de la bătrînul Ștefan vod(ă) pe sat pe Mirești, scriindu într-insul strămoșul lor, Mirul, în care uric scrie și satul Găurenii...”

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fond. Spiridonie, VI/156. Menț. într-o carte de judecată din 1687 aprilie 11.

O copie, de M. Costăchescu, după aceeași menț., la Bibl. Acad., A. 2 000 — XIV (*Ms. Doc. mold. Ștefan*), nr. 482, f. 1 400.

Datat din domnia lui Ștefan cel Mare.

63

<1457 aprilie 12—1504 iulie 2>.

Un hrisov de la Ștefan vodă bătrînul, întru care arată anumi și scrii pe satul Rașcovul și Onutul de Gios, ce-i zăc acum și Balamuțița¹, și satul Malinți și alti moșii.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 16. Menț. în extras dintr-o mărturie boierească din anul 1775 august 16; actul se afla la Arh. St. Chișinău, (azi R.S.S. Moldovenească.)

¹ Cele două sate s-au păstrat totuși, distincte, pînă astăzi.

64

1457 (6965) august 12.

Ștefan Woewoda, bestätigt und begnadiget das heil(ige) Kloster Moldowiza, dass dessen Häuser in Sucawä, wo die Armenierin Stana wohnt, keine Art landesherrlichen Abgaben, weder grosse noch kleine, auch nicht einen Stein Wachs zu entrichten haben. Auch haben sie bei den landesherrlichen Mühlen nicht zu fronen, weder irgend eine Art Steuer zu entrichten, noch einen landesherrlichen Dienst zu thun, da er alle Einkünfte von diesen zwei Häusern dem genannten Kloster gegeben habe. Auch bestätigt Se(ine) Hoheit demselben die Herrschaft auf diese zwei Häuser in Sucawa.

V(om) J(ahre) 6965 <1457> Aug(ust) 12.

Ștefan voievod întărește și miluiește sfinta mănăstire Moldovița ca să nu dea casele acesteia din Suceava, unde locuiește armeanca¹ Stana², nici un fel de dări domnești, nici mari, nici mici, și nici o piatră de ceară. De asemenea, ele să nu lucreze la morile domnești, nici să nu plătească vreun fel de dări, nici să nu facă slujbe domnești, fiindcă el a dat numitei mănăstiri toate veniturile de la aceste două case. De asemenea, domnia sa întărește aceleiași stăpînirea asupra acestor două case din Suceava.

Din anul 6965 <1457> august 12.

După Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 65—66. (nr. 24). Rez. germ., după orig. sau după o copie slavă.

ALTE EDITII: Bogdan, *Doc., Ștefan*, I, p. 3 (rez. edit., după Wickenhauser); *D. I. R.*, A, I, p. 290—291 (trad., după rez. lui Wickenhauser).

¹ I. Bogdan a considerat, în ediția sa, că în originalul slavon ar fi fost: „unde locuiesc Armeanca și Stana“, ceea ce trad. germ. nu lasă să se presupună.

² În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Stanca“.

65 1457 (6965) septembrie 8, Mănăstirea Adormirea, de la Piatra.

† М(н)л(о)стѣю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) нан ег(о) оуслышит(ъ) чтоуч(н), вже бл(а)гшпроизволи г(ос-по)дство мы, нашым(ъ) бл(а)гым(ъ) произволеніемъ¹ и ч(ис)тым(ъ) и с(вѣ)-тлым(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ, и шт(ъ) въсѣж нашеж доброж волеж и шт(ъ) Б(ог)а помощіж, іако да оутвердним(ъ) нашъ цр(ъ)к(ъ)въ, монастыроу шт(ъ) Бнстри-ци, идеже естѣ храмъ Оуспеніе прѣч(н)стѣн Б(огороди)ци, даем(ъ) и потверж-даем(ъ) сим(ъ) нашим(ъ) листом(ъ) дааніе днда наше[е]г(о), свѣтопочне-шаго старого Ялѣзанъдра воеводи, и пак нашых(ъ) предковъ, мнто шт(ъ) Ба-ковскаго тръга и шт(ъ) Тазловѣ, и камены воскоу шт(ъ) Баковскаго тръга и млинны по внше Баковѣ, цю вны вселаны на свон пинѣзы, и млинъ шт(ъ) Полѣ, еже из вѣка прислоушаютъ тож мнта томоу монастырю.

Ѣ такожъ(ъ), оу тнхъ вше писаныхъ(ъ) мнтахъ н вт(ъ) каменъ воскоу ни единъ(ъ) тарканъ да не боудетъ(ъ), ни великаго а ни малог(о), ни <н>²съ нашен зем-ли а ни <н>²с(ъ) чоужен, ни едѣнымъ(ъ) нашымъ(ъ) листымъ(ъ), хотѣ съ великою печатею боудетъ(ъ) тарканствѣ. Ѣ такоже ни жаднын наш(ъ) боаринъ а ни слоу-га нашъ а ни ннѣ никто да не нмаютъ(ъ)³ николн поставити дроугое мнто протн-вѣ тыхъ(ъ) мнтахъ(ъ) н оушн коупыци, хотѣ нс(ъ) нашен Землн хотѣ нсѣ чоужен, а би послоушѣни бнлы платити мнто оу роуки оурѣдникоевъ монастырскихъ(ъ), н каменъ(ъ) вт(ъ) воскоу, а нномоу⁴ никомоу.

Ѣ такоже, ни жаднын наш(ъ) боаринъ(ъ)⁵ а ни оурѣдникъ(ъ), а ни мнтни-к(ъ), а ни глобѣнникъ(ъ) а ни ннѣ никто да сѣ не смѣетъ(ъ) оумешати оу монас-тирскимъ доходъ(ъ), хотѣ(ѣ) циноу за единъ грошъ(ъ).

Тое вѣсе вше писанное да естъ(ъ) монастырю нашему вше писаномоу, вт(ъ) нас(ъ), оурникъ, съ вѣсѣмъ доходымъ(ъ), непорушенно николнже, на вѣкы вѣчнѣа.

Ѣ на то естъ(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, вше писанного Стефана коеводи, н вѣра нашихъ(ъ) боарѣ: вѣра пана Козмы Шандровнча, вѣра пана Манонла бнша-го Немецкаго, вѣра пана Ёдана Жоуланча, вѣра пана Петра паркалаба, вѣра пана Бланкоу[нкоу]ла паркалабовеъ Белоградскихъ(ъ), вѣра пана Кости Ёрниша, вѣра пана Гоана дворника, вѣра пана Илѣаша н пана Петра Понича, паркалабовеъ Соучавс-кихъ(ъ), вѣра пана Чопеѣ паркалаба Немецкаго, вѣра пана Ёцела, вѣра пана Ход-ка Крецевнча, вѣра пана Мнк(а) Краѣ, вѣра пана Стецѣка Дамѣнкоушевича, вѣра пана Исана постелѣнника, вѣра пана Станимира вистнѣрѣнника, вѣра пана Зѣтры столнника, вѣра пана Тадора чашѣнника, вѣра пана Ивна комнса н вѣра всѣхъ(ъ)⁶ боар нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) н малихъ(ъ).

Ѣ по нашемъ(ъ) животѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашен землн, вт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) нли вт(ъ) нашего племене, боуд(ѣ) кто, кого Ё(ог)ъ нзберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ внты⁷ оу нашен землн, оу Молдавскон, тотъ(ъ) шо би не пороу-шна(ъ) нашего даанѣа н потвержденѣа. Ѣ кто би хотн(ъ) пороушнтн сѣе наше да-нѣе, боуд(ѣ) мн самн нли боарѣ нашн нли боуд(ѣ) кто, таковыи да естъ(ъ) прокла-тѣ вт(ъ) г(о)сп(о)д(а) в(ог)а н сп(а)са нашег(о), Н(сѣ)сѣ Х(рист)а, н вт(ъ) пр(ѣ)-ч(и)стна его матерѣ, н вт(ъ) вѣ вѣрховныхъ(ъ) с(вѣ)тыхъ(ъ) ап(о)ст(о)лѣ, н вт(ъ) дѣ еу(аг)г(ел)нстн, н вт(ъ) тнѣ, нже вѣ Нкен, с(вѣ)тыхъ(ъ) в(ѣ)щѣ н вт(ъ) всѣхъ(ъ)⁸ с(вѣ)тыхъ(ъ) Ё(ог)оу оугождавшихъ(ъ), н⁴ да естъ(ъ) подобенъ Ноу-дѣ прѣдатею н проклѣтѣмоу Ёрѣю н да нмаетъ(ъ) оучестѣе съ тѣмн аже вѣз-пиша на вл(а)д(ѣ)ка Х(рист)а: крѣвѣ его на ннхъ(ъ)⁹ н на члѣдѣхъ⁹ нхъ(ъ)⁸.

Ѣ на болшее потверженѣе н крѣпостѣ томоу вѣсѣмоу вше писанномоу, велѣли есми нашему вѣрномуу н почесномуу паноу, Довроулоу логобету¹⁰, пи-сати н привѣснтн нашоу печатъ(ъ) к семоу листоу нашему.

Пис(а) Тома, оу монастырѣ ндеже естъ(ъ) храмъ(ъ) Оуспенне прѣчнстѣн Ё(огородн)ци, вт(ъ) Камена, в(ъ) лѣт(о) \times СЦ $\overline{\text{X}}$ ѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(теврѣа), Ѣ.

<Pe verso, insemnare contemporană:> Мнто вт(ъ) Ёакоуѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim biserica noastră, mănăstirii de la Bistrița, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, dăm și întărim cu această carte a noastră dania bunicului nostru, sfîntrăposatul Alexandru voievod cel bătrîn, și, de asemenea, a înaintașilor noștri, vama din ȧrgul Bacău și de la Tazlău¹¹, și pietrele de ceară din ȧrgul Bacău și morile din sus de Bacău, pe care le-au întemeiat ei cu banii lor, și moara de la Cîmp, care din veac ascultă de această vamă a acestei mănăstiri¹².

De asemenea, la aceste mai sus-scrise vămi și de la pietrele de ceară să nu fie nici unul scutit¹³, nici cel mare nici cel mic¹⁴, nici din țara noastră, și nici din țară străină, cu nici o carte a noastră¹⁵, chiar dacă ar fi scutire cu pecetea cea mare. De asemenea, nici un fel de boier al nostru și nici o slugă a noastră și nici nimeni altul să nu pună niciodată altă vamă în dreptul acestor vămi și toți negustorii, fie din țara noastră, fie din țară străină, să fie supuși să plătească vama și pietrele de ceară în mîinile dregătorilor mănăstirii, iar altcuiva nimănui.

Și, de asemenea, nici un fel de boier al nostru, și nici un dregător, și nici un vameș, și nici un globnic, și nici nimeni altul să nu îndrăznească să se amestece în venitul mănăstirii, fie chiar pentru preț de un groș.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre mai sus-scrise, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod și credința boierilor noștri: credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Manoil fost pircălab¹⁶ de Neamț¹⁷, credința panului Oană Julici, credința panului Petru pircălab, credința panului Vlaicu[icu]l pircălab de Ceta-tea Albă, credința panului Costea Oriș, credința panului Goian vornic, credința panului Iliaș și a panului Petru Ponici, pircălabi de Suceava, credința panului Ciopei pircălab de Neamț, credința panului Cțel, credința panului Hod-co al lui Crețu, credința panului Micu Crai, credința panului Stețco al lui Dă-măncuș, credința panului Isaia postelnic, credința panului Stanimir vistier, credința panului Zbearea stolnic, credința panului Tador ceașnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră. Iar cine ar voi să clintească această danie a noastră, fie noi înșine, sau boierii noștri sau oricine, unul ca acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu și min-tuitorul nostru Iisus Hristos, și de preacurata lui maică, și de cei 12 sfinți apostoli de frunte, și de cei 4 evangheliști, și de cei 318 sfinți părinți, cei care au fost la Nicheia și de toți sfinții care au plăcut lui Dumnezeu, și să fie ase-menea lui Iuda trădătorul și blestematului Arie și să aibă parte cu acei care au strigat asupra stăpînului Hristos: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar spre mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului și cinstitului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la mănăstirea unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, de la Piatra, în anul 6965 <1457>, luna septembrie, 8.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Vama de la Bacău.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 19. Orig., perg. (22 × 44 cm), colțul de sus, din stînga, rupt, pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase albastră.

O copie, din secolul al XVIII-lea, cu greșeli, ibidem, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 451. O foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 59, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, 11/441.

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. Ist.*, I, 1, p. 154 (text slav, cu prescurtări, și trad.); Bogdan, *Doc.*, Ștefan, I, p. 3—5 (text slav și îndreptări ale trad. lui Hăjdeu); *D. I. R.*, A, I, p. 291—292 (trad.).

¹ Omis.

² Omis, din cauza lui *и* precedent.

³ Între *и* și *и*мають, două litere șterse.

⁴ и, făcut ca и.

⁵ и, corectat din а.

⁶ Mai sus: вѣстѣ, вѣстѣмѣ.

⁷ Аșa în orig.

⁸ и, făcut peste а.

⁹ ѣ, făcut peste и.

¹⁰ логотетѣ, adăugat între rinduri.

¹¹ În trad. din *D. I. R.*, A, I, urmează pasajul: „vama care din veac adunată de acea mănăstire“, adus, greșit, de la sfârșitul frazei.

¹² În trad. din *D. I. R.*, A, I, pasajul: „care ... mănăstiri“, urmează după „Tazlău“ (vezi mai sus).

¹³ Sau: nici o scutire.

¹⁴ În comentariul lui I. Bogdan: „scutire . . . , nici mare nici mică“, opinîndu-se că este vorba de „scutirea completă (mare) sau incompletă (mică)“. Precizarea de la sfârșitul frazei, ca și raporturile cazuale ale pasajului în discuție nu lasă însă nici un dubiu asupra sensului cuvintelor.

¹⁵ Pasajul: „cu . . . noastră“, lipsește în trad. din *D. I. R.*, A, I.

¹⁶ „pîrcălab“, subînțeles.

¹⁷ Probabil greșit, în loc de „Hotin“.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефанъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зем-
ли Молдавскон. Свѣдомо чинимъ) не свѣмъ) нашимъ) листомъ), каждому
доброму кто коли на немъ) оузрѣтъ) а бо ег(о) чтоу чин оуслишѣтъ), колиж(е)
того кому боудетъ) потребзна, аже слоубоуемъ) и слоубили есмы и даемъ)
и дали есмы сесъ) нашъ) листъ) глентокънын, правымъ) хр(н)стіанскимъ)
глентомъ), іакож(е) на свѣмъ) свѣ)тѣ) стонтъ), нашемъ) вѣрному болѣри-
нюу, паноу Мнѣханоу логотету, свободно и доброволно и без никоторон забави
емъ) к намъ) прити, съ свѣми своимъ) братнѣмъ) и слоугамъ) и съ свѣмъ) кто ко-
ли с нымъ) прїидетъ), и съ свѣмъ) своимъ) именемъ) що коли нметъ)
или прити при собѣ, занюуж(е) тѣ есмы простили и оувесъ) гнѣвъ) и меръзечъкоу
есмы отпоустили отъ) оусего нашего срѣдѣ)ца. И не имаемъ) оуспомѣноу-
ти николи, на вѣкы, до нашего живота, в мнѣшѣдшыхъ) рѣчехъ) и члѣнко-
хъ), але хочоумъ) тѣ миловати и оу великон ч(ес)ты и ласцѣ) держати, равно с
нашимъ) вкринѣмъ) и почеснымъ) боары. И села, твоѣ отинни, оу сѣ есмы тоби воро-
тили. Яле к намъ) прїиди, какъ) оуделашъ) намъ) тототу службѣ) що ми ес-
мы наказали к тоби. Тоє свѣ¹ више писаное слоубоуемъ) тоби здержати и попо-
лнити подлоугъ) сего нашег(о) листу, при нашен ч(ес)ти и хр(н)стіанскон вѣри,
без лѣсти и вѣсѣкон хитрости.

Я на то естъ) вѣра и д(в)ша г(о)сп(о)дства ми, више писанаго, ми, Стефа-
на воеводи, и вера и доуша боар нашихъ): вѣра и доуша пана Козма Шандрови-
ча, вѣра и д(в)ша пана Ёвана Ж(в)лнча, вѣра и д(в)ша пана Петра паркалаба, вѣра и
д(в)ша пана Бланкоула паркалаба, вѣра и д(в)ша пана Гоана дворника, вѣра и д(в)-
ша пана Петра Понича, вѣра и д(в)ша пана Исана постелиника, вѣра и д(в)ша пана
Станимира вкстарника, вѣра и д(в)ша пана Звѣри столника, вѣра и д(в)ша пана Та-
дора чашиника, вѣра и д(в)ша пана Ивана комнса и вѣра и д(в)ша свѣхъ) боар
нашихъ) молдавскихъ), великихъ) и малыхъ).

Я на болшее потвържденіе свѣмъ) више писанному, вѣлѣли есмы нашемъ)
вѣрному пану, Добрулу логотету, писати и печатъ) привѣстити к сему листу на-
шемъ).

Пис(а) в Баковѣ, сеп(те)рїе) гї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu aceasta carte a noastră, fiecărui om² bun care o va vedea cindva sau o va auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că făgăduim și am făgăduit și dăm și am dat această carte a noastră de trecere, pentru dreaptă și creștinească trecere, cum se obișnuiește în toată lumea, credinciosului nostru boier, panului Mihail logofăt, ca să vie la noi slobod și în bunăvoie și fără nici o piedică, cu toți frații săi și cu toate slugile sale, și cu toți cei care ar veni împreună cu dînsul, și cu toată averea pe care ar avea-o la sine, fiindcă te-am iertat și am alungat toată minia și dușmănia din toată inima noastră. Și nu vom pomeni nici o dată, în veci, cit vom trăi, de vorbele și faptele³ trecute, ci te vom milui și te vom ține în mare cinste și dragoste, deopotrivă cu boierii noștri credincioși și cinstiți. Și satele, ocinile tale, pe toate ți le-am întors. Vino, deci, la noi, îndată ce ne vei face acea slujbă cu care te-am însărcinat. Toate acestea mai sus-scrise îți făgăduim să le ținem și să le îndeplinim după această carte a noastră, pe cinstea și pe credința noastră creștinească, fără înșelăciune și fără nici un vicleșug.

Și spre aceasta este credința și sufletul domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința și sufletul boierilor noștri: credința și sufletul panului Cozma al lui Șandru, credința și sufletul panului Oană Julici, credința și sufletul panului Petru pircălab, credința și sufletul panului Vlaicul pircălab, credința și sufletul panului Goian vornic, credința și sufletul panului Petru Ponici, credința și sufletul panului Isaia postelnic, credința și sufletul panului Stanimir vistier, credința și sufletul panului Zbearea stolnic, credința și sufletul panului Tador ceașnic, credința și sufletul panului Ioan comis și credința și sufletul tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea la această carte a noastră.

S-a scris la Bacău, septembrie 13.

Archiwum Głównie Akt Dawnych-Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 389. Orig., perg. (35 × 46 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), atîrnată, cu legenda: † Печать Стефана воєводи *.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/30. Alte foto la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/86, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/565 a, b.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 46 (facs.): Уляницкій, *Материалы*, p. 99 (text slav, cu data de an: <1460>); Kałuźniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 683 — 684 (text slav și trad. lat., cu data de an neprecizată: 1457—1504); Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 257 — 259 (text slav și trad.).

Datat după componența sfatului domnesc.

¹ În loc de «сѣ».

² „om“, subînțeles în textul slavon.

³ În trad. lui I. Bogdan: „lucrurile și întâmplările trecute”, reținându-se doar sensul general al expresiei; juxtapunerea celor două cuvinte este însă de natură să precizeze înțelesul amîndurora, primul referindu-se, evident, la cele spuse iar al doilea la cele împlinite de Mihail logofăt împotriva lui Ștefan cel Mare.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зем-
ли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс сѣмъ лнством(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ
кто на н(ъ) оузрнт(ъ) или ег(о) оуслышнт(ъ) чтѣчи, вже бл(а)гопронзволи г(о)с-

по)дство мн, нашімъ бл(а)гымъ произволеніемъ и ч(н)стымъ и с(вѣ)тлымъ ср(ѣ)д(ѣ)щемъ, и шт(ѣ) всеѣхъ нашеѣхъ доброѣхъ волеѣхъ, и шт(ѣ) Б(ог)а помощіѣхъ и нашімъ добрымъ оумысломъ, шко да оутвердѣмъ¹ наш(ѣ) цр(ѣ)к(ѣ)вѣхъ и наш(ѣ) монастырь шт(ѣ) Немца, ндеж(ѣ) ест(ѣ) храмъ С(вѣ)т(о)мъ Бѣзнесе-нію, и даи и потвѣдани есми монастырю нашемъ шт(ѣ) Немца село на нмѣ Балошешн, на Нѣмцѣхъ, и монастырь шт(ѣ) Хангъ, по старомъ хотарю, и два татаре, именѣма Ёанча и с(ы)нѣ ег(о), Петраш(ѣ), и жонн нх(ѣ) и дѣтн нх(ѣ), и Пантѣ с братомъ своимъ, Жържемъ, и маті нх(ѣ) и дѣтн нх(ѣ). Тоѣ вѣсе выше писанное да ест(ѣ) монастырю нашемъ оурик(ѣ), съ вѣсѣмъ доходомъ, непорѣшенно ннколнж(ѣ), на вѣкы.

И хотаръ томъ селъ и монастыревн да ест(ѣ) по старомъ хотарю, кѣда нз вѣка ѡживали.

И на то ест(ѣ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства, выш(ѣ) писаннаго Стефана воеводы, и вѣра митрополнта нашег(о), кур Оеуктнста, и вѣра бояръ нашіхъ(ѣ): вѣра пана Манонла, вѣра пана Бланкѣла, вѣра пана Петра прѣкалаба, вѣра пана Гомна дворника, вѣра пана Цнбора, вѣра пана Томѣ Кынде, вѣра пана Иліаша Модрѣза, вѣра пана Мнк(а) Кралѣ, вѣра пана Ялва, вѣра пана Понича, вѣра пана Лазн Пнтка, вѣра пана Шандра шт(ѣ) Дорогонѣ, вѣра пана Ходка² Крец(ѣ)внча³, вѣра пана Стецка Дамакѣша, вѣра пана Ёловѣнка, вѣра пана Снна, вѣра пана Сѣкыша спатарѣ, вѣра пана Станнмра внстїарника, вѣра пана Исана постелника, вѣра пана Тадора чашника, вѣра пана Зѣрн столника, вѣра пана Бѣшрѣна комнса и вѣра вѣсѣхъ(ѣ) бояръ нашіхъ(ѣ) молдавскыхъ(ѣ), велнкыхъ(ѣ) и малыхъ(ѣ).

И по нашемъ животѣ, кто бѣдет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)рѣхъ нашен земан, шт(ѣ) дѣтен нашіхъ(ѣ) нан пак(ѣ) бѣд(ѣ) кто, кого Б(ог)ъ нзберет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашен земан, оу Молдавскон, тот(ѣ) бы не порѣшна(ѣ) нашег(о) даанїа, але шю бы потвѣднл(ѣ) п оукрѣплл(ѣ) монастырю нашемъ, нашег(о) даанїа.

И на болшее потвѣрженїе томъ вѣсемъ выш(ѣ) писанномъ, велѣли есми слѣсѣхъ нашемъ вѣрномъ, Добрѣловн логофетѣхъ, писати и прнвѣснтн намъ печат(ѣ) к семъ лнстѣхъ нашемъ.

Оу Свч(а)вѣ, в(ѣ) лѣтѣ \times су $\overline{\text{д}}\overline{\text{д}}$, м(ѣ)с(а)ца февр(арїа), гї.

<Pe verso, două însemnări contemporane: > † Балошешн; <și, de altă mină: > † Прѣвѣе, егда сътвори прнвїліе велнко Стефанъ воевод(ѣ), а шн(ѣ) постави свои печат(ѣ) новї и велнкы и на сен прнвїлїн Нѣмецкаго монастырѣхъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu și cu gîndul nostru bun, ca să întărim biserica noastră și mănăstirea noastră de la Neamț, unde este hramul Sfînta Înălțare, și am dat și am întărit mănăstirii noastre de la Neamț satul anume Băloșești, pe Neamț, și mănăstirea de la Hangu, pe vechiul hotar, și doi tătari, anume Oancea și fiul său, Petraș, și femeile lor și copiii lor, și Pantea cu fratele său, Giurgiu, și mama lor și copiii lor. Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat și al mănăstirii să fie pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, credința panului Vlaicul, credința panului

Petru pircălab, credința panului Goian vornic, credința panului Știbor, credința panului Toma Cînde, credința panului Iliăș Modruz, credința panului Micu Crai, credința panului Albu, credința panului Ponici, credința panului Lazea Pitic, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Olovenco, credința panului Sin, credința panului Seaciș spătar, credința panului Stanimir vistier, credința panului Isaia postelnic, credința panului Tador ceașnic, credința panului Zbearea stolnic, credința panului Buoreanu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu clinească dania noastră, ci să întărească și să impunernicească dania noastră mănăstirii noastre.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre credincioase, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, în anul 6966 <1458>, luna februarie, 13.

<Pe verso, două însemnări contemporane:> † Băloșești; <și, de altă mină:> † Cînd a făcut întiiul mare privilegiu Ștefan voievod și a pus el pecetea sa cea mare și nouă pe acest privilegiu al mănăstirii Neamț.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 20. Orig., perg. (28 × 46 cm); pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase albastră.

O trad. rom. modernă, de la mijlocul secolului al XIX-lea, ibidem. O foto. la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 60, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotogafii, II/442.

EDIȚII: Bogdan, *Doc., Ștefan*, I, p. 6—7 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 292—293 (trad.).

¹ ДѢМ(ъ), adăugat deasupra rîndului.

² АНѦ, adăugat deasupra rîndului.

³ ѡ(ѣ), adăugat deasupra rîndului.

6907¹ mart(i) 12.

Uric de la domnul Ștefan v(oi)e v(o)d, cu tălmăcire lui, întăritori unei Dușca, fata lui Toader, și nepoților ei², pe două sate pe Tazlăul Sărat, anume Dolieștii și Liontenieștii, și giumătate din Măzănăești și giumătate din Poiana Călugăriței, ca toate aceste să le fie uric, cu tot venitul.

Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 18, f. 9v. Rez., într-o anafora din 1838 martie 26.

EDIȚII: Costăchescu, *Regeste*, p. 198—199, și *Doc.*, I, p. 20 (același rez., sub anul 1399, indicat de văleatul greșit: 6907); *D. I. R.*, A, I, p. 4 (rez., după Costăchescu, *Doc.*).

Data transmisă de rezumatul publicat mai sus este, neîndoielnic, greșită, întrucât Toader Dobrișan, tatăl Dușcăi, primește, împreună cu fratele său, Roman, un act de stăpînire pentru satele Dolești (ulterior Românești) și Leontinești, abia în 1412 februarie 19 (v. *D. R. H.*, A, I, nr. 32). De asemenea, în 1440 august 3 satul Măzănăești (sau Măzărăești) era încă stăpînit împreună de boierii Mihul și Tatul (<*ibidem*, nr. 204).

Emitentul actului în discuție nu putea fi, așadar, decît Ștefan cel Mare, în vremea căruia Dușca obținuse, ca urmare a căsătoriei sale cu unul din proprietarii satului Măzărăști și, ulterior, a decedării acestuia, dreptul de a stăpîni jumătate de sat. Iar văleatul descifrat greșit de rezumator aparținea, desigur, începutului domniei lui Ștefan cel Mare, deoarece la 31 martie 1481 (v. doc. nr. 235) cancelaria domnească emite un nou document pentru aceleași sate, însă, de data aceasta, în favoarea fiilor Dușcâi. Avîndu-se în vedere posibilitatea de confuzie a literelor slavone cu valoare cifrică se poate, totodată, admite că cifra unităților din văleatul rezumatului: 3 (7), reprezenta în actul original cifra zecilor 3 (60), iar semnul grafic care urma a rămas necitit. Anii care se impun astfel a fi luați în considerație sînt: 6966—6969 (1458—1461).

¹ Văleatul greșit (v. comentariul).

² Greșit, în loc de „fiilor ei“ (vezi doc. nr. 235).

† М(н)л(о)стню б(о)жю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зем-ли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито нс сѣм(ъ) лнст(о)мъ нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нли ег(о) вслышнт(ъ). чтвчн, вже бл(а)гопронзволи г(оспо)-дство мн, нашим(ъ) бл(а)гнм(ъ) пронзволением(ъ) н ч(н)стымъ н свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ъ)цем(ъ), н шт(ъ) въсѣл нашеж доброж волеж н шт(ъ) Б(ог)а помощнѣ, яко да стверднм(ъ) цр(ъ)к(о)въ монастирю² шт(ъ) Быстрици, ндеж(е) ест(ъ) храм(ъ) ѿспение с(вѣ)тѣн Б(огороди)ци, на нмѣ Ботна, н съ 8снми взер-рами, н грѣлами н взерками, н штъ Червеног(о) Кешенева до дна(ъ) Загорни, н, вше [а]³ Ннстром(ъ) н поннж(е), всн пасннч блнко свт(ъ) 8 том(ъ) хотарн, 8 нх(ъ) хотаръ⁴, н два дворы, н съ мнтом(ъ) н по свху н по водѣ.

ѿ також(е), никто да не смѣют(ъ) снжн вчннтн⁵ v нх(ъ) хотарн, над(ъ) Ннстри нли 8 взеры, нли плоты, а нн ловнтн никто v нх(ъ) хотарн. ѿ кто нмвт(ъ) ловнтн без(ъ) нх(ъ) воли, на том(ъ) нмаем(ъ) 8зети м грнвен(ъ).

ѿ також(е), никто шт(ъ) нашнх(ъ) боар(ъ) нли десетннк(ъ) да не смѣю-тъ² братн десѣтнн8 шт(ъ) пчел(ъ), а нн бербеннцю медв а нн паснчннцн бан-товати нн 8 чем(ъ). ѿ кто що нмет(ъ) нматн до нх(ъ) люд(н) вуд(ъ) которе дѣ-ло, нли велнкое нли за малое, а нх(ъ) 8<р>²едннк(ъ) сам(ъ) своег(о) ч(е)л(о)вѣ)ка да судѣт(ъ) алн бо пред(ъ) г(оспод)ство мн; нногос вд(ъ)цю да не нмают(ъ), але тот(ъ) прнход(ъ) вес(ъ) да ест(ъ) монастирю нашему.

Тое въсе вше писанное да ест(ъ) монастирю нашему 8рнк(ъ) н съ въсѣм-м(ъ) доходоу(ъ) н непор8шенно ннколнж(е), на вѣкн.

ѿ кто бы хотнл(ъ) пор8шнтн снѣ наше даанне н запнс(ъ) нли мнто нм(ъ) брат(ъ), нли вуд(ъ) що, кто бы хотнл(ъ) порвштн нли прѣстѣпнтн вуд(ъ) 8 че-м(ъ), таковы да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а въсѣдрѣжнтелѣ, н шт(ъ) прѣчнстыѣ ег(о) м(а)т(е)ре, н шт(ъ) тнѣ Погосннх(ъ) шт(ъ)цн Ннкенс-кнх(ъ), н шт(ъ) всѣх(ъ) с(вѣ)тх(ъ) н да ест(ъ) подобен(ъ) Нюдѣ, проклѣто-му ѿрю, <н тѣмъ>² що възѣлпнша на г(оспод)а Б(ог)а н сп(а)са нашег(о), І(св)св Х(ри)ста: крѣвъ ег(о) на ннх(ъ) н на члѣх(ъ) нх(ъ). Н тот(ъ) вѣдет(ъ) под(ъ) нашею казнню н вргню г(оспод)ства мн, без(ъ) тог(о).

ѿ на то ест(ъ) вера нашег(о) г(оспо)дства, вше писаннаго Стефана воево-ды, н вѣра въсѣх(ъ) боар нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

ѿ на болшю крапостъ, велѣлн есми нашему вѣрному нан8 Добрул8 лог(о)-фет8, писати н наш8 печат(ъ) прнвѣснтн к сему лнств нашему.

Пнс(а) Нсан, 8 Доленем(ъ) Тръгв, в(ъ) лѣт(о) 7333, м(ѣ)с(ѣ)ца ап(ри)-лѣа, 3.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră și cu ajutor de la Dumnezeu, ca să întărim bisericii mănăstirii de la Bistrița, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, anume Botna, și cu toate iezelele, și girlele și iezercanele, și de la Chișinăul Roșu pînă la dealul Zagornei, și în sus și în jos pe Nistru, toate prisăcile cite sint în acest hotar, în hotarul lor, și două curți, și cu vama și pe uscat și pe apă.

Și, de asemenea, nimeni să nu îndrăznească să facă mreje⁶ în hotarul lor, pe Nistru sau în iezele, sau garduri de nuiel⁷, și nici să nu prindă pește nimeni în hotarul lor. Iar cine va prinde pește fără voia lor, de la acela vom lua 40 de grivne.

Și, de asemenea, nimeni din boierii sau desetnicii noștri, să nu îndrăznească să ia desetina din albine, și nici berbenița de miere și nici pe prisăcari să nu-i tulbure cu nimic. Iar cine va avea cu oamenii lor orice fel de treabă, sau mare sau mică, însuși⁸ dregătorul lor să judece pe omul său sau să se judece⁹ înaintea domniei mele; alt judecător să nu aibă, ci tot acel venit să fie al mănăstirii noastre.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre uric și cu tot venitul și neclintit niciodată, în veci.

Iar cine ar voi să clinească această danie și zapis al nostru sau să le ia vamă sau orice, cine ar voi să clinească sau să încalce cu orice, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu atotțiitorul, și de preacurata lui maică, și de cei 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia, și de toți sfinții și să fie asemenea lui Iuda, blestematului Arie, <și celor>² care au strigat asupra domnului dumnezeului și mintuitorului nostru, Iisus Hristos: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor. Și, pe lângă aceasta, acela va fi sub pedeapsa noastră și urgia domniei mele.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Tîrgul de Jos, în anul 6966 <1458>, luna aprilie, 7.

<Pe verso, două însemnări ulterioare:> † Ботна (Botna); <și> БѢРЛА УТ Ботна (Iezerul de la Botna).

Arh. St. București, M-reă Galata, XI/5. Orig., perg. (35 × 16,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase albastră.

O trad., din 1796 mai 31, de Andrei Tâlmaci căpitan, ibidem, XI/6. Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/10, la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 61, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/443.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 47 (facs.); idem, *Doc. Ștefan.*, I, p. 8—9 (text slav, cu data de zi: 10); *D. I. R.*, A, I, p. 293—294 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Omis.

³ а, scris deasupra lui ш (din шше), fără nici o legătură ortografică cu Нштрѡн(ъ).

⁴ Mai jos: хотари.

⁵ ш scris între rînduri.

⁶ În rez. lui I. Bogdan și în trad. din *D. I. R.*, A, I, termenul снжн a fost tradus prin „colibe“. Pentru înțelesul exact al cuvîntului, v. și doc. nr. 17 și 46.

⁷ Pentru traducerea termenului slav плоты, v. și doc. nr. 46 și 57.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de „însuși“ apare „împrejur“.

⁹ „Să se judece“, subînțeles în textul slavon.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, господарь Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс(ъ) сѣмъ лнстом(ъ) нашим(ъ) въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нн его ссаншт(ъ) чтѣч(н), вже бл(а)гопронзволи г(оспод)ство мн, нашим(ъ) благым(ъ) произволеніемъ и ч(и)стим(ъ) и с(вѣ)тлым(ъ) ср(ъ)-д(ъ)цемъ, и далн и потверднан есми митрополію нашемѹ вт(ъ) Романова тръга, ндеже ест(ъ) храмъ с(вѣ)тон м(ѣ)ч(е)н(и)ци Параскеви, села, оу нашнх(ъ) землн, оу Молдавскон, на нмѣ Лешкшани, выш(е) торгѹ, и Драгомнреци, съ порѣзом(ъ); а Лешкшани съ млиномъ, але порѣзом(ъ) естѣ на Молдавѣ.

И кто бѣдет(ъ) жити оу тых(ъ) селѣ, боуд(ъ) какы язык(ъ), они да не нмают(ъ) платити ни нѣша, ни дан(ъ), ни подводн, ни на млинох(ъ) наших(ъ), да не робѣт(ъ). Також(е), да не нмают(ъ) ходити меж(е) ними ни сѣд(ъ)ци, ни глобнн-ци, ни припашари, ни вслѣхарн, ни перерѣбци, ни ни(ъ) никто вт(ъ) наших(ъ) слѣг(ъ), ни сѣднцн нх(ъ), а ни глобѣ не брати нс(ъ) нх(ъ), а ни третнюѹ а ни нное нищо, ни за великое дило, ни за малое.

Також(е), даемъ и потверждаемъ нашѣмѹ¹ митрополію млины цю сѣт(ъ) на Молдавѣ, инж(е) Романова тръга², и съ валилами.

И також(е), тоты людѣ нс(ъ) тѣх(ъ) сел(ъ) да не нмают(ъ) ни мыто вт(ъ) нх(ъ) тръгован платити, ни вт(ъ) рнеѣ ни вт(ъ) канѣста. И також(е), варе колнко людн слѣхаютъ къ митрополію да не нмает(ъ) нх(ъ) сѣдѣтн¹ ни шолтѣзы а ни пр(ъ)гарѣ³, ни глобѣ⁴ брати нс(ъ) нх(ъ), ни радци тръговеских(ъ), ни за свѣдѣ, ни за Илїнн д(е)нѣ, а ни мытннцн цю бѣ нм(ъ) мыто не ѣзали, ни дан(ъ) да не да-дѹт(ъ) съ ннми мнстичн, ни подводн, ни на млинох(ъ) наших(ъ) да не робѣт(ъ), але вес(ъ) прѣход(ъ) да слѣхает(ъ) митрополію нашемѹ.

И еце есми далн два челѣд(ъ) цыганских(ъ), на нмѣ Чернат(ъ) и Каба.

Також(е), сн оубоги да слѣхают(ъ) нашнх(ъ) митрополїн и много сѹд(ъ)ца да не нмает(ъ) нх(ъ) сѣднцн развѣ митрополнцн или его протопопа или его ѣрмѣннцн, или по тръгом(ъ) или по селом(ъ).

Тоѣ⁵ въсе выше писанное да ест(ъ) митрополію нашемѹ, вт(ъ) нас(ъ), ѣрнх(ъ), съ бѣсам(ъ) дохѣдом(ъ), непорѣшенно на вѣки.

И хотар(ъ) селам(ъ) по старомѹ хотарѹ, кѣда из вѣка вжнвалн. И хотар(ъ) млинам(ъ), вт(ъ) тѣснны, где ѣтннѣет сѣ Молдова, инж(е) млино, вт(ъ) того мѣста да ест(ъ) хотарѣ млино⁶.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, выше писаннаго Стефана воеводы, и вѣра наших(ъ) бояръ: вѣра пана Манола, вѣра пана Бланкула, вѣра пана Гомна дворннцн, вѣра пана Хотко Цнкорн, вѣра пана Томѣ Гынде⁷, вѣра пана Илнша Модрѹза, вѣра пана Мнх(а) Кралѣ, вѣра пана Лазн Пнтника, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Шандрнчнна, вѣра пана Хотко Крецовнча, вѣра пана Стецко Дамѣкш⁸е-внча, вѣра пана Ёсани Немецка(о), вѣра пана Ёловѣннн, вѣра пана Станнмнра внстїарннцн, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Тадѣра чашннцн, вѣра пана Зѣларн столннцн, вѣра пана Ёшварѣна колнса и вѣра въсѣх(ъ) бояръ наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малнх(ъ).

И по нашемѹ животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашнх(ъ) землн, вт(ъ) дѣтн наших(ъ) или вт(ъ) нашег(о) племени, боуд(ъ) кто, тот(ъ) цю бы не порѣ-шнлѣ нашег(о) даданїа и потвержденїа.

И на болшее потверженїе томѹ въсемѹ выш(е) писанномѹ, велѣн есми нашемѹ вѣрномѹ пани Добрѣлѹ лог(о)ѣтѹ инксати н⁸ прнвѣстн нашѹ печат(ъ) к семѹ лнстѹ нашемѹ.

Пис(а) ЕѢпанаш(а) дїак(а), оу Свчакѣ, в(ѣ) лѣто хшцѣс, м(ѣ)с(а)ца ап(р)и-
лїа), ѿ д(е)ня.

⟨Pe verso, adresa:⟩ Митрополие.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoia noastră și cu inima curată și luminată, și am dat și am întărit mitropoliei noastre din tirgul Roman, unde este hramul sfinta mucenică Paraschiva, în țara noastră, în Moldova, satele anume: Leucușani, mai sus de tirg, și Dragomirești, cu pod umblător; iar Leucușani, cu moara, și podul umblător sint pe Moldova.

Iar cine va trăi în accste sate, de orice fel de limbă, ei să nu plătească nici iliș, nici dare, nici podvoadă, nici la morile noastre să nu lucreze. De asemenea, să nu umble între ei nici judecători, nici globnici, nici pripășari, nici osluhari, nici pererubți, nici nimeni altul din slugile noastre, nici să nu-i judece, și nici să nu ia gloaba de la ei, și nici tretina și nici nimic, altceva, nici pentru faptă mare, nici pentru mică.

De asemenea, dăm și întărim mitropoliei noastre morile care sint pe Moldova, mai jos de tirgul Roman, și cu șteze.

Și, de asemenea, acești oameni din aceste sate să nu plătească nici vamă din tirguiele lor, nici din pește nici din varză. Și, de asemenea, pe oricîți oameni ascultă de mitropolie să nu-i judece nici șoltuzii și nici pîrgarii, nici să nu ia gloabe de la ei, nici dregătorii tirgului, nici pentru ceartă, nici pentru ziua <Sfintului>⁹ Ilie, și nici vameșii să nu le ia vamă, nici dare să nu dea cu alți tirgoveți, nici podvoadă, nici la morile noastre să nu lucreze, ci tot venitul să asculte de mitropolia noastră.

Și încă am dat două sălașe de țigani, anume Cernat și Caba.

De asemenea, toți săracii să asculte de mitropolia noastră și alt judecător să nu-i judece afară de mitropolit sau de protopopul lui sau de dregătorul lui, fie prin tirguri, fie prin sate.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mitropoliei noastre, de la noi, uric cu tot venitul, neclintit în veci.

Iar hotarul satelor să fie pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul morilor, de la strîmtori, unde se strîmtează Moldova, mai jos de moară, din acel loc să fie hotarul morilor.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, credința panului Vlaicul, credința panului Goian vornic, credința panului Hotco Știbor, credința panului Toma Gînde⁷, credința panului Iliaș Modruz, credința panului Micu Crai, credința panului Lazea Pitic, credința panului Petru Ponici, credința panului Șandrișor, credința panului Hotco al lui Crețu, credința panului Stețco al lui Dămă<cuș>⁸, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Oloveanca, credința panului Stanimir vistier, credința panului Saciș spătar, credința panului Tador ceașnic, credința panului Zbiirea stolnic, credința panului Buorean comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine, acela să nu clinească dania și întărirea noastră.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie <și>⁸ să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș diac, la Suceava, în anul 6966 <1458>, luna aprilie, 12 zile.

<Pe verso, *adresa*:> Mitropolie; <o însemnare din secolul al XVI-lea:> За послѣшнихъ вѣѣхъ тѣхъ (Pentru poslușnicii din tîrg); <și alta, tîrzie:> 6966 <1458> apr(ilie) 12. Leucușăni cu mori, Dragomireștii cu pod, morile de gios de tîrg, la strîmtura Moldovii. Poslușnicii și calicii a fi neamestecați cu tîrgu și nesupărați, nici giudecați de alții decît de Episcopie.

Bibl. Acad., LXIV/3. Orig., perg. (37 × 33,5 cm), pecete atîrnată, pierdută.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXV11/20, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, 11/444.

EDIȚ11: *D. I. R.*, A, 1, p. 512 (facs.); Bogdan, *Album*, nr. 48 (facs.); Melchisedek, *Chronica Romanului*, 1, p. 118—121 (text slav și trad., cu multe greșeli); Urechia, *Notițe*, p. 151 (trad. incompletă și cu data de lună greșită: august); Bogdan, *Doc. Ștefan*, 1, p. 9—11 (text slav și corecturi ale trad. lui Melchisedek); *D. I. R.*, A, 1, p. 294—296 (trad.).

¹ Așa în orig.

² Mai sus: тѣхъ, тѣхъ.

³ În orig., după primul ѣ, paieroc.

⁴ Omis.

⁵ „, adăugat deasupra rîndului, asemenea unui spirit.

⁶ Greșit, pentru мѣхъ (vezi mai sus).

⁷ Pentru Кѣнде (Cînde).

⁸ Rupt.

⁹ Subînțeles în textul slavon.

71

<1458—1461> (696...) aprilie 25, Suceava.

Stephan Wojwoda privilegiet die Dörfer Wlineszty und Nahoroye¹, nächst des Flusses Seret, für den Thoman Ginde².

D(e) d(a)to Suczawa³, 6960⁴ den 25^(ten) April.

Ștefan voievod acordă privilegiu lui Toma Ghinde² pentru satele Vil-nești, și Nahoroie¹, pe Siret⁵.

Dat la Suceava³, 6960⁴ aprilie 25.

Arh. St. Suceava, Documente, X111/5 (copie germ., de la sfîrșitul secolului al XV111-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de lohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 25. Rezumat.

Alt rez. germ., cu același văleat, după o copie, provenind de la boierul „Constantinovici”, a aceluiași doc., ibidem, Fasc. lit. B, nr. 144, și un rez. rom., tot cu văleatul 6960 <1452>, într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrșitul secolului al XV111-lea, la Bibl. Acad., MXCV11/129 (nr. 65).

EDIȚ11: Popovici, *Index Żółkiewicnsis*, 111, p. 553 și IV, p. 97 (ambele rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, cu trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., în perilipsisul de la Bibl. Acad.); Costăchescu, *Doc.*, 11, p. 287 (rez., după Erbiceanu, cu data: 1443 aprilie 25—1447 aprilie 25).

Datat după beneficiar: Toma Cînde, cunoscut boier de sfat al lui Ștefan cel Mare în prima parte a domniei, precum și după cifra zecilor din văleat, care, neputîndu-se confunda din punct de vedere grafic cu alta, obligă la acceptarea unei omisiuni de lectură a cifrei unităților.

¹ În rez. copiei din același Inv. al doc. Mitropoliei (v. descrierea arhivistică): „Nihowoj”, iar în rez. publicat de Erbiceanu (v. EDIȚ11): „Naharoe”.

² Pentru „Cînde”, alternanța к/г (c/g) fiind, într-adevăr, întîlnită și în alte acte slavone ale vremii.

³ În rez. copiei menționate, greșit: „Bania“ (Baia).

⁴ Ultima literă a văleatului a rămas, evident, necitită (vezi comentariul).

⁵ În trad. lui O. Popovici (v. EDIȚII), greșit: „Suceava“.

72

<1458—1459> (6966—6967) iunie 2.

Γραμμοτα Τζουλινετζιου ή Βερεζνιου.

.....
Χρυσόβουλλος δοῦ Στεφαν β(οε)β(ο)ς ἐξό ἔταους 6967 Ἰούνιου¹ 2.

Privilegiile pentru Ciulinești și Verezeni.

.....
Hrisovul lui Ștefan voievod, din anul 6967 <1459> iunie 2.

Arh. St. București, M-reă Pobrata, VI/9 (nr. 14). Menț. grec., într-un perilipsis. Altă menț., cu văleatul 6966 <1458>, ibidem, VI/15 (nr. 1).

EDIȚII: *Catalog*, I, p. 42, nr. 126 (menț., cu data de lună „iulie“).

Având în vedere posibilitatea de confuzie a literelor $\tilde{\text{z}}$ (6) și $\tilde{\text{z}}$ (7) din văleat, documentul original a putut să fie emis atât în anul 1458, cât și în anul 1459. Pentru situația acestui act față de celelalte privind aceleași sate, vezi comentariul din D.R. H., A. III, nr. 259.

¹ ou, redat peste tot prin z slavon.

73

1458 (6966) iunie 8.

Suret de la Stefan v(οie)voda, v(ă)l(ea)t 6966 <1458> iun(ie) 8.

Facem înștiințare pentru adevărată <sluga noastră>¹, Onica de la Jijiia, că au venit, înainte noastră și înainte boiarilor noștri, de a lui bunăvoe, și au dat al său sat și a sa moară din Jijiia, unde este casa lui, și a sale diresuri, minăstirei Pobratii, unde este hramul Sf(i)ntului Nicolae.

Deci, noi, văzind a lor bună invoială și plăcere, așijderea am dat și am întărit pre acel de mai sus-zis sat, unde este casa Onicăi, pe Jijiia, și cu moară și cu tot venitul și hotarul ce să cuvine celui sat, să fie mănăstirii Pobratei, und(e) est(e) hram Sf(i)ntul Nicolai, uric, nerușuit niciodănoară, în veci.

Iară hotarul celui sat <să fie>² cu toate hotarările cele vechi, pe und(e) au umblat din veac.

Pentru acéia <este>² credința domnii meli de mai sus-scris(e), Stefan v(οie)vod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința tuturor boiarilor noștri, mari și mici.

Iară după a noastră viață, cine va fi domn țarei aceștii să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai ales să dea și s(ă) întăriască.

Iar(ă) pentru mai mare credința și întărirea acelor de mai sus-scrise, am poroncit cinst(it) și credincios boiarului nostru, dum(nealui) Dobrii logof(ă)t, să scrie și a noastră pecet(e) către această carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Euloghie dascal, l(ea)t 7268 <1760> iunie 16.

Bibl. Acad., VII/32. Traducere.

O copie, după această trad., de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 229.

¹ Omis.

² În textul slavon verbul „a fi” se subînțelege.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ кривоѡда, господарн¹ Земли Молдавскон. Знаменнто чинимъ(ъ) нс сѣмъ(ъ) нашимъ(ъ) листомъ(ъ), всемъ кто на н(ъ) оуѣрнтъ(ъ) или его оуслышнтъ(ъ), <чтоучи>, еже бл(а)гопронзволи г(оспод)ство мн, бл(а)гымъ(ъ) пронзволеніемъ(ъ) и чѣстимъ(ъ) промысломъ(ъ), и с(вѣ)тлѣншимъ(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ(ъ) и оусею радою, и потврѣднан и дали есми с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн² вт(ъ) с(вѣ)того монастырѣ вт(ъ) Молдавици, наеж(е) ест(ъ) храмъ(ъ) Прѣс(вѣ)тон Бл(а)говѣщенію, яко да соутъ(ъ) и вт(ъ) г(оспод)стве мн, к тон с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн, тоти цигани, на нмѣ: Хрѣманъ(ъ), и Бера, н³ Бадѣ и Команъ, и сѣ оучимн челѣдми нхъ(ъ), и дѣтми нхъ(ъ), и оучимъ(ъ) родомъ(ъ) и племенемъ(ъ) нхъ(ъ) и оуиѣци нхъ(ъ), да соутъ(ъ) къ тон с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн оурич(ъ), в(ъ)сѣмъ(ъ)⁴ прихodomъ(ъ).

И також(е), дали есми слобозню селу монастырскому, на нмѣ Борхинеци, яко да не ходѣтъ оу тымъ(ъ)⁵ селн ни глобчн⁶ици вт(ъ) Свч(а)вѣ, и ни нлишари⁷, ни подвода(ъ) не даютъ(ъ), ни посаду, ни на млинохъ(ъ) нашихъ(ъ) да не робѣтъ, ни вно да не возѣтъ, и десѣтинѣ вт(ъ) бчол(ъ) и вт(ъ) свини да не даютъ(ъ), ни санд(ъ) злодинскыхъ(ъ) да не гонѣтъ оу село⁸ том(у) хотару и не примѣтъ, и на городъ(ъ) вт(ъ) Свч(а)вѣ не робѣтъ вт(ъ) тог(о) село⁸. И на конско то кто да ндвтъ(ъ) тоти люди коли прилвчнт сѣ самому г(оспод)ству мн нти на конско, тогди и тоти люди да ндвтъ(ъ) на конску, а нногди, николи. И леж(е) тот(ъ) прихода(ъ) и оучи службѣ⁹и вт(ъ) тог(о) село⁸, то оучи да прислухаетъ(ъ) къ с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн вт(ъ) М(о)лдавици.

И також(е), вт(ъ) г(оспод)стве мн дали есми с(вѣ)томѣ монастыру вт(ъ) М(о)лдавицу да оучинѣтъ ставы с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн, на Красномъ(ъ), покнше нхъ(ъ) ставъ(ъ), да ест(ъ) с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)вн оурич(ъ) на вѣки, в(ъ)сѣмъ(ъ)⁴ прихodomъ(ъ), непорвшено николи, на вѣки.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн и вѣра оучихъ(ъ) боарѣ г(оспод)ства мн, великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И на влишен кр(ѣ)постъ(ъ), велики есми нашему вѣрному пану, Добрулу логовету, приѣхнти нашу печатъ(ъ) к селу листу нашему.

Пис(а) Петръ Йрданков⁹ич(ъ), оу Долиемъ(ъ) Тр(ъ)гѣ, в(ъ) лѣт(о) 7498 а(у)г(уст)ъ) 11.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi, <citindu-se>⁵, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoință, și cu gînd curat, și cu inima luminată și cu tot sfatul, și am întărit și am dat sfintei biserici de la sfînta mănăstire de la Moldova, unde este hramul Preasfînta Bunavestire, ca să fie și de la domnia mea, acestei sfinte biserici, acești țigani, anume: Hărman, și Bera, și Badu și Coman, și cu toate sălașele lor, și cu copiii lor, și cu toate rudele și neamurile lor și nepoții lor, să fie acestei sfinte biserici uric, cu tot venitul.

Și, de asemenea, am dat slobozie satului mănăstiresc, anume Borhinești, ca să nu umble în acest sat nici globnicii de la Suceava și nici ilișarii, nici pod-

voadă să nu dea, nici posadă, nici la morile noastre să nu lucreze, nici să nu care vin, nici să nu dea desetină din albine și din porci, nici să nu gonească în hotarul acestui sat¹⁰, pe urma răufăcătorilor, și nici să nu-i prindă, și la cetatea Sucevei să nu lucreze <nimeni>¹¹ din acest sat. Iar la oaste să meargă acești oameni, cind se va întâmpla însumi domniei mele să meargă la oaste, atunci și acești oameni să meargă la oaste, iar altcindva, niciodată. Iar acest venit și toate slujbele din acest sat, totul să asculte de sfînta biserică de la Moldovița.

Și, de asemenea, am dat de la domnia mea sfintei mănăstiri de la Moldovița să facă iazuri sfintei biserici, pe Crasna, mai sus de iazurile lor, să fie sfintei biserici uric în veci, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei mele și credința tuturor boierilor domniei mele, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru al lui Ardău, la Tîrgul de Jos, în anul 6966 <1458> august 31.

<Pe verso, două însemnări din secolul al XVIII-lea:> Pe țigani și pe slobodzia Borghinești, 6966 <1458> avgust 31; <și:> Borhinești, cu țigan(i). <Altă însemnare, cu litere latine:> Ex Iaso, b 4 $\frac{1}{2}$, No. 3^o.

Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin“, Secția manuscrise, Colecția Markevici-Lucașevici, fond, nr. 159, doc. nr. 9. Orig., perg. (21 × 30,5 cm), pecete mică (diam. 2,5 cm), atîrnată, șnur de mătase albastră; legenda: † Печать Стефана воєводи.*

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/31, o trad., din secolul al XVIII-lea (cu data de lună și zi: mai 27), de Ioan ieromonah de la M-reă Moldovița, ibidem, LXXXIV/151, și o copie, de I. Bogdan, după această trad., ibidem, ms. nr. 5 234, f. 230—231. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II 445. Un clișeu, la Arh. St. București, Colecția Microfilme U. R. S S., rola 61, c. 721.

EDIȚII: Уляницькій, *Матеріалы*, p. 95 (extras slav); Яцимирскій, *Грамоты Молдавіи*, p. 9—10 (text slav); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 66 (trad. germ. incompletă); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 13—16 (text slav și trad. ieromonahului Ioan); D. I. R., A, I, p. 296—297 (trad.).

¹ În loc de господарь.

² În text: цркви.

³ и, adăugat între rinduri.

⁴ În text, всѣмъ(ъ) cu titlă.

⁵ În loc de тѣмъ(ъ).

⁶ Omis.

⁷ Primul и, adăugat între rinduri.

⁸ Așa în orig.

⁹ Rupt.

¹⁰ Sau „în satul aceluia hotar“.

¹¹ Subînțeles în textul slavon.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, господарь Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ) не снмъ(ъ) нашимъ(ъ) лнстомъ(ъ), всѣмъ(ъ) кто на немъ(ъ) оузритъ(ъ) нли его чтѣчи слышитъ(ъ), еже благопронзволи¹ г(оспод)ства мн, благымъ(ъ) пронзволениемъ(ъ) и чыстимъ(ъ) промисломъ(ъ) и с(вѣ)тлымъ(ъ) сръд(а)щемъ(ъ), и далии потвърдили есми, и мы, шт(ъ) насъ(ъ), дааніе нашихъ(ъ) предковъ(ъ), с(вѣ)т(о)моу монастырю шт(ъ) М(о)лдавнци, ндеж(е) естъ(ъ) храмъ(ъ) С(вѣ)т(о)н Бл(а)говѣщенію, тако да прнслѣхаетъ(ъ) и да сѣ беретъ(ъ) воскъ шт(ъ) Банн, шт(ъ) оушн крѣчмахъ(ъ), какъ(ъ) и Стефанъ(ъ) воєвода далъ(ъ) к тон

с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)ви, также и г(оспод)ство ми даемъ воскъ вт(ъ) оу си крѣ-
чмах(ъ) вт(ъ) Бани, да прислѣхаетъ(ъ) к тои с(вѣ)тон манастиръ, къ с(вѣ)тон
цр(ъ)к(ъ)ви вт(ъ) Молдавици, всѣм(ъ) приходом(ъ).

И кто бы хотилъ(ъ) крѣчмѣ чинити, да [не] иметъ сѣ написати оу катастих(ъ)
оу калюгери, а которѣи² не³ иметъ сѣ написати оу нх(ъ) катастих(ъ), а калѣгери
имаютъ(ъ) волю вт(ъ) нас(ъ) оузѣти емоу то то питіе и пак(ъ) да възмвтъ(ъ)
с того чл(о)в(ѣ)ка ꙗз(ы)къ злат(н)х(ъ).

И також(е), шолтоузи и прѣгари и дворици или кто иметъ(ъ) брати вт(ъ)
нас(ъ) воскъ по инших(ъ) трѣгох(ъ), а оу Бани никто вт(ъ) тых(ъ), вт(ъ)
оу си х(ъ), да сѣ не оумишае(ъ) ни оу чм(ъ), але сами калѣгери да берѣтъ воскъ
вт(ъ) Бани, вт(ъ) оу си х(ъ) крѣчмѣ, зану(ж)е г(оспод)ства ми дали и потерѣ-
дили то е даніе с(вѣ)тон цр(ъ)к(ъ)ви, да ест(ъ) то е даданіе⁴ с(вѣ)тон цр(ъ)-
к(ъ)ви оурик(ъ) на вѣки, непорѣшено николи, на вѣки.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, выше писанного Стефана воєвод(ы),
и вѣра оу си м(ъ) нашим(ъ) боари, великих(ъ) и малих(ъ).

И кто бы хотылъ(ъ) порѣшити сіе потерѣжденіе и даданіе, тот(ъ) ест(ъ)
нам(ъ) противник(ъ) и листоу нашемъ прѣстѣпник(ъ), <и>⁴ имае(ъ) видѣти нашоу
великою казни и оургію.

И на бѣлашею крѣпост(ъ) все выше писанное, велѣли есми⁵ нашемъ вѣрному
панѣ, Добру(л)с) логовету, приѣхати к сему листѣ нашемъ наш печат(ъ).

Писа Петру Ярданович(ъ), к(ъ) л(ѣ)то 7235, м(ѣ)с(ѣ)ца ауг(уста), 31.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoință și cu gând curat și cu inima luminată, și am dat și am întărit și noi, de la noi, dania înaintașilor noștri, sfintei mănăstiri de la Moldovița, unde este hramul Sfânta Bunavestire, ca să asculte⁶ și să-și adune ceara de la Baia, din toate circumile, cum a dat și Ștefan voievod acestei sfinte biserici, tot astfel și domnia mea dăm ceara din toate circumile de la Baia, ca să asculte de această sfântă mănăstire, de sfânta biserică de la Moldovița, cu tot venitul.

Iar cine ar voi să facă circumă, să aibă a se înscrie în catastif la călugări, iar cine nu se va înscrie în catastiful lor, călugării au voie de la noi să-i ia lui acea băutură și încă să ia de la acel om 20 de zloți.

De asemenea, șoltuzii și pîrgarii și vornicii sau cine va lua din partea noastră ceara pe la alte țiguri, nimeni dintre toți aceștia să nu se amestece la Baia întru nimic, ci numai călugării să ia ceara de la Baia, din toate circumile, pentru că domnia mea am dat și am întărit această danie sfintei biserici, ca să fie această danie sfintei biserici, uric în veci, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar cine ar voi să clinească această întărire și danie, acela este potrivnic nouă și călcător al cărții noastre <și>⁴ va vedea marea noastră pedeapsă și urgie.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobru(л) logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru al lui Ardău, în anul 6966 <1458>, luna august, 31.

Arh. St. Iași, CCCXL/7. Orig., perg. (21 × 30,5 cm,) pecete mică (diam. = 2,5 cm), atîrnată, șnur de mătase albastră; legenda: † Печать Стефана воєводи *.

Două foto., ibidem, DCCVI/16 și MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 62, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/446. O trad., încredințată în 1811 februarie 9, de Isaia Băloșescul arhimandrit, la Bibl. Acad., XIX/51.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 49 (facs.); *D. I. R.*, A, I, p. 513 (facs.); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 66 (rez. germ.); Codrescu, *Uricariul*, X, p. 126—128 (trad., de N. Beldiceanu, cu greșeli); Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 26—29 (text slav și trad., cu aceleași greșeli ale lui N. Beldiceanu); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 16—18 (text slav și trad. lui Isaia Băloșescu); *D. I. R.*, A, I, p. 297—298 (trad.).

¹ Al doilea o, adăugat ulterior deasupra, între n și p, sub o tillă devenită în acest fel superfluă.

² ro, adăugat ulterior, deasupra rîndului.

³ i, făcut din ѡ.

⁴ Omis.

⁵ смн, adăugat ulterior deasupra rîndului.

⁶ În textul slavon, construcție defectuoasă; înțelesul este însă acesta: ca <toate circumstările de la Baia> să asculte de această sfîntă mănăstire (vezi mai jos).

76

1458 (6966) septembrie 5, Suceava.

† М(н)л(о)стїю¹ божїю, мы, Стефанъ(ъ) в(о)евода, г(о)сп(о)даръ Землн Мѡлдавскон. Ѡж(е) тотъ(ъ) истиннїи нашѣ вернїи слуга н болярнн(ъ), пан(ъ) Ѡана² Грама, служнл(ъ) намъ(ъ) право н верно. Темже <мы>³, видекше его правую н верною службою³ до насъ(ъ), дали емы н потерѣднлн емѣ его втн(н)на, села его, на нмѣ: на Драгошева⁴ Полѣ, Некндомъ(ъ), два жсдѣчїн⁵, где бнл(ъ) жсде Драганнч(ъ) н где⁶ бнл(ъ) жсд(е) Дѣмба, н Поїана вт Потока, где цр(ъ)к(о)въ ест(ъ), н половина Долгон³ Полѣна н, на врѣх(ъ) дѣл(а), Рѣнк(с)шорѣл, н млнн(ъ) цю ест(ъ) Ѡ Ннкн(ѣ). Тоє вѣсе да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) ѣркн(ъ), съ вѣсемъ(ъ) доходомъ(ъ), н дѣтнмъ(ъ) его, н братїамъ(ъ) его, н ѣнѣчатомъ(ъ) его, н прѣѣнѣчатомъ(ъ) его, [н прѣѣнѣчатомъ(ъ) его] н прѣѣнѣчатомъ(ъ) его.

† Тотъ⁸ два жсдѣчїн⁵ н поенн, ѣсе внше пнсанннхъ(ъ), все по старому хотару, ксда нз века вжнеллн, н вт(ъ) долу н вт(ъ) прѣхъ⁹, непорущеннн нколнже, на <в>¹⁰ вѣчн вѣчнаго.

Тоє пншемъ(ъ).

Ѡт(ъ) Гvчав(а), xꝛꝑꝑꝑ септ(еврїе) ẽ.

<Boierii a>¹⁰ nume: Ходко Крецовнекул(а)¹¹, Исан¹² Немецскаго, Стацка Домоквш(а), Петре Ёкнмовнч(а), Котмнц¹³, Ёвхте, Фетнвна, Сак(н)ше спѣт(арѣ), Юга внст(нїарннка), Тоа<дєр(а) чашннка, Красннш(а)>¹⁰ пост(єлннка), <Збнїар>¹⁰ а стол(ннка), <Бѣврѣнѣл(а)>¹⁰ комнс(а)¹⁴.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Iată această adevărată slugă și boier al nostru credincios, pan Oană Grama, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, <noi>³, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, i-am dat și i-am întărit ocina lui, satele lui, anume: la Cimpul lui Dragoș, pe Nechid, două¹⁵ judecii, unde a fost jude Draganici și unde a fost jude Dîmba, și Poiana de la Pîrfu, unde este biserica, și jumătate din Poiana Lungă, și, la virful dealului, Runcușorul, și moara care este la Nichid. Toate acestea să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui [și strănepoților lui] și răstrănepoților lui.

Iar aceste două judecii și poiени, toate cele de mai sus-scrise, <să fie>¹⁶ toate după vechiul hotar, pe unde din veac au folosit, și din vale și din virf, neclintit niciodată, în <v>¹⁰ ecii vecilor.

Aceasta scriem.

Din Suceava, 6966 <1458> septembrie 5.

<Boierii, a>¹⁰ nume: Hodco Crețovnecul¹¹, Isan¹² de Neamț, Stețco Domocuș, Petre al lui Echim, Cotmiță¹³, Buhte¹⁷, Fetion, Sachiș spătar, Iuga vistier, Toa<der ceașnic, Crasniș>¹⁰ postelnic, <Zbiiarea>¹⁰ stolnic, <Buoreanul>¹⁰ comis¹⁴.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 392v. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., într-o condică din 1795, la Bibl. Centr. Univ. — Iași, ms. III/99, p. 11.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 18—19 (aceeași copie); *D. I. R.*, A, I, p. 298 (trad., după aceeași copie).

¹ Prescurtările din această copie au fost tratate la fel ca cele ale documentelor originale, deoarece scrisul ei, chiar dacă nu păstrează, repetă, evident, particularitățile ortografiei inițiale.

² Primul *а*, adăugat deasupra rindului.

³ Omis.

⁴ *го*, adăugat deasupra rindului.

⁵ În trad. din *D. I. R.*, A, I, menționat greșit: „sudecii în textul slav“.

⁶ *г*, adăugat deasupra rindului.

⁷ În copie *доого н*.

⁸ *н*, îndreptat din *ъ*.

⁹ Greșit, pentru *спъха*.

¹⁰ Rupt.

¹¹ Greșit, în loc de *Крѣтовнич(а)* (al lui Crețu) sau *Крѣцескѣл(а)* (Crețescul).

¹² Greșit, în loc de *Исаа* (Isaia).

¹³ Greșit, în loc de *Козмица* (Cozmiță).

¹⁴ De la *а тоти* (iar aceste) până aici, copistul a rezumat, evident, cu cuvintele sale, textul slavon original, a modificat ordinea formulelor și a renunțat la altele.

¹⁵ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „după“.

¹⁶ Subînțeles în textul slavon.

¹⁷ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Buftea“.

77

1458 (6966) octombrie 26, Suceava.

† М(н)л(о)стію божію, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Зесмн¹ Молдав<с>²кон. Чиним(ъ) знаменіто нс(ъ) сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оуэри(ъ) нан его оуслишн(ъ) чтѣчи, вже приидоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) наших(ъ) волѣре, Мѣлинъ и Быша и зѣт(ъ) нх(ъ), Нѣашко Бѣтол-тескоу(ъ), по нх(ъ) добрую волю и непоноуженіи нн вт(ъ) кого, и далн и втстоупили слѣгам(ъ) нашим(ъ), Нѣгоуловн и Татоуловн, синовцем(ъ) Пош-нинном(ъ), села що нмѣ дал(ъ) и лишил(ъ) оу<н>⁴ко нх(ъ), Поиана Стан(ъ), на нмѣ Роушн, вт(ъ) Бѣзера, и, на Твтовѣ, Рѣдѣнн, а Нѣгоу(ъ) и Татоу(ъ) дал(ъ) нмѣ прикилѣ Поианна, що нмѣ пишет(ъ) на село на Тимншеци. Тѣм мы, вндѣвше нх(ъ) доброе происколеніе³ и токмежѣ на то, такожде далн есмн и потверднли слѣгамъ нашим(ъ), панюу Нѣгоулоу и панюу Татвулѣ, таа села, Рвшн, вт(ъ) Бѣзера, и Рѣдѣнн, на Твтовѣ, да соут(ъ) нмѣ оурик(ъ), сѣ въсѣмъ доходо<м(ъ) н>² дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, и братнамъ нх(ъ), и оуничатом(ъ)⁴ нх(ъ), и праоуничатомъ нх(ъ) и въсемъ родѣ нх(ъ), кто сѣ изберет(ъ) нан ближе, непорушено николн, на вѣки.

И хотаръ тѣм(ъ) сѣламъ да ест(ъ) нмѣ сѣ въсѣмн стармн² хотармн², кѣда нс³ вѣчногo вѣка вжнѣали.

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства [мн]⁵ внше писаннаго Стефанъ⁶ воеводн, и вѣра митрополита нашего, кѣр Ѧвктнста, и вѣра волѣр(ъ) наших(ъ):

вѣра пана Манонла, вѣра пана Бланкула, вѣра пана Гома дворника, вѣра пана Ходка Цнеора, вѣра пана Томѣ Книде, вѣра пана Мика Крам, вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Ялевла, вѣра пана Лазы, вѣра пана Ходка Крецовича, вѣра пана Исаню вт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Стецка Дѣмѣкуше<в>ича, вѣра пана Петрика Йкнмовича, вѣра пана Козмици, вѣра пана Бухти, вѣра пана Фетинна, вѣра пана Сакнш<а>² спѣтарѣ, вѣра пана Юги встниарника, вѣра пана Красниша постелника, вѣра пана Тадора чашника, вѣра пана Зени<ри> столник<а>², вѣра пана Бвѣрѣноула комнса, и вѣра вѣсѣхъ болѣрѣ нашнх(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

Я по нашемъ жнотѣ, кто боу<детъ> г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн земан, нли<а>² вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли вт(ъ) нашего племени нли боуд(ъ) кто, и кого Б(о)гъ нзберет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ⁷ нашн Земан Молдавско<и>, тот(ъ) шо<а>² ен нмѣ не порѣшнла(ъ) нашего дааніе и потвер<женіе>, а<а>⁸ ле шо ен нмѣ потверднла(ъ) и зкрѣпнла(ъ), занѣже есмн даан нм(ъ) за нх(ъ) правою и вѣр<но>²ю слѣжеѣ.

Я на болшюу крѣпост(ъ) и по<т>²верженіе<и>¹ томъ вѣсемъ выше писанноу, велѣан есмн нашемъ вѣрномъ пану, Доброулу логофетору, писати и печат(ъ) нашѣ прнвѣстн к семъ нашемъ лнству.

Писа Шефнла(ъ), оу Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѣ хсѣѣ, мѣсѣца вх(товеріа), кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Mălin și Vișa și ginerele lor, Ivașco Vitoltescu, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, și au dat și au cedat slugilor noastre, Neagul și Tatul, nepoții lui Poiană, satele pe care li le-a dat și li le-a lăsat unchiul lor, Stan Poiană, anume Ruși, de la Iezer, și Redeni, pe Tutova, iar Neagul și Tatul le-au dat privilegiul lui Poiană, în care li se scrie satul Timișești. De aceea, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală pentru aceasta, de asemenea am dat și am întărit slugilor noastre, panului Neagul și panului Tatul, aceste sate, Ruși, de la Iezer, și Redeni, pe Tutova, ca să le fie uric, cu tot venitul, <și>² copiilor lor deopotrivă, și fraților lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să le fie cu toate vechile hotare, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, credința panului Vlaicul, credința panului Goian vornic, credința panului Hodco Știber, credința panului Toma Chinde, credința panului Micu Crai, credința panului Petru Ponici, credința panului Albil, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Ștefco al lui Dămăcuș, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Cozmița, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, credința panului Sachiș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Crasneș postelnic, credința panului Tador ceașnic, credința panului Zbiia<rea> stolnic<а>² credința panului Buoreanul comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn al țării noastre, sau>² din copiii noștri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, <acela>² să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că le-am dat pentru dreapta și credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobru logofăt, să serie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șteful, la Suceava, în anul 6966 <1458>, luna octombrie, 26.

<Pe partea îndoită a pergamentului, în interior, încercarea de pană a diacului:> <М>⁹(н)лостію (Din mila).

Bibl. Acad., CLXXIV/1. Orig., perg. (27,5 × 38,5 cm), rupt și șters la îndoituri, colțul din stînga, jos, lipsă, pecete atirnată, pierdută.

O trad., din 1835 martie 14, de ieromonahul Hrisant de la m-rea Golia, ibidem. O copie, după aceeași trad., la Arh. St. Iași, DLXXVII/1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/447.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 19–21 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 299–300 (trad.).

¹ Omis.

² Rupt.

³ Așa în orig.

⁴ ч, făcut deoseori ca v.

⁵ Aceeași repetare: *нашего ... ми*, apare și în celelalte documente scrise de diacul Șteful (vezi nr. 83, 87 și 90).

⁶ Greșit, în loc de *Стефана*.

⁷ е, scris peste а.

⁸ Șters.

⁹ Nescris.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знам²енію не сѣмъ лнстомъ нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрнт(ъ) нан ег(о) вслышнт(ъ) чтвчн, вже тот(ъ) истинныи слуга наш(ъ) вѣрны, пан(ъ) Станчвл(ъ) Сннсквл(ъ), служил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тамъ ми, видѣше ег(о) правн³ и вѣрнвю служев до нас(ъ), жаловалн есми его всобою нашею м(н)л(о)стію и далн и потвѣрдилн есми емв, в нашн земли, в Молдавскон, правое его втинны, села в волости Крълнгътврѣ, на нмѣ: Синецин, на Чирешницн, пвд(ъ)⁴ лнсомъ, и Крепътврѣнн, и Цврнецин⁵, и млин(ъ) на маткн Малом(ъ) Бахлвецѣ и паснкв на конец(ъ) Грвнѣ вт(ъ) Шаковци, на Потока Кръницѣмъ. Тоє вѣсе выше писанное да ест(ъ) емв вт(ъ) нас(ъ) врнк(ъ) и съ вѣсамъ доходоу, емв и дѣтемъ <ег>^{2о}, и ввччотомъ его, и прѣввччотомъ его, и працврѣтомъ его и вѣсемв роду его, кто съ емв изберет(ъ) нан блжнн, непорвшенно николнже, на вѣкн.

И хотаръ тамъ селам(ъ) да естъ по старому хотарю вт(ъ) вснх(ъ) сторон(ъ), куда из вѣка вживалн; а хотаръ тон паснкн да ест(ъ) колнко может(ъ) вживати едно паснкв.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сподства, вше писанънаго⁴ Стефана воеводы, и вѣра нашег(о) мнтрополнта, кнр Ѳевктнста, и вѣра бояр наших(ъ): вѣра пана Манонла бывша<го>⁶ Хотннскаго, вѣра пана Бланквл паркалаба, вѣра пана Голна дворннка, вѣра пана Ходка Цннбора, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Мнка Крам, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Ялка спатарѣ, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крецовнч(а), вѣра пана Ісаин паркалаба Немецкаго, вѣра пана Стецка Дѣмѣквш, вѣра пана Петрика Ікнмовнч(а), вѣра пана Козмнчн, вѣра пана Бвхтн, вѣра пана Фетнвшн, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы

внстларника, вѣра пана Тадора чашника, вѣра пана Зенарн столника, вѣра пана Красныша постелника, вѣра па<н>²а Ивна комнса и вѣра всѣхъ(ъ) богар нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, <кт>²о вѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен <земли>⁷ вт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) нан вт(ъ) нашег(о) плем<е>²не нан пакъ(ъ) вѣд(ъ) кто, и ког(о) Б(ог)ъ <н>⁶зверетъ(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ в нашен земли, в Молдавском, тотъ(ъ) що бы емъ не порушилъ(ъ) нашег(о) дааніе и потвержденіе, але що бы емъ втерѣдилъ(ъ) и вкрѣпилъ(ъ), зануж(е) есми емъ даи за его правъ и вѣрнью савѣжв.

И на болш<е>⁸ потвержденіе и крѣпостъ(ъ) тому вѣсемъ више писанному, велѣи есми нашемъ вѣрному пану, Добрулу логовету, писати и нашу печатъ(ъ) привѣстити н⁹ семъ листу нашемъ.

Пис(а) Исѣѣ, в Гуч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) xcc̃x̃x̃s, м(ѣ)с(ѣ)ца нвем(брѣ), дѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă credincioasă a noastră, pan Stanciul Sinescul, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocinile lui drepte, satele din ținutul Cirligăturii, așume: Sineștii, la Cireșnița, sub pădure, și Crepățurenii, și Șturneștii⁶, și moara de pe matca Bahluețului Mic și prisaca de la capătul Gruului de la Șacovăț, pe Piriul Fintinilor. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și stră-nepoților lui și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde din veac au folosit; iar hotarul acestei prisăci să fie cît va putea folosi o prisacă.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist și credința boierilor noștri: credința panului Manoil fost pircălab¹⁰ de Hotin, credința panului Vlaicul pircălab, credința panului Goian vornic, credința panului Hodco Știbor, credința panului Toma Cînde, credința panului Micu Crai, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu spătar, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia pircălab de Neamț, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Cozmița, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Tador ceașnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Crasniș postelnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn <al țării>⁷ noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania și întă-rirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobruul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Suceava, în anul 6966 <1458>, luna noiembrie, 11.

<Pe verso, două însemnări tîrzii:> Sineștii ot Cirligătura, ot Ștefan vodă; <și:> Ștefan vodă, ... Stanciu Sinescu, Sineștii și altele.

Bibl. Acad., XLVII/237. Orig., perg. (26,5 × 38 cm), palimpsest¹¹, pecete atirnată, pierdută.

O foto., ibidem, Fotografii, XXXIII/12. Alte foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 63, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/448.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 24—25 (text slav); Costăchescu, *Sâneștii*, p. 7 (trad. narației); *D. I. R.*, A, I, p. 300—301 (trad.).

¹ 4. făcut peste tot ca v.

² Rupt.

³ Așa în orig; vezi și mai jos.

⁴ Așa în orig.

⁵ În textul editat de I. Bogdan: ИСРНЕЩІН; azi Stornești.

⁶ Omis.

⁷ Rupt și șters.

⁸ Șters.

⁹ Greșit, în loc de κ.

¹⁰ „pîrcălab”, subînțeles în textul slavon.

¹¹ Textul slavon răzuit, de la care se mai observă, peste tot, urme de litere, reprezenta un act de proprietate emis de cancelaria unui ГРАДНА ВОЕВОДА — al cărui nume se mai poate citi sub actualul НАН БАНЖНІН.

Malurile, ținutu Bacău, let 6966 <1458> dechemvre 14.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voevod, domn Țarei Moldaviei. Facem înștiințare cu această carte a domniei mele, tuturor cine o va vide sau cetindu-se o va auzi, că viind înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, mari și mici, Mărușca, fata lui Andrieș Slujăscul, giupineasa lui Negrilă, de a sa bunăvov, și-au dat satele sale și moară, parte a ei, ci și-au împărțit, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, cu frații săi și cu surorile sale, și au dat mănăstirei Bistriței, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoarei de Dumnezeu; numele satelor: giumătate de Slujești, unde au fost curti tatălui ei, și giumătati di moară, și din tot venitul, giumătate, și, la Maluri, amîndouă coturi, Oneștii i Lăbășeștii¹, și, la fîntina Horgului, unde au fost mănăstirea tătăni-său, ca se-și facă pe locul acela prisacă; și să o pomenească scriind-o la pomelnic.

Iar domnia mea, văzînd bunavoința a ei și danie, am întărit, cu uric, ca să fie sfintei mănăstiri Bistriții cu tot venitul.

Iar hotarul numitelor sate să le fie pe unde din vechi s-au stăpînit.

Pre care este credința a domniei mele, noi, Ștefan voevod, și credința mitropolitului nostru, chir Teoctist, și credința tuturor boerilor noștri, mari și mici.

S-au scris la Suceava.

Dobrul logofăt.

Arh. St. București, ms. nr. 1 252 (Copii particulare), f. 23. Copie după altă „copie, scrisă cu litere latine”, a unei trad. care se afla la Arh. St. Iași, Tr. 1470, dos. nr. 16 (Tribunalul Neamț), f. 23 v. (dosarul indicat nu a mai putut fi găsit însă în fondul acestor arhive.).

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 25—26 (aceeași trad., după o altă copie particulară); *D. I. R.*, A, I, p. 301 (aceeași trad., după Bogdan).

¹ În copie: „Ilăbășeștii”.

Izvod de urice și alte scrisori de moșii a răposatului Miron logofăt ..., leat 7222 <1714> martie 1.

Un uric pe Hlinești, din leat 6967 <1459>, ot Ștefan vodă.

După Iorga, *St. și doc.*, VI, p. 151. Mențiune.

ALTE EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 20 (aceeași menț.); *D. I. R.*, A, I, p. 151 (aceeași menț., după Costăchescu).

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)дар(ъ) Земан Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) снм(ъ) нашем(ъ) лнстом(ъ), въсем(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нлн ег(о) оуслышнт(ъ) <чтоучн>¹, вж(е) тотн² нстиннїн наш(ъ) слсга, панъ Лнь Рсжннъ, слсжна(ъ) нам(ъ) правою <н>¹ верно. Тем(ъ), мы [н], вндеше его правою слсжео<ю>¹ до нас(ъ), жаловал(н) есмь его особною нашею м(н)л(о)стїю н далн н потврѣднлн есмь емс, с нашїн Земан Молдавскон, его штн(н)нн н села[м], на нмѣ: Рсжїнїнїн, гдѣ бнл(ъ) дом(ъ) его, н Тьоуцїн, н пол(ъ) Тележна, н Стоборѣнїн, н Ботьшнїн, ї узеро Лахум(ъ), шт(ъ) грѣла Сл(ъ)-н(ъ)це, съ мнтум(ъ) н съ мнном(ъ), ї езѣром(ъ) Лахом(ъ), съ грнндъ шт(ъ) Богата, долнн шт(ъ) Рѣн<т>¹е, Богата до оустїе грѣла їндрїеша, ї еше съ шнпоте, гдѣ спадает(ъ) с Прстѣс.

ї прнвлїе що нмал(ъ) на тѣх(ъ) селах(ъ) н на узера, шнн емс покрадн колн ем<с>¹ дом(ъ) злодѣн покраднн, како тон сведїтелн нам(ъ) межїашн, пред(ъ) намн н пред(ъ) нашнмн болѣрн.

Тое въсе внше писанное како да ест(ъ), шт(ъ) нас(ъ), емс оурнк(ъ), съ въсем(ъ) дохodom(ъ), емс н дѣтн его, н знсчатом(ъ) его, н прѣонсчатом(ъ) его, н прашо-ратум(ъ) <его>¹, н въсем(с) родом(ъ)³ его, кто вѣдет(ъ) емс ма(н)⁴ блзнїн, да ест(ъ) нм(ъ) непорсшено ннколнже, на вѣкїн.

ї хотаром(ъ)⁵ тем(ъ) селом(ъ) да ест(ъ) по старомс хотар(с), по ксда нз вѣка сжнвалн⁶. ї узером(ъ), хотар(ъ) естѣ <до>¹ Ранте.

ї на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дств(а) мн, внше писанном(с)⁷ Стефана воевода, н вѣра нашего мнтрополнта, кнр Ѧвктнста, н вѣра боерн⁸ нашн: вера пана Манонла, н вера пана Бланксла прѣкьлабове⁸ Ыноградскаго, н вера пана Гопапа дворннка, вера пана Хвдка Ж⁹<нбора>¹⁰, вера пана Толн Гннде, вера пана Мнка Крале, вера пана Петра Поннча, вера пана Ылѣсла, вера пана Лазн Пнтнка, вера пана Крецо[а]сксла¹¹, вера пана Исаїе прѣкьлаба Немецскаго, вера пана Стецка Дѣмоквша, вера пана Петра Ѧкнмовнча¹², вера пана Козмнцн, вера пана Бсхтн, вера пана Фетнвна, <вѣра пана Сакуша>¹⁰ спатарѣ, вѣра пана Юга внстерннка, вера пана Краснѣша постелннка, н пана Тѣштѣла, вера пана <Тадора чашннка>¹⁰, вера пана Зѣра столннка, вера пана Ыванна колнмса н вера въсех(ъ) боерн нашн, велн-кнмн ї маламн.

ї на болше потврѣжен<їе> н¹³ крѣпост(ъ) срнка¹⁴, велѣл(н) есмь нашемс верномс Добрн¹⁵ логофет(с) писатн н нашемс печатн прївеснтн къ семс лнстом(с) нашем(с).

Писал(ъ) Исаїе, с Ссчаке¹³, хсцѣз, ген(арїе), ҃ д(ъ)нн.

<Pe verso, la sfirșitul traducerii aceleiași copii:> Acest uric este scris din cuvint în cuvint înainte noastră, Iordachi Canta vel logofăt. Tanas(ă) biv căminar am scris, l(ea)t 7261 <1753> mai 29.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi <citindu-se>¹, că această adevărată slugă a noastră, pan Lină Rugină, ne-a slujit drept <și>¹ credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, ocinile și satele lui, anume: Ruginenii, unde a fost casa lui, și Tăuții, și jumătate din Telejina, și Ștoboreni, și Botășenii, și iezerul Leahului, de la girla lui Soare, cu vama și cu moara, și cu iezerul Leahului, cu grindul de la Bogata¹⁷, mai jos de Rentea, Bogata pînă la gura girlei lui Andrieș, și încă cu șipotele, unde cad în Pruteș.

Iar privilegiul pe care l-a avut pe aceste sate și pe iezero, i l-au furat cînd niște răufăcători i-au prădat casa, cum ne-au mărturisit aceasta megieșii, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților <lui>¹, și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac. Și hotarul iezerelor este <pînă la>¹ Rentea.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, și credința panului Vlaicul pîrcălab de Cetatea Albă, și credința panului Goian vornic, credința panului Hodco Șt<ibor>¹⁰, credința panului Toma Ghinde¹⁸, credința panului Micu Crai, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea Pitic, credința panului Crețescul, credința panului Isaie pîrcălab de Neamț, credința panului Stețco Dămocuș, credința panului Petru al lui Ochim, credința panului Cozmița, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, <credința panului Saciș>¹⁰ spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Crasniș postelnic și a panului Tăutul, credința panului <Toader ceașnic>¹⁰, credința panului Zbere stolnic, credința panului Ioan comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire și putere a uricului¹⁴, am poruncit credinciosului nostru Dobrea¹⁵ logofăt să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaie, la Suceava, 6967 <1459>, ianuarie, 3 zile.

Arh. St. Iași, CLVIII/3. Copie cu o trad. prescurtată pe verso, ambele de același autor.

O copie, din prima jumătate a sec. XIX, după aceeași trad. prescurtată, ibidem, și alta, autenticată de Divanul apelativ al Țării de Sus, în 1843 august 2, ibidem. Tr. 1765, op. 2 014, dos. 77, f. 699 r. O copie, din 1926, după această din urmă trad., la Bibl. Acad., DLXIV/3.

EDIȚII: Ghibănescu, *Arh. Muz. Iași*, I, p. 3—6 (aceeași copie, cu trad. edit., și trad. veche); idem, *Surete*, XXI, p. 3—6 (aceeași copie și trad. veche). și XXIV, p. 42 (rez., cu vîleatul greșit: 7006 <1498>, într-un act din 7261 <1753> iulie 2); Băleanu, *Doc. și reg.*, p. 81—82 (copia din 1843); Costăchescu, *Doc. <comunicate>*, în „Buletin I. Neculce”, fasc. 6, p. 203—204, și *Doc. mold. Ștefan*, p. 21—23 (aceeași copie, cu trad. editorului); *D. I. R.*, A, I, p. 302—303 (trad., după Costăchescu).

¹ Omis în copie.

² În loc de тогъ.

³ În loc de роаб.

⁴ În loc de нан.

⁵ În loc de хотаръ.

⁶ Aşa în copie.

⁷ În loc de писанног(о).

⁸ În loc de пъркълаба.

⁹ În copie, greşit: ж pentru щ.

¹⁰ Loc alb în copie.

¹¹ În loc de Крѣцкѣла sau Крѣцкѣсла.

¹² În loc de Мнѣмѣнча.

¹³ Rupt.

¹⁴ Dacă *срѣна* (uric) nu reprezintă, eventual, interpretarea de către copist a unui text ilizibil, formula constituie o inovație, rămasă însă solitară chiar în contextul celorlalte acte scrise de Isaia.

¹⁵ În loc de Добрѣла (Dobru).

¹⁶ Aici, ca și, deseori, pe parcursul textului: (соєрн, вера, спѣтаре etc.), e pare să reprezinte, în scrisul copistului, pe а sau ѣ.

¹⁷ Copia slavă este probabil defectuoasă aici, întrucât Bogata se află pe stînga Prutului, iar iezerul Leahului pe dreapta.

¹⁸ Pentru „Chinde“.

82

1459 (6967) ianuarie 11.

<Uric> din anul 6967 <1459> ghen(a)ri 11, de la domnul Stefan v(oi)e vod bătrînul, prin carile întărești boieriului său, Petre Puiul, între altele, și săliște lui Bălan, ci au cumpărat-o de la Sima Periiianul.

Arh. St. Iași, Cond. K, nr. 373, f. 172. Rez. într-o carte de judecată din 1805 septembrie 18, privind o pricină a răzeșilor din Cociorbeni, pe Berheci, pentru moșia Vărăjitoarea.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 27 (același rez., înp relucrarea editorului); *D. I. R.*, A, I, p. 303 (rez., după Bogdan).

83

1459 (6967) februarie 16, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ(ъ) коєкода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чинимъ(ъ) нс смъ(ъ) на<ш>имъ(ъ) лнстомъ(ъ), вѣсамъ(ъ) кто на немъ(ъ) вѣз>имъ(ъ) ант бо єго чтоу чн оу<слышнтъ(ъ), ко>ли комоу того потребнзна бѣдетъ(ъ), вже даемъ н по<отвѣжда>емъ нс смъ(ъ) нашнмъ(ъ) лнстомъ(ъ) людемъ(ъ) монастирю нашем<оу> вт(ъ) Полѣни, н>деже єст(ъ) храмъ(ъ) С(в)ѣт<ого> Ник>олы, на нмѣ, оу снмъ(ъ) людемъ(ъ) <вт(ъ) Дрѣгшєн>и² н вт(ъ) Ённча<ни>, по> Жєжін, на то іако да нм<аютъ>³ слово>¹ав да не ходѣтъ(ъ) оу тыхъ(ъ) сєлахъ(ъ) соудъ(ъ) вт(ъ) Дорогунѣ а <ни> оурѣднн>ицн нхъ(ъ). Також(є), нн подвѣдн да не дадоутъ(ъ).

Про тож(є), нн єдннъ(ъ) нашъ(ъ) св<дє>ицъ, а нн глобннкъ(ъ), а нн припашаръ(ъ) да не смѣт(ъ) тыхъ(ъ) людн свдѣтн, а нн глобн нс(ъ) ныхъ(ъ) вѣѣтн а нн трєтїнѣ, нн єдннъ(ъ) грошъ(ъ). ѡ кому що сѣ оузнѣтъ(ъ) крєдо на тыхъ(ъ) людн, тотъ(ъ) да ншчєт(ъ) нхъ(ъ) сѣ закономъ(ъ) прѣдъ(ъ) єгѣменомъ(ъ) нли прєдъ(ъ) нхъ(ъ) оурѣдннкѣмъ(ъ), а нног(о) свдъ(ъ)цѣ да не нмаютъ(ъ) надъ(ъ) собою, занѣж(є) єсмь да нн нмъ(ъ) неподвѣжно, на вѣкы.

ѡ на то єст(ъ) вѣра нашєг(о) г(о)сп(о)дства [мн]⁴ н вѣра мнтрополнта нашєг(о), кѣр Ѳєвктнста, н вѣра боіаръ(ъ) нашнхъ(ъ), велнкыхъ(ъ) н малыхъ(ъ).

ѡ на болшею крѣпѣст(ъ), велѣлн єсмь панѣ Добрунѣ логоѳєтоу <писати>⁵ н нашнв печатъ(ъ) прнѣѣстн к сємѣ лнстоу нашєму.

Пнс(а) оу Свчарѣ, в(ъ) лѣт(о) ҃҃҃҃҃ ф(єрвн)р(їє) ҃҃.

<Pe verso, însemnare contemporană:> За глобє.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că dăm și întărim cu această carte a noastră oamenilor mănăstirii noastre <din Poiană>¹, unde este hramul Sfîntul Nicolae, anume, tuturor oamenilor <din Drăgușen>^{1,2} și din Onice<ni, pe>¹ Jijia, ca să aibă slobozie să nu umble în acele sate judecătoria de la Dorohoi și nici dregătorii lor. De asemenea, nici podvodă să nu dea.

Pentru aceasta, nici un judecător al nostru, și nici globnic, și nici pripășar să nu îndrăznească să-i judece pe acești oameni, și nici să nu ia de la ei gloabă și nici tretină, nici un groș. Iar cui i se va părea vreo strimbătate la acei oameni, acela să-i tragă cu legea înaintea egumenului sau înaintea dregătorilor lui, iar alt judecător să nu aibă deasupra lor, pentru că le-am dat lor nestrămutat, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit panului Dobrul logofăt <să scrie>⁵ și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scriș la Suceava, în anul 6967 <1459> februarie 16.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Pentru gloabe; <și alta, tîrzie:> De la Ștefan v(oi)e(v)o(d, de scuteală, leat 6967 <1459> fev(ruarie) 16.

Arh. St. București, Peciți, nr. 135. Orig., perg. (24,5 × 15 cm), mai multe porțiuni din jumătatea superioară lipsă, pecete mică (diam. = 2,5 cm) atîrnată, șnur de mătase albastră; legenda: † ПЕЧАТЬ СТЕФАНА ВОЕВОДЫ *.

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/75 și LXXVIII/9, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/449.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 28 (facs.); idem, *Doc. Ștefan*, I, p. 28—29 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 304 (trad.).

¹ Rupt.

² Întregirea <ѡт Полѣн>и, aparținînd lui I. Bogdan și preluată în trad. din *D. I. R.*, A, I, nu poate fi acceptată, întrucît spațiul rupt cere un cuvînt de cca 10 litere. Dintre stăpînirile m-rii Pobrata, satul Drăgușeni, pare a fi singurul care întrunește elementele necesare întregirii, aflîndu-se în aceeași zonă geografică cu satul Oniceni, și, deci, putînd fi supus aceleiași jurisdicții, iar în doc. din 1554 <martie 20> (vezi *D. I. R.*, A, XVI, II, p. 53) urmînd, în șirul proprietăților mănăstirești imediat după acesta.

³ În textul editat de I. Bogdan, greșit: нм <«с»...>.

⁴ нашѣ(о) г(оспо)дствѣ [мн], expresie greșită, întrebuintată de diacul Șteful (vezi doc. nr. 77, 87 și 90).

⁵ Omis.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефанъ воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ь)¹ не сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на немъ възрѣт(ь) или бо его оуслышитъ чтоучи, вже бл(а)гопрзволи г(оспо)дство мн, нашимъ(ь) бл(а)гимъ произволеніемъ(ь) и чистымъ(ь) и с(вѣ)танмъ(ь) ср(ъ)д(ь)-цемъ(ь), и ддемъ и далн есмн сес(ь) лист(ь) нашъ нашемъ монастырю шт(ь) Быстрици, идеже естъ храмъ(ь) Оуспеніи с(вѣ)тѣи Б(о)городици, идеже естъ егоуменъ(ь) квр попоу Евстатіе архимандритъ(ь), на то, а би оуси оугрове шт(ь) Лоукачещи, шт(ь) тою монастырское селѡ, коулко боудт(ь), а би платнии бискуповъ(ь) дан(ь) нашемъ монастырю шт(ь) Быстрици. Про тож(е), ни

ЕДИН(Ъ) БИСКУП(Ъ) А НИ ШДИН(Ъ) НХ(Ъ) СЛУГ(Ъ), А НИ ЕДИН(Ъ)² ШТ(Ъ) НАШНХ(Ъ) СЛУГ(Ъ), ДА НЕ СМѢТ(Ъ) ОУЗАТИ ШТ(Ъ) НИХ(Ъ) БИСКУПОВЪ³ ДАН(Ъ), НИ ЕДИН(Ъ)³ ГРОШ(Ъ).

И ТАКОЖ(Е), СОУДА(Ъ)ЦИ ШТ(Ъ) БАКОВѢ НИИ НХ(Ъ) ГЛОБНИЦИ НИИ НХ(Ъ) СЛУГИ ДА НЕ ИМАЕТЪ ТЫ⁴ ЛЮДИ МОНАСТИРСКИХ(Ъ) ШТ(Ъ) ЛОУКАЧЕЦИН СОУДИТИ НИ Ш КОТОРОМ(Ъ) ДИЛѢ, НИ Ш ВЕЛИКОЕ ДИЛО⁵ А НИ Ш МАЛОЕ, А НИ ГЛОВОУ НС НИХ(Ъ) БРАТИ, НС ТИМИ ЛЮДИМИ НС ТОГО СЕЛА, НИ ЕДИН(Ъ) ГРОШЪ, НИ Ш ВЕЛИКОЕ ДѢЛО А НИ Ш МАЛОЕ, АЛЕ ДА НХ(Ъ) СОУДѢТЬ САМИ КАЛОУГЕРИ НАШИ ШТ(Ъ) БИСТРИЦИ СВОИ ЛЮДИ, А НИИ СУДЕЦЪ ДА НЕ ИМАЮТ(Ъ) ТЫН ЛЮДИ ШТ(Ъ) ЛУКАЧЕЦИН, НИ Ш КОТОРОМ(Ъ) ДИЛѢ, РАЗВѢ ЕГОУМЕН(Ъ) БИСТРИЧЕСКИН Н СЪ КАЛУГЪРИ ДА НХ(Ъ) СУДѢТ(Ъ).

И ТАКОЖ(Е), ДА НЕ ДАДУТ(Ъ) НИ ДЕСѢТНИОУ ШТ(Ъ) БЧОЛ(Ъ); ДА НЕ ИМАЮТ(Ъ) НАШИ СЛОУГИ ОУЗАТИ, АЛЕ САМИ КАЛУГЪРИ ДА БЕРУТ(Ъ) ШТ(Ъ) СВОИХ(Ъ) ЛЮДИ. ТАКИЖ(Е) И ПРИПАС(Ъ) ШО ОУПАДЕТ(Ъ) ОУ НХ(Ъ) ХОТАР(Ъ), ТИЖ(Е) ДА ЕСТ(Ъ) НАШЕМОУ МОНАСТИРЮ ШТ(Ъ) БИСТРИЦИ.

ТОЕ ОУСЕ ВНИШЕ ПИСАНОЕ ДА ЕСТ(Ъ) МОНАСТИРЮ НАШЕМУ ШТ(Ъ) БИСТРИЦИ НЕПОДВИЖНО НИКОЛИЖЕ, НА ВѢКИ. И КТО СѢ ПОКОУСИТ(Ъ) ПОРУШИТИ СІЕ НАШЕ ДАНИЕ И ЗАПИСИ, ТОТ(Ъ) БОУДЕТ(Ъ) ПОД(Ъ) НАШЕН ВЕЛИКОИ КАЗНИ.

И НА ТО ЕСТЬ ВѢРА НАШЕГО Г(ОСПО)ДСТВА, ВНИШЕ ПИСАНОГО, МИ, СТЕФАНА ВОЕВОДИ, И ВѢРА НАШЕГО МИТРОПОЛИТА, КЮР КТЕУКТИСТА⁶, И ВѢРА ВЪСѢХ(Ъ) БОГАРЬ НАШНХ(Ъ) МОЛДАВСКИХ(Ъ) ВЕЛИКИХ(Ъ) И МАЛИХ(Ъ).

И НА БОУЛШЕЮ КРѢПОСТ(Ъ) И ПОУТВЕРЖЕНІЕ ТОМУ ВЪСЕМУ ВНИШЕ ПИСАННОМУ, ВЕЛѢИ ЕСМИ НАШЕМУ ВѢРНОМУ ПАМУ, ДОБРУЛОУ ЛУГВУФЕТУ, ПИСАТИ И ПРИВѢСИТИ НАШУ ПЕЧАТ(Ъ) К СЕМУ ЛИСТОУ НАШЕМУ.

ПИС(А) ГЕДЕУК(Ъ)⁷, ОУ ГУЧАВѢ, В(Ъ) Л(Ъ) ТО ХУСѢЗ, М(Ъ)С(Ъ)ЦА МАИ, КЪ Д(Е)НЪ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Bistrița, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, unde este egumen chir popa Eustatie arhimandrit, pentru aceea ca toți ungurii din Lucăcești, din acest sat al mănăstirii, ciți vor fi, să plătească darea episcopască mănăstirii noastre de la Bistrița. Pentru aceea, nici un episcop⁸ și nici o slugă de-a lor și nici una din slugile noastre să nu îndrăznească să ia de la ei darea episcopască, nici un groș.

Și, de asemenea, judecătorii din Bacău sau globnicii lor sau slugile lor să nu-i judece pe acești oameni ai mănăstirii, din Lucăcești, pentru nici un fel de faptă, nici pentru faptă mare și nici pentru <faptă>⁹ mică, și nici gloabă să nu ia de la ei, de la acești oameni din acest sat, nici un groș, nici pentru faptă mare, nici pentru <faptă>⁹ mică, ci să-i judece singuri călugării noștri de la Bistrița pe oamenii lor, iar alt judecător să nu aibă acești oameni din Lucăcești, pentru nici o faptă, ci numai egumenul de la Bistrița și cu călugării să-i judece.

Și, de asemenea, să nu dea nici desetină din albine; să nu o ia slugile noastre, ci numai călugării să o ia de la oamenii lor. De asemenea, și pripasul care va cădea în hotarul lor, să fie tot al mănăstirii noastre de la Bistrița.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie mănăstirii noastre de la Bistrița nemışcate niciodată, în veci. Iar cine s-ar încumeta să clinească această danie și înscris al nostru, acela să fie sub marea noastră pedeapsă.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Teoctist, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ghedeon, la Suceava, în anul 6967 <1459>, luna mai, 20 zile.

Arh. St. București, M-rea Tazlău, VIII/1. Orig., perg. (31,5 × 42,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase vișinie.

O trad., din 1912 iunie 15, de St. Nicolaescu, ibidem. Altă trad., ibidem, M-rea Bistrița, III/1, și o copie slavă, ibidem, ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 326. Două foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 64, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/450.

EDITII: *D. I. R.*, A, I, p. 514 (facs.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 113—114 (text slav, cu prescurtări, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 29—31 (text slav și îndreptări ale trad. lui Hăjdeu); Iorga, *Anciens doc.*, II, p. 535—536 (text slav, după Bogdan, și trad. franc.); *D. I. R.*, A, I, p. 305 (trad.).

¹ ч. făcut peste tot ca v.

² Mai sus, *уаши(ъ)*.

³ ѡ, făcut ca о.

⁴ Mai jos: *имають(ъ) тѣмъ*.

⁵ Mai jos: *дѣло*.

⁶ Așa în orig.

⁷ и, greșit pentru и.

⁸ Desigur, „catolic” (v. și nota din *D. I. R.*, A, I, p. 305), întrucît scutirea se referă doar la populația ungurească.

⁹ Șubînțele în textul slavon.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стіефан(ъ)¹ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито не сѣмъ листомъ нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) сѣрнт(ъ) нли его сѣлишт(ъ) чоуч(н), колнж(е) тог(о) комоу бѣдет(ъ) потребнзна, вже прїидоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояри Ивашко wt(ъ) Серецел(ъ) и тѣгал(ъ) сѣ съ непотом(ъ)¹ своим(ъ), съ Ивном(ъ) Негоескѣлом(ъ), за села именуема Береци, и Дринжеци и Хавати. И тѣгали сѣ що сѣ тегали <и>² Ивашко wt(ъ) Серецел(ъ) стратил(ъ) тота села wt(ъ) сѣг(о) закона, зануж(е) Івн(ъ) поставил(ъ) великое привиліе, как(ъ) емѣ дал(ъ) Ивашко тота села по своєю доброю волю, а ни Ивашко, тѣт(ъ), прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояри, никакимъ лицю не могла сѣ сѣрнт. Про то, мы, видѣвши Ивашково произволеніе, и мы wt(ъ) нас(ъ) дали и подтвердили есмн слѣсѣ нашему, Івноу, сѣт(ъ) тота выш(е) писанна села, да свт(ъ) емѣ оурик(ъ), съ въсѣмъ дохodom(ъ), непорвшенно на вѣки.

И еще емѣ подтвердили есмн село на имѣ Нежеци, на Бозовѣ Потоцѣ, що нх(ъ)³ кѣпил(ъ) wt(ъ) Тадора Фофыша, за ѿ злат(ъ).

Тог(о) радн, ни Ивашко wt(ъ) Серецела а ни его дѣти а никто ни(ъ) wt(ъ) его рода да не имеют(ъ) николн болше тѣгати, ни съ единымъ листом(ъ), николн, на вѣки, на тота выше писанна села, а никто wt(ъ) Фофышецим(ъ) племене да не имеют(ъ) споминати за Нежеци, на вѣки. И кто колн споминет(ъ), бѣд(ъ) оу которых(ъ) д(ъ)нох(ъ) и часоух(ъ), нли <и>² Ивашко нли Фофышецем(ъ) племене, тот(ъ) да заплатит(ъ) за вѣзку $\frac{3}{4}$ рублн сребра.

И при том(ъ) марторіа сам(ъ) г(о)сподства мн, выш(е) писанны Стіефан(ъ) воевода, и наши бояре: пан(ъ) Бланкул(ъ), пан(ъ) Гомн(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Станчул(ъ), пан(ъ) Хотко Циньор(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Петръ Понич(ъ),

пан(ъ) Мнк(ъ) Крал(ъ), пан(ъ) Ёсана, пан(ъ) Ялбъ, пан(ъ) Ёвн(ъ) Бѣчюм(ъ), пан(ъ) Козмнѣ, пан(ъ) Лазл, пан(ъ) Хотко Крецович(ъ), пан(ъ) Радулъ⁴ Пнскъ, пан(ъ) Сакыш(ъ) спатар(ъ), пан(ъ) Юга вкстѣлрник(ъ), пан(ъ) Красныш(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Збѣлрл столник(ъ), пан(ъ) Бѣврѣнь комнс(ъ) и нны боаре що при том(ъ) были, велици и малы.

И нка бо⁵ашее подтвержденіе тому въсему выше писанно⁵му, велѣли есми нашему вѣрному пану Добрулю лог(о)етѣ, писати и приксити нашу печат(ъ) к сему листу нашему.

Пис(а) Булаш(ъ), в Мсех(ъ), в(ъ) лѣто хстаз юн(іе) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Ivașco din Serețel și s-a pîrit cu nepotul său, cu Ion Negoescul, pentru satele numite Berești, și Dringești și Havati. Și s-au pîrit ce s-au pîrit și Ivașco din Serețel a pierdut aceste sate din toată legea, pentru că Ion a adus un privilegiu mare, cum i-a dat Ivașco aceste sate de bunăvoia sa, și nici Ivașco, aici, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, n-a putut să se apere nici într-un chip. Pentru aceea, noi, văzînd bunăvoia lui Ivașco, și noi am dat și am întărit de la noi slugii noastre, Ion, toate aceste sate mai sus-scrise, ca să-i fie lui uric, cu tot venitul, neclintit în veci.

Și încă i-am întărit satul anume Negești, pe Piriul Carului, pe care l-a cumpărat de la Tador Fofiș, pentru 70 de zloți.

Pentru aceea, nici Ivașco din Serețel și nici copiii lui și nici altcineva din neamul lui să nu mai pîrască niciodată, cu nici o carte, niciodată, în veci, pentru aceste sate mai sus-scrise, și nimeni din neamul Fofișestilor să nu pomenască în veci de Negești. Iar cine va pomeni cîndva, în orice zile și ceasuri, sau <I>²vașco sau neamul Fofișestilor, acela să plătească zavescă 60 de ruble de argint.

Iar la aceasta este mărturie însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și boierii noștri: pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Stanciul, pan Hotco Știbor, pan Toma Cînde, pan Petru Ponici, pan Micu Crai, pan Isaia, pan Albu, pan Ion Bucium, pan Cozmița, pan Lazea, pan Hotco al lui Crețu, pan Radul Pisc, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, pan Crasniș postelnic, pan Tador ceașnic, pan Zbiarea stolnic, pan Buoreanu comis și alți boieri care au fost la aceasta, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Iași, în anul 6967 <1459> iunie 12.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 216. Orig., perg. (21,5 × 30,5 cm), pecete mică domnească, atîrnată, cu legenda: † Печать Стефана воєводи, și șase peceti boierești, atîrnate, penultima (considerîndu-le de la stînga la dreapta) pierdută, primele patru rotunde, iar a șasea octogonală, toate în ceară neagră, cu legendele descifrabile: nr. 2) Печать <пан>⁶а...⁷Ивна; nr. 3 † Печать пана Даврѣла логофѣта; nr. 4 † Пана Гоана дворник<ъ>⁸; și indescifrabile: nr. 1) † П<ана> Г<танчоу>л<ъ>; și nr. 6) <† Печать> пана Петра П<в>кн<ъ>ча (ambele în lectura lui I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 328).

Două foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/31 și LXXX/26, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/451.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 50 (facs.); idem, *Doc. Ștefan*, I, p. 31—34 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 306 (trad.).

¹ Așa în orig.

² Omis.

³ Acordul se face cu forma plurală a numelui satului.

⁴ 1, în ligatură cu ʀ, datorită suprascrierii lui A.

⁵ Șters și rupt.

⁶ Șters.

⁷ Ilizibil.

⁸ Deși autorul afirmă, pentru toate pecețile, o „lectură singură“, lectura celei dintii nu a putut fi probată prin urmele literelor încă vizibile, iar a celei din urmă pare parțial greșită, deoarece semnele grafice, extrem de stingaci săpate în matrice și solici-tînd, de aceea, o adevărată interpretare, nu ajung decît pentru: † Панъ Понича. Men-ționăm, de asemenea, că I. Bogdan a prezentat textul peceților boierești, conform nu-merotării noastre, în următoarea ordine: 4, 1, 3, 2, 6.

† М(н)л(о)стнѣ бо(о)жїю, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)с(по)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чинимъ(ъ)¹ знаменито нс сѣмъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ(ъ), всѣмъ(ъ) кто на н(ъ) взрѣтъ(ъ)² нли ег(о) чтвчн слышнтъ(ъ), колнж(е) тог(о) колнв бвдетъ(ъ) потребнзна, вже бл(а)гопронзволи г(о)спод(а)ство мн, нашимъ(ъ) бл(а)гымъ(ъ) пронз-воленнемъ(ъ) н ч(н)стымъ(ъ) н свѣтлымъ(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ(ъ), ш(ъ) въсѣмъ(ъ) нашеѣ доброѣ волеѣ н ш(ъ) Б(о)г(а) помощнѣ, н вчинилн есми въ задвше с(вѣ)топочнв-шнхъ(ъ) роднтелен нашнхъ(ъ) н за наша здравне, їко да втверднмъ(ъ) наш(ъ) монас-тыр(ъ) нменвемъ(ъ) Хоморъ, ндеж(е) ест(ъ) храмъ(ъ) С(вѣ)тоѣ Успенне пр(ѣчн)с-тыѣ Б(о)гороД(н)цѣѣ, їко да нмаетъ(ъ) ш(ъ) насъ(ъ) шброкъ(ъ), на кажды годъ(ъ), по пет(ъ) бочкн внна. Тоѣ да ест(ъ) нашему монастирю ш(ъ) Хомора врнкъ(ъ).

Я на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)спод(а)ства, вше писаннаго Стефана воєво-ды, н вѣра нашег(о) мнтрополнта, кнр Тевктнста, н вѣра боѣр нашнхъ(ъ): вѣра пана Манола, вѣра пана Бланкула прѣкалаба, вѣра пана Гоѣна дворннка, вѣра пана Ходка Шнбора, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Мнка Краѣѣ, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Ялевла, вѣра пана Лазн Штнка, вѣра пана Ходка Крецовнча, вѣра пана Исаїн Немецкаго, вѣра пана Стецка Дѣмѣкнша, вѣра пана <Пе>⁴трн-ка, вѣра пана Козмнцн, вѣра пана Фетнвна, вѣра пана Бвхтн, вѣра пана Сакы-ша спатарѣ, вѣра пана Югн внстнарннка, вѣра пана Красншыѣ постелннка, вѣра па- <н>²а Тадора чашннка, вѣра пана Зенѣрн столннка, вѣра пана Ивна комнса н вѣра въсѣхъ(ъ) боѣр нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ), велнкнхъ(ъ) н малыхъ(ъ).

Я по нашему(ъ) жнвотѣ, кто бвдет г(о)спод(а)ръ нашн Землн, ш(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нли ш(ъ) нашег(о) племене нли пакъ(ъ) бвд(ъ) кто, н ког(о) Б(о)гъ нзберетъ(ъ) бытн г(о)спод(а)ремъ(ъ) н нашеи Землн Молдавскон, тотъ(ъ) що бы нмъ(ъ) не порвнналъ(ъ) нашег(о) даднна н записъ(ъ), але що бы нмъ(ъ) потвер-днл(ъ) н вкрѣплнл(ъ).

Я на бошвню крѣпостъ(ъ), велѣан есми нашему вѣрному пану Добруѣ л-гофетву, писати н нашн печатъ(ъ) завеснтн к нашему листу.

Пнс(а) Нсанѣ Швшмановнчъ(ъ), н Гвч(а)вѣ, в(ъ) лѣто xсѣ̄л̄л̄з, м(ѣ)с(а)-ца дугъ(вста), ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut întru pomenirea sfintrăposăți-lor noștri părinți și pentru sănătatea noastră, ca să întărim mănăstirea noastră numită Homor, unde este hramul Sfinta Adormire a preacuratei născătoare

de Dumnezeu, ca să aibă de la noi obroc, în fiecare an câte 5 buți de vin. Aceasta să fie uric mănăstirii noastre de la Homor.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Teoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, credința panului Vlaicu pircălab, credința panului Goian vornic, credința panului Hodco Știber, credința panului Toma⁵ Cinde, credința panului Micu Crai, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea Pitic, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului <Pe>⁴trică, credința panului Cozmița, credința panului Fetion⁶, credința panului Buhtea, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Crasniș postelnic, credința pa<n> ⁴ului Tador ceașnic, credința panului Zbiiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, Moldova, acela să nu le clinească dania și înscrisul nostru, ci să le întărească și să le împuternicească.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la cartea noastră.

A scris Isaiia al lui Șușman, la Suceava, în anul 6967 <1459>, luna august, 30.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> ѠТ(Ъ) СТЕФАНЪ КОЕВОДИ, с(ВЛ)Т(ОМ)Ъ ХОМОРО, ДА НМАЕТ(Ъ) ВЪРОК(Ъ) ОУТ(Ъ) ГОД(Ъ) ДО ГОД(Ъ)⁷ ПО ЕДИНА БОЧКА ВИН(А) (De la Ștefan voievod, sfintei <mănăstiri>⁸ Homor, să aibă obroc, din an în an, câte o bute de vin).

Bibl. Acad., LXXXV/45. Orig., perg. (24,5 × 24 cm), pecete atirnată, pierdută. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/452.

EDIȚII: Bogdan *Doc. Ștefan*, I, p. 34—35 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 306—307 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Așa în orig.

³ год(ъ), scris între rînduri.

⁴ Șters.

⁵ În trad. din *D. I. R.*, A, I, „Toma”, omis.

⁶ În trad. din *D. I. R.*, A, I, numele ultimilor doi boieri au fost omise.

⁷ Peste оут(ъ) год(ъ) до год(ъ), scris ulterior: по ѿ (cite 3).

⁸ Subînțeles.

† М(Н)Л(О)СТІЮ Б(О)ЖІЮ, МЫ, СТЕФАНЪ КОЕВОДА, Г(О)СП(О)Д(А)РЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВЕСКОИ. ЧИННИМ(Ъ)¹ ЗНАМЕННТО НСЛМ(Ъ)² НАШНИМ(Ъ) ЛНСТОМ(Ъ), ВЪСЪМ(Ъ) КТО НА Н(Ъ) ОУЗРНТ(Ъ) НАН ЕГО ОУСЛНШНТ(Ъ) ЧТОУЧЮ, УЖЕ ТОТ(Ъ) НСТИННИИ СЛОУГА И БОГРНН(Ъ) НАШ(Ъ) ВЪРННИ, ПАН(Ъ) ГОСТНІАЪ, СЛОУЖИЛ(Ъ) НАМ(Ъ) ПРАВО И ВЪРНО. ТЪМ, МЫ, ВНАДЪЕШЕ ЕГО ПРАВОЮ И ВРНОЮ СЛОУЖЕБОУ ДО НАС(Ъ), ЖАЛОВАЛИ ЕСМН ЕГО УСОБНОЮ НАШЕН М(Н)Л(О)СТІН ДАЛИ И ПОТЕРЪДАЛИ ЕСМН ЕМОУ, ОУ НСА³ШЕН ЗЕМЛИ, ОУ МОЛДАВЕСКОИ, ЕГО ПРАВОЮ ШТНННОУ И ДЪДНННОУ, СЕЛА НА НМЪ ГОСТНІАЕЦИ, ГДЕ ЕМУ ДОМ(Ъ), И НЕГОЕЦИ, И ...⁴ АЕЦИ⁵ И БАХНА, И ФЪОУРЕН, И БРЪЗОТЕЦИ, НА БЫСТРИЦИ,

и Мънеши, на Немцѣ⁶, и, на Кнѣжѣ, Бран(ъ), и селнище гдѣ били Боровеши, и Бѣлотеши, и, понниже, Комънеши, и гдѣ ест(ъ) Хасниши(ъ), и Шпѣторешни и Геоуроеши. Тоѣ, емѹ ѡт(ъ) нас(ъ) оурук(ъ), <сѣ въ>³сѣмѣ прнходом(ъ), емоѹ и <дѣте-м(ъ) ег(о)>⁷, и оуноучатом(ъ) его, и прѣоуноучатом(ъ) его, и прѣшоурѣтом(ъ) его и въсемоѹ родѹ его, кто сѣ³ нан блнж³е нзберет(ъ), непорочено на вѣ-кы вѣчниа.

<И хо>³таръ тѣмъ селам(ъ) сѣ, въсѣли старшии хотарни, <коу>⁸ да нз вѣка оуживали, а хотар(ъ) Брѣзотецем(ъ) ѡт(ъ) Б(ыстриц)а да⁹ <ест(ъ)>⁸ коѹда хотарнаѣ пан(ъ) ялѣвлѣ и пан(ъ) Козмица.

И на то ест(ъ) вѣрса³ нашего г(о)сп(о)дства [мн]¹⁰, више писаннаго Сте-фана воевод(н), и вѣра митрополита нашег(о), кѹр Феѡктиста, и вѣра бояръ наших(ъ): вѣра пана Манонла, вѣра пана Бланкоѹла, вѣра пана Гоѡана дворника, вѣра пана Хотка Цибора, вѣра пана Томѣ Кинди, вѣра пана Мика Кралѣ, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Ялѣвлѣ, вѣра пана Лазы, вѣра пана Хотка Крецо-вича, вѣра пана Исаю Немецкаго, вѣра пана Стеца Дѣлѣкоѹша, вѣра пана Пе-трика, вѣра пана Козмици, вѣра пана Боѹхти, вѣра пана Фетивна, вѣра пана Са-кыша спатарѣ, вѣра пана Юги вистриарника, вѣра пана Красниша постелника, вѣра пана Тадора чашиника, вѣра пана Збнлри столника, вѣра пана Боѹврѣноѹла колнса и вѣра въсѣх(ъ) бояръ наших(ъ) молдавскых(ъ), велнкых(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто боѹдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, нли ѡт(ъ) дѣтен наших(ъ) нли ѡт(ъ) нашего племенн нли пак(ъ) ког(о) Б(о)г(ъ) нз-берет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)р(е)мѣ оѹ нашн землн, оѹ Молдавскон, тот(ъ) шо бы нмѣ не порочил(ъ) нашего потвр(ъ)жденне, але шо <бы>¹¹ нм(ъ) потврѣдил(ъ) и оѹкрѣпил(ъ), заноуж(е) <дали н>⁸ потврѣдил есми нм(ъ) за нх(ъ) правою и за вирою слоужев.

И на <болошо>³ю крѣпости, велѣли есмы намемоѹ вѣрномоѹ [вѣрномоѹ] паноѹ, Доброѹлови логотетоѹ, писати и печат(ъ) нашоѹ прнвѣстн к семоѹ нашемоѹ лнстоѹ.

Оѹ Соѹчавѣ, писа Шефоѹл(ъ), в(ъ) лѣт(о) xсѣ³дз, м(ѣ)с(а)ца сеп(тевр)а, г(ъ) д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier credincios al nostru, pan Gostilă, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, dreapta lui ocină și dedină, satele anume: Gostilești, unde li este casa, și Negoești, și ... 4aești⁵, și Bahna, și Făurei, și Bîrzotești, pe Bistrița, și Mănești, pe Neamț⁶, și Bran, pe Cneaja, și seliștea unde au fost Voroveștii, și Bălotești, și mai jos, Comănești, și unde este Hasniș¹², și Șpătorești și Gheuroești. Aceasta să-i fie de la noi uric, <cu>³ tot venitul, lui și <copiilor lui>³, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit în vecii vecilor.

<Iar ho>³tarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac, iar hotarul Bîrzoteștilor de la Bistrița⁹ să <fie>⁸ pe unde au hotărnicit pan Albul și pan Cozmița.

Iar la aceasta este credința domniei noastre [mele], a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, credința panului Vlaicu, credința panului Goian vornic, credința panului Hotco Știbor, credința panului Toma Chinde, credința panului Micu Crai, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea, credința panului Hotco al lui Crețu, credința

panului Isaia de Neamț, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Petrică, credința panului Cozmița, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Crasniș postelnic, credința panului Tador ceașnic, credința panului Zbiiarea stolnic, credința panului Buoreanul comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu le clinească întărirea noastră, ci <să>¹¹ le-o întărească și <să>¹¹ le-o împuternicească, pentru că le-am <dat și>⁸ le-am întărit pentru dreapta și pentru credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului [credinciosului] nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șteful, la Suceava, în anul 6967 <1459>, luna septembrie, 3 zile.

<Pe partea îndoită a pergamentului, în interior (colțul din stînga), încercarea de pană a diacului:> М(и)л(о)сти, Стефан † (Din mila, Ștefan †).

Bibl. Acad., LXIV/4. Orig., perg. (25,5 × 38,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase albastră și alb-gălbuie.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 232—233.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/453.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 35—37 (text slav și un fragment de trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 307—308 (trad.).

¹ ы, făcut peste tot ca v.

² În loc de не сѣмъ(ъ).

³ Rupt.

⁴ Două litere indescifrabile.

⁵ ... асѣи (aesti), lectură nesigură; oricum, nu putea fi scris „Obadia“, așa cum apare în trad. din *D. I. R.*, A, I, mai ales că nici în hotarnică nu se menționează acest nume (vezi mai jos, nota 9).

⁶ De la Гостилцини pînă aici, cu excepția numelui Флорен, textul este șters cu o linie neagră.

⁷ Rupt; se văd însă bazele tuturor literelor.

⁸ Șters.

⁹ În trad. din *D. I. R.*, A, I, după „Bîrzoteștilor“, greșit:, și al Obadiei“.

¹⁰ Aceeași repetare: нашего... ми, apare și în celelate doc. scrise de diacul Șteful (vezi nr. 78, 83 și 90).

¹¹ Omis.

¹² În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „unde au fost Hăsnaș“.

Moștia Hrubna¹.

6967 <1459> sept(embrie) 5.

Ispisoc de la Ștefan v(oi)e v(od), ce iaste la Avram din Lucăcenii, prin cari arată niști sămni de hotară.

Arh. St. Iași, DCCXCI, p. 438. Menț. într-un perilipsis dintr-o condică de documente ale moșilor rosetești din anul 1809.

Aceeași mențiune, în trei izvoade asemănătoare, de la începutul secolului al XIX-lea, ibidem, CXLVI/7, p. 8, și CCLIX/2, și Bibl. Acad., CCXXIX/35a, f. 2 v.

¹ În rez. de la Bibl. Acad.: „Hrobne“.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зем-
ли Молдавскон. Знаменито чинным(ъ) нс сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), кажды-
м(ъ) добрым(ъ) кто на н(ъ) вѣрнт(ъ) или его чтоу(ч)и вслншит(ъ), колнж(е) того
кому потребнзна бѣдетъ, вже даем(ъ) н дали есмн сѣс(ъ) лист(ъ) наш(ъ) н сл-
гоуем(ъ) н слѣбнли есмн нашему вѣрному н почесному богарину, пану Мнхлану ло-
гобету, н глентуемъ н глентовали есмн его, правнм(ъ) глентом(ъ) хр(н)стіан-
ским(ъ), шожъ на всѣм(ъ) свѣте стонт(ъ), яко да ест(ъ) ему свободно н до-
броволю н безъ н(н)х¹ которон забавн к нам(ъ) прїити, до его правнху н вноу(н)ю
слу(ж)боу. Я за нн которон невспомнѣнн рѣчи, шож(ъ) голнжъ² състали в Ба-
сарабех(ъ) или бѣд(ъ) гдѣ, бѣд(ъ) в которнх(ъ) днх(ъ) или часох(ъ), тн рѣчи н
нн жадну мерзвечкѣ не нмаем(ъ) съспомнѣнн ннколн, на вѣкы вѣчныя, до
нашего живота, нн нн самн а нн пак(ъ) боаре нашн. Яле хочу(м) его м(н)ловати
н в ч(е)стн н в великон ласцѣ держати, равно с нашнм вѣрннм н почесннм боа-
ре. Н села, нменна твоа, съсѣ есмн тоби коротнли, на що нмеш(ъ) поставнн прн-
внла нс(ъ) права. То е все вше писанное слѣвуем(ъ) пану Мнхлану логобету
здержати н пополннн, подлн(ъ) сего нашего листу, прн нашн ч(е)стн н хр(н)с-
тіанскон вѣрн, безъ лѣстн н вѣсѣкон хнтростн.

Я на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писанного Стефана вое-
вод(ы), вѣра мнтрополнта нашег(о), кур Теуктнста, вѣра боаръ нашнх(ъ): вѣра
пана Бланкула, вѣра пана Гоана дворннка, вѣра пана Ходка Цнбора, вѣра пана
Илнша Модруза, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Исана Немецкаго, вѣра па-
на Станнмира внстнрннка, вѣра пана Сак(ы)ша спатарѣ, вѣра пана Краснша пос-
телннка н вѣра снх(ъ) боаръ нашнх(ъ), великых(ъ) н малнх(ъ).

Я на болшюу крѣпостъ, вѣлѣли есмн пану Добрулу логобету писати н пе-
чат(ъ) прївеснн к сему листу нашему.

Пнс(а) Тома, в Соу(ч)а)вѣ, в(ъ) лѣт(о)х³ суѣн ген(ар)а³ ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră, fiecărui om ⁴ bun, care o va vedea
sau o va auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că dăm și am
dat această carte a noastră și făgăduim și am făgăduit credinciosului și cinsti-
tului nostru boier, panului Mihail logofăt, și-i îngăduim și i-am îngăduit
libera trecere, cu o carte de trecere, adevărată și creștinească cum se
obișnuiește în toată lumea, ca să fie slobod să se întoarcă la noi, la slujba sa
dreaptă și credincioasă, în bunăvoie și fără nici o zăbavă. Și despre nici una
din vorbele ce nu se cade a mai fi pomenite ⁵, care sînt de cînd ne-am întîlnit
în Țara ⁶ Basarabilor sau oriunde, în orice zile sau ceasuri, de acele vorbe și
nici de orice fel de dușmănie nu ne vom aduce aminte niciodată, în vecii vecilor,
cît vom trăi, nici noi înșine și nici boierii noștri. Ci vrem să-l miluim și să-l
ținem în cinste și în mare dragoste, deopotrivă cu boierii noștri cei credincioși
și de cinste. Și satele, averile tale, pentru care vei avea numai de arătat
privilegiile cu drepturile tale, pe toate ți le-am întors. Toate acestea mai
sus-scrise făgăduim panului Mihail logofăt să le ținem și să le împlinim, după
această carte a noastră, pe cîntea și pe credința noastră creștinească, fără
înselăciune și fără nici un vicleșug.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan
voievod, credința mitropolitului nostru, chir Teoctist, credința boierilor noștri:
credința panului Vlaicul, credința panului Goian vornic, credința panului
Hodco Ștîbor, credința panului Iliăș Modruz, credința panului Petru Ponici,

credința panului Isaiia de Neamț, credința panului Stanimir vistier, credința panului Saciș spătar, credința panului Crasniș postelnic și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie și să atirne pecetea la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6968 <1460> ianuarie³ 12.

Archiwum Głównie Akt Dawnych-Varşovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5390. Orig., perg., tăiat neregulat (45 × 35/30 cm), pecete mică atirnată, stricată.

O foto. la Bibl. Acad., Fotografii, V/33, alta la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/87, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/566.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 52 (facs.); Уляницький, *Матеріали*, p. 96—97 (text slav); Kałużniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 285—286 (text slav și trad. lat.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 269—271 (text slav și trad.) — în toate edițiile, sub data de lună: iunie.

Atit locul emiterii acestui salv-conduct, cit și data sa calendaristică au suferit ulterior transformări radicale. V Гочч(а)ѣк a fost scris, astfel, peste numele unei alte localități, avînd ca inițială litera κ (vizibilă încă în conturul lui ρ și ε), după care urmau alte trei litere în rînd (cea din mijloc fiind, probabil, η) și două litere suprascrise. Presupunem, de aceea, că numele anterior a fost Κωττιαρ (avînd literele τ și ρ aruncate deasupra), cu atît mai mult cu cit, după el, urma cuvîntul τρῶνν, răzuit apoi, dar descifrabil cu ușurință pe baza elementelor grafice conservate. În ceea ce privește vîleatul, ultima sa cifră: η (8) a fost scrisă, evident, peste un s (6) parțial răzuit, după cum numele lunii poate fi citit și acum юн (lectură propusă de I. Bogdan) în loc de гєн, intrucît noile sale elemente sînt greu de disociat de cele vechi. Data anterioară a documentului a fost deci 6966 (1458) iunie 12, așa cum atestă, dealtfel, și componența sfatului domnesc, Isaiia devenind pîrcălab de Neamț în aprilie 1458 (vezi doc. nr. 70), iar Stanimir fiind vistiernic numai pînă în septembrie 1458, cînd locul lui este luat de Iuga (vezi doc. nr. 76).

Dar, cu toate că documentul a fost redactat în vara anului 1458, motive care urmează a fi precizate ulterior, au determinat aminarea expedierii sale în Polonia, astfel încît, la începutul anului 1460 (vezi și Iorga, *Ist. Ștefan*, p. 322, nr. 57), cînd Ștefan cel Mare a revenit asupra hotărîrii sale, poate tocmai ca urmare a întoarcerii lui Duma Brăescul în țară (vezi doc. următor), s-a impus și modificarea datei. Firește, în această situație rezultă că salv-conductul poate fi folosit ca sursă informativă pentru ambele momente cronologice pe care le atestă, deși, în cadrul volumului de față el nu figurează decît sub ultima dată.

¹ Omis.

² În loc de κωττιαρ; ан, adăugat, cu aceeași cerneală, deasupra rîndului.

³ Locul și data, transformate ulterior; vezi comentariul.

⁴ „om”, subînțeles în textul slavon.

⁵ Vezi și nota 3 de la doc. nr. 66.

⁶ „Țara”, subînțeles în textul slavon.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) крєвод(а), г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменнто нсѧм(ъ)² нашим(ъ) листом(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нли его оуслышит(ъ)³ чтоучи³, вже тот(ъ) истиннии слоу-га наш(ъ) вѣрнїи, Ивашко Гоенескоула(ъ), слоужил(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ), [м] мы, видѣвше его правю н вѣрною [н вѣрною] слоужев до нас(ъ), жало-ваан есми его всобою нашею м(н)л(о)стїю н дали н потвѣрднани есми емоу, оу нашнх землн, оу Молдавскон, селнше цю было Коно[но]во⁴, на Рєбрнчн, цю коути- <л(ъ)>⁵ оу Бѣлоша за м̃ златы, н, черес гороу, на Мѧлоу Рєбрїчодрѣ, селнше Нн-

кварнино и селнище Жоуржа Бландарѣ, що коупил(ъ), шѣ селшнн, оу Бѣлы и оу доч-
кы Ивановѣ, оу Малан, за ѿ златы. Тое вѣсе выш(е) писанное да ест(ъ) шт(ъ)
<нас(ъ)>⁷ оурик(ъ), съ оушнм(ъ) прѣходом(ъ), емѣ и дѣтем(ъ) его, и братнѣ-
м(ъ) его, и оуноучатом(ъ) его, и прѣоуноучатом(ъ) ег(о), и вѣсеомѣ племенн
его, кто сѣ нан бланже избере(тъ), непороушено на вѣкы.

ѿ хотарѣ тѣмъ селшамъ, съ оушнм старшнм хотармн, коуда нз вѣка оу-
живали.

ѿ на то естъ вѣра нашего г(о)сп(о)дства [мн]⁸, выше писаннаго Стефана кое-
водѣ, и вѣра митрополита нашего, кур Феуктиста, и вѣра боярѣ нашнх(ъ):
вѣра пана Душмы Браевнча, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Блан-
кула, вѣра пана Гоана дворннка, вѣра пана Ходка Цинѣора, вѣра пана Томѣ Кын-
де, вѣра пана Мнка Кралѣ, вѣра пана Петри Поннча, вѣра пана Ялевла, вѣра пана
Лазы, вѣра пана Ходка Крецовнча, вѣра пана Исани Немецкаго, вѣра па>⁵на
Петрика Мкымовнча, вѣра пана Козмнн бывшаго выстнгарнчнка>⁶, вѣра пана
Бвхтн, вѣра пана Фетншна, вѣра пана Са<кыша сп>⁵атарѣ, вѣра пана Югы внс-
тиарннка, вѣра пана Красннша постелннка, вѣра пана Тowaдѣра чашннка, <вѣра>⁵
пана Зѣнарн столннка, вѣра пана Ивна Бвврѣнк<ла комнса и вѣра вѣск>⁹хъ к<о-
ла>⁹рь на<шнх(ъ) молдавскнх(ъ), велннх(ъ)>⁹ и малых(ъ).

ѿ по нашем(ъ) жнвотѣ, кто <вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) нашн землн>⁹,
шт(ъ) дѣтен <нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего племени нли пак(ъ) кого Б(о)г(ъ)>⁹
нзб>⁹ере<т(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем>⁵ бытн¹⁰ оу нашн землн, оу Молда<вск>⁵он,
<т>⁵о<т(ъ)>⁵ що бы нм(ъ) не порѣшнл(ъ) нашего даан<іе>⁵ и потвѣржденіе, <але>⁵
що бы нмъ потвѣрднл(ъ) и оукрѣплнл(ъ), заноу же даан и потвѣрднлн есмн нмъ за
нх(ъ) право и за внрн<оу с>¹¹лоужев.

ѿ на болшею крѣпости тѣмоу вѣсемѣ выше писанномомо>⁹у, велѣли есмѣ
нашему вѣрномуу панѣ, Добровлен логобетѣ, писати и печат(ъ) нашомѣ прнвѣсн-
ти к семѣ нашемуу лнстоу.

Оу Гwчавѣ, писа Цѣфѣл(ъ), въ лѣто xсѣ¹² гел(аріе) гѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau
o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă credincioasă a noastră,
Ivașco Goenescul, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba
lui dreaptă și credincioasă [și credincioasă] către noi, l-am miluit cu deosebita
noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, seliștea
care a fost a lui Conu⁴, pe Rebricea, pe care a cumpărat-o de la Băloș pentru
40 de zloți, și, peste deal, pe Rebricioara Mică, seliștea lui Nicoară și seliștea
lui Giurgiu Blidaru, pe care, amîndouă seliști, le-a cumpărat de la Bilea și
de la Malea, fiica lui Ion, pentru 40 de zloți. Toate acestea mai sus-scrise să-i
fie de la <noi>⁷ uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților
lui, și strănepoților lui și întregului său neam, cine se va alege cel mai apropiat,
neclintit în veci.

Iar hotarul acestor seliști să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit
din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre [mele], a mai sus-scrisului Ște-
fan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boie-
rilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, cre-
dința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian vornic,
credința panului Hodco Știbor, credința panului Toma Cinde, credința panului

Micu Crai, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Cozmiță fost vistier, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, credința panului Sa<ciș sp>⁵ătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Crasniș postelnic, credința panului Toader ceașnic, <credința>⁵ panului Zbiarea stolnic, credința panului Ion Buoreanu<l comis și credința>⁹ tuturor boierilor noștri <moldoveni, mari> ⁹ și mici.

Iar după viața noastră, cine <va fi domn al țării noastre>⁹, din copiii <noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine>⁹ îl va^a alege <Dumnezeu>⁹ să fie domn¹⁰ în țara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, <ci>⁵ să le-o întărească și să le-o imputernicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șteful, la Suceava, în anul 6967¹² <1459> ianuarie 13.

<Pe partea indoită a pergamentului, în interior (colțul din stînga), însemnarea de pană a diacului:> <М>¹³(н)(о)сѣиу (Din mila).

Bibl. Acad., Peceti, nr. 172. Orig., perg. (27 × 39,5 cm), pecete atirnată, ruptă în două și cu imprimarea sigilară stricată, șnur de mătase albastră; din legendă se mai vede doar: † Печать <Молдавскому.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 234—235, și alta, din 7260 <1751—1752>, cu data de lună: octombrie, ibidem, CV/1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/454.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 27—28 (text slav, sub data 1459 ianuarie 13); *D. I. R.*, A, I, p. 303—304 (trad., sub aceeași dată).

Ultima cifră a văleatului, ștearsă aproape complet, pare a fi fost, după urmele care se mai observă, ̃ (6) sau, mai degrabă, ̃ (7). Dar, chiar și în acest din urmă caz, greșeala diacului Șteful, firească pentru zilele de început ale unui an nou, este evidentă, deoarece Duma al lui Brae nu apare în sfatul lui Ștefan cel Mare decît începînd cu doc. din 23 aprilie 1460 (vezi nr. 93). Avînd totuși în vedere că de la 13 aprilie 1460 (vezi nr. 92), în același sfat, apar doi boieri noi, Costea al lui Dan și Ion Bucium, iar, pe de altă parte, că doi dintre boierii menționați în actul discutat: Cozmiță și Fetion, nu depășesc limita anului 1460 (v. nr. 97), rezultă o redactare a privilegiului obținut de Ivașco Goenescul la începutul anului 1460.

¹ ы, făcut peste tot ca v.

² În loc de нс сѣм(ъ).

³ ҃, suprascris distinct peste о.

⁴ Vezi același nume în doc. de întărire din 1529 martie 19 (*D. I. R.*, A, XVI, I, p. 309—310).

⁵ Șters.

⁶ Ultimul н, scris peste о҃.

⁷ Omis.

⁸ нашего г(оспо)дства ми, expresie greșită, întrebuintată de diacul Șteful (v. doc. nr. 78, 83 și 87).

⁹ Șters și rupt.

¹⁰ În trad. din *D. I. R.*, A, I, de la нашего земаи (al țării noastre), pînă aici, omis.

¹¹ Rupt.

¹² Ultima cifră a văleatului, greu lizibilă; pare ̃ (7), dar în acest caz ea sete greșită (v. comentariul).

¹³ Nescris.

Ștefan (?)¹ Woewoda gibt und bestätigt dem heil(igen) Kloster Moldowiza eine Lache obern Nistru, Namens Leonta, von der Mündung bis zum Ursprunge, wo die Kirche ist, mit allen Bienengärten und allen Bächen, den kleinen Lachen, so viele als Wasser haben, und allen Wieswachs, so viel die Länge der erwähnten Lache, von oben bis zu ihrer Mündung begreist, dann die Mulde mit allem Obigen und den Steig mit der Furt übern Nistru. Auch soll man von Wägen, die Fische zuführen, keinen Zoll und von allen Stöcken dieser Bienengärten keinen Zehent nehmen.

Aber das Gemärke soll sein dort, wo es der Bojar Wälc'a vor langer Zeit abgerainet hat.

V(om) J(ahre) 6917/1409¹, Horn(ung) 24.

Ștefan (?)¹ voievod dă și întărește sfintei mănăstiri Moldovița o baltă pe Nistru, anume Leonta, de la gură pînă la obîrșie, unde este mănăstirea, cu toate prisăcile și cu toate girlele și cu șomuldoacele, cu toate apele ce le cuprinde, și cu toate finețele care se întind de-a lungul bălții sus-numite, de la obîrșie pînă la gură, apoi lunca cu toate cele de mai sus-pomenite și drumul cu vadul de pe Nistru. De asemenea, să nu se ia vamă de la carele care duc pește și desetină din nici un stup al acestor prisăci.

Iar hotarul să fie pe acolo pe unde l-a hotărnicit de demult boierul Velcea.

Din anul 6917/1409¹ februarie 24.

După Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 55. (nr. 2). Rez. dezvoltat.

ALTE EDITII: Arun Pumnul, *Privire repede...*, Cernăuți, 1865, p. 65 (rez. rom., după Wickeuhauser); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 285 (trad., după Wickenhauser, sub data: 1443 februarie 24 — 1447 februarie 24, dar cu observația: „nu ar fi exclus ca documentul să fie și de la Ștefan cel Mare“).

Contradicția dintre data acestui act, așa cum ne-a fost ea transmisă de Wickenhauser, și emitent, nu poate fi rezolvată decît în favoarea ultimului element, deoarece boierul Vilcea, amintit ca hotarnic, a fost contemporanul lui Alexandru cel Bun, în domina căruia se încadrează văleatul. Datarea propusă de M. Costăchescu nu poate fi însă acceptată, deoarece expresia „de demult“ sugerează un răstimp mai îndelungat, iar anii de domnie ai lui Ștefan, fiul lui Alexandru cel Bun, nu oferă posibilitatea unei astfel de lecturi eronate a văleatului. De aceea, este cu mult mai probabilă emiterea acestui act de către cancelaria lui Ștefan cel Mare, și anume la începutul domniei acestuia, în anii care cuprindeau cifra zecilor 7 (60) — confundată cu 7 (7) — și o cifră de unitate apropiată ca formă de 1 (10), deci 8 (8) sau 9 (9), ultima făcută ca o bară verticală tăiată orizontal (ca în doc. din 1461 august 8).

¹ Așa în textul lui Wickenhauser; v. comentariul.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воєвод(а), г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Зем-
ли Молдавскон. Чинным(ъ) знаменито нсам(ъ)¹ листым(ъ) нашым(ъ), въсам-
м(ъ) кто взрнт(ъ) или его вслншшт(ъ) чтвчн², коли тог(о) кому потребна бу-
дет(ъ), вже прїнде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оу҃снмы нашими бояре, великими и
малыми, слуга наш(ъ), Фрѣце Драгоше, по ег(о) добром коли и ннкым(ъ) понѣже-
н(ъ), и продал(ъ) свое село, правкю ег(о) штинни, що он(ъ) добил(ъ)³ шт(ъ)

оу сего права н закона вт(ъ) ѿнѣдренка н вт(ъ) брата его, Луку, Илгаша пахарника снновѣ, на нмѣ селѣ Кецелеши, на Серетѣ, савсѣ нашему, Роману Темешескоу⁸, за ѿ злати татарскихъ(ъ).

ѿ в томлѣ⁴, пак(ъ) оустал(ъ) Роман(ъ) Темешеску⁴(ъ), такожѣ по ег(о) доброн воли, н продал(ъ) половинна села вт(ъ) Кецелеши, вт(ъ) своег(о) врика, савсѣ нашему, пану Журижа Галбен⁸, за ѿ злати татарскихъ(ъ).

Ино мы, вндѣвши нх(ъ) добрую волю н токмежѣ, а ми такожѣ есми дал(н) н потвѣднн вт(ъ) нас(ъ) тог пред(ъ) реченъное половинна села вт(ъ) Кецелеши савсѣ нашему, пану Журижу Галбену, да ест(ъ) ему оурик(ъ), съ оушнм(ъ) пол(ъ) дохodom(ъ), такожде н детем(ъ) его, н братнм(ъ) его, н оуноучатомъ ег(о), н правнучатомъ ег(о), н прашоурѣтом(ъ) его н оусему роду ег(о), кто ему боудет(ъ) нан ближнй, непоршан(ъ)но⁵ ннколиже, на вѣкы вѣчныѣ.

ѿ хотарѣ ег(о) да ест(ъ) вт(ъ) вснх(ъ) сторон(ъ) пол(ъ) хотарѣ. ѿ половинна села вт(ъ) Кецелеши н пол(ъ) хотарѣ н вт(ъ) в сего прнходу половинна да держнт(ъ) Роман⁶.

ѿ на то ест(ъ) великаѣ маторнѣ нашего г(о)сподства, вше писан(ъ)-наго⁵ Стефана воєводн, н оушнх(ъ) боар(ъ)³ нашых(ъ): пан(ъ) Маноило, пан(ъ) Станѣчул(ъ), пан(ъ) Бланкул(ъ), пан(ъ) Голнѣ дворник(ъ), пан(ъ) Косте Давнович(ъ), пан(ъ) Ходко Цнборѣ, пан(ъ) Тома Гиндѣ⁷, пан(ъ) Мнк(ъ) Кран, пан(ъ) Петрѣ Поннч(ъ), пан(ъ) Ялѣѣ спатар(ъ)⁸, пан(ъ) Лазѣ, пан(ъ) Ходко Крецекнч(ъ), пан(ъ) Исана Немецкын, пан(ъ) Стецко Дѣмѣнкѣшевнч(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ), пан(ъ) Козмнцѣ, пан(ъ) Бвхте, пан(ъ) Фетннн(ъ), пан(ъ) Сакнш(ъ) спатар(ъ)⁸, пан(ъ) Юга встѣлрннка, пан(ъ) Красннш(ъ) постелннк(ъ), пан(ъ) Таддор(ъ)³ чашннк(ъ), пан(ъ) Збнѣрѣ столннкѣ, пан(ъ) Ивн(ъ) колннс(ъ) н нн⁹ нашн всн боаре, велнцн н малн, н всн межнѣшеве нх(ъ), що прѣ том(ъ)³ бнлн.

ѿ на болшнѣ крѣпостѣ тому оусему вше писан(ъ)ному⁵, велѣн есми пану Добрулу логофѣту писати н печат(ъ) нашн прѣвеснтн к сему лнстѣ нашему.

Пнс(а) Тома, оу Гоучавѣ, в(ъ) лѣт(о) 7523^а ап(р)илѣ 7^а, в ден(ъ) Бѣскресенїѣ Христова.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, sluga noastră, Fiște Dragoșe, de bunăvoia lui și nesilit de nimeni, și a vîndut satul său, dreapta lui ocină, pe care el a dobîndit-o din tot dreptul și din toată legea de la Andreico și de la fratele său, Luca, fiii lui Iliăș paharnic, anume satul Cățeleştii, pe Siret, slugii noastre, Roman Temeșescul, pentru 70 de zloți tătărești.

Și întru aceea, iarăși s-a ridicat Roman Temeșescul, tot de bunăvoia lui, și a vîndut jumătate de sat din Cățeleşti, din uricul său, slugii noastre, panului Giurgiu Galbenu, pentru 35 de zloți tătărești.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală, și noi de asemenea am dat și am întărit de la noi această jumătate de sat mai înainte-spusă, din Cățeleşti, slugii noastre, panului Giurgiu Galbenu, să-i fie uric, cu jumătate din tot venitul, de asemenea și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul lui să fie din toate părțile jumătate din hotar. Însă jumătate de sat din Cățeleşti și jumătate din hotar și jumătate din tot venitul să stăpinească Roman⁶.

Iar la aceasta este marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a tuturor boierilor noștri: pan Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Coste al lui Dan, pan Hodco Știbor, pan Toma Ghinde⁷, pan Micu Crai, pan Petru Ponici, pan Albu spătar, pan Lazea, pan Hodco al lui Crețu, pan Isaiia de Neamț, pan Stețco al lui Dămăncuș, pan Petrică, pan Cozmița, pan Buhte, pan Fetiion, pan Sachiș spătar, pan Iuga vistier, pan Crasniș postelnic, pan Tador ceașnic, pan Zbiiarea stolnic, pan Ion comis și toți ceilalți boieri ai noștri, mari și mici, și toți megieșii lor, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6968 <1460> aprilie 13, în ziua Învierii lui Hristos.

<Pe îndoitura pergamentului, în interior, însemnarea de pană a diacului:> М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воєвод(а), тражн⁴; <iar pe verso, însemnare tirzie:> Pe giumătate de sat din Cățelești, din ținutul Niamțului, urc de la Ștefan vodă.

Arh. St. Iași, CCCXL/86. Orig., perg. (26 × 29 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), domnească, atirnată (șnur de mătase albastră), cu legenda: † Печатъ Стефана воєводъ *. și opt peceti boierești, șapte pierdute și una (nr. 6 considerindu-le de la stînga spre dreapta) păstrată, circulară, în ceară neagră, cu legenda ștearsă.

O foto., ibidem, MXX XVIII (pachet Costăchescu), nr. 65. O trad., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, jumătate lipsă și numai cu data de an, la Arh. St. București, ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 2, și o copie, după o trad. de Tănase uricar, la Arh. St. Vaslui, fond 20, pachet I, nr. 2. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/455.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 43 (trad. din Cond. Asachi); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 68—70 (text slav, după transcrierea din *Ms. Surete*, XXV, f. 399, și trad.); Costăchescu, *Doc. mold., Ștefan*, p. 33—35 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 308—309 (trad.).

¹ În orig. нсам, iar după ultima consoană, paieroc.

² Al doilea ч, făcut ca r, aici ca și uneori în continuare.

³ În text, după ultima consoană, paieroc.

⁴ Așa în orig.

⁵ În text, după primul н, paieroc; vezi mai sus реченъноє și mai jos Станъчол(ъ).

⁶ Ал держит(ъ) Романъ (să stăpînească Roman), scris deasupra rîndului.

⁷ Pentru Кинає (Cînde).

⁸ Paierocul final a fost interpretat de M. Costăchescu drept, л, rezultînd, astfel, terminația вл.

⁹ În textul lui M. Costăchescu, greșit: ннмх.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чинимъ¹ знаменнто не сѣмъ лнстомъ нашнмъ, вѣсамъ кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) алн во его чтвчн слышнт(ъ), вже б(ла)гопронзволи г(о)сп(о)дст-во мн, нашнм(ъ) благымъ пронзволеннем(ъ) н ч(н)стымъ н свѣтлым(ъ) ср(ъ)-д(ъ)цемъ, шт(ъ) вѣсемъ нашея добромъ волея н шт(ъ) Б(ог)а помощнл, н далн н потврѣдани есмн даанне предков(ъ) [на]² нашнх(ъ) нашему монастырю ндеж(е) ест(ъ) храм(ъ) Успение прѣсвѣтѣн Б(огоро)д(н)ци, що ест(ъ) на Быстрици,

ГДЕ ЕСТ(Ъ) СТАРЕЦЪ К҃ВР Е҃УСТАТІЕ, МЫТО БЕЛНКОЕ И МАЛОЕ И ПЕРЕПИС(Ъ) ШТ(Ъ) БАКОВА, А ТАКОЖДЕ, И МЫТО ШТ(Ъ) ТАЗЛОВА. И ТАКОЖ(Е), ВАРЕ ЦО ЗАК҃УЩН И Б҃В-Д(Ъ) ШТ(Ъ) КОЛѢ³ ПРІИДУТ(Ъ), ТА ИМУТ(Ъ) СКАДАТИ СВОЕ ТОВАРЪ V БАКОВѢ, А ШНН С ННХ(Ъ) ДА ВОЗМУТ(Ъ) БЕЛНКОЕ МЫТО ШТ(Ъ) ГРИВНЫ, А <ШТЪ>⁴ ТОВАРЪ ЦО ПРОМННЕТ(Ъ), А ШНН ДА БЕРУТ(Ъ) ШТ(Ъ) ВОЗА КАК(Ъ) ПРАВО. ТОЕ ВЪСЕ ДА ЕСТ(Ъ) ПРѢД(Ъ) РЕЧ(Е)ННОМУ МОНАСТІРЕВН ВРНК(Ъ), СЪ ВЪСАМ(Ъ) ДОХОДОМ(Ъ), НЕПОР҃-ШЕННО НИКОЛНЖЕ, НА ВѢКН.

И НА ТО ЕСТ(Ъ) ВѢРА НАШЕ<ГО>⁴ Г(ОСПОД)СТВА, ВНШЕ ПИСАННАГО СТЕФАНА² БОЕВОДЫ, И ВѢРА НАШЕГО МИТРОПОЛИТА, К҃ВР Т҃ЕОКТИСТА, И ВѢРА БОЛР НАШНХ(Ъ): ВѢРА ПАНА МАНОИЛА, ВѢРА ПАНА ДУМЫ БРАЕВНЧА, ВѢРА ПАНА БЛАНКУЛА ПРѢКАЛАБА, ВѢРА ПАНА ГОИНА² ДВОРНИКА, ВѢРА ПАНА ХОДКА ЦНБОРА, ВѢРА ПАНА ТОМЫ КЫНДЕ, ВѢРА ПАНА ПЕТРА ПОНИЧА, ВѢРА ПАНА КОСТИ ДАНОВНЧА, ВѢРА ПАНА ЯЛЕВЛА, ВѢРА ПАНА МНКА КРАЛѢ, ВѢРА ПАНА ЛАЗН ПИТНКА, ВѢРА ПАНА [ВѢРА ПАНА] ХОДКА КРЕЦОВНЧА, ВѢРА ПАНА ИСАИИ НЕМЕЦКОГО, ВѢРА ПАНА СТЕЦКА ДЪМЪК҃УША, ВѢРА ПАНА ПЕТРОВКА ИІКНМОВНЧА, ВѢРА ПАНА КОЗМНИЦА, ВѢРА ПАНА ИВНА Б҃УЧЮМА, ВѢРА ПАНА Б҃УХТН, ВѢРА ПАНА ФЕТИ-ШНА, ВѢРА ПАНА САКЫША СПАТАРѢ, ВѢРА ПАНА ЮГЫ ВИСТНАРИНКА, ВѢРА ПАНА ТАДОРА ЧАШНИКА, ВѢРА ПАНА КРАСНЫША ПОСТЕЛНИКА, ВѢРА ПАНА ЗЕНАРИ СТОЛИНКА, ВѢРА ПАНА ИВНА КОМІСА И ВѢРА ВЪСАХ(Ъ) БОЛР НАШНХ(Ъ) МОЛДАВСКИХ(Ъ), БЕЛНКИХ(Ъ) И МА-ЛЫХ(Ъ).

И ПО НАШЕМ(Ъ) ЖИВОТѢ, КТО Б҃УДЕТ(Ъ) Г(О)СП(О)Д(А)РЪ НАШЕН ЗЕМАН, ИЛИ ШТ(Ъ) ДѢТЕН НАШНХ(Ъ) НАН ШТ(Ъ) НАШЕ(О) ПЛЕМЕНЕ НАН ПАК(Ъ) КОГО Б(О)ГЪ ИЗБЕ-РЕТ(Ъ) БЫТИ Г(О)СП(О)Д(А)РЕМЪ V НАШЕН ЗЕМАН, V МОЛДАВСКОН, ТОТ(Ъ) ЦО БЫ ИМ(Ъ) НЕ ПОРУШИЛ(Ъ) НАШЕГО ДААНИА И ЗАПИСУ, АЛЕ ЦО БЫ ИМ(Ъ) ПОТВѢРДИЛ(Ъ) И ВКРѢ-ПИЛ(Ъ). И КТО БЫ ХОТѢЛЪ ТОЕ ПОРУШИТИ, ТАКОВЫ ДА ЕСТЬ ПРОКЛЕ<ТЪ>⁵ ШТЪ⁵ Г(ОСПОД)А, И ШТ(Ъ) ПР(Ѣ)Ч(И)СТЫА ЕГО М(А)Т(Е)РЕ, И ШТ(Ъ) ВЪСАХ(Ъ) С(ВѢ)ТЫ-ХЪ ИЖЕ ШТ(Ъ) ВѢКА Б(О)ГЪ О҃УГОДЪШНХЪ И ДА ЕСТЬ ПОДОБЕНЪ ІО҃У⁵ ДѢ И ПРО-КЛЕТОМУ ІРИН.

И НА БОЛШЕЕ ПОТВѢР<Ъ>⁵ЖДЕНИЕ ТОМУ ВЪСЕМУ ВНШЕ ПИСАННОМУ, БЕЛѢН ЕС-МН НАШЕМУ ВѢРНОМУ ПАИВ, ДОБРУАВ ЛО<ГО>ФЕТУ⁵, ПИСАТИ И НАШУ ПЕЧАТ(Ъ) ЗАКЕ-СНТИ И К(Ъ) СЕМУ АНСТУ НАШЕМУ.

ПИС(А) ИСАИА ШВШМАНОВНЧ(Ъ), V С҃УЧ(А)ВѢ, В(Ъ) ЛѢТО <XCU>², М(Ѣ)С(Ѧ)-ЦА АП(РИЛѦ), К҃Г, НА ДЕН(Ъ) СЕВ(Ѣ)ТОГО ГЕВРГІА².

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și cu ajutor de la Dumnezeu și am dat și am întărit dania înaintașilor noștri, mănăstirii noastre unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, care este la Bistrița, unde este stareț chir Eustatie, vama mare și mică și numărătoarea de la Bacău, și de asemenea, și vama de la Tazlău. Și, de asemenea, oricare negustor și ori de unde va veni, și va depozita marfa sa la Bacău, iar ei să ia de la dinșii vama cea mare din grivne, iar <din>⁴ marfa care va trece, ei să ia de car cit este drept. Toate acestea să fie mănăstirii noastre mai sus-spuse uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, credința panului Duma al lui Brae, credința panului Vlaicul pircălab, credința panului Goian vornic, credința panului Hodco Știbor, credința panului Toma Cinde, credința panului Petru Ponici, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Albul, credința panului

Micu Crai, credința panului Lazea Pitic, credința panului [credința panului] Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Cozmița, credința panului Ion Bucium, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Tador ceașnic, credința panului Crasniș postelnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri, sau din neamul nostru, sau iarăși pe cine va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească înscrisul și dania noastră, ci să le întărească și să le împuternicească. Iar cine ar vrea să clintească aceasta, acela să fie blestemat de Domnul și de preacurata lui maică, și de toți sfinții care din veac <au plăcut lui Dumnezeu și să fie asemenea lui>⁵ Iuda și blestematului Arie.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobru lo<gofăt>⁵, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaiia al lui Șușman, la Suceava, în anul 6968 <1460>, luna aprilie, 23, în ziua Sfintului Gheorghe.

Arh. St. București, M-rea Sf. Sava — Iași. XXXIV bis/2. Orig., perg. (32×39 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase albastră.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXV111/32, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, 11/456.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 47 (facs.); *D. I. R.*, A, I, p. 515 (facs. greu lizibil); Hăjdeu, *Arch. ist.*, 1, 2, p. 6—7 (text slav, cu prescurtări, și trad.); Nicolaescu, *Doc. slav. — rom.*, p. 145—146 (text slav și trad., cu greșeli); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 37—38 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 309—310 (trad.).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² 4, făcut ca α, ceea ce a permis lectura s din textul lui I. Bogdan.

³ 1001, probabil greșit, pentru 1001.

⁴ Omis.

⁵ Rupt.

⁶ Șters.

Derseble¹ verordnet, dass die zur Suczawaer Mitropolie gehörige Zigeuner zu keinen anderen als zu Metropolie-Bedienstungen sollen angewendet werden.

D(e) d(a)to Suczawa, 6968 <1460> den 1^{ten} July.

<Ștefan voievod> hotărăște ca ȣiganii aparținând Mitropoliei Sucevei să nu fie întrebuințați la altceva decît pentru slujbele Mitropoliei.

Dat la Suceava, 6968 <1460> iulie 1.

Arh. St. Suceava, D o c u m e n t e, X111/5 (copie germ. de la sfîrșitul secolului al XV111-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 19. Rezumat.

¹ Adică: Stephan Wojwoda.

95

1460 (6968) septembrie 3.

„... ispisoc de la Stefan voevod, sãrbesc, din leat 6968 <1460> sept(embrie) 3“.

Din mărturia hotarnică, făcută în 1793 oct(ombrie) 3, ... pentru moșiile Buciumi, ce s-au numit și Rãpezești, Galbenii și Tulești, din porunca is(prãvniciei) de Neamț ...

După Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 155. Menț., într-un extras din mărturia hotarnică de la 1793 (transcrisă în *Ms. Surete*, III, p. 538), și nota autorului.

ALTE EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 37 (aceiași menț., după Ghibănescu); *D. I. R.*, A, I, p. 311 (menț., după Costăchescu).

96

1460 (6968) noiembrie 27, Suceava.

† М(н)л(о)стію божію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс сѣмъ нашим(ъ) листом(ъ), въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) оуэри(ъ) али бо чтѣчи оуслишн(ъ), колиж(е) того кому боудетъ¹ потребнзю, вже тотъ истинны слѣга наш(ъ) вѣрин, панъ Неоул(ъ) Коннескоул(ъ), служил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Там(ъ), ми, выдѣвше его право и вѣрною слѣжбо² до нас(ъ), жаловали есми его всобною нашею м(н)л(о)стію и дали и подтвердили есмы его правую истинна, село на имѣ Коннеціи, и съ манастирею, що коупил(ъ) вт(ъ) Івну и вт(ъ) Петрика за ѿ злати, тако да ест(ъ) ему вт(ъ) нас(ъ) 8рик(ъ) и съ оусем(ъ) приходом(ъ), варе що прислухает(ъ) к тому село² и к тою манастирю, емѣ, и дѣтем(ъ) его, и братнам(ъ) ег(о), и оуноучатом(ъ) его, и прѣдшчатом(ъ) его, и пращуратом(ъ) его и въเสมอу родоу его, варе кто емѣ нан ближнемоу боудет(ъ), непорушено им(ъ) николж(е), на вѣк(и).

ѿ хотаръ томоу село² и тон манастиры да ест(ъ) по старимы своимы хотарн, коуда из(ъ) вѣка вживали.

ѿ на то естъ вѣра наша, господства мы³, выше писанаго Стефана воеводѣ, и вѣра бояръ наших(ъ): вѣра пана Доумы Браевнч(а), вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчула, вѣра пана Гоана дворника, вѣра пана Бланкѣла, вѣра пана Хотка Цинбора, вѣра пана Косте Данович(а), вѣра пана Тома Кинде, вѣра пана Мых(а) Крал(ѣ), вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Ялбоула, вѣра пана Лазн, вѣра пана Хотко Крецескѣла(ъ), вѣра пана Исана Немецкого, вѣра пана Стецко Дѣмѣкѣш(а), вѣра пана Козмица, вѣра пана Боухты, вѣра пана Фетивна, вѣра пана Сакуша спатарѣ, вѣра пана Юги вистарника, вѣра пана Тоадера чашника, вѣра пана Красныша постелиника, вѣра пана Зенари столника, вѣра пана Івна комиса и вѣра въ сѣх(ъ) бояръ(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

ѿ по нашим(ъ) животѣ, кого Б(о)гъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) нашею земли, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего племени или род(а)², тот(ъ) що бы ему не порѣшил(ъ) нашего даанне и записѣ, али що бы ему оутвердил(ъ) и 8крапил(ъ).

И НА БОЛШЕЮ ПОТВЕРЖДЕННЕ <ТОМЪ>¹ ВЪ СЕМЪ ВНИШЕ ПИСАНОМУ, ВЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМУ ВѢРОМЪ ПАИЪ, ДОБРОУА(Ъ) ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И ПРИВѢСИТИ НАШЪ ПЕЧАТЪ) [ПРИВѢСИТИ] К СЕМЪ НАШЕМЪ ЛИСТЪ.

Пис(а) Андрей<и>¹ко, 8 Соч(а)вѣ, в(ѣ) лѣт(о) х^{ст}у^{ст}ѣн, м(ѣ)с(ѣ)ца ноември, кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, când aceasta va fi de trebuință cuiva, că această ade-vărată slugă a noastră credincioasă, pan Ivul Voinescul, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzind dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit dreapta lui ocină, satul anume Voineștii, și cu mănăstirea, pe care l-a cumpărat de la Ion și de la Petrică pentru 50 de zloți, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, oricât ascultă de acest sat și de această mănăstire, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, oricine îi va fi mai apropiat, neclintit lor niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat și al acestei mănăstiri să fie după hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința noastră, a domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Goian vornic, credința panului Vlaicul, credința panului Hotco Știber, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Toma Chinde, credința panului Micu Crai, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea, credința panului Hotco Crețescul, credința panului Isaiia de Neamț, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Cozmiță, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Toader ceașnic, credința panului Crasniș postelnic, credința panului Zbiiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul sau din seminția noastră, acela să nu-i clinească dania și înscrisul nostru, ci să-i întărească și să-i împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor <celor>¹ mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andre(i)<i>¹co, la Suceava, în anul 6968 <1460>, luna noiembrie, 27.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> † ИК<оу(лѣ)> вт(ѣ) БО<ишеиш>, х^{ст}у^{ст}ѣн ноем(ври) кѣ (Ivul de la Voinești, 6968 <1460> noiembrie 27); <și alta, tirzie:> Voineștii și mănăstioara.

Bibl. Acad., CXXXV/182. Orig., perg. (24 × 30,5 cm), pecete atirnată, pierdută, șnur de mătase albastră.

O trad., din 1812 octombrie 5, de Ion Stamate fost mare pitar, ibidem, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 170—171. O foto., la Inst. de ist și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/457.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 40—42 (text. slav, după copia lui I. Bogdan, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 311—312 (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Așa în orig.

³ мѣ, pentru мн.

† М(н)л(о)стню в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито не сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрѣт(ъ) али бо ег(о) чтвч(н) слышит(ъ), колиж(е) того кому будет(ъ) потребнзна, вже прѣдоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашим(ъ) болѣе наши слугы, на имѣ Ивашко комис(ъ) и То[то]ма Димитрескул(ъ)² и Косте Турбуре, и тагали сѣ за села на имѣ Сѣсеци, на Брѣладѣ, и за село Ромѣнеци, где был(ъ) Роман(ъ), на Жеравци, веѣ части. И тагали сѣ цю сѣ тагали, але Ивашко, сѣ прѣвнанами тестѣ своег(о), пана Ивана вистнарника, добыл(ъ) сѣ въсего права и суду, а Тома Димитрескул(ъ) и Косте Турбуре, сѣ своим(ъ) сѣм(ъ) племенем(ъ), стратни сѣ своим(ъ) прѣвнанами сѣ въсего права и закона. И не имеют(ъ) болше тѣгати, а ни упоминати за таа села, николже на вѣкы.

Ино мы, видѣвше изыскъ пана Ивашков(ъ), и мы також(е) есми дали и потвѣдили таа прѣд(ъ) реч(е)наа села, на имѣ Сѣсеци, на Брѣладѣ, и Ромѣнеци, на Жеравци, веѣ части, сѣмъ нашему, пану Ивашку комису, да свт(ъ)wt(ъ) нас(ъ) урнк(ъ), сѣ въсѣмъ доходом(ъ), ему и дѣтем(ъ) его, и внучатом(ъ) его, и правнучатом(ъ) ег(о), и правнурѣтом(ъ) ег(о) и въсѣмъ роду ег(о), кто будет(ъ) на нѣ близни, да ест(ъ) им(ъ) непоручено николже, на вѣкы.

И хотар(ъ), по старому хотарю, куда из вѣка уживали.

И черес(ъ) тое все, а мы есми поставили заезку рубли серебра сѣмъ нашему, пану Ивашку, и дѣтем(ъ) ег(о) и въсѣмъ роду ег(о), vare колн и в которых(ъ) дѣнех(ъ) и часох(ъ) бы хотан Тома на нѣ Косте, на нѣ лѣти, на нѣ братна нѣх(ъ)³, на нѣ нѣх(ъ) вес(ъ) род(ъ) тѣгати на нѣ упоминати на Ивашка, на нѣ ег(о) дѣти, на нѣ на ег(о) братна, на нѣ на ег(о) вес(ъ) род(ъ), тот(ъ) нам(ъ) заплатит(ъ) выш(е) писаннью заезку, рубли серебра.

И при том(ъ) есми матор(ъ) сам(ъ) г(о)сподство ми, выше п[и]санны Стефан(ъ) воевода, и наш(ъ) митропо⁴лит(ъ), кир Феоктист(ъ), и наши панове: пан(ъ) Дума Браевич(ъ), п[а]с⁴ан(ъ) Маноло, пан(ъ) Станчул(ъ), пан(ъ) Бланкул(ъ) прѣкалаб(ъ), пан(ъ) Гоан(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Ходко Пинбор(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Пет<р>⁴ Понич(ъ), пан(ъ) Мик(ъ) Кран, пан(ъ) Лазл, пан(ъ) Яблал(ъ), пан(ъ) Ходко Крецович(ъ), пан(ъ) Исана Не<мец>⁴скы, пан(ъ) Стецко, Дѣмѣкуш(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ) Якимович(ъ), п[а]с⁴ан(ъ) Козмицѣ, пан(ъ) Ион(ъ) Бучюм(ъ), пан(ъ) Бухтѣ, пан(ъ) Фетивн(ъ), пан(ъ) Сакыш(ъ) спѣтар(ъ), пан(ъ) Юга вистнарник(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Красныш(ъ) постелинк(ъ), пан(ъ) Зенарѣ⁵ столник(ъ), пан(ъ) Ион(ъ) комис(ъ) и ннх(ъ) панов(ъ) досыт(ъ), великых(ъ) и малых(ъ)⁶.

И на болшю крѣпостъ тому въсѣмъ выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному⁷ пану, Добрулу логофету, писати и нашу печат(ъ) завесити и к(ъ) сѣму листу нашему.

Пис(а) Исана Швшманович(ъ), в Брѣладѣ, в(ъ) лѣто х⁷²ц⁷²л⁷², м(ѣ)с(ѣ)ца дек(емврія), 5.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri slugile noastre, anume Ivașco comis și To[to]ma Dimitrescul și Coste Turbure, și s-au pirit pentru satele anume Săsești, pe Bîrlad, și pentru satul Rominești, unde a fost Roman, pe Jeravăț, amîndouă părțile. Și s-au pirit ce s-au pirit, însă pan Ivașco, cu privilegiile socrului său, pan Ion vistier, a cîștigat cu toată dreptatea și judecata, iar Toma Dumitrescul și Coste Turbure, cu toate neamurile lor, au pierdut cu privilegiile lor

cu toată dreptatea și legea. Și mai mult să nu pîrască, nici să nu pomenească pentru aceste sate, niciodată în veci.

Deci, noi, văzînd cîștigul panului Ivașco, și noi de asemenea am dat și am întărit aceste sate mai înainte-spuse, anume Săsești, pe Bîrlad, și Romînești, pe Jeravăț, amîndouă părțile, slugii noastre, pan Ivașco comis, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Și peste toate acestea, noi am pus zăvescă 100 de ruble de argint slugii noastre, panului Ivașcu, și copiilor lui și întregului său neam, ca oricînd și în orice zile și ceasuri ar voi Toma sau Coste, sau copiii lor, sau frații <lor>³, sau tot neamul lor să pîrască sau să pomenească lui Ivașco, sau copiilor lui, sau fraților lui, sau întregului său neam, acela să ne plătească zăvesca mai sus-scrisă, 100 de ruble de argint.

Iar la aceasta a fost martor insumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și mitropolitul nostru, chir Theoctist, și panii noștri: pan Duma al lui Brae, p<an>⁴ Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul pîrcălab, pan Goian vornic, pan Hodco Știbor, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Pet<ru>⁴ Ponici, pan Micu Crai, pan Lazea, pan Albul, pan Hodco al lui Crețu, pan Isaiia de Nea<mț>⁴, pan Stețco Dămăcuș, pan Petrică al lui Iachim, pa<n>⁴ Cozmițea, pan Ion Bucium, pan Buhtea, pan Fetion, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, pan Tador ceasnic, pan Crasniș postelnic, pan Zbiarea stolnic, pan Ion comis și alți destui pani, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și la această carte a noastră.

A scris Isaiia al lui Șușman, la Birlad, în anul 6968 <1460>, luna decembrie, 5.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 243. Orig., perg. (25 × 34 cm), pecete mare (diam. = 7,8 cm) domnească, atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ЇѠ ШТЕФАНА РОСИДА РУСНО АРЪ ЗЕМАН МЛВАДСКОМЪ, și 8 peceti boierești, atîrnate, pierdute. Emblema pecetii domnești: cap de bour cu botul rotunjit, coarnele arcuite înăuntru. steaua cu cinci raze între ele, soarele (cinci petale în jurul unei calote) și luna (crai nou) de o parte și de alta a capului, într-un scut de formă neregulată: aproape pătrat în partea superioară (3/4) și triunghi în cea inferioară (1/4), înconjurat de șase lobi, dispuși asimetric față de axul scutului și cu cîmpuri umplute de motive spiraliforme, și de două cercuri continui, între care se află inscripția.

O trad., din 1824 martie 19, de Vasiliu Zotov tălmăci, cu datele de lună și zi greșite: iulie 14, la Arh. St. Iași, DXI/1, și un rez., după această trad., ibidem, Anaforale, nr. 65, f. 33. și altul din 1819 după orig. dar tot cu data greșită ibidem, MLXII/227. O foto., la Inst de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/458.

EDIȚII: Ghibănescu, *Opt urice*, p. 5—10 (text slav și trad., ambele cu greșeli și cu văleatul socotit în stilul de 1 septembrie); idem, *Uric din 6968*, p. 251—252 (același text slav și aceeași trad.) și pl. nenumerotată (facs. ilizibil); Antonovici, *Doc. bîrlădene*, IV, p. 5—6 (trad., după Ghibănescu); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 40—42 (text slav, îndreptări ale trad. lui Ghibănescu și trad. paragrafului despre zăvescă; rez. din Anaforale); *D. I. R.*, A, I, p. 312—313 (trad.)

¹ 4, făcut, peste tot, ca v.

² Așa în orig.; mai jos ДУМНТРЕКЪ(Ъ).

³ Omis.

⁴ Șters.

⁵ р și ѓ, în ligatură.

⁶ De la ннѡх(ъ) pînă aici, toate cuvintele puse greșit, la genitiv.

⁷ ѓ și ѓ, în ligatură.

Schendrika aus Dorohoy und Iatzko Chudetschevicz schencken der Metropolitan Kirche, unter den Metropolitene Deocktisch¹, ihr eigen rechtmässigen Gut, einen Bienen Garten, nahmens Palikova², auf den Bachluj, mit allen seinem Grenzen.

Deto Sotschava, d(a)t(um) 29³ Febru(arie) 6969 <1460>⁴.

Şendrica din Dorohoi şi Iaţco al lui Hudici dăruiesc bisericii mitropolitane, de sub mitropolitul Theoctist, ocina lor proprie şi dreaptă, o prisacă, anume a lui Balica, pe Bahlui, cu toate hotarele sale.

Dat la Suceava, data 29³ februarie 6969 <1460>⁴.

Arh. St. Bucureşti, Consiliul aulic de război, XIV/69, f. 7 v. (nr. 11). Rezumat.

Alt rez. germ., cu data de zi: 21, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 23, şi altul, fără dată şi cu numele primului donator „Şendrică”, citit greşit: „sin Draga”, într-un periphrasis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MCVII/129 (nr. 49).

EDITII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 553 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 44 (rez. rom., după Popovici); *D. I. R.*, A, I, p. 313 (rez., după Bogdan).

¹ Pentru „Theoctist”.

² Greşit, în loc de „Balikova” (a lui Balica), cum este în rez. din Inv. doc. Mitropoliei şi în doc. de întărire din 1469 februarie 15.

³ Data de zi, greşită; originalul a avut, probabil, 21, cum atestă rez. din Inv. doc. Mitropoliei, deoarece anul 1461 nu a fost bisect.

⁴ Transpunerea greşită a vâleatului în anii erei noastre aparţine rezumatorului.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нсим(ъ)¹ лнстом(ъ) нашим(ъ), вѣсам(ъ) кто на н(ъ) ззрит(ъ) нлі его оуслишит(ъ) чтоучи, коли тог(о) комѣ аще потребна боудет(ъ), вже прінде прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) оусми нашим, великымн н малымн, болѣре пан(ъ) Ивоул(ъ) Голка н зѣтѣ² нх(ъ)³, Богдан(ъ), Херманов(ъ) с(ы)нѣ, по нх(ъ) добром коли н неким(ъ) непоноужені, н токмили сѣ за нх(ъ) штинюу: н дал(ъ) Ивоул(ъ), Богданюу, н оуишцѣ свон, Станѣ, едно привнлне⁴ шт(ъ) старог(о) Ялѣандра воеводі, що нм(ъ) пишет(ъ) на три села шт(ъ) Монси н шт(ъ) Голкы, шт(ъ) Ивуловн част(ъ), ѿ хижн н едноу слатинюу, а Богдан(ъ) н жена его, Стана, штпунтили прѣд(ъ) нас(ъ) а бы болше не имали тѣгати а ни оупоминати, на вѣкы, на Ивула, за его част(ъ) села, а ни на ег(о) дѣти, а ни на его оуишкы, а ни на его оувес(ъ) род(ъ), ни сами шни, а ни дѣти нх(ъ) а никто шт(ъ) нх(ъ) род(а), але а бы имали мнр(ъ) на вѣкы.

И також(е), принде прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашимн болѣре Града н свонми оуишкы, тиж(е) по нх(ъ) доброю волю, н стокмили сѣ нсвоеу⁵ сестрою, Черною пани Ивоулова, н дал(а) Град(а) н свонми оуишкы сестрѣн своен⁶, Черни, шт(ъ) внсладженіе шт(ъ)ца нх(ъ), едно село на Чернош(ъ) Потоцѣ, на нмѣ Минкоулеши, где <был(ъ)>⁶ дом(ъ) ш(ъ)ца нх(ъ), Никола, н третіа част(ъ) шт(ъ) <бродѣ на Мол>⁷давѣ.

Тѣмъ мы, видѣвше нхъ(ъ) доброю волю и токмежв со оуспхъ(ъ) сторонъ(ъ), а ми такожде, и вт(ъ) насъ(ъ), дали и потвѣднали панюу Ивоулови <его частъ(ъ) села>⁷ и съ оуспхъ(ъ) приходомъ(ъ) и хотаремъ(ъ) що из вѣка оуживали и прислоу-хало к тон его частъ(ъ) села, и, на Чорномъ(ъ) Потоцѣ, Мнкоулеши, <и трет>⁸ та частъ вт(ъ) броду на Молдавѣ. Тоє вѣсе више писанное а бы емв оуспхъ(ъ) и съ оуспхъ(ъ) приходомъ(ъ), емв и женѣ его, Чернѣ, и дѣтемъ(ъ) нхъ(ъ), и оуноучатомъ(ъ) нхъ(ъ), и прѣоуничатомъ(ъ) нхъ(ъ), и прѣшврѣтомъ(ъ) нхъ(ъ) и вѣсемоу роду нхъ(ъ), непоженжно на вѣкы вѣчныа.

І хотаръ(ъ) Мнкоулецемъ(ъ), коуда имъ(ъ) хотарилъ(ъ) панъ(ъ) Ялѣл(ъ), и панъ(ъ) Лазѣ, и панъ(ъ) Козмица и съ межншми.

І на то ест(ъ) великаа мартѣ<рѣ>⁸а г(осподст)во ми више писаннаг(о) Сте-фана воеводѣ, и митрополитоу нашемуу, квр Ѳеоктистоу, и нашимъ(ъ) болромъ(ъ): панъ(ъ) Браевичъ(ъ), панъ(ъ) Манонло, панъ(ъ) Станчул(ъ), панъ(ъ) Бланкоул(ъ), панъ(ъ) Голн(ъ) дворникъ(ъ), панъ(ъ) Хотко Циборъ(ъ), панъ(ъ) Косте Дановичъ(ъ), панъ(ъ) Тома Кинде, панъ(ъ) Мнкъ(ъ) Кралъ(ъ), панъ(ъ) Петръ Поничъ, панъ(ъ) Хотко Крецовичъ(ъ), панъ(ъ) Исана Немецкын, панъ(ъ) Стецко Дѣмъкоушъ(ъ), панъ(ъ) Петрикъ(ъ), панъ(ъ) Боухтъ, панъ(ъ) Бѣчюмъ(ъ), панъ(ъ) Сакышъ(ъ) спатаръ(ъ), панъ(ъ) Юга вистнѣрникъ(ъ), панъ(ъ) Пашко постелиникъ(ъ), панъ(ъ) Тадоръ(ъ) чашникъ(ъ), панъ(ъ) Зенарѣ столиникъ(ъ), панъ(ъ) Ивн(ъ) комнс(ъ) и ниши наши панове, велици и малы, що при томъ(ъ) были.

І на болшею крѣпости томв вѣсемоу више писанномуу, велѣли есми нашемуу вѣрномуу пану, Добрулови логоѲетоу, писати и печатъ(ъ) нашуу привѣсхти к семв лнств нашему и печати болѣрь нашихъ(ъ).

Писа ІѲефоул(ъ), оу Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) х^{ст}и^{ст}ѣ ауг(уста)⁹ ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, pan Ivul Solca și ginerele² lui, Bogdan, fiul lui Herman, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, și s-au tocmit asupra ocinei lor: și a dat Ivul lui Bogdan și nepoatei sale, Stana, un privilegiu⁴ de la bătrînul Alexandru voievod, care le era scris pe trei sate de la Moisie și de la Solca, din partea lui Ivul, două case și o slatină, iar Bogdan și soția lui, Stana, s-au lăsat înaintea noastră, ca mai mult să nu pi-rască și nici să nu pomenească, în veci, lui Ivul, pentru partea lui de sat¹⁰, și nici copiilor lui și nici nepoților lui și nici întregului său neam, nici ei înșiși, și nici copiii lor, și nimeni din neamul lor, ci să aibă pace în veci.

Și, de asemenea, au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri Grada și nepoții ei, tot de bunăvoia lor, și s-au tocmit cu sora sa, Cerna, a panului¹¹ Ivul, și a dat Grada și nepoții ei surorii <sale>⁶, Cerna, din vislujenia tatălui lor, un sat pe Pîrîul Negru, anume Miculești, unde <a fost>⁶ casa tatălui lor, Nicola, și a treia parte din <vadul de pe Mol>⁷ dova.

De aceea, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală cu toate părțile, și noi de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit panului Ivul <partea lui de sat>⁷ și cu tot venitul și cu hotarele pe care le-a folosit din veac și care ascultă de această parte a lui de sat și, pe Pîrîul Negru, Miculești, și a treia parte din vadul de pe Moldova. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie uric și cu tot venitul, lui și soției lui, Cerna, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, nestrămutat în vecii vecilor.

Iar hotarul Miculeștilor, să fie pe unde le-au hotărnicit pan Albul, și pan Lazea, și pan Cozmița și cu megieșii.

Iar la aceasta este marea mărturie a domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a mitropolitului nostru, chir Theoctist, și a boierilor noștri: pan Braevici, pan Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Hotco Știbor, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Micu Crai, pan Petru Ponici, pan Hotco al lui Crețu, pan Isaia de Neamț, pan Stețco Dămăcuș, pan Petrică, pan Buhtea, pan Bucium, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, pan Pașco postelnic, pan Tador ceașnic, pan Zbiiarea stolnic, pan Ion comis și alți pani ai noștri, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră și pecețile boierilor noștri.

A scris Șteful, la Suceava, în anul 6969 <1461> august 8.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> МНКВЛЕЦИ НА ЧОРНОМ(Ъ) ПОТОЦЪ, И СЪ ТРИ ЧАСТ(Ъ)¹² В БРВД НА МОЛДАВЕЪ, ЧТО СЪ НИИЪ ИМЕНЕТ [СЪ] ТРИ-ФЕЦИН (Miculești, pe Piriul Negru, și cu trei părți¹² la vadul de la Moldova, care se numește acum Trifeștii); <și alta, mai tirzie:> Pe satele Moisinii, Solca și Volovățu¹³.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 204. Orig., perg. (34,5 × 34,5 cm), pecete mică, atirnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ СТЕФАНА ВОИВОДЫ * și opt peceți boierești, atirnate (șnururi de mătase albastră), pierdute.

O foto., la Inst. de ist și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/459.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 44—46 (text slav și trad., de la promulgație pînă la hotarnică); *D. I. R.*, A, I, p. 313—314 (trad.).

¹ În loc de не чм(ъ).

² Bogdan nu era ginerele lui Ivul, ci probabil, al unui frate al acestuia, răposat, deoarece Stana îi era nepoată și avea drepturi de stăpînire deosebite de ale sale (vezi mai jos).

³ Greșit, în loc de еро.

⁴ Probabil greșit, în loc de ут(ъ) едного прихода (dintr-un privilegiu).

⁵ În loc de не своим.

⁶ Șters.

⁷ Rupt

⁸ Omis.

⁹ „și γ, în ligatură.

¹⁰ În trad. lui I. Bogdan și în cea din *D. I. R.*, A, I, greșit: „din sate”; dealtfel, obiectul neînțelegerii îl forma împărțirea unui singur sat, din moment ce Ivul cedează doar două case și o slatină.

¹¹ Adică: panița panului . . . “.

¹² Greșit, în loc de трѣтаа част(ъ) (a treia parte).

¹³ Probabil lectură greșită a cuvintelor ивѡловъ част(ъ), facilitată de ortografia ultimului (ca seamănă cu ѡ).

Cu mila lui Dumnezeu¹, noi, Ștefan v(oi)v(od), domnitoriu Țării Moldovii. Facem știre cu această carte a noastră, tuturor ce vor căuta pe dînsa sau cetindu-o vor auzi, că iată credincios boierul nostru, d(umnealui) Crasnăș, și d(umnealui) Jurja Necorescu, au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri și au părăt pe sluga noastră, Husin², și pe soția lui, Marișca³, fata lui Ion Munteanu, pentru satul Urvicolesă, și Stroinții, și Molnița, și au

arătat și un ispisoc ce l-au avut Dima⁴ Negru de la moșii noștri, Ilieș și Stefan v(oi)e v(o)d. Iar Husin² și soția lui, Marișca³, au zis: „și noi avem ispisoc vechiu de la Alicxandru v(oi)e v(o)d cel bătrîn, dat părintelui nostru, lui Ion Munteanu, nepot lui Onufreiu, și să află la mina preotului rusăsc ce ieste în mahalaoa⁵ tărgului“.

Deci, ve(n)⁶ind și preotul acest rusăsc, au zis cum că drept iaste că au fost acel ispisoc de la Alicxandru v(oi)e v(o)d cel bătrîn în mina me, și era scris de mina lui Brătei, pe acele trii sate ce era date lui Ion Munteanu, dar acel ispisoc au arsu atuncea cînd au arsu și biserica cea dinnaintea tărgului Sucevii, ce s-au aprins de tunet, mai la vale de Sf(intul) Atanasie.

Deci, cercetînd noi, împreună cu boerii noștri, adevărul, am poruncit preotului rus ca să aducă marturi șase preuți, și el al șeptilea împreună cu dinșii, să giure cum că acel ispisoc au fost adevărat. Și aducînd preotul rus întru aceeaș zi alți șesă preoți, și el al șeptilea, au giurat pe preoția lor precum că acel ispisoc a lui Ion Munteanu, ce era de la Alicxandru v(oi)e v(o)d, pe trei sate, anume pe Molnița, Stroinții și Urvicolesă, au fost adevărat, și era scris de mina lui Brătei, și au arsu împreună cu biserica, de s-au prefăcut în cenușă. Și așa Husin² și soția sa, Marișca³, au cîștigat toată dreptatea, iar d(umnealui) post(elnicul) Crasnăș și d(umnealui) Jurja Necorescu au pierdut giudecata înaintea tuturor boerilor noștri.

Și văzînd noi această izbîndă cu cale, am dat lui Husin² și soției sale, Marișcăi³, fetii lui Ion Munteanu, pe acele trei sate: Molnița, Stroinții și Urvicolesă, ca să le fie lor uric de stăpînire, cu tot venitul, după uricul cel vechiu al lor, copiii lor⁶ și strănepoților lor⁶ ce să va alegei mai aproape, necletit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor trei sate să fie din toate părțile după hotarile vechi, pe unde din veac au stăpînit.

Și la aceasta am pus legătură⁷ vecinică 60 de ruble în argint, ca vrînd cîndva cineva din neamul lui Dima⁴ Negru a se scula cu acel ispisoc asupra neamului lui Ion Munteanu, ori în care zile și vreme, să aibă a răspunde acei bani de legătură.

Și la aceasta este mărturia a însuși domniei meli, mai sus-scrisului Stefan voevod, și a preosfințitului mitropolitului nostru, chir Theoctist, și a boerilor noștri: a d(umnealui) Dima⁴, d(umnealui) Manoil, <d(umnealui)>⁶ Stanciu, d(umnealui) Goian vornic, ...⁸ a d(umnealui) Zbera stolnic, a d(umnealui) Baureanu⁸ comis și a altor boeri ai noștri.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor scrise mai sus, poroncît-am credinciosului boerului nostru, d(umnealui) Dobrea⁹ logofătul, a scrie și a lega pecetea noastră și-a boerilor noștri cătră această carte.

Scrisu-s-au în Suceavă, la velet 6969 <1461> avgust 12, Toader Prodan.

După „Foaie pentru minte, inimă și literatură“, nr. 19, din 5 mai 1840, p. 145—147. (*Ispisocul domnului Ștefan vv. cel mare*). Traducere, probabil din prima jumătate a secolului a XIX-lea, după orig., perg., pecete mare atîrnată, șnur de mătase roșie și „vinăță“.

ALTE EDITIONI: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 81—84 (aceeași trad.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, III, 148—149 (trad., după „Foaie ...“); Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 47—49 (trad., după „Foaie ...“); D. I. R., A, I, p. 314—315 (trad., după I. Bogdan).

¹ Particularitățile ortografice ale textului: i și ũ, nu au mai fost reproduse.

² Probabil dintr-o greșeală de transcriere, în textul editat de Th. Codrescu a apărut „Husiu“, în loc de „Husin“.

³ Greșit, în loc de „Marușca“.

⁴ Greșit, în loc de „Duma“.

⁵ „Orig. avea probabil *прѣдградѣ*“ (nota lui I. Bogdan — v. EDIȚII).

⁶ Omis în textul editat.

⁷ În orig. probabil *заваскѣ* (nota lui I. Bogdan — v. EDIȚII).

⁸ Așa în textul editat.

⁹ Greșit, în loc de „Dobru“.

Suret di pe uric sirbescu din v(ă)leat 6969 <1461> avgust 17.

† Miluit de Dumnezeu, noi, Stefan voevoda, domnu pământului Moldovii. Înștiințare facem cu această carte a noastră, tuturor cui se cade a ști sau citindu-se să înțeleagă, precum au venit, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, sluga noastră Petrișor, ficiorul lui Galin, și s-au părât cu Luca Părcălăbescul pentru satul Fărloeștii, di pe Tazlău. Și după ce s-au părât, s-au sculat sluga noastră Petrișor, cu a sa bunăvoie, înaintea noastră și înaintea a lor noștri boeri, și s-au lăsat de acest sat, ce-i numit mai sus, și au dat-o¹ Lucăi. Și dumnia lui Luca i-au dat 20 galbeni lui Petrișor.

Deci și noi, văzînd a lor de bunăvoie tocmală, așijdere și noi am dat și am întărit dumisale Lucăi Părcălăbescului pre acel de mai sus-numit sat, Fărloeștii, pe Tazlău, dăndu-i de la noi uric pe tot vinitul, lui și ficiorilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și a tot neamul lui, care se vor alege mai de aproape, neclătît și nerușeit nici odănoară, în veci.

Iară hotarul acestui sat s-au dat după semnele hotarilor vechi, carele din veci s-au pojovăit.

Și la aceasta sînt martur singur domnie me, Stefan voevod, ce s-au scris mai sus, și cu tot sfatul nostru și cu ai noștri boeri: pan Duma, pan Manoil, pan Vlaico părcălab, pan Stanciul, pan Poiană² vornic și alți boeri, mari și mici.

S-au scos pe moldovenie la v(ă)leat 7251 <1743> mart(ie) 20.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 50—51. Trad.; actul se afla în colecția C. Em. Krupenski din București.

ALTE EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, VII, p. 284 (rez. editorului, cu extrase, după aceeași trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 316 (trad., după I. Bogdan).

¹ În loc de: „I-au dat“ (observația editorului).

² Greșit, pentru „Goian“ (observația editorului); în extrasul lui N. Iorga apare, totuși, „Goiană“.

† Изволеніємъ БѢ(ѣ)ща, поспѣшеніемъ¹ сына и свѣршеніемъ Бжатаго Духа. Се азъ, раба владыкъ моего Ісусу Христа, панъ Игнатіе, рекшмъ² въ Юга, великын встариннкъ Іуанна Стефана воеводы, вже благопронзволнхъ(ъ) нашемъ(ъ) благымъ пронзволеніемъ и чистымъ(ъ) и свѣтымъ(ъ) ср(ѣ)д(ѣ)цею, ш(ѣ) въсѣхъ нашежъ доброжъ волежъ, пачеже и ш(ѣ) Бога помощіа и любовіа вже по Божѣ къ свѣтомуу мѣстѣ свѣтаго и славнаго Бл-

говѣщенїа прѣсвѣтѣн и чистѣн владычїи нашн Богородици и прїснодѣвѣн Марїи, нже ест(ъ) на Молдавици, дали есмы трон двери ѡт(ъ) дамаскы чръвеном съ златѡм(ъ), и единъ покровецъ, и наржкѣннѣ ѡт(ъ) тождѣ камхы дамаскы, и една каделиница сребрънаа и посзлащенаа^{3>2}, и единъ кѡнъ, и кѣ златыхъ(ъ) оугорскыхъ(ъ), ꙗко да теорат(ъ) ми памѣть, на вѣкы вѣчныа, единъ день въ гѡдѣ, в(ъ) че(терѣто)⁴к(ъ) прѣд(ъ) свѣтым(ъ) великомъ жєнїикум(ъ) Димитріємъ, в(ъ) срѣд(ѣ)⁴ вечеръ парастасъ, а в(ъ) че(терѣто)⁴к(ъ) свѣтаа антоургїа, за доуша нашѣ и за подроужїе, кнѣгынѣ Настѣ, и чадо любимое ми, Мнхѡула, и дѣщере ми драгон, Сѡфїи, рекомѣн Сѡпцѣ.

Ѧ се азъ, см[р]ѣреннн нгоумень чєстїиѣн ѡбѣтѣан свѣтаго Благѡвѣщенїа и скѣщенномонахъ(ъ) Ѧнастасїе, и съ вѣсѣм(ъ) братство<м(ъ)>² ꙗже ѡ Х(рист)ѣ, вндѣвше мы, сыноу црѣкѡвеннн и добрымъ нашѣмъ прїателю правымъ, твое произволенїе, сътворихъм(ъ) ѡ тѡм(ъ) що мы слюбихъм(ъ) твоемъ млостн, пане Игнате, и твоемъ подрѣжїѣ, и твоимъ(ъ) чадѡм(ъ) и вноучатѡм(ъ) твоимъ(ъ), и правноучатѡм(ъ), поколѣ боудет(ъ) свѣтое мѣсто сїе, да ѡт(ъ) нас(ъ) боудет(ъ)<ъ>² тое произволенїе за каше здравїе и за доуша кашѣ.

Ѧ котормъ, по нашемъ(ъ) жнѡтѣ, ѡт(ъ) наставникъ <и ѡт(ъ) братїи свѣтаго>⁵ мѣста сего, кто не боудет(ъ) стоати въ семь нашемъ(ъ) токмѣжн, таковымъ да боудеть <под(ъ) клѣтѡю ѡтческою. Ѧнно нѣст(ъ) и н>⁶е боудет(ъ).

Пнс(анѣ)⁴ ѡ свѣтѡм(ъ) монастырїи Молдавискѡм(ъ), в(ъ) лѣто хСѢО, мѣсѣца⁷, ѣї день.

<И>²с<пнс>²ахъ(ъ) <м>²онахъ(ъ)⁸ Иларїиѣ.

† Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu săvîrșirea Sfintului Duh. Iată eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, pan Ignatie, numit Iuga, marele vistiier al lui Ioan Ștefan voievod, am binevoit cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și mai ales cu ajutorul lui Dumnezeu și din dragostea cea întru Dumnezeu pentru sfîntul locaș al sfîntei și slăvitei Bunăvestiri a preasfîntei și curatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, care este la Moldovița, am dat trei dvere de damasc roșu cu aur, și un pocrovăț, și răcavițe din aceeași camhă de damasc, și o cădelniță⁹ de argint aurită, și un cal, și 25 de zloți ungurești, ca să-mi facă pomenire, în vecii vecilor, într-o zi din an, în joia de dinaintea sfîntului mare mucenic Dimitrie, <și anume>¹⁰ miercurea seara parastas, iar joia sfînta liturghie, pentru sufletul nostru și pentru al soției, cneaghina Nastea, și pentru iubitul meu copil, Mihul, și pentru fiica mea dragă, Sofia, numită Sopțea.

Iată și eu, smeritul egumen al cinstitului locaș al sfîntei Bunăvestiri și ieromonah, Anastasie, și cu toți frații cei întru Hristos, văzînd noi, fiule bisericesc și bunule prieten drept al nostru, bunăvoia ta, am făcut întru aceasta ceea ce am jurat milostivirii tale, pane Ignate, și soției tale, și copiilor tăi, și nepoților tăi, și strănepoților, pînă cînd va fi acest sfînt locaș să fie de la noi această bunăvoință pentru sănătatea voastră și pentru sufletul vostru.

Iar după viața noastră, cine din nastavnici <și din frații>⁵ acestui <sfînt>⁵ locaș nu se va ține de această întocmire a noastră, unul ca acela să fie <sub blestemul părintesc. Și altfel nu este și nu>⁶ va fi.

Scris în sfînta mănăstire Moldovița, în anul 6970 <1462>, luna ...⁷, 15 zile.

Am scris <eu>⁹, monahul Ilarion.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 70—71. Text slav după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase neagră; actul nu mai figurează astăzi în inventarul m-rii Putna.

Intervalul: mai-august, din datarea acestui act a fost exclus, deoarece evenimentele militare binecunoscute din istoria Moldovei și a Țării Românești contravin, desigur, prezenței marelui vistier al domnului, acum, la M-reă Moldovița.

¹ Omis.

² Șters sau rupt în orig.

³ De la н *ѣ*на (și o), până aici, adăugat pe margine.

⁴ Întregirea editorului.

⁵ Șters; întregit de I. Bogdan după actul de danie al lui Anastasie, episcopul Vadului din Transilvania, către m-reă Putna, din 1539 iunie 13.

⁶ Întregit după doc. asemănător, din 1476 ianuarie 25 (vezi nr. 205).

⁷ Șters

⁸ Întregirea ierurilor ne aparține

⁹ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „candelă“.

¹⁰ Subînfeles.

103

<1462 (6970)> aprilie 22, Suceava.

... на н.....¹ н на.....¹ <на Ро>²мана н на Юрна н на нх(ъ) дѣти, тогды що.....² нли нны, кто нмет на нь тѣгати, р рѣбан чнстого серебра.

И на т<о, ве>²анка марторыа, сам г(оспо)дство мн, внше писаны Стефан(ъ) воєвод(а), н наши болѣре: был(ъ) пан(ъ) Дѣма Браєвнчъ³, <н пан(ъ)>² Маноило, н пан(ъ) Станчѣл(ъ), н пан(ъ) Бланкѣл(ъ), н пан(ъ) Гоіанъ, н пан(ъ) Косте Дановнч(ъ), н панъ Поннч(ъ), н пан(ъ) Т<ома К>²ынде, н пан(ъ) Ялѣѣл(ъ), панъ Ходко Креєвнч(ъ), панъ Исаиа, пан(ъ) Сакыш(ъ) спатар(ъ), пан(ъ) Юга вистнарннкъ, <пан(ъ) П>²ашко постелннк(ъ), пан(ъ) Негрнло чашннкъ, пан(ъ) Збнарѣ столннк(ъ), пан(ъ) Бѣврѣлн(ъ) комнс(ъ), н нны до<сытъ шт(ъ) н>²ашнх(ъ) болѣрь молдавскых(ъ), велнкых(ъ) н малых(ъ).

И на болшен крапост(ъ) томѣ вѣсемѣ внш(е) писанном<ѣ, велѣ>²ли есмы панѣ Добрѣлѣ логѣетѣ писати н нашѣ печат(ъ) н печати болѣрь наших(ъ) <прнѣ>²-снті к семѣ нашемѣ лнстѣ.

Пнс(а) Стецк<о>², ѣ Сѣчавѣ, в(ъ) <лѣто х<с>т<о> 7504>² ап(рѣлѣ) кѣ.

... și ...¹ și ...¹ asupra lui <Ro>²man și a lui Iurie și asupra copiilor lor, atunci ...² sau alții, cine îl va pîri, 100 de ruble de argint curat.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și boierii noștri: a fost pan Duma al lui Brae, <și pan>² Manoilo, și pan Stanciul, și pan Vlaicul, și pan Goian, și pan Coste al lui Dan, și pan Ponici, și pan T<oma Cînde>², și pan Albul, pan Hodco al lui Crețu, pan Isaia, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, <pan P>²așco postelnic, pan Negrilo ceașnic, pan Zbiarea stolnic, pan Buorean comis și alți destui <din>² boierii noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie și să atîrne pecetea noastră și peceteile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Stețco, la Suceava, în <anul 6970>² <1462> aprilie 22.

Arh. St. Iași (fond. Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu“ — Iași, Documente, nr. 3). Fragment de orig., perg. (. . . × 24,5 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), domnească, atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Стефана воєводы * și 6 peceti boieresti atîrnate (șnururi de mătase albastră⁴), patru pierdute și două păstrate (nr. 2 și 3, considerindu-le de la stînga spre dreapta), circulare, în ceară neagră, cu legende descifrabile:

nr. 2) † Печать Юги> вист<ар>ника; și nr. 3) Печать пана Збѣрла постелиника⁶; o pecete pierdută avea legenda: † Панъ Костѣ Даноуичъ (în lectura lui Bogdan, însă cu observația: „nesigură“).
O copie, după același fragment, la Bibl. Acad., CCXLVII/2. O foto., la Inst. de ist. și Arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/461.

EDIȚII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 30—32 (text slav și trad., cu vâleatul întregit greșit: 6969 <1461>); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 53—54 (text slav, cu vâleatul 6970 <1462> întregit — v. nota 4); *D. I. R.*, A, I, p. 318 (trad., cu aceeași dată de an).

¹ Partea de început a documentului s-a pierdut.

² Rupt și șters.

³ ч, făcut, peste tot, ca v.

⁴ Locul vâleatului este astăzi rupt, dar I. Bogdan observase încă umbrele a trei litere, deci *ꙗꙋꙋꙋ*, 6970 <1462>; după componența sfatului domnesc (ceasnic fiind menționat Negrilă în locul lui Toader), actul ar putea să dateze însă și din anul 1463.

⁵ Se păstrează doar două, unul fiind bifurcat.

⁶ Lectura lui I. Bogdan: ГѢДОВНЬ ДНАКЪ, este greșită.

104

1462 (6970) mai 15, Bacău.

† М(н)л(о)стѣю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) <воевода>¹, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)² сам(ъ) лист(о)мъ нашим(ъ), въсамъ кто на н(ъ) зрнт(ъ) нан ег(о) ссаншт(ъ) чтѣчн, колнж(е) того комѣ бѣдет(ъ) потребна, вже прінде прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашимн болѣры Марена, дочка Ынна, и дала, по своен дообърон волн и некым(ъ) непонъждена, тютцн своен, Станы, жоны Снмны, половина села шт(ъ) Сперлецин, <шт(ъ)>³ потока що ест(ъ) по серед(ъ) села долѣ, що ест(ъ) нх(ъ) же права штнна. И також(е), за тым(ъ) еднаны и ток<меж>³н, а <Ма>¹рена, дочка Ынна, а она по своенж(е) волн продала и своего правого ѡрка, едно селнше, на н<мѣ> Кома>¹ново селнше, та не полѣною, за сед(е)м(ъ) десѣт(ъ) злат(ъ) тѣрецьскых(ъ), слѣсѣ нашемѣ Снмн Тѣрлѣнѣ, <за свон пр>¹ѣвы <н ч>³нсты пинѣзы, що были впроч(ъ) его жены, Станы.

Ино мы, видѣвшн промежн нн<мн> еднаны⁴ и полною заплащѣ⁵, а мы есмы дали шт(ъ) нас(ъ) <Станы, жоны>¹ Снмны, тотѣ половина села шт(ъ) Сперлецин, що ест(ъ) поток<ом(ъ)> по с>¹еред(ъ) села долѣ, а бы юн было шт(ъ) нас(ъ) ѡрк(ъ), съ <въсѣм(ъ)>¹ доходоом(ъ), юн самон а н дѣтем(ъ) ен, и братнам(ъ) ен, н <ѣнѣ>¹чатом(ъ) ен, и прѣѣнчатом(ъ) ен, и прѣѣѣрѣтом(ъ) ен и въсѣмѣ племеню ен, кто бѣдет(ъ) юн нан блнжны, не<пор>¹ѣшено нн ѣ чем(ъ), на вѣкы. И тое селнше, на нмѣ Кома>¹ново селнше, та не полѣною, що ен кѣпна(ъ) слѣсѣга н>¹ашѣ, Снма, шт(ъ) Марены, за ег(о) пинѣзы, впроч(ъ) своен жоны, а оно а бы бнла шт(ъ) нас(ъ) ѡрк(ъ) слѣсѣ нашемѣ¹, Снмн, и дѣтем(ъ) его, и братнам(ъ) его, и ѣнчатом(ъ) его, и прѣѣнчатом(ъ) его, и прѣѣѣрѣтом(ъ) его и въсѣмѣ п>¹леменю его, кто сѣ пак(ъ) емѣ шт(ъ) его племени нзберет(ъ) нан блнжны, непорѣшено николи нн ѣ чем(ъ), на вѣкы.

<И> х>¹отарѣ томѣ селѣ, що ест(ъ) половина шт(ъ) Сперлецин, да ест(ъ) на полы ѣсе, за еднѣ з дрѣгою половиною ш<тара>¹. И х>¹отарѣ тон селншн и полѣны, кѣды нз вѣка вжнкали.

И на то ест(ъ) велнка марторна сам(ъ), г(о)сп(о)дство мн, в<нше> пис>¹аны Стефан(ъ) воевод(а), и мнтрополнт(ъ) нашѣ, кнр Ѧвктнст(ъ), и нашн болѣры: был(ъ) пан(ъ) Дѣм<а> Б>³рае<внч(ъ)>³, и <пан(ъ) Манон>¹ло, и пан(ъ) Станчюл(ъ), и пан(ъ) Бланкѣл(ъ), и пан(ъ) Г<о>лн(ъ) д>¹ворник(ъ), и панѣ Шнборѣ, и пан(ъ) Костѣ Даноуич(ъ), и пан(ъ) <Тома Кынде>¹, и па<н(ъ)>¹ Петръ Поннчѣ, и па<н(ъ)> ѡлѣсѣ⁶, и пан(ъ) Лѣзѣ Пн>¹тнч(ъ), и пан(ъ) Ходко Крѣчевнч(ъ), и пан(ъ) Исана Немецкѣн, и п>¹д<н(ъ)>³ Стецко Дѣмакѣш(ъ), и пан(ъ) Петрн<к(ъ)>³, и пан(ъ) <Бѣх>¹тѣ>¹, и пан(ъ) Сакуш(ъ) спатарѣ, и пан(ъ) Юга внстндрннкѣ, и па<н(ъ)> П>¹д<ш>³ко постелинк(ъ), и пан(ъ) Збѣрѣ столннк(ъ), и пан(ъ) Тоадер(ъ) чашннк(ъ), и пан(ъ) Бѣс-

ВРѢНЬ КОМНЬСЬ, Н ННЫ ДОСНТ(Ь) W<T(Ь) НАШ>НХ(Ь) БОЛѢРЬ МОЛДАВСКЫХ(Ь), БЕЛН-
КЫХ(Ь) Н МАЛЫХ(Ь).

И НА БѢШЕН КРѢПОСТ(Ь) ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВНШ(Е) ПИСАНОМЪ, БЕЛѢН ЕСМЫ НА-
<ШЕ>МЪ ВЪРНОМЪ ПАНЪ, ДОБРЪЛЪ ЛУГ(У)ОЕТЪ, ПИСАТИ Н НАШЪ ПЕЧАТ(Ь) Н БОЛѢРЬ
НАШНХ(Ь) ПРИКЪСНТИ К СЕМЪ ТО НАШЕМЪ ЛНСТЪ.

ПНС(А) СТЕЦКО, 8 ЯКОВЪ, В(Ь) ЛѢТО XSCO МАН ЕЇ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan <voievod>¹, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri Marena, fiica lui Ulea, și a dat, de bunăvoia ei și nesilită de nimeni, mătușii sale, Stana, soția lui Sima, jumătate de sat din Șperlești⁷, <de la>¹ pîrîul care este în mijlocul satului la vale, care este ocina lor dreaptă. Și, de asemenea, după această înțelegere și tocmeală, <Ma>¹rena, fiica lui Ulea, ea de bunăvoia sa a vîndut și uricul său drept, o seliște, anume seliștea lui <Coma>¹n, cea din poiană, pentru șaptezeci de zloți turcești, slugii noastre, Sima Turluiianul, <pentru>¹ banii <săi>¹ drepți <și>³ curați, care au fost deosebiți de cei ai soției lui, Stana.

Deci noi, văzînd <înțelegerea>⁴¹ dintre dinșii <și plata deplină>⁵¹ și noi am dat de la noi <Stanei, soția>¹ lui Sima, această jumătate de sat din Șperlești⁷, care este de la pîrîul <din>¹ mijlocul satului, la vale, ca să-i fie de la noi uric, cu <tot>¹ venitul, ei singure și copiilor ei, și fraților ei, și nepoților ei, și strănepoților ei, și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit întru nimic, în veci. Iar acea seliște, anume seliștea lui Coman, cea din poiană, pe care a cumpărat-o slu<ga>¹ noastră, Sima, de la Marena, pe banii lui, deosebiți de cei ai soției sale, aceea să-i fie de la noi uric slugii noastre, Sima, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege iarăși din neamul lui cel mai apropiat, neclintit niciodată întru nimic, în veci.

<Iar ho>¹tarul acestui sat, care este jumătate din Șperlești⁷, să fie peste tot pe jumătate, pentru una cît și pentru cealaltă jumătate de hotar. Iar hotarul acelei seliști și al poienii să fie pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și mitropolitul nostru, chir Theoctist, și boierii noștri: a fost pan Dum<a al lui B>³rae, și <pan Manoi>¹lo, și pan Stanciul, și pan Vlaicul, și pan G<oian>¹ vornic, și pan Știber, și pan Coste al lui Dan, și pan <Toma Cinde>¹, și pa<n>¹ Petru Ponici, și p<an Albu>⁶, și pan Lazea Pi>¹tic, și pan Hodco al lui Crețu, și pan Isaia de Neamț, <și p>¹a<n>³ Stețco Dămăcuș, și pan Petri<că>³, și pan <Buhtea>¹, și pan Saciș spătar, și pan Iuga vistier, și pa<n P>¹a<ș>³co postelnic, și pan Zbearea stolnic, și pan Toader ceașnic, și pan Buorean comis și destui alții din boierii noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și ale boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Stețco, la Bacău, în anul 6970 <1462> mai 15.

Bibl. Centr. Univ. — Cluj-Napoca, Colecția „Gh. Sion“, nr. 1. Orig., perg. (33 × 28 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete mică (diam. = 2,5 cm) domnească, atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ СТЕФАНА ВОИВОДА * și mai multe peceti boierești⁸ atîrnate (șnururi de mătase albastră), din care se păstrează doar trei (una în stînga și două în dreapta celei domnești), circulare, în ceară neagră, două cu legendele deteriorate și ilizibile, iar una cu inscripția: † ПЕЧАТЬ ПАНА...⁹чича.

O copie din 1837 mai 14, după o trad. din 1820 ianuarie 18, de Ioniță Stamate pitar, ibidem, nr. 2, și două foto., ibidem, Fotocopii, nr. 393 și 394. Alte foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/83 și 462. O copie, după aceeași trad. din 1820, la Bibl. Acad., CCLXV/2.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, X, p. 146—147 (copia din 1837); Ghibănescu, *Uricariul*, XXIII, p. 1—6 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 55—58 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 319 (trad.).

¹ Rupt și șters.

² 4, făcut peste tot ca r.

³ Șters.

⁴ Sau ТОКМЕЖ(Ь) (tocmeală).

⁵ Întregirea lui I. Bogdan: нХ(Ь) ДОБРЫН ТОКМЕЖ(Ь)—buna lor tocmeală —, este mai puțin probabilă, deoarece spațiul rupt și șters permite încă 4—5 litere, iar expresia: И ПОЛНОЮ ЗАПАЛЪ, nu putea lipsi, în mod obișnuit, din cadrul acestei formule.

⁶ Sau ПЛЕБА(Ь) — Albul —.

⁷ În textul slavon, grupul „sp”, redat prin „sp”.

⁸ Documentul fiind parțial deteriorat și lipit pe un carton nu se poate preciza numărul inițial al peceților. Oricum, rîndul inferior însumează șapte perforații (două în stînga și cinci în dreapta), șnururi se păstrează numai de la nr. 1, 2, 3, 5, 6 și 7, iar peceți, de la nr. 1, 3 (sau 5) și 7 (considerate de la stînga la dreapta). Avînd în vedere simetria dispunerii peceților boierești față de pecetea domnească ar rezulta, deci, că originalul a fost întărit cu cel puțin 10 sigilii boierești, dacă nu chiar cu 12, presupunînd încă o perforație în porțiunea ruptă, din dreapta, a pergamentului.

⁹ Stricat și șters. După urmele care se mai observă și după terminația foarte clară nu pare să fi fost scris, totuși, cum a citit I. Bogdan: <Петръдъ Полнча, și cu altul mai puțin: Костъ Давовичъ, cum a descifrat Gh. Ghibănescu.

105

1462 (6970) august 10.

6970 <1462> avgust 10.

Un ispisoc sîrbesc, fără suret, cari nipuțîndu-să ceti nu să știi pi ci loc scrii¹.

Acești mai sus arătați scrisori s-au luat di mini ca să să pui în păstrare cuprindirili lor.

Costachi Benescu cămăraș <m.p.>.

Arh. St. București, M-rea Ștoboreni, IV/39 (nr. 2). Menț. într-o listă de acte, din 1797 august 10.

EDIȚII: *Catalog*, I, p. 43, nr. 130 (menț.).

¹ Nu este exclus ca documentul original să se fi referit tocmai la satul Benești (c. Tanacu, j. Vaslui), dăruit lui Bena și fraților săi, în 1429, de către Alexandru cel Bun (vezi, *D. R. H.*, A, I, nr. 93) și unde, la 1803, căminarul Costachi Benescu era copârtaș (vezi Codrescu, *Uricariul*, VII, p. 366), sau la satul dispărut, din aceeași zonă, Bobulești, numit ulterior Boldești, la care se referă primele două mențiuni din listă (vezi, și *Catalog*, I, nr. 1 220 și 1 240) și pentru care cancelaria lui Ștefan voievod emisese, într-adevăr, un document (vezi *D. I. R.*, A, XVI, I, nr. 321, p. 354).

106

1462 (6970) august 20, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нсѣм(ъ)¹ листомъ нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нѣ оуѣрнт(ъ) или его чтоучи оуслышнт(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) нами прѣд(ъ)

нашимн оушним молдавскимн бопрѣ, великимн и малимн, наш(ъ) вѣрных пан(ъ), Братоул(ъ), Прочелинков(ъ) с(ы)нъ, по свою доброю волю, никим(ъ) поноужен(ъ) а ни слобан(ъ), и продал(ъ) свою правую штинноу, шт(ъ) своего праваго оурика, едно село, на имѣ Оунгоул(ъ)², где бнл(ъ) жоуде Доумичка, понниже Флаѳое, на Жежію, и дѣѣ шзера шо соутъ меже Проутомъ и меже Жежію и полѣныоушн колко слоухалн <н>³з давна того села. Та продалъ тоє село Мартн, пани пана Мнхоула Яндронника⁴, за рѣ злат(ъ) татарских(ъ). И оуставши Марта, паны пана Мнхоула Яндронника, та заплаћла оушн тотн више писанын пинѣшн, рѣ злат(ъ) татарских(ъ), оу роуқы пана Братоула, Прочелинкова с(ы)на, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимн бопрѣ.

Ино мы, видѣвши доброю волю и токмежъ и полною заплаатоу, а ми, такожде и шт(ъ) нас(ъ), есмн дали и потвѣднали Мартн, пани пана Мнхоула Яндронника, тоє прѣд(ъ) реч(е)ное село, на имѣ Оунгоул(ъ), где бнл(ъ) жоуде Доумичка, на Жежію, ниже(е) Флаѳое, и дѣѣ шзера шо соутъ(ъ) меже Проутом(ъ) и меже Жежію и полѣни оушн колко слоухалн <н>³з давна тог(о) села. Тоє вѣсе да боудетъ(ъ) ен, и шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ вѣсѣмъ доуходом(ъ), ен и дѣтем(ъ) ен, и братіам(ъ) ен, и оуноучатом(ъ), и прѣоуноучатом(ъ), и прѣцоурѣтом(ъ) и вѣселоу родоу ен, кто сѣ изберетъ(ъ) на<н>³ блнж(е), непороушено николн, на вѣкы.

Я хотар(ъ) томоу селоу и шзерам(ъ) и полѣном(ъ) тѣм(ъ) шт(ъ) оушнх(ъ) сторон(ъ) да естъ(ъ) по старомоу нх(ъ) хотарю, коуда нз вѣка шживали.

Я на то ест(ъ) велика марторіа, самъ г(о)сп(о)дства ми, Стефан(ъ) воевода, и нашн бопрѣ: бнл(ъ) пан(ъ) Доума Браевнчъ, и пан(ъ) Манонло, и пан(ъ) Станчоул(ъ), пан(ъ) Бланкоул(ъ), пан(ъ) Гоѣнъ дворникъ(ъ), пан(ъ) Косте Дано-внч(ъ), пан(ъ) Тома Кнде, пан(ъ) Петръ Поннч(ъ), пан(ъ) Ялбоу, пан(ъ) Лазѣ Пнтнк(ъ), пан(ъ) Ходко Креѣноул(ъ), пан(ъ) Исана Немецкн, пан(ъ) Стецко, пан(ъ) Петрнкъ, пан(ъ) Боухтѣ, пан(ъ) Сакнш(ъ) спатаръ, пан(ъ) Юга внстіар-нк(ъ), пан(ъ) Пашко постелнк(ъ), пан(ъ) Негрнлъ чѣшнк(ъ), пан(ъ) Збарѣ с<тол>⁵нк(ъ), пан(ъ) Боуѣрѣнъ комнс(ъ) и ннн доснтъ шт(ъ) нашнх(ъ) бопръ молдавских(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

Я на болшею крѣпостъ томоу вѣселоу выше писаномоу, велѣли есмн нашемоу вѣрномоу паноу, Доброулоу логофетоу, писати и нашоу печатъ и печатъ бопръ нашнх(ъ) приѣхснн къ семоу лнстоу нашемоу.

Пнс(а) Стецко, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣт(о) 7500 ауг(оустъ)⁶ к̃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, credinciosul nostru pan, Bratul, fiul lui Procelnic, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni și nici asuprit, și a vindut ocina sa dreaptă, din uricul său drept, un sat, anume Unghiul, unde a fost jude Dumica, mai jos de Filfoe, pe Jijia, și două iezere care sînt între Prut și între Jijia și toate poienile cite au ascultat de demult de acest sat. Și a vindut acest sat Martei, panița panului Mihul Androinic⁴, pentru 190 de zloți tătărești. Și ridicîndu-se Marta, panița panului Mihul Androinic, a și plătit toți acești bani mai sus-scriși, 190 de zloți tătărești, în mîinile panului Bratul, fiul lui Procelnic, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd bunăvoia și tocmeala și plata deplină, și noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit Martei, panița panului Mihul Androinic, acest sat mai înainte-spus, anume Unghiul, unde a fost jude Dumica, pe Jijia, mai jos de Filfoe, și două iezere care sînt între Prut și între Jijia și toate poienile cite au ascultat de demult de acest sat. Toate acestea să-i fie, și de la noi, uric, cu tot venitul, ei și copiilor ei, și fraților ei, și nepoților, și

strănepoților, și răstrănepoților și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat și al iezereilor și al acestor poieni să fie din toate părțile după vechiul lor hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie însumi, domnia mea, Ștefan voievod, și boierii noștri: a fost pan Duma al lui Brae, și pan Manoilo, și pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goean vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Petru Ponici, pan Albu, pan Lazea Pitic, pan Hodco Crețeanul, pan Isaia de Neamț, pan Șteço, pan Petrică, pan Buhtea, pan Sachiş spătar, pan Iuga vistier, pan Pașco postelnic, pan Negrilă ceașnic, pan Zbiarea s<tol>⁵nic, pan Buoreanu comis și alți destui dintre boierii noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră și pecetile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Șteço, la Suceava, în anul 6970 <1462> august⁶ 20.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:> † S-au scris la condică ; <și două însemnări din secolul al XIX-lea:> Ștefan voievod, din leat 6970 <1462> avg(us)t 20. Pe sat Unghenii, pe Prut, cu doao ozere și cu toate poienile; <și:> Uric de la Ștefan vodă pe satul p<e P>⁵rut, cu dou bălți, ce este între Pr<ut>⁵ și între <Jijia> ...⁵

Bibl. publică „M. E. Salticov-Șcedrin” — Leningrad, Secția manuscrise, Fondul Societății iubitorilor scrierii vechi, F. 456. Orig., perg. (28,5 × 34 cm), pecete mică domnească (diam. = 2,5 cm), atirnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печатъкъ Стефанъа воєводамъ <+>, și șase peceti boierești, atirurate (șnururi de mătase albastră, din care se păstrează numai două), cinci pierdute și una păstrată (nr. 3, considerându-le de la stînga la dreapta), diam. = 2 cm, anepigrafică.

O trad., din 1801 mai 7, de Pavel Debrici, însoțea odinioară originalul (v. I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 53). O copie după această trad. (arătată însă ca datînd din 1807), la Bibl. Acad., CLXXXVI/157. O trad. incompletă (jumătate de act lipsă), din sec. XVIII, la Arh. St. București, Ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 3 — în toate piesele menționate, data de lună a doc. orig. este „aprilie”. O trad. grec., din 1812, cu data de lună citită corect, la Bibl. Acad., DCXLVIII/2. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/463.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, II, p. 381—383 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 51—53 (text slav, după o copie de I. Tanoviceanu, care observase însă posibilitatea lecturii *Уг*, în loc de *ан*, la numele lunii); *D. I. R.*, A, I, p. 317—318 (trad., după Bogdan).

¹ În loc de *не сѣмъ*(ъ).

² Mai jos: *Оуґнѣлаъ* (Unghiul).

³ Omis.

⁴ *на* corectat din *ар*, iar primul *н* din *н*.

⁵ Șters.

⁶ În textul editat de I. Bogdan, greșit: *ан(р)а(т)а*, lectură preluată și de trad. din *D. I. R.*, A, I; eroarea lui I. Tanoviceanu, ca și cea a lui Pavel Debrici (v. indicațiile arhivistice) a fost provocată de ligatura *а + у*, foarte clară, dealtfel, în textul original.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)с(по)дар Земли Молдавскон. Знаменїто чинимъ(ъ) не сѣмъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ(ъ), вѣсамъ(ъ) кто на н(ъ) оузрнтъ(ъ) или ег(о) оуслшнтъ(ъ) чтѣчи, вже бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)дство ми, нашимъ(ъ) бл(а)гимъ(ъ) пронзволенїемъ(ъ) и светлимъ(ъ) и чистимъ(ъ) сръ(ъ)дъ(ъ)-

ц<емъ>¹, и вт(ъ) въсѣм нашеа добраа волеа, и вт(ъ) Б(ог)а помощіа, іако да оутвердим(ъ) нашъ монастырь вт(ъ) Корочина Каменѣ, идеже ест(ъ) храмъ Оуспеніе пресв(а)тен Б(огороди)ци <н>² принодеки Ма<рїа, и г>¹де ест(ъ) архимандритъ³ молебъникъ наш(ъ), поп(ъ) <в>¹с<т>аф<іе>¹, даліи и потвердили есми томъ с(в)а)томъ монастырь села, оу нашего Земліи Молдавскон, на имѣ селом(ъ) и млином(ъ), <в>¹анкын млини(ъ)⁴ що ест(ъ) на Ъистърици⁵, и оу Завенжи нъци вт(ъ) <До>⁶мна, и Говолеше, <и> Фоурін⁷¹ и Басковци, и Брашеци, и Блѣгар<е>¹, и Мѣръцеї, и Дръма<неш>¹ін, на Кнеѣжди и Ъпрешане, тиж(е), на Кнеѣжди, и Ръндѣчешін⁸ и Торторешіи, два части — единому част(ъ), що вні коупили вт(ъ) К<озм>⁹и, с(ы)на Бѣлошева, за ѡе злати татарскых(ъ) —, и Кѣоучелешін, на Краковѣ, и сѣ млином(ъ), и Мѣндрешін, на Ъренкоу, и село Ра-спопа Шербыно¹⁰, и Ставчане, вѣа коутове, и с(ъ) млином(ъ) и сѣ ставом(ъ), и млины вт(ъ) Баковѣ, що вни всадили вт(ъ) пѣстныи, и пасника оу Фоурнд(ъ) за Геретом(ъ)¹¹ гдѣ, всадна(ъ) Мартіе³, и виноград(ъ) вт(ъ) сол(ъ) оу Баковѣ, вт(ъ) Дѣл(ъ) Солевъ, и Блѣсънѣшін, повише вт(ъ) Баковѣ, и сѣ жор-ствилом(ъ), и Лоукъчешін, на Со<лоноу>м(ъ) Таз<ловѣ>¹, и село на имѣ Хечане, и сѣ млины, на Геретѣ, що им(ъ) дал пан(ъ) Ходко Шѣворъ вт(ъ) своего ѡрка, за свою д(8)шѣ, и монастырь гдѣ ест(ъ) храм(ъ) <в>(а)т(о)го Б(о)гослова, и монастырь, и сѣ млином(ъ), вт(ъ) Бахлви, <и>² монастырь <вт(ъ) Бо>¹готни(ъ), и сѣ млином(ъ), и пасника Козна, вт(ъ) Боготни(ъ)³, <и>² Ботна, на Нѣстроу, и сѣ пасникою и сѣ Ъзером(ъ) Ъилін и сѣ ѡсими грѣлами, що из века прѣслухает(ъ) Ботнои, и млини(ъ) вт(ъ) оустие оу Кнеѣждѣ, под(ъ) Корочинном(ъ) Каменем(ъ), и пасника вт(ъ) Итъкил(ъ), и полною¹² под(ъ) Чахъ<лѣв>¹м(ъ), и пол<ны>¹ вт(ъ) Кнеѣждѣ.

Ї такоже, есми потвердили монастыроу наше<моу> оу си татаро<ѣ> и цигане, на имѣ татаром(ъ): <Илѣ>¹³ батаман(ъ) сѣ челѣдѣю си, Ънаніе и с(ъ) челѣдѣю си и с(ъ) оуноучатом(ъ) и пра<о>учатом<ѣ>¹м(ъ), и Шефан(ъ) Ротъ студѣніи сѣ челѣдѣю си, Рѣчканѣул(ъ) сѣ челѣд(ъ)ю си, синов(е)¹, синове Фимови: Козма и Роман(ъ), и с(ъ) своиміи дѣтми, Коша и с(ъ) челѣдѣю си, Тора и с(ъ) челѣдѣю си, Касап(ъ) и с(ъ) челѣдѣю си, Шѣток(ъ) и сѣ челѣдѣю си, Нѣкѣшѣул(ъ) и сѣ челѣдѣю си, Ъанча и с(ъ) челѣд(ъ)ю си и с(ъ) братіи<ами> своиміи¹¹⁴ а <и> сѣ чел<ѣ>¹дѣю си, Стека сѣ челѣдѣю си и сѣ своим(ъ) пасни-ком(ъ), Ълекса сѣ челѣдѣю си, Козма и сѣ братом(ъ), Пантѣ Чюрлики и сѣ челѣдѣю си, Торка, син(ъ) Криков(ъ), Циг(а)нка¹⁵ и сѣ челѣдѣю си, и оу си болгаре:¹⁶ и син(ъ) Ънчин(ъ), Шефѣул(ъ), а на имѣ, циганом(ъ): Трѣцѣ и сѣ челѣдѣю си, Некоулан сѣ челѣдѣю си, Косте, брат(ъ) его и сѣ челѣдѣю си, Чимѣрѣ и сѣ³ челѣдѣю си, Колманна и сѣ челѣдѣю си, Шофѣлтѣ и сѣ челѣд(ъ)ю си, Ъадика и сѣ челѣдѣю си, Тома ситарѣ и сѣ челѣдѣю си, Ънча¹⁷ и сѣ челѣдѣю си, Коурка, брат(ъ) его, и сѣ челѣдѣю си, Ънча и сѣ челѣдѣю си, Ъан(ъ) и сѣ <ч>¹лѣдѣю си.

Тое оу се вше писаннаа села, и млинове, и ставове, и жорствѣла, и пасники, и монастыреве, и взера, и грѣли, и татаре, и цигане да ест(ъ) монастыроу наше-моу вт(ъ) Корочина Камена, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), сѣ оу сѣм(ъ) доходом(ъ) непору<шена> николн<ѣ>же, на вѣки вѣчныа.

Ї хотарѣ тѣмъ сѣлам(ъ), и взерам(ъ), и грѣламъ, и пасникам(ъ) <да ес-т(ъ)>¹ по старому хотарю, кудѣ из века вживали.

Ї на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, вше писаннаго Стефана воеводи, <и>¹ вѣра вѣра наших(ъ): вѣра пан(а) Доуми Браевича, вѣра пана Манѣла, вѣра пана <Станч>чѣла, вѣра пасна² Ъланкула, вѣра пана Го<сана>¹ дворніка, вѣра пасна² Кости Да<новича>¹⁸, вѣра пана Томи Кын<ѣ>¹де, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Ълѣа, вѣра пана Лазн, вѣра <па>²на Ходка Крецевича, вѣра пан(а) Исана Немецка-го, вѣра пана Стецка Даманкуша, вѣра <пана> Петрика¹, вѣра <пана>¹ Ъвхти, вѣра пасна² Сакеша спатарѣ, вѣра пана Ю<гн>¹ вѣстѣарника, вѣра пана Пашка пос-

телинка, вѣра пана Негрила пахарника, вѣра пана Збіарн столника, <вѣра пана Ив-на комн>¹са н вѣра оуschn(ъ) бояр наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) н ма-лих(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)с(по)дарь нашень Земли Молдавс-кон, или вт(ъ) дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего <племени или пак кого>¹ Б(о-г)ъ избѣрет(ъ) г(о)с(по)дарем(ъ) бѣти оу нашень земли, оу Молдавскон, тот(ъ) що бѣ не порушил(ъ) нмѣ наше дѣніе н потвѣрженіе, але що <бѣ>¹ монастырени на-шемъ <вт(ъ) Корочина Камена>¹.

<И на бол>¹шее потвѣрженіе н трѣпостъ¹⁹ тому оу сему вше писанно-моу, велѣли есми нашему вѣрномъ болѣрному, жоупану Доброулоу лог(о)фе-тоу, <писати н нашоу>¹ печатъ привесити к сему листоу нашему.

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в лѣт(о) хсѣо, м(ѣ)с(а)ца сеп(тебрѣ), ѿ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Mol-dovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima luminată și curată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim mănăstirea noastră de la Piatra lui Crăciun, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu <și>² pururea fecioară Maria, și unde este arhimandrit rugătorul nostru, popa E<us>⁴ta<fie>¹, am dat și am întărit acestei sfinte mănăstiri satele, în țara noastră, Moldova, anume satele și morile: moara cea mare care <este pe Bist>¹rița⁵ și în³ Zdvijinții de la <Doa>⁶mna și Sobolești, <și Faurii>⁷,¹ și Vascăuți, și Brașeuți, și Bulgari, și Mărăței, și Dărmănești⁸, pe Chivejdi, și Opișani, de ase-menea pe Chivejdi, și Răidăcești⁸, și Tortorești, două părți — o parte pe care ei au cumpărat-o de la Co<zm>⁹a, fiul lui Bălog, pentru 75 de zloți tătarești —, și Căucelești, pe Cracău, și cu moară, și Mîndrești, pe Orbic, și satul lui Șerbu Rășpop¹⁰, și Stăuciani, amîndouă cuturile, și cu moară și cu iaz, și morile de la Bacău, pe care ei le-au întemeiat din pustiu, și prisaca de la Fundu, dincolo de Siret¹¹, unde a întemeiat Martie³, și via de la sare, la Bacău, în Dealul Sării, și Vilsănești, mai sus de Bacău, și cu dîrsta, și Lucă<cești, pe>¹ Tazlăul Sărat, și satul anume Heciani, și cu morile, pe Siret, pe care l-a dat lor pan Hodco Știber din uricul său, pentru sufletul său, și mănăstirea unde este hramul Sfîntul Bogoslov, și mănăstirea de la Bahlui, și cu moara, <și>² mănăstirea <de la B>¹ohotin, și cu moara, și prisaca Cozia, de la Bohotin, <și>² Botna, pe Nistru, și cu prisaca și cu Iezerul Alb și cu toate girlele, care din veac ascultă de Botna, și moara de la gura Chivejdiului, sub Piatra lui Crăciun, și prisaca de la Itchil, și poiana de sub Ceahlău, și poienile de la Chivejdi.

Și, de asemenea, am întărit mănăstirii noastre, <toți tătarii>¹ și țigani, tătarii anume: <Ilea>¹³ vătăman cu sălașul său, Ananie, și cu sălașul său și cu nepoții și strănepoții, Ștefan Gurărece cu sălașul său, Răicanul cu sălașul său, fiii ...,¹ fiii lui Fimu: Cozma și Roman, și cu copiii lor, Coșa și cu sălașul său, Tora și cu sălașul său, Casap și cu sălașul său, Petoc și cu sălașul său, Neacșul și cu sălașul său, Oancea și cu sălașul său și cu frații <săi>,...¹⁴ a cu sălașul său, Steca cu sălașul său și cu fiul său vitreg, Alexa cu sălașul său, Cozma și cu fratele, Pantea Ciurlica și cu sălașul său, Torca, fiul lui Criacu, Țiganca¹⁵ și cu sălașul său, și toți bulgarii: ...¹⁶ și fiul lui Oancea, Șteful, și țiganii anume: Trușea și cu sălașul său, Neculai și cu sălașul său, Coste, fra-tele lui, și cu sălașul său, Cimbrea și cu sălașul său, Comanna și cu sălașul său, Șofiltea și cu sălașul său, Badica și cu sălașul său, Toma sitarul și cu sălașul

său, Onța¹⁷ și cu sălașul său, Curca, fratele lui, și cu sălașul său, Chicea și cu sălașul său, Nan și cu sălașul său.

Toate aceste mai sus-scrise sate, și mori, și iazuri, și dirste, și prisăci, și mănăstiri, și iezere, și girle, și tătari și țigani să fie mănăstirii noastre de la Piatra lui Crăciun, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate și iezere și girle și prisăci <să fie>¹ după hotarul vechi, pe unde din veac au folosit.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, <și>¹ credința boierilor noștri: credința panului Duma a lui Brae, credința panului Manoil, credința panului <Stanc>¹ iul, credința panului Vlăicul, credința panului Go<ian>¹ vornic, credința panului Coste al lui Dan¹⁸, <credința panului Toma Cin>¹ de, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de la Neamț, credința panului Stețcu Dămăncuș, credința <panului Petrică>¹, credința <panului>¹ Buhtea, credința panului Sacheș spătar, credința panului Iu<ga>¹ vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă paharnic, credința panului Zbiarea stolnic, <credința panului Ion comi>¹s și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, sau din copiii noștri sau din <neamul>¹ nostru, <sau iarăși pe cine>¹ îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, ci să <fie>¹ mănăstirii noastre <de la Piatra lui Crăciun>¹.

<Iar pentru>¹ mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, jupan Dobru logofăt, <să scrie și>¹ să atirne pecetea <noastră>¹ la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6970 <1462>, luna septembrie, 15 zile.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX:> Ispisoc a domnului Ștefan v(oie)v(o)d prin cari dănuște mănăst(i)rii Bistriții satul Tătărași, ci este în ținut(u) Neamțului, lingă tîrgul Petrii, cu tot venitul.

Muzeul de istorie al R.S. România (preluat de la Muzeul literaturii române, cu inv. nr. 2 120/20). Orig., perg. (39,5×52,5 cm), foarte șters și ros la indoituri, pecete, atîrnată, deteriorată; din legendă se mai deslușește doar; <†Πε>ча ѿ Іω Γετφ<αν>... O foto. la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 66.

EDIȚII: Beza, *Urme românești*, p. 89 (facs. greu lizibil); Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 4 (trad. incompletă și fără dată de zi); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 270 (trad., după Mihailovici); *idem*, *Doc. Ștefan*, p. 10—14 (text slav, după foto., și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 320 (trad. incompletă) și p. 320—322 (trad. integrală), ambele după edițiile lui Costăchescu, considerate însă ca documente deosebite (v. și Șimanschi, *Autenticitatea și datarea*, p. 103).

¹ Șters.

² Omis.

³ Așa în text.

⁴ Nu este чюд, așa cum sugerează trad. din *D. I. R.*, A, I: „moara sa“.

⁵ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „pe riul Bistrița“.

⁶ 2 sau 3 litere ilizibile; întregit după M. Costăchescu. În trad. din *D. I. R.*, A, I, apare, greșit: „de la arie“ (ulterior, satul s-a numit, într-adevăr, Рѣк: v. *D. I. R.*, A, XVI, III, p. 68). Sfârșitul: мнѧ este însă sigur.

⁷ Satul apare în doc. din 1467 februarie 3 și nu putea, desigur, lipsi, nici în această întărire asupra tuturor proprietăților m-rii.

⁸ În doc. din 1467: Рѣдѧчеѣш (Rădăcești).

⁹ Întregire nesigură.

¹⁰ De la ѿ члѧо (și satul) pînă aici, literele au fost ulterior înătrite.

¹¹ În ediția lui M. Costăchescu: Крѣтолѣ, iar în trad. din *D.I.R.*, A, I: „Croton”. Eroarea a fost facilitată de grafia nesigură a literei inițiale. În general însă cuvântul este scris la fel cum apare și cu două rînduri mai jos: на Грѣтѣ (pe Siret).

¹² оо, lectură nesigură: M. Costăchescu a citit оу și он.

¹³ Întregit după M. Costăchescu; a doua literă pare să fi fost însă: з(v).

¹⁴ Un nume de cca 5—6 litere.

¹⁵ În edițiile anterioare greșit: Цинка (Ținca).

¹⁶ Ilizibile cca 15—16 litere.

¹⁷ În edițiile anterioare. greșit: Шока (Șoca).

¹⁸ Terminația -ица interpretată în trad. din *D. I. R.*, A, I ca dregătorie și tradusă: „vornic”.

¹⁹ În loc de крѣпостѣ.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мн, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавскон. Знаменіто чнчнымъ нс сѣм(ъ)>¹ лнстом(ъ) нашымъ, вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) оуѣрнт(ъ) нан его оуѣсншт(ъ) чтоуѣмъ², вже тот(ъ) нстынны слоуга наш(ъ) вѣрныи, пан(ъ) Симѣ Корча, слоужик(ъ)>¹ нам(ъ) право и врно. Тѣм(ъ) мн, видѣвши его правою и врною слоужбою до нас(ъ), жаловали есмы его всовѣтною нашею м(н)л(о)стію, далі и потвердани есми емоу, оу нашемъ земли, оу Молдавскон, село, его прѣдѣла втѣна, на нмѣ Корчеціи, на Козанчи. То е вше писанное село да ест(ъ) емоу, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ оусым(ъ) доходом(ъ), емоу и дѣтем(ъ) его, и братіям(ъ) его, и оуноучатом(ъ) его, и праоуноучатом(ъ) его, и працоуѣрѣтом(ъ) его, и оусемоу родоу его, кто ему боудет(ъ) нан ближнихъ, непорушенно нѣколиже, на вѣкы.

И хотаръ тому селу да ест(ъ) вт(ъ) оусых(ъ) сторон(ъ) <коуда>¹ нз века вжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, вше писанного Стефана воеводи, <н>³ вѣра боаръ наших(ъ): вѣра пана Д<оу>¹мы Браевнча, вѣра пана Станчиола, вѣра пана Бланкыла, вѣра пана Гоана дворніка, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томи Кинде, вѣра пана Петра Поніча, вѣра пана Яла, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крацевнча, вѣра пана Исаа, вѣра пана Степка Дамакочша>⁴, вѣра пана Боухти, вѣра пана Петріка, вѣра пана Гакеша спакта>⁴рѣ, вѣра пана Юга вистіарника, вѣра пана Пашка постѣаніка, вѣра пана Негрнла пахарніка, вѣра пана Зенари столника, вѣра пана Ивна комнса, и вѣра всых(ъ) боаръ наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашемъ животѣ, кто будет(ъ) г(о)с(по)д(а)рь нашемъ земли, наі вт(ъ) дѣтен наших(ъ) нан вт(ъ) нашего племене нан пак(ъ) кого Б(о)гъ нзберет(ъ) г(о)с(по)даремъ бни оу нашемъ земли, оу Молдавскон, тот(ъ) що <бн ему>¹ не порѣшил(ъ) наше дааніе, <але>¹ що бн ему оутвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуже есми ему дали за его вернью слоужбою.

И на болшемъ крѣпости тому всему вше писанному, велики есми пану Добрулу логофету писати и печат(ъ) нашу оу прѣвѣсти к сему листу нашемъ.

Пис(а) Тома, оу Гоучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то <с>ѣцѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(тебр)іе, нї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut <cu această>¹ carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Sima Corcea, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satul anume Corcești, pe Cozancea. Acest sat mai sus-scris să-i fie de la noi uric, cu tot

venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, <și>³ credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma Chinde, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia, credința panului Stețco Dămăncu<ș>⁴, credința panului Buțea, credința panului Petrică, credința panului Sacheș spă<ta>²r, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă paharnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri-moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească dania noastră, <ci>¹ să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobruț logofăt să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6970 <1462>, luna septembrie, 18.

<Pe verso, însemnări din secolul al XVIII-lea:> $\overline{\text{СУЦА}}^5$ сеп(т)ебрѣ) ѿ (6965 <1457>⁵ septembrie 18); Coroceni; <și:> Moșia Corcești.

Muzeul de istorie al R.S. România, Inv. nr. 9 200 (luat în custodie de la Arh. St. Suceava, Fond, M-rea Putna, I/4; Inv. vechi, al m-rii, nr. 1). Orig., perg. (21 × 33 cm), pecete atirnată, pierdută.

O trad. germ., de la sfîrșitul secolului al XVII-lea, ibidem, I/5 (Inv. vechi al m-rii, nr. 123). O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/465.

EDITII: Kozak, *Das Kloster Putna*, p. 4—5 (text slav și trad. germ., sub vâleatul greșit: 69<65> — 14<57>⁶), cu un facs. la sfîrșitul lucrării; Dan, *M-rea Putna*, p. 87 (rez. sub același vâleat greșit⁶); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 58—59 (text slav, cu precizări, privind data de an); *D. I. R.*, A, I, p. 322—323 (trad., după Bogdan).

¹ Șters.

² Așa în orig.

³ Omis.

⁴ Rupt.

⁵ Vâleatul greșit.

⁶ Luindu-se în considerație, probabil, însemnarea de pe verso.

Suret de pe ispisoc vechiu, pe sirbie, de la Ștefan v(oi)e vod, scris de Petri Ardanevic(i), în Suciav(a), din leat 6970 <1462> sept(embrie) 25.

Înștiințare facem prin această cartă noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi citindu-se, cui va fi trebuința a ști, pentru aciașă ade-vărată Annă, sora Simii log(o)f(ă)t(u)lui, că au venit înaintea domnii mele și

innaintea tuturor boerilor domnii mele și au pîrit pe vărul¹ său, pe Șandru Negrul, pentru un ispisoc ce l-au avut ia de la unchiul nostru, de la bătrînul Ștefan v(oi)e vod, pe doao saté, anume Socii și Dușeștii. Și s-au pîrit cît s-au pîrit, iar mai la urmă au mărturisit drept Șandru, denaintea domnii mele și denaintea tuturor boerilor domnii mele, precum că acel de mai sus-numit ispisoc a Annei, giupinesii a giupînului Bîrsanului, adevărat au fost în mina lui, dar l-au pierdut în Cetate Albă.

Deci, văzînd noi această driaptă mărturisirea lui, drept aceia și noi am dat de la noi și am întărit acelé de mai sus-numitele doao saté, Socii și Dușeștii, Annei, giupînesii giupînului Bîrsanului, ca să-i fie și de la noi uric și cu tot venit, și fiilor ei, și fraților, nepoților, strănepoților, prestrănepoților și la tot niamul ei cel mai de aproape, și cu toate hotărările sale cele vechi, p(ă)n unde s-au apucat din veac. Însă nime să nu mai poată nici a pîri, nici a mai dobîndi nici cu un felu de ispisoc, nici odinioară, în vécii vécilor, ci, dup(ă) cum scriem mai sus, să fie a Annei, nestrămutată în vécii.

Precum spre aceasta este credința a mai sus-numitei domnii mele, Ștefan v(oi)e vod, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldovei, a mari și mici.

Și spre mai mare tăria tuturor acestor de mai sus-scrise, poroncit-am credincios boeriului nostru Dobrul log(o)f(ă)t să scrie și, cătră adevărată cartea noastră această, pecetea noastră să lege.

De pe sîrbie pe limba moldoveniasc(ă) am tălmăcit, la anul 1805 avg(u)st 7, polc(ovnic) Pavel Debrici ot Mitr(opolie).

Bibl. Acad., CCXLVII/1. Traducere.

Altă trad., din 1718 decembrie 8, de Axinte Uricariul, cu unele lacune, ibidem, LXXIX/148.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 60—61 (trad. lui Axinte Uricariul); Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502*, p. 56—57 (trad. lui Pavel Debrici); *D.I.R.*, A, I, p. 323 (trad., după D. P. Bogdan).

¹ În trad. lui Axinte Uricariul: „semenție“.

† М(н)л(о)стню б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чн>1нмъ знаменнто нс сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на н(ъ) възрнт(ъ) <д>1ан бо его чтвчн2 вслышнт(ъ), вже тот(ъ) истиннын наш(ъ) савга, пан(ъ) Петръ Глодѣнл(ъ), жаловалн ессмн>1 его всвеною нашею м(н)л(о)стню и далн и потвѣрднан есман ему, в нашн землн, в Молдавскон, его правню штннн, село на имѣ Глодѣнн, на Телѣжнн, повыше шт(ъ) Мурга. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) шт(ъ) нас(ъ) врнк(ъ), съ въсѣмъ доходомъ, ему и дѣтемъ его, и братнам(ъ) его, и внучатом(ъ) его, и правнучатомъ его, [чн>1 пр<ав>1нучатомъ его], и пращврѣтомъ его, и въсему роду его, кто вудет(ъ) на блжннн, да ест(ъ) ему непорвшенно нколноже, на вѣки.

Ѳ хотаръ томъ селу да ест(ъ) шт(ъ) вснх(ъ) сторон(ъ) по старому хотару, кудѣ нз вѣка вжнвалн.

Ѳ на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства мн, вше писаннаго Стефана воеводы, и вѣра нашег(о) мнтрополчн>3та, кн<р>1 Тев<к>1тнста, и вѣра бояр наших(ъ): <вѣр>4а пана <Дѣмы Брае>4внча, вѣр<а> пана Ма>4носна, в>4ѣр<а> пан>4а Станчула, вѣра пана Бланкѣла пар<ка>4лаба, вѣра пана Гогана дворннка, вѣра пана Костн Дановнча, вѣра пана Томн К<ы>1ндн, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Ѳл-

ба, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крецовича, <вѣ>⁵ра па<н>⁵а Исаа Немец-каго, вѣра пана Стеца Дѣмѣкнша, вѣра пана Петронка, вѣра пана <Б>⁵вѣхти, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы вистнарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негри<ла>³ чашинка, вѣра пана Зенари столника, вѣра <пана Ї>¹вна комнса и вѣра вѣх(ѣ) боар нашнх(ѣ) молдавскнх(ѣ), великнх(ѣ) и малнх(ѣ).

И по нашем(ѣ) животѣ, кто вѣдет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнх(ѣ) земан, вт(ѣ) дѣтен нашнх(ѣ) нан вт(ѣ) нашего племекне на>и пак(ѣ) вѣд(ѣ) кто и кого Б(о)г(ѣ) изберет(ѣ) быти г(о)сп(о)д(а)ремѣ в нашнх(ѣ) земан, в Молдавскон, тот(ѣ) що бы емв не порушил(ѣ) нашего даанна, але що бы емв потверѣдил(ѣ) и вкрѣпил(ѣ), зануж(ѣ) есмн емв даан и потвердилн за его правн и вѣрнню служев.

И на болшню крѣпост(ѣ) томв вѣсемв више писанномв, велѣли есмн нашекмв>¹ вѣрномв панв, Добрнмв лог(о)фетв, писати и нашнх(ѣ) печат(ѣ) завѣстити к семв лнств нашемв.

Пис(а) Исаа, в Гучевѣ, в(ѣ) л(ѣ)то <ѡ>¹ѡ, м(ѣ)с(ѣ)ца <к>¹торѣа, ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră, pan Petru Glodeanul, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satul anume Glodeni, pe Telejna, mai sus de Murgu. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, [și strănepoților lui], și răstrănepoților lui și întregului său neam cine va fi cel mai apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chi(r)<¹ Teo(c)<¹tist, și credința boierilor noștri: credința panului <Duma>⁴ al lui <Brae>⁴, credința <panului Ma>⁴no<il>⁴, credința <pan>⁴ului Stanciul, credința panului Vlaicul pir<că>⁴lab, credința panului Goian vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma C(i)<¹nde, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Ștefco Dămacuș, credința panului Petrică, credința panului ⁵uhtea, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negri<lă>³ ceașnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința <panului I>¹on comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși oricine și pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Suceava, în anul 6970 <1462>, luna octombrie, 5.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Iar Sandul și Mih<ail>¹ sînt dintru un bătrîn.....¹ Gligoraș.

Bibl. Acad., MDLXXV/1. Orig., perg. (19 × 40 cm), partea îndoită lipsă, pecete atîrnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/466.

¹ Șters.

² ч, făcut ca *v*, aici ca și deseori în continuare.

³ Omis.

⁴ Rupt și șters.

⁵ Rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавскон. Знаменїто чиным(ъ)¹ нс сѣмъ лнстом(ъ)² нашым(ъ), вѣсам(ъ) кто на н(ъ) вѣрнт(ъ) нан его вслншт(ъ) чтоу чн, вже тот(ъ) нстыннын нашъ вѣрнын боарнн(ъ), пан(ъ) Петр(ъ) Чортнын, слоужнал(ъ) нам(ъ)² право н врно. Тѣмъ мн, вндѣвшн ег(о) правню н врнню слоужбоу д<о>³ нас(ъ), жаловалн есми ег(о) всобною нашею м(н)л(о)стїю, далн н потверднлн есми ему, *v* нашн землн, *v* Молдавскон, села, ег(о) права штннн, на нмѣ Сѣмешн, на оустн Тазловѣ, що шн(ъ) коупнл(ъ) шт(ъ) Тнмпъшора, за р̃ златын, н четвртню част(ъ) шт(ъ) Филїпешн, на Ѡктvз⁴, н Сакълншешн, на самоум(ъ) оустн Тазловѣ. Тое оусе вше пнсанна села да ест(ъ) емоу, шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ оушм(ъ) доходом(ъ), ему н детем(ъ) его, н братїамъ ег(о), н оуноучатомъ ег(о), н правноучатомъ ег(о), н працюрѣтомъ ег(о), н оусему родоу ег(о), кто ему боудет(ъ) нан блнжнн, непорвшанно нїколнже, на вѣкы.

¶ Хотаръ тѣмъ селам(ъ) шт(ъ) всых(ъ) сторонъ да ест(ъ) по старому хотарю, коуда из века вжнвалн.

¶ На то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, вше пнсаннаго Стефана воеводн, вѣра боар(ъ)² нашых(ъ): вѣра пана Думы Браевнча, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчула, вѣра пана Бланкула, вѣра пана Гопапа дворнїка, вѣра пана Костн Дановнча, вѣра пана Томн Гнде, вѣра пана Петра Понїча, вѣра пана Я<л>³ба, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крецевнча, вѣра пана Исана Немецкаго, вѣра пана Стецка Дамакунша, вѣра пана Петрнка, вѣра пана Бѣхт<н>⁵, вѣра пана Сакеша спатарѣ, вѣра пана Югн встнарнїка, вѣра пана Пашка постелнїка, вѣра пана Негрнла пахарннка, вѣра <пана>⁶ Збїар<н> столннка. вѣра пана Їw<на>⁶на <ко>⁷мнса н вѣра вснх(ъ) боаръ нашнх(ъ) молдавскых(ъ), велнкых(ъ) н малых(ъ).

¶ По нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)с(по)дарь нашн Земли <Мол>-давскон, нли шт(ъ) дѣтен нашых(ъ) нан шт(ъ) нашего племени нан пак(ъ) кого Б(о)гъ нзберет(ъ) г(о)с(по)дарем(ъ) бнтн *v* нашн землн, *v* Молдавскон, тот(ъ) що бн ему не порвшналъ наше даанїе, але що бн ему оутверднл(ъ) н вкрѣпнл(ъ), зануже есмы ему далн н потверднлн за его правню н врнню слоужбоу.

¶ На болшее потвержденїе н крѣпостъ томоу всему вше пнсанному, велѣлн есми нашему вѣрному боарнну, пану Доброулу логофету, пнсати н печат(ъ) нашъ прикештн к сему лнсту нашему.

Пнс(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣто ̅x̅̅c̅̅o̅⁸ вк(товерїе) ̅s̅.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru credincios, pan Petru Negrea⁹, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzind slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satele anume: Dzemestii, la gura Tazlăului, pe care el l-a cumpărat de la Timpășor, pentru

вѣрныи бо²тарни(ъ), пан(ъ) Никоръ Срѣбескѣл(ъ), слѣжил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣмъ ми, видѣвши его правую и вѣрную службу до² нас(ъ), жаловали есмы его всеюною нашею м(н)л(о)стію, дали и подтвердили есми ему, в <наш>ен земли, в Молдавскон, села ег(о), праваи штинна, на имѣ селам(ъ) <шо>² на Ребричѣ: где бнл(ъ) дворъ Дѣмн Чоръного, <и, по>внше, где бнли грекове Чоръного Дѣмн, и, повнше, Дръжещн, и Борнсецн, и Цнѣбъ²нещн, и Мунчен, где бнл(ъ) город(ъ) Думн Чоръного, и где бнл(ъ) Мошш(ъ) Философъ, на Ребричн, шо кѣпнл(ъ) Никодръ шт(ъ)>² Илкы, дочкы Попшнн, и шт(ъ) сннн Мошшова, шт(ъ) Данчюла и шт(ъ) Марушка, за $\frac{1}{2}$ злат<и>². То е все [внше писаннаа села да ест(ъ) ему, шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ всем(ъ) доходом(ъ), ему и дѣтем(ъ) его, и братіам(ъ) ег(о), н² внучатомъ ег(о), и правнучатомъ ег(о), и пашурѣтомъ ег(о) и всему роду ег(о), кто <е>²му бѣдет(ъ) нан ближнн, непоршанно николнже, на вѣкы.

И хотаръ тѣм(ъ)¹ селам(ъ) да ест(ъ) по старому хотарю, куда нз века шжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)спо)дства, внше писаннаго Стефана <ко>²-еводн, вѣра боярѣ нашых(ъ): вѣра пана Думн Браевнча, вѣра пана Монола, вѣра пана Станчюла, в<ѣр>²а пана Бланкула, вѣра пана Гоана дворнїка, вѣра пана Кости Дановнча, вѣра³ пана Т<о>²ма Гнде⁴, вѣра пана Петра Понїча, вѣра пана Илба, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крещевнча, вѣра пана Исаїа Немецкаго, вѣра пана Стецка Даманкуша, вѣра пана Петри<и>²ка, вѣра пана Бухти, вѣра пана Сакъша спатарѣ, вѣра пана Югн внстнарѣнїка, вѣра пана Пашка п<ос>²телинка, вѣра пана Негрнла пахарнїка, вѣра пана Зенарн столинка, вѣра пана Ивна комнса и вѣра⁵ <сы>х(ъ) бояр(ъ)¹ наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кт<о> б²вѣдет(ъ) г(о)сп(о)дарѣ нашн Землн Молдавскон, нн шт(ъ) дѣтѣ²и наших(ъ) нн шт(ъ) нашег(о) племени <нн>² бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)дарем(ъ) бнти в нашн землн, в Молдавскон, тот(ъ) шо бн ему не порушнл(ъ) наш<е> даанн²е, але шо бн ему оутверднл(ъ) и вкрѣпнл(ъ), за²нуже есмы ему дали за его правую и вер²ншю службу.

И на болшее потврѣженїе и крѣпост(ъ) тому оусему внше писанному, велѣн есмы² нашему вѣрному боярнну, пану Добрулу <лого>²фетву, пнсати и печат(ъ) наш<и>² п<рн>вес<и>²нти к сему лнству нашему.

Пнс(а) Тома, оу Соучакѣ, в(ъ) лѣт(о) $\overline{x\dot{s}i\dot{c}o}$ шк(товрїе) \overline{n} .

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru, pan Nicolar Sirbescul, ne-a slujit drept și credincios. Deci noi, văzind slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, satele lui, ocina dreaptă, anume satele <care>² sînt pe Rebricea: unde a fost curtea lui Duma Negru, <și>², mai sus, unde au fost grecii lui Duma Negru, și, mai sus, Drăgești, și Borisești, și Ț<ibă>²nești, și Muncei, unde a fost cetatea lui Duma Negru, și unde a fost Moişă Filosofu, pe Rebricea, pe care l-a cumpărat Nicolar de la)² Ilca, fiica lui Popşa, și de la fiii lui Moişă, de la Danciul și de la Maruşca, pentru 60 de zloți. Toate aceste sate mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, <și>² nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veçi.

Iar hotarul acestor sate să fie pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan <vo>²ievod, credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului T<o>²ma Ghinde⁴, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Stețco Dămăncuș, credința panului Petr<i>²că, credința panului Buhtea, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco p<os>²telnic, credința panului Negrilă paharnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru <sau>² pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească <dania>² noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă <și>² credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul <logo> ²făt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6970 <1462> octombrie 8.

Bibl. Acad., Fotografii, II/4. Foto. după orig., perg. (23 × 45 cm), pecete atirnată, stricată; actul se păstrează în Arh. Secției din Leningrad a Inst. de ist. al Acad. de Științe a U.R.S.S., colecția 226, op. 2, nr. 1, împreună cu o trad., din 1810, de Pavel Debrîț.

Altă foto., ibidem, XXVIII/3, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”—Iași, Fotografii, II/468.

EDIȚII: Срезневский, *Отчетъ—1893*, p. 64—65 (text slav, cu văleatul socotit în stilul de 1 septembrie și cu greșeli de lectură); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 64—65 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 325—326 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

¹ În orig., după ultima consoană, paieroc.

² Șters.

³ Corectat din *вєра*.

⁴ Pentru *Кинде* (Chinde).

⁵ Așa în text.

† М(н)л(о)стню в(о)жѣю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито нс(ъ) сѣм(ъ) лнстомъ нашим(ъ), вѣмъ кто на н(ъ) вѣзрит(ъ) али бо его чтвч(н) вслышит(ъ), вже тот(ъ) истиннын наш(ъ) вѣрны слуга, пан(ъ) Лацко, внук(ъ) пана Петра Понича, прінде пред(ъ) нами и пред(ъ) всими нашими болѣре, великими и малыми, и жаловал(ъ) нам(ъ) и свндчил(ъ), съ своимн межнаши, аже прѣвнана що была великаго пана Дръгоа и тестѣ его, пана Ромашка, вт(ъ) днда нашего, стараго Ялѣѣандра воеводы, на нх(ъ) втннын, на села Дръгоещи, и на², и на Лукъчещи, и на Ботеши и на Къкъчанин, а таа привлна была в руках(ъ) пана Корута и вн(ъ) нх(ъ) сказнл(ъ) и загвнл(ъ).

Ино мы есмн всмотрнли с нашими паны и жаловали есмн пана Лацка всобною нашею мнолостн<ю>³ и дали и потверднли есмн ему, в нашн земли, в Молдавскон, праваа втннна жены его, дочки пана Ромашка, вше писанна села: Дръгоещи, н.....⁴, и Лукъчещи, и Ботеши и Къкъчанин, да сѣт(ъ) вт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ), съ вѣсѣмъ дохodom(ъ), нм(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ), и внучатом(ъ) нх(ъ) и

правнучатом(ь) нх(ь), н пращнрѣтом(ь) нх(ь) н въсему роду нх(ь), кто будет(ь) нан блнжны, да ест(ь) нм(ь) непорвненно нн[нн]колнже, на вѣкн.

И хотаръ тѣм(ь) селом(ь) да ест(ь) съ вснх(ь) сторон(ь) по старому хотару, кудѣ нз века <вжнв>⁵ блн.

И такожде, есмн поставлнн завезку ѿ рублн <чнста>⁶го серебра, варе колн н ѿ которнх(ь) д(ь)нех(ь) н часоух(ь) <бы хотѣлн варе? к>⁶то тѣгати нлн зпомннати на пана Лѣцка блн бо на его жену за таа села внше пнсанна н на сее⁸ <прнвн-лї>⁶е, тот(ь) нам(ь) заплатнт(ь) внше пнсанннью завезку, ѿ рублн серебра, але да не нмают(ь) ннкто, на вѣкн, добывати на сее⁸ прївнлне нн съ вдным(ь) свонм(ь) прнвнлнем(ь).

И на то ест(ь) вѣра г(оспо)дства мн, внше пнсаннаго Стефана боеводи, н вѣра нашего мнтрополнта, кнр Тевктнста, н вѣра болр нашнх(ь): вѣра пана Думн Брлевнча, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкула паркалаба, вѣра пана Голна дворннка, вѣра пана Костн Дановнча, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Ябѣа, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крецовнча, вѣра пана Исаѣ Немецкаго, вѣра пана Стецка Дѣмѣкнша, вѣра пана Петрн-ка, вѣра пана Бвхтн, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы внстнарннка, вѣра пана Пашка постѣлннка, вѣра пана Негрнла чашннка, вѣра пана Зберн столннка, вѣра пана Ивна комнса н вѣра всѣх(ь) болѣр нашнх(ь) молдавскнх(ь), велннкнх(ь) н малнх(ь).

И по нашем(ь) жнвоте, кто будет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашнх(ь) землн, вт(ь) дѣтн нашнх(ь) нлн вт(ь) нашего племене нлн пак(ь) вуд(ь) кто н кого Ы(ог)ъ нзберет(ь) бытн г(о)сп(о)д(а)ръ <рем(ь) нашн>⁵ Землн Молдавскон, тот(ь) цю бы нм(ь)⁹ не порвннл(ь) нашег(о) даанна н запнсу, але цю бы ему потвѣрднл(ь) н вкрѣпнл(ь), зануж(е) есмн ему далн н потвѣрднлн за его правѣ⁸ н вѣрнню служев.

И на болшнню крѣпость тому въсему внше пнсанному, велѣлн есмн нашему вѣрному пану, Добрулу логофету, пнсати н нашѣ печат завеснтн н к(ь) ему лнсту нашему.

Пнс(а) Исаѣа, в(ь) Гвчавѣ, в(ь) лѣто хѣцѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца дек(еврїа), ѿ д(е)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Lațco, nepotul panului Petru Ponici, a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, și ni s-a jeluït și a mărturisit, cu megieșii săi, că privilegiile pe care le-a avut marele pan Drăgoi și socrul său¹⁰, pan Romașco, de la bunicul nostru, bătrînul Alexandru voievod, pe ocinile lor, pe satul Drăgoești, și pe ...², și pe Lucăcești, și pe Botești și pe Căcăciani, acele privilegii au fost în mîinile panului Corui și el le-a stricat și le-a pierdut.

Deci, noi am socotit cu panii noștri și l-am miluit pe pan Lațco cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina dreaptă a soției lui, fiica panului Romașco, satele mai sus-scrise: Drăgoești, și ...⁴, și Lucăcești, și Botești și Căcăciani, să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile după vechiul hotar, [pe unde au folosit din veac.

Și, de asemenea, am pus zavescă 100 de ruble de argint curat, ca oricînd, în orice zile și ceasuri, <s-ar încumeta>⁶ cineva să pomenească sau să pirască pe pan Lațco sau pe soția lui pentru aceste sate mai sus-scrise și pentru acest <privilegiu>⁶, acela să ne plătească mai sus-scrisa zavescă, 100 de ruble de argint,

însă nimeni, în veci, să nu aibă a dobîndi împotriva acestui privilegiu cu nici un alt privilegiu al său.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Teoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul pîrcălab, credința panului Goian vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma Cînde, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Ștefco Dămăcuș, credința panului Petrică, credința panului Buhtea, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Zberea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării <noastre>⁵, Moldova, acela să nu-i clintească înscrisul și dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Suceava, în anul 6970 <1462>, luna decembrie, 3 zile.

Bibl. Acad., LXXXV/46. Orig., perg. (42,5 × 39,5 cm), rupt în două, pecete atirnată, pierdută.

Un rez., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, numai cu data de an, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 569. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/469.

EDIȚII: Mazereanu, *Cond. Voroneț*, p. 45 (rez., cu data de zi: 13;) Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 66—69 (text slav și trad. *contextului*); *D. I. R.*, A, I, p. 326—328 (trad.).

¹ Aici, ca și deseori în continuare, 4 făcut ca v.

² Tăncușă; numele satului se compune din 9—10 litere.

³ Omis.

⁴ Tăncușă scoasă cu numele aceluiași sat.

⁵ Șters.

⁶ Rupt și șters.

⁷ Sau sv1(4).

⁸ Așa în orig.

⁹ Mai jos: см8.

¹⁰ Adică, al panului Lațco.

„...hrisoave pre acel loc, care ar fi din a stînga Prutului, punînd înainte și hotărîrea domnului Scarlat Calimah voievod cuprinsă în hrisovul din 1819 april 28, ce face pe Vitoltești osebit hotar, în care se arată și un ispisoc din 6971 <1463>, de la domnul Ștefan voievod, întăritor unui Petre Viltoteanul¹ pe Vitoltești, lîngă Băsești“.

După Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 156. Rez., într-un extras „din hrisovul lui I. Sandu Șturza voievod, din 1824 iunie 22, în pricina dintre Ioniță Anton Ciolpan, ce țin de Viltotești, și între stolnic Ieremia Giuscă, stăpîn în Cîrpești“, după *Ms. Surete*, XIX, p. 145.

¹ Așa în textul editat.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ¹ Земли Молдавскон. Знаменито чинным(ъ) нс сѣм(ъ) листомъ нашимъ, въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) оуэрнт(ъ) нан его селашнт(ъ) чтоучн, колиж(е) того комоу потребизна боудет(ъ), вже прінде пред(ъ) нами н прѣд(ъ) оуспми нашими бояре, великими н малими, старими н молодыми, наш(ъ) вѣрным боярним(ъ), пан(ъ) Щцел(ъ), н съ своею дочкою, Кръстіною, по своен доброн волн н неким(ъ) непонсждѣ²-ным, н даан шт(ъ) своег(о) правого оурика н штчинс³ едино село, на имѣ Мотншещін, на верхъ Корода, н повнше, гдѣ сѣ зовет(ъ) Селнше Татоулово, на тоу-
<мже>⁴ хотарѣ, на верх(ъ) Корода, н единюу полѣноу шт(ъ) дѣл(ъ), що ест(ъ) оу доу<б>⁴р<о>⁴в<ѣ>⁴ шт(ъ) Девкіацин, братаніюу своемуу, панюу Херманюу.

И оу томлѣ⁵, пак(ъ) оустал(ъ) пан(ъ) Херман(ъ), по свон доброн волн н никым(ъ) непоноужен(ъ), пред(ъ) нами н прѣд(ъ) оуспми нашими бояре, н про-дал(ъ) тоѣ внше писанное село н селнше н полѣноу, що емоу дал(ъ) оушко ег(о), пан(ъ) Щцел(ъ), н дочка его, Кр(ъ)стнна, на имѣ селоу Мотншещін, на верхъ Корода, повнш(е) двора Чернатова, н Селнше Татоулово, тнж(е) на верхъ Корода, на тоумже хотарѣ, н едѣноу⁶ полѣноу шт(ъ) дѣл(ъ), що ест(ъ) оу доубровѣ шт(ъ) Девкіацин, нашему вѣрномюу боярнюу, панюу Шефюлоу Чернатескоулоу, за ѡе златн татарскнх(ъ), оусе за готовін пннѣзн. И заплатил(ъ) пан(ъ) Шефю-л(ъ) Чернат(ъ)⁷ оусе готовими пннѣзн оу рукы панюу Херманюу, пред(ъ) нами н пред(ъ) оуспми нашими бояре.

Ино ми, вндѣвшн нх(ъ) доброую волоу н едѣннанне н заплатоу, оусе гото-выми пннѣзн, а ми такоже есмн дали н потвердили нашему вѣрномюу боярню<оу>², панюу Шефюлоу Чернатоу⁷, тоѣ внше писанное село, Мотншещін, на верхъ Корода, н Селнше Татлово, тнж(е) на верхъ Корода, на тоумже хотарѣ, н <едѣноу полѣ>⁴ноу <шт(ъ) дѣл(ъ)>¹ що ест(ъ) 8 доубровѣ шт(ъ) Девкіацин, да ест(ъ) емоу оурик(ъ), съ оуспм доход<ом>(ъ)>², емоу н детем(ъ) его, н братіам(ъ) его, н оушнчатом(ъ) его, н праоуноучатом(ъ) <его, н працоурѣтом(ъ) е>⁴го н оусемоу родоу ег(о), кто емоу боудет(ъ) нан блнжнн, непороу<шенно>² николнже, на вѣкы вѣчнѣа.

И хотарѣ² томоу <селн н селншн н полѣнн шт(ъ) оуспх(ъ) сторон(ъ) да ест(ъ) по>² старом 8 хотарю, коуда нз вѣка вѣчного шжнвали.

И на <то ест(ъ) велн>⁴кам марторна нашего г(оспо)дства, внше писаннаго Стефана в<оеводн, н бояр(ъ) наших(ъ): пан(ъ) Доума Браевнч(ъ)>⁸⁴, пан(ъ) Маноил(ъ), пан(ъ) Станчул(ъ), пан(ъ) Бланкоул(ъ), пан(ъ) Гоанъ дворник(ъ), пан(ъ) Косте Даноенч(ъ), пан(ъ) Тома Кннде, пан(ъ) Петнр⁹ Поннч(ъ), пан(ъ) Ялѣ¹⁰, пан(ъ) Шан<дро>², пан(ъ) Лазл, пан(ъ) <Ходко Кре>¹¹цевнч(ъ), пан(ъ) Исана Немецскн, пан(ъ) Стецко Даманкоуш(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ), пан(ъ) Боухте, пан(ъ) Сакеш(ъ) спатар(ъ)¹², пан(ъ) Юга внстнарник(ъ), пан(ъ) Пашко постелннк(ъ), пан(ъ) <Негрна>¹¹ пахарник(ъ), пан(ъ) Зенарѣ столннк(ъ), пан(ъ) Ивн(ъ) комнс(ъ) н ннын оуспн нашн бояре, великын н малін, що прн том(ъ) бнли .

И на болшее потврѣженіе н крѣ<пос>¹¹тъ тому оусему внше писанному, велѣли есмн нашему вѣрному боярнюу, панюу Доброулоу лог(о)фетоу, писати н печат(ъ) нашоу привесити к сему листу нашему н печатн бояр(ъ)¹² наших(ъ).

Пнс(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣто х<ста> ап(о)лаіе) ѿі.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, bătrîni și tineri, boierul nostru credincios, pan Oțel, și cu fiica sa, Cirstina, de bună-voia lor și nesiliți de nimeni, și au dat din uricul și din ocina lor dreaptă un sat, anume Motișești, la obîrșia Corodului, și mai sus, unde se chiamă Selișteea lui Tatul, în același hotar, la obîrșia Corodului, și o poiană de la deal, care este în dumbrava de la Deochiați, nepotului lor de frate, pan Herman.

Și întru aceea, iarăși s-a ridicat pan Herman, de bunăvoia lui și nesilit de nimeni, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, și a vindut acest sat mai sus-scris, selișteea și poiana, pe care i le-a dat unchiul său, pan Oțel, și fiica sa, Cirstina, anume satul Motișești, la obîrșia Corodului, mai sus de curtea lui Cernat, și Selișteea lui Tatul, tot la obîrșia Corodului, în același hotar, și o poiană de la deal, care este în dumbrava de la Deochiați, credinciosului nostru boier, pan Șteful Cernătescul, pentru 75 de zloți tătărești, totul pe bani gata. Și a plătit pan Șteful Cernat⁷ totul cu bani gata în miinile panului Herman, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și înțelegere și plată, totul cu bani gata, și noi de asemenea am dat și am întărit credinciosului nostru boier, pan Șteful Cernat⁷, acest sat mai sus-scris, Motișești, la obîrșia Corodului, și Selișteea lui Tatul, tot la obîrșia Corodului, în același hotar, și <o poia>⁴nă <de la deal>¹, care este în dumbrava de la Deochiați, să-i fie uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților <lui, și răstră-nepoților>⁴ lui, și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui <sat și al seliștii și al poienii să fie din toate părțile după>⁴ vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la <aceasta este>⁴ marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, <și a boierilor noștri: pan Duma al lui Brae>⁸ pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Petru Ponici, pan Albu¹⁰, pan Șan<dro>², pan Lazea, pan <Hodco>¹¹ al lui <Cre>¹¹tu, pan Isaia de Neamț, pan Stețco Dămăncuș, pan Petrică, pan Buhte, pan Săcheș spătar, pan Iuga vistier, pan Pașco postelnic, pan <Negrilă>¹¹ paharnic, pan Zbiarea stolnic, pan Ion comis și toți ceilalți boieri ai noștri, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărie și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și pecetea boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6971 <1463> aprilie 15.

Arh. St. București, M-rea Adam, III/1. Orig., perg. (32 × 43 cm), rupt și șters la indoituri, pecete domnească și șase peceti boierești, atîrnate, pierdute.

Două foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 67, și la Inst. de ist. și arh. A. D. Xenopol — Iași, Fotografii, II/470.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 73—74 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 328—329 (trad.).

¹ Omis.

² Șters.

³ Aici, ca și, deseori, în continuare, 4 făcut ca v.

⁴ Șters și rupt.

⁵ Așa în orig.

⁶ Mai sus, *сѣнноу*.

⁷ Mai sus, *Чернатескоу* (Cernătescul).

⁸ După mărimea spațiului șters și rupt, ca și după formularul întrebuițat de diacul Toma în această perioadă (vezi doc. nr. 112 și 121), statul domnesc începea, fără nici o îndoială, cu numele lui Duma al lui Brae.

⁹ În loc de *Петри*?

¹⁰ În textul editat de I. Bogdan, ca și în trad. din *D. I. R.*, A, I, după „Albu“ urmează, superfluu, „спатар“.

¹¹ Rupt.

¹² În orig., după *ρ*, paieroc.

116

1463 (6971) aprilie 18.

Un ispisoc a domnului Stefan v(oie)vod, din let 6971 <1463> apr(ilie) 18, prin care dăruiești m(ănă)st(irii) Pobrata moșia Lieștii, din ținut(u) Sucev[v]ii.

Arh. St. Iași, DCCCXXXVI/24, f. 1 v. Rez., într-un „jurnal“ al judecătoriei ținutului Suceava, din 1841 noiembrie 4, privind o pricină de hotar între Costache Bosie, proprietarul moșiei Sirețelu, și M-rea Probota, proprietara moșiilor Liești și Prisaca.

117

1463 (6971) iulie 13, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дар Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ нс сѣм листом(ъ) нашимъ, вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрнт(ъ)² или его вслншт(ъ) чтоучи, вже даем(ъ) и потврѣждаем(ъ) с(вѣ)т(о)му монастырю нашему вт(ъ) Немца, надеж(е) ест(ъ) храм(ъ) С(вѣ)таго Бѣзнесеіа г(оспо)да нашего, І(св)св Хр(н)ста, оувес(ъ) хотаръ³ монастырев(ъ) що ест(ъ) оу Загорнон, али по старому хотарю, що нз давна прнслухает(ъ) вт(ъ) Немецкаго монастырѣ, также и вт(ъ) сека на перед(ъ) да прнслоухает(ъ) ввес(ъ) тот(ъ) хотаръ нашег(о) монастырѣ вт(ъ) Немца, али н сѣ грѣлали н с полѣни, везде по старому хотарю, що ест(ъ) монастырскіи хотаръ.

І також(е), варе кто имет(ъ) брати вт(ъ) нас(ъ) десѣтнну вт(ъ) вчел(ъ), а тоти наши десѣтници що би не имали брати десѣтнну вт(ъ) вчел(ъ) вт(ъ) монастырских(ъ) паснках(ъ), хотѣ половни грош(ъ), и що би не имали жадного дна до хотарѣ монастырскаго, или до паснки, или вуд(ъ) к чему вт(ъ) ма-настирское, ни сами десѣтници а ни пак(ъ) их(ъ) слуги, варе ктон(ъ)⁴ вудет(ъ), заноуж(е) тоту десѣтнну есми ввешчѣлі и дали с(вѣ)тому монастырю.

І тиж(е), сотирѣ али бо его слуги, а ні ни(ъ) никто вт(ъ) наших(ъ) воар или вт(ъ) наших(ъ) слоуги, ала ни жадна душа, да не имает(ъ) жадного прнмѣсв до монастырских(ъ) паснках(ъ) и до грѣли и до полѣни и до всего хотарѣ вт(ъ) Загорна. Ёлико ест(ъ) старіи хотаръ та слухает(ъ) нашего монастырѣ вт(ъ) Нѣмца⁵.

І кто сѣ покуснт(ъ) черес(ъ) сес(ъ) листъ н⁶аш(ъ) да имет(ъ) сѣ в-мѣшатн, вуд(ъ) оу чем(ъ), оу монастырев(ъ) хотаръ вт(ъ) Загорна, тот(ъ) ест(ъ) противник(ъ) наш(ъ) и нашему листу и взнрт(ъ) над(ъ) собою нашу казнѣ.

Тое все вше писаное да ест(ъ) непорушено.

І на болше крѣпост(ъ) велѣли есми нашему вѣрному пану, Доброуловн логофету, писати⁶ и нашу печат(ъ) завѣснті к сему листу нашему.

Пис(а) оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) х҃҃҃҃҃҃҃ юл(іе) г҃҃҃҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că dăm și întărim sfintei noastre mănăstiri de la Neamț, unde este hramul Sfinta Înălțare a domnului nostru, Iisus Hristos,

tot hotarul mănăstirii care este la Zagorna, însă după hotarul vechi, care ascultă de demult de mănăstirea Neamț, tot așa să asculte și de acum înainte întreg acest hotar de mănăstirea noastră de la Neamț, însă și cu girlele și cu poienele, pretutindeni după hotarul vechi, care este hotarul mănăstirii.

Și, de asemenea, oricine va lua pentru noi desetina din albine, acești desetnici ai noștri să nu ia desetina din albine de la prisăcile mănăstirii, fie chiar o jumătate de groș, și să nu aibă nici o treabă în hotarul mănăstirii, sau la prisăci, sau cu orice este al mănăstirii, nici desetnicii înșiși, și iarăși nici slugile lor, oricine ar fi acela, pentru că am făgăduit și am dat această desetină sfintei mănăstiri.

Și, de asemenea, sotirea⁷ sau slugile lui, și nici altcineva din boierii noștri sau din slugile noastre, și nici un suflăt, să nu aibă nici un amestec la prisăcile mănăstirii și la girle și la poieni și la întreg hotarul de la Zagorna. Cît este hotarul vechi, acesta să asculte de mănăstirea noastră de la Neamț⁵.

Iar cine se va încumeta să se amestece peste această carte a noastră, în orice, în hotarul de la Zagorna al mănăstirii, acela este potrivnicul nostru și al cărții noastre și va vedea asupra sa pedeapsa noastră.

Toate acestea mai sus-scrise să fie neclintite.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

S-a scris la Suceava, în anul 6971 <1463> iulie 13.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Ștefan v(oi)e vod, din leat 6971 <1463> iulie 13, întăritură pe Zagorna, cu tot hotarul vechi, și altele.

Bibl. Acad., MDCXLV/13. Orig., perg. (24 × 42,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O trad., din 1812 martie 28, încredințată de Veniamin mitropolit și de Ioan arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul, ibidem, MDCXLV/14, și o copie, cu caractere rusești, din 1838 iulie 27, ibidem, MDCXLV/15. Altă copie cu caractere rusești și o trad., din 1814 septembrie 10, adevărită de Silvestru arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul și, în 1815 ianuarie 16, de Departamentul Pricinilor Străine, la Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 22. O copie slavă, de Victor Grigorovici, la Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin“, secția manuscrise, nr. 1733, filă nenumărată. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, 11/471.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 516 (facs.); Crețulescu, *Doc. Neamț* (a), p. 345—346 (trad. veche); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 75—77 (text slav, după o copie a lui V. Grigorovici, și trad. din 1814); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 45—46 (text slav, după orig., și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 329—330 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² ѣ, scris distinct peste o.

³ х, scris peste и.

⁴ În loc de кро он(ъ).

⁵ Șters.

⁶ т și и final în ligatură.

⁷ În trad. din *D. I. R.*, A, I, interpretat: „cel ce ia suta“.

Uric de la Ștefan vodă cel Bun, din vălet 6972 <1464> [pen]¹, întăritură Manii Mogoșescului pe sat pe Mo<go>²șești, di pe Vilna, [de la ținutul³ Vasluiului]⁴.

Bibl. Acad., DCCLXXVII/1.

Rez., într-un perilipsis de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

¹ De la un „pentru”, anulat ulterior de rezumator.

² Omis.

³ Așa în rez.

⁴ Probabil adaosul rezumatorului.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, господар(ъ) Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс сѣм(ъ)¹ нашим(ъ) листом(ъ), въ сѣм(ъ)¹ кто на нѣ сзрѣт(ъ)² или его чтоучи³ оуслышит(ъ), вже тот(ъ) истинный слоуга наш(ъ) вѣрный, панъ Лоука, с(ы)нъ пана Петра логофета, слоужил(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ)¹ ми, видѣвше его правон н вѣрнон слоужбоу до нас(ъ), жаловали есми его всобною нашею м(н)л(о)стію н дали н подтвердили есми емоу, оу насен земли, оу Молдавскон, вчинюу жонѣ его, Мареноу, половина село⁴ вт(ъ) Топоровци, цю вна коупила нс Михнею за свон пинѣзи; а дроугуюу половинюу село вт(ъ) Топоровци, панюу Лѣцѣ за его правон н вѣрнон слоужбѣ. Тоѣ въсе вше писанное да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) срикъ, емоу, н дѣтем(ъ) его, н оуничатом(ъ) его, н прѣишчатом(ъ) его, н працюрѣтом(ъ) его н въсемоу родоу его, кто бѣдет(ъ) нан ближний, да ест(ъ) непорѣшенно николже, на вѣки вѣчннѣ.

† Хотаръ томоу селоу да ест(ъ) по старомѣ хотароу, коуда из вѣка вжибали.

† На то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писаннаго, ми, Стефана воеводи, н вѣра възлюбленнаго ми с(ы)на, Ілѣяндра, н вѣра бояр(ъ)¹ наших(ъ): вѣра пана Доумн Браекнча, вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчоула, вѣра пана Бланкоула, вѣра <пана>⁵ Гоiana Хотинскаго, вѣра пана Краснѣша дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра <пана>⁵ Томѣ Кинде, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Ілбоула, вѣра пана Лазн⁶ Пнтика, вѣра пана Ходка Крецевича⁷, вѣра пана Исаи Немецкаго, вѣра пана Степка Домокоуша, вѣра пана Кости Ёриша, вѣра пана Петрика, вѣра пана Радѣла Писка, вѣра пана Боухти⁸, вѣра пана Сакнша спатарѣ, вѣра пана Юси вистѣрника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Зибѣрѣ⁹ столника, вѣра пана Боушрѣна комнса н вѣра въсѣх(ъ) бояр(ъ)¹ наших(ъ), вѣселих(ъ) н >¹⁰ малых(ъ)¹¹.

† По нашем(ъ) животѣ, кто боудет г(о)сп(о)д(а)р(ъ)¹ насен земли, вт(ъ) дѣти наших(ъ) <или>¹² вт(ъ) нашего племенни нан пак(ъ) бѣд(ъ) кто, кого Б(о)г(ъ) избере(тъ) господарем(ъ) вти оу насен земли, ѿ Молдавскон, тот(ъ)¹³ бы емѣ не порѣшил(ъ) нашего даданіа, али цю бы емѣ оутвердил(ъ) н оукрѣпил(ъ), занѣже есми дали емѣ за его правон н вѣрною слоужбоу.

† На боушюу крѣпост(ъ) н поствѣржденіе томѣ въсемоу вше писанномоу, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Доброулѣ логофетѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнѣсѣти к сѣмѣ нашемѣ листѣ.

† Пис(а) Ткоутоул(ъ), оу Соучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то x̄sc̄oē, м(ѣ)с(ѣ)ца ап(ри)ліа), кн̄.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Luca, fiul panului Petru logofăt, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit lui, în țara noastră, în

Moldova, ocina soției lui, Marena, jumătate de sat¹⁴ din Toporăuți, pe care ea a cumpărat-o, împreună cu Mihnea, pe banii săi; iar cealaltă jumătate de sat din Toporăuți <să fie>¹⁵ panului Luca pentru dreapta și credincioasa lui slujbă. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam cine va fi cel mai apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri; credința papului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința <panului>⁵ Goian de Hotin, credința panului Crasneș vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința <panului>⁵ Toma Chinde, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea Pitic, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Stețco Domocus, credința panului Costea Oriș, credința panului Petrică, credința panului Radul Pisc, credința panului Buhtea, credința panului Sachiș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Zbearea stolnic, credința panului Buorean comis și credința tuturor boierilor noștri <mari și>¹⁰ mici¹¹.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri <sau>¹² din neamul nostru sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta și pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră¹⁶ la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6972 <1464>, luna aprilie, 28.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVII-lea:> † 617 село Топоровци, 8 колостъ Черньоуци, в(ъ) лѣто 7480. († Pentru satul Toporăuți, în ținutul Cernăuți, în anul 6972 <1464>).

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 142. Orig., perg. (27,5 × 40,5 cm), pecete atârnată, deteriorată, snur de mătase vișinie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 168 r.-v. Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/82 și 472.

EDIȚII: Wickenhauser, *Bochotin*, p. 66—67 (trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 78—79 (rez. al editorului după Wickenhauser); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 59—61 (text slav și trad.); D. I. R., A, I, p. 331 — 332 (trad.).

¹ În orig., după ultima consoană, paieroc.

² De la început și pînă aici, întărit ulterior cu altă cerneală.

³ Al doilea ч, făcut aici, precum și deseori în continuare, ca v.

⁴ În textul editat de M. Costăchescu, după село urmează un що superfluu.

⁵ Omis.

⁶ În textul editat de M. Costăchescu, greșit: Лачи, cu nota: „Sic!”.

⁷ ч, scris peste и.

⁸ În textul editat de M. Costăchescu, greșit: Похѣти.

⁹ Primul ѣ, făcut ca ѡ.

¹⁰ Șters și rupt.

¹¹ În textul editat de M. Costăchescu, greșit: молдавскѣхъ (moldoveni).

¹² Rupt.

¹³ În textul editat de M. Costăchescu urmează *ѡо*, cuvînt inexistent în orig. și nefolosît încă în formular de diacul Tăutul (vezi doc. nr. 127 și 165).

¹⁴ În trad. lui M. Costăchescu: „Jumătate de sat ce-i din Toporăuți“, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „sătuc“ (v. și nota 4).

¹⁵ Subînțeles în textul slavon.

¹⁶ În trad. din *D. I. R.*, A, I, omis.

¹⁷ Sau *за*.

† М(н)л(о)стнѣю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)даръ Землн Молдавскон. Чинимъ¹ знаменито не сѣмъ лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣмъ кто на н(ъ) възрнт(ъ) дн бо ег(о) чтвч(н) вс<лншн>²т(ъ), <колн>² тог(о) комв бвдет(ъ) потре<бнзн>², ѡже прїнде пред(ъ) намн н прѣд(ъ) нашнмн болѣре, <вѣ>²-лнхнмн н малнмн, наш(ъ) слуга Журжа.....³, <по своен>² добр<он>² волн, не кнм(ъ) непонужен(ъ), а продад(ъ) свою правнѣю ѡтчинѣ, село на нмѣ Г<ъ>²жещн, на Иланѣ, за н златых(ъ), слугам(ъ) нашнм(ъ),.....⁴ н Игнатѣ н Иванѣ. <Н запл>²атнл емѣ все сполна, готовымн пннѣзмн, прѣд(ъ) намн н пред(ъ) нашнмн болѣре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) добрѣю волю, токмеж(ъ) н доб<рѣю>² платѣ², а мн такожде есмн далн н подтверднлн тое прѣдъ реченное село, Гъженїн⁵, на Иланѣ, слугам(ъ) нашнм(ъ).....³ н Иванѣ н Игнатѣ, да ест(ъ) нм(ъ)>⁶ ѡт(ъ) нас(ъ) врнкъ, съ всѣ<м(ъ)>⁶ дохodomъ, нм(ъ) н дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, н в<нвчатом(ъ)>, ѣ правнвчатом(ъ), н прашнврѣтом(ъ) нх(ъ), н вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто бвдет(ъ) <нан>² блнжнн, да ест(ъ) нмѣ непорвшенно ннколнже, на вѣк<ы>².

Ѣ хотар(ъ) томѣ селѣ да ест(ъ) старым(ъ) хотарем(ъ), с верхѣ, блнж(е) до ставѣ Банкова, <а з>² долѣ, до п(е)нѣ, кѣда хотарнл(ъ) пан(ъ) Крѣстѣ Чорного съ Плот<вном(ъ)>⁷.

Ѣ на то ест(ъ) велнка мартѣрна, сам(ъ) г(о)спод<ство> мн, вѣше пнсанное <Стефан(ъ) воевода, н мнтрополнт(ъ) наш(ъ) кѣр>⁸. Тѣмкнст(ъ), н нашнм(ъ) болѣре: пан(ъ) Дѣма <Бравенч(ъ)>², пан(ъ) Ман<онло>, пан(ъ) Станчюл(ъ)>², пан(ъ) <Бланкул(ъ)>, пан(ъ) Голн(ъ) Хотннскн, пан(ъ) Краснш(ъ) дворннк(ъ)>⁸, пан(ъ) Костѣ Дановенч(ъ), пан(ъ) Тома <Кынде>, пан(ъ) Петрѣ>² Поннч(ъ), пан(ъ) <Ѣлѣ>²⁹ пан(ъ) Петрн<къ> Икнмовенч(ъ)>¹⁰¹¹ вѣлнхнх(ъ) н малнх(ъ), <ѡо прн том(ъ) былн>².

<Ѣ на болшѣю крѣпостѣ томѣ вѣсемѣ вѣше пнсанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ>⁸, добрѣмѣ лог(о)фетѣ, пнсатн н нашѣ печатѣ завѣснтн <н печатѣ болярѣ нашнх(ъ)>² к семѣ лнствѣ нашемѣ.

<Пнс(а) Ис>²дѣ, н Баслѣн, в(ъ) лѣто *хсѡѡѣ*, м(ѣ)с(ѣ)ца юн(їа) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, <cınd>² aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, mari și mici, sluga noastră, pan Giurgiu...³, de bunăvoia <sa>², nesilit de nimeni, și a vîndut ocina sa dreaptă, satul anume G<ă>²gești, pe Ialan, pentru 50 de zloți, slugilor noastre, ...⁴ și Ignat și Ion. <Și>² i-au plătit totul deplin, cu bani gata, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie, tocmeală și bună <plată>², și noi, de asemenea, am dat și am întărit acest sat mai înainte - spus, Găgenii⁵, pe Ialan, slugilor noastre, ...⁴ și Ion și Ignat, ca să <le>⁶ fie de la noi uric,

cu tot venitul, lor și copiilor lor deopotrivă, și nepoților, și strănepoților, și răstrănepoților lor, și întregului lor neam, cine va fi <cel>² mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechile hotare, din sus, până aproape de iazul lui Bancu, <iar din>² vale, până la buturugă, pe unde au hotărnicit pan Cirstea Negru cu Plot<un>⁷.

Iar la aceasta este mare mărturie însumi domnia mea, mai sus-scrisul <Ștefan voievod, și mitropolitul nostru, chir>⁸ Teoctist, și boierii noștri: pan Duma <al lui Brae>², pan Man<oilo, pan Stanciul>², pan <Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasneș vornic>⁸, pan Coste al lui Dan, pan Toma <Cinde, pan Petru>² Ponici, pan <Albu>²...⁹, pan Petri <că al lui Iachim>¹⁰...¹¹, mari și mici, <care au fost la aceasta>².

«Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrite, am poruncit credinciosului nostru pan»⁸, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră, «și pecetile boierilor noștri»² la această carte a noastră.

〈A scris Isa〉²ia, la Vaslui, în anul 6972 〈1464〉, luna iunie, 5.

⟨Pe verso, însemnare ulterioară:⟩ ГѢ҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃ (Găgești).

Arh. St. București, Episc. Huși, XXXVIII/1. Orig., perg. (30 × 40 cm), șters și rupt, pecete domnească atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută, și patru peceti boierești, atirimate (șnururi de mătase albastră, din care se păstrează doar unul), pierdute.

Mai multe foto., la Arh. St. Iași, DCCXVII/45 și MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 68, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/473.

EDITII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 79 (rez. al editorului, însoțit de cîteva extrase din orig.); *D.I.R.*, A, I, p. 332—333 (trad.).

¹ 4 făcut peste tot ca r.

2 Sters.

³ Șters un nume de cca 5—6 litere.

⁴ Sters un nume de cca 6—7 litere.

⁵ Aşa în orig.; mai sus, Гăжѣци (Găgeşti).

⁶ Omis.

⁷ În extrasele lui I. Bogdan și în trad. *D. I. R.*, A, I, greșit: сѧ глота (cu gloatele). Vezi și doc. de întărire din 1518 martie 24 (Costăchescu, *Doc. Ștefăniță*, p. 44—46).

⁸ Șters și rupt.

⁹ Șfârșitul rîndului al zecelea, șters, iar două treimi din rîndul următor șterse și rupte.

¹⁰ Rupt.

¹¹ Sfirşitul rindului al unsprezecelea, şters, iar două treimi din rîndul următor, şterse şi rupte.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(х) воевода, господар(х) Земли Молдавскон. Знаменито чиным(х) не сѣмь листомъ нашымъ, вѣсѣмъ кто на н(х) ѡзрит(х) или его ѡслишйт(х) чтвчи, колиже того кому потребизна будет(х), вже прїдоша, пред(х) нами и прѣд(х) ѡсми нашими бояре, великими и малими, старими и молодими, Муша, панїн пана Пентелеа, тешча Петра Ѡцелескул¹, съ своею дочкою, Черною, панын Петра Ѡцела, и свидчили не(х) своими межашин, добрыми людн², аже привила що имали шт(х) наших(х) предков(х)³, шт(х) ѡнка нашего, Иліа воеводи и Стефана воеводи, колї шин были в нх(х) добрым(х) и в ласкавым(х) мирѹ, на села Пынтелеешын, на Ѡзерн, а тоє привиліє више писаниых(х) предков(х) наших(х) изгинули шт(х) руку Крѣстини, с(ы)на Пентелееа и

панен его, Мѹшн, колн Крѣстѣ с конѣ впаль н змерьл(ь) безъ ѿзнка н в прнвнліе нам(ь), в нашѣ правнѹ втчинѹ, не мог(ь) повнстн гдѣ ест(ь)⁴.

Ино мн, видѣвшы свидѣтельство наших(ь) бояр(ь)³ а нх(ь) правнх(ь) мѣжишы, ажѣ тотѣ нх(ь) прнвнлна, вт(ь) наших(ь) предков(ь)³, що нмалн на тоѣ село, на Пантелеещын⁵, в ѿзвѣтѣ(ь) згннвлн как(ь) внн свѣдѣтельствуют(ь), а мн, такоже, по нх(ь) правон свѣдѣтельствы, такоже далн н потверднлн есмн тоѣ внше писанное село, Пантелеещы, на Ѽзерн, зрнк(ь) да ест(ь), съ зснм(ь) доходо- <мъ>⁶, Мѹшн жены пана Пантелеа, н зетѹ ен, Петру Ѽцелескулу, н дѣщерн ен, Черны, н детем(ь) нх(ь), н внучатомъ нх(ь), н правнучатом(ь) нх(ь), н правнрѣ- том(ь) нх(ь) н всемѹ родѹ нх(ь), кто нм(ь) бѹдет(ь) нан блнжны, але вт(ь) тоѣ частн¹ к<о>²мѣ ест(ь) втчинна.

И такоже, нѣкто, николн на вѣкы, ннкторнм(ь) прнвнлнем(ь), да не може- т(ь) добыватн на снѣ наше прнвнліе, занѹже нх(ь) <с>⁸тараа прнвнлна нзъгн<нѹ>⁹лн колн Крѣстѣ змерьл(ь), бо блнлн в его рѹках(ь), ѿко н внше ншѣм(ь).

И хотарь томѹ селѹ вт(ь) вснх(ь) сторон(ь) да ест(ь) по старомѹ хотарю, кѹда нз века внчногѹ вжнвалн.

И на то ест(ь) велнкаа н праваа марторын нашего г(о)спо)дства, внше писан- наго Стефана боеводн, н мнтрополнта нашего, кѹр Тевктнста, н бояр(ь)³ на- шых(ь): пан(ь) Дума Браевнч(ь), пан(ь) Манонл(ь), пан(ь) Станчюл(ь), пан(ь) Блан- кул(ь), пан(ь) Гомлн(ь) Хотннскын, пан(ь) Краснѣш(ь) дворннк(ь), пан(ь) Костѣ Дановнч(ь), пан(ь) Тома Кындѣ, пан(ь) Петру Поннч(ь), пан(ь) Ялѣь, пан(ь) Лазл, пан(ь) Ходко Крѣевнч(ь), пан(ь) Исая Немецскын, пан(ь) Стецко Даманкуш(ь), пан(ь) Костѣ Ѽрнш(ь), пан(ь) Радѹл(ь) Пнскѣ, пан(ь) Ивн(ь) Бѹчѹм(ь), пан(ь) Сакеш(ь) спатар(ь)³, пан(ь) Юга внстнар(ь)ннк(ь)¹⁰, пан(ь) Пашко постелннк(ь), пан(ь) Негрнлѣ пахарннк(ь), пан(ь) Збнарѣ столннк(ь), пан(ь) Ивн(ь) комнс(ь) н ннын всн нашн бояре, велнцн н малн, що прі том(ь) блнлн.

И на болшее потвѣржденіе, велѣлн есмь панѹ Добрулу логофетѹ писатн н нашѹ печат(ь) прнвеснтн к семѹ лнстѹ нашемѹ.

Пнс(а) Тома, в Баслѹн, в(ъ) лѣт(о) хѣцѣ юн(іе) дѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, bătrâni și tineri, Mușa, panița panului Pentelei, soacra lui Petru Țeșlescul, cu fiica sa, Cerna, panița lui¹¹ Petru Țel, și au mărturisit cu megieșii lor, oameni buni, că privilegiul pe care l-au avut de la înaintașii noștri, de la unchii noștri, Ilie voievod, și Ștefan voievod, cind ei au fost în bună și binevoitoare pace, pentru satul Pinteleești, la Iezer¹², acel privilegiu al înaintașilor noștri mai sus-scriși s-a pierdut din minile lui Cîrstea, fiul lui Pantelei și a paniței lui, Mușa, cind Cîrstea a căzut de pe cal și a murit fără grai și despre privilegiul nostru, al ocinei noastre drepte, nu a putut spune unde este⁴.

Deci, noi, văzînd mărturia boierilor noștri și a megieșilor lor drepti, că acest privilegiu al lor, de la înaintașii noștri, pe care l-au avut pentru acest sat, Panteleești⁵, la Iezer, așa l-au pierdut cum mărturisesc ei, și noi, de asemenea, după mărturiile lor drepte, de asemenea am dat și am întărit acest sat mai sus-scris, Panteliești⁶, la Iezer, să le fie uric cu tot venitul, Mușei, soția panului Pan- telei, și ginerelui ei, Petru Țeșlescul, și fiicei ei, Cerna, și copiilor lor, și nepoți- lor lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, însă pentru acea parte a cui este ocina.

Și, de asemenea, nimeni, niciodată în veci, cu nici un fel de privilegiu, să nu poată câștiga peste acest privilegiu al nostru, pentru că privilegiul lor vechi s-a pierdut când a murit Cîrstea și a fost în minile lui, cum scriem și mai sus.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din vecii vecilor.

Iar la aceasta este marea și dreapta mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a mitropolitului nostru, chir Teoctist, și a boierilor noștri: pan Duma al lui Brae, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasneș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Petru Ponici, pan Albu, pan Lazea, pan Hodco al lui Crețu, pan Isaia de Neamț, pan Stețco Dămăncuș, pan Coste Oriș, pan Radul Pisc, pan Ion Bucium, pan Sacheș spătar, pan Iuga vistier, pan Pașco postelnic, pan Negrilă paharnic, pan Zbiarea stolnic, pan Ion comis și toți ceilalți boieri ai noștri, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărire, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Vaslui, în anul 6972 <1464> iunie 11.

<Pe verso, însemnare ulterioară:> Pinteleestii.

Arh. St. București, Episc. Huși, XXXIV/1. Orig., perg. (29,5 X 38,5 cm), pecete domnească, atirnată (șnur de mătase roșie), și șase peceti boierești, atirnite (șnururi de mătase albastră), toate pierdute.

Mai multe foto., la Arh. St. Iași, DCCXVII/46 și MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 69, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol — Iași, Fotografii, II/474.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 517 (facs.); Melchisedek, *Chronica Hușilor (Appendice)*, p. 8—13 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 80—81 (text slav și corecturi ale trad. lui Melchisedek); *D. I. R.*, A, I, p. 333—334 (trad.).

¹ ч făcut aici, precum și, deseori, în continuare, ca s.

² н. făcut din е.

³ În orig.; după ultima consoană, paieroc.

⁴ De la кон (cînd) pînă aici, text redat în vorbirea directă.

⁵ Mai sus: Пынтелестии (Pinteleestii).

⁶ Omis, din cauza lui м din cuvîntul posterior.

⁷ ч, făcut ca v.

⁸ Șters.

⁹ Omis.

¹⁰ În orig.: вистнар'ник(ь); v. și mai sus: вмерь(ь).

¹¹ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „a panului ...“, subînțelegîndu-se, deci: „fiica panului ...“!

¹² În trad. din *D. I. R.*, A, I: „la Bălți“.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan W(oe)w(oda)¹ <Hospodar des moldauischen Landes. Tun kund durch diesen unsern Brief allen, die in solchen sehen oder ihn lesen hören>² und insofern dies jemandem zu wissen erforsderlich sein wird, wienach vor all³ unseren moldauischen Bojaren, den grossen und kleinen, den alten und den jungen, gekommen sein unser Diener Mandră, mit seinem Weibe und seinen Schwägerinen, Woinag's³ Töchtern, und gegen H(er)r Misio wegen eines Dorfes namens Tirnawka gerechtet habe. Und hiebei hat Misê behauptet, das ihm dieses Dorf sein Ohm, Băra, aus

seinem guten Willen, mit seinem sonstigen Vermögen, auf den Todesfall gegeben habe.

Und sie haben auf das heftigste gerechtet, und viel Wortstreit war unter ihnen, wobei Misê auch eine Schrift Beras vorgebracht hat, dass ihm Bera dieses Dorf auf den Todesfall gegeben habe.

Wir aber mit unseren Bojaren haben ihnen den Spruch nach dem Landesgefesse gemacht, dass Miso wegen dieses Dorfes mit dem Pfaffen Chanko, dem H(er)r Stan Babić, H(er)r Grosa Koabinć und H(er)r Todor Anshanul schwöre. Nach diesem für Miso gegebenen Spruch, hat er mit all diesen Eidesleuten wegen dieses Dorfes geschworen und es nach allem Recht und Gefess gewonnen, Mandră aber verloren.

Da wir, nun seinen Eid gesehen, haben wir, unserem Diener Misê dieses vorbenannte Dorf, Tîrnowka gleichfalls gegeben und bestätigt, auf dass es ihm von uns eine Handveste sei <mit allen Einkünften ihm, seinen Kindern, seinen Brüdern, seinen Enkeln, seinen Urenkeln und seinen Ururenkeln und seinen ganzen Geschlechte, der aus all ihrem Geschlechte der nächste sein wird>⁴ für immer in Ewigkeit.

Und der Hotar soll nach dem alten Hotar sein, wo [er von jeher bestanden.

Und hierauf ist das Zeugnis uns(erer) H(err)sch(af)t selbst des obgeschriebenen Stefan W(oe)w(oda), und unseres Metropolitens, H(er)r Teoktist, und H(er)r Wenascho⁵, H(er)r Duma Braewić, H(er)r Manoil, H(er)r Stanćul, H(er)r Wlaikul, H(er)r Gojan von Hotin, H(er)r Krasnisch Hofrichter, H(er)r Koste Danowić, H(er)r Toma Kinde, H(er)r Peter Ponoću, H(er)r Albul, H(er)r Lasar, H(er)r Chodki Krezewić, H(er)r Isaia von Nemz, H(er)r Stezko Domakusch, H(er)r Peter Simowić, H(er)r Buchtê, H(er)r Iakisch Schwertträger, H(er)r Iuga Schassmeister, H(er)r Negril Mundschänks, H(er)r Paschko Kämmerers, H(er)r Sbiarê Truchsessens, H(er)r Buorên Marstallers und all unserer anderen Bojaren, der grossen und der kleinen, die dabei waren.

Und zu mehrerer Bekräftigung all des Obgeschriebenen haben wir unserm getreun H(er)r Dobrul den Kanzler befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unsern Briefe.

Geschrieben hat's Roman zu Soćewa, im J(ahre) 6972 <1464> des Mon(ats) Aug(ust) 13.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se și dacă aceasta li va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, bătrini și tineri, sluga noastră Mindre, cu soția lui și cu cumnatele lui, fiicele lui Voineag, și s-au pîrit împotriva panului Misea pentru un sat, anume Tîrnauca. Iar la aceasta Misea a spus că acest sat i l-a dat unchiul său, Bera, de bunăvoia lui, împreună cu celelalte averi ale sale, la moartea lui. Și s-au pîrit ce s-au pîrit, și între ei au fost multe vorbe, la care Misea a adus și un înscris al lui Bera, că i-a dat Bera acest sat, la moartea lui.

Noi, însă, cu boierii noștri i-am făcut lege după legea țării, ca să jure Misea pentru acest sat, împreună cu popa Hanco, cu pan Stan Babici, pan Groza Coabinci⁶ și pan Tador Anșanul⁷. După ce am dat această lege pentru Misea, el a jurat cu toți acești jurători pentru acest sat și i-a cîștigat cu tot dreptul și cu toată legea, iar Mindrea a pierdut.

Iar noi, dacă am văzut jurământul, noi, de asemenea, am dat și am întărit slugii noastre, Misea, acest sat mai sus-numit, Tirnauca, pentru ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui, copiilor lui, fraților lui, nepoților lui, strănepoților lui, răstrănepoților lui și întregului său neam, care îi va fi cel mai apropiat, pentru totdeauna, în veci.

Iar hotarul să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

Iar la aceasta este mărturia domniei noastre însăși, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a mitropolitului nostru, chir⁸ Teoctist, și <a boierilor noștri>⁵: pan Duma al lui Brae, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasniș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Petru Ponoceu⁹, pan Albul, pan Lazar¹⁰, pan Hodco al lui Crețu, pan Isaia de la Neamț, pan Stețco Domacuş, pan Petru al lui Sima¹¹, pan Buhtea, pan Iachiș¹² spătar, pan Iuga vistier, pan Negrilă ceașnic, pan Pașco postelnic, pan Zbiarea stolnic, pan Buorean comis și a tuturor celorlalți boieri ai noștri, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6972 <1464>, luna august, 13.

După Wickenhauser, *Homor*, p. 175—177. Trad. germ. după orig., perg., pecete domnească și șase peceți boierești atirnite.

ALTE EDIȚII: Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 153 (nr. IX, rez.); Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 13 a, în Dan, *M-rea Putna*, p. 174 (rez., cu luna greșită: februarie); Iorga, *St. și doc.*, v, p. 394 (rez., după o trad. germ., din 1782, care se afla în Arh. Tabulei provinciale din Cernăuți); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 82 (rez. al editorului după trad. lui Wickenhauser); *D. I. R.*, A, I, p. 334—335 (trad. rom., după aceeași trad. a lui Wickenhauser).

¹ În trad. lui Wickenhauser urmează litera „M“, reprezentînd prescurtarea formulei la care se face, în continuare, trimiterea.

² În aceeași trad.: „[w(ie) b(ei) II^{ten}, III^{ten}]“, adică doc. din 1429 (6937) februarie 5 (v. *D. I. R.*, A, I, nr. 83) și doc. din 1430 (6938) februarie 21 (*ibidem*, nr. 97).

³ Așa în trad.

⁴ În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b(ei) II^{ten}, IV^{ten}]“, în doc. de la nr. II formula este însă mai restrînsă decît în cel de la nr. IV, după care s-a făcut și întregirea noastră.

⁵ „H(er)r Wenascho“, greșit, întrucît în textul slavon era, desigur: *БОЖЕРОЕ НАШИ* (boierii noștri). I. Bogdan a considerat însă că Wenascho reprezintă o lectură greșită pentru „Tarasie“, nume redat în *D. I. R.*, A, I: „Tanasie“.

⁶ În rez. lui N. Iorga, după o altă trad. germ. (v. EDIȚII): „Minovici“, nume corectat în ediția lui I. Bogdan și în trad. din *D. I. R.*, A, I, în „Micotici“.

⁷ În ediția lui I. Bogdan, corectat în: „Toderăș Aușanul“.

⁸ În trad. germ.: „Herr“.

⁹ În loc de „Ponici“.

¹⁰ În loc de „Lazea“.

¹¹ În loc de „Iachim“.

¹² În loc de „Sachiș“.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефанъ воевода г(о)с(по)дар(ь)¹ Земли Молдавскон. Чиним(ь)² знаменито ис сѣм(ь)¹ нашим(ь) лнстомъ, въсѣм(ь) кто на нь ззрит(ь) или его чтѣчи слышит(ь), коимъ(е) того кому(у) еще потребнзна б(о)у-

ДЕТЬ, ВЖЕ ПРІНДЕ ПРАД(Ь) НАМИ И ПРАД(Ь) ШСМИ НАШИМИ БОЛЪРН, ВЕЛИКИМИ И МА-
 ЛЛИМИ, СТАРЫМИ И МОЛОДЫМИ, РОДИТЕЛ(Ь) НАШ(Ь), МИТРОПОЛИТ(Ь) СОЧАВСКІН, КИР
 ФЕВКТИСТ(Ь), ПО СВОЕН ДОБРОН ВОЛИ И НИКИМ(Ь) НЕПОНОУЖЕН(Ь), И СЪ ПРОИЗВОЛЕНІЕ-
 М(Ь) ВЪСАХ(Ь) НАШНХ(Ь) ВЕЛИКНХ(Ь) МОНАСТИРЕН МОЛДАВСКНХ(Ь) И СЪ ВЪСЪМН СКО-
 МИ КАЛЪГЕРИ И ЦРЪКОВНИКИ МИТРОПОЛСКИМИ, И ПРОДАЛ(Ь) НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ПАИЪ ТА-
 ДОРЪ ПРОДАИЪ, НАШЕМЪ ПИСАРИЮ, ВДНО. СЕЛО МИТРОПОЛСКОЕ, НА ИМЪ ГРИКОВЕ, НА СЕ-
 РЕТЕЪ, ПОДЛИ СЕРЕТСКОГО ТОРГЪ, ЗА ТРИ СТА ЗОЛОТЫХ(Ь) ТЪРЦКЫХ(Ь). И <8>³СТАВИШ
 <П>⁴АН(Ь) ТАДОРЪ ПИСАР(Ь) И ЗАПЛАТИЛ(Ь) ТОТО СЕЛО ОУСЕ ГОТОВИМИ ПИНІЪЗМИ, ПЕРЕ-
 Д(Ь) НАМИ И ПЕРЕД(Ь) ШСМИ НАШИМИ БОГАРИ. И МИТРОПОЛИТ(Ь) НАШ(Ь), КИР(Ь)¹ ФЕВК-
 ТИСТЪ, КОУПИЛ(Ь), ЗА ТОТЫ ПИНІЪЗН, НАШЕН МИТРОПОЛИН⁵ ДРЪГОЕ СЕЛО, ОУ ПАНА РОТЫМ-
 ПАНА, НА БРЪДЫЦЕЛЪ, НА ИМЪ МИХАЕЦИН.

ИНО МЫ, ВІДЪВШЕ НХ(Ь) ДОБРОН ВОЛИ И ТОКМЕЖ(Ь) И ЗАПЛАТОУ ПОЛНО<УЮ>³,
 А МИ ТАКОЖДЕ ЕСМИ ДАЛИ И ПОТВЕРДИЛИ ТОЕ ПРАД(Ь) РЕЧЕННОЕ СЕЛО, НА ИМЪ ГРИКОВЕ,
 НА СЕРЕТЕЪ, ПОДЛИ СЕРЕЦКОГО ТОРГЪ, ДА ЕСТ(Ь) НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ПАНОУ, ТАДОРЪ ПРО-
 ДАНОУ, ШРИКЪ — И МИНИ(Ь) СОБИ ДА ШЧИНИТ(Ь) НА СЕРЕТЕЪ⁴ —, И СЪ ВЪСЪМН(Ь) ДО-
 ХОДОМ(Ь), ЕМЪ, И ДЪТЕМ(Ь) ЕГО, И ШНОУЧАТОМ(Ь) ЕГО, И ПРЪШНОУЧАТОМ(Ь) ЕГО, И
 ПРАШЪРЪТОМ(Ь) ЕГО И ВЪСЕМЪ РОДОУ ЕГО, КТО БОУДЕТ(Ь) НАН БЛИЖИНИ, ДА ЕСТ(Ь)
 НАН(Ь) НЕПОРЪШЕННО НИКОЛИЖЕ, НА ВЪКНИ ВЪЧНЫМ.

И ХОТАРЬ ТОМЪ СЕЛЪ ДА ЕСТ(Ь) ПО СТАРОМЪ ХОТАРЪ, КЪДА ИЗ ВЪКА ШЖИВАЛИ.
 И НА ТО ЕСТ(Ь) ВЕЛИКАМЪ МАРТОРИЪ, САМ(Ь) Г(ОСПО)ДСТВА <МИ>³, ВИШЕ ПИСА-
 НАГО, МЫ, СТЕФАНА ВОЕВОДЫ, И СИН(Ь) НАШ(Ь), ІЛЕЖАНДРЪ, И ПИСКОП(Ь) НАШ(Ь), КИР
 ТАРАСНЕ УТ(Ь) ДОЛНЕГО ТРЪГА, И ИГЪМЕНИ: ПОП(Ь) ФЕВДОРЪ БИСТРИЦКІН, ПОП(Ь) ІІ-
 САФЪ НЕМЕЦКІН, ПОП(Ь) ІІНАСТАСНЕ МОЛДАВЦКІН, ПОП(Ь) СТАХІЕ ПОБРАТСКІН, И БОГА-
 РИ НАШН: ПАИ(Ь) ДОУМА БРАЕВНЧ(Ь), ПАИ(Ь) МАНОИЛО, ПАИ(Ь) СТАНЧЪЛЪ, ПАИ(Ь) БЛАН-
 КЪЛ, ПАИ(Ь) ГОІАН(Ь)¹ ХОТИНСКІН, ПАИ(Ь) КРАСНЕШЪ ДВОРИНК(Ь), ПАИ(Ь) КОСТЕ ДАНО-
 ВНЧ(Ь), ПАИ(Ь) ТОМА КЫНДЕ, ПАИ(Ь) ПЕТРЪ ПОИИЧ(Ь), ПАИ ІЛЕВЪ СПАТАРЬ, ПАИ(Ь) ЛАЗЪ
 ПИТИК(Ь), ПАИ(Ь) ХОДКО КРЕЦЕВНЧ(Ь), ПАИ(Ь) ИСАІА НЕМЕЦКЫН, ПАИ(Ь) СТЕЦКО ДО-
 МОКЪШ(Ь), ПАИ(Ь) КОСТЕ ШРЫШ(Ь), ПАИ(Ь) РАДОУЛ(Ь) ПИСКЪ, ПАИ(Ь) ІІВН(Ь) БОУ-
 ЧЪМ(Ь), ПАИ(Ь) ШЕНДРИКА, ПАИ(Ь) БЪХТЪ, ПАИ(Ь) [РАДЪЛ(Ь) ПИС<КЪ>]П>⁴АН(Ь) С>⁴АКЫШЪ
 СПАТАРЬ, ПАИ(Ь) ЮГА ВИСТЪРНИК(Ь), ПАИ(Ь) ПАШКО ПОСТЕЛИНИК(Ь), ПАИ(Ь) НЕГРИЛО ЧАШ-
 НИ<КЪ>⁴, ПАИ(Ь) ЗЕВЪРЪ С<ТОЛ>⁴НИК(Ь), ПАИ(Ь) ІІВН(Ь) <БЪОРЪИША(Ь)>^{6>}⁷, ПАИ(Ь) ШАН-
 ЦА ПРЕСЪКЪ, ПАИ(Ь) НЪГЪ КОМИС(Ь), ПАИ(Ь) ЛЪКА СТОЛИНИК(Ь), ПАИ(Ь) МИРЧА ПЛОСКА-
 РЬ И НИІН ШСН НАШН ПАНОВЕ, ВЕЛІЦИ И МАЛИ, ШО ПРИ ТО<МЪ> В>⁷ЫЛИ.

И НА БОУЛШЕЕ КРЪПОСТЬ И ПОШТВЪРЖДЕНІЕ ТОМЪ ШСМОУ ВЫШЕ ПИСАННОМЪ, ВЕ-
 ЛЪЛИ ЕСМИ НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ПАИЪ, ДУБЕРЪЛЪ ЛИУГОФЕТЪ, ПИСАТИ И ПЕЧАТ(Ь) НАШ(Ь) И
 ПЕЧАТ(Ь) БОГАР(Ь)¹ НАШНХ(Ь) ПРИВЪСНИТИ К СЕМЪ НАШЕМЪ ЛИСТЪ.

ПИСА ТЪШТЪЛ(Ь), V СОУЧАВЪ, В(Ъ) Л(Ъ)ТО ШСЦОВ, М(Ъ)С(Ъ)ЦА СЕП(ТЕВРІА),
 ШІ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Mol-
 dovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
 vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a
 venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, bătrini
 și tineri, părintele nostru, chir Theoctist, mitropolit de Suceava, de bunăvoia
 lui și nesilit de nimeni, și cu voia tuturor marilor noastre mănăstiri din Mol-
 dova și cu toți călugării lor și cu țircovnicii mitropoliei, și a vîndut credinciosu-
 lui nostru pan Tador Prodan, pisarul nostru, un sat al mitropoliei, anume Greci,
 pe Siret, lângă tîrgul Siret, pentru trei sute de zloți turcești. Și ridicîndu-se pan
 Tador pisar a și plătit tot acest sat cu bani gata, înaintea noastră și înaintea
 tuturor boierilor noștri. Iar mitropolitul nostru, chir Theoctist, pentru acești
 bani, a cumpărat mitropoliei noastre alt sat de la pan Rotîmpan, anume
 Mihăești, pe Brădățel.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi de asemenea am dat și am întărit acest sat mai înainte-spus, anume Greci, pe Siret, lîngă tîrgul Siret, ca să fie, credinciosului nostru pan Tador Prodan, uric, și să-și facă mori pe Sir<et>⁴, și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia <mea>⁵, mai sus-scrisul, noi, Ștefan voievod, și fiul nostru, Alexandru, și episcopul nostru, chir Tarasie de Tîrgul de Jos, și egumenii: popa Theodor de la Bistrița, popa Iasaf de la Neamț, popa Anastasie de la Moldovița, popa Stahie de la Pobrata, și boierii noștri: pan Duma al lui Brae, pan Manoilo, pan Stanciulu, pan Vlaicul⁶, pan Goian de Hotin, pan Crasneș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Petru Ponici, pan Albu spătar, pan Lazea Pitic, pan Hodco al lui Crețu, pan Isaiia de Neamț, pan Stețco Domo-cuș, pan Coste Oriș, pan Radul Pisc, pan Ion Bucium, pan Șendrica, pan Buhtea, pan [Radul Pis<c>, p>⁴a<n S>⁴aciș spătar, pan Iuga vistier, pan Pașco postelnic, pan Negrilo ceașni<c>⁴, pan Zbiarea s<tol>⁴nic, pan Ion <Buoreanul⁶>⁷, pan Oanța Prișeacă, pan Neagu comis, pan Luca stolnic, pan Mircea ploscar și toți ceilalți pani ai noștri, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne, la această carte a noastră, pecetea noastră și peceteile boierilor noștri.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6972 <1464>, luna septembrie, 12.

Archiwum Głównie Akt Dawnych — Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 6179. Orig., perg. (33 × 44 cm), pecete mică domnească (diam. = 2,4 cm), atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Стефана воєводи *, și 12 peceti boierești (nouă pierdute și trei păstrate), atîrnate, șnururi de mătase albastră (din care au rămas doar opt); sigiliile păstrate (nr. 1, 8 și 11 considerîndu-le de la stînga la dreapta) sînt rotunde, în ceară neagră, nr. 1 (diam. = 1,4 cm), fără inscripție marginală, cu reprezentarea chipului și a numelui lui Iisus Hristos în emblemă, nr. 8 (diam. = 2 cm), stricat o treime, cu legenda: † Печать па>⁹на Красниша¹⁰ дворянина>⁹, iar nr. 11 cu legenda: † Печать па>⁹на Юри вистѣрника¹¹.

EDIȚII: Головацкии, *Матеріалы*, nr. 2, p. 4—5 (text slav); Iorga, *St. și doc.*, V. p. 385—386 (rez. al editorului, cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc, Ștefan*, I, p. 83—84 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 335 — 336 (trad., după I. Bogdan).

¹ În orig., după ultima consoană, paieroc.

² ч, făcut deseori ca v.

³ Omis.

⁴ Șters.

⁵ După м, diacul a scris inițial ъ, adăugînd ulterior, înaintea acestuia, і.

⁶ Sau комнѣ (comis).

⁷ Rupt.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I, „pan Vlaicul“, omis.

⁹ Stricat.

¹⁰ ъ în ligatură cu ъ și ш.

¹¹ ъ și ъ în ligatură.

† М>¹(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воєвода, господар(ъ)² Земли Молдавскон. Знаменнто чнымъ³ нс сѣмъ лнстомъ нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) оуѣрнт(ъ) нан его чтоучи оуслишнт(ъ), вже тот(ъ) истиннын наш(ъ)² вѣрнын бо-

тарин(ь), пан(ь) Індренко Чорторынскын, слоужил(ь) намь право н врно. Тѣмь н мн, вндѣвшн ег(о) правою н врноую слоужбоу до нас(ь), жаловалн есмн его шсобною нашею м(н)л(о)стію, далн н потвердилн есмн емоу, оу нашен землн, оу Молдавскон, села его, правам штинна, на нмѣ селам(ь): Чорторіа н Дѣбовѣцоул(ь) н Шинхлань. Тоє оусе вше писаннаа села да ест(ь) шт(ь) нас(ь) оурик(ь), съ оу-
сым(ь) доходома, паноу Індренкоу Чорторынскомуу, емоу н детемь его, н бра-
тнам(ь) его, н оуноучатомь его, н праоуноучатомь его, н працоуѣт(ь)омь его н
оусемоу родоу его, кто емоу боудеть нан ближнын, непороушенно ннколнже, на
вѣкы вѣчныа.

І хотар(ь)² тѣмь селамь, шт(ь) оушх(ь) сторонь да ест(ь) по старомуу
хотарю, коуда нз внка вичного шживалн.

І на то ест(ь) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писаннаго, мы, Стефана
воеводн, н вѣра възлюбленнаго с(ы)на г(о)сп(о)дства мн, Ілександра, <н>⁴ вѣра
боар(ь)² нашых(ь): вѣра пана Доумн Браевнча, вѣра пана Манонла, вѣра пана
Станчола, вѣра пана Бланкоула, вѣра пана Гоана Хотннского, вѣра пана Краснша
дворннка, вѣра пана Костн Ёрыша, вѣра пана Костн Дановнча, вѣра пана Томы
Кннды, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Ілба, вѣра пана Лазн, вѣра пана Шандра
Дорогоунскаго, вѣра пана Стацка Даманкоуша, вѣра пана Ходка Крецевнча, вѣра
пана Исана Немецкаго, вѣра пана Родоула Пнскь, вѣра пана Петрнка Ікнмовнча,
вѣра пана Івна Боучоума, вѣра пана Боухты, вѣра пана Ішца Хоуднча, вѣра
пана Сакнша спатарѣ, вѣра пана Югн внстнарннка, вѣра пана <П>³ашка постелннка,
вѣра пана Негрнла пахарннка, вѣра пана Зенарн столннка, вѣра пана Івна комнса
н вѣра оушх(ь) боар(ь)² нашых(ь) молдавскых(ь), велнкых(ь) н малнх(ь).

І по нашем(ь) жнкотѣ, кто боудет(ь) г(о)с(по)дарь оу нашен землн, оу
Молдавскон, нан шт(ь) дѣтен нашых(ь) нан шт(ь) нашего племене нан пак(ь) колн
кого Б(ог)ь нзберет(ь) г(о)с(по)даремь внтн оу нашен землн, тот(ь) шо вн емоу
не пороушил(ь) наше дааніє н потврѣженіє, але а вн емоу оутвердил(ь) н оукреплн(ь),
заноуже есмн емоу далн н потверднан за его правѣю н врноую слоужбоу.

І на болшее потврѣженіє томоу оусемоу вше писанномуу, велѣлн есмн
нашемуу вѣрномуу боарнному, паноу Доброулоу логофѣту, писатн н печат(ь) нашуу
прнвеснтн к семоу лнстоу нашему.

Пнс(а) Тома, оу Соучакѣ, в(ъ) лѣт(о) х^мѡѡѡ ное(врїє) ѿ.

<Pe verso, adresa:> Індренко Чорторынскын.

<†>¹ Din <m>¹ila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării
Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o
vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier credincios al nostru,
pan Andreico Ciortoriischi, ne-a slujit drept și credincios. De aceea și noi,
văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita
noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, satele lui,
ocină dreaptă, aume satele: Ciortoriiia și Dubovățul și Oșihlib. Toate aceste
sate mai sus-scrise să fie panului Andreico Ciortoriischi, de la noi, uric, cu tot
venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui,
și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, ne-
clintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe
unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, <și>⁴

credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian de Hotin, credința panului Crasneș vornic, credința panului Costea Oriș, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma Chindea, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Stețco Dămăncuș, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Radul Pisc, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Ion Bucium, credința panului Buhtea, credința panului Iațco Hudici, credința panului Sachiș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului <P>³așco postelnic, credința panului Negrilă paharnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, în Moldova, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră,

A scris Toma, la Suceava, în anul 6972 <1464> noiembrie 2.

<Pe verso, adresa:> Andreico Ciortoriischi.

Archiwum Główne Akt Dawnych—Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 399. Orig., perg. (23,5 × 43,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atârnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іуъ Стефанъ⁶ БОГЕШАА ГИСПОДАРЬ ЗЕМЛАН МШААДАНСКОН.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 218, și două foto., ibidem V/38 și XXIII/77. Alte foto., la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/96, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/475 a și b.

EDIȚII: Уляницькі матеріали, p. 104 (rez.); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 91—92 (trad., de N. Beldiceanu, după rez. lui Уляницькі, cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 85—86 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 336—337 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

¹ Loc alb.

² În orig., după ultima consoană, paieroc.

³ ч, făcut deseori ca v.

⁴ Omis.

⁵ Rupt și șters.

⁶ Așa în inscripție.

...un ispisoc vechiu, de la Ștefan vodă, de 300 de ani, ce întărești unui Giurgiu pe satul Hîrtănești...

Arh. St. Iași, CDXVII/142. Rez., într-o carte de judecată a marilor boieri, din 1765 martie 4, pentru satul Hîrtănești, pe Oituz.

Datat după vechimea actului atestată de rezumat.

6973 <1465> fev(ruarie) 15.

Ispisoc sîrbăscu de la Ștefan vodă pe pol sat Sîrbii.

Arh. St. București, M-rea Neamț, LXXV/16 (nr. 6). Mențiune.

EDIȚII: *Catalog*, I, p. 45, nr. 140 (menț.).

127

1465 (6973) martie 3, Vaslui.

† Многостію божією, мы, Стефанъ воевода, господар Земли Молдавскон. Чиним знаменито не сѣм нашимъ анстом, въсамъ кто на ны¹ сзрѣтъ любо² его чѣсчн слышитъ, вже тотъ истиннынъ слѣга нашъ, панъ³ Кандръ, сынъ Грѣшавъ, слѣжнѣ⁴ намъ право и вѣрно. Та<м>⁵ мы, видѣвше его правою и вѣрною слѣжею до насъ, жаловали есми его всеюною нашею многостію и дали и потвердѣли есми емъ, съ нашимъ земанъ, съ Молдавскон, половина село², на имѣ Жсржещн, на Ставницѣ, щож(е) онъ кѣпна вът Косте и вът Стана, сынове Жсржещн(н)⁵, за ѿ златъ, и такъж(е), мѣли его на Ставницѣ, що естъ на конецъ вышенъ полѣнн, що емъ далъ зико его, Банко, по своею доброю волею. То⁶ сѣ выше писанно⁷ да естъ емъ вът насъ зрикъ и съ въсамъ доходомъ, емъ и дѣтемъ его, и зычатомъ его⁸, и прѣщрѣтомъ его, и въсемъ родъ его, кто вѣдетъ на нѣ блжннынъ, да естъ имъ непорѣшенно николѣже, на вѣкы.

И хотаръ томъ село да естъ имъ на полъ.

И на то естъ вѣра нашего господства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра възлюбленнаго мнѣ сына, Ілѣандра, и вѣра бояръ нашихъ: вѣра пана⁹ Дѣмы Браекнча, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчѣла, вѣра пана Бланкѣла, вѣра пана Гогана, вѣра пана Краснѣш² дворянина, вѣра пана Костн Дановича, вѣра пана Томы Кындн, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Ілѣа, вѣра пана Лазн Пнтка, вѣра пана Исай², вѣра пана Шендрки, вѣра пана Ходка Крецекнча, вѣра пана Игнѣ Бѣшчма, вѣра пана Петронка, вѣра пана Баска, вѣра пана Стачка Домокѣша, вѣра пана Бѣшрѣнѣла Немецкаго, вѣра пана Бѣштн, вѣра пана Радѣла Писка, вѣра пана Сакуша спатарѣ, вѣра пана Югы вистѣарника, вѣра пана Пашка постѣлника, вѣра пана Негрѣла чашника, вѣра пана Зѣбрѣ столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра въсамъ¹⁰ <бояръ нашихъ, великыхъ и малыхъ.

И по нашемъ жн⁵ вѣтѣ¹¹, кто вѣдетъ господарѣ тонъ земанъ, вът дѣт<е>⁵и нашихъ на нѣ вът нашего племенни на нѣ пакъ <вѣдъ кого Богъ изберетъ господаремъ быти нашѣмъ земанъ⁵ Молдавскон, тотъ бы емъ не порѣшнѣ нашего данѣа, але що бы емъ ствердѣна и зк<р>⁵ѣпна, занѣже есми дали емъ <и потвердѣли за его правѣю и вѣрнѣю слѣжею до насъ>⁵.

И на вѣлашею крѣпостъ и потвержденію² томъ сѣемъ выше писанномъ, велѣли есми нашемъ вѣрномъ панъ, Добрѣла логофѣтѣ, писати и печатъ нашъ прѣвѣснѣи к сѣемъ нашемъ анстѣ.

Пис(а)⁵ Тѣштѣла, съ Баслѣн, в(ъ) лѣто xсѣѣѣ, м(а)р(тѣ), ѿ денѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Candrea¹², fiul lui Greul¹³, ne-a slujit nouă drept și credincios. Deci, noi, văzînd slujba

lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, jumătate din satul anume Giurgești, pe Stavnice, pe care el l-a cumpărat de la Costea și de la Stan, fiii lui Giurgiu, pentru 80 de zloți, și, de asemenea, moara lui de pe Stavnice, care este la capătul poienii de sus¹⁴, pe care i-a dat-o unchiul său, Baico, de bună-voia lui. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui⁸, și răstrănepoților lui, și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat să le fie pe jumătate.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian, credința panului Crasneș vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma Cindea, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea Pitic, credința panului Isaia, credința panului Șendrica, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Ion Bucium, credința panului Petrică, credința panului Vasco, credința panului Ștețco Domocuș, credința panului Buoreanul de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Radul Pisc, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Zbearea stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor <boierilor noștri, mari și mici.

Iar după⁵ viața <noastră>⁵, cine va fi domn al acestei țări, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși <pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre>⁵, Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat <și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă către noi>⁵.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobru logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Vaslui, în anul 6973 <1465>, martie, 3 zile.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 87—88. Text slav după o copie de I. Tanoviceanu; doc. orig. se afla în „Muzeul Suruceanu” din Chișinău (azi R.S.S. Moldovenească).

ALTE EDITION: *D. I. R.*, A, I, p. 337 — 338 (trad., după Bogdan).

¹ În copia lui Tanoviceanu на нѣ (nota lui I. Bogdan).

² Așa în textul editat.

³ În aceeași copie на на (nota lui I. Bogdan).

⁴ În aceeași copie сажнаго (nota lui I. Bogdan).

⁵ Întregirea lui I. Bogdan.

⁶ După тоі urmează în aceeași copie un мѣ superfluu (nota lui I. Bogdan).

⁷ În aceeași copie писанном.

⁸ и правнучатом его (și strănepoților lui) lipsește în copie (nota lui I. Bogdan).

⁹ În textul editat de I. Bogdan, peste tot, scris prescurtat: с.н.

¹⁰ Greșit în copia lui Tanoviceanu, în loc de сѣкаѣ.

¹¹ În aceeași copie, greșit: оетѣ (nota lui I. Bogdan).

¹² Într-o confirmare ulterioară, din 1548 aprilie 12 (v. *D. I. R.*, A, XVI, I, p. 575—576): „Condrea”.

¹³ În aceeași confirmare: „fiul lui Negrilă”.

¹⁴ În aceeași confirmare: „la capătul de sus al poienii”.

† Myłostiju bożijeju, my, Stefan wojewoda, gospodar Zemły Mołdawskoi. Czynym znamenyto is sim naszym łystom, wsiakomu kto nań uzryt iły jeho cztuczys usłyszyt, koły toho aszcze komu potrebyzna budet, oże pryde pred namy i prid usymy naszymy mołdawskymy boiare, welykymy i małymy, starymy i mołodymy, nasz wirnyj boiaryn, pan Żurża Rotompan, po swojej dobroj woły i pak nykym neponužen, i prodał swoje pytomoe seło i prawuju otnynu, szczo on kupył, toje soło, od pana Żuły, brata pana Ioana Pyntecze, a na imi, sełu Michajesczyi, na Bradeceli, powysze ot Borchynesczyi, rodytełu naszemu, kyr Theoktystu mytropolytu, u cenu za 270 złoty turecskich. I u tomu stał¹ rodyteł nasz, kyr Theoktyst mytropolyt, pred namy i pred usymy naszymy mołdawskymy boiare, i zapłatył u ruky panu Żurżu Rotompanu use hotowymy pynizy, ot tych pynizy szczo uziął rodyteł nasz, kyr Theoktyst, od pana Tadera Prodana za seło Hrekowe, szcze sut na Sereti, podły Seretskoho tyrhu.

Ino my, wydiwszy ich dobruju woļu i jednaniye i zapłatu, a my takoże jesmi dały ot nas toje wysze pysannoje seło, Mychajesczyi, na Bradeceli, powysze Borchybeszczyi, da jest uryk, s usym dochodom, s młynom i s wałyłamy szczo k tomu sełu prisluchajet, mytropolyi naszei ot Suczawi, ideże jest'chram swiatoho muczenyka Heorhia, neporuszanno nikolyže, na wiku wicznaja.

A chotar tomu sełu, ot usych storon, da jest' po staromu chotarju, kuda z wika wicznaho używały.

A na to jest' welykeja martorya naszeho hospodstwa², wysze pysannaho Stefana wojewody, i jepyskopa naszeho, kir Tarasyje ot Romanowi, i bojar' naszych: pan Duma Brajewycz³, pan Manoił, pan Stanczuł, pan Właikuł, pan Hojan Chotynskyj, pan Krasnesz dwornik, pan Koste Danowycz, pan Toma Kynde, pan Petru Ponycz, pan Alb, pan Łazia, pan Isaja⁴ parkałał Kelijjskiy, pan Stecko Damankusz, pan Chod'ko Krecewycz, pan Ion Buori(a)⁵-nul parkałał Nemeckij, pan Ion Buczium⁶ parkałał, pan Szandro Dorohujskyj, pan Buchti, pan Jacko, pan Sakysz spatar, pan Juha wystiarnyk, pan Paszko postelnik, pan Nehrył pacharnyk, pan Zbyary stolnyk, pan Nyh⁷ komys, i innyi usy naszy boiare, welycyi i małyi, szczo pry tom były.

A na bołszeje potwierdzenie i kripost' tomu usemu wysze pysannomu, weliły jesmy naszemu wirnomu boiarynu, panu Dobrułu łogofetu, pysaty i peczat' naszu i peczaty bojar naszych prywesyty k temu łystu naszemu.

Pys(ał)⁵ Toma, u Suczawi, w lit(o)⁵ 6973 <1465>, mis(ia)⁵ca ap(rila)⁵, 11.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, când aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, bătrini și tineri, boierul nostru credincios, pan Giurgea Rotompan, de bunăvoia sa și, de asemenea, nesilit de nimeni, și a vîndut satul său propriu și ocina sa⁸ dreaptă, pe care, acel sat, l-a cumpărat de la panul Julea, fratele panului Ioan Pîntece, anume satul Mihăiești, pe Brădățel, mai sus de Borhinești, părintelui nostru, chir Theoctist mitropolit, în preț de 270 de zloți turcești. Și, întru aceea, s-a ridicat părintele nostru, chir Theoctist mitropolit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, și a plătit în mîinile panului

Giurgiu Rotompan totul cu bani gata, din acei bani pe care i-a luat părintele nostru, chir Theoctist, de la pan Tader Prodan pentru satul Greci, care este⁹ pe Siret, mai jos de tirgul Siret.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și înțelegere și plată, și noi, de asemenea am dat de la noi acest sat mai sus-scris, Mihăiești, pe Brădățel, mai sus de Borhinești, să fie uric, cu tot venitul, cu moara și cu ștezele⁹ care ascultă de acest sat, Mitropoliei noastre de Suceava, unde este hramul sfîntului mucenic Gheorghe, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, din toate părțile, să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Și la aceasta este marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a episcopului nostru, chir Tarasie de Roman, și a boierilor noștri: pan Duma al lui Brae, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasneș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Petru Ponici, pan Albu, pan Lazia, pan Isaia pircălab de Chilia, pan Stețco Dămănceș, pan Hodco al lui Crețu, pan Ion Buorianul pircălab de Neamț, pan Ion Bucium pircălab, pan Șandru de Dorohoi, pan Buhtea, pan Iașco, pan Sachiș spătar, pan Iuga vistier, pan Pașco postelnic, pan Negrilă paharnic, pan Zbiarea stolnic, pan Neagu comis și toți ceilalți boieri ai noștri, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea ncastră și pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6973 <1465>, luna aprilie, 11.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 89—90. Copie, după transliterația, în alfabetul polonez, a lui Franciszek Ksawery Wolański, publicată în „Dodatek tygodniowy przy Gazecie Lwowskiej („Supliment săptămînal al Gazetei Liovului“), 1854, nr. 44; acest număr nu figurează în fișierul central al publicațiilor de la Biblioteca Narodowa din Varșovia ca existînd astăzi în vreuna din bibliotecile publice din R.P. Polonă.

O trad. germ., de Aaron, legalizată la Cernăuți, de Orlandini, la 26 iulie 1784, fără numele boierilor din sfat, dar cu mențiunea că originalul avea pecetea domnească și 11 peceți boierești atirnite (6 în dreapta și 5 în stînga), la Arh. St. București, Fond. Consiliul aulic de război, XVII/23 b (nr. 1), f. 8 r.-v. Un rez. germ., cu echivalarea văleatului greșită: 6973 = 1464, ibidem, XIV/69 (nr. 9), f. 6 v. Alt rez. germ., într-o copie după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anas-tasius Manovarda, Privilegii, nr. 18, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5, și altul, rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 5).

ALTE EDITIONI: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 552 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, și trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez., în perilipsul de la Bibl. Acad.); *D. I. R.*, A, I, p. 338 — 339 (trad., după Bogdan).

¹ Greșit, în loc de: „u tom ustať“.

² Îndreptat din „hospodara“ (nota lui I. Bogdan).

³ Îndreptat din „Boajewycz“ (nota lui I. Bogdan).

⁴ Îndreptat din „Isaj Saja“ (nota lui I. Bogdan).

⁵ Parantezele lui I. Bogdan.

⁶ Îndreptat din „Bucziu“ (nota lui I. Bogdan).

⁷ Neag (nota lui I. Bogdan).

⁸ În textul slavon acordul se face cu numele, la plural, al satului.

⁹ În ediția lui I. Bogdan și în cea din *D. I. R.*, A, I: „pive“, pentru care însă, în doc. slavone moldovenești, se întrebuițează termenul *чръмъ*.

¹⁰ Omis în textul slavon.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ь) воевода, господарь Земли Молдавской. Чиним(ь)¹ знаменито сѣм(ь) лист(о)мъ нашим(ь), вѣсѣм(ь) кто на н(ь) зсрѣт(ь) или его чѣстѣи слышитѣ, вѣже благопронзвѣли г(о)сподство ми, нашим(ь) благым(ь) и свѣтлым(ь) и чистым(ь) ср(ѣ)д(ь)цемъ², вт(ь) вѣсѣл нашеѣ доброѣ волеѣ и вт(ь) Б(о)г(а) помощнѣ, и дали и потвѣрдил есмы нашѣи митрополѣи вт(ь) Долнего Тръга, идеже ест(ь) храм(ь) С(вѣ)тон Параскеви, еи питомы цыганы, на имѣ: Мѣчкѣть и свонми³ дѣтми и челѣдню, и Каба и свонми дѣтми и челѣдню, и Косте и свонми дѣтми и челѣдню, и Бабѣла и свонми дѣтми и челѣдню, и Быздыга и свонми дѣтми и челѣдню, и Карфина и свонми дѣтми и челѣдню, и Нанѣ и свонми дѣтми и челѣдню, що его⁴ даль панѣ Исана, прѣкалаб(ь) Келѣиски, С(вѣ)тон Параскеви, по своѣи доброн воли и ни вт(ь) кого непославань. Тыи зсы више писанни цыганы да сѣтъ, вт(ь) нас(ь) С(вѣ)тон Параскеви зрикѣ, съ зсым(ь) доуходома⁵, неподвижны николж(ѣ) ни з чѣмъ, на вѣкы вѣчныѣ.

И на то ест(ь) вѣра г(о)сподства ми, више писаннаго, ми, Стефана воеводы, и вѣра боярь наших(ь): вѣра пана Дѣмы Браевнича, вѣра пана Манонла, вѣра Станчѣла, вѣра пана Бланкѣла, вѣра пана Голна Хотинского, вѣра пана Красныша дворника, вѣра пана Кости Дановнича, вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Ялѣсла, вѣра пана Лазы Питика, вѣра пана Ходка Крещевнича, вѣра пана Стецка Дамакѣша, вѣра пана Исана <н>⁶, вѣра пана Ивана Бѣчѣла, прѣкалабѣи Келѣиских(ь), вѣра пана Ивана Бѣсѣтна Немецког(о), вѣра пана Петрика Икымокича, вѣра пана Бѣхти, вѣра пана Сакуша спатарѣ, вѣра пана Югы вистарника, вѣра пана Пашка постѣлника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Звиары столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра вѣсѣм(ь) боярь наших(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малых(ь).

И по нашем(ь) жнвотѣ, кто вѣдѣтъ г(о)с(по)д(а)рь нашѣи земли, или вт(ь) дѣтен наших(ь) или вт(ь) нашего племени, вѣд(ь) кого Б(о)г(а) избѣрет(ь) бити г(о)с(по)д(а)ремъ, тот(ь) що бы не штинмал(ь) тых(ь) цыгановъ вт(ь) с(вѣ)тон митрополи вт(ь) Долнего Тръга, але що бы нх(ь) имѣ еше вѣрѣднѣи и зкрѣпнѣи, понеж(ѣ) есмы и мы им(ь) нх(ь) дали и потвѣрдил за наше здоровие и за д(ш)шѣ с(вѣ)топочишних(ь) предковъ наших(ь).

И на вѣлшен крѣпост(ь) томѣ вѣсѣмѣ више писанномѣ, велѣли есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Добрѣла луг(в)оетѣ, писати и нашѣи печат(ь) прикѣсити к семѣ unserem листѣ.

Пис(а) Стецко днѣкъ, з Сѣчавѣ, в(ѣ) лѣто хѣѣѣѣ, дек(еврѣ) м(ѣ)с(а)ца, гѣ.

<Pe verso, adresa:> † Митрополѣи вт(ь) Долнего Тръга.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu inima noastră bună și luminată și curată, din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am dat și am întărit mitropoliei noastre de Tîrgul de Jos, unde este hramul Sfînta Paraschiva, țiganii ei proprii, anume: Mășcat cu copiii săi și cu sălașul, și Caba cu copiii săi și cu sălașul, și Coste cu copiii săi și cu sălașul, și Babul cu copiii săi și cu sălașul, și Bîzdiga cu copiii săi și cu sălașul, și Carfina cu copiii săi și cu sălașul, și Nan cu copiii săi și cu sălașul, pe care i-a dat Sfîntei Paraschiva, pan Isaia pîrcălab de Chilia, de bunăvoia sa și nesilit de cineva. Toți acești țigani mai sus-scriși să fie, de la noi, Sfîntei Paraschiva uric, cu tot venitul, nestrămutat niciodată întru nimic, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, cre-

dința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian de Hotin, credința panului Crasniș vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma Cînde, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea Pitic, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Isaia <și>⁶ credința panului Ion Bucium, pircălabi de Chilia, credința panului Ion Buorean de Neamț, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Buhtea⁷, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din neamul nostru, pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu ia acești țigani de la sfînta mitropolie de Tîrgul de Jos, ci, încă, să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că și noi i-am dat și i-am întărit pentru sănătatea noastră și pentru sufletul sfîntrăposăților noștri înaintași.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Stețco diiac, la Suceava, în anul 6973 <1466>, luna decembrie, 13.

<Pe verso, *adresa*:> Mitropoliei de Tîrgul de Jos.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 133. Orig., perg. (28 × 36 cm), înălbit pe ambele fețe, pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), stricată; din legendă se mai vede doar: ... <BOIER> AA, rwc <no AA> ...

O trad. veche incompletă, de Efrem ieromonah, ibidem, LXIV/5.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 91—92 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 339—340 (trad.) și p. 518 (facs.).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² Sub A, suprascris, un punct (= c) superfluu.

³ Aici, ca și mai jos, se poate citi și не скоммн, cunoscut fiind rolul dublu pe care, deseori, îl juca c în astfel de situații (de exemplu: не сѣмъ pentru не сѣмъ).

⁴ Greșit pentru, нѣа (pe ei)?

⁵ Al doilea A, făcut din X.

⁶ Omis.

⁷ În trad. din *D. I. R.*, A, I, ultimele două nume de boieri, omise.

Alt uric de la Ștefan vod(ă), cu pecet(i) mult(e), din velet 6973 <1465>, dech(emvrie) 30, precum au vinit Boldur, cu giup(t)inas(a) lui, Naste, și Petre Stravici, și Fete Brătulescul, și au pirit pre Ona, pentru un sat ce i-au dat lui mătușe lui, Marușca, di pre Moldov(a) anume Stroestii, și aflindu-s(ă) satul dat denainte lui Alexandru vod(ă) și denaint(e) boierilor săi, i-au rămas cu giudeț, după lege țării, ca să fie satul totu Oanii, precum îi scriu uricil(e), iar Boldur cu ceelanți boer(i) au rămas, ca să n-aibă nici o triabă la acel sat.

Arh. St. Iași, CLVIII/41, <nr. 3>. Rez., într-un izvod din 7224 <1715> decembrie 12, cu „uricili Stroef[ș]tilor“, pe Moldova.

O menț., din 1795 august 5, ibidem, CCCXI, f. 99v.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 81 (același rez.), și XXIV, p. 120 (rez. editorului, după același izvod — transcris în *Ms. Surete*, XLII, p. 10b — în cadrul unui comentariu privind satul Stroestii); Costăchescu, <*Doc. comunicate*>, în „Buletin I. Neculce“, fasc. 4, p. 177 (același rez.); *idem*, *Doc. mold. Ștefan*, p. 64 (același rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 340 (rez., după Costăchescu).

6974 <1466>.

Facem știre tuturor cui să cade <a ști, cui va fi de trebuință, că acest>¹ al nostru credincios și cinstit boier, <unchiul nostru², [dum]>¹nalui Vlaicul, slujindu-ne cu dreptate și <cu credință>¹, pentru aceia dară i-am dat și i-am întărit lui pre <o siliști>¹ la Chișinău, la Fintina Albișoara, ce ș-au c<umpărat>¹ de la Toader, ficiorul lui Fedor, și de la fratele lui, de la ...¹, și de la Fedorel, drept 120 arginți tătarăști. Deci <i-am dăruit acea si>¹liști mai sus-numită, la Chișinău, la Fintina Albișoara, ca să-i fie dumisale și de la noi driaptă ocină și moșie, cu moară și cu tot venitul și fiilor dumisale, nepoților și strănepoților, stătătoare în veci.

Și spre aceasta este credința domnii mele mai sus-numit(i), Stefan vod(ă), și a preiubiți fii³ domnii mele, Alexandru voivoda, și credința boierilor celor mari: Dobrul [vel]⁴logof(ă)t, Duma Braevici, Manoil, Stanciu de Cetati Albă, Goian starostele di Hotin, <Crasniș vornic, Coste Danovici, Toma Cinde, Petre P>⁵onici, <Albul, Lazea, Zbiarea>⁵ de Cetatea Albă, Isaiia, Ion Bucium, pîrcălabi de Chilie, Ion [Bucium de Chilie] Buorianul pîr(călab) de Niamțu, Hodca⁶ Crețavici, Stețca⁶ Damacuș, Petrica⁶, Buhte, Sacoș spat(ar), Iuga vist(ier), Pașco post(elnic), Negrilă pah(arnic) [Că] Luca stol(nic), Niagul comisul.

Arh. St. București, Ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 4. Trad. din prima jumătate a secolul al XVIII-lea.

EDIȚII: B. P. Hasdeu, *Codice diplomaticum; Unu uricu den 1466*, în „Ateneulu Romanu”, 1861, Iassi, p. 155—156 (aceeași trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 116 (aceeași trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 340—341 (aceeași trad.).

¹ Rupt.

² Spațiul din copie permite această întregire, pe care lipsa lui Vlaicul din sfatul domnesc o sugerează.

³ Greșit, pentru „preaiubitului fiu”.

⁴ Adaosul traducătorului.

⁵ Rupt; întregit după componența sfatului domnesc din aceeași vreme și după numărul rîndurilor lipsă.

⁶ Așa în copie: nume cu terminațiile genitivale pe care le aveau în textul original.

132

1466 (6974) februarie 13.

Un ispisoc din 6974 <1466> fevr(uarie) 13, de la domn(ul) Ștefan v(oie)v(o)d, cu care întărește m(ănăstiri)i. Bistrița satu, pe Bistriță, unde au fost vătăman(i) Tăvuciu și Penea și Ananie, și moara din cîmp, cu heleșteu, care acel sat ei ar <fi>¹ făcut schimb cu Costea pîrcălabul.

Și ar fi mai dat m(ănăstiri)i un tatar din tătarii domnești de la Niamțu; numeli tătar(u)lui Oana. Și tot acest de mai sus-numit sat și tatar să fii mănăstiri)i nestrăm(u)tat, în veci.

Bibl. Acad., CCXCI/166, f. 21v. (a). Rez. dintr-o anafora a marilor boieri de la 1804 martie 1, copiată într-un perilipsis cu doc. moșiei Mărățai (Neamț), a vornicului Iordache Costachi, din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 341 (aceiași rez.).

¹ Omis.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ)¹ нсѣмь² лнстом(ъ) нашнм(ъ), въсамъ кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан его чтвчн оуслишн<т(ъ)>³, вже прїндошѣ, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) нашнмн³ боарн, пан(ъ) Иванко Унгврѣновеъ, нс(ъ) панею своею, дочка Фврѣвеа, по нх(ъ) доброн волн, ннхнм(ъ) непоноужденн, н продаї свою правоу ю штинноу, панен его, на нмѣ селн Мунте, оу Тотрншскон волостн, оу цннн за ѿ златн, слоусѣ нашемн Иваницн Изварецю. И заплатнл(ъ) нм(ъ) Иваницн(ъ) оушн тотн внше писаннн пннзн, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) нашнмн боарн.

Ино мы, видѣвшн нх(ъ) доброу ю волю н єднанїє н заплатн, а мн також(є) есмн далї н потверднлн тоє прѣд(ъ) реченоє село, на нмѣ Мунте, слоусѣ нашемн, Иваницю Изварецю, да ест(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурич(ъ), съ оушнм(ъ) дохodom(ъ), емоу н дѣтемъ его, н оушнчатом(ъ) его, н прѣоуноучатом(ъ) его, н прѣшврѣ- том(ъ) его н въсемоу роду его, кто боудет(ъ) нан блнжнїн, непоршнєно ннколнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) томн селоу да ест(ъ) по старомн хотарю, кудн нз вѣка шннвлн.

И на то ест(ъ) мартор<їа>³ сам(ъ) г(о)спoдство мн, Стефан(ъ) воевода, н панове нашн: пан(ъ) Дума Браевнч(ъ), пан(ъ) Манонло, пан(ъ) Станчул(ъ), пан(ъ) Бланкул(ъ), пан(ъ) Гоан(ъ) Хотннскїн, пан(ъ) Краснш(ъ) дворннк(ъ), пан(ъ) Костє Дановнч(ъ), пан(ъ) Петру Поннч(ъ), пан(ъ) Тома Кннде, пан(ъ) Ялєъ, пан(ъ) Лазѣ, пан(ъ) Ходко Крецевнч(ъ), пан(ъ) Исанѣ, пан(ъ) Ивн(ъ) Боучюм(ъ), пан(ъ) Боу- рѣн(ъ) Немецкїн, пан(ъ) Стецко Дѣмѣкоушъ, пан(ъ) Сакнш(ъ) <с>⁴патар(ъ), пан(ъ) Юга <внстнар>⁴ннк(ъ), пан(ъ) Нєгрнло пахарннк(ъ), пан(ъ) <Пашко пост>⁵ел- ннк(ъ) пан(ъ) <Нѣг(ъ) комн>⁴с(ъ).

<И на в>⁴влшєє крѣпост(ъ) томн оусемн внше писаномоу, велѣлн есмн н>⁴ашемоу вѣрномн панюу, Добрулн логофєтн, писатн н нашю печат<(ъ)>⁴ прнѣ- снтн к семн лнстн нашемн.

Пнс(а) Роман(ъ), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣ<т(о)>⁴ x̄s̄цoд̄, м(ѣ)с(ѣ)ца фєв(р)у- рїа), ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, pan Ivanco Ungureanu, cu panița sa, fiica lui Furău, de bunăvoia lor, nesi- liți de nimeni, și au vîndut ocina lor dreaptă, a paniței lui, anume satul Munte, în ținutul Troțușului, în preț de 90 de zloți, slugii noastre Ioaniș Izvareț. Și le-a plătit Ioaniș toți acești bani mai sus-scriși, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și înțelegere⁶ și plată, și noi, de asemenea, am dat și am întărit acest sat mai înainte-spus, anume Munte, slugii noastre Ioaniș Izvareț, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mărturie însumi domnia mea, Ștefan voievod, și panii noștri: pan Duma al lui Brae, pan Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasniș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Petru Ponici, pan Toma Chinde, pan Albu, pan Lazea, pan Hodco al lui Crețu, pan Isaiia, pan Ion Bucium, pan Buoreanu de Neamț, pan Stețco Dămăcuș, pan Sachiș spătar, pan Iuga <vistier>⁴, pan Negrilo paharnic, pan <Pașco post>⁵el- nic, pan <Neag comi>⁴s.

<Iar pentru>⁴ mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, <am>⁴ poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6974 <1466>, luna februarie, 18.

Bibl. Centr. de Stat, Colecția de documente, LXVII/1. Orig., perg (39×25, 5 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm) domnească, atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Стефана воєводи *, și șase peceti boierești, atîrnată (șnururi de mătase albastră), două pierdute (nr. 5 și 6 socotindu-le de la stînga spre dreapta) și patru păstrate, dintre care una stricată (nr. 1), alta în ceară verde, anepigrafă (nr. 2), iar două, în ceară neagră, una în dreapta (nr. 3; diam. = 2,3 cm), cu legenda: † Печать пана Еланикѣа, iar alta în stînga (nr. 4), cu legenda: † Печать пана Къшестѣа.⁷

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, IV/4, o trad., din 1800 ianuarie 12, de polcovnicul Pavel <Debrici>, fără sfat, ibidem, LXIX/9, și o copie, din 1898, după această trad., ibidem., DLXIX/10. Alte două foto., la Inst., de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/477 a și b. O copie și o trad., din 1903 iunie, ambele de I. Bărbulescu, la Arh. St. București, ms. nr. 1 252 (Copii particulare), f. 24 — 25; altă trad., din 1785 iulie 8, de ieromonahul Toader Gora, într-o copie din 1831 martie 7, adeverită de inginerul hotarnic Leon von Braun, ibidem, A.N., MCCXX/1.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 519 (facs.); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 270 (menț., după copia lui Pavel Debrici, într-un „izvod de scrisorile moșiei Rădiana, ț. Bacău”); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 92—93 (text slav, după o copie a lui R. Rosetti, și trad. lui Pavel Debrici); *D. I. R.*, A, I, p. 341—342 (trad.).

¹ ч. făcut peste tot ca v.

² În loc de не сѣмъ.

³ Omis.

⁴ Rupt.

⁵ Rupt și șters.

⁶ În textul slavon: еланиѣ (unire).

⁷ Șters.

134

1466 (6974) martie 13, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ воєвода, г(о)с(по)даръ Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито[мъ] нсѣ сѣмъ[мъ] листомъ[мъ] нашимъ[мъ], въсѣмъ[мъ] кто на н(о)у ѡузритъ[мъ] али бо его чтоу чини оуслышитъ[мъ], колнж(е) тог(о) комоу боудетъ[мъ]¹ потребно, вже тотъ[мъ] истинн[хъ] нашъ митрополитъ[мъ], кнр Тарасне, вт(ъ) Романова тръгв, ддемъ н дали есми сесъ[мъ] листъ[мъ] нашъ[мъ] оуслымъ[мъ] его людемъ[мъ] вт(ъ) его село, вт(ъ) Негоеши, що соутъ[мъ] на Чорономъ[мъ] Потоцѣ.

И тнхъ[мъ] людн, варе кто нмоутъ[мъ] сѣ селнтн² оу томъ[мъ] село, а шнн да нмаютъ[мъ] вт(ъ) насъ[мъ] великою тарканство н великою слобозню за ѣ латъ[мъ] в въсѣкомъ[мъ] наше дааніе н слоужбе н да не дастъ[мъ] намъ[мъ] ни нанш[мъ], ни подводоу, ни посадоу, ни жолдъ, а ни на городъ[мъ] да не робеѣти, а ни на млнн, а ни бочки да не возатъ[мъ], ни снн да не косѣтъ[мъ], а ни нное наше даанне ни слоужбе да не нмаетъ[мъ].

И такожде, ни паркалабоке вт(ъ) Немцѣ, а ни старостн вт(ъ) тою волостн, а ни глобннн нхъ[мъ], а ни припашаре, ни вслоухаре, а ни сландогонн, а ни за тадбѣ, ни за душегоубство, а ни за днукоу волоченію, а ни за которою дѣло, ни за великое дѣло ни за малое, никто нхъ[мъ] да не смѣютъ[мъ] нхъ[мъ] соудити, лише самъ[мъ] митрополитъ[мъ] ни его оурѣдннн. И кому самъ[мъ] митрополитъ[мъ] не нметъ[мъ] право учинити, а тотъ[мъ] нмаетъ[мъ] исправомъ[мъ] предъ[мъ] нами о всемъ[мъ] шправити сѣ, а нного соудцѣ надъ[мъ] собою да не нмаютъ[мъ].

Ѣ кто всхочет(ъ) тнх(ъ) людн сѣднті нли днцковати нли мнто шт(ъ) ннх(ъ) братн шт(ъ) оу҃сего нх(ъ) товароу: нли шт(ъ) рнба свнжаа, нли шт(ъ) мажи солонн, нли шт(ъ) солн, нли шт(ъ) соу҃кно, нли шт(ъ) платно, нли шт(ъ) желѣзо, нли шт(ъ) плакѣ, нли шт(ъ) горнцн, нли шт(ъ) древѣном(ъ) соудннам(ъ), нли шт(ъ) капоу҃ста, нли шт(ъ) аблок(ъ), нли пак(ъ) шт(ъ) воскѣ нли шт(ъ) прнсноу мѣду, колн нмѣтн продавати, нли боуд(н) що нмѣтї продавати; нли пак(ъ) гдѣ боудѣт(ъ) коу҃новати, нли жннх(ъ) товарѣ нли мертвнх(ъ): нли волн, нли аловнцн, нли барановѣ, нли конн, нли кобнлн, нли пак(ъ) боуд(н) що за товарѣ: нли звнрн, нли коу҃ннцн, нли бнлнцн, нли боуд(н) що за товарѣ, а нмѣ ннкто³ да[а] не заборононо н без(ъ) мнто боудн гдѣ н в котором(ъ) мѣстѣ: нли оу тр(ъ)говѣ, нли оу шзерах(ъ), нли на[д(ъ)] Ннстрю, нли оу Бѣломѣ Градѣ, нли оу Кїелнн, нли на Доу҃нае, нли боудн гдѣ оу нашн земаю, вездѣ да ест(ъ) нмѣ словодно н без(ъ) мнто, нли в проданаа мнта нли оу непроданоѣ. Ѣ кто сѣ нмет(ъ) [сѣ] покоу҃снтн, черес(ъ) сес(ъ) лнст(ъ) наш(ъ), та возмет(ъ) нмѣ цннѣ хотѣ за еднн(ъ) грош(ъ), а тот(ъ) ест(ъ) протнвннк(ъ) нам(ъ) н нашемѣ лнстоу н на тот(ъ) боудѣт(ъ) наше казнн н велнкою шргїю г(оспо)дства мн.

Ѣ на то ест(ъ) наше вѣра н дѣша г(оспо)дства мн, Стефана воевода, н вѣра нашнх(ъ) боаре молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ), заноу҃же есми дал(н) свѣтлн цр(ъ)к(ъ)вн за дѣше с(вѣ)топочнншнм(ъ)⁴ роднтелем(ъ) нашнм(ъ) н за нашн здравне.

Ѣ на болшею крѣпост(ъ) <томоу>¹ вѣсемоу внше пнсанномѣ, велѣлн есми нашемоу вѣрномѣ боарннѣ, паноу Доброу҃ловн лнговетѣ, пнсатн н <печатѣ нашѣ>¹ прнвѣснтн к семѣ лнстоу нашемѣ.

Пнс(а) ѡндрекн>¹ко, оу Гоч(а)вѣ, в(ъ) лат(о) <сѣца, м(ѣ)с(а)ца м(а)р(тїа) гї.

<Pe verso, *adresa*:> Кнр Тарасїе мнтрополнт(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că am dat și dăm această carte a noastră acestui adevărat mitropolit al nostru, chir Tarasie, de ȧrgul Roman, tuturor oamenilor lui din satul său, Negoești, care sînt pe Pîriul Negru.

Și acei oameni, oricine se va așeza în acel sat, ei să aibă de la noi mare scutire și mare slobozie pe 5 ani de fiecare din dările și slujbele noastre și să nu ne dea nici ilîș, nici podvoadă, nici posadă, nici jold, și nici la cetate să nu lucreze, și nici la mori, și nici buți să nu care, nici fln să nu cosească, și nici vreo altă dare sau slujbă a noastră să nu aibă.

Și, de asemenea, nici pîrcălabii de Neamț, și nici staroștii din acel ținut, și nici globnicii lor, și nici pîrpășarii, nici osluharii, și nici gonitorii pe urma <rău-făcătorilor>⁵, nimeni să nu îndrăznească să-i judece, nici pentru furt, nici pentru omor, și nici pentru răpire de fată, și nici pentru oricare faptă, fie pentru faptă mare, fie pentru mică, ci numai mitropolitul însuși sau dregătorii lui. Iar celui căruia mitropolitul însuși nu-i va face dreptate, acela să aibă îndreptare⁶ înaintea noastră pentru a se îndrepta întru toate, iar alt judecător să nu aibă asupra sa.

Iar cine va voi să-i judece pe acei oameni sau să le ia zălog sau să ia vamă de la ei din orice marfă a lor: ori din pește proaspăt, ori din măjă sărată, ori din sare, ori din postav, ori din pînză, ori din fier, ori din plute, ori din oale, ori din vase⁷ de lemn, ori din varză, ori din mere, ori, încă, din ceară, ori din miere curată, cînd le vor vinde, sau pentru orice vor vinde; sau iarăși

unde vor cumpăra, ori marfă vie ori moartă: sau boi, sau ialovițe, sau berbeci, sau cai, sau iepe, sau iarăși orice fel de marfă: sau fiare, sau jderi, sau helgii, sau orice fel de marfă — să nu le oprească nimic și fără vamă <să meargă>⁵ oriunde și în orice loc: sau în târguri, sau la iezeze, sau la Nistru, sau la Ceta-tea Albă, sau la Chilia, sau la Dunăre, sau oriunde în țara noastră, peste tot să le fie lor slobod și fără vamă, fie la vămile vîndute, fie la cele nevîndute. Iar cine s-ar încumeta, peste această carte a noastră, și le va lua preț chiar de un groș, acela ne este potrivnic nouă și cărții noastre și asupra aceluia va fi pedeapsa noastră și marea urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este credința și sufletul domniei mele, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri moldoveni, mari și mici, pentru că am dat sfintei biserici pentru sufletul sfintrăposaiilor părinților noștri și pentru sănătatea noastră.

Iar pentru mai mare putere a tuturor <celor>¹ mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atirne <pecetea noastră>¹ la această carte a noastră.

A scris Andre(i)<¹co, la Suceava, în anul 6974 <1466>, luna martie, 13.

<Pe verso, adresa:> † Chir Tarasie mitropolit; <și o însemnare din secolul al XVI-lea:> Село Негоеш(и), что ест(ъ) на Чорном(ъ) Поточѣ, ут(ъ) Стефана воевода (Satul Negoești, care este pe Pîriul Negru, de la Ștefan voievod).

Bibl. Acad., LXIV/6 a. Orig., perg. (27,5×34,5 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O trad., din secolul al XVIII-lea, incompletă, ibidem, LXIV/6 b, și o foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/23. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Foto-grafii, II/478.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 54 (facs.); Melchisedek, *Chronica Romanului*, I, p. 126—129 (text slav, după o copie dintr-o condică a Episcopiei, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 94—98 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 342—343 (trad.).

¹ Omis.

² тн, scris aici, ca și deseori în continuare, în ligatură.

³ Greșit, în loc de ничто.

⁴ Ultimul и, făcut peste о.

⁵ Subînțeles în textul slavon.

⁶ Adică, drept de a se „îndrepta”.

⁷ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „case”.

† Бѣ имѣ ѿ(тъ)ца и Сина и С(вѣ)таго Д(оу)ха, Троица с(вѣ)таѣ и нераз-дѣлимаѣ. Се азъ, раб(ъ) вл(а)днки моего Исоуса Х(ри)ста, Іѡанъ Стефан(ъ) воевода, м(и)л(о)стїю б(о)жїю г(о)с(по)д(и)нь въсен¹ Молдовлаѣнскон Земли. Знаемо чиним(ъ) съ смь нашими истиннымъ и светлымъ хрисовоулом(ъ), въсѣ-комоу четоушомоу и хотѣшомоу разоумѣти, іако азъ, съ произволениемъ Б(о)га въсѣдръжителѣ, промислх(ъ) съ добрым(ъ) промисломъ г(о)с(по)дства ми и съ б(о)жїимъ помощимъ іако да оучинимъ за д(оу)шевное мое спасение, и пак(ъ), и за тѣлесное здравие, и пак(ъ), и за д(оу)шоу родїтелен² монхъ, и приадох(ъ) сѣ и шещихъ сѣ да оутвѣрдимъ с(вѣ)ты монастыр(ъ) еже ест(ъ) въ С(вѣ)тон Горѣ, именуемыи Зографъ, ндеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)таго велико мъченика и побѣдоносца Гевргия, и шещихмо сѣ на svakін³ год(ъ) да давамо и посламо по

сто доукат(ъ) оугръскых(ъ). То да ест(ъ) шрок(ъ) на свакѣн³ год(ъ) монастырю
нашемѹ Зографѹ.

И за другою м(н)л(о)сть, що ке Б(ог)ъ дати⁴ срѣдоведець н въсвѣдеще
шко, а с(вѣ)ты монастырь н цр(ъ)ковъ божїа, н нгоумен(ъ), н с(вѣ)[т]шеници,
н въсѣ нже тоу прѣбываѣща, нже ш Х(ри)стѣ, братїа да нмаоут(ъ) сїн оустав(ъ)
дрѣжати н пѣннѣти по оуставоу с(вѣ)тыа црѣк(о)ве н пакъ, по желанню нашемѹ,
ѣкоже хоцеме напращ(ъ) оузавѣнѣ: прѣжде въсего¹ да оупишоут(ъ) г(оспо)дство
мн оу с(вѣ)тон прохромѣдїн⁵, по прѣданню с(вѣ)тых(ъ) штец(ъ) н по оуставоу
с(вѣ)тыа цр(ъ)к(о)ве, н да оупишоут(ъ) н господжоу мою кон(ъ) г(оспо)дства
мн а наша Богом(ъ) дарованнаа детца, ѡлександра н Ѣленюу, н оу с(вѣ)томъ
поменникоу да стоить ѣкоже ест(ъ) н оуписанно. И пак(ъ), до гдѣ⁶ боуде на нас(ъ)
м(н)л(о)сть въсѣдрѣжителѣ Б(о)га н боудемо живѣи ї на шкомъ светоу, а с(вѣ)-
таа цр(ъ)ковъ да нн поет(ъ) оу соуботѣ вечер(ъ) параклис(ъ) н оу неделю, на
шбедоу, да се дае припѣвокъ, оу вторникъ, да нн се пое с(вѣ)таа антоургїа
н на шбедоу да се дае припѣвок(ъ), н да ме помниаоу ї на свакѣн дан(ъ) на вечерни,
н на павечерници, н на полоунощници, н на оутрѣнїи, н на антоургїи, н оу с(вѣ)тон
проскомѣдїи, н гдѣ ест(ъ) шенчан с(вѣ)ты<а>⁷ н б(о)жествыа цр(ъ)к(о)ве,
по прѣданню с(вѣ)тых(ъ) штецъ а оу помѣнникоу да нн помену по оуставоу. То да
нн се пое до гдѣсмо⁸ живѣи. И по прѣтеченїи лѣтъ наших(ъ), по шшествїи живота
нашего, оу прѣвое годище да нн се оучини н да нн се штпое с(вѣ)ты проводник(ъ)
сѣборно н пак(ъ) третинѣ, н пак(ъ) двѣтнинѣ, н два десѣтнинѣ, н четирн десѣтнинѣ, н
пол(ъ) год(ъ) н пак(ъ) год(ъ). И по прѣтеченїи шного лета, а шт(ъ)⁹ толи да мн се
пое на свакѣн³ год(ъ), едни(ъ) дѣнь сѣборно, въ зад(оу)шнѣ, вечер(ъ) парастас н
колинко н припѣвок(ъ), а за оутра с(вѣ)таа антоургїа н колинко, н пак(ъ) на шбедоу
припѣвок, на оутѣ<в>⁶шениѣ братнѣа(ъ). То тако да стоить(ъ), до гдѣ ке стоить(ъ)
с(вѣ)ты монастырь(ъ).

И мы еже се оуписахмо дасмо⁸ хитторн н да [да] давамо на свакѣн³ год(ъ)
сто доукат(ъ) оугръскых(ъ), то да давамо до нашѣн сѣмрѣти. И по нашем(ъ)
животѣ, аще нзберет(ъ) кого м(н)л(о)стївы Б(ог)ъ бнѣти господарем(ъ) оу нашѣн
земли, или шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) сѣродствѣна нашего или пак(ъ) на ком(ъ)
ще быти б(о)жїа м(н)л(о)сть, а шн(ъ) да дае н да пѣнн с(вѣ)ты шрок(ъ) монас-
тырскїи на свакое³ годище, по моемѣ оуставоу.

Тоѣ въсѣ писанное да ест(ъ) нашемѹ монастырю, именуемомѣ Зограф(ъ),
оурик(ъ) на веки неподвижно, въ¹ вѣроу г(оспо)дства мн, выше писаннаго Стефана
воеводе, н въ вероу сына г(оспо)дства мн, ѡлеѣандра, н въ вероу болѣр наших(ъ):
вера жоупана ѡанѹпана, вѣра жоупана<а>⁷ Станчоула, вера жоупана Ђланкоула,
вера жоупана Доброула логофѣта, вера жоупана Голна, вера жоупана Краснѣша
дворника, вера жоупана Костѣ Дановича, вера жоупана Тома, вера жоупана Петра
Понича, вера жоупана ѡлеѹла, вера жоупана Лазора Пнтника, вера жоупана Шандра,
вера жоупана Юги вистнѣрѣ, вера жоупана Петрика н вера наших(ъ)>⁷ болѣръ,
н големых(ъ), н малых(ъ).

И <на>⁷ болшее потвѣрженне¹⁰ въсемоу еже выше пишем(ъ), повелѣло
ест(ъ) г(оспо)дство мн выше оупоменуемомѣ нашемѹ верномѹ властелннѹ,
жоупанѹ ѡванѹ, сїн рѣчь Доброулоу логофѣтоу, писати н приѣснѣти нашѣ печат(ъ)
големѹю къ семѹ хрисовѣлоу нашемѹ.

Пис(а) Тевдор(ъ) Продановник(ъ)¹¹, оу Сочавском(ъ) градѣ, в(ъ) лѣт(о)
шсѣод, м(ѣ)с(ѣ)ца мѣи, ї дан(ъ)¹².

† În numele Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh, Treime sfântă și
nedespărțită. Iată, eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Ioan Ștefan voievod,
din mila lui Dumnezeu domn a toată Țara Moldovlahiei. Facem cunoscut cu
acest adevărat și luminat hrisov al nostru, fiecăruia care va citi și care va voi

să înțeleagă, că eu, cu bunăvoința lui Dumnezeu atotțiitorul, m-am gândit cu gindul bun al domniei mele și cu ajutorul lui Dumnezeu ca să fac pentru mintuirea mea sufletească, și de asemenea, și pentru sănătatea mea trupească, și de asemenea, și pentru sufletul părinților mei, și m-am legat și am făgăduit să întăresc sfinta mănăstire care este la Sfintul Munte, numită Zografu, unde este hramul sfintului mare mucenic și purtător de biruință Gheorghe, și am făgăduit să dau și să trimit în fiecare an cite o sută de ducați ungurești. Aceasta să fie obroc în fiecare an mănăstirii noastre Zografu.

Iar pentru această¹³ milă, pe care o dăm către Dumnezeu, cunoscătorul de inimi și ochiul atotvăzător, sfinta mănăstire și biserică a lui Dumnezeu, și egumenul, și preoții, și toți frații care viețuiesc acolo întru Hristos, să țină și să împlinească acest așezămînt după așezămîntul sfintei biserici și, de asemenea, după dorința noastră, cum vom arăta mai înainte: înainte de toate să scrie pe domnia mea la sfinta proscomidie, după datina sfinților părinți și după așezămîntul sfintei biserici, și să scrie și pe doamna mea lângă domnia mea și pe copiii noștri dăruți de Dumnezeu, Alexandru și Elena, și să stea în sfintul pomelnic cum este scris. Și iarăși, pînă cînd¹⁴ va fi asupra noastră mila atotțiitorului Dumnezeu și vom fi în viață pe lumea aceasta, sfinta biserică să ne cînte simbăta seara paraclis și duminica, la prinz, să se dea băutură, marțea să ni se cînte sfinta liturghie și la prinz să se dea băutură și să mă pomenească și în fiecare zi la vecernie, și la pavecerniță, și la miezul nopții, și la utrenie, și la liturghie, și la sfinta proscomidie, și unde este obiceiul sfintei și dumnezeieștii biserici, după obiceiul sfinților părinți, iar în pomelnic să ne pomenească după așezămînt. Aceasta să ni se cînte pînă cînd¹⁴ vom fi în viață. Iar după trecerea anilor noștri, după trecerea vieții noastre, în primul an să ni se facă și să ni se cînte sfintul prohod în sobor și apoi de a treia zi, și apoi de a noua zi, și de a douăzecea zi, și de a patruzecea zi, și de o jumătate de an și apoi de un an. Iar după trecerea celui an, de atunci să mi se cînte în fiecare an într-o zi, în sobor, pentru pomenire, seara parastas și colivă și băutură, iar dimineața sfinta liturghie și colivă, și iarăși la prinz băutură, spre mîngierea fraților. Aceasta să rămîie așa pînă cînd¹⁴ va dăinui sfinta mănăstire.

Iar noi care ne-am scris să fim ctitori și să dăm în fiecare an o sută de ducați ungurești, să-i dăm pînă la moartea noastră. Iar după viața noastră, pe cine l-ar alege milostivul Dumnezeu să fie domn în țara noastră, sau din copiii noștri sau din rudele noastre sau iarăși cel asupra cui ar fi mila lui Dumnezeu, el să dea și să împlinească sfintul obroc al mănăstirii în fiecare an, după așezămîntul meu.

Toate acestea scrise să fie mănăstirii noastre, numită Zografu, uric, în veci nestrămutat, întru credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și întru credința fiului domniei mele, Alexandru, și întru credința boierilor noștri: credința jupanului Manuil, credința jupa<nului>? Stanciul, credința jupanului Vlaicul, credința jupanului Dobrul logofăt, credința jupanului Goian, credința jupanului Crasneș vornic, credința jupanului Coste al lui Dan, credința jupanului Toma, credința jupanului Petru Ponici, credința jupanului Albul, credința jupanului Lazor Pitic, credința jupanului Șandru, credința jupanului Iuga vistier, credința jupanului Petrică și credința boierilor noștri, și mari, și mici.

Iar <pentru>⁷ mai mare întărire a tuturor celor ce scriem mai sus, a poruncit domnia mea mai sus-pomenitului vlastelin al nostru credincios, jupan

Ioan, numit Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră cea mare la acest hrisov al nostru.

A scris Teodor al lui Prodan, în cetatea Sucevii, în anul 6974 <1466>, luna mai, 10 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, XXII/78. Foto. după orig., perg., pecete atirnată; documentul se afla la m-reă Zografu de la muntele Athos.

Un rez. grec, cu numele lunii citit greșit: iunie în loc de mai, ibidem, DXCV/11. O foto., după foto de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/479..

EDIȚII: Victor Langlois, *Le Mont Athos et ses monastères*, Paris, 1867, p. 92 (rez., cu data de lună: iunie); Качановскій, *Неиздан. грамоты*, p. 50—52 (text slav); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 99—103 (text slav și trad.); D. I. R., A, I, p. 343—344 (trad.).

¹ и și ѿ, în ligatură.

² Ал, suprascris.

³ În loc de есані и.

⁴ În loc de адамъ?

⁵ Așa în textul slavon; mai jos проскомнаѣи.

⁶ г, scris deasupra rîndului.

⁷ Omis.

⁸ În loc de гѦѣ емо.

⁹ ут(ѣ), adăugat deasupra rîndului.

¹⁰ т și ѣ, în ligatură.

¹¹ Așa în textul slavon: к final, în loc de ч.

¹² În loc de адам(ѣ).

¹³ În textul slavon: адрвоуо (altă), însă, după înțelesul general al frazei, este vorba, evident, de aceeași „milă”.

¹⁴ În textul slavon: до гѦѣ (pînă unde).

136

1466 (6974) iunie 11.

Suret de la Ștefan v(oie)vod, v(ă)leto 6974 <1466>, luna iunie, 11.

Facem înștiințare precum au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boiarilor noștri, mari și mici, sluga noastră, Șteful din Tămaș, di a lui bunăvoie, de nime sliți, și au vindut dintru al său drept uric o mănăstire din sus de Tămaș, undi au fost Marta călugărița, de ceia parte de Siret, mănăstirii noastre, ce este din sus de Piatră, undi esti hramul Adormirii preasfintei născătoarei de Dumnezău, unde este egumen popa Teodor, și o baltă, anume Martina¹, din obrșie pînă în gură, pe di amîndouă părțile. Deci, ace baltă, anume Martina, și cu tot venitul ce să vinia aceii mănăstiri, s-au prețuit drept 60 ugh(i), tot bani gata. Și, după aceea, s-au sculat popa Teodor egumenul și au plătit toț(i) acii bani în mînule Ștefului din Tamaș, dinaintea noastră și dinaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd a lor bunăvoie [învoială] și tocmală și plată, aștjdirea și noi am dat și am întărit pre acea de mai sus-zisă mănăstire, unde au fost Marta călugărița, și cu tot venitul, mănăstirii noastre ce este din sus de Piatră, unde este hramul Adormirii preasfintei născătoarei de Dumnezeu, ca să-i fii lui, de la noi, uric, cu tot venitul, nerușuit nici odînoară, în veci.

Iar hotarul acii mănăstiri ca să fie pe unde au umblat din vechi.

Și la aceasta sînt martur însumi domniia mea de mai sus-scris(ă), Ștefan voivod, și mitropolitul nostru, chir Teoctist, și boiarii noștri: dum(nealui) Duma Braevici, dum(nealui) Manoil, dum(nealui) Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă, dum(nealui) Vlaicul, dum(nealui) Goian pîrcălab de Hotin, dum(nealui) Crasniș vornic, dum(nealui) Coste Danovici, dum(nealui) Zbiarea pîrcălab de

Cetatea Albă, dum(nealui) Toma Chindea, dum(nealui) Petru Ponici, dum(nealui) Albă, dum(nealui) Lazea, dum(nealui) Isaiia, dum(nealui) Bucium, pîrcălabul de Chilia, dumnialui Buorianul, pîrcălabul de Niamtu, dum(nealui) Petre, dum(nealui) Sachiș spatar, dum(nealui) Iuga vist(ier), dum(nealui) Negrilă păh(a)r(nic), dum(nealui) Pașco post(elnic), dum(nealui) Luca stol(nic), dum(nealui) Niagul comis.

Iar pentru mai mare întăritură celor de mai sus-scrise, am poruncit cinstit credincios boierului nostru, dumnialui Dobro log(o)f(ăt), să scrie și a noastră pecete cătră această carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Evloghie, dascal slavenesc, v(ă)let 7268 <1760> mai 29, și s-au scris de fiul său, Gheorghie.

Giudecătoria ținutului Eșii. Copia aceasta, posleduindu-să din cuvînt în cuvînt cu originalul și fiind întocmai, să încredințază pi formă, potrivit ceririi ci prin jaloabă au făcut dumnului paharnicu Ioan Giușcă, înregistrată supt nr..., P. Balș, 1841 mart(ie).

După Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 66. Copie după trad.; actul se afla la Arh. St. Iași, Tr. 1 765, op. 2 014, dos. 55, f. 459 — fond care s-a pierdut în timpul celui de-al doilea război mondial.

ALTE EDITION: Zotta, *O m-re dispărută*, p. 3—4 (aceeași copie după trad. din 1760); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 71—72 (copie, posleduită la 1831 iulie 8 în Divanul apelativ al Țării de Sus, după aceeași trad., cu văleatul acesteia indicat greșit: 7261 = 1763!); *D. I. R.*, A, I, p. 345—346 (copia trad. din 1760, după Costăchescu).

¹ Probabil: a lui Martie (sau a Martei); v. și doc. nr. 107.

137

1466 (6974) iunie 21.

† Suret de la Ștefan v(oi)e vod, l(ea)t 6974 <1466> iun(ie) 21.

Facem înștiințare pentru adevărată sluga noastră, Comuz, precumu au venit înainte noastră și înainte boierilor noștri, mari și mici, de nime silit, nici asuprit, ș-au vîndut a sa driaptă ocină și moșie, dintru al său dreptu uricu, satul său la Cîrlegătură, anume giumătate de Roșiori, partea... ¹, slugii noastre, lui Ivan Geamănul², și fiului său, Simii, dreptu 150 de zloț(i).

Deci, văzîndu ș(i) noi a lor bună învoială și tocmală și plat(ă) deplin(ă), și noi am dat ș-am întărit slugilor noastre, lui Ivan Geaminul ș(i) ficiorului său, Simii, pre acea de mai sus-dzis(ă) giumătate de sat, Roșiorii, partea lui Comuz, ca să fie lor, și de la noi, ocină și cu tot venitul, lor ș(i) copiilor lor, nepoților și strănepoților și a tot neamul Geaminului și a fiului său, Simii, nerușuit nici odănaoară, în veci.

Ș(i) moara ce-i în sat și mănăstirea încă au dat-o Geaminul, de a lui bunăvoie, fiului său, Simii.

Iar hotarul acei giumătate de sat de Roșiori, la Cîrlegătură, să începe dintr-un ulmu, ce iaste la marginea pădurii, deci prin mijlocul satului la podul vechiu, deci după hotarul cel vechiu, iar din Șiverde, drumul, deci pîrlul pînă la sărături, deci la dial, deci dealul pînă la o movilă. Atîta este tot hotarul.

Pentru aceia, credința domnii mele ș-a boierilor noștri: <...>³, dum(nealui) Crasniș [vel] vor(nic), dum(nealui) Iuga [vel] vist(iernic), <...>³, ș(i) dum(nealui) Negrilă [vel] păh(arnic), ș(i) dum(nealui) Savin⁴ [vel] spăt(ar), ș(i) dum(nealui) Luca [vel] stol(nic), ș(i) dum(nealui) Sima⁵ [vel] post(elnic), ș(i) dum(nealui) Neagul [vel] com(is) ș(i) credința tuturor boierilor noștri.

Iar după a noastră viață⁶ [danie]⁷, cine va fi domnu țării aceștia să nu strice a noastră daniie și întăritură, ci mai virtos să dea și să întărească.

Iar pentru mai mare credința, am porocit cinstului și credinciosului boerului nostru, dum(nealui) Dobrii [vel] logof(ăt), să scrie și a noastră peceteă către această adevărată carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Evloghie dascal, l(ea)t 1766 april(ie) 18.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”—Iași, Fond Spiridonie, VIII B/39. Traducere.

EDIȚII: Ghibănescu, *Ispisoace*, I, p. 20—21 (aceeași trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 103—104 (aceeași trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 346 (aceeași trad.).

¹ Un cuvânt de cca 6—7 litere (ultima probabil „z”; deci „lui Comuz” ca mai jos?), indescifrabil din cauza unei pete contemporane de cerneală.

² Mai jos: „Geaminul”.

³ Omisiunea traducătorului.

⁴ Greșit, pentru „Sachiș”.

⁵ Greșit, pentru „Pașco”.

⁶ „viață”, adăugat între rinduri.

⁷ „danie”, șters de traducător cu două linii.

138

1466 (6974) iulie 9, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, господар(ъ)¹ Землн Молдавскон. Знаменнто чинимъ нс сѣмъ лнстомъ нашымъ, въсѣмъ кто на н(ъ) зърнт(ъ) алн бо его чтѣчн оуслншт(ъ), вже пронзволи г(оспо)дство мн, нашымъ бл(а)гымъ пронзволеннемъ н свѣтлымъ н чнстымъ² ср(ъ)д(ъ)цемъ, н вт(ъ) въсеа нашеа доброа волеа н вт(ъ) Б(ог)а помощіа, тако да стверднмъ н скрѣпнмъ наш(ъ)¹ монастыр(ъ)¹ вт(ъ) Побратѣ, ндеже ест(ъ) храмъ с(кѣ)-т(а)го в(тѣ)ца нашего, Николы, н где ест(ъ) егумен(ъ) молебник(ъ) нашъ, кѣр поп(ъ) Селевестрѣ, н дораднан сѣ есмо с нашымъ мнтрополнтомъ, кѣр Тевк-тыстомъ, н епискѣпомъ нашимъ, кѣр Тараснемъ вт(ъ) Романовѣ <трѣга>³, н съ всею нашею радою н зчинны есмо за д(с)шв н за спасеніе свѣтопочншаго днда нашего, старого Ілксандра воеводн, н за д(с)шв н за спасеніе свѣтопочншаго роднтелѣ нашего, Богдана воевода, н за д(с)шв н за спасеніе матерн нашеа, Маріа, н за д(с)шв н за здравне нашего г(оспо)дства, н за д(с)шв н за здравне кнежны г(оспо)дства мн, Ѡведотіа, н за здравне възлюбленыхъ(ъ) чада г(оспо)дства мн, Ілксандра н Ѡлены, н за д(с)шв н за спасеніе зсыхъ(ъ) с(вѣ)топочншыхъ(ъ) предковъ(ъ)¹ нашихъ(ъ), далн н потверднан есмо вчнын верокъ(ъ) томѣ свѣтоми монастырѣ вт(ъ) Побратѣ, да нмаютъ(ъ) на каждѣн годъ(ъ) вт(ъ) насъ(ъ) по ѣ бочки внна н два мажн рыбен, едѣна мажа морвн(ъ), а дрѣгаа коропнна, н поло-внна каменъ(ъ) воску вт(ъ) Красного Тыргѣ, н зсы беренѣцы медѣ вт(ъ) десетннѣ цю вудетъ(ъ) вт(ъ) селахъ(ъ) нхъ(ъ), цю вудетъ(ъ) вт(ъ) нхъ(ъ) людѣи з Ботне, н взеро вт(ъ) зстна Бѣка н съ зснмы гырламы, н паснка Давндова, на Бнцы, н противъ зстна Бѣка, надъ(ъ) Ннстрн, да зчинѣтъ собн ѣ сѣтнны.

Ѣще есмо далн наше⁴ монастырю еднного нашего пнтмого татарина, вт(ъ) нашихъ(ъ) татаръ(ъ)¹ вт(ъ) Немца, на нмѣ татарннѣ Дѣмнтрѣ, нс(ъ) жоною, нс(ъ) дѣтмн н съ зсымъ свонмъ наслѣдкомъ.

І такожъ, цю бнла нхъ(ъ) паснка з Ботне, на нмѣ Бнсока, а бн не малъ(ъ) ннкто до нн днло а нн до нхъ(ъ) людѣи.

Тое зсе внше писанное да ест(ъ) монастырю наше⁵ оурукъ(ъ), съ оусымъ дохѣдомъ, непорѣшанно ннколн, на вѣкы.

ѿ на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, вше писаннаго Стефана воеводи,
вѣра възлюбленнаго с(ы)на г(оспо)дства мн, Александра, вѣра бояр(ъ)¹ наших(ъ):
вѣра пана Думн Браевича, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчула Белоградского,
вѣра пана Бланкула, вѣра пана Гоана Хотинского, вѣра пана Красеша дворника,
вѣра пана Косты Дановича, вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана Петра Понича,
вѣра пана Яла, вѣра пана Лазн, вѣра пана Зенарн Белоградского, вѣра пана³
Исана, вѣра пана Бс<ч>⁴сма, паркалабов(ъ)¹ Келінских(ъ), вѣра пана Ивана
паркалаба Немецкаго, вѣра пана Ходка Крещевича, вѣра пана Стеца Даманкша,
вѣра пана Петрика, вѣра пана Бс<хтѣ>⁴, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана
Югы встнарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрла пахарника, вѣра
пана Лыкы столника, вѣра пана Нѣгъ комнса и вѣра Сых(ъ) бояр(ъ)¹ наших(ъ)
молдавских(ъ), и великих(ъ), и малых(ъ).

ѿ по нашемъ жнвотѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдав-
скон, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) нли вт(ъ) нашего племени нли пакъ кого Б(о)гъ
нзберет(ъ) г(о)с(по)даремъ вѣти ѿ нашн землн, ѿ Молдавскон, тот(ъ) цю бн не
моглъ порвшнтн нашемъ монастырю наше даніе, але цю бн нмъ стверднл(ъ) и
скрѣплнл(ъ) и над(ъ) дал(ъ). ѿ кто нмъ порвшнт(ъ) и разорнт(ъ), того да побнетъ
Б(о)гъ зде теломъ(ъ), а въ бѣдѣ[де]цымъ(ъ)¹ вѣцѣ душеа, и на страшнемъ съдѣ
да му е съперникъ(ъ) Свѣтін Никола, и да ест(ъ) подобенъ Нюдѣ предателю и
проклѣтомъ Ярю, <и тѣмъ нже възъпншѣ>³: крѣвъ его на нх(ъ) и на чадах(ъ)
нх(ъ), нже ест(ъ) и бѣдетъ въ безконечныа вѣкы, амнн(ъ).

ѿ на болшее потврѣженіе томъ оусемъ вше писанномъ, велѣн есмо на-
шемъ вѣрномъ панѣ, Доброулу логофету, писати и печат(ъ)¹ нашн прѣвснтн к
семъ лнстн нашемъ.

Пнс(а) Тома, ѿ Свчавѣ, в(ъ) лѣто $\overline{\text{х}}\overline{\text{ш}}\overline{\text{ц}}\overline{\text{о}}\overline{\text{д}}$ юл(іе) ѿ.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Өзеро Бѣле(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau
o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră și cu
inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui
Dumnezeu, ca să întărim și să imputernicim mănăstirea noastră de la Pobrata,
unde este hramul sfintului nostru părinte, Nicolae, și unde este egumen rugă-
torul nostru, chir popa Selevestru, și ne-am sfătuit cu mitropolitul nostru,
chir Teoctist, și cu episcopul nostru, chir Tarasie din <îrgul>³ Roman, și cu
tot sfatul nostru și am făcut pentru sufletul și pentru mintuirea sfîntrăposa-
tului nostru bunic, Alexandru voievod cel bătrîn, și pentru sufletul și pentru
mintuirea sfîntrăposatului părintelui nostru, Bogdan voievod, și pentru
sufletul și mintuirea mamei noastre, Maria, și pentru sufletul și pentru sănă-
tatea domniei noastre, și pentru sufletul și sănătatea cneaghinei domniei mele,
Ovdotia, și pentru sănătatea iubiților copii ai domniei mele, Alexandru și
Olena, și pentru sufletul și pentru mintuirea tuturor sfîntrăposaților noștri
înaintași, am dat și am întărit obroc veșnic acestei sfinte mănăstiri de la
Pobrata, ca să aibă în fiecare an de la noi cite 10 buți de vin și două măji de
pește, o maje de morun, iar cealaltă de crap, și jumătate de piatră de ceară de la
Tîrgul Frumos, și toate berbințele de miere din desetina care va fi din satele
lor, ceea ce va fi de la oamenii lor de la Botne, și iezerul de la gura Bicului
și cu toate girlele, și prisaca lui David, pe Bic, și, în dreptul gurii Bicului, pe
Nistru, să-și facă două setci.

Încă am dat mănăstirii noastre un tătar al nostru propriu, din tătarii
noștri de la Neamț, anume tătarul Dumitru, cu femeia, cu copiii și cu toți
urmașii lor.

Și, de asemenea, ceea ce a fost prisaca lor de la Botne, anume Visoca, nimeni să nu aibă treabă cu ea, nici cu oamenii lor.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, credința iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul, credința panului Goian de Hotin, credința panului Crasneș vornic, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Toma Cinde, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Zbiarea de Cetatea Albă, credința pa<nului>³ Isaia, credința panului Bu<ci>⁴um, pircălabi de Chilia, credința panului Ioan pircălab de Neamț, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Stețco Dămăncuș, credința panului Petrică, credința panului Bu<htea>⁴, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă paharnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu poată clinti mănăstirii noastre dania noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească și să le-o sporească. Iar cine le-o va clinti și le-o va strica, aceleia să-i chinuiască Dumnezeu trupul aici, iar în veacurile viitoare, sufletul, și la cumplita judecată să-i fie piriș Sfântul Nicolae și să fie asemenea trădătorului Iuda și blestematului Arie, <și celor care au strigat>³: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care este și va fi în veacurile cele fără de sfârșit, amin.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6974 <1466> iulie 9.

<Pe verso, însemnare contemporană>: Iezerul Beleul; <alta, din secolul al XVII-lea> Uric pe moșie den parte din josu de Prut, anume Beleul, de la Ștefan v(o)d(ă), din leat 6974 <1466> iul(ie) 9; <și alta, din secolul al XVIII-lea> A domnului Ștefan v(oie)v(o)d, ca să aibă tain pe tot anul m(ănăstir)i Pobrata zeci poloboace vinu, doi cintari pești, un cîntar de crap, un cîntariu de morun, giumătati de cîntariu de ciară de la Tîrgu Roșu⁵, și toate bărbunțile de mieri și desătina ce va fi den satele m(ănăstiri)i, și ezărul din gura Bica⁶ și toate piraile, și prisaca lui David.

Arh. St. București, M-rea Pobrata, I/2. Orig., perg. (35 × 53,5 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 70, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/480.

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 114—115 (text slav, cu prescurtări, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 104—106 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 347—348 (trad.).

¹ După ultima consoană, în orig., paieroc.

² Aici, ca și, uneori, în continuare, 4, făcut ca v.

³ Omis.

⁴ Rupt.

⁵ Traducere greșită, în loc de Tîrgul Frumos, a numelui slavon Крaчнoрo Тaргy.

⁶ Rezumatul a păstrat terminația slavonă a numelui din act.

Suret de pe ispisoc vechiu, pe sirbie, de la Ștefan v(oi)e vod domn Țării Moldovii, din let 6974 <1466> aug(ust) 1.

Înștiințare facim, prin această carte noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi cetindu-să, pentru această adivărată Marușca, fata lui pan Mihail Misici, că o am miluit cu osăbită a noastră milă și i-am dat și i-am întărit ei, în țara noastră, a Moldavii, chear diriaptă ocinili ei și ciștigare din slujbi a părintelui ei, a lui Mihail Misiciul, carili au slujit la moșul nostru, la Alexandru v(oi)e vod, sate anumi Mihailăuții, undi ari e să-ș(i) facă așezare și undi au fost giudi Petrinco, și Mihuceni, pi Tresteiana, în gura Rudii, și Horodiște, cu toate poenili di supt codru, ci să numește Bozleşcoiu¹, pentru ca toate celi di mai sus aratate să-i fii ei, di la noi, [vinit]² uricu, cu tot vinit(u), și fiilor ei, nepoților, strănepoților, prestrănepoților și la tot niamul ei, cini i să va alegi mai de aproape, nestrămutat nici odineoară, în veci.

Iar hotar(u) acestui sat, Mihailăuții, să fie începindu-să de la Patruzăci di Movili, apoi la pîrîul <Cea>³horni...⁴, apoi la Solonițu, undi dă în Nistru⁵, iar di acole drept piste...⁴, la salce, apoi la movila (rosohovata⁶)⁷...⁸ apoi drept piste dumbravă la...⁴, movilă, apoi la altă movilă, iar di acole la movilă...⁴ lîngă drum, și apoi la stejar, drumul...⁴ movilă în mijlocul drumului, iar de acole drept la altă movilă, di acole iarăș(i) la altă movilă și di acole iarăș(i) la altă movilă, apoi la fintîna ce putredă⁹, apoi di acole drept la un...⁴, ci esti din gios di baltă, iar di acole drept piste movila ce din mijlocu, diasupra morilor, la trii movili, apoi drum(u)l pîn(ă) la Patruzăci di Movili. Iar hotar(u) Mihucenilor, începindu din drumul cel mare a Movilăului¹⁰, în gios pără la pîrîul Trestiana...⁴ Trăstieni, iar di acole drept la dial, la un stejar ci esti la o fintînă (hrescetată)⁷, ...¹¹, din vale di dumbrava aceasta, iar di acole pist(e)...⁴ drept la codru. Acesta li esti tot hotar(u), și din sus și din gios și în toati părțile, după vechiul hotar, pără undi s-au apucat din vechiu.

Precum spre aceasta esti credința a mai sus-numitii domnii noastre, Ștefan v(oi)e vod, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldavii, a mari și mici.

Iar spre mai mare tărie și întărire acestor di mai sus-scrisă, am poroncit credincios boeriului nostru, pan Dobrul [vel] log(o)f(ă)t să scrie și cătră adivărată carte a noastră această pecete noastră să legi.

Suret(u) acesta di pi suret(u) ci l-am scos la an(u) 1808 dechemvri 19, poslăduindu-l din cuvînt în cuvînt cu suret(u) cel vechiu, acum, la 1809 iunie 16, și fiind întocma și fără nici-o greșală adiverez, cliucer Pavel Debrici.

<Pe verso:> Copie episocului pe doia moșii de la Hotin, anumi Mihii-liuții și Viidinciu¹², iar cel adivărat ispisoc s-au dat la Ioniță.

Bibl. Acad., CCXLVII/13. Copie după trad.

Un rez., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad., cu data de zi: 30, ibidem, II/88, și o menț., într-o jalbă din 1814 ianuarie 20, ibidem, DCCCLXVIII/1. O copie din 1810 mai 18, după copia din 1809, la Arh. St. Iași, XCIV/36.

EDITII: Antonovici, *Doc. <comunicate>*, p. 143—144 (copia din 1810 a trad. din 1808); Bogdan, *Doc. Ștefan, I*, p. 107—109 (aceeași copie, după Antonovici); *D. I. R., A*, I, p. 348—349 (copia de la Bibl. Acad.).

Atit traducerea hotarnicii acestui document, cit și nota de pe verso-ul suretului cuprind erori de lectură și de interpretare care au determinat identificarea greșită pînă acum a satelor întărite Marușcăi, fiica lui Mihail Misici. Conform documentului original

din 1518 noiembrie 9, prin care Ștefan cel Tânăr întărește Anușcăi, fiica Marușcăi, aceleași proprietăți, satul Mihăilăuți se afla acolo „unde se împreună Sireturile“, iar satul Mihuceni, în apropiere, pe pîrîul Trestiana, așa cum rezultă, dealtfel, și din hotarnica parțială a celui din urmă, cuprinzînd numele pîrîurilor Cotoveț și Derehlui. În această situație, lecturile „Nistru“ și „Movilău“, din traducerea actului emis de cancelaria lui Ștefan cel Mare, apar ca evidente greșeli, după cum nici întregirea lui I. Bogdan: „<Za>horni“, la rîndul ei, nu se justifică (vezi notele 3, 5 și 10). Confuziile traducătorului au fost însă alimentate de sinonimia existentă între toponimele și hidronimele diferitelor zone geografice moldovene, întrucît în ținutul Hotin, în bazinul riului Racoveț, se aflau într-adevăr toponime asemănătoare: Mihăileni și Trestieni. Numai așa se explică, dealtfel, și justificarea stăpînirii unor sate din acest ținut cu un act referitor la alte așezări, sau pretenția de stăpînire, în baza aceluiași act, a unor moșii din ținutul Orhei, cum rezultă din jalba din 1814 ianuarie 20: „o moșie, Niporotova, de la țin(ut) Hotin(ului) . . . <se> stăpînești, cu numi de Mihuceni, cu un alt ispisoc, tot de la același(i) pomenit domn, Ștefan v(oi)e vod, din velet 6974 <1466> ... cari moșii ... să dovedești a fi aice, în țin(ut)(u) Orheiului, la Vadul lui Vodă, după sâmnile ispisocului . . . ce iesti arătat“.

¹ În trad. din *D. I. R.*, A, I; „Bazleşcoiu“; grafia literelor permite, de asemenea, și lectura „Botleşcoiu“.

² „vinit“, șters de traducător cu mai multe linii.

³ Omis; întregit greșit: „<Za>horni“, de I. Bogdan, după numele satului Zahorna (azi R. S. S. Moldovenească, Saharna, r. Rezina), unde considera editorul că pot fi localizate satele menționate în document, greșeală preluată apoi și de trad. din *D. I. R.*, A, I (vezi și comentariul).

⁴ În trad. se află nota: „lipsă“.

⁵ Greșeală de interpretare de către traducător a textului slavon: на Острѣ (la Ostra), pîrîul Ostra aflîndu-se într-adevăr în apropierea satelor menționate în document (vezi și comentariul).

⁶ Adică: îngemănată.

⁷ Parantezele traducătorului.

⁸ În trad. se află explicația: „cum s-ar zice, gîmănă sau făcută ca o furcă“.

⁹ Traducere improprie; în alte doc. rom. se menționează fîntîni „puturoase“ sau „împuțite“, cum va fi fost și în originalul acestui act.

¹⁰ Greșeală de lectură a traducătorului, întrucît Movilăul se află la cîteva sute de kilometri de zona satelor menționate în act. În orig. a fost, probabil, „drumul Hmielovu-lui“, amintit și în doc. nr. 190 (vezi și comentariul).

¹¹ În trad. se află explicația: „fîntina cu cruce“.

¹² Identificare greșită a satelor amintite în act (vezi comentariul).

140

1466 (6974) august 28, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ <Зє>¹млн Молдавскон. <Чн>²нимъ знаменитъ нс сѣм(ъ) лнстѡм(ъ) нашнмъ, въсѣмъ кто на н(ъ) сзрнѣ нан его чтѣчн³ оуслншт(ъ), вже тот(ъ) нстннын слѣга наш(ъ) вѣрнын, пань Бенѣ⁴, <с(ы)нъ Крецѣвн>⁵ вт(ъ) Плана, слѣжнлѣ нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ) мы, <вн>²дѣвшн его правою н вѣрною слѣжкою до нас(ъ), жаловалн есми его всобною нашою м(н)л(о)стїю н далн н <птверднлн есми є>⁶мѣ, оу нашнх землн, ѡ Молдавскон, его правѣмъ втннна, села на нмѣ: гдѣ бнл(ъ) дворъ Крецѣвн, на Планѣ, н Мѡрчанїн, гдѣ ест(ъ) домъ Бєнѣ⁷, н⁸⁸ н, поннже вт(ъ) Крѣхнѣ, ѡ Мохнлн, мѣсто да всаднт(ъ) собн село, н, на Лнчковѣ, Ъхнрнѣшїн, н една паснка цо кѣпнл(ъ) вт(ъ)⁸. Тое въсе внше писаное да ест(ъ) емѣ, вт(ъ) нас(ъ), оу рннкѣ, съ <въс>³ѣмъ дохотомъ, емѣ н дѣтемъ его равно, н братнамъ его, н внсчѣстѡмъ его, н прѣвнсчѣстѡмъ его, н п>⁸рѣцшрѣтѡмъ его н въсемѣ родоу его, вѣре <кто>⁶ бѣ<дѣ>¹тъ нан блнжнїн, непорочено ннколн, на вѣ<ѣ>⁶кы.

¶ Хотаръ тѣм(ъ) селамъ да ест(ъ) <вт(ъ) снх(ъ) сторон(ъ) по ст>⁸аромѣ хотарю, кѣда из вѣка вжнвалн.

Ѣ на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, вше писанаго, мн, Стефана воевод<н>⁶, н вѣра възлюбленаго [мн] с(ы)на <г(о)сп(о)дства мн, плеѣдан>⁸дра, н вѣра богар нашх(ъ): вѣра пана Дѣмы Браевнча, вѣра пана Мънънла, вѣра пана Станчула, вѣра пана Бланкѣла, вѣра пана Гоана Х<отинск>⁸аго, вѣра пана Красниша дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томы Книде, вѣра пана Петра Поничѣ, вѣра пана Я<л>¹ба, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крещевнча, вѣра пана Исана н пана Бѣхти, прѣкалабн шт(ъ) Келню, вѣра пана Ивна прѣкалаба Немецка<го>², вѣра пана Стецка Дъмъкъшѣ, вѣра пана Петрика Йкнмовичѣ, вѣра пана Сакншѣ спѣтарѣ, вѣра пана Юги встнарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра па<на>² Негрила пахарника, вѣра пана Лѣка столника, вѣра пана Нѣга комнса н вѣра ѣснхъ богар нашх(ъ) молдавскых(ъ), великнх(ъ) н малых(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) жикотѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашнх(ъ) земан, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего племени нли пак(ъ) боуд(ъ) ко>⁶го Б(о)гъ избрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти ѣ нашнх(ъ) земан, ѣ Молдавскон, тот(ъ) шо бы емѣ не порѣшил(ъ) нашего данѣа н пот<врѣжденѣа, але шо бы емѣ ѣтвердил(ъ) н>¹ ѣкрѣпил(ъ), занѣже есмн емоу далн н ѣкрѣпил<н> з>⁸а его правѣю н вѣрнѣю савѣев.

Ѣ на вѣлшее крѣпост(ъ) томѣ вѣсемоу вше писаном>⁶ѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ боа<ринѣ>², панѣ <Добр>¹ѣлѣ логофетѣ, писати н нашѣ печат(ъ) завѣснати к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) Роман(ъ), ѣ Сочавѣ, в(ъ) лѣто xсѣод, м(ѣ)с(ѣ)ца ауг(уста), кн.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Benea⁴, <fiul lui Crețu>⁵ de la Ialan, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit>⁶ în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satele anume: unde a fost curtea lui Crețu, pe Ialan, și Murgeani, unde este casa lui B<enea>⁷, și>⁶ ... ⁸ și, mai jos de Crăhan, la Movile, un loc să-și întemeieze sat, și, pe Lișcov, Uhrineștii, și o prisacă pe care a cumpărat-o de la...⁸. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui deopotrivă, și fraților lui, și nepoților <lui, și stră-nepoților lui, și>⁸ răstrănepoților lui și întregului său neam, ori<eine>⁶ va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie <din toate părțile după>⁸ hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința iubitului [meu] fiu <al domniei mele, Alexan>⁸dru, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Mănăilă, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian de H<otin>⁸, credința panului Crasniș vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma Chinde, credința panului Petru Ponici, credința panului A<l>¹bu, credința panului Lazea, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia și a panului Buhtea, pircălabi de Chilia, credința panului Ion pircălab de Neamț, credința panului Ștefco Dămăcuș, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Sachiș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința pa<nului>² Negrilă paharnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru <sau iarăși pe>⁶ oricine îl va alege Dumnezeu să fie

domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, <ci să-i întărească și>¹ să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-<scrise>⁶, am poruncit credinciosului nostru boier, pan <Dobr>¹ul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6974 <1466>, luna august, 28.

Bibl. Acad., CVIII/15. Orig., perg. (29,5 × 40,5 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete atirnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/481.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 109—111 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 349—350 (trad.); Coman, *Murgeni*, p. 66, 69 și 71 (trad., după *D. I. R.*) și p. 70 (facs.).

¹ Rupt.

² Omis.

³ Al doilea 4, făcut aici și, deseori, în continuare, ca v.

⁴ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: Binea (vezi și nota 5).

⁵ Șters cca 10—11 litere; întregit după doc. din 1497 martie 20 (v. *D. I. R.*, A, II, p. 280—281; *D. R. H.*, A, III, nr. 228) și din 1500 aprilie 5 (*ibidem*, p. 311—312; *D. R. H.*, A, III nr. 260) de unde rezultă filiația: Crețu de la Ialan — Benea — Sima Benea.

⁶ Șters.

⁷ Lectură și întregire nesigură.

⁸ Șters și rupt.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes. Thun kund durch diesen unseren Brief allen, die in solchen sehen oder ihn vorlesen hören, wienach vor uns und unseren Metropolit, H(er)r Theoktist von Sočaw und H(er)r Tarasi von Roman, und vor unseren moldauischen Bojaren, den grossen und den kleinen, den jungen und den alten, gekommen ist unser Bojar, namens H(er)r Stan Babić, sein Bruder, H(er)r Iakim, und ihr Bruder, H(er)r Simion Babić, dann die Söhne des Iakim Babić, Wasko und Fedko sammt ihren übrigen Neffen, aus all ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltiget, und haben uns ihr Dorf, das oben an der Sočawa namens Ober-Jashekowa¹ ist, um 200 tatarische Gulden verkauft, jedoch mit allen Almen und Heuschlägen, mit Büheln und Quellen, allen Einkünften und der Hotarung, wie sie von jeher zu diesem Dorfe gehört hat.

Wir aber haben uns vor unseren Metropolit und vor all unseren moldauischen Bojaren erhoben, und haben ihnen 200 Gulden vollständig, all bares Geld gegeben und sie nach ihrem Willen gänzlich ausbezahlet. Und sie haben sich erhoben und uns ihre alten Vorrechtsbriefe gegeben, die sie auf dieses Dorf von den beiden Hospodarschaften, Eliä dem Woewoden und Stefan dem Woewoden hatten und uns das Dorf auf ewig übergeben.

Wir aber haben uns nach göttlicher Fügung erhoben und haben mit der Gnade der reinsten Mutter Gottes und aller Heiligen, und mit der Segnung unserer heil(igen) (ssw(e)tiŭ)² Väter, der moldauischen Metropolit, H(er)r Theoktist und H(er)r Tarasie, mit unserem guten Wolwollen, mit reinem und erleuchtetem Gemüte, und haben auf dass es uns ein ewiges Gedenknis sei, gemacht und gegeben dieses vorbenannte Dorf, namens Ober-Jushikowa, mit all seinen alten Hotaren, mit Feldern und Almen, mit Büheln, Heuschlägen

und Quellen, unserem heil(igen) Kloster Putna, wo das Gotteshaus der heiligsten und reinsten Mutter Gottes und ihrer heiligsten Entschlafung (Himmelfahrt)³ ist, damit dieses Dorf, Ober-Jashikowa, unserm Kloster Putna eine Handveste sei mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit, ewiglich.

Und hierauf gebe ich selbst (As)⁴ unsere H(err)sch(af)t der obgeschriebene Stefan Woewoda Zeugnis und unsere moldauischen Metropoliten: H(er)r Theoktisto von Soćaw und H(er)r Tarasi von Roman, dann unsere ersten Räte, die moldauischen Bojaren, namens: H(er)r Duma Braewić, H(er)r Manuil, H(er)r Stanćul, H(er)r Wlaikul, H(er)r Gojan, H(er)r Krasnisch gross(er) Hofrichter, H(er)r Koste Danowić, H(er)r Toma Kinde, H(er)r Skêre Parkalab von Bêlograd, H(er)r Isaia Parkalab von Kelia, H(er)r Albul, H(er)r Lasă, H(er)r Schendrik Toloćko, H(er)r Oanze Parkalab von Nowograd, H(er)r Buorên Parkalab von Nemz, H(er)r Stezko Dămăkusch, H(er)r Radul Gangur, H(er)r Peter Iakimowić und sein Bruder, H(er)r Wasko, H(er)r Sakisch Schwerträger, H(er)r Ioga⁵ Schassmeister, H(er)r Negrilo Mundschänk, H(er)r Paschko Kämmerer, H(er)r Luka Truchsess, H(er)r Nêgo Marstaller und auch all unsere anderen moldauischen Bojaren, die grossen und die kleinen.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir unserem getreuen Bojarn, H(er)r Dobrulü Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Briefe und unter unserem Siegel auch die Siegel unserer Bojaren.

Geschrieben hats Todor⁶ Prodan zu Soćaw im J(ahre) 6974 <1466>, im zweiten Tag nach der Erhöhung des verehrten und lebengebenden Kreuzes, am Montag.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră, și a mitropoliților noștri, chir⁷ Theoctist de Suceava și chir⁷ Tarasi<e>⁸ de Roman, și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, tineri și bătrini, boierul nostru, anume pan Stan Babici, fratele său, pan Iachim, și fratele lor, pan Simion Babici, precum și fiii lui Iachim Babici, Vasco și Fedco, împreună cu ceilalți nepoți ai lor, din toată bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și ne-au vîndut satul lor care este în sus pe Suceava, anume Jicovul de Sus, pentru 200 zloți tătărești, împreună cu toate poienile și finețele, cu muncелеle și izvoarele, cu toate veniturile și hotarele care au ascultat de demult de acest sat. Iar noi ne-am ridicat înaintea mitropoliților noștri și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni și le-am plătit deplin 200 de zloți, totul cu bani gata, după voia lor. Și ei s-au ridicat și ne-au dat pe deasupra vechile lor privilegii, pe care ei le-au avut pe acest sat de la cei doi domni, Ilie voievod și Ștefan voievod, și ne-au dat satul pe vecie.

Iar noi, după îndemn dumnezeiesc, ne-am ridicat și, cu mila preacuratei maici a lui Dumnezeu și a tuturor sfinților, și cu binecuvîntarea sfinților noștri părinți, a mitropoliților moldoveni, chir⁷ Theoctist și chir⁷ Tarasie⁸, cu bunăvoia noastră, cu cugetul curat și luminat, am făcut să ne fie veșnică pomenire și am dat acest sus-numit sat, anume Jicovul de Sus, cu toate hotarele sale vechi, cu cîmpurile și poienile, cu muncелеle, finețele și izvoarele, sfintei noastre mănăstiri Putna, unde este, hramul⁹ preasfintei și preacuratei maici¹⁰ a lui Dumnezeu și a preasfintei ei Adormiri, pentru ca acest sat, Jicovul de Sus, să fie mănăstirii noastre Putna uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta¹¹ eu însumi sînt mărturie, domnia noastră, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și mitropolii noștri moldoveni: chir⁷ Theoctist de Suceava și chir⁷ Tarasi(e)⁸ de Roman, apoi cei dintii sfetnici ai noștri, boierii moldoveni, anume: pan Duma al lui Brae, pan Manuil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian, pan Crasniș [mare] vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cinde, pan Zbeare pîrcălab de Cetatea Albă, pan Isaia pîrcălab de Chilia, pan Albul, pan Lazea, pan Șendrică Tolocico, pan Oanțe¹² pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Buorean pîrcălab de Neamț, pan Ștefco Dămăcuș, pan Radul Gangur, pan Petru al lui Iachim, și fratele său, pan Vasco¹³, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, pan Negriilo ceașnic, pan Pașco postelnic, pan Luca stolnic, pan Neago comis și, de asemenea, toți ceilalți boieri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră și, sub pecetea noastră, și pecețile boierilor noștri.

A scris Tador Prodan, la Suceava, în anul 6974 <1466>, a doua zi după Înălțarea cinstitei și de viață făcătoarei cruci, luni.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 153—154 (nr. X). Trad. germ. după orig., perg., pecete domnească și opt peceți boierești, atîrnate.

Altă trad. germ., din 1782, de M.S. Łopeisky, la *M-reă Putna*, Inv. nr. 102. O menț. germ., fără dată de lună și zi și cu locul de emitere indicat greșit: Iași, la Arh. St. București, Fond. Consiliul Aulic de război, VIII/62, f. 1.

ALTE EDIȚII: Onciul, *Fond religionar*, p. 18 (rez.) Măzăreanu, *Catastih*, f. 5 a, în Dan, *M-reă Putna*, p. 168 (rez.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 111—112 (rez. editorului după trad. lui Wickenhauser și după altă trad. germ., tot după orig., din <1782>, care se afla în Arh. Tabulei din Cernăuți); *D. I. R.*, A, I, p. 350—351 (trad. după Wickenhauser).

¹ Mai jos: „Jushikowa“, „Jashikowa“; toate transcrierile redau însă defectuos numele satului Jicov.

² Așa în trad.

³ Probabil Wickenhauser nu a fost sigur de lectura sau de înțelesul cuvîntului slavon, redînd ambele posibilități: Adormirea și, în paranteze, Înălțarea.

⁴ Desigur, Wickenhauser a redat în paranteze pronumele slavon: аз.

⁵ Greșit, pentru „Iuga“; probabil Wickenhauser, a redat *ad litteram* vocala slavonă ю.

⁶ Pentru „Tador“.

⁷ În trad. lui Wickenhauser: „Herr“.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Tanasie“.

⁹ În aceeași trad.: „lăcaș“, deși sensul inițial al cuvîntului, „hram“ este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).

¹⁰ În aceeași trad. greșit: „născătoare“.

¹¹ În trad. germ.: după aceea (hierauf).

¹² În trad. din *D. I. R.*, A, I: „Oancea“; în textul slavon numele boierilor erau însă la nominativ.

¹³ În aceeași trad., greșit: „Voico“.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знамени[мъ]то ис сѣмъ лнстом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) зрїтъ на н его зсаништ(ъ) чтѣч(н), колнж(е) того кому боудеть потребнзна, оже прїдоша¹ прад(ъ) на н прад(ъ) зсани нашнми воїарн, велнкнми н малнми, слѣга наш(ъ), Татоул(ъ) шт(ъ) Брѣзотъ, по своєю доброю колею, некнм(ъ) непонужен(ъ), н продал(ъ) шт(ъ) своєю зрнка н шт(ъ) своєю хотара едно мѣсто шт(ъ) пвстннн на Брѣзотѣ, на нмѣ гдѣ монастїрѣ была, н тою потоку,

и до хотар(а) Крачюнов(а) и до встн тог(о) парова. Та продал(ъ) слѣсѣ н(а)ше-
мѹ, Бодн ѡт(ъ) Дѹбровѹ, за четирѹ десѣт(ъ) златы готовы, да ѡсѣдѣт(ъ) Бо-
дѣ собн село и да учинѣт(ъ) собн паснкѹ.

Ино мы, видѣвшѹ нх(ъ) доброе промзволѣнїе и лагодѹ на то, також(е) и
мы, ѡт(ъ) нас(ъ), дали и потвердѣни есѣмн тоѣ прѣд(ъ) реченное мѣсто слѣсѣ
нашемѹ, Бодн, да ест(ъ) емѣ, ѡт(ъ) нас(ъ), зрѣк(ъ), съ вѣсѣмѹ дохѡдом(ъ),
емѹ и дѣтем(ъ) его, и братїѣм(ъ) его, и зноучатом(ъ) его, и прѣд(ъ)звѣча-
том(ъ) его, и прѣдзрѣтом(ъ) его и вѣсемѹ родѹ его, непорѹшенно николѣж(е),
на вѣки.

Ѥ хотар(ъ) томѹ мѣстѣ кѹда ест(ъ) выше писанное.

Ѥ на то ест(ъ) великаѣ мѣртѹрїѣ, сам(ъ) г(о)спод(с)тва мѣ, выше писанны
Стефан(ъ) воєвода, и наши боѣри, на нѣмѣ: пан(ъ) Манѡло, и нан(ъ) Стѣнчу-
л(ъ), пан(ъ) Бланкул(ъ), панѣ Гоѣн(ъ), пан(ъ) Красныш(ъ) дворѣнк(ъ), пан(ъ)
Костѣ Дѣновч(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Збїарѣ прѣкалабѣ, пан(ъ)
Ѥлѣбѣл(ъ), пан(ъ) Лѣзѣ Пѣтѣк(ъ), пан(ъ) Шѣндрѡ, панѣ Їсѣнѣ и пан(ъ) Бѹхѣл(ъ), Келѣнскѣ,
пан(ъ) Бѹврѣнѣ Нѣмецкѣ, пан(ъ) Сѣкыш(ъ) спѣтар(ъ), пан(ъ) Юга вѣстѣарѣнк(ъ),
и пан(ъ) Пѣшко постѣлѣнк(ъ), пан(ъ) Нѣгрѣло чѣшѣнк(ъ), пан(ъ) Лѹка столѣнк(ъ),
пан(ъ) Нѣгѣл(ъ) комѣс(ъ) и ныи наши боѣри що прѣ том(ъ) бѹлѣ, великыи
и малы.

Ѥ на болѣшее потѣврѣжденїе томѣ вѣсѣмѹ³ вѹш(е) писанномѣ, велѣли
есѣмн нашѣмѣ вѣрномѣ панѡѹ, Дѡбровѹ лѡгѡѡетѹ, писѣти и прѣвѣсѣти нашѹ печѣ-
т(ъ) к сѣмѹ лѣстѹ нашѣмѹ.

Пис(а) Бѹлѣпѣшѣ дїѣк(ъ), ѡѹ Дѡлѣнѣм(ъ) Трѣгѹ, в(ъ) лѣто xсѣѡд, м(ѣ)-
с(ѣ)цѣ дѣк(ѣбрїѣ), ѣ д(ѣ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, sluga noastră, Tatul de la Bîrzota, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, și a vîndut din uricul său și din hotarul său un loc din pustie pe Bîrzota, anume unde a fost mănăstirea, și pe acest pîriu, și pînă la hotarul lui Crăciun, și pînă la gura acestui pîriu. Și l-a vîndut slugii noastre, Bodea de la Dumbrava, pentru patruzeci de zloți gata, ca să-și facă Bodea sat și să-și facă prisacă.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și învoială la aceasta, de asemenea și noi, de la noi, am dat și am întărit acest loc mai înainte-spus slugii noastre, Bodea, ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc să fie pe unde este mai sus-scris.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și boierii noștri, anume: pan Manoilo, și pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian, pan Crasniș vornic, pan Costea al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Zbiarea pîrcălab, pan Albul, pan Lazea Pitic, pan Șandro, pan Isaiia și pan Buhtea, de Chilia, pan Buoreanu de Neamț, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, și pan Pașco postelnic, pan Negrilo ceașnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis și alți boieri ai noștri care au fost la aceasta, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobruł logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș diac, în Tîrgul de Jos, în anul 6974 <1466>, luna decem-brie, 8 zile.

Bibl. Acad., XIII/7 a. Orig., perg. (29 × 42,5 cm), pecete domnească și șase peceti boierești atîrnate, ultimele cu șnururi de mătase albastră, pierdute.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/482.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 112 — 113 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 351 — 352 (trad.).

¹ Greșit, în loc de *прѣдѣ*.

² *дѣл*, suprascris.

³ Rupt și șters.

143

1466 (6974) decembrie 8, Tîrgul de Jos.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ нс(ъ) сѣмь нашимъ листом(ъ), въ сѣмь кто на нем(ъ) оузритъ нан его чтоучи оуслышитъ(ъ), гдеж(е) того² кому боудеть потребна, вже прѣдоша прѣд(ъ) намн и прѣд нашимъ бояры, и великимн, и малымн, слоуги нашн, на нмѣ Попычка и непот(ъ) его, Мнкоул(ъ), по нх(ъ) доброн воли и никим(ъ) непричловани, и продали слоугам(ъ) нашим(ъ), Монкови и братоу его, Костн, вдно мѣсто въ³ поустини на Крълингътоурѣ, межн Попычкани и межн Роускани и межн Гънеци, оу Цоубеевы Кръинци, за рѣ⁴ златих(ъ) татарских(ъ). И <оу>⁵ ставши⁶ Монка и брат(ъ) его, Косте, и заплатили Попычкови и непотоу его, Мнкоулоу, оусе исполна.

Ино мы, видѣвши нх(ъ) добры токмежъ и заплат(ъ) полины, а мы також(е) дали и потвердили слоугам(ъ) нашим(ъ), Монцѣ и братоу его, Костн, то то выше писанное мѣсто, на Крълингътоурѣ, оу Цоубеевы Кръинци, межн Попычкани и межн Роускани и межн Гънеци, да оучинитъ(ъ) собн село и да ест(ъ) нмъ оурик(ъ) и съ оусим(ъ) доходом(ъ), нмъ равно, и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оуноучатом(ъ) нх(ъ), и праоуноучатомъ нх(ъ), и працоурѣтом(ъ) нх(ъ) и оусемоу роду нх(ъ), кто съ изберет нан ближнїи, непороушенно николиже, на вѣки.

И хотар(ъ) томоу мѣстоу да ест(ъ) почениш вт(ъ) потока, Драгошева, до рогаю, на верх(ъ) дила, та дилом(ъ), оу столп(ъ), а вт(ъ) столпа, по верх(ъ) дила, та черес(ъ) царинюу, до серед(ъ) царини, где поставили столп(ъ), та вт(ъ) столпа, дорогоу⁷, <на>⁸ верх(ъ) дила, оу знаменаны доуб(ъ), а вт(ъ) дуба, черес(ъ) рѣдю, до великон дороги, та на знаменаны доургин доуб(ъ), а вт(ъ) толѣ, малою дорогою, черес(ъ) рѣдъ, до полѣна Писка⁹, на самоюу великоюу дорогоу що нде- <т(ъ)>⁹ <к>¹⁰ Гънеци, а вт(ъ) великон дороги, черес(ъ) поле, до хотарѣ Кошотова. То нм(ъ) оу весь хотар(ъ) вт(ъ) тон стороны, а вт(ъ) Гънеци да ест(ъ) нмъ по старому хотарю.

И на то ест(ъ) великаа мартоурна, сам(ъ) г(о)сп(о)дство мн, выше писаны Стефан(ъ) воевода, и бояре нашн, по имени: пан(ъ) Маноул(ъ), пан(ъ) Станчоул(ъ), пан(ъ) Бланкоул(ъ), пан(ъ) Голн(ъ), пан(ъ) Красныш(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Зебѣрѣ прѣкалаб(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Ялбоул(ъ)¹¹, пан(ъ) Исана Келїнскїи, пан(ъ) Лазѣ Питник(ъ), пан(ъ) Шендрика, пан(ъ) Боуѣрѣны Немец<скї>^{10н}, пан(ъ) Стецко Дѣмѣкоуш(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ), пан(ъ) Боухтѣ, пан(ъ) Сакуш(ъ) спатарь, пан(ъ)¹⁰ Юга встїарник(ъ), пан(ъ) Негрїло чашник(ъ), пан(ъ) Пашко постелиник(ъ), па<н(ъ)> Лоука с<у>¹⁰ толникъ, панъ Нѣгъ комис(ъ) и ныи нашн бояре молдавскїи, и великїи и мали.

И на болшее потвырждение томоу оусему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрномоу боярїноу, панюу Довроулоу логофетоу, писати и печат(ъ) нашоу и печати бояр наших(ъ) приѣ<сн>¹²ти къ сему листу нашему.

Пис(а) Тадор(ъ), оу Долнмъ Тръгоу, в(ъ) лѣто х<с>од, м(ѣ)с(ѣ)ца де<к(евріа)>, ѿ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, unde aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, și mari, și mici, slugile noastre, anume Popicica și nepotul său, Micul, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, și au vîndut slugilor noastre, Moica și fratelui său, Costea, un loc din pustie la Cîrligătura, între Popicicani și Ruscani și Gănești, la Fîntîna lui Știubei, pentru 105⁴ zloți tătărești. Și ridicîndu-se⁶ Moica și fratele său, Costea, au și plătit lui Popicica și nepotului său, Micul, totul deplin.

Deci, noi, văzînd buna lor tocmeală și plată deplină, noi de asemenea am dat și am întărit slugilor noastre, Moica și fratelui său, Costea, acest loc mai sus-scris, la Cîrligătura, la Fîntîna lui Știubei, între Popicicani și Ruscani și Gănești, ca să-și facă sat și să le fie uric și cu tot venitul, lor deopotrivă, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc să fie începînd de la pîrîul lui Dragoș, pe drum, la virful dealului, apoi, pe deal, la stîlp, iar de la stîlp, pe virful dealului, apoi, peste țarină, pînă la mijlocul țarinei, unde au așezat stîlp, apoi de la stîlp, pe drum, <la>⁵ virful dealului, la stejarul însemnat, iar de la stejar, peste rediu, la drumul mare, apoi la alt stejar însemnat, iar de acolo, pe drumul mic, peste rediu, la poiana Piscului⁸, chiar la drumul mare care duce la Gănești, iar de la drumul mare, peste cîmp, pînă la hotarul lui Cașotă. Acesta le este tot hotarul dinspre această parte, iar dinspre Gănești să le fie pe hotarul vechi.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și boierii noștri, anume: pan Manuil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian, pan Crasniș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Zbearea pîrcălab, pan Toma Cînde, pan Albul¹¹, pan Isaiia de Chilia, pan Lazea Pitic, pan Șendrica, pan Buoreanu de Neamț, pan Șețco Dămăcuș, pan Petrică, pan Buhtea, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, pan Negrilo ceașnic, pan Pașco postelnic, pa(n Luca s)¹⁰tolnic, pan Neagu comis, și alți boieri ai noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și pecetea boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Tador, la Tîrgul de Jos, în anul 6974 <1466>, luna decembrie, 8 zile.

<Pe verso, însemnare tîrzie>: Uric pe Popișcani, lîngă Gănești, de la Ștefan vodă.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 439. Orig., perg. (25,5 × 40,5 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm) domnească, atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda deteriorată și ștearsă, și șase peceti boierești, atîrnate (șnururi de mătase albastră), din care se păstrează numai trei: nr. 1, 4 și 5 (considerîndu-le de la stînga spre dreapta), toate în ceară neagră (diam. = 2 cm), una cu legenda ștearsă și idescifrabilă (nr. 4), iar celealte două cu inscripțiile: † Печатъ¹³ пана¹⁴ <și> † Печатъ пана¹⁴.

Mai multe foto., ibidem, IV/5 și XXIII/79, și la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/483.

EDITII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 114—115 (text slav, după foto., și trad. hotar-nicei); Costăchescu, *Satul Cristești*, p. 24 (extras slav, din context, după Bogdan, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 352—353 (trad., după foto. de la Bibl. Acad., cu omisiuni în lista boierilor martori).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² r, scris peste un n.

³ ѣ, asemenea cu ă.

⁴ În textul editat de I. Bogdan și în trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit, ѣ (150).

⁵ Omis.

⁶ În textul editat de I. Bogdan și în trad. din *D. I. R.*, A, I, urmează, superfluu: слоуги наши (slugile noastre).

⁷ ю, scris deasupra rîndului.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „poiana lui Miscea“.

⁹ Șters.

¹⁰ Rupt.

¹¹ Omis în textul editat de I. Bogdan.

¹² În locul găurit pentru trecerea șnurului peceții.

¹³ т și 4 în ligatură.

¹⁴ Stricat.

† Мнѡстїю божїю, мы, Стефанъ воевода, господарь Зѣ¹мѡ Мѡлдавскѡн. Знаменитѡ чинимъ нѣ сѣмѣ нашимъ лнстѡмъ, вѣсѣмѣ ктѡ на немъ ѡзрѣтъ алн бо его чтоуги слышнтъ, уже тотѣ истинны слоугы наши вѣрны, Мѡнка н братъ его, Костѣ, слѣжнѡ намѣ право н вѣрнѡ. Тѣмъ мы, вндѣвшн нхъ правѣю н вѣрноу ю слѣж-вѣ до насъ, жаловали есмѡ нхъ вѣсѡвн ю нашу мнѡстїю н дали н потвѣрднѡ есмѡ нмъ, оу нашѣмъ землѡ, оу Мѡлдавскѡн, нхъ правѡе вѣслѣженїѣ н кѣплѣнїѣ, вѡднѡ сѣлн-ще шѡж(ѣ)² гдѣ³ сѣ зѡветъ Шюбѣевѣ Крѣннѣ, межн Гѣнецїн н межн Роусканїн н межн Кошецїн, шѡ внн коупнѡн вт Костн, брата Попычкына, за рѣкѣ златыхъ тѡтарскыхъ. Тѡе вѣсѣ вѣше пнсаннѡе сѣлнще да естъ нмъ, вт насъ, ѡркъ, сѣ вѣсѣмѣ дохѡдѡмъ, нмъ н дѣтемъ нхъ, н оуноучѡтѡмъ нхъ, н прѣднѣчатѡмъ нхъ, н прѡшчюрѣтѡмъ нхъ н вѣсѣмѣ родоу нхъ, ктѡ бѣдетъ нмѣ нан блнжнїн, непорѡушеннѡ нколнже, на вѣкы вѣчныѡ.

И хѡтарь да естъ, томѣ вѣше пнсаннѡмѣ сѣлнщѣ, вт оуспѣхъ сторѡн по старѡмѣ хотарѣ, кѣда нѣ вѣка вѣчнагѡ вжнѡвалн.

И на тѡ естъ вѣра господства мнѣ, вѣше пнсаннаго Стефана воеводы, н вѣра вѣзлюбленнаго мнѣ сына, Ялѣѣандра, н вѣра боярь нашихъ: вѣра пана⁴ Манѡила, вѣра пана Станчѡла, вѣра пана Бланка, оунка нашего, вѣра пана Гоїана Хотннскаго, вѣра пана Красныша двѡрннка, вѣра пана Зѣтарѣ Белѡградскаго, вѣра пана Костѣ Данѡвнча, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Исаїа н пана Бѣхтн, прѣкалабн вт Келїн, вѣра пана Ялѣа, вѣра пана Лѣзѣ Пнтнѣ, вѣра пана Шандра Толѡчка, вѣра пана Бѣвѣрѣна Немѣцкаго, вѣра пана Стѣцка Дѣмѣкѣша, вѣра пана Хѡдка Крѣцевнча, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана [вѣра пана] Петрѡнѣ н брата его, Баска Лѣкымѡвнчн, вѣра пана Сакуша спѡтарѣ, вѣра пана Югы внстїарннка, вѣра пана Пашка постѣлннка, вѣра пана Лѣка столннка, вѣра пана Нѣгрѡла чашннка, вѣра пана Нѣгѣ комнѣ(а)⁵ н вѣра вѣсѣхъ боярь нашихъ мѡлдавскыхъ, н велнкихъ, н малыхъ.

И по нашемъ жнвѡтѣ, кто бѣдетъ господарь нашѣмъ землѡ, нлн вт дѣтѣмъ нашихъ нлн вт нашего сѣродѣствїа нлн пакъ вѡре кого Богъ нзѡберетъ господарѣмъ бытн, тотъ а бы нмъ не порѣшнѡ нашего даанїа н запнѣсѣ, алѣ да нмъ потвѣрднтъ н оукрѣпнтъ, занѣже есмѡ нмъ дали за нхъ правѡю н вѣрнѣю слѣжѣвѣ.

И на болѣе потѣвѣрженїѣ н крѣпѡст томѣ вѣсѣмѣ вѣше пнсаннѡмѣ, велѣлн есмѡ нашѣмѣ вѣрномѣ боярннѡу, панѡу Дѡброуѣлѣ лѡгѡфѣтѣ, пнсѡтн н печѡтъ нашѣмъ прнѣѣснтн кѣ сѣмѣ нашѣмѣ лнстѣ.

Пнс(а)⁵ Иванъ Блѡдычнн, оу Сѡч(а)⁵ вѣкѣ, в(ѣ)² лѣтѡ $\overline{\text{хсц}}$, мѣсѣца ген(а-рїа)², 7.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, Moica și fratele său, Costea, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, în Moldova, dreapta lor vislujenie și cumpărătură, o seliște care <este acolo>⁶ unde se cheamă Fintina lui Știubei, între Gănești și Ruscani și Coșești, pe care ei au cumpărat-o de la Costea, fratele lui Popișco, pentru 125 de zloți tătărești. Toată această seliște mai sus-scrisă să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei seliști mai sus-scrise să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicu, unchiul nostru, credința panului Goian de Hotin, credința panului Crasniș vornic, credința panului Zbiarea de Cetatea Albă, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Toma Cînde, credința panului Isaia și a panului Buhtea, pîrcălăbi de Chilia, credința panului Albu, credința panului Lazea Pitic, credința panului Șandru Tolocico, credința panului Buoreanu de Neamț, credința panului Ștefco Dămăcuș, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Gangur, credința panului [credința panului] Petrică și a fratele său, Vasco al lui Iachim, credința panului Saciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din rudele noastre sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu le clinească dania și înscrisul nostru, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivan al Vlădicăi, la Suceava, în anul 6975 <1467>, luna ianuarie, 1.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 117—118. Text slav, după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută; actul se afla în posesia lui P. P. Carp, la Țibănești-Vaslui.

O trad., din 1807 iulie 1, de polcovnicul Pavel Debrîș, la Arh. St. București, A. N., MMDCCIII/1.

ALTE EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, VI, p. 73 (rez. editorului, cu greșeli, după orig.); *D. I. R.*, A, I, p. 353—354 (trad. după Bogdan).

¹ Șters sau rupt în orig., așa cum indică parantezele drepte folosite, în ediția sa, de I. Bogdan, pentru astfel de situații.

² Completarea noastră.

³ Așa în textul editat.

⁴ În textul lui I. Bogdan, scris peste tot prescurtat: „ „.

⁵ Întregirea lui I. Bogdan.

⁶ Subînțeles în textul slavon.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ нс(ъ) сѣмь нашихъ листомъ, въсѣмь² кто на нем(ъ) оузритъ али бо его чтоучи оуслышитъ(ъ), вже тоты истинны и наши вѣрны слоуги, сынове Мармоуревы вт(ъ) Брѣлѣсела, на нмѣ Тома и брат(ъ) его, Жоуржа, слоужили нам(ъ) право и вѣрно. Тѣмъ, мы, видѣвши нхъ правою и вѣрною слоужбою до нас(ъ), жаловали есми нхъ всобою нашею м(н)л(о)стію и дали и подтвердили³ есми нмъ нх(ъ) втинную правою, на нмѣ Мармоурѣне, на Брѣлѣселѣ, где соутъ(ъ) домовы нх(ъ). Тое оусе выше писанное да ест(ъ) нмъ, вт(ъ) нас(ъ), оури-к(ъ) и съ оусмъ доходом(ъ), и сестрѣ нхъ, Фециѣ, и дѣтемъ нх(ъ) равно, и оучачомъ нх(ъ), и правоучачом(ъ) нхъ, и працюрѣтомъ нх(ъ) и оусеому роду нхъ, кто съ нзберетъ(ъ) нан ближнихъ, непорушено николнже, на вѣки.

И хотарь томоу селоу да ест(ъ) по оусмъ старымъ(ъ) хотаремъ, и вт(ъ) Ёнинчан(н), и вт(ъ) Бознан(н), и вт(ъ) Бѣчещи.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, выше писаннаго Стефана воеводы, и вѣра възлюбленнаго ми сына, Ялѣандра, и вѣра нашихъ(ъ) боярь: вѣра пана Маноула, вѣра пана Станчоула, вѣра пана Бланкоула, вѣра пана Голна, вѣра пана Красныша дворника, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Зеѣри прѣкалаба, вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана Ялоула, вѣра пана Исана и пана Боухтѣ, прѣкалабове Келінскихъ(ъ), вѣра пана Лазн Питика, вѣра пана Боуурѣна Немецкого, вѣра пана Ёанцы Новоградского, вѣра пана Шендрики, вѣра пана Стецка Дѣмѣкоуша, вѣра пана Гангоура, вѣра пана Йкима Хоудича, вѣра пана Ивашка Хринковича, вѣра пана Петрика, и вѣра пана <Га>⁴кыша спатарѣ, вѣра пана Юги встнѣрника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Лоуки столника, вѣра пана Нѣга комнса и вѣра оусихъ(ъ) нашихъ(ъ) боярь молдавскихъ(ъ), и великихъ(ъ), и малыхъ(ъ).

И по нашемъ животѣ, кто боудеть г(о)с(по)дарь оу насен земли, вт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) нан вт(ъ) нашего роду нан <п>⁵ак(ъ) боуд(ъ) кто, ко<го>⁵ мн<слы>⁵ Б(ог)ъ нзв<е>⁵р<е>⁵т(ъ) <б>⁵ити, тот(ъ) щ<о> бы<о>⁶ нмъ <не по>⁶рушил(ъ) нашего даанна, але що бы нмъ оукрѣпил(ъ), зануж(е) есми нмъ дали за нх(ъ) правою и за вѣрною слоужбою.

И на болшее потвырждение тому оусемъ выше писанному, велѣли есми насему вѣрному боярину, паноу Доброулу логофетоу, писати и печат(ъ) нашуу привесити къ сему листу нашему.

Пис(а) Тадор(ъ), оу Гочавѣ, в(ъ) лѣт(о) x̄s̄c̄ōe, м(ѣ)с(а)ца ген(аріа), ѿ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate și credincioase slugi ale noastre, fiii lui Marmure de la Birlădzell, anume Toma și fratele său, Giurgea, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzind slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit ocina lor dreaptă, anume Mărmureni, pe Birlădzell, unde sint casele lor. Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor, de la noi, uric și cu tot venitul, și surorii lor, Fedca, și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după toate hotarele vechi, și dinspre Oniceani, și dinspre Boziani, și dinspre Băcești.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Manuil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian, credința panului Crasniș vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Zbearea pircălab, credința panului Toma Cinde, credința panului Albul, credința panului Isaia și a panului Buhtea, pircălabi de Chilia, credința panului Lazea Pitic, credința panului Buoreanu de Neamț, credința panului Oanța de Cetatea Nouă, credința panului Șendrica, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Gangur, credința panului Iachim Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Petrică, și credința panului <Sa>⁴ciș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Pașco postelnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, sau iarăși oricine, pe cine îl va alege bunul Dumnezeu să fie, acela <să nu>⁶ le clinească dania noastră, ci să le-o întărească, pentru că le-am dat pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador, la Suceava, în anul 6975 <1467>, luna ianuarie, 10 zile.

Bibl. Acad., XXXVII/2. Orig., perg (30,5 × 42 cm), pecete atârnată, pierdută.
O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/484.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 66—68 (trad., de N. Beldiceanu); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 118—119 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 354—355 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca r.

² и și ѣ în ligatură.

³ т și ѣ, în ligatură.

⁴ Omis.

⁵ Șters și rupt.

⁶ Șters.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїи¹, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)спо(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс сѣм(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), вѣсам(ъ) кто на нь ѡзрїть алн бо² чтоу чн³ его ѡслышнт(ъ), вже бл(а)гопронзволи г(о)спод(а)ство мы нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволенїем(ъ) н чнстым(ъ) н свѣтлым(ъ) ср(ъ)-д(ъ)цемъ н даем(ъ) н дали есми сес(ъ) наш(ъ) лнсть нашемоу монастирю шт(ъ) Бистрїци, ндеже ест(ъ) храмъ Оуспенїе свѣтѣн Б(о)городнїци, ндеже ест(ъ) егоу-мень кнрь попу⁴ наш(ъ), Тевдору⁴ архимандрыт(ъ), на то, а би оу сн нх(ъ) лю-дн нмалн шт(ъ) нас(ъ) слобосїю, шт(ъ) оу снх(ъ) нх(ъ) селах(ъ) шт(ъ) Немецкон волостн, а би не водемн подеводау.

И такоже, нашн паркалабн шт(ъ) Нѣмца, боуд(ъ) кто боудеть шт(ъ) нас(ъ) оу Нѣмца паркалабъ, а нн соуд(ъ)ци шт(ъ) Немецкон волостн, а нн нх(ъ) главнн-ци, а нн нх(ъ) слоугы, н нн(ъ) никто, да не смѣтеть тых(ъ) монастирскнх(ъ) лю-дн: шт(ъ) Звнжннцн⁵, н шт(ъ) С[с]роболецн, н шт(ъ) Брашеоуци, н шт(ъ) Баскоу-ци, н шт(ъ) Блѣгаре, н шт(ъ) Мѣрѣцен, н шт(ъ) Дрѣмѣнїенн, н шт(ъ) Опрѣшннн, н шт(ъ) Рѣдѣнїенн, н шт(ъ) Торторецн, н шт(ъ) Кѣвчелецн, н шт(ъ) Мѣндре-

цн, н вт(ъ) Фаврн, соудити, а ни глобоу нс ннх(ъ) брати, ни за д(с)шегоубство, ни за слнд(ъ)⁶, ни за разбон, ни за татско, ни за дѣскоу волоченїи, ни <за>⁷ крѣвагыи рани а ни за снныи рани, а ни за нное, ни за которое днло, ни за великое днло а ни за малое, да не смѣют(ъ) тых(ъ) монастырских(ъ) людн соудити, а ни бантовати, а ни глобоу нс ннх(ъ) брати, ни цнноу за грош(ъ), але да соудѣт(ъ) нашн калѣгерн вт(ъ) Бѣст<рици>⁸ самн свон людн н глобоу да берѣт(ъ) егѣмен(ъ) н съ калѣгере вт(ъ) свонх(ъ) людн, а нного соуд(ъ)цѣ над(ъ) собою да не нмают(ъ), заноу-же есми даин оу вес(ъ) прнход(ъ) цю спдадѣтъ 8 тых(ъ) монастырских(ъ) селдх(ъ) да ест(ъ) неподѣнжны нашему монастырю вт(ъ) Бнстрици ннколиже на вѣки.

И також(е), припас(ъ) цю спдадѣтъ оу нх(ъ) селдх(ъ), тнж(е) да ест(ъ) нашему монастырю вт(ъ) Бнстрици.

И кто сѣ поквсит(ъ) порвсити снє наше данїю н записоу цю выше пшесм(ъ), тот(ъ) бодет(ъ)⁴ под(ъ) нашєн велнкєн казнн.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дство мы, выше писанн<а>⁷го, мы, Стефана боеводы, н вѣра вѣсѣх(ъ) бодр(ъ)⁹ нашнх(ъ) молдавских(ъ), великых(ъ) н малых(ъ).

И на боушєе крѣпост(ъ) томv оусемv выше писанномv, велѣли есми нашємv вѣрномv болѣриноу, панv Добрулv лугвфєтоу, писати н печат(ъ) наш(ъ) прнвѣснти к семоу нашємv лнстоу.

Пнс(а) Тѣвтѣл(ъ), v Гvчавѣ, в(ъ) лѣт(о) xсѣцѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца фєв(р)варїа, ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată și dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Bistrița, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, unde este egumen chir popa nostru, Teodoru arhimandrit, pentru aceea ca toți oamenii lor, din toate satele lor din ținutul Neamț, să aibă slobozenie de la noi, să nu care podvoade.

Și, de asemenea, pircălabii noștri de la Neamț, oricine va fi de la noi pircălab la Neamț, și nici judecătorii de la ținutul Neamț, și nici globnicii lor, și nici slugile lor, și nimeni altul, să nu îndrăznească să-i judece pe acești oameni ai mănăstirii: din Zvijintși, și din Sobolești¹⁰ și din Brașeuți și din Vascăuți, și din Bulgari, și din Mărăței, și din Dărmănești, și din Opișeni, și din Rădăicești, și din Tortorești, și din Căucelești, și din Mindrești, și din Fauri, și nici gloabă să nu ia de la ei, nici pentru omor¹¹, nici pentru urma <raufăcătorilor>⁶, nici pentru tilhărie, nici pentru furt, nici pentru răpire de fată, nici <pentru>⁷ rană singeroasă și nici pentru lovitură cu vlnătăi, și nici pentru altceva, nici pentru vreo faptă, nici pentru faptă mare și nici pentru <faptă>¹² mică, să nu îndrăznească să-i judece pe acești oameni ai mănăstirii și nici să nu-i tulbure, și nici să nu ia gloabă de la ei, nici preț de-un groș, ci să-i judece înșiși călugării noștri de la Bist<rița>⁸ pe oamenii lor și gloaba să o ia de la oamenii lor egumenul și cu călugării, iar alt judecător să nu aibă asupra lor, pentru că am dat să fie mănăstirii noastre de la Bistrița, neclintit niciodată, în veci, tot venitul care va cădea în aceste sate mănăstirești.

Și, de asemenea, pripasul care va cădea în satele lor, de asemenea să fie al mănăstirii noastre de la Bistrița.

Iar cine s-ar încumeta să strice această danie și înscris al nostru pe care îl scriem mai sus, acela va fi sub marea noastră pedeapsă.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6975 <1467>, luna februarie, 3.

Bibl. Acad., Fotografii, XXIX/11. Foto. după orig., perg. (22 × 30,5 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roz), pierdută; actul se afla în Arh. Metohului Sf. Mormint din Constantinopol.

Alte foto., la Arh. St. București, Fotografii de documente, IX/11, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/485.

EDIȚII: Mihailovici, *Album*, pl. nr. 12 (facs.); idem, *Doc. Constantinopol*, p. 125—127 (text slav și trad.); Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 23—26 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 355—356 (trad.).

¹ În loc de *бжѣю*.

² *ъ*, făcut peste tot ca *ъ*.

³ Aici, ca și în restul textului, *ч*, făcut ca *р*.

⁴ Așa în orig.

⁵ *жн*, adăugat deasupra rîndului.

⁶ Subînțeles *злѣдѣнскѣ* (a răufăcătorilor).

⁷ Omis.

⁸ Rupt.

⁹ În orig., după ultima consoană, paieroc.

¹⁰ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Vobolești”.

¹¹ În aceeași trad., greșit: „deșugubină mare”.

¹² Subînțeles în textul slavon.

147

1467 (6975) iunie 30, Bîrlad.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс сѣмъ нашим(ъ) листом(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрнт(ъ) нан его чтѣчн оуслышнт(ъ), колнж(ѣ) того аще комуу потребнз-на боудет(ъ), вже тотн истинны с(ы)нове Флорнны, на нмѣ Ивн(ъ), н Данчю-л(ъ), н Мнхалко, н Сннат(ъ), н Тома н Снмнвн(ъ), оуен братнннцн, прїдоша пре-д(ъ) намн н пред(ъ) нашимн болѣрн, н велнкымн, н малымн, по своен нмѣ волн н ннкым(ъ) непонуждѣнн а нн прнснлованн, н продаан слѣгам(ъ) нашим(ъ) Стон-кѣн н с(ы)нѣ его, Манчюлоу, половннна села шт(ъ) Оурдешїн, за мѣ златых(ъ) та-тарскых(ъ). Н оу том(ъ), оустал(н) Стонка н с(ы)нѣ его, Манчюлу, н заплаатнан оу рвкы Ивнн, н Данчюлу, н Мнхалковн, н Сннатѣ, н Томѣ н Снмнвнѣ, въсѣм(ъ) братїам(ъ), с(ы)ном(ъ) Флорнны, готовымн пннѣзмн исполна.

Ино мы, вндѣвше межн нмн доброю нх(ъ) волю н заплаатн, оусе исполна, мѣ златых(ъ), а мы такождеде есмн даан н потврѣднан, н шт(ъ) нас(ъ), слнгам(ъ) нашим(ъ), Стонцѣ н с(ы)нѣ его, Манчюлу, да ест(ъ) нм(ъ) оурнк(ъ) тоѣ половннна села шт(ъ) Оурдешїн н сѣ въсѣмъ дохѣдом(ъ), нм(ъ) н дѣтем(ъ) нх(ъ), н оуичатом(ъ) нх(ъ), н праоуичатом(ъ) нх(ъ), н працнврѣтом(ъ) нх(ъ) н въсѣму роду нх(ъ), кто бѣдет(ъ) нм(ъ) нан блнжнїн, непорвшено ннколнже, на вѣкы вѣчнїа.

И хотар(ъ) да ест(ъ) тому половннна села шт(ъ) оуенх(ъ) сторон(ъ) поло-вннна хотарѣ, по старому хотарѣ.

И на то ест(ъ) велнка марторїа, сам(ъ) г(о)сп(о)дства л(н), выше писаны Стефана воеводы, н болѣре нашн, по нменн: пан(ъ) Станчюл(ъ), пан(ъ) Блан-кул(ъ), пан(ъ) Голнѣ, пан(ъ) Красеш(ъ) дворннк(ъ), пан(ъ) Костѣ Дановнч(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Звирѣ, пан(ъ) Исана, пан(ъ) Бѣхтѣ прѣкалабѣ Ке-лїн, пан(ъ) Шандро Толочнко, пан(ъ) Ялкул(ъ), пан(ъ) Язла Пнтнк(ъ), пан(ъ)

Ицко Дѣмѣкушѣ), панѣ) Боуѣнѣлѣ), панѣ) Гангѣрѣ), панѣ) Ёаница Но-
воградскѣ), панѣ) Сакѣшѣ) спатарѣ, панѣ) Юга вѣстѣрникѣ), панѣ) Лѣска
столникѣ), панѣ) Негрилѣ чашникѣ), панѣ) Пашко постелникѣ), панѣ) Нѣ-
гоѣ панѣ) Сынѣ клѣчникѣ) н нѣн вѣсн нашнхѣ) болѣре н межсн²ашнмѣ).

Ѣ на болшее потерѣжденіе н крѣпостѣ) томѣ вѣсемѣ вышѣ писанномѣ,
велѣан есмѣ нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Добрулѣ логофетѣ, писати н печатѣ) на-
шо н печатн болѣрѣ нашнхѣ) прѣвѣстн къ семѣ нашемѣ лнствѣ.

Пис(а) Иванѣ), оу Берлад(а), вѣ) лѣ)то хСѣѣ юн(іе) Ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că acești adevărați fii ai lui Florea, anume Ion, și Danciul, și Mihalco, și Sinat, și Toma și Simion, toți nepoți de frate³, au venit înaintea noastră și înaintea tutu-
ror boierilor noștri, și mari, și mici, de <bună>¹voia lor și nesiliți de nimeni și nici asupriți, și au vindut slugilor noastre, Stoica și fiului său, Manciu, ju-
mătate de sat din Urdești, pentru 45 de zloți tătărești. Și întru aceasta, s-au
sculat Stoica și fiul său, Manciu, și au plătit în mîinile lui Ion, și ale lui
Danciul, și ale lui Mihalco, și ale lui Sinat, și ale lui Toma și ale lui Simion,
tuturor fraților, fiii lui Florea, deplin, cu bani gata.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și plată între ei, totul deplin, 45 de zloți,
și noi de asemenea am dat și am întărit, și de la noi, slugilor noastre, Stoica
și fiului său, Manciu, să le fie lor uric această jumătate de sat din Urdești și
cu tot venitul, lor și copiilor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrăne-
poților lor și întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit nicio-
dată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat să fie din toate părțile jumătate de
hotar, după hotarul vechi.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul
Ștefan voievod, și boierii noștri, anume: pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian,
pan Crasneș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Cînde, pan Zbiarea, pan Isaiia,
pan Buhtea, pîrcălabi de Chilia, pan Șandro Tolocico, pan Albul, pan Lazea
Pitic, pan Iațco Dămăcuș, pan Booreanul, pan Gangur, pan Oanța de Ceta-
tea Nouă, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, pan Luca stolnic, pan Negrilă
ceașnic, pan Pașco postelnic, pan Neagoe, pan Sin cliucinic și toți ceilalți
boieri ai noștri și cu megieșii.

Iar pentru mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise,
am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atirne
pecetea noastră și peceteile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Ion, la Bîrlad, în anul 6975 <1467> iunie 30.

După Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 68—69. Text slav probabil după orig.,
perg., pecete domnească și mai multe peceti boierești atîrnate, pierdute; actul s-a aflat
în posesia lui C. Diamandi, din Gura Idriciului-Fălciu, și a ars împreună cu întreaga arhivă
a acestuia. Cu trad. editorului, *op. cit.*, p. 69—70.

O trad., din 1766 martie 18, de Evloghie dascăl, la Arh. St. Iași, DCLXXII/2
și un rez., cu luna greșită: iulie, într-un perilipsis din jurul anului 1800, ibidem, CDXXII/37.
Alt rez., într-un act din 1786, cu data greșită: 6985 <1477> iulie 15, la Bibl. Acad.,
MCMXXV/48.

ALTE EDIȚII: Ghibănescu, *Urdești*, p. 117—118 (text slav, după transcrierea din
Ms. Surete, XLIV, p. 41, 95 și 225, și trad.); idem, *Surete*, XVIII, p. 72—74 (același
text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 356—357 (trad., după Costăchescu).

¹ Așa în textul lui M. Costăchescu, probabil transcriere greșită pentru добро(ună).

² În textul editat, omis.

³ Așa în textul slavon; mai jos, „frați“.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Зем-
ли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс сѣмъ лнстом(ъ) нашим(ъ), оуспимъ кто
на нем(ъ) оузрит(ъ) ани бо его оуслышит(ъ) чтѣчи, оуже¹ съ изволеніемъ ѿт(ъ)-
ца н съ поспѣшеніемъ С(ы)на н съвѣршеніемъ С(вѣ)того Д(оу)ха н бл(а)гопро-
изволини бл(а)гымъ своимъ произволеніемъ н ч(н)стимъ н свѣтлымъ ср(ъ)д(ъ)-
цемъ, н ѿ добраго своего помысла прїидоша перед(ъ) нами н перед(ъ) оуспими
нашимъ боаре, н великими н малими, нашъ вѣрни боарни(ъ), пани(ъ) Юріи Шербен-
ч(ъ), н м(а)т(е)ре его, Феѣка, н сестра его, Инѣшка, н, по свои(ъ) добри(ъ) коли
н некимъ непонѣженн а ни оусполовинн, жаловали, <ѿт(ъ) любов(ъ)>² къ Б(ог)оу
н пр(ѣ)ч(н)стон его м(а)т(е)ре, н дали, ѿт(ъ) своег(о) оурика, правою своєю ѿтнн-
ною нашему монастырю ѿт(ъ) Хомора, идеже ест(ъ) храм(ъ) Оуспеніе пр(ѣ)-
ч(н)стѣи Б(огороди)ци, едно мѣсто да всадыт(ъ) пасикуу н половина ѿт(ъ)
тоє поле, на нмѣ на Злѣтѣроуны, межн бродове под(ъ) Бохотинномъ, повыше Ноу-
ворещи, але да ест(ъ) томы монастырю нижнаа част(ъ). Тоє дали въ зад(оу)-
ша родітелїи свои(ъ) н въ зад(оу)ши свои(ъ), да ест(ъ) томоу монастырю ѿт(ъ)
ни(ъ) н ѿт(ъ) дѣтїа ни(ъ), н ѿт(ъ) род(ъ) ни(ъ), непороушенно николи, на вѣки
вѣчныа.

Ино мы, видѣше ни(ъ) доброе произволеніе н даніе за д(оу)шы свои(ъ),
н мы також(е) есми дали тоє прѣд(ъ) реченное мѣсто ѿт(ъ) пасикуу, да ест(ъ)
томоу монастырю ѿт(ъ) Хомора, ѿт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), непорѣшенно николи,
на вѣки вѣка¹.

И хотаръ тон пасикуу, половина ѿт(ъ) тон част(ъ) земли, вышна част(ъ)³.

И на та ест(ъ) вѣра г(о)с(по)дство ми, Стефана воеводѣ, н вѣра вѣзлю-
бленнаго ми с(ы)на, Ілѣѣандра, вѣра пана Станчоула Белѿгородски, вѣра пана
Бланкоула Хотинскїи, вѣра пана Гоана, вѣра пана Красниша дворника, вѣра
пана Косте Даноуича, вѣра пана Збѣри Белогородскїи, вѣра пана Томы
Книде, вѣра пана Исана Келїнскїи, [вѣра пана Исана Келїнскїи], вѣра пана
Ілѣоула, вѣра пана Лазл Птик(ъ), вѣра пана Боуворани(ъ) Немаускїи, вѣра
пана Боухта Келїнскїи, вѣра пана Шандро Дорогѣнскїи, вѣра пана Гангоура,
вѣра пана Стецко Дѣмѣкоушъ, вѣра пана Петрик(ъ), вѣра пана Саниш(ъ) спа-
тар(ъ), вѣра пана Юга внстїарник(ъ), вѣра пана Негрило чашник(ъ), вѣра пана Пашко
постелник(ъ), вѣра пана Лоука столник(ъ), вѣра пана Нѣгъ⁴ комис(ъ) н вѣра оуспн(ъ)
наших(ъ) боаръ, н великих(ъ) н малих(ъ).

И по нашемъ животѣ, кто⁵ Б(ог)ъ изберет(ъ) вѣти г(о)сп(о)д(а)ръ оу
нашен Земли Молдавскон, ѿт(ъ) наших(ъ) дѣтен или ѿт(ъ) нашего рода, а тот(ъ)
да емоу оутвердїт(ъ) н оукрѣпнт(ъ) наше даніе н оутвержденіе, але цю бы не
порѣшил(ъ) нашему монастырю н нашимъ молебником(ъ).

И на болшее крѣпостъ томоу [томоу] въсемоу лнстоу, велѣни есми нашему
вѣрномуу пануу, Добрѣлоу логофетоу, писати н нашуу печать прикѣснїи к селу
лнстѣ нашемуу.

Писа Ілѣ Стравни(ъ), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) x̄sc̄oē, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(тебрїа),
дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea
sau o vor auzi citindu-se, că din voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvir-
șirea Sfintului Duh au binevoit cu bunăvoința lor și cu inima curată și luminată,
și din gîndul lor cel bun au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor
noștri, și mari și mici, boierul nostru credincios, pan Iurie Șerbici, și mama lui,

Fedca, și sora lui, Anușca, și, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, și nici asupriți, au miluit, <din dragoste>² către Dumnezeu și către preacurata lui maică, și au dat, din uricul lor, ocina lor dreaptă mănăstirii noastre de la Homor, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, un loc ca să-și întemeieze prisacă și jumătate din acel cîmp, anume la Zlătăroae, dintre vadurile de sub Bohotin, mai sus de Nuorești, însă să fie acestei mănăstiri partea de jos. Aceasta au dat pentru pomenirea părinților lor și pentru pomenirea lor, să fie acestei mănăstiri de la ei și de la copiii lor, și de la neamul lor, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Deci noi, văzind bunăvoința și dania lor pentru sufletul lor, și noi, de asemenea, am dat acest loc de prisacă mai înainte-spus, să fie acestei mănăstiri de la Homor, de la noi, uric, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei prisăci să fie jumătate din acea bucată de pămînt, partea de sus³.

Iar la aceasta este credința domniei mele, Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, credința panului Stanciul de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul de Hotin, credința panului Goian, credința panului Crasniș vornic, credința panului Costa al lui Dan, credința panului Zbiarea de Cetatea Albă, credința panului Toma Chinde, credința panului Isaia de Chilia, [credința panului Isaia de Chilia], credința panului Albul, credința panului Lazea Pitic, credința panului Buoreanu de Neamț, credința panului Buhtea de Chilia, credința panului Șandro de Dorohoi, credința panului Gangur, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Petrică, credința panului Sachis spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Negrilo ceașnic, credința panului Pașco postelnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru, acela să aibă a întări și a împuternici dania și întărirea noastră și să nu i-o clinească mănăstirii noastre și rugătorilor noștri.

Iar pentru mai mare putere a acestei [acestei] cărți în întregime, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea Stravici, la Suceava, în anul 6975 <1467>, luna septembrie, 11.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 159. Orig., perg. (32 × 41 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), deteriorată, cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ ШТЕФАНА КОВОЮАА ГВНОПО⁴ ААР ЗЕМАН МВААДВСКОН.

O trad., din 1805, de polcovnic Pavel Debriț ot Mitropolie, însoțea odinioară orig. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/486.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XVI, p. 282—285 (copie, adeverită de inginerul Vasile Pop, după trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 120—121 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 357—358 (trad.).

¹ Așa în orig.

² Omis.

³ Mai sus: НИЖНЯА ЧАСТ(Ь) (partea de jos).

⁴ De la ИСАИА, pînă aici, numele de boieri sînt puse atît la genitiv, cît și la nominativ.

⁵ Greșit, în loc de кого.

⁶ Stricat.

† Многостію божією, мы, Стефан воевода, господар Земли Молдавскон. Знаменіто чиним нас сѣм листом нашим, вѣсѣм¹ кто на н оуэрт алн бо его чтѣчи оусланшт, колнже тогго аще комѣ² потребна бѣдет, вже прінде пред нами и пред нашим митрополитомъ, кур Тевктистомъ³, и пред оуспми нашими молдавскими бояре, великими и малыми, старыми и молодыми, наш вѣрныи и почесніи боярыи, пан Ялбѣл Бившыи⁴ спатар, по его доброн воли и нѣким непонѣжен, и продал и штѣсѣнн село Бабншево, на имѣ Кобѣлѣи Бившыи, где был дом Стана Бабнша. Та продал зетѣ Стана Бабнша, панѣ Лѣкы Кавтешѣ, и жене его, дочци Бабншевѣ, на имѣ Лѣна, и братѣ ен, синѣ Бабншевѣ, Иванѣ, оу чинѣ за ѣ конѣ добрихъ, так велен как сѣм златнхъ татарскыхъ. И зставши Лѣка и жена его, Лѣна, и брат Лѣнын(и), Иванко, и дали оу рѣкы панюу Ялбѣл тотн вше писанныи кони, пред нами и пред нашими бояре, и скѣпили свою правою штѣиѣ.

Ино мн, видѣвши нх добрѣю волю и токмежѣ⁵ и заплатѣ, а мн такоже есмо дали и подтвердили тоѣ вше писанное село, Бившій Кобѣлѣи, где был домѣ⁶ Стана Бабнша⁷, да ест нѣ шт нас зрик панѣ Лѣкы и женѣ его, Лѣна, и братѣ ен, Иванѣ, съ зсым доходом, непорѣшанно нѣколиже, на вѣкы, намѣ⁹ и детемѣ⁹ нх равно, и братѣамъ нх, и зноучатомѣ³ нх, и праднѣчатом нх, и пращѣрѣтомѣ⁹ нх и зсемѣ родѣ нх, кто им бѣдет нан ближній, непорѣшанно нѣколиже, на вѣкы.

И хотар томѣ селѣ шт зсых сторон да ест по старомѣ хотарю, коу да из века¹⁰ ужнѣвали.

И на то ест велѣкам <мартѣ>¹¹рна нашего господства, вше писаннаго Стефана воевода, и митрополита нашего, кур Тевктиста, и бояр наших: пан Станчюл, пан Бланкѣл Хотинского¹², <пан>¹¹ Голн, пан Краснѣш дворник, пан Косте Данович, пан Тома Кынде, пан Лазѣл, пан Исана и пан Бѣхте, Келѣнскыи, пан Ивн Немецкыи, пан Стецко Даманкоуш, пан Шандро Дорогѣнскыи, пан Петрик(ѣ)¹³, пан Сакыш спатар, пан Юга вистнарник, пан Пашко постелиник, пан Негрилѣ пахарник, пан Лѣка столник, пан Нѣгѣ комис и нын зси наши бояре, велици и малѣи, цю прѣ том били.

И на болшее поткрѣжденіе томѣ оусемѣ вше писанномѣ, велѣан¹⁴ есми панѣ Добрѣлѣ логофѣтѣ писати и печат нашѣ и печати бояр наших прѣвесити¹⁵ к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а)¹³ Тома, з Соуцавѣ, в(ѣ)¹⁶ лѣто <сѣоѣ> вк(товрѣе)¹⁶ ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință <cuiva>², că a venit înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist, și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, bătrîni și tineri, credinciosul și cînstitul nostru boier, pan Albul fost spătar, de bunăvoia lui și nesilit de nimeni, și a vîndut și a cedat satul lui Babiș, anume Cobilia de Sus, unde a fost casa lui Stan Babiș. Și l-a vîndut ginerelui lui Stan Babiș, panului Luca Cautేశ, și soției lui, fiica lui Babiș, anume Luna, și fratelui ei, Ivenco, fiul lui Babiș, la prețul de doi cai buni, așa de scumpi cît 280 de zloți tătărești. Și sculîndu-se Luca și soția lui, Luna, și Ivenco, fratele Lunei, au și dat în mîinile panului Albu acești cai mai sus-scriși, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, și și-au răscumpărat ocina lor dreaptă.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată, și noi, de asemenea, am dat și am întărit acest sat mai sus-scris Cobilia de Sus, unde a fost casa

lui Stan Babiș, să fie și de la noi uric panului Luca și soției lui, Luna, și fratelui ei, Ivenco, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci, lor și copiilor lor deopotrivă, și fraților lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a mitropolitului nostru, chir Teoctist, și a boierilor noștri: pan Stanciul, pan Vlaicul de Hotin, <pan>¹¹ Goian, pan Crasneș vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cinde, pan Lazea, pan Isaia și pan Buhte de Chilia, pan Ion de Neamț, pan Stețco Dămăncuș, pan Șandro de Dorohoi, pan Petrică, pan Saciș spătar, pan Iuga vistier, pan Pașco postelnic, pan Negrilă paharnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis și toți ceilalți boieri ai noștri, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie și să atirne pecetea noastră și pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6975 <1467> octombrie 2.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 122—123. Text slav, după o copie a lui I. Tanoviceanu după orig., perg., pecete domnească și mai multe peceți boierești, din țcare se păstrau doar două, atirnite; actul se afla în posesia lui I. D. Friedmann, din Plăinești — Rîmnicul Sărat.

O trad., din 1810 septembrie 21, de Pavel Debrici clucer, la Bibl. Acad., CXVI/5, și un rez., de R. Rosetti, cu menționarea peceții mitropolitului Teoctist, și a peceților boierești, ibidem, CMLII/d, p. 267. O copie, după trad. din 1810, la Arh. St. București, ms. nr. 1 258 (Cond. moșiei Cobila), f. 4.

ALTE EDIȚII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan-doc*. p. 30 (rez., cu anul socotit în stilul de 1 septembrie și cu data de zi greșită: 15); idem, *Surete*, XII, p. 16 (același rez., într-un „jurnal de alegerea trupului moșiei Dorohoiului“, din 1838 decembrie 18, cu menționarea mai multor peceți atirnite: „atit a mitropolitului Teoctist cît și cu unele din a veliților boieri“); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 124—125 (trad. lui Pavel Debrici); *D. I. R.*, A, I, p. 358—359 (trad., după textul slav publicat de Bogdan).

¹ În copia lui I. Tanoviceanu, cu doi c (nota lui I. Bogdan).

² Șters în orig.; întregit după copia lui I. Friedmann, menționată de I. Bogdan în notă.

³ În copia lui Tanoviceanu, ѿмѣ (nota lui I. Bogdan).

⁴ În copia lui Tanoviceanu, ѿмѣши (nota lui I. Bogdan).

⁵ În copia lui Tanoviceanu, токъмѣ (nota lui I. Bogdan).

⁶ În copia lui Tanoviceanu, домѣ (nota lui I. Bogdan).

⁷ În copia lui Tanoviceanu, Бабѣша, în a lui Friedmann, *Babișa* (nota lui I. Bogdan).

⁸ În copia lui Tanoviceanu, ѿ, în a lui Friedmann lipsește (nota lui I. Bogdan).

⁹ Copia lui Tanoviceanu are ѿ în loc de ѿ, a lui Friedmann are ѿ (= ѿ sau ѿ) (nota lui I. Bogdan).

¹⁰ În copia lui Friedmann, *vieka* (= вѣка?) (nota lui I. Bogdan).

¹¹ Completarea lui I. Bogdan.

¹² În copia lui Friedmann, *Hotinski* (nota lui I. Bogdan).

¹³ Parantezele lui I. Bogdan.

¹⁴ În copia lui Friedmann, *vieleli* (nota lui I. Bogdan).

¹⁵ În copia lui Friedmann, greșit: *priviesti* (nota lui I. Bogdan).

¹⁶ Întregirea noastră.

Izvod de urice și alte scrisori de moșii a răposatului Miron log(o)f(ă)t..., l(ea)t 7222 <1714> mart(ie) 1.

.....

Un uric pe Hindășani¹, vechiu, de la Ștefan vod(ă), din l(ea)t 6976 <1468>, ce-au vindut Grozea Micotici lui Stețco Micotici.

După Iorga. *St. și doc.*, VI, p. 151. Rezumat.

ALTE EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 71 (același rez., după Iorga); *D. I. R.*, A, I, p. 359 (același rez., după Costăchescu).

¹ Greșit, pentru Heghedisi (vezi *D. I. R.*, A, XVI, vol. I, p. 290).

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскон. Зна¹меннто чини²м(ъ) нсм(ъ)³ лнстwm(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузнрт(ъ) ннн его оуслышт(ъ) чточн⁴, вже тотъ нстнны слвст⁵ наш(ъ), Драгwш(ъ), слвжнл(ъ) нам(ъ) право[ю] н вѣрно. Тѣм(ъ), мы, вндѣше его правоуѣрно⁶ с<ло>⁷ужев до нас(ъ), жаловалн есмн его wсокнуо нашею м(н)-л(о)стїю, далн н потврднлн есмь емv, оу нашнн землн, оу Молдавскон, села, wтннна его, на нмѣ Фаврне, на Бнстрнцн, н съ мѣстѣ за став v <Б>⁷нстрнцv, а wт(ъ) толѣ, правостїю, сел(о) Бѣхнѣнн, вѣ оустѣ Бахна, н съ мѣстѣ за став(ъ) н съ млын(ъ), да естѣ емоу, wт(ъ) нас(ъ), врнкѣ н съ вѣсем(ъ) доходоу(ъ), емоу н дѣтн его, н оуночатоу(ъ) его, н прѣwночатоу(ъ) его, н прашорѣтоу(ъ) его н вѣсем(v) роду его, что⁸ боудетѣ ннн блнжнын, непорошено нм(ъ) ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ)⁹ тѣмѣ выше писаннх(ъ) [за] wтнннн, частн wт(ъ) села Фаврн н Бѣхнѣнн, вѣ оустѣ Бахна, н съ мѣстѣ за став(ъ) н съ млынн, како сѣ нзберетѣ на частн, а wт(ъ) ннннх(ъ) сторонн, по старому хотарv, по кудѣ нз вѣка wжнвалн.

И на то естѣ вѣра г(о)сп(о)дства мн, внше писанно Стефана воевод(ы), н вѣра вѣзлюбленаго мы с(ы)на, Ялѣѣд<н>²дра, н вѣра боярѣ молдавскых(ъ): вѣра пана Станчула, вѣра пана Бланкола, вѣра пана Гопа, вѣра пана Косте Дановнча, вѣра пана Зѣѣра, вѣра пана Томн Кннде, вѣра пана Исанѣ¹⁰, вѣра пана Ялботѣ¹¹, вѣра пана Боврпн(ъ), вѣра пана Бvхтѣ, вѣра пана Гангwр(а), вѣра пана Стецко Дамаквнш(ъ), вѣра пана Петрнк(ъ), вѣра пана Гакыш(ъ) спѣтар(ъ)⁹, вѣра пана Юга внстѣрннкѣ, вѣра пана Негрнло чашннкѣ, вѣра пана Пашко постелннкѣ, вѣра пана Лоука столннкѣ¹², вѣра пана Нѣга комнс(а) н вѣра оуснх(ъ) нашнх(ъ)⁹ боярѣ, велнкын¹⁰ н малнх(ъ).

И по нашнм(ъ) жнвотѣ, кто боу<де>¹тѣ г(о)сп(о)д(а)рѣ v нашнн Землн Молдавскых(ъ), wт(ъ) нашнн дѣтн ннн wт(ъ) нашего роду ннн кого Б(о)гѣ нзберетѣ, а тотѣ а вн емоу оутврднл(ъ) н вкрѣплл(ъ), а не порвнл(ъ) наше данїе, зановуж(е) есмн далн емv за его правоу слвжбоу.

И на болшен оутврдженїе н крѣпвстѣ томоу вѣсемоу внше писаномоу, велѣлн есмн нашемоу вѣрномоу панv, Добрwло¹⁰ логофетv, пнсатн н нашемоу¹³ печатѣ прнвеснтн кѣ семоу лнстоу нашемоу.

Пнс(а) Илѣ, оу Сvчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тw x̄sc̄os, м(ѣ)с(а)ца феврварїа, ̃ д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Dragoș, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreptcredincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina lui, satele anume: Faurii, pe Bistrița, și cu loc de iaz la ⁷istrița, iar de aici, drept în față, satul Băhneni, la gura Bahnei, și cu loc de iaz și cu mori, ca să-i fie lui, de la noi, uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit lor niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor ocine mai sus-scrise, părți din satele Fauri și Băhneni, la gura Bahnei, și cu loc de iaz și cu mori, să fie cum se va alege pe părți, iar din celelalte părți, după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexa(n)²dru, și credința boierilor moldoveni: credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Zbearia, credința panului Toma Chinde, credința panului Isaiie, credința panului Albotă¹¹, credința panului Boorian, credința panului Buhtea, credința panului Gangur, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Petrică, credința panului Sacîș spătar, credința panului Luga vistier, credința panului Negrilo ceașnic, credința panului Pașco postelnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe cine îl va alege Dumnezeu, acela să-i întărească și să-i imputernicească și să nu cîltimească dania noastră, pentru că i-am dat pentru dreapta lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Suceava, în anul 6976 <1468>, luna februarie, 5 zile.

Bibl. Acad., CCIX/6. Orig., perg. (30,5 × 47,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/487.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 125—126 (text slav); *D.I.R.*, A, I, p. 359—360 (trad.).

¹ Rupt.

² Omis.

³ În loc de не снм(ъ).

⁴ Aici, ca și deseori în continuare, o pentru о.

⁵ Greșit, pentru слуга.

⁶ În loc de правопѣрною.

⁷ Șters.

⁸ Greșit, pentru кто.

⁹ În orig., după ultima consoană, paieroc.

¹⁰ Așa în orig.

¹¹ În celelalte doc. ale vremii: Ялбоула (Albul).

¹² De la Боврин(ъ) pînă aici, numele puse la nominativ.

¹³ În loc de нашой.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) сам(ъ) лист(о)мъ нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) алн бо его чт҃чи слышнт(ъ), колнж(е) того ком҃ бѣдетъ потребнзна, ѡже даемъ н дали есмь н слюбѣемъ¹ н слюблн есмь н глентѣемъ, смм(ъ) нашнм(ъ) правым(ъ) н хр(н)стнанским(ъ) лист(о)мъ н глентом(ъ), нашнх(ъ) вѣрнх(ъ) н почтеных(ъ) боярь, на нмѣ пана Мнхана лѡгѡета¹ н брата его, пана Дѣм҃, н сѣю нншю его братню н сѣю нх(ъ) слѣгъ, ѡт(ъ) мала до велика. Я тако, аже колн мы послали нашн вѣрны бояры н нашѣ нан вншю радѣ, пана Станчула прѣкалаба Бѣлоградског(о), н пана Тоадера Продановнча, нашего писарѣ, до г(о)сд(о)д(а)рѣ² нашего, кралѣ его м(н)л(о)стѣ, а панъ нашъ нан млѣншїн, крол(ъ) его м(н)л(о)стѣ, проснл(ъ) нас(ъ) черес(ъ) ты нашн паны, през пана Станчула н през пана Ѳеѡ³дѡра Продана, так(ъ), а быхом(ъ) простнли пана Мнхана лѡг(ѡ)ета н брата его, пана Дѣм҃, н сѣю нх(ъ) нншѣю братїн н слѣг(ъ). И, за тым(ъ), еше до нас(ъ) прнслал(ъ) пан(ъ) нашъ, кролъ его м(н)л(о)стѣ, свон послы н свон паны, на нмѣ пана Добка з Бышова, пана Бѣлзког(о), н пана Станислава с Танчинна, подкоморнег(о) Холмског(о), такыж(е) нас(ъ) просачн г(о)с(по)д(а)рь наш(ъ), крол(ъ) его м(н)л(о)стѣ, а быхом(ъ) простнли пана Мнхѣла н брата³ его, пана Дѣм҃, н нншнх(ъ) сѣых(ъ).

Я мы, подлѣг(ъ) прозбы кролѣ его м(н)л(о)стѣ н подлѣг(ъ) прозбы панѣ(ъ) его м(н)л(о)стн н подлѣг(ъ) просбы мнтрополитѡв(ъ) нашнх(ъ) н, за тым(ъ), н панѣ(ъ) нашнх(ъ), великых(ъ) н малых(ъ), а мы есмь простнли пана Мнхана лѡг(ѡ)ета н пана Дѣм҃ н нншен нх(ъ) братїн н слѣг(ъ) нх(ъ), ѡт(ъ) сѣего нашего певног(о)ср(ъ)д(ъ)сїца, н не нмаем(ъ) нмѣ зпомѣнѣти никакых(ъ) ѡт(ъ) мнмошѣдшнх(ъ) рѣчен н мерзачкы, що противко нам(ъ) стоѡли, нколи нн з чем(ъ) на вѣкы. Яле ѡко зрѣт(ъ) сѣс(ъ) нашъ лист(ъ), так(ъ) тым(ъ) часѡм(ъ), що бн до нас(ъ) стѣ зснм(ъ) прншли, без сѣего страхѣ н без сѣег(о) сѣсмнѣннн, а мы рад(ъ) хочем(ъ) нх(ъ) млѡкати н з ч(е)стн н ласцн держати, кѣпно с нашнми вѣрннмы бояры, н чест(ъ) бѣдем(ъ) нм(ъ) дати поспѡл(ѣ) с нашнми панн. И дворѣ пана Мнхѣлов(ъ), що ест(ъ) на Серетн, н к том҃ ѣ села, Прѣтоношн н Ѳнцѣшн⁴, есми нм(ъ) нх(ъ) вѣрнлн, а колн зрнмѣ нх(ъ) справедлнвѣ слѣжѣѣ, а мы нм(ъ) н бѣлше бѣдем(ъ) вѡрочати.

Я на то ест(ъ) вѣра г(о)спѡдства мн, Стефана воевод(ы), н с(ы)на г(о)спѡдства мн, Ялѣѣандра, н вѣра н д(оу)ша мнтрополнта нашег(о), кѡр Ѳеѡктнста, н вѣра н д(оу)ша боярь нашнх(ъ): вѣра пана Станчула, вѣра пана Бланкѣла, вѣра пана Гѡана, вѣра пана Исана дворннка, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Зѣнары, вѣра пана Бѣхтн прѣкалаба Келїнског(о), вѣра пана Ялѣѣла прѣкалаба Немецског(о), вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы внстнарннка, вѣра пана Пашка постѣлннка, вѣра пана Негрнла чашннка, вѣра пана Лѣкы столннка, вѣра пана Нага комнса н вѣра въсамх(ъ) боярь нашнх(ъ)³ молдавскых(ъ), великых(ъ) н малых(ъ).

Я на пѣлшен⁵ крѣпост(ъ) том҃ въсамѣ внш(е) писаном҃, велѣлн есмь панѣ Томѣ лѡг(ѡ)етѣ писати н нашѣ печат(ъ) прнѣсѣти к сѣм҃ нашѣм҃ листѣ.

Пнс(а) з Сѣчавѣ, в(ъ) лѣто «сѡс юл(їе) кн.

† Din mila lui Dumnezeu noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că dăm și am dat și făgăduim și am făgăduit și îngăduim liberă trecere, cu această adevărată și creștinească carte și scrisoare a noastră de trecere, credincioșilor și cinstiților noștri boieri, anume panului Mihail logofăt și fratelui său, pan Duma, și tuturor celorlalți frați ai lui și tuturor slugilor lor, de la mic la mare. Și aceasta, deoarece atunci cind am trimis pe credincioșii noștri boieri și pe

sfetnicul nostru cel mai de frunte, pe pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă, și pe panul Toader al lui Prodan, diacul nostru, la domnul nostru, milostivirea sa craiul, domnul⁶ nostru prea iubit, milostivirea sa craiul, ne-a rugat așa prin acei boieri ai noștri, prin pan Stanciul și prin pan Theodor Prodan, ca să iertăm pe panul Mihail logofăt și pe fratele său, Duma, și pe toți ceilalți frați ai lor și pe toate slugile lor. Și, după aceea, domnul⁶ nostru, milostivirea sa craiul, încă a trimis la noi solii și boierii săi, anume pe pan Dobco din Bișov, castelanul de Belz, și pe panul Stanislav din Tencin, subcămărașul de Holm, rugîndu-ne așa domnul nostru, milostivirea sa craiul, să iertăm pe panul Mihul și pe fratele său, pan Duma, și pe toți ceilalți.

Iar noi, după rugămîntea milostivirii sale craiul și după rugămîntea boierilor milostivirii sale și după rugămîntea mitropoliților noștri și, după aceea, și a boierilor noștri, mari și mici, noi i-am iertat pe pan Mihail logofăt și pe pan Duma și pe ceilalți frați ai lor și pe slugile lor, din toată inima noastră curată, și nu le vom pomeni niciodată în veci întru nimic de nici una din vorbele și dușmăniile trecute, care au fost împotriva noastră. Deci, îndată ce vor vedea această carte a noastră, în același ceas să vină la noi cu toate ale lor, fără nici o teamă și fără nici o îndoială, iar noi vom fi bucuroși să-i miluim și să-i ținem în cinste și dragoste, împreună cu boierii noștri cei credincioși, și-i vom cinsti ca și pe toți panii noștri. Și le-am întors lor curtea panului Mihul, care este pe Siret, și împreună cu ea, două sate, Pîrtonoși și Onțești⁴, iar dacă vom vedea că ne slujesc cu credință, le vom întoarce și altele.

Iar la aceasta este credința domniei mele, Ștefan voievod, și a fiului domniei mele, Alexandru, și credința și sufletul mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința și sufletul boierilor noștri: credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian, credința panului Isaia vornic, credința panului Toma Cînde, credința panului Zbiiarea, credința panului Buhtea pîrcălab de Chilia, credința panului Albul pîrcălab de Neamț, credința panului Sacîș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Toma logofăt să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6976 <1468> iulie 28.

Archiwum Główne Akt Dawnych-Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 402. Orig., perg. (30 × 53 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), atîrnată, cu legenda: † Печать Стефана воєводи *.

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/41 și XLVIII/51, la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/99, și la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/567 a și b.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 56 (facs.); Уляницкій, *Материалы*, p. 104—106 (text slav); Kałużniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 705—707 (text slav și trad. lat.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 305—308 (text slav și trad.).

¹ ґѣмь, scris peste alte litere, răzuite.

² În loc de r(о)en(о)A(4)Pъ.

³ Omis.

⁴ Greșit, în loc de: Кънѣцин (Conțești); vezi și doc. nr. 169.

⁵ În loc de ґѣмь.

⁶ În textul slavon: „pan”.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ <Зє>¹ млн Молдавскон. Знаменито чинимъ ² нс сѣм(ъ) <на>¹шнм(ъ) лнстом(ъ), вѣсѣмъ кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) алн бо ег(о) чѣсчн оуслышнт(ъ), вже тоты истинны слѣгы наши <вѣрны>¹, на нмѣ Фрѣнкоу, н Тр<нф>(ъ)>¹ н Иван(ъ), н Исана, слѣжили нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ) мы, видѣвше нх(ъ) правѣю н вѣрнѣю слѣжеѣ до нас(ъ), жаловали есми нх(ъ) всобною нашею м(н)л(о)стію н дали н подтвердили есми нм(ъ), вт(ъ) нас(ъ), нх(ъ) правѣю н питомѣю <вти>¹ниѣ, село на нмѣ Фрѣнче-цѣн. Тое вѣсе выше писанное д<а>¹ ест(ъ) нм(ъ), вт(ъ) нас(ъ), <оу>³ркн(ъ) н сѣ вѣсѣм(ъ) доходоу(ъ), нмѣ равно н дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, н оуиувчатоу(ъ) нх(ъ), н пра<оу>¹иувчатоу(ъ) нх(ъ), н пр<а>¹шчюрѣтоу(ъ) нх(ъ) н вѣсемѣ <ро>¹дѣ нх(ъ), непорѣшено николиже, на вѣкы вѣчныѣ.

І хотар(ъ) да ест(ъ) тым(ъ) селам(ъ) н селншам(ъ) почѣвши вт(ъ) пискѣ Бахлѣн, горн Бахлѣм(ъ) — н, протнв(ъ) селѣ, мѣсто вт(ъ) м<л>¹нна — н, вт(ъ)<⁴ толѣ, горн Ба<гл>¹емъ, до млина Косицина, н, вт(ъ) толѣ, горн Баглѣ-ем(ъ), до камѣнон крѣниці — н вдно место селѣ горн зѣподіа крѣниці — н, вт(ъ) толѣ, горн до самон дороги Х<ро>¹ловскон, а вт(ъ) толѣ <прос>¹ти оу пискѣ, по меже Кнчеры, а вт(ъ) толѣ прости оу лак(ъ), а вт(ъ) толѣ прости оу лозоу оу матку Бахлѣн Бѣлны, н, маткою Бахлѣн, прости долѣв(ъ), до стол-па, <н п>¹рости оу мохнѣ⁵ ⁶ а, <вт(ъ)>³ толѣ, прости на дорогѣ Хроловскѣю, гдѣ ест(ъ) столпъ, н, долѣв(ъ) дорогою, до протнв(ъ) мохнѣ(ъ), а вт(ъ) толѣ оу мохнѣ н прости на великѣю дорогѣ ⁷. То ест(ъ) хотар(ъ) вѣс(ъ).

І на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, выше писанног(о), мы, <стефана>⁸ воеводы, н вѣра вѣзлюбленнаго мн с(ы)на, Ілѣѣандра, н вѣра болѣръ наших(ъ): вѣра <пана>⁸ Стан<ч>ла н с(ы)на его, пана Мы>⁸рз<н>⁹, в>¹ѣра пана Бѣланула н с(ы)на его, пана Дѣма, вѣра пана Гоина н дѣтен его¹⁰, вѣра>⁸ пана>¹¹ Исан<а>¹¹ дворника н дѣтен его, <вѣ>⁸ра пана Тома¹² <Кынде, вѣра пана>⁸ ¹³ вѣра <пана Бѣ>¹¹хти Келѣнскаг(о), <вѣра пана>¹⁴ Стеца Дѣмѣ<коу>¹ша, вѣра пана ¹⁵, <вѣра пана Іцка>⁸ Хѣднча, <вѣра пана Івашка Хрннков>¹нча, вѣра пана Сакуша спатарѣ>⁸, вѣра пана Югы вистіар-ника, вѣра пан(а) Лѣка столник(а), вѣра пана <Негрнла чашника, вѣра пана Пашка по>⁸стѣлника>¹, вѣра пана Нѣгѣс комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) <вогарѣ наших(ъ) мол>⁸-давскых(ъ), н велнкых(ъ), н малых(ъ).

І по нашемъ жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) <г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, нлн вт(ъ) дѣтен на>⁸шнх(ъ) нлн вт(ъ) нашего племени н<лн>³ пак(ъ) варе кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ре<мъ> в>¹ыти, тот(ъ) а бы нм(ъ) не порѣшил(ъ) нашего дааніа, але да оутвердит(ъ) н оукрѣпит(ъ), <звѣже есмо нм(ъ)>¹ <дали н подтвер-дили за нх(ъ) пра>⁸вѣю н вѣрнѣю слѣжеѣ.

І на болшее потвѣржденіе н крѣпост(ъ) томѣ вѣсему выше писанному, велѣли есмо нашему вѣрному н почѣсному болѣрниѣ, <панѣ Томѣ логофетѣ>¹, писати н печат(ъ) нашѣ привѣснті къ сему нашемѣ лнсту.

Писа Іванко Бѣлѣдичнн(а), оу Сѣчакѣ, в(ъ) лѣт(о) xсѣос, <м(ѣ)с(ѣ)ца сѣк(тевр)іа, вѣ>¹.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre <credincioase>¹, anume Frîncu, și Tr<ifu>¹, și Ion, și Isaiia, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit

cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit, de la noi, ocina lor dreaptă și proprie, satul anume Frințești. Toate acestea mai susscrise să le fie de la noi <u>³ric și cu tot venitul, lor deopotrivă și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate și seliști să fie începînd de la piscul Bahluiului, pe Bahlui în sus — și, împotriva satului, loc de moară — și, de acolo, pe Ba<hlu>⁴ în sus, pînă la moara lui Cosiță, și, de acolo, pe Bahlui în sus, pînă la fîntina de piatră — și loc de sat mai sus de zăpodia fîntinii — și, de acolo, în sus pînă în drumul H<ir>¹lăului, iar de acolo drept la pisc, printre Chicere, iar de acolo drept la lac, iar de acolo drept la lozia din matca Bahluiului Mare, și, pe matca Bahluiului, drept la vale, la stîlp, <și>¹ drept la movila⁵ ...⁶, și <de>³ acolo, drept la drumul Hîrlăului, unde este un stîlp, și, pe drum la vale, pînă împotriva movilei, iar de acolo la movilă și drept la drumul mare ...⁷ Acesta este tot hotarul.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ș<tefan>⁸ voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința <panului>⁸ Stan<ciul și a fiului său, pan Mi>⁸rza⁹, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Duma, credința pa<nului> Goian și a copiilor lui¹⁰, credința⁸ p<anului>¹¹ Isai<a>¹¹ vornic și a copiilor lui, credința panului Toma¹² <Cînde, credința panului>⁸ ...¹³, credința <panului Bu>¹¹htea de Chilia ... <credința panului>¹⁴ Stețco Dămă<cu>¹⁵, credința panului ...¹⁵, <credința panului Iațco>⁸ Hudici, <credința panului Ivașco al lui Hrinco>¹, <credința panului Săciș spătar>⁸, credința panului Iuga vistier, credința panului Luca stolnic, credința panului <Negrilă ceașnic, credința panului Pașco po>⁸<stelnic>¹, credința panului Neagu comis și credința tuturor <boierilor noștri mol>⁸doveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn al țării noastre, sau din copiii>⁸ noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu le clinească dania noastră, ci să întărească și să imputernicească, <pentru că le-am>¹ <dat și le-am întărit pentru>⁸ slujba <lor>⁸ dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului și institutului nostru boier, <pan Toma logofăt>¹, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivanco al Vlădicăi, la Suceava, în anul 6976 <1468>, <luna septembrie, 12>¹.

Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 71. Foto., după orig., perg., pecete atîrnată, deteriorată (legenda este ilizibilă în foto); actul se afla în posesia lui Alex. Cantacuzino-Pășcanu din Iași.

O trad., fără sfat din 1817 iulie 8, de Ioan Tăutu spătar, la Bibl. Acad., CLVII/3. Altă trad., din 1793, la Bibl. Centr. de Stat, Colecția documente, I/2 a, și cinci copii după această trad., ibidem, I/2 b — f. O foto., după aceea de la Arh. St. Iași, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/488.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 127—129 (text slav, după orig., și trad. hotarniceii); *D. I. R.*, A, I, p. 360—361 (trad., după Bogdan).

¹ Ilizibil în foto; întregit în toate cazurile conform textului slavon editat, după orig., de I. Bogdan.

² u, făcut peste tot ca v.

³ Omis.

⁴ wr(а), scris deasupra rîndului.

⁵ movилa (movilă), lectură nesigură; în trad. din 1817: „fîntină”.

⁶ Cca. 6—7 litere, ilizibile în foto; text necitit nici de către autorii trad. din 1793 și 1817.

⁷ Cca 22—23 litere, ilizibile în foto; text necitit nici de către autorii trad. din 1793 și 1817.

⁸ Șters și rupt.

⁹ În textul editat de I. Bogdan și, implicit, în trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Stan-ciul pîrcălab“.

¹⁰ În textul editat de I. Bogdan și, implicit, în trad. din *D. I. R.*, A, I, mărturia lui Goian urmează greșit, după cea a lui Isaia.

¹¹ Șters.

¹² Тома (Toma), lectură nesigură.

¹³ Rupt un nume de cca 18—20 litere: Зѣнари Бѣлоградскогѣ (Zbiarea de Ceta-tea Albă)?

¹⁴ Un rînd și jumătate distrus în orig.

¹⁵ Rupt un nume de cca 10 litere.

† М(н)л(о)стію божією, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)п(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Чинимъ(ъ)¹ знаменито не сѣмъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ, въ сѣмъ(ъ) кто на н(ъ) сзрнтъ(ъ) или его чтѣч(и) слышитъ(ъ), вже тотъ(ъ) истинныи нашъ(ъ) вѣрніи воарни(ъ), панъ(ъ) Шефѣлъ Чернѣтескѣ(ъ), слоужилъ(ъ) намъ(ъ) право и вѣрно. Тамъ(ъ) мы, видѣвши его правою и вѣрною слѣжбою до насъ(ъ), жаловали есми его воебою нашею м(н)л(о)стію и далі и подтвердани есми емѣ, ѣ нашн земан, ѣ Молдавскон, ег(о) права штинна, села на нмѣ: где естъ(ъ) емѣ домъ(ъ), Чернѣтеши, на Кородѣ, що кѣпна(ъ) ѣ Стана Пѣткѣва за седемъ(ъ) десѣтъ(ъ) златыхъ(ъ), и, близъ(ъ) того, повнше, <село>² на нмѣ Мотишешин, и, повнше, на верхѣ Кородѣ, селище Татѣлово, и на да³, полна шт(ъ) Девкѣлци, що кѣпна(ъ) шт(ъ) Хермана, шт(ъ) его зника, Ѣцелова, ш<о>⁴ далъ(ъ) Ѣцелъ(ъ) зникѣ своемѣ, Херманѣ, а панъ(ъ) Херманъ(ъ) продалъ(ъ) таа села и полна за седемъ(ъ) десѣтъ(ъ) и петъ(ъ) златъ(ъ), и, на верхѣ(ъ) Бырзотѣ, ѣ Крѣнци Калѣгеровѣ, ѣ горо[до]дище, и, на Богданѣ, где естъ(ъ) домъ(ъ) его, где былъ(ъ) Пѣтрѣ <д>⁴ е<л>⁴ цагъ(ъ), и съ млинномъ(ъ) и съ счани сконани старими хотари, и, на верхѣ(ъ) Смилѣ, млинъ(ъ) где былъ(ъ) млинъ(ъ) Деацагъ Петра, ѣ Бѣсковѣне, межн млинномъ(ъ) Бѣлашевѣмъ и межн Жѣржа Плешана и межн млина Шефѣлова и межн млина Плешанѣлова, да зчинитъ(ъ) панъ(ъ) Шефѣлъ млинъ(ъ), <и>² место шт(ъ) пѣстини⁵ на Смилѣ и на Сѣчавѣ, Рѣшчори, <и>² Рѣвѣкин половинна, и, на Сѣчавѣ, место да зчинитъ(ъ) собн млинъ(ъ) и, повнше того, кѣтѣлѣ Хѣвѣкин, на нмѣ Зинѣрашин, и, доловъ Сѣчавѣю, селище где былъ(ъ) татаръ(ъ) Пѣтирь и полна, и половинна вѣзера Ковѣрѣнское и половинна гырло, и село ѣ млинновъ(ъ) шт(ъ) Прѣта, где былъ(ъ) Фара, и, на Ковѣрѣн, <село>² на нмѣ Рѣдичешин, и, повнше, где било село Бѣлгарское, и на верхѣ(ъ) Жерѣла, селищ(е) на нмѣ Чернѣтешин. Тоѣ сѣе внше писаное да естъ(ъ) емѣ шт(ъ) насъ(ъ) зникъ(ъ), съ вѣсѣмъ доходомъ(ъ), емѣ и дѣтемъ(ъ) его, и братнамъ(ъ) его, и зноучатомъ(ъ) его, и прѣзничатомъ(ъ) его, и прѣшзрѣтомъ(ъ) его и сѣемѣ родѣ его, кто вѣдетъ(ъ) нан близниин, непорѣшено николи, на вѣки.

Ѣ хотаръ тѣмъ(ъ) сѣламъ(ъ) да естъ(ъ) шт(ъ) зникъ(ъ) сторонъ(ъ) по старомѣ хотарю, кѣда из века вжнвали.

Ѣ на то естъ(ъ) вѣра нашего г(о)спо)дства, внше писанаго, мн, Стефана воеводн, и вѣра воар нашихъ(ъ): вѣра пана Станѣюла прѣкалаба Бѣлоградского и дѣтен его, вѣра пана Бланкѣла Хотинского и дѣтен его, вѣра пана Гоана и дѣтен его, и вѣра пана Исана [и] дворника и дѣтен его, вѣра пана Томи Кынде, вѣра пана Зѣнари прѣкалаба Бѣлоградского, вѣра пана Ялава Немацкаго, вѣра пана Бѣхти прѣкалаба Киѣнського, вѣра пана Ѣан<ц>⁴и Новоградского, вѣра пана Бѣлка прѣкалаба Кѣлѣнского, вѣра пана Бѣвѣрна, вѣра пана Стецка Дѣмѣкѣша, вѣра

пана Петра⁶ Акимовича, вѣра пана Га<н>⁴гѣра, вѣра па<на>⁷ <Чо>⁴крѣліа, вѣра <пана>⁴ Ацка <Хѣ>⁴днча, вѣра пана Ивашка Хришковича в>⁴ѣра пан<а Сака>⁴ша <с>⁴патарѣ, вѣра пана Ю<гн> внс>⁸тиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрла чашника, вѣра пана Лѣкы столника, вѣра пана Нѣга комиса н вѣра ѣснх(ѣ) болѣр нашнх(ѣ) молдавскнх(ѣ), великнх(ѣ) н малых(ѣ).

И по нашем(ѣ) животѣ, кто бѣдетъ г(о)с(о)д(а)ръ нашнх(ѣ) землн, вт(ѣ) дѣтен нашнх(ѣ) нли вт(ѣ) нашего племени нли пак(ѣ) кого Б(о)г(ѣ) нзберет(ѣ) г(о)с(о)д(а)ремы быти ѣ нашнх(ѣ) землн, ѣ Молдавскнх(ѣ), тот(ѣ) що бы не порѣшил(ѣ) емѣ нашего даніа, али що бы емѣ потвердил(ѣ) н ѣкрѣпил(ѣ), занѣже есми емѣ далі н ѣкрѣпили за его правѣю н вѣрнѣю слѣжеѣ.

И на болшее крѣпост(ѣ) томѣ вѣсемѣ внше писаномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ болѣрнѣ, панѣ Томѣ логофетѣ, писати н нашѣ печатѣ прнвѣснти к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Роман(ѣ), оу Сочавѣ, в(ѣ) лѣто 7505 сеп(тебрѣ), 14.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru credincios, pan Șteful Cernătescul, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina sa dreaptă, satele anume: Cernătești, unde îi este casa, pe Corod, pe care l-a cumpărat de la Stan Pitcău pentru șaptezeci de zloți, și, aproape de acesta, mai sus, <satul>² anume Motișești, și, mai sus, la obîrșia Corodului, seliștea lui Tatul, și, deasupra, poiana de la Deochiați, pe care le-a cumpărat de la Herman, din uricul lui Oțel, pe care l-a dat Oțel nepotului său, Herman, iar pan Herman a vîndut aceste sate și poiana pentru șaptezeci și cinci de zloți, și la obîrșia Bîrzotei, la Fintina Călugărului, la horodiște, și, pe Bogdana, unde este casa lui, unde a fost Pătru <D>⁴e<I>⁴tag, și cu moară și cu toate hotarele sale cele vechi, și la obîrșia Smilei, o moară, unde a fost moara lui Petru Deltag, la Bucoveni, între morile lui Vulpaș și a lui Giurgiu Pleșan și între moara lui Șteful și moara Pleșanului, să-și facă pan Șteful moară, <și>² loc din pustie pe Smila, și, pe Suceava, Rușciori, <și>² jumătate din Răoseni, și, pe Suceava, loc să-și facă moară, și, mai sus de acesta, cutul Huețenilor, anume Ungurașii, și, în jos pe Suceava, seliștea unde a fost tătărul Pêtir și poiana, și jumătate din iezerul Covurlui și jumătate din gîrlă, și satul de lingă morile de la Prut, unde a fost Fara și, pe Covurlui, <satul>² anume Rădicești, și, mai sus, unde a fost satul bulgăresc, și, la obîrșia Gerului, seliștea anume Cernăteștii. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și stră-nepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă și a copiilor lui, credința panului Vlaicul de Hotin și a copiilor lui, credința panului Goian și a copiilor lui, și credința panului Isaia vornic și a copiilor lui, credința panului Toma Cînde, credința panului Zbiarea pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Albu de Neamț, credința panului Buhtea pîrcălab de Chilia, credința panului Oan<ț>⁴a de Roman, credința

panului Bilco pircălab de Chilia, credința panului Buorean, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Petru⁶ al lui Iachim, credința panului Ga(n)⁴gur, credința panului <Cio>⁴cirlie, credința <panului>² Iațco <Hu>⁴dici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului <Sací>⁴ș <s>⁴pătar, credința panului lu<ga vis>⁸tier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească pentru că i-am dat și i-am împuternicit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6976 <1468> septembrie 24.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 236. Orig., perg. (31 × 46 cm) pecete mică (diam. 2,5 cm), atirnată (șnur de mătase roșie și verde), cu legenda: † ПЕЧАТЬ СТЕФАНА ВОЕВОДА *.

O copie, într-o cond. a Mitropoliei din 1818, după o trad. din 1773 decembrie 13, de Procopie Ardariovici Golăescul uricar, la Arh. St. Iași, CCCXXXIX/1, f. 962. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/489.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 129—131 (text slav și trad. *dispoziției*); *D.I.R.*, A, I, p. 361—362 (trad.).

¹ u, făcut peste tot ca v.

² Omis.

³ În loc de НААЪ; în doc. din 1463 aprilie 15 (vezi nr. 115): Н ЕАННОУ ПОЛЪННОУ УТ АЪА...

⁴ Șters.

⁵ În loc de нѣстннн.

⁶ Петра (Petru), cu literele parțial șterse.

⁷ Rupt.

⁸ Șters și rupt.

Von Gottes Gnaden, wir Stefan Woewoda <Hospodar des moldauischen Landes. Thun kund durch diesen unseren Brief allen, die in solchen sehen oder ihn lesen hören, sofern dies Jemand erforderlich sein wird>¹, wienach vor uns, vor unserem Metropolit H(er)r Theoktist von Soćaw, unserem Bischof H(er)r Tarasi von Romans Stadt (ot Romanwje torgoy)² vor allen unseren Igum[n]en aus unseren Klöstern und vor all unseren moldauischen Bolêren den grossen und den kleinen, Marena, Frau des H(er)r(n) Iwanko Braewiç, Tochter des Iazko Braniç mit ihren Kindern, die sie mit Iwanko Braewiç hat, namentlich mit den Kindern Iwaschko und Iliasch gekommen ist, und dieselben aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltiget, uns(ere) H(err)sch(af)t ihr wahrhaftes Vätergut verkauft haben, vermöge ihrer aufrechten Handveste die Hälfte des Dorfes Maneuz an der Soćawa ihren Teil, die halbe Mühle, die halbe Kirche (Monastir)² und die Hälfte vom ganzen Hotar, mit den Einkünften um 130 tatarische Gulden.

Da wir, sonach die gute Uebereinstimmung und Uebereinkunft zwischen uns gesehen, haben wir uns vor unseren Metropolit, H(er)r Theoktist von Soćawa, und vor unserem Bischof, H(er)r Tarasi von Romans Stadt und vor

all unseren Igum[n]en von unseren Klöstern und vor all unseren Bojaren, den grossen und den kleinen erhoben und haben, in die Hände Marenas und ihrer Kinder alles Geld baar und vollständig bezahlt.

Und hiernach, hat es unsere H(err)sch(af)t für gut befunden, mit all unserem guten Wolwollen, reinem und erleuchtetem Herzen, mit all unserem geehrten Rat (radoiu)² nach unserm guten Willen und mit Gottes Hilfe, und haben gemacht für die Seelen unserer selig ruhenden Eltern, für unsere Gesundheit und die Gesundheit unserer Kinder, zur Bestärkung und Bekräftigung unseres Klosters, Putna, allwo das Gotteshaus der Entschlafung (Himmelfahrt)³ der reinsten Gottesgebärerin und allzeit Jungfrau Maria, und wo der Igumen H(er)r Pop Ioasaf, unser Beter ist, und haben gegeben dieses vorbenannte halbe Dorf Maneuz, an der Sočawa, die halbe Mühle, die halbe Kirche und die Hälfte von allen Einkünften und die Hälfte vom ganzen Hotar, auf dass es unserem Klosters Putna von uns eine Handveste sei mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer in Ewigkeit, ewiglich.

Und der Hotar dieses Dorfes und der Kirche soll von allen Seiten nach dem alten Hotar sein, wo er von jeher bestanden.

Und hiefür ist das grosse Zeugnis unserer H(err)sch(af)t selbst <des obgeschriebenen Stefan woewoda>⁴ und das unseres vielgeliebtesten Sohnes, Alexanders, unseres Metropoliten, H(er)r(n) Theoktists von Sočawa, unseres Bischofs, H(er)r(n) Tarasis von der Stadt Roman und all unserer moldauischen Bojaren: d(es) H(er)r(n) Stanciul Parkalaben von Belograd und seines Sohnes H(er)r(n) Mirsê, d(es) H(er)r(n) Wlaikul Parkalaben von Hotin und seines Sohnes, H(er)r(n) Duma, d(es) H(er)r(n) Goian Parkalaben von Kelia und seiner Kinder, d(es) H(er)r(n) Isaia [Gross] Hofrichters und sein(es) Kinder, d(es) H(er)r(n) Toma Kinde, d(es) H(er)r(n) Sbêrja Parkalaben von Belogorod, d(es) H(er)r(n) Albul Parkalaben von Nemz, d(es) H(er)r(n) Buchte, d(es) H(er)r(n) Wanză von Nowogorod, d(es) H(er)r(n) Belko Parkalaben von Kilie, d(es) H(er)r(n) Buorênul, d(es) H(er)r(n) Petrik Iakimowic, d(es) H(er)r(n) Gangur, d(es) H(er)r(n) Steful des Schwarzen, d(es) H(er)r(n) Čokrălie, d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(es) H(er)r(n) Hricko⁵ Hrinkowic, d(es) H(er)r(n) Sakisch Schwerträgers, d(es) H(er)r(n) Ioga⁶ Schassmeisters, d(es) H(er)r(n) Paschko Kämmerers, d(es) H(er)r(n) Negrilo Mundschänks, d(es) H(er)r(n) Luka Truchsessen, d(es) H(er)r(n) Neg Marstallers und all unserer anderen Bojaren, der grossen und der kleinen.

Und zu mehrerer Bekräftigung all des Obgeschriebenen haben wir unserem getreuen Bojaren, H(er)r Tomă, dem Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel und die Siegel unserer Bojaren beizuhängen diesem unseren Briefe.

Geschrieben hats Ilie Strawić, zu Sočaw, im Jahre 6976 <1468> Oct(ober) 2^{ten} Tag.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, dacă aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră, înaintea mitropolitului nostru, chir⁷ Theoctist de Suceava, a episcopului nostru, chir⁷ Tarasi(e)⁸ de tirgul Roman, înaintea tuturor egumenilor noștri din mănăstirile noastre și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Marena, panița panului Ivanco al lui Brae, fiica lui Iațco Branici⁹, cu copiii ei, pe care îi are¹⁰ cu Ivanco al lui Brae, anume cu copiii Ivașco și Iliăș, și de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, au vindut domniei noastre dreapta lor ocină din dreptul lor uric, jumătate

din satul Maneuți, pe Suceava, partea lor, jumătate din moară, jumătate din mănăstire și jumătate din tot hotarul, cu venitul, pentru 130 de zloți tătărești.

Deci, noi, văzînd buna învoială și tocmeală dintre noi, noi ne-am ridicat înaintea mitropolitului nostru, chir⁷ Theoctist de Suceava, și înaintea episcopului nostru, chir⁷ Tarasi<e>⁸ de tirgul Roman, și înaintea tuturor egumenilor noștri din mănăstirile noastre și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, și am plătit deplin totul cu bani gata, în mîinile Marenei și ale copiilor ei.

Iar după aceea, domnia noastră am socotit că este bine, cu toată bună-voința noastră, cu inima curată și luminată, cu tot cinstul nostru sfat, după bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut pentru sufletele sfîntrăposașilor noștri părinți, pentru sănătatea noastră și pentru sănătatea copiilor noștri, pentru întărirea și împuternicirea mănăstirii noastre, Putna, unde este hramul¹¹ Adormirea (Înălțarea)³ preacuratei născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și unde este egumen rugătorul nostru, chir⁷ popa Ioasaf, și am dat această mai sus-numită jumătate de sat din Maneuți, pe Suceava, jumătate din moară, jumătate din mănăstire și jumătate din tot venitul și jumătate din tot hotarul, ca să fie de la noi mănăstirii noastre, Putna, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat și al mănăstirii să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

Iar la aceasta este marea mărturie a însăși domniei noastre, <a mai sus-scrisului Ștefan voievod>⁴, și a preaiubitului nostru fiu, Alexandru, a mitropolitului nostru, chir⁷ Theoctist de Suceava, a episcopului nostru, chir⁷ Tarasie⁸ de tirgul Roman, și a tuturor boierilor noștri moldoveni: a panului Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă și a fiului său, pan Mîrzea, a panului Vlaicul pîrcălab de Hotin și a fiului său, pan Duma, a panului Goian pîrcălab de Chilia și a copiilor săi, a panului Isaia [mare] vornic și a copiilor săi, a panului Toma Chinde, a panului Zbearia pîrcălab de Cetatea Albă, a panului Albul pîrcălab de Neamț, a panului Buhte, a panului Oanță de Cetatea Nouă, a panului Bilco pîrcălab de Chilia, a panului Buoreanul, a panului Petrică al lui Iachim, a panului Gangur, a panului Șteful al Negrului¹², a panului Ciocîrlie, a panului Iațco Hudici, a panului Hrico⁵ al lui Hrinco, a panului Sachiș spătar, a panului Iuga vistier, a panului Pașco postelnic, a panului Negrilă paharnic, a panului Luca stolnic, a panului Neagu comis și a tuturor celorlalți boieri ai noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Ilie Stravici, la Suceava, în anul 6976 <1468> octombrie, 2 zile.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 154—156. (nr. XI). Trad. germ., după orig., perg., pecete domnească și 12 peceți boierești, atîrnate.

ALTE EDITȚII: Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 8 a, în Dan, *M-reă Putna*, p. 171 (rez.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 132—133 (rez. editorului, după Wickenhauser); *D. I. R.*, A, I, p. 363—364 (trad. după Wickenhauser).

¹ Parantezele lui Wickenhauser.

² Așa în trad.

³ Probabil Wickenhauser nu a fost sigur de lectura sau de înțelesul cuvîntului slavon, redînd ambele posibilități.

⁴ Omis în trad.

⁵ Greșit, în loc de: „Iwaschko“ (Ivașco).

⁶ Greșit, în loc de „Iuga“; probabil Wickenhauser a redat *ad litteram* vocala slavonă ю.

⁷ În trad. germ: „Herr“.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Tanasie“.

⁹ În aceeași trad., greșit: „Braevici“.

¹⁰ În aceeași trad., greșit: „îi va avea“.

¹¹ În aceeași trad., „lăcaș“, deși sensul inițial al cuvintului „hram“ este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).

¹² Desigur, greșit: pentru „Cernat“ sau „Cernătescu“.

156

1469 (6977) februarie 9, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ нс сѣмъ нашим(ъ) листом(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) али бо ег(о) чоучи оуслышнт(ъ), вже тоти истини нашн вѣрни, пан(ъ) Петрѣ и братіа его, Ёана и Доума, слоужили нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ) мы, видѣвше нх(ъ) правоу и вѣрни²оу слѣжбоу до нас(ъ), жаловали есмо нх(ъ) всобною нашею м(н)л(о)стію и дали и подтвердили есмо им(ъ), вт(ъ) нас(ъ), нх(ъ) правы и пнтомы втинны, села на имѣ: Броудоу<рецин>³, гдеж(е) ест(ъ) им(ъ) дом(ъ), и Сакалышецин, на Бырлѣселѣ, и половина вт(ъ) Тонгоузецин, и место млинноу на Шаковецѣ(ъ), и Бышинѣ Полѣна на Шаковецѣ(ъ), и Яндріецин, на Брѣладѣ⁴, и монастир(ъ), и где был(ъ) млин(ъ), на Брѣладѣ, и, на Раковецѣ⁴, вдно селце, где был(ъ) дом(ъ) днда нх(ъ), Ёана Цоуратѣл(ъ), и Берещин, понижє Сохолоцин, и селце нс а н³мѣ Къшчореле, на Потоци Фънащелорѣ. Тое вѣсе выше писанное да ест(ъ) имѣ, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и сѣ вѣсѣмъ доходом(ъ), им(ъ) равно и дѣтем(ъ) нх(ъ), и дѣтем(ъ) Яндрини<им(ъ)>³ равно нс(ъ) нх(ъ) дѣтми, и оуноучатом(ъ) нх(ъ), и пра<оу>⁵ноучатом(ъ) нх(ъ), и прашчюрѣтом(ъ) нх(ъ), и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), непорочено николнже, на вѣкы вѣчныя.

И хотаръ да ест(ъ), тым(ъ) селам(ъ) и селншам(ъ), вт(ъ) оусих(ъ) сторон(ъ) по старомоу хотарю, коуда из вѣка вѣчнаго вжидали.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства ми, выше писаннаго Стефана воев<о>⁶да, и вѣра вѣзлюбленнаг(о) ми с(ы)на, Ялександра, и вѣра боярь наших(ъ): вѣра пак<на>⁵ Станчула и с(ы)на ег(о)⁷, Мирзы, вѣра пана Бланкоула и с(ы)на ег(о), Доума, вѣра пана Гоана и дѣтен ег(о), вѣра пана Исана дворника и дѣтен ег(о), вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана Зѣларн Белоградскаго, вѣра пана Ялбоула Немецкаг(о), вѣра пана Ёаница Новоградскаго, вѣра пана Ёшворѣноула, вѣра пана Петрика Якымовича, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Гангоура, вѣра пана Яцка Хоудича, вѣра <п>⁶ан(а) Ивашка Хринковича, вѣра пана Сакуша спатарѣ, вѣра пана <Ю>⁶гы вист<іа>⁶ринка, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣ<ра па>⁶н(а) Яшка столника, вѣ<р>⁶а пана Нѣгѣ комис(а) <и вѣра вѣ>⁶сѣхъ болѣрь <наших(ъ) молдавскы>⁶х(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто воудет(ъ) <г(о)сп(о)д(а)рь> нашн земли, или вт(ъ) д>⁶ѣ<тен наших(ъ) или вт(ъ)>⁶ нашего сѣродствіа⁸ или пак(ъ) варе кого <Б(о)г(ъ) нзв>⁶ерет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти нашн Земли Молдавскон, <тот(ъ)>⁶ а <бы им(ъ) не порѣшил(ъ)>⁶ наше дааніе, але да оутвердн<т(ъ)>⁶ и да оукрѣпнт(ъ), занѣже есмо им(ъ) <дали>⁶ за нх(ъ) правѣю и вѣрнию слоужбоу.

И на болшее подтвержденіе <и крѣпост(ъ)>⁶ томоу вѣсемоу выше писанному, велѣли есмо нашему <вѣрни>⁶омоу панюу, Томѣ логофетоу, писати и печат(ъ) нашуу привѣснн къ семоу нашему листѣ.

Пис(а) Иванко Бладычин(ъ), оу Соучавѣ, в(ъ) лѣто х<с>ѣ<т>ѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца фѣ(в)р(ѣ)аріа, ѿ д(ѣ)ня.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acești adevărați credincioși ai noștri, pan Petrea și frații lui, Oană și Duma, ne-au slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit, de la noi, ocinile lor drepte și proprii, satele anume: Brudu<reștii>³, unde le este casa, și Săcălișeștii, pe Bîrlădzul, și jumătate din Tonguzeni, și loc de moară pe Șacovăț, și Poiana de Sus, pe Șacovăț, și Andrieștii, pe Bîrl<ad>³, și mănăstirea, și unde a fost moara, pe Bîrlad, și, pe Racovăț⁴ o seliște, unde a fost casa bunicului lor, Oană Giuratul, și Bereștii, mai jos de Scholeți⁹, și seliștea anume Căscioarele, pe Pîriul Finațelor. Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor deopotrivă și copiilor lor, și copiilor lui Indrea¹⁰ deopotrivă cu copiii lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate și seliști să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința pa<nului>⁵ Stanciul și a fiului său, Mirza, credința panului Vlaicul și a fiului său, Duma, credința panului Goian și a copiilor lui, credința panului Isaia vornic și a copiilor lui, credința panului Toma Cînde, credința panului Zbiarea de Cetatea Albă, credința panului Albul de Neamț, credința panului Oanță de Cetatea Nouă, credința panului Buoreanul, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Fete Gotcă, credința panului Gangur, credința panului Iațco Hudici, credința <p>⁶anului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Saciș spătar, credința panului <Iu>⁶ga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința <pa>⁶nului Luca stolnic, credința panului Neagu comis <și credința>⁶ tuturor boierilor <noștri moldoveni>⁶, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn al țării noastre, sau din copiii noștri, sau din>⁶ rudele noastre, sau iarăși pe oricine va alege <Dumnezeu>⁶ să fie domn al țării noastre, Moldova, <acela>⁶ să <nu le cîntească>⁶ dania noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că le-am <dat>⁶ pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire <și putere>⁶ a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivanco al Vlădicăi, la Suceava, în anul 6977 <1469>, luna februarie, 9 zile.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Uric <pe>³ Brudurești.

Bibl Acad., XL/5 a. Orig., perg. (38,5 × 50,5 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O trad., din 1785 noiembrie 30, de Gheorghie Evloghie dascăl, ibidem, XL/5b, și o copie, din 1810, după această trad., ibidem, CXLIV/108. Altă copie, după aceeași trad. din 1785, la Arh. St. Iași, CDXXII/1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/490.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 133—135 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 364—365 (trad.) și p. 521 (facs. greu lizibil).

¹ După consoanele finale, s-a pus **ъ** sau **ѣ**, în spiritul actului și al scrisului diacului Ivanco.

² Șters.

³ Șters și rupt.

⁴ Probabil greșit, pentru: Girbovăț.

⁵ Omis.

⁶ Rupt.

⁷ **ѣ(ѡ)**, adăugat deasupra rindului.

⁸ **ѣ** și **ѣ**, în ligatură.

⁹ După forma, **ГѡХѡлицѣ**, din textul slavon, se poate presupune că diacul a intenționat să scrie **и, пониже, ГѡХѡлицѣ** (și, mai jos, Soholeți), așa cum rezultă și din localizarea celor două sate, dar a omis, din pricina terminației cuvintului anterior, conjuncția **и** (și).

¹⁰ Sau „Îndrei” (Andrei), în cazul în care în textul slavon s-a produs alternanța **и/ѣ**, cum, dealtfel, pare să și ateste numele de sat „Andrieștii”.

157

1469 (6977) februarie 15.

In Namen Gott des Vaters, des Sohnes und des heiligen Geistes, der heiligen und unzertheilten Dreyfaltigkeit, ich Knecht meines Herrn Jesu Christi, wir, Stephan Vojvod, von Gottes Gnaden, Herrscher der Moldauer Landschaft. Machen hiemit jeder männiglich denen daran gelegen, bekannt, was massen wir, aus unserm Wohlwollen <mit>¹ reinen und erleuchteten Herzen, und mit Beystand Gottes, dem Martyrer George gewiedmete Sucza-vaer Mitropoli, alwo der Fteoktist Mitropolit ist, den ahweit unterhalb der Stat Iassi liegen, den Bienen Garten Balika genannt, zu geben, und zu verleihen geruhet, welchen Bienen Garten, wo zu von uns aus 100 Bienen Stöcke zugegeben. Wir von unserm Bojarn, Nikore Serbeskul, und dessen Schwester, Czorbinain², für baar erlegte 110 st. erkaufte. Dieses zwar für den Seelenheil unserer verstorbenen Ehegemahlin, Eudoxia, dessen Ruhestatt daselbst ist³.

Ferners, haben wir unserer Mitropoli, den auf den Sokul bey Buczum gelegenen, und durch uns aus unserem eigenen für 60 baare Gulden, von Slavoan erkauften Weingarten nebst dem bey Buczum in dem Jasser Hotar befindlichen Fischteich gegeben.

Weshalben, wir uns mit dem Hochwürdigsten Mitropoliten vernahmen und den Dienstag und Montag jede Wochen unabbrüchlich bestimmt haben, dass fiur die Seele meiner verstorbenen Gemahlin, Eudoxia², und zwar, Montag abends, ohne Unterlass, die Parastas [oder das Memento abgesungen]⁴ und dabey die Weihe des Weizen unternahmen werden, Dienstag aber Liturgia [oder eine gesungene Messe]⁴ gehalten werden solle.

Dieses umordnen soll weder, unterlassen noch unterbrochen werden in alle Ewigkeit.

Die Grenzen aber dieses Bienen Garten fangen sich an bey dem von Sokole, nach Thomestie führen den Weeg, und so weit als der Stephul Tripheskul mit dem Spatar Bolde abgegrenzet haben, bis dahin sollen die Grenzen ahnberührt verbleiben.

Zu dessen mehrerer Bekreftigung haben wir unsern getreuen Bojarn dem Logofet Thoma solches, zu schreiben und unser Pettschaft an diesen unseren wahrhaften Brief anzuhängen, befohlen.

Der Thoader Prodan hat es geschrieben, den 15^{ten} Fevruary 6977 (1469).

În numele Tatălui, al Fiului și al Sfintului Duh, a sfintei și nedespărțitei Treimi, eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, noi, Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu aceasta fiecărui om⁵, care se va nimeri la aceasta, că am dat de bunăvoia noastră, <cu>¹ inima curată și luminată și cu ajutorul lui Dumnezeu, Mitropoliei Sucevei, cu hramul⁶ mucenicului Gheorghe, unde este mitropolit Theoctist, prisaca numită Balica, care se află în partea de jos a târgului Iași, și la care prisacă am binevoit să adăugăm de la noi 100 de stupei. Noi i-am cumpărat de la boierul nostru Nicoară Sirbescul și de la sora acestuia, Ciorbina[in]², pentru care am plătit deplin 110 zloți⁷. Aceasta să fie pentru pomenirea răposatei noastre soții, Evdochia, al cărei loc de odihnă este acolo³.

În afară de aceasta, am dat Mitropoliei noastre via, care se află între Socola și Bucium, pe care am cumpărat-o cu proprii noștri 60 de zloți gata de la Slavoan, cu heleșteul care se află la Bucium, în hotarul Iașului.

De aceea, noi ne-am înțeles cu înaltpreasfințitul mitropolit și am stabilit ca totdeauna, marțea și luna, în fiecare săptămînă, să se facă pentru sufletul răposatei mele soții, Evdochia, și anume, luna seara, fără întrerupere, parastas și colivă⁸, iar marțea să se țină liturghia.

Acestea să-i fie neschimbate și neclintite niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei prisăci se începe de la Socola, de la drumul care duce la Tomești, și mai departe să fie pe acolo pe unde au hotărnicit Șteful Trifescul cu Bo[l]dea spătar.

Spre mai mare întărire a acestora, am poruncit credinciosului nostru boier, lui Toma logofăt, ca să scrie și să atirne pecetea noastră la această ade-vărată carte a noastră.

A scris Toader Prodan, la 15 februarie 6977 <1469>.

Arh. St. București, Fond. Consiliul aulic de război, XVII/23 e, f. 12 r.-v. Trad. germ., de Aaron, legalizată în 1784 iulie 26, la Cernăuți, de Orlandini.

Un rez. germ., cu echivalarea văleatului greșită: 6977 = 1468, ibidem, XIV/69 (nr. 4), f. 3v. Alt rez., cu data greșită: 6973 <1465> ianuarie 15 (vezi, mai jos, comentariul), într-o copie germ., de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda, Privilegiu, nr. 11, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5, și altul rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 26).

EDIȚII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 550 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, și trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 21 (rez., în perilipsisul de la Bibl. Acad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 87 (rez., după Popovici); *D. I. R.*, A, I, p. 337 (rez., după Bogdan).

Avînd în vedere data deosebită pe care o poartă rezumatul din Inv. doc. Mitropoliei față de cea a traducerii publicate acum pentru întia oară, s-ar putea presupune, eventual, existența a două originale distincte referitoare la același obiect: prisaca Balica, dăruită Mitropoliei, în 1461 (vezi doc. nr. 98), de boierii Șendrică de la Dorohoi și Iașco Hudici. Cum însă motivul întăririi și al dăniei făcute de Ștefan cel Mare a devenit, acum, prin intermediul traducerii, cunoscut: pomenirea soției sale Evdochia, răposată, conform inscripției funerare (v. *Repertoriul*, p. 247, nr. 50), la 4 septembrie 1467, văleatul rezumatului: 6973 <1465> se dovedește, într-adevăr, greșit. Pe de altă parte, prezența lui Toma logofăt, în formula *coroborației*, în locul lui Dobrul (amintit pentru ultima dată la 5 februarie 1468 — vezi doc. nr. 151 și 152), și menționarea, ca hotarnic, a lui Bodea spătar (înlocuitorul lui Saciș, în această dregătorie, după 9 februarie 1469 — vezi doc. precedent și cel următor) demonstrează, totodată, și corectitudinea lecturii oferite de traducere pentru numele lunii: „februarie“, în loc de „ianuarie“, cum apare în rezumat. În sfîrșit, inventarierea unui singur act de acest fel, atît în 1783, de către Manovarda, cît și la sfîrșitul aceluiași secol, de către autorul perilipsisului de la Bibl. Acad. — cuprin-

zînd documentele referitoare la proprietățile Mitropoliei care nu se aflau în Bucovina — certifică, incontestabil, identitatea modelului folosit de rezumator cu cel redat de traducător.

¹ Omis în trad.

² Interpretare defectuoasă a traducătorului, întrucît, înlăturînd particula „în“ —improprie față de numele pe care-l însoțește —, rezultă un feminin imposibil: „Ciorbina“ sau „Ciorba“, dacă presupunem cazul genitiv cerut, în textul slavon, de prepoziția *wt* (de la), folosită în astfel de cazuri. N-ar fi exclus, de aceea, în ipoteza formei genitive, ca textul original să fi avut înainte de acest nume apelativul „soție“ sau „paniță“, interpretarea corectă fiind astfel: <soția> lui Ciorbă. Dar, în această situație, înseamnă că numele propriu-zis al surorii lui Nicoară Sirbescul, dacă originalul îl cuprindea, a rămas netradus. Oricum, toponimul Ciurbеști, de lângă Iași, atestă un străvechi „Ciorbă“ conferind astfel, indiferent de raportul față de context, lecturii „Ciorbina“ un temei istoric concret.

³ Piatra de mormint a Evdochiei se consideră a fi, după cum se știe, la m-reă Probota.

⁴ Desigur, explicația traducătorului.

⁵ În trad. germ.: „männiglich“ (la toată lumea).

⁶ În aceeași trad.: „gewied æte“ (închinată).

⁷ În aceeași trad.: „st.“ probabil Stock (hirtii de valoare, bani).

⁸ În trad. germ.: „die weiche des Weizen“ (sfîntirea griului).

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ)¹ нсѣмъ² нашим(ъ) лнстом(ъ), вѣсѣмъ кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) алн бо ег(о) чтвчн оуслышнт(ъ), вж(е) тот(ъ) нстны наш(ъ) вѣрны слуга, пан(ъ) Блад(ъ) Моурскѣ, служил(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ) мы, вндѣвшє ег(о) правню н вѣрнню служев до нас(ъ), жаловалн есмо ег(о) всобною нашею м(н)л(о)стію н далн н потвердлн есмо емв, оу нашєн землн, оу Молдавскон, е<г>³о праваа н пнтомаа втннна, села на нмѣ: половина села вт(ъ) ѡлбєшін, на Стебннкв, н мѣсто вт(ъ) пвстынн оу крѣннчн на вбвршіи Ларцнн⁴, повыше Рышканін, цю есмь мы далн емв за ег(о) служев. Тое вѣсе <в>⁵ше пнсанное да ест(ъ) емв, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) н сѣ вѣсѣмъ дох(о)дом(ъ), емв н дѣтем(ъ) ег(о), н оуноучатом(ъ) ег(о), н прас<в>⁶нучатом(ъ) ег(о), н прашчюрѣтом(ъ) ег(о) н вѣсемв <ро>³дв ег(о), непорвшенно нколинже, на вѣкн вѣчнмъ.

ѡ хотар(ъ) да ест(ъ) томоу половина сєлв н пвстынн, вт(ъ) оуспх(ъ) сторон(ъ) по старомв хотар<оу>³, коуда нз вѣка вєчнаго вжнєвалн.

ѡ на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, выше пнсаннаго Стефана воевода, н вѣра вѣзлюбєлєнаго мн с(ы)на, ѡлєѡандра, н вѣра боляръ нашнх(ъ), по нменн: вѣра пана Станчула н с(ы)на ег(о), Мырза, вѣра пана Бланкула н с(ы)на ег(о), Думє, вѣра пана Гоїана н дѣтен ег(о), вѣра пак<на>³ Исєанъ дворннка, вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана ѡ<л>³бєа Нсємє<з>³чкаго, вѣра пана Збїарѣ Белоградскаго, вѣра пана Пашка <Кє>³лїнскаго, вѣра пана Ѡа<з>³нца Новоградскаго, вѣра пана Петрнка <ѡкн>³мовнча, <вѣра п>³ана ѡцка Хвднча, вѣра пана Івана Хрнн<ко>³внча, вѣра пана Бодѣ спата<рѣ>³, вѣра пана Юга внстїарннка, вѣра пана Лвка столннка, вѣра пана Нєгрнлѣ⁴ чашннк(а), вѣра пана Юга постєлннк(а), вѣра пана Нѣгв⁴ ком<нс>(а)³, вѣра пана Хєрман(а) клнчннк(а), вѣра пана Жвржв⁴ гвмєнннк(а) н вѣра <вѣ>³сѣхъ болѣръ нашнх(ъ) молдавскых(ъ), н велнкых(ъ), н малых(ъ).

ѡ по нашєм(ъ) жнвотѣ, кт<о> вѣ<з>³дет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ землн нашєн, нлн вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн вт(ъ) нашє<го>³ плємєнє нлн пак(ъ) вєрє ког(о) Б(о)г(ъ) нзберєт(ъ) г(о)сп(о)д(а)рємъ бѣтн, тот(ъ) а бѣ нє порвшл(ъ) нашєго даанїа, алє да втвєрднт(ъ) н оукрѣпнт(ъ), занѡже есмо емв далн за ег(о) правню н вѣрнню служев.

И НА БОЛШЕЕ ПОТВЕРЖДЕНІЕ И КРѢПОСТ(Ъ) ТОМУ ВЪСЕМУ ВЪШЕ ПИСАННОМУ,
БЕЛѢН ЕСМО НАШЕМУ ВѢРНОМУ ПАНУ, ТОМѢ ЛОГОФЕТОУ, ПИСАТИ И ПЕЧАТ(Ъ) НАШУ
ПРИБѢСНТИ КЪ СЕМУ НАШЕМУ ЛИСТУ.

Пис(а) Иванко <Б>³лѣдника, оу Сучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то x¹⁴⁹³, м(ѣ)с(а)ца
юн(іа), 7⁰.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Vlad Mursea, ne-a slujit nouă drept și credincios. Deci, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă. și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina sa dreaptă și proprie, satele anume: jumătate de sat din Albești, pe Stebnic, și un loc din pustie la fîntina de la obirșia Largei⁴, mai sus de Rîșcani, pe care i l-am dat pentru slujba lui. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și întregului său neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat și al pustiului să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri, anume: credința panului Stanciul și a fiului său, Mirza, credința panului Vlăicul și a fiului său, Duma, credința panului Goian și a copiilor săi, credința panului Isaia vornic, credința panului Toma Cinde, credința panului A<1>³bu de N<eam>³t, credința panului Zbiarea de Cetatea Albă, credința panului Pașco de <Chi>³lia, credința <panului Oa>²nță de Cetatea Nouă, credința panului Petrică al lui <Iachi>³m, <credința p>³anului Iațco Hudici, credința panului Ivan al lui Hrin<co>³, credința panului Bodea spăta<r>³, credința panului Iuga vistier, credința panului Luca stolnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Iuga postelnic, credința panului Neagu com<is>³, credința panului Herman cliucinic, credința panului Giurgiu humelnic și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clintească dania noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivanco <V>³lădica, la Suceava, în anul 6977 <1469>, luna iunie 5⁶.

Arh. St. București, M-rea Sf. Ioan Zlataust, IV/1. Orig., perg. (28,5 × 40 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie) pierdută.

O trad. incompletă, din 1787 august 30, de Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, IV/2. O copie din 1816 iunie 1, după această trad., la Bibl. Acad., CV/2. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/491.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, II, p. 168 (rez., cu data de zi: 1, după trad. din 1787, într-un „jurnal” al divanului, din 1829 martie 12); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 135—136 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 365—366 (trad.).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² În loc de не члмъ.

³ Șters.

⁴ Așa în orig.

⁵ Omis.

⁶ După „, în orig. urmează o ruptură, așa încât data de zi a putut fi, eventual, și 7 (15).

159

1469 (6977) iunie 6, Suceava.

Copie.

Suret di pe ispisocu vechiu, pe sirbii, de la Ștefan v(oi)e vod, domn Țării Moldovii, scris în Suceavă, de Ilio¹ Stravici, din let 6977 <1469> iuni 6.

Facim știri prin această carti a noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi cetindu-să, pentru acești adivărate slugili noastre, pan Oană Pășcu și frati-său Ivașco Pășcu, că ni-au slujit cu dreptate și cu credinți. A căroră văzînd și noi ce cu dreptate și cu credinți cătră noi slujbă, i-am miluit pre dinșii cu osăbită a noastră milă, di li-am dat și li-am întărit drepti ocinile lor, aice, în țara noastră a Moldovii, sate anumi: Lipovățul, pe Bîrlad, din gios de Vaslui, și moară pe Bîrlad, și Suhuleții², în obîrșie Hulubățului, și Suhuleții², pe Gîrbovăț, și prisacă lingă Veție³ și loc de moară pe Țacovăț⁴, din gios de gura Veții, și Negoteștii⁵, în țin(u)t(ul) Sucevii. Însă părțile a surorii lor, a Stanii, din toate satele, aceste să fii frățini-său, lui Ivașco Pășcu, pentru că Ivașco au [a] răscumpărat pe soră-sa, pe Stana, de la tătari, precum și ea singură s-au dat și s-au lasat frățini-său, lui Ivașco, pentru că ea copii n-au avut.

Toate aceste mai sus-numite să le fii slugilor noastre, lui pan Oană Pășcu și frățini-său, lui Ivașco Pășcu, de la noi, uric, cu tot venitul, și fiilor lor, nepoților, strănepoților, prestrănepoților și la tot niamul lor, cini li să va alegi mai de aproape, nestrămutat niciodinioară, în veci.

Iar hotarul satelor acestora dispre toate părțile să fie după vechiul hotar, păr(ă) undi s-au apucat din vechiu. Iar hotaru prisăci acie, dispre toate părțile, să fie după obiceiul prisăcilor.

Cari spre aceasta esti credința însuș domniei mele de mai sus-numit(i), Ștefan vodă, și credința a[l] tuturor boerilor noștri a Moldovii, a mari și a mici.

Deci, spre mai mare tărie și întăritura tuturor acestor de mai sus-scrisă, am poroncit credinciosului boer(u)lui nostru, Toma [vel] log(o)f(ă)t, să scrii și cătră adivărată carte noastră aceasta pecete noastră să legi.

Di pe sirbie tălmăcit pe limba moldovinească, la anu (1)804 dech(em)vr(ie) 4, polcov(ni)c Pavăl Debrîț ot Mitropolii.

De la med(el)n(ice)r Toad(e)r Buhuș, isprav(ni)c de țin(u)tu Vasluiului:

Copiia aceasta, poslăduindu-s(ă) din cuvînt în cuvînt cu ce adevărată scrisoare și fiind întocma, am adevărit, 1812 iuni 27.

Toader Buhuș med(el)n(ice)r <m.p.>.

Arh. St. București, A. N., MMDCLXXXIII/1. Copie după trad.

Un rez., într-un opis din secolul al XIX-lea, cu scrisorile moșiei Ivănești-Vaslui, ibidem, MMDCXCIX/37 (nr. 1).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 340 (rez., numai cu data de an, într-o anafora întărită la 3 februarie 1827); Iorga, *Șt. și doc.*, VI, p. 73 (rez., în opisul din secolul al XIX-lea); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 137 (rez., după trad. din 1804, aflată în posesia lui P.P. Carp); Pîntea, *Doc. Ștefan*, p. 223—224 (altă copie, probabil tot după trad. din 1804); *D. I. R.*, A, I, p. 366—367 (aceeași copie).

¹ Greșit, pentru „Ilea“.

² În rez. din opis (publicat de N. Iorga): „Soholetul“.

³ Pe margine, observația copistului: „Veța, în limba leșască ari înțelegiri de un turn sau stilp zidit, iar aice să înțelegi a fi ori numile priului ori a unui văi“; într-adevăr, este vorba de piriul Veja (Veia), afluent al Șacovățului, din numele căruia traducătorul a citit greșit: ȳ (Ț), în loc de ж. (j).

⁴ Greșit, în loc de „Șacovăț“.

⁵ În copie urmează: „ori Nepoteștii“.

Suret de pe uricul lui Ștefan v(oi)e voda, <din leat 6977 <1469> octomvrie 13>¹, ce întărește slugei domnii sale, Iuga Grasul din Zăbrăuți, pentru că i-a plăcut slujba ce au slujit cu dreptate; domnia sa s-au milostivit cu osăbită milă și i-au dat și i-au întărit lui, într-a domnii sale țară, Moldova, pre a lui dreaptă ocină, pol sat de Șoldești, pe Zăbrăuți, ce au cumpărat de la Aldomir, drept 40 zloți, și pe giumătate sat din Bătinești, la Putna, ce a cumpărat de la Stamnicău², drept 20 zloți.

După Antonovici, *Doc. birlădene*, III, p. 283. Rez., într-o condică de documente ale moșilor Pălădești, alcătuită în anul 1767.

ALTE EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 137 (rez. editorului, după rez. comunicat de I. Antonovici); *D. I. R.*, A, I, p. 367—368 (rez. după I. Bogdan).

¹ În ediția lui I. Antonovici, văleatul este pus, înaintea rezumatului. Pentru topica normală a textului, vezi citatul lui I. Bogdan din comentariu, *op. cit.*, p. 137.

² În rez. comunicat de I. Antonovici lui I. Bogdan: „Stamnicoi“, conjecturat de ultimul în „Stamatin“. În orig. a fost însă, probabil, Стан Микова (Stan Micu), traducătorul citind litera н, suprascrisă, după м, iar terminația оза interpretînd-o ca de obicei: „ău“.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)с(по)д(а)ръ Зем-
<ли>¹ Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)² сѣм(ъ) лис<то>³мъ нашим(ъ), въ сѣм(ъ)
кто <на нь оузрит нан>¹ его чѣсчи слышит(ъ), колнж(е) тог(о) комѣ вѣдетъ по-
требнзна, вже прїи<до>¹ша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) сѣмн нашими бояры, вели-
кими <и малыми, старыми>³ и молодыми, и никым(ъ) непосилованы, слѣга нашъ
вѣрны, панъ Тоадеръ<ъ>⁴ Звышалъ, та <сѣ>⁴ своимн сестрами, Станю и Мареною
и Маршкою, и потокмнн сѣ шны сѣи поспол(ъ), по нх(ъ) добром волн, та шт-
ст<ъ>⁴панн шны вратѣ своемѣ, панѣ Тоадерѣ Звышани, едн<о>¹ село, на нмѣ селѣ
Звышелеши, гдѣ ест(ъ) его дом(ъ), на Богданѣ. Я его сѣм(ъ) <т>⁴рем(ъ) сес-
трам(ъ), Станы и Марены и Маршци, що бы нм(ъ) в<ы>¹ло едно село, на нмѣ
Шербѣнеши, на Богданѣ⁵.

Ино мы, видѣвши межн нмн нх(ъ) добром волн и токмеж(ъ) на то, а мы
також(е) есмы даи <н>¹ потерѣднани нм(ъ) сѣм(ъ), панѣ Тоадерѣ Звышани, его
село, Звышелеши, гдѣ <есть>¹ его дом(ъ), на Богданѣ, а его сестрам(ъ) що бы нм(ъ)
было село Шербѣнеши, на Богданѣ, що бы нм(ъ), шт(ъ) нас(ъ), было зрнк(ъ), сѣ въ-
сѣм(ъ) дохodom(ъ), непорѣшен<о>¹ николн ни ѣ чем(ъ), на вѣкы, нм(ъ) и дѣте-
м(ъ) нх(ъ), и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и пра<зн>⁴зчатом(ъ) нх(ъ), и пращѣрѣтом(ъ)
нх(ъ) и въсемѣ племени нх(ъ), кто нм(ъ) нан ближны в<оу>¹дет(ъ).

Ѧ хотарь тѡм(ѡ) селѡм(ѡ) що бы по старомѡ нх(ѡ) хотарю бнло, <к>⁴8ды из вѣка вжнвалн.

Ѧ на то ест(ѡ) велнка марторна, сам(ѡ) г(оспод)ство мн, внш(е) пнс<анн> Сте>⁶фан(ѡ) воевод(а), н вѣзлюбелны с(ы)нѣ г(оспод)ства мн, ѡлеѡандрѡ, н <на>⁶шн боѡре: пан(ѡ) Станчвл(ѡ) прѣкалаб(ѡ) Бѣлоградскы н с(ы)нѣ его, пань Мырз<а>¹, н пань Бланкѡл(ѡ) н с(ы)нѣ его, пан(ѡ) Дѡма, старостн Хотннскы, н¹ пан(ѡ) Гоѡн(ѡ) прѣкалаб(ѡ) Келѡнскы, н пань Исана дворннк(ѡ), н пань Зенѡрѣ пр>¹ѣкалаб(ѡ) Бѣлоградскы, пань ѡлеѡл(ѡ) прѣкалабѡ Немецскы, <пань Бѡхт>¹ѣ, пан(ѡ) Пашко⁷ прѣкалаб(ѡ) Келѡнскы, пань ѡнца прѣкалабѡ Новоградскы, пань Бѡврѣнѡл(ѡ), па>⁶нь Фете Готкѡ, <п>¹ань <Пе>¹трннк(ѡ) <ѡкнмовнч(ѡ), пань Шефѡл(ѡ) Чернат(ѡ), пань Гангѡрь, пань>⁸ Чокырлне, пань ѡц<ко>¹ Х<ѡднч(ѡ), пань Нвашко>⁶ Х<рннковнч(ѡ)>¹, пань Бодѣ спатарь, пань Юга в<нстѡрннк(ѡ), п>⁶ань Юга постелннк(ѡ), пань Негрнло чашннк(ѡ), пань ѡска ст<ол>¹ннкѡ, пань Нѡг(ѡ) комнс(ѡ) н нны доснт(ѡ) шт(ѡ) нашнх(ѡ) боѡрь молдав<скых(ѡ)>⁶, велнкых(ѡ) н малых(ѡ).

Ѧ на бѡлшен крѣпост(ѡ) томѡ вѣсемѡ внше пнсѡном<ѡ>¹, велѡан есмь нашемѡ вѣрномѡ панѡ, томѣ ѡвр(ѡ)ѡетѡ, пнс<а>¹тн н нашѡ печат(ѡ) прнвѣснтн н печатн боѡрь нашнх(ѡ) прнвѣснт>¹ н к семѡ нашемѡ лнстѡ.

Пнс(а) Стецко, ѡ ѡсѡх(ѡ), в(ѡ) <л(ѣ)т>⁶ѡ хѡѡз ѡх(ѡ)тѡрѡе) ѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care <o vor vedea sau>¹ o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari <și mici, bătrîni>³ și tineri, și nesiliți de nimeni, sluga noastră credincioasă, pan Toader Zviștală, și <cu>⁴ surorile sale, Stana și Marena și Marușca, și s-au tocmit toți împreună, de bunăvoia lor, și ele au lăsat fratelui lor, pan Toader Zviștală, un sat, anume satul Zviștelești, unde este casa lui, pe Bogdana. Iar tuturor celor trei surori ale lui, Stana și Marena și Marușca, să le fie un sat, anume Șerbănești, pe Bogdana⁵.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeala dintre dîșii pentru aceasta, și noi de asemenea le-am dat <și>¹ le-am întărit tuturor, panului Toader Zviștală, satul lui, Zviștelești, unde este casa lui, pe Bogdana, iar surorilor lui să le fie satul Șerbănești, pe Bogdana, ca să le fie de la noi uric, cu tot venitul, neclintit niciodată întru nimic, în veci, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul <Ște>⁶fan voievod, și iubitul fiu al domniei mele, Alexandru, și boierii noștri: pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă și fiul lui, pan Mîrz<a>¹, și pan Vlaicul și fiul lui, pan Duma, staroști de Hotin, <și>¹ pan Goian pîrcălab de Chilia, și pan Isaia vornic, și pan Zbiia<rea pîr>¹călab de Cetatea Albă, pan Albul pîrcălab de Neamț, <pan Buht>¹ea, pan Pașco⁷ pîrcălab de Chilia, <pan Oanța pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Buoreanul, pa>⁸n Fete Gotcă, pan <Pe>¹trică <al lui Iachim, pan Șteful Cernat, pan Gangur, pan>⁸ Ciocirlie, pan Iaț<co>¹ H<udici, pan Ivașco>⁶ H<rincovici>¹, pan Bodea spătar, pan Iuga v<istier, p>⁶an Iuga postelnic, pan Negrilo ceașnic, pan Luca st¹nic, pan Neagu comis și alții destui dintre boierii noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră și să atirne pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Stețco, la Iași, în anul 6977 <1469> octombrie 20.

Bibl. Acad., CXCIX/4. Orig., perg. (31,5 × 39 cm), rupt la îndoituri, pecete domnească, atirnată (șnur de mătase roșie), și șase peceți boierești, atirnite (șnururi de mătase albastră), de la care se păstrează cîteva resturi.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/492.

EDIȚII: Ghibănescu, *Două doc.*, p. 86—88 (text slav și trad., cu data de zi greșită: 25); idem, *Surete*, I, p. 166—169 (text slav și trad., cu aceeași greșeală a datei de zi); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 138—139 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 368 (trad.).

¹ Rupt.

² ч, făcut peste tot ca v.

³ Omis.

⁴ Șters.

⁵ Această propoziție lipsește atît în textul editat de I. Bogdan, cit și în trad. din *D.I.R.*, A, I.

⁶ Șters și rupt.

⁷ În textul editat de I. Bogdan și în trad. din *D.I.R.*, A, I, greșit: <Бѣла>ж (Bilco).

⁸ Text aflat în îndoitura distrusă a documentului; întregit după mărimea spațiului și după sfatul celorlalte acte ale vremii.

162

1470 (6978) februarie 8, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ воевод(а), г(о)с(по)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинымъ¹ знаменито самъ(ь) лист(о)мъ нашимъ(ь), въсамъ(ь) кто на н(ь) съзрѣтъ(ь) нан его чѣсчн слышнтъ(ь), колнж(е) тог(о) комъ едетъ(ь) потребнза, вже даемъ и дали есмъ сесъ(ь) нашъ листъ(ь) нашемъ татаринъ(ь) и холопъ, що внъ(ь) побѣгъ(ь) вт(ъ) насъ(ъ) а не нашн земли до Лѣскон Земли, а на нмѣ ѿданы татаринъ, и дѣтемъ(ь) его, на то що бы внъ(ь) впатъ(ь) за сѧ пришолъ(ь), и сконми дѣтми, до насъ(ь) и до нашн земли, а вт(ь) холопства що би внъ(ь) прошченъ былъ(ь) самъ(ь) и дѣти его на вѣкы вѣчныа, и що бых(о)мъ(ь) его впатъ(ь) не сгодилъ(ь) холопство, а ны дѣти его, але що бы сдѣл(ь) ѧ нашн земли, внъ(ь) и сконми дѣтми, свободно и доброволно и безъ нкоторон неволн, какже сдѣтъ(ь) и живѣтъ(ь) ѧ нашн з<е>²мль сѧ волохове сконмъ(ь) волоскы<мъ(ь)>³ закономъ, также и внъ(ь) самъ(ь), та и сконми дѣтми, що бы тымъ(ь) закономъ(ь) и вѣнчаемъ(ь) были и жнли ѧ земли г(о)сподства мн, и що бы не давали и не платили холопскымъ(ь) и татарскимъ(ь) правомъ(ь) николи ничего, ни колоды, ни данъ(ь), що бы нкоторомъ(ь) своемъ(ь) панъ не платили, колн ѧ кого едетъ(ь) жнти.

И кто едетъ(ь) нхъ(ь) тагати едъ(ь) в которомъ(ь) днли, или в великомъ(ь) днли, али бо хотѣ(ь) в маломъ(ь), а вны помочное еѣше що бы ничего не платили, лишъ(ь) що бы платили волоскымъ(ь) закономъ(ь), какъ(ь) естъ(ь) волоскы законъ, а еѣше того ничего нкомъ(ь) що бы не давал(н) и не платили, але що бы былъ(н) ѧ нашн земли волоскымъ(ь) закономъ(ь). И кто съочетъ(ь) его или дѣти его съвести впатъ(ь) ѧ холопство, чересъ<ъ>⁴ сесъ(ь) нашъ листъ(ь), тотъ(ь) нмадетъ(ь) на сѧ вндѣти великѣю казнъ и вргню г(о)сподства мн.

И на то естъ(ь) вѣнка марторна, самъ(ь) г(о)сподство мн, вше писаны Стефанъ воевод(а), и с(ы)[с(ъ)]нъ⁵ г(о)сподства мн, Ілѣѣандръ, и митрополнтъ(ь) нашъ(ь), квр Ѳеоктнстъ, и епископъ нашъ, квр Тарасне вт(ъ) Долнего Тръга, и егѣменъ(ь) квр Нвсафъ вт(ъ) нашего монастырѣ вт(ь) Пѣтрон, и нашн

БОЯРЕ: БЫЛ(Ь) ПАНЬ СТАНЧЛ(Ь) ПРЪКАЛАБЪ БѢЛОГРАДСКЫ И С(Ы)НЪ ЕГО, ПАНЬ МЫРЗА, И ПАНЬ БЛАНКЛ(Ь) И С(Ы)НЪ ЕГО, ПАНЬ ДЪМА, СТАРОСТИ ХОТИНСКИ, И ПАНЬ ГОЛАН(Ь) ПРЪКАЛАБЪ КЕЛѢНСКИ И ДѢТИ ЕГО, И ПАН(Ь) ИСАНА ДВОРИНИКЪ И ДѢТИ ЕГО, И ПАНЬ ЗЕНАРѢ ПРЪКАЛАБЪ БѢЛОГРАДСКИ, И ПАН(Ь) ЯЛЕЛ(Ь) ПРЪКАЛАБЪ НЕМЕЦСКИ, И ПАНЬ БЪХТѢ, И ПАНЬ ФЕТЕ ПРЪКАЛАБЪ НОВОГРАДСКИ, И ПАНЬ ШЕФЛ(Ь) ЧЕРНАТ(Ь), И ПАНЬ ГАНГЪР(Ь), И ПАНЬ ЧОКЫРАНЕ, И ПАНЬ ИЦКО ХЪДНЧЪ, И ПАНЬ ИВАШКО ХРИНКОВИЧ(Ь), И ПАН(Ь) БОДѢ СПАТАРЪ, И ПАНЬ ЮГА ВИСТНАРИНИК(Ь), И ПАНЬ ЮГА ПОСТЕЛИНИК(Ь), И ПАНЬ НЕГРИНЪ ЧАШИНКЪ, И ПАНЬ ЛѢКА СТОЛНИК(Ь), И ПАНЬ НАГЪ КОМНЪ С(Ы)НЪ ДОСНТ(Ь) И НАШНХ(Ь) БОЯРЪ МОЛДАВСКИХ(Ь), ВЕЛИКИХ(Ь) И МАЛЫХ(Ь).

И НА БЪЛШЕН КРАПЛОСТ(Ь) ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЪШЕ ПИСАНОМЪ, ВЕЛѢЛИ ЕСМЪ ПАНЪ ТОМЪ ЛУГ(О)ВЪТЪ ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТЬ И⁶ ПЕЧАТИ БОЯРЪ НАШНХ(Ь) ПРИВѢСНИТИ К СЕМЪ НАШЕМЪ ЛИСТЪ.

Пис(а), оу СЪЧАВѢ, СЪТАЦКО, В(Ъ) ЛѢТО ХЪСЦОН ФЕВ(Р)УАРИЕ) 7.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că dăm și am dat această carte a noastră tătărului și robului nostru, care a fugit de la noi și din țara noastră în Țara Leșească, anume Oană tătărul, și copiilor lui, pentru aceea ca el să vină de la sine înapoi, și cu copiii lui, la noi și în țara noastră, iar de robie să fie iertat, el însuși și copiii lui, în vecii vecilor, și să nu-l aducem din nou în robie, și nici pe copiii lui, ci să se așeze în țara noastră, el și cu copiii lui, slobod și în bunăvoie și fără nici o nevoie, așa cum stau și trăiesc în țara noastră toți românii după legea lor românească, și să fie și să trăiască după această lege și după acest obicei, în țara domniei mele, tot așa și el însuși, apoi, și cu copiii lui și să nu dea și să nu plătească niciodată nimic după dreptul robilor și al tătărilor, nici coloade, nici dare, să nu plătească nici unui boier al său, la care va trăi atunci.

Iar cine îi va pîri pentru orice faptă, sau pentru faptă mare sau chiar pentru <faptă>⁷ mică, ei să nu plătească nici o ajutorință mai mult, ci numai să plătească după legea românească, cum este legea românească, iar mai mult de aceasta să nu dea și să nu plătească nimănui nimic, ci să fie în țara noastră după legea românească. Iar cine va voi să-l tragă înapoi în robie, pe el sau pe copiii lui, peste această carte a noastră, acela va vedea asupra sa marea pedeapsă și urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și fiul domniei mele, Alexandru, și mitropolitul nostru, chir Theoctist, și episcopul nostru, chir Tarasie de Tîrgul de Jos, și egumenul chir Ioasaf de la mănăstirea noastră de la Putna, și boierii noștri: a fost pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă și fiul său, pan Mirza, și pan Vlaicul și fiul său, pan Duma, staroști de Hotin, și pan Goian pîrcălab de Chilia și copiii săi, și pan Isaia vornic și copiii săi, și pan Zbiiarea pîrcălab de Cetatea Albă, și pan Albul pîrcălab de Neamț, și pan Buhtea, și pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, și pan Șteful Cernat, și pan Gangur, și pan Ciocîrlie, și pan Iațco Hudici, și pan Ivașco al lui Hrinco, și pan Bodea spătar, și pan Iuga vistier, și pan Iuga postelnic, și pan Negrilă ceașnic, și pan Luca stolnic, și pan Neagu comis <și>⁸ alți destui dintre boierii noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Toma logofăt să scrie și să atîrne pecetea noastră și peceteile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Stefco, la Suceava, în anul 6978 <1470> februarie 8.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:> De iertăciune, unui rob tătar.

Arh. St. Suceava, Fond. M-rea Putna, I/6 (Inv. vechi al m-rii, nr. 113). Orig., perg. (29 × 43 cm), pecete atârnată (şnur de mătase cărămizie), pierdută.

Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol” — Iaşi, Fotografii, II/63 şi 493.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 140—142 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 369—370 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Șters.

³ Omis.

⁴ Omis, din cauza lui c din cuvîntul următor.

⁵ Din greşeală, diacul a folosit deasupra lui см titla semicirculară, cu un punct în mijloc.

⁶ н, corectat din к.

⁷ Subînţeles în textul slavon.

163

1470 (6978) aprilie 1, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ коевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмь листомъ нашим(ъ), въ сѣм(ъ) кто на ны оузрѣтъ или его слышит(ъ) чѣмъ, оже бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)дство ми, нашимъ бл(а)гымъ прозволеніемъ и ч(и)стимъ и с(вѣ)тлымъ ср(ъ)д(ъ)цемъ, и сч(и)тіи есми въ зад(ъ)шнє с(вѣ)топоч(и)внихъ(ъ) предковъ(ъ) и родителєв нашихъ(ъ), и за наши д(ъ)шн, и за наше здравіє, и за здравіє дѣтєв нашихъ(ъ), и даи и подтвердѣи есми монастырю нашемъ(ъ) в(ъ)т(ъ) Нѣмца, идеже ест(ъ) храмъ(ъ) Бѣзнес(е)ніє г(о)сп(о)д(а) б(о)г(а) и спас(а) нашего Ісусъ(ъ) Христъ(а), гдє ест(ъ) егѣменъ(ъ) молебникъ(ъ) нашъ(ъ), попъ(ъ) квр Силоуанъ, оу нашєв земли, оу Молдавскон, Киприана пасника, оу Ботнєхъ(ъ), и съ манастиромъ цю ест(ъ) на верхъ(ъ) Бинишєца и съ всми полѣнами и пасчкѣми колѣко свѣтъ(ъ) оу томъ хотари, цю попъ(ъ) Киприана(ъ) держалъ(ъ), поч(е)нише в(ъ)т(ъ) приходниа Моловатъ(ъ) цв вода Бинишєцъ и кѣда полѣна держитъ(ъ) выш(е) манастирѣ, за прѣкопъ(ъ), на дѣль, и в(ъ)т(ъ) толѣ поперекъ(ъ) на Тернавѣ, до колѣ полѣна держитъ(ъ) и вода Тернавка. То емоу вєс(ъ) хотаръ(ъ).

И еше есми подтвердѣи монастырю н(а)шемъ(ъ) выше пис(а)нномъ(ъ) села монастырска, на имѣ: Телевѣчницѣ, на Серѣти, и Трєстѣна, и, на Шимѣзѣ, Дѣмєравницѣ, и, на Молдавѣ, Бѣзѣци, и, на Тополицѣ, Жемерєщѣ, и, на Серѣтѣ, Башотѣни и Фынтырѣле, и, на вєти Нѣмца, Тимшєщѣ и Крѣстнєщѣ.

И еше есми потвѣ[потвє]рдѣи нашемъ(ъ) монастырю оу си монастырєки цѣганє, на имѣ: с(ъ)ны Бладовѣ, Нѣнѣль и братіа его, Бонка и Мнѣль, и съ чєлѣдми своимѣ, и Яндрѣ, с(ъ)нѣ Радѣловѣ², съ чєлѣдїю си, и Ялєкса, с(ъ)нѣ Хѣрцинь, съ чєлѣдїю си, и с(ъ)ни Завидовѣ, Ёаницѣ и братіа его, Цинка и Попѣцѣ³, своимѣ чєлѣдми, и с(ъ)ны Лацковѣ, Лѣка и братъ(ъ) его, Ялєкса, съ чєлѣдми своимѣ, и с(ъ)ны Мнѣлани, Динга и братъ(ъ) его, Манѣюлъ(ъ), съ чєлѣдми своимѣ. Тоє вѣсє выше писанное да ест(ъ) монастырю нашемъ(ъ), в(ъ)т(ъ) насъ(ъ), оурикъ(ъ), съ вѣсѣмъ(ъ)⁴ доходоомъ, непорѣшенно николѣж(е), на вѣки вѣчнѣмъ.

И хотаръ(ъ) оу си м(ъ) тѣмъ(ъ) выш(е) писаннимъ(ъ) сєламъ(ъ) в(ъ)т(ъ) вѣсѣмъ(ъ) странъ(ъ) да ест(ъ) по всми своимѣ старимъ хотари, кѣда из вѣка живѣли.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дствє ми, выше писаннаг(о) Стефана коеводы, и вѣра вѣзлюбєннаг(о) с(ъ)на г(о)сп(о)дствє ми, Ялєѣандра, и вѣра нашихъ(ъ) боѣ-

рѣ: вѣра пана Станчюла н с(ы)на его, пана Мырзѣ, вѣра⁵ пана Бланкѣла Хотинско-г(о) н с(ы)на его, пана Думн, вѣра пана Гоана Келенског(о) н дѣтен его, вѣра пана Исана дворника н дѣтен его, вѣра пана Ялѣла Немецког(о), вѣра пана Зейм-ри Бѣлоградског(о), вѣра пана Бѣхти, вѣра пана Пашка Келенског(о), вѣра пана Петра Акимовича, вѣра пана Г<а>⁶вгоура Ёрхенскаго, вѣра пана Фете Новоградског(о), вѣра пана Бѣворѣнѣла, вѣра пана Шефѣла Черната, вѣра пана Чокырліа, вѣра пана Юги вистіарника, вѣра пана Бодн спатарѣ, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Негрла чашника, вѣра пана Аѣки столника, вѣра пана Пѣг(а) комиса н вѣра вѣсѣх(ѣ) боярь нашнх(ѣ) молдавскнх(ѣ), веланкнх(ѣ) н малнх(ѣ).

И по нашем(ѣ) животѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, ѡт(ѣ) дѣтен нашнх(ѣ) нли ког(о) Б(ог)ѣ нберетъ быти, тот(ѣ) що бы не порѣшил(ѣ) нашего дааніа н подтвержденіа, але що бы ѡтвердил(ѣ) н ѡкрѣпил(ѣ).

И на болшесѣ⁷ подтвержденіе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, томѣ лог(о)ѣтѣ, пис(а)ти н прикѣснати нашѣ печат(ѣ) к семѣ лнстоѣ нашемѣ.

Пис(а) Ёѡлапашѣ граматнк(ѣ), оѣ Гѡч(а)вѣ, в(ѣ) лѣтѣ ѡѡѡѡ, м(ѣ)с(ѣ)ца апріла(іа), а д(ѣ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposăților înaintași și părinți ai noștri, și pentru sufletul nostru, și pentru sănătatea noastră, și pentru sănătatea copiilor noștri, și am dat și am întărit mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Înălțarea domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, unde este egumen rugătorul nostru, popa chir Siluan, în țara noastră, în Moldova, prisaca lui Chiprian, la Botne, și cu mănăstirea care este la obîrșia Vișnivățului și cu toate poienile și cu prisăcioarele cîte sînt în acest hotar, pe care le-a stăpînit popa Chiprian, începînd de la vărsarea Molovatețului în apa Vișnivățului și pe unde ține poiana mai sus de mănăstire, dincolo de șanț, la deal, și de acolo de-a curmezișul la Tirnauca, pînă unde ține poiana și apa Tîrnaucăi. Acesta îi este tot hotarul.

Și încă am întărit mănăstirii noastre mai sus-scrise satele mănăstirii, anume: Telebecinți, pe Siret, și Trestiiiana, și Dumbrăvița, pe Șimuz, și Buzăți, pe Moldova, și Gemereștii, pe Topolița, și Bașoteni și Fîntirele, pe Siret, și Timișești și Cristieniști, la gura Neamțului.

Și încă am întărit mănăstirii noastre toți Țiganii mănăstirii, anume: fiii lui Vlad, Nanul și frații lui, Voico și Mihul, și cu sălașele lor, și Andrea, fiul lui Radul, cu sălașul său, și Alexa, fiul lui Herța, cu sălașul său, și fiii lui Zavid, Oanță și frații lui, Țincă și Popuțea, cu sălașele lor, și fiii lui Lațco, Luca și fratele lui, Alexa, cu sălașele lor, și fiii lui Micula, Dinga și fratele lui, Manciu, cu sălașele lor. Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus-scrise să fie din toate părțile după toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mirză⁸, credința panului Vlaicul de Hotin și a fiului său, pan Duma, credința panului Goian de Chilia și a copiilor lui, credința panului Isaia vornic și a copiilor lui,

credința panului Albul de Neamț, credința panului Zbiiarea de Cetatea Albă, credința panului Buhtea, credința panului Pașco de Chilia, credința panului Petru al lui Iachim, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Fete de Cetatea Nouă, credința panului Buoreanul, credința panului Șteful Cernat, credința panului Ciocirlie, credința panului Iuga vistier, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș grămatic, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna aprilie, 1-a zi.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> За Киприян(а) села⁹
(Pentru satul⁹ lui Chiprian).

Arh. St. București, M-rea Neamț, XXI/7. Orig., perg. (40,5 × 52,5 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie și bej), pierdută.

O copie modernă incompletă și o trad., din 1785 noiembrie 9, de Gheorghe Evloghie, ibidem. O copie, după trad. din 1785, la Arh. St. Bacău, pachet XI, mapa 49, nr. 1. Alte două copii, după aceeași trad. din 1785, la Bibl. Acad., LXXXV/10, și o foto., ibidem, Fotografii, LXXXVIII/15. Altă foto., la Inst. de ist. și arh., „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/494.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 57 (facs.); idem, *Doc. Ștefan*, I, p. 144—146 (text slav și trad. parțială a *dispoziției*); *D. I. R.*, A, I, p. 370—371 (trad.) și p. 522 (facs.).

¹ În orig., după τ, paieroc.

² а și ʔ în ligatură, permisă de suprascrierea lui а.

³ u, corectat din τ.

⁴ În orig., după ultima consoană, paieroc.

⁵ а, corectat din т.

⁶ Rupt.

⁷ Șters.

⁸ Sau Mirzu.

⁹ Greșit, în loc de пасика (prisacă)?

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣмъ кто на нь ѡзритъ или его ѡслишит(ъ) чтѣч(н), колиж(е) тог(о) комѣ бѣдетъ потребизна, оже даемъ и дали есми сес(ъ) лист(ъ) нашъ монастырю нашемѣ вт(ъ) Нѣмца, н-деж(е) ест(ъ) храм(ъ) Бѣзнес(е)нїе г(о)спод(а) б(о)г(а) н спас(а) нашег(о) І(с)ус(ъ) Х(рист)а, н егѣменѣ нашемѣ, попоѣ кѣр(ъ) Силоуанѣ, на то, іако да ест(ъ) нмѣ слободно н доброволно послати свои три мажи по рнѣш, или до Келїю или до вѣзѣраѣх(ъ) или до Бѣлограда или над(ъ) Нїстрѣ¹ или бѣд(ъ) на которою сторонѣ по нашѣн Землн.

Тоты ѣ мажи за оѣжди що бы ходили слободно н доброволно, н тамѣ пон-тѣн н впаѣт² ндѣчн, а мыто нигдѣ да не нмают(ъ) платити, ни по трѣгом(ъ), ни по селом(ъ), ни ннде нгдѣ, или проданиа мыта или неброданиа, или нмѣтъ

що продавати нѣмъ кѣпovati, нѣмъ 8 Келію нѣмъ, на Дунавѣ, нѣмъ 8 вѣзерахъ(ъ), нѣмъ оу Бѣломъ(ъ) Градѣ, нѣмъ надъ(ъ) Ннстрѣ¹ нѣмъ 8 Лапушною, нѣмъ в Цоцори, нѣмъ в Ыс(ъ), нѣмъ оу Калугерскимъ(ъ) Броду, нѣмъ 8 Басун, нѣмъ нѣде нѣгдѣ, нѣмъ на градовъ(ъ), вт(ъ) портѣ.

Сего ради, нѣмъ единъ нашъ бояринъ(ъ) нѣмъ мытникъ(ъ) да не имаютъ(ъ) нѣгдѣ позабавити монастырски возове, нѣмъ оу чемъ(ъ), нѣмъ Сѣчавски мытницѣ.

Тоѣ вѣсе вѣше писанное да ест(ъ) монастырю нашему непоругенно нѣмъ 8 чемъ, нѣмъ колѣже, на вѣки.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, выш(е) писаннаго Стефана коеводы и вѣзлюбленаго с(ы)на г(оспод)ства мн, Александра, н вѣра вѣсѣхъ(ъ) бояръ нашихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И на большее подтвержденіе томоу вѣсемоу вѣше писанномуу, велѣн есми нашему вѣрному панюу, Томѣ логоветоу, писати и привѣстити нашъ печать к семъ лнстѣ нашему.

Инс(а) Булпашъ граматникъ(ъ), оу Свч(а)вѣ, в(ъ) лѣто х^сѡн, м(ѣ)с(а)-ца апр(иліа), а̃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Înălțarea domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, și egumenului nostru, popa chir Siluan, pentru aceea, ca să fie slobod și în bunăvoie să trimeată trei măji ale sale după pește, sau la Chilia, sau la bălți sau la Cetatea Albă, sau la Nistru, sau în oricare parte prin țara noastră.

Aceste 3 măji să umble peste tot slobode și în bunăvoie, și ducîndu-se acolo și venind <înapoi>¹, iar vamă să nu plătească nicăieri, nici prin țiguri, nici prin sate, nici nicăieri altundeva, sau la vămile vindute sau la cele nevindute, fie că vor avea ceva de vîndut ori de cumpărat, sau la Chilia, sau la Dunăre, sau la bălți, sau la Cetatea Albă, nici la Nistru, nici la Lăpușna, nici la Țuțora, nici la Iași, nici la Vadul Călugăresc, nici la Vaslui, nici nicăieri altundeva, nici la cetăți, la porți.

Pentru aceasta, nici un boier al nostru sau vameș să nu aibă a opri nicăieri carele mănăstirești, pentru nimic, nici vameșii de la Suceava.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre neclintite întru nimic, niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș grămatic, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna aprilie, 1.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Pentru mēj(i) de pește.

Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 23. Orig., perg. (40,5 × 30,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/495, și două, la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu, nr. 72 și 73).

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 143—144 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 371—372 (trad.) și p. 523 (facs.).

¹ Expresie pietrificată; în loc de на Дннстрн.

² Rupt.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дар Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито нс сѣм(ъ)² нашим(ъ) лнстом(ъ), въсѣмъ кто на нѣ оузрѣтъ или его чѣсн слышитъ, колиж(ѣ) того комѣ аще потребна бѣдетъ, вже прѣнде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) митрополитом(ъ) нашим(ъ), кнр Тевктис-том(ъ), и прѣд(ъ) оуспми нашими болѣри, великими и малыми, старыми и молодыми³, тютка наша, Кнѣжна, по своен доброн воли и никим(ъ) непоноужена, и дала вт(ъ) свои правон втчины, за д(8)ши родителн ен, Ілѣѣандра воевода, и за д(8)ши матерн ен, Марина, и за д(8)ши и за здравне⁴ ен, монастыревн⁵ нашемѣ вт(ъ) Нѣмца идеже ест(ъ) храм(ъ) Бѣзнес(ѣ)ніе г(о)сп(о)да б(о)га и спас(а) наше-го, И(с)сѣ Христа, гдѣ ест(ъ) егоумен(ъ) молебникъ нашъ, кнр поп(ъ) Силоуанъ, оу нашем земли, 8 Молдавскон, Киприанова паснка, оу Ботнех(ъ).

Іно мы, видѣвше нх(ъ) доброн волю и даніе, а мы також(ѣ) есми, и вт(ъ) насѣ, дали и подтвердили тотѣ прѣд(ъ) реченѣ паснка, на имѣ Киприанова паснка, оу Ботнех(ъ), да ест(ъ) монастырю нашемѣ, вт(ъ) нас(ъ), оурич(ъ), сѣ въсѣм(ъ) дох(о)дом(ъ).

І хотаръ тон пасни поченин из долоу, гдѣ оупадаетъ Моловатецъ оу Бышинецъ, та горн Бышинецем(ъ), до верха, и полѣни по верха Бышинеца, въсн до хотарѣ кнѣгинина, а вт(ъ) монастырѣ поперекъ на Трънавкѣ, та черес(ъ) Трънавкѣ, поперек(ъ) на Крълани, впаѣть до кнѣгинин(а) хотарѣ. Тое емв вес(ъ) хотар(ъ).

І пак(ъ) ен да вчинѣтъ за то помѣну оу монастыр(н) на каждѣи вторник(ъ), коупно сѣ родителем(ъ) ен, Ілѣѣандром(ъ) воеводом(ъ), и госпождн его, Марени, матерн ен.

І на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, выш(ѣ) писаннаго Стефан(а) во⁶ воеды, и вѣра възлюбленаго с(ы)на г(о)сп(о)дства мн, Ілѣѣандра, и вѣра наших(ъ) бояръ: вѣра пана Станчула и с(ы)на его, пана Мырзв⁷, вѣра пана Бланкѣла Хотинскаго и с(ы)на ег⁸о, пан⁹а <Д8м>⁸ѣ, вѣра пана Гопака Келѣнскаго и дѣти его, вѣра пана Исана дворника и дѣтен его, вѣра пана Ілѣула Немецкаго, вѣра пана Звѣри Белоградскаго, вѣра пана Бо⁶ухт^н, вѣра⁸ пана Пашка Келѣнскаго, вѣра пана Петрика Ілкимовича, вѣра пана Гангоура Ёрхенскаго, вѣра пана Фети Новоградскаго, вѣра пана Бо⁶уорѣ⁸нѣла, вѣра пана Шефѣла Черната, вѣра пана Чокырѣ, вѣра пана Югы вистнарника, вѣра пана Бодн спатарѣ, вѣра пана Югы постелиника, вѣра пана Негр⁸нѣла чашинка, вѣра пана Лѣки столника, вѣра пана Нѣг(а) комнѣ и вѣра въсѣх(ъ) бояръ(ъ)² наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

І по нашем(ъ) животѣ, кто бѣд<ет>⁶ г(о)сп(о)д(а)ръ нашем земли, вт(ъ) дѣтен наших или вт(ъ) нашего племенни или пак(ъ) <боудѣ>⁹ кто, кого Б(о)гъ изберет(ъ) господарем(ъ) быти, що бы тот(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даданѣ и потврѣженѣ, але що бы втврѣдил(ъ) и оукрѣпил(ъ).

І на болшее крѣпост(ъ) и потврѣженіе томѣ оусемѣ выше писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Томѣ логофетѣ оу, писати и печать нашѣ при-вѣснати к семѣ нашемѣ лнстѣ.

Пис(а) Тѣвтула(ъ), оу Гвчакѣ, к(ъ) лѣт(о) 7500, м(ѣ)с(ѣ)ца маи, 3 д(а)нѣ¹⁰.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist, și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, bătrini și tineri, mătușa noastră, Chiajna, de bunăvoia ei și nesilită de nimeni, și a dat din ocina sa dreaptă, pentru sufletul

părintelui ei, Alexandru voievod, și pentru sufletul mamei ei, Marina, și pentru sufletul și sănătatea ei, mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Înălțarea domnului dumnezeului și mintuitorului nostru, Iisus Hristos, unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Siluan, în țara noastră, în Moldova, prisaca lui Chiprian, la Botne.

Deci, noi, văzind buna ei¹¹ voie și danie, și noi de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit această prisacă mai înainte-spusă, anume prisaca lui Chiprian, la Botne, să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric, cu tot venitul.

Iar hotarul acestei prisăci să fie începînd din jos, de unde cade Molova-tețul în Vișnivăț, apoi în sus pe Vișnivăț, pînă la obirșie, și poienele de la obirșia Vișnivățului, toate pînă la hotarul cneaghinei, iar de la mănăstire drept la Tîrnauca, apoi peste Tîrnauca, drept la Cîrlani, înapoi la hotarul cneaghinei. Acesta îi este tot hotarul.

Iar ei, pentru aceasta, să-i facă la mănăstire pomenire în fiecare marți, împreună cu părintele ei, Alexandru voievod, și cu doamna lui, Marena, mama ei.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mirză¹², credința panului Vlaicul de Hotin și a fiului său, <pan Dum>^{8a}, credința panului Goian de Chilia și a copiilor lui, credința panului Isaia vornic și a copiilor lui, credința panului Albul de Neamț, credința panului Zbiarea de Cetatea Albă, credința pa<nului B>⁶uht<ea, credința>⁸ panului Pașco de Chilia, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Fetea de Cetatea Nouă, credința panului Bu<orea>⁶nul, credința panului Șteful Cernat, credința panului Ciocîrlie, credința panului Iuga vistier, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga postelnic, credința pa<nului Negr>⁸ilă ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși <ori>⁹cine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să o întărească și să o împuternicească.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna mai, 7 zile¹⁰.

Bibl. Acad., Fotografii, LXXIV/47. Foto. după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută; actul se afla în 1879 la m-reă Căpriană.

O copie, de I. Bogdan, după Sîrcu (v. EDIȚII), ibidem, ms. nr. 5 234, f. 165—167, și o copie, din 1814, după o trad. din 1781, ibidem, CCLXXV/11. O foto., după cea de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/496.

EDIȚII: Sîrcu, *Uric. inedit*, p. 377—383 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 147—149 (text slav, după Sîrcu și trad. hotarnice); *D. I. R.*, A, I, p. 372—373 (trad., după Bogdan).

¹ q, făcut peste tot ca r.

² În orig., după ultima consoană, paieroc.

³ ao, scris deasupra rîndului.

⁴ t, adăugat deasupra lui u.

⁵ i, scris peste un n.

⁶ Rupt.

⁷ Așa în orig.

⁸ Șters.

⁹ Omis.

¹⁰ Data reprezintă, desigur, momentul redactării documentului și nu pe cel al efectuării daniei, care constituia un act implinit încă de la 1 aprilie 1470 (vezi doc. nr. 163).

¹¹ În textul slavon: нѣ(а) = lor, ca în doc. de tocmeală.

¹² Sau Mirzu.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ боевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Чинимъ знаменито нс сѣмъ листомъ нашимъ, вѣсѣмъ кто на нь оузнитъ или его оуслышитъ чтоучи, колиже того комоу боудеть потребизна, аже прїи́доша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимъ митрополитомъ, кѣр Тевкитистомъ вт(ъ) Сочавѣ, и прѣд(ъ) епискоупомъ нашимъ, кѣр Тарасіемъ вт(ъ) Романомъ тръгоу¹, и прѣд(ъ) архїимждри́томъ нашимъ, кѣр попъ Тевдоръ, нгоумень вт(ъ) монастырѣ вт(ъ) Бистрици, и прѣд(ъ) кѣр попъ Силоаномъ, нгоумень вт(ъ) Немецкаго монастырѣ, и прѣд(ъ) оусми́и нашими нгоуменн вт(ъ) оуснх(ъ) наших(ъ) монастырь и прѣд(ъ) оусми́и нашими молдавскими́ боаре, великыми́ и малы́ми, наши́ оубози́ люди вт(ъ) Хорловскаго тръгоу, на имѣ: Карлакъ Ласловъ, и Тотъ Иш(н)фанъ², и Сташко, и Себиціанъ, и Фасекишъ, и Илбериъ, по нх(ъ) до́брон воли́ и инкымъ³ непоноужени, и продади́ намъ свою́ правую́ и питомую́ вст⁴ иную́, еди́нь виногра́д(ъ) оу Хорловско́мъ хотарѣ, ѿ фалчїи́ и ѿ корочинїи́, оу цинюу́ за ѿмѣ́ злат(ъ) татарскых(ъ), оусе́ готови́ пинѣ́зи. И ми́, оуставши́, та есми́ заплатили́ оу нх(ъ) роу́ки оусе́ исполна́, готовими́ пинѣ́зи.

И́ оу то́мъ, ми́, оуставши́ нашимъ до́брымъ прои́зволени́емъ и с(вѣ)тлымъ ср(ъ)д(ъ)цемъ(ъ)⁵, и вт(ъ) вѣсе́и наше́и до́брою воле́и, и вт(ъ) Б(о)г(а) помо́щи́и, тако́ да оутверди́мъ и оукрѣ́пимъ нашъ́ монастырь вт(ъ) Поу́тнон, и оучинили́ есми́ вѣ́ зад(оу)ші́е с(вѣ)топочи́нх(ъ) родите́ль наших(ъ) и за здраві́е и за сп(а)се́ні́е наше́, и за здраві́е и за сп(а)се́ні́е дѣ́тен наших(ъ), и дали́ есми́ тот(ъ) нашъ́ выше́ писани́и виногра́д(ъ) монастырю́ нашемоу́ вт(ъ) Поу́тнон, иде́же ест(ъ) хра́мъ Оу́спени́е пр(ѣ)ч(н)сті́и Б(о)горо́дици́ и нашъ́ молебни́к(ъ), попъ́ Иса́фа, да ест(ъ) монастырю́ нашемоу́, вт(ъ) нас(ъ), оу́рик(ъ) и сѣ́ оусми́ до́ходо́мъ, и сѣ́ оусми́и еи́ хотари́, и сѣ́ вѣ́сею́ земле́ю, що́ колко́ при́слоу́хало́ к то́му́ нашемоу́ виноградоу́, ко́уда изъ́ вѣ́ка о́живали́, непороу́шено́ николѣ́, на вѣ́ки вѣ́чныѣ́.

И́ на то́ ест(ъ) вели́ка ма́ртоу́ри́а, са́мъ г(о)сп(о)дства́ ми́, выше́ писани́и Сте́фанъ бое́вода, и прѣ́вѣзлю́блени́и с(ы)нь г(о)сп(о)дства́ ми́, Іле́ѣ́андра, и митрополи́тъ нашъ́, кѣр Тевкити́сть вт(ъ) Сочавѣ́, и еписко́упъ нашъ́, кѣр Тарасі́е вт(ъ) Романомъ́ тръгоу́¹, и молебни́ци наши́ нгоу́менн вт(ъ) оуснх(ъ) наших(ъ) монасты́рь: кѣр попъ́ Те[те]вдо́рь, нгоу́мень вт(ъ) монастырѣ́ Бистри́ци, и кѣр попъ́ Силоа́н вт(ъ) Неме́цкаго монастырѣ́, и ны́и оуси́и наши́ нгоу́менн, и оуси́и наши́ боаре́ молда́вских(ъ): пан(ъ) Ста́нчоу́л(ъ) прѣ́калабъ́ Белогра́д(а) и с(ы)нь его́, панъ́ Ми́рза, панъ́ Бѣ́ланоу́л(ъ) старосѣ́ Хотински́и и с(ы)нь его́, панъ́ Доу́ма, панъ́ Го́ман(ъ) прѣ́калабъ́ Ке́лі́нски, панъ́ Иса́на дво́рникъ, панъ́ Зѣ́іа́р прѣ́калабъ́ Белогра́д(а), панъ́ Ілбоу́л прѣ́калабъ́ Неме́цки, панъ́ Па́шко прѣ́калабъ́ Ке́лі́нски, панъ́ Боу́хтѣ́, панъ́ Петро́къ ѿ́кнмо́вч(ъ), панъ́ Га́нгоу́ръ прѣ́калабъ́ О́рхї́нски, панъ́ Фе́те Го́тъ Ново́горо́д(а), панъ́ Чокрѣ́лі́е, панъ́ Бе́лко зъ́ Белогра́д(а), панъ́ ѿ́цко Хоу́дич(ъ), панъ́ Ива́шко Хри́нко́вч(ъ), панъ́ Бо́дѣ́ спатарѣ́, панъ́ Ю́га вистѣ́арни́къ, панъ́ Ю́га постели́нъ, панъ́ Не́грило ча́шинъ, панъ́ Лоу́ка столи́нъ, панъ́ Не́тъ колѣ́нъ и ны́и оуси́и наши́ боаре́ що́ при́ то́мъ би́ли, вели́ких(ъ) и малы́х(ъ).

Ѣ НА БОЛШЕЕ КРѢПОСТ(Ь) ТОМОУ ВЪСЕМОУ ВЪШЕ ПИСАНОМОУ, ВЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМОУ
ВЪРНОМОУ БОЛѢРНИШ, ПАНОВЪ ТОМА ЛОГОФЕТОУ, ПИСАТИ И НАШОУ ПЕЧАТЬ ПРИВѢСТИ
КЪ СЕМОУ НАШЕМОУ ЛИСТОУ.

Писа Илѣ, оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) xꝛꝑꝑон, м(ѣ)с(а)ца маи, кѣ д(ь)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist de Suceava, și înaintea episcopului nostru, chir Tarasie de ȧrgul Romanului, și înaintea arhimandritului nostru, chir popa Teodor, egumen de la mănăstirea de la Bistrița, și înaintea popii chir Siloan, egumen de la mănăstirea Neamț, și înaintea tuturor egumenilor noștri din toate mănăstirile noastre și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, oamenii noștri săraci din ȧrgul Hirlău, anume: Carlac Laslău, și Toth Iștihan, și Stașco, și Sebiștian, și Fasechiș și Imbriv, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, și ne-au vindut ocina lor dreaptă și proprie, o vie în hotarul Hirlăului, 9 fălci și 4 prăjini⁶, la prețul de 544 zloți tătărești, totul bani gata. Și sculîndu-ne, noi am și plătit în miinile lor totul deplin, cu bani gata.

Iar intru aceasta, noi, ridicîndu-ne cu a noastră bunăvoință și inimă luminată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim mănăstirea noastră de la Putna, am făcut intru pomenirea sfînrăposăților noștri părinți și pentru sănătatea și pentru mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și pentru mîntuirea copiilor noștri, și am dat această vie a noastră mai sus-scrisă mănăstirii noastre de la Putna, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu și rugătorul nostru, popa Iasaf, ca să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric și cu tot venitul, și cu toate hotarele ei, și cu tot pămîntul cît a ascultat de această vie a noastră, pe unde au folosit din veac, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și preaiubitul fiu al domniei mele, Alexandru, și mitropolitul nostru, chir Teoctist de Suceava, și episcopul nostru, chir Tarasie de ȧrgul Roman, și rugătorii noștri egumeni de la toate mănăstirile noastre: popa chir Teodor, egumen de la mănăstirea Bistrița, și chir popa Siloan de la mănăstirea Neamț, și toți ceilalți egumeni ai noștri, și toți boierii noștri moldoveni: pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă și fiul său, pan Mirzea, pan Vlaicul staroste de Hotin și fiul său, pan Duma, pan Goian pîrcălab de Chilia, pan Isaiia vornic, pan Zbiarea pîrcălab de Cetatea Albă, pan Albul pîrcălab de Neamț, pan Pașco pîrcălab de Chilia, pan Buhtea, pan Petrică al lui Iachim, pan Gangur pîrcălab de Orhei, pan Fete Gotcă de Cetatea Nouă, pan Ciocîrlie, pan Belco de Cetatea Albă, pan Iașco Hudici, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Bodea spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Negrilo ceașnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis și toți ceilalți boieri ai noștri care au fost la aceasta, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit boierului nostru credincios, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna mai, 28 zile.

Mănăstirea Putna, Inv. nr. 110. Orig., perg. (59 × 53 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІѠ ШТЕФАНЪ ВОЕВОДА ГВСПОДАРЪ ЗЕМАН МЛАДАВСКОН.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/54 și 497.

EDITII: Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 156—158 (trad. germ); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 149—151 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 373—374 (trad.), și p. 524 (facs. greu lizibil).

¹ În loc de *Романова Тръга*; calc românesc? (vezi și construcția: *Хорловскаго Тръгоу*, precum și doc. nr. 167, unde situația se repetă).

² În orig. *Ищѣань*; pentru similitudine, vezi, în continuare: *Сещицань*.

³ Așa în orig.

⁴ Omis.

⁵ În orig., după ultima consoană, paieroc.

⁶ În trad. din *D. I. R.*, A, I: „4 pași“, așa cum a presupus, în ediția sa, I. Bogdan. Avînd însă în vedere că alăturarea a două unități de măsură aflate la extremitățile scării valorice este greu de admis, precum și faptul că „prăjina“ era „crac“(-ă), se poate bănui, credem, o încercare de traducere a termenului românesc folosindu-se un derivat — eventual galițian — din același paleo-slav *кракъ* pe care l-au preluat și românii.

167

1470 (6978) iunie 5.

† М(н)л(о)стію бож¹ію, <мы, Стефан воевода, господар Земли Молдавскон. Зна¹<мени>²<то ч>³<ним>¹ не сѣм листом нашим, въсѣм кто на нь оу¹<зрит нл>³ <его чт>⁸<чи слышит, колнж(е)>¹ тог(о) комѣ по<о>¹<требизна>³ <бѣдет>⁴, <wjж(е)>³ <прѣдош>²<а прѣд нами и прѣд митрополитом>¹ таним⁵, квр Тев<к>³тнст<м>⁶<1 <wt Свчав>³<ѣ, и прѣд епископом нашим, квр Тарасіем>¹ <wt>⁷ Ро<2>маном тръга, и прѣд оу<сн>ми нашими егоу<мени> wt оу<сн>х на>¹<сн>^{х>³ <монастир и прѣд>² <снми> нашими бояръ молдав<ским>¹, <великих> и малых>, пан Юрѣн>² <вистнирник>³ и пан Петрашко, кѣмнатъ егw, и <сѣ тещею своею, ст>²<арон кнѣгини> Ст>³<ецка, <сн>⁸<1<ковою>² Демекоушъскѣл, <и>⁸<шкѣю, нскон<ми>⁸ дочками цо>³ <имала> <сѣ>⁹ Стецком, на нмѣ>² Настѣ и сѣ Софѣнкою, и по нх до<берон> волы, никим непонѣжен и нн>² <прн>³<сн>³ловани, и потокмни сѣ сѣ сѣ нашн<м> егѣменом, архнл>²<мандри>³<том>¹⁰ Тевдором>⁶<2 wt Бнстр(и)цскон монастырѣ, и мѣнили села своа: и <дал> пан Юрѣ вистнирник н>² пан Петрашко>¹¹ и сѣ нх тещею, <и>⁸<шко, и двчнѣ>¹², Настен и Софѣнка>¹³, монастырю на>²шемѣ wt Бнстрици, гдѣ ест егѣмен Тевдор>⁶, едно село цо ест нам правѣл w>²тнина>¹⁴, и wt>⁷ своего правѣго <рни>¹⁵, на нмѣ селѣ Хемелни, на Белн<ком> Та>²зловѣ, а Т<е>⁹<одор>⁶, дал нмѣ тнж(е) правѣю монастырскон>¹⁶ wtнин>¹⁴ за т<ое, сн>²ло на нмѣ Сынбн>¹⁷, поннже Хемелни>¹⁸, еше на Белнкwm Тазловѣ>¹⁹.}

Того рад<н>², м<н, вн>³<дѣвшн>²⁰ нх доброн прозволениѣ>²¹ и токмеж меже нми, цо минѣют собн села своа, такожде и мнѣсми>²² дали тоѣ прѣд речено>²³ село, на нмѣ Хоменнн>²⁴, монастырю нашемѣ wt Бнстрици, идеж(е) ест храм Оуспеніѣ пр(ѣ)ч(и)стыѣ Б(огороди)цѣ и молебник наш нгѣмен, поп Тевдор, да ест монастырю нашемѣ, wt нас, оурик и сѣ оу<сн>м дохodom, непорѣшенно николи на вѣкы вѣчныѣ.

И хотар томѣ селѣ, wt оу<сн>х сторwn по старым хотаром, коуда емѣ хотарна боярни наш, пан Жѣржѣ Галенноу>²⁵ и w>²⁶ межѣашн.

И на то ест велика мартѣрѣл, сам г(оспо)дств(о) ми, вше писаніѣ Стефан воевода, и правѣзлюблен(а)г(о) ми с(ы)на, Алектандра.

Лѣт <сцон> юн(іе) ѿ.

Toma log(o)f(et), <i>²⁷ Stanciul pircălab de Țîrgul Alb, <i>²⁷ Mîrze>²⁸, s(i)nŭ Stanciul, <i> Vlaicul sta>³<rostele de Hotin, i Duma s(i)nŭ eg(o), i Goe<an>²⁹>⁹ pirc(ălabul) de>² <Chillia>³ <cu fi-său, Isaiia vornicul>² <cu fiu său>³, <i> Zbiera pirc(ălabul) de>² Ce<tatea Albă, i Albul pircălabul de Neamțu, i Pașco Chiliiscago>³⁰, i Buhte>³¹, i Gangur, i Petre

E)²chimovici³², <i Fe>²te³³ Gotcă, <i Bel>²co de la Cetate Albă, <i>²⁷ Șteful Cernat, Ciocîrlie, <i>²⁷ Iațco³⁴ Hudeciu³⁵, Ivașco Hrincovici, <i>²⁷ Bode³⁶ spat(ar), <i>²⁷ Iuga vist(iarnic), <i>²⁷ Iuga post(elnic), <i>²⁷ Negrilă pah(arnic), <i>²⁷ Luca stol(nic), <i>²⁷ Niagu ³⁷ comis³⁸.

† Din³⁹ mila lui Dumnezeu, <noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem>¹ cunoscut cu această carte <a noastră, tuturor celor care o>¹ vor vedea sau o <vor auzi>¹ citindu-se, <cînd>¹ aceasta <va fi>¹ de trebuință cuiva, că au venit, <înaintea noastră și înaintea mitropolitului>¹ nostru, chir Teoctist⁶ de Suceava, <și înaintea episcopului nostru, chir Tarasie>¹ de tirgul Romanului, și înaintea tuturor <egumenilor noștri de la toate>¹ mănăstirile noastre și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, pan Iurii vistier și pan Petrașco, cumnatul lui, și cu soacra sa, bătrîna cneaghină a lui Stețco, nepotul lui Demecușescul, Anușca, și cu fiicele ei, pe care le-a avut <cu>⁹ Stețco, anume Nastea și Sofiica, și de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, și s-au tocmit cu egumenul nostru, arhimandritul Teodor⁶ de la mănăstirea Bistrița, și și-au schimbat satele lor: și a dat pan Iurie vistier și, deasemenea, pan Pătrașco și cu soacra lor, Anușca, și fiicele ei¹², Nastea și Sofiica, mănăstirii noastre de la Bistrița, unde este egumen Teodor⁶, un sat care le este ocină dreaptă, și din uricul lor drept, anume satul Hemeeani, pe Tazlăul Mare, iar Teodor⁶ le-a dat, de asemenea, pentru aceasta, ocina dreaptă a mănăstirii, satul anume Si<r>⁹bi, mai jos de Hemeeani, tot pe Tazlăul Mare.

Pentru aceea, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală dintre dîșii, ca să-și schimbe satele lor, de asemenea și noi am dat acel sat mai înainte-spus, anume Homeiani²⁴, mănăstirii noastre de la Bistrița, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, și <unde este>⁴⁰ rugătorul nostru egumen, popa Teodor, ca să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după hotarele vechi, pe unde a hotărnicit boierul nostru, pan Giurgiu Galbinul²⁵ și cu megieșii.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și preaiubitul meu fiu, Alexandru.

Anul 6978 <1470> iunie 5⁴¹.

Arh. St. București, Ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 6. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, ruptă; completată după cele două piese similare din aceeași condică, f. 5 și 7, care, deși rupte la rîndul lor, conțin unele elemente în plus.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 152—155 (text slav, după aceleași copii, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 374—375 (trad., după aceleași copii slave).

¹ Rupt în toate copiile.

² Rupt în a doua copie; întregit după prima.

³ Rupt în a doua copie; întregit după a treia.

⁴ În cea de a treia copie: <сѣдеи по>трьизна.

⁵ Greșit, în loc de нашім.

⁶ În cea de a treia copie litera inițială a numelui: Θ (Th).

⁷ τ, făcut ca un accent.

⁸ În loc de не своим.

⁹ Omis.

¹⁰ În cea de a treia copie: архимандритон.

¹¹ Omis; în celelalte două copii: Пѣтрашко (Pătrașco).

¹² Greșit, în loc de дочкою; diacul a scris întâi ѡдѣнію (ѡдѣнію în prima copie, și ѡдѣнію în cea de a treia), cu ѡ scris peste ѡ precedent, pentru ca ulterior să încerce corectarea

erorii, modificînd ѡ în ч. În orig. era probabil: и дочкою ю (și cu fiica sa) sau: и дочки ю (și fiicele ei).

¹³ Greșit, în loc de Гоѣикою.

¹⁴ În prima și a treia copie, prescurtat: шти(и)на.

¹⁵ Greșit, în loc d ѡрика; în prima și a treia copie: ѡрик[и]а.

¹⁶ În prima copie: монастырскою.

¹⁷ Greșit, în loc d Ѣырн; în orig., р era probabil suprascris.

¹⁸ и, suprascris și însoțit de паероc.

¹⁹ а, suprascris în celelalte două copii.

²⁰ În cea de a treia copie: видѣвши.

²¹ În celelalte două copii: произволеніи.

²² Greșit, în loc de мы есми.

²³ În celelalte două copii: речении.

²⁴ Mai sus Хемеани (Hemeeni).

²⁵ În cea de a treia copie: Жѡржѣ Гальбенюла (Giurgea Galbenul).

²⁶ Greșit, în loc de съ.

²⁷ Completat după celelalte două copii.

²⁸ În celelalte două copii: „Mîrzea“.

²⁹ În cea de a treia copie, apare, repetat, „Duma“.

³⁰ De Chilia.

³¹ În cea de a treia copie: „Buhtea“.

³² În cea de a treia copie: „Icomovici“.

³³ În celelalte două copii: „Fetea“.

³⁴ „Iatco“, scris cu ѡ; în celelalte două copii, cu ѡ.

³⁵ În prima copie: „Hudiciu“.

³⁶ În celelalte două copii: „Bodea“.

³⁷ În celelalte două copii: „Neagul“.

³⁸ La sfîrșitul celei de a treia copii urmează o listă de boieri de „la acest velet“, similară cu cea a documentelor din anul 1471. Avînd însă în vedere că după 10 august 1470 nu se mai cunosc astăzi alte acte, este posibil ca schimbările operate în sfatul domnesc să fi survenit încă de la sfîrșitul acestui an. Documentul în cauză, dacă el a existat, nu s-a mai păstrat însă.

³⁹ Pentru a nu îngreuna lectura traducerii, întregirile din textul slavon după celelalte două copii slave nu au mai fost semnalate.

⁴⁰ Subînțeles în textul slavon.

⁴¹ Vezi sfatul domnesc la sfîrșitul textului slavon.

† М(и)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс сѣмъ листомъ нашим(ъ), въсѣмъ¹ кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслышитъ чтѣни, колиж(е) тог(о) кому боудетъ потребна, вже прѣидоша² прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашим(ъ) митрополитом(ъ), квр Тевктинстом(ъ), и прѣд(ъ) епискупом(ъ) нашим(ъ), квр Тарасіемъ, и прѣд(ъ) оуспми нашими молдавскими бояре, йнна, сестра Добрулова логофет(а), и по своен доброн воли, никим(ъ) непонужена, ни оуслнована, и дала своимъ племенником(ъ), пану Барсу комнсу и брату его, пану Швшману, два села, на имѣ Коблячнин(и) и Билосовци, над(ъ) Нистри.

Того радѣ, мы, видѣвши доброе произволеніе и даніе що дает(ъ) йнна слав-гам(ъ) нашим(ъ), пану Барсу комнсу, и брату его, Швшману, тых(ъ) прѣд(ъ) речених(ъ) сел(ъ), що нх(ъ) коупил(ъ) с(ы)нъ ен, Гидѣ, шт(ъ) правого оурика монастыря нашего шт(ъ) Немецъ шт(ъ) нгумена именем(ъ) Ивасафъ и шт(ъ) оуспх(ъ) братѣ живащомъ въ том(ъ) монастырѣ, идеже ест(ъ) храм(ъ) Бѣзнесе-ніе г(о)сп(о)д(а) б(о)г(а) и спаса нашего, І(с)усу Х(ри)ста, за ѣ злат(ъ) татарских(ъ), нно мы такожде есми дали имъ тых(ъ) прѣд(ъ) речених(ъ) сел(ъ) да ест(ъ) им(ъ), шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ оуспм(ъ) дох(о)домъ, и дѣтемъ нх(ъ) равно, и оушнчатомъ нх(ъ), и прѣоушнчатомъ нх(ъ), и праштурѣтомъ нх(ъ) и въсему роду нх(ъ), кто сѡ избере(ъ) или ближни, непоручено никомуж(е), на вѣки.

Ѣ хотар(ъ) тнм(ъ) селам(ъ), вт(ъ) оу҃снх(ъ) сторон(ъ) по старым(ъ) х<о>³таром(ъ), кѹда нз вѣка вжнвалн.

Ѣ на то екст(ъ)³ велнка мартѹрїа, сам(ъ) г(о)спо(д)ство мн, выше писан(ы)³ Стефан(ъ) воевода, н прѣвѣзлюбелнаго мн с(ы)на, ѡлѣѡандра⁴, н наш(ъ) мнтрополнт(ъ), кѹр Тевктнстъ вт(ъ) Гочавѣ, н епнскѹп(ъ) наш(ъ), кѹр Тарасїе вт(ъ) Долнемъ Торг⁵, н оу҃сн нашн боаре молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малых(ъ)⁴, пан(ъ) Станчѹл(ъ) прѣкалаб(ъ) Белогород(а) н с(ы)нъ его, пан(ъ) Мнрз<а>³, пан(ъ) Бланкѡл(ъ) старостѣ Хотннскомѹ н с(ы)нъ его, пан(ъ) Дѹма, пан(ъ) Гожн(ъ) прѣкалаб(ъ) Кел<ї>³нскн, пан(ъ) Исана дворннк(ъ), пан(ъ) ѡлевѹл(ъ) прѣкалаб(ъ) Немецкн, пан(ъ) Збїарїн⁶ прѣкалаб(ъ) Белогорѡда, пан(ъ) Бѹхтѹл, пан(ъ) Пашко Келїнскїн, пан(ъ) Гангѡр(ъ) Ѣрхїнскн, пан(ъ) Фете Готкѣ, пан(ъ) Шефѡл(ъ) Чернат(ъ), пан(ъ) Белко з Белоград(а), пан(ъ) Чокрѡлїе, пан(ъ) ѡцко Хѡднч(ъ), пан(ъ) Иѡашко Хрннкѡвнч(ъ), пан(ъ) Бодѣ спатар(ъ), пан(ъ) Юга внстїарннк(ъ), пан(ъ) Юга постелннк(ъ), пан(ъ) Негрнло чашннк(ъ), пан(ъ) ѡска столннк(ъ), пан(ъ) Нѣгѣ комнс(ъ) н нны оу҃сн н<а>³шн <боаре молдавскн>³х(ъ) що прн том(ъ) бнлн.

Ѣ на болшее крѣпост(ъ) н оутѣврженїе <томѹ вѣс>³емѹ выше писанномѹ, велѣлн есмн нашемѹ вѣрномѹ <болѣр>³ннѹ, пакнѹ Томѣ логофетѣ, пнс<а>³тн н наш(ѡ)⁷ печат(ъ) н печат(н) <боарѣ>⁷ нашн(хъ)⁷ прнѣскнтн к семѹ <нашем>³ѹ лнстѹ.

Пнс(а) Илѣ Стравнч(ъ), оу҃ Гочавѣ, в(ъ) лѣто хѡц<он>³, м(ѣ)с(а)ца юл(їа), ѡї д(е)нѣ.

<Pe verso, *adresa*:> <Б>³арсѡ комнс(ъ) н Шѡшман(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist, și înaintea episcopului nostru, chir Tarasie, și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Ana, sora lui Dobrul logofăt, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a dat verilor săi, panului Barsu comis și fratelui său, panului Șuşman, două sate, anume Cobîlcini și Bilosăuți, deasupra Nistrului.

Pentru aceea, noi, văzînd bunăvoința și dania pe care o dă Ana slugilor noastre, panului Barsu comis și fratelui său, Șuşman, aceste sate mai înainte-spuse, pe care le-a cumpărat fiul ei, Ghidea, din uricul drept al mănăstirii noastre de la Neamț, de la egumenul pe nume Ioasaf și de la toți frații care viețuiesc în această mănăstire, unde este hramul Înălțarea domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, pentru 200 de zloți tătărești, deci noi de asemenea am dat aceste sate mai înainte-spuse ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și preaiubitul meu fiu, Alexandru, și mitropolitul nostru, chir Teoctist de Suceava, și episcopul nostru, chir Tarasie de Țîrgul de Jos, și toți boierii noștri moldoveni, mari și mici: pan Stanciul pîrcălab de Cetea Albă și fiul lui, pan Mirz<a>³, pan Vlaicul staroste de Hotin și fiul lui, pan Duma, pan Goian pîrcălab de Chil<i>³a, pan Isaia vornic, pan Albul pîrcălab de Neamț, pan Zbiaria pîrcălab de Cetatea Albă, pan Buhtea, pan Pașco de Chilia, pan Gangur de Orhei, pan Fete Gotcă, pan Șteful Cernat,

pan Belco de Cetatea Albă, pan Ciocîrlie, pan Iațco Hudici, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Bodea spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Negrilo ceașnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis și toți ceilalți <boieri>³ ai noștri <moldoveni>³ care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor <celor>³ mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan <Toma logofăt>³ să scrie și să atirne pecetea noastră și pecețile <boierilor>⁷ noștri la această carte <a noastră>³.

A scris Ilea Stravici, la Suceava, în anul 69<78>⁸ <1470>⁸, luna iulie, 18 zile.

<Pe verso, *adresa*:> ³arsu comis și Șușman.

Bibl. Acad., XIII/9. Orig., perg. (46,5 × 57 cm), pecete domnească atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută, și 12 peceți boierești atirnate (șnururi de mătase roșie, din care se păstrează doar zece), pierdute.

O trad., din 1885, de episcopul Melchisedek, ibidem. O copie, cu vâleatul greșit: 6901 <1393>), de Mihail Boldescu, după o altă copie, din 1812 ianuarie 20, de Vasile Danu, a unei trad. din 1809 iunie 10, de Ioan Stamate pitar, la Arh. St. București, A. N., MMDCCXXXVIII/1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/498.

EDIȚII: <Melchisedek>, *Două urice*, p. 373—375 (text slav și trad., fără dată de an); Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 155—156 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 375—376 (trad.).

¹ a și ă în ligatură.

² Greșit, în loc de *прѣдѣ*.

³ Șters.

⁴ Punerea ultimelor cuvinte la cazul genitiv se explică, desigur, prin contaminarea dintre această formulă a mărturiei și cea construită cu ajutorul substantivului *ѣтра*.

⁵ În loc de *Долнего Тръга*; v. și doc. nr. 166.

⁷ În loc de *Зелѣла* sau *Зелѣра*.

⁸ Rupt.

⁹ Ultimele două cifre ale vâleatului, ilizibile în orig.; întregite în funcție de componența sfatului domnesc.

† М(н)л(о)стию б(о)жню, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чинимъ знаменито нс сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на н(ъ) вѣзрит(ъ) али бо его чтѣчи слышит(ъ), колнж(е) того комъ вѣдет(ъ) потребнзна, вже даемъ(ъ) н дами¹ есми сес(ъ) наш(ъ) листъ почесномъ болѣринъ, панъ Мнхълъ лвогфетъ, на то, зърѣвшн лист(ъ) г(о)сп(о)дства мн, а ти прѣиди к намъ(ъ) без никоторон боазни н зсымнѣнна, занъж(е) тѣ есми простнли н вес(ъ) гнѣв(ъ) есми тобѣ шпнстнли шт(ъ) въсего нашего ср(ъ)д(ъ)ца. Ыле вас(ъ) хочемъ(ъ) держати н з великон м(н)л(о)сти н ласцѣ [держати] н ч(е)сти, равно с нашнми нан вышнми болѣры, н не нмаемъ тоби зспомннати ш мн<мо>²шедшнхъ(ъ) рѣчехъ(ъ), до нашего жнвота. И штинны села есми тобѣ звернъли, на нмѣ Негошн н Концешн н Прѣтънъшн н Балѣ Сѣкъ. Тое выше писанное слышемъ(ъ) емъ здержати н пополннн до нашего жнвота, подлѣг(ъ) сего нашего листу н записъ, при нашн ч(е)сти н вѣрѣ хр(н)стннскон.

Ы на то ест(ъ) вѣра н д(оу)ша г(о)сп(о)дства мн, н вѣра н д(оу)ша нашего митрополита шт(ъ) Гъчаѣѣ, кнр Тевктнста, н вѣра н д(оу)ша митрополита г(о)сп(о)д-

ства ми вт(ъ) Романова тръга, кир Тарасна, и вѣра болѣр наших(ъ): вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкѣла старосты Хотинского, вѣра пана Гоіана паркалаба Келінскаго, вѣра пана Исаіи дворника, вѣра пана Ялѣа паркалаба Нѣмацкаго, вѣра пана Пашка Келінскаго, вѣра пана Фетн паркалаба вт(ъ) Нова Град(а), вѣра пана Бодн спатарѣ, вѣра пана Югы вистнарника, вѣра пана Негрла чашиника, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Лѣки столника, вѣра пана Нѣга комнса и вѣра въсѣхъ болѣр наших(ъ), велникх(ъ) и малнх(ъ).

І на болашю крѣпост(ъ) томѣ въсемѣ вше писанномѣ, велѣан есми нашемѣ вѣрномѣ болѣрниѣ, панѣ Томѣ лвогфетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) привѣстити к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) ѣ Долнемѣ Тръгѣ, в(ъ) лѣто $\overline{x\text{с}c\text{o}n}$, м(ѣ)с(а)ца ауг(уста), 7̄.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că dăm și am dat această carte a noastră cînstitului boier, pan Mihul logofăt, pentru aceea ca, „văzînd cartea domniei mele, tu să vii la noi fără nici o teamă și îndoială, fiindcă te-am iertat și am lepădat întreaga minie pe care o aveam asupra ta din toată inima noastră. Și vrem să te ținem în mare miluire și dragoste și cinste, deopotrivă cu boierii noștri cei mai de frunte, și cît vom fi în viață nu-ți vom mai pomeni de cele trecute. Și satele de ocină, anume Negoști și Conțești și Pirtănuși și Valea Seacă, ți le-am dat îndărăt“. Acestea mai sus-scrise îi făgăduim să le ținem și să le împlinim cît vom trăi după această carte și zăpis al nostru, pe cinstea și pe credința noastră creștinească.

Iar spre aceasta este credința și sufletul domniei mele și credința și sufletul mitropolitului nostru de Suceava, chir Teoctist, și credința și sufletul mitropolitului domniei mele de ȧrgul Roman, chir Tarasie, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul staroste de Hotin, credința panului Goian pircălab de Chilia, credința panului Isaia vornic, credința panului Albu pircălab de Neamț, credința panului Pașco de Chilia, credința panului Fetea pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Iuga postelnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la ȧrgul de Jos, în anul 6978 <1470>, luna august, 10.

Archivum Głównie Akt Dawnych—Varșovia, Zbiór dokumentów pergaminowych (Archivum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 403. Orig., perg., pecete domnească (diam. = 3 cm.), în ceară roșie, atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воєводи н³ г(осподи)нѣ, și două peceti eclesiastice, rotunde (diam. = 2 cm), în ceară verde, atîrnate (șnururi de mătase cafenie), aparținînd mitropolitului Sucevei (cu emblema parțial ștearsă) și, respectiv, episcopului de Roman (cu inscripția: Г(а)та Петка⁴, de o parte și de alta a chipului Sf. Vineri).

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/42 și XXIII/81, la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/100, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/568 a și b.

EDIȚII: Чляницькій, *Матеріали*, p. 107—108 (text slav); Kałużniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 707—708 (text slav și trad. lat.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, 309—311 (text slav și trad.).

¹ Greșit, în loc de *дани*.

² Omis.

³ и, în ligatură cu ѡ și г.

⁴ *Петка*, scris trietajat, cu *т* deasupra și *ка* dedesubt.

170

1470 (6978) august 25.

6978 <1470> avgust 25.

Ispisoc de la domn(u) Ștefan v(oi)e v(o)d, tălmăcit la 1787, întăritor lui Ureche și surorilor sale pe sat Derșca, arătătoriu unde anume să-ș(i) stăpînească parte sa.

Arh. St. Iași, Ms. nr. 1 965 (fost Tr. 212/82, nr. 4), f. 1 v. Rez., alcătuit cu prilejul unei pricini pentru moșia Lozna, ținutul Dorohoi, într-o condică de acte prezentate Divanului judecătoresc în anul 1832.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 73 (același rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 376 (rez., după Costăchescu).

171

1470 (6978) <probabil august 25>.

Daniia di la dom(nul) Ștefan, prin cari dă lui Gheorghi, Ivanco și Lazor satul Dersca, 6978 <1470>¹.

Arh. St. Iași, CCLIX/3, f. 13 v. Rez., într-un „izvod“, din 1804 septembrie 27, „de scrisorile moșiei Dersca ținutul Dorohoi“.

¹ Pentru data de lună și zi, v. doc. anterior.

172

1471 (6979) iulie 3.

Ispisoc sirbăsc, cu suret moldovinesc, de la Ștefan v(oi)e vod, pe toată moșia Horlești¹, din let 6979 <1471>, iulie 3.

Bibl. Acad., CXVIII/123 b, nr. 41. Menț., într-o „însămnari de scrisorile moșiei Horlești“, din 1806 iulie 6.

Altă menț., într-o copie, din 1825 iunie 30, după aceeași „însămnari“, ibidem, CXVIII/123 a, nr. 41.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 379 (aceeași menț.).

¹ În cea de-a doua menț.: „Hirlești“.

173

1471 (6979) august 13, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)с(по)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито сѧм(ъ) лист(о)мъ нашим(ъ), въсѧмъ кто на н(ъ) сѧрнт(ъ) или его слышнт(ъ) чтѣчи, вже тот(ъ) истинны слѣга нашъ вѣрны,

пань Тома Бонтника, слѣжиль нам(ь) право и вѣрно. Тамъ мы, видѣвши его правѣю и вѣрнѣю слѣжею до нас(ь), жаловал есмь его своею нашею м(н)а(о)стїю, даан и потерѣднан есмь емѣ, ѡ нашемъ земан, ѡ Молдавскон, ѡтнны и днднны жонь его, Елены, на нмѣ села на Полѣны, гдѣ были кнѣзове Бѣлошъ и Дандѣл(ь), и маннѣ на Молдавѣ, що ест(ь) ѡ тѣх(ь) селѣх(ь). Тоѣ вѣсе внше писаное да ест(ь) нмѣ, ѡт(ь) нас(ь), ѡрнк(ь), съ вѣсам(ь) доходоу, непорѣшено нмкоу ни ѡ чемѣ, на вѣкы, нм(ь) и дѣтем(ь) нх(ь), и ѡнѣчатом(ь) нх(ь), и прѣнѣчатом(ь) нх(ь), и прѣнѣчатом(ь) нх(ь) и вѣсемѣ родѣ нх(ь), кто нм(ь) нан бнжны бѣдет(ь).

И хотарѣ там(ь) селам(ь) да ест(ь) ѡт(ь) ѡснх(ь) сторонѣ по старомѣ нх(ь) хотарю, кѣды нѣ вѣка ѡживалн.

И на то ест(ь) вѣра г(о)спод(а)ства мн, внше писаннаго, мн, Стефана воєводи, и вѣра вѣзлюбленаго [мн] с(ы)на² г(о)спод(а)ства мн, Илѣандра, и вѣра боляр нашнх(ь): вѣра пана Станчѣла и с(ы)на его, пана Мирзы, вѣра пана Бланкѣла и с(ы)на его, пана Дѣмы, старости Хотинсци, вѣра пана Боды дворника, вѣра пана Зенары, вѣра пана Лѣкы и пана Бѣлка, прѣкалабове Бѣлоградсци, вѣра пана Бѣхти, вѣра пана Нѣга и пана Ивашка, прѣкалабове Келѣнсци, вѣра пана Яреѣре прѣкалаба ѡт(ь) Намца, вѣра пана Фете прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Гангѣра прѣкалаба Ёрхѣнского, вѣра пана Чокырѣне, вѣра пана Шефѣла Чернатѣ³, вѣра пана Мѣца Хѣднча, вѣра пана Ивашка Хрѣнковича, вѣра пана Бранчана спатарѣ, вѣра пана Югы вѣстнѣрника, вѣра пана Югы постѣлннка, вѣра пана Дѣжебога чашннка, вѣра п[а]на Тома столннка, вѣра пана⁴ Хѣрѣ комнса и вѣра вѣсам(ь) боляр нашнх(ь) молдавскых(ь), велнких(ь) и малых(ь).

И по нашем(ь) животѣ, кто бѣдет(ь) г(о)с(по)д(а)рѣ нашемъ земан, ѡт(ь) дѣтемъ нашнх(ь) нан ѡт(ь) нашего племѣне, бѣда(ь) кого Б(о)гѣ нѣберет(ь) быти г(о)с(по)д(а)ремѣ, тот(ь) що бы нм(ь) ѡтверѣдн(ь) и ѡкрѣпн(ь), понеж(е) есмь емѣ даан и ѡкрѣпнѣн за его правѣю и вѣрнѣю слѣжеѣ.

И на бѣлшен потерѣждены томѣ вѣсемѣ внше писаномѣ, велѣан есмь нашемѣ вѣрномѣ болярнѣ, панѣ Томѣ лѡг(ѡ)ѣтѣ, писати и нашѣ печат(ь) прѣнѣснти к семѣ нашемѣ лнстѣ.

Пнс(а) Стецко дѣмѣ, ѡу Гѣчѣкѣ, в(ѣ) лѣто 7500 дѣг(ѣстѣ)⁵ гѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Toma Bontica, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocinele și moșile soției lui, Elena, anume satele de la Poieni, unde au fost cneji Băloș și Danciul, și moara de pe Moldova, care este a acestor sate. Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul, neclintit întru nimic niciodată, în veci, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile după hotarul lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința iubitului [meu] fiu al domniei mele, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mirza, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Duma, staroști de Hotin, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbiarea, credința panului Luca și a panului Bilco, pircălabi de Cetatea Albă, credința panului Buhtea, credința panului Neagu și a panului Ivașco, pircălabi de Chilia, credința panului Arbure pircălab de Neamț, credința panului Fete pircălab de Cetatea Nouă, credința

panului Gangur pircălab de Orhei, credința panului Ciocîrlie, credința panului Șteful Cernat, credința panului Iașco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Vrinceanu spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic, credința panului Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să le întărească și să le împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Stefco diac, la Suceava, în anul 6979 <1471> august 13.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> † ГЕЛО ПОИАНА (Satul Poiana).

Bibl. Acad., Pечеți, nr. 136. Orig., perg. (31 × 46 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), stricată.

O copie, din în 1830 iunie 17, adevărită de episcopul Romanului, după o trad. veche, la Arh. St. București, Episc. Roman, VI/1 (nr. 1). O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/499.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 157—158 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 379—380 (trad.), p. 525 (facs. greu lizibil).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Sub titlă, un punct (= c) superfluu.

³ т, făcut din и.

⁴ Inițial, diacul a omis silaba на, pentru ca apoi s-o adauge în rînd, cu а întors și în ligatură cu и, iar acesta, cu (х).

⁵ а și ҃ în ligatură.

† М(н)л(о)стнѣю б(о)жїюу, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Чинимъ¹ знаменито не сѣмъ листомъ нашимъ, вѣсѣмъ кто на н(ъ) вѣзрит(ъ) али бо его чтвчн слышит(ъ), колнж(е) того кому вудет(ъ) потребнзна, вже бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)дство ми, нашимъ благимъ произволениемъ и чистимъ и свѣтлымъ ср(ъ)д(ъ)цемъ, wt(ъ) вѣсеа нашеа доброа волеа и wt(ъ) Б(о)г(а) помощнѣ, и учинил есми, въ зад(у)шнє с(вѣ)топочнвшнх(ъ) род(н)телн нашнх(ъ) и за наше здравне и за здравне дѣтен нашнх(ъ), ꙗко да зтверднмъ наш(ъ) монастырѣ wt(ъ) Побраты, ндеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)т(о)го нерарха чюдотворца Николы и <ндеже>² ест(ъ) ег҃уменъ кир Ѧвектнстѣ, и даем(ъ) и дали есми сес(ъ) наш(ъ) листѣ на то варе кого вн(ъ) пошлет(ъ) wt(ъ) слуг(ъ) монастырскнх(ъ) или wt(ъ) братн з монастырѣ с потрѣбами монастырскими до Келїн, или жнтомъ или медомъ или по рневу или пак(ъ) вуд(ъ) не чмѣ, а мнѣ да не нмают(ъ) платити ни тамъ ндвчн а ни назад(ъ), з Цоцори, ни броду, ни вднн(ъ) грош(ъ).

Про тож(е), ни вднн(ъ) болѣрнн(ъ), а ни свдєц, а ни мытннк(ъ), ала ни вднн(ъ) наш(ъ) слуга или болѣрнн(ъ) да не смѣют(ъ) братн мыто wt(ъ) товара манастирскогo. ꙗ кто сѣ поквснт(ъ), черес(ъ) сес(ъ) наш(ъ) листѣ, зѣати мыто, хотѣ и вднн(ъ) грош(ъ), тот(ъ) вѣзрит(ъ) нашѣ казнѣ.

ТОЕ ВЪШЕ ПИСАННОЕ ХОЧЕМЪ НАШЕМУ МОНАСТІЮ ЗДЕРЖАТИ И ПОПОЛНИТИ ПОДЛУ-
Г(Ъ) СЕГО НАШЕГО ЛІСТУ И ЗАПІСУ, ДО НАШЕГО ЖИВОТА.

И НА БОЛШЮ КРѢПОСТЪ ТОМУ ВЪСЕМУ ВЪШЕ ПИСАННОМУ, ВЕЛѢЛИ ЕСМЪ НАШЕМУ
ВЪРНОМУ БОЛѢРНУ, ПАМУ ТОМУ ЛУГ(У)ЖЕТУ, ПИСАТИ И НАШУ ПЕЧАТ(Ъ) ПРИВѢСТИ
И К(Ъ) СЕМУ ЛІСТУ НАШЕМУ.

Пис(а) в монастыри ут(ъ) Путнои, в(ъ) лѣто xсѣѣ, м(ѣ)с(а)ца ауг(вста)³,
ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut, întru pomenirea sfîntărilor noștri părinți și pentru sănătatea noastră și pentru sănătatea copiilor noștri, ca să întărim mănăstirii noastre de la Pobrata, unde este hramul sfîntului ierarh făcător de minuni Nicolae și <unde>² este egumen chir Theocist, și dăm și am dat această carte a noastră pentru ca pe oricine va trimite el dintre slugile mănăstirești sau dintre frații din mănăstire cu treburile mănăstirii la Chilia, sau cu grîu sau cu miere sau după pește sau iarăși cu orice, să nu plătească vamă la Țuțora nici mergînd acolo și nici înapoi, nici un groș.

Pentru aceea, nici un boier, și nici un judecător, și nici un vameș, nici măcar unul dintre boierii sau slugile noastre să nu îndrăznească să ia vamă din marfa mănăstirii. Iar cine se va încumeta să ia vamă peste această carte a noastră, chiar și un singur groș, acela va vedea pedeapsa noastră.

Acestea mai sus-scrise le vom ține și le vom împlini mănăstirii noastre, după această carte și înscris al nostru, pînă la <sfîrșitul>⁴ vieții noastre.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la mănăstirea de la Putna, în anul 6979 <1471>, luna august, 15.

Arh. St. București, Peceti, nr. 136. Orig., perg. (27 × 37 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Стефана воєводи *.

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/33, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/500.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 58 (facs.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 115—116 (text slav prescurtat și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 158—159 (text slav); Iorga, *Anciens doc.*, II, p. 536—537 (text slav, după Hăjdeu și trad. franc.); *D. I. R.*, A, I, p. 380 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Omis.

³ a inițial, în ligatură cu Ѹ.

⁴ Subînțeles în textul slavon.

† М(Н)Л(О)СТІЮ БОЖІЮ, МЫ, СТЕФАН(Ъ) ВОЕВОДА, Г(О)СП(О)ДА(Я)РЪ ЗЕМЛИ
МОЛДАВСКОН. ЧИНИМ(Ъ)¹ ЗНАМЕННО ИС(Ъ) СѢМЪ ЛІСТОМЪ НАШИМЪ, ВЪСѢМ(Ъ)
КТО НА Н(Ъ) ВЪЗРІТ(Ъ) АЛИ БО ЕГО ЧТ҃УЧИ СЛІШИТ(Ъ), КОЛИЖ ТОГО КОМУ БУДЕТ(Ъ)
ПОТРЕБНА, ВЖЕ ПРІИДЕ ПРЕД(Ъ) НАМИ И ПРАД(Ъ) НАШИМ(Ъ) МИТРОПОЛИТОМ(Ъ),
К҃УР ОУВѢКІИСТОМЪ, И ПРЕД(Ъ) НАШИМЪ ЕПІСК҃УПОМ(Ъ), К҃УР ТАРАСЕМ(Ъ) УТ(Ъ)

Романова трѣга, и предѣ(ъ) всѣмъ нашимъ молдавскимъ болѣры, великимъ и малымъ, савга нашѣ(ъ) Ёана, братѣ(ъ) Ѳлексъ спатарѣ, по своен доброн волн, никимъ(ъ) непонуженъ(ъ), и продаѣ(ъ) намъ(ъ) самымъ(ъ) свою правѣю втѣннѣ и вѣкѣплѣнне, село на имѣ Балковѣцѣ, понижѣ Серецкаго трѣгѣ, що купилъ(ъ) Ѳлекса, братѣ(ъ) его, втѣ(ъ) пана Юргича и втѣ(ъ) его праваго ѡрника, и продаѣ(ъ) намъ(ъ) за рѣ(ъ) златнѣхъ(ъ) татарскѣхъ(ъ). И ми есмъ заплати²ли, ѡ рѣ(ъ) Ёани, все исполна, готовымъ пинѣзми, прѣдѣ(ъ) нашимъ митрополитѣ и предѣ(ъ) всѣмъ нашимъ молдавскимъ болѣре.

И мы, за тѣмъ, ѡставѣи нашею доброю волею и втѣ(ъ) Б(о)г(а) помощню, іако да втѣрѣдимъ и вкрѣпимъ(ъ) нашѣ(ъ) монастырѣ втѣ(ъ) Пѣтронѣ, надеже естѣ(ъ) храмъ(ъ) Ѳспѣнне пресвѣ(а)тѣи, чистѣи и прѣбл(а)гословенѣи владѣ(ы)чницѣ нашѣи Б(огороди)ци и приснодѣ(ѣ)вѣи, Мѣринѣ, и гдѣ естѣ(ъ) негѣуменъ(ъ) молебникъ(ъ) нашѣ(ъ), кѣр попъ(ъ) Ивасаѣ(ъ), и ѡчинилъ есмъ вѣ(ъ) задѣ(у)шнѣ и за спасѣ(е)нне сѣ(вѣ)топочивѣшѣхъ(ъ) родителѣи нашѣхъ(ъ), и за наше здравѣи и за здравѣи дѣ(т)и нашѣхъ(ъ), и дали есмъ томѣ сѣ(а)томѣ(у) нашему монастырю втѣ(ъ) Пѣтронѣ тоѣ вѣше писанное наше село, на имѣ Балковѣцѣ, нижѣ Серецкаго трѣгѣ, наше вѣкѣплѣнне, да естѣ(ъ) монастырю нашему вѣрнѣ(ъ), сѣ(ъ) вѣ(ъ)сѣ(ѣ)мъ⁴ дохѣдолѣ, непорѣшенно никѣиже, на вѣ(ѣ)ки вѣ(ѣ)чныѣ.

И хотѣр томѣ селѣ да естѣ(ъ) сѣ(ъ) всѣхъ(ъ) сторонѣ(ъ) своимъ старымъ хотѣрми, кѣда нѣ(ѣ) века вѣживѣли.

И на то естѣ(ъ) велика мѣртѣрна, самѣ(ъ) г(о)спѣ(о)дство ми, вѣше писанныѣ Ѣтефанѣ(ъ) воеводѣ, и нашѣи митрополитѣи, Ѳкрѣ Ѣвѣктѣистѣ(ъ) втѣ(ъ) Сѣвѣаѣ(ъ) и кѣр Тарасѣи втѣ(ъ) Романова трѣга, и нашѣи болѣре: панѣ(ъ) Ѓтанѣюлѣ(ъ) и снѣ(ъ) его, панѣ(ъ) Мѣрза, панѣ(ъ) Бѣанѣулѣ(ъ) старѣста Хотѣнскѣи и снѣ(ъ) его, панѣ(ъ) Дѣлма, панѣ(ъ) Бѣдѣ дворникѣ(ъ), панѣ(ъ) Зѣѣрѣ(ъ), панѣ(ъ) Лѣвка и панѣ(ъ) Бѣлѣко, парѣлабѣе втѣ(ъ) Бѣлограда, панѣ(ъ) Нѣгѣ(ъ), панѣ(ъ) Нѣашѣко, парѣлабѣе втѣ(ъ) Кѣлѣи, панѣ(ъ) Ѳрѣвѣре парѣлабѣ(ъ) втѣ(ъ) Нѣѣмѣца, панѣ(ъ) Фѣте парѣлабѣ(ъ) Нѣѣвоградскѣи, панѣ(ъ) Гѣнгѣурѣ(ъ) парѣлабѣ(ъ) Ѣрѣхѣнскѣи, панѣ(ъ) Бѣвѣхѣтѣ(ъ), панѣ(ъ) Чѣокрѣлѣне, панѣ(ъ) Шефѣулѣ(ъ) Чѣрнатѣ(ъ), пѣ(а)дѣ²и(ъ) Мѣцѣко Гѣвѣнѣчѣ(ъ), панѣ(ъ) Нѣашѣко Хрѣнѣковѣнѣчѣ(ъ), панѣ(ъ) Брѣанѣанѣ(ъ) спѣатѣ(рѣ)ѣ(ъ), пѣ(а)дѣ²и(ъ) <Ю>²га вѣстѣиарникѣ(ъ), панѣ(ъ) Юга постѣианникѣ(ъ), панѣ(ъ) Дѣжбѣогѣ(ъ) чѣшинѣкѣ(ъ), панѣ(ъ) Тома столѣникѣ(ъ), панѣ(ъ) Хѣрѣвѣ комѣнсѣ(ъ) и нѣиѣи нашѣи болѣре, вѣлѣиѣи и малѣиѣи.

И на болѣшѣю крѣпѣостѣ(ъ) томѣ вѣ(ѣ)семѣу вѣше писанномѣу, вѣлѣли есмъ нашему болѣринѣу, панѣу Томѣ(ъ) лѣофѣтѣѢ, писѣти и нѣ(а)шѣ⁵ пѣчатѣ(ъ) и пѣчатѣи нашѣхъ(ъ) митрополитѣѣвѣхъ и нашѣхъ(ъ) болѣрѣ(ъ) прѣвѣѣсѣитѣи и кѣ(ъ) семѣу нашему лѣстѣу.

Писѣ(а) Исѣѣлѣ дѣиѣкѣ(ъ), вѣ(ъ) Сѣвѣаѣ(ъ), вѣ(ъ) лѣ(ѣ)то <Ѣ>²ѣѣѣ, мѣ(ѣ)сѣ(а)ѣца сѣпѣ(тѣвѣ)рѣ(а), ѣ(ѣ) дѣ(ѣ)нѣѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, chir Theoctist, și înaintea episcopului nostru, chir Tarasie de la tîrgul Roman, și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Oană, fratele lui Alexa spătar, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, și ne-a vîndut nouă înșine ocina și cumpărătura lui dreaptă, satul anume Balcăuți, mai jos de tîrgul Siret, pe care l-a cumpărat Alexa, fratele său, de la pan Iurghici și din dreptul lui uric; și ni l-a vîndut nouă pentru 120 de zloți tătărești. Și noi am plătit totul deplin, cu bani gata, în mlinile lui Oană, înaintea mitropoliților noștri și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Iar noi, sculându-ne, după aceea, cu bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim mănăstirea noastră de la Putna, unde este hramul Adormirea preasfintei, curatei și preabinecuvintatei noastre stăpîne născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară, Maria, și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Ioasaf, am făcut întru pomenirea și pentru mîntuirea sfintrăposaiilor noștri părinți, și pentru sănătatea noastră și pentru sănătatea copiilor noștri, și am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna acest sat al nostru mai sus-scris, anume Balcăuți, mai jos de tîrgul Siret, cumpărătura noastră, ca să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după hotarele sale vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și mitropoliții noștri, chir Theoctist de Suceava și chir Tarasie de tîrgul Roman, și boierii noștri: pan Stanciul și fiul său, pan Mirza, pan Vlaicul staroste de Hotin și fiul său, pan Duma, pan Bodea vornic, pan Zbearea, pan Luca și pan Bilco, pîrcălabi de Cetatea Albă, pan Neagu, pan Ivașco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Neamț, pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Gangur pîrcălab de Orhei, pan Buhtea, pan Ciocîrlie, pan Șteful Cernat, pan Iașco Hudici, pan Ivașco al lui Hrincu, pan Vrînceanu spăta< r, p >²an < Iu >²ga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceașnic, pan Toma stolnic, pan Huru comis și alți boieri ai noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și pecetea mitropoliților noștri și ale boierilor noștri și la această carte a noastră.

A scris Isaiia diac, la Suceava, în anul 6979 < 1471 >, luna septembrie, 10 zile.

< Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea: > За Балковци (Pentru Balcăuți); < și alta, din secolul al XIX-lea: > Balcăuții.

Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin“, Secția manuscrise, Colecția Markevici-Lukașevici, fond. 159, nr. 10. Orig., perg. (43 × 53 cm), pecete domnească și 12 pecete boierești, atîrnate, pierdute.

O foto., ibidem, fond 780, nr. 10. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 223, și o foto., ibidem, Fotografii, V/43. Alte foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/501 și 502. O trad. germ., din 1782 februarie 7, de M. S. Łopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond. M-rea Putna, I/7 (Inv. vechi al m-rii, nr. 140). Un clișeu, la Arh. St. București, Colecția Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 717.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 59 (facs.); *D. I. R.*, A, I, p. 526 (facs.); Уляницький, *Матеріалы*, p. 108 (extras slav); Яцимирський, *Грамоты молдав.*, p. 10 (text slav, cu data de an socotită în stilul de 1 septembrie); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 158—159 (trad. germ.); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 92 (trad., de N. Beldiceanu, după Уляницький); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 159—160 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 380—381 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Rupt.

³ Omis.

⁴ În text., după s. paieroc.

⁴ Deși semnul prescurtării lipsește, este evident că în acest caz nu este vorba de o omisiune.

† М(н)л(о)стию б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ ис(ъ) сѣмъ лнстом(ъ) нашим(ъ), въсѣмн кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтвчи вслншт(ъ), вже бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)дство ми, нашим(ъ) бл(а)гымъ пронзволеніем(ъ) и ч(н)стимъ и св(ъ)тлым(ъ) ср(ъ)-д(ъ)цемъ, и вт(ъ) въсѣмъ нашеѣ доброѣ волеѣ, и вт(ъ) Б(о)га помощнѣ, яко да стврѣдимъ и вкрѣпимъ наш(ъ) монастыр вт(ъ) С(вѣ)тон Горѣ, идеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)таго и славнаго велико мѣченика и победоносца Гевургна, глаголемыи Звграф(ъ), и где ест(ъ) негѣмен молебник(ъ) наш(ъ), квр поп(ъ) неромонах(ъ) Барлаам(ъ), и счинил есми въ зад(в)шнє с(вѣ)топочившх(ъ) родителєн наших(ъ) и за наше здравіє, и за здравнє дѣтен наших(ъ), и поставил есми вѣрок(ъ) нашєн болници вт(ъ) нашего с(вѣ)таго монастырѣ вт(ъ) Звграфа, цю ми, по б(о)жієн воли, тотв болницю, сами смо² втврѣднѣ; и да ест(ъ) вт(ъ) нас(ъ) тон болницѣ, на каждю годинѣ, ѿ аспра, вѣретацнм(ъ) сѣмъ в(ъ)³ тон болницѣ, и да молѣт(ъ) Б(о)гъ за д(в)шв род(н)телн наших(ъ), и за наше здравнє, и за здравнє дѣтен наших(ъ). Тон вше писанныи вѣрок(ъ), ѿ аспра, да ест(ъ) непорвшенно нашон болницѣ вт(ъ) С(вѣ)тон Горѣ, вт(ъ) Звграфа, николже, на вѣки.

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства, вше писаннаго Стефана воєводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ъ)нов г(о)сп(о)дства ми, Ілєѡандра и Петра, и вѣра въсѣх(ъ) дѣтен наших(ъ), и вѣра въсѣх(ъ) болѣр наших(ъ) молдавских(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И на болшю крѣпост(ъ), велѣл есми нашему вѣрному болѣрнѣ, панв Томѣ логоевѣ, писати и нашв печат(ъ) завѣснѣти и к сему лнстѣ нашему.

Ис(а) Исѣѣ, въ Свчакѣ, в(ъ) лѣто х^сѡѡ, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(тебрѣ), гѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să imputernicim mănăstirea noastră de la Sfintul Munte, unde este hramul sfintului și slăvitului mare mucenic și purtător de biruință Gheorghie, numită Zugrafu, și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa ieromonah Varlaam, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposaziilor noștri părinți și pentru sănătatea noastră, și pentru sănătatea copiilor noștri, și am așezat obroc bolniței noastre din sfinta noastră mănăstire de la Zugrafu, pe care, această bolniță, noi înșine am întărit-o cu voia lui Dumnezeu; și să fie de la noi acestei bolniți, celor care se află în această bolniță, în fiecare an, 500 de aspri, și să se roage lui Dumnezeu pentru sufletul părinților noștri, și pentru sănătatea noastră și pentru sănătatea copiilor noștri. Acest mai sus-scris, obroc, 500 de aspri, să fie bolniței noastre de la Sfintul Munte, de la Zugrafu, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre, Alexandru și Petru, și credința tuturor copiilor noștri, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră și la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Suceava, în anul 6979 <1471>, luna septembrie, 13.

Bibl. Acad., Fotocopii, XXVII/15. Foto., după orig., perg., pecete mare atirnată; actul se afla la M-reă Zograf de la Muntele Athos.

EDITII: Langlois, *Le Mont Athos...*, p. 92 (rez.); Beza, *Urme românești*, p. 36 (facs.); *D.I.R.*, A, I, p. 527 (facs.); Качановский, *Неиздан грамоты...*, p. 52—53 (text slav); Regel ș.a., *Actes de Zographou*, p. 175—176 (text slav, cu caractere rusești și cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 161—163 (text slav, după Качановский, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 382 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Așa în orig.

³ În orig., după н, paieroc.

177

1471 (6979) octombrie 24, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевод(а), господаръ Земли Молдавскон. Чинным(ъ)¹ знаменито сам(ъ) лист(о)мъ нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) зрѣт(ъ) или его чѣмъ слышит(ъ), вже тоты истинны слѣгы нашн вѣрны, Жсржъ Котець и брат(ъ) его, Козма Котець, слѣжил нам(ъ) право и вѣрно. Там(ъ) мы, видѣвшн нх(ъ) правѣю и вѣрнѣю слѣжею до нас(ъ), жаловали есмы нх(ъ) всобною нашею м(н)л(о)стію и дали и потвѣрдил есмы нмъ, нх(ъ) правѣю втиннѣ, село на нмъ Котечарын, цю вны кѣпилн вт(ъ) Грамы, дочка Рѣсвеа, за ѿ злат(ъ) татарскых(ъ).

И також(е), стала Настѣ, дочка Бекова, жена Дѣлнна, и дала вна, по своен доброн волн, вдно мѣсто <ѡ>²т(ъ) <полѣна>³ ла Фынтынне. И тнж(е) дали⁴ Жсржѣ Котець, вт(ъ) своего старцаго зника Ко³течары, и паснка, цю бы всобно была емѣ, Жсржн Котець.

Тое вѣсе вше писаное да ест(ъ) нмъ, вт(ъ) нас(ъ), равно зник(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣцѣрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нх(ъ), кто нм(ъ) или ближны бѣдет(ъ), непорѣшено николн, ни ѣ <че>³м(ъ), на вѣкы.

И хотаръ томѣ селѣ да ест(ъ) вт(ъ) зснх(ъ) сторонѣ по старомѣ его хотарю, кѣды из вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, вше писаннаго, мн, Стефана воеводы, и вѣра вѣзлюбленаго [мн] с(ы)на⁵ г(оспод)ства мн, Длѣдандра, и вѣра болѣр нашнх(ъ): вѣра пана Станчѣла и с(ы)на⁵ его, пана Мырзы, вѣра пана Бланкѣла и с(ы)на⁵ его, пана Дѣмы, старости Хотинсци, вѣра пана Бодн дворника, вѣра пана Зенгары, вѣра пана Лѣка и пана Бѣлка, прѣкалабы Бѣлоградсци, вѣра пана Нѣга и пана Ивашка, прѣкалабы Келѣнсци, вѣра пана Дрѣсѣре прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Бѣхтн, вѣра пана Фетн Новоградского, вѣра пана Гангѣра прѣкалаба Сѣрхенского, вѣра пана Шефѣула Черната, вѣра пана Чокылѣн, вѣра пана Мѣцка Хѣднча, вѣра пана Ивашка Хрѣн⁶ковича, вѣра пана Бранчана спатарѣ, вѣра пана Югы <вн>³стѣнника, вѣра пана Югы постѣлника, вѣра пана Дѣжебога чашника, вѣра пана Томы столника, вѣра пана Или Хѣрѣ комнса и вѣра въсамх(ъ) болѣр нашнх(ъ) молдавскых(ъ)³, великых(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кого Б(о)гъ извѣр³ет(ъ) вѣти г(о)с(по)д(а)рѣ нашнх(ъ) земли, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или вт(ъ) нашего племени, бѣд(ъ) кто бѣдет(ъ), тот(ъ) цю бы нм(ъ) <не> порѣшил(ъ) нашего даанѣа⁶ и потвѣрѣденѣа, але цю бы нм(ъ) ствѣрдил(ъ) и зкрѣпил(ъ), понеж(е) есмы нм(ъ) дали и зкрѣпилн за нх(ъ) правѣю и вѣрнѣю слѣжеѣ.

И на бѣлшен потвѣрѣденѣе томѣ въсемѣ вше писаномѣ⁶, велѣли есмы нашемѣ вѣрномѣ болѣрнѣ, панѣ Томѣ лѡг(о)ѣетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) привѣсѣти к семѣ нашемѣ листѣ.

Пнс(а) Стецко дѣлѣ, ѣ Сѣчаѣѣ, в(ъ) лѣт(о) <х>сѣѣѣ ѡх(тоѡрѣе) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, Giurgiu Coteș și fratele lui, Cozma Coteș, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit ocina lor dreaptă, satul anume Coteciarii, pe care ei l-au cumpărat de la Greaca, fiica lui Rusu, pentru 80 de zloți tătărești.

Și, de asemenea, s-a sculat⁷ Nastea, fiica lui Becu, soția lui Delea, și a dat ea, de bunăvoia ei, un loc <de poiană>² la Fintinițe. Și, de asemenea, i-a dat lui Giurgiu⁸ Coteș, din <uricul>³ său vechi <pe satul Coteciari>³, și prisaca, pentru ca să-i fie deosebit lui Giurgiu Coteș.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi deopotrivă uric, și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată întru nimic, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după hotarul lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele mai sus-scrise, noi, Ștefan voievod și credința iubitului [meu] fiu al domniei mele, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Ștanciu și a fiului său, pan Mirza, credința panului Vlaicu și a fiului său, pan Duma, staroști de Hotin, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbiiarea, credința panului Luca și a panului Bilco, pîrcălăbi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și a panului Ivașco, pîrcălăbi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălăb de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Fetea de Cetatea Nouă, credința panului Gangur pîrcălăb de Orhei, credința panului Șteful Cernat, credința panului Ciocîrlie, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hri<n>⁶co, credința panului Vrînceanu spătar, credința panului Iuga <vi>³stier credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic, credința panului Ilea Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine va fi, acela să nule <clintească dania și>⁶ întărirea <noastră>⁶, ci să le-o întărească și să le-o imputernicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ștefco diac, la Suceava, în anul 6979 <1471> octombrie 24.

Arh. St. Iași, CCCXL/55. Orig., perg. (25 × 46 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete atîrnată, pierdută.

O foto., ibidem, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 74, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/504.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surte*, I, p. 60—63 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 163—165 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 382 (trad.).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² Șters.

³ Rupt.

⁴ În loc de AAAAA.

⁵ Sub titlă, un punct (= e) superfluu.

⁶ Rupt și șters.

⁷ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „a lăsat”.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „a dat Giurgea”.

178

1471 (6979) noiembrie 2.

Un ispisoc din anii 6979 <1471> noiembrie 2, de la domnul Stefan v(oi)e-vod, întăritori lui Danciul Boldăș pe drepti ocine de miluire ci i-au dat, satile lui, anume satul Cristeștii, pe Calnaș, cum și la gura pîrului Muncelului, unde dă în Solonțul, ca să-și(i) facă descălicătură de sat, și giumătate de poiană în Muncel, cum și Poenița Calului.

Iar hotarul acestor sate și pustietăți și a poenilor, despre toate părțile să fii după vechiul hotar, pînă unde s-au apucat din vechi.

Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 57, f. 4 r.-v. Rez., într-o mărturie hotarnică din 1842 decembrie 23.

O menț., ibidem, f. 7, și ms. nr. 1 965, nr. 52.

EDITII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 165 (aceiași rez., în prelucrarea editorului); *D. I. R.*, A, I, p. 383—384 (rez., după Bogdan).

179

1472 (6980) ianuarie 17, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефана в(о)вода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито нс съм(ъ)¹ нашим(ъ) листом(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) възрѣ² алю³ бо его чтоѣчи[ю] слышнѣ², вже тотѣ² истинныи слыга нашъ, Кръстѣ Негою, слыжна(ъ) нам(ъ) право ю³ вѣрно. Тѣм(ъ) <мы>⁴ видѣше его правою н вѣрно⁵ слыжею до нас(ъ), жаловалн есми егѡ в(о)вѣною нашю м(н)л(о)стію н дали н потверѣдани есми емѡ, ѡ нашѣи Земли Молдавск<о>⁴н, его правѣ⁵ в(н)ннѣ, села на нмѣ: Негоеци, где емѡ дом(ъ), н ѡнѣрѣнн⁶, н млин(ъ) на Басла, протнѣ(ъ) ѡнѣрѣнн⁶. Тоє вѣсе выше писанное да ест(ъ) <е>⁴мѡ, вт(ъ) нас(ъ), сръка² н съ въсам(ъ) дохѡдом(ъ), емѡ н дѣтем(ъ) егѡ, н снѣчатом(ъ) его, н прѣс<н>⁴чатом(ъ) егѡ, н прѣсрѣтом(ъ) его, н въсемѡ родѡ его, кто вѣдетѡ² нн близнѣи, да ест(ъ) н<м>(ъ)>⁴ непорѣшено ннколкуже, на вѣки вѣчнѣи.

И хотар(ъ) тѣм(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) вт(ъ) снмн⁷ сторон(ъ) по старѡмѡ хотарѡ, кѡда нчѣ⁸ вѣка вжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашегѡ г(о)сп(о)дства, выше писаннаго, мы, Стефана в(о)воды, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен г(о)сп(о)дства мн, Ілеѡандра н Петра, н вѣра бояр наших(ъ): вѣра пана Станчѡла н с(ы)на его, пана Мръзѡ, вѣра пана Бланкѡла н с(ы)на его, пана Дѡмѣ, паркалаб(ъ)⁹ Хотннскн, вѣра пана Бѡдн дворника, вѣра пана Збѣарн, вѣра пана Лѡкн н вѣра пана Белка, паркалаб<о>⁹ Белоградскн, вѣра пана Нѣгѣ н [н] вѣра пана Ивашка, паркалабѡе Келнскн, вѣра пана Івѣрѣ, паркалаб(ъ) Немецкн, вѣра пана Фетн, паркалаб(ъ) Новоградскн, вѣра пана Пашка, вѣра пана Гѡгѡр¹⁰ Ѣрхенскаго, вѣра пана Чѡкѣрліе, вѣра пана Бѡхтн, вѣра пана <Пе>⁴трнка Ілнмовнча, вѣра пана Ілцка Хѡднча, вѣра пана Ивашка Хрншкѡвнча¹¹, вѣра пана Брънчана спатарѣ¹, вѣра пана Югн внстерннка, вѣра пана Югн постелннка, вѣра пана Дѡжѡга чашннка, вѣра пана Томѣ столннка н вѣра въсам(ъ)⁷ боярн² нашем(ъ)⁷, велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жаветѣ¹², что¹³ вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашѣи Земли, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) нлн вт(ъ) ннс(ъ)¹⁴ племннн нлн вѡч(ъ)¹⁵ [ѡ] кто, кого <Б(о)г> нзберет(ъ)>¹⁶ г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) вѣтн ѡ нашѣи Земли Молдавскон, то-

тѣ <цѣ>⁴ боч(ѣ)¹⁷ емѣ не порѣшил(ѣ) нашего даніе, ани цю бѣ<и>⁴ емѣ [с]ѣтерѣ-
днл(ѣ) н¹⁸ ѣкрѣпнл(ѣ), занѣже <есмн емѣ далн>¹⁶ за его правою н вѣрною слѣж-
бѣ¹⁹.

Ѣ на болшее прѣпостѣ²⁰ н поѣтерѣженіе томѣ вѣсемѣ выше писаномѣ, ве-
лѣн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, томѣ логофетѣ, писати н нашѣ печатѣ приѣк-
снѣ²¹ к семѣ нашемѣ лнстѣ.

Пис(а) Тѣстѣл, ѣ ѣсчавѣ, к(ѣ) лету xсѣцѣ, м(ѣ)с(а)ца генар(іа), ѣі д(ѣ)ни.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Crîstea Negoiu, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, <noi>⁴, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, dreapta lui ocină, satele anume: Negoștii, unde îi este casa, și Ungureni, și moara de pe Vaslui, din fața Ungurenilor. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mirză²², credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Duma, pîrcălab de Hotin, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbiarea, credința panului Luca și credința panului Belco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și [și] credința panului Ivașco, pîrcălabi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Pașco, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Ciocîrlie, credința panului Buhtea, credința panului <Pe>⁴trică al lui Iachim, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Vrînceanu spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl <va alege Dumnezeu> ¹⁶ să fie domn în țara noastră, Moldova, acela să nu-i cîntească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că <i-am dat>¹⁶ pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6980 <1472>, luna ianuarie, 17 zile.

Bibl. Acad., DIV/63. Copie, de Iustin monah, într-o condică din 1835, ianuarie, cu actele moșiei Codăești-Vaslui.

O trad., de același monah, ibidem, DIV/64.

EDITII: Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 26—28 (text slav, după aceeași copie, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 384—385 (trad.).

¹ ѣ, greșit în copie, în loc de т.

² În orig., vocala finală era, probabil, ѡ.

³ ю, greșit în copie, în loc de н.

- ⁴ Omis în copie.
⁵ н, greșit în copie, în loc de ю.
⁶ În copie З'гърѣни.
⁷ м, greșit în copie, în loc de х.
⁸ ч, greșit în copie, în loc de з.
⁹ Pentru (ъ) vezi mai jos, pluralul.
¹⁰ În copie Г'а'гъра.
¹¹ ш, greșit, în copie, în loc de н.
¹² În loc de животѣ.
¹³ În loc de кто.
¹⁴ În loc de нашиг(о).
¹⁵ În loc de соуд(ъ).
¹⁶ Loc gol în copie.
¹⁷ În loc de съ.
¹⁸ н, greșit în copie, în loc de н.
¹⁹ ъ, greșit în copie, în loc de с.
²⁰ Primul н, greșit în copie, în loc de к.
²¹ ѣ, făcut din а.
²² Sau Мірзу.

180

14<72> (69<80>) ianuarie 21.

Suret de la 6950 <1442>¹ ghenarie 21, di la mărie sa Ștefan v(oiе)vod, în care scrie parte ci tragi Cimbala din hotarul Tăbăceștilor.

Arh. St. Iași, DCXIII/19. Rez., într-un act din 1797 februarie 13, de la isprăvnicia ținutului Tutova.

Avînd în vedere că pentru prima jumătate a secolului al XV-lea ieșirea dintr-o stăpînire boierească devălmașă este puțin probabilă, iar ca emitent al actului apare numai Ștefan voievod, deși natura hotărîrii nu ar fi justificat omiterea, din intitulăție, a fratelui său, liaș voievod, acceptarea lecturii greșite a văleatului de către rezumator se impune; și aceasta, cu atît mai mult cu cît confuzia între literele slavone cu valoare cifrică: ѱ (80) și ѿ (50) este una dintre cele mai des întîlnite.

¹ Vezi comentariul.

181

1472 (6980) ianuarie 22, Suceava.

† М(н)л(о)стию б(о)жню, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито нс(ъ) сѣм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), всѣм(ъ) кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) алн бо ег(о) чтвч(н) вслншт(ъ), колнж(е) того кому вудет(ъ) потребнзна, вже бл(а)гопронзволи г(оспо)дство мн, нашнм(ъ) бланнм(ъ) пронзволеним(ъ) н чнстнм(ъ) н свѣтлнм(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ, вт(ъ) вѣсєл нашєм добромъ волеє н вт(ъ) Б(ог)а помощнє, н вчннлн есмн вѣ за д(в)шнє св(ѣ)топочнєшнх(ъ) роднтєлєн нашнх(ъ) н за наше здравнє, н за здравнє дѣтєн нашнх(ъ), н дєм(ъ) н дєлн есмн сєс(ъ) наш(ъ) лнстѣ нашємѹ манастирю вт(ъ) Боронєц, н дєжє ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)т(о)го велнкє м(в)ч(є)ннкє н побѣдоносца Хр(н)ст(о)ва, Гєвр-гїа, н гдє ест(ъ) нєгѹмєн(ъ) поп(ъ) Мнсанм(ъ)², на то ѡко да ест(ъ) волю н слободно послати свєн ѿ мажн по рѣкѹ, на кажды год(ъ), що бѹ на годѹкѹ брєтнєм(ъ), нлн до Кєлїн, нлн на вѣзєра, нлн вуд(ъ) гдє в нашєн землн, нн там(ъ) н дѹч(н) по рѣкѹ, нн пак(ъ) <впѣт(ъ)>³ с рѣкою до манастирѣ, а мнто нн жєднє да н(є)⁴ да дѹт(ъ) вт(ъ) тнх(ъ) ѿ мажн(ъ), по всєн нашєн землн, нн в<д>⁵нн(ъ) грош(ъ), нн в проданнх(ъ) мнтох(ъ), нї нєвпрод<ан>⁵н<ы>⁵х(ъ).

Прєо то>⁵ж(є), <нн в>⁵днн(ъ) болѣрнн(ъ), а нн свѣц, а нн врѣдннк(ъ), а нн мытннк(ъ), а в<д> нн>⁵ вѣдннє слѹгѹ нлн болѣрн<н(ъ)>⁵ да нм(ъ) нє смѣют(ъ) <брєт>⁵н мыто вт(ъ) тнх(ъ) дѹв мажн(ъ) нн <вдннѣ>³ грош(ъ). ѿ кто сѣ покѹснт(ъ), чє-

рес(б) сес(б) наш(б) лнст(б), вт(б) ннх(б) мыто братн, вт(б) тых(б) маж(б) вы-
ше писанннх(б)>⁵, тот(б) ест(б) протнннн(б) нам(б) н нашему лнстн.

Тое вѣсе вше писанное сиювем(б) нашему монастырю вт(б) Коронац здр(а)-
жати н пополннн⁶ до на⁷ше>³го жнвота.

И на то ест(б) вѣра г(оспо)дста мн, Стефана воеводы, н вѣра прѣвѣз-
любленнаго мн с(ы)на, Илѣѣандра, н вѣра вѣсѣх(б) болѣр нашнх(б) молдавскнх(б),
белнх(б) н малнх(б).

И на бошню крѣпость тому вѣсему вше писанному, велѣли есми наше-
му вѣрному болѣрнн, панн Тому логоефетн, писати н нашн печат(б) завѣснн
н к(ѣ) сему нашему лнстн.

Пнс(а) Исана, v Gvчакѣ, в(ѣ) лѣто x⁵цп, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(ар)а, кѣ.

<Pe verso, *adresa*:> †Монастыр(б) Коронац(б).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut întru pomenirea sfintrăposăților noștri părinți și pentru sănătatea noastră, și pentru sănătatea copiilor noștri, și dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Voroneț, unde este hramul sfintului mare mucenic și purtător de biruință al lui Hristos, Gheorghe, și unde este egumen popa Misaim², pentru aceea ca să fie volnic și slobod să trimită 2 măji ale sale după pește, în fiecare an, pentru ca să fie pentru îndestularea fraților, sau la Chilia, sau la izere, sau oriunde în țara noastră, și nici mergînd acolo după pește, nici iarăși <înapoi>³ cu peștele la mănăstire, să nu dea nici un fel de vamă din acele 2 măji prin toată țara noastră, nici un groș, nici la vămile vîndute, nici la cele nevîndute.

Pentru aceea, nici un boier, și nici judecător, și nici dregător, și nici vameș, și nici o slugă sau boier să nu îndrăznească să ia vama de la acele două măji nici <un>³ groș. Iar cine s-ar încumeta, peste această carte a noastră, să ia vamă de la ei, din acele măji mai sus-scrise, acela este potrivit nouă și cărții noastre.

Toate acestea mai sus-scrise făgăduim mănăstirii noastre de la Voroneț, să le păstrăm și să le împlinim pînă la sfîrșitul vieții noastre.

Iar la aceasta este credința domniei mele, Ștefan voievod, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și la această carte a noastră.

A scris Isaiia, la Suceava, în anul 6980 <1472>, luna ianuarie, 22.

<Pe verso, *adresa*:> Mănăstirea Voroneț; <o însemnare din secolul al XVII-lea:> ...⁸ pe măji; <și alta, cu caractere latine, din secolul al XIX-lea:> Lit. A, Ias, 3 b.

Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin“, Secția manuscrise, Colecția Markevici — Lukașevici, fond. 159, doc. nr. 11. Orig., perg. (22,7 × 36,5 cm), rupt la mijloc, pecete atîrnată, pierdută.

O foto., ibidem, fond. 780, nr. 11. O copie de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 129, și o foto., ibidem, Fotografii, V/44. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/505. Un clișeu, la Arh. St. București, Colecția Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 722.

- ¹ ч, făcut peste tot ca r.
- ² Greșit, în loc de Мисанъ (Misail)?
- ³ Omis.
- ⁴ н, scris deasupra lui а anterior.
- ⁵ Rupt.
- ⁶ Greșit, pentru поповини.
- ⁷ Subînțeles în textul slavon.
- ⁸ Șters.

† М(н)л(о)стнѹ б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чиним(ъ)¹ знаменито нс сѣм(ъ) листомъ нашим(ъ), всѣмъ кто на н(ъ) възрѣт(ъ) ани бо его чтвч(н) сѣмшнт(ъ), вже тот(ъ) истинны наш(ъ) вѣрны слуга, пан(ъ) Шандро Тѣтърѣнвл(ъ), служил(ъ) нам(ъ) пра<во>² н вѣрно. Тѣмъ ми, видѣвши его правн н вѣрнѹю службѹ до нас(ъ), жаловали есми его всобною нашего мнлостнѹ н дали н потвердани есми ему, в нашн Землн Молдавскон, правнѹю втиннѹ жоны его, Магды, села на нмѣ: Момеши н Срѣбн н Жамнрн, повыш(е) Иского трѣга. Тоє вѣсе вше писанное да ест(ъ) вт(ъ) нас(ъ) врик(ъ), сѣ всѣмъ доходомъ, нмѣ н дѣтемъ нх(ъ), н внвчатомъ нх(ъ), н правнвчатомъ нх(ъ), н правнврѣтомъ нх(ъ), н вѣсему роду нх(ъ), кто вудет(ъ) ни близини, да ест(ъ) нмѣ непорущенно николнже, на вѣки.

И хотар тѣм(ъ) селомъ да ест(ъ) сѣ вснх(ъ) сторон(ъ) своимн старимн хотарим, кудѹ из вѣка вживали.

И такожде, Чернъ н Ромънел(ъ) н Дрѣгон н нх(ъ) вес(ъ) род(ъ) да не нмают(ъ), вт(ъ) селѣ на прѣд(ъ), болше тѣгати а ни впомянати за тотѹ села вше писанна на пана Шандра, а ни на его, жонѹ, на Магдѹ, а ни на нх(ъ) дѣти, а нї на нх(ъ) вес(ъ) род(ъ), николнже, на вѣки, занвж(е) Чернъ н Ромънел(ъ) н Дрѣгон стратни нс(ъ) своимн привнаниамн, занвж(е) [нвж(е)] была фалшевна н есми нх(ъ) сказани.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писаннаго Стефана воеводы, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго ми с(ы)на, Илѣандра, н вѣра болѣр наших(ъ): вѣра пана Станчула н с(ы)на его, пакна³ Мырзы, вѣра пана Бланкула старости Хотинского н с(ы)на его, пана Думн, вѣра пана Бодн дворника, вѣра пана Звѣри, вѣра пана Лвкн <н>² вѣра пана Блѣка, паркалабове<е>² вт(ъ) Бѣлоград(а), вѣра пана Нѣга н вѣра пана Нвашка, паркалабове(е) Келїнских(ъ), вѣра пана Иреврѣ паркалаба Нѣмецкаго, вѣра пана Гангвра паркалаба Ёрхенскаго, вѣра пана Фетн паркалаба вт(ъ) Нова Града³, вѣра пана Бвхтн, вѣра пана Шефвла Черната, вѣра пана Ицка Хвдича, вѣра пана Нвашка Хриковича, вѣра пана Юги вистнарника, вѣра пана Брѣнчана спатарѣ, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Дажбога чашиника, вѣра пана Томы столника, вѣра пана Хвру комнса н вѣра всѣх(ъ) болѣр наших(ъ) молдавскихъ, великихъ н макихъ⁴.

И по нас(ъ)⁵ мѣ животѣ, кто вудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) ни вт(ъ) нашего племени ни пак(ъ) вуд(ъ) кто н⁶ кого Б(о)гъ нзберет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ ѿ нашн землн, в Молдавскон, тот(ъ) що бы нм(ъ) не порущил(ъ) нашего даа<нна>⁵ н запнсѹ, але що бы нм(ъ) п<от>⁶ вердил(ъ) н вкрѣпил(ъ), занвж(е) есми ему дали н потвердани за его правн н вѣрнѹю службѹ.

Ѧ на болшюу крѣпостѣ томѹ въсѣмѹ вѣше писанно⁷мѹ, велѣли есми на-
шемѹ вѣрномѹ колѣрникѹ, панѹ Томѣ логофетѹ, писати н нашоу печатѣ(ѣ) завѣ-
стити н к(ѣ) семѹ нашемѹ лнстѹ.

Пис(а) Исѣѧ⁸, ѱ Гѹчавѣ, в(ѣ) лѣ<то>² x⁵cc¹п, м(ѣ)с(ѧ)ца ген(аріа), кѣ.

<Pe verso, *adresa*:> † Шандро Тѣтърѣнѹл(ѣ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Șandro Tătăreanu, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, ocina dreaptă a soției lui, Magda, satele anume: Moimești și Sirbi și Geamiri, mai sus de tîrgul Iași. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric, cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părțile cu hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Și de asemenea, Cernu și Romănel și Drăgoi și tot neamul lor să nu mai pîrască și nici să nu mai pomenească de aici înainte de aceste sate mai sus-scrise împotriva panului Șandro, și nici împotriva soției lui, Magda, și nici împotriva copiilor lor, și nici împotriva întregului lor neam, niciodată, în veci, pentru că Cernu și Romănel și Drăgoi au pierdut cu privilegiile lor, deoarece au fost false și le-am stricat.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, Ștefan voievod, și credința preaiubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mîrza, credința panului Vlaicul staroste de Hotin și a fiului său, pan Duma, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbearea, credința panului Luca <și>² credința panului Bilco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălabi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Buhtea, credința panului Șteful Cernat, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Iuga vistier, credința panului Vrînceanu spătar, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic, credința panului Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu le clinească da<nia>⁵ și înscrisul nostru, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia⁸, la Suceava, în anul 6980 <1472>, luna ianuarie, 25.

<Pe verso, *adresa*:> † Șandro Tătăreanu.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 265. Orig., perg. (35 × 52,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), deteriorată, cu legenda: <†Печатѣ Іѡ Стефа⁹нѡ воєкѡуаа г>⁹ѡискодар Зѣмли Мѡлдавскѡи>⁹.

O copie, de Papadopol Calimah, numai cu datele de lună și zi, ibidem, ms. nr. 929, f. 447—448 v. și o trad., din 1789 august 4, de Gheorghe Evloghie, ibidem, MDLXXIX/95. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”—Iași, Fotografii, II/506.

EDIȚII: D. I. R., A, I, p. 528 (facs.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 168—169 (rez., după Cond. K, nr. 380, f. 16 de la Arh. St. Iași); Ghibănescu, „T. Codrescu”, I, p. 177—179 (text slav și trad.); idem, *Surete*, XVIII, p. 74—77 (text slav și trad.); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 76—79 (text slav, după Ghibănescu, Ms. Surete, XXXV, f. 709, și trad.); D. I. R., A, I, p. 386—387 (trad., după orig.).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² Omis.

³ Așa în orig.

⁴ Greșit, în loc de *маланх*(ъ).

⁵ Rupt și șters.

⁶ Înainte de *н*, aflat la începutul unui rind, un *н* scris cu altă cerneală, mai deschisă, și făcând deci parte din text, așa cum a crezut M. Costăchescu.

⁷ Șters.

⁸ Numele diacului, șters aproape complet; în textul editat de M. Costăchescu, greșit: *Іуріа* (Iurie); v. și Bogdan, D. P., *Paleografia*, p. 82.

⁹ Stricat.

183

1472 (6980) martie 2, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чинным(ъ) знаменито не сѣмь листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нь оуѣрнт(ъ) нан его оуслышит(ъ) чтвчн, вже тот(ъ) истиннын и вѣрнын нашъ боярнын, пань Илѣ Хуроу комнсь, слоужна(ъ) намъ право и вѣрно. Тѣм(ъ)¹ мы, вндѣвши его правою и вѣрною слоужбою до нас(ъ), жаловалн есмн [ем8] его всобою нашою м(н)л(о)стїю, далн и потверднлн есмн емн, оу нашен землн, оу Молдавскон, правын его штннын, села на нмѣ: Хоуруеши, на Полочнне, где ест(ъ) ем8² дворъ, н, повыше, Ъклѣнн, н селнще Стѣнчоданѣ, н К<ъп>отешн³, н мѣсто шт(ъ) манна на под(ъ) лесоу, где сѣ снмают(ъ) обѣ <птока>⁴, под(ъ) лѣсн, да оучннтъ собѣ манн(ъ), н Оурекеши, що свт(ъ) на Тотрнша, протнв(ъ) ѡжвд(ъ), н, на Поутноу, село на нмѣ где сѣ зовет(ъ) Кѣтнна, н, на Сочавскон волостн, едно село, на нмѣ Ивѣнешн⁵, поннже Сакуннн, н цнганн его, на нмѣ: Лал(ъ) сѣ челѣдею своею, н Радун(ъ) сѣ челѣден, н Боша н Федоръ, с(ъ)нове Лаловых(ъ), н сѣ нх(ъ) челѣдмн. Тое оусе выше писанное да ест(ъ) емоу, шт(ъ) нас(ъ), оурич(ъ), сѣ оучнм(ъ) доходоу, емоу н дѣтеу его, н оучнчатом(ъ) его, н прѣоучнчатом(ъ) его, н праштоурѣтоу его н въсемн родн его, кто будет(ъ) нан блнжннн, непорушенно ннколн, на вѣкы вѣчныѣ.

И хотарь тым(ъ) селамъ выше писаннымъ, по старым(ъ) хотарем(ъ) ш оучнх(ъ) сторон(ъ), кудѣ нз вѣка оживалн.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, выше писаннын Стефан(а) воевод(ы), н вѣра⁶ въселюбезнн дѣтен г(о)сп(о)дства мн, Ілѣѡандра н Петра, н вѣра оучнх(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ) боярь: вѣра пана Станчоула н с(ъ)на его, пана Мырэн, вѣра пана Бланкоула н с(ъ)на его, пана Доумѣ, старостѣ Хотинскн, вѣра пана Бодѣ дворннка, вѣра пана Збѣрнн, вѣра пана Лоука н вѣра пана Белка, прѣкалабове Белогородскн, вѣра пана Нѣга н вѣра пана Ивашка, прѣкалабове Келенскн, вѣра пана Йреуре, прѣкалабѣ Немецкн, вѣра пана Пашка, вѣра пана Фете, прѣкалаб(ъ) Новогородскн, вѣра пана Гангвра, прѣкалаб(ъ) Орхннскн, вѣра пана Ивана Чокрѣлѣ, вѣра пана Петрнч(а) Акимовнч(а), вѣра пана Ішца Хоуднча, вѣра пана Ивашка Хрннковнч(а), вѣра пана Бранчанъ спатарѣ, вѣра пана Юга внстнарннка, вѣра пана Юга постелннка, вѣра пана Дажбогъ⁷ чашннка, вѣра пана Тома столннка н вѣра оучнх(ъ) боярь молдавских(ъ), великых(ъ) н малых(ъ).

Ѧ по нашѣмъ животѣ, кто <б>⁸вѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашѣн Землѣи Молдавскѣи, вт(ъ) нашихъ(ъ) дѣтѣхъ или вт(ъ) нашего <род>⁸ или пакъ(ъ) боудъ(ъ) кто, кого>⁹ Б(о)гъ избѣретъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти, тотъ(ъ) що бѣ емы не порушилъ(ъ) нашего даданіа и оутвѣрженіе, але що бѣ емы оутвѣрдна(ъ) и оукрѣпна(ъ), занюуж(ѣ) есмы дади е<мы>⁹ и потвѣрдниа за его правуюю слоужбу.

Ѧ на болшее крѣпостъ(ъ) и п<отвѣ>¹⁰рженіе томъ оу сему выше писанному, велѣни есмы нашему вѣрномуу пану, Томѣ логофету, писати и наші печатъ(ъ) прикѣснѣти к сем<оу>¹⁰ нашемуу листу.

Пис(а) Илѣ, оу Свчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то х<с>^ти, м(ѣ)с(ѣ)ца м(а)р(т)іа, Ѣ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat și credincios boier al nostru, pan Ilea Huru comis, ne-a slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocinile lui drepte, satele anume: Huruești, pe Polocini, unde îi este curtea², și, mai sus, Ochienii, și seliștea Stînceoia, și C<ăp>oteștii³, și un loc de moară pe sub pădure, unde se unesc amîndouă <pirăiele>⁴, sub pădure, să-și facă moară, și Urechestii, care sînt pe Trotuș, în fața Ajudului, și, pe Putna, satul anume care se chiamă Cătina, și, la ținutul Sucevii, un sat, anume Ivăneștii⁵. mai jos de Săcueni, și țiganii lui, anume: Lal, cu sălașul său, și Radul cu sălașul, și Boșa și Fedor, fiii lui Lal, și cu sălașele lor. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venit, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie pe vechile hotare din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și credința iubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mirza, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Duma, staroste de Hotin, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbearea, credința panului Luca și credința panului Belco, pircălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pircălabi de Chilia, credința panului Arbure pircălab de Neamț, credința panului Pașco, credința panului Fetea pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Gangur picălab de Orhei, credința panului Ion Ciocîrlie, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Iașco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Vrînceanu spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic și credința tuturor boierilor moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din <neamul>⁸ nostru <sau iarăși oricine, pe cine>⁸ îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Suceava, în anul 6980<1472>, luna martie, 2 zile.

Музеул де историе ал Р. С. România, Inv. nr. 5 270 (luat în custodie de la Muzeul militar central, Documente, III/52). Orig., perg. (33,5 × 42 cm), pecete atârnată, pierdută.

O trad., din 1813 ianuarie, la Bibl. Acad., DLXIV/4, și o foto., ibidem, Fotografii, LXXIV/48. Altă foto., în dublu exemplar, la Arh. St. București, A. N., XXII/29, și altele, la Arh. St. Iași, DCCXVIII/47, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/507.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 82 (rez. dezvoltat de la Arh. St. Iași, Tr. 1 357, op. 1 543, dos. 60, f. 16 r. — fond distrus în timpul celui de-al doilea război mondial); *D. I. R.*, A, I, p. 387 (rez. dezvoltat, după Costăchescu); Ligor, *Documente*, p. 262—264 (text slav și trad.) și p. 263 (facs.).

¹ În orig., după ultima consoană, paieroc.

² De la Хоррѣци (Huruești) până aici, text anulat ulterior cu mai multe linii.

³ Cuvînt anulat ulterior cu mai multe linii și devenit, astfel, parțial indecifrabil. În rez. de la Arh. St. Iași (vezi EDIȚII): „și Stîncioiața”, dar urmele vizibile încă ale unor litere nu permit această lectură, ci pe aceea de „Căpotești”, transmisă de trad. din 1813.

⁴ Omis.

⁵ În rez. de la Arh. St. Iași, greșit: „Ibănești”.

⁶ „și ѣ”, în ligatură.

⁷ Ultimele nume, puse greșit la nominativ.

⁸ Șters.

⁹ Șters și rupt.

¹⁰ Rupt.

184

1472 (6980) aprilie 25, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ(ъ) знаменъ¹то нс сѣмъ листомъ(ъ) нашимъ(ъ), въсѣмъ кто коли на немъ оузритъ(ъ) или его слышитъ чтоу(ч)н, колнжъ того комъ боудеть потребна, оже придоша прѣдъ(ъ) нами и передъ(ъ) нашимъ митрополитомъ, крѣ ѿвѣститомъ свѣч(а)скимъ, и передъ(ъ) нашимъ епискоупи, крѣ Тарасіе шт(ъ) Долнего Тръга и передъ(ъ) Іванікн епископа шт(ъ) Радовецехъ(ъ), и передъ(ъ) оуслими нашимъ бояри, слѣги наши вѣри, пан(ъ) Тъбоуч(ъ) шт(ъ) Кобылехъ(ъ) и брат(ъ) его, Пожаръ, и сестра нхъ(ъ), Настасіа, и съ оуслимъ оуишкомъ своимъ², и торговали сѣ съ г(о)спод(а)ство ми за едно село що есть на Прѣтѣ, на имѣ ѿстрица, и мѣсто шт(ъ) млны³ оу Прѣт(ъ), що имають(ъ), на тоє село, старое⁴ приналіе шт(ъ) нашего дна, шт(ъ) Ілександра воеводы, и шт(ъ) ннхъ(ъ) нашихъ(ъ) предковъ(ъ) и що есть нхъ частъ(ъ) и⁵ права штинна. И продали намъ(ъ) тоє село по нхъ(ъ) доброй волі и инимъ(ъ) непонуженн, за двѣ стѣ златы татарски. И заплащали есми имъ оусе готови пинѣзми.

Сего ради, мы, оу томъ видѣвши нхъ(ъ) доброе произволеніе и доброю лагодоу меж(е) нами на то, а мы сѣ есми оумыслили н(а)шимъ добрымъ промисломъ(ъ), и ч(н)стимъ и с(вѣ)тлымъ(ъ) срѣд(ъ)цемъ, и съ вѣсею нашею радю, и б(о)жіемъ помощіемъ, тако да стверднмъ(ъ) и оукрѣпимъ(ъ) наш(ъ) мо(на)стырь шт(ъ) Поутнон, надеж(е) ест(ъ) храмъ(ъ) Оуспеніе прѣс(вѣ)тѣи Б(о)городици, надеж(е) ест(ъ) егъменъ(ъ) п(о)пъ крѣ Івасафъ, и оучинили есми въ зад(оу)шнє с(вѣ)топоч(н)вшимъ предкомъ и родителемъ нашимъ(ъ), и за наши д(оу)ши, и за д(оу)ши дѣтен нашихъ(ъ), и за наше здравіе, и за здравіе въсѣхъ дѣтен нашихъ(ъ), и дали и потвердили есми тоє прѣдъ(ъ) ре(ч)енное село, на имѣ ѿстрица, на Прѣтѣ, и мѣсто шт(ъ) млны³ оу Прѣтѣ, монастырю нашему въш(е) писанномъ, шт(ъ) Прѣтнон, оурикъ(ъ), съ въсѣмъ доходомъ, що коли к томъ селъ прислѣхало, и съ оуслими своимъ старыми хотѣши, коуда изъ вѣка вичного оживали, непорѣшенно николнж(е), на вѣки.

272

И на то ест(ъ) велика мартѣрїа и вѣра выш(е) писанаго Стефана воеводы и възлюбленных(ъ) с(ы)новъ г(оспод)ства ми, Александра и Петрашка, и нашего митрополита, кюр Θεωκτισта, и наши епископи, Тарасїа ѡт(ъ) Романова трѣ-г(а) и кюр Іωαννικα ѡт(ъ) Радовцев(ъ), и наши бояри: пан(ъ) Станчул(ъ) и с(ы)нь его, панъ Мърза, пан(ъ) Бланкѣль и с(ы)нь его, пан(ъ) Дѣма Хотински, пан(ъ) Бодѣ дворник(ъ), пан(ъ) Збїлрѣ, пан(ъ) Лоука и пан(ъ) Бѣлко Бѣлоградски, пан(ъ) Нѣгъ и пан(ъ) Ивашко Келенски, пан(ъ) Ярбоуре Немецки, пан(ъ) Фетѣ Новоградски, пан(ъ) Радүүлѣ Гаѣгѣр(ъ)⁷ Ърхенски, пан(ъ) Бѣхтѣ, пан(ъ) Петръ Акимович(ъ), пан(ъ) Иван(ъ) Чокырлѣ, пан(ъ) Лѣцко⁸ Хѣсдич(ъ)⁸, панъ Ивашко Хринкович(ъ), пан(ъ) Бранча⁸нь спатарь, пан(ъ) Юга вистїлрн<н>⁸к(ъ), <пан(ъ)>⁸ Юга постѣ[те]лник(ъ), пан(ъ) Дажбог(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Тома столник(ъ), пан(ъ) Хѣроу комис(ъ) и нин <ѣ>¹си наши бояри молдавски, велики и мали.

И по нашем(ъ) животѣ, кто боудеть г(о)сп(о)д(а)рь нашен земли, ѡт(ъ) дѣтен наших(ъ) или ког(о) Ъ(ог)ъ изберець быти, тот(ъ) що бы не порѣшилъ сїе наше потвержденїе, але⁹ що бы ѣтвердилъ и оукрѣпилъ, занвж(е) есми тоѣ потвердїан за д(оу)ши с(вѣ)топоч(н)вших(ъ) предков(ъ) и родител наших(ъ), и за наши доуши, и за наше здравїе, и за наших(ъ) дѣтен здравїе.

И на болше потвержденїе томѣ вѣсему выше писанномуу, велѣли есми нашему вѣрному панѣ, Томѣ лог(о)ѣтѣ, писати и привѣсити нашу печать и печати наших(ъ) боярь к семѣ листѣ н(а)шемѣ.

Пис(а) Боулапашъ, оу Гѡч(а)в(ѣ), в(ъ) лѣто х^сѣп, м(ѣ)с(ѣ)ца ап(ри)лїа, кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, chir Theoctist de Suceava, și înaintea episcopilor noștri, chir Tarasie de Tîrgul de Jos și înaintea lui Ioanichie episcop de Rădăuți, și înaintea tuturor boierilor noștri, slugile noastre credincioase, pan Tăbuci de la Cobile și fratele lui, Pojar, și sora lor, Nastasia, și cu toți nepoții lor, și s-au tocmit cu domnia mea pentru un sat care este pe Prut, anume Ostrița, și cu loc de moară³ la Prut, pe care au, pe acest sat, privilegiu vechi de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, și de la alți înaintași ai noștri și care le este lor parte și ocină dreaptă. Și ne-au vindut nouă acel sat de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, pentru două sute de zloți tătărești. Și le-am plătit lor totul cu bani gata.

Pentru aceasta, noi, văzind bunăvoia lor pentru aceasta și buna înțelegere dintre noi pentru aceasta, noi ne-am gindit cu gindul nostru cel bun, și cu inima curată și luminată, și cu tot sfatul nostru, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să imputernicim mă(nă)¹stirea noastră de la Putna, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, unde este egumen popa chir Ioasaf, și am făcut întru pomenirea sfintrăposaților înaintași și părinți ai noștri, și pentru sufletele⁷ noastre, și pentru sufletele copiilor noștri, și pentru sănătatea noastră, și pentru sănătatea tuturor copiilor noștri, și am dat și am întărit acest sat mai înainte-spus, anume Ostrița, pe Prut, și cu loc de moară³ la Prut, mănăstirii noastre mai sus-scrise, de la Putna, uric, cu tot venitul, oricît a fost ascultător de acest sat, și cu toate vechile lui hotare, pe unde au folosit din veacul veacului, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este marea mărturie și credință a mai sus-scrisului Ștefan voievod și a iubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Petrasco, și a mitropolitului nostru, chir Theoctist, și a episcopilor noștri, Tarasie de Tîrgul Roman și chir Ioanichie de Rădăuți, și a boierilor noștri: pan Stanciul și fiul lui, pan Mirza, pan Vlaicul și fiul lui, pan Duma de Hotin, pan Bodea

vornic, pan Zbiiarea, pan Luca și pan Bilco de Cetatea Albă, pan Neagu și pan Ivașco de Chilia, pan Arbure de Neamț, pan Fete de Cetatea Nouă, pan Radul Gangur de Orhei, pan Buhtea, pan Petru al lui Iachim, pan Ion Cio-cirlicie, pan Iaț<co>⁸ Hu<dici>⁸, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Vrinceanu spătar, pan Iuga vistier, <pan>⁸ Iuga postelnic, pan Dajbog ceașnic, pan Toma stolnic, pan Huru comis și toți ceilalți boieri ai noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clinească această întărire a noastră, ci să o întărească și să o împuternicească, pentru că am întărit aceasta pentru sufletele sfîntrăposaiilor înaintași și părinți ai noștri, și pentru sufletele⁷ noastre, și pentru sănătatea copiilor noștri.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră și pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Suceava, în anul 6980<1472>, luna aprilie, 25.

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2141. Orig., perg. (44,5×55,5 cm), pecete domnească atirnată (șnur de mătase roșie), cu imprimarea sigilară stricată, și 12 peceți boierești, atirnite (10 șnururi de mătase albastră, unul de mătase vișinie—nr. 6. socotind de la stînga la dreapta—și unul lipsă: nr. 7), din care opt s-au pierdut, două (nr. 1 și 2) sînt complet stricate, iar două, nr. 5 (diam.=2 cm) și nr. 6 (diam.=2,4), circulare, în ceară neagră, se păstrează și au inscripțiile: {nr. 5} † Печать пана Богдан Дворника; nr. 6) Г(ѣ)тѣ Петка¹⁰ (de o parte și de alta a chipului Sf. Vineri).

O trad. germ., din 1782 febr. 7, de M. S. Łopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond. M-reă Putna, I/8 (Inv. vechi al m-rii, nr. 132), și alta, tot germ., ibidem, Fond. M-reă Dragomirna, nr. 5 (Inv. vechi al m-rii, nr. 118). O foto. la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/508.

EDIȚII: Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 159—160 (trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 169—170 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 387—388 (trad.) și p. 529 (facs.).

¹ Omis.

² н съ оушнмь оушнкомь своимь, expresie pusă, greșit, la singular.

³ н мѣсто шг(ѣ) манны, construcție gramaticală deficitară: nu se poate înțelege nici dacă locul este sau nu dependent de sat și nici dacă este vorba de una sau mai multe mori.

⁴ а, adăugat deasupra rîndului.

⁵ чает(ѣ), adăugat la sfîrșitul rîndului al cincilea, iar н la începutul rîndului al șaselea.

⁶ а și ҃ în ligatură, posibilă datorită suprascrierii lui а.

⁷ Așa în orig.

⁸ Rupt.

⁹ а, făcut peste з.

¹⁰ Scris trietajat, cu т deasupra și ка dedesubt.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ боевода г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ѣ)¹ знаменито нс сѣм(ѣ) нашим(ѣ) листом(ѣ), въ сѣм(ѣ) кто на нѣ оузрѣтъ или его что оучи оуслышит(ѣ), колиже того комоу аще потребна боудеть, вже прінде, прѣд(ѣ) нами и прѣд(ѣ) оушми нашими болѣри, слоуга наш(ѣ), Петръ Билан, по своею доброю волю и нким непонужень, а ни прислован(ѣ), и дал(ѣ) своим(ѣ) оуноуком(ѣ), нашим(ѣ) слугам(ѣ), Лазоръ и Бѣлошюу, нс(ѣ) своего праваго зрика, третію част(ѣ) шт(ѣ) хотарь шт(ѣ) его село, шт(ѣ) Петреци, на Биланон, понниже Потока Коринлор(ѣ), абы собѣ всадил² село, и половинна полѣна Миклуцинна, на Вшница.

Ино мы, видѣвше его доброю волю и дааніе, що внѣ) дал(ь) своим(ь) оуишкомъ по своею доброю волю, мѣсто вт(ь) село вт(ь) своем(ь)³ хотарѣ и половинна полѣну, а ми також(е) есмн, и вт(ь) нас(ь), даан и потверъданн слугам(ь) нашим(ь), Лазору и Бѣлошоу, тое прад(ь) реченое мѣсто вт(ь) село, вт(ь) Потока Коринлоръ долн, да всадѣт(ь)и собѣ село, и половинна полѣну Мнkvлнцннн, на Вшнцѣ, да ест(ь) нм(ь) оурич(ь) и съ вѣсамъ доходом(ь)⁴, нм(ь) и дѣтем(ь) нх(ь), и зшзчатом(ь) нх(ь) равнн, и прѣшзчатом(ь) нх(ь), и пращоуриѣтом(ь) нх(ь) и вѣсемъ родъ нх(ь), да ест(ь) нм(ь) непоршшенно ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ь) томъ мѣсто вт(ь) село да ест(ь) третію част(ь) вт(ь) сего хотара <П>⁵етрецилор(ь).

И на то ест велнка марторіа, сам(ь) г(оспо)дства <мн>⁶, внше писаннаго, мы, Стефана коегоды, и прѣвѣзлюбленнх(ь) дѣтен г(оспо)дства ми, Ілксандра и Петра⁷, и боар(е) нашн: пан(ь) Станчоул(ь) и с(ы)нѣ его, пан(ь) Мрѣза, пан(ь) Бланкоул(ь) и с(ы)нѣ его, пан(ь) Дума, <па>⁸н(ь) Бодѣ дворник(ь), пан(ь) Збѣтарѣ, пан(ь) Анка⁸ и пан(ь)>⁹ Бѣлко, паркалаб(о)вѣ Бѣклоградски>⁹, пан(ь) Нѣгъ и пан(ь) Ивашко, паркалабове Келінски, пан(ь) Ірвуре паркалаб(ь) Неме>⁹цски, пан(ь) Фете паркалаб(ь) Новогорадски, пан(ь) Пашко, пан(ь) Гангвр(ь) Ёрхенски, пан(ь) Чокырине, пан(ь) Боухтѣ, пан(ь) Петрикъ¹⁰, пан(ь) Іцко Хвднч(ь), пан(ь) Ивашко>⁹ Хринковнч(ь), пан(ь) Ёрнчанул(ь) спатар(ь), пан(ь) Юга внстїарник(ь), пан(ь) Юга постелник(ь), <п>⁹ан(ь) Дажбог(ь) чашник(ь), пан(ь) Тома столник(ь), пан(ь) Илѣ Хврн комнс(ь) и ннн &sc11 нашн м<олд>⁹авскии боаре, велици и мали, що при том(ь) были.

И на болше крѣпость и поствѣржденіе томъ вѣсемъ выше писанномъ, велѣли есмн нашемъ <вѣр>⁹номъ панюу, Томѣ логофету, писати и печат(ь) наш(ь) и печати боар(ь)¹² нашнх(ь) прнвѣснн к семъ нашемъ лнстоу.

Пнс(а) Тѣвтул(ь) оу <Ба>⁹слви, в(ъ) лѣт(о) &sc11¹³, м(ѣ)с(ѣ)ца юнїа, ѿ ден(ь).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, sluga noastră, Petru Vilna, de bunăvoia lui și nesilit de nimeni și nici asuprit, și a dat nepoților săi, slugilor noastre, Lazor și Băloș, din dreptul său uric, a treia parte de hotar din satul său, din Petrești, pe Vilna, mai jos de Pîrîul Cornilor, ca să-și întemeieze sat, și jumătate din poiana lui Miculiță, pe Ușița.

Deci, noi, văzînd buna lui voie și danie, pe care el a dat-o nepoților săi de bunăvoia sa, un loc de sat din hotarul său și jumătate din poiană, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Lazor și Băloș acest loc de sat mai înainte-spus, de la Pîrîul Cornilor în jos, ca să-și întemeieze sat, și jumătate din poiana lui Miculiță, pe Ușița, ca să le fie uric și cu tot venitul⁴, lor și copiilor lor, și nepoților lor deopotrivă, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, ca să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc de sat să fie a treia parte din tot hotarul <P>⁵etreștilor.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia <mea>⁶, mai sus-scrisul, noi, Ștefan voievod, și preaiubiții copii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și boierii noștri: pan Stanciul și fiul său, pan Mirza, pan Vlaicul și fiul său, pan Duma, pan Bodea vornic, pan Zbiiarea, pan Luca⁸ și pan Bilco, pîrcălabi <de Cetatea Albă>⁹, pan Neagu și pan Ivașco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Nea<mț>⁹, pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Pașco, pan

Gangur de Orhei, pan Ciocîrlie, pan Buhtea, pan Petrică¹⁰, pan Iațco Hudici, pan Ivaș<co>⁹ al lui Hrincu, pan Vrînceanul spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceașnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis și toți¹¹ ceilalți boieri ai noștri m<old>⁹oveni, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră și pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la <Va>slui, în anul 6980 <1472>, luna iunie, 1-a zi.

Muzeul Peleş — Sinaia, j. Prahova., Inv. nr. 1. Orig., perg. (26,5×43 cm), pecete domnească (diam.=3 cm), atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печатъ Їу Стефана зоекоады н¹⁴ г(оспоа)нъ, și șase peceți boierești pierdute împreună cu șnururile de care atîrnau. O foto. la Bibl. Acad., Fotografii, LXXIV/49. O trad., cu data greșită: 6913 <1405> iulie 1, din 1814 martie 19, de Constantin Sircul logofăt de divan, ibidem, CV/3, și o copie după această trad., ibidem, CLIII/1. Altă trad., din 1820 decembrie 20, de Vasile Zotov tălmăci, la Arh. St. Iași, CDVII/1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/509.

EDIȚII: Ghibănescu, *Urice sec. XV—XVI*, p. 180—182 (text slav și trad.); ibidem, *Surete*, XVIII, p. 156 (rez. după trad. din 1820, copiată în *Ms. Surete*, XIX, p. 754); Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 245—246 (trad. din 1814); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 87—89 (text slav, după copia lui Gh. Ghibănescu din *Ms. Surete*, XIX, f. 747, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 388—389 (trad., după Costăchescu).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Mai jos: *мсада*т(ъ).

³ Greșit, în loc de *своего*.

⁴ Cuvînt adăugat ulterior de diac pe marginea documentului.

⁵ Șters.

⁶ Omis.

⁷ Punerea primelor mărturii la cazul genitiv, spre deosebire de cele care urmează, se explică, desigur, prin contaminarea dintre această formulă și cea construită cu ajutorul substantivului *сѣра*.

⁸ Atît în textul editat de M. Costăchescu, cît și în trad. din *D. I. R.*, A, I, numele ultimilor doi boieri apar, greșit, înainte de *Пашко* (Pașco).

⁹ Rupt.

¹⁰ Atît în textul editat de M. Costăchescu, cît și în trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: *етричнѣ* (Petricică).

¹¹ ei, adăugat ulterior de diac deasupra rîndului; în textul editat de M. Costăchescu și în trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de *се* (toți), greșit: *слѣи* (slugi).

¹² În orig., după р, paieroc.

¹³ н, greșit în loc de н.

¹⁴ н, în ligatură cu ѡ și г.

186

1472 (6980) iunie 5, Vaslui.

† М(н)л(о)стѣю б(о)жѣю, мы, Стефан(ъ) вождѣа, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землѣ Молдавскѣ. Чиним(ъ)¹ знаменито нс(ъ) сам(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) ани бо его чѣшчн оуслышнт(ъ), кол(н)же того аше комѣ потрѣбнзна бѣдет(ъ), вже прѣнде, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) всѣми нашими болѣри, Стана, дочка Мнклѣоуша дворника, по своею доброю волю, ннким(ъ) непонѣжена а ни приналована, н дала оуникѣоу своему, слѣсѣ нашему, Роману спатарелу², част(ъ) ен шт(ъ) Мнклѣвшани, вѣре колнко ѡна дрѣжала. Ино мы, видѣвше ен доброю волю н даанѣ, що ѡна дала своему оуникѣ, слѣсѣ unserem, Роману спатарелу, свою част(ъ) шт(ъ) село Мнклѣвшани, а мы, такожде, есми дали н потвѣрднани слѣсѣ unserem, Роману спатарелу, тою прѣд(ъ) реч(е)ною част(ъ) ен шт(ъ) село

Мнклѣвшанин, да естѣ) емѣ, штѣ) насѣ), оурыкѣ) н сѣ вѣсамѣ) доходоу(ѣ), емѣ н дѣтемѣ) его, н оунычатомѣ) ег(о), н прѣноучатомѣ) его, н прѣшрѣ-
томѣ) его н вѣсемѣ) родѣ) его, кто вѣдетѣ) нан блжжын, непорвшено ннколнже,
на вѣкн.

И хотарѣ) тоу частѣ) села штѣ) Мнклѣвшанин да естѣ) по старомѣ
хотарѣ, кѣда нз вѣка шжнвалн.

И на то естѣ) велнка маторіа, самѣ) г(оспо)дство мн, вше писаны Стѣ-
фанѣ) воєвода, н прѣвѣзлюбелыхѣ) дѣтен² г(оспо)дства мн, Ілександра н
Петра, н боарн нашн: панѣ) Станчвлѣ) н с(ы)нѣ) его, панѣ) Мырза, панѣ) Бла-
нкѣлѣ) н с(ы)нѣ) его, панѣ) Дума, паркалабѣ) Хотннскын, панѣ) Бодѣ) двор-
ннкѣ), панѣ) Зѣтарѣ, панѣ) Лѣка н панѣ) Бѣлко, прѣкалабове Белоградскы,
панѣ) Нѣгѣ) н панѣ) Нѣашко, прѣкалабове Келѣнскы, панѣ) Ірѣвре паркалабѣ)
Нѣмѣцскы, панѣ) Фете Новоградскы, панѣ) Пашко, панѣ) Гангѣврѣ) Ърхѣнскы,
панѣ) Бѣхѣтѣ, панѣ) Чокырлѣе, панѣ) Петрнкѣ), панѣ) Іѣцко Хѣднчѣ),
панѣ) Нѣашко Хрннкоѣнчѣ), панѣ) Брѣнчанѣ) спѣтарѣ), панѣ) Юга вштѣтар-
ннкѣ), панѣ) Юга постѣлннкѣ), панѣ) Дажбогѣ) чашннкѣ), панѣ) Тома
столиннкѣ), панѣ) Ілѣ Хѣру комнсѣ) н ннын оусы нашн молдавскын боарн,
велнцн н малн, цо прн томѣ) блнл.

И на болшеу крѣпостѣ) н потѣрѣжденіе томѣ) вѣсемѣ) вше писаномѣ,
велѣлн есмн нашемѣ) вѣрномѣ) болѣрннѣ, панѣ) Томѣ) логофѣтѣ, писати н нашѣ
печатѣ) н печат(н) боарѣ) нашнхѣ) прнѣѣснті к семѣ) лнстѣ) нашемѣ).

Пнс(а) Нѣгрнлашѣ), оу Васлѣн, вѣ) лѣто «ЩЦ» юн(іе) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea
sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a venit,
înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, Stana, fiica lui Miclăuș
vornic, de bunăvoia sa, nesilită de nimeni și nici asuprită, și a dat nepotului
său, slugii noastre, Roman spătărel, partea ei din Miclăușani, atit cit a stăpinit
ea. Deci, noi, văzînd buna ei voie și danie, pe care ea a făcut-o nepotului
său, slugii noastre, Roman spătărel, partea sa din satul Miclăușani, de ase-
menea, și noi am dat și am întărit slugii noastre, Roman spătărel, acea mai
înainte-spusă parte a ei din satul Miclăușani, ca să-i fie de la noi uric și cu
tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrăne-
poților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit
niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei părți de sat din Miclăușani să fie după hotarul vechi,
pe unde din veac au folosit.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul,
Ștefan voievod, și preaiubiții copii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și
boierii noștri: pan Stanciul și fiul său, pan Mirza, pan Vlaicul și fiul său, pan
Duma, pircălăb⁴ de Hotin, pan Bodea vornic, pan Zbiarea, pan Luca și pan
Bilco, pircălabi de Cetatea Albă, pan Neagu și pan Ivașco, pircălabi de Chilia,
pan Arbure, pircălăb de Neamț, pan Fete de Cetatea Nouă, pan Pașco, pan
Gangur de Orhei, pan Buhtea, pan Ciocîrlie, pan Petrică, pan Iațco Hudici,
pan Ivașco al lui Hrinco, pan Vrincean spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga
postelnic, pan Dajbog ceașnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis și
toți ceilalți boieri ai noștri moldoveni, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise,
am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atirne
pecetea noastră și peceteile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Negrilaș, la Vaslui, în anul 6980 <1472> iunie 5.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 127. Orig., perg. (28 × 44 cm), pecete domnească (diam. = 3 cm), atrfnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воевоа н^б г(оспо)д(а)нъ, și 6 peceti boierăști, atrfnate (șnururi de mătase albastră), două deteriorate și șterse (nr. 2 și 6, socotindu-le de la stînga la dreapta), iar patru cu legende: nr. 1) * Печать Тома стоаник; nr. 3) Печать Иаѣ ромиса; nr. 4) І(соу)с Х(ристо)с (în partea de sus a imprimării circulare, de o parte și de alta a chipului Mintuitorului) și Г(еор)ге (în centrul cîmpului, de o parte și de alta a chipului patronului Mitropoliei Sucevei); nr. 5) Печать Юга <внстѣр>⁵никъ.

Două foto., ibidem, Fotografii, LXXV/53 și LXXVIII/28, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/510. O copie și o trad., din 1782 iunie 9, de Pavel pisar de la Episc. Huși, la Arh. St. București, Ms. nr. 818(Cond. moșiei Miclăușeni), f. 1—2. O copie, după trad. din 1782, la Arh. St. Iași, ms. nr. 65, p. 430—431.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 61 (facs.); Melchisedek, *Bibl. Sturza*, p. 700—701 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 171—172 (text slav): *D. I. R.*, A, I, p. 389—390 (trad.); Mihăilă, *Dicț. lb. rom. vechi*, p. 288—291 (text slav și trad.)

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Аșa în orig.

³ În loc de прѣвзлюбленнх дѣти; expresia a fost preluată întocmai din formula: а на то естѣра..., care cerea întrebuintarea cazului genitiv.

⁴ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „pîrcălabi”.

⁵ н, în ligatură cu м și г.

⁶ Sau <постѣл>никъ; la I. Bogdan, greșit: † Печать паки Боднъ.

187

1472 (6980) august 19, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ)¹ нс(ъ) самъ нашим(ъ) листомъ, въсам(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) нли его чтоучи оуслышит(ъ), вже даемъ н дали есми сес(ъ) лист(ъ) наш(ъ) нашему монастырю шт(ъ) Полѣнѣ, ндеже ест(ъ) храм(ъ) Г(вѣ)т(о)го Николн, на то <що>² оу тріех(ъ) монастырских(ъ) села цю прислоухают(ъ) къ монастырю, именемъ селамъ: Бодешін, н Татарінн Юрканін, на Побратѣ, шт(ъ) Г(с)чавскон волостн, а оу тнх(ъ) монастырских(ъ) ѿ селѣх(ъ) да не смѣетъ ходити³ ни единъ наш(ъ) оурѣдник(ъ) а ни глобникъ, а ни припашар(ъ), а нини(ъ) никто шт(ъ) наших(ъ) оурѣдников(ъ) да не нмают(ъ) дрѣгое глобѣ оузати шт(ъ) тнх(ъ) ѿ монастырских(ъ) селѣх(ъ) н шт(ъ) монастырских(ъ) людн, тоулко⁴ да нмают(ъ) наши глобннцн оузати нам(ъ) нашѣ глобоу шт(ъ) дѣшегѣ<б>²ство⁵ н шт(ъ) волоченіе днвоу, шт(ъ) тнх(ъ) монастырских(ъ) людн шт(ъ) трнх(ъ) селѣх(ъ), а нное глобѣ н днло да не нмают(ъ), ни за велнокое днло, а ни за малое.

Н такоже, тотн людн нс тѣх(ъ) трнх(ъ) монастырских(ъ) селѣх(ъ) да не нмает(ъ) никто шт(ъ) наших(ъ) панох(ъ) н оурѣдников(ъ) сѣднн нх(ъ) ни оу чем(ъ) а не⁴ оу которм(ъ) днлѣ, але комоу сѣ оузрит(ъ) крнвда аже нмает(ъ) шт(ъ) тнх(ъ) людн нс(ъ) тѣх(ъ) селѣх(ъ) бѣд(ъ) оу чем(ъ), нли за велнокое днло, нли за малое, а нини да тѣжѣти н да нштоут(ъ) нх(ъ) прѣд(ъ) егѣменом(ъ), кто ко<ли>² боудетъ оу храм(ъ) Г(вѣ)т(о)го Николн, н прѣд(ъ) оурѣдником(ъ) его, а нног(о) сѣд(ъ)ца да не нмаютъ нколн ни оу чоумъ³, але да соудѣтъ самн своннмн людн шт(ъ) тнх(ъ) трнх(ъ) монастырских(ъ) селѣх(ъ) н да довндают(ъ) нх(ъ) ш оусемъ, н оу глобѣх(ъ) н оу въсамнх(ъ) вннах(ъ), цю колн бѣдет(ъ) на тнх(ъ) людн чинити сѣ. И нини такожде да прѣслушаютъ къ храмоу Г(вѣ)т(о)го Николн, оушн оубоги людн шт(ъ) тнх(ъ) тріех(ъ) селѣх(ъ).

Тоѣ въсе выше писанное да ест(ъ) нашему монастырю шт(ъ) Полѣноу неподвиженно нколнже ни <оу>²чемъ.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, н прѣвзлюбленых(ъ) дѣтен г(оспод)ства ми, Ілѣѣандра н Петра, н вѣра въсамъ боляры наши, велнкн н малн.

Ѣ НА БОЛШЕЕ КРАПОСТЪ И ПОУТВЪРЖДЕНІЕ ТОМЪ ВЪ СЕМУ ВШЕ ПИСАННОМУ,
БЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМОУ ВЪРНОМУ БОЛШИНУ, ПАНУ ТОМЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШУ
ПЕЧАТЪ) ПРИКЪСНТИ КЪ СЕМОУ НАШЕМОУ ЛНСТОУ.

Пнс(а) Борчѣ, оу Соч(а)вѣ, в(ѣ) лѣт(о) xꙋꙋꙋ, м(ѣ)с(а)ца агоуст(а), ѿ
ден(ѣ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre din Poiană, unde este hramul Sfintul Nicolae, pentru ca în cele trei sate mănăstirești care ascultă de mănăstire, satele numite: Bodeștii⁶, și Țătarii și Iurcanii, pe Pobrata, din ținutul Suceava, în aceste 3 sate mănăstirești, să nu îndrăznească să umble nici un dregător al nostru, și nici globnic, și nici pripășar, și nici altcineva din dregătorii noștri să nu ia altă gloabă din aceste 3 sate mănăstirești și de la oamenii mănăstirii, ci numai să ia globnicii noștri, pentru noi, gloaba noastră pentru omor și pentru răpire de fată, de la acești oameni ai mănăstirii din tustrele satele, iar altă gloabă și treabă să nu aibă nici pentru faptă mare, și nici pentru <faptă>⁷ mică.

Și, de asemenea, pe acești oameni din aceste trei sate mănăstirești să nu-i judece întru nimic și pentru nici o faptă nimeni dintre panii și dintre dregătorii noștri, iar cui i se va părea că are vreo strîmbătate de la acești oameni din aceste sate întru orice, sau pentru faptă mare, sau pentru <faptă>⁷ mică, ei să-i pirască și să-i tragă înaintea egumenilor, oricine va fi atunci la hramul Sfintul Nicolae, și înaintea dregătorilor lui, iar alt judecător să nu aibă niciodată întru nimic, ci să-și judece singuri oamenii lor din aceste trei sate mănăstirești și să-i urmărescă⁸ pentru toate, și pentru gloabe și pentru orice vinovății, cite vor fi să se săvîrșească la acești oameni. Iar ei, toți oamenii săraci din aceste trei sate, de asemenea, să asculte de hramul Sfintul Nicolae.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre din Poiană nestrămutat niciodată întru nimic.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și a preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6980 <1472>, luna august, 19 zile.

<Pe verso, două însemnări tirzii:> Uricul iar de la Ștefan vod(ă), pentru moșia Bodeștii și Țătarii i Iurcanii, de apărare pentru toate angheriile, leat 6980 <1472> av(gust) 19; <și:> <Uricul> domnului Ștefan v(oie)v(o)d pe moșiile Bodeștii, Țătarii și Iurcanii, de la țin(u)t Sucevii, a m(ănă)st(irii) Pobrata, închinată Sfintului Mormînt, de scuteli.

Arh. St. București, M-reă Pobrata, I/3. Orig., perg. (30,5 × 27,5 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O trad., din 1840 septembrie 12, de Hrisant ieromonah, ibidem, I/4. O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/18, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/511.

EDIȚII: Bogdan *Album*, nr. 62 (facs.); *D. I. R.*, A, I, p. 530 (facs.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 124 (text slav, cu prescurtări. și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p.

¹ ч, făcut deseori ca v.

² Omis.

³ т și, н, în ligatură.

⁴ Așa în orig.

⁵ т și а, în ligatură.

⁶ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Boldești“.

⁷ Subînțeles în textul slavon.

⁸ În trad. din *D. I. R.*, A, I: „să-i pedepsească“.

<6980 <1472> octombrie 8>¹

СТЕФАН(Ъ) В(ОЕ)ВОДА, Г(О)СП(О)ДАРЪ ЗЕМЛИ МЛАДАВСКОН. БУЖ(Е) ТОТЪ ИСТИНИНИ И ВЕРНИИ СЛУГА НАШ(Ъ), ПЕТРЪ, С(Ы)НЪ БЪЛКОВ(Ъ), СЛУЖИЛ(Ъ) НАМ(Ъ) ПРАВО И ВЕРНО. ТЕМ(Ъ) МН, ВИДЕВШЕ ЕГО ПРАВОЮ И ВЕРНОЮ СЛУЖБОЮ² ДО НАС(Ъ), ДАЛИ И ПОТВРЪДИЛИ ЕСМИ ЕГО ПРАВОЮ УТИНИИ, ЕДИНО СЕЛО, НА ИМѢ ФЛОЧЕЩИИ, НА БЕЛКОМ(Ъ) ТАЗЛОВЕ, ПОНЕЖЕ ЦО И СФЕДИТЕЛСТВОВАЛ(Ъ)³ ПРЕД(Ъ) НАМИ И ПРЕД(Ъ) ШЧИМИ НАШИМИ БОДШИ, ВЕЛИКИМИ И МАЛИМИ, И СЕ⁴ ШЧИМИ СВОИМИ МЕЦНАШИ, АЖЕ ПРЕВЕЛИ ЦО ИМАЛ(Ъ) УН(Ъ) НА ТОЕ СЕЛО, НА ФЛОЧЕЩИИ, НА БЕЛКОМ(Ъ) ТАЗЛОВЕ, УТ(Ъ) НАШЕГО ДѢДА, УТ(Ъ) ИЛЪЗАНДРИ В(ОЕ)ВОД(Ъ), И УТ(Ъ) НАШНХЪ ШИКОВЕ, УТ(Ъ) ИЛНАШЕ В(ОЕ)ВОД(Ы) И УТ(Ъ) СТЕФАН(А) В(ОЕ)ВОД(Ы), А ТОТИ ЕГО ПРИВНАИЕ, ЦО ИМАЛ(Ъ), ШЧИ ЕМУ ПАХОРИЛИ⁵ ВЪ ДОЛОВОИ⁶ РЪСОЛОВ(Ъ) УТ(Ъ) ФЛОЧЕЩИ, ТОГДИ КОЛИ ПОГОРИЛИ И ПРЕВЕЛИ ПАНА БЕЛАНКА, ШИКА НАШЕГО.

И НАМ(Ъ)⁷ МН, ВИДЕВШЕ ЕГО ДОБРОЕ И ПРАВОЕ СФЕДИТЕЛСТВО, А МН ТАКОЖ(Е) ЕСМИ ДАЛИ И ПОТВРЪДИЛИ ЕМУ ПРАВОЮ ЕГО УТИ(Н)ИИ, <ТОЕ>⁸ ПРЕД(Ъ) РЕЧЕНОЕ СЕЛО, ФЛОЧЕЩИИ. И НИКТО НИКОЛИ <ДА НЕ ИМАЕТ(Ъ)>⁸ ДОБ(И)ВАТИ ТОЕ СЕЛО, ФЛОЧЕЩИИ, НИКОТО <РЫМ(Ъ) ПРИВНАИЕМ(Ъ)>⁹, ИИ⁸, Ш КОТОРИХ(Ъ) Д(Ъ)НЕХ(Ъ) И Ш ЧАСОХ(Ъ), ИИ ПЕРЕД(Ъ) НАМИ, <ИИ ПЕРЕД(Ъ) ИИИИИИИИ>⁸, КТО БУДЕТ(Ъ) Г(О)СП(О)Д(А)РЪ НАШЕН ЗЕМЛИ МЛАДАВСКОН. ТОЕ ВЪСЕ ВЪШЕ ПЪИСАИНОЕ ДА ЕСТ(Ъ) ЕМШ УТ(Ъ) НАС(Ъ) ШР<И>⁸К(Ъ), <СЪ ШСЕМ(Ъ) ДОХОДОМ(Ъ)>¹⁰, ЕМШ И ДѢТЕМ(Ъ) ЕГО⁸, И ШИШЧАТОМ(Ъ), И ПРЕНУЧАТОМ(Ъ) Е<ГО И ВЪСЕМШ РОДШ ЕГО, СЪ ВЪСѢ>⁸МИ СТАРИМИ СВОИМИ Х<ОТАРИМИ, ПО КЪДА ИЗ ВѢКА ВѢЧНОГО У>⁸ЖИВАЛИ.

[ТОЕ ИИ<ШЕМ>⁸]¹¹.

<6972 <1472> octombrie 8>¹.

Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Iată această adevărată și credincioasă slugă a noastră, Petru, fiul lui Bilco, ne-a slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, i-am dat și i-am întărit ocina lui dreaptă, un sat, anume Floceștii, pe Tazlăul Mare¹², pentru că el a și mărturisit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, și cu toți megieșii săi, că privilegiile pe care le-a avut pe acel sat, pe Flocești, pe Tazlăul Mare, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, și de la unchiul noștri, de la Iliș voievod și de la Ștefan voievod, aceste privilegii ale lui, pe care le-a avut, toate i-au ars în casa lui Rusul din Flocești, atunci cînd a ars și privilegiul unchiului nostru, pan Vlaicul.

Deci, noi, văzînd mărturia lui bună și dreaptă, de asemenea și noi i-am dat și i-am întărit ocina lui dreaptă, <acel>⁸ sat mai înainte-spus, Floceștii. Și niciodată <să nu>⁸ dobîndească nimeni acel sat, Floceștii, cu nici un <pri-

vilegiu)⁹, în oricare zile și ceasuri, nici înaintea noastră, <nici înaintea altora>⁸, cine va fi domn al țării noastre, Moldova. <Toate acestea mai sus>⁸ scrise să-i fie de la noi uric, <cu tot venitul,¹⁰ lui și copiilor lui>⁸, și nepoților, și strănepoților lui <și întregului său neam, cu toate>⁸ hotarele sale vechi, <pe unde>⁸ au folosit <din veacul veacului>⁸.
[Aceasta scriem]¹¹.

Arh. St. București, Ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 392. Copie din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., cu data 6980 <1472> octombrie 8, într-o condică din anul 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu” — Iași, ms. III/99, p. 1.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 177—178 (text slav, după aceeași copie, și trad. rez. grec.); *D. I. R.*, A, I, p. 392 (trad., după aceeași copie).

¹ Rupt; întregit după rezumatul grec.

² Omis.

³ Așa în copie.

⁴ Greșit, pentru съ.

⁵ Mai jos, погорни.

⁶ в, îndreptat din р.

⁷ и нам(ъ), greșit, în loc de ино.

⁸ Rupt.

⁹ În textul editat de I. Bogdan și în trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de *приванем(ъ)* (privilegiu), s-a întregit cu *обычаем* și, respectiv, „ obicei”, termen pe care formularul documentelor similare nu-l justifică (vezi nr. 113, 121).

¹⁰ Mărima rupturii, de cca 23 litere, permite și includerea clauzei *съ вѣем(ъ) доходом(ъ)* (cu tot venitul), pe care atit textul publicat de I. Bogdan, cit și traducerea din *D. I. R.*, A, I au omis-o.

¹¹ Formulă adăugată, evident, de copist, întrucît ea nu apare în actele originale ale vremii.

¹² În trad. din *D. I. R.*, A, I, urmează greșit: „mai jos....”.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ <Земан Молдавскон. Знаменн>¹то чинимъ нс сѣмъ нашимъ лнстомъ, вѣсѣмъ кто на нѣ възрнт(ъ) нли его чтѣчи оуслышитъ, шжъ вл(а)гопронзволи г(о)с(по)дство мш, нашимъ благимъ пронзволеніемъ н свѣтлымъ н чнстимъ срѣд(ъ)>²цемъ, н шт(ъ) вѣсемъ нашеѣ доброѣ волеѣ, н шт(ъ) Б(ог)а помощіѣ, іако да оутверднмъ н оукрѣчнмъ>² нашъ монастырь шт(ъ) Молдавица, ндеже естъ храмъ С(вѣ)т(а)го Благовещеніѣ н гдѣ естъ нгѣмень нашъ молебникъ, попа Янастасіѣ, н оучинили есмо въ зад(оу)шіѣ н за спасеніѣ родителъ нашихъ, н за на(ш)е³ здравіѣ, н за здравіѣ детен нашихъ, н дали н потвѣрднли есми томъ свѣтлому нашему монастырю шт(ъ) Молдавица, оу нашен земан, 8 Молдавскон, села на нмѣ: Сынгѣрѣнн, що соутъ 8 волости Кннннчю, н поина Брѣмарева съ крѣнницами, на нмѣ крѣнницамъ: Крѣница Берестова н два крѣнницъ 8 верха Сѣхон, н една пасника гдѣ была пасника Брѣмарева, н, на Прѣтѣ, едно шзеро, на нмѣ Блн(с)чѣтѣл(ъ)⁴, н съ Бл(а)счѣлоомъ⁵, малымъ езеромъ, н, выше шзера Блнсчѣтѣла, дрѣгое шзеро, на нмѣ Бѣдоеле, н дрѣгое шзерце, Секриуль, н една грѣла що естъ оу шглас Прѣта н оупадаетъ оу шзера, н една грѣла що сѣ зоветъ Грѣла Бѣлѣхова, н дрѣгала грѣла, що выходнтъ нзъ шзера долъ до мостѣ, н едно село оу грѣли гѣтѣри⁶, на нмѣ Бѣлѣцнн.

И такожде, оусталь Ивашко Ярмѣнчнч(ъ), прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) шсми нашимъ бояры, по своен доброн воли, н далъ с(вѣ)томъ монастырю нашему шт(ъ) Молдавици половина села шт(ъ) Шѣтѣпчанъ, вышннню част(ъ)⁷, гдѣ был(ъ) Шѣтап-

ко вѣтъман(ь), оу Тѣрѣн, оу волости Йскон. Ино ми, видѣвше ег(о) доброе проз-
воленіе н да(а)ніе⁸, а ми такожде есми дали н потвѣрдили с(вѣ)томѣ монастырю
нашемѣ вт(ь) Молдавица тѣю половиною села вт(ь) Ѡстѣпчань, вышнюю част(ь)⁷,
гдѣ былъ Ѡстапко вѣтъман(ь), 8 Тѣрѣн, 8 волости Йскон.

Тое вѣсе выше писанное да ест(ь)⁸ вт(ь) нас(ь) оуриць н съ вѣсѣмъ дохо-
домъ с(вѣ)томѣ монастырю нашемѣ вт(ь) Молдавица н да ест(ь)⁸ непороу-
шанно⁸ николже, на вѣки вѣчнымъ.

И хотарь тѣмъ селомъ выше писаным(ь) да естѣ вт(ь) оуриць стороны по старомѣ
хотарю, кѣда нз вѣка уживали.

И на то ест(ь)⁸ вѣтра г(о)с(по)дства¹ ми, выше писаннын Стефан(ь)
воевода, н прѣвѣзлюбленныхъ дѣтен г(о)с(по)д(ст)ва ми, Ілеѣандра н Петра,
н вѣтра боярь нашихъ: вѣтра пана Станчула н с(ы)на его, пана Мырза⁹, вѣтра пана
Бланкѣла н с(ы)на его, пана Дѣмы, старосѣ Хотинскіи, вѣтра пана Бодн дворника,
вѣтра пана Зенарн, вѣтра пана Лѣс¹⁰ка н пана Бѣлка, прѣкалабн Белоградскы, вѣтра
пана Нѣг(а) н пана Ивашка, прѣкалабн Келінскы, вѣтра пана Йрѣсѣре, прѣкалабъ
Немецскыи, вѣтра пана Фетн Новоградского, вѣтра пана Гангѣра Ѡрхенск¹¹ого,
вѣтра пана Пашка, вѣтра пана Бѣхтн, вѣтра пана Ивана Чокрѣлн, вѣтра пана Пектрн¹²ка
Ікинмовичѣ, вѣтра пана Іцка Хѣднчѣ, вѣтра пана Ивашка Хринковича, вѣтра пана
Брѣннчана спѣтарѣ, вѣтра пана Юги вѣстѣарника, вѣтра пана Юги постѣлника, вѣтра
пана Дажбога чашника, вѣтра пана Томы столника, вѣтра пана Илѣа Хѣрѣ комиса
н вѣтра вѣсѣхъ боярь нашихъ молдавскыихъ, великыихъ н малыихъ.

И по нашемъ животѣ, кто бѣдет(ь) господарь нашн земли, вт(ь) дѣтен
нашихъ или вт(ь) нашего родѣ или бѣдѣ кого Б(ог)ъ избѣрет(ь) господаремъ
быти нашн Землн Молдавскон, тотъ а би не порѣшилъ нашего дааніа, занѣже
есми дали н потвѣрдили с(вѣ)томѣ монастырю нашемѣ вт(ь) Молдавицѣ вѣ за-
дѣшїе н за спасеніе родителїе нашихъ н за наше здравїе н за здравїе дѣтен нашихъ,
іако н выше пишемъ.

И на болюю крѣпость н потвѣрженіе томѣ вѣсемѣ выше писаномѣ, велѣли
есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Томѣ логофетѣ, писати н нашѣ печать привѣснѣти
к семѣ нашему листу.

Писа Індрикѣ, оу Сѣчѣвѣ, в(ь) лѣт(о) х¹³ста, м(ѣ)с(я)ца ген(арїа), ѿ д(ь)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldo-
vei¹. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră
și cu inima curată și luminată, din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul
lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim mănăstirea noastră de la
Moldovița, unde este hramul Sfinta Bunavestire și unde este egumen rugă-
torul nostru, popa Anastasie, și am făcut întru pomenirea și pentru mîntuirea
părinților noștri, și pentru sănătatea noastră, și pentru sănătatea copiilor noș-
tri, și am dat și am întărit acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Moldovița,
în țara noastră, în Moldova, satele anume: Singurenii, care sînt în ținutul
Chigheci, și poiana lui Brumar, cu fîntinile, anume cu fîntinile: Fîntina Mes-
teacănului și două fîntini la obîrșia Suhăi, și o prisacă unde a fost prisaca
lui Brumar, și, pe Prut, un iezor, anume Blisceilul și cu Blisceilul, iezorul
cel mic, și, mai sus de iezorul Blisceilul, alt iezor, anume Budoele, și alt ieze-
raș, Secriul, și o gîrlă care este în cotul Prutului și se varsă în iezor, și o gîrlă
care se chiamă Gîrla Bulhacului, și altă gîrlă, care iese din iezor în jos pînă
la pod, și un sat la Cîrligătura, anume Bălțații.

Și, de asemenea, s-a sculat Ivașco Armencici, înaintea noastră și înaintea
tuturor boierilor noștri, de bunăvoia sa, și a dat sfintei noastre mănăstiri

de la Moldovița jumătate de sat din Ostăpceani, partea de sus, unde a fost Ostapco vătăman, la Turia, în ținutul Iași. Deci noi, văzînd buna lui voie și danie, și noi de asemenea am dat și am întărit sfintei noastre mănăstiri de la Moldovița această jumătate de sat din Ostăpceani, partea de sus, unde a fost Ostapco vătăman, la Turia, în ținutul Iași.

Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric și cu tot venitul sfintei noastre mănăstiri de la Moldovița și să fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința <domniei>¹ mele, a mai sus-scrisului Ștefan voievod, și a preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mîrzea, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Duma, staroști de Hotin, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbiiarea, credința panului L<u>¹ca și a panului Bilco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și a panului Ivașco, pîrcălabi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința panului Fetea de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de Orh<ei>¹, credința panului Pașco, credința panului Buhtea, credința panului Ion Cio-cirlie, credința panului Pe<tri>¹că al lui Iachim, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Vriniceanu spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic, credința panului Ilea Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania noastră, pentru că am dat și am întărit sfintei noastre mănăstiri de la Moldovița întru pomenirea și pentru mîntuirea părinților noștri, și pentru sănătatea noastră, și pentru sănătatea copiilor noștri, cum scriem și mai sus.

Și pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andreica, la Suceava, în anul 6981 <1473>, luna ianuarie, 8 zile.

După Ciobanul, *Un doc. inedit*, p. 80—81. Text slav după orig. (18 rînduri scrise), perg. (37 × 61 cm), pecete (diam. = 8,5 cm¹⁰) atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: <†>¹¹ Печать Іѡ <Григорі>и воєво<д>а руско<го>¹² дѣр земан Молдавскои¹³; actul se afla în Bibl. Acad. de Științe a R.S.S. Ucrainene din Kiev, Secț. a II-a, neinventariat (achiziție 1930, Man. XXV, nr. 831). Trad. editorului, ibidem, p. 82—83.

O trad., din 1766 iulie 16, de Evloghie dascăl, la Arh. St. Suceava, Colecția de documente, I/2.

ALTE EDITȚII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 68 (rez., după orig. sau după o copie slavă); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 178—179 (rez. editorului, după Wickenhauser); D. I. R., A, I, p. 392—394 (trad., după o copie slavă).

¹ Probabil șters în orig.

² Probabil omis în transcriere.

³ Așa în textul lui Șt. Ciobanu; probabil greșit, în loc de *наш(е)*.

⁴ c, probabil suprascris în orig.

⁵ Greșit, în loc de *Бл(н)счещеломъ*.

⁶ Așa în textul lui Șt. Ciobanu; greșit, în loc de *Крѣпостѣ*.

⁷ În textul lui Șt. Ciobanu, decalchiat.

⁸ Așa în textul lui Șt. Ciobanu.

¹⁸ Greșit; în loc de **МЛАДВОСКОН**.

⁶ Față de forma celorlalte atestări ale aceleiași mitropolii în actele vremii: „de Tirgul Romanului” sau „de Tirgul de Jos”, traducerea germană (sau textul lui T. Bălan sub influența rez. lui I. Bogdan — v. EDIȚII) pare, mai curind, o interpretare, firește greșită, în funcție de realități administrative ulterioare din Moldova. Oricum, în rez. lui N. Iorga (v. EDIȚII) nu apare și „Țării”, ci doar, „Mitropolit de Jos”, ceea ce lasă să se înțeleagă o lectură incompletă a text. orig. de către autorul trad. germ.

⁷ Întregit după rez. lui N. Iorga.

⁸ Deși această stipulație ar fi putut exista în orig., este de presupus mai degrabă o interpretare greșită a slavonescului *равно* = la fel, deopotrivă, atât de des întâlnit în actele vremii. Observăm, totodată, că nu este vorba de „urmasi” în general, ci doar de „copii”, chiar în trad. germ. (v. n. 9).

⁹ Textul acestui paragraf trădează o redare mult prea liberă a trad. germ., cel puțin față de extrasul prezentat de I. Bogdan în ediția sa: „... so gaben wir diese Bekräftigung dem Käufer Dragosch Uschar über das obgenannte Dorf Ivashkoutz (în loc de Ivankoutz — *n.n.*) des Czernowitzes Kreises, damit es selben von uns auf ewig mit allen Einkünften in die Besetzung falle und durch denselben auf die Kinder beiderlei Geschlechts und deren ihnen näher anverwandte Descendenten erblich fallen möge welche es unbeweglich ewig und ruhig besitzen sollen“. (... astfel dăm noi această întăritură cumpărătorului Dragoș Ușar peste sus-numitul sat Ivancăuți, din ținutul Cernăuți, pentru ca să-l stăpânească de la noi cu tot venitul în veci, lui și copiilor lui de ambele genuri și rudelor lor mai apropiate, ca să-l stăpânească neclintit niciodată, în veci).

¹⁰ În același extras, greșit: „bis auf den Volchovtzer Berg” (pînă la dealul Volhoveț); în trad. germ., după T. Bălan: „Volchovetzer Bach”, deci „pîriul Volhoveț”.

¹¹ În același extras: „auf die Suchowesker Strasse”.

¹² Interpretare greșită, de către autorul trad. germ., a textului slavon, dar este greu de precizat care anume formulă va fi fost folosită în orig.: „Iar la aceasta este credința... ” sau „Iar la aceasta este mare mărturie, ... ”. În această situație, nici întregirea lui T. Bălan: <am dat>, nu poate fi, desigur, acceptată.

¹³ După această notă, este posibil ca cele două trad. germ. să nu fi fost făcute totuși pe baza doc. orig., ci folosindu-se o copie slavă care, la sfîrșit, avea însemnate, cum se obișnuia în epocă, locurile peceților boierești, prin siglele: L.S., interpretate apoi ca „iscălituri”.

† М<н>л(о)стію¹ в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ <Земли Молдавскон. Знаменито² чинимъ нс(ъ) сѣмь лнстомъ нашнмъ, <вѣсѣмъ кто на нь вѣзрнт(ъ)>³ нлн его чтѣчн оуслышнт(ъ), оже тот(ъ) <нстнн>²ын боярнн(ъ) наш(ъ) вѣрнын, пан(ъ) Ханко, чашннк наш(ъ), н братѣа его, <Гаврил(ъ) н И>¹ванко, <с(ы)нове...⁴, слѣ>⁵жнлн намъ право н вѣрно. Того радї, мы, в<ндѣ>²вше нх(ъ) правою н вѣрною <сл>¹оуѣбою до нас(ъ), жаловалн <смы нх(ъ)>¹ особноу нашею м(н)л(о)стію н далн есмн нмъ н потвърднлн, оу наш<ен>¹ землн, оу Молдавскон, нх(ъ) правоую н пнтomoую втннноу, села на нмѣ Баскѣоуцн, на верхѣ Бнлїн, на Дннстрн, н дроуѣе село, на нмѣ Баснлевцн, на Прoутѣ.

И такожде, есмн далн н потвърднлн слоу<сѣ>¹ на<ше>²моу, паноу Ханкоу чашннкоу, опроч(ъ) вт(ъ) его братїн, вт(ъ) Гаврїла н вт(ъ) Иванка, его правын н пнтомын цганы, на нмѣ Доумьбравѣ н жена его, на нмѣ Кнранѣ, щоже вн(ъ) добыл(ъ) того цнган<нна н его жена>⁵, оу Басарабскон Землн, колн есмн воевал(ъ) г(оспо)дство мн та есмн зажгелъ⁶ Флочн н Лловнцoу.

Тое вѣсе выше пн<санн>¹ое да ест(ъ) нмъ, вт(ъ) нас(ъ), оуркн(ъ) н сѣ вѣсѣмъ доходом(ъ), нмъ н дѣтемъ нх(ъ) рав<но, н оуноучатомъ нх(ъ)>¹, н прѣоуноучатомъ нх(ъ), н прашоуратомъ нх(ъ) н вѣ<се>²моу роду нх(ъ), кто боудет(ъ) нлн блнжннїн, да ест(ъ) нмъ непороушен<но нн>¹колнже, на вѣкн вѣчны.

И хотарь тѣмъ прѣд(ъ) реч(е)нным(ъ) селом(ъ) вт(ъ) <оу<нх(ъ) сторон(ъ) да естѣ по>⁵ старымъ хотаремъ, коуда нз вѣка вжнвал<л>²н.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства мн, <вы>¹ше пнсаннаго, мы, Сте<фана>¹ воеводы, н вѣра прѣвѣ<злю>¹блennyх(ъ) дѣтїн г(оспо)дства мн, Алек<сандра н

Пе<тра и Богдана>⁵ и Ілѣн, и вѣра бояръ нашихъ(а): вѣра пана Стан<чула н>¹ вѣра с(ы)на его, пана Мырэн, вѣра пана Бланкоула старостѣ Хотинского <и вѣра>¹ с(ы)на его, пана Доумѣ, вѣра пана <Бодн дворника, вѣра пана>³ Звѣарн, вѣра пана Лоука и вѣра пана <Бѣлка>⁷,¹ паркалавоке Бе<лоградскын, вѣ>¹ра пана Нѣг(а) и <вѣ>¹ра пана Нѣашка, парка<лавоке Келѣнскын, вѣра пана Прѣоуре паркалаба Нѣмѣцского, вѣра>³ пана Фѣтн паркалаб(а) Новоградского, <вѣра па>³на Гангоура <паркалаба Ёр>³хен<ского, вѣра пана Паш>³ка, вѣра пана Боу<хтн, вѣра пана Чокрѣлѣн, вѣра пана Петрнка, вѣра пана Лѣцка Хоуднч>³а, вѣра пана <Нѣашка Х>²ринко<внча, вѣра пана Мнѣхѣу спатарѣ, вѣра>³ пана Юга вѣст<арника, вѣра пана Юга постѣлника, вѣра пана Дажбога пахарника, вѣра пана>² Тома столн<ника>²⁸

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn <al Țării Moldovei>². Facem <cunoscut>² cu această carte a noastră, <tuturor celor care o vor vedea>³ sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru credincios, pan Hanco, ceașnicul nostru, și frații lui, <Gavril și I>¹vanco, <fiii lui ... >⁴>⁵, ne-au slujit drept și credincios. Pentru aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, <i-am>¹ miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă și proprie, satele anume: Vascăuți, la obîrșia Viliei, deasupra Nistrului, și alt sat, anume Vasileuți, pe Prut.

Și, de asemenea, am dat și am întărit slugii noastre, panului Hanco ceașnic, deosebit de frații lui, de Gavril și de Ivanco, ȣiganii lui drepti și proprii, anume Dumbravă și femeia lui, anume Chirana, pe care, acest ȣigan <și femeia lui>⁵, el i-a dobîndit în țara Basarabiei, cînd am lovit cu război domnia mea și am ars⁶ Flocii și Ialomîța.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor deopotrivă, <și nepoților lor>¹, și strănepoților lor, și răstră-nepoților lor și întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie lor neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai înainte-spuse să fie din toate părțile după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ște<fan>¹ voievod, și credința preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Pe<tru și Bogdan>⁵ și Ilie, și credința boierilor noștri: credința panului Stan<ciul și>¹ credința fiului său, pan Mirza, credința panului Vlaicul staroste de Hotin <și credința>¹ fiului său, pan Duma, credința panului <Bodea vornic, credința panului>³ Zbiarea, credința panului Luca și credința panului <Bilco>⁷,¹ pîrcălabi <de Cetatea>¹ Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălabi <de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința>³ panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, <credința pa>³nului Gangur <pîrcălab de Or>³hei, <credința panului Paș>³co, credința panului Bu<htea, credința panului Ciocirlie, credința panului Petrică, credința panului Iațco Hudici>³, credința panului <Ivașco al lui H>²rinco, <credința panului Mihău spătar, credința>³ panului Iuga vist<ier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog paharnic, credința panului>² Toma stoln<ic>² ...⁸.

Bibl. Acad., CCXXIV/1. Orig., perg. (... × 49 cm), partea de jos, cu cîteva rînduri, lipsă, șters la îndoituri și, în general, greu lizibil datorită culorii deschise a cernelii.

O foto. (facs. din lucrarea lui Costăchescu, v. EDITII), la Arh. St. Iași, DCCVI/17, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/512.

EDITII: Costăchescu, *Arderea Trg. Floci*, p. XVII (facs.) și p. 1—3 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 394—395 (trad., după Costăchescu).

¹ Sters.

² Rupt.

³ Sters și rupt.

⁴ Un nume de 3—4 litere.

⁵ Pătat și sters.

⁶ În textul editat de M. Costăchescu, greșit: та каааа и жггааа (și am aprins și am ars); ~~сми~~ însă se vede clar.

⁷ În textul editat de M. Costăchescu și în trad. din D. I. R., A, I, greșit: Бѣлаа (Vilcea).

⁸ Partea de jos a documentului s-a pierdut. Pentru date, v. M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 3—5.

† Бѣ нмѣ ѿ(тъ)ца н с(ы)на н с(вѣ)т(а)го д(с)хѣ, Тронца с(вѣ)таа, единностьш<т>¹(ъ)наа² н неразделѣмаа. Се азъ, рабъ вл(а)д(ы)кн моего, <Іс>³ъс(у) Х(рист)а, Іѡ Стефан(ъ) воевода, в(о)жѣю м(н)л(о)стію, г(о)с(по)дар(ъ)³ Земли Молдавскѣ. Знаменїто чинимъ нс сѣмъ лнстоу нашнмъ, вѣсѣмъ кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан его что оучн ѿсншт(ъ), ѡже вл(а)гопрнзволи г(оспо)дство мн, нашнмъ благнмъ прнзволенїемъ н чнстнмъ н свѣтлнмъ срѣ<д(ъ)>¹цемъ, н шт(ъ) оусеа нашеа добрѡ волемъ, н шт(ъ) Б(ог)а помѡщїа, н оумнсанхъмо тако да оутврѣднмъ н оукрѣпнмъ наш(ъ) пнтѡмїн монастїрѣ шт(ъ) Поутнон, ндеже ест(ъ) храмъ Оуспенїе пречнстїѣ наша владнчца Б(огородн)ца н прнсѡдеваа, Марїа, н где ест(ъ) негѡумень молебннк(ъ) нашъ, <поп(ъ) квр Іѡасафъ>⁴, н оучннїан есмо вѣ зад(с)шїе н за спасенїе с(вѣ)топочнвѣшнх(ъ) предков(ъ)³ нашнх(ъ), н за д(с)шоу н за спасенїе с(вѣ)топочнв(ъ)шнх(ъ)⁵ роднтелен нашнх(ъ), н <за>¹ здравнє н за спасенїе наше, н за здравїє н за <спасе>⁶нїе дѣтен нашнх(ъ), н даан есмо томоу с(вѣ)томоу нашемоу пнтѡмоу монастїрю шт(ъ) Поутнон нашн пнтѡмїн мннн шт(ъ) Серетскаго трѣгоу, що соут(ъ) на Серетѣ.

И еше прндалн есмо шт(ъ) нас(ъ) шерок(ъ) томоу с(вѣ)томоу нашемоу монастїрю шт(ъ) Поутнон, на каждїн год(ъ) по бїѣ бѡчкн внна. Тѡе оусе внше пнсанное да ест(ъ) шт(ъ) нас(ъ), монастїрю нашемоу шт(ъ) Поутнон, оурик(ъ), сѣ оучнмъ дохѡдомъ, непѡроушенноже ннколн, на вѣкн вѣчнїа.

І хотар(ъ)³ тнмъ мннмомъ монастїрѣскнмъ, шт(ъ) Серетскаго трѣга, да ест(ъ) коуда нмѣ³ хотарнл(ъ) пан(ъ) Нвашко, комнс(ъ) наш(ъ).

І на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, внше пнс<аннаго>⁶, мн, Стефана воеводѣ, н вѣра вѣзлюбленнх(ъ) дѣтен г(оспо)дства мн, Ілѣксьандра, н Петра, н Богдана н Илѣша, <н>¹ вѣра бѡлрѣ нашнх(ъ): вѣра пана Станчоула н с(ы)на его, пана Мрѣзн, вѣра пана Бланк<оула прѣкала>⁶ба Хотннскаго н сына его, пана Доумѣ, вѣра па<на>¹ Бодн дворннка, вѣра пана Збнарн, вѣра пана Лоука н вѣра пана Бѣлка, паркалабѡвъ Белоградскнх(ъ), вѣра пана Нлг(а) н вѣра пана Нвашка, паркалабѡв<е> Келїнскїн, вѣра пана Ірѡоуре паркалаба Немѣцскаго, вѣра пана Фетн паркалаба Новоградскаго, вѣра пана Гангоуре паркалаба Ёрхенскаго⁷, вѣра пана Пашка, вѣра пана Боухтн, вѣра пана Чокрѣлїе, вѣра пана Петрнка, вѣра пана Лїцка Хоуднча, вѣра пана Нвашка Хрннковнча, вѣра пана Шефоула Черната, вѣра пана Мнхъоу спатарѣ, вѣра пана Юга внстнарнїка, вѣра пана Юга постелнїка, вѣра пана Дажѡга пахарннка, вѣра пана Тома столннка, вѣра пана Илѣ Хоусоу комнса н вера оучнх(ъ) бѡлрѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

І по нашему животѣ, кто боудетъ г(о)с(по)дар(ъ)³ нашен Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего родоу нан пак(ъ) кого Б(ог)ѣ нзберет(ъ) г(о)с(по)даремъ внтн, тот(ъ) що вн не порѡушнл(ъ) наше данїе нашему с(вѣ)томоу монастїрю шт(ъ) Поутнон, але що вн нмѣ оутврѣднл(ъ) н оукрѣпнл(ъ).

И НА БОЛШЕЕ ПОТВЕРЖЕНІЕ И КРѢПОСТЪ ТОМОУ СЕМОУ ВШЕ ПИСАННОМОУ,
ВѢЛЕИ ЕСАМ ПАНУ ТОМѢ ЛОГОФЕТОУ ПИСАТИ И ПЕЧАТ(Ъ) НАШОУ ПРИВЕСИТИ К СЕМОУ
ЛИСТОУ НАШЕМОУ.

Пис(а) оу Соучанѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ х^{ст}и^ан^а п^а, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(тебрѣ), 7.

† În numele Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh, Troiță Sfintă, de o singură ființă și nedespărțită. Adică eu, robul stăpînului meu, <Iis>¹us Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, și ne-am gîdit ca să întărim și să împuternicim mănăstirea noastră proprie de la Putna unde este hramul Adormirea preacuratei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, și unde este egumen rugătorul nostru, <popa chir Ioasaf>⁴, și am făcut întru pomenirea și pentru mîntuirea sfîntrăposăților noștri înaintași, și pentru sufletul și pentru mîntuirea sfîntrăposăților noștri părinți, și <pentru>¹ sănătatea și pentru mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și pentru mîntuirea copiilor noștri, și am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre, proprii, de la Putna, morile noastre proprii, din tîrgul Siret, care sint pe Siret. Și încă am dat obroc de la noi acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna, cite 12 buți de vin pe fiecare an. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi, mănăstirii noastre de la Putna, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor mori ale mănăstirii, din tîrgul Siret, să fie pe unde le-a hotărnicit lor⁸ pan Ivașco, comisul nostru.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința iubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și Bogdan și Iliș, <și>¹ credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său pan Mirza, credința panului Vlaic <ul pîrcăla>^{6b} de Hotin și a fiului său, pan Duma, credința pa<nului>¹ Bodea vornic, credința panului Zbiarea, credința panului Luca și credința panului Bilco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălabi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Pașco, credința panului Buhtea, credința panului Ciocîrlie, credința panului Petrică, credința panului Iașco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Șteful Cernat, credința panului Mihău spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog paharnic, credința panului Toma stolnic, credința panului Ilea Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clinească dania noastră sfintei noastre mănăstiri de la Putna, ci să le⁸-o întărească și să le⁸-o împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire și putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Toma logofăt să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6981 <1473>, luna septembrie, 3.

<Pe verso, însemnare din prima jumătate a secolului al XVI-lea, aproape ștearsă:> Оброк(ъ) за вино и за хотар(ъ) млином(ъ) вт(ъ) Серецског(о) тръга и за (Obroc pentru vin și pentru⁹ hotarul morilor din tîrgul Siret și pentru ...⁶).

Музеул județean Suceava, Inv. nr. 2 165. Orig., perg. (46 × 56,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ Коевѣда, господарь Земли Мѡлдавскон.

Două foto., la Bibl. Acad., Fotografii, II/5 și XXIII/83, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/513.

EDIȚII: Bogdan, D. P., *Dipl. mold.*, pl. VII (facs.); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 160—162 (trad. germ.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 10—13 (text slav și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 181—182 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 395—396 (trad.).

¹ Omis.

² În orig., după ш, paieroc.

³ În orig., după ultima consoană, paieroc.

⁴ Răzuit.

⁵ În orig.; după а, paieroc; vezi și mai sus.

⁶ Șters.

⁷ w și p, în ligătură.

⁸ Subînțeles: călugărilor.

⁹ Adică: uric pentru.

† Многостію божією, мы, Стефанъ Коевѣда, господарь Земли Мѡлдавскон. Знаменито чинимъ не сѣмъ лнстомъ нашимъ, въсѣмъ кто на н оуѣрнт или его чѣстн оуслышитъ, оже тот истиннынъ слѣга нашъ, Корлатъ, слѣзжнл намъ право н вѣрно. Тѣмъ мы, видѣвше его правкою н вѣрною слѣзжбою до насъ, жаловали есми его особною нашею многостію н дали есми емѣ н потвѣрдилн, оу нашемъ Земли, оу Мѡлдавскон, его правѣю н пнтомѣю штиннѣ, село на нмѣ Беркншещн, на Мѡлдавѣ, н вѣна топлнца, н млин на топлнци, н полна Мѣнчелѣ съ мѡнастыремъ. Тое въсе выше писанное да естъ слѣстѣ нашемѣ Корлатѣ, шт насъ, оурынкъ н съ въсѣмъ дохѡдомъ, емѣ н дѣтемъ его, н оунычатѡмъ его, н п<р>¹оунычатѡмъ его, н прашѣратѡмъ его н въсе-моу рѡдѣ его, кто бѣдетъ на н блнжнн, да естъ нмѣ непорѣшанно ннколнже, на вѣки.

И хотарь томѣ селѣ, на нмѣ Беркншещемъ, що сѣт на Мѡлдавѣ, поченише шт блѡта Мѣстакнѣлѣн на Злн Бродъ, н шт толѣ, потокомъ Гога горѣ, до швѣршїа потока Гога, н шт обвѣшїа Гога, дрѣмомъ вознмъ, до потока Мѣнчелѣлѣн, н шт тамъ, потокомъ Мѣнчелѡвѡмъ, до швѣршїа, н шт обвѣшїа Мѣнчелѣлѣн, дѣлѡмъ, до швѣршїа потѡка Рѣнкѣлѣн, н шт тамъ, долѣ потѡкѡмъ Рѣнкѣлѣн до мѡста Хасннш, н шт мѡста Хасннш право до швѣршїа потѡка Брѣкачелѣн, н шт обвѣшїа Брѣкачелѣн до обвѣшїа потока Лѣпон, н долѣ потѡкѡмъ Лѣпон до брода Фѣгѣлецѣлѣн, н шт брода Фѣгѣлецѣлѣн, право черезъ Мѡлдавѣ, оу шасѣ Блѣшнновѣ, н шт шаса Блѣшнновѣ право до шстїа Бѣлкѡе, н шт тамъ, долѣ потѡкѡмъ Бѣлкѡе, до поенища Тѡдерещемъ, н шт тамъ, дрѣмѡмъ по срѣдъ поенища, ндеже шпадаетъ дрѣмъ оу брѡдѣ старїн топлнци, н шт брода, дрѣмомъ, до полѡна Болдн, черезъ Мѡлдава, право до<о>¹ шстїа<а>¹ Черленѡн, ндеже естъ блѡто Мѣстекнѣлѣн н шт кѣдѣ не прѣва начѣхѡмъ, да бѣдетъ емѣ съ въсѣмъ дохѡдомъ.

И на то естъ вѣра господства мы, выше писаннаго, мы, Стефанъ(а)² Коевѡды, н вѣра прѣкѣзлюбленнѡхъ дѣтенъ господства мн, Ілександра н Петра н Богдана, н вѣра бѡларъ нашнхъ: вѣра пана³ Стѣнчѡла н сына его, пана Мѡрѣн, вѣра <пана>⁴ Блѣнкѣла н вѣра сына его, пана Дѣма, старѡстн Хѡтннскѡго, вѣра пана Болдн дѣврннка, вѣра пана Зѣларн, вѣра пана Лѣка н вѣра пана Бѣлка, паркалабѡвѣ Белѡградскїн, вѣра пана Нѣл(а)⁵ н вѣра пана Нѣашка, паркалабѡвѣ Кнлїнскн, вѣра пана Йрѣѣре паркалаба Немѣцскѡго, вѣра пана Фѣтн паркалаба Новѡградскѡго, вѣра

пана Ганґѣра паркалаба Ёрхенского, вѣра пана Пашка, вѣра пана Бѣхти, вѣра пана Чокрѣлѣн, вѣра пана Петрика, вѣра пана Йцка Хѣдича, вѣра пана Ивашка Хринквича, вѣра пана Мнхѣс спатарѣ, вѣра пана Юга вистѣарника, вѣра пана Юга постелника, вѣра пана Дажбога чашиника, вѣра пана Тѣмн стѣлника, вѣра пана Илѣ Хѣрѣс кѣмнса и вѣра вѣсѣх бѣларѣ нашнх мѣлдавскнх, велнкых и малых.

И по нашемъ животѣ, кто бѣдетъ господарь нашен землн, ѡт дѣтен нашнх нлн ѡт нашего рѣдѣс нлн пак вѣре кого Богѣ изберетъ господаремъ быти нашен Землн Мѣлдавскон, тот а бн емѣ не порѣшилъ нашего даанїа, але а бн емѣ оутѣрѣднл и оукрѣплл, занѣже есмн емѣ далн и потѣрѣднл за его правѣю и вѣрнѣю слѣжебѣс.

И на бѣлшею крѣпость и потѣрѣженїе томоу вѣсемѣ выше писанномѣс, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣс панѣс, томѣ логѣфетѣс, писати и нашѣ печать прнвѣснн к семѣ нашемѣ лнстѣс.

Пнс(а)² Идренка, оу Сѣч(а)²ѣѣ, в(ѣ)⁵ лѣто хѣцпа, мѣсѣца сеп(теврїа)⁵ гї денѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această slugă adevărată a noastră, Corlat, ne-a slujit drept și credinci os. Deci, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă și proprie, satul anume Berchișeștii, pe Moldova, și o topliță, și moara de pe topliță, și poiana Muncelul cu mănăsierea. Toate acestea mai sus-scrite să fie de la noi, slugii noastre, Corlat, uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstră-nepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, anume Berchișești, care este pe Moldova, începînd de la balta Măsteacănului la Vadul Rău, și de acolo, pe pîrîul Goga în sus, pînă la obîrșia pîrîului Goga, și de la obîrșia Gogăi, pe drumul de care, pînă la pîrîul Muncelului și de acolo, pe pîrîul Muncelului, pînă la obîrșie, și de la obîrșia Muncelului, pe deal, pînă la obîrșia pîrîului Runcului, și de acolo, în jos pe pîrîul Runcului, pînă la podul lui Hasniș, și de la podul lui Hasniș drept la obîrșia pîrîului Bîrcacelui, și de la obîrșia Bîrcacelui pînă la obîrșia pîrîului Lupoiaia, și în jos pe pîrîul Lupoiaia pînă la vadul Făgulețului, și de la vadul Făgulețului, drept peste Moldova, la șteaza lui Vlașin, și de la șteaza lui Vlașin drept la gura Bilcoaei, și de acolo, în jos pe pîrîul Bilcoiaia, pînă la poenița Todereștilor, și de acolo, pe drumul din mijlocul poeniței, unde cade drumul în vadul topliței vechi, și de la vad, pe drum, pînă la poiana lui Boldea, peste Moldova, drept la gura Roșiei, unde este balta Măsteacănul și de unde am început mai întîi, să-i fie lui cu tot venitul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru și Bogdan, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Mirza, credința <panului>⁴ Vlaicul și credința fiului său, pan Duma, staroste de Hotin, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbiarea, credința panului Luca și credința panului Bilco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălabi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Pașco, credința panului Buhtea, credința panului Ciocîrlie, credința panului Petrică, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrincu,

credința panului Mihău spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic, credința panului Ilea Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andreica, la Suceava, în anul 6981 (1473), luna septembrie, 13 zile.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 183—184. Text slav după orig.; actul se afla în Arh. Fondului religios din Cernăuți (azi R.S.S. Ucraineană), nr. 5. Trad. hotarniceii, *ibidem*, p. 184—185.

O trad. germ., din 1780, de M. S. Łopeisky, se afla în Arh. Tabulei provinciale, tot din Cernăuți. Altă trad. germ., de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Dragomirna, I/6 (Inv. vechi al m-rii, nr. 119), și două trad. rom., din secolul al XVIII-lea, una de Efreim ieromonah, *ibidem*, I/3 a, și alta, parțială (numai hotarnica), de Venedict, egumenul m-rii Moldovița, *ibidem*, I/3 b. Aceeași trad. parțială, într-un perilipsis de documente ale m-rii Moldovița pentru Berchișești, la Muzeul județean Suceava.

ALTE EDIȚII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 68—70 (trad. germ.); *D. I. R.*, A, I, p. 397—398 (trad., după Bogdan).

¹ Întregirea lui I. Bogdan, pentru loc rupt sau sters în orig.

² Parantezele lui I. Bogdan pentru marcarea vocalelor elidate în orig.

³ În textul lui I. Bogdan, scris peste tot *г. н.*

⁴ *нама*, omis în orig. (nota lui I. Bogdan).

⁵ Completarea noastră.

194

1473 (6981) octombrie 11, Suceava.

Stephan Wojwoda privilegieret das Dorf Roszyoryiea so über den Thal Rypczynska¹ liegend nebst einem Antheile vom Bienen-Garten, für den Theodotum² Peruszanul³.

D(e) d(a)to Suczawa, 6981 <1473> den 11^{ten} October.

Ștefan voievod acordă privilegiu lui Theodor Perușanul³ pentru satul Roșiori, care este așezat pe valea Ripcinsca¹, împreună cu o parte din prisacă.

Dat la Suceava 6981 <1473> octombrie 11.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ., de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 6. Rezumat.

Un rez. rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXXVII/129 (nr. 66).

EDIȚII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 548—549 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, și trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., în perilipsisul de la Bibl.

¹ În ediția lui I. Bogdan: „Rîpicenilor“.

² În aceeași ediție: „Feodor“; mai curînd, însă, se poate presupune, în orig.: Tehodor.

³ În rez. de la Bibl. Acad.: „Thador Perecian“.

195

1473 (6981) octombrie 14, Suceava.

† Многостію вожією, мы, Стефан воевода, господаръ Земли Молдавскон. <Ч>¹нимъ знаменито не сѣмъ лнстомъ нашимъ, въсѣмъ кто на н(ъ)² оузрѣтъ нанъ его чѣсн оусл<ы>¹шнт, колнж(е)² того комъ аще потребнзна бѣдетъ, вже прѣидоша прѣдъ нами и прѣдъ мнтрополнтомъ на<шнмъ, квр>¹ Тевктнстомъ втъ Сочавѣ, и прѣдъ нашимъ епискѣпы, прѣдъ квръ Тарасіе еп<н>¹скѣпъ втъ Доленъ Мнтрополн и прѣдъ квръ Ивѣанкїе епискѣпъ втъ Радовцн, и прѣдъ оуспнмъ нашимъ молдавскымъ болѣре, велнкымъ и малымъ, слѣга нашъ, панъ Петрѣ, нашъ столннкъ, сынъ Идрнцн, и тѣгалъ на дочкѣ пана Петра Поннча, на Илѣ, за сѣмрѣтъ втѣцъ его, Идрнцѣ.

Ино Илка не запрѣла сѣ за <т>¹отъ сѣмрѣтъ Идрнцевѣ, що его оуспн Петрѣ Поннч, втѣцъ Илѣ, але оустала прѣдъ нами и прѣдъ нашимъ мнтрополнтомъ, квръ Тевктнстѣ втъ Сочавѣ, и прѣдъ епискѣпы нашимъ, прѣдъ квръ Тарасіе, еп<ск>¹скѣпъ втъ Доленъ Мнтрополн и прѣдъ квръ Ивѣанкїе епискѣпъ втъ Радовцн, и прѣдъ оуспнмъ нашимъ молдавскымъ болѣры, велнкымъ и малымъ, и заплатила Илка сѣмрѣтъ Идрнцевѣ, що его оуспн Петрѣ Поннч, втѣцъ Илѣ, оу рѣкы слѣсѣтѣ нашемъ, панъ Петрѣ столннкѣ, и дала емъ едно село свое на Серетѣ, нменемъ Брѣтїеши, а панъ Петрѣ еще прѣдалъ Илѣ, за то село, ѿ златъ татарскыхъ и стали на вѣчны мнр.

Того радї, мы, вндѣвшѣ меже нмн добрїи текмежъ и лагодъ и вѣчны мнр, а мы такожде есмн дали и потвердили слѣсѣтѣ нашемъ вѣрномъ, панъ Петрѣ, столннкѣ нашемъ, тое прѣдъ реченое село, нменемъ Брѣтїеши, на <Се>¹ретѣ, да естъ емъ, втъ насъ, оуспн и сѣ оуспн доходомъ, емъ и дѣтемъ его, и братїамъ его, и оуспнчатомъ его, и прѣ<о>¹успнчатомъ его, и праштѣрѣтомъ его и въсемъ родъ его, кто бѣдетъ нанъ блнжнїи, непорѣшенно ннколн, на вѣкы вѣчныя.

ѿ хотаръ томъ прѣдъ реченомъ селѣ, Брѣтїеши, на Серетѣ, да естъ емъ втъ¹ оуспнхъ сторнн по старымъ хотарѣ³, кѣда изъ вѣка вжнвали.

ѿ на то естъ велнка марторїа самъ господство мн, выше писанны, мы, Стефанъ воевода, и правѣзлюбленнхъ дѣтенъ господства мн, Ілѣандра и Петра и Богдана, и нашъ мнтрополнтъ, квръ Тевктнстѣ втъ Сочавѣ, и нашъ епискѣпн, <квр>¹ Тарасіе епискѣпъ втъ Доленъ Мнтрополн и квръ Ивѣанкїе епискѣпъ втъ Радовцн, и оуспн нашъ молдавскы¹ болѣре, велнкыи и малыи: панъ Станчѣл и сыно его, панъ Мырѣл, панъ Бланкѣл и с<сын>¹ъ его, панъ Дѣма, старостѣ Хотннскыи, панъ Бодѣ дворннкъ, панъ Збїарѣ, панъ Лѣка и панъ Бѣл<ко>, прѣкалабн Бѣлоградскы¹, панъ Нѣгъ и панъ Ивашко, прѣкалабн Келїнскы, панъ Ірѣбрѣ прѣкалабъ Нѣмѣцскы¹, панъ Фетѣ прѣкалабъ Новоградѣ, панъ Гангѣр прѣкалабъ Ърхенскїи, панъ Пашко, панъ Бѣхтѣ, панъ Чокрѣлїе, панъ Петрнцъ, панъ Ілѣко Хѣднч¹, панъ Ивашко Хрннковнч, панъ Мнхъ<с> с<1>п<атар>, панъ Юга внстїар¹ннкъ, <панъ Юга> постѣлннкъ, панъ Дажбогъ чашннкъ, панъ Тома столннкъ, панъ Илѣ Хѣрѣ колннс⁴ <и нныи оуспн⁵ нашн болре>¹ що прн томъ были, велнкыи и малыи.

ѿ на болшее крѣпост<и> потвѣржденїе¹ томъ въсемъ выше писаномъ, велѣлн есмн нашемъ вѣрномъ болрннѣ, панъ Томѣ ло<го>¹фет<т>сѣ, писатн¹ и нашъ печатъ и печат(н)⁶ болрѣ нашнхъ прнвѣснтн къ семъ нашемъ лнс<т>сѣ.

Пнс(а)²¹ Илѣ, оу Сочавѣ, в(ъ)² лѣто х<С>ѣпѣ, вк(товрїе) ² дї денъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, <chir>¹ Teoctist de Suceava, și înaintea episcopilor noștri, înaintea lui chir Tarasie episcop de Mitropolia de Jos și înaintea lui chir Ioanichie episcop de Rădăuți, și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Țan Petrea, stolnicul nostru, fiul lui Andrică, și a pîrît pe fiica panului Petru Ponici, Ilea, pentru moartea tatălui său, Andrică.

Deci Ilea nu s-a lepădat de acea moarte a lui Andrică, pe care l-a ucis Petru Ponici, tatăl Ilcăi, ci s-a ridicat înaintea noastră și înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist de Suceava, și înaintea episcopilor noștri, înaintea lui chir Tarasie episcop de Mitropolia de Jos și înaintea lui chir Ioanichie episcop de Rădăuți, și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, și a plătit Ilea moartea lui Andrică, pe care l-a ucis Petru Ponici, tatăl Ilcăi, în mîinile slugii noastre, pan Petru stolnic, și i-a dat un sat al ei pe Siret, anume Brătiești, iar pan Petre i-a dat Ilcăi, pentru acel sat, încă 40 de zloți tătărești și au rămas în pace veșnică.

Pentru aceea, noi, văzînd între ei tocmeală bună și înțelegere și pace veșnică, și noi de asemenea am dat și am întărit slugii noastre credincioase, pan Petre, stolnicul nostru, acest sat mai înainte-spus, anume Brătiești, pe <Si>¹ret, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată², în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat mai înainte-spus, Brătiești, pe Siret, să-i fie <din>¹ toate părțile după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul, noi, Ștefan voievod, și preaiubiții copii ai domniei mele, Alexandru și Petru și Bogdan, și mitropolitul nostru, chir Teoctist de Suceava, și episcopii noștri, <chir>¹ Tarasie episcop de Mitropolia de Jos și chir Ioanichie episcop de Rădăuți, și toți boierii noștri moldoveni, mari și mici: pan Stanciul și fiul său, pan Mirzea, pan Vlaicul și fiul său, pan Duma, staroști de Hotin, pan Bodea vornic, pan Zbiiaarea, pan Luca și pan Bil<co>, pîrcălabi de Cetatea Albă¹, pan Neagu și pan Ivașco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Ne<amț>¹, pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Gangur pîr<călab de Orhei, pan Pașco, pan Buhtea, pan Ciocirlie, pan Petrică, pan Iațco Hudici¹, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Mihă<u s>¹p<ătar, pan Iuga vistier¹, <pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceașnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis>⁴ <și toți⁵ ceilalți boieri ai noștri>¹ care au fost la aceasta, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere <și întărire>¹ a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma lo<go>¹fă<t să scrie>¹ și să atîrne pecetea noastră și peceteile boierilor noștri la această carte a noastră.

<A scris>¹ Ilea, la Suceava, în anul 6981 <1473>, octombrie, 14 zile.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 186—187. Text slav după orig., perg., pecete domnească atîrnată, pierdută, și șase peceti boierești, atîrdate, 5 pierdute iar una păstrată; actul se afla în arhiva D. A. Greceanu de la Stîncă, c. Victoria, j. Iași.

ALTE EDIȚII: D. I. R., A, I, p. 398—399 (trad., după I. Bogdan).

¹ Completările lui I. Bogdan pentru locuri rupte sau șterse.

² Întregirile noastre.

³ „Forma românească a cuvîntului, în locul slav. ХОТАРЫ (ХОТАРН) sau ХОТАРМН“ (observația lui I. Bogdan).

⁴ În textul editat de I. Bogdan, puncte de suspensie și nota: „Lipseșc mai multe nume. Comparînd documentele de la 13 septembrie și 3 decembrie 1473 cu cel de la 14 octombrie, acesta din urmă pare a fi avut mai puține nume boierești“. Observăm însă că numele ultimilor dregători din sfatul domnesc nu se omiteau niciodată, așa încît este de presupus că I. Bogdan a apreciat greșit spațiul, suficient pentru întregirea noastră, mai ales dacă se ia în considerație și absența cuvîntului „вѣтра“.

⁵ În textul completat de I. Bogdan, оуш (toți) lipsește.

⁶ Parantezele lui I. Bogdan.

⁷ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „de nimeni“.

196

1473 (6981) decembrie 9, Suceava.

†М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ не самъ пис<т>омъ нашимъ, вѣсѣмъ¹ кто на ны оузырнѣ нан его чтоучи² оуслышнѣ(ъ), вже прѣдошл прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашимъ молдавскимъ бояры, <велик>и³ми <н>³ малыми, слуга нашъ Д<ан(ъ) Сокул(ъ) н бр<ат(ъ) его, Поркаръ, по слову(ъ) доб<ро>ю волн, никым(ъ) непонѣженъ а н<и> п<р>исл<о>ванъ, н продаи свое право штинноу, <едно село що ест(ъ)>⁴ под(ъ) конец(ъ) Писка н едно крѣнцоу що <с>⁵ зовѣт(ъ) Пепернгов<а>¹ н мѣсто шт(ъ) ст<ав(ъ)>⁶ где ест(ъ)>¹ нх(ъ) <ст>⁷па⁸; та продаи⁷ слоуѣ нашему, Стану Хоржа, за рѣ злат(ъ) татарскихъ(ъ). И оуставѣше слоуга наш(ъ), Стан(ъ) Хоржа, та заплати(ъ) оуш<и> <тот>¹ныше писаныхъ п<р>ишнѣнъ н⁸ рѣ <злат(ъ)>¹ татарскихъ(ъ), оу<р>кы³ сл<о>уѣ нашему, Даноу Сокул(ъ), н братъ его, Поуркаръ, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашимъ³ми бояры.

Ино ми, видѣвше меже ними нх(ъ) доброн волн н токмежъ н полно<н>⁹ заплата, а ми, н шт(ъ) нас(ъ), тако<¹⁰¹⁰р<и>ли слоуѣ нашему, Ст<ан>¹⁰у Х<оржа>¹⁰, тое выше писанное, да ест(ъ) ем<¹⁰у, шт(ъ) <нас(ъ)>, оурнк(ъ) н<¹⁰ съ вѣсѣмъ доходо<м>¹, емоу н дѣтемъ <его>¹⁰, н оушнчатомъ его, н прѣоушнчатомъ его, н прѣоушнчатомъ его <н>¹ вѣсѣмоу родоу его, кто емоу боу<д>ет(ъ) нан ближ<и>ни, да естъ <емоу>¹ непорушанно николнже, на вѣкы.

И хотароу¹¹ да ест(ъ) по старому хотарн с<и>сх(ъ) стороны, коуда н<з>¹ вѣка шнжалн.

И на то ест(ъ) вѣра <выше> писан<а>наго, мы, Стефана воеводы, н вѣра прѣвѣзлюбеленныхъ(ъ) дѣтен г(о)сп(о)дства ми, Александра н Богдана н Петра, н вѣра<¹ бояръ нашихъ(ъ): вѣра пана Станчоула н вѣра<¹ с(ы)на его, пана Мыр<з>н, в<¹вѣра пана Бланкоула <н>¹ вѣра с(ы)на его, пана Доумы, старос<т>и<¹ Хотинскаго, вѣра пана Бодн двор<и>шника, вѣра пана Звѣарн, вѣра<¹ пана Лѣ<кы>¹ н вѣра пана Бѣлка, паркалабове Белоградскыи, вѣра пана Нѣг(а) н вѣра пана Ивашка, прѣкалабове Келѣс<кы>, вѣра<¹⁰ пана Прѣоура паркалаба Немецкого, <вѣ>¹ра пана Фетн паркалаба Нов<о>градс<¹кого, вѣра пана Гангоура паркалаба<¹ Ёрхенско<го>¹, вѣра пана Пашка<³, вѣра пана Боушн, вѣра пана Чокырлѣн, вѣра пана Петрика Алкимов<и>ча, вѣра пана Ицка Хоуднча, вѣра пана Ивашка Хрин<кович>¹, <вѣра пана Мнхѣоу<^{12>спата<рѣ>¹, вѣра пана Юга вистѣарника, вѣра пана Юга <постелника, вѣра>¹⁰ пана <да>¹жебога чашинка, вѣра пана Томн <столника, вѣра пана Илн Х<¹⁰оурн комна н вѣра вѣсѣх(ъ) бояръ нашихъ(ъ) молдавскихъ, великихъ(ъ) н малыхъ(ъ)>¹⁰.}

<И по нашему>¹⁰тѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ) дѣт<ен> нашихъ(ъ) нн шт(ъ) нашего род<¹⁰ нн пакъ, <боу>²дѣ колн¹³, кого <Б(о)г(ъ)>³ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)[ръ]рѣмъ быти <нашен> землн, тот(ъ) що<¹⁰ бн емоу не порѣшил(ъ) нашего даанѣа, <але> що бн емоу оукрѣпил(ъ) н оу<¹⁰¹⁰¹у <да>³ли за его правою н вѣр<но>ю слѣже<¹⁰.

<И НА БОЛ>¹⁰ШЕ КРѢПОСТ(Ъ) И ПОУТВРЪЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕСѢМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМОУ, ВЕЛѢАН ЕСМН Н>¹⁰АШЕ<МЪ ВЪРНОМ>ОУ ПАКОУ, ТОМН ЛОГОФЕТОУ, ПИСАСТН И НАШ>^{3V} ПЕЧАТЬ ПРИВѢСТН К СЕМОУ АНСТОУ НАШЕ<МОУ>¹.

<Писа....діа>^{1K}, вѣ <ГОЧ>¹АВѢ, В(Ъ) А<(Ѣ)ТО>¹ xꙗꙗꙗꙗ¹⁴, <Д>¹ЕК(ЕМЕРІЕ)¹⁴ ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, <tuturor>¹ celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari <și>³ mici, sluga noastră D<an Socul și>³ fratele lui, Porcar, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, <un sat care este >⁴>¹ sub Capul Piscului și o fîntînă care <se>³ cheamă <Fîntîna>¹⁵ lui Peperig și un loc de iaz⁵ <unde este piua>⁶>¹ lor; și le-au vîndut slugii noastre, Stan Horja, pentru 120 de zloți tătărești. Și sculindu-se sluga noastră, Stan Horja, a și plătit toți acești bani și ...⁸ mai sus-scriși, 120 <de zloți>¹ tătărești, în <mîinile>³ slugii noastre, Dan Socul și ale fratelui său, Purcaru, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală dintre ei și plată deplină, <și noi, și de la noi>¹⁰, de asemenea am dat și am întărit slugii noastre, St<an>¹⁰ H<orja>¹⁰, acestea de mai sus-scrise, să-i <fie>¹⁰ de la <noi uric și>¹⁰ cu tot venitul, lui și copiilor <lui>¹⁰, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, <și>¹ întregului său neam, cine îi va fi cel <mai>¹ apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul¹¹ să fie după hotarul vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan și Petru, și credința boierilor noștri: credința panului Stanci<ul și credința>¹ fiului său, pan Mir<za>¹, credința panului Vlaicul <și>¹ credința fiului său, pan Duma, staroste de Hotin, credința panului Bodea vornic, credința panului Zbiarea, credința panului Lu<ca>¹ și credința panului Bilco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălabi de Chilia, <credința>¹⁰ panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința panului Fetea pîrcălab de <Cetatea>¹ Nouă, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința p<anului Pașco>³, credința panului Buhtea, credința panului Ciocîrlie, credința panului Petrică al lui Iachim, <credința>¹ panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, <credința panului Mihău>¹²>¹⁰ spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga <postelnic, credința>¹⁰ panului <Da>¹jbog ceașnic, credința panului Toma <stolnic, credința panului Îlea H>¹⁰uru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari <și mici>¹⁰.

<Iar după>¹⁰ viața <noastră>¹⁰, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru>¹⁰ sau iarăși, oricînd¹³ pe cine îl va alege <Dumnezeu>³ să fie domn <al țării noastre, acela>¹⁰ să nu-i clinească dania noastră, <ci să i-o împuternicească și>¹⁰ să i-o întărească, <pentru că>¹⁰ i-am dat pentru <slujba>¹⁰ lui dreaptă și credincioasă.

<Iar pentru>¹⁰ mai mare putere și întărire a tuturor celor <mai sus-scrise, am poruncit credinciosului>¹⁰ nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea <noastră>³ la această carte a noastră.

<A scris ... dia>^{1c}, la <Suce>¹ava, în anul 6981¹⁴ <1473> decembrie¹⁴ 9.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Ștefan v(oi)e v(o)d cel Bătrîn; Capul Piscului și o fîntînă.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 22. Orig., perg. (26 × 37,5 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), stricată.

O trad., din 1799 ianuarie 17, de Pavel Debrîț polcovnic, ibidem, CLVII/2. O foto., la Inst. de ist și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/515.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 189—191 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 399—400 (trad.).

¹ Șters.

² Greu lizibil; poate fi și чѣрчѣ.

³ Rupt.

⁴ Întregire nesigură după cele câteva urme de litere care se mai observă; vezi însă și doc. de întărire din 1598 aprilie 15 (*D. I. R.*, A, XVI, vol IV, p. 212: „un sat care este în ținutul Lăpușnei, la capul Piscului”. În trad. doc. din 1482 august 10 (nr. 246), text probabil defectuos: „satul anume Horjăstii, la Lăpușna, unde au fost casa lui”.

⁵ În trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de „iaz”, greșit: „prisacă”; v. și doc. cit. din 1598.

⁶ <ѣр>на (piua), întregire nesigură, în funcție de ultima silabă și de cele 2—3 litere care o preced.

⁷ Deasupra acestui cuvânt, câteva litere greu lizibile (ко. нь?).

⁸ Un cuvânt de 5—6 litere, indescifrabil.

⁹ Omis.

¹⁰ Rupt și șters.

¹¹ Așa în orig.; probabil calc românesc.

¹² În ediția lui I. Bogdan, întregit greșit: Бранчана (Vrincean); acesta nu mai apare însă în doc. de după 1473 ianuarie 8.

¹³ Greșit, pentru зѣдѣ коо (oricine)?

¹⁴ Atît văleatul, cit și numele lunii, foarte greu lizibile.

¹⁵ Subînțeles în textul slavon (v. și doc. din 1482 august 10).

197

1474 (6982) aprilie 5.

6982 <1474> apr(ilie) 5.

Un ispisoc de la Ștefan v(oi)e vod pe sat(u)l întreg Anteleshii, dat lui Ion Bulbosii și frăține-său Mihul din Faraoni.

Arh. St. București, A. N., MMCDXXXIV/50 (nr. 1). Rez., într-un „perilipsis de scrisorile moșie<i> Antileștii, de la ținutul Suceviî”, din <1>793 august 11.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 247 (aceiași rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 400 (aceiași rez.).

198

1474 (6982) august 26, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефанъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинымъ) знаменито нсѣмъ) лнстомъ) нашимъ), въсѣмъ) кто на нъ) оузрнтъ) нан его чтвчн оуслышнтъ), коанж(е) того кому потребнзна бвдетъ), оже прїидоша прадъ) нами н прадъ) оуслнми нашими [нашнми] бояры, велнхмы н малыми, Иванъ), с(ы)нъ) Басковъ) шт(ъ) Хородинк(ъ), н съ своимн братїамн н тѣгали на кнѣгнню пана Індренкова Шербнча, на Марушкою, на дочка Ивана Купчнча, н на оунк(ъ) ен, на Мнхно, с(ы)нъ) Грознн(а) Кѣпчнча, н тѣгали на ннхъ) такъ) реквчн: аже шнн свт(ъ) оункн Купчнчеви по нхъ) матерн.

Того радї, лн еслн смотрнли н свднли нс нашнми бояры н далн еслн Иванковн н братїамъ) его какъ) ест(ъ) право н законъ), по шбывчаю, а бн пошол(ъ) Иванъ) сам(ъ) съ кѣ прнсѣжннцн н цо бн прнсѣгнвл(ъ) нс нмн аже Иван(ъ)

н съ своимъ братіамъ соут(ъ) оуиуки Купичевъ по нх(ъ) матеръ, такожде аже свт(ъ) н Марушкн н Мнхновъ тиж(е) оуиуки.

Того радї, Иван(ъ) н съ своимъ братіамъ, они сѣ шметали шт(ъ) свою прнсѣгу н не хотили прнсѣгнути н съ своимъ прнсѣжнцн, али сѣ штпствали на Марушкн, на дочку Ивана Купича, а би она пошла сама н прнсѣгнула рекуи так(ъ): аже Иван(ъ), с(ы)нъ Басков(ъ) шт(ъ) Хородник(ъ), н съ своимъ братіамъ нѣст(ъ) оуиуки Купичевъ, а ни ен, Марушкн, а ни Мнхновъ.

Про тож(е), Марушка, ставши оу тот(ъ) нареченны ден(ъ), н прнсѣгла прад(ъ) намъ н прадъ оуиуки нашимъ боары, н великимъ н малымъ, рекуи так(ъ): аже Иван(ъ) н съ своимъ братіамъ нѣст(ъ) оуиуки Купичевъ, а ни ен самон, Марушкн, а ни Мнхновъ.

Сего радї, ли, видѣвши нѣскъ Марушкн, аже нѣст(ъ) Иван(ъ) н съ братіамъ своимъ, оуиуки Купичевъ, как(ъ) они тѣгали на Марушкн, про тож(е) мы есмъ дали н потвердили Марушкн н Мнхновъ, племенку² ги, оусѣ села Купичева н вѣсѣ нмѣніе его, да ест(ъ) нмѣ.

И такожде, Иван(ъ), с(ы)нъ Басков(и) шт(ъ) Хородник(ъ), н съ своимъ братіамъ да не нмают(ъ) тѣгати на Марушкн н на племенку² ен, на Мнхно, а ни на дѣтен нх(ъ), а ни на оуиуки нх(ъ), а ни на вѣс(ъ) род(ъ) нх(ъ), ни коли, ни оу которых(ъ) д(е)нех(ъ) н часоух(ъ), ни перед(ъ) намъ а ни перед(ъ) нных(ъ) г(о)сп(о)д(а)рех(ъ), понеж(е) стратил(ъ) Иван(ъ) н съ братіамъ своимъ прад(ъ) оуиуки правого закона н да не нмают(ъ) доувати ни коли, на вѣкы вѣчныѣ.

И кто сѣ покусит(ъ) тегати, буд(ъ) оу которых(ъ) д(е)нех(ъ) н часоух(ъ), али перед(ъ) намъ али перед(ъ) нных(ъ) г(о)сп(о)д(а)рех(ъ), али Иван(ъ), али бо шт(ъ) его братіа али шт(ъ) нх(ъ) роду, тот(ъ) тогда да заплатит(ъ) за вѣсѣку $\frac{7}{8}$ рубли сребра чистого.

Тое оусѣ выше писаное да ест(ъ) Марушкн н племенку³ ен, Мнхновъ, н дѣтем(ъ) нх(ъ), н вѣсѣму племеню нх(ъ), непоруженно ни коли, на вѣкы.

И на то ест(ъ) велика марторїа, сам(ъ) г(о)сп(о)дство ми, выше писанны Стефан(ъ) воевода, н прѣвѣзлюбленны дѣтен г(о)сп(о)дства ми, Ялѣксандра н Петра н Богдана, н наши боары молдавскы⁴х(ъ): <пан(ъ) Станчул(ъ) н с(ы)нъ его, пан(ъ) Мирза, пан(ъ) Бланкул(ъ) старостѣ Хотинскы н с(ы)нъ его, пан(ъ) Дуиѣ, пан(ъ) Бодѣ дворник(ъ), пан(ъ) Збїарѣ, пан(ъ) Лука н пан(ъ) Бѣлко, прѣкалаби Бѣлоградъ, пан(ъ) Нѣгъ н пан(ъ) Ивашко, прѣкала⁴а⁴бен⁴ Келїнс-ти⁵, пан(ъ) Яреуре прѣкалаби Немецскы, пан(ъ) Фетѣ прѣкалаби Новоградъ, пан(ъ) Гангур(ъ) прѣкалаби Ёрхїиски, пан(ъ) Пашко, пан(ъ) Бухтѣ, пан(ъ) Иван(ъ) Чокрѣлїе, пан(ъ) Петрик(ъ) Алкимович(ъ), пан(ъ) Алцко Гудич(ъ), пан(ъ) Ивашко Хринкович(ъ), пан(ъ) Мнхнв спатар(ъ), пан(ъ) Юга вистїарник(ъ), пан(ъ) Юка постелиник(ъ), пан(ъ) Дажбог(ъ) чашиник(ъ), пан(ъ) Тома столиник(ъ), пан(ъ) Илѣ Хурн комис(ъ) н ныи оуиуки наши боары цо прн том(ъ) били, по нменн великы н малыи.

И на болшее крѣпост(ъ) н пооутвержденїе тому оусѣму выше писанному, велѣли есмъ нашему вѣрному боарину, пану Томѣ логофету, писати н нашн печат(ъ) н печат(и) боарѣ нашнх(ъ) прнѣснх(и) к сѣму нашему лнству.

Пис(а) Илѣ, оу Басли, в(ъ) лѣт(о) $\overline{\text{XCVI}}$, м(ѣ)с(а)ца ауг(уста)⁶, кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri [noștri], mari și mici, Ivan, fiul lui Vasco de la Horodnic, și cu frații săi și au pîrit pe cneaghina panului Andreico Șerbici, pe Marușca, fiica lui Ion Cupcici, și pe nepotul ei, pe Mihno,

fiul lui Grozea Cupcici, și i-au pîrît pe ei zicînd așa: că ei sînt nepoții lui Cupcici după mama lor.

Pentru aceea, noi am cercetat și am judecat cu boierii noștri și i-am dat lui Ivanco și fraților lui cum este drept și lege, după obicei, ca să vie Ivan însuși cu 24 de jurători, care să jure cu ei că Ivan și cu frații săi sînt nepoții lui Cupcici după mama lor, de asemenea că sînt nepoți și ai Marușcăi și ai lui Mihno.

Pentru aceea, Ivan și cu frații săi, ei s-au lepădat de jurămîntul lor și nu au voit să jure și cu jurătorii lor, ci au lăsat pe Marușca, pe fiica lui Ion Cupcici, ca ea însăși să vină și să jure, zicînd așa: că Ivan, fiul lui Vasco de la Horodnic, și cu frații săi nu sînt nepoții lui Cupcici și nici ai ei, ai Marușcăi, și nici ai lui Mihno.

Pentru aceea, Marușca, ridicîndu-se în acea zi hotărită, a și jurat înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, și mari și mici, zicînd așa: că Ivan și cu frații săi nu sînt nepoții lui Cupcici, și nici ai ei însăși, ai Marușcăi, și nici ai lui Mihno.

Pentru aceea, noi, văzînd cîștigul Marușcăi, că Ivan și cu frații săi nu sînt nepoții lui Cupcici, cum au pîrît ei pe Marușca, pentru aceea noi am dat și am întărit Marușcăi și lui Mihno, rudei² ei, toate satele lui Cupcici și toată averea lui să le fie lor.

Și, de asemenea, Ivan, fiul lui Vasco de la Horodnic, și cu frații săi să nu mai pîrască pe Marușca și pe ruda² ei, pe Mihno, și nici pe copiii lor, și nici pe nepoții lor, și nici pe nimeni din neamul lor, niciodată, nici în oricare zi sau ceas, nici înaintea noastră și nici înaintea altor domni, pentru că Ivan și cu frații săi au pierdut dinaintea a toată legea cea dreaptă și să nu cîștige niciodată, în vecii vecilor.

Iar cine s-ar încumeta să pîrască, în oricare zi sau ceas, sau înaintea noastră sau înaintea altor domni, ori Ivan ori cineva din frații lui sau din neamul lor, acela să plătească atunci zavescă 60 de ruble de argint curat.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie Marușcăi și rudei² ei, Mihno, și copiilor lor, și întregului lor neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și preaiubiții copii ai domniei mele, Alexandru și Petru și Bogdan, și boierii noștri moldoveni: <pan Stanciul și>⁴ fiul său, pan Mirzea, pan Vlaicul staroste de Hotin și fiul său, pan Duma, pan Bodea vornic, pan Zbiarea, pan Luca și pan Bilco, pîrcălabi de Cetatea Albă, pan Neagu și pan Ivașco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Neamț, pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Gangur pîrcălab de Orhei, pan Pașco, pan Buhtea, pan Ion Ciocîrlie, pan Petrică al lui Iachim, pan Iațco Hudici, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Mihău spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceașnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis și toți ceilalți boieri ai noștri care au fost la aceasta, anume cei mari și cei mici.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și pecetea boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Vaslui, în anul 6982 <1474>, luna august, 26.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:> Pentru toate satele lui Cupcicé ...⁷; 6982 <1474> avg(ust) 26; <și, cu caractere latine:> Lit. B, fas. 9.

Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin“, Secția manuscrise, Colecția Markevici — Lukașevici, fond. 159, nr. 12. Orig., perg. (29 × 41 cm), pecete domnească (diam. = 3 cm) atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іѡ Стефана воєводи <и>⁸ г(осподи)нѡ

și șase peceți boierești, două pierdute (nr. 2 și 4, socotindu-le de la stînga la dreapta⁹), iar patru, atîrnate (șnururi de mătase albastră), în ceară neagră, una, nr. 3 (diam. = 1,7 cm), cu inscripția ilizibilă¹⁰, iar trei (diam. = 2 cm), cu legendele: nr. 1) <† Печать Бѣ<х>...¹¹...¹²; nr. 5) <†...¹³Томѣ...¹⁴; nr. 6) <† Печать пана Томѣ...¹⁵ стол<ник>...¹⁶.

O copie, incompletă, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 220, și o foto., ibidem, Fotografii, V/45. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/516. Un clișeu, la Arh. St. București, Colecția Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 723.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 63 (facs.); Уляницкий, *Материалы* p. 109 (extras slav); Яцимирский, *Грамоты молдав.*, p. 11—12 (text slav); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 191—196 (text slav și trad.); Berechet, *Cojurătorii*, p. 25—30 (text slav și trad.); idem, *Procedura de judecată*, III, p. 93—97 (text slav și trad., după Bogdan); D. I. R., A, I, p. 401—402 (trad.).

¹ În loc de не сѣмѣ.

² Mai sus оуникъ (nepotul).

³ Greșit, în loc de племенникъ; vezi și nota 2.

⁴ Rupt.

⁵ În loc de Келіскн.

⁶ & și ʁ, în ligatură.

⁷ Șters.

⁸ I. Bogdan a văzut clar, înainte de сѣмѣ, un и, aflat în ligatură atît cu semnul care îl preceda cît și cu cel care îl urma. Starea de azi a peceții nu a mai permis însă această lectură.

⁹ În ordinea indicată de I. Bogdan (fără a-i prelua firește și numerotația proprie) și controlabilă, parțial, prin fotocopia de la Bibl. Acad., intrucît partea îndoită a pergamentului a fost ulterior întinsă, iar pecețile desfăcute și legate într-o altă ordine: 5, 3, 6, 1.

¹⁰ I. Bogdan a citit un ш, care ar putea proveni de la Ивашка, Пашка sau чашинка.

¹¹ Stricat sau șters.

¹² I. Bogdan a citit Тѣтѣла și în continuare логофетѣ. Observăm însă că abia coroborarea documentului următor îl indică pe Tăutul în această dregătorie.

¹³ м, foarte apropiat ca formă de н.

¹⁴ Тома, lectură nesigură, în ciuda calității care urmează.

† М(н)л(о)стію к(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ не сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) вѣзрит(ъ) ни егѣ чѣм(ъ) оуслышит(ъ), вже тот(ъ) истинный слуга наш(ъ) вѣрный, пан(ъ) Мнхул(ъ), соулжаръ наш(ъ), и егѣ² братіа, Чопею и Сима, служили нам(ъ) право и вѣрно. Там(ъ) мы, видѣвше нх(ъ) правню и верною службою до нас(ъ), жаловали есми нх(ъ) всобною нашею м(н)л(о)стію и дали есми им(ъ) и подтвердани, оу нашем(ъ) земли, оу Молдавскон, правню нх(ъ) втинкоу, село на имѣ Дурнеши и монастырь вт(ъ) Дурнеши. Тое вѣсе выше писанное да ест(ъ) слоуѣм(ъ) нашему вѣрному, пану Мнхулу, нашему соулжарю, и егѣ братіам(ъ), Чопею и Симѣ, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и сѣ вѣсѣм(ъ) доходом(ъ), имѣ и дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, и знучатом(ъ) нх(ъ), и праоуничатом(ъ) нх(ъ), и пращурѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсемоу роду нх(ъ), кто вудет(ъ) ни ближній, да ест(ъ) им(ъ) непорочно николиже, на вѣкы вѣчнымъ.

Я хотарь тѣмоу селу, Дурнешем(ъ), и тѣму монастырю да ест(ъ) вт(ъ) оуспх(ъ) сторон(ъ) коудѣ из вѣка вживали.

Я на то ест(ъ) вѣра <нашего>³ г(о)сп(о)дства, выше писанного, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленных(ъ) дѣтен г(о)сп(о)дства ми, Ялѣандра и Петра и Богдана, и вѣра воаръ наших(ъ): вѣра пана Станчула и вѣра с(ы)на егѣ, пана Мырзи, вѣра пана Бланкула старости Хотинского и вѣра с(ы)на егѣ, пана Думи, вѣра пана Збіарн, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Лоука и вѣра пана Хырмана, паркалабоке Белоградскы, вѣра пана Нѣг(а) и вѣра пана Ивашка, паркала-

бѡѢ Келѣнскыи, вѣра пана Ёрвѣра, паркалаб(ь) Немецскыи, вѣра пана Фетн, вѣра пана Ёлѣчи, паркалаб(ь) Новоградскыи, вѣра пана Гангѣра, паркалаб(ь) Ёрхенскыи³, вѣра пана Пашко, вѣра пана Ёвѣхтн, вѣра пана Ёцка Хѣднча, вѣра пана Ёвашка Хринковича, вѣра пана Ёнхѣс спатарѣ, вѣра пана Югн вѣстѣарника, вѣра пана Югн постелника, вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Ёарсѣ столника, вѣра пана Ёлн Хѣрѣ комиса н вѣра вѣсѣх(ь) бѡар(ь)⁴ нашинх(ь) молдавскнх(ь)⁵, велн-ких(ь) н малых(ь).

Ё по нашем(ь) животѣ, кто вѣдет(ь) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣн землн, ѡт(ь) дѣтен наш(ь)⁶ нлн ѡт(ь) нашего племѣнѣ нлн пак(ь), вѣре колн⁶, кого Ё(о)гѣ нзберет(ь) господарем(ь) вѣдѣт(ь)⁵ нашѣн Землн Молдавскон, тот(ь) а клн бѣ⁶ непорѡшнл(ь) нашего даанѣа, алн дѣн нм(ь) оѡтѣрѣднл(ь) н оѡкрѣпнл(ь), занѡже есми нм даан за нх(ь) правнѡ н вѣрноѡ слѡужбѡѣ.

Ё на болшеѡ крѣпость н поѡтѣрѣженѣе томоѡ вѣсѣмѡ вѣше писанномоѡ, велѣн есми нашемѡ вѣрномоѡ болѣрноѡ, панѡ Тѣѡтѡлѡ логѡфѣтѡ, писатн н нашѡѡ печат(ь) прнвѣснтн к сѣмоѡ нашемѡ лнстоѡ.

Пнс(а) Ёвн(ь) даскал(ь), с Гѡчакѣ, в(ь) л(ѣ)то хѡцѣгѣ апрѣлѣа дѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Mihul, sulgerul nostru, și frații lui, Ciopei și Sima, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, satul anume Durneștii și mănăstirea de la Durnești. Toate acestea mai sus-scrise să fie slugii noastre credincioase, pan Mihul, sulgerul nostru, și fraților lui, Ciopei și Sima, de la noi, uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine va fi mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, Durnești, și al acestei mănăstiri să fie din toate părțile pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei <noastre>³, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru și Bogdan, și credința boierilor noștri; credința panului Stanciul și credința fiului său, pan Mirza, credința panului Vlaicul staroste de Hotin și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Bodea vornic, credința panului Luca și credința panului Hîrman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălabi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, cre-credința panului Fetea, credința panului Vilcea pîrcălab de Cetatea Nouă, dința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Pașco, credința panului Buhtea, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Mihău spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Barsu stolnic, credința panului Ilea Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși, oricînd⁶, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela <să>⁵ nu clinească dania noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion dascăl, la Suceava, în anul 6983 <1475> aprilie 14.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 482. Orig., perg. (29,8 × 49,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atirnată (șnur de mătase roșie), deteriorată, cu legenda: <†> Печатъ Їѡ Стефанъ вои-
вѡа>¹а руско<аар> Землѣи Молдавскон.

O foto., ibidem, Fotografii, XXXVI/9, și o trad., din 1778 decembrie 14, de Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, DCCIII/1. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/517.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 3—5 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 402—403 (trad., după foto.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² ѣ, adăugat ulterior deasupra rindului.

³ Omis.

⁴ În orig., după ultima consoană, paieroc.

⁵ Șters.

⁶ Greșit, pentru *зари кто* (oricine)?

⁷ Stricat.

200

1475 (6983) aprilie 17, Tîrgul de Jos.

† Многостію божією, мы, Стефанъ воевод, господарь Земли Молдавскон. Чиним знаменито <н>¹с сѣмъ нашимъ листомъ, въсѣмъ кто на н оузрнт нлі его оуслишнт чтѣчи, вже прїндоша предъ нами и предъ нашими богаре калѣгерци въ нашего монастырѣ въ Хородинка и оуказали намъ лист въ нашего родителѣ², въ Плевѣандра воевода, що были нмалн на двѣ селѣ³, а бы робили томѣ монастырю, а нное дѣло що бы не нмалн ничого. Ины мы потерѣждаемъ с нашимъ добрымъ и благимъ произволеніемъ и чинимъ и свѣтлимъ срдцемъ тот⁴ предреченны монастырь, въ Хородинкѣ, и даемъ томѣ монастырю сес листъ нашъ на то, ...⁵ ѣ села: Петра Бранина, где былъ дворѣ⁶, и дрѣгое село що тижѣ⁷ слѣдуетъ къ томѣ монастырю⁸.

И даимъ есмы тымъ селамъ вше писаннымъ сес листъ нашъ на то що бы не платили намъ <ин>⁹ дан, ни посад ни подвод, ни нлиш, ни на городъ <д>¹а не робѣтъ, ни на посад, ни оу сторожъ да не ходѣтъ, ни на млин(н)³ да не робѣтъ, ни оу вонскѣ да не ходѣтъ, ни глобники, ни припашари да не бантоватъ нхъ и ни жадною нашѣ слѣжеѣ да не нмаютъ намъ слѣжити, ни платити, ни робити, але що бы встерегали тотъ монастырь а що бы робили томѣ монастырю.

И коли що загинетъ того монастырѣ¹⁰ или не нмѣтъ робити що требѣ бѣдетъ томѣ¹¹ монастырю, ...¹² мы знати¹³ на мѣмшїи¹⁴ тымъ людемъ¹⁵, що сѣтъ съ тыхъ селъ вше писанныхъ.

И кто нметъ бантовати тыхъ¹⁶ людъ въ тыхъ¹⁶ селъ, бѣдъ оу чемъ, яко естъ вше писанно, тотъ оузрнтъ великонъ казни господства мн, занежѣ¹⁷ есмы мнловали того монастырѣ въ нашею многостїю¹, що Богъ намъ далъ, за наше¹⁷ здоровіе.

И на то¹⁸ естъ вѣра господства мн и въсѣхъ богаръ нашихъ молдавскихъ, великихъ и малыхъ.

И на болшее крѣпостъ въсемъ вше писанномъ, привѣсили нашѣ печатъ <к>¹ семъ¹⁹ листѣ нашемъ.

Пис(а)³ Ѣанца, оу Долинѣ Тръгъ, <в(ъ)>⁷¹ лѣто <сѣнѣ>, мѣсѣца апрѣ(лѣ)⁷ ѣ.

www.dacoromanica.ro

⁸ Probabil satul Balosinești (nota lui I. Bogdan).

⁹ Probabil omis în copia lui Wickenhauser (completarea noastră).

¹⁰ Aceste două cuvinte (того монастырѣ = al acestei mănăstiri) sînt notate la Wickenhauser ca „sehr zweifelhaft“ (foarte nesigur) (nota lui I. Bogdan).

¹¹ La Wickenhauser тѣмъ (nota lui I. Bogdan).

¹² Așa în copia lui Wickenhauser; I. Bogdan presupune <а ем на>мъ... sau <а> мм...

¹³ Așa în copia lui Wickenhauser; I. Bogdan presupune: <Аолн цю ем повелѣан> sau <подамы>.

¹⁴ Așa în copia lui Wickenhauser; I. Bogdan presupune: <нан иншѣм нан>.

¹⁵ Așa cum a întregit și interpretat I. Bogdan acest paragraf (vezi notele 12—14): „să ne dea de știre ca să trimitem poruncă acelor oameni“ sau „iar noi vom da de știre acelor oameni“ sau „iar noi vom da poruncă altora sau oamenilor ...“, ar rezulta o prevedere contrară chiar celei imediat următoare, ca și, în genere, stipulațiilor care precizau imunitate feudală. De aceea considerăm că nici cuvîntul знати nu trebuie luat ca sigur în lectura lui Wickenhauser, după cum nu este exclus ca acesta să nu fi citit un întreg rînd. În original putea fi, de exemplu, знати textul continuîndu-se cu pedeapsa cuvenită celor „aflați“ vinovați, sau знати, indicîndu-se, în acest caz, ce anume trebuia „luat“ de la făptași. În același sens poate fi avut în vedere, de asemenea, și verbul казнити (a pedepsi).

¹⁶ La Wickenhauser: тѣх... тѣхъ (notele lui I. Bogdan); în orig. ar fi putut fi însă, și тѣх... тѣхъ.

¹⁷ La Wickenhauser: наши (nota lui I. Bogdan).

¹⁸ La Wickenhauser: тоѣ (nota lui I. Bogdan).

¹⁹ La Wickenhauser: тѣмъ (nota lui I. Bogdan).

²⁰ Subînțeles în textul slavon.

²¹ Adică: „să păzească <treaba> acestei mănăstiri.

†М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс<ъ>¹ сѣм(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) вѣзрнт(ъ) нан его чтоу чн² оуслышнт(ъ), вже оутврѣждаем(ъ) н оукрѣпѣем(ъ) н даем(ъ) н дали есми с(вѣ)т(о)моу нашему монастыроу вт(ъ) Хомора, надеже ест(ъ) храм(ъ) Оу҃с<ъ>пеніе прѣс(вѣ)тѣн, чистѣн н прѣбл(аго)с-(ло)вѣнѣн вл(а)д(ыч)ици нашн Б(огороди)ци н пр(н)снодекѣн, М(аріи), н надеже ест(ъ) нг҃мѣн(ъ) молбѣнн(ъ) нашъ, кұр поп(ъ) Герондіе, правѣн н пнтомѣн села того с(вѣ)т(о)го монас<ти>³рѣ, на нмѣ сѣлам(ъ): Дворничанѣн, под(ъ) Бнсокоюу Доубровѣ<ъ>³, н Ставча<н>⁴, н Глодѣн, н, на верхѣ Солооуица, село на нмѣ Пыр-тешін н Діенншево дворнше, н, на Снжн, село на нмѣ Кѣлоу҃г҃рѣ<нѣн>¹ н⁴ едноу планиноу, на нмѣ Ѡ<стр>³а, н слатноу оу Ѡстри, ш<о>¹же вт(ъ) дав-на была нх(ъ), тота планина н сѣ слатною⁵, н, под(ъ) Бохотном(ъ), едноу пасн-коу, на нмѣ Злѣто<роа>⁶, шже <дал(ъ)>³, тотоу паснкоу, томоу с(вѣ)т(о)-моу монастыру пан(ъ) Юрѣн Шербескоу҃л(ъ) н м(а)ти его. Тое вѣсе выше писанное да ест(ъ) вт(ъ) нас(ъ), монастырю нашему, оурик(ъ), сѣ оу҃снм(ъ) дохо<до>-м(ъ), неп<ъ>¹орѣ<ше>³нно николнже, на вѣкн вѣчныѣ.

Ѳ хотарѣ оу҃сѣм(ъ) тѣмъ сѣлам(ъ) н паснкам(ъ) да ест(ъ) вт(ъ) оу҃снх(ъ) сторон(ъ) кудѣ нз вѣка вѣчнаго вжнвали.

Ѳ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, в<ыше> писаннаго¹, мы, Стефана воеводи, н вѣра прѣвѣзѣбеленных(ъ) дѣтен г(о)сп(о)дства мн, Ѳлѣѣандра, н Пе-тра н Богдан<а>³, н вѣра боарѣ наших(ъ): [н] вѣра пана Станчула н вѣра сына его, пана Мырзѣн, вѣра¹ пана Бланкоу҃ла старости Хотинского н вѣра с(ы)на его, пана Думн, вѣра пана Звѣарн, вѣра пана Бодн дворника, вѣра пана Лоука н вѣра пана Хырмѣна, паркалабове¹ Белоградскын, вѣра пана Нѣл(а) н вѣра пана Ивашка, паркалабове Келѣнскын, вѣра пана Ёрвурѣ, паркалаб(ъ) Немецскын, вѣра пана Фетн, вѣра пана <Былчн, паркалаб(ъ) Новог<ъ>¹рад>³скын, вѣра пана Гангоу҃ра, паркалаб(ъ) Ёрхенскын, вѣра пана Пашко, вѣра пана Бухти, вѣра пана Ыцка Хвдича, вѣра

пана Нвашка Хрннковича, вѣра пакна Мнхѣв спатарѣ¹, вѣра пана Югн вистіар-
ника, вѣра пана Югн постелиника, вѣра пана Дажбога чашиника, вѣра пана Барсу стол-
ника, вѣра пана Илн Хурѣ комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) боѣр(ъ) нашнх(ъ) молдавс-
к¹нх(ъ), великнх(ъ) н малых(ъ).

И по нашем(ъ) жнботѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашнх(ъ) землн, ѡт(ъ)
дѣтнх(ъ) нашнх(ъ) нан ѡт(ъ) нашего племени нан пак(ъ), вѣре колн⁷, кого Б(о)г(ъ) нз-
берет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бѣх(ъ)тн нашнх(ъ) землн¹ Молдавскон, тот(ъ) а бн не по-
рвнх(ъ)тн нашего дѣднѣ н втѣрѣждѣннѣ нашемѣу монашнх(ъ), але а бн емѣу втѣрѣ-
днл(ъ) н оукрѣпнл(ъ).

И на болшею крѣпост(ъ) н повтѣрѣждѣннѣ томѣу вѣсѣ¹мѣу выше писанномѣу,
велѣлн есми нашемѣу вѣрномѣу панѣу, Тѣвѣтѣлоу логофетѣу, писати н нашѣу печат(ъ)
прнвѣстн к семѣу нашемѣу лнстѣ¹.

Писа <Имн(ъ) даскал(ъ)⁸>¹ вѣ Гвчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то xсѣпѣ адрнлѣ кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea
sau o vor auzi citindu-se, că întărim și împuternicim și dăm și am dat sfinte
noastre mănăstiri de la Homor, unde este hramul Adormirea preasfintei,
curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și
pururea fecioară, Maria, și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa
Gherondie, satele drepte și proprii ale acestei sfinte mănăstiri, anume
satele: Dvorniceanii, sub Dumbrava Înaltă, și Stăucea<n>¹ și Glodeni, și,
la obîrșia Solonețului, satul anume Pîrtești și curtea lui Dieniș, și, pe Jijia,
satul anume Călugăre<nii>¹ și ...³ un munte, anume O<str>³a, și slatina de
la Ostra, care, acest munte și cu slatina, au fost de mult ale lor⁵, și, sub
Bohotin, o prisacă, anume Zlătă<roaia>⁶, care, această prisacă, <a dat-o>³
acestei sfinte mănăstiri pan Iurie Șerbescul și mama lui. Toate acestea mai
sus-scrise să fie de la noi, mănăstirii noastre, uric, cu tot venitul, neclintit
niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acestor sate și prisăci să fie din toate părțile pe
unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-<scrisului>¹ noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubiților copii ai domniei mele, Alexandru, și Pe-
tru și Bogdan, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și credința
fiului său, pa<n> Mirza, credința¹ panului Vlaicul staroste de Hotin și credința
fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Bodea
vornic, credința panului Luca și credința panului Hărma<n>, pîrcălabi¹ de
Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălabi
de Chilia, credința panului Arbure pîrcălab de Neamț, credința panului Fetea,
credința panului <Vilcea pîrcălab>¹ de Cetatea <Nouă>¹, credința panului
Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Pașco, credința panului Buhtea,
credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința
pa<nului> Mihău spătar¹, credința panului Iuga vistier, credința panului
Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Barsu
stolnic, credința panului Ilea Huru comis și credința tuturor <boierilor noștri
moldoveni>¹, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii
noștri sau din neamul nostru sau iarăși, oricînd⁷, pe cine îl va alege Dumnezeu
să fie domn al <țării noastre>¹, Moldova, acela să nu clintească dania și întă-
rirea noastră, mănăstirii noastre, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor <celor>¹ mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris <Ion dascăl⁸>¹, la Suceava, în anul 6983 <1475> aprilie 25.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> † Ѡт(ъ) Стефана воеводѣ, на Дворн(и)ч⁹ѣхъ, и на Стѣжчѣхъ, и на Глодѣх(и), и на Прѣтецх, и на Кѣлѣж-рѣх(и), и на пасхы и на планина Ѡстра (De la Ștefan voievod, pe Dvor-n<ic>⁸eni, și pe Stăuceni, și pe Glodeni, și pe Pirtești, și pe Călugăreni, și pe prisăci și pe muntele Ostra).

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 100. Orig., perg. (33,5 × 48 cm), tăiat în două și cu o porțiune din mijloc lipsă, pecete atîrnată, pierdută.

O copie, de F. A. Wickenhauser, se afla în Arh. Comitetului Țării din Cernăuți, (azi R.S.S. Ucraineană). O trad. germ., de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, la Arh. St. Suceava, Fond. M-reă Dragomirna, I/7 (Inv. vechi al m-rii, nr. 120). Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/77 și 518.

EDIȚII: Wickenhauser, *Homor*, p. 84—85 (trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 203—204 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 204—205 (trad.).

¹ Rupt.

² Aici, ca și deseori în continuare, ч făcut ca v.

³ Șters.

⁴ Cca 10 litere șterse; în orig. putea fi: мѣстом(ъ) вт(ъ) мѣнна (sau мѣнны, cum scriu uneori diecii) numele unui alt sat, sau, mai curînd, o expresie care introducea textul aflat în continuare.

⁵ De la «доу» pînă aici, text scris cu altă cerneală, de altă mînă, și apoi ușor răzuit.

⁶ Întregit după documentul de întărire din 1520 iulie (vezi M. Costăchescu, *Doc. Ștefăniță*, p. 230).

⁷ Așa în orig.

⁸ Diacul, identicat după particularități de grafie, de ortografie și de limbă; v. doc. nr. 199.

⁹ Omis.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс(ъ) сѣмь листом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузнит(ъ) или его чтоуни оуслышитъ, вже тот(ъ) истиннын слоуга наш(ъ), Козма, с(ы)нь Бѣлошев(а), слоужил(ъ) намъ право н вѣрно. Тѣм мы, видѣвши его правую н вѣрную слоужбу до нас(ъ), жалокали есмь его всобною нашею м(н)л(о)стію, дали н подтвердили есмь емоу, оу нашем земли, оу Молдавскон, правѣи его втнны, села на нмѣ: Бѣлошецин, на Юкаши, где домъ его, н половина вт(ъ) Торторещь, що был(ъ) продал(ъ) Козма тоє половина вт(ъ) Торторещи с(вѣ)томоу монастырю вт(ъ) Бистрицоу, ндеж(е) ест(ъ) храм(ъ) С(вѣ)тою Оуспению Б(о)городици, за ѿ злат(ъ) татарских(ъ), н за тм ли пак(ъ) оуставши слоуга наш(ъ) Козма н верноул(ъ) тотн выше писанних(ъ) пинѣзи с(вѣ)томоу монастырю вт(ъ) Бистрицоу, понсе¹же тоє село, Торторещи, а ми есмь оузали къ нашему хотароу вт(ъ) Каменню.

Тоє вѣсе выше писанное да ест(ъ) емоу, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) н сѣ вѣсем(ъ) доходом(ъ), н дѣтем(ъ) его, н оуноучатом(ъ) его, н прѣоуноучатом(ъ) его, н пращоуражом(ъ) его н вѣсеому родоу его, кто сѣ емоу изберет(ъ) или влжнѣи, непоушено николн, на вѣкы.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспод)ства, выше писаннаго, мы, Стефана
воеводѣ, и вѣра възлюбленных(ъ) дѣтен г(оспод)ства ми, Илеѣандра и Петра и
Богдана, и вѣра вѣсѣх(ъ) дѣтен наших(ъ), и вѣра боярь наших(ъ): вѣра пана Стан-
чула и вѣра с(ы)на его, пана Мырзи, вѣра пана Бланкоула старости Хотинского,
и вѣра с(ы)на его, пана Доумы, вѣра пана Звѣарн, вѣра пана Боди дворника, вѣра
пана Лоукн и вѣра пана Хрьмана, паркалабове Белоградского, вѣра пана Нѣг(а) и
вѣра пана Ивашка, паркалабове Келѣнски, вѣра пана Ирбоурѣ паркалаб(а) Немец-
ского, вѣра пана Фетн, вѣра пана Былчи паркалаб(а) Новоградского, вѣра пана
Гангоура Ёрхенского, вѣра пана Пашка, вѣра пана Боухти, вѣра пана Йцка Хоу-
дича, вѣра пана Ивашка Хрин<ко>вич(а), вѣра пана Мнхъоу спатарѣ, вѣра пана
Югы вѣста<р>зник(а), вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Барса столника,
вѣра пана Илн Хоуроу комнса и вѣра оуснх(ъ) боярь наших(ъ) молдавскихх(ъ),
великихх(ъ) и малыхх(ъ).

И на болюшею крѣпост(ь) и потвържденіе томуу въсемоу выше писанномуу, велѣли есмы нашемуу вѣрномомуу паному, Тѣофѣолоу лѣг(у)фѣтоу, писати и нашуу печат(ь) привѣстити к сеому нашемуу листуу.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Cozma, fiul lui Băloș, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocinile lui drepte, satele anume: Băloșești, la Lucaș, unde este casa lui, și jumătate din Tortorești, care, acea jumătate din Tortorești, a fost vindută de Cozma sfintei mănăstiri de la Bistrița, unde este hramul Sfînta Adormire a născătoarei de Dumnezeu, pentru 75⁴ de zloți tătărești, și după aceea iarăși s-a ridicat sluga noastră Cozma și a întors acești ban mai sus-scriși sfintei mănăstiri de la Bistrița pentru că acel sat, Tortorești, l-am luat noi în hotarul nostru de la Piatra.

Iar hotarul Băloșeștilor să fie începînd de la fîntina lui Vilcan pînă la fîntina lui Cornea, apoi, de acolo, pe pîriu în sus, pe amîndouă laturi ale malurilor⁵, pînă la capătul iazului de sus, iar de acolo, pe matca pîrului în sus.

pină la Aoașa, apoi peste Aoașa, apoi drept la dumbravă, pină la mijlocul dumbrăvii, apoi, de acolo, se întoarce în sus pină la capătul dumbrăvii, la stîlp, iar de acolo la alt stîlp, în deal, apoi, de deal în jos, la culmea Grădiștei de Sus, apoi, de acolo, drept la pîriul Turbata, apoi, pe pîriu în jos, pină la culmea Grădiștei de Jos, apoi pe culme în jos, pină la fîntina lui Vilcan. Acesta este tot hotarul acestui sat, și în sus și în jos și în toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința iubiților copii ai domniei mele, Alexandru și Petru și Bogdan, și credința tuturor copiilor noștri și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și credința fiului său, pan Mirza, credința panului Vlaicul staroste de Hotin și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Bodea vornic, credința panului Luca și credința panului Hărman, pîrcălăbi de Cetatea Albă, credința panului Neagu și credința panului Ivașco, pîrcălăbi de Chilia, credința panului Arbure pîrcălăb de Neamț, credința panului Fetea, credința panului Vilcea⁶ pîrcălăb de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Pașco, credința panului Buhtea, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrin<co>³, credința panului Mihău spătar, credința panului Iuga vistie<r>³, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Barsu stolnic, credința panului Ilea Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, și iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că îi este ocină dreaptă și proprie.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andreica, la Suceava, în anul 6983 <1475>, luna mai, 7 zile.

<Pe verso, însemnare tirzie:> Din luminată poronc(ă) preînălțat domnu nostru, mărie sa Grigori Ion voevodu, ce mi să poroncește prin luminata carte mării sale ca să iau ispisocu acesta de la Postolach(e) Dîrlă și să-l scriu în dos și să-l dau la mîna pîrcălăbului Honcului.

L-am luat și(i) l-am dat la mîna pîrcălăbului Honcului.

Gheorghe med(elnic) is(pravnic); l(ea)t 7271 <1763> martie 4.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 145. Orig., perg. (30,5 × 36,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atirnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воєводу, гвсподар Земли Молдавскон.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/27, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/519. O trad., de Iordache Stamate pitar, din 1820 mai 19, încredințată în 1848 mai 15, la Arh. St. București, M-reă Neamț, III/2.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 64 (facs.); Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan — doc.*, p. 32—35 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, VI, p. 600, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 205—207 (text slav și trad. hotarnice); *D. I. R.*, A, I, p. 405—407 (trad.).

¹ Șters.

² În text, după ultima consoană, paieroc.

³ Omis.

⁴ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „70”.

⁵ Așa în textul slavon; în loc de: ale pîriului.

⁶ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „Vilcu”.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменито чинимъ нс(ь) самъ лѣнстомъ н¹ашимъ, вѣсѣмъ кто на немъ оузынт(ь) нли его чтоучи оуслышнт(ь), колнже того аще комѣ потребнзна боудет(ь), вже прїнде прѣд(ь) нами н прѣд(ь) вѣсѣмн нашимн молдавскимн боярѣ, велик¹ыми н малыми, Мѣгдѣлина, дочка Или Оураке, по своен доброн воли н никимъ непооужена, а ни присллована, н продала, шт(ь) своего праваго врика, свою правую н питому¹ю штин²у, ш(ть)ца ен, Или Оураке, свою част(ь) села, третію част(ь) села шт(ь) Мѣстѣкырн, оу Драгошеву Полн, н една полѣна шт(ь) синожати, на нмѣ Полѣна Долга. Та продала свѣсѣ нашему, Мнкоулу¹оу Шоши, оу цинюу за ѣ злат(ь) татарских(ь). Н оу том(ь), оуставши Мнкоулу(ь) Шоша, та заплатил(ь) оу си тотн пинѣн, ѣ злат(ь) татарских(ь), оу роуки Мѣгдѣлини, дочки Или Оураке, прѣд(ь) на²ми н прѣд(ь) вѣсѣмн нашимн молдавскимн бояры.

Того ради, н мы, видѣвши нхъ доброую волю н лагоду межи ними н полнымн заплат(ь) на то, оусе нс готовымн³ пинѣмн, а мы та¹кожде н шт(ь) нас(ь) есмн дали н² потврѣ²дани свѣсѣ нашему, Мнкоулуу Шоши, тоуи прѣд(ь) реч(е)нноую част(ь) Мѣгдѣлинноу, дочци² Или Оураке, треті¹ю² част(ь) села шт(ь) Мѣстѣкырн н² Полѣна Долга, ка¹ко да боудет(ь) е²м¹у², шт(ь) нас(ь), <оу²рик(ь) н сѣ вѣсем(ь) доходоу, емн н дѣтемъ его, н оуноучатомъ его, н прѣноучатом(ь) е¹го, н² прѣоурачатоу его н вѣсемуу род¹оу его¹, кто <боу²дет(ь) нли ближиіи, да <боудетъ емн непоро²у¹шенно² нн¹ко¹ли²же, на вѣки.

¶ Хотарь тон третей части села шт(ь) Мѣстѣкырн да ест(ь) шт(ь) оуси¹х(ь) сторон(ь) коуда хотарил(н) Ііким(ь) н сѣ Борн¹л²ам(ь) н сѣ межнашин¹.

< ¶ на т¹о ест(ь) великаа мартор¹ѣ нашег(о) г(о)спо¹дств²а, више писаннаго, <мн², Стефана во¹евод²а⁴, н прѣвѣзлюбленныи дѣтен г(о)сподства ми, Іілеѣандро н Петрашко н Богдан(ь), н бояре наши: пан(ь) <Станч²у¹лѣ² н с(ь)н¹ъ его, пан(ь) Мырза, пан(ь) Б¹лѣн¹коу²л(ь) старост¹и Хотн²н¹скын н с(ь)н¹ъ его², пан(ь) <Доу²ма, пан(ь) Зѣпа¹рѣ², пан(ь) Б¹о²дѣ дворник(ь), пан(ь) Лоука <н п²ан(ь) Хрѣманъ, паркала¹б¹овѣ⁵ Белоградскы¹н, <п⁵а¹н(ь)⁵ Нѣг(ь) н пан(ь) Нвашко, <паркалабове Келіискын, пан(ь) Іірвоуре прѣкалаб(ь) Немецскын, пан(ь) Фете, пан(ь) Бѣлча прѣкала¹б(ь) <Нвоград²скын, <пан(ь)² Гангоуры Ёрхѣ¹нскын, пан(ь) Пашко, па¹н(ь) <Боух²тѣ, пан(ь) Іічко Хоудич(ь), пан(ь) Нвашко Хринкович(ь), пан(ь) Шеф¹ул(ь) Ёсифович(ь), пан(ь) Мн¹х¹оу спата¹рь, па²н(ь) <Юга вистіарник(ь), пан(ь) Юга постелник(ь), пан(ь) Дажбог(ь) чашник(ь)¹, пан(ь) Барсу столник(ь), <пан(ь) Іілѣ Хсрѣ ко²мнс(ь) <н нын² оу си наши молдавскіи бояре, велици н мали, що при <том(ь) были¹.

<¶ на болшеу¹ крѣпо¹сть н пот²врѣ²жденіе тому вѣсему² више писанному, велѣли есмн нашему вѣрному пану, Тѣоутоулоу логофетоу, писати н нашоу печат(ь) н печати бо¹а³рь <нашихъ при²вѣ¹снт³и к семуу на¹шем²у лнств.

<Писал(ь) Іі⁵ндренка, оу Іісвух(ь), в(ь) лѣт(о) х¹ѣцпг, м(ѣ)с(ѣ)ца <юнїа⁶, ѣ ден(ь).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Măgdălina, fiica lui Ilea Ureache, de bunăvoia ei și nesilită de nimeni, nici

asuprită, și a vîndut, din uricul ei drept, ocina sa dreaptă și proprie, a tatălui ei, Ilea Ureache, partea sa de sat, a treia parte de sat din Măsteacîru, în Cîmpul lui Dragoș, și o poiană de fină¹, anume Poiana Lungă; și a vîndut-o slugii noastre, Micul Șoșa, în preț de 100 de zloți tătărești. Și întru aceasta, sculindu-se Micul Șoșa, a și plătit toți acești bani, 100 de zloți tătărești, în mîinile Măgdălinei, fiica lui Ilea Ureache, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Pentru aceea, și noi, văzînd buna lor voie și înțelegere dintre ei și plată deplină pentru aceasta, totul cu bani gata³, și noi, de asemenea, și <de la noi, am dat și>² am întărit slugii noastre, Micul Șoșa, această mai înainte-spusă parte a Măgdălinei, fiica lui Ilea Ureache, a treia parte de sat din Măsteacîru și Poiana Lungă, pentru ca <să-i fie>² de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului <său>¹ neam, cine va fi cel mai apropiat, să-<i fie neclintit>² niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei a treia părți de sat din Măsteacîru să fie din toate părțile pe unde au hotărnicit Iachim și cu Bori<1>² și cu me<gieșii>¹.

<Iar la>¹ aceasta este mare mărturie, domnia noastră, mai sus-scrisul, noi, Ștefan voievod, și preaiubiții copii ai domniei mele, Alexandro și Pe trașco și Bogdan, și boierii noștri: pan <Stanci>²u<1>² și fiul <său, pan Mirza pan V>¹lai<cu>² staroste <de Hoti>²n <și fiul său>², pan <Du>²ma, pan Zbiiarea, pan B<o>²dea vornic, pan Luca <și p>²an Hărman, pircălabi de <Cetatea>¹ Albă, pan Neagu și pan Ivașco, <pircălabi de Chilia, pan Arbure pircălăb de Neamț, pan Fete, pan Vilcea, pircăla>¹b de <Cetatea Nouă, pan>² Gangur de Orhe<i, pan Pașco, pa>¹n <Buh>²tea, pan Iațco Hudici, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Ștef<ul al lui Osif, pan Mi>¹hău spăta<r, pa>²n <Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceașnic>¹, pan Barsu stolnic, <pan Ilea Huru co>²mis <și ceilalți>² toți boieri ai noștri moldoveni, mari și miți, care <au fost la aceasta>¹.

<Iar pentru mai mare>¹ putere <și>² întărire <a tuturor celor>² mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

<A scris A>²ndreica, la Iași, în anul 6983 <1475>, luna <iunie>⁶, 5 zile.

.. <Pe verso, însemnări din secolul al XIX-lea:> Ștefan v(oi)e vod, din let 6983 <1475>, pe Măstacănul; <și> Din colecția mea, Joseff Kaufman, cronicar.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 545. Orig., perg. (24,5 × 51,5 cm), șters și rupt la îndoituri, pecete domnească atîrnată (șnur de mătase roșie) pierdută, și șase peceti boierești, trei pierdute (nr. 1, 4 și 5, socotindu-le de la stînga la dreapta, de la ultima păstrîndu-se însă șnurul) și trei existente, atîrnate (șnururi de mătase albastră), una (nr. 3) cu imprimarea sigilară căzută, iar două, în ceară neagră: nr. 2, complet stricată, și nr. 6 (diam. = 2 cm), ștearsă și deteriorată, cu legenda greu lizibilă (se mai poate citi clar doar începutul: † Печ<ат> н...).

O trad. lacunară, numai cu vâleatul, din 1806 iulie 27, de Ioan Stamati fost mare pitar, la Arh. St. Iași, D/1.

EDIȚII: D. I. R., A, I, p. 402 (trad. din 1806); Bogdan, D.P., *Patru acte*, p. 251—254 (text slav și trad.) și p. 253 (facs. greu lizibil).

¹ Rupt și șters.

² Șters.

³ În textul editat de D. P. Bogdan, greșit: <правимъ> (drepti).

⁴ Cazul genitiv la care a fost pusă mărturia domnului se explică, desigur, prin contaminarea acestei formule cu cea construită pe baza cuvîntului *ѣра.

⁵ Rupt.

⁶ Numele lunii este ilizibil, dar el a apărut, întreg, atunci cînd textul a fost pus la lampa de cuarț (v. D.P. Bogdan, *op. cit.*, p. 252, nr. 1).

Ispisoc dat de domnul Țării Moldovei, Ștefan voevod, în anul 6983 <1475> septembrie 25 zile, pentru satul Mereni.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 9. Rez., cu vâleatul socotit în stilul de 1 septembrie, într-o „cerere a răzeșilor din satul Mereni“, din secolul al XIX-lea.

ALTE EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 94 (rez., după Bogdan); *D. I. R.*, A, I, p. 407 (rez., după Costăchescu).

† Изволеніємъ ѿ(тъ)ца, поспѣшеніємъ с(ы)на и съврѣшеніємъ¹ с(ва)-
т(а)го д(оу)ха. Се азъ, рабъ вл(а)д(ы)кы моего І(свс)в Х(рист)а, панъ Игнатіе,
рекомын Юга, великын вистѣринк(ъ) Івана Стефана воевода, вже вл(а)гопронз-
волих(ъ) нашем(ъ)² благомы пронзволеніємъ и ч(н)стым(ъ)³ и сѣтлнм(ъ) ср(ъ)-
д(ъ)цемъ, вт(ъ) вѣсеж нашамъ доброж колеж, пачеже и вт(ъ) Б(ог)а помощіа
и любовь іаже по Б(о)сѣ къ с(ва)тому мѣстоу⁴ с(ва)т(а)го и славнаго Оуспеніа
пр(ѣ)с(ва)тѣн, ч(н)стѣн и прѣбл(аго)с(ло)веннѣн вл(а)д(ы)ч(н)ци нашн Б(огородн)ци
и пр(н)сн<од(ѣ)в>⁵ѣн М(а)рїн, нже на Поутнон, далъ есмы едно село за Проутомъ,
на нмѣ Ширѣоуцн, такожде же и е⁶ ѿ каделъница, и е⁶ ѿ кѣвѣт(ъ), сребрѣнх(ъ)
и позлаш<т>⁷еннх(ъ), вт(ъ) гѣ сммн, и е⁶ ѿ ста⁸ злат(ъ) оугрѣскых(ъ), и ѣ конн
добри, іако да творѣт(ъ) ми памѣтъ на вѣкы вѣчныа, прѣжде съмр(ъ)ти нашн
и по съмр(ъ)ти⁹ нашн: и да ми творѣтъ в(ъ) нед(ѣлн) вѣч(е)рь параклнсь¹⁰,
а в(ъ) п(о)нед(ѣлн)кы с(ва)таа антоургвїа, за здравїа нашамъ; а по съмр(ъ)ти⁹
нашн, в(ъ) нед(ѣлн) вечеръ парастась, а в(ъ) п(о)нед(ѣлн)кы с(ва)таа антоу-
ргвїа¹¹, за д(оу)ша наша и за подроужїа наше, кнѣгынѣ Настѣ, и чедо любнмое,
Мнхѣула, и дѣщерѣ ми драгон, Софїа, рекомое Свещѣ.

Смѣренїн архимандрит(ъ), нгоуменъ ч(е)стнѣн <вѣнтѣлн>¹² и с(ва)щенно
монах(ъ) Івасафъ и сѣ⁹ вѣсѣмы брат<с>⁷ство іаже о Х(рист)ѣ, вндѣвше мѣ<и>,
с(ы)ноу цр(ъ)к(ъ)вно<и>¹²моу¹³ и добрїн наш(ъ) прїател(ъ) правїн, твоє пронзволенїе,
сѣтворнхом(ъ) и в том(ъ) мы словен<хом(ъ)>¹² твоєн м(н)л(о)сти и твоим(ъ)
члѣдїємъ и твоим(ъ) шноучатом(ъ), поколи боудет(ъ) с(ва)тоє мѣсто сїе, да
боудет(ъ) вт(ъ) нас(ъ) тоє пронзволенїе, за вашѣ здравїемъ и за вашам(ъ) д(оу)-
шамъ.

И которїн, по нашамъ жнкотоу, вт(ъ) наставникъ и вт(ъ) братїах(ъ) с(ва)-
т(а)го мѣста сего, кто не боудет(ъ) стоати въ см(ъ) нашнм(ъ) токмѣжнм(ъ),
таковы боудет(ъ) под(ъ) клѣткою втеческою. И ино нѣст(ъ) и не боудет(ъ).

Пнс(а), оу с(ва)т(о)мн монастырю Поутенскому, в(ъ) лѣт(о) xсѣпд, м(ѣ)-
с(а)цѣ ген(арїа), кѣ, їермонах(ъ), тах(а) Пансіе.

† Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfintului Duh. Adică eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, pan Ignatie, numit Iuga, marele vistier al lui Ioan Ștefan voievod, iată am binevoit cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și mai ales cu ajuto-
rul lui Dumnezeu și din dragostea cea întru Dumnezeu către sfîntul loc al sfintei și al slăvitei Adormiri a preasfintei, curatei și preabinecuvîntatei stă-

pinei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, care este la Putna, am dat un sat peste Prut, anume Șirăuți și, de asemenea, încă⁶ 1 cădelniță¹⁴, și încă⁸ 1 chivot, de argint și aurite, de 13 some, și încă⁸ 1 sută de zloți ungurești, și 2 cai buni¹⁵, ca să-mi facă pomenire în vecii vecilor, înainte de moartea noastră și după moartea noastră: și să-mi facă duminica seara paraclis, iar luna sfința liturghie, pentru sănătatea noastră; iar după moartea noastră, duminica seara parastas, iar luna sfința liturghie, pentru sufletul nostru și pentru soția noastră, cneaghina Nastea, și pentru iubitul meu copil, Mihul, și pentru fiica mea dragă, Sofia, zisă Sobtea.

Smeritul arhimandrit, egumen al cinstitului <locaș>¹² și ieromonah Ioasaf și cu toți frații cei întru Hristos, văzînd noi, <fiu al bisericii>¹² și prieten al nostru, bun și drept, bunăvoința ta, am făcut și întru aceea noi am făgăduit milostivirii tale și copiilor tăi și nepoților tăi să fie de la noi, pînă cînd va fi acest sfînt loc, această bunăvoință, pentru sănătatea voastră și pentru sufletele voastre.

Iar după viața noastră, cine dintre nastavnicii sau dintre frații acestui sfînt loc nu va ține această înțelegere a noastră, acela să fie sub blestemul părintesc. Și altfel nu este și nu va fi.

A scris, în sfînta mănăstire de la Putna, în anul 6984 <1476>, luna ianuarie, 25, ieromonahul tahigraf¹⁶ Paisie.

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 157. Orig., perg. (26,5 × 32,5 cm), pecete mică (diam. = 2 cm) atîrnată (șnur de mătase albastră), în ceară neagră, fără inscripție circulară și cu emblema deteriorată.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/520 și III/35.

EDIȚII: Popescul, *Doc. mold.*, p. 13—15 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 210—214 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 1 (trad.).

¹ Primii doi ieri (ъ) ai cuvîntului, asemănători cu ѣ.

² În ediția lui I. Bogdan, îndreptat, greșit în НАШИМ.

³ ч, făcut peste tot ca v.

⁴ ѣ, scris distinct deasupra lui о.

⁵ Rupt.

⁶ Așa în orig.; în ediția lui I. Bogdan, ѡ pentru ѡ, este considerat „o greșeală de pisar”; cum situația se repetă însă și în actul asemănător scris de ieromonahul Ghenadie (vezi doc. nr. 208), unde ѡ alternează cu ѡ ѡѡ (și încă), se poate interpreta, mai degrabă, că ѡ are valoarea lui ѡѡ, trebuind, ca atare, să fie despărțit de ѡ.

⁷ Omis.

⁸ Greșit, în loc de еѡ.

⁹ ѡ, asemănător cu ѣ.

¹⁰ ѡѡ, adăugat între rînduri.

¹¹ ѡ, transformat din ѣ, care după ce fusese scris în rînd, a fost suprascris.

¹² Șters.

¹³ În ediția lui I. Bogdan, ѡѡ îndreptat în ѡѡѡ, după formularea actului asemănător din 1462 (vezi nr. 102). Mărimea ștersăturii, de cca 8 litere, permite însă și completarea cu cel de al doilea cuvînt al expresiei menționate, nemaifiind astfel necesară nici corectura operată asupra terminației perfect lizibile.

¹⁴ În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „o candelă”.

¹⁵ În doc. similar din 1 iunie 1476 (v. nr. 207), în loc de „2 cai buni”, se află „100 de oi”.

¹⁶ În trad. din *D. I. R.*, A, I, termenul тѡх(ѡ) din orig., a fost tradus prin „nevrednicul”. Explicația lui I. Bogdan (*op. cit.*, p. 214, nr. 9) ni se pare însă mai convingătoare.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Зем<ли>¹ Молдавскон. Знаменитъ чиним(ъ) нс сам(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) ктв на н(ъ) възрнт(ъ) нли егв чтѣчн оусл<ыш>¹нт(ъ), колнже твг(о) аще комѣ потребнѣна бѣдет(ъ), вже прѣнде прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) въсамн нашими мѡлдавскими боаре, великими н малыми, слоуга наш(ъ), пан(ъ) Шефѣл(ъ) питарюл(ъ), оуноук(ъ) пана Йкоуша вистѣарника, по своен двѣрон волн, никым(ъ) непшноужен(ъ) а ни пак(ъ) пришлобан(ъ), н продал(ъ) шн(ъ), шт(ъ) своего праваго оурика, свою правѣю штннуоу, шт(ъ) оурика дѣда своегоу, пана Йкъша вистѣарника, едно сѣлнще, на нмѣ Попринканѣн, на Жежѣн, межн Посадннчн н межн Кръннчанн, оу Тхѣва; та ен продал(ъ) нашѣмѣ вѣрншмоу панюу Мѣшатоу дворннкоу оу цнноу за р злат(ъ) татарскнх(ъ).

Н оу твом(ъ), оуставшн наш(ъ) вѣрнн пан(ъ), Мѣшат(ъ) дворннк(ъ), н запла-тнл(ъ) шн(ъ) въсн твты выше писанннх(ъ) пннѣзн, р злат(ъ) татарскнх(ъ), оу рѣкн слоуза нашѣмѣ, панюу Шефѣлоу питарю, въсе исполна, съ готовнми пннѣзмн, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) въсамн нашими мѡлдавскими боаре.

Твг(о) радн, мы, вндѣвшѣ нх(ъ) двѣрѣю вѣлю н лагодоу межн нми н полнѣн заплат(ъ) на тв, въсе нз гвтовнми пннѣзмн, а мы такожде есмн далн н потврднлн нашѣмоу вѣрншмѣ панюу, Мѣшатѣ дворннкоу, тое прѣд(ъ) реч(е)нное сѣлнще, на нмѣ Попринканн, що соут(ъ) на Жежѣн, межн Посадннчн н межн Кръннчанн, оу Тхѣва, да ест(ъ) емѣ, шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) н съ въсам(ъ) дохв-дwm(ъ), емѣ н дѣтем(ъ) его, н братѣм(ъ) егв, н оунѣчатwm(ъ) его, н праоунѣ-чатwm(ъ) его, н пращврѣтwm(ъ) его н въсемѣ рѡдѣ его, ктв бѣдет(ъ) нан блнж-нын, да ест(ъ) нмѣ непорѣшано нколнже, на вѣкн.

Й хотар(ъ) тон сѣлнщн выше писанноу да ест(ъ)² с(ъ)³, на⁴ оубѣх(ъ)⁵ сторшн(ъ), по старым(ъ) хвтарем(ъ), кѣда нз вѣка вѣчного шнжалн.

Й на то великаѣ мѡрторнѣ сам(ъ) г(о)сп(о)дства мы, выше писаннаго, мы, Стефана воеводн², н прѣвѣзлюбенных(ъ) дѣктен нашнх(ъ), Йлеѣан⁶дра, н Петра н Богдана, н боаре мѡлдавск²ын: пан(ъ) Станчул(ъ) н с(ъ)нь его, пан(ъ) Мырза, пан(ъ) Бланкоул(ъ) <ст>²ароста Хвтинскн н с(ъ)нь его, пан(ъ) Дѣма, пан(ъ) Збѣ²нарѣ, пан(ъ) Бодѣ дворннк(ъ), пан(ъ) Лоука н пан(ъ) Хырман(ъ), п⁶аркалабѣвѣ Белоградскн, пан(ъ) Нѣтѣгъ⁶ н пан(ъ) Ивашкв, паркалабѣвѣ Келн-нскн, пан(ъ) Йрбоуре прѣкалаб(ъ) Немецскн, пан(ъ) Фете, пан(ъ) Бѣлча прѣка-лаб(ъ) Нвоградскн, пан(ъ) Г<ан>гѣр(ъ) прѣкалаб(ъ) Гѣр²хннскн, пан(ъ) Пашко, пан(ъ) Боухтѣ, <па>²н(ъ) Йцкв Хѣднч⁷, пан(ъ) Ивасхк²о Хрннковнч(ъ)⁸, пан(ъ) Шефѣл(ъ)⁹ <ѣ>²снфѣвнч(ъ), пан(ъ) Мнхѣоу спатарѣ, пан(ъ) Юга вистѣарнк(ъ), пан(ъ) Юга постѣлннк(ъ), пан(ъ) Даж<бо>г(ъ) чашннк(ъ)⁶, пан(ъ) Барсоу стѣлннк(ъ), пан(ъ) Илѣ Хѣрѣ комнс(ъ) н ннын въсн нашн мѡлдавскн боаре, н велнцн н малн, що прн твом(ъ) былн.

Й на бошѣю крѣпшст(ъ) н потвѣрѣженѣ твомоу въсѣмоу выше писанншмѣ, велѣлн есмн нашѣму вѣрншмѣ пану, Тѣштѣлѣ лвогѣфоу, писати н нашѣ печат(ъ) н печатн боарѣ нашнх(ъ) прнѣѣснтн къ семѣ нашѣмѣ листѣ.

Пнс(а) Ишн(ъ) даскал(ъ), 8 Йс(ъ), в(ъ) л(ѣ)тв ѡѢЦПД маѣа кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, pan Șteful pitarul, nepotul panului Iacuș vistier, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni și nici asuprit, și a vîndut el, din uricul său drept, ocina

sa dreaptă, din uricul bunicului său, pan Iacuș vistier, o seliște, aume Poprincanii, pe Jijia, între Posadnici și între Cîrniceani, la Tihova; și a vîndut-o credinciosului nostru pan Mușat vornic în preț de 100 de zloți tătărești.

Și intru aceea, ridicîndu-se credinciosul nostru pan, Mușat vornic, a și plătit el toți acești bani mai sus-scriși, 100 de zloți tătărești, în minile slugii noastre, pan Șteful pitar, totul deplin, cu bani gata, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Pentru aceea, noi, văzînd bunăvoia lor și tocmeala dintre dînșii și plata deplină pentru aceasta, totul cu bani gata, și noi de asemenea am dat și am întărit credinciosului nostru pan Mușat vornic această seliște mai înainte-spusă, anume Poprincanii, care este pe Jijia, între Posadnici și între Cîrniceani, la Tihova, să-i fie lui, de la noi, uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi mai apropiat, să le fie lor neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei seliști mai sus-scrise, să fie², pe amin-două¹⁰ părțile, după hotarele vechi, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul, noi, Ștefan voiev<od>², și preaiubiții <noștri>⁶ copii, <Alexan>⁶dru, și Petru și Bogdan, și boierii mol<doveni>²: pan Stanciul și fiul său, pan Mirzea, pan Vlaicul <st>²aroste de Hotin și fiul său, pan Duma, pan Z²ia-rea, pan Bodea vor<nic>, pan Luca și pan Hărman, p⁸îrcălabi de Cetatea Albă, pan N<eagu>⁶ și pan Ivașco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Neamț, pan Fete, pan Vilcea pîrcălab de Cetatea Nouă, pan G<angur> pîrcălab de Or²hei, pan Pașco, pan Buhtea, <pa>²n Iașco Hudici, pan Iva²șco al lui Hrinco, pan Șteful al lui <O>²sif, pan Mihău spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Daj<bog> ceașnic⁶, pan Barsu stolnic, pan Ilea Huru comis și toți ceilalți boieri ai noștri moldoveni, și mari, și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră și pecețile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Ion dascăl, la Iași, în anul 6984 <1476> mai 22.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fond Spiridonie, XLV/63. Orig., perg. (28 × 41,5 cm), pecete domnească (diam. = 3 cm), atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іу Стѣфанъ воєводи нїи г(осподи)нѣ, și șase peceți boierești; două pierdute (nr. 1 și 2, socotindu-le de la stînga la dreapta), dar care aveau inscripțiile (după I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 209): † Печать Бѣлчи паркала, și respectiv, † Печать Мѣла Гѣанчѣ к. (sau л), și 4 păstrate, atîrnate (șnururi de mătase albastră), în ceară neagră (trei cu diam. de 2 cm, iar una, nr. 4, de 2,3 cm), cu legende: nr. 3) † Печать Тѣтѣла <логофета>¹²; nr. 4, † Печать пана Бѣанкѣла¹³; nr. 5, † Печать Юга вистѣрник; nr. 6) † Печать пана Гѣтанчѣла¹⁴.

Un rez. dezvoltat, din secolul al XIX-lea, ibidem, XLV-A/64, și o foto., ibidem, Fotografii, II/521.

EDITII: Xenopol, *Doc. inedite*, p. 559—560 (text slav); Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 68—70 (trad., de N. Beldiceanu); Ghibănescu, *Opt urice.*, p. 18—24, și *Ispisoace*, I, 1, p. 21—25 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 208—209 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 2 (trad.).

¹ Rupt.

² Șters.

³ După spațiu, putea fi: <лѣ, шт(л) на>(л), = lui, de la noi; întregire nesigură însă, datorită expresiei care urmează.

⁴ на, întărit ulterior cu altă cerneală.

⁵ оуѣх(л), parțial șters: ■ se observă totuși clar, așa încît corectura lui I. Bogdan: сѣх, nu poate fi acceptată.

⁶ Șters și rupt.

⁷ Хѡанч, întărit ulterior cu altă cerneală.

⁸ х, р, н, о și ѡ, întărite ulterior cu altă cerneală.

⁹ ѡ, ф și в, întărite ulterior cu altă cerneală.

¹⁰ În trad. din *D. I. R.*, A, II, greșit: „din toate părțile”; v. și n. 3 și 5.

¹¹ ѡ, în ligatură cu ѡ și г.

¹² Litere șterse și deformate; cuvîntul a putut fi scris, de aceea, și prescurtat.

¹³ După ѡ, un punct; pentru а?

¹⁴ În afară de primul cuvînt azi nu se mai poate citi nimic din această inscripție; I. Bogdan, *loc. cit.*, prezintă însă și el lectura următoarelor două cuvinte ca nesigură.

207

1476 (6984) iunie 1, Mănăstirea <Putna>.

† Изволеніемъ Ѡ(тъ)ца и поспѣшеніемъ С(ы)на и съвршеніемъ С(вѣ)-
т(а)го Д(оу)ха. Се азъ, рабъ вл(а)д(ы)кы моего, І(свс)у Х(рист)а, Игнатіе,
рекомін Юга, великѣн вистѣриникъ Іѡана Стефана воеводы, вже вл(а)гонзволи-
хѡм(ъ) вл(а)гымъ нашимъ произволеніемъ¹ и ч(н)стимъ² и свѣтлимъ(ъ) ср(ъ)-
д(ъ)щемъ, вт(ъ) вѣсеж нашеж доброж волеж, пачеже и вт(ъ) Б(ог)а помощіа
и любѡв(ъ) іже по Б(ос)ѣ къ с(вѣ)томоу мѣстоу с(вѣ)т(а)го и славнаго Оуспе-
ніа прѣс(вѣ)тѣн, чистѣн и прѣвѣл(а)гословенѣн вл(а)д(ы)ч(н)ци нашеж³ Б(огороди)-
ци и пр(н)снод(ѣ)вѣн М(а)рїн, иже на Поутион, дали есми а кадел(ъ)ницѡу⁴ вт(ъ)
вѣ сомни сребра и кѡвѡт(ъ) вт(ъ) ꙗ сомни, позлащени, и ꙗ злат(ъ) оу҃гръски<х(ъ)>⁵,
и ꙗ вѣцѣ, и едно село, на имѣ Широци, оу Черѣновскон дръжави, и един(ъ)
виноград(ъ), близъ винограда манастирѣскаа, оу Хърѣлов(ъ), и полю колико⁶,
іко да творѣт(ъ)⁷ ми паметъ, на вѣки вѣчнина, ген(аріе) а д(ъ)нь вѣ⁸ с(вѣ)л-
т(а)го Еасиліа Беликаг(о), вѣч(е)рѣ парастасъ, а за үтра⁹ с(вѣ)таа летоу҃ргїа¹⁰,
прѣждеже съмр(ъ)ти нашеи и по съмр(ъ)ти, до вѣка вѣкаг(о)¹¹, за д(оу)ша наша
и подроу҃жіа наша, Настасїа, и члди наших(ъ) любиниѣх(ъ)¹², Мнѡу҃л(ъ) члшникъ
и Сѡфїа.

Смѣренѣн архимандрит(ъ) Іѡасафъ, нгоу҃мен(ъ) Поу҃тенски, и съ вѣсѣми
іже ѡ Х(ри)стѣ братїам(н)¹³, видѣвше мы с(ы)новство и прїателство и вл(а)гѡе
произволеніе¹⁴ твое, сътворихомъ(ъ) и ѡ¹⁵ томъ(ъ) слюбихомъ(ъ) твоеи м(н)л(о)сти¹⁵
и твоемоу сѣмлюю и твоемоу рѡдоу, поколи боудетъ(ъ) с(вѣ)тое мѣсто сіе, да
боудетъ(ъ) вт(ъ) нас(ъ) вл(а)гѡе т[к]ѡе¹⁶ изволеніе. Я которїи по нашемъ(ъ) жи-
вотѣ вт(ъ) наставникъ(ъ) или вт(ъ) братїах(ъ) с(вѣ)томоу мѣстоу семоу, кто
или которїи, не боудетъ(ъ) стоати вѣ семъ нашемъ(ъ) токмажемъ(ъ), таковы да
даст(ъ) втѣѣтъ вѣ д(ъ)нь сѣднїи, прѣд(ъ) Б(о)гомъ(ъ) и агг(е)ли его.

Пнс(а), вѣ ман(а)стирѣ, в(ъ) лѣт(о) xꙋꙋꙋ ꙗн(їе) а, іермонахъ(ъ) Паснїе.

Нгоу҃мен(ъ)⁵ Поу҃тенски¹⁷.

† Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvîrșirea Sfîntului Duh.
Adică eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Ignatie, zis Iuga, marele vistir
al lui Ioan Ștefan voievod, iată am binevoit cu bunăvoința noastră și cu inima
curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și, mai ales, cu ajutorul lui
Dumnezeu și din dragostea cea întru Dumnezeu către sfîntul loc al sfintei și al
slăvitei Adormiri a preasfintei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre
născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, care este la Putna, am
dat 1 cădelniță de 12¹⁸ some, de argint, și un chivot de 3 some, aurite, și
100 de zloți ungurești, și 100 de oi¹⁹, și un sat, anume Șirăuți, în ținutul Cer-
năuților, și o vie, aproape de via mănăstirii, la Hirlău, și cu cîmpul cît va fi²⁰,
ca să-mi facă pomenire, în vecii vecilor, la 1 ianuarie, în ziua Sfîntului Vasilie
cel Mare, seara parastas, iar dimineața sfînta liturghie, și înainte de moartea

noastră și după moarte, în vecii vecilor, pentru sufletul nostru și pentru soția noastră, Nastasia, și pentru iubiții noștri copii, Mihul ceașnic și Sofia.

Smeritul arhimandrit Ioasaf, egumen de Putna, și cu toți frații cei întru Hristos, văzind noi dragostea de fiu și prietenia și bunăvoința ta, am făcut și întru aceea am făgăduit milostivirii tale și seminției tale și neamului tău, să fie de la noi, pînă cînd va fi acest sfînt loc, această bunăvoință. Iar după viața noastră, oricine sau oricare dintre nastavnicii sau dintre frații acestui sfînt loc nu va ține această întocmire a noastră, acela să dea răspuns în ziua judecății, înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor lui.

A scris, în mănăstire, în anul 6984 <1476> iunie 1, ieromonahul Paisie. Egume(n)⁵ de Putna¹⁷.

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 120. Orig., perg. (32 × 27 cm), pecete atirnată, pierdută²¹, șnur de mătase cafenie.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/522 și III/32.

EDIȚII: Popescu, *Doc. mold.*, p. 15—16 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc, Ștefan*, I, p. 215—216 (text slav, după Popescu, și precizări referitoare la trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 3 (trad., după Popescu).

¹ и, adăugat deasupra rîndului.

² ч, făcut peste tot ca r.

³ е, adăugat deasupra rîndului.

⁴ ии nu poate fi considerat omis, așa cum a presupus I. Bogdan în textul pe care l-a editat, ci o scriere prescurtată a cuvîntului, așa cum a procedat și ieromonahul Ghenadie în doc. următor.

⁵ Omis.

⁶ Pentru иѣколикѣ (observația lui I. Bogdan) sau verbul съудѣтъ, care ar trebui să urmeze, este subînțeles?

⁷ În orig., după т, paieroc.

⁸ În loc de ѣ ѣ(ѣ)иѣ (vezi doc. următor).

⁹ ѣ și ѣ, în ligatură.

¹⁰ ѣ și ѣ, în ligatură.

¹¹ Așa în orig.

¹² Greșit, pentru любимихъ(ъ).

¹³ тѣм(и) adăugat la începutul celui de-al optsprezecelea rînd, ѣ fiind în ligatură cu ѣ, din cuvîntul următor, iar ѣ, suprascris.

¹⁴ ѣ, corectat din ѣ.

¹⁵ Adăugat între rînduri.

¹⁶ Vezi aceeași expresie în documentul asemănător, din 25 ianuarie 1476 (nr. 205).

¹⁷ Subscripție neautografă, datorată aceluiași ieromonah.

¹⁸ În celelalte două doc. similare, din 25 ianuarie și 29 iunie 1476 (vezi nr. 205 și 208), se menționează o cădelniță de 10 some.

¹⁹ În doc. similar din 25 ianuarie 1476 (vezi nr. 205), în loc de „100 de oi” se află „2 cai buni”.

²⁰ Textul slavon este imprecis; se poate înțelege și „cu citva cîmp” (interpretarea lui I. Bogdan) sau chiar, în cazul unei omisiuni: „cu cit cîmp va fi (va avea) nevoie”.

²¹ La sfîrșitul secolului trecut, cînd doc. a fost pentru prima dată editat, de către O. Popescu (v. EDIȚII), pecetea, în ceară neagră, însă cu inscripția indescifrabilă, exista.

† ИЗВОЛЕНИЕМЪ Ѧ(ѣ)ца и ПОСПѣШЕНИЕМЪ(Ъ) С(ѣ)на и СЪВРЪШЕНИЕМЪ(Ъ) С(ѣ)т(а)го Д(ѣ)х(а). СЕ АЗЪ, РАБЪ(Ъ) ВЛ(А)Д(ѣ)КЫ МОЕГО І(СѢ)С(У)С(У) Х(Р)ИСТ(А), ИГНАТИЕ, РЕКОМН ЮГА, ВЕЛИКЫ ВСТИПАННИКЪ(Ъ) ІВАНА СТЕФАНА ВОЕВОДИ, ВЖЕ ПРОИЗВОЛИХЪ(Ъ)

нашимъ) бл(а)гимъ произволенемъ и ч(н)стимъ и свѣтлимъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ
 wt(ъ) въсѣл нашеж доброж колеж, пачеже и wt(ъ) Б(ог)а помощі<а>¹ и любовь
 аже по Б(о)сѣ къ с(вѣ)томуу² мѣстоу с(вѣ)таго и славнаго Оуспенія прѣс(вѣ)-
 тѣн, ч(н)стѣн и прѣбл(а)го с(ло)венѣн вл(а)д(ы)ч(н)ци нашѣн Б(огороди)ци и пр(н)-
 снод(ѣ)вѣн М(а)рїи, нже на Поутнон, и далн есми ѿ каднан(н)цоу³ wt(ъ) ѿ сомн,
 сребра н позлащена, такожде же н е⁴ ѿ кнѣот(ъ), еше wt(ъ) г⁵ сомн н позлаш<ъ>¹-
 тен(ъ), и еше далн есми ѿ сто злат(ъ) оугръскнх(ъ) н ѿ село, на имѣ Ширѣвци, оу
 Черновскон державы, іако да творѣт ми памѣтъ, на вѣки вѣчнинѣ, ген(аріе) ѿ,
 въ д(е)нѣ С(вѣ)таго Василїа Великаго, вѣч(е)рѣ парастас(ъ), а заоутра с(вѣ)таа
 Антоу<р>¹гїа⁶, іакож(е) ест(ъ) вѣнч(а)но, прѣжде сѣмр(ъ)ти нашѣн а по сѣмр(ъ)ти
 нашѣн, на вѣки вѣчнинѣ, за д(оу)шѣ нашѣ н за д(оу)шѣ подроужїѣ нашѣ, имѣ
 ен, Настѣ, н чедо любнмое, Мнхѣула(ъ) чашник(ъ), н дѣщере ми драгон, Софїи⁷
 рекомое Сопцѣ.

Смѣренїи архимандрит(ъ) Ивасафъ, нгоумен(ъ) ч(е)стїи вѣнчѣн Пѣтенс-
 скон, н въсѣ братство іаже ѿ Х(рист)ѣ, вндѣ<в>¹ше⁸ ми с(ы)новство н прїѣтел-
 ство <н>¹ твое произво<л>⁹їе, сѣтворнхѣом(ъ) н ѿ том(ъ) слѣбхѣом(ъ) твоем
 м(н)л(о)сти н твоем втраслнѣ н твоемоу сѣмѣнн, поколи бѣдет(ъ) с(вѣ)тоѣ мѣсто
 сїе, да бѣдет(ъ) wt(ъ) нас т[в]о¹⁰ бл(а)гоѣ произволенїе. ѿ которїи, по нашем(ъ)
 животѣ, wt(ъ) наставник(ъ) н wt(ъ) братїѣх(ъ) с(вѣ)таго мѣста сего, кто не
 бѣдет(ъ) стоати въ сем(ъ) нашем(ы) токмѣжем(ъ), таковїи да даст(ъ) втвѣтъ
 прѣд(ъ) Б(о)гѣм(ъ). ѿ ннѣ(ъ) н не бѣдет(ъ).

Пнс(а), оу с(вѣ)том(оу) монастырїи, в(ъ) лѣт(о) xсѣпд юн(їе) кѣ¹¹, Генадїе
 іеромонах(ъ).

† Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvîrșirea Sfintului Duh.
 Adică eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Ignatie, zis Iuga, marele vistier
 al lui Ioan Ștefan voievod, iată am binevoit cu bunăvoința noastră și cu inima
 curată și luminată, din toată bunăvoia noastră și, mai ales, cu ajutorul lui
 Dumnezeu și din dragostea cea întru Dumnezeu către sfintul loc al sfintei
 și slăvitei Adormiri a preasfintei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre
 născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, care este la Putna, și
 am dat 1 cădelniță de 10 some de argint și aurită, de asemenea și 1 chivot,
 de încă 3⁵ some și aurit, și am mai dat 1 sută de zloți ungurești și 1 sat, anume
 Șirăuți, în ținutul Cernăuți, ca să-mi facă pomenire, în vecii vecilor, la 1 ianurie,
 în ziua Sfintului Vasilie cel Mare, seara parastas, iar dimineața sfinta litu<р>¹-
 ghie, cum este obiceiul, înainte de moartea noastră și după moartea noastră,
 în vecii vecilor, pentru sufletul nostru și pentru sufletul soției noastre, pe
 numele ei, Nastea, și pentru copilul meu iubit, Mihul ceașnic, și pentru fiica
 mea dragă, Sofia, zisă Sopțea.

Smeritul arhimandrit Ioasaf, egumenul cinstitului locaș de la Putna,
 și toată frăția cea întru Hristos, văzînd noi dragostea de fiu și prietenia <și>¹
 bunăvoia ta, am făcut și întru aceea am făgăduit milostivirii tale și odraslei
 tale și seminției tale, pînă cînd va fi acest sfint loc, să fie de la noi această
 bunăvoință. Iar care dintre nastavnici și dintre frații acestui sfint loc, după
 viața noastră, nu va ține această întocmire a noastră, acela să dea răspuns
 înaintea lui Dumnezeu. Și altfel nici să nu fie.

A scris, în sfinta mănăstire, în anul 6984 <1476> iunie 29¹¹, Țhenadie
 ieromonah.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:> Шѣрѣвцѣ (Șirăuți).

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 155. Orig., perg. (24×29 cm), pecete mică (diam. = 2,2 cm) atârnată (șnur de mătase albastră), în ceară neagră, cu inscripția și emblema răzuite.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, II/523 și III/35.

EDIȚII: Popescu, *Doc. mold.*, p. 17—18 (text slav și trad., fără dată de zi); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 216—217 (text slav, după Popescu, și precizări referitoare la trad., cu data de zi întregită: <29>); *D. I. R.*, A, II, p. 3—4 (trad., după orig., cu data de zi după I. Bogdan).

¹ Omis.

² ʀ, scris distinct peste o, așa încît s-a transcris, în toate cazurile, ʀ nu 8.

³ 4, adăugat deasupra rindului.

⁴ Pentru ʀ, vezi nota corespunzătoare de la doc. nr. 205.

⁵ ʀ (3), adăugat între rinduri.

⁶ ʀ, adăugat deasupra rindului.

⁷ c, adăugat deasupra rindului.

⁸ ʀ, adăugat deasupra rindului.

⁹ Șters.

¹⁰ Vezi, aceeași expresie, în documentul din 25 ianuarie 1476 (nr. 205).

¹¹ Ziua, sub îndoițura actului prinsă cu șnurul.

209

1477 (6985) august 10.

Suret tălmăcit de polc(o)v(nicul) Pavel de pe ispisoc sirbesc din 6985 (1477) av(gu)st 10, de la Ștefan v(oie)v(o)d, întăritor Mușii, fimeii lui Vinderu, pe satul anume Vinderii, din gura Lipovii, fiindcă ispisoacele ce au avut de la moșul domniei sale, de la Alexandru v(oie)v(o)d, și de la unchiile domniei sale, de la Ilieș v(oie)v(o)d și de la Ștefan v(oie)v(o)d, s-au prăpădit în vremea ce au robii turcii Horincea.

<Iar hotarările să fii pe undi au apucat din vac>¹.

Arh. St. Iași, CDLVIII/76. Rez., într-o carte de judecată a Divanului, din 1821 martie 10.

Același rez., într-o copie a cărții de judecată din 1821, ibidem, DCCCXVI/44 A. Alte rez., mai succinte, ibidem, Tr. 1 146, op. 1 300, cond. 48/1833, f. 128 v. (fără numele destinatarilor), și cond. K, nr. 374, f. 206 (fără lună și zi, după o tălmăcire a lui Ion <Stamate> pitar).

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 218 (rez. din cond. K); *D. I. R.*, A, II, p. 4 (rez., după Bogdan); Aramă, *Regeste*, p. 156—157 (rez. din 1821).

¹ Întregit după rez. din cond. K.

210

1477 (6985) <septembrie 23>.

Alt uric, tij de la Ștefan v(oie)voda, din velet 6985 <1477> <septembrie 23> ¹, întăritură lui Pătru Bilco pe satul Bilcanii și Domireștii², ce sînt pe Tazlăul cel Mare, ca să-i fie lui ocine cu tot venitul.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 545 v. Rez., fără dată de lună și de zi, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., cu data completă, într-o condică din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu” — Iași, ms. III/99, p. 1.

¹ Completat după rez. grec.

² În rez. grec.: „Balcani și Idomirești“.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, С<тефан(ъ) в>¹оевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чиним(ъ) знаменитъ¹о нс сѣмъ лнстом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто колн на нѣ оузрнть нлн его сслншнть чтѣч(н), колн того комѣ бѣдетъ по<тр>²е-бн<з>²на, вже тоты истнны слуги нашн, Мнхънло н Пнцѣрко, Шнщн Полѣна <Дан(а)>², прїдошѣ прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) сснмн нашнмн бо<л>²ѣре, велнкнмн н малнмн, по нхъ(ъ) доброю волею н ннкнм(ъ) непонѣженн, а нн прнслованн, н продали свою правою втнннѣ н выслѣженіе шнка нхъ(ъ), Полѣна Дан(а), <ед>¹но село за Прѣтом(ъ), на нмѣ Шнровцн; та продали нашему вѣрному пану, Юшн внстїар-ннкѣ, оу чнну за ѣ златы татарскн.

Н сставшн пан(ъ) Юга внстїар<н>²нк, н заплатнл(ъ) ссн тоты выше писаннн пннѣзн, ссе готовнмн пннѣзмн. ІІ внн також(е) далн панѣ <Юс>²н внстїарннку н велнкое прївнліе вт(ъ) старого днда <н>²ашего, ІІлександра воеводн, що колн нмал(ъ) шнко нхъ(ъ), Полѣна Дан(ъ), на тое село выше писанное, на Шнровцн.

ІІ та<ко>², с тотже час(ъ), прѣ<д(ъ)>³ намн н прѣд(ъ) нашнмн боарн, пан(ъ) Юга <внст>²їарннк(ъ) смнслн свонм(ъ) добрым(ъ) промнслонм(ъ) н своєю доброю <во>²лею н счннл(ъ) за свое з<дравї>²е н за д(ѣ)шн с(вѣ)топочн(н)вшнхъ(ъ) <в(ъ)цѣ ег(о)>⁴ н за<⁵ свою д(ѣ)шн, н за здравїе н за д(ѣ)шн кнѣгын(н) его, Настн, н за<а> здр<¹авїе н за д(ѣ)шїе <д>²ѣ<тен>² нхъ(ъ), Мнхъла, н в Соецѣ<ѣ>⁶, <н дал(ъ) сїе выше>⁵ реч(е)нное село, на нмѣ Шнровцн, за Прѣтомъ, н съ ст<арое>⁵ прївнліе, манастирю нашему вт(ъ) Пѣтрон, <ндеже ест(ъ) храм(ъ) Оусп<енїе пр(ѣ)ч(н)стѣн Б(огородн)цн, <н>³ где ест(ъ) егѣмен(ъ) поп(ъ) квр ІІвасаѣ<ѣ>¹.

<ІІно мы>¹, вндѣвшн его доброе пронз<воленїе, а мы, такожде, н вт(ъ) нас(ъ)>¹ да<ли н потв>¹ерднлн есмн тое село въшыше реч(е)нное, на нмѣ Шнровцн, нашемѣ манастирю вт(ъ) Пѣтрон, нде<⁵же <ест(ъ) храм(ъ) Оу>¹спенїе Б(огородн)цн, на <то>¹ цо<о> бы нм(ъ) вѣдет(ъ) н>⁵епорвшено н<нко>¹лнже <на вѣкы>⁵.

<ІІ хотаръ тое село да в>⁵ѣ<дет(ъ) по>¹ свонмн старнмн хотарн, кѣда н<з> вѣка вжн>⁵валн⁷.

ІІ на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, внше <писаннаго, мн, Стефана>¹ воеводы, н вѣра възлюбленнм(ъ) с(ы)ном(ъ) г(оспод)ства мн, ІІлеѣандра <н Пе>⁵тра н Богдана, н вѣра боаръ нашнхъ(ъ): вѣ<ра пана Станчѣ>¹ла, вѣра пана Бланквлн н с(ы)на его, пана Душн, прѣ<ка<аба>⁵ Бѣлоградског(о), вѣра пана Хра<н>¹а дворннка, вѣра <пана Збн>¹арн, вѣра пана Гаѣгѣра, вѣра пан(а)⁸ Хрѣ<мана Бѣлоградског(о), вѣ<ра>⁵ пана Нѣг(а) Келенског(о), вѣра пана Нвашка Келе<нског(о), вѣра пана Дажебога Немецког(о), вѣра пана . . . леша Ёрхенског(о), вѣра пана Драгоша Новоградског(о), вѣра пана Ащ<ка Хѣ>¹днча, вѣра пана Нвашка Хрннковнча, вѣра пана Костн спатарѣ, вѣра пана Германа постел<ннка, вѣра пан<а І>¹вна <чаш>¹ннка, вѣра пана Петра столннка, вѣра пана Грозн комнса н вѣра въсѣхъ боар(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ), велнкнхъ(ъ) <н м>¹алнхъ(ъ).

ІІ по нашем(ъ) жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн зем<лн>¹, вт(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нлн кого Б<ог>¹ъ нзв<¹ерет(ъ) внтн, тот(ъ) цо бы не порѣ<шнл(ъ) сїе даанїе, але цо бы ѣтверднл(ъ) н ѣкрѣпнл(ъ).

І НА БОЛШЕЕ ПОТВЕРЖДЕНІЕ ТОМУ ВЪСЕМУ ВЪШЕ ПИСАННОМУ, ВЕЛѢЛИ ЕСМЪ НА-
ШЕМУ ВѢРНОМУ ПАНУ, ТѢВѢЛАН ЛОГ(О)ЖЕТУ, ПИСАТИ И ПРИКЪСНТИ НАШУ ПЕЧ(А)ТЬ
К СЕМУ ЛИСТУ НАШЕМУ.

Пис(а) Булаш(ъ), § Сучаѣѣ, в(ъ) лѣто x⁵СѢПС фее(р)варіе) дѣ.

· <În colțul de jos, din dreapta, încercarea de pană a diacului:> М(н-
ло)стїю.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan¹ voievod, domn al Țării Mol-
dovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că aceste
adevărate slugi ale noastre, Mihailă și Pițurcă, nepoții lui <Dan>² Poiană,
au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, mari și mici, de
bunăvoia lor și nesiliți de nimeni nici asupriți, și au vindut ocina lor dreaptă
și vislujenia unchiului lor, Dan Poiană, un sat peste Prut, anume Șirăuți;
și au vindut credinciosului nostru pan, Iuga vistier, în preț de 300 de zloți
tătărești.

Și ridicîndu-se pan Iuga vistier, le-a și plătit toți acești bani mai sus-
scriși, totul cu bani gata. Iar ei, de asemenea, i-au dat panului <Iuga>² vistier
și privilegiul cel mare de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel bătrîn, pe
care l-a avut unchiul lor, Dan Poiană, pe acest sat mai sus-scris, pe
Șirăuți.

Și astfel, în același ceas, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, pan
Iuga <vist>²ier s-a gîndit cu gîndul său cel bun și cu bunăvoia sa și a făcut
pentru sănătatea sa și pentru sufletele sfintrăposaiilor <lui părinți și pentru>⁵
sufletul său, și pentru sănătatea și pentru sufletul cneaghinei lui, Nastea,
și pentru sănătatea și pentru sufletele copiilor lor, Mihul și Sobțea⁶, <și a dat
acest>⁵ sat <mai sus>⁵-scris, anume Șirăuți, peste Prut, și cu privilegiul
<cel vechi>⁵, mănăstirii noastre de la Putna, <unde este hramul>⁵ Ador-
mirea preacuratei născătoare de Dumnezeu <și>³ unde este egumen popa chir
Ioa<saf>¹.

<Deci noi>¹, văzînd bunăvoia lui, <și noi, de asemenea, și de la
noi>¹ am dat <și>¹ am întărit acest sat mai sus-<spus, anume Șirăuți, mănă-
stirii noastre de la Putna>⁵, unde <este hramul>¹ Adormirea născătoarei de
Dumnezeu, pentru <aceea>¹ ca <să le fie>⁵ neclintit niciodată, <în veci>⁵.

<Iar hotarul acestui sat să>⁵ fie <după>¹ hotarele sale vechi, pe unde
au folosit <din veac>⁷>⁵.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-<scrisului, noi,
Ștefan>¹ voievod, și credința iubiților fii ai domniei mele, Alexandru <și
Pe>⁵tru și Bogdan, și credința boierilor noștri: credința <panului Stan-
ciu>¹¹, credința panului Vlaicu și a fiului său, pan Duma, pîrcă<ab>⁵ de
Cetatea Albă, credința panului Hra<n>¹⁴ă vornic, credința <panului Zbi>¹area,
credința panului Gangur, credința panului⁸ Hărman de Cetatea Albă, cre-
dința panului Neagu de Chilia, credința panului Ivașco de Chilia, credința
panului Dajbog de Neamț, credința panului ... ⁹leș de Orhei, credința panului
Dragoș de Cetatea Nouă, credința panului Iaț<co Hu>dici, credința panului
Ivașco al lui Hrinco, credința panului Costea spătar, credința panului Gher-
man postelnic, credința panului <I>¹⁰on <ceaș>¹nic, credința panului Petru
stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri
moldoveni, mari <și>¹ mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri
sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clinească această danie,
ci să întărească și să împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș, la Suceava, în anul 6986 <1478> februarie 11.

<În colțul de jos, din dreapta, încercarea de pană a diacului:> Din mila.

Bibl. Acad., CI/41. Orig., perg. (40 × 44,5 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O copie, după o trad. din 1774 ianuarie 8, de Procopie Golăescul, la Arh. St. Iași, CCCXXXIX/1, p. 1005. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/524.

EDIȚII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan — doc.*, p. 35—37 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 218—220 (text slav și precizări referitoare la trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 4—5 (trad.).

¹ Rupt.

² Șters.

³ Omis.

⁴ În textul editat de I. Bogdan: *роуиѣлии своихъ*, text prea mare pentru cele 4—5 litere care lipsesc.

⁵ Șters și rupt.

⁶ În trad. din *D. I. R.*, A, II: „Osobțea”; w, din textul slavon, reprezintă însă, mai curînd, o reluare a prepoziției *за*, în forma: și de (sufletul) Sobței (vezi și doc. nr. 207, 208).

⁷ Atît în textul editat de I. Bogdan, cit și în trad. din *D. I. R.*, A, II, hotarnica apare greșit, contopită cu dispoziția.

⁸ *панѣ* (panului), scris deasupra rîndului.

⁹ Două litere, șterse; prima pare ar fi fost *к*, iar a doua, *а* așa încît lectura din *D. I. R.*, A, II: „Bileș”, nu poate fi acceptată ca sigură.

212

1479 (6987) martie 4, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чинимъ) знаменито не сѣмъ нашимъ(х) лнствм(х), въсѣмъ кто на немъ(х) възрнтъ нан чтѣчи его славшнтъ, вже тотъ(х) нстиннын и вѣрнын <нашъ>¹ слѣга и богаринъ, панъ Дажбогъ прѣкълѣвъ Немецкѣн, слоужилъ намъ правою и вѣрною слѣжбою. Тѣмъ мы, видѣвше его правѣю и вѣрнѣю слѣжбѣ до насъ(х), жаловали есмы его всобною нашею м(н)л(о)стію и дали и потвѣрдили есмы емѣ, оу нашемъ землѣ, оу Молдавскон, села на нмѣ: Должешѣн, на оустіе Ябвнѣ, що внѣ кѣпиль, тоє село, за свон правѣн пинѣзн: первы кѣпиль вѣ частн оу того села вт(х) Марѣшка, дочка Ёан<ч>ѣн Должескѣла, за четерн ста златихъ(х) татарскыхъ(х), третѣл частъ(х) того села що кѣпиль вт(х) Ннстра, паснокъ Должнѣ, за двѣ ста златы татарскыхъ(х), дроугое село, на <нмѣ>¹ Донч<ешѣн>² вт(х) <Поланъ>³ѣ, що <внѣ>¹ кѣпиль(х) за свон пинѣзн: една частъ(х) вт(х) Мѣша, дочка Манчюлова, за ̃ злати татарскыхъ(х), а дрѣгаа частъ(х) вт(х) жена Данчюлова и вт(х) с(ы)на ею, вт(х) Тадора, еще за ̃ златы татарскыхъ(х), третѣл частъ(х) що кѣпиль вт(х) Зонка, оунѣка ...³ дева, за ̃ златы татарскыхъ(х); и цигане на нмѣ: Манчюлъ съ челѣдію его, що кѣпиль вт(х) Пѣрчела, за ̃ злати татарскыхъ(х), и Пынѣтъ <съ челѣдію его>¹, що кѣпиль вт(х) Илка, дочка Поннчева, за ̃ златы татарскыхъ(х).

Тоє, емѣ оунѣкъ, съ въсемъ доходмъ(х), и дѣтемъ его, и братѣмъ его, и оунѣчѣтомъ его, и прѣоунѣчѣтомъ(х) его, и прѣшѣратомъ его, и въсемъ родѣ его, кто сѣ избереѣ быти емѣ нан блжнѣн, непорѣшенно ннколиже, на вѣкы вѣчнныѣ.

И хотарь тѣмъ селамъ да естъ по старымъ хотаремъ, кѣда изъ вѣка шжн-
вали.

И на то естъ вѣра нашего г(оспод)ства, выше писаннаго, мы, Стефана бое-
ды, и вѣра прѣвѣзлюбленнихъ(ь) сыновъ г(оспод)ства мн, Илѣѣандра и Петра и
Богдана, и вѣра боярь нашихъ(ь): вѣра пана <Станч>¹юла, вѣра пана Бланкѣла,
вѣра пана Зѣпарн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Ивашка, вѣра пана Храна дворника,
вѣра пана Дѣмн и вѣра пана Хрѣмана, прѣкалабове Бѣлоградскихъ(ь), вѣра пана
Шандра и вѣра пана Маѣнна, прѣкалабове Келѣнскихъ(ь), вѣра пана Шандри пор-
тарѣ Гвчавского, вѣра пана Ганѣра прѣкалаба Гѣрхенскаго, вѣра пана Драгоша
прѣкалаба Новоградскаго, вѣра пана Мѣцка Хѣдича, вѣра пана Костѣ спатарѣ,
вѣра пана Юги вѣстѣарника, вѣра пана Германа постелника, вѣра пана Ывна чаш-
ника, вѣра пана <Петра столника>¹, вѣра пана <Грозн Мнко>¹тича комнса и вѣра
вѣсѣхъ боярь нашихъ(ь) молдавскихъ(ь), велнкыхъ(ь), и малнхъ(ь).

И по нашемъ(ь) животѣ, кто бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рь нашн Землн Молдавс-
кон, <вт(ь) дѣтен нашихъ(ь) нлн вт(ь) нашего племенн нлн>¹ пакъ бѣдн кого Б(о-
г)ъ нзберетъ(ь) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти нашн <Землн Молдавскон, тотъ що бы емѣ
не>¹ порѣшилъ(ь) нашего даанѣа и оутвѣржденѣа, алн що бы емѣ оутвѣрднлъ и
оукрѣпнлъ>⁴, <за>¹нѣже есмь емѣ даан и потвѣрднан за его правѣю и вѣрнѣю
слѣжебѣ.

И на болшен крѣпостн и пѣствѣрженѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, ве-
лѣан есмо нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣоутѣлѣс логофѣтѣс, писати и печатѣ нашѣ прн-
вѣснтн к семѣ лнстѣ unseremѣ.

Пнс(а) Тома, оу Гвч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ xꝛꝑꝑз, м(ѣ)с(ѣ)ца мартѣа, ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată și credincioasă slugă și boier al nostru, pan Dajbog pircălab de Neamț, ne-a slujit cu slujbă dreaptă și credincioasă. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, satele anume: Doljeștii, la gura Albinei, pe care, acest sat, el l-a cumpărat cu banii săi drepti: întii a cumpărat 2 părți în acest sat de la Marușca, fiica lui Oancea Doljescul, pentru patru sute de zloți tătărești, a treia parte din acest sat a cumpărat-o de la Nistor, fiul vitreg al lui Dolj, pentru două sute de zloți tătărești, alt sat, <anume>¹ Donc<ești>² de la <Poieni>², pe care el i-a cumpărat pe banii săi: o parte de la Mușă, fiica lui Manciul, pentru 60 de zloți tătărești, iar a doua parte de la soția lui Danciul și de la fiul ei, de la Tador, încă pentru 60 de zloți tătărești, a treia parte a cumpărat-o de la Zoica, nepoata lui...³ de, pentru 60 de zloți tătărești; și țiganii anume: Manciul cu sălașul său, pe care l-a cumpărat de la Purcel, pentru 40 de zloți tătărești, și Pîntea <cu sălașul său>¹, pe care l-a cumpărat de la Ilca, fiica lui Ponici, pentru 60 de zloți tătărești.

Acestea să-i fie lui uric, cu tot venitul, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine se va alege să-i fie cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele Alexandru și Petru și Bogdan, și credința boierilor noștri: credința panului <Stanc>¹iu, credința panului Vlaicul, credința panului Zbiiarea, credința panului Neagu,

credința panului Ivașco, credința panului Hrană vornic, credința panului Duma și credința panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Șandru și credința panului Maxim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Șandrea portar de Suceava, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Costea spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Gherman postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului <Petr stolnic>¹, credința panului <Grozea Mico>¹tici comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, <din copiii noștri sau din neamul nostru sau>¹ iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn <al țării>¹ noastre, <Moldova, acela să nu-i>¹ clinească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrне pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6987 <1479>, luna martie, 4.

<Pe verso, însemnare din secolul al XIX-lea:> №18., 6977 <1469>⁵ mart, 4 dni.

Bibl. Șt. Centr. — Kiev, Secț. manuscrise, V, nr. 3 596. Orig., perg. (29,5 × 43,5 cm), pecete atîrnată, pierdută.

O foto., greu lizibilă, la Bibl. Acad., Fotografii, XXXV/12, și alta, mai bună, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/525.

EDIȚII: Sava, *Documente* (trad.); Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502*, p. 61—62 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 6—7 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

¹ Șters.

² Pentru această întregire, vezi și doc. de întărire din 1546 aprilie 20 (*D. I. R.*, A, XVI, I, p. 473).

³ Două litere șterse.

⁴ Rupt.

⁵ Greșit în loc de 6987 <1479>.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) боевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ ис(ъ) смѣ листом(ъ) нашимъ, въскѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его <чтѣчи>² оуслышит(ъ), коли того комоу аще потребна будет(ъ), вже прѣдоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими ѡсми молдавскими бояры, великими и малими, ѡнѣшка, дочка Костѣ Гьръччинова², и съ с(ы)номъ своимъ, слѣгоу нашему, Матею, а прѣд(ъ) на>²ш(ъ), по нх(ъ) добромъ коли, никим(ъ) непон<сжд>³еніи а ни прислѣваніи, и продали свое правое штинив, шт(ъ) своего правого и питомого зрика, едно слище на Телѣжиновѣ потоцѣ, на нмѣ Дрънкѣлъещин, слѣгам(ъ) нашимъ, Тоадерѣ⁴, и братіамъ(ъ) его, Івнв и Пвю и Захарію, и сестри нх(ъ), Тодѣора⁵, ѡ цинв за ѣ⁶ злати татарскіи. И оуставили наши слуги, Тоадер(ъ), і Івнв, и Пвю и Захаріа, и сестра нх(ъ), Тодѣора, н>⁵ заплатили ѡси готовими пинѣзми, ѡ рубли ѡнѣшци, дочка Гьръччинов<в>³а, и оу рубли с(ы)нв ен, Матею, прѣд(ъ) <нами и прѣд(ъ)>² оуспми нашими молдавскими бояры[н]⁷.

Ино мы, видѣвши меже нмии доброе нх(ъ) воли и токмеж(ъ) и полною заплату, а ми такожде, и ш(ъ) нас(ъ), <есми дали>² и подтверднан слѣгам(ъ) нашим(ъ), Тодеру и братіам(ъ) его, Іуину, и Пвию, <н>³ Захарію, и сестри нх(ъ), Тодора, тое прѣдреченое селшци, на Телѣжниковѣ потоцѣ, <на нмѣ>⁸ Дрънкѣлъѣшн, да ест(ъ) нмѣ, ш(ъ) нас(ъ), оурич(ъ) и съ вѣсем(ъ) дохodom(ъ), нм(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, <н оуи>³оуичатом(ъ) нх(ъ), и прѣшнучатом(ъ) нхѣ, <н прѣшѣр>³ѣтомъ нх(ъ) и вѣсему роду <нх(ъ), к>³то сѣ нм(ъ) изберет(ъ) нан бланжин, непоручено нкоанже, на вѣки.

И х<отар(ъ)>³ тон селшци, на Телѣжнн<ѣѣ потоц>³ѣ, <на нмѣ>⁸ Дрънкѣлъѣшн, да ест(ъ) ш(ъ) оурич(ъ)⁹ сторон(ъ) по старому⁴ хотарю, кудѣ из вѣка вжнедан.

И на то ест(ъ) <велика>³ мартурія сам(ъ) г(о)сподства ми, вше <писаннаго>³, ми, Стефана воєвод(и), <н вѣ>³р<а прѣвѣз>³любленых(ъ)¹⁰ дѣтен г(о)сподства ми, Яле[к]ѣандра и Петра и Богдана⁸, и боари <наши: пан(ъ) С>³танчюл(ъ), пан(ъ) Бланкул(ъ), пан(ъ) Збіарѣ, <пан(ъ) Х>³рана дворник(ъ), пан(ъ) Дума и пан(ъ) Хрѣм<ан(ъ)>² Белоградскін, пан(ъ) Шандрѣ Свчавскін, пан(ъ) Дажбог(ъ) Немецкін, пан(ъ) Гангѣ<ръ Г>³рхенскін, пан(ъ) Драгошъ Новоградскін, пан(ъ) Няг(ъ), пан(ъ) Ивашко, па<н(ъ)>³ Лцко Хвдич, пан(ъ) Косте спѣтарѣ, пан(ъ) Юга вистіарник(ъ), пан(ъ) Герман(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Іуи(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) <Пе>³трѣ столник(ъ), пан(ъ) Грозѣ комис(ъ) и нмии вси наши молдавскін боари, великін и малін, што при <то>³м(ъ) были¹¹.

И <на>⁸ болшее крѣпост(ъ) и потврѣженіе том<8 вѣ>⁵сему выше писаному, велѣан есми нашему вѣрному<у>⁵ пану, Тѣвтулан логотѣту, писати и нашѣ печат(ъ) и печати б<оар(ъ) наших>³х(ъ) прнѣѣснн к(ъ) сему лнстѣ нашему.

Пис(а) Корчѣ, 8 Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х<ѣ>пз, мес(ѣ)ца ап(ри)ла, кѹ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi <citindu-se>², cînd aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Anușca, fiica lui Costea al lui Sărăci<u>², și cu fiul său, sluga noastră, Matei, a<produl>² nostru, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept și propriu, o seliște pe pîriul Telejna, anume Drîncălăeștii, slugilor noastre, Toader și fraților lui, Ion și Puiu și Zaharia, și surorii lor, Tod<ora>² la prețul de 90⁶ de zloți tătărești. Și sculîndu-se slugile noastre, Toader, și Ion, și Puiu, și Zaharia și sora lor, Tod<ora>⁵, au <și>⁵ plătit totul cu bani gata, în mîinile Anușcăi, fiica lui Sărăcin, și în mîinile fiului ei, Matei, înaintea <noastră și înaintea>² tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală între ei și plata deplină, noi de asemenea, și de la noi, <am dat>² și am întărit slugilor noastre, Toader și fraților lui, Ion, și Puiu, <și>³ Zaharia, și surorii lor, Todoră, această seliște mai înainte-spusă, pe pîriul Telejna, <anume>⁸ Drîncălăeștii, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor deopotrivă, <și>³ nepoților lor, și strănepoților lor, <și răs>³trănepoților lor și întregului <lor>³ neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar h<otarul>³ acestei seliști de pe <pîriul>³ Telejna, <anume>⁸ Drîncălăeștii, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este <marea>³ mărturie a însumi domniei mele, a mai sus-<scrisului>³, noi, Ștefan voievod, și <credința prea>³iubiților¹⁰ copii ai

domniei mele, Alexandru și Petru și Bogda(n)⁸, și boierii <noștri: pan S>⁹tanciul, pan Vlaicul, pan Zbiarea, <pan H>³rană vornic, pan Duma și pan Hărm(an)² de Cetatea Albă, pan Șandrea de Suceava, pan Dajbog de Neamț, pan Gangu(r)² de <O>²rhei, pan Dragoș de Cetatea Nouă, pan Neagu, pan Ivașco, pan Iațco Hudici, pan Coste spătar, pan Iuga vistier, pan Gherman postelnic, pan Ion ceașnic, pan <Pe>³tru stolnic, pan Grozea comis și toți ceilalți boieri ai noștri moldoveni, mari și mici, care au fost la aceasta¹¹.

Iar <pentru>⁸ mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră și pecețile b<oierilor noștri>⁸ la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6987 <1479>, luna aprilie, 29.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 478. Orig., perg. (17,5 × 30,5 cm), pecete domnească (diam. = 7,8 cm) atirnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвѣды рус-но¹²о Ааръ Земанъ Муладарскомъ, și 6 peceți boierești, pierdute.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/526.

EDIȚII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan—doc.* p. 37—38 (text slav prescurtat și trad.); Codrescu, *Uricariul*, II, p. 249—251 (trad., fără sfat, de la începutul secolului al XIX-lea, de Ioniță Stamatin pitar); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 223—224 (text slav, după copia lui Ghibănescu, din *Ms. Surete*, V, p. 1 073 a, și precizări referitoare la trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 7—8 (trad., după I. Bogdan).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² Șters.

³ Rupt.

⁴ Aici, ca și uneori în continuare, v scris distinct deasupra lui o.

⁵ Șters și rupt.

⁶ În textul editat de I. Bogdan, greșit: ѣ (200).

⁷ n, suprascris.

⁸ Omis.

⁹ În textul editat de I. Bogdan: влснх.

¹⁰ În textul editat de I. Bogdan, прѣвѣзлюбивихъ (preaiubiților), omis.

¹¹ În textul editat de I. Bogdan, що при томъ(ъ) быан (care au fost la aceasta), omis.

¹² Stricat.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan W(oe)w(oda), <Hospodar des moldauischen Landes. Tun kund durch diesen unsern Brief allen, die in solchen sehen oder ihn lesen hören>¹ sofern dies jemand erforderlich sein wird, wie-nach vor uns und all unseren moldauischen Bojaren, den grossen und den kleinen gekommen unser Diener Misê, aus seinem guten Willen, von niemand genötigt oder gezwungen, und hat verkauft sein wahres Vatergut vermöge seiner warhaften und angestammten Handveste, ein Dorf, namens Tärnawka. Dieses hat er uns(erer) H(err)sch(af)t selbst um 150 tatarische Gulden verkauft. Und hiebei hat sich uns(ere) H(err)sch(af)t erhoben und haben all dieses Geld 150 tatarische Gulden bezalt in die Hände unseres Dieners Misê, vor all unseren moldauischen Bojaren, den grossen und den kleinen. Und da wir all dieses Geld vollständig bezalt, so hat uns unser Diener Misê seine Vor-rechtsbriefe, die er auf dieses Dorf, Tärnawka, von unserem Ahne, Alexander dem alten, dem W(oe)w(oden), und unseren Vorfaren hatte, in uns(erer) H(err)sch(af)t Hände gegeben.

Und hiebei hat es uns(ere) H(err)sch(af)t für gut befunden mit unserem guten Wolwollen, mit reinem und erleuchteten Herzen, mit all unserem guten Willen und mit Gottes Hilfe, und haben gemacht <für die Seelen unserer selig ruhenden Vorfaren, für unsere Aeltern, für unsere Gesundheit und Seligwerdung, für die Gesundheit und Seligwerdung unserer Kinder>² und haben gegeben und bekräftigt dieses Dorf, Tärnawka, unserm heil(igen) Kloster Putna, wo das Gotteshaus der Himmelfahrt³ der reinsten Herrscherin unserer Gottesgebälerin, und wo der Egumen und Archimandrit unser Beter, H(er)r Paff Iasaf ist, damit dieses Dorf, Tärnawka, unserem heil(igen) Kloster von uns eine Handveste sei mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und der Hotar dieses Dorfes soll von allen Seiten nach dem alten Hotar sein, wo er von jeher bestanden.

Auch haben wir Misês Vorrechtsbriefe, die er auf dieses Dorf Tärnawka hatte, unserm heil(igen) Kloster Putna gegeben.

Und hierauf ist die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t des Obgeschriebenen, wir, Stefan W(oe)w(oda) und die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t viel geliebtesten Kinder: Alexander, Peter und Bogdan, die Begl(aubigung) all unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Stanciol⁴, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Wlaikul, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Sbiarê, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Chran Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma und des H(er)r(n) Herman, Pärkalaben von Belograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Njago⁵, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iwaschko, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander Torwarden von Sočawa, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog Parkalaben von Nemz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur Parkalaben von Orhei, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Bor Schandru⁶, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Maksim, Parkalaben von Kelia, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosch Parcalaben von Novograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Kosta Schwertrügers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ioga⁴ Schassmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Herman Truchsessen, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Mundschänks, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Peter Truchsessen, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa Marstallers <und die Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren, der grossen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes, sein wird entweder von unseren Kindern oder unserem Geschlechte⁷ oder wen immer Gott auserwählen wird Hospodar zu sein unseres moldauischen Landes, der soll doch diese Schenknis und Bekräftigung nicht umstossen, sondern sie unserem heil(igen) Kloster Putna, bestärken und bekräftigen, denn wir haben sie gegeben und bekräftigt, <für die Seelen unserer selig ruhenden Vorfaren, für unsere Aeltern, für unsere Gesundheit und Seligwerdung, für die Gesundheit und Seligwerdung unserer Kinder>⁸.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir unserm getreuen H(er)r(n) Tăutul Kanzler befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unsern Briefe.

Geschrieben hat's Borcê zu Sučawê im J(ahre) 6987 <1479>, des Mon(ates) Mai 7^(ten) Tag.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, <domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se,>¹ cînd aceasta va fi de trebuința cuiva, că a venit

înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Misea, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept și propriu, un sat, anume Tîrnauca. Pe acesta l-a vîndut el însăși domniei noastre pentru 150 de zloți tătărești. Și, întru aceasta, domnia noastră ne-am ridicat și am plătit toți acești 150 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Misea, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici. Și, pentru că am plătit toți acești bani deplin, sluga noastră Misea a dat, în mîinile domniei noastre, și privilegiile sale, pe care el le avea pentru acest sat, Tîrnauca, de la bunicul nostru, bătrînul Alexandru voievod, și de la înaintașii noștri.

Iar, întru aceasta, domnia noastră am socotit că este bine, cu bunăvoința noastră, cu inima curată și luminată, cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut <pentru sufletele sfîntrăposaiților noștri înaintași, pentru părinții noștri, pentru sănătatea și mîntuirea noastră, pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri>², și am dat și am întărit acest sat, Tîrnauca, sfintei noastre mănăstiri Putna, unde este hramul⁹ Înălțarea³, preacuratei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și unde este egumen și arhimandrit rugătorul nostru, chir¹⁰ popa Iasaf, ca să fie, de la noi, acest sat, Tîrnauca, sfintei noastre mănăstiri, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

De asemenea, privilegiile lui Misea, pe care el le-a avut pentru acest sat, Tîrnauca, le-am dat sfintei noastre mănăstiri Putna.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților copii ai domniei noastre, Alexandru, Petru și Bogdan, credința tuturor boierilor noștri: credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Duma și a panului Herman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Niagu, credința panului Ivașco, credința panului Șandru portar de Suceava, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Bora Șandru, credința panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Coste spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Herman postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Groze comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească această danie și întărire, ci să întărească și să imputernicească sfînta noastră mănăstire Putna, pentru că noi i-am dat și i-am întărit pentru sufletele sfîntrăposaiților noștri înaintași, pentru părinții noștri, pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6987 <1479>, luna mai, 7 zile.

După Wickenhauser, *Homor*, p. 181—182. (nr. VIII). Trad. germ., după orig., perg., pecete atîrnată.

Altă trad. germ., din 1782, cu data de an greșită: 1474, în Arh. de stat a regiunii Cernăuți (R.S.S. Ucraineană), fond 1 023, op. 1, nr. 3, f. 2—2v. și alta, tot din 1782, la m-reă Putna, Inv. nr. 139.

ALTE EDITION: Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 13 a, în *Dan M-rea Putna*, p. 174—175 (rez.); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 162 (rez. germ.); Iorga, *St. și doc.*, V, p. 394 (rez. editorului după trad. germ. de la Cernăuți 1782); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 225 (rez. editorului după Wickenhauser și după aceeași trad. germ.); *D.I.R.*, A, II, p. 8—9 (trad., după Wickenhauser).

¹ În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b(ei) IIten, IIIIten]“, adică doc. din 1429 (6937) februarie 5 (vezi *D.R.H.*, A, I, nr. 83) și doc. din 1430 (6938) februarie 21 (*ibidem*, nr. 97).

² Parantezele lui Wickenhauser.

³ Greșit pentru „Entschlafung“ (Adormirea).

⁴ Probabil Wickenhauser a redat *ad litteram* vocala slavonă ѣ.

⁵ Probabil transcriere greșită a genitivului slavon Нѣра (Njaga).

⁶ În trad. germ. din 1782: „Jura Schandra“ (observația lui Bogdan, *op. cit.*, p. 225, n. 2).

⁷ În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b(ei) Iten Iten]“, adică doc. din 1428 (6936) decembrie 28 (v. *D.R.H.*, A, I, doc. nr. 81).

⁸ În trad. lui Wickenhauser: „w(ie) ob(en)“ (ca mai sus).

⁹ În trad. din *D.I.R.*, A, II: „locașul“, deși înțelesul inițial al cuvântului „hram“ este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).

¹⁰ În trad. germ.: „Herr“.

215

1479 (6987) mai 11.

Suretu de <la>¹ Ștefan voevoda, l(ea)tu 6987 <1479> mai 11.

Facim înștiințare cu această carte a noastră pentru adevărată sluga noastră, Ivașcu Popovschii, carele slujind noi cu dreaptă și credincioasă slujbă, osăbit de altă milă a noastră, i-am datu și i-am întăritu lui, întru al nostru pământu moldovenescu, pre a lui dreaptă ocină și cumpărătură, jumătat(e) de sat de Borodicieni², cutul den sus, și, întru acelaș(i) hotar, fintina Livenii, și heleșteul ce est(e) din gios de Borodicieni², care au cumpăratu, pre ace jumătat(e) de satu, di la Armanca fimeia lui Mihăilă Lopatințschir³, drept 100 zlot(i) tătărești, și a patra parte de satu de Popeni, parte lui, cutul den sus, unde au fostu casa lui Dumitru, și jumătat(e) de heleșteu, ce arî înpreună cu frat(e)-său, Pătrașcu, și heleșteul Mihului. Deci toat(e) aceli de mai sus-scrisă ca să-i fii lui, de la noi, uricu, cu tot venitul, lui și copiilor lui, nepoților și strănepoților, și a tot niamul ce să va alegi mai aproape, nerușittu nice odinăoară, în veci.

Pentru aceia, credința domnii méli, Ștefan v(oe)v(o)da, și a preiubiți-<lor>¹ fii <ai>¹ domnii méli, Alecsandru și Petru și Bogdan v(oe)v(o)da⁴, și credința boierilor noștri: dumnalui Hrane [vel]⁵ vor(nic) și dumnalui Ștefan⁶ [v(e)l]⁵ spat(ar).

Și pentru mai mari credința și întăritura, am poruncitu cinstitu<lu>¹ și credinciosului dumnalui Tăutul(ui) [v(e)l]⁵ log(o)f(ă)t să scrii <și>¹ această pecet(e) cătră această carte să o legi.

S-au tălmăcitu de Evloghii dascal, l(e)t 1765 oct(omvrie) 30.

<În continuare, precizarea:> Această gium(ă)tat(e) di sat di Borodicieni, cu fintina Livenii, acmu să numești cotu Bogdăneștilor și o stăpînești Pili-poschie și esti dată dă zestri lui Vasile Cracalii, ginerele lui.

Arh. St. Iași, CDLVI/9, f.²² v. — 23 r. Copie după trad., într-o condică de doc. ale familiei Stîrcea, din 1870 februarie 28.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 93—94 (copie, după aceeași trad., din Cond. Pomîrlei, f. 1); idem, *Surete*, XXIII, p. 59, nr. 1 (rez. editorului după aceeași copie); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 95—96 (aceeași copie, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 9—10 (aceeași copie, după Costăchescu).

¹ Omis.

² În textul editat de Costăchescu și în cel din *D.I.R.*, A, II, greșit: Borodniceni.

³ Așa în copie.

⁴ Greșit pentru Bogdan—Vlad? În acest caz, data de zi sau chiar de lună a actului este greșită, întrucât, „credința” lui Bogdan continuă să fie menționată pînă la 24 mai 1479 (v. doc. nr. 218 și 219).

⁵ Adaosul traducătorului.

⁶ Ștefan, greșit pentru „Costea”?

М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) в(о)евода, г(о)с[ц]п(о)даръ Землн Ммладескон. Ож(е) тотнстннннн вєрннн наш(ъ) боарнн, панъ Дѣма прѣкѣлаб(ъ) Но-виградскнн¹, слѣжнл(ъ) нам(ъ) право[н] н вєрно. Тем(ъ) мн, вєдєвшє єго правою н вєрно<ю>² слѣжбѣ<ю>² до нас(ъ), жаловалн єсмн єго вєсобною нашею м(н)л(о)стію н далн н потерѣдлн єсмн ємв, ѡ нашєн землн, ѡ Молдавєскон, правою єго втн(н)нѡ, двє сєла³, на нмє Рогожѣннн, на Сѣрєт(ъ).

То ємв, вт(ъ) нас(ъ), ѡрнк(ъ), сѣ вѣсєм(ъ) доходоу(ъ), н дѣтнм(ъ) єго, н ѡнѣчетомъ єго, н прєѡнѣчатом(ъ) єго, н прѣѡрѣтѣом(ъ) єго, н вѣсєм(ѡ) род(ѡ) єго, ктѣ вѣдєт(ъ) ємв нап блнжннн, непорувєннє ннколнжє, на вѣкн вєчннн.

И хотар(ъ) тем(ъ) вншє пнсанннм(ъ) сєлам(ъ), Рогоженєм(ъ), да єст(ъ) по старѣмѡ хотарѣ, кѡда нз вєка вжнєвалн.

И на то єст(ъ) вѣра нашегѣ г(о)с[ц]п(о)дєтє(а) [мн], вншє пнсанннго, мы, Стефан(а) в(о)евода(н), н вєра прєвозлюбєлєнннх(ъ) <с(ы)нов(ъ)>⁴² г(о)с[ц]п(о)дєтє(а) мн, Алєѡандра н Петра н Богдана, н вєра боарн нашнх(ъ).

[Тоє пншєм]⁵.

Гвчав а) вєлєт ѡсцпз ман дї.

Boiarii cei mari: Tăutul [vel]⁵ logo[go]făt, Vlaicul, Zbera [vel]⁵ vornic⁵, Hrana [vel]⁵ vornic, Duma i Hărmanŭ, pircălabi de Hotin⁶, Niagul, i Ivașco, i Șendre portar, i Bora i Maxin, pircălabi de Chilie.

<Pe marginea de sus a paginii, însemnarea:> A Tazlăului, pe Rogojeni, la Săret⁷.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Iată acest adevărat și credincios boier al nostru, pan Duma pircălab de Cetatea Nouă¹, ne-a slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, două sate³, anume Rogojenii, pe Siret. Aceasta să-i fie lui, de la noi, uric, cu tot venitul, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrite, Rogojeni, să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre [mele], a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților <fii⁴>² ai domniei mele, Alexandru și Petru și Bogdan, și credința boierilor noștri.

[Aceasta scriem]⁵.

Suceava, în anul 6987 <1479> mai 14⁸.

Arh. St. București, Ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 390. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

O trad., din aceeași perioadă, ibidem, ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 8 (lipsă o parte), și un rez. grec., într-o cond. din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu” — Iași, ms. III/99, p. 87.

EDITII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 226—227 (copia slavă și trad. veche); *D.I.R.*, A, II, p. 10 (trad., după copia slavă).

¹ Ново (Nouă), scris peste *внѣ*, de la *Бѣлоградскѣи* (de Cetatea Albă), cum era, desigur, în orig. și cum apare în trad. din ms. nr. 629.

² Omis.

³ Probabil un sat cu două judecii.

⁴ Sau *дѣти* (copii).

⁵ Adaosul copistului.

⁶ Greșit, în loc de „Cetatea Albă”.

⁷ În trad. din *D.I.R.*, A, II, greșit: „la Săcel”.

⁸ Vezi numele boierilor de sfat la sfârșitul textului slavon.

217

1479 (6987) mai 19, Suceava.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молда<в>¹скон. Чиним(ъ) знаменито нс сѣмь нашим(ъ) листом(ъ), въ сѣмь кто на нем(ъ) възрнѣти нн чтѣни его слышнѣ(ъ), вже тоти истинниѣ наши слѣзи, на нмѣ Илѣ <н>¹ братнѣ его, Дѣма и Козма, слѣжннѣ намъ право и вѣрно. Тѣмъ, мы, вндѣвше нх(ъ) правѣю и вѣрнѣю слѣжеѣ до нас(ъ), жаловали есмы нх(ъ) всовною нашею м(н)л(о)стїю и дали и потерѣднѣ есмы нмъ, оу нашен земли, оу Молдавскон, правѣю нх(ъ) втиннѣ, половина село вт(ъ) Хлѣпещи, на Биломъ Потоци, ннжнѣмъ част(ъ). Тое що бы нмъ, вт(ъ) нас(ъ), оурикъ, съ вѣсѣм(ъ) доходѣм(ъ), и дѣтемъ нх(ъ) равно, и оуиѣчѣтомъ нх(ъ), и прѣоуиѣчѣтом(ъ) нх(ъ), и прѣшѣрѣтомъ нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), на н ближнѣмъ, непорѣшенно николиже, на вѣкы.

И хотарѣ тон половинѣ селѣ вт(ъ) Хлѣпещи да ест(ъ) кѣда нмъ хотарнл(ъ) панъ Яреѣре и панъ Бѣлча, почениш вт(ъ) верхѣ потока, вт(ъ) горѣ, и Потокѣм(ъ) Болшіемъ долѣ, и по сѣдѣмъ села доле² и, по старѣм(ъ) перекопѣ, до хотарѣ Шерѣщѣм(ъ).

И такожде, есмы дали и потерѣднѣ слѣсѣ <наше>¹мѣ, Козмѣ, правѣю его выкѣплѣнїе, половина село вт(ъ) Мѣлещи, част(ъ) вт(ъ) днѣ, и, по тон сторѣни потока, вѣ ннѣмъ, щоже кѣпнѣмъ Козма, тотѣ половинѣ села вт(ъ) Мѣлещи и тотѣ вѣ ннѣмъ, вт(ъ) Тадѣра Оурѣюгашѣ, за ѿ златых(ъ) татарскых(ъ). Тое що бы емѣ, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ вѣсем(ъ) доходѣм(ъ), и дѣтемъ его, и внѣчѣтом(ъ) его, и прѣоуиѣчѣтом(ъ) его, и прѣшѣрѣтомъ его и вѣсемѣ родѣ его, на н ближнѣм(ъ), непорѣшенно николиже, на вѣкы.

И хотарѣ тон половинѣ селѣ вт(ъ) Мѣлещи да естѣ по старѣмѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка² вжнѣвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)новѣ г(о)сп(о)дства мн, Илѣѣандра и Петра и Богдана, и вѣра бояръ наших(ъ): вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бѣланкѣла, вѣра пана Зѣнѣры, вѣра пана Храпа дворннѣка, вѣра пана Дѣмы и вѣра пана Хрѣмана, прѣкалѣбѣ Бѣлоградскых(ъ), вѣра пана Нѣга, вѣра пана Ивашка, вѣра пана Шандри портарѣ Сѣчѣвског(о), вѣра пана Дѣжбога прѣкалѣба Немецског(о), вѣра пана Гаѣуѣѣра² прѣкалѣба Ърхенског(о), вѣра пана Борра Шандра и вѣра пана Мѣѣнѣма, прѣкалѣбѣ Кѣлѣнских(ъ), вѣра пана Драгоша прѣкалѣба Новоградског(о),

И по naszymъ жнхотѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рѣ <нашенъ землн, нлн>¹ вт(ѣ) дѣтен нашнх(ѣ) нлн вт(ѣ) нашего рода нлн <пак(ѣ)>¹ вѣд(ѣ) кого Б(ог)ъ изберѣ¹тъ г(о)сп(о)д(а)рѣмъ быти нашнъ Землн Молдавескон, тотъ що бы нмѣ <не порѣшилъ нашего даані>¹а н оутвержденіа, алн що бы нмѣ оутверднлъ н>¹ оукрѣпнлъ, занѣже есмь нмѣ далн н втврѣднлн за нх(ѣ) правѣю н вѣрнѣю слѣж<вѣ>¹.

Пнс(а) Тома, оу $\mathbb{C}\omega\eta(a)\mathbb{E}\mathbb{E}$, в(ъ) лѣто $\overline{x\mathbb{S}\mathbb{U}\mathbb{P}\mathbb{Z}}$ маи $\tilde{\Theta}\tilde{\jmath}$.

Iar hotarul acestei juminăți de sat din Hlăpești să fie pe unde le-a hotărnicit pan Arbure și pan Vilcea, începînd de la obîrșia izvorului, din sus, și pe Pîrîul Arinilor în jos, și prin mijlocul satului la vale și, pe vechiul șanț, pînă la hotarul Serbeștilor.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat din Mălești să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

330

Iar după viața noastră, cine va fi domn <al țării noastre, sau>¹ din copiii noștri sau din neamul nostru sau <iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu>¹ să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le <clintească dania>¹ și întărirea <noastră>¹, ci să le-o întărească <și>¹ să le-o împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru sluj<ba>¹ lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6987 <1479> mai 19.

Bibl. Acad., LXXV/160. Orig., perg. (41,5 × 41,5 cm), rupt în două bucăți, pecete atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O trad., din secolul al XVIII-lea, de Efrem ieromonah, la Arh. St. București, colecția Doc. Moldovenesti (oferta Costinescu), XLIII/1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/527.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 228—229 (text slav și trad. hotarniceii); *D.I.R.* A, II, p. 10—11 (trad.).

¹ Rupt.

² Așa în orig.

³ s, corectat din s.

⁴ Șters.

⁵ Ultimul ʋ, scris distinct deasupra lui o,

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) с сѣм(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), оушнм(ъ) кто на н(ъ) оузрнть нан чтсчн его слышнт(ъ), колнж(ѣ) того комъ аще потребнзна есдет(ъ), вже прїндошм пред(ъ) намн н перед(ъ) оушмн нашнмн молдавскымн бояре, велнкымн н малымн, Жнверть н Роман(ъ) шт(ъ) Козьрецін н Баско, с(ы)нь Хованов(ъ), съ сестрою своею, н Юра, шдрнн(ъ) Басков(ъ), н Тзлѣ, по нх(ъ) доброн волн н ннкымъ непонсженн, а нн прнслованн, н продалн свою правою штнннѣ, шт(ъ) праваго нх(ъ) оурика, села на нмѣ: Зѣврчанїн н оу їномъже хотарн, Банковцїн, н съ мннмом(ъ) на Чюхрн; та продалн слсстѣ нашемъ, панъ Ханкѣ, оу цнноу за сѣ золотых(ъ) татарскнх(ъ). Н заплатнлѣ нмъ нсполна, оусе готовымн пннѣзмн, прѣд(ъ) намн н перед(ъ) нашнмн бояре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) доброю волю н тѣкмеж(ъ) межн нмн н полнсю заплатѣ, а мы такожде есмь далн н потвѣрднлн та прѣдреч(ѣ)наа се[се]ла, Зѣврчанн н Банковцї¹ н мннн(ъ) на Чюхрн, слсстѣ нашемъ, панъ Ханкѣ, да соут(ъ) емъ, шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), н дѣтемъ его, н оушчят(ъ) его, н братїам(ъ) его, н прѣоушчят(ъ) его, н пращрѣтом(ъ) его н вѣсемъ родъ его, нан блнжнїм(ъ), непоршннно ннколнже, на вѣкы.

И хотарь тѣмъ выше пнсаннм(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) по старомъ хотарѣ, кѣда нз внка² вжнвалн.

И на то ест(ъ) велнкаа мартсрїа, сам(ъ) г(о)с(по)дство мн, вѣше пнсанныи Стефана воеводы, н прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нєв(ъ) г(о)с(по)дства мн, Ілєждандра н Петра н Богдана, н бояре нашн: пан(ъ) Станчул(ъ), пан(ъ) Блєкѣл(ъ), пан(ъ) Зенарѣ, пан(ъ) Храпа дворннк(ъ), пан(ъ) Дѣма н пан(ъ) Хрѣман(ъ) Бнлого-родскнх(ъ)², пан(ъ) Нѣг(ъ), пан(ъ) Нєашко, пан(ъ) Шандрѣ портарь Свчавскын, пан(ъ) Дажбог(ъ) Немецкїн, пан Гаоугсрѣ Сѣрхєнскын, пан(ъ) Борра Шандро н

пан(ь) Мажнь Келінських², пан(ь) Драгоше Новоградский, пан(ь) Іцко Хадн-ч(ь), пан(ь) Косте спатарь, пан(ь) Юга внстїярникь, пан(ь) Герман(ь) постелник(ь), пан(ь) Ївн(ь) чашник(ь), пан(ь) Петръ столиникь, пан(ь) Грозѣ комис(ь) и нїїн оушн нашн богаре молдавских(ь), и великых(ь) и малых(ь), що при сѣтом(ь) бы-ли³.

И на болшен крѣпости и оутвърженіе томѣ въсемѣ выше писанномѣ, велѣи есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣоуѣтѣлѣ логофетѣ, писати и печать нашо и печати бояръ нашоу(ѣ) прѣвѣстити к себѣ листѣ нашемѣ.

Писа Тома днакъ, оу Г84вѣ, в(ѣ) л(ѣ)то $\overline{x\text{СЦПЗ}}$ маи $\widetilde{\text{КД}}$.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, când aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Jivert și Roman din Cozărești și Vasco, fiul lui Hobiiian, cu sora sa, și Iura, cumnatul lui Vasco, și Tulea, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, satele anume: Zubriceanii și în alt hotar, Vancăuții, și cu moară pe Ciuhru, și le-au vîndut slugii noastre, panului Hanco, în preț de 200 de zloți tătărești. Și le-a plătit lor deplin, totul cu bani gata, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală între ei și plată deplină, și noi de asemenea le-am dat și le-am întărit aceste sate înainte-spuse, Zubriceani și Vancăuți, și moara de pe Ciuhru, slugii noastre, panului Hanco, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, și copiilor lui, și nepoților lui, și fraților lui, și stră-nepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, celor mai apropiați, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și preaiubiții fii ai domniei mele, Alexandru și Petru și Bogdan, și boierii noștri: pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Zbiiarea, pan Hrana vornic, pan Duma și pan Hărman de Cetatea Albă, pan Neagu, pan Ivașco, pan Șandrea portar de Suceava, pan Dajbog de Neamț, pan Gangur de Orhei, pan Bora Șandro și pan Maxin de Chilia, pan Dragoș de Cetatea Nouă, pan Iațco Hudici, pan Coste spătar, pan Iuga vistier, pan Gherman postelnic, pan Ion ceașnic, pan Petru stolnic, pan Grozea comis și toți ceilalți boieri ai noștri moldoveni, și mari și mici, care <au fost la aceasta>³.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră și pecetile boierilor noștri la această carte a noastră.

A scris Toma diac, la Suceava, în anul 6987 <1479> mai 24.

Arh. St. Iași, CCXL/52. Orig., perg. (24 × 17 cm), pecete domnească și șase peceti
boierești, atrîrnate, pierdute.

O trad., din 1782, mai 22, de Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, CDXXXI/1, și o foto., ibidem, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 75. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/528.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, VIII, p. 90—92 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, XXV, p. 743, și trad.); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 98—100 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 12 (trad.).

¹ După n, urmează o bară verticală și un spațiu liber.

² Asa in orig.

3 Sters.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс(ъ) смлъ листомъ нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) вѣрит(ъ) или его чтвчн вслшнт(ъ), вже тоти истинни ѿнвшка и Маріе, дѣшесн Камариневн, жаловали есмн нх(ъ) всобною нашен м(н)л(о)стію и дади и потвердани есмн нлѣ, оу <нашен>¹ Земли Молдавскон, правое нх(ъ) втиннв, втинна в(тъ)ца нх(ъ), Камарина, села на нмѣ², и Грозеѣшн, и Мѣнеѣшн, да ест(ъ) нм(ъ), вт(ъ) нас(ъ), <оурик(ъ)>¹ и сѣ вѣсем(ъ) доходом(ъ), нм(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ), и внучатом(ъ) нх(ъ), и прѣвнучатом(ъ) нх(ъ), и правнврѣтс-м(ъ) нх(ъ), и вѣсемв роду нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) изберет(ъ) или ближнѣ, непорв-шено николже, на вѣки.

ѿ хотарѣ тим(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) по старомв хотарю вт(ъ) вснх(ъ) сторонѣ, кудѣ из вѣка вживали.

ѿ на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства, вше писанаго, мы, Стефана воевода³, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен наших(ъ), ѿлеѣандра и Богдан(а)-Блада, и вѣра болѣр⁴ наших(ъ): вѣра пана Ђланкула прѣкалаба, вѣра пана Зѣіарн, вѣра пана Югн, вѣра пана Хран⁴ дворника, вѣра пана Дѣма и вѣра пана Хѣрманна, прѣкалабове Белоградских(ъ), вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангвѣра, вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максимна, прѣкалабове Келенскихн, вѣра пана Шандрн портарѣ Сувачского, вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Драгоша прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Костѣ спатарѣ, вѣра пана Кираколѣ вистарника, вѣра пана Мѣцка Гвднчѣ, вѣра пана Шефвѣла Хотинско-г(о), вѣра пана Германа постелиника, вѣра пана Ђвна чашинка, вѣра пана Петра стол-ника, вѣра пана⁵ Грозн комнса и вѣра вснх(ъ) болѣр⁴ наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малнх(ъ).

ѿ по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен земли, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего роду или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Ђ(о)г(ъ) изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремѣ вѣти нашен Земли Молдавскон, тот(ъ) що <вн нм>¹ непорвшла(ъ) нашего дааніе и потвержденіе, али що вн нм(ъ) втвердил(ъ) и вкр-пил(ъ), зануже есмн нм(ъ) дади и потвердани за що ест(ъ) нм(ъ) права вт-инна.

ѿ на болше крѣпостѣ и потвержденіе, велѣли есмн нашемв вѣрномв пану, Тѣвтулу лог(о)фету, писати и наш(ъ) печат(ъ) завѣснтн к сему листу нашемв.

Пис(а) в Сувч(а)вѣ, в(ъ) лѣто <ѿицѣ ауг(встѣ) ѿ>.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate Anușca și Maria, fiicele lui Camarin, le-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit, în țara <noastră>¹, Moldova, ocina lor dreaptă, ocina tatălui lor, Camarin, satele, anume: ...², și Grozești, și Mănești, să le fie de la noi <uric> și cu tot venitul lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab, credința panului Zbiarea, credința panului Iuga, credința panului Hrană vornic, credința panului Duma și credința panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă,

credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Șandrea portar de Suceava, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Gherman postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința pa<mului>⁵ Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit deoarece le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scriș la Suceava, în anul 6987 <1479> august 11.

După Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 101—102. Text slav după orig., perg., pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іѡ Стефанъ воєвода гвсподаръ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН; actul se păstrează la Arh. St. Chișinău (azi R.S.S. Moldovenească), fond. 220, I/1, însoțit de o trad. veche, ibidem, VII/6. Trad. editorului, *op. cit.*, p. 102—103.

ALTE EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 158—160 (text slav, după copia din *Ms. surete*, XLVII, p. 713, și trad.); Boga, *Doc. basarabene*, p. 10—12 (test slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 12—13 (trad. după Costăchescu).

¹ Parantezele lui M. Costăchescu pentru locuri rupte sau șterse.

² În orig., o țancușă de cca 18 litere (observația lui M. Costăchescu).

³ Așa în textul editat.

⁴ „Sic” (nota lui M. Costăchescu); în orig., după ultima literă urma, probabil, un paieroc, neobservat de editor.

⁵ Omis în orig.

220

1479 (6987) august 30, Suceava.

† М(Н)Л(О)СТІЮ Б(О)ЖІЮ, МЫ, СТЕФАН(Ъ) ВОЕВОДА, Г(О)СП(О)Д(А)РЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН. ЗНАМЕНІТО ЧИННМ(Ъ) НС(Ъ) СѢМЬ ЛНСТОМЪ НАШНМ(Ъ), ВЪСѢМЬ КТО НА НЕМЪ ОУЗРНТ(Ъ) НЛИ ЕГО ЧТВЧН¹ ССЛЫШНТ(Ъ), КОЛНЖ(Е) ТОГО КОМУ АЩЕ ПОТРЕБНЗНА БУДЕТ(Ъ), ВЖЕ БЛ(А)ГОПРОЗВОЛН Г(О)СПОДСТВО МН НАШНМЪ БЛ(А)ГЫМ(Ъ) ПРОЗВОЛЕНІЕМЪ Н Ч(Н)СТЫМЪ Н СВѢТАНМ(Ъ) СР(Ъ)Д(Ъ)ЦЕМЪ, Н ШТ(Ъ) ВЪСЕА НАШЕА ДОБРОА ЖОЛЕА, Н ШТ(Ъ) Б(О)ГА ПОМОШІА, КАКО ДА СТВРЪДНМ(Ъ) Н ЗКРѢПНМЪ С(ВЛ)ТЮ ЦР(Ъ)КОВЬ, НАШѢ МНТРОПОЛІЮ ШТ(Ъ) РАДОВЦЕХ(Ъ), НДЕЖЕ ЕСТ(Ъ) ХРАМ(Ъ) С(ВЛ)Т(О)ГО АРХИЕРАРХА Н ЧЮДОТВОРЦА ННКОЛН НДЕЖЕ ЕСТ(Ъ) ЕПНСКУП(Ъ) МОЛЕБНННК(Ъ)² НАШ(Ъ), КВР ІВАННКІЕ, Н ЗЧНЛНН ЕСМН ВЪ ЗАДЪШІЕ С(ВЛ)ТОПОЧНВШНХ(Ъ) ПРЕДЖОВ(Ъ) Н РОДНТЕЛІЕ НАШНХ(Ъ), Н ЗА ЗДРАВІЕ Н СП(А)СЕНІЕ НАШЕ, Н ЗА ЗДРАВІЕ Н СП(А)СЕНІЕ ДѢТЕН НАШНХ(Ъ), НА ТО, ШКО ДА НЕ НМДЕТ(Ъ) НН ЕДНН(Ъ) НАШ(Ъ) БОЛРНН(Ъ), А НН СТАРОСТН, А НН ШОЛТВЗН Н ПРЪГАРН СУЧАВСКН, А НН ШОЛТЪЗН Н ПРЪГАРН ШТ(Ъ) СЕРЕТСКОГО ТРЪГА, А НН ДВОРНЦН ШТ(Ъ) ТНХ(Ъ) ДВОХ(Ъ) ТРЪГОХ(Ъ), А НН ГЛОБНЦН ШТСЪ ВОЛОСТН СУЧАВСКОН, ДА НЕ НМАЮТ(Ъ) ДНЛО ДО ТНХ(Ъ) НАШН ЛЮ<Д>³Н <В>³Т(Ъ) Р<А>³Д<ОВ>³ЦН, ШТ(Ъ) СЕЛО НАШЕМУ МНТРОПОЛІЮ, НН СВДНТН НХ(Ъ) А НН ГЛОБѢ НС(Ъ) ННХ(Ъ) БРАТН, НН ЗА БЕЛНКОЕ ДНЛО А НН ЗА МАЛОЕ ДНЛО, НН ЗА Д(Ш)ШЕГЪСТВО, НН ЗА ВОЛОЧЕНІЮ ДНВКУ, <ЩО СѢ ТАМ(Ъ)>⁴ БѢДЕТ(Ъ) ЗЧНННТН, З ТОГО СЕЛА, З РАДОВЦЕХ(Ъ).

Толко за свадѣ тогровскою и за татѣш ѿ сѣ застанетъ(ъ) лицемъ в трѣхъ, а би свдѣли дв(о)ринци тогровски тоти людѣ ѿ(ъ) Радѣдовъ³цѣхъ(ъ), а за н³ное а би не имали дѣло свдѣти нхъ(ъ), али а би свдѣли нхъ(ъ) молебникъ(ъ) нашъ(ъ), кѣр Іѡанникіе, или кого Б(о)гъ избѣретъ(ъ) да бѣдетъ(ъ) епискупъ(ъ) ѿ нашѣ митрополію ѿ(ъ) Радѣовцѣхъ(ъ) или дворникци² нхъ(ъ), а ни(ъ) никто.

И такожде, вѣре колнко села свт(ъ) ѿ Коцманъ⁵, ѿ прѣслѣхаютъ(ъ) ѿ(ъ) нашего митрополію ѿ(ъ) Радѣовцѣхъ(ъ), а до тѣхъ(ъ) людѣ ѿ свт(ъ) ѿ тѣхъ(ъ) села³хъ(ъ) а би не имали дѣло ни едни(ъ) нашъ(ъ) бояринъ(ъ), а ни старости ѿ(ъ) Цѣцниа, а ни глобници, а ни перерѣвци, ни свдѣти нхъ(ъ), а ни глобѣ ѿзѣти ѿ(ъ) нхъ(ъ), ни за великое дѣло, а ни за малое дѣло, ни за душегубство, ни за вѣлоченію днѣхъ, ѿ сѣ тамъ(ъ), ѿ Коцманѣ, бѣдетъ(ъ) ѿчинити, али ѿ би нхъ(ъ) свдѣли нашѣ епискупѣ или дворникци нхъ(ъ), іако вѣше пишѣмъ(ъ).

И тѣж(е), нашѣ сѣвѣи, перерѣвци, а би не гонѣли тоти людѣ ѿ(ъ) Коцманѣ ни на городъ(ъ), ни на мѣстѣ, ни на нашѣ дворовѣ, сѣ нѣмѣи землѣне.

И тѣж(е), за прѣпасѣи ѿ сѣ знандѣт(ъ) ѿ Радѣовцѣхъ(ъ) и ѿ Коцманѣ, в тѣхъ(ъ) селахъ(ъ) ѿ прѣслѣхаютъ(ъ) ѿ(ъ) митрополію, а до тѣхъ(ъ) прѣпасѣи никто а би не имали(ъ) ни жадное дѣло, али а би имали(ъ) дѣло епискупа нашего ѿ(ъ) Радѣовцѣхъ(ъ) или дворникци нхъ(ъ).

Тое вѣсѣ вѣше писанное да ест(ъ) ѿ(ъ) насъ(ъ) ѿрикъ(ъ) нашему митрополію ѿ(ъ) Радѣовцѣхъ(ъ), непорѣшено никѣмѣж(е), на вѣки.

И на² то ест(ъ) вѣра нашего г(о)спѣдства, вѣше писаного, мы, Стефанъ вѣвѣода, и вѣра прѣвѣзлюбѣленнхъ(ъ) дѣтѣи нашѣхъ(ъ), Іѡлександра и Петра, и вѣра вѣсѣхъ(ъ) боярь нашѣхъ(ъ), великихъ(ъ) и малѣхъ(ъ).

И на болѣшее потвѣржденіе тому вѣсѣму вѣше писаному, велѣли есѣмѣи нашему вѣрному пѣну, Тѣвѣтѣловѣи лѣгофѣтѣу, писати и нашѣ печатъ(ъ) завѣстити к сѣму листву нашему.

Пис(а) Борчѣ, в Сѣчѣвѣ, в(ъ) л(ѣ)то \times СЦПЗ, м(ѣ)с(ѣ)ца ауг(в)ст(а), \sim .

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să imputernicim sfînta biserică, mitropolia noastră de la Rădăuți, unde este hramul sfințitului arhierarh și făcător de minuni Nicolae și unde este episcop rugătorul nostru, chir Ioanichie, și am făcut pentru pomenirea sfințitroșoșilor noștri înaintași și părinți, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, pentru aceea, ca să nu aibă nici un boier al nostru, și nici staroștii, și nici șoltuzii și pîrgarii de Suceava, și nici șoltuzii și pîrgarii de ȧirgul Siret, și nici vornicii din aceste două ȧirguri, și nici globnicii din ȧinutul Suceava, să nu aibă treabă cu acești oameni ai noștri din R(ă)³d(ău)²ȧi, din satul mitropoliei noastre, nici să-i judece și nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare, și nici pentru faptă mică, și nici pentru omor, nici pentru răpire de fata <care>³ se vor face <acolo>³, în acel sat, Rădăuți.

Numai pentru sfada în ȧirg și pentru furtul care s-ar dovedi de față în ȧirg să-i judece pe acești oameni din Ră<dău>³ȧi vornicii de ȧirg, <iar pentru>³ altceva să nu aibă treabă să-i judece, ci să-i judece rugătorul nostru, chir Ioanichie, sau acela pe care îl va alege Dumnezeu să fie episcop la mitropolia noastră de la Rădăuți sau vornicii lor, și nimeni altul.

Și, de asemenea, oricîte sate sînt la Coțmani, care ascultă de mitropolia noastră de la Rădăuți⁷, cu acei oameni din acele sate să n-aibă treabă nici un

boier al nostru, și nici staroștii de Țețin, și nici globnicii, și nici pererubții, nici să-i judece, și nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare, și nici pentru faptă mică, nici pentru omor, nici pentru răpire de fată care se vor face acolo, la Coțmani, ci să-i judece episcopii noștri sau vornicii lor, cum scriem mai sus.

Și, de asemenea, slugile noastre, pererubții, să nu-i mîne pe acești oameni de la Coțmani nici la cetate, nici la mori, nici la curțile noastre, împreună cu alți țărani.

Și, de asemenea, pentru pripasurile care se vor găsi la Rădăuți și la Coțmani, în aceste sate care ascultă de mitropolie, cu aceste pripasuri nimeni să nu aibă nici un fel de treabă, ci să aibă treabă episcopul nostru de la Rădăuți sau vornicii lor.

Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric mitropoliei noastre de la Rădăuți, neclintit niciodată, în veci.

Iar <la>² aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alecsandru și Petru, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6987 <1479>, luna august, 30.

Arh. M-rii Putna, Inv. nr. 215. Orig., perg. (45 × 28 cm), pecete atîrnată, căzută. Două foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/63 și 529.

EDITII: Dan, *Episc. Rădăuți*, p. 140—142 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 229—232 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 13—14 (trad.).

¹ Din punct de vedere grafic, *v* și *ș* se confundă adesea; totuși este evidentă predilecția diacului pentru folosirea lui *v* în mijlocul sau la sfîrșitul cuvintelor.

² Omis.

³ Șters.

⁴ Vezi mai jos, aceeași expresie.

⁵ Vezi mai jos: *ș Коцманн* și *ș Коцмане*.

⁶ Rupt.

⁷ Adică: Gavrilăți, Hlivești. Davidăuți, Sadcău, Clivodin, Bludna, Sûhoverhul, Ceaplinți și Valeva (v. *D.R.H.*, A, I, nr. 35, și III, nr. 289).

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan Woewoda <Hospodar des moldauischen Landes. Thun kund durch diesen unseren Brief, allen die solchen sehen oder lesen hören>¹, wienach wir, aus unserem guten Willen, mit unserem Metropoliten und Vater, H(er)r Georgi überein gekommen sind und unsere angestammten Dörfer vertauscht haben. Und wir haben unserer Mutterkirche in Sočawa, wo das Gotteshaus des heil(igen) grossen Blutzeugen und Siegträgers, Georg ist, unsere wahrhaften Dörfer, namens Wereschćekani², am Seret an der Furt, mit den Mühlen, und Ungurêni gegeben. Und unser Vater, Metropolit H(er)r Georgi, hat uns für diese unsere Dörfer, Wereschćekani² und Ungurêni, das vermöge wahrhafter Handveste der Sočawer Mitropolie gehörige, Dorf namens Shikow³, unteren Teils, an der Sučawa, mit der Mühle und der Maut, die in Shikow³ abgenommen wird, mit allen Einkünften und dem alten Hotar, wo solcher zu diesem Dorfe seit jeher dienstbar war, gegeben. Und den grossen Vorrechtsbrief den uns(erer) H(err)sch(af)t von unserem Ahne,

dem alten Alexander dem Woewoden, auf diese zwei Dörfer, Wereschéekani² und Unguiêni hatte, diesen haben wir auch in die Hände unseres Vaters, des H(er)r(n) Mitropoliten Georgi gegeben.

Und hierauf haben wir uns mit unserem guten Willen, mit unserem erleuchteten Gemüte, mit gerechttem und reinem Herzen und mit Gottes Hilfe erhoben, und haben zur Bestärkung und Bekräftigung unseres heil(igen) Klosters Putna, wo die Kirche und das Haus (obitel)⁴ unserer reinsten Herrscherin der Gottsgebärerin und ihre verehrte Himmelfahrt⁵ und wo der Iegamen unser Beter, H(er)r Pop Ioasaf ist, gemacht für die Seelen unserer selig ruhenden Voreltern, für die Seelen und das Seelenheil unserer Eltern, für unsere Gesundheit und die Seligwerdung und für die Gesundheit und Seligwerdung unserer vielgeliebten Kinder, und haben gegeben unserem heil(igen) Kloster, Putna, unser Dorf, Unter-Shikow³, an der Soćawa, mit der Mühle und der Maut und allen Einkünften, damit es unserem Kloster eine Handveste sei unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit ewiglich.

Und der Hotar dieses Dorfes soll von allen Seiten nach dem alten Hotar sein, wo er von jeher bestanden.

Und hiefür ist die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t, des Obgeschriebenen Stefan des W(oe)w(oden), und die Begl(aubigung) der vielgeliebtesten Söhne unserer H(err)sch(af)t, Alexanders und Peters, und die Begl(aubigung) unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Wlaikul, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Sbiarâ⁶, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Chran Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma und d(es) H(er)r(n) Härman, Parkalaben von Belograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Njagă⁶, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iwaschko, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander⁷ Thorwardens von Soćawa, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Bora und d(es) H(er)r(n) Maxim, Parkalaben von Kelia, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog von Nemz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosche Parkalaben von Nowograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur von Orhei, die B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Feto⁷, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Kosta⁷ Schwertrügers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ioga⁸ Schassmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) German Kämmerers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Mundschänks, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Peter⁷ Truchsesses, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa⁷ Marstallers und die Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren, der groseen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes, sein wird von unseren Kindern oder unserem Geschlechte, oder wen immer Gott auserwählen wird, Hospodar zu sein, der soll doch unsere Schenkung unserem Kloster nicht umstossen, sondern sie bestärken und bekräftigen.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir Tăutul, dem Kanzler befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Briefe.

Geschrieben zu Soćaw, im J(ahre) 6987 <1479>, des Mon(ates) Sept(ember), 20.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că ne-am înțeles, de bunăvoie noastră, cu mitropolitul și părintele nostru, chir⁹ Gheorghe, și am schimbat satele noastre proprii. Și noi am dat bisericii noastre mame din Suceava, unde este hramul¹⁰ sfântului mare mucenic și purtător de biruință, Gheorghe, satele noastre adevărate, anume Vereșcecani², pe Siret, la vad, cu morile, și Ungureni. Și părintele

nostru, mitropolitul chir⁹ Gheorghe, ne-a dat pentru aceste sate ale noastre, Vereșecani² și Ungureni, uricul adevărat al Mitropoliei de Suceava, satul anume Jicov³, partea de jos, pe Suceava, cu moară și cu vama care se ia la Jicov³, cu toate veniturile și cu hotarul vechi, care a fost ascultător de acest sat din totdeauna. Și marele privilegiu pe care l-a avut domnia noastră de la bunicul nostru, bătrînul Alexandru voievod, pentru aceste două sate, Vereșecani² și Ungureni, pe acesta l-am dat, de asemenea, în minile părintelui nostru, mitropolitul chir⁹ Gheorghe.

Iar după aceasta, ne-am ridicat cu bunăvoința noastră, cu gîndul nostru luminat, cu inima dreaptă și curată și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut pentru întărirea și împuternicirea sfintei noastre mănăstiri, Putna, unde este biserica și locașul preacuratei noastre stăpîne născătoare de Dumnezeu și al cinstitei ei Înălțări⁵ și unde este egumen rugătorul nostru, chir⁹ popa Ioasaf, pentru sufletele sfîntrăposăților noștri înaintași, pentru sufletele și pentru pomenirea părinților noștri, pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea preaiubiților noștri copii, și am dat sfintei noastre mănăstiri, Putna, satul nostru, Jicovul³ de Jos, pe Suceava, cu moara și cu vama și cu toate veniturile, ca să fie mănăstirii noastre uric, neclintit pentru totdeauna, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisuiui Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre, Alexandru și Petru, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul, credința panului Zbiarea⁶, credința panului Hrană vornic, credința panului Duma și a panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Niagu⁶, credința panului Ivașco, credința panului Șandrea⁷ portar de Suceava, credința panului Bora și a panului Maxim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog de la Neamț, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Fetea⁷, credința panului Iațco Hudici, credința panului Costea⁷ spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Gherman postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petrea⁷ stolnic, credința panului Grozea⁷ comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Și după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clinească mănăstirii noastre dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit logofătului Tăutul să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

S-a scris la Suceava, în anul 6987 <1479>, luna septembrie, 20.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 162—164 (nr. XVII)., Trad. germ., după orig., perg., pecete atîrnată.

Altă trad. germ., rezumativă pe alocuri și fără sfat, de Aaron, legalizată la Cernăuți, de Orlandini, în 1784 iulie 26, la Arh. St. București, Fond Consiliul Aulic de război, XVII/23 f. (nr. 1), și alta, cu vîleatul greșit: 6981 <1473>, din 1782, februarie 4, de M.S. Łopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond M-reă Putna, I/9 (Inv. vechi al m-rii, nr. 103). Un rez. germ., cu anul calculat în stilul de 1 septembrie, la Arh. St. București, XIV/69 (nr. 12), și altul, într-o copie de la sfîrșitul sec. XVIII sau începutul sec. XIX, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda, Privilegii, nr. 27, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5. O copie rom., de

Carp vornic de poartă, după trad. de Evloghie dascăl, la Arh. St. Iași, DCCCI, f. 54 și un rez. rom., cu vâleatul greșit: 6983 <1475>, într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfârșitul sec. XVIII, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 3).

ALTE EDIȚII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 553 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, și trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez., cu anul greșit: 1475, în perilipsisul de la Bibl. Acad.); Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 5 b, în Dan, *M-reă Putna*, f. 168 (rez.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 233—234 (copie după trad. lui Evloghie, din Cond. Litenilor aflată în posesia lui C. Krupenski) și p. 235 (rez. editorului, după trad. lui Wickenhauser, considerată ca reprezentând un alt doc. decît trad. lui Evloghie); *D.I.R.*, A, II, p. 15—16 (trad. după Wickenhauser).

¹ În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b(ei) VIII^{ten}]“, adică doc. din 1443 (6951 august 3 (v. *D.R.H.*, A, I, nr. 239).

² În trad. de la Arh. St. Iași: „Vericicanii“.

³ În aceeași trad.: „Vicove“.

⁴ Așa în trad. germ.

⁵ Greșit, pentru: „Entschlafung“ (Adormirea); v. și doc. nr. 155.

⁶ În trad. de la Arh. St. Iași: „Zbera“, „Neagul“.

⁷ În aceeași trad. „Șandre“, „Feti“, „Costi“, „Petre“, „Groze“, toate redade cu terminația genitivală corectă.

⁸ Probabil Wickenhauser a redat *ad litteram* vocala slavonă ѡ.

⁹ În trad. germ.: „Herr“.

¹⁰ În trad. din *D.I.R.*, A, II: „lăcașul“, deși înțelesul inițial al cuvîntului „hram“ este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).

222

1479 (6987) decembrie 30, Suceava.

Stephan Wojwoda privilegieret die drey Dörfer Russy¹, Buczumy und Bragowany² für den Radul Gribowitz³ Stellnick⁴.

D(e) d(a)to Suczawa 6987 <1479> den 30^{ten} Dec(amber)⁵.

Ștefan voievod acordă stolnicului Radul Girbovăț privilegiu pentru trei sate: Ruși, Buciumi și Birgăoani².

Dat la Suceava, 6987 <1479> decembrie 30.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie de la sfârșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Johan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 9. Rezumat.

Un rez. rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 67).

EDIȚII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 550 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, și trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., din perilipsisul de la Bibl. Acad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 236—237 (rez., după Popovici, în prelucrarea editorului, și rez. după Erbiceanu); *D.I.R.*, A, II, p. 16 (rez., după Bogdan).

¹ Pentru: „Ruși“.

² În rez. de la Bibl. Acad.: „Brucovani“: în orig., după „r“ urma, probabil iusul mare.

³ În același rez., greșit: „Crimcoviți“.

⁴ Greșit, în loc de „Stollnick“.

⁵ Într-un doc. de vinzare-cumpărare, din 1508 (7016) martie 2 (v. *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 75), citindu-se actul din 1479, se menționează în plus: „niște sate pre Birlad, anume Rusii și mai în gios, Buciumii, și din sus de Rusi, Birgăoanii . . . ci-au fostu cumpăratur(ă) acele trei sate . . . Radului Girbovăț stolnicul de la Greaca, fata lui Toader, din direse ci-au avut părintele ei, Rus<u> Toader, de la al nostru preastrămoș, Alecsandru vodă“.

Стефанъ в(о)вод(а), в(о)жю м(н)л(о)стю, г(о)п(о)даръ Земли Мил-
давскон. Ѡж(е) тотъ истиннѣи нашъ савга, панъ Долга, савжна(ъ) намъ
правою и верною <савжбою>¹. Тѣмъ(ъ)>² мы, вѣдѣше его правою и верною савж-
бою до насъ(ъ), дади и потвердиши есми ему его право и истиннѣи вѣкѣ пленною,
село на имѣ Пышканѣи, на Ёнстрице, ѡ Драгошево Полѣ, щоже онъ(ъ) купилъ(ъ)
тоє село отъ(ъ) ѡнѣи Трифа Гѣлкошѣина[м]³, с(ы)н(о)вѣ Мирчинѣи, на имѣ Фѣтвлъ(ъ)
и Иванъ(ъ)[нѣю], и Тоадеръ(ъ), и Драгоше, и Петре, и сестра нхъ(ъ), Марина и Дръ-
гѣлина, ѡ цинв [за]⁴ за ѣ злати татарскнхъ(ъ). Я тоє село бнлъ(ъ) купилъ(ъ) Трифо
Гѣлкошъ⁵ отъ(ъ) Борнѣици.

Тоє вѣсе вѣше писанное>² да естъ(ъ) савсѣ нашемѣ, панѣ Долги, ѡнѣи(ъ)
отъ(ъ) насъ(ъ), ему <н>² дѣтнмъ(ъ) его, и братнмъ(ъ) его, и ѡнѣи(ъ) его,
<н>² прѣвнчнмъ(ъ) и прѣиоратомъ(ъ) его, и вѣсемъ родѣ его, кто се ему нѣбе-
ретъ(ъ) на нѣ блжннѣи, непорочно.

[Тоє пишемъ(ъ)]⁶.

Съчав(а), хсцимъ месѣца ген(ар)а, кѣ.

Ștefan voievod, cîn mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Iată
această adevărată slugă a noastră, pan Dolga⁷, ne-a slujit <cu slujbă>¹ dreaptă
și credincioasă. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către
noi, i-am dat și i-am întărit ocina și cumpărătura lui dreaptă, satul anume
Pășcanii, pe Bistrița, în Cîmpul lui Dragoș, pe care, acel sat, el l-a cumpărat
de la nepoții lui Trifu Gilcă³, fiii lui Mircea, anume Fătul, și Ion, și Toader,
și Dragoș, și Petre, și surorile lor, Marina și Drăgălina, în preț [de]⁴ de 200 de
zloți tătărești. Iar acest sat îl cumpărase Trifu Gilcoș de la Borilești.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie slugii noastre pan Dolga, uric, de la
noi, lui <și>² copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, <și>² strănepoților și
răstrănepoților lui, și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat,
neclintit.

[Aceasta scriem]⁶.

Suceava, 6988 <1480>, luna ianuarie, 25.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 544. Copie, din prima jumătate
a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., într-o cond. din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu” — Iași,
ms. III/99, p. 11.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 237—238 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 16
(trad.).

¹ Omis; în orig. putea fi însă și: numai: право и верно (drept și credincios).

² Omis.

³ Mai jos, Гѣлкошъ (Gilcoș). Este posibil, de aceea, ca și „m”-ul final, superfluu în accu-
stă construcție, să provină de la un ш suprascris în orig. și reprezentînd ultima consoană
a genitivului Гѣлкоша. Firește, forma Гѣлкошѣина aparține, în această situație, copistului.
Oricum însă, interpretarea lui I. Bogdan: Гѣлкошѣи на <н>мѣѣ, nu poate fi acceptată.

⁴ за, șters de copist cu mai multe linii.

⁵ ѣ final, făcut din ѣ.

⁶ Adaosul copistului.

⁷ În rez. grec.: „Dolița medelnicerul”.

† <Милостію>¹ божією, мы, Стефанъ воевода, г(о)<с>²по<о>дарь Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ <не снм(ь)>² <лнстом(ь)>³ <нашим(ь)>, вѣсѣм(ъ) кто на н(ь)>² <вѣзрнт(ъ) нли его чтоуѣн⁴ о>⁴услышит(ъ), <вже тот(ъ)>¹ <нстн>²нн<ын>¹ слуга наш(ь), Марко Бѣлаур⁵, <слзжнл(ъ)>⁴ нам(ъ)⁴ право⁴ и вѣрно⁴>¹. <Тѣм(ь)>³ мы, видѣвшн его правою <и вѣ>¹рно<ю> сл>¹8же<у> до¹ нас(ъ), жа<лова>²лн <есмн>¹ его шсобною на<шею>¹ м(н)л(о)стію и дали <и пот<вр>¹<ѣднл>³н есмн емв, оу нашен земли, оу Молдавскон, прав<вою> его>² штнннв, села на нмѣ Бѣ<ртвпѣ>⁶, що <на>¹ <Чорн>³омъ Потоцѣ, и половинна шт(ъ) став(а) и половинна шт(ъ) млин(а), тиж<е> на Чорн>²омъ⁴ Потоцн, щоже куп<нл>(ъ)>¹, т<оє>¹ с<е>ло, Бѣ>³лауръ шт(ъ) пана Крѣстншор(ь), непот(ъ) пана Крѣстн в<елнко>²го⁷, за ѣн златн татарскнх(ь). Тое вѣсѣ выше>¹ <пнс>³анное да естѣ слвсѣ нашемв, Марку, шт(ъ) нас(ъ), врнк(ъ), емв и с<е>страмъ⁴ его>², Барварн и Нстн, <и дѣтем(ъ)>¹ нх(ь), <и оу>¹<нв>³чатомъ нх(ь), и прѣвннчатомъ нх(ь), и прашврѣтомъ нх(ь), н>² вѣсѣ¹мв родв нх(ь), кто сѣ нм(ъ) изб<ерет>(ъ) <нан ближнн, не>¹<пор>³шшено ннколинже, на вѣкн.

Ѧ хотар(ь) томв с<ел>у <да ест(ъ)>² по<с>¹таромв хотарв шт(ъ) вснх(ь) <сторон(ь), куд<а>⁴ нз>¹ <вѣка>⁴>³ шжнвалн.

Ѧ на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, внше пн<са>⁴нн<аго>¹, мы, Стефана <воє>²воды, <и вѣра прѣвѣзлюбл<е>¹<ннх(ь)>³ дѣтен нашнх(ь), Ілександра и П<е>стра и Бог>¹дана, и вѣра <вѣсѣх(ь) боар(ь) нашнх(ь)>¹ <молдавскнх(ь): вѣра>³ пана Бланк<ла>¹, вѣра пана <Збн>¹арн, <вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Нѣга, вѣра пана>¹ <Думы и вѣра пана>³ <Хрѣмана>², прѣкалабове Белоградскнхъ, <вѣра па>³на Ивашка и <вѣра пана Максим<а>⁴>¹, <прѣкалабове>³ Келнескнхъ>², вѣра пана Шандрн Сувач<с>кого пор>²тарѣ, вѣра пана Дажбога прѣкалаба Н<е>¹м<е>цког>³о, вѣра пана Драгоша прѣкалаба Новоград<с>²кого, вѣра пана Гангв<ра> прѣка<лаба> Бѣрх>¹<н<с>³ког(о), вѣра пана Ёцка Гудча, вѣра пана <Костѣ>⁴>² спатарѣ, вѣра пана <Кнраколѣ>⁴ внстѣ>¹<арнн>²ка, вѣра пана Германа постелннка, вѣра п>²ана Іѡна чашннка, вѣра пана <Петра>¹ <столи>²нка, вѣра пана Грозн Микотича к<омн<с>²а и вѣра вснхъ боаръ нашнх(ь) <мол>¹<давскнх(ь)>², велнкнхъ и малнх(ь).

Ѧ по нашімъ жн<вотѣ>², кто буд<ет> г(о)сп(о)д(а)рь нашен <Земл<а>⁴>¹ <Молдав<с>²кон, шт(ъ) дѣтен нашнхъ нли шт(ъ) наше<го> род<с>¹ <нлн>² пак(ь) буд(ь) кого Б(о)гъ нз<ере>¹т(ъ) <г(о)сп(о)даремъ>¹ <бытн>² нашен Землн <Молдавскон, тот(ъ) бн не порѣшнл(ъ)>³ нашего <да>³нн<е> и пот<вр>¹жд<ені>¹е>¹, <але що бн емѣ <8>³крѣпнл(ь) <и штверднл(ъ), зан<8>ж(ѣ) есмн емѣ дали и пот<вр>днлн за его право и вѣрною сл<8>же<8>³.

<Ѧ на бол>³ше<е> <крѣпост(ъ)>⁴ и п<т>вр<жд<ені>¹е томѣ вѣсемѣ выше пнсанномѣ, велѣлн <с>снн наше<м> вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтѣ, пнсатн и нашѣ печат(ъ) прнѣс<нтн>³ <к семѣ>⁴ наше<м>⁴>² <лнстѣ>³.

<Пнс<а>, оу, в(ъ) лѣто>³ <ш<сцпн>⁸>³ <м(а)р(тѣ) ѣт>⁹.

† <Din mila>¹ lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn <al Țării Moldovei>². Facem cunoscut <cu această>² <carte>³ <a noastră, tuturor celor care o>² <vor vedea sau o vor>¹ auzi <citindu-se>⁴, că această>¹ <adevărată>² slugă a noastră, Marco Bălaur⁵, <ne-a slujit>⁴ drept<4> și credincios<4>¹. <De aceea>³, noi, văzînd slujba lui dreaptă <și>¹ credincioasă <către>¹ noi, l-<am>¹ miluit cu deosebită noastră milă și i-am dat <și>¹ i-am <întărit>¹, în țara noastră, în Moldova, ocina <lui>² dreaptă, satele anume: V<lrtop<sup>6> <sup>1>, care este <pe>¹ Piriul <Negru>³, și jumătate din iaz și jumătate din moară,

tot <pe>² Piriul <Negru⁴>², pe care, acest sat, l-a cumpărat <Bă>³ Iaur de la pan Cristişor, nepotul panului Cristea cel Mare⁷, pentru 150 de zloţi tătăreşti. <Toate acestea mai sus>¹ scrise să fie slugii noastre, Marcu, de la noi, uric, lui şi surorilor <lui>², Varvara şi Nastea, <şi copiilor>¹ lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor <lor şi>² întregului lor neam, cine li se va alege <cel mai de apropiat>¹, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat <să fie>² după hotarul vechi din toate <părţile, pe unde>⁴ au folosit <din veac>⁴>³.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, <şi credinţa preaiubiţilor>¹ noştri, copii Alex ndru şi Pe<tru şi Bog>¹dan, şi credinţa <tuturor boierilor noştri>¹ <moldoveni: credinţa>³ panului Vlaicul, credinţa panului <Zbi>¹area, <credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Neagu, credinţa panului>¹ Duma şi credinţa panului>³ <Hărman>², pîrcălabi de Ctatea Albă, <credinţa>³ panului Ivaşco şi <credinţa panului Macsin>⁴>¹, <pîrcălabi>³ de Chilia, credinţa panului Şandrea portar de Suceava, credinţa panului Dajbog <pîrcălab>¹ <de Neamţ>³, credinţa panului Dragoş pîrcălab de <Ctatea>² Ncuă, credinţa panului Gangur pîrcălab de <Orh>¹ei, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului <Coste>⁴>² spătar, credinţa panului <Chiracole vistic>¹, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion caşnic, credinţa panului <Petru>¹ <stoln>²ic, credinţa panului Grozea Micotici c<cmis>² şi credinţa tuturor boierilor noştri <moldoveni>², mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn <al ţării>⁴>¹ noastre <Moldova>², din copiii noştri sau din <neamul>¹ nostru <sau>² iarăşi pe ori cine îl va alege Dumnezeu <să fie>² <domn>¹ al ţării noastre, <Moldova, acela să nu clin-tească>³ dania şi întărirea noastră, <ei să i-o>³ imputernicească <şi să i-o întărească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă>³.

<Iar pentru mai>³ mare <putere>⁴ şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise>³ am <poruncit credinciosului>³ nostru <pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atirne pecetea noastră la această⁴ carte a noastră>⁴>³.

<A scris..., la..., în anul>³ <6988 (1480)>⁸>³ <martie 15>⁹.

Bibl. Centr. Univ. Cluj-Napoca, Colecţia „Gh. Sion“, Inv. gener. nr. 23 303/1959. Foto. greu lizibilă, după orig., perg., şters şi rupt, pecete atîrnată, pierdută.

O copie, de I. Bogdan, după transcrierea lui R. Rosetti a doc. orig., la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 173—174. O foto., după cea din Colecţia „Gh. Sion“, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/530.

EDIȚII: Nandriş, *Doc. Ștefan*, pl. 1 (facs. greu lizibil, după aceeași foto.) și p. 264—268 (text slav și trad., cu data: 1479—1480); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 104—106 (text slav, după foto. și după copia lui I. Bogdan, și trad., cu data: 1479 sau 1480 noiembrie 15); *D.I.R.*, A, II, p. 16—17 (trad., după copia lui I. Bogdan, cu data: <1480> martie 15).

¹ Ilizibil în foto. (șters în orig.).

² Ilizibil în foto. (orig. îndoit).

³ Rupt în orig.

⁴ În textul lui I. Bogdan, cuvînt ilizibil (total sau parțial).

⁵ nesigur: poate fi și 8; în textul lui I. Bogdan: Бѣлиѣ 8, cu observația „lectură nesigură“.

⁶ În textul lui I. Bogdan: Бѣро ..., cu observația „lectură nesigură“.

⁷ În același text, greșit: Крѣсти Марко Бѣанкого (Cirstea Marco cel Mare).

⁸ Văleatul, după sfatul boierilor (v. și Costăchescu, *op. cit.*, p. 107).

⁹ Luna și ziua, ilizibile în foto; întregite după transcrierea lui I. Bogdan (în ediția lui M. Costăchescu, apare ca sigură luna ное(м)с(ѣ) și, ca urmare, anii 1479 sau 1480).

Suret de la Stefan v(oi)ie vod, let 6988 <1480>, mai 12.

Facem înștiințare precum au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, mari și mic(i), rugătorul nostru, chir Gheorghie mitropolit Sucevii, de a lui bunăvoie, de nime silit, nici asuprit, <și>¹ au vîndut domniei mele o moară din Ferediieni, care acea moară au fost cumpărat-o rugătorul nostru, chir Theoctistă mitropolit Sucevii, de la Stanciul, feciorul Spătărcae²; aceia au vîndut-o domniei mele drept 60 zloț(i) tătărăști.

Deci, domnia mea, de a noastră bunăvoie, cu inimă bună și curată, pentru sufletul părinților noștri și pentru sănătatea noastră și a fiilor noștri, am dat și am întărit cu acea moară den Feredieni mănăstirii Putnii, unde iaste hramul Adormirea presfintei născătoare de D(u)mn(e)zău, iară egumen și arhimandrit, rugătorul nostru, chir popa Iosaf, ca să fie mănăstirii noastre Putnii uric, cu tot venitul, nerușăit niciodinioară, în vîci.

Și pentru credința și mai bună întărire, am poruncit cinstitelui și credinciosului boerului nostru, dumnalui Tă[I]tul³ [vel] log(o)fet, să scrie și a noastră pecete cătră această cart(e) a noastră să o lege.

Arh. St. București, A.N., CXLIV/1. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, după trad.

EDITII: Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 17 b, în Dan, *M-rea Putna*, p. 178 (rez.); *D.I.R.*, A, II, p. 17—18 (aceeași copie după trad.).

¹ Omis.

² Soția lui Petru spătar (vezi *D.I.R.*, A, XVI. vol. I. nr. 119. p. 126).

³ Pentru „Tăutul“.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменито чинимъ нс(ъ) смъ листом(ъ) нашнмъ, въсѣмъ кто на нем(ъ) оузрнт(ъ) нли его чтѣчн¹ слышнт(ъ), колнж(е) того комѣ потребнзна бѣдетъ, вже прїндоша прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) въсѣмн нашнмн молдавскнмн бояры, великнмн н малнмн, наш(ъ) вѣрнїн пан(ъ), Шефвл(ъ) прѣкалаб(ъ) Хотннскн, н тютка его, Марена, дѣщере пана Аквша вистїарннка, н съ дѣщери ен, Иншкою н Басуткою, н съ свонмн непотн², сынове Бѣчацковн Нюрїевн, н тѣгали сѣ за свон втнннн.

Ино тѣгали сѣ що сѣ тѣгали, а потом(ъ) сѣ потокмнли н розделнли свое правое втнннн, перед(ъ) намн н перед(ъ) нашнмн ѡсмн молдавскнмн боярн. Ино сѣ zostали нашемѣ вѣрному панѣ, Шефѣловн прѣкълабѣ, на его частн, вт(ъ) тнх(ъ) втнннн, трн села: вднно село на нмѣ Ёкѣшанїн, на вѣрѣшіе Боронѣ, н другое село Дрѣгѣшанїн н третое село Попрннканїн, на Жежїн.

Ино мы, вндѣвшн меже нмнн доброе нх(ъ) волн н токмеж(ъ), що сѣ вни потокмнли перед(ъ) намн н перед(ъ) ѡсмн нашнмн молдавскнмн боярн, а мн такожде, н вт(ъ) нас(ъ), есмн дали н потверднли нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Шефѣловн прѣкалабѣ Хотннскомѣ, тотн прѣд(ъ) реченнх(ъ) трн села, да ест(ъ) емѣ, вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) н съ въсем(ъ) дох(о)дом(ъ), емн н дѣтем(ъ) его, н братїамъ его, н ѡнѣчатомъ его, н прѣѡнѣчатомъ его, н прашѣрѣтомъ его н въсему роду его, кто сѣ емн нзберет(ъ) нан блнжнїн, непорвшено ннколиже, <на в>³ѣкн.

Ѣ хотарь тѣмъ прѣд(ъ) реченнѣмъ трѣмъ селамъ(ъ) да ест(ъ) по старомѣ хотарю, ш(ъ) в(ъ)снх(ъ) сторон(ъ), кудѣ изъ вѣка шжнвалн.

Ѣ на то ест(ъ) велѣнка³ мартѣрія самъ(ъ) г(о)с(о)дства ми, више писаннаго, мы, Стефана воєвода, и прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Александра и Петра, и бояри нашн: панъ(ъ) В³ланкѣла(ъ), панъ(ъ) Збѣарѣ, панъ(ъ) Нѣг(ъ), панъ(ъ) Храпа дворникъ, панъ(ъ) Думѣ и панъ(ъ) Хърманъ Белоградскн, панъ(ъ) Ивашко и панъ(ъ) Максимъ Келенскн, панъ(ъ) Шандрѣ <Съч³авскн, панъ(ъ) Дажбог(ъ) Немецкн, панъ(ъ) Гангѣрь Ёрхенскн, панъ(ъ) Драгоше Новоградскн, панъ(ъ) Пѣцко Гоудичъ(ъ)⁴, панъ(ъ) Косте спѣтарь, панъ(ъ) Кираколъ востѣарникъ, панъ(ъ) Германъ(ъ) постелникъ(ъ), панъ(ъ) Ыонъ(ъ) чашникъ(ъ), панъ(ъ) Петру столникъ(ъ), панъ(ъ) Гроза комисъ(ъ) и нынѣ сѣмъ нашн молдавскн бояри, велѣнки и малн, що при томъ бнли.

Ѣ на болшее крѣпостъ и потвержденіе тому въсему више писанному, велѣли есми нашемѣ вѣрному пану, Тѣвтуловн логофетѣ, писати и нашн печат(ъ) завѣстити к(ъ)⁵ сему листу нашему.

Пис(а) Корчѣ, въ Сѣчакѣ, в(ъ) лѣто х⁷СЦПН, м(ѣ)с(а)ца маѣа, кѣ д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, credinciosul nostru pan, Șteful pîrcălab de Hotin, și mătușa sa, Marena, fiica panului Iacuș vistier, și cu fiicele ei, Anușca și Vasutca, și cu nepoții săi, fiii lui Iurie Buceațchi, și s-au pîrit pentru ocinele lor.

Deci s-au pîrit ce s-au pîrit, iar apoi s-au tocmit și și-au împărțit ocinele lor drepte, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni. Deci din aceste ocine i-au rămas credinciosului nostru pan, Șteful pîrcălab, în partea sa, trei sate: un sat anume Ecușanii, la obîrșia Voronei, și al doilea sat Drăgușanii și al treilea sat Poprincanii, pe Jijia.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală dintre ei, că s-au tocmit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, și noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit credinciosului nostru pan, Șteful pîrcălab de Hotin, aceste trei sate mai înainte-spuse, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege mai apropiat, neclintit niciodată, <în>³ veci.

Iar hotarul acestor trei sate mai înainte-spuse să fie după vechiul hotar, din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este marea mărturie a însumi domniei mele, a mai suscrisului, noi, Ștefan voievod, și a preaiubiților noștri copii, Alexandru și Petru, și a boierilor noștri: <pan V>³laicul, pan Zbiarea, pan Neagu, pan Hrana vornic, pan Duma și pan Hărman, de Cetatea Albă, pan Ivașco și pan Macsim, de Chilia, pan Șandru de <Suce>³ava, pan Dajbog de Neamț, pan Gangur de Orhei, pan Dragoșe de Cetatea Nouă, pan Iațco Hudici, pan Coste spătar, pan Chiracol vistier, pan Gherman postelnic, pan Ion ceașnic, pan Petru stolnic, pan Grozea comis și toți ceilalți boieri ai noștri moldoveni, mari și mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acestor mai susscrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6988 <1480>, luna mai, 27 zile.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fond Spiridonie, XLV/65. Orig., perg. (28 × 27 cm), pecete (diam. = 3 cm), atârnată (șnur de mătase roșie), cu legendă: † Печатъ Іу Стефана воеводи н⁶ г(осподи)нь.

O foto., ibidem, Fotografii, II/531. O copie modernă la Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 24.

EDITII: Iorga, *St. și doc.*, V, p. 3 (rez.); Ghibănescu, *Opt urice*, p. 24—29 (text slav și trad.); idem, *Ispisoace*, I, p. 25—28 (text slav și trad., cu data de zi: 26); Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 70—72 (trad., de N. Beldiceanu); Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 240—242 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 18—19 (trad.).

¹ Al doilea ч, făcut ca v, aici ca și deseori în continuare.

² Așa în orig.

³ Rupt.

⁴ ҃, scris distinct peste o.

⁵ În text, după ultima consoană, paieroc.

⁶ н, în ligatură cu ы și г.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдав<с>¹кон. Знаменнто чинимъ нс сѣмъ лнстомъ нашимъ, въсѣмъ кто на немъ зрнт(ъ) нли его чтѣчи слышнтъ, вже тот(ъ) истиннын слѣга н болярнн наш(ъ) вѣрнн, пан(ъ) Хърманъ прѣкалабъ Б<елог>²радскн, слѣжнл(ъ) намъ право н вѣрно. Тѣм(ъ)³ мы, видѣвшн его правою н вѣрною слѣжею до нас(ъ), жаловалн есмн его воебою нашею м(н)л(о)стію н далн н подтверднл есмн <е>⁴мѣ, ѣ нашеи землн, ѣ Молдавскон, правое его втнннѣ н выхпленію, вдно село на нмѣ Снмнннчаннн, вышннн кѣт(ъ), щоже вн(ъ) кѣпнлъ, тое село, Снмнннчаннн, вт(ъ) <К>³осте Грама, за ѣк златн татарскн.

И тнж(е), есмн емѣ далн н подтверднл вдного татарнна, на нмѣ Костѣ, щоже вн(ъ) кѣпнлъ, того татарнна, вт(ъ) Ивашко н вт(ъ) Юрн, с(ы)нове Къланнновн вт(ъ) Белоградѣ, за ѣ златн татарскн.

Тнж(е), есмн емѣ далн н подтверднл вдного цнганнна, на нмѣ Лалъ, щоже вн(ъ) кѣпнлъ, т<о>⁴г<о>⁴ цнганнна, вт(ъ) Бонка, дочка пана Поннча старого, за ѣ златн татарскн.

Тое въсе внше писаное да ест(ъ) нашемъ вѣрномъ панѣ, Хърманѣ прѣкалабѣ <Белог>⁴радскомъ, вт(ъ) нас(ъ), зрнкъ н сѣ въсемъ до<х>одо<с>⁵мъ, емѣ н дѣтемъ его, н знѣчат<омъ> его, н прѣ<с>⁴знѣчатомъ его, н прѣ<с>⁴знѣчатомъ его н въсемъ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберетъ нан б<л>⁴нжнн, непорѣшено ннколанже, на вѣки.

Ѡ хотарѣ томъ выше писанно<с>³мъ селѣ, Снмнннчаннн, вышннн кѣтъ, да ест(ъ) по старомъ хотарю вт(ъ) зчнх(ъ) стороњъ, <к>⁴ѣда нз вѣка вжнвалн.

Ѡ того татарнна, Костѣ, н того цнганнна, Л<ал>⁴а, да ест(ъ) емѣ н сѣ дѣтмн нх(ъ), н сѣ знѣчатн н прѣзнѣчатн н прѣзнѣчатн нх(ъ).

Ѡ на то ест(ъ) вѣ<ра>⁴ нашего г(оспо)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воевода, н вѣра прѣвъзлюблен<ых>(ъ)⁴ дѣтен наших(ъ), Алексан<дра>⁶ н Петра, н вѣра боляр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Бланкѣла, вѣра пана Зѣларн, вѣра пана Югн, вѣ<ра>⁴ пана Нѣга, вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Дѣмѣ прѣкалаба Б<елог>⁴градского, вѣра пана Ивашка н вѣра пана М<акснм>¹а, прѣкалабове К<елен>¹скн, вѣра <пана Шандрн>² пор<тар>⁴ѣ Сѣчаѣского, вѣра <пана Дажбога прѣкалаба Немѣцского, вѣра пана Ганг>²с<ра>² прѣкалаба <Гор>¹хенского, вѣра пана Драгоша <пр>¹калаба Нов<оград>⁴ского, вѣра пана Ѡцка Гѣднча, вѣра пана Костѣ спѣтарѣ, вѣра пана <Кнра>²колѣ встѣарннка, вѣра пана Германа постелннка, вѣра пана Іуна чашннка, вѣ<ра> п>²ана Петра столннка, вѣра пана Грозѣ М<нк>⁴отнча комнса н вѣра въ<с>⁴х(ъ)>² боляр наших(ъ), велннкх(ъ) н малнх(ъ), молдавскнх(ъ).

Ѣ по нашнмоу животѣ⁶, кто бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рь на<ш>⁴ен Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего племенн нан пак(ъ) бѣдѣ кого Б(ог)ъ избретъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)реми бити наши Земли⁷ Молдавскон, тотъ що би <не>² порѣшил(ъ) нашего даданіе и подтвержденіе, али що би емѣ ствѣрдна²ъ и скрѣпнаъ, занѣже есмн емѣ дали и подтвердили за его правую и вѣ<рною> слѣ⁴жебѣ.

Ѣ на болшее крѣпость и подтвержденіе тому вѣ<сему>⁴ в<ыше> пис²анному, велѣли есмн нашему вѣрному пану, Тѣвтулови логофету, писати и нашу печать заѣхснати к сему листу нашему.

Пис(а) Борча, вѣ Свчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то х<с>и<п>и, м(ѣ)с(ѣ)ца ауг(в)ст(а), кѣ д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier credincios al nostru, pan Hărman pîrcălab de Cetatea Albă, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina și cumpărătura lui dreaptă, un sat anume Siminiceanii, cutul de sus, pe care, acest sat, Siminiceanii, el l-a cumpărat de la <C>⁴oste Grama, pentru 120 de zloți tătărești.

Și, de asemenea, i-am dat și i-am întărit un tătar, anume Costea, pe care, acest tătar, el l-a cumpărat de la Ivașco și de la Iurie, fiii lui Călian din Cetatea Albă, pentru 80 de zloți tătărești.

De asemenea, i-am dat și i-am întărit un țigan, anume Lal, pe care, acest țigan, el l-a cumpărat de la Voica, fiica panului Ponici cel bătrîn, pentru 70 de zloți tătărești.

Toate acestea mai sus-scrise să fie credinciosului nostru pan, Hărman pîrcălab de Cetatea <Albă>⁴, de la noi, uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților <lui, și>⁴ strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris, Siminiceanii, cutul de sus, să fie după hotarul vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar acest tătar, Costea, și acest țigan, L<al>⁴, să-i fie lui și cu copiii lor și cu nepoții și strănepoții și răstrănepoții lor.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexan<dru>⁵ și Petru, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul, credința panului Zbiarea, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Hrană vornic, credința panului Duma pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului M<acsim>¹, pîrcălabi de Chilia, credința <panului Șandrea>² por<tar>⁴ de Suceava, credința <panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Gangur>² pîrcă<ab>¹ de <Or>¹hei, credința panului Dragoș pîrcălab de <Cetatea>⁴ Nouă, credința panului Iașco Hudici, credința panului Coste spătar, credința panului <Chira>²cole vistier, credința panului Gherman postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea M<ic>⁴otici comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră⁶, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre⁷, Moldova, acela să <nu>² clintească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor <mai sus>²-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul legofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6988 <1480>, luna august, 29 zile.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 160, Orig., perg. (31,5 × 42/41,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печатъ Іу Стефанъ Коевода Гвсподаръ Земли Молдавскон. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/532.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 242—244 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 19—20 (trad.).

¹ Rupt.

² Șters și rupt.

³ În orig., după ultima consoană, paieroc.

⁴ Șters.

⁵ Omis.

⁶ De la я по (Iar după) pînă aici, întărit ulterior cu altă cerneală; la нашімъ се observă terminația veche: ъ.

⁷ наші землі (țării noastre), scris ulterior pe loc șters; după spațiu, inițial fusese scris: нашен....

228

1480 (6988) septembrie 11, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ(ъ) коевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ) нс(ъ) сѣмъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ(ъ), въсѣмъ(ъ) кто на н(ъ) оуэритъ(ъ) или его чтучи оуслышитъ(ъ), оже тотъ истинна ѿнъ, сестра пана Доброула логофета, прѣдъ(ъ) нами и прѣдъ(ъ) нашими въсѣми молдавскими болѣри, великими и малими, по своен доброн волн и никимъ(ъ) непоноужена, а ни прицлована, и продала свое правое штинноу, шт(ъ) своего правого и пнтомаго оурика, шдино село на нмѣ Доброулеши, на въѣршіе Шаренковѣ; та продала тоє село непоти своен, Станци, за р̄ злати татарскихъ(ъ). И оустала Станка та заплаатила вси тоти више писанихъ(ъ) пинѣзи, р̄ злати татарскихъ(ъ), оу рикн ѿни, сестра пана Доброула логофета, передъ(ъ) нами и передъ(ъ) нашими оушми молдавскими болѣри.

Ино ми, видѣвши меже ними доброе нхъ(ъ) волн и токмежъ(ъ) и полноу заплаоту, а ми такожде, и шт(ъ) насъ(ъ), есми дали и потвердили Станци тоє прѣдъ(ъ) реченоє село, Доброулеши, на въѣршіе Шаренковѣ, да естъ(ъ) Станци, шт(ъ) насъ(ъ), оурикъ(ъ) и сѣ въсемъ(ъ) доходоу(ъ), и дѣтемъ(ъ) ен, и оуноучатомъ(ъ) ен, и прѣоуноучатомъ(ъ) ен и въсему родоу ен, кто сѣ юн изберетъ(ъ) наи ближнѣи, непорочено николнже, на вѣки.

И хотаръ(ъ) томъ село, Доброулешемъ(ъ), да естъ(ъ) по старому хотарю шт(ъ) оушнхъ(ъ) сторонъ(ъ), куда из вѣка шживали.

И на то естъ(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства, више писаннаго, мы, Стефана коеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) дѣти нашихъ(ъ), ѿлександра и Петра, и вѣра болѣри нашихъ(ъ): вѣра пана Бланкула, вѣра пана Юги, вѣра пана Храпа дворника, вѣра пана Нѣга, вѣ<ра>¹ пана Души и вѣра пана Хърмана, прѣкалабове Белоградскихъ(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, прѣкалабове Келенскихъ(ъ), вѣра пана Шандри, вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Драгоша прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Мѣца Гуднча, вѣра пана Косте спатарѣ, вѣра пана Кираколѣ вистѣарника, вѣра пана Германа постелиника, вѣра пана Іуна чашиника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грозн комиса и вѣра вснхъ(ъ) болѣри нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малихъ(ъ).

И по нашимъ(ъ) животн, кто вудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен земли, шт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или шт(ъ) нашего роду или пакъ(ъ) вѣдъ(ъ) кого Б(о)гъ изберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ъ) бити нашен Земли Молдавскон по насъ(ъ), а тотъ(ъ) а би юн

НЕ ПОРВШНА(Ъ) НАШЕГО ДѢДАНІЕ² И ПОТВЕРЖДЕНІЕ, АЛИ А БИ ЮН ОУТВЕРДНА(Ъ) И ОУКРѢ-
ПНА(Ъ).

И НА БОЛШЕЕ КРѢПОСТИ И ПОТВЕРЖДЕНІЕ ТОМУ ВЪСЕМУ БИШЕ ПИСАННОМУ, ВЪЛѢЛИ
ЕСМН НАШЕМУ ВѢРНОМУ ПАНУ, ТЪВТУЛУ ЛОГОФЕТУ, ПИСАТИ И НАШУ ПЕЧАТ(Ъ) ЗАВѢ-
СИТИ КЪ СЕМУ ЛИСТУ НАШЕМУ.

Пис(а) Роман(ъ), у Гоч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то х^СЦНІИ СЕН(ТЕВРІЕ) 71.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată Anna, sora panului Dobrul logofăt, a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, de bunăvoia ei și nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vindut dreapta ei ocină, din uricul ei drept și propriu, un sat anume Dobruleștii, la obîrșia Oarbicului; și a vindut acest sat nepoatei sale, Stanca, pentru 100 de zloți tătărești. Și s-a sculat Stanca și a plătit toți acești bani mai sus-scriși, 100 de zloți tătărești, în mîinile Annei, sora panului Dobrul logofăt, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală dintre ei și plată deplină, noi de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit Stancăi acest sat mai înainte-spus, Dobruleștii, la obîrșia Oarbicului, să fie Stancăi, de la noi, uric și cu tot venitul, și copiilor ei, și nepoților ei, și strănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, Dobruleștii, să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisuiui, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Petru, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul, credința panului Iuga, credința panului Hrană vornic, credința panului Neagu, credința panului Duma și credința panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Șandrea, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iașco Hudici, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Gherman postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, după noi, acela să nu-i cîntească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6988 <1480> septembrie 11.

Bibl. Acad., V/73. Orig., perg. (32 × 47,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O copie modernă, la Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 25. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/533.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 244–245 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 20–21 (trad.).

¹ Omis.

² Așa în orig.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ нс(ъ) смѣлѣ лнстомъ нашим(ъ), въсѣмъ кто на нем(ъ) оузрѣт(ъ) нли его чтвчн слышнт(ъ), вже тот(ъ) истинкын слуга н болярин(ъ) наш(ъ) вѣрнѣн, пан(ъ) Дума ключникъ, слѣжна(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм, мы, видѣвши его правю н вѣрню службу до нас(ъ), жаловали есми его воебою нашею м(н)л(о)стію н дали н подтвердили есми емѣ, ѡнашен Земли, ѡ Молдавскон, правю втиннѣ н вкупленіе панен его, Настн, дочка пана Петра Бръескула, вдинно село, на нмѣ Къндецін, на Сирѣтѣ, съ млинном(ъ) ѡ Серет(ъ), между Рѡсѣнецин н меже Кълиннеци² цоже купил(ъ), тое село, пан(ъ) Петру Бръескула(ъ) вт(ъ) Марушкн, дочка пана Шефула Жумътате, панѣм пана Цнбора, за ѣ злат(ъ) татарскнх(ъ)³, н другое село, Лозна, втинна н дѣнна пана Петра Бръескула, н Максимнецін, на Шумвзѣ, покнше вт(ъ) Дръгошан(н)⁴, н цигани на нмѣ: Каѡ ...⁵ н челѣдн его ...⁵ н Тоадеръ н жена его, Фрѡснна, н съ челѣдн нх(ъ), цо же купил(ъ) пан(ъ) Петру Бръескула(ъ), тотн цигани, вт(ъ) Юрне н вт(ъ) Дръгоп н вт(ъ) Иванка⁶ за мѣ злат(ъ) татарскнх(ъ)⁸.

Тое въсе вше писанное да ест(ъ) пану Думѣ ключнику вт(ъ) нас(ъ) врнк(ъ) н съ въсемъ доходоми, ему н панен его, Настн, н брату ен, Юріен, н сестрам(ъ) нх(ъ), Федорн н Ѡлушцн, с(ы)нове пана Петра Бръескула, н дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, н ѡнѡчатоми нх(ъ), н прѣвнучатоми(ъ) нх(ъ), н прашврѣтоми нх(ъ) н въсемѣ роду нх(ъ), кто съ нмъ изберет(ъ) нли ближнѣн, непорвшено ннколанж(ѣ), на вѣкн.

Ѥ хотаръ тѣм(ъ) селамъ да ест(ъ) по старому хотарю вт(ъ) вснх(ъ) сторонѣ, куда нз вѣка вживали.

Ѥ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Ѥлѣѡандра <н П>⁹етра, н вѣра въсѣх(ъ) боляръ нашнх(ъ): вѣра пана Бланкула пръкалаба, вѣра пана Зѣтарн, вѣра пана Югн, вѣра пана Храпа дворникка, вѣра пана Д<ѡмн>⁹ н вѣра пана Хърмана, пръкалабове Белоградскнх(ъ), вѣра па<на>¹⁰ Ивашка н вѣра пана Максима, пръкалабове Келенскнх(ъ), вѣра пана Шан<дрн порт>^{арѣ} Сувчавского, вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградского, вѣра пана Гангв<ра, вѣра пана Шц>¹¹ка Гѡднча, вѣра пана Костѣ спѣтара, вѣра пана Кираколѣ внстѣ<арнн>¹²ка, вѣра пана Германа постелникка, вѣра пана <Ѥвна чашникка>⁹, вѣра пана Петра столникка, вѣра пана Гроза комнса н вѣра ѡнх(ъ) боляръ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) н малнх(ъ).

Ѥ по нашнм(ъ) животѣ, кто вудет(ъ) <г(о)сп(о)д(а)ръ>¹² нашен Земли Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли вт(ъ) нашего роду нли пак(ъ) вуд(ъ) кого Б(о)гъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бнтн нашен Земли Молдавскон>⁹, тот(ъ) цо вн не порушил(ъ) нашего дааніе н подтвержденіе, али цо вн ему втвердил(ъ) н вкрѣпил(ъ), занѡж(ѣ) есми ему дали н подтвердили <за его>⁹ правю н вѣрно<ю>¹³ службѣ.

Ѥ на болшее крѣпостъ н подтвержденіе тому въсему вше писанному, велѣли есми нашему вѣрному пану, Тъвтуловн логофѣту, писати н нашу печат(ъ) за вѣсннѣн к сему лнсту нашему.

Пнс(а) Борча, въ Сувчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то <ѡснн>, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(тѣмрѣ), ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier credincios al nostru, pan Duma cliucinic, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră

milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, dreapta ocină și cumpărătură a paniței lui, Nastea, fiica panului Petru Brăescul, un sat, anume Cindeștii, pe Siret, cu moară la Siret, între Rusănești și între Călinești², pe care, acest sat, l-a cumpărat pan Petru Brăescul de la Marușca, fiica panului Șteful Jumătate, panița panului Știbor, pentru 300 de zloți tătarești³ și alt sat, Lozna, ocina și dedina panului Petru Brăescul, și Maxineștii, pe Șumuz, mai sus de Drăgoșani⁴, și țigani anume: Cau...⁵ și sălașul său și Toader și femeia lui, Frusina, și cu sălașele lor, pe care, acești țigani, i-a cumpărat pan Petru Brăescul de la Iurie și de la Drăgoi și de la Ivanco⁶ pentru 45⁷ de zloți tătarești⁸.

Toate acestea mai sus-scrise să fie panului Duma cliucinic de la noi uric și cu tot venitul, lui și paniței lui, Nastea, și fratelui ei, Iurie, și surorilor lor, Fedora și Oliușca, fiii panului Petru Brăescul, și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor¹⁴ și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după vechiul hotar din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copiii, Alexandru <și P>⁹etru, și credința tuturor boierilor noștri: credința panului Vlaicul pircălab, credința panului Zbiarea, credința panului Iuga, credința panului Hrană vornic, credința panului D<uma>⁹ și credința panului Hărman, pircălabi de Cetatea Albă, credința pa<nului>¹⁰ Ivașco și credința panului Macsim, pircălabi de Chilia, credința panului Șan<drea port>⁹ar de Suceava, credința panului Dajbog pircălab de Neamț, credința panului Dragoș pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Gangu<r¹¹, credința panului Iaț>¹²co Hudici, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Gherman postelnic, credința panului <Ion ceașnic>⁹, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn>¹² al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i imputernicească, pentru că i-am dat și i-am întărit <pentru>⁹ dreapta și credincioasa <lui>⁹ slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6988 <1480>, luna septembrie, 15.

Bibl. Acad., LXVII/119. Orig., perg. (29,5 × 43 cm), rupt la o îndoitură, pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/534.

EDITII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 245—247 (text slav și trad. *dispoziției*); *D.I.R.*, A, II, p. 21—22 (trad.).

¹ 4, făcut peste tot ca v.

² În textul editat de I. Bogdan: между Гръмечин и Рогошецин и помнже Кълинечин (între Grămești și Rogoșești, și, mai jos, Călinești), iar în trad. din *D.I.R.*, A, II: „între Rusănești și Călinești”.

³ De la *шанно село* (un sat) pînă aici, textul a fost șters ulterior cu mai multe linii.

⁴ În trad. din *D.I.R.*, A, II: „Dragoman”.

⁵ Ilizibil datorită ștersăturii ulterioare.

⁶ În textul editat de I. Bogdan: *Ивана* (Ion).

⁷ În textul editat de I. Bogdan: ѡ(50) sau ѡ(30), iar în trad. din *D.I.R.*, A, II: „35“.

⁸ De la и цыгани (și țigarii) până aici textul a fost șters ulterior cu mai multe linii.

⁹ Șters și rupt.

¹⁰ Șters.

¹¹ După Ганг<vpa>(Gangur) nu urma прѣкалаба Ѡрхинского (pircălab de Orhei), întrucît mărimea spațiului rupt este doar de cca 12—13 litere.

¹² Rupt.

¹³ Omis.

¹⁴ „și răstrănepoților lor“, omis în trad. din *D.I.R.*, A, II.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїе<ю>¹, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земѣн Молдавскон. Чиним(ъ)² знаменити нс сѣм(ъ) анстом(ъ) нашимъ, вѣсѣм(ъ) кто на нѣ ѡзрит(ъ) нли его чтѣчи ѡсаншт(ъ), вже тотъ истинїи слѣга наш(ъ), Мирча, с(ъ)нѣ Мнѣслов(ъ) Ѡргоане, прїнде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими боарн и радою та жаловал(ъ) намъ великою жалобою, рекѣчи так(ъ), аже <пр>³ивнѣна днда своего, Шефана Ѡргоне, що⁴ нмал(ъ) шт(ъ) днда нашего, старого Ялѣѣан-дра воевода, и шт(ъ) ѡнкобъ наших(ъ), шт(ъ) Илѣа воеводу и шт(ъ) Стефана воеводу, колн был(н) <ѡ>¹ миръ, а тотн прївнѣна, що вѣнѣ на села на Ѡргоеши и на Нѣгомнреши³, а шн(ъ) загвѣнѣ(ъ) тотѣ прївнѣна колн прїхѣал(ъ) ц(а)рь турскїи та пѣмнѣ(ъ) нашѣ землю. <Н>³но <м>³ы есмн досмотрѣн с нашими боарн и радою та есмн емѣ вчн<нн>¹ан закон(ъ) подлюг(ъ) земскаго права, а вѣ шн(ъ) прївѣл(ъ) к намъ ѡсн свон школнїи межишн, а вѣ и шнн вызнѣн и мартѣрн-салн ш том(ъ), аже ест(ъ) так(ъ). И ѡ томъ, шн(ъ) ѡстал(ъ) та <п>³ривѣл(ъ) прѣд(ъ) нами ѡсн свон школнїи межишн та вызнѣн и мартѣрнсалн и шнн аже ест(ъ) так(ъ).

Ино мн, вѣдѣвшн нх(ъ) вѣзнѣнне и с<вѣ>³дѣлѣство, а мн такожде есмн даѣн и потвѣрдѣн слѣсѣ нашему, Мирчи, его правѣю <шт>³ннѣ, тотѣ села, Ѡргое-[го]ши и Нѣгомнреши, на шѣрѣшнѣ Ховѣрѣта, да естѣ емѣ, шт(ъ) нас(ъ), ѡрнѣ(ъ), сѣ вѣсѣмъ дохѣдом(ъ), емѣ и дѣтемъ его, и вѣнчѣтом(ъ) его, и прѣвнѣнчѣтомъ его, и прѣшѣрѣтомъ его и вѣсѣмѣ родѣ его, кто бѣдет(ъ) нли вѣнїїн, непорѣ-шено ннколнже, на вѣкн.

И хѣтарѣ тѣм(ъ) вѣше пнсаним(ъ) сѣлам(ъ) да естѣ по старѣмѣ хѣтарю, кѣда нѣ вѣка шжнѣалн.

И на то <ест(ъ)>³ вѣра г(о)сп(о)дѣства мн, вѣше пнсанаго, мн, Стефана вое-вод(н), и вѣра прѣвѣзлюбѣнѣх(ъ) с(ъ)новѣ г(о)сп(о)дѣства мн и вѣра боар наших(ъ): в<ѣр>³ѣ пана Бѣлѣкула прѣкалаба, вѣра пана Зѣнарн, вѣра пана Югн, вѣра пана Храпа двѣрннѣ, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Дѣмн и вѣра пана Хѣрманѣ, прѣкалабн Бѣлоградскнх(ъ), вѣра пана Иѣашка и вѣра пана <Мак>³снма, прѣкалабн Кнѣлнскнх(ъ), вѣра пана Шѣандрн портѣрѣ Гѣвѣвскаго, вѣра пана Дѣж-бога прѣкалаба Немѣцкаго, вѣра <па>³на Драгоша <прѣкалаба>¹ Новоградскаго, вѣра пана Яцѣка Гѣднѣа, вѣра пана Кѣсте спѣтарѣ, вѣра пана Кнѣрак<ол>³ѣ вѣн-тнѣрнїка, вѣра пана Гѣрманѣ постѣлнїка, вѣра <пана Иѣн>³ѣ пахѣрннѣа, вѣра пана Пѣтра столннѣа, вѣра пана Гѣрозн комнса и вѣра вѣснх(ъ) боар наших(ъ) молдав-скнх(ъ), вѣлннх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашемъ живѣтѣ, ктѣ ѡ бѣ³детѣ гѣспѣдарѣ нашѣн землн, шт(ъ) дѣтн наших(ъ) нли шт(ъ) насѣшего рода нли пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) н<з>³ѣберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремѣ вѣтн в нашѣн землн, в Молдавскон, тотѣ що вѣ емѣ не порѣшнѣ(ъ) нашего даѣнѣа, але що вѣ емѣ ѡтѣвѣрднѣ(ъ) и вѣкрѣпнѣ(ъ), <за>³нѣж(ѣ) есмн [есмн] емѣ даѣн за его правѣю и вѣрнѣю слѣжѣв.

И НА БОЛШЕЕ КРѢПОСТЪ) ТОМУ ВЪСЕМУ ВИШЕ ПИСАНОМУ, ВЕЛѢАН <ЕСМИ НАШЕ>⁵МУ
ВЪРНОМУ ПАНУ, ТЪВТУАН ЛОГОБЕТУ, ПИСАТИ И НАШУ ПЕЧАТЪ) ПРИВѢСИТИ <К СЕМУ
АНСТУ>⁶ НАШЕМУ.

Пис(а) Роман(ъ), в Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ̅x̅c̅ii̅ сеп(теврїе) ̅з̅ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Mircea, fiul lui Micul Orgoaie, a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri și a sfatului și ni s-a jeluït cu mare plîngere, spunînd așa, că privilegiile bunicului său, Ștefan Orgoaie, pe care le-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel bătrîn, și de la unchiul noștri, de la Ilie voievod și de la Ștefan voievod, cînd au fost în pace, aceste privilegii, care au fost pe satele Orgoești și Neagom<i>reșt</i>³, el a pierdut aceste privilegii cînd a venit împăratul turcesc și a prădat țara noastră. Deci noi am socotit cu boierii și cu sfatul și i-am făcut lege după dreptul țării, ca el să aducă la noi pe toți megieșii lui din jur, ca să recunoască și să mărturisească și ei despre aceasta, că este așa. Și întru aceea, el s-a sculat și a adus înaintea noastră pe toți megieșii lui din jur și au recunoscut și au mărturisit și ei că este așa.

Deci noi, văzînd recunoașterea și mărturia lor, și noi de ascmena am dat și am întărit slugii noastre, Mircea, dreapta lui ocină, aceste sate, Orgoești și Neagomirești, la obîrșia Hovrăiatei, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta <este>³ credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab, credința panului Zbiarea, credința panului Iuga, credința panului Hrană vornic, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Duma și credința panului Herman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului <Mac>³sim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Șendrea portar de Suceava, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Dragoș <pîrcălab>¹ de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Coste spătar, credința panului Chirac²e vistier, credința panului Gherman postelnic, credința <panului Ion>³ paharnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din <neamul>³ nostru, <sau iarăși pe oricine>³ îl va alege <Dumnezeu>³ să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clinească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor acelor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului <nostru>⁵ pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră <la această carte>⁶ a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6988 <1480> septembrie 17.

<Pe verso, însemnare ulterioară:> 6988 <1480> apr(ilie)? 17.

Bibl. Acad., CLXXXIV/28. Orig., perg. (51 × 60,5 cm), pecete atirnată, pierdută, O trad., din 1820, cu data de lună: aprilie, ibidem, CCIV/172, și un rez., din 1837, cu aceeași lectură greșită a lunii, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 14, f. 139, și Tr. 355, dos. 30, f. 17. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/535.

EDIȚII: Ghibănescu, *Gramatica*, p. 74—75 (text slav), și *Surete*, I, p. 190—194 (text slav și trad.) — în ambele cu data de lună și zi: octombrie 17 și cu vâleatul considerat în stilul de 1 septembrie; Antonovici, *Doc. schituri Tulova*, p. 67—69 (trad., după Ghibănescu, cu aceleași greșeli de dată) și p. 29 (rez. din 1837); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 238—240 (text slav și rectificări ale trad. lui Ghibănescu, cu data de lună: aprilie); *D.I.R.*, A, II, p. 22—23 (trad., cu data de lună: septembrie).

¹ Omis.

² „, făcut peste tot ca v.

³ Șters.

⁴ Mai sus: *Опроше*.

⁵ Rupt.

⁶ Șters și rupt.

⁷ Greșit, în loc de „septembrie”.

231

<1480 decembrie—1496 iunie>.

Suret scos de pe un uric vechiu de la Ștefan v(oie)vod, scos pe m(o)ld(o)venie, zicîndu așe:

Vinit-au, innainte noastră și-nnainte alor noștrii boieri moldovenești, slug(a) noastră Andreiu Dolha și cu¹ frate-său Miclea și cu¹ sora lor, Mărușca, nepoții Oșmeloie, de a lor bun(ă) învoire, de nimene asupriți, nici înpresurați, nici supărați, ce de a sale bune învouri, și au vindutu-ș(i) ale sale drepte ocini și moșii, dintru al său dréptu uric, un sat, anume Mărtineștii, de la vadul Trotușului. Aceste li-au vindut slugii nostre, lui Șerban, și giupiniesii lui, Ghindii, pentru 120 de zloți, ban(i) de argintu, zloți tătărăști. Și sculîndu-să sluga noastră Șerban și c(u) giupiniasa lui, Ghinda, au dat toată plata deplin(ă), precum scriie mai sus, acei bani, 120 de zloți tătărăști, în minule slugii nostré, lui Andreiu Dolhăi și frăține-său, Miclii, și surorii lor, Mărușcăi, nepoții Oșmeloie, innainte noastră și-nnainte a lor noștri boieri moldovenești.

Și noi, vâzîndu a lor bună învoire și tocma<lă>², deplină platé, și noi așijdére de la noi li-am dat și lii-am întărit slugii nostré, lui Șerban, și femeii lui, Ghindii, același sat ce s-au zis mai sus, anume Mărtineștii, de la vadul Totrușului; li s-au datu[-se-a]³ de la noi uric a toot niiamului lor, cîți să vor aliege, dar însăși li s-au datu[-și] dintru acel satu în doai, adec(ă) giumătate dintru același satu, din Mărtinești, i s-au datu[-se-a]³ slugii nostré, lui Șerban și fraților lui, și ficiilor lor, nepoților lor, și strénepoților lor, și-nprăștiaților lor și a toot niiamului lor, cine dintru dinșii să vor aliige mai de aproape, neclintitu, neșeruitu⁴, până în veci.

Iar hotarul acelu satu, ce iaste mai sus-scrisu, li s-au datu[-se-a]³ însuși lor după ale sale bătrînești hotară, până în véci, neclintite, ojevăluite⁵.

Ale cărora crédi<n>²ă li iaste a domnului nostru, mai sus-numitul domnu Ștefan voevod, și c(u) ai să<i>² preiubiți fii, Alixandru și Bogdan, și a tuturor boierilor m(o)ld(o)v(e)nești.

V(ă)let 1777 maiu 27.

Bibl. Acad., CXXXIII/39. Traducere.

O copie de M. Costăchescu, ibidem, A. 2 000— XIV (*Ms. Doc. mold. Ștefan*), nr 380, f. 1113—1114, și un rez., într-un izvod de moșiile Rusăteștilor, din 1765 octombrie, ibidem, LVIII/ 176, p. 3, nr. 7.

¹ „cu“, adăugat deasupra rîndului.

² Omis.

³ În textul chirilic: *ca*.

⁴ Greșit, pentru „nerușeitu“.

⁵ În textul slavon a fost, desigur: *кѡда нѡ вѣка ѡжити еданѡ*. (pe unde din veac au folosit).

232

<Cca 1481> ianuarie 1, Tîrgoviște.

† Пан(ъ) Триколнч(ъ) дворник(ъ) пишет(ъ)¹ моен панен, Негрити, н моен дочин, Нагши, н оуноучати моен, Мара, н оуник(оу) моемоу, Мнхоуци, н Мнси, такождере оуноукоу моемоу, н братоу ми, Николръ ѡт(ъ) Баслашн, н братѣ ми, Драготъ Тѣмъшаноу(ъ), н Пашко, н Милош(ъ), н Козма Моркѣл(ъ), брат(ъ) Солтанов(ъ), н вѣсам(ъ) монм(ъ) мнлнм(ъ) братѣамъ н прѣтелем(ъ), н ѡ сем(ъ) даю вам(ъ) веданіе, аже до нинѣшного часѣ еще есмъ жив(ъ) н пал(ъ) есмъ въ рѣцѣ г(о)с(по)д(н)ноу Басарабе воеводе, та ме дрѣжит(ъ) ѡкован(ъ), как(ъ) ми Б(о)гъ порѣчил(ъ). Про тож(е), прашаю вас(ъ): не забивайте мене н не лишните ми товар(ъ) що би загнѣло, нли товар(ъ), коулко боудет(ъ), нли скоулан-цинх(ъ). И що би сѣ есте не сварили за моею именію, до коула(ѣ) ме имете слышати аже есмъ жив(ъ), але прѣчте н мнлоуште кони н кобили н ѡвци н свини н оусе товар(ъ), коулко ест(ъ). И такождере мене не забивайте, але बारे как(ъ) сѣ вам(ъ) видит(ъ) нли липше, так(ъ) оучините, що би х(ъ) не загнѣла.

И такождере, що би есте знали, аже Солтан(ъ), брат(ъ) Козмин(ъ), а ѡн(ъ) ест(ъ) съ мною, жив(ъ), до колѣ нам(ъ) час(ъ) прѣидет(ъ).

И мнлн Б(о)гъ да оумножит(ъ) вам(ъ) лета, амин(ъ).

Пис(а) ѡ Трѣговнщех(ъ), ген(аріа) ̃а.

† Pan Tricolici vornic scriu paniței mele, Negrita, și fiicei mele, Neagșa, și nepotei mele, Mara și nepotului meu, Mihuță, și lui Mîsea, tot nepot al meu, și fratelui meu, Nicoară din Vaslui, și fratelui meu, Dragotă Tămășanul, și lui Pașco și lui Miloș și lui Cozma Mocrul, fratele lui Soltan, și tuturor fraților și prietenilor mei iubiți și vă dau știre despre aceasta, că pînă în ceasul de acum sint încă în viață și am căzut în mîinile domnului Basarab voievod și mă ține ferecat, cum mi-a fost dat de la Dumnezeu. De aceea, vă rog: nu mă uitați și nu lăsați să mi se piardă avutul, fie vite³, cite vor fi, fie scule. Și să nu vă certați pentru averea mea cită vreme veți auzi despre mine că sint în viață, ci îngrijiți și vedeți cu milă de cai și de iepe și de oi și de porci și de toată averea cită este. Și de asemenea, nu mă uitați nici pe mine, ci cum vi se va părea mai bine, așa să faceți, ca să nu pier.

De asemenea, să știți că Soltan, fratele lui Cozma, este viu împreună cu mine, pînă ce ne-a veni ceasul.

Și bunul Dumnezeu să vă înmulțească anii, amin.

Scriș la Tîrgoviște, ianuarie 1.

Arh. St. Brașov, Fond Primăria Brașov, Colecția Stenner, I/516. Orig., hirtie, pecete mică inelară, aplicată, în ceară neagră, anepigrafă.

O foto., la Bibl. Acad, Fotografii, XIX/19, și alta la Inst. de ist. și arh. A.D. Xenopol—Iasi, Fotografii, II/569.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. mold. Brașov*, p. 57—58, și *Doc. Ștefan, II*, p. 358—359 (text slav și trad., fără data de zi); Nicolaescu, *Doc. slav.-rom.*, p. 313—315 (text slav și trad., cu data de an: 1480 — 1481, și fără dată de zi); Ghibănescu, *Șurte*, XV, p. 23 (trad., după Nicolaescu și Bogdan); Tocilescu, *534 dcc.*, p. 533—534 (text slav și trad.); Mihăilă, *Dicț. lb. rom. vechi*, p. 292—293 (text slav, după Tocilescu și trad.).

Datat în funcție de expediția lui Ali-beg și Schender-beg în Moldova: sfârșitul anului 1480 (vezi Ursu, *Ștefan și turcii*, p. 102), prilejul cel mai probabil pentru căderea vorniculului de gloate, Tricolici, pe mâinile oștenilor lui Țepeluș (vezi și Bogdan, *Doc. mold. Brașov*, p. 58).

¹ Greșit, în loc de пишеть.

² ми, scris deasupra rîndului.

³ Evident, тваря este folosit în acest text, atît cu sensul general, de avere, cit și cu cel de vite; altfel, reluarea lui în opoziția cu „scule” nu s-ar justifica.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чинимъ нс(ъ) см(ъ) листомъ нашнмъ¹, въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) зърит(ъ) нли его чтѣх² слышит(ъ), вже прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) въсѣми нашими молдавскими бояры, великими и малими, слѣга наш(ъ), Данко, с(ы)нь Снмин(а), непот(ъ) Драгоша внтѣзѣ, и съ своимъ сестричичи, на имѣ: Жържа, и Янушка, и Басутка, и Мъріе и Нагша, по нх(ъ) доброн волн и никимъ непонѣженн, а ни присловани, и продали свое правое штиннѣ, шт(ъ) своего правого и питомого зрика, шдино село з Кобыле, на имѣ Селивестрін, шба кутн; та продали тоє село самому г(о)сп(о)дство ми, з цинѣ за ѿ злати татарскихъ(ъ). И зставши г(о)сп(о)дство ми, и заплатили есми ѣси тотн више писанныи пинѣзи, ѣсе готовими пинѣзми, з рѣки слѣзѣ нашему, Данкѣ, синѣ Снминѣ, непот(ъ) Драгоша внтѣзѣ, и з рѣки сестричичи его: Жържи, и Янушки, и Басутци, и Мъріи и Нагши, перед(ъ) въсѣми нашими молдавскими бояри, великими и малими.

Я за тим(ъ)лѣ³, пак(ъ) прѣде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) въсѣми нашими молдавскими бояри, великими и малими, Мърини Полк(а), дочка Їваныша Борилескула, по своен доброн волн и никимъ непонѣжена, а ни прислована, и проминѣла съ г(о)сп(о)дство ми своа праваа штинна, шт(ъ) своего правого и питомого зрика, два села, на имѣ Борилеціи и Дръготеціи, шт(ъ) Драгошево Поле, на Некндѣ. И дала Мъринѣ Полкѣ тотн два села, Борилеціи и Дръготеціи⁴, самому г(о)сп(о)дство ми.

И пак, з томже час(ъ), зстах(ъ) г(о)сп(о)дства ми, по нашен дсброн волн, и дали есми тотн два села, Борилеціи и Дръготеціи, с(вѣ)томъ нашему монастырю шт(ъ) Тазлова.

Я пак(ъ) г(о)сп(о)дство ми дал(ъ) есмъ Марини Полкѣ, за тотн два села ен, за Борилеціи и за Дръготеціи, више писанное село Селивестрін, з Кобыле, шба кутн, и еше приложих(ъ) г(о)сп(о)дство ми Марини Полкѣ, за тоє село, за Селивестрин, ѿ злати татарскихъ(ъ), ѣсе готови пинѣзи, прѣд(ъ) въсѣми нашими молдавскими бояры, великими и малими, на то да ест(ъ) тоє село, Селивестрін, шба кутн, Марини Полки, шт(ъ) нас(ъ), зрик(ъ) и съ въсемъ доходомъ, юн и братіамъ ен, и знѣчатомъ ен, и прѣзнѣчатомъ ен, и прѣцврѣтомъ ен и въсемъ роду ен, кто сѣ юн изберет(ъ) нан блжнїи, непорвшено николнж(е), на вѣки.

Я хотарь томъ селу, Селивестрін, шба кѣти, з Кобыле, да ест(ъ) съ въсѣми старими хотари шт(ъ) вснх(ъ) сторон(ъ), кѣда из вѣка шживали.

Я на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)дства, више писанного, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен наших(ъ), Ялександра и Богдан(а)-

Блада, н вѣра боляръ нашихъ(ъ): вѣра пана Бланкула прѣкалаба Ърхенского н с(ы)на его, пан(а) Дума, вѣра пана Зѣларн, вѣра пана Храпа дворника, вѣра пана Юга вѣстїарника³, вѣра пана Радѹла⁶ Гангѹра, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Хѣрмана, вѣра пана Шандрн портара Сѣчавскогѹ, вѣра пана Германа н вѣра пана Ъанн, прѣкалабове Белоградскихъ(ъ), вѣра пана Ивашко н вѣра пана Максина, прѣкала[кала]бове Келнескїн, вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкѹ, вѣра пана Драгоша прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Йцка Гѣднча, вѣра пана Цѣфѹла Хотинского, вѣра пана Костѣ спѣтарѣ, вѣра пана Кираколѣ вѣстїарника, вѣра пана Іѹна пахарника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Гроза комиса н вѣра всихъ(ъ) боляръ нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) н малихъ(ъ).

И по нашимъ(ъ) жикотѣ, кто бѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или пак(ъ) шт(ъ) нашего рода или пак(ъ) бѹд(ъ) кого Б(о)гъ нберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бгтн нашн Землн Молдавскон, тотъ(ъ) що би не порѹшна(ъ) нашего даанїе н потвержд<ен>¹їе, али що би юн ѣтверѣднл(ъ) н ѣкрѣпнл(ъ), занѹже есмн юн даан н потверѣднлн тоє ен правое промннѣнїе за що ѡна промннѣла съ г(о)сп(о)дство мн за свое правое н пнтомое ѡтнннѹ.

И на болеше <крѣпостъ(ъ)>⁶ н потвержденїе томѹ вѣсемѹ више писанномѹ, велѣлн есмн нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Т<ѹ>ѹ<ѹ>⁶тоѹлѹ логофетѹ, писати н нашѹ печать прнвѣснтн к семмѹ лнстѹ нашемѹ.

Пнс(а) Борчѣ, ѣ Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то <ѡцпѹ, м(ѣ)с(ѣ)ца фѣ(в)р(ѹ)д(а), ѣ д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoș viteazul, și cu nepoții lui de soră, anume: Giurgea, și Anușca, și Vasutca, și Mărie și Neagșa, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vindut dreapta lor ocină, din uricul lor drept și propriu, un sat la Cobîle, anume Selivestrii, amîndouă cuturile; și au vindut acest sat însumi domniei mele, în preț de 200 de zloți tătărești. Și sculîndu-se domnia mea, am și plătit toți acești bani mai sus-scriși, totul cu bani gata, în miinile slugii noastre Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoș viteazul, și în miinile nepoților săi de soră: Giurgea, și Anușca, și Vasutca, și Măria și Neagșa, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după aceasta, iarăși a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Mărina Lolca, fiica lui Ioaniș Borilescul, de bunăvoia sa și nesilită de nimeni, nici asuprită, și a schimbat cu domnia mea ocina ei dreaptă, din uricul ei drept și propriu, două sate, anume Borileștii și Drăgoteștii, din Cîmpul lui Dragoș, pe Nechid. Și a dat Mărina Lolca aceste două sate, Borileștii și Drăgoteștii, însumi domniei mele.

Și iarăși, în același ceas, m-am sculat domnia mea, de bunăvoia noastră, și am dat aceste două sate, Borileștii și Drăgoteștii, sfintei noastre mănăstiri de la Tazlău.

Iar domnia mea am dat Marinei Lolca, pentru aceste două sate ale ei, Borileștii și Drăgoteștii, satul mai sus-scriș, Selivestrii, la Cobîle, amîndouă cuturile, și încă am adăugat domnia mea Marinei Lolca, la acest sat, Selivestri, 240 de zloți tătărești, totul bani gata, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, pentru aceea ca să-i fie acest sat Selevestrii, amîndouă cuturile, Marinei Lolca, de la noi, uric și cu tot venitul, ei și fraților ei, și nepoților ei, și strănepoților ei, și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, Selivestrii, amîndouă cuturile, la Cobile, să fie cu toate hotarele vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și a fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga vistier, credința panului Radul Gangur, credința panului Neagu, credința panului Hărman, credința panului Șandrea portar de Suceava, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Ceta-Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș pîrcălab de Cătatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Ion paharnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau iarăși din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alge Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o imputernicească, pentru că i-am dat și i-am întărit acest schimb drept al ei fiindcă ea a făcut schimb cu domnia mea pentru ocina sa dreaptă și proprie.

Iar pentru mai mare <putere>⁶ și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, T<ău>⁷tu logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6989 <1481>, luna februarie, 1-a zi.

Arh. St. București, Peceti, nr. 249. Orig., perg. (42 × 58,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda, parțial deteriorată: † Печѣтъ Іѡ Стефанъ воєвода <госпо>динъ Земаи Мѡлдавсконъ.

O trad., din 1806 februarie 21, de Pavel Debrici polcovnic, ibidem. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/536.

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. Ist.*, I, 1, p. 75—76 (text slav., cu prescurtări, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 248—249 (text slav.); *D.I.R.*, A, II, p. 24—26 (trad.).

¹ Omis.

² Aici, ca și deseori în continuare, „făcut ca v.”

³ Așa în orig.

⁴ re, adăugat deasupra rîndului.

⁵ Primul „a” și „r”, în ligatură, permisă de suprascrierea lui „a.”

⁶ Șters și rupt.

Pe Ursești, în Cîmpii lui Dragoș, a Tazlăului.

† Velet 6989 <1481> <martie 12>¹.

Un uric tij de la Ștefan vod(ă), întăritură m(ă)n(ă)st(i)rii Tazlăului pe satul Ursăștii cu toate impregiururile, на Нѣкнѣ², la Dragoșe Cîmpul³, ce l-au cumpărat măriia sa, drept 200 arginți tătărăști, de la Ana Nimăiasă și Ivan⁴ și dîndu-l miluire la m(ă)n(ă)st(i)ri Tazlăul i-au întărit cu uricul acesta.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 545 v. Rez., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., cu data completă, într-o condică din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu” — Iași, ms. III/99, p. 12.

¹ Completat după rez. grec.

² Adică: „pe Nechid“.

³ Așa în rez.; în orig. a fost, desigur: на Арагошево Поле.

⁴ Pentru „Ion“.

235

1481 (6989) martie 31, Suceava.

Copii scosă întocmai după acel sîrbăscu ispisoc al lui Ștefan vod(ă), din vălet 6989 <1481>, mart(e), la zili 31¹.

Cu mila lui D(u)mnezău, noi, Ștefan v(oie)v(od), domnu Țării Moldovi. Știut facem cu această a noastră carti, tuturor celor ci spre dinsa vor căuta sau o vor auzi-o cetîndu-o, că această adivărată sluga a noastră, Toma, ficioru lui Majar, ci au avut Măjar cu Dușca, fata lui Toder Dobrițaș², și Petre și Coste, iarăș(i) ficii Dușcăi, ci au avut Dușca cu alt bărbat, slujind noio cu dreptă credință, cari, noi, văzînd a lor dreptă și credinciosă slujbă cătră noi, i-am miluit pre dînșii cu diosăbită a noastră miluiri și li-am dat și li-am întărit lor, în al nostru pămînt, al Moldovii, drept(ă) a lor ocină, ocina a mamei lor, Dușca, satul numit Romîneștii, și jumătate de sat din Măzărăiți³, și jumătati din Poiana Călugăriții.

Și iarăș(i) li-am dat lor și li-am întărit lor satul anumi Costeștii, și Săcătura, pi Vale Iapei, ci au fost aceli ocin(i) a lui Măjar și s-au fost rătăcit ocinile acele. Deci s-au sculat Măjar și cu femeii-sa, Dușca, di-au răscumpărat amîndoi ocinili acele și-au dat 200⁴ zloți în mîinile Lungului, ficiorul lui Basă, și Ne(n)ciul li-au vîndut lor aceli sati, și Săcătura, de la ruda lor, Basa⁵.

Aceli di mai sus-scrisă, amîndoo sate, <să fie>⁶ slugilor nostre, <To>⁶mii și fraților lui, Petre și <Coste, și de la noi>⁶, uric cu tot vinitu, lor, asămine și ficiorilor <lor, și>⁶ nepoților, strănepoților și prestrănepoților lor și a tot neamu lor, cari dintr-înșii să vor alegi mai di apropi, nielătît nici odinoră, în veci.

Iar hotarul acelor di mai sus-zisi sati, cu Poiana și Săcătura, să fi după vechiu hotar, din parte acei pi undi din veci au trăit.

Și la acei esti adivărata noastră domnescă di mai sus-scrisă⁷, noi, Ștefan v(oie)vod, și credința preiubiților noștrii fii, Alicesandru <și>⁸ Bogdan-Vlad, și credința boi(e)rilor noștrii a Moldovii⁹: credința giupînului Vlaicu <pircalabul Orhei(u)lui>¹⁰, credința giupînului Iaosîp¹¹, credința jupînului...¹², <credința giupanului Ga(n)>¹³gur>¹⁰, ...¹², <credința jupînului Șandru pârta¹⁴ Sucevii>¹⁰, ...¹², credința jupînului Ionașcu¹⁵ și credința giupînului Macsim, pircălabul Băsărabii¹⁶, [credința jupînului Șandru pârta¹⁴ Sucevii>¹⁷, credința jupînului Dajbog al Nemțului, [credința giupanului Ga(n)>¹³gur>¹⁷ [pircalabul Orhei(u)lui>¹⁷, credința jupînului Dragoși pircălabul Novogorodului¹⁸, credința jupînului Iacuși Gudina¹⁹ credința jupînului Coste spătari, credința jupînului Chirii(a)cu²⁰, vistirnicului, credința jupînului Ghirman²¹ postelnicului, credința jupînului Ion[așcu]>²², credința jupînului Pătre stolnic, și credința jupînului Groz(e) ciomis[ar], și credința boi(e)rilor noștrii ai Moldovii, mari și mici.

Iar după a noastră vii(a)ță, c.<n.>² va fi stăpînetor pămîntului nostru, din fii noștri sau din nemul nostru sau iarăși pră cini va alegi D(u)mnezău

să fii domnu Țării Moldovii, aciala să nu aibă a strica a noastră dari și întărire, ci să aibă a întări și a înnoi, pentru că noi am dat și am întărit lor pântru a lor dreptă slujbă cătră noi.

Iar pentru mai mari întărire a tuturor celor mai sus-scrisă, poro(n)cit-am credi(n)ciosului boi(e)ri<u>¹ lui nostru, dum(nealui) Tăutului logofăt, să scrii și a noastră peceti să o legi la aceast(ă) hîrtii a noastră.

Scriș în Suceava, la let 6989 <1481>, luna lui mart(e), 31¹.

Acest hrisov, tălmăcindu-să de mini întocmai după cel sîrbăscu, s-au întărit și cu a me iscălitură; pântru credință, isc(ălit) Ion...²³ căpitan, (1)837 mart(ie) 3.

Această copii s-au scris de mini iscălitu și să dă răzășilor Românești, iar cel adiverat ispisoc iasti la mini, 1837 mart(ie) 6...²³.

Bibl. Acad., DCXXXIV/2. Copie după trad.

O trad., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, cu omisiuni și parțial ruptă, cu data de zi: 16, ibidem, DCXXXIV/2 a, și două rez., cu data de zi: 17, într-un izvod din prima jumătate al secolului al XIX-lea, ibidem, MDLXXIV/32, nr. 2 și nr. 16. Altă trad., din 1814 decembrie 15, la Bibl. centr. de stat, Colecția de documente, XIX/1. Un rez., din 1838, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 18, f. 7.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 251 (rez. de la Arh. St. Iași, în prelucrarea editorului); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 108—109 (trad., din 1814, după foto.); *D.I.R.*, A, II, p. 26—28 (copia din 1837).

¹ În cea de-a doua trad. de la Bibl. Acad., aflată sub aceeași cotă: „16 zili“.

² Greșit, în loc de „Dobrișan“.

³ În trad. menționată: „Măzărești“.

⁴ În aceeași trad.: „70 zloți“, iar în trad. de la Bibl. Centr. de Stat.: „... sute zloți“.

⁵ După preț, în cele două trad. menționate în nota anterioară, urmează: „în mînule Nenciului, feciorul lui Basin (Besii), iar (cari numitul) Nenciul le-au vîndut lor acel sat și cu Săcătura de la (ce i-au fost de la) rudeniile lui (unchiul său) Basii (Bastii)“.

⁶ Ilizibil în copie.

⁷ Traducere greșită a formulei slavone: credința domniei noastre, a mai sus-scrisului

⁸ Omis în copie.

⁹ Celelalte două trad. menționate nu mai prezintă și sfatul domnesc.

¹⁰ Datorită stării proaste de conservare a originalului, numele boierilor sau calitatea acestora nu apar în ordinea indicată de celelalte documente ale vremii (vezi nr. 233 și 237). Refăcîndu-se ordinea firească s-a păstrat însă, în paranteze, și textul greșit al traducerii.

¹¹ Nume neîntîlnit în sfatul domnesc al vremii; el reprezintă, deci, o lectură greșită, dar este greu de presupus textul slavon corespunzător.

¹² Loc gol în copie.

¹³ În ortografia slavonă Гѣсѣра = Gangur, ceea ce traducătorul a neglijat.

¹⁴ Corectat din „părcalab“.

¹⁵ În loc de „Ivașco“.

¹⁶ Deducția traducătorului, întrucît în orig. n-a putut fi, desigur, decît „pîrcălabi de Chilia“.

¹⁷ Vezi mai sus, nota 10.

¹⁸ „Cetății Noi“.

¹⁹ Greșit în copie, în loc de „Iașco Hudici“.

²⁰ Greșit în copie, în loc de „Chiracole“.

²¹ Greșit în copie, în loc de „Ieremia“? sau și acest cuvînt a fost plasat greșit în sfat.

²² „-așcu“, desigur lectură greșită a copistului, pentru „ceașnic“, din trad. inițială.

²³ Semnături indescifrabile.

...un ispisoc den 6959¹, april(ie) <19>², de la domnul Ștefan voevod, ce scrie că au dat și au miluit pe Ivașc(u) Andronic cu a lui driaptă ocină și cumpărătură, un loc de pustietate de pe Răut, în capul Briahnii³, la Movila Săpată, și cu balta Briahnova, ca să-și facă acolo sat și iaz și moară în matca Răutului, într-același hotar; și tij i-au mai întărit un loc de țarină lângă Pilișoani, care acel loc de țarină și l-au cumpărat el de la Mihaiu Purcărescu și de la fratele lui, de la Ion Purcărescu, drept un cal ca de 25 zloți tătăraști, ca să-i fie lui uric, cu tot venitu.

Iară hotarul celui loc di pustietati, di pi Răut, în capul Briahnii, la Movila Săpată, să fie pi de amîndoaî părțile de Răut și în cît să va puté hrăni din destul un sat, iară hotarul locului aceuia de țarină să fie pîr(ă) la stîlpul pe unde au hotărit pan Boldur.

După Sava, *Doc. Orhei*, p. 5. Rez., într-o mărturie hotarnică din 1811 referitoare la moșile Tirzieni, Bravicieni și Mălăești.

Alt rez., mai succint, într-o copie din 1810 iulie 25, după o poruncă domnească din 1803 mai 29, *ibidem*, p. 375, și altul, într-o carte de judecată din 1804 februarie 12, la Arh. St. Iași, cond. K, nr. 370, f.141 r. O menț., tot cu vâleatul greșit, într-un izvod din 1823 iulie 26 referitor la actele moșilor Bravicieni și Tirzieni, la Bibl. Acad., CCXCI/118.

ALTE EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 252 (menț., după cartea de judecată din 1804); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 286 (aceeași menț., datată: „circa 1447 aprilie 19“, dintr-o cond. de anaforele nenumerotată de la Arh. St. Iași, f. 103 r.); Aramă, *Regeste*, p. 156—157 (rez., din porunca domnească de la 1803, după Sava).

¹ „... socotim că data a fost cetită greșit. Cred că data reală este 6989 <1481>, iar eroarea este datorită ușoarei confuzii ce se poate face între cifrele respective: « <50> și « <80>” (observația lui A. Sava).

² Întregit după rez. din 1803 și 1804.

³ În rez. din 1804: „Brahnovii“.

Suretă dină ispisoculă lui Ștefană voevoda, dină anii 6989 <1481>, aprilii, 20 dzile.

Dină mila lui D(u)mn(e)dzău, noi, Ștefană voevoda, d(o)mn Țării Moldovii. Facem știré cu această carte a noastră, tuturoră acelora ce oră vede-o sau cetindu-să or audzi-o, iată că au venită înainte noastră și înainte a tuturoră ai noștri moldovenești boeri, mari și mici, slugile noastre, Sima și Ștefulă și Maseico, feciorii boerului Rotinăpan, de a loră bunăvoe, de nime nevoiți, nici siliți, și ș-au vîndut moșiile loră cele drepte, ce-au avută dină părinți, din uriculă loră celă vechiu și dreptă adecă din uriculă ce-au avută părintele loră, boerulă Rotinăpan, de la moșulă nostru, de la bătrînulă¹ Alexandră voevoda, patru sate, anume Jodeștii², și Zbereștii, și Jijeștii³ pe⁴ [linga⁴]⁵ dialul Putnii, și Piticii, pe Sirițelă. Aceste tuspătru sate li-au vîndută slugii noastre, boerului Zberii, dreptă o sută zlati tătăraști. Și scu-lîndu-să sluga⁴ noastră⁶, boerulă Zbera, au plătită acea 100 de zlati tătăraști, totă cu bani gata, în minule slugelor noastre, Simii și Ștefulă și Maseico, înainte noastră și înainte a tuturoră boeriloră noștri moldovenești.

Deci, vîdzîndă și noi invoința loră cea bună și tocmala și plata cea deplină, așijderea și noi amă întărită slugii noastre, boierului Zberii, acele 4 sate ce s-au scrisă mai susă: Jodeștii², și Zbereștii, și Jijeștii³, pe dealulă

Putnii, și Piticii, pe Sirițelul ca să fie lui și de la noi uric, cu toat(e) veniturile acelor sate, și feciorilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și prestră-nepoților lui, și a tuturor niamurilor lui, ce s-or alege mai de aproape, nestrămutate nici odănoară, în veci.

Iară hotarul acestor patru sate să fie după vechiul hotar din toate părțile, pe unde au fost din vacă.

Iară spre aceasta iaste credința domniei noastre, noi cel mai sus scris Ștefan voievoda, și credința a preaiubiților fiilor noștri, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința a boierilor noștri moldovenești: credința boierului Vlaicu⁷ pircălabul de Orhei, și credința a feciorului lui, a boierului Dumitru, credința boierului Hrană dvornicului, credința boierului Iugă visternic și credința boierului Gangur, credința boierului Ninei⁸, credința boierului Hărman, credința boierului Șandrei, portariului de Suceavă, credința boierului Gherman, <și>⁹ credința boierului Oanii, a pircălabilor de la Cetatea Albă, credința boierului Ivașco și credința boierului Maxim, a pircălabilor de Chilia și credința boierului Dajboga, a pircălabului de Niamțu, credința boierului Feti Sotcă¹⁰, credința boierului Dragoș, a pircălabului de la Cetatea Noa, credința boierului Iașco Hudici, credința boierului Șteful, a pircălabului de Hotin, credința a boierului Costei spătariul, credința boierului Chiracolii visternicul, și credința boierului Onii [visternic]⁵ păharnic, credința boierului Petrii stolnic, credința boierului Hroescu¹¹ comis, <și>⁹ credința tuturor boierilor noștri moldovenești, mari și mici.

Iară după a noastră viață, cine a fi domn țări noastre, Moldovii, din fiii noștri sau din neamul nostru sau pe cine va alege D(u)mn(e)dzău să fie domn țării noastre, Moldovii, unul ca acela să nu strice miluirea⁴ [daniia]⁵ și întărirea noastră, ci încă să o mai întărească, după cum și noi i-am dat și l-am miluit pentru slujba lui cea credincioasă.

Iară pentru mai bună încredințare și întărire a tuturor acelor ce s-au scris mai sus, am poruncit credinciosului boierului nostru, Tăutul [logofăt]¹², logofăt, să scrie și să puie pecetea noastră întru această scrisoare a noastră.

<A scris>⁹ Borce, la Suceavă, în anii 6989 <1481>, luna lui aprilii, 20¹³ zile.

Din adevăratul uric, ci iaste scris pe scribi, tălmăcit-au și au scris Vartholomei arhimandrit(ul) Putnii, în anii 1767, avgust, în 14 zile.

<Pe verso-ul filei a doua, însemnarea traducătorului:> Jodeștii, Zbereștii, Jijeștii, Piticii.

Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/10 (Inv. vechi al m-rii, nr. 200). Traducere.

EDIȚII: Dan, *M-rea Putna*, p. 88 (rez.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 252—253 (trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 28—29 (trad., după Bogdan).

¹ „bătrînul”, adăugat pe margine.

² În orig. a putut fi și Жидешти (Jideștii).

³ În ediția lui I. Bogdan, corectat în „Ijești”; etimologia toponimului Iugești (Iuginți) nu exclude însă forma din trad.

⁴ Cuvânt scris deasupra rîndului.

⁵ Cuvânt șters ulterior de traducător.

⁶ „noastră” corectat din „nostru”.

⁷ „Vlaicu”, corectat din „Vladu”.

⁸ Greșit, în loc de „Neagu”.

⁹ Omis în trad.

¹⁰ Greșit, în loc de „Gotcă“.

¹¹ Greșit, în loc de „Grozea“.

¹² Cuvînt pus între paranteze rotunde de traducător.

¹³ „20“, corectat de traducător din „29“.

Suret di pe ispisoc sirbăscu de la Stefan v(oe)vod, din velet 6989 <1481> april(ie) 25.

Facem înștiințare cu această carte a noastră, tuturor cine pe dinsa va căuta sau cetindu-să va auzi, pentru adivărate slugile noastre, Ion Baico și Isaiu Muste, slujînd¹ noai cu dreptate și cu credință, pentru care, văzînd noi a lor driaptă și credincioasă slujbă cătră noi, i-am miluit pre dinșii cu deosăbită mila noastră, dat-am și am întărit lor, întru al nostru pămînt, al Moldovii, a lor driaptă ocină, lui Ion Baico și fraților lui, Toader și Andriicu, satul anume Petreștii, pe Zeletin, cu toate fîntînile ci sint întru acel hotar, ca să fie lor, de la noi, uric, cu tot venitul, și ficiorilor lor întocma, și nepoților lor, și strănepoților lor și a tot niamul lor, ci să va alegi mai aproape, nerușuit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat să fii după hotarul cel vechiu de cătră toati părțile, pe unde au umblat din veci.

Iar lui Isaiu Muste și fratelui său, Toader, să fie satul anume Drăgoeștii, în gura Dobrotvorului, și Simeștii², în gura Pojeritii, să fie slugii noastre, lui Isaiu și fratelui său, lui Toader, osăbit de Ion Baico și de frații lui. Toate acele de mai sus-scrise să fie lor de la noi uric și cu tot venitul, și ficiorilor lor întocma, și fraților lor, și nepoților, și strănepoților lor și a tot niamul lor, ci să va alegi mai aproape, nerușuit niciodată, în veci.

Iar hotarările acelor sate să fie după hotarările cele vechi, pe undi au umblat din vechi³.

Și spre aceasta esti credința domnii meli de mai sus-scris, noi, Ștefan v(oie)vod, și credința a preiubiți fiilor noștri, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința tuturor boerilor noștri, a mari și mici.

Iar după a noastră viață, cine va fi domn țării noastre, Moldovii, din fii noștri sau din niamul nostru sau ori pe cine Dumnezeu va alegi a fi domn țării noastre, Moldovii, acela să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai ales să de și să întăriască, devremi ci și noi am dat și am întărit lor pentru a lor driaptă și credincioasă slujbă.

Și pentru mai mare tărie și întăritură a tuturor celor de mai sus-scrise, am poroncit credinciosului nostru boeriu, dum(i)sale Tăutu log(o)f(ă)t, să scrie și a noastră pecete cătră această carte a noastră să o legi.

S-au scris în Suceavă.

S-au tălmăcit de Gheorghe Evloghi dascal, 1786 iuli 5.

S-au poslăduit cu suretu și iasti întocma, Grigori sardar.

Divanul: Copie aceasta, posleduindu-să cu suretul talmăcit de Gheorghe Euloghi dascal, și fiind întocma, s-au încredințat,

Vasili Ros(e)t vel log(o)f(ă)t, Vasili Miclescul vel vor(ni)c.

1826 iulii 22.

Copie aceasta cu cel încredințat de cătră cinstitul divan suret, poslăduindu-le noi din cuvînt în cuvînt, s-au aflat întocma cu același adiverit suret, Chirica ban.

<Pe verso:> Divanul giudecătoresc al Cnejei Moldaviei:

La divan, înaintea noastră, copia aciasta, prin posleduire din cuvînt în cuvînt, s-au aflat întocma cu copie de pe tălmăcire, adiverită de la divan, 1828 dechemvrie.

Th(eodor) Balș logofăt <m.p.>.

Canta logofăt <m.p.>.

Donici logofăt <m.p.>.

Vasile Miclescu vornic <m.p.>.

.....⁴

V(asile) Balș vornic <m.p.>

.....⁴

Ianachi Crupenschi⁵ spatar <m.p.>.

Bibl. Acad., CXVI/46. Copie după trad.

Mai multe rez., ibidem, DCCCLXVI/5 (de la începutul secolului al XIX-lea), la Arh. St. Iași, Cond. K, nr. 378, p. 172 (din 1817), XXVIII/32 (din 1827) și Anaforale, nr. 39, f. 43 v. (din 1841).

EDIȚII: Antonovici, *Doc <comunicate>*, p. 94—96 (aceeași copie după trad.) Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 254—255 (aceeași copie, după Antonovici); *D.I.R.*, A, II, p. 29—30 (aceeași copie).

¹ Traducere greșită, în loc de: ne-au slujit.

² În rez. de la Bibl. Acad. urmează precizarea: „care sat Sămeștii se chiamă acum Mohorîții.

³ Așa în trad.

⁴ Iscălitură indescifrabilă.

⁵ Lectură nesigură.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ нс(ъ) сѣмь лнстом(ъ) нашнм(ъ), въсѣмь кто на нем(ъ) сзрнт(ъ) нн его чтсчн слышнт(ъ), колнж(е) того комъ аще потребнзна бѣдет(ъ), вже бл(а)гопронзвола г(о)сп(о)дство мн нашнм(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволенїемъ н чнстымъ н свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ъ)цемъ, н шт(ъ) въсєл нашєл добромъ волеє, н шт(ъ) Б(о)г(а) помощїа, како да стврѣдим(ъ) с(вѣ)тшю цр(ъ)ковь, нашѣ мнтрополїю шт(ъ) Радовецех(ъ), ндеже ест(ъ) храм(ъ) С(вѣ)т(а)го архнерарха н чюдотворца Ннколн н ндеже ест(ъ) епнскѣп(ъ) молебннк(ъ) <наш(ъ)>¹ квр Іѡаннкїє, н счнннлн есмлн въ задѣшїє с(вѣ)топочнвшнх(ъ) предков(ъ) н роднтелїє нашнх(ъ), н за здравїє н сп(а)сенїє нашє, н за здравїє н сп(а)сенїє дѣтен нашнхъ, на то шко да не нмает(ъ) нн єднн(ъ) наш(ъ) болярнн(ъ), а нн старостн, а нн шолтшн н прѣгарн Сѣчаевскн, а нн шолтшн н прѣгарн шт(ъ) Сѣретского трѣга, а нн дворннцн шт(ъ) тнх(ъ) двох(ъ) трѣгох(ъ), а нн глобннцн шт(ъ) волостн Сѣчаевскон, да не нмают(ъ) днло до тнх(ъ) нашн людн шт(ъ) Радовцн, шт(ъ) село нашємѣ мнтрополїю, нн сѣднтн нх(ъ), а нн глобѣс нс(ъ) ннх(ъ) братн, нн за велнкое днло а нн за малое днло, нн за д(ѣ)шегѣс(ъ)²ство, нн за волоченїє днвкѣ, що сѣ бѣдетъ счнннтн ѣ того сѣла, ѣ Радовецех(ъ).

Толко за свадѣ торговскою н за татєѣ що сѣ застанет(ъ) лнцем(ъ) ѣ трѣгѣ а бн сѣднлн дворннцн торговскон тотн людн шт(ъ) Радовцн, а за нное а бн не нмалн днло сѣднтн нх(ъ), алн а бн сѣднлн нх(ъ) молебннк(ъ) <наш(ъ)>¹, квр Іѡаннкїє, ннн кого Б(о)гѣ нзверет(ъ) да бѣдет(ъ) епнскѣп(ъ) нашѣ мнтрополїю шт(ъ) Радовецех(ъ), ннн дворннк(ъ) нх(ъ), а нн(ъ) ннкто.

И такожде, варе колнко села сѣт(ъ) в Коцмане, що прислѣхают(ъ) вт(ъ) нашего митрополію вт(ъ) Радовцев(ъ), а до тнх(ъ) людн що сѣт(ъ) с .тѣх(ъ) села а би не имали днло ни един(ъ) наш(ъ) болярин(ъ), а ни старости вт(ъ) Цѣщина, а ни глобннцн, а ни перерѣбцн, ни сѣдннх(ъ) а ни глобѣ ѡзати вт(ъ) ннх(ъ), ни за великое днло, ни за малое днло, ни за дѣшегѣство, ни за волоченіе днекѣ, що сѣ там(ъ), с Коцмане, бѣдет(ъ) ѡчннннн, али що би нх(ъ) сѣднли наши епискѣпи или дворннцн нх(ъ), пѣко внше нншемъ.

И тнж(е), наши слѣгн, перерѣбцн, а би не го(с)нн²ли тотн людн вт(ъ) Коцманн ни на город(ъ), ни на мннны, ни на наши дворобе, сѣ нннннн землѣне.

И тнж(е) за припаснн що сѣ знандѣт(ъ) оу Радовцев(ъ) н с Коцмане, с тнх(ъ) селѣх(ъ) що прислѣхают(ъ) вт(ъ) митрополню, а до тнх(ъ) припаснн ннкто а би не нмал(ъ) ни жадное днло, али а би нмал(ъ) днло епискѣпа нашего вт(ъ) Радовцев(ъ) или дворннцн нх(ъ).

Тое вѣсе внше писанное да ест(ъ) вт(ъ) нас(ъ) ѡрк(ъ) нашемѣ митрополню вт(ъ) Радовцев(ъ), непорѣшенѣ ннколнже, на вѣкы.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(о)д(о)дства, внше писанного, мы, Стефана воєвода, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Ілѣѣандра н Петра², н вѣра вѣсѣхъ бѣарѣ нашнх(ъ), великнх(ъ) н малнх(ъ).

И на болшее прѣтвержденіе томѣ вѣсемѣ внше писаномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣловн логофетѣ, писати н нашѣ печатѣ завѣсннн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пис(а) Івн(ъ), брат(ъ) Лѣчнн(ъ), с Ѣсчавѣ, в(ъ) л(ѣ)т(о) хѣцпѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца ауг(ѣ)ст(а), кѣ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuință cuiva, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim sfînta biserică, mitropolia noastră de la Rădăuți, unde este hramul sfîntului arhierarh și făcător de minuni Nicolae și unde este episcop rugătorul <nostru>¹ chir Ioanichie, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposaților înaintași și părinți ai noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, pentru ca să nu aibă nici un boier al nostru, și nici staroștii, și nici șoltuzii și pîrgarii de Suceava, și nici șoltuzii și pîrgarii de tîrgul Siret, și nici vornicii din aceste două tîrguri, și nici globnicii din ținutul Suceava, să nu aibă treabă cu acești oameni ai noștri de la Rădăuți, din satul mitropoliei noastre, nici să-i judece și nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare și nici pentru faptă mică, nici pentru omor, nici pentru răpire de față, care se vor face în acel sat, Rădăuți.

Numai pentru sfadă în tîrg și pentru furtul care s-ar dovedi de față în tîrg să-i judece pe acești oameni din Rădăuți vornicii de tîrg, iar pentru altceva să nu aibă treabă să-i judece, ci să-i judece rugătorul <nostru>¹, chir Ioanichie, sau acela pe care îl va alege Dumnezeu să fie episcop la mitropolia noastră de la Rădăuți sau vornicul lor, și nimeni altul.

Și de asemenea, oricite sate sînt la Coțmani, care ascultă de mitropolia noastră de la Rădăuți³, cu acei oameni care sînt în acele sate să nu aibă treabă nici un boier al nostru³, și nici staroștii de Țețin, și nici globnicii, și nici pere-rubții, nici să-i judece și nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare, nici pentru faptă mică, nici pentru omor, nici pentru răpire de față, care se vor face acolo, la Coțmani, ci să-i judece episcopii noștri sau vornicii lor, cum scriem mai sus.

Și de asemenea, slugile noastre, pererubții, să nu mine pe acești oameni de la Coțmani nici la cetate, nici la mori, nici la curțile noastre, împreună cu alți țărani.

Și de asemenea, pentru pripasurile care se vor găsi la Rădăuți și la Coțmani, în aceste sate care ascultă de mitropolie, cu aceste pripasuri nimeni să nu aibă nici un fel de treabă, ci să aibă treabă episcopul nostru de la Rădăuți sau vornicii lor.

Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric mitropoliei noastre de la Rădăuți, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Petru², și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, fratele lui Luca, la Suceava, în anul 6989 <1481>, luna august, 23 zile.

Arh. M-rii Putna, Inv. nr. 636 d. Orig., perg. (40×25 cm), pecete atârnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O trad., din secolul al XVIII-lea, ibidem, 1577/1. Două foto.. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”—Iași, Fotografii, II/59 și 537.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 256—257 (text slav); *D.I.R.* A, II, p. 30—31 (trad.).

¹ Omis; vezi și doc. din 1479 august 30 (nr. 220), pe care acesta îl reproduce.

² Prezența credinței lui Petru, în locul celei a lui Bogdan-Vlad, se explică prin copierea mecanică a formulelor doc. din 1479.

³ Vezi nota 7 de la același doc.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ¹ нс(ъ) снмъ лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣмъ кто на нем(ъ) оузынт(ъ) нли его чтѣчи оуслышнт(ъ), вже прїнде прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) нашнмн счнмн молдавскнмн боарн, велнкнмн н малнмн, слѣга нашъ, Мнхѣлъ Бѣсат(ъ), н жаловал(ъ) нам(ъ) велнкою жалобою, рекѣчи нам(ъ) так(ъ): аже прнхлѣе що вн(ъ) нмал(ъ) шт(ъ) нашнх(ъ) знков(ъ), шт(ъ) Иліа воевода н шт(ъ) Стефана воевода, на свое правое штнннѣ, на село на нмѣ На Устїн Рѣкѣчннѣ, на Серетѣ, а вн(ъ) загѣнл(ъ) тота прнхлѣе, колн прншлн Ілн-бег(ъ) н брат(ъ) его, Скендеръ-бег(ъ), н съ Цапалѣшем(ъ), н поплннлн нашѣ² землю до пѣд(ъ) Белнкою Лѣгѣ.

Іно мн есми досмотрлн нс нашнмн боарн н съ счею нашею нан внше радоу н счннлн есми емѣ закон(ъ) подлѣг(ъ) земскаго права, а бн вн(ъ) прнвел(ъ) счн свон школнн межїашн прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) счнмн нашнмн молдавскнмн боарн, а бн н шнн вызналн н сведетелствовалн ш том(ъ), аже ест(ъ) так(ъ). Іно с том(ъ), сставшн слѣга наш(ъ), Мнхѣл(ъ) Бѣсат(ъ), н прнвел(ъ) счн свон школнн межїашн, нно шнн еше зналн н сведетелствовалн ш том(ъ), аже загѣнл(ъ) слѣга нашъ, Мнхѣлъ Бѣсат(ъ), своа прнхлѣа, що же внше ншнем(ъ), колн прншлн Ілн-бег(ъ) н брат(ъ) его, Скендеръ-бег(ъ), н съ Цапалѣшем(ъ), та поплннлн наша земля до пѣд(ъ) Белнкою Лѣгѣ.

Іно мы, вндѣвшн доброе н правое нх(ъ) вызнанїе н правое сведетелство, а мн такожде, н шт(ъ) нас(ъ), есми далн н потвердлн слѣсѣ нашемѣ, Мнхѣлѣ Бѣсатѣ, тоѣ село, на нмѣ На Устїн Рѣкѣчннѣ, на Серетѣ, да ест(ъ) емѣ, шт(ъ)

нас(ъ), зрнк(ъ) нс въсемъ доходомъ, емѣ н дѣтем(ъ) его, н зшсчатомъ его, н прѣзшсчатомъ его, н прациврѣтомъ его н въсемъ родѣ его, кто съ емѣ нзберет(ъ) нан ближнн, непорѣшено ннколиже, на вѣки.

И хотарь томѣ вше писанномѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарю шт(ъ) зснх(ъ) сторонѣ, кѣда нз века шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писаннаго, мы, Стефана воєводн, н вѣра правѣзлюбленнх(ъ) дѣтен наших(ъ), Плѣѣандра н Богдан(а)-Блада, н вѣра боарь наших(ъ) молдавскнх(ъ): вѣра пана Бланкѣла прѣкалаба Гѣрхенского, н вѣра с(ы)на его, пана Дѣмѣ, вѣра пана Зейарн, вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Юга вкстїарннка, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Германа н вѣра пана Ёанн, прѣкалабове Белоградскнх(ъ), вѣра пана Ивашка н вѣра пана Максима, прѣкалабове Келенскнх(ъ), вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Драпоша прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Мѣца Гѣднча, вѣра пана Шефѣла Хотннского, вѣра пана Косте спѣтара, вѣра пана Кнраколѣ вкстїарннка, вѣра пана Ёремїа постелннка, вѣра пана Іѡна чашннка, вѣра пана Петра столннка, вѣра пана Гроза комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) боарь наших(ъ) молдавскнх(ъ), велннх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашимъ животѣ, кто <вѣ>⁴детъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)гъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бнти нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) що бн емѣ не порѣшил(ъ) нашего даанїе н поштверженїе, али що бн емѣ штверднл(ъ) н шкрепнл(ъ), занѣже есмн емѣ дали н потверднлн за его правю н вѣрною слѣжеѣ н за що шн(ъ) свѣд(е)телс<т>⁵вовал(ъ) нам(ъ) право н шснмн своимн школнмн мѣжїашн.

И на болшее крѣпост(ъ) н поштверженїе томѣ въсемѣ вше писанномѣ, велѣли есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлови логофѣтѣ, писати н нашѣ печатѣ прнвѣснти к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Борчѣ, ѣ Сѣчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то шсцпѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца шк(товрїа), ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Mihul Buzatu, și ni s-a jeluit cu mare plîngere, spunîndu-ne așa: că privilegiul pe care el l-a avut de la unchii noștri, Ilie voievod și Ștefan voievod, pentru ocina sa dreaptă, pentru satul anume La Gura Răcăcinei, pe Siret, el a pierdut acest privilegiu cînd au venit Ali-beg și fratele său, Schender-beg, și cu Țăpăluș, și au prădat țara noastră pînă sub Lunca Mare.

Deci, noi am socotit cu boierii noștri și cu tot sfatul nostru cel mai de frunte și i-am făcut lege după dreptul țării, ca el să aducă pe toți megieșii lui din jur înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, pentru ca să recunoască și să mărturisească și ei despre aceasta, că este așa. Deci, întru aceea, sculîndu-se sluga noastră, Mihul Buzatu, a și adus pe toți megieșii săi din jur, iar ei încă au recunoscut și au mărturisit despre aceasta, că a pierdut sluga noastră, Mihul Buzatu, privilegiul său, despre care scriem mai sus, cînd au venit Ali-beg și fratele său, Schender-beg, și cu Țăpăluș, și au prădat țara noastră pînă sub Lunca Mare.

Deci, noi, văzînd buna și dreapta lor recunoaștere și dreapta mărturie, noi de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit slugii noastre, Mihul Buzatu,

acest sat, anume La Gura Răcăcinei, pe Siret, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit nicio-dată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris să fie după hotarul vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Neagu, credința panului Iuga vistier, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbeg pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că el, și cu toți megieșii săi din jur, ne-a mărturisit drept.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6989 <1481>, luna octombrie, 15.

Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 26. Orig., perg. (31 × 45,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/538.

EDITII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 116 (text slav, cu prescurtări, și trad., cu data de zi: 5 și cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc., Ștefan*, I, p. 258—259 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 31—32 (trad.).

¹ Aici, ca și deseori în continuare, ı făcut ca r.

² Aici, ca și uneori în continuare, s pare r.

³ În loc de *Мнѣ*.

⁴ Rupt.

⁵ Omis.

Copie după copia tălmăcirii de pe hrisovul domnului Ștefan voievod, întăritor satului Lucșanii, ce-i pe Jijia, în ținutul Iașii, din leat 6989 <1481> octomvrie 15.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voevod, domn pământului Moldovei. Facem știre cu acest hrisov al nostru, tuturor care pre dînsul vor căuta sau citindu-se vor auzi, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri ai Moldovei, mari[lor] și mici, Elena, femeia a lui Manoil Raicii, și cu fetele sale, care sunt fiice a lui Manuil Raicii, anume Dumșa și Zoica, de a lor bunăvoie, de nimeni silite, nici asuprite, și au vîndut a lor dreaptă ocină, un sat anume Iucșanii, pe Jijia, și cu moară în Jijia, care acest sat este dreaptă ocină a fetelor lui Raicii, după Raicii, și l-au vîndut pre acest sat credinciosului nostru boer, comisului Groza, drept o sută șasezeci galbeni tătărești. Și sculindu-se credinciosul nostru boer, Groza comisul, au plătit toți acei de mai sus-scriși bani, 160 galbeni tătărești, în minile Elenii, femeii lui Manoil Raicii și în minile fetelor ei, fiicelor lui Manoil Raicii, Dumșei și Zoichii, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri ai Moldavei.

Deci și noi, văzînd a lor bunăvoie, tocmală și plată deplin(ă), așijderea și de la noi am dat și am întărit credinciosului nostru boer, comisului Grozea, acest de mai sus-zis sat, Iucșanii, pe Jijia, și cu moară în Jijia, ca să-i fie lui, și de la noi, uric și cu tot venit, lui și copiilor lui, nepoților și strănepoților lui, prestrănepoților lui și a tot neamul lui, care i se va alege mai de aproape, nestrămutat nici odinioară, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechiu din toate părțile, pe unde au apucat din vechiu.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voevod, și credința a preaiubiților fiilor noștri, Alexandru și Bogdan [i] Vlad, și credința boierilor noștri ai Moldavei: credința d(umi)sale Vlaicului pîrcălab de Orheiu și credința a fiului său, d(umnea)lui Dumei, credința d(umi)sale lui Sbera, i a d(umi)sale Hranei vornicul, credința d(umi)sale Neagului, credința d(umi)sale Iughii vistiernicul, credința d(umi)sale Gangurii, credința d(umi)sale lui Herman, i a d(umi)sale Gherman și credința d(umi)sale <Oană>¹, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința d(umi)sale lui Ivașco și credința d(umi)sale <Maxin>¹, pîrcălabi Chiliei, credința d(umi)sale Dajbogă pîrcălab de Neamț, credința d(umi)sale Feteguș², și credința d(umi)sale Dragoș, pîrcălabi³ Novogradului⁴, credința d(umi)sale Ivașcu Gudici, și credința d(umisale) Șteful al Hotinului, credința d(umisale) Costea spătar, credința d(umisale) Chira-colea vistiernicul, credința d(umisale) Irimia postelnicul, credința d(umisale) Ioan paharnicul, credința d(umisale) Petrea stolnicul și credința a tuturor boierilor noștri ai Moldavei, mari și mici.

Iar după viața noastră, care va fi domn pământului nostru Moldavei, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși ori pre carele îl va alege Dumnezeu ca să fie domn pământului nostru Moldavei, acela să nu strămute aceasta a noastră danie și întăritură, ci mai virtos să-i dea lui și să-i întăriască, pentru că i-am dat lui și i-am întărit pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă, fiindcă el și-a cumpărat cu ai săi drepti și bani curați⁵.

Iar spre mai mare tărie și întăritură tuturor celor de mai sus-scrisă, am oruncit credinciosului nostru boer, Tăutului logofăt, ca să scrie și a noastră pecete să o lege către acest adevărat al nostru hrisov.

S-au scris în Suceava, în anul 6989 <1481> oct(ombrie) 15 zile.

S-au tălmăcit de pe originalul sirbesc, din cuvînt în cuvînt întocmai, de mine, jos iscălitul, la anul 1840, mart(ie), în 24 zile.

Hrisant ieremonah.

După Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 112. Trad. de la Arh. St. Iași, doc. necatalogate (piesa nu a mai putut fi însă identificată după fișierul cronologic al aceluiași arhive).

Altă trad., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, cu vâleatul greșit: 7000 <1492>, la Arh. St. București, Ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 22.

ALTE EDITIONI: Băleanu, *Doc. și reg.*, p. 82—84 (trad. de la Arh. St. Iași); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 514—515 (trad. din Cond. Asachi); *D.I.R.*, A, II, p. 32—34 (trad., după Costăchescu), și p. 174 (trad. din Cond. Asachi).

¹ Completarea lui M. Costăchescu.

² Greșit, în loc de Fete Gotcă.

³ Greșit, în loc de „pîrcălab“.

⁴ Cetății Noi.

⁵ În loc de „curați bani“.

242

14<8>1 (69<8>9) octombrie 24.

...ispisoc de la Ștefan vodă, 6959¹ octomvrie 24, ce dă și întărește... <lui>² Toader Trudescu cu acest sat, Trudeștii, pe Valea Neagră³, ținutul Neamțului⁴...

După Codrescu, *Uricariul*, XXV, p. 69. Rez., într-o copie, din 1826 aprilie 14, după o mărturie hotarnică din 1667 (1775) martie 10; actul se afla în posesia lui Th. Codrescu.

ALTE EDITIONI: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 286 (aceiași rez., datat: 1442 octombrie 24 — 1446 octombrie 24).

¹ Vâleatul a fost citit, desigur, greșit, în loc de 6989 <1481>.

² Completarea noastră; în textul doc. din 1667: „pre moșul lor...“

³ În orig., probabil: Pîrîul Negru.

⁴ „ținutul Neamțului“, probabil adaosul rezumatorului.

243

1482 (6990) martie 15, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс(ъ) снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) ѡзрнт(ъ) нли его чтвчн ѡслишнт(ъ), вже прїндоша перед(ъ) нами н перед(ъ) нашими ѡснми молдавскими бояри, великими н малими, ѡнна, сестра пана Добрула логофета, н съ своимъ непотомъ, съ Станчулом(ъ), с(ы)нѣ Фетко Старостескула, по нх(ъ) доброн воли н никимъ непонужени, а ни присловани, і продали свое¹ правое ѡтиннн, ѡт(ъ) своего¹ правого н питомого ѡрика, село на нмѣ Бѣлѣнїн, пудли Юкаша, ѡ Немецкон волости; та продали тоє село слвсѣ нашимъ, Невлу дїакв, за ѿ злат(ъ) татарских(ъ). Н вставши слѡга нашъ, Невл(ъ) дїакъ, н заплатилъ всн исполна, тотн више писаних(ъ) пинези, ѡ рвкн ѡнни, сестра пана Добрула² логофета, н в рвкн непотв ен, Станчулу, перед(ъ) нами н перед(ъ) всими нашими <м>²олдавскими боярн, великими² н малими.

Ино ми, видѣвши меже <нимн доброе>² нх(ъ) воли ток<ме>¹ж(ъ) н полнон заплатѣ, а ми тако<ждере, н ѡт(ъ) н>¹дс(ъ)>¹, есми дали н потвердени слвсѣ нашимъ, Невлу дїакв, тоє прѣд(ъ) реченоє село Бѣлѣнїн, пудли Юкаша², да ест(ъ) емъ, ѡт(ъ) нас(ъ), ѡурик(ъ) н съ вѣсемъ дохodomъ, емъ н дѣтем(ъ)

его, н ѡнѡчатомъ(ъ) его, н прѣѡнѡчатомъ(ъ) его, н прашѡрѣтомъ(ъ) его н въсѣмъ(у) роду его, кто сѣ(ѣ) ему изберетъ(ѣ) нѣн блжннѣн, непорвшено ннколнже, на вѣкн.

Ѥ хотаръ(ъ) томъ(у) сѣлу, Бѣлѣномъ(ъ), да естъ(ъ) по старому хотарю ѡтъ(ѣ) вснхъ(ъ) сторонъ(ъ), кудѣ из вѣка ѡжнвалн.

Ѥ на то естъ(ъ) вѣра нашегѡ(у) г(о)сп(о)дства, внше пнсаннагѡ, мы, Стефана воєводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ), Ѥлександра н Богдан(а)-Блада, н вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ): вѣра пана Бланкула прѣкалаба н³ вѣра с(ы)на его, пана Думѣ, вѣра пана Збїарн, вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Югн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангвѣра, вѣра пана Хѣрманн, вѣра пана Германн н вѣра пана Ѣанн, прѣкалабѡе Белоградскнхъ(ъ), вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Готка, вѣра пана Драгоша прѣкалаба Новоградскагѡ, вѣра пана Ыцка Гвднча, вѣра <пана>⁴ Шефѣла Хотннскагѡ, вѣра пана Костѣ спѣтарѣ, вѣра пана Ыраколѣ внстїарннка, вѣра пана Ъремїа постелннка, вѣра пана Ывна ч<аш>²ннка, вѣра пана Петра столннка, вѣра пана Грозѣ <комнса>² н вѣра ѡснхъ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ) боарн, велннхъ(ъ) н малнхъ(ъ).

Ѥ по нашнмъ(у) жнвотѣ, кто бѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ(ѣ) нашн землн, ѡтъ(ѣ) дѣтен нашнхъ(ъ) нѣн ѡтъ(ѣ) нашегѡ(у) роду нѣн пакъ(ъ) бвдѣ(ѣ) кого Б(о)гъ(ѣ) изберетъ(ѣ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ѣ) бнтн нашн землн Молдавскон, тотъ(ъ), цѡ бн ему не порв-шна(ъ) нашегѡ(у) дѣланїѣ¹ н потвержденїѣ.

<Ѥ на болшее крѣпостъ(ѣ) н потвержденїѣ>⁵ томъ(у) въсѣмъ(у) внше пнсанному, велѣлн есмы(ѣ) нашему вѣрно<мѡ>² пншѣ, Тѣмъ(у) вѣлоу лѡгофѣту, пнсатн н нашъ(ѣ) пнчатъ(ѣ) прнвѣснтн к сѣму лнстѣ(ѣ) нашему.

Пнс(а) Ъорчѣ, ѡ Гѡчѣвѣ, в(ъ) л(ѣ)то <ѡцѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца марта, ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Anna, sora panului Dobrul logofăt, și cu nepotul ei, cu Stanciul, fiul lui Fetco Stărostescul, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina sa¹ dreaptă, din uricul său¹ drept și propriu, satul anume Vălenii, lingă Lucaș, în ținutul Neamț; și au vîndut acest sat slugii noastre, Ivul diac, pentru 200 de zloți tătărești. Și sculîndu-se sluga noastră, Ivul diac, au și pătît deplin toți acești bani mai sus-scriși în mîinile Annii, sora panului Dobrul logofăt, și în mîinile nepotului ei, Stanciul, înaintea noastră, și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, <mari>² și mici.

Deci, noi, văzînd <buna>² lor voie și tocmeală dintre <ei>² și plata deplină, și noi de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit slugii noastre, Ivul diac, acest mai înainte-spus sat, Vălenii, lingă Lucaș>², să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclîntit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, Vălenii, să fie după vechiul hotar din toate părțile; pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Vlaicul pîrcălab și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oașă, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința

panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Gotcă, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iașco Hudici, credința <panului>⁴ Șteful de Hotin, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ce<aș>²nic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea <comis>² și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela, să nu-i clintească dania și întărirea noastră.

<Iar pentru mai mare putere și întărire>⁵ a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6990 <1482>, luna martie, 15.

<Pe verso, însemnare tîrzie:> Uric pentru Vălenii de lingă Lucaș, din ținutul Neamțului.

Bibl. Acad., CLXX/5. Orig., perg. (33 × 41 cm), rupt la îndoituri, pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/539.

EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, VII, p. 168 (rez.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 259—261 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 34—35 (trad.).

¹ Așa în orig.

² Rupt.

³ n, adăugat deasupra rîndului.

⁴ Omis.

⁵ Omis; este evident în acest caz că diacul transcria formulele obișnuite după un model, întrucît textul sărit (cf. doc. următor, scris tot de Borcea) se încheia tot cu cuvîntul *пoтвѣржeнiе* (întărire).

† М(н)л(о)стiю б(о)жiею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чнкнн>¹мъ нс(ъ) смлмъ лнстомъ нашнмъ, въсѣмъ кто на немъ оузрнтъ или его чтоучи оуслышнт(ъ), вже прiнде прад(ъ) нами и прад(ъ) счнми нашнми молдавскнми боарн, великнми и малнми, слсга наш(ъ), Шефслъ Спннѣнвлъ², и съ своею женою, Феткою, дѣчка Камнннна, по нх(ъ) доброн волн и ннкнмъ непонсжени, а ни прнсчловани, и продали вднно село, на нмѣ Кобылiа, над(ъ) Ннстрн, вчнна Феткова, дѣчка Камннлова, вт(ъ) ен прываго и пнтомаго сркн; та продали тое село слсстѣ нашемъ, панъ Козмѣ оушарю, за рѣ златн татарскнх(ъ). И сставшн слсга наш(ъ), пан(ъ) Козма сшаръ, и заплатнл(ъ) счн тотн внше писаннх(ъ) пннѣзн, рѣ златн татарскнх(ъ), оу рѣкн слсстѣ нашемъ, Шефвлъ Спннѣнъ, и с рѣкн женѣ его, Фетцн, сче готовнми пннѣзми, перед(ъ) нами и перед(ъ) счнми нашнми молдавскнми боарн, великнми и малнми.

Ино ми, вндѣвшн меже ннми доброе нх(ъ) волн и токмежъ и полнои за- платоу, а ми такожде, и вт(ъ) нас(ъ), есми далн и потверднли слсстѣ нашемъ, панъ Козмѣ сшарю, тое внше писанное село, Кобылiа, над(ъ) Ннстрн, да ест(ъ) емъ, вт(ъ) нас(ъ), сркн(ъ) и съ въсемъ дохodomъ, емъ и дѣтем(ъ) его, и снсчатомъ его, и прѣснсчатомъ его, и прашсрѣтомъ его и въсемъ родъ его, кто съ емъ нзберетъ нан блжнн, непорвшено ннконже, на вѣкн.

și credința panului Macsin, pircălabi de Chilia, credința panului Dajbog pircălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful pircălab de Hotin, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Er³ie a postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stólnic, credința panului Grozea Micotici comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că el și-a cum-părat acest sat pe banii săi drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6990 <1482>, luna aprilie, 15.

<Pe verso, însemnări tirzii:> † <Uricu>³ Cobiliei; <și> † Cobilca.

Arh. St., București, Pечеți, nr. 215. Orig., perg. (29 × 55,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm), atârnată (șnur de mătase roșie), deteriorată; din legendă se mai citește doar: † Печать Іу Гѣтѣанъ.... <ЗЕМ>АН....

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/540.

EDITII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 261—263 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 35—36 (trad. după Bogdan).

¹ Omis.

² Aici ca și deseori în continuare, diacul scrie *v*, în loc de *s*, dar fără a respecta vreo regulă anumită.

³ Șters.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ нс(ъ) смѣлѣ анстомъ нашимъ, вѣсѣмъ кто на немъ оузрѣтъ или его чтѣчи слышѣтъ, вже бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)дство ми нашимъ бл(а)гнѣмъ пронзволенїемъ и чнстнѣмъ¹ и свѣтанѣмъ ср(ъ)д(ъ)цемъ, и вт(ъ) вѣсеа нашеа доброа волеа и вт(ъ) Ё(ог)а помощїа, и даемъ(ъ) и потверждаемъ(ъ) нашеа с(вѣ)ломъ монашнрю вт(ъ) Немца, надеже ест(ъ) храмъ(ъ) С(вѣ)ломъ Ёвзнес(е)нїю и надеже ест(ъ) егѣменъ молебникъ(ъ) наш(ъ), попъ(ъ) Пименъ(ъ), пр вою втнннѣ монашнрскою, села на нмѣ: Дворенецн², на Молдавѣ, и Ёссацин, тнж(е) на Молдавѣ, и Фынтьнѣ[не]³ле, на Побратѣ. Тоє вѣсе внше писанное да е т(ъ) нашеа с(вѣ)ломъ монашнрю вт(ъ) Немца, вт(ъ) нас(ъ), срикъ(ъ) и сѣ вѣсемъ дохodomъ, непорѣшено нїколанже, на вѣки вѣчного.

И хотаръ тѣмъ внше писаннѣхъ(ъ) селъ(ъ) да естѣ по старомъ хотарю вт(ъ) снхъ сторонъ(ъ), кѣда нз вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, внше писаннаго, мы, Стефана воевода, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) дѣтен нашихъ(ъ), Ялѣѣандра и Богдан(а)-Блада, и вѣра воарѣ нашихъ(ъ) молдавскнхъ: вѣра пана Бланкѣла прѣкалаба Ворхенского и вѣра с(ъ)на его, пана Дѣмѣ, вѣра пана Збїарн, вѣра пана Храпа дворянника, вѣра пана Юга внстїарника, вѣра пана Нѣгъ, вѣра пана Радѣла Гангѣра, вѣра пана

Хѣрманъ, вѣра пана Германа и вѣра пана Ъанн, прѣкалабове Белоградски, вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максимъ, прѣкалабове Келенски, вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Ъица Гѣдича, вѣра пана Шефѣла прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Косте спѣтарѣ, вѣра пана Кираколѣ вѣстѣарника, вѣра пана Еремѣя постелника, вѣра пана Ъвана пахарника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Гроза Микотича комнса и вѣра вѣсѣхъ бояръ нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И по нашимъ животѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашъ Земан Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашихъ или вт(ъ) нашего рода или пак(ъ) вѣдъ кого Б(о)гъ избере(тъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ вѣти нашъ Земан Молдавскон, тотъ що би не порѣшилъ нашего дааніе и подтвержденіе, али що би вѣтвердилъ(ъ) и вкрѣпилъ нашъ с(в)а(т)омъ монастырю вт(ъ) Нѣмца, занѣже есми дали и подтвердили за що ест(ъ) правое и питомое вѣтнихъ монастырское.

И на болшее крѣпостъ и подтвержденіе тому вѣсему вѣше писанному, велики есми нашъ вѣрному пану, Тѣстѣлову логофѣтѣ, писати и нашъ печат(ъ) привѣстити къ семъ листъ нашъ.

Пис(а) Борчѣ, в(ъ) Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣцц, м(ѣ)с(а)ца маѣа, ѿ.

<Pe verso, adresa:> † Манастир(ъ) вт(ъ) Нѣмца.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tututor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și dăm și întărim sfintei noastre mănăstiri de la Neamț, unde este hramul Sfinta Înălțare și unde este egumen rugătorul nostru, popa Pimen, ocina dreaptă a mănăstirii, satele anume: Dvoreneshi, pe Moldova, și Buzații, tot pe Moldova, și Fintinele, pe Pobrata. Toate acestea mai sus-scrise să fie sfintei noastre mănăstiri de la Neamț, de la noi, uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie după hotarul vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga vistier, credința panului Neagu, credința panului Radul Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion paharnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea Micotici comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să o întărească și să o împuternicească sfintei noastre mănăstiri

de la Neamț, pentru că am dat și am întărit fiindcă este ocina dreaptă și proprie a mănăstirii.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6990 <1482>, luna mai, 9.

<Pe verso, *adresa*:> † Mănăstirea de la Neamț.

Arh. St. București, M-reă Neamț, XXI/8. Orig., perg. (31,5 × 45 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O copie, cu caractere rusești, și cu vâleatul greșit: 6905 <1397>, o trad., adevărită de Paisie, arhimandrit și stareț al m-rii Neamț, cu același vâleat greșit, și o copie, din prima jumătate a secolului XIX-al după această trad., ibidem; altă copie, după aceeași trad., la Bibl. Acad., CLXXV/1. O copie slavă, cu trad., la Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin”, Secția manuscrise, ms. nr. 1 733, f. 1. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/541.

EDIȚII: Crețulescu, *Ist. Cet. Neamț*, p. 28 (trad.); idem, *Doc. Neamț* (b), p. 234—235 (text slav, în transliterare latină, și trad., cu vâleatul greșit: 6905 <1397>); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 263—264 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 36—37 (trad.)

¹ u, făcut deseori ca v.

² Răzuit și scris din nou de același diac.

³ Desigur, diacul a repetat aceeași silabă, nefiind sigur de valoarea fonetică a celor două litere: *ѣ* și *ѥ*.

246

1482 (6990) august 10.

Suret de pe ispisoc ot Ștefan vodă bătrînul, den vâlet 6990 <1482> avgust 10 dn(i).

Adecă adevărată sluga noastră, pan Stan Horjă, slujind noi cu dreptate și cu credință, pentru aceia, văzînd a lur dreaptă și cu credință slujbă, l-am miluit pre dînsul cu deusăbită a noastră milă, am dat și am întărit pre dînsul, întru al nostru pămînt, al Moldovii, pre a lui dreaptă ocină și moșie, satul anume Horjăștii, la Lăpușna, unde au fost casa lui, den sus de Scorțăști, și Fintina Peperigului, întru acelaș hotar, și alt sat, la Gura Ocoalelor, și, peste Prut, supt Obîrșie, unde să pogoară gura Gîrliei, și cu loc de prisacă a Horjii celui bătrîn la obîrșia pîrfului Gurșava, și Strîmbenii, la Bujor, și fîntina lui Mușat, ca să-i fiia¹ de la noi uric, cu tot venitul.

Credi(n)²ta preiubiți fiilor noștri, Alixandru și Bogdan voevod³, și credința boerilor noștri a Moldovii: pana Micula⁴ pîrcălaba Orheiscoiu și ficiorul lui, pan Dume, și credința lui pan Zbiera, și pan Hran(a) vornic, și pana Gangura, și Gherman, și Oane, pîrcă<la>²bul⁵ de Cetate Albă, și pan Ivașco și Maxin, și Dragoș, pîrcălabul de Cetate Noă, și Șteful, pîrcălabul de Hotin, și Coste spăt(ar), și Chiracole visternicul, și Erimia postelnic⁶, și Oana păh(arnicul), și Petre stolnicul, și Groză comisul și tot¹ boerii, mari și mici.

Arh. St. București, Colecția Doc. Moldovenești, XLV/1. Copie, după o trad. veche. O transcriere, de I. Bogdan, a aceleiași copii, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 175.

Un rez., într-un izvod de scrisorile moșiei Scorțăști, la Arh. St. Iași, CCCLXXIX/2.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 115 (aceeași copie, după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, II, p. 37—38 (copie, după Costăchescu).

¹ Aşa în copie.

² Omis.

³ Greşit, în loc de „Bogdan-Vlad“.

⁴ Greşit, în loc de „Vlaicul“.

⁵ Greşit, în loc de „pîrcălabii“.

⁶ De la „Coste“ pînă aici, omis în copia lui I. Bogdan.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс(ъ) смм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на нем(ъ) възрнт(ъ) нли его чтѣчи слышнт(ъ), вже тоти истинныи нашн слѣгн, Жѣржа Ёнинчанѣл(ъ) н прѣвомѣ племенник<ѣ>¹ его, Іѡнѣ Ёнинчанѣл(ъ), слѣжнли намъ право н вѣрно. Тѣмъ мы, видѣвше нх(ъ) правою н вѣрною слѣжбою² до нас(ъ), жаловали есми нх(ъ) вѣсною нашею м(н)л(о)стію н дали н потвердили есми нм(ъ), ѣ нашн земли, ѣ Молдавскон, правамъ нх(ъ) втинни, вт(ъ) половинна село вт(ъ) Ёнинчани, два част(н) села вт(ъ) тон половинна села вт(ъ) Ёнинчани. Тое въсе вше писанное да ест(ъ) слѣгам(ъ) нашим(ъ), Жѣржи н племенникѣ его, Іѡнѣ, вт(ъ) нас(ъ), ѣрнк(ъ) н съ въсем(ъ) доходоом(ъ), нмъ н дѣтем(ъ) нх(ъ), н ѣнѣчатом(ъ) нх(ъ), н прѣѣнѣчатомъ³ нх(ъ), н прашѣрѣтом(ъ) нх(ъ) н въсѣмъ родѣ нх(ъ), кто съ нмъ изберет(ъ) нли бнжкын, непорѣшено николнже, на вѣки.

І хотарѣ тнм(ъ) двомъ частем(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ вт(ъ) ѣснх(ъ) сторон(ъ), кѣда ѣз вѣка вжнвали.

І на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писаннаго, мы, Стефана воеводи, н вѣра прѣвѣзлюбленых(ъ) дѣтен наших(ъ), Ілександра н Богдана-Блада, н вѣра бояръ наших(ъ) молдавскнх(ъ): вѣра пана Бланкѣла прѣкалаба Ё<р>¹хенского н вѣра с(ы)на его, пана Дѣмн, вѣра пана Звѣрн, вѣра пана Храпа дворника, вѣра пана Югн, вѣра пана Нѣгѣ⁴, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Хѣрманна, вѣра пана Германа н вѣра пана Ёанн, прѣкалабове Белоградскнх(ъ), вѣра пана Івашка н вѣра пана Максимма, прѣкалабове Кнлнскнх(ъ), вѣра пана Дажбог<а> прѣ<а>¹рѣкалаба>¹ Немѣцкого, вѣра пана Фѣте Готкѣ, вѣра пана Драгоша прѣкалаба Новоградского⁵, вѣра пана Лѣцка Гѣднча, вѣра пан<а> Ше<а>⁶фѣла Хотнн<а>ского, в<а>¹р<а> пана Костѣ с<а>¹пѣтарѣ, <вѣра пана Кн<а>¹ра<а>колѣ>¹ внѣтарника, вѣра пана Ёремѣл постелника, вѣра пана Іѡнна чашника, вѣра пана Петра ст<а>олнн<а>¹ка, вѣра пана Грозѣ комнса н вѣра ѣснх(ъ) бояръ наших(ъ) молдавскнх(ъ), н велнкнх(ъ), н малнх(ъ).

І по нашим(ъ) <ж>¹нвотѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Земли Молдавскон, <вт(ъ) дѣ>¹тен наших(ъ) нли вт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) вѣд(ъ) кого Ё(о)гѣ изберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ втн нашн Земли Молдавскон, тотъ що вн не порѣшил(ъ) нашего дааніе н пот<в>¹рѣ>¹женіе, али що вн нмъ ѣтвердил(ъ) н ѣкрѣпил(ъ), занѣже есми нмъ дали н потверд<а>н<а>¹ за нх(ъ) правою н вѣрною слѣжбѣ.

І на болѣе крѣпостѣ <н по>¹тверженіе томѣ въсѣмъ вше писанномѣ, велѣли есми нашемъ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофѣтѣ, <писати>⁷ н нашѣ печатѣ прнѣѣснтн к сѣмъ листѣу нашемъ.

Пнс(а) Іѡн(ъ), братѣ Лѣчнн(ъ), въ ѣѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ ѣѣѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца фѣв(р)арѣа, ѣѣ д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Giurgea Oniceanu și vărul lui primar, Ion Oniceanu, ne-au slujit drept și credincios.

De aceea, noi, văzind slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, dintr-o jumătate de sat din Oniceani, două părți de sat din această jumătate de sat din Oniceani. Toate acestea mai sus-scrise să fie slugilor noastre, lui Giurgea și vărului său, Ion, de la noi, uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor două părți de sat să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului <Ște>^oful de Hotin, credința <panului Coste>¹ spătar, <credința panului Chi>¹ra<cole>¹ vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru st<olni>¹c, credința panului Groze comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari, și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, <din>¹ copiii noștri sau din neamul nostru, sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o imputernicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere <și>¹ întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, fratele lui Luca, la Suceava, în anul 6991 <1483>, luna februarie, 17 zile.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVII-lea:> Giurgiu Oniceanu și Ion Oniceanu.

Bibl. Acad., Pечеți, nr. 148. Orig., perg. (28,5 × 40,5 cm) pecete (diam. = 7,8 cm) atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воєводу, господаря Землі Молдавської; inițial, documentul a început să fie scris pe același pergament, așezat însă invers față de actuala lui poziție, după care textul a fost răzuit (din numele beneficiarului se mai cunosc, totuși, literele: сѣж).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/542. Un rez., cu vâleatul greșit: 6971 <1463>. și cu data de zi: 13, la Arh. St. Iași, Tr. 624, op. I, dos. 83, f. 28.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 73 (rez. de la Arh. St. Iași, în prelucrarea editorului) și p. 267—268 (text slav), considerându-se rezumatul ca provenind de la un alt document decât cel cu data 1483 februarie 17; *D.I.R.*, A, I, p. 328 (rez., după Bogdan), și II, p. 38—39 (trad.), acceptându-se distincția făcută de Bogdan între rez. și orig.

¹ Șters.

² ю, adăugat ulterior între а și о de la cuvîntul următor.

³ 4а, adăugat ulterior, deasupra rîndului.

- ⁴ Aşa în orig.
⁵ Şters şi rupt.
⁶ Rupt.
⁷ Omis.

248

1483 (6991) februarie 18.

6991 <1483> fev(ruarie) 18.

Ispisoc de la dom(nul) Ştefan v(oi)e vod, care întăreşti lui Lazor globnic a patra parte de Petia cea Mare, cotunul cel din sus.

Arh. St. Iaşi, CCLXXVI/3. Rez., într-un „izvod” de acte ale moşiei Petia, din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

O menţ., ibidem, CCLXXV/160.

EDIȚII: Iorga, *St. şi doc.*, VII, p. 275 (rez., într-un perilipsis din 1805); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 268 (rez., după Iorga, în prelucrarea editorului); *D.I.R.*, A, II, p. 39 (rez., după Bogdan).

249

1483 (6991) aprilie 12, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а) <ръ>¹еман Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс сѣм(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) <възрнт(ъ) нли его чтючн оуслншт(ъ), вже прїндоша прѣд(ъ) намн н>² прѣд(ъ) оуслнмн молдавскнм>¹н бояре, велнкнмн н малнмн, наш(ъ) вѣрнїн боярнн(ъ), пан(ъ) Пѣтрѣ столннк(ъ), н <слѣга наш(ъ), Бѣлъкѣ Пѣрчелескѣл(ъ), съ его дѣтмн н съ своею>² братаннчею, ѳннѣшкою, дочка <Ил>¹нна Пѣрчелескѣл(а), по нх(ъ) доброн волн, ннкнм(ъ) непонѣженн а нн прнслованн, <н промннѣлн свон правїн втнннн. И пан(ъ) Пѣтрѣ столннк(ъ) дал(ъ) Бѣлъ>²кѣ Пѣрчелѣскѣлѣ н дѣтем(ъ) ег(о) н <непо>¹тн его, ѳннѣшцн, дочка Илнна Пѣрчелескѣла, едно село на нмѣ Мнтешїн, на Молдавѣ, а шнн емѣ далн село Пѣрчелешїн, на Сн>²ретѣ.

И прївїлїе що нмал(ъ) пан(ъ) Пѣтрѣ столннк(ъ) вт(ъ) кѣпеж(ъ) на того село, на Мнтешїн, тнж(е) дал(ъ) оу рѣкн <слѣсѣ нашемѣ, Бѣлъкѣ Пѣрчелескѣлѣ. ѳ Бѣлъкѣ Пѣрчелескѣл(ъ) н дѣтн ег(о)>² н непота ег(о), ѳннѣшка, прївїлане що нмалн на Пѣрчелешїн, а шнн далн оу рѣкн нашемѣ вѣрномѣ <панѣ, Пѣтрѣ столннкѣ, прѣд(ъ) намн.

Ино мы, вндѣвшн нх(ъ) доброн>² волн н токмежѣ н лагодѣ межн нмн н промннѣнїе, а мн також(е) есмн нм(ъ) далн н потверданн, слѣ<сѣ>³ наше<мѣ, Бѣлъкѣ Пѣрчелескѣлѣ, н дѣтем(ъ) ег(о) н непотн ег(о), ѳннѣшцн, да ест(ъ)>² нм(ъ), вт(ъ) нас(ъ), оурнк(ъ), тое прѣд(ъ) реч(е)ное село, на нмѣ Мнтешїн, на Молдавѣ>³, н съ въсем(ъ) дохodom(ъ), нм(ъ) н дѣтем(ъ) нх(ъ), н ѣнѣчатом(ъ) его⁴, н прав<нѣчатом(ъ) нх(ъ), н правѣрѣтом(ъ) нх(ъ), н въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ)>² нан блнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

ѳ хотар(ъ) томѣ селѣ да естѣ по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка <вжнвалн.

ѳ на то естѣ вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго, мы>², Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзл<ю>¹бленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), ѳлекѣандра н Богдана-Блада, н вѣра боярѣ нашнх(ъ): вѣра <пана Бланкѣла прѣкалаб(а) Ѣрхенског(о), н с(ы)на ег(о), пана>² Дѣмн, вѣра пана Збїарн, вѣра пана <Храна дворннка>¹, вѣра пана Югн, вѣра пана Пѣга, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана <Хрѣмана, вѣра пана Германа н вѣра пана Ѣанн, прѣкалабоке>² Белоградскнх(ъ), вѣра пана Нвашка

и <вѣра пана Максимѣ, прѣкала>¹боже Киѣински, вѣра пана Дажбога прѣкалаба <Немец>³скогѣ, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Ми>²кота прѣкалаба Ново<градскогѣ, вѣра пана Иѣца Гѣди>¹ча, вѣра пана Шефѣла Хотинскогѣ, вѣра пана <Драгоша спѣтарѣ, вѣра пана Киракола вѣстѣарника, вѣра па>²на Бремѣн <постѣлника, вѣра пана Іѣна чашника⁵, вѣра пана Петѣн⁵ столника, вѣра па>¹на Грозн комѣса и вѣра оу<сѣх(ѣ)>³ боѣрѣ <наших(ѣ)>³ <молдавских(ѣ), великих(ѣ) и малых(ѣ).

И по нашемѣ животѣ, кто вѣдет(ѣ)>² г(о)сп(о)д(а)рѣ <нашен Землѣ Молдавскѣ, вт(ѣ) дѣтен наших(ѣ) или вт(ѣ) наше>¹гѣ родѣ или пак(ѣ) вѣдѣ кого Б(ог)ѣ избѣрет(ѣ) <г(о)сп(о)д(а)ремѣ>³ <вѣти нашен Землѣ Молдавскѣ, тотѣ що би непорѣшил(ѣ) на>²шего даѣнѣ и потѣрѣжденѣ, але що би нмѣ стѣрѣдѣн(ѣ)>¹ и <кѣрѣн(ѣ), занѣже есѣм нм(ѣ) даѣн и потѣрѣдѣн за <що ест(ѣ) нм(ѣ) правѣе промѣнѣнѣ.

И на бошѣе кѣрѣст(ѣ) и потѣрѣжденѣ, томѣ>² вѣсемѣ вѣше писѣнѣомѣ, велѣн <есѣм нашемѣ>³ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофѣтѣ, писѣти и на<шѣ пѣчат(ѣ) завѣсѣти к семѣ листѣ нашемѣ>².

Пис(а) Кѣстѣ, братѣ Іѣн(а) да<с<ал(а), <с>³ <сѣдавѣ, в(ѣ) л(ѣ)то <сѣчѣ ап(рѣлѣ) вѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o <vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și>² înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, credinciosul nostru boier, Pătru stolnic, și <sluga noastră, Vilcu Purcelescul, cu copiii lui și cu>² nepoata <sa>² de frate, Annușca, fiica lui <Il>¹ie Purcelescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, <și au schimbat dreptele lor ocini. Și pan Pătru stolnic a dat lui Vil>²cu Purcelescul și copiilor lui și nepoatei lui, Annușca, fiica lui Ilie Purcelescul, un sat, anume Mi<teștii, pe Moldova, iar ei i-au dat satul Purceleștii, pe Si>²ret.

Și privilegiul de cumpărătură pe care l-a avut pan Pătru stolnic pe acest sat, pe Miteștii, de asemenea l-a dat în mâinile <slugii noastre, Vilcu Purcelescul. Iar Vilcu Purcelescul și copiii lui>² și nepoata lui, Annușca, ei au dat privilegiul pe care l-au avut pe Purcelești, în mâinile credinciosului nostru <pan, Pătru stolnic, înaintea noastră>².

<Deci, noi, văzind buna lor>² voie și tocmeală și înțelegerea dintre dînșii și schimbul, și noi, de asemenea, am dat și am întărit, slugii noastre, <Vilcu Purcelescul, și copiilor lui și nepoatei lui, Annușca, să>² le fie de la noi uric acest sat mai înainte-spus, anume Miteștii, pe Moldova, și cu tot venitul, lor și copiilor lor și nepoților lui⁴, și <strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege>² cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechi, pe unde <au folosit>² din veac.

<Iar la aceasta, este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi>², Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: <credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și a fiului său, pan>² Duma, credința panului Zbiarea, credința panului <Hrană vornic>¹, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului <Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi>² de Cetatea-Albă, credința panului Ivașco

și <credința panului Macsim, pîrcălabi>¹ de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab <de Neamț>³, <credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș, credința panului Mi>²cotă pîrcălab de <Cetatea>¹ Nouă, <credința panului Iațco Hudi>¹ci, credința panului Șteful de Hotin, credința panului <Dragoș spătar, credința panului Chiracol vistier, credința pa>²nului Eremia <postelnic, credința panului Ion ceașnic⁵, credința panului Petru stolnic⁵, credința pa>¹nului Grozea comis și credința <tuturor>³ boierilor <noștri>³, <moldoveni, mari și mici>².

<Iar după viața noastră, cine va fi>² domn <al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din>² neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu <să fie>² <domn>³ <al țării noastre, Moldova, acela să nu cîntească>² dania și întărirea noastră, <ci să le-o întărească>¹ și să le-o împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit <pentru că le este schimb drept>².

<Iar pentru mai mare putere și întărire>² a tuturor <celor>² mai suscrise, am poruncit credinciosului <nostru>³ pan, Tăutul logofăt, să scrie și <să atirne pecetea noastră la această carte a noastră>².

A scris Coste, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6991 <1483> aprilie 12⁶.

Muzeul de istorie și arheologie al județului Prahova, Inv. nr. 656/C. 19 000. Orig., perg. (24 × 31 cm), treimea din dreapta lipsă, pecete (diam.=7,8 cm) atirnată (șnur de mătase vișinie), deteriorată, cu legenda: † ПЧАТЪ ІУ ГТИФАНЪ БОІЕВДА ГУСПОДАРЪ <ЗІМАН МІШАДАЕ>СКОН.

O foto., greu lizibilă, la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 76 și alta, după piesa de la Arh. St. Iași, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/543.

EDITII: Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 30—33 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 39—40 (trad., după Costăchescu).

¹ Rupt.

² Treimea din dreapta a pergamentului, lipsă; întregit, cu mici deosebiri, după M. Costăchescu, în funcție de conținutul actului, de formularul diacului Costea și de mărirea porțiunilor de rînd lipsă: cca 40—45 litere.

³ Șters.

⁴ Greșit, în loc de «X(ъ) (lor).

⁵ Credința ceașnicului sau a stolnicului, probabil omisă în orig., deoarece mărirea rupturii, identică cu cea din rîndul următor, de cca 35 litere, nu permite un text mai lung.

⁶ Data, foarte greu lizibilă, deoarece ulterior s-a scris peste ea o nouă dată: «sc. (după 7200 <1692>).

<Suret>¹ de la Ștefan voevod, <6991>¹ <1483> avgust 14.

<Înștiințarea pentru adivăra>¹teli slugii noastre, Necoar(ă) și O<n>²ce, ficiorii lui <On>²iț(ă), slujind noi cu dreaptă ș(i) cre<dincioasă slujbă, și noi i-am mi>¹luit pre dinșii, osebit den <a>³ noastră mil(ă), le dăm și le întărim, întru a nostru pămînt <moldovenesc, pre a lor dria>¹ptă ocin(ă) și cumpăratur(ă), pre un sat, anume Gîrbeștii, pe Șacovăț, care l-au cumpă<rat tatăl lor, Oniță, de>¹ la Sima a lui Dragoș ș(i) de la ficiorul lui, Danco, dréptu 70⁴ zlot(i) <tătărăști>⁵, dintr-un uric ce-au avut⁶ <Dragoș Gîrbea, tatăl S(imei)>⁷>⁵, <ca să le fii lor uric și nepoatei lor, Mar>¹îinii.

Ș(i) iarăș(i) dăm și întărim slugii nostre, lui Negoară⁸, ficiorul lui Oniț(ă), osă<bit de frații lui și de nep>¹oată-sa, Marina, satul anumi Tungujenii ș(i)

giumătat(e) de poian(ă) la cîmp cu Ți<băneștii, cari au cumpărat el>¹ acel sat și(i) acea gium(ă)tat(e) de poian(ă) de la Tunga⁹, dréptu 160 zloț(i) tătărăști. <Iar dresurile ce-au avut el de c>¹umpărătur(ă) le-au dat în minule [lui] slugii nostre, lui Necoar(ă), sin Oniț(ă). Iar Tungul au cum<părat acel sat, Tungujăanii, de>¹ la Dima, frat(i)li Simii log(o)f(ă)t, și(i) de la Șandra⁹ cel Negru, dréptu 70 zloț(i) tătărăști.

<Și iar au cumpărat Necoară, f>¹iciorul lui Oniț(ă), de la ficiorii Cascăi, anume Nicoară și(i) Giurge și(i) Toader, și(i) di la <sora lor, Rusca, și Trica>¹, o bucată de loc dintr-a lor sat, din Cascoești, drépt 27¹⁰ zloț(i) tătărăști.

Deci <toati aceli scrisă mai sus să>¹ le fii lor, de la noi, uric, cu tot vinitul, lor și(i) copiilor lor, nepoților și(i) stră<ncpoților și a tot neamul>¹ ci să va alege mai aprop(e).

Iar hotarul ace<lo>¹¹r sat(e) ca s(ă) fie dinspre toat(e) părțil(e) dup(ă) <hotarul cel vechi, pi undi au>¹ umblat din vac.

Pentru acéia, credința dom<nii>¹¹ méle, și(i) a preaiubiț(i) fii a domnii <meli, Alicsandru>¹ <și Bogdan-Vlad>¹², și(i) credința a boerilor <noștri <mol>¹²dovine>¹ști: dum(nealui) Vlaicu pircălab de <Orheiu>³ <și credința fiului dum(i)s(ale)>¹, Dima¹³, și(i) dum(nealui) Zbera, <și dum(nealui) Hrană>¹⁴ vornic, și(i) <d>¹¹um(nealui) Iuga¹⁵, și(i) dum(nealui) Nega⁹, și(i) Gangur, <și Hărman, și Gherman, și O>¹anea pircălabul¹⁶ de Cetat(e) Arbă¹⁷, și(i) Maxim <p>¹¹ircălabul de Chilia, și(i) dum(nealui) Daj[dă]bog <pircălabul de Neamțul, și d(umnea)l(ui)>¹ Micul pircălabul de Cetat(e), Micotă¹⁸, și(i) <laț>¹¹-co Gudici, și(i) Șteful pircălabul <de Hotin, și Dragul>¹⁹ spătar>¹, și(i) Chiracola vist(ier), și(i) dum(nealui) Ieremie post(elnic), și(i) Ionașcu²⁰ păh(arnic), și(i) Petre stol(nic), și Groza comis <și credința tuturor bo>¹erilor noștri, mici și mari.

Iar după a noastră viață, cine va fi domn Țării Moldovii, <din fiii noștri sau din neam>¹ul <nostru>² sau pe cine va alege Dumnezău, să nu strice a noastră danie, ce să dea și(i) să <întăriască.

Iar pentru mai mari>¹ credință și(i) întăriré, am poroncit dum(nealui) Tăutului log(o)f(ă)t să scrii și a noastră(ă) pecete <cătră această adevărată>¹ carte să o lege.

S-au tilcuit în Școal(ă) Slovenească de Euloghie dascăl.

Arh. St. Iași, DCLXXII/3. Trad., cu treimea din stînga a hîrtiei pe care a fost scrisă, lipsă.

O trad. prescurtată și fără sfat, din 1814 iunie 14, la Bibl. Acad., CXLI/75.

EDIȚII: Ghibănescu, „T. Codrescu“, I, p. 35—36, și *Surete*, XVIII, p. 78—79 (aceeași trad., după copia din *Ms. Surete*, XXXV, p. 401, întregită după sens și după unele referiri ulterioare din actele satului Gîrbești, care se aflau, pe atunci, într-un singur pachet, în posesie particulară); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 118—119 (copie, din 1833 mai 5, după trad. lui Evloghie, făcută înainte de pierderea unei părți a acesteia din urmă); *D.I.R.*, A, II, p. 40—41 (copie din 1833, după Costăchescu).

¹ Întregit după copia din 1833 (v. EDIȚII), făcută înainte de ruperea treimii din stînga a trad. lui Evloghie.

² Omis.

³ Șters.

⁴ În copia din 1833: „80“.

⁵ Întregit după textul editat de Gh. Ghibănescu (v. EDIȚII).

⁶ „dintr-un uric ce-au avut“, tăiat cu o linie de traducător.

⁷ Parantezele lui Gh. Ghibănescu, probabil pentru loc rupt.

⁸ Mai sus: „Necoară“.

⁹ „a“ reprezintă, desigur, terminația genitivală slavonă.

¹⁰ În copia din 1833: „29“.

¹¹ Rupt.

¹² Rupt și în copia din 1833.

¹³ În loc de „Duma“.

¹⁴ Loc alb în trad.

¹⁵ În copia din 1833, greșit: „și dum(nealui) Zbera, Iuga vor(ni)c ...“.

¹⁶ Greșit, în loc de „pircălabi“.

¹⁷ În loc de „Albă“.

¹⁸ „Micotă“ reprezintă, probabil, reluarea corectă a numelui pircălabului de Cetatea Nouă, redat inițial sub forma „Micul“. Este însă greu de determinat originea greșelii, mai ales că și numele celorlalți doi boieri care trebuiau să fie menționate aici: Fete Gotcă și Dragoș, lipsesc, iar al celui dintâi putea produce aceeași eroare.

¹⁹ În loc de „Dragoș“.

²⁰ În loc de „Ion“.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс сам(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), въсамъ кто на нем(ъ) възрѣтъ нан чтѹчн его оуслншт(ъ), вже прїдоша, прад(ъ) намн н прад(ъ) нашимн счмн молдавскими бояре, слѣгн нашн, Лазоръ Пнскѹ, с(ы)нѣ Пншнн(ъ), сестра Манонла Шербескѣла, н Лазоръ, с(ы)нѣ¹ Мърѣшчнн(ъ), съ сконмн братїамн: Мнхѣл(ъ), н Мирча², н Марко, н Козма Бѣстѣнѣл³, съ своею женою, Пншкон, н Плѣѣл(ъ), съ своею женою, Нѣгшею, н Гаванл(ъ)⁴ Хабыш(ъ), съ своею женою, Настею, н Мърена, н Шандрѣ, н Баско, с(ы)нове Юрїа Шербескѣла, по своею доброю волю н ннким(ъ) непонѣженн, а нн прнслованн, н продадн свою правую штннѣ, шт(ъ) своего⁵ правого н пнтмаго оурика, що бнл(ъ) оурик(ъ) оурика нх(ъ), старого Мънѣнла Шербескѣла, едно селнще оу Ботнѣх(ъ), Левкоцїн⁶, на Готовцїн, н еднѣ паснкѣ, на нмѣ Бравїа, с полѣнамн. Та продадн тоѣ селнще н тотѣ паснкѣ нашемѹ върномѣ панѣ, Тъѣтѣлѣ логофѣтѣ, за пѣ злат(ъ) татарскнх(ъ). Н ѣставше наш(ъ) върнїн пан(ъ), Тъѣтѣл(ъ) логофѣтѣ, н заплапнл(ъ) оусе нсполна, тотн внше пнсанїн пннѣзн, пѣ злат(ъ) татарскнх(ъ), прад(ъ) намн н прад(ъ) нашнм(н) счмн молдавскими бояре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) доброю волю н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мн такожде, н шт(ъ) нас(ъ), есмн емѣ далн н потверданн, нашемѣ върномѣ панѣ, Тъѣтѣлѣ логофѣтѣ, тоѣ селншт⁷е н тотѣ паснкѣ, с полѣнамн, да ест(ъ) емѣ, шт(ъ) нас(ъ), ѣрик(ъ), съ въсемѣ доходоу(ъ), емѣ, дѣтемѣ ег(о), н ѣнѣчатом(ъ) ег(о), н прѣѣнѣчатомѣ ег(о), н прѣѣѣрѣтом(ъ) ег(о) н въсемѣ родѣ егѹ, кто сѣ емѣ нзберетѣ нан блнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣки.

† хотаръ тон селншт⁷н н тон паснцн, с полѣнамн, да ест(ъ) шт(ъ) счнх(ъ) сторонѣ по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣкї вжнвалн.

† на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, внше пнсаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтїн нашнх(ъ), Плѣ[к]ѣандра н Богдана-Блада, н вѣра боярѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ): вѣра пана Бланкѣла прѣкалаба Ѣрхїнскаго н вѣра с(ы)на его, пана Дѣмн, вѣра пана Збїарн, вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Ганѣѣра, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Германа н вѣра пана Ѣанн, прѣкалабове Белоградскнх(ъ), вѣр пана Нѣашка н вѣра пана Мнснѣга⁸, прѣкалабове Кнїнскнх(ъ), вѣра пана Дажбога прѣкал(а)ба Немецкаго, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Мнкота прѣкалаба Новоградскаго, вѣра пана Пѣцка Гѣднча, вѣра пана Пѣѣѣла Хотннскаго, вѣра пана Драгоша спѣтарѣ, вѣра пана Кнракола внѣїарннка, вѣра пана Бремїа постелннка, вѣра пана Пѣвна чашннка, вѣра пана Петрн столннка, вѣра

пана Грозн комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) боляръ нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) н малыхъ(ъ).

И по нашемъ животѣ, кто бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашен Земли Молдавскон, ѡт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или ѡт(ъ) нашего рода или пак(ъ) бѣдъ кого Б(о)г(ъ) избере-тетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашен Земли Молдавскон, тотъ що би не порѣшил(ъ) нашего дааніа н потвержденіа, или що би емѣ ствердил(ъ) н оукрѣпил(ъ), занѣж(е) есми емѣ дали н потвердили за его правою н вѣрною слѣжею н за що ѡн(ъ) соби кѣпил(ъ)⁹ за свои правѣи н чистѣи пинѣзи.

И на болшее крѣпостъ н потвержденіа томѣ вѣсемѣ више писаномѣ вѣ-лѣн¹⁰ есми писати н нашѣ пнчати¹¹ за вѣснѣи к семѣ лнстѣ нашемѣ¹².

Пис(а) Костѣ¹³, брат(ъ) Іѡн(а) даскал(а), ѡ Сѣчае(ѣ), в(ъ) л(ѣ)то х^{ст}и^{ста}ча, м(ѣ)с(а)ца ауг(уста), ѡі д(а)н(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, Lazor Pîscu, fiul Anușei, sora lui Manoilă Șerbescul, și Lazor, fiul Marușcăi, cu frații săi: Mihul, și Mircea², și Marco, și Cozma Bușteanul³, cu femeia sa, Anușca, și Albul, cu femeia sa, Neagșa, și Gavril Habîș, cu femeia sa, Nasta, și Mărena, și Șandrea, și Vasco, fiii lui Iurie Șerbescul, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, nici asu-приți, și au vindut dreapta lor ocină, din uricul lui⁵ drept și propriu, care a fost uricul unchiului¹⁴ lor, bătrînul Mănăilă Șerbescul, o seliște la Botne, Leucăuții, pe Gotovțea, și o prisacă, anume Vrabia, cu poienile. Și au vindut această seliște și această prisacă credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, pentru 80 de zloți tătărești. Și sculîndu-se credinciosul nostru pan, Tăutul logofăt, a și plătit totul deplin, acești bani mai sus-scriși, 80 de zloți tătărești, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plata deplină, și noi, de asemenea, și de la noi, i-am dat și i-am întărit credinciosului nostru pan, Tău-tul logofăt, această seliște și această prisacă, cu poienile, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui, copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei seliști și al acestei prisăci, cu poienile, să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, cre-динța panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Masin⁸, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș, credința panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Dragoș spătar, credința panului Chiracol vistier, credința panului Eremie postelnic, cre-динța panului Ion ceașnic, credința panului Petrea stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea

noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că el și-a cum-părat pe banii săi drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scise, am poruncit să se scrie și să se atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6991 <1483>, luna august, 17 zile.

<Pe verso, însemnarea:> La 1792 noemvrie 18 s-au tălmăcit de mini și am iscalit ...¹⁵.

Bibl. Acad., LIX/85. Orig., perg. (41 × 50,5 cm), pecete atirnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/544.

EDITII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan — doc.*, p. 39—41 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, VII, p. 40, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 269—270 (text slav); *D. I. R.*, A, II, p. 42—43 (trad.).

¹ Mai sus: с(ш)мъ.

² În trad. din *D. I. R.*, A, II, greșit: „Mirdea”.

³ În ediția sa, I. Bogdan notează: „Pentru Бѣшѣмъ”, deși grupul *št* este frecvent redat în slavonă prin *cr*.

⁴ În loc de Гаврил(ъ).

⁵ Acord greșit; ar fi trebuit свонхъ (lor).

⁶ Greșit, pentru Левкожици.

⁷ Omis; în loc de ѿ, diacul a scris numai ш.

⁸ Greșit, în loc de Максимъ (Macsin).

⁹ къ, adăugat deasupra rindului.

¹⁰ Șters.

¹¹ Așa în orig.

¹² Numele logofătului nu a mai fost scris, acesta fiind însuși beneficiarul actului.

¹³ ко, adăugat deasupra rindului.

¹⁴ În ediția lui I. Bogdan, ca și în trad. din *D. I. R.*, A, II, greșit: „bunicului”, deoa-rece o astfel de interpretare antrenează prea multe modificări ale textului original.

¹⁵ Indescifrabil.

252

1483 (6991) septembrie 20, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) коевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавско<н. Зна>¹меннто чиним(ъ) нс сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) вѣзрит(ъ) или чтючи ег(о) оуслиши<т(ъ)>², вже прінде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими оусими молдавскими бояре, великими и малими, Нѣгша, дочка <Мнхънла>^{1а} Шопръла, по своєю <доб>²рою волю, никим(ъ) непонѣжена а ни прислोकана, и продала свое правое штиннѣ, шт(ъ) своего пракаго и питомаго оурика, половинна селищи шт(ъ) Шопръланъ, на М³ потокоу, вышна<м част(ъ)>². Та продала тон половинна селищи шт(ъ) Шопръланъ(ъ) слоугам(ъ) нашим(ъ), Игнатѣ и братѣ его, Іуиѣ Тинтиѣ⁴, за ѿ злат(ъ) татарскыхъ(ъ).

И так<ож>¹де, прінде<е, прѣд(ъ) на>²ми [и прѣд(ъ) нашими оусими молдавскими бояре, слѣга наш(ъ), Бѣлко Брълѣдескѣл(ъ), по своєю доброю волю, никим(ъ) непонѣженъ а ни прислोकанъ, и продал(ъ) шднѣ паснкѣ <повнше шт(ъ) Х>¹лѣпещи, оу лѣс(ъ), где <в>²нла Бѣлешоде, тнж(е) слѣгам(ъ) нашим(ъ), Игнатѣ и братѣ его, Іуиѣ Тинтиѣ⁴, за ѿ злат(ъ) татарскыхъ(ъ).

И оустановка слѣга наш(ъ), Игна<т(ъ) и бр>²д<т(ъ) его, Тин>¹тиѣл(ъ), и заплащан оусе исполна, тоты выше писанѣи пинѣзи, ѿ злати, оу рѣки Нѣгши, дочка Мнхънла Шопръла<а>¹.⁵а и тоти ѿ злат(ъ), оу рѣкѣи слѣсѣ нашем>⁶ѣ, Бѣлко Брълѣдескѣл(ъ), <пе>²рѣд(ъ)>² нами и прѣд(ъ) <на>¹шими оусими молдавскими бояре.

Ино ми, вѣдѣше межн нмн доброю волю и токмеж(ъ) и полнѣю запластоу, а ми такожде, и вт(ъ) нас(ъ), есмн нм(ъ) дали и потвѣрднл слѣгам(ъ) нашнм(ъ), Игнатѣ и братѣ его, Іоан(ъ) Тинтиулѣ, тон прад(ъ) реч(е)нон⁷ половина селищи вт(ъ) Шопрѣлешн⁸ и тотѣ паснкѣ повнше вт(ъ) Хлѣпешн, оу лас(ъ), гдѣ бѣла Бѣлешоде, да естѣ нм(ъ), вт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ вѣсем(ъ) дохodom(ъ), нм(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ) равно, и зноучатом(ъ) нх(ъ), и прѣоуноучатом(ъ) нх(ъ), и прѣцоурагом(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто съ нм(ъ) избере-ретѣ на<н>⁹ ближнн, непорѣшено николиж(е), на вѣки.

И хотарѣ тотн пол(ъ) селищи да ест(ъ), вт(ъ) вѣсего хотарѣ, половина вт(ъ) Шопрѣланѣ и вт(ъ) оуцнх(ъ) сторонѣ по старомѣ хотарѣ, коуда из(ъ) вѣка вжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, внше писанаго, ми, Стефана коеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Ілѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боарѣ нашнх(ъ): вѣра пана Б<л>¹анкѣла прѣкалаба Ърхенского и вѣра с(ы)на его, пана Дѣмн, вѣра пана Зѣіарн, вѣра пана Храни дворника, вѣра пана Югн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пса<н>¹на Германа и вѣра пана Ъанн, прѣкалабоке Белоградскнх(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максимна, прѣкалабоке Кнлннскнх(ъ), вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецского, вѣра пана Фете <Го>¹ткѣ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота прѣкалаба Новоградского, вѣра <пана>⁹ Іѣцка Гѣднча, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Драгоша спѣтарѣ, вѣра пана Киракола вистіарника, вѣра пана Ъреміа постелника, вѣра пана Іоанна чашника, вѣра пана Петри столника, вѣра пана Грозн комнса и вѣра вѣсѣх(ъ) боарѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жикотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнх(ъ) Землн Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли вт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(о)г(ъ) избере<т>² г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) внтн нашнх(ъ) Землн Молдавскон, тѣм(ъ) що би не порѣшил(ъ) нашего дааніа и потвѣрженіа, али що би емѣ¹⁰ оутвѣрднл(ъ) и оукрѣплл(ъ), занѣж(е) есмн емѣ¹⁰ дали и потвѣрднлн за нх(ъ) правѣ слѣжеѣ и за що вни со<вн>¹¹плн(н) за свон правѣ<н> и<н>¹¹чнстнн пннѣ<зн>².

И на болшее крѣпост(ъ) и по<твѣрженіе>¹¹ томѣ вѣсемѣ внше пананномѣ¹², велѣли есмн <наше>²моу вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофетѣ, писати и нашоу печат(ъ) завѣзнтн к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) Кос<т>¹¹е, <в>¹¹ра<т(ъ)> Іоанна¹¹ Даскала¹¹, вѣ Сѣчав(ѣ), в(ъ) л(ѣ)то <с>¹¹ччѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца сеп(те)врѣа, ѣ¹³.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Neagșa, fiica lui <Mihail>^{13 14} Șopirlă, de bună-voia ei, nesilită de nimeni și nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul ei drept și propriu, jumătate din seliștea Șopirleni¹⁵, pe pîrîul M...³, <partea>² de sus. Și a vîndut această jumătate din seliștea Șopirleni slugilor noastre, lui Ignat și fratelui său, Ion Tintil⁴, pentru 80 de zloți tătărești.

Și, de asemenea, a venit <înaintea>¹ noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, Bilco Birlădescul, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni și nici asuprit, și a vîndut o prisacă <mai sus de H>¹lăpești, în pădure, unde a fost Văleșoae, tot slugilor noastre, lui Ignat și fratelui său, Ion Tintiul, pentru 18 zloți tătărești.

Și sculîndu-se sluga noastră, Ignat, <și fratele său, Tin>¹tiul, au și plătit totul deplin, acești bani mai sus-scriși, 80 de zloți, în minile Neagșei, fiica lui Mihăilă Șopirkă<ă> ... ⁵ și acești 18 zloți, în minile <slugii noastre>⁶, Bilco Birlădescul, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci, noi, văzind bunăvoia și tocmeala dintre dinșii și plata deplină, și noi de asemenea, și de la noi, le-am dat și le-am întărit slugilor noastre, lui Ignat și fratelui său, Ion Tintiul, această jumătate mai înainte-spusă din seliștea Șopirlești⁸ și această prisacă¹⁶ mai sus de Hlăpești, în pădure, unde a fost Văleșoae, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei jumătăți de seliște să fie, din tot hotarul, jumătate din Șopirleni și din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domnici noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și a fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrana vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbeg pîrcălab de Neamț, credința panului Fete <Go>¹⁴că, credința panului Dragoș, credința panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credința <panului>⁹ Iațco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Dragoș spătar, credința panului Chiracol vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petrea stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să i¹⁰-o întărească și să i¹⁰-o împuternicească, pentru că i¹⁰-am dat și i¹⁰-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că ei și-au cumpărat pe banii lor drepti și cinstiți.

Iar pentru mai mare putere și <întărire>¹¹ a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, fratele <lui Ion>¹¹ d<ascăl>¹¹, la Suceava, în anul 6991 <1483>, luna septembrie, 20¹³.

<Pe verso, două însemnări, din sec. XVII și XVIII:> † На Шопиръ-лѣни вѣтъ) Прутъ (Pe Șopirleni de la Prut); <și> Șopirlești, din sus de Hlăpești, giământate de săliști¹⁷.

Bibl. Acad., Pечеți, nr. 9, Orig., perg. (28,5 × 41,5 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печатъ Іоу Готъ-ѣа¹⁸нъ воєвода, гвѣснодаръ Зема¹⁸и Младарескон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/545.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 274—276 (text slav) fără dată de zi); *D.I.R.*, A, II, 43—44 p. (trad. fără dată de zi).

¹ Rupt.

² Șters.

³ Aproximativ 6—7 litere șterse. Autorii trad. din *D.I.R.*, A, II, au citit: „Zebuștea”, lectură care, după litera inițială, nu pare însă sigură.

⁴ Mai jos: Тинтѣа (Tintiul).

⁵ Aproximativ 3—4 litere șterse, care, nu este exclus, să fi reprezentat însăși terminăția cuvîntului precedent: Шопиръ-лѣноу-а (Șopîrl (eanul)).

⁶ În textul editat de I. Bogdan: *панѣ*, iar în trad. din *D.I.R.*, A, II: „panului”; înărmirea spațiului rupt solicită însă un text mai lung.

⁷ и, făcut din *е*.

⁸ Mai sus și mai jos: *Шопирлени* (Șopirleni).

⁹ Omis.

¹⁰ Așa în orig., în loc de *имѣ* (le).

¹¹ Șters și rupt.

¹² În loc de *писанномѣ*.

¹³ Lectură nesigură.

¹⁴ În trad. din *D.I.R.*, A, II, greșit: „Mihăiță”.

¹⁵ În trad. din *D.I.R.*, A, II: „jumătate din seliștea de la Șopirleni”, diferențindu-se astfel, greșit (vezi hotarnica), seliștea de sat.

¹⁶ În trad. din *D.I.R.*, A, II, după „prisacă” urmează, superfluu: „mai sus-scrisă”.

¹⁷ Autorul însemnării a interpretat greșit textul slavon, întrucât satul Hlăpești nu se află mai jos de Șopirleni, ci mai sus de acesta, pe stînga Prutului.

¹⁸ Stricat.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мн, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ¹ не самъ² ашиимъ³ листомъ⁴, въсамъ⁵ кто на нъ⁶ оузритъ⁷ или его чтичи⁸ оуслишитъ⁹, вже тоти истинны наши слоуги, Иванъ¹⁰ Дзмбравъ и братъ¹¹ его, Тоадеръ Оурдюгашъ, слѣжнли намъ¹² правко не¹³ вѣрно. Тамъ¹⁴ мн, видѣше нхъ¹⁵ правою и вѣрнѣю слѣжеѣ до насъ¹⁶, жаловали есми нхъ¹⁷ всобною нашею м(н)л(о)стію и дали и потвердили есми имъ¹⁸, оу нашемъ¹⁹ земли, оу Молдавскон²⁰, нхъ²¹ правѣи штинны, села на имѣ: Ёбрьшіа, на верхъ²² Билого Потока, где естъ²³ домъ²⁴ Тоадервѣ²⁵ Оурдюгашевъ²⁶, и половинна шт(ъ) Мѣлещин, частъ²⁷ шт(ъ) верха, и Нѣвнешин, на Шаковецъ. <То>²⁸ да естъ²⁹ шт(ъ) насъ³⁰ оурнкъ³¹ слѣгамъ³² нашимъ³³, Иванъ³⁴ Дзмбравъ и братъ³⁵ его, Тоадеръ Оурдюгашъ, имъ³⁶ и дѣтемъ³⁷ нхъ³⁸ равно.

<И та>³⁹ кождере, есми дали и потвердили слѣзѣ⁴⁰ нашему⁴¹, Т>⁴²оадерю Оурдюгашъ, впроче шт(ъ) брата его, шт(ъ) Иванъ⁴³ Дзмбравъ, штинна женѣ⁴⁴ его, Насти, село на имѣ Гнгоешин, на верхъ⁴⁵ Чорного Потока.

Тое въсе више писанное⁴⁶ да естъ⁴⁷ имъ⁴⁸, шт(ъ) насъ⁴⁹, оурнкъ⁵⁰ и съ въсемъ⁵¹ доходомъ⁵², имъ⁵³ и дѣтемъ⁵⁴ нхъ⁵⁵, и оушчатомъ⁵⁶ нхъ⁵⁷, и прѣоушчатомъ⁵⁸ нхъ⁵⁹, и прѣщѣратомъ⁶⁰ нхъ⁶¹ и въсемъ⁶² родъ⁶³ нхъ⁶⁴, кто съ имъ⁶⁵ изберетъ⁶⁶ или ближнѣи, непорѣшено николже, на вѣки.

И хотаръ тамъ⁶⁷ селамъ⁶⁸ да естъ⁶⁹ по старомъ⁷⁰ хотаръ, кѣда из вѣка шживали.

И на то естъ⁷¹ вѣра нашего г(о)сп(о)дства, више писанного⁷², мн, Стефана воеводн, и вѣра правѣзлюбеленнхъ⁷³ дѣтен нашихъ⁷⁴, Александра и Богдана-Блада, и вѣра бояръ нашихъ⁷⁵: вѣра пана Бланкѣла прѣкалаба Ёрхенского и вѣр<а>⁷⁶ с(ы)на его, пана Дѣмн, вѣра пана Збѣарн, вѣра пана Храни дворника, вѣра пана Югн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Ганъгѣра, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Германа и вѣра пак<и>⁷⁷ Ёанн, прѣкалабове Белоградскихъ⁷⁸, вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максимна, прѣкалабове Килѣнскихъ⁷⁹, вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота прѣкалаба Новоградского⁸⁰, вѣра пана Йцка Гѣдича, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Драгоша спѣтарѣ, вѣра пана Киракола вѣстѣарника, вѣра пана Ёремѣа постелника, вѣра пана Іуна чашника, вѣра пана Петри столника, вѣра пана Грозн комиса и вѣра оушнхъ⁸¹ бояръ нашихъ⁸² молдавскихъ⁸³, великихъ⁸⁴ и малыхъ⁸⁵.

И по насъ⁸⁶ жикотѣ, кто вѣдетъ⁸⁷ г(о)сп(о)д(а)ръ нашъ⁸⁸ Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашихъ⁸⁹ или шт(ъ)>⁹⁰ нашего родъ⁹¹ или пакъ⁹² <оу>⁹³ кого Б(о)гъ изберетъ⁹⁴ г(о)сп(о)д(а)ремъ⁹⁵ нашемъ⁹⁶ Земли Молдавскон, тотъ⁹⁷

ЩО БИ НЕ ПОРЪШИНА(Ъ) НАШЕГО ДАДНІА И ПОТЕРЪЖДЕНІА>², АЛИ ЩО БИ НМ(Ъ) ОУТЕРЪДНА(Ъ) И ШКРЪПНА(Ъ), ЗАИЖ(Е) ЕСМН <НМЪ>⁶ ДАЛИ И ПОТЕРЪДНАИ ЗА НХ(Ъ) СЛЪЖЕШ.

И НА БОЛШЕЕ КРАПОСТ(Ъ) И ПОТЕРЪЖДЕНІА ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВШЕ ПИСАННОМЪ, ВЕЛЪЛИ ЕСМН НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ПАИШ, ТЪШТАШ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ) ЗАВЪСНТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

ПИС(А) КОСТЕ, БРАТ(Ъ) ІУНА ДАСКАЛА, ВЪ СЪЧАСЕ(Ъ), В(Ъ) Л(Ъ)ТО ХСЦЧД, МЪС(А)ЦА СЕН(ТЕВРІА), КЪ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Ivan Dumbravă și fratele său, Toader Urdiugaș, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocinile lor drepte, satele anume: Obîrșia, la izvorul Piriului Alb, unde este casa lui Toader Urdiugaș, și jumătate din Mălești, partea de sus, și Ivăneștii, pe Șacovăț. Aceasta să fie de la noi uric slugilor noastre, Ivan Dumbravă și fratelui său, Toader Urdiugaș, lor și copiilor lor deopotrivă.

Și de asemenea, am dat și am întărit slugii noastre, <T>²oader Urdiugaș, deosebit de fratele său, Ivan Dumbravă, ocina soției sale, Nastea, satul anume Ghigoeștii, la obîrșia Piriului Negru.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrana vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș, credința panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Dragoș spătar, credința panului Chiracol vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petrea stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după <viața>⁵ noastră <bine va fi>⁵ domn al țării noastre, Moldova, <din copiii noștri sau din>⁵ neamul nostru sau iarăși <pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al>⁵ țării <noastre>⁵, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că <le>⁶-am dat și <le>⁶-am întărit pentru slujba lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrisc, am poruncit credinciosului nostru par, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6991 <1483>, luna septembrie, 23.

Bibl. Acad., CVIII/19 a. Orig., perg. (31 × 45 cm), pecete atârnată, pierdută.
 Două trad., una din 1814 mai 2, de Pavel Panaît căpitan, ibidem, CCXLVII/4, și alta, din 1827 martie 20, de Neculai ..., ibidem, CVIII/19 c., precum și două copii, una de la începutul secolului al XX-lea, iar alta din 1824 mai 16, după o trad. veche, ibidem, CVIII/19 b, d. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol — Iași, Fotografii, II/546.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 272—274 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 44—45 (trad., după Bogdan).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Șters.

³ Așa în orig.

⁴ Primul r, corectat din р.

⁵ Șters și rupt.

⁶ Omis.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменіто чиним(ъ) нс симъ листомъ нашнмъ, въс>¹ѣм(ъ) кто на н(ъ) възрѣтъ или его чтѣчи слышнт(ъ), вже прѣнде прѣд(ъ) нами прѣд(ъ) ѣснимъ нашимъ молдавскимъ боярн, великимъ и малимъ, слѣга наш(ъ), Баско Ынкѣтъ², по свою добрую волн, инким(ъ) непонѣжен(ъ) а ни прнслован(ъ), и продал(ъ) свое правое ѡтчинѣ, ѡт(ъ) своего правого и питомого ѡрика, ѡдно селнще, на имѣ Ынкетеѡн, над(ъ) Ннстрн, повнше Кѣхъреѡн. Та продал(ъ) тоє селнще нашемъ вѣрномъ панѣ, Ѣннкн Мѣшатѣ дворннкѣ, за рѣ златн татарскнхъ.

И ѣставше наш(ъ) вѣрнын пан(ъ), Ѣннка Мѣшатѣ дворннкѣ, и заплатнл(ъ) ѣсе исполна, тотн внше писанын пннѣзн, рѣ златн татарскнхъ(ъ)³, ѣсе готевмн пннѣзмн, ѣ рѣкн слѣсѣ нашемъ, Баско Ынкѣтъ, перед(ъ) нами и перед(ъ) ѣснимъ нашимъ мол<да>¹вскимъ боярн.

Ино мы, вндѣвшє нхъ(ъ) добрую волн и токмеж(ъ) и полною заплатѣ, а ми такожде, и ѡт(ъ) нас(ъ) есмн емѣ далн и потверднлн тоє прѣд(ъ) реченоє селнще, на имѣ Ынке<те>¹ѡн, над(ъ) Ннстрн, повнше Кѣхъреѡн, да ест(ъ) емѣ, ѡт(ъ) нас(ъ), вркн н <сѣ>⁴ въсемъ доходома, емѣ н дѣтемъ его, и сестрн его, Настн, н ѣнѣчатомъ нхъ(ъ), н прѣѣнчатомъ нхъ(ъ), н прѣѣѣтомъ(ъ) нхъ(ъ), н въсемъ родѣ нхъ(ъ), кто сѣ имѣ нзберетъ нан блнжннын, непорѣшено ннколнж⁵, на вѣкы вѣчныѣ.

¶ Хотарѣ тон <селнщн>⁶ да естѣ по старомъ хотарѣ, кѣда нз вѣка вѣчного ѡннелн.

<¶ на то>¹ ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства внше писаннаго, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвѣзлюбелєныхъ(ъ) сынѡвъ г(о)сп(о)дствѣа ми, Ілєѣандра>⁶ и Богдана-Блада, и вѣра боярѣ нашнхъ(ъ): вѣра пана Бланкѣла прѣкалаб>⁶а Ѣрхєнскогѡ <и вѣра с(ы)на>⁶ его, пана Дѣмн, вѣра пана Зѣіарн, вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Югн, вѣра пана>⁶ Нѣга, вѣра пана Гангѡра, вѣра пана Хѣр<мана, вѣра пана Германа>⁶ и вѣра пана <Ѣанн, прѣкала>⁶бѡв<є Белог>⁶радскнхъ(ъ), <вѣра пана Івѣашка>⁷ и вѣра пана Мѣкснна, прѣ<калабѡвє Кнлїнскнхъ(ъ), вѣра>³ пана Дѣжѡга прѣкалабѡ Немєцкогѡ, <вѣра пана Фетє Гѡт>⁶кѣ, зѣ<р>⁶а пан<а>⁶ Дѣра<гоша, вѣ>⁶ра пана Мнкота прѣкалабѡ Новоградскогѡ, вѣра пана Мѣцка Гѣдн<ча, вѣра пана Шефѣ>⁶ла Хотннскогѡ, вѣра пана Драгоша спѣтарѣ, <вѣра пана Кнрако>⁶ла внстїарннка, вѣра пана Тремїа постелннка, вѣра пана Іѡна чашннка, вѣра пана <Петра постел>⁶ннка, вѣра пана Грозѣ комнса и вѣра ѣснхъ(ъ) боярѣ <нашнхъ(ъ) м>¹олдавскнхъ(ъ), великнхъ и малнхъ(ъ).

Ѣ по нашнм(ѣ) животѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн Земан Молдавскон, или <вт(ѣ)>¹ дѣтен нашн<х(ѣ)>⁴ или вт(ѣ) нашего родѣ, или пак(ѣ) вѣд(ѣ) кого Б(о)гъ изберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашн Земан Молдавскон, тот(ѣ) що би не порѣшилъ нашего дааніе и подтвержденіе, али що би имѣ ствердилъ и скрѣпилъ, занѣже есми емѣ дали и подтвердани за его правю и вѣрною слѣжеѣ и за що он(ѣ) соби кѣпил(ѣ) за скон правін и чистін пинѣзи.

Ѣ на вѣшнее крѣпостѣ⁵ и подтвержденіе томѣ вѣсемѣ вше писанномѣ, велѣли есми нашеѣ вѣрномѣ боиринѣ, пашѣ Тѣхтѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печатѣ прикѣснѣи к семѣ листу нашеѣ.

Пис(а), въ Сѣчавѣ, Іѣнь, братѣ Лѣчинѣ, в(ѣ) л(ѣ)то х^сѣца, м(ѣ)с(ѣ)ца вк(товеріа), зѣ ден(ѣ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Vasco Unchetea², de bunăvoia sa, nesilit de nimeni și nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept și propriu, o seliște, anume Uncheteștii, deasupra Nistrului, mai sus de Cuhărești. Și a vîndut această seliște, credinciosului nostru pan, Onică Mușat vornic, pentru 130 de zloți tătărești.

Și sculîndu-se credinciosul nostru pan, Onică Mușat vornic, a și plătit totul deplin, acești bani mai sus-scriși, 130 de zloți tătărești, totul cu bani gata, în mîinile slugii noastre, Vasco Unchetea, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi, i-am dat și i-am întărit această seliște mai înainte-spusă, anume Unchetești, deasupra Nistrului, mai sus de Cuhărești, să-i fie de la noi uric și <cu>⁴ tot venitul, lui și copiilor lui, și surorii lui, Nastea, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor, și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei <seliști>⁶ să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veacul veacului.

<Iar la aceasta>¹ este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei <mele, Alexandru>⁶ și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința pa<nului Vlaicul pîrcălab>⁶ de Orhei <și credința fiului său>⁶, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința <panului Iuga, credința panului>⁶ Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hăr<man, credința panului Gherman>⁶ și credința panului <Oana, pîrcăla>⁶bi de Cetatea <Albă>⁶, <credința panului Ivașco>⁷ și credința panului Macsin, pîr<călabi de Chilia, credința>⁶ panului Dajbog pîrcălab de Neamț, <credința panului Fete Got>⁶că, credința panului Dra<goș>⁶, credința panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudi<ci, credința panului Ștefu>⁶l de Hotin, credința panului Dragoș spătar, <credința panului Chiraco>⁶l vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului <Petru postel>⁶nic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor <noștri>¹ moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, sau <din>¹ copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu cîltimească dania

și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, fratele lui Luca, la Suceava, în anul 6991 <1483>, luna octombrie, 17 zile.

Bibl. Acad., MCMXLIII/53. Orig., perg. (16,5 × 47 cm), rupt în mai multe locuri și cu partea de jos, de care fusese atârnată pecetea, tăiată.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/547.

EDIȚII: Costășescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 121—124 (text slav și trad.); *D.I.R.* A, II, p. 45—47 (trad., după Costășescu).

¹ Șters și rupt.

² În textul editat de M. Costășescu, greșit: *ШКАТЪ*, iar în trad. din *D.I.R.*, A, II, „Uncheat”.

³ Al doilea *т*, scris peste un *р*.

⁴ Omis.

⁵ Așa în orig.

⁶ Rupt.

⁷ Literele se văd numai pe jumătate.

255

1484 (6992).

Ștefan voievod întărește un schimb de sate între clucerul Duma și copiii lui Simion Tansa: Toader, Duma¹ și Stana; cel dintîiu dă acestora satul Grozești, pe Stemnic², pentru satul Bălești, tot pe Stemnic.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 288. Rez., în prelucrarea editorului, de la Arh. St. București, M-rea Sf. Ioan Zlataust, VII/36, f. 7; actul nu a mai putut fi însă identificat în fondul de documente al acelorași arhive.

Alt rez., după un jurnal al judecătoriei țin. Vaslui, *ibidem*, p. 289.

ALTE EDIȚII: *D.I.R.*, A, II, p. 41 (rez., după Bogdan).

¹ În cel de al doilea rez.: „Dima”.

² În același rez.: „Stemnița”, reproducînd întocmai forma genitivală slavonă.

256

1484 (6992) martie 1.

Ispisoc din let 6992 <1484> mart(ie) 1, de la domnul Ștefan vodă, cuprinzător pe toată moșiia Sacalușa.

Arh. St. Iași, XV/10.

Menț., într-o mărturie hotarnică din 1804 august 5, referitoare la moșiile Sacalușa și Ruginoasa, ținutul Vaslui.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 244 (menț., într-o anafora din 1801 iunie 5).

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ)¹ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс см(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) сзрнѣ(ъ) нлн его чѣсн сншнт(ъ), вже тот(ъ) нстинн слуга наш(ъ), Драгоше, зѣт(ъ) Северин(н), слѣжнл(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ)², мн, вндѣвшн его правою н вѣрною служеу до нас(ъ), жаловалн есмн его всобною нашею м(н)л(о)стію н далн н потверднлн есмн емоу, с нашен зекм³, с⁴ Молдавскон, втинна женѣ его, внвшн, села на нмѣ Фундеши, на влбннѣ, н такожде, с томже хотарю, село на нмѣ Лацканн. Тоє шо бн емѣ, вт(ъ) нас(ъ), сркн(ъ) н сѣ въсем(ъ) доходом(ъ), емв н женѣ его, внвшн, н сестрн ен, Станн, дѣщери Северинн, нм(ъ) равно, н дѣтем(ъ) нх(ъ), н сншчатом(ъ) нх(ъ), н прѣсншчатом(ъ) нх(ъ), н прашврѣтом(ъ) нх(ъ) н въсемв роду нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нлн блнжнн, непорвшено нколанже, на вѣкн.

И хотарѣ томв селу, Фундеши, на влбнн, н тнж(е), хотарѣ Лацканом(ъ), шо же ест(ъ) в хотарѣ Фундеши(ъ), да ест(ъ) по старнм(ъ) хотаром(ъ) вт(ъ) вснх(ъ) сторон(ъ), куда нз вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего госп(о)д(а)ръ⁵ва, внше писаннаго, мн, Стефана воевода, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), влѣандра н Богдана-Блада, н вѣра болѣрѣ нашнх(ъ): вѣра пана <Бл>анкѣла прѣкалаба, вѣра пана Зѣларн, вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Югн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Хѣрманн, вѣра пана Германа н вѣра пана Ёанн, прѣкалабове Белоградскнх(ъ), вѣра пана Нвашка н вѣра пана Максимн, прѣкалабове Келенскнх(ъ), вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Мнкота прѣкала[кала]ба⁶ Новоградского, вѣра пана Ёцка Гвднча, вѣра пана Шефула прѣкалаба Хотнннского, вѣра пана Драгоша спатарѣ, вѣра пана Кнраколѣ внстѣарннка, вѣра пана Бремѣа постелннка, вѣра пана Ёвна чашннка, вѣра пана Петра столннка, вѣра пана Мнкотнча Грозн комнса н вѣра вснх(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ) болѣри, велннх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашнмже жнвотн, кто вудетѣ г(о)сп(о)д(а)ръ нашен Земли Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн вт(ъ) нашего роду нлн пакѣ вѣдѣ кого Б(ог)ѣ нзберет(ъ) господаремѣ внтн нашен Земли Молдавскон, тотѣ шо бн нмѣ не порвшнлѣ нашего дааніе н потверженіе⁷, алн шо бн нмѣ стверднлѣ н сркѣпнлѣ, занвже есмн нмѣ далн н потверднлн за прав<ое>⁸ н вѣрное нх(ъ) служев н за шо естѣ нмѣ права втинна н дѣднна вт(ъ) дѣда на<ш>бего⁹, старнго влѣксандра воевода.

И на болшее крѣпостѣ н потверженіе, вѣлѣлн е<смн>³ нашему вѣрному н прѣпочетенному болѣрнну, жупану Тѣвтуловѣ логофѣту, писати н нашн печать прнвѣснтн к сему лнсту нашему.

Пнс(а) Ёвн(ъ), с Соч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то <сѣчѣ ман гѣ ден(ъ)>.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Dragoșe, ginerele lui Severin, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina soției sale, Anușca, satele anume: Fundeștii, pe Albinea, și de asemenea, în același hotar, satul anume Lățcanii. Aceasta să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și soției sale, Anușca, și surorii ei, Stana, fiicele lui Severin, lor deopotrivă, și

copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, Fundeștii, pe Albinea, și, de asemenea, hotarul Lățcanilor, care este în hotarul Fundeștilor, să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului <VI>^aicul pîrcălab, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iașco Hudici, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Dragoș spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea Micotici comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă și pentru că le este lor dreaptă ocină și dedină de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel bătrîn.

Iar pentru mai mare putere și întărire, <am>³ poruncit credinciosului și preacinstului nostru boier, jupan Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6992 <1484> mai 13 zile.

Bibl. Acad., L/26. Orig., perg. (31,5 × 45,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/548.

EDIȚII: Miletić — Agura, *Дакo-ром. слав. нисм.*, p. 375—376 (extras, cu data de lună și de zi greșită: ianuarie 14); Bogdan, *Doc., Ștefan, I*, p. 278—279 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 47—48 (trad.).

¹ Suprascrîind ultima consoană, н, diacul a făcut însă, din neatenție, un semn grafic asemănător cu с.

² În orig., după ultima consoană, paieroc.

³ Omis.

⁴ s, îndreptat din а.

⁵ Șters.

⁶ s, îndreptat din н.

⁷ Așa în orig.

⁸ Rupt.

⁹ În textul editat de I. Bogdan urmează: wt, prepoziție inexistentă în orig.

† М(н)л(о)стѣю б(о)жѣю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Землѣ Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ нс сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрѣнт(ъ) или ег(о) чтѣчн оуслышит(ъ), ѡжче прѣнде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ)

Ѹснмн нашнмн молдавскнх²мн бояре, слѣга наш(ь), Ѡана КѸхне, по своєю добрую волю, ннхнм(ь) непонѣжень а нн прнхлован(ь), н продал(ь) свою правую н пнтомоу ѡтннхнѣ, село на нмѣ КѸхнещнн, на Белнкон Реврнчнх², ѡба кѡтн. Н продал(ь) тоє село слѣсѣ нашемѣ, Тоадерѣ Роухатѣ, за рѣк злат(ь) татарскых(ь). Н ѡставше слѣга наш(ь), Тоадер(ь) Роухат(ь), н <заплат³атн(ь) ѡсе нсполна, тотн внше пнсаннн пннѣзн, рѣк² злат(ь), ѣ рѣкн Ѡанн КѸхне.

Ѣ Ѡана КѸхне, <пр⁴нхн⁴лїе ѡ нмал(ь) нн(ь) на⁴ тоє село, на КѸхнещнн, ѡт(ь) нашнм(ь) ѡнковѣ, ѡт(ь) Іліаша боеводн н ѡт(ь) Стефана боеводн⁵, н дрѣгое прнхлїе, ѡ нмал(ь) нн(ь) ѡт(ь) нас(ь)>², ѡт(ь) кѡпеч(ь) на тоє село, на КѸхнещнн, на <ѡба кѡтн, еше нн(ь) дал(ь) ѡсѣ ѣ рѣкн⁴ слѣсѣ нашемѣ, Тоадерѣ Роухатѣ, перед(ь) налн <н перед(ь) ѡснмн⁴ <нашнмн молдавскнмн бояре.

Нно мы, вндѣвшє нх(ь)>² добрую волю н токмеж(ь) н полнѣю заплатѣѣ, а⁴ мы та<кожде, н ѡт(ь) нас(ь), ес⁴мн далн н потверднлн слѣсѣ нашемѣ, Тоадерѣ Роухатѣ, <тоє внше пнсанное село, КѸхнещнн, на Белнкон² Реврнчн, ѡба кѡтн, да ест(ь) емѣ, ѡт(ь) нас(ь), оуричѣ н сѣ вѣсѣм(ь) до⁴ходом(ь), емѣ н дѣтем(ь) его, н ѡнѡчатом(ь) его, <н прѣѡнѡчатом(ь) его>⁶, н прѣѡрѣтом(ь) его <н вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ нзберет(ь) на н блнжннн, не²порѡшено нколнже, на вѣкн.

Ѣ хотар(ь) томѣ селѣ да ест ѡт(ь) ѡснх(ь) сторон(ь) по старомѣ [по старомѣ] хотарѣ, кѡда нз вѣка ѡжнѡклн.

Ѣ на то ест(ь) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, внше пнсанного², мы, Стефана боеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ь) дѣтен нашнх(ь), <їлє⁴ѡандра н Богдана-Блада, н вѣра боярѣ нашнх(ь) молдавскнх(ь): <вѣра па³на Бланкѣла прѣкалаба Ѡрхенского н вѣра с(ь)на² его, пана Дѣмн, вѣра пана Зѣїасн, вѣра пана Хрѣана>³ дворннка, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѣра, <вѣра пана Хѣрманн, вѣра пана Германн н вѣра пана Ѡанн⁷>², прѣкалабове Белоградскых(ь), вѣра пана Івашка н вѣра пана Макснна, <прѣкалабове Кїлїнскых(ь), вѣра пана Дажбога [вѣ] прѣкалаба Немецского, вѣра пана Фетѣ Готкѣ, вѣра пана² Драгоша, вѣра пана <Мнко>³та прѣкалаба Новоградского, <вѣра пана Іїцка>⁸ Гѣднча, вѣра пана Шефѣла Хотннского, <вѣра пана Драгоша спѣтарѣ, вѣра пана Кнраколѣ>² внстїарннка, <вѣра пана Ёремї>⁸а постелннка, вѣра пана <Іѡна чашннка, вѣра>⁸ пана Петрн столннка, вѣра <пана>³ <Грозн комнса н вѣра вѣсѣх(ь) боярѣ нашнх(ь) молдавскнх(ь), велннх(ь)>² <н малнх(ь)>⁸.

Ѣ <по нашем(ь) жнвотѣ, кто>⁸ вѣсѣдет(ь) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашєн Землн Молдавскон, ѡт(ь) дѣтен⁸ нашнх(ь) <нлн ѡт(ь) нашего>⁴ <родѣ⁹ нал пак(ь) вѣд(ь) кого Б(о)гѣ нзберет(ь) г(о)сп(о)д(а)ремѣ внтн>² нашєн Землн <Молдавскон, тотѣ>⁴ ѡ вн <не порѡшнл(ь) нашего дданїа н потверѣдїа, алн>⁸ ѡ вн емѣ <оукрѣпнл(ь)>⁶ н оутверѣднл(ь), <занѣж(ѣ) есмѣ емѣ далн н потверднлн за его правѣю н вѣрнѣю>² слѣжѣѣ н за ѡ нн(ь) собн кѡпѣ⁸нл(ь) за свон пннѣзн.

Ѣ <на болшее крѣпост(ь) н потверѣдїе том>³ѣ вѣсемѣ внше пнсанномѣ, велѣлн есмѣ нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ лого²фетѣ, пнсатн н нашѣ печать прнвѣснтн <к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а)>⁸ Костѣ, братѣ Іѡна даскала, оу <Ѣѣчав(ѣ), в(ѣ) лѣто <Ѣѣчѣ, м(ѣ)-с(ѣ)ца маи, гѣ¹⁰>⁸.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că <a venit înaintea noastră și înaintea tuturor>² boierilor <noștri moldoveni>², sluga noastră, Oană Cuhne, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni și nici asuprit, și a vindut ocina sa dreaptă și proprie <satul anume Cuhnești, pe Rebricea Mare>², amîndouă curtile. Și a vindut acest sat slugii noastre, Toader Rohat, pentru 120 de zloți tătărești. Și sculîndu-se sluga

noastră, Toader Rohat, <a și plătit totul deplin, acești bani mai sus-scriși, 120>² de zloți, în mîinile lui Oană Cuhne.

Iar privilegiul pe care l-a avut <el>⁴, Oană Cuhne, <pe>⁴ acest sat, Cuhneștii, de la unchii noștri, de la Iliș voievod și de la Ștefan <voievod>⁵, și alt privilegiu, pe care l-a avut el de la noi>² de cumpărătură pe acel sat, Cuhneștii, <amîndouă cuturile, încă le-a dat, pe toate, în mîinile>⁴ slugii noastre, Toader Rohat, înaintea noastră <și înaintea tuturor>⁴ <boierilor noștri moldoveni.

Deci, noi, văzînd>² buna <lor>² voie și tocmeală și plata deplină, noi <de asemenea, și de la noi>⁴, am dat și am întărit slugii noastre, Toader Rohat, <acest sat mai sus-scriș, Cuhneștii, pe>² Rebricea <Mare>², amîndouă cuturile, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, <și strănepoților lui>⁶, și răstrănepoților lui <și întregului său neam, cine se va alege cel mai apropiat>² neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

<Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului>², noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, <Ale>⁴xandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: <credința pa>³<nului Vlaicul pîrcălab de Orhei, și credința fiului>² său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hr<ană>³ vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, <credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oană>⁷>², pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, <pîrcălabi>³ de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului>² Dragoș, credința panului <Mico>³tă pîrcălab de Cetatea Nouă, <credința panului Iațco>⁸ Hudici, credința panului Șteful de Hotin, <credința panului Dragoș spătar, credința panului Chiracole>² vistier, <credința panului Eremi>⁸e postelnic, credința panului <Ion ceașnic, credința>⁸ panului Petrea stolnic, credința <panului>³ <Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari>² <și mici>⁸.

Iar <după viața noastră, cine>⁸ va fi <domn al țării noastre, Moldova, din copiii>⁸ noștri <sau din neamul>⁴ <nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn>² al țării noastre, <Moldova, acela>⁴ să <nu clintească dania și întărirea noastră, ci>⁸ să i-o <imputernicească>⁶ și să i-o întărească, <pentru că i-am dat și i-am întărit pentru>² slujba <lui dreaptă și credincioasă>² și pentru că <el și-a>⁸ cumpărat pe banii săi.

Iar <pentru mai mare putere și întărire>⁸ a tuturor celor mai sus-scrise, <am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logo>²făt, să scrie și să atîrne pecetea noastră <la această carte a noastră.

A scris>⁸ Coste, fratele lui Ion dascăl, la <Suceava, în anul 6992 <1484>, luna mai, 13¹⁰>⁸.

Arh. St. București, Peceti, nr. 160. Orig., perg. (32 × 32 cm), lipsă treimea din dreapta, pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печатъ Їѡ Стефанъ воєвода, Гвєсподаръ Землѣ Молдавєскоє.

O foto., ibidem, și o trad., din 1787 iulie 6, de Gheorghe Evloghie dascăl, cu data: 1484 (6992) mai 13, ibidem, M-reă Văratec, XI/1. Alte foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 77 și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/549. Un rez., cu vâleatul greșit: 6972<1464> într-un „izvod de moșiile Rusăteștilor”, din octombrie 1765, la Bibl. Acad., LVIII/176, p. 4, nr. 3.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 265—266 (text slav, cu data: 6990<1482>); *D.I.R.*, A, II, p. 48—49 (trad.).

¹ ч, făcut peste tot ca v.

² Lipsă treimea din dreapta a doc.; întregit după formularul altor acte din anul 1484 scrise de același diac, după trad. lui Gh. Evloghie dascăl, după confirmarea din 1515 decembrie 21 pe care o obțin fiii lui Toader Rohat (vezi Costăchescu, *Doc. Bogdan*, p. 24—25), ca și după mărimea textului, de cca 35-37 litere, care rezultă din corelarea acestor elemente.

³ Șters.

⁴ Rupt.

⁵ În textul editat de I. Bogdan și în trad. din *D.I.R.*, A, II, urmează: КОАН БНАН ОУ МНРЪ (cînd au fost în pace). Din trad. lui Gh. Evloghie rezultă însă limpede că Oană Cuhne avea două „drese“ de stăpînire asupra satului, ultimul fiind de la însuși Ștefan cel Mare, așa încît introducerea noului text nu mai permite menținerea vechii completări.

⁶ Omis.

⁷ Începînd cu acest rînd, mărimea textului rupt crește cu 4—5 litere.

⁸ Rupt și șters.

⁹ Sau ПАЕМЕНЕ.

¹⁰ Data, completată după trad. lui Gh. Evloghie.

259

1484 (6992) mai 13, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавско^н¹. <Знаме>²нто чиним(ъ) нс сам(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем(ъ) възрнт(ъ) нлн его чтоу^чн оуслышнт(ъ), вже прїнде прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) счмн нашимн молдавскимн бояре, слзга наш(ъ), Пѣтръ Глодѣнѣл(ъ), по своен добр^{он}¹ <волн, н>²чкм(ъ) непwnѣжен(ъ) а нн прнслован(ъ), н продал(ъ) свою правѣю н пнтомѣю втннѣ, вт(ъ) своего праваго н пнтомаго ѡрка, едно село, на нмѣ Глодѣнѣн, на верхъ Телѣжннѣн потока. Та продал(ъ) т^ое село сл²сѣ³ нашемѣ, Ѡанн Тнхѣлѣ, за рѣ злат(ъ) татарскых(ъ).

Н ѡставше слзга наш(ъ) Т^чнх³л(ъ) <н⁴ запл²ат²л(ъ) ссе нсполна тотн выш^(е) п²нсаннїн пннѣзн, рѣ злат(ы)>¹ тата^{рс}¹кы^ч(ъ)>², <с>¹ роу^кн слсѣ³ нашемѣ³, Пѣтр^с Глодѣнѣл²с, перек^(ъ)>² намн н перек^(ъ)>² нашимн болѣре.

Ино м^ч², вндѣше н^ч(ъ)>¹ доброю волю н <ток>³м^сеж(ъ) н³ полнѣю запла^тс, а мн, такожде, есмн далн н потвѣрднл⁵ слсѣ³ нашемѣ⁶, Ѡанн⁷ Тнхѣлѣ, тое прад(ъ) <реченое с>²ело, на нмѣ Глодѣнѣн, на верхъ Телѣжнновѣ⁸ потока, да ест(ъ) емѣ, вт(ъ) нас(ъ), ѡрык(ъ) н сѣ въсем(ъ) доухад^чм(ъ)>⁹, емѣ н дѣтем(ъ) его, н ѡнѣчат^чм(ъ) его, н прѣѡнѣчатом(ъ) его, н прашѣрѣ^чтом(ъ) его н въсемѣ родѣ его, кто сѣ ем^(с)>¹ <нзберет(ъ)>² нлн блнжнїн, непорушено ннколнже, на вѣкы.

И хотарь томѣ выше пнсанномѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ вт(ъ) счнх(ъ) сторон(ъ), кудѣ нз вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, в^чыше³ пнсаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленных(ъ) сыннв(ъ) г(о)сп(о)дства мн. Ілѣѣандра н Богдана-Блада, н вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Бланкѣла прѣкалаба Ѡрухенскаго <н>⁹ вѣра с(ы)на его, пана Дѣмн, вѣр^са п²ана Зѣїарн, вѣра пана Хранн дворннка, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Германа н вѣра пана Ѡанн, прѣкалабове Белоградскых(ъ), вѣра пана Івашка н вѣра пана Максина, прѣкалабове Келїнских(ъ), вѣра пана Дажеос^сга² прѣкалаба Немецкаго, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота паркалаба Новоградскаго, вѣра пана Лїцка Х^сс²днча, вѣра пана Шефѣла Хотннскаго, вѣра пана Драг^соша² спѣтрѣ, вѣра пана Кнракола внстѣр^чннка, вѣра пана Бремѣа постелннка, вѣра п^чн²а Іївна чашннка, вѣра пана Петра¹⁰

столинка, вѣра п<а>²на Грозѣ комиса н вѣра сснх(ь) боляр наших(ь) молдавских(ь), <велик>²ых(ь), н малых(ь).

И по на<шем>(ь)>³ животѣ, кто бѣдет(ь) г(о)сп(о)д(а)рь нашн Землн Молдавскон, вт(ь) дѣте<н н>³ашнх(ь)>³ нлн вт(ь) нашего родѣ нлн пак(ь) бѣд(ь) кого Б(ог)ь нз<бере>¹т(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь бнтн нашн Землн Молдавскон, твѣт(ь) <що бн <н>²е порѣшил(ь) наше<го даанїа н>² потвержденїа>¹, алн що бн емѣ оутвердил(ь) н скрѣпил(ь), занѣже есмн емѣ даан н потвердилн за его правѣю н вѣрнѣю сдѣжеѣ н за що вн(ь) собн <кспил(ь) за свон правїн н чистїн пинѣзн.

И на болшю крѣпость н оутвер>²женїе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемо вѣрномѣ панѣ, Тѣстоулоу логофетѣ, писати н нашѣ печат(ь) прнв<сн>³тн <к(ь)>² семѣ листѣ <нашемѣ>².

Пис(а) Тоддер(ь), брат(ь) Іѡна даскала, ѣ Свч(а)вѣ, в(ь) л(ѣ)тѣ xсѣчѣ, м(ѣ)с(а)ца маи, гї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, Pătru Glodeanu, de bună<voia>² sa, nesilit de nimeni și nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă și proprie, din uricul său drept și propriu, un sat, anume Glodenii, la obîrșia pîrului Telejna. Și a vîndut acest <sat sl>²ugii noastre, Oană Tihul, pentru 120 de zloți tătărești.

Și sculindu-se sluga noastră, T<ih>³ul, a <și>⁴ plătit totul deplin, acești bani mai sus-scriși, 120 de z<loți>¹ tătărești, <in>¹ mîinile slugii noastre, Pătr<u> Glodeanu>², înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plata deplină, și noi, de asemenea, am dat și am întărit slugii noastre, Oană Tihul, acest sat mai înainte-<spus>², anume Glodenii, la obîrșia pîrului Telejna, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și întregului său neam, cine i se <va alege>² cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei <și>⁹ credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrana vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă¹¹, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbo<g>² pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș, credința panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Drag oș>² spătar, credința panului Chiracol vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela <să>² nu clinească <danیا și>² întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că

i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepti și curați)².

<Iar pentru mai mare putere și)² întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră <la)² această carte <a noastră)².

A scris Toader, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6992 <1484>, luna mai, 13.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 612. Orig., perg. (21,5 × 46,5 cm), rupt la îndoituri, pecete atârnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

O trad., din 1760 (7268) august 28, de Simion Cheșco uricar, la Arh. St. Iași, CCCV/1, și un rez., din 1833, ibidem, Anaforale, nr. 26, f. 122.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/564.

EDITII: Ghibănescu, *Urice-Bereasa* (trad.); idem, *Surete*, I, p. 95—98 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, VII, p. 354, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 276—277 (text slav, după copia din *Ms. Surete*); *D.I.R.*, A, II, p. 49—50 (trad., după Bogdan).

¹ Șters.

² Rupt.

³ Șters și rupt.

⁴ Înainte de (și) nu mai încapе și *Богданъ*, cum a întregit I. Bogdan.

⁵ *т* și *и* în ligatură.

⁶ Între *на* și *шеш* o pată, peste care diacul a sărit.

⁷ *а*, adăugat ulterior de diac, deasupra rindului.

⁸ Mai sus *Телѣжничъ*.

⁹ Omis.

¹⁰ *т* și *р* în ligatură.

¹¹ În trad. din *D.I.R.*, A, II, greșit: „Cetatea Nouă”.

Suret de pe ispisoc sirbesc de la Ștefan v(oiе)vod, din l(ea)t 6992 <1484>, maiu, 13 dn(i).

Facem înștiințare, tuturor cui să cade a ști, precum au venit înainte noastră și înainte tuturor boerilor noștri ai Moldaviei, a mari și mici, sluga noastră, Stanciul, sin Fedco Stărostescul, de a lui¹ bunăvoe, de nime silit, nici asuprit, și au vindut a sa driaptă ocină, dintru al său drept uric, un sat, anume Găleşăștii, pe Crasna, pe amîndoao părțile ținuturilor². Acela au vindut acel sat dumisale credincios boerului nostru, Mihul, pircălabul de la Crăciun(a), drept o sută cinci zloț(i) tătărăști. Și s-au sculat al nostru credincios, dum-n(e)alui Mihul pircălab, ș-au plătit deplin acei bani de mai sus-scriș(i), 105 zloț(i) tătărăști, în minule slugii noastre, Stanciului, sin Fedco Stărostescul, denainte noastră ș(i) înainte boerilor noștri ai Moldaviei.

Deci ș(i) noi, văzînd a lor de bunăvoia tocmală și plată deplin(ă), ș(i) de la noi încă am dat ș(i) am întărit dumisale Mihului pircălabul³ pe acel de mai sus-zis sat, anume Găleşăștii, pe Crasna, pe de amîndoao părțile a ținuturilor², ca să-i fie lui de la noi uric ș(i) cu tot venitul, lui și feciorilor lui, ș(i) fraților lui, nepoților ș(i) strănepoților lui, ș(i) a tot niamul lui, ce să va alege mai aproape, nerușuit niciodată, în vécî.

Iar hotarul aceluia sat să fie după hotarul véchiu după toate părțile, pe unde au umblat din vac.

Și spre aceasta iaste credința domniei méle de mai sus-scris, Ștefan v(oiе)vod, și credința a preaiubiț(i) fiilor domniei méle, Alexandru, Bogdan-Vlad, și credința a tuturor boerilor noștri ai Moldaviei, a mari ș(i) mici.

Iar după a noastră viață, cine va fi domnu țării aceștie ai Moldaviei, ori din fiii ș(i) niamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege a fi domnu,

să nu strice a noastră danie ș(i) întăritură, ci mai ales să de și să întăriască, pentru că și noi am dat ș(i) am întărit, pentru a lui driaptă slujbă și pentru că el au cumpărat pe ai săi drepti bani.

Ș(i) pentru mai mare tărie a celor de mai sus-scrise am poroncit credincios boerului nostru, dumi(sale) Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie și a noastră pecete cătră această carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Gheorghie Evloghi, 1777 iul(ie) 25.

Arh. St. București, Episc. Huși, XX/1. Traducere.

Un rez., ibidem, XX/41 (nr. 3).

EDITII: Aricescu, *Rev. ist.*, II, p. 62—63 (rez.); Melchisedeck, *Chronica Hușilor, Appendice*, p. 100 (rez.); *Opis Episc. Huși*, p. 11 (rez.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 280—282 (trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 50—51 (trad.).

¹ „ui“, scris peste „or“.

² „rilor“, scris peste „lui“. Traducerea lui Gh. Evloghie este însă greșită, întrucât, în orig. a fost, desigur, *всѣ част(ъ) ждаччи* (amîndouă părțile de judecie), așa cum atestă documentul de întărire a acestei stăpîniri, din 1519 iunie 25 (v. Costăchescu, *Doc. Ștefănița* p. 119, n. 5).

³ În loc de „pîrcălabul“.

261

1484 (6992) mai 14, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним нс сам листом нашим, въсам кто на нем възрнт нан его чтоучи оуслышит, вже прінде прѣд нами н прѣд счими нашими молдавскими бояре, великими н малими, слѣга наш, пан Шефѣл Чернѣтескѣл, по своен доброн волн, никим непвнѣдженъ¹, а ни прнслован, та продал свою правѣю втнннѣ, вт своего праваго н пнтмаго зрнка, едно селнще, на нмѣ Бернвоещн, на Сѣрата, поннже Плотѣнеци, слѣгам нашим, Івнѣ Парака н Татѣл Бернвоескѣл, за лѣ злата² татарскых. И сставше нашн слѣгн, Івн Парака н Татѣл Бернвоескѣл, н заплатнл(н)³ все исполна, тотн выше писаннн пннѣзн, лѣ злат, 8 рѣки панѣ Шефѣлѣ, перед нами н перед нашими бояре.

Ино мы, вндѣвше нх доброю волю н токмеж н полнѣю заплатѣ, а ми такожде есмн дали н потвѣрднлн слѣгам нашим, Івнѣ Парака н Татѣлѣ Бернвоескѣл, тое прѣд реченое село, на нмѣ Бернвоещн⁴, на Сѣратѣ, да ест вт нас зрык н съ въсем доходом, нм н дѣтем нх равно, н знѣчатом нх, н прѣзнѣчатом, н прѣшѣрѣтом нх н въсемѣ родѣ нх, кто сѣ нм нзберет нан ближннн, непорѣшено николнже, на вѣкн.

И хотаръ томѣ селѣ да ест по старомѣ хотарѣ вт счнх сторон кѣда нз вѣка вжнелн.

И на то ест вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, н вѣра прѣвѣзлюбеленных с(ы)новъ [і] г(о)сп(о)дства мн, Ілѣѣандра н Богдана-Блада, н вѣра бояръ наших: вѣра пана⁵ Еланкѣла прѣкалаба Сѣрхенского н с(ы)на его, пана Дѣмн, вѣра пана Звнрн, вѣра пана Храпа дворннка, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Германа н вѣра пана Сѣанн, прѣкалабове Белоградскых, вѣра пана Івашка <н>⁶ вѣра пана Максимна, прѣкалабове Келннских, вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецского, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микотѣ прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Лцкѣ⁷ Гѣднча, вѣра пана Шефѣла Хотннского, вѣра

пана Драгоша спѣтарѣ, вѣра пана Киракола вистѣарника, вѣра пана Ёремѣ постелника, вѣра пана Іѡна чашника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грозѣ комса и вѣра 8снхъ боарѣ нашнхъ молдавскыхъ, великихъ и малнхъ.

И по нашем животѣ, кто бѣдет г(ос)п(ода)ръ⁸ нашъ Землѣ Молдавскон, въ дѣтен нашихъ или въ нашего родѣ или пакъ бѣдъ кого Б(ог)ъ изберетъ г(ос)п(ода)-¹рема⁹ бѣти нашъ Землѣ Молдавскон, тотъ що бы <имъ>¹⁰ не порѣшилъ <нашего>¹¹ дааѣа <и потвържденіа>¹¹ али <що>⁶ би имъ оутвърдилъ и оукрѣпилъ, занѣже есми нмъ дали и потвърдили за нхъ правую слѣжеѣ и за що они себѣ кѣпили за свои правѣни пинѣзи.

И на болшее крѣпост и стѣрженіе томѡ вѣсемѡ выше писанномѡ, велѣли есми нашемѡ вѣрномѡ панѡ, Тѣстѡмѡ логофетѡ, писати и нашѡ печати¹² пріеѣхати к себѡ листѡ нашемѡ.

Пис(а) Тоадер, брат Йвана даскала, с С84(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то х^ищцѣ маю $\tilde{A}\tilde{I}$.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, pan Ștefan Cernătescul, de bună-voia sa, nesilit de nimeni, și nici asuprit, și a vindut ocina sa dreaptă, din uricul său drept și propriu, o seliște, anume Berivoeștii, pe Sărata, mai jos de Plo-tunești, slugilor noastre, Ion Parava și Tatul Berivoescul, pentru 37 de zloți tătărești. Și sculîndu-se slugile noastre, Ion Parava și Tatul Berivoescul, au și plătit totul deplin, acești bani mai sus-scriși, 37 de zloți, în mîinile pa-nului Șteful, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plată deplină, noi, de asemenea, am dat şi am întărit slugilor noastre, Ion Parava şi Tatul Berivoescul, acest sat mai înainte-spus, anume Berivueştii⁴, pe Sărata, să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și a fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco, <și>⁶ credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș, credința panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațcu Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Dragș spătar, credința panului Chiracol vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu <le>¹⁰ clinească dania <și întărirea noastră>¹¹, ci să le-<o>⁶ întărească și să le-<o>⁶ împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6992 <1484> mai 14.

După Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 39—41. Text slav, după orig., perg. (33 × 50 cm), pecete atirnată, pierdută; actul se afla în posesia lui D. Berea din Huși, împreună cu o trad., din 1780 martie 23, de Gheorghe Evloghie dascăl.

Trad. editorului, *op. cit.*, p. 41—43.

ALTE EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 282—283 (text slav, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 51—52 (trad., după Bogdan).

¹ Transcriere greșită, în loc de *нпшнжжлнь*.

² Probabil transcriere greșită, în loc de *златъ*; vezi și mai jos.

³ Completat după I. Bogdan; în orig. *л* era, desigur, suprascris.

⁴ Așa în textul editat; mai sus: *Беривошн* (Berivoești).

⁵ În textul lui Gh. Ghibănescu, scris peste tot: *л. п.*

⁶ Completarea noastră.

⁷ Transcriere greșită, în loc de *мѣка*, sau confuzie a genitivului cu dativul?

⁸ În textul lui Gh. Ghibănescu: *гпрѣ*.

⁹ În textul lui Gh. Ghibănescu: *гремѣ*.

¹⁰ Completat după I. Bogdan.

¹¹ Întregirea lui Gh. Ghibănescu.

¹² Probabil transcriere greșită, în loc de *печатъ*.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс сам(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), вѣсам(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нлн ег(о) чтючн¹ оуслышнт(ъ), вж(е) прїдоша, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) нашимн бояре, слѣга наш(ъ), Холоватїн, н съ сконмн падчерницамн, Федороу н Настею, оушчата² пана Корѣа, по нх(ъ) доброу воли, никым(ъ) непо-нѣженн, а нн прнслованн, н продалн свою правоу н пнтомоу н выкоупленюу штиннѣ дѣда нх(ъ), пана Корѣа, едно мнсто шт(ъ) маннѣ на Брѣдѣцел(ъ), подлн старнх(ъ) кнлїах(ъ), гдѣ выходнт(ъ) Брѣдѣцел(ъ) шт(ъ) лнса. И продалн тоє мнсто шт маннѣ слѣсѣ нашемѣ, Станчюлѣ аѣрарю, за ѣ злат(ъ) татарскых(ъ). И оуставше слѣга наш(ъ), Станчюл(ъ), н заплатнл(ъ) оусе исполна, тотн внше пнсанїн лннѣзн, ѣ злат(ъ), оу рѣкн слѣсѣ нашемѣ, Холоватїн, н ѣ рѣкн падчерницам(ъ) его, Федорн н Настн, оушѣкн пана Корѣа.

И прнклїе шо нмал(ъ) пан(ъ) Корѣ¹ на тоє мнсто манновое шт(ъ) кѣ-пеж(ъ), шоже влн(ъ) кѣплн(ъ) пан(ъ) Корѣю, того мнста манновое, шт(ъ) Жѣржѣ Ротмпана н шт(ъ) сестрн его, шт(ъ) Малѣ, за ѣ злат(ъ) татарскых(ъ), тнже далн оу рѣкн слѣсѣ нашемѣ, Станчюлѣ аѣрарю³, перед(ъ) намн н перед(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, вндѣеше нх(ъ) доброу волю н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мы такожде есмн далн⁴ н потверданн слѣсѣ нашемѣ, Станчюлѣ аѣрарю, тоє прѣд(ъ) реч(е)ное мнсто мѣлѣнновое на Брѣдѣцел(ъ), да ест емѣ, шт(ъ) нас(ъ), оушнк(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходоу(ъ), емѣ н дѣтем(ъ) его, н ѣшчатом(ъ) его, н прѣшѣрѣтом(ъ) его н вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нберетѣ нлн блнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

ѣ на то естѣ вѣра нашего г(о)сп(о)дства, внше пнсаннаго, мн, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Александра н Богдана-Влада, н

вѣра бояръ нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ): вѣра пана Бланкѣла прѣкалаба Ёрхенского и вѣра с(ы)на его, пана Дѣмн, вѣра пана Зейарн, вѣра пан(а) Хранн дворника, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ёанн, прѣкалабове Белоградскихъ(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максимна, прѣкалабове Княїнскихъ(ъ), вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкѣ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Мѣца Гѣднча, вѣра пана Драгоша спѣтарѣ, вѣра пана Киракола вѣстѣарника, вѣра пана Ёремѣа постелника, вѣра пана Ёвна чашника, вѣра пана Петѣн стелника, вѣра пана Гѣсен комна и вѣра оуцнхъ(ъ) бояръ нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), вѣлкнхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)ѣтъ кѣшен Земан Молдавскон, вѣт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или вѣт(ъ) нашего племѣне или пакъ бѣд(ъ) кого Б(о)гъ нѣберетъ г(о)сп(о)д(а)ремѣ вѣтн <на>ѣшен Земан Молдавскон, тотъ(ъ) що ен не порѣшнл(ъ) нашег(о) дѣканѣа⁷ и потвѣрждѣнѣа, алн що ен есмѣ оу⁸твѣрднл(ъ) и оукрапнл(ъ) занѣж(ѣ) есмн емѣ даан и потвѣрднлн за ег(о) слѣжеѣ и за що себн вѣн(ъ) кѣпнл(ъ) за свон пннѣзн¹.

И на болшее крѣпостъ(ъ) и потвѣрждѣнѣа томѣ всемѣ выше писанномѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣа логофѣтѣ, писати и нашѣ печатъ(ъ) завѣѣстн к семѣ листѣ unseremѣ.

Пис(а) Косте, въ Сѣчаевѣ, в(ъ) л(ѣ)то х⁷СЦХЕ ман ѠѠ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră Căpățînă, și cu fiicele lui vitrege, Fedora, și Nastea, nepoatele panului Corui, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă și proprie și de cumpărătură a bunicului lor, pan Corui, un loc de moară pe Brădățel, lîngă chiliile vechi, unde iese Brădățelul din pădure; și au vîndut acest loc de moară slugii noastre, Stanciul aurar, pentru 50 de zloți tătărești. Și sculindu-se sluga noastră, Stanciul, a și plătit totul deplin acești bani mai sus-scriși, 50 de zloți, în mîinile slugii noastre, Căpățînă, și în mîinile fiicelor lui vitrege, Fedora și Nastea, nepoatele panului Corui.

Iar privilegiul de cumpărătură pe care l-a avut pan Corui pentru acest loc de moară cumpărat, pe care, acest loc de moară, l-a cumpărat pan Corui de la Giurgea Rotîmpan și de la sora lui, Malea⁸, pentru 50 de zloți tătărești, de asemenea l-au dat în mîinile slugii noastre, Stanciul aurar, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, am dat și am întărit slugii noastre Stanciul aurar, acest mai înainte-spus loc de moară pe Brădățel, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și credința fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrana vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș, credința

panului Micotă pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dragoș spătar, credința panului Chiracol vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Ion ceașnic, credința panului Petrea stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, dintre copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui și pentru că și-a cumpărat pe banii săi.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 6992 <1484> mai 29.

Bibl. Acad., XL/8. Orig., perg. (29,5 × 45 cm), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O transcriere și o trad., din 1880, de episcopul Melchisedek, ibidem. Două copii, de I. Bogdan, una după orig. și alta după transcrierea lui Melchisedek, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 236—240. O copie slavă, la Arh. de stat a reg. Cernăuți, R. S.S. Ucraineană, fond. 1 024, op. 1, nr. 4, f. 1—3. O trad. germ., din 1782 martie 29, de M. F. Lopeisky, se afla în Arh. Tribunalului și a Delegației Țării din Cernăuți, fasc. 39 (Itzkany), nr. 248. O foto., la de ist. Inst. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/550.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XX, p. 100—102 (trad., de Melchisedek, cu data de an greșită: 6972 <1464>); Iorga, *St. și doc.*, V, p. 394 (rez. editorului, după trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 285—286 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 53—54 (trad.).

¹ Așa în orig.

² ч, făcut deseori ca v.

³ s, adăugat deasupra rîndului.

⁴ даан, adăugat deasupra rîndului.

⁵ Omis.

⁶ Șters.

⁷ Rupt.

⁸ În trad. din *D.I.R.*, A, I, greșit: „Maltea”.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон¹. Знаменнто чиним(ъ) нс(ъ)² смм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), вѣсм-м(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) нли его чтѣчи <сслышнт(ъ)>, вже прѣдоша прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашимн бояре, великимн и малымн, слѣги нашн, Косте и сестр³н его, Настѣ и Баска и Гинда, с(ы)н(о)ве Яндренка, знѣкове Илѣмш<а> чашника, по нх(ъ) доброн воли, никим(ъ) непонѣжени а ни прислловани, и продали свою правѣю ѡтнинѣ⁴, ѡт(ъ) нх(ъ) правого зника, ѡт(ъ) зника дѣда нх(ъ), Илѣмша чашника, що н<мал(ъ) ѡн(ъ) ѡт(ъ) дѣда нашего, ѡт(ъ) старого Ялѣзандра воеводы, едно село на Серетѣ, на имѣ Нижній Пелетючеци⁵ с<л>лѣсѣ⁶ нашемѣ, Ицко Долѣа, и братѣ его, Бланкѣлѣ, и <.....⁷, за р̃ злат(ъ) татарскнх(ъ). И сѣставше слѣга наш(ъ), Ицко Долѣа и брат(ъ) его, Бланкѣлѣ(ъ) и⁸ та заплатни⁹ тотн р̃ злат(ъ), ѣ рѣки Косте и сестрам(ъ) его, Настѣ и Баска и Гинда, с(ы)н(о)ве Яндренка, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, видѣвше нхъ(ъ) доброю волю и токмежъ(ъ)⁵ и полнѣи запълатъ а ми, також(е), и штъ(ъ) насъ(ъ), есмн даи и потерѣднанъ слагамъ(ъ) нашнмъ(ъ), Ицко Долха, и братъ его, Бланкѣлѣ, н.....⁴ тое прѣдъ(ъ) реченое село на нмѣ Нижъ¹нѣи Пелетючешн³, да естъ(ъ) нмъ(ъ), штъ(ъ) насъ(ъ), зрнкъ(ъ) и съ въсемъ(ъ) доходоу(ъ), нмъ(ъ) и дѣтемъ(ъ) нхъ(ъ) равно, и знѣчатомъ нхъ, и прѣзнѣчатомъ нхъ, и прѣцшрѣтомъ нхъ, и въсемъ родъ нхъ, кто съ нмъ нъзверетъ(ъ) нан блжннѣи, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

И хотѣаръ томъ выше писанномъ селѣ да естъ по старомъ хотарѣ штъ(ъ) зснхъ(ъ) сторонъ(ъ), кѣда нз вѣка ужнвалн.

И на то естъ(ъ) вѣръ¹а нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воєводѣ, и вѣрѣа прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)ннвѣ(ъ) г(о)сп(о)дства ми, Илѣандра и Богдана - Блада, и вѣра боаръ нашнхъ(ъ): вѣра пана Зварн, вѣра пана Нѣг(а), вѣръ¹а пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворѣннѣа, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Ицка Хѣднѣа, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Цѣфѣла прѣкалаб(а) штъ(ъ) Хотннѣа, вѣра пана Мнъ¹котъ и Рѣцнша, паркалабн штъ(ъ) Нѣмѣа, вѣра панѣа Идренѣа Чорторовског(о), вѣра пана Грозѣ прѣкалаб(а) штъ(ъ) Оухѣа, вѣра пана Ынн(а) Секаръ прѣкалаб(а) штъ(ъ) Невѣград(а), вѣра пана Клъ¹нѣнъ спѣтарѣ, вѣра пана <Болѣд(о)рѣа внѣтѣннѣа, вѣра пана Петрѣ⁷ столннѣа, вѣра пана Идренѣа¹ чаѣшннѣа⁸, вѣра <пана Гремѣа постѣннѣа, вѣра пана Шандра комнѣа и вѣра зснхъ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ) боарѣ, велннхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) жнѣотѣ, кто вѣ⁹детъ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣн Земиа <Молдавскон, штъ(ъ) дѣтѣн нашнхъ(ъ) нли штъ(ъ) нашего родъ нли вѣд(ъ) ког(о) Болѣнъ нзверетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ъ) бнтн нашѣн Земиа Молдавскон, тотъ(ъ) а бн нмъ(ъ) не порѣшнѣа(ъ) нашего даанѣа⁹ и потерѣженѣа, али бн <нмъ(ъ) зтѣрѣднѣа(ъ) и зкрѣпнѣа(ъ), занѣже есмн нмъ(ъ) даи за цю шнн собн кѣпннѣа за сѣон правѣн пннѣзн.

И на болшюу крѣпостъ(ъ) и потерѣженѣе томъ въсемъ⁹ выше писаномъ, велѣан есми нашѣмъ вѣрномъ панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтѣ, писати на нашѣ печатъ(ъ) прнѣѣснѣи к семъ лнѣтѣ нашѣмъ⁹.

Писалъ(ъ) Тоадѣр(ъ), з Гѣч(а)бн, в(ъ) л(ѣ)т(о)¹⁰.

С. 7 <† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei>¹. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor <auzi>¹ citindu-se, <că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, mari și mici, slugile noastre Coste și surorile>¹ lui, Nastea și Vasca și Ghinda, fiii lui Andreico, nepoții lui Iliș <ceășnic, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă>¹, din uricul lor drept, din uricul bunicului lor, Iliș ceășnic, pe care <el îl avea de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod cel bătrîn un sat pe Siret, anume Peletiuțeștii de Jos³ s>¹lugii noastre, Iașco Dolha, și fratelui său, Vlaicul, și <...⁴, pentru 100 de zloți tătărești. Și sculindu-se sluga noastră, Iașco Dolha, și fratele său, Vlaicul, și ...⁴ au și plătit>¹ acești 100 de zloți, în mîinile lui Coste și ale surorilor lui, Nastea și V<asca și Ghinda, fiii lui Andreico, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și>¹ plata <deplină>¹, și noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit <slugilor noastre, Iașco Dolha și fratelui său, Vlaicul, și ...⁴ acest mai înainte-spus sat, anume>¹ Peletiuțeștii de Jos³, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor și <copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor, și întregului lor neam, cine li se>¹ va alege mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul <acestui sat mai sus-scris să fie după hotarul vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința¹ domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința <preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiarea, credința panului Neagu, credința>¹ panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, <credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pircălab de Hotin, credința panului Mi>¹cotă și a lui Reașeș, pircălabi de Neamț, credința panului <Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pircălab de Orhei, credința panului Ion Secară pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Cl>¹ănău spătar, credința panului <Bo>⁹l<du>⁶r <vistier, credința panului Petru⁷ stolnic, credința panului Andreico>¹ ceașnic⁸, credința <panului Eremie postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine⁹ va fi domn al țării noastre, <Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania>⁹ și întărirea <noastră>⁹, ci să <le întărească și să le imputernicească, pentru că le-am dat deoarece ei au cumpărat cu banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor⁹ mai sus-scrise, am poruncit <credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră>⁹.

A scris Toader, la Suceava, în anul ...¹⁰.

Bibl. Acad., CVIII/61. Orig., perg., patru șesimi lipsă (cele care se păstrează reprezintă mijlocul jumătății de sus și prima parte, din stînga, a jumătății de jos).

O copie, de M. Costăchescu, ibidem, A. 2 000 — XIV (*Ms. Doc. mold. Ștefan*), f. 880—881, nr. 299.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/551.

Deși se află în această stare de conservare, actul a putut fi reconstituit cu destulă siguranță, deoarece înfățișează pentru fiecare rînd o posibilitate de control, sporită de elementele stabile ale formularului diplomatic, precum și de particularitățile, cunoscute prin alte documente, ale scrisului lui Toader diac. De asemenea, pe baza numelor și dregătoriilor boierilor de sfat, se poate considera ca certă proveniența actului din perioada 1486 septembrie — 1491 octombrie.

¹ Rupt; întregit după formularul documentelor asemănătoare scrise de diacul Toader și după mărimea părților de rînd lipsă cca 40—45 litere în dreapta și cca 30—35 litere în stînga.

² În orig., după ultima consoană, paieroc.

³ Vezi doc. din 1500 februarie 10 (D. P. Bogdan, *Patru acte*, p. 260—262, și *D.R.H.*, A, III, nr. 252), prin care domnul cumpără acest sat.

⁴ Conjunția и (și) precum și raportul dintre textul probabil și mărimea rîndurilor, aici ca și mai jos, dovedește că a existat încă un cumpărător.

⁵ Sau *ΛΑΓΟΑΣ*.

⁶ Șters.

⁷ Sau *ΜΑΤΙΟΥ* (Mătei).

⁸ De la *чашника* (ceașnic), textul păstrat reprezintă colțul de jos, din stînga.

⁹ Rupt; lipsă cca. 70—80 litere.

¹⁰ Rupt; v. comentariul.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефана¹ воєвод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс см(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрѣт(ъ) или чтѣни его оуслышит(ъ), вже прѣидоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимъ молдавскимъ болѣре, наш(н) слѣгы, ѿдана и брат(ъ) его, ѿна(ъ), и сестра

нх(ь), Чѣсцѣ, н вноук(ь) нх(ь), Козмѣ, оушн с(ы)нн Шефан(ь) Черлен(ь), по нх(ь) доброу волю, ннкым(ь) непонѣженн а не² присловани, н продали свою правоу штиннѣ, шт(ь) оурунка ш(ть)цѣ нх(ь), Шефанъ Черлен(ь), едно село, оу Полени, гдѣ ест(ь) домъ Шефанъ Черлень, школо съ оушнн полѣнн <н>³ съ прикѣтки; та продали нашнм(ь) вѣрнм(ь) бѣлѣрѣ, пан(ь) Доуѣма ключник(ь) н брат(ь) его, пан(ь) Пѣтрѣ Брѣдѣрѣ, за сѣ златн татарскых(ь).

И оуставше сѧ наш(н) вѣрнн болѣре, пач(ѣ) Дѡмѣ ключник(ѣ)³, и брат(ѣ) его, Пѣтрѡ Брѡдѡр(ѣ), та заплатилн оу сн тоты выш(ѣ) писанїи пинѣзи, сѣ злати, оу рѣкы слѡгам(ѣ) нашим(ѣ), Ѡанн, и брат(ѣ) его, Ивѡн(ѣ), и сестра нѣ(ѣ), Чеоуцѣ, и вѣнѣ(ѣ) нѣ(ѣ), Козмѣ, прѡд(ѣ) намн и прѡд(ѣ) нашемн болѣре.

Ино ми, видѣвше нх(ъ) доброю волю и лагодѣ межъ ними и полною заплащѣ, а мы такожде, и ѡт(ъ) нас(ъ), есмь даан и потвѣрѣданъ сѣдгам(ъ) нашим(ъ) вѣрнымъ, пан(ъ) двѣма ключник(ъ) и брат(ъ) его, Пѣтрѣ Брѣдѣрь, тоѣ прѣд(ъ) реч(е)ное село, ѡу Поленѣ, на нмѣ Шефѣнешѣн, гдѣ был(ъ) Шефан(ъ) Черлен(ъ), да ест(ъ) нмѣ, ѡт(ъ) нас(ъ), ѡурнк(ъ), съ вѣсемь дохѡдом(ъ), нмѣ и дѣтем(ъ) нх(ъ), и ѡуиначѡм(ъ) нх(ъ), и прѣѡуиначѡм(ъ) нх(ъ), и прѣшѣрѣмѡм(ъ) нх(ъ) и вѣсемь родѣ нх(ъ), кто сѣ емѣ избѣрет(ъ) нан блжннѣн, непорѣшено никѡлиже, на вѣкы вѣчныхъ.

И хотар том8 село да ест(б) ут(б) 8снх(б) сторун(б) по старом8 хотар8,
к8дд нз в'кд ажнелан.

И на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дст(ва)⁴ мн, выше писаннаго, мы, Стефана
воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нх(ъ) г(оспо)дст(ва)⁴ мы, Илѣѣандра
и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Збѣрн, вѣра пана Нѣгъ,
вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворяника, вѣра пана Хръ-
мана, вѣра пана Йцка Хоуднч(а), вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣл(а) парка-
лаб(а) Хотинских(ъ), вѣра пана Минкота и пана Рѣцеш(а), Немецких(ъ), вѣра пана
Йндренка Чорторжеского, вѣра пана Грозн паркалаб(а) Ворхенского, вѣра пана
Йвн(а) Съкаръ Новоградского³, вѣра пана Дѣкы Йрѣзрѣв¹ портартѣ Съчав-
ского, вѣра пана Клѣнъѣ спатарѣ, вѣра пана Ёвлдора вистѣрник(а), вѣра пана
Бремѣ постелника, вѣра пана Йндренка чашник(а), вѣра пана Мѣтею столника,
вѣра пана Шандра комнса и вѣра бояр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ)
и малых(ъ).

И по нашимъ(б) животѣ, кто бѣдетъ(б) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣ землѣ, ш(т)ѣ(б) дѣтѣмъ нашимъ(б)>⁵ или ш(т)ѣ(б) нашего родѣ или пакѣ(б) бѣдѣ¹ кого б(о)гѣ извѣ-
рѣтѣ(б)>⁶ г(о)сп(о)д(а)ремъ быти на шѣ>³н землѣ Молдавѣ>⁷скон, тотѣ(б) бы-
мъ(б) не порѣшилѣ(б) нашег(о) даданіе и потвѣржденіе алѣе бн н>⁷мъ(б) оутвѣрдилѣ(б)
и оукрѣпилѣ(б), занѣжѣ(е) есмъ>⁸н емоу⁹ дадан и потвѣрджан за нѣхъ слѣжѣ боу и за>⁸
що они сѣмѣ кспили на¹ нѣхъ правѣи пинѣзи.

И на бѣашоу¹ <крѣпосъ>⁵тъ и потвѣржденіе томѣ въсемѣ выше писанномѣ.
вѣдѣи есмн нашимѣ вѣрномѣ пакоу, Тѣмъ же логѣетѣ, писати и на<шѣ>⁵ пе-
чатѣ(ѣ) прѣвѣстн к семѣ лнстѣ нашимѣ.

Πηс(α) Τομα, ογ Cωγ(α)βκ, β(κ) λ(κ)το $\overline{x\zeta\eta\chi\delta}$ сеп(тєврїє) $\tilde{\Delta}$ ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, Oana și fratele lui, Ioil, și sora lor, Ceușea și nepotul lor, Cozma, toți fiii lui Ștefan Roșul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din uricul tatălui lor, Ștefan Roșul, un sat la Poieni, unde este casa lui Ștefan Roșul, cu toate poienile <și>³ cu pricaturile dimprejur; și au vîndut boierilor noștri credincioși

panului Duma cliucinic și fratelui său, panului Pătru Brudur, pentru 260 de zloți tătarești.

Și sculîndu-se credincioșii noștri boieri, pan Duma cliuci<nic>³ și fratele său, Pătru Brudur, au și plătit toți acești bani mai sus-scriși, 260 de zloți, în mîinile slugilor noastre, Oană și fratelui său, Ioil, și surorii lor, Ceușea, și nepotului lor, Cozma, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și învoiala dintre ei și plata deplină, și noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit slugilor noastre credincioase, panului Duma cliucinic și fratelui său, Pătru Brudur, acest sat mai înainte-spus, la Poieni, anume Ștefăneștii, unde a fost Ștefan Roșul, să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor, și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbearea, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pircălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș, de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pircălab de Orhei, credința panului Ion Secară de Cetatea Nouă, credința panului Luca al lui Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Eremie postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Șandru comis și credința boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii <noștri>⁵ sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, ci să le <întărească și să le împuternicească, pentru că>⁶ le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor și pentru că ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6994 <1486> septembrie 14.

Bibl. Acad., CLXXXII/1. Orig., perg. (30,5 × 40/41,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., ibidem, Fotografii, IV/8, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/552. O copie și o trad., ambele moderne, cu data greșită: 1466 (6974) septembrie 4, la Arh. St. București, ms. nr. 1 252 (Copii particulare), f. 26—27. O copie, din 1846 iulie 15, autenticată de judecătoria ținutului Roman, după o trad. mai veche, la Bibl. centr. de stat, Colecția de documente, XXXVII/1.

EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, V, p. 556 (rez. editorului, cu anul socotit în stilul de 1 septembrie, după copia unei trad. din secolul al XVIII-lea); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 289—290 (text slav după o foto.); *D.I.R.*, A, II, p. 54—56 (trad., după orig.).

¹ Așa în orig.

² În loc de *нн*.

³ Omis.

⁴ Aşa prescurtat în orig.

⁵ Rupt.

⁶ Probabil pentru a-şi corija omisiunea, diacul a adăugat ulterior, deasupra lui нѣстѣ, o titlă.

⁷ Șters.

⁸ Rupt și șters.

⁹ În loc de нм(ъ).

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ)¹ не сам(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем(ъ) възрѣт(ъ) нѣ егѣ чтичи оуслишѣт(ъ), ѡж(е) тотѣ истинѣ Черна, дочка Балева ѡт(ъ) Тотрѣша, прѣиде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) ѡсми нашими молдавскимъ бояре, по своему доброю волю, никим(ъ) непѡнѣжена а ни прихвожена, и продала свою правою ѡтнинѣ, ѡт(ъ) своего праваго и пѣтомаго оурика, третѣя част(ъ) села на нмѣ Дѣхтана, на Тотрѣши, слѣдѣ нашимъ, Иванъ Ѣланъ, за ѡ злат(ъ) татарским(ъ). И ѡставше слѣга наш(ъ), Иван(ъ) Ѣлан(ъ), и заплатил(ъ) ѡсе исполна, готовимъ пинѣзмѣ, ѡ рѣки Черна, дочка Балева ѡт(ъ) Тотрѣша, перед(ъ) нами и перед(ъ) ѡсми нашими молдавскимъ бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброю волю и токмеж(ъ) и лагодѣ межѣ ними и полнѣи заплат(ъ), а мы такожде, и ѡт(ъ) нас(ъ), есмѣ далѣ и потвердилѣ слѣдѣ нашимъ, Иванъ Ѣланъ, томѣ прѣд(ъ) реч(е)намѣ третѣя част(ъ) села на нмѣ Дѣхтана, на Тотрѣши, да ест(ъ) емѣ, ѡт(ъ) нас(ъ), ѡрик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), емѣ и дѣтем(ъ) его, и оуничатом(ъ) его, и прѣдѣнчатом(ъ), и прѣдѣрѣтом(ъ) и въсемъ родѣ его, вѣре кто съ емѣ нзберет(ъ) нѣнъ ближнѣи, непорѣшено никомѣже, на вѣки вѣчнѣи.

И хотѣр(ъ) томѣ третѣя част(ъ) села на нмѣ Дѣхтана да ест(ъ) по старомѣ хотѣрѣ, кѣда нѣ(ъ) вѣка ѡживѣли.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мѣ, вѣше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра с(н)нов(ъ) г(о)сп(о)дства мѣ, Илѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра ѡснх(ъ) бояр(ъ) молдавских(ъ): вѣра пана Збѣларѣ, и вѣра пана Њага, и вѣра пана Дѣмѣ, и вѣра пана Ганѣра, вѣра пана Драгоша дворникѣ, вѣра пана Хрѣмѣ, вѣра пана Њцка Хѣдичѣ, вѣра пана Дѣжебѣ², вѣра пана Њвна и вѣра пана Шефѣла, паркалабѣ ѡт(ъ) Хотнѣ(а), вѣра пана Мнѣкота и вѣра пана Рѣцѣша, прѣкалабѣ Немѣцских(ъ), вѣра пана Њндрѣйка³ Чѣторѣскогѣ, вѣра пана Грози прѣкалабѣ Ѣрѣхѣнскѣ(о), вѣра пана Њвна Секарѣ паркалабѣ⁴ Новѣградскѣ(о), вѣра пана Кѣлѣнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болѣдора вѣстѣларникѣ, вѣра пана Пѣтра столникѣ, вѣра пана Њндрѣнка чашникѣ, вѣра пана Ѣремѣла постѣлникѣ, вѣра пана Шѣндра комнѣса и вѣра оуснх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) жѣвѣтѣ, кого нзберет(ъ) Б(о)г(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ бѣти нашѣ Земли Молдавскон, ѡт(ъ) дѣтѣ наших(ъ) нѣнъ ѡт(ъ) нашего родѣ нѣнъ пак(ъ) кого Б(о)г(ъ) нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ бѣти нашѣ Земли Молдавскон, а тотѣ що бѣ не порѣшил(ъ) нашего даѣнѣа и поутѣрѣженѣа, аѣнъ що бѣ емѣ оутѣрѣдил(ъ) и ѡкрѣпил(ъ).

И на болѣше крѣпѣст(ъ) и потѣрѣженѣе томѣ въсемъ вѣше писанномѣ, велѣли есмѣ нашимъ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печѣт(ъ) прѣвѣсѣти кѣ семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) Кѣсте, въ Сѣчаѣкѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ ѡсѣчѣдѣ нѣе(вѣрѣ) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată Cerna, fiica lui Balea de la Troțuș, a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, de bunăvoia sa, nesilită de nimeni și nici asuprită, și a vindut ocina sa dreaptă, din uricul său drept și propriu, a treia parte din satul anume Duhtana, pe Troțuș, slugii noastre, Ion Ulan, pentru 70 de zloți tătărești. Și sculindu-se sluga noastră, Ion Ulan, a și plătit totul deplin, cu bani gata, în minile Cernei, fiica lui Balea de la Troțuș, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și înțelegere dintre ei și plata deplină, și noi de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit, slugii noastre, Ion Ulan, această a treia parte mai înainte-spusă din satul anume Duhtana, pe Troțuș, să-i fie, de la noi, uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților, și răstrănepoților și întregului său neam, oricine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei a treia părți din satul anume Duhtana să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința fiilor domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința tuturor boierilor moldoveni: credința panului Zbuarea, și credința panului Neagu, și credința panului Duma, și credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iașco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Ion și credința panului Șteful, pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reașeș, pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortoroschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Pătru stolnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn a țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu cîntească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 6994 <1486> noiembrie 21.

Arh. St. Iași, CCCXL/96. Orig., perg. (30 × 46 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), stricată pe alocuri, cu legenda: † Печатъ Іѡу Стѣфана воивода русноаѡаръ Земаѡи Мѡлдавскоу.

O trad., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu văleatul greșit: 6974 <1466>, ibidem, CCCXVIII/4, f. 214. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”—Iași, Fotografii, II/553.

EDIȚII: Ghibănescu, *Tîrgu Ocna*, p. 601 (rez. autorului, după o copie dintr-o condică ce se afla în posesia lui Iorgu Metaxa din Trg. Ocna); *D.I.R.*, A, II, p. 56—57 (trad.).

¹ 4, făcut ca v, aici ca și, uneori, în continuare.

² În loc de Дажбога.

³ I, adăugat ulterior deasupra rîndului, dar din neatenție, între a și p.

⁴ Ба, scris deasupra rîndului.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A

1456 (6964) septembrie 20.

Copie de pe suret de la Petru v(oi)e vod, 6964 <1456> săpt(embrie) 20.

Iată acest adivărat sluga noastră, Moranciul, slujindu-ne noai cu drep-tate și cu credință, și văzind a lui driaptă și incredințată slujbă către noi, l-am miluit dintru a[1] noastră osăbită milă și i-am dat și i-am întărit lui, în pământul nostru al Moldaviei satul anumi Colibeni, ca¹ să fie a lui și a ficiorilor lui și a ficiorilor Balii² pe giumătate. Și iarăși i-am mai dat lui, osăbit de ficiorii Balii, giumătate de Bucșăști și giumătate de hotar ci-au cumpărat de la ficiorii Danciului, drept 40 zloț(i). Aceste, ca să li fie de la domnie me drepte ocini și moșii, lor, și ficiorilor, și nepoților, și strănepoților, în veci.

Iar hotarel(e) acestor sate ca să fie din toate <părțile>³ pe hotarale vechi pe unde din veci au umblat.

Let 7251 iulie 18.

Am posloduit cu uricul cel adevărat den cuvint în cuvint și chiar de nu esti toema și toema după cum să cadi, dar cuprinde și noima și numerile tot aceleș(i) sint și fără sminteală: 1800 dechem(vrie) 13, pol(covnic) Pavel Debriț ot Mitr(opolie).

Bibl. Acad., DCXCIII/9a. Copie după trad. incompletă.

Un rez., într-o anafora din octombrie 1835, ibidem, MDLXXIV/84, f. 4v. și la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 3, f. 29 r.-v. și alte două, din 1803 și 1817, cuprinzând însă numai partea referitoare la Bucșești, ibidem, cond. K, nr. 371, f. 155 v., și, respectiv, nr. 378, p. 254; un al patrulea rez. se afla în fondul de documente al acelorași arhive, distrus în timpul celui de al doilea război mondial, sub cota: Tr. 115, op. 132, dos. 3, secț. 1, f. 40 r.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 259 (menț., după rez. din 1803) și p. 311 (menț., după rez. din 1817); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 588 (rez. din 1835, considerat autentic) *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 419 (rez., după Costăchescu).

Examinat numai din punctul de vedere al elementelor sale specifice, acest document nu prezintă nici o probă evidentă de falsitate. Dimpotrivă chiar, lipsa unei hotarnici dezvoltate pare să ateste absența intenției ilicite, absolut necesară într-o demonstrație de acest fel, după cum cumpărarea numai a unei jumătăți din satul Bucșești contravine prevederilor falsului din 1462 (v. doc. nr. V), prin care i se întărește din nou lui Murance satul Bucșești, cumpărat însă, de această dată, în întregime și cu o hotarnică indicată amănunțit. Dar, deoarece înșiși beneficiarii falsului cu data de 1462 au înfățișat toate cele trei acte referitoare la Murance (v. și doc. următor) în cadrul procesului desfășurat la începutul secolului al XIX-lea, atribuindu-le, deci, tuturor aceeași valoare probatorie, nu este exclus ca și originalul rezumatului în cauză să fi fost plăsmuit, firește, într-o fază mai timpurie a neînțelegerilor privind drepturile de proprietate asupra satului Bucșești.

¹ „ca”, scris peste „și”.

² În toate celelalte rez.: „Boli”.

³ Omis.

6968 <1460> oc(tom)vr(ie) <2>¹.

Ispisoc di la domnul Stefan v(oi)e vod, tălmăcit de clucer(ul) Pavăl Dibriș, întăritori lui Moranciu și Petria Roșca² pe a lor <ocini>¹ sati <anumi>¹, undi au fost Petria Roșca² cu niamurili lui, cari ei singuri din loc pustiiu și l-au făcut³, între Cernica⁴ și între Hajburili⁵ [ori Hajbur⁵]⁶ pînă la gura Gîrliei Grigorecâi, și giunătați Bucșăști, pe Cerna, și cu giunătați a tot hotarul ei și l-au cumpărat di la Patrașcu și di la niamurile lor, din uricul Danciului Cernului [ori a Negrului]⁶, drept 50 zloț(i) tătărăști, și giunătați din Tocănicești, partia lui Șusăș⁷, după tocmiala ei au avut cu fi[ei] lui Balin⁸, și Fintîna lui Leurdiș. <Toate acelea să le fii uric, cu tot vinitul.

Iar>¹ hotarul satelor acestora să fii după vechiul hotar, <pi undi s-au apucat din vechiu>¹.

Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 3, f. 29 v. Rez. dezvoltat, după trad., într-o anafora din octombrie 1835.

Alt rez., ibidem, Cond. K, nr. 378, f. 255 (din 1817), și altul, într-un doc. din 1835 octombrie 17, fără dată de zi, la Bibl. Acad., MDLXXIV/84, f. 4 v. — 5 r.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 312 (menț. după rez. din 1817); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 39—40 (rez. de la Arh. St. Iași, Cond. K, în prelucrarea editorului, fără suspetarea autenticității); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 589 (rez. de la Arh. St. Iași, Anaforale); *D.I.R.*, A, I, *Doc. indoilenice*, p. 422 (același rez.).

Aceleași observații de principiu înfățișate la doc. anterior împiedică, în lipsa originalului, soluționarea tranșantă a caracterului acestui act, mai ales că el apare abia cu prilejul procesului din 1817. Spre deosebire însă de confirmarea domnească din 1456, prezența lui Petria Roșca, alături de Moranciu, ca beneficiar al actului, complică pînă la imposibilitate raporturile dintre persoane și proprietăți, cu atît mai mult, cu cît, după nume, el se înrudea cu Danciul Roșu. Vezi și doc. fals nr. V.

¹ Completat după rez. din Cond. K, nr. 378.

² În rez. din aceeași Cond. precum și în cel de la Bibl. Acad. : „Roșcanu“.

³ Pentru pasajul „cu niamurili ... făcut“, rez. din Cond. K, nr. 378, prezintă traducerea: „ci s-au cumpărat di la fetile și neamurile lui Tălpig, drept 40 zloți“.

⁴ În același rez.: „Cerna“.

⁵ În același rez.: „Ajburili“ și, respectiv, „Așbure“. Toate lecturile reprezintă însă, probabil, o deformare a expresiei slavone *мѣжи Бѣричи* (vezi doc. nr. V).

⁶ Nota traducătorului: în doc. fals din 1462 octombrie 18 (nr. V): „Danciul Roșiul“.

⁷ În rez. din Cond. K, nr. 378: „Sușuș“, iar în cel de la Bibl. Acad. : „Xucăș“.

⁸ Greșit, pentru „Balea“, așa cum trebuie tradus *Баламъ* din textul slav.

Suretu scos moldovenêște de pe ispisocul sirbescu de la Stefan v(oi)e v(o)d, din leat 6971 <1463> iulie 31.

Cu mila lui Dumnezeu, Stefan voevod, domnu țării Moldavie. Facem știre cu acestu hrisov a domniei mele, tuturor cui să cadă a ști¹, pentru adevărat și credincios boiariul nostru, dumnealui, Arbure [vel] portariu², că slujind domnii mele cu dreaptă și credincioasă slujbă, pentru acêea, văzînd domnie mea al lui dreaptă și credincioasă slujbă cătră domnia mea, osăbit de altă milă, după jaloaba lui², m-am milostivit domnia mea și i-am dat și i-am întărit lui, însumi domnia mea², satul anume Vorona și Rusii, ce le-au

cumpărat de la un Ivașcu Orbul, partea lui ce să va alége², dreptu o sută optuzeci de zloți turcești. Și iarăș(i) au mai cumpărat de la fratele lui Ivașcu, de la Mihula³, giământate⁴, dintru a lui părți, dreptu o sută doaozeci⁵ de zloți turcești și tătărăști⁶ și anoe^{7... 8} cu celeadnicii săi, și Caraciu cu celeadnicii săi, Anna⁹ și Temlevca, și Ciupe¹⁰ cu celeadnicii săi... ⁸ Micula cu celeadiu, și altu Micula, Narnat, cu celeadiul său, și Radul cu celeadiul său.

Iar hotarul acestor sati ca să fie după hotarările cele vechi^{11...} ⁸ Drago-mir... ⁸ Liteanul ... ⁸ dreptu peste pîriul Voronei, pînă la popa Andreiu, din cutul Mihului, ce iaste din Sirétu, iar de acoloa pîriul în sus¹², ce iase din Glodeni, și de acoloa pe la coda hăleșteului din sus, iar de acoloa la hăleșteu lui Vanton¹³, și iarăș(i) de acoloa la codru, și iarăș(i) de acoloa dreptu la hotarul Lucăi călugărului. Cu acestea toate de mai sus-scrisă hotară am dat domnia mea ca să-i fie uric și moșie, cu tot venitul, în véci neclătită, lui și fiilor lui, și fraților lui, nepoților și strănepoților lui, și a tot neamul lui, ce să va alége mai aproape, nerușuit nici odinioară în véci.

Aceasta este credința domniei mele de mai sus-scris, Ștefan voevod, și credința tuturor boiarilor domnii mele, mari și nici: credința dum(i)sale Dumii Braevnu¹⁴, și credința dum(i)sale Manoil, și credința dum(i)sale Danciului, și credința dum(i)sale Vlaicului și credința Goiana³ vornic, și credința dum(i)sale Coste Danovicu, și credința dum(i)sale Toma Cîndea, și credința dum(i)sale Petra³ Panicea¹⁵, și credința dum(i)sale Albului, și credința dum(i)sale Isaiea Nemțanul¹⁶, și credința dum(i)sale Lazul Pitic, și credința dum(i)sale Hodca³ Crețana³, și credința dum(i)sale Stețco Dăm(ă)-cușă³, și credința dum(i)sale Petrica³, și credința dum(i)sale Radului Pisca³, și credința dum(i)sale Buhtea, și credința dum(i)sale Isac¹⁷ spatariu, și credința dum(i)sale Iugăi vist(iernic), și credința dum(i)sale Pașco postelnic, și credința dum(i)sale Negrilă păharnic, și credința dum(i)sale Bere¹⁸ stolnic, și credința dum(i)sale Ioana³ Buoreanul comisa³ și credința tuturor boiarilor domnii mele și a toată Moldova².

Iar după viața noastră, pre cine va alégă Domnul Dumnezeu a fi domnu Țării Moldovii, au din frații noștri² au din fiii noștri au din neamul nostru au macar dintr-altu neam², tot să întărească și să miluească a noastră danie și întăritură pre toate hotarările ce mai sus-scrie².

Și am poroncit domnia mea dumisale credinciosului boiaru Dobrula³ [vel] logofăt să scrie hrisovul acesta și a noastră pecete de dînsul să să lège.

S-au tălmăcit de Procopie uricar, precum s-au putut cunoaște slovele.

⟨Pe fila a doua, însemnare ulterioară:⟩ „Ispisocul acel sirbesc, matca acestui suret, să află la mine; 1801 ghenar 30, Vasile Musteață.

Arh. St. Iași, DCLXXII/1. Traducere, probabil din 1765 (vezi Turcu, *O trad. necunoscută*, p. 273).

Altă trad., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, de Ioan Teodorovici, cu multe lipsuri, se afla în fondul de documente al aceluiași arhive, distrus în timpul celui de-al doilea război mondial, sub cota: Tr. 410, op. 446, d. 3. 19, f. 38r. (numai cu data de an) și 29v. Două rez., după trad. lui Ioan Teodorovici, ibidem, Anaforale, nr. 87, f. 147v. și 149v. (unde traducerea este calificată „plastografă”), precum și două menț., ibidem, f. 152 și 155r. (cu aceeași observație privind caracterul traducerii). O trad., din 1713 (7221) iulie 19, de Axinte Uricariu, adevărită în 1805 martie 14, la Arh. St. București, A. N., XXXVIII/2 și alta, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, în ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 498v.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 77 (menț., după rez. de la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 87, f. 147v.). și p. 78 (rez., după trad. lui Ioan Teodorovici); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 47—48 (trad. lui Ioan Teodorovici); *D.I.R.*, A, I, p. 330—331 (trad. după Costăchescu); Turcu, *O trad. necunoscută*, p. 274 (trad. lui Procopie uricar).

Deși traducerea lui Procopie uricar înlătură unele dintre suspiciunile pe care le provocase deja acest act (v. Turcu, *op. cit.*), elemente discutabile continuă să existe încă: menționarea lui Arbure ca „portar“, în 1463, amintirea unei „jaloze“ care ar fi provocat întărirea domnească, cumpărarea unei jumătăți din „părțile“, nealese, ale vinzătorului — toate străine de realitățile vremii. De asemenea, ordinea formulelor diplomatice este, mai ales în cazul *dispoziției*, deosebită, iar menționarea „fraților“ domnului în cadrul *sancțiunii* contravine stipulațiilor obișnuite ale documentelor emise de cancelaria lui Ștefan cel Mare. O decizie fără echivoc este însă greu de luat, întrucât existența, neîndoieabilă, a unui text slavon face posibilă atribuirea unora dintre elementele menționate traducerii și nu originalului.

¹ În trad. lui Axinte Uricariul: „tuturor cine va căuta pre dînsa sau cetindu-să va auzi.“

² Vezi mai sus, comentariul.

³ „a“ reprezintă, desigur, terminația genitivală slavonă a numelui.

⁴ În trad. lui I. Tecodorovici, greșit: „Mihul Giumătate“.

⁵ În aceeași trad.: „150 de zloți.“

⁶ În aceeași trad., corect: „și pre un tătar“, ca și în trad. lui Axinte Uricariul.

⁷ „și anoe“, probabil interpretare eronată a expresiei slavone на нмѣ (anume).

⁸ Loc alb în trad.

⁹ Al doilea „n“, neclar; poate fi și „c“.

¹⁰ În celelalte două trad.: „Telcea și Ciapei (Giopei)“.

¹¹ În celelalte două trad., după „ca să fie“, urmează: „pre undi au (i-au) hotărît dum(nea)lui ... și dum(nea)lui ... medelnicer, începîndu-se din hotarul lui Dragomir Liteanul“ (la Axinte Uricariul: „Dragomir, piste Nalov“). În orig. puteau exista însă ambele precizări, hotarnica fiind dată numai pentru una din laturile noii stăpîniri.

¹² În aceeași trad., după „acolea“, urmează: „pe la capul dialului“.

¹³ În aceeași trad., după „sus“, urmează: „acolo unde să obîrșești coada heleșteului“.

¹⁴ În loc de „Braevica“.

¹⁵ În loc de „Ponici“.

¹⁶ În loc de „de Neamț“.

¹⁷ Greșit, pentru „Sachiș“.

¹⁸ Greșit, pentru „Zberea“.

DOCUMENTE FALSE

I

1449 (6957) martie 23.

Copie după hrisovul domnului Petre v(oi)e vod.

Întăritură lui Petre Timpe, din uricu de miluire ci au avut bunul lui de la Ștefan v(oi)e vod din liat 6901 <1393> pre un sat la gura Tazlăului Mari, în ținutul Trotușului, anumi Zămișăștii și Săcăloșăștii, cari i-au zis Edomirești, alătore pe den sus cu satul Măneștii.

Iar hotarul acestor, ca să hie precum au hotărit: și s-au socotit în sămne ci s-au început dentra apa Caraclăului, drept prin muchia Babii Ghiciului, la Tazlău, la mai aproape cot al Tazlăului de săliște Zămișăștii, și tot alătore cu Măneștii, peste apa Tazlăului și piste pîrîu Belicia, la dial, la Rîpa Roșie, și de acolo drept pe ripă la vali, la Trotuș, ceva mai gois de gura Tazlăului, și tot Trotușul în sus la Caraclău, unde esti tot hotarul satului Edumireștii, alătore cu Măneștii, de unde s-au început.

Și spre aciasta esti credința domnului și credința a tuturor boeril(or) a mari și a mici.

Liat 6957 <1449> martie 23.

Copie întocmai după condica vechi ci să păstriați aice în Mitropolie și să adiveriați.

<S-au poslăduit de mine, Ioan (Casu)¹ paharnic>². 1833 fev(rua)ri 26. Iscălit Venieamin mitropolit Moldaviei.

Arh. St. București, Ms. nr. 657 (Cond. moșiei Ocna), f. 74 v. Copie după o trad. prescurtată (vezi, mai jos, comentariul).

Aceeași copie, cu foarte mici deosebiri, repetată, în continuare, pe aceeași pagină. Altă copie, după aceeași trad., într-un „jurnal” din 1834 mai 24, se afla în fondul de documente al Arh. St. Iași, distrus în timpul celui de-al doilea război mondial, Tr. 196, op. 219, dos. 175 (Divanul domnesc), f. 211 r.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XXII, p. 338 (copie, după aceeași trad., aflată în păstrarea editorului); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 8—9 (copie, după trad. din arhiva familiei G. Strat, comuna Heleșteni, jud. Iași, în transcrierea editorului din *Ms. Surete*, XLVIII, p. 21, cu însemnările: „Acest uric să află la Mitropolie, în copie, la inginerul Gheorghe Filipescu; să se știe” și „S-au tălmăcit de pi cel adevărat sîrbesc, din cuvînt în cuvînt, de mine iscălitul, în Eși, în anul 1845 august 31, Hrisantie arhimandrit “— pentru care vezi, mai sus, comentariul); Costăchescu, *Regeste*, p. 198 (copia de la Arh. St. Iași, după aceeași trad.); idem, *Doc.*, II, p. 375, n. 1 (copia de la Arh. St. Iași, cu discuții asupra autenticității); *D.I.R.*, A, I, p. 239—240 (copia de la Arh. St. București, fără suspectarea autenticității).

După conținut (în anul 6901<1393> nu domnea Ștefan voievod, cum se pretinde în act, ci Roman voievod, iar înainte de 1462 octombrie 6 — vezi doc. nr. 111 — satul Săcăloșești nu fusese stăpînit de nici un boier Tîmpa, întrucît era ocină a panului Petru Negrea, care îl cumpărase de la Tîmpășor — fiul lui Tîmpa din actul discutat? — doar satul Zămi-

șăști — vezi Șimanschi, *Autenticitatea*, p. 97), formular, atît cît se poate reconstitui (confirmările domnești din secolul al XV-lea nu menționau data privilegiului inițial, după cum din punct de vedere tipologic nu le poate fi atribuită nici hotarnica), dată (în 1449 martie, 23 nu domnea Petru voievod, ci nepotul său, Alexăndrel), consecințe (transformarea văleatului 6970 <1462>: $\overline{\text{xsu}}$, din data documentului emis de cancelaria lui Ștefan cel Mare în favoarea panului Negrea, în 6901<1393>: $\overline{\text{xsu}}$, pentru a se justifica întărirea din 1449 — vezi Costăchescu, *Doc.*, II, p. 375, n. 1) și asemănare izbitoare cu actul fals atribuit domniei lui Iuga voievod (vezi Șimanschi, *Un pretins act*, p. 302), copia din Condica moșiei Ocna reproduce un falsificat evident, produs în secolul al XVIII-lea și introdus, probabil în mod fraudulos, în condica menționată, a Mitropoliei Moldovei, pentru acapararea teritoriilor unor sate dispărute. În ceea ce privește mențiunea lui Hrisantie arhimandrit că „a tălmăcit di pi cel adevărat sirbesc, din cuvint în cuvint “ (vezi EDIȚII), departe de a constitui un argument în favoarea autenticității actului, ea demonstrează tocmai falsitatea acestuia, întrucît toate particularitățile sale nefirești, care s-ar fi putut pune, eventual, pe seama nepriceperii traducătorului de la Mitropolie, devin, astfel, proprii originalului.

¹ Identificarea lui Th. Codrescu.

² Întregit după textul editat de Th. Codrescu.

II

1453 (6961) aprilie 5.

Copie.

Suret de pe un ispisoc de la domnul Ștefan vodă, din let 6961 <1453> apr(ilie) 5.

Ascultînd și cetînd pre acest drept dres al nostru, care după dreptă slujbă ce ni-au slujit boeriu l nostru Danu și vâzînd domnea me slujba lui ce driaptă, mi-am făcut milă cu dînsul și i-am dat, dintr-al nostru pămînt [al nostru], al Moldaviei, întărituri cu doi sate, anume Tuleștii și Vlădeștii¹, ce sînt la țin(u)t(u) Niamțului, pe apa Siretiului, care sati s-au pus din vadul Siretului drept un mal(u)-nalt, din gios pren prundul ce să chiamă Prundul Roșu, alătura cu Călugării, pe unde au fost casa lui Gavril vătăman², și apucînd în sus, alătura cu Siretiul, păn(a)...³ cade în Corniasca din Sus.

Și ei să stăpîniască cu toată voea, pe unde s-au pus semnele cu hotară vechi, innaintea boerilor domnului acestuea, întărituri cari den poroncă me, Ștefan vodă, s-au făcut cu hotară pietri, de dum(nea)lui Cristea pîrcălabu di Tighină, și Cupcea pîrcălabu de Hotin, și dum(nealui) vor(ni)cu marăle, și dum(nealui) Carp vat(a)fu mare, și dum(nea)lui Negrilă pîrcălabu de Galaț(i), și dum(nealui) pîrcălabu Damaschin ot Cernat, și dum(nea)lui Gavrilă pîrcălabu de Brăila.

Și s-au făcut innaintea boerilor domniei mele, a mari și a mici, și cu întăritura noastră, să stăpîniască în pace. Iar alții să nu triacă peste hotăritura noastră. Și să-i fie lui și nepoților și strănepoților lui în veci neclintit, nici-odinioară, și nime să nu triacă peste pecetea domniei mele ce am pus. Așa scriu.

Am iscălit ca să nu să schimbe.

Șerban jignicer hotarnic.

1818 mart(ie) 30.

Acest suret l-am scos noi, aflîndu-ne la hotăritul părții ce au vindut domnița Ralo, a dum(i)s(a)le vist(ier) Matei Canta, lui Ioniță Bontăș, din Cornești și din Filipești, asemenea după cel vechiu:

Constandin Alcazi.

Ștefan Istrati.

1798 iuli 30.

Пентру întoemai cu originalul copie de pe cel adevărat, Dv. Iancu Latif ⁴.

Bibl. Acad., CCCXLI/4. Copie, din 1836, după trad.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 417 (aceeași copie, cu observații asupra neautenticității actului).

După conținut (satul Tulești se afla, în 1448 iulie 27, în stăpînirea lui Ion Porcu — vezi *D.R.H.*, A, I, nr. 282 —, iar satul Vlădești, în 1443 mai 28, în stăpînirea lui Tudor Vlădescul, — *ibidem*, nr. 233 —, pentru ca ulterior să treacă în cea a lui Petru stolnic — vezi *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 203 —; sfatul domnesc este în întregime născocit și contrar realităților din Moldova secolelor XV—XVIII), formular (deosebit din toate punctele de vedere celui din secolul al XV-lea și chiar de mai târziu), dată (în 1453 nu domnea nici un voievod Ștefan, deși în acest caz nu este exclusă o eroare de lectură a vâleatului din original: 6961 <1453>, în loc de 6991 <1483>, avînd în vedere grafia particulară a cifrei zecilor: 90(ч), din documentele emise de cancelaria lui Ștefan cel Mare) și vocabular (atît cît poate fi, desigur, presupus pe baza traducerii), acest act reprezintă un fals evident, alcătuit probabil în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, pentru a justifica anumite interese de stăpînire asupra celor două sate. Nu este exclus ca plăsmuirea lui să fi fost provocată de existența documentului din 1460 septembrie 3 (vezi nr. 95), al cărui beneficiar nu ne este încă cunoscut (cf. Costăchescu, *Doc.*, II, p. 347—348).

¹ Probabil greșit, pentru Aldești, sat aflat în apropiere de locul fostului sat Tulești.

² În textul publicat în *D.I.R.*, A, I, „greșit: Sităicean“.

³ În copie, se află nota: „(... rupt ...)“.

⁴ În textul editat în *D.I.R.*, A, I, greșit: „Lascar“.

III

1455 (6963) februarie 3.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, азъ ¹, рабъ бл(а)д(ы)кы моего Н(свс)у Х(рист)а, Нw Ялѣксандръ вовода н г(оспо)д(н)нъ въсен Молдовлахінскон Землн, н съ бл(а)-г(о)чѣстнкож г(оспо)жде Мариннож. Чиним(ъ) знаменнтоу(ъ), а снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ) въсѣмъ ² кто на него възрнт(ъ) нан его оуслышнт(ъ) чтоучи, вже бл(а)-гопронзволнх(ъ) нашнм(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволениѣм(ъ) н съ въсѣм нашмъ до-броу колю н ³ <вт(ъ) Бога> ⁴ помощіж пакъ дадохом(ъ) н поновнхом(ъ), съматрѣ-жнм(ъ) н послѣдствѣжшем(ъ) вт(ъ) древны г(ос)п(о)д(а)рїе, н оукрѣпнхом(ъ) н вт(ъ) нас(ъ) даанїе н м(н)лованїе с(вѣ)та нашн молебъ, рекома Немечнскаа Монас-тнр(ъ), что ест(ъ) на Немцншора, стврѣднхом(ъ) єю хотар(ъ) нз городъ, вт(ъ) выше монастнр(ъ) н вт(ъ) ннж(е), н съ планинъ зовет сѣ Немца.

І хотар(ъ) єю почѣхом(ъ) ⁵ <н> ⁴звратн вт(ъ) [г]оуст(ъ) Извор(ъ) Моустовы, выш(е) городъ Немцъ, Немца <до> ⁴ дорогон, а в<т(ъ)> ⁴ толѣ, выше на верѣ-жїю, до оустїю ⁶ Карпенъ, та рѣка Немецка до оустїю ⁶ Пеперннъл(ъ), та просто Слатннъ, та вбчннъ, междо верѣшіе Ларголово н Фаркашн, просто въ Камен(ъ) Корнѣлов(ъ), н источник(ъ) до ⁷ оустїю, н, через Быстрнц(н), до верхо Бърста-тѣл(ъ), та вбчннн до верхо Хърдѣга, та вбчннн до верѣшіе Дирептолоуѣ(ъ) н Пнелѣшл(ъ), н вт(ъ) толѣ, долоу Боушменю, до оустїю Фаркаш(н), н рѣка Фаркаш(а) до верѣшіе, междо планин под(ъ) Халѣкы <н> ⁴ гроул(ъ) Халѣкы, та до верхъ Пнцгѣл н до вер<хъ> ⁴ Снхлѣ, на Дѣлѣ Рѣсѣлѣн, <н> ⁴, черезъ верѣшіе Немцъ, право до глав(ъ) Плешов(ъ), та на верхо Плешов(ъ) долѣ, до Исто<ч> ⁴ннка Мостока. То ест(ъ) вес(ъ) хотар(ъ) с(вѣ)т(о)го монастнра выш(е) писаннаг(о), рекомн Немца: да вѣдет(ъ) вт(ъ) нас(ъ) оурич(ъ), съ въсѣм(ъ) доходом(ъ), непорошен(ъ) неколнж(е), на вѣкы вѣчннѣ.

Ѧ на то ест(ъ) вѣра г(оспо)д(ст)в(а) мы, выше писаннаго ѿлеѣд(н)ъ⁴ дръ
воеводѣ, и вѣра[го] [во⁸] бояр⁹ наших(ъ): вѣра пана Дѣм(н)ъ⁴ Бра(е)внча, вѣра
пана Маноил(а) Хотинскаго(о), вѣра <па>⁴на Станчска, вѣра пана Петръ пѣркжабѣ,
вѣра пана Бани Жданча и вѣра въ<сѣхъ>⁴ бояръ наших(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

Ѧ кто бы хотѣли¹⁰ тое порѣшити да бѣдет(ъ) проклет(ъ) <вѣ>⁴ Г(оспо)д(а)
и вѣ(ъ) с(вѣ)тъх(ъ) вѣ(ъ)цѣ Тнѣ, нжи въ Небен.

Ѧ на болшо крѣпост(ъ), и печат(ъ) наш(е)мъ есми привѣсили [и] къ снмоу
анстѣ.

Пис(а) Доброл(ъ), в(ъ) лѣт(о) xсѣѣѣ фек(рѣаріе) 7̄.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Ърк за хотар планинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io Alexandru voievod și domn a toată Țara Moldovlahiei, și cu binecinstitoarea doamnă Marina. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am binevoit cu bunăvoia noastră și cu ajutor <de la Dumnezeu>⁴ de am dat și am înnoit, socotind și urmînd domnilor de demult, și am întărit și de la noi dania și miluirea sfintei noastre rugi, numită Mănăstirea de la Neamț, care este pe Nemțișor; am întărit hotarul ei de la cetate, din sus de mănăstire și din jos, și cu muntele care se cheamă Neamțul.

Iar hotarul ei am început să-l alegem de la gura Izvorului Mustei, mai sus de cetatea Neamțului, Neamțul <pină la>⁴ drum, iar de acolo, în sus pe obrejie, pină la gara Carpenului, apoi riul Neamțului pină la gura Peperigului, apoi drept la Slatină, apoi obcina, între obîrșia Largului și a Farcașei, drept la Piatra Cornului, și izvorul pină la gură, și, peste Bistrița, pină la virful Virstatul, apoi obcina pină la virful Hurduga, apoi obcina pină la obîrșia Direptului, și Țibleșul, și de acolo, la vale pe Bușmei, pină la gura Farcașei, și riul Farcașa pină la obîrșie, între muntele de sub Haluca <și>⁴ gruiul Halucăi, apoi pină la virful Pițigaia și pină în virful Sihla, pe Dealul Rusului, și, peste obîrșia Neamțului, drept la capul Pleșii, apoi, pe virful Pleșii la vale, pină la Izvorul Mustei. Acesta este tot hotarul sfintei mănăstiri mai sus-scrise, numită Neamț; să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința panului Duma al lui Bra(е)⁴, credința panului Manoil de la Hotin, credința <pa>⁴nului Stanciul, credința panului Petrea pircălab, credința panului Oană Julici și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar cine ar vrea să clinească aceasta, să fie blestemat <de>⁴ Domnul Dumnezeu și de cei 318 sfinți părinți, care au fost la Nicheia.

Iar pentru mai mare putere, am atîrnat și pecetea noastră [și] de această carte.

A scris Dobrul, în anul 6963 <1455> februarie 3.

<Pe verso, însemnare contemporană:> Uric pentru hotarul muntelui; <și alta, tirzie:> Ispisocu mu(n)ților împregiuru mănăstiri, de la Alisandru vodă.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 16. Orig., perg. (31,5×29,5 cm), palimpsest, pecete atîrnată (șnur de mătase albastră), pierdută; pergamentul a fost luat, probabil, dintr-un manuscris religios, întrucît pe partea îndoită a documentului, pe fața interioară, se mai poate citi: ... прѣжае ч(и)стнаго кр(ъ)ста Г(оспо)д(и) гора и(в)(е)си...

O trad., încredințată de Paisie arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul, ibidem, M-rea Neamț, CXXXI/1, și o copie după trad., ibidem, ms. nr. 571 (Cond. m-rii Neamț), f. 3. O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXVI/6, și o copie, de I. Bogdan, ibidem. ms. nr. 5 234, f. 89—90 (cu observația că documentul este fals). Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/554.

EDITII: Bogdan, D. P., *Diplomatica*, p. 223, fig. 60 (facs.); Costăchescu, *Doc.*, I, p. 521—523 (text slav și trad., cu observații privind falsitatea actului); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 417—418 (trad.).

După grafie (deosebită de cea a vremii și a scrisului diacului Dobru: vezi pl. XVIII = doc. din 1455 iunie 6), limbă (vocabular și construcții gramaticale fără similitudini în celelalte acte ale epocii), formular (prezența numelui doamnei în intitulație, sancțiune și formulă de validare prescurtată într-o manieră neobișnuită); conținut (hotărnică diferită, tipologic, de cele întâlnite în alte acte autentice, dar identică cu cea a documentelor false din 1437, 1447 și 1496: vezi *D.R.H.*, A, I, nr. VIII și X și Bogdan, *Doc. false*, p. 128—129) și material folosit (cerneală, pergament răzuit), acest act constituie, ca și celelalte din serie, un fals, probabil din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, plăsmuit de călugării din m-rea Neamț pentru stăpânirea muntelui cu același nume. Pentru neautenticitatea doc., vezi și Pirvan, *Alexăndrel și Bogdan*, p. 78—79 și 125, I. Bogdan, *Doc. false*, p. 127—128, și D. P. Bogdan, *Paleografia*, p. 87 și 123.

- ¹ ʔ sau ʌ.
² ʌ și ʔ, în ligatură.
³ ʌ, scris peste o ștersătură.
⁴ Omis.
⁵ ʔ, făcut ca ʀ.
⁶ În falsurile anterioare, din 1437 și 1447 (vezi *D.R.H.*, A, I, nr. VIII și X): оґѣт(ʔ).
⁷ о, adăugat între ʌ și оґ.
⁸ ʌ sau ʀ.
⁹ ʔ și ʀ în ligatură.
¹⁰ ʔ și ʌ în ligatură verticală, permisă de suprascrierea lui ʌ.

1458 (6966) octombrie 10, Piatra lui Crăciun.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ь) воевѣда, г(о)с(по)д(а)ра Земле
Молдавскон, с(ь)нъ Богдана воевѣда Стараго. Знаменито чиним(ь) нс см(ь)
лнствм(ь) нашм(ь), вѣсѣм(ь) кто на нем(ь) зрнт(ь) нли чточїи его зсаншт(ь),
вж(е) прїдош(ѣ) прѣд(ь) намн н прѣд(ь) <з>¹смнн нашемн мѡлдавскимн боѣрн,
м(о)л(е)бныкъ нашн, кѡр ермонах(ь) Евстатїе, іерѣмен(ь) н архїмандрнт(ь)
Бнстрыческаго монастрѣ, надеж(е) ест(ь) храм(ь) Оүспенїе пр(ѣ)св(а)тѣн владї-
чнці наше Б(огоро)д(н)це н пр(н)снвд(ѣ)вы Марїн, н сь вѣ<сѣ>¹м(ь) братїам(ь)
їаж(е) ѡ Х(рнст)ѣ прѣвївацнм(ь) вѣ св(а)тѡе вѣітѣл(ь) н нспрснл(ь) ѡт(ь)
нас(ь) себе, потвѣржденїе сь зрнх(ь) на нх(ь) старое враннїе, хотарл(ь) св(а)тѡе
почнншїн, монастрѣ², 8 Пын҃гѣрац, ѡт(ь) дѣва что ест(ь) на нем(ь) кр(ъ)стѣ,
просто чересъ полѣ на могілѣ, а <ѡт(ь)>¹ толѣ [могілѣ] прстї на рѣптѣрѣ, а ѡт(ь)
рѣптѣрѣ, по вѣрѣжію, 8 дрѣгое рѣптѣрѣ, а ѡт(ь) толѣ, прсты черес(ь) полѣ, на
вєлїнкн пѣдѣчєл(ь), на зстіе потока, гдє падает(ь) 8 Бїстрыц(н), а ѡт(ь) толѣ,
такожде, ѡт(ь) протнв(ь) седнм(ь) дѣвѣ, по вѣрѣжію, 8 лѣсѣ, на вєлїкѡе ѡлхѣ,
а ѡт(ь) толѣ, такожде по вѣрѣжію, на зстіе потока зѡѡмн Стѣжарѣл(ь), гдє
падает(ь) 8 рѣцѣ Бнстрыц(н), н такождн, ѡт(ь) стѣпа на пѣть долнѣ на вєлнх(ь)
тѡполн н 8 вѣдѣ Бнстрыцн; такожде сннѡжатї нх(ь), что сѣ почїнает(ь) ѡт(ь)
зстіє Сѣрата, черес(ь) Бїстріцн, на Доамна н до Ян҃гѣрїа, до вѣршїє, на вѣѣ
сторонї Сѣкѣл(ь), по ѡѡю сторншнї до вѣршїє, а ѡт(ь) толѣ на Козїа кѣ
Бєлїкою Горѣ, на полѣнцн ѡт(ь) Хнтїѡана, на Пєнтєнѣл, н сѣѣкѣсплѣет сѣ сь
Тазѣѣскою монастрѣ³ вранїша до Рѣкїтншѣ, н 8 пнскѣл³ Бєлнц³, долѣ, междѣ

Таркъ8 н Бнстрнц³, а шт(ь) толѣ на рѣцѣ Ъанцѣлѣн, по шбою стороны до шерь-
шіе, такожде прости черес(ь) Бїстрнца на Грохотѣш³, н Банкѣл³ съ два полѣннцн
под(ь) Чахловѣ, а шт(ь) толѣ до Бѣлаг(о) Потока, а шт(ь) Бѣлаг(о) Потока,
черес(ь) Бїстрнца, на Цѣрк<оїа, шт(ь) обр>⁴ъшіе на штїе Цѣркоїа една полѣна, а
шт(ь) толѣ на верх⁸ горѣ Чоканѣлѣ, н Ст <.....>⁴ аїа до шерьшіе
н Кожадѣл³ до шерьшіе>⁴ н Мѣгѣра до шерьшіе Кома>⁴ждедѣлѣн н Гѣво<.....
н съвѣтъ>⁴ сплѣтѣ сѣ съ хотарѣ(ь) Рошканїн до Ъпрїша<нн, н>⁴а самое⁵ Меф-
тодїе, на шь>⁴ѣ стороны до <шерь>⁴шіе, а <шт(ь) тол>⁴ѣ на връхъ <горѣ Ко-
з>⁴анчѣ н сѣ мѣ<....., а шт(ь) тол>⁴ѣ такожде на штїе Пънгѣръчорѣлѣ,
до шерь>⁴шіе, н мѣсто за⁶ 8 Пънгѣрацѣ, на една гѣрнїцѣ
а шт(ь) толѣ, на Тартрача⁷, до шерьшіе.

Н нн<кто да не нм>⁴ает³ тамо шцн пасїтн, нлї рїбѣ гоннтн, нлї рѣбатн 8
лѣсѣ дрѣвѣ, <н>⁴лї прѣтїе, ннн хмнѣ съвїрающн, нлї шрѣхн, нлї еѣд цо без нх³
знанїе. Ъ аш(е) сего шнн знандѣтъ тамо, шт(ь) тое прѣд(ь) реченое мѣсто, а шнн
да нмають нмѣ вѣзѣтн сїе что шнн еѣдѣт³ нма<тъ>¹ прї сѣбѣ. Нно мн сѣ нашнмн
болѣри нскахомъ н шерьтохом³ н чїнїхомъ хотарѣ н бранїше с(вѣ)тѣн Быстрї-
ческон монашїрю, како ест(ь) бранїческон шбїчна, нїпорѣшена нїколнже, на вѣкї
вѣчнїа.

Ъ на то ест(ь) вѣра г(о)сп(о)дства мн, Ъв Стефан(ь) коевода, н вѣра болѣри
нашнх(ь): вѣра пан(а) Дѣмн Браевнчѣ, вѣра пан³ Манонла, вѣра пан³ Данчѣла,
вѣра пан(а) Бланкѣла, вѣра пан³ Голн(ь) дворннка, вѣра пан(а) Шефѣла, вѣра
пан(а) Лѣка Прѣшре портарѣ Сѣчаевскаг(о), вѣра пан(а) Кѣлнѣ спѣтарѣ, вѣра пан(а)
Исака вїстѣрнїка, вѣра пан(а) Дѣмнн постелннка, вѣра пан(а) Петрїка комїса
н вѣра вѣсѣх(ь) болѣр(ь) нашнх(ь) молдавскнх(ь) велїкнх(ь) н малнх(ь).

Ъ по нашнм(ь) жївотѣ кто нзберет(ь) Б(о)г(ь) бытн г(о)сп(о)д(а)рь, шт(ь)
дѣтн нашнх(ь) нлї шт(ь) нашег(о) рода нлї пак(ь) еѣдѣ кого Б(о)г(ь) нзберет(ь)
г(о)сп(о)дарѣм³ вїтї нашнн Землѣ Молдавстѣн, тот(ь) ен нм(ь) не порѣшнл³
наша добро данїе н потвѣржденїе, тѣм³ <мы нм(ь) оутвер>⁸днл(ь) н 8крепнл(ь)
занеже ест(ь) правое браннше с(вѣ)тѣн монашїр(ь) 8 Бїстрнц(н).

Ъ на болаша крѣпостѣ н потвѣрженїе, велѣн нснмн нашемѣ вѣрнѣмѣ⁸
н почѣтеном(8) болѣрнѣм, пан(ь) Докрул(ь) логофет(ь), пїсатн н наша печат(ь)
прївѣснтн къ семѣ нстнном(8) лнстѣ нашемѣ.

Пнсал(ь) Тома, 8 Короченон Камен(ь), в(ь) л(ѣ)то шсѣдѣс, м(ѣ)с(ѣ)ца
шк(товрїа), ѿ д(ь)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei,
fiul lui Bogdan voievod cel Bătrîn. Facem cunoscut cu această carte a noastră,
tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea
noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, rugătorul nostru, chir
ieromonah Eustatie, egumen și arhimandrit al mănăstirii Bistrița, unde este
hramul Adormirea preasfintei noastre stăpîne născătoare de Dumnezeu și
pururea fecioara Maria, și cu toți frații care petrec întru Hristos în sfîntul
locăș și au cerut de la noi, pentru ei, întărire cu uric pentru braniștea lor cea
veche, hotarul sfintei mănăstiri, care începe⁹ la Pingărați, de la stejarul
pe care este o cruce, drept peste cîmp la movilă, iar <de>¹ acolo¹⁰ drept la
ruptură, iar de la ruptură, pe obrejie, la altă ruptură, iar de acolo, drept peste
cîmp, la păducelul cel mare, la gura pîrului, unde se varsă în Bistrița, iar
de acolo, de asemenea, din dreptul celor șapte stejari, pe oarejie, la pădure,
la alunul cel mare, iar de acolo, de asemenea pe obrejie, la gura pîrului numit
Stăjarul, unde se varsă în riul Bistrița, și de asemenea, de la stîlp la drumul
de jos, la plopii cei mari și la vadul Bistriței; de asemenea, pentru finațul
lor care se începe de la gura Săratei, peste Bistrița, la Doamna și pînă la

Angărcie¹¹, pînă la obîrșie, pe amîndouă părțile Săcului, pe amîndouă părțile pînă la obîrșie, iar de acolo la Cozia, către Muntele Mare, la poienița de la Hitioana, pe Pentenul, și se întîlnește cu braniștea mănăstirii Tazlău pînă la Răchitiș, și la piscul Balicăi, în jos, între Tarcău și Bistrița, iar de acolo pe riul Oanțului, pe amîndouă părțile, pînă la obîrșie, de asemenea drept peste Bistrița la Grohotiș, și Baicul cu două poienițe sub Ceahlău, iar de acolo pînă la Pîrîul Alb, iar de la Pîrîul Alb, peste Bistrița, la Giure<oaia, de la>⁴ obîrșie la gura Giurcoaii o poiană, iar de acolo la vîrfurile muntelui Ciocanul, și St...⁴ aia pînă la obîrșie și Coiajdul pînă la obîrșie, și Măgura pînă la obîrșia <Coia>⁴jdului și Să... <și se>⁴ întîlnește cu hotarul Roșcanilor, pînă la Oprișa<ni, la>⁴ groapa lui Meftod<ie, pe>⁴ amîndouă părțile pînă la obîrșie, <iar de>⁴ acolo pe vîrfurile <muntelui Coz>⁴ancea și cu Mă..., <iar de acolo>⁴ de asemenea la gura Pingărăciurului, pînă la obîrșie, și loc de <stîna>⁶ la Pingărăți, la o girniță, iar de acolo, pe Tartarcea, pînă la obîrșie.

Și nimeni <să nu>⁴ pască oile acolo sau să prindă pește, sau să taie lemne în pădure, sau nuiele, sau să adune hamei, sau alune, sau orice, fără știrea lor. Iar dacă ei vor găsi pe cineva acolo, în acest loc mai sus-zis, ei să aibă a-i lua ceea ce vor găsi asupra sa. Deci, noi, cu boierii noștri, am cercetat și am aflat și am făcut hotar și braniște sfintei mănăstiri Bistrița, precum este obiceiul braniștei, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința domniei mele, Io Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Danciu, credința panului Vlaicu, credința panului Goian vornic, credința panului Șteful, credința panului Luca Arbore portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Petrica comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le cîntească buna noastră danie și întărire, deoarece noi <le-am întărit>⁸ și le-am împuternicit pentru că este braniștea dreaptă a sfintei mănăstiri de la Bistrița.

Iar pentru mai mare putere și întărire, am poruncit credinciosului ...⁸ și cînstilului nostru boier, pan Dobru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această adevărată carte a noastră.

A scris Toma, la Piatra lui Crăciun, în anul 6966 <1458>, luna octombrie, 10 zile.

<Pe verso, mai multe însemnări tirzii:> Velet 6966 <1458> oct(ombrie). Ispisocu domnului Ștefan v(oi)e vod prin cari întărește m(ă)n(ăstirii) Băstrîța moșie branăște împregiurul m(ă)n(ăstirii), arătând și sămnăle hotară; No. 4. Ștefan v(oi)e vod... din let 6966 <1458> oct(om)v(rie) 10, pe branăștea mănăstirei Băstrîței; <și:> De branăște¹².

Bibl. Acad., Fotografii, XXIX/10. Foto. după orig., perg. (28 × 55 cm), rupt și tăiat la îndoitura orizontală din mijloc și cu mai multe găuri mici în jumătatea de jos, pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Іоу Стефанъ воєводи «Господаръ Землі Молдавської» (după Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 123).

Alte foto., la Arh. St. București, Fotografii de documente, IX/10, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/555. O trad., din 1846 noiembrie 16, de Hristian ieromonah, cu data de zi: 30, la Arh. St. București, M-reă Văratec, XVIII/1, nr. 1, și o copie după această trad., ibidem, ms. nr. 1 252—(Copii particulare), f. 21—22. O trad., din 1762 decembrie 20, de Evloghie dascăl, cu data greșită, 6965 <1457> octombrie 2, la Arh. St. Iași, CDXIX/3, și o copie, după trad. din 1846, ibidem, Tr. 1 765, op. 2 014, dos. 244, f. 25.

EDIȚII: Mihailovici, *Album*, pl. XI (facs.); idem, *Doc. Constantinopol*, p. 121—124 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 21—23 (trad. din 1846, după Arh. St. Iași); *D.I.R.*, A, I, *Doc. Indoeilnice*, p. 420—422 (trad., cu prezentarea principalelor elemente ale neautenticității actului).

După grafie (scris cursiv, de secolul XVI—XVII, deosebit de cel al diacului Toma: vezi pl. nr. XXXV = doc. din 1460 aprilie 13); limbă (vocabulary și construcții gramaticale specifice confirmărilor acordate m-rii Bistrița pentru același hotar în secolul XVI—XVII), conținut (hotarnică diferită tipologic de cele ale vremii și sfat cu boieri de la începutul și de la sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare) și formular (menționarea filiației domnului în intitulația actului, prezența intervenției, introducerea neobișnuită a hotarnice etc.), documentul constituie un fals, alcătuit de călugării bistrițeni, pentru a-și justifica stăpânirea branștei din jur, probabil la sfârșitul secolului al XVI-lea, când, în actele obținute de ei pentru același hotar apare menționat și „uricul lui Ștefan voievod cel Bătrîn” (vezi *D.I.R.*, A, XVI, vol. III, p. 74: doc. din 1576 iulie 16, și v. IV, p. 121: doc. din 1595 mai 18). Pentru motivarea falsității actului, vezi și Pall, *Acte suspecte*, p. 106—108.

¹ Omis.

² În loc de: с(х)а)тоє монастирь, починишѣ.

³ După ultima consoană, paieroc.

⁴ Rupt.

⁵ Greșit, în loc de шмы.

⁶ În doc. din 1576 iulie 16 (*D.I.R.*, A, veac XVI, vol. III, p. 74, nr. 93): „stină”.

⁷ на та ..., îndreptat din метѣ, de la care a rămas un e suprascris.

⁸ Ilizibil în foto.

⁹ „care începe”, considerat omis în trad. din *D.I.R.*, A, I, iar cuvîntul slavon: почин-шѣ plasat greșit de falsificator între „sfintei” și „mănăstiri”, tradus prin „răposatei”.

¹⁰ Sau „iar de la movilă” (v. textul slavon).

¹¹ În trad. din *D.I.R.*, A, I, greșit: „Oană al Gîrcii”.

¹² Însemnările de pe verso, după Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 123.

V

<1462 (6970)> octombrie 18, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жеу, Стефана воевод(а), г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Мл-давскою. Знаменито чиним(ѣ) нс снм(ѣ) нашем(ѣ) лнстом(ѣ), вѣсѣм(ѣ) кто на н(ѣ) оуэртн(ѣ) нли его чтоуѣчн оуслнштн(ѣ), колнж(ѣ) того комоу боуднт(ѣ) потребнзла, вже прндоша прѣд(ѣ) намн н прѣд(ѣ) всемн нашнмн болѣре, слоуга наш(ѣ), Пѣтрашко, н сѣ свонм(ѣ) оуноуком(ѣ), по свонн добронн волн н ннкмн(ѣ) непоноуженн, н продали шт(ѣ) оурека ш(ѣ)ца его, Данчола Рошноула, едно села, на нмѣ Боукшещн, оу Черноу, слѣсѣ нашемоу, Моуранче, за шесте десѣт(ѣ) <н>¹ ѣ злат(ѣ) татарскнн. Н заплатил(ѣ) Моуранчю оусе пѣлнмн пннѣзе², оу роукоу Пѣтрашк<оу>³.

Того радн, мн вндѣвше нх(ѣ) доброволи н токмн<ж>³но на то, а мн такожде ес[т]ме дали оурикоу шт(ѣ) нас(ѣ) тоє прѣд(ѣ) реченоє село, Боукшнщн, слоусѣ нашем<оу>³, Моуранчю, да ест(ѣ) елм шт(ѣ) нас(ѣ) оурек(ѣ), сѣ вѣсам(ѣ) дохodom(ѣ), емоу н дѣтн его, н оу<у>¹ночѣтом(ѣ) его, н прѣвну<у>чѣтом(ѣ) его, н прѣцорѣтвм(ѣ) <его>¹, н вѣсам(ѣ) родоу его, кто боудет(ѣ) нан блнжнн, ннпороушено ннколнж(ѣ), на вѣкн.

Ѣ хотар(ѣ) тоумоу селу да ест(ѣ) поченшн шт(ѣ) Тополє Потоука, Плоу-пова доулена, шт(ѣ) Пѣлш(ѣ), та оу кр(ѣ)ннца Лноурдешова, вѣрхоу дела н, по срдѣ(ѣ) дела, потоука Нѣгова, гдє подѣет(ѣ) доу Чернвѣла, <н>¹ чересв Чернувѣла, доу Ясцѣлоука вѣрѣхоу дела, доу корннца Лвзєва, соуптоу Мѣстѣкѣре, н доу роуковн Стѣноука, н доу трнѣг(о) <роуковн>¹ аж(ѣ) Боурен(н), доу Кечерѣ, н Потока Булоуѣ доу лнса Чернова вншнне доу всте лн Черновѣ, доу вєсѣ прѣд(ѣ), правдоуло до оустє лн потвѣка Фрѣнцѣвє, вншнн дв Боурен(н), н, вѣрѣхѣ дела, доу попн⁵ н доу крѣннца Нѣнѣва. То ест(ѣ) пѣлнв хвт<ар(ѣ)>⁶.

Ѣ НА ТО ЕСТ(Ъ) ВЕЛНКА МАРТУРІА САМ(Ъ) Г(ОСНО)ДСТВА МН, ВНШ(Е) ПНСАННАГО СТЕФАНА ВОЕВОДИ, Н <МИТРОПОЛИ>³ТЪ <НАШ(Ъ) КН>³Р <ТЕУКТ>³НС<Т(Ъ), Н>³ БОЛАРН <Н>⁶АШ(Н): ПАНЪ ТОМА⁷ БР<ЛЕВНЧ(Ъ), ПАН(Ъ)>³ МАНОИЛ(Ъ), ПАН(Ъ) СТА<Н>³ЧУ<Л(Ъ)>³, ПАН(Ъ) БЛАНКОЛУ, ПАН(Ъ) ГОЛАН(Ъ) ДВОРННК(Ъ), ПАН(Ъ) КОСТЕ ДАН(О)-ВНЧ(Ъ), ПАН(Ъ) <ТО>⁶МА БЕНДЕ⁷, ПАНЪ ПЕТРЪ ПОННЧ(Ъ), ПАН(Ъ) ЯЛБОЛУ, ПАН(Ъ) ЛАЗА, ПАН(Ъ) ХУДКУ КРЕЦ<ЕВ>³НЧ(Ъ), ПАН(Ъ) ИСАНА ПАРКАЛАБ(Ъ), ПАН(Ъ) СТЕЦКО ДОМАЪКОШ(Ъ) Н НННН, ВЕС(Ъ) НАШ(Н) ПАНУКЕ ПРИ ТІЕМ(Ъ) БНЛН, ВЕЛНЦЕ Н МАЛН.

Ѣ НА БОЛШЕ КРАПОСТУ ТОМОУ <Н ПО>¹Т<В>¹РЪЖДЕНІЕ ТОГО ВЪСАМ(Ъ) ПНСА-НОЮ, ВЕЛАЛН ЕСМН НАШНМ(Ъ) ВЪРНОУ ПАНУ, ДОБРОЛ(У) ЛУГОФЕТУ, ПНСА<ТН>³ Н ПЕЧАТЕ НАШ(Е) ПРЕВНСТЕ ЛНСТОУМ(Ъ) НАШНМ(Ъ).

ОУ СЪЧАК(Ъ), ПНСА ШНФУЛ(Ъ), ВЪ Л(Ъ)ТОУ <Х<СЦО>⁸>⁹ УК(ТОРІЕ) НІ.

† Din mila lui Dumnezeu, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cind aceasta va fi de trebuință cuiva, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, sluga noastră, Pătrașco, și cu nepotul său, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, și au vîndut din uricul tatălui său, Danciol Roșiul, un sat, anume Bucșești, la Cernu, slugii noastre, Murance, pentru șaizeci <și>¹ 8 de zloți tătărești. Și a plătit Muranciu totul cu bani deplin, în mîinile lui Pătrașco<u>³.

Pentru aceasta, noi, văzînd tocmeala și bunăvoia lor la aceasta, noi de asemenea am dat uric de la noi acest sat înainte-spus, Bucșești, slugii noastre, Murance, ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților <lui>¹, și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie începînd de la Pîriul Plopilor, pe valea Plopului, de la Pleș, apoi la fîntina lui Liurdeș, la virful dealului, și, pe mijlocul dealului, la pîriul lui Neagu, unde cade în Cernul, <și>¹ peste Cernu, pînă la virful dealului Arțul, la fîntina lui Luzea, suptu Măsteacăre, și pînă la runcul lui Stan, și pînă la al treilea <runc¹>, care este Bureni, pînă la Chiceră, și Pîriul Boului pînă la pădurea Cernului, mai sus de gura Cernului, de unde tot⁴ înainte, drept pînă la gura pîriului lui Freanțu, mai sus de Bureni, și, pe virful dealului, pînă la cîmp⁵ și pînă la fîntina lui Nan. Acesta este hot<arul>⁶ deplin.

Iar la aceasta este mare mărturie însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ștefan voievod, și <mitropoli>³tul <nostru chi>³р <Teoct>³is<t și>³ boierii noștri: pan Toma⁷ al lui Br<ae pan>³ Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicol, pan Goian vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Bende⁷, pan Petrea Ponici, pan Albol, pan Lazea, pan Hudcu al lui Crețu, pan Isaia pîrcălab, pan Stețco Domăcuș și alții, toți panii noștri care au fost la aceasta, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a acestora și întărire a tuturor acestora scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrol logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la cartea noastră.

La Suceava, a scris Știfil, în anul <6970⁸ (1462)>⁹ octombrie 18.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 21. Orig., perg. (29 × 42 cm), deteriorat și lipit pe o pînză, pecete atirnată, pierdută.

O transcriere și o trad., ambele moderne, incomplete și parțial greșite, ibidem. O foto., la Arh. St. Iași, DCCXVII/44, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/556. O trad. din 1801 decembrie 8, de Pavel Debrici polcovnic, cu văleatul citit: 6964<1456>, la Bibl. Acad., DCXCIII/1. Două rez., unul după orig., însă cu văleatul:

6964<1456>, și altul după o copie a trad., din 1801, de Pavel Debrici, cu vâleatul 6970<1462> dar fără datele de lună și de zi, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 3, fila 29 v. (din 1835), Cond. K, nr. 371, f. 154—156 (din 1803), și nr. 378, f. 255 (din 1817), și la Bibl. Acad., MDLXXIV/84, f. 4 v. — 5 r. (din 1835).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 259 (menț., după rez. din 1803) și p. 311 (menț. după rez. din 1817); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 69 (rezumatele de la Arh. St. Iași, după Cond. K, în prelucrarea editorului, considerate ca reprezentând un singur document, însă fără data de lună și zi a celui care are vâleatul 6964<1456>); Costăchescu, *Doc.*, II p. 588—589, și *Doc. mold.*, Ștefan, p. 1 și 44 (aceleași rezumate, după Anaforale, apreciate însă ca reprezentând documente diferite); Bogdan, D.P., *Acte 1426—1502*, p. 58—59 (copie, după trad. din 1800 decembrie 8, de Pavel Debrici polcovnic, din „Arh. Rosetti-Tețcani, documente Cantacuzino-Enescu, pachet VII, doc. 142”, sub data: 1462 octombrie 18, dar cu observația că „suretul are două date: 1456 și 1462” și că el a fost publicat, în colecția lui M. Costăchescu, greșit, „de două ori — o dată cu data: 18 octombrie 1456, iar a doua oară cu data: 1462”; de asemenea, toate documentele referitoare la Moranciu sînt declarate suspecte: *ibidem*, p. 60); D.I.R., A, I, *Doc. indoielnice*, p. 420 (rez., cu vâleatul 6964 <1456>, de la Arh. St. Iași, Anaforale) și p. 422—423 (trad., după D. P. Dogdan, dar considerată ca provenind de la un alt act, decît cel transpus în rezumat).

Documentul, care se editează abia cu acest prilej după original, comportă două precizări. Cea dintîi, se referă la identitatea sa cu modelul rezumatelor purtînd data 6964<1456> octombrie 18, iar cea de-a doua, la autenticitatea sa documentară. În sprijinul identității, probele sînt evidente: rezumatele din 1803 și din 1817 au fost alcătuite nu după original, ci după o traducere a lui Pavel Debrici, din 1801, indicînd ca dată a documentului slavon vâleatul 6970<1462>; prima traducere a lui Pavel Debrici, din 1800 decembrie 8 (dacă nu cumva a fost o singură traducere, cea din 1801 reprezentînd doar o copie a celei dintîi), dovedește însă că acesta nu a fost sigur de lectura vâleatului, menționînd două posibilități: 6964<1456> sau 6970<1462> (vezi, mai sus, observația lui D. P. Bogdan), fapt care a facilitat interpretarea ei ca un document diferit de originalul căruia i s-a atribuit vâleatul 6964<1456>; conținutul rezumatelor după original și al traducerii (sau traducerilor) lui Pavel Debrici este identic cu cel al documentului slav, deosebirea de lectură a prețului satului: 60 în loc de 68, de către rezumatori, explicîndu-se prin faptul că cifra unităților se afla — cum se observă și azi la o ruptură a pergamentului.

În ceea ce privește falsitatea documentului, evidentă de la prima examinare a originalului, redăm observațiile lui P. P. Panaitescu, aflate în manuscris printre cîteva materiale care ne-au parvenit dintre cele ce urmau să alcătuiască un supliment al colecției D.I.R.: „Falsul se constată prin calitatea pergamentului, prin scrierea cursivă, neobișnuită în secolele XV—XVI, <prin> greșelile numeroase de ortografie și limbă slavă, <prin> formularul diplomatic, cu abateri de la regulă. Lista boierilor nu este completă”. În același sens, vezi și, mai jos, notele. Pentru o părere contrară, cf. Sacerdoțeanu, *Divanele lui Ștefan*, p. 159, n. 8.

¹ Omis.

² Falsificatorul a transcris greșit formula: оуце исполна, готемы и пинъзи (totul deplin, cu bani gata).

³ Șters și rupt.

⁴ etc (tot), lectură nesigură.

⁵ Sau <То>полн (Plopi), cu primele două litere omise de falsificator.

⁶ Șters.

⁷ Greșeală de lectură, aparținînd falsificatorului, a numelor Дуѣма (Duma) și Кынаѣ (Cînde), pe care le cuprindea, desigur actul folosit ca model.

⁸ Vâleatul întregit după trad. lui Pavel Debrici, ca și după perioada din care data, după sfat, modelul: 1459—1463.

⁹ Rupt.

VI

1463 (6971).

Suret scos asemenea di pi ispisocu lui Ștefan vodă, din leat 6991 <1483>¹.

Facim știri, cu această carti, pentru adivărat Manoli Prodan și pentru maica lui, Maria, fata boerului nostru, Mihail Dan, că, osebit de altă milă a noastră, am dat și am întărit, pentru slujba tătîni-său, Mihai Dan...² că tată-

său au slujit la moșul <nostru> Alecsandru vodă, pentru aceasta să fie ale lor satul Samoleuca Mare și Samoleuca Mică, unde au fost din veci Samoleuca Mare, să fie și de la noi moșie, cu tot venitul, nerăsluită niciodinoră, în veci, ei³ și copiii lor, și nepoților și răsstrănepoților lor, și la tot neamul lor, care se va alege mai aproape.

Iar hotarul satului Samoleuca Mare s-au început din partea din gios, din malul Nistrului, undi s-au făcut moviliță și s-au pus un hotar de piatră, și drept la deal, în muche, unde este o zamcă <cu>⁴ șanț din pământ, și di acolo tot spre apus, alături cu moșia Hrițanki... ² au purces spre apus printr-un lac cu apă, și de acolo tot spre apus, la capul unei zămci, s-au pus hotar piatră și s-au sfârșit hotarul Hrițanchi; și au purces de acolo hotarul Samoleucii, alătura cu moșia Teleșeucai, tot spre apus, s-a pus hotar piatră într-o așezătură, și de acolo tot spre apus, s-au pus hotar piatră într-o moviliță, și de acolo tot spre apus, am trecut pisti o vale ci curgi la Teleșeuca și în deal s-au pus hotar piatră, di acolo, printru <două>⁴ movile, la capul unii văi s-au găsit hotar vechi de piatră și s-au sfârșit <hotarul>⁴ Teleșeuca; și de acolo am purces spre apus, <alătura>⁴ cu moșia Karacicăuți, și tot spre apus au purces, s-au găsit în podiș hotar vechi, și de acolo⁴ spre apus în valea Căinarului, <s-au pus hotar de piatră de aici valea Căinarului>⁴ drept în sus, tot valea Căinarului, pînă în moșia Arioneștilor, și acolo s-au pus stîlp de piatră, de acolo au purces drept spre meazănoapte⁵ hotarul Samoleucii Mici, alătura cu moșia Arioneștilor, s-au găsit într-o costișă hotar vechi, și de acolo tot la deal spre meazănoapte⁵, s-au pus hotar, și de acolo tot spre miazănoapte⁵, alături cu moșia Arioneștilor, lîngă drum s-au găsit hotar vechi, și de acolo tot spre mezu-noapți⁵ pisti o dubină și pisti o vâlcică, s-au pus hotar, și de acolo am trecut peste dubină, într-o poeniță s-au găsit hotar, și de acolo tot spre mezu-noapții⁵, s-a pogorit la malu Nistrului, undi iesti o piatră mari în mal, în dreptul unei văi de peste Nistru, și s-au sfârșit hotarul Samoilovcii și cu Arioneștii în malu Nistrului.

Și i-am întărit și de la noi, ca să-i fie moșie în veci nerușeită.

Și ieste credința gospodariului nostru, Stefan vodă, și credința boerilor noștri, mari și mici: credința boerului nostru Gravici⁶, și credința boerului nostru Manoli, și credința boerului nostru Stanciu stolnic, și credința boerului nostru Vlaicu, și credința boerului Ianăș⁷ velichii vornic, și credința boerului nostru Constantin pîrcalab din Cetatea Albă, și credința boerului nostru Toma comisul, credința boerului nostru Petre Poenici, și credința boerului nostru Neculai, și credința boerului Vesilinski⁸, și credința boerului nostru Nemițcavo⁹, și credința boerului nostru Cricevici¹⁰.

Și s-a... ² din¹¹, credincios boerului Mihail, am dat și i-am întărit ei să fie dreaptă a ei¹² ocină, nerușeit în veci.

Și s-au scris de marele credincios boerul nostru velichii lcgofăt Broul¹³ și s-au întărit cu pecetea noastră.

La leat 1781 s-au tălmăcit di pi cel sîrbesc de mini, popa Afanasie din satul Ozăreni, din granița Kiului, cu vorba Anghelinii, fata lui Stefan Prodan, și nepot(ă) lui Vasile Prodan, care femee se află în vîrsta bătrîneților, aproape de suta de ani, și Dumitru sîn Anghelinii ca o șapți zăci de ani. Și s-a scris în curtea satului Ozăreni, înaintea stăpînului satului Cazimir Dembovski stolnic Jitomirski. Și pentru mai bună credință s-au iscălit stăpîn[t]ul satului, cu mina lui, leșești, ca să fie di credință.

ss Kazimir Dembovskii stolnic.

Documentele false publicate sub nr. VI—XIV fac parte, toate, dintr-o grupă de falsificate cu particularități distincte, produse în același loc și scrise, probabil, la școala aceluiași mistificator. Numărul acestor „falsificate nouă”, cum le considera I. Bogdan, este însă cu mult mai mare decât cel care rezultă din totalizarea pieselor acestui volum (vezi și nr. XXIV) sau ale volumului următor al seriei (vezi *D R H.*, A, III nr. XIII) Încă Gh. Ghibănescu, *Surte*, XIX, p—211, semnală, astfel, existența unei mape la Arh. St. Chișinău cuprinzând “zeci de documente false” de factură ascmănătoare, mapă care ulterior s-a îmbogățit cu piese noi (vezi Mohov, Rusev ș.a., *Doc. din arh. sov.*, p. 137). Iată, de altfel, lista acestor acte, făcând parte din fondul 220 al acelorași arhive și al căror text integral continuă să rămână, firește, inedit:

1. — 1469 (6977) septembrie 25. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Caba (?) satul Cobăești, ținutul Lăpușna.
2. — 1470 (6978) martie 20. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Maxim un sat în ținutul Lăpușna.
3. — 1470 (6978) martie 26. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Miron Strinbanu un sat în ținutul Orhei.
4. — 1470 (6978) iunie 28. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Cercioba(?) satul Iachimăuți, ținutul Orhei.
5. — 1470 (6978) august 3. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Marcu Copci satul Șerpeni, pe Nistru, ținutul Lăpușna.
6. — 1470 (6978) august 5. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Mihăilă satul Cetireni, ținutul Iași.
7. — 1470 (6978) august 23. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Gavril satul Curesnița, pe Nistru.
8. — 1470 (6978) august 25. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Isaia vornic satul Ohrincea.
9. — 1470 (6978) august 26. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Ionașcu Albul, pircălab de Neamț, satul Macicăuți.
10. — 1470 (6978) septembrie 3. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Andronic Budeci și rudelor acestuia satul Mîrzești, ținutul Orhei (vezi, în legătură cu acesta, și doc. nr. XV).
11. — 1470 (6978) septembrie 24. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Vasili șetrar satul Voloseni, ținutul Lăpușna.
12. — 1470 (6978) octombrie 8. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Dumitrașco un sat pe Botna.
13. — 1470 (6978) octombrie 22. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Isaia Portărescul satele Ohrincea și Cruglic.
14. — 1470 (6978) octombrie 27. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Hriza satul Mireni.

Dat fiind, deci, numărul într-adevăr neobișnuit al acestor falsificate, nu este exclus ca ele să fi acoperit o zonă unitară de sate și să fi fost alcătuite nu ca urmare a unor obișnuite interese particulare, ci datorită unor imperative de ordin general, survenite în urma instituirii stăpînirii țariste.

Deși nu toate sînt editate după original, identitatea de concepție și de redactare se constată cu ușurință și la cele publicate după traduceri sau copii. În ceea ce privește critica autenticității lor, pentru a nu fi obligați să parafrazăm observațiile, mai mult decât suficiente, ale lui I. Bogdan, *Doc. false*, p. 133—135, vom reproduce textul acestuia, în ceea ce are esențial: „Deosebirea între aceste trei documente¹⁴ și cele autentice este așa de mare, încît neautenticitatea lor este evidentă de la prima vedere: pergamentul e foarte rău lucrat și unsuros, pe cînd pergamentele din secolul al XV-lea sînt bine lucrate, perfect uscate și fără nici o urmă de unsoare în partea interioară a lor; cerneala este modernă și în unele părți ștersă aproape cu totul, din pricina grăsimii de pe pergament: învelișul pecetilor, în loc să fie de ceară albă, curată, cum este la cele vechi, e de rășină neagră, iar pecetile au o emblemă și o legendă așa de urite și așa de deosebite de cele autentice, încît numai pe baza lor se putea recunoaște neautenticitatea documentelor de care sînt atîrnate. Pe lângă acestea, forma literelor din textul documentelor este așa de urită, și așa de depărtată de semiunciala sau cursiva chirilică din secolul al XV-lea, încît numai lipsa totală de cunoștință a istoriei scrierii chirilice și de spirit critic a putut să facă pe d. Ghibănescu să recunoască aceste documente drept autentice și să se silească a explica curiozitățile lor lingvistice prin nedibăcia pisarului Ștefco sau prin originea ruteană a acestuia. Dacă studiem cele-

alte particularități interne ale celor trei documente basarabene, vedem că ele prezintă, și în ce privește formulele, același fel de abateri de la documentele autentice. Astfel, nu vom găsi în nici unul din documentele lui Ștefan cel Mare hotărnicii determinate cu răsăritul sau apusul soarelui, cu miază-noapte sau miază-zi, cum găsim în aceste trei ... Apoi nicăiri în timpul lui Ștefan sau înainte de dinsul, ba multă vreme nici după dinsul, nu se măsură moșiile cu stinjenul, ca în documentul de la 28 mai 1470; nicăiri, de asemenea, nu se găsește formula „unde sînt casele, grădinile, heleșteele și codri lor“ ... Am spus că limba acestor documente este o grosolană mistificare a limbii vechi, făcută probabil cu intenția de a-i da un aer de mai mare vechime. Tot așa e și ortografia ... În toate aceste abateri nu e vorba de cine știe ce schimbări fonetice sau particularități morfologice introduse sub influența vreunui dialect local, cum i s-a părut lui Kočubinskij; toate sînt schimonosiri intenționate ale unui plastograf, care n-a cunoscut bine nici limba veche ... nici pe cea actuală. Sigur e că citești trele documentele sînt scrise de același plastograf și cu acelaș scop. El a trebuit să cunoască un document al lui Ștefan din 1470, deoarece lista boierilor este exactă, abstracție făcînd, bineînțeles, de numele schimonosite într-adius“.

Adăugăm, doar, observațiilor lui I. Bogdan, imposibilitatea traducerii, pe alocuri, a textului slavon, provocată de nepriceperea diacului, fapt care a obligat la operarea unor numeroase completări, eliminări sau rectificări de cuvinte și expresii, asupra cărora s-a atras de fiecare dată atenția în note.

¹ Greșit în copie, în loc de „6971“ <1463>, cum este în trad. rus. și cum atestă sfatul domnesc.

² Așa în copie; trad. rus. prezintă aceeași lacună.

³ Greșit, în loc de: „lor“.

⁴ Completat după trad. rus.

⁵ În trad. rus.: miază-zi.

⁶ Greșit, în loc de „Bravici“.

⁷ În trad. rus.: „Iacăș“; greșit în ambele, în loc de „Crasneș“.

⁸ Corupție din (прѣкъладо)е Келіскн (pîrcălabi de Chilia).

⁹ În trad. rus.: „Niamițcago“; corupție din (прѣкъладо) Немецкаго.

¹⁰ Greșit, în loc de „Crețevici“.

¹¹ În trad. rus.: „... dana“, probabil de la „Prodan“.

¹² Greșit, în loc de „lui“.

¹³ Greșit, în loc de Dobrul.

¹⁴ Adică, în acest volum, doc. nr. VIII, XI și XVI.

VII

14<7>0 (69<7>8) martie 22, Suceava.

† Мѣлостію божію, мѣ, Стефаннъ в(о)вод(а), господарѣн С(е)мѣн Молдавсконіе. Знаменитомъ(ъ) чини>¹мъ(ъ) в>²семъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ(ъ), кто на <немъ>³ юрнѣтъ или чѣсчи <юмъ(ъ)>³ сѣлишѣтъ(ъ), вжѣ тотъ(ъ) истинное- [ст] сѣлгимъ(ъ) нашимъ(ъ) вѣрноміи, панамен Симона, Драгана, Никита и Шефѣн>⁴с- мъ(ъ) и <Тод>⁴диромъ Мѣхрѣмъ(ъ) и Андреюмъ(ъ) Бѣюла, сѣлжѣли намъ(ъ) право и верно. Тамъ(ъ) ми, видѣвши нхъ(ъ) право и верное сѣлжѣн до насъ(ъ), жаловали и мѣ нхъ(ъ) всовон н<аш>⁵ю <м>⁵іюлостю, дали <е>³смо и потѣрділно мѣ намъ(ъ), в(ъ) наше Сѣмѣн Молдавскон, на нхъ(ѣ) право штиннѣ, нсѣ сѣломъ(ъ)>² Бнеши>¹- хъ(ъ) и Чыгсраннимъ(ъ)>⁵>¹ и <Хъж>⁴дѣланнхъ(ъ), что естъ(ъ) на рѣкѣ П<ог>¹рѣ- <лѣн>¹скѣмъ(ъ)>⁶, которѣн знаѣл и Драгоничъ>¹...¹хъ(ъ)¹ гдѣ <е>³стъ(ъ) нхъ(ъ) доли и ставѣ, леса, садовѣ и виноградн, которѣ<н>¹ на- ходитъ сн 8 Орхенскаго цѣнѣтомъ(ъ), <гдѣ>³ счинна(н) нмъ(ъ)¹¹ шт(ъ) пѣстиннѣ, нсѣ сѣлкаго нхъ(ъ) местамъ(ъ). И тоѣ <внше пн>²санѣ да бѣдетъ(ъ) нмъ(ъ), шт(ъ) насъ(ъ), срикѣ, со всѣ доходомъ(ъ) шт(ъ) всѣко нхъ(ъ) мнѣстамн, ннпоршннѣ а ннкол(н) на вѣко, нмъ(ъ), днтѣмъ(ъ) нмъ(ъ), вѣскамъ(ъ) нмъ(ъ), прѣшѣкамъ(ъ) нмъ(ъ), прѣпрѣшѣкамъ(ъ) нмъ(ъ), прѣшѣратомъ(ъ) <нмъ(ъ)>³ прѣпрѣшѣратомъ(ъ) нмъ(ъ) и 8 вѣс пнменѣтѣс <нмъ(ъ)>¹, кто наѣ ближѣ бѣдето.

И хотарѣ сѣхъжѣ вот<чинн>¹хъ(ъ), Бнешихъ(ъ) и Чыгсран(н) и Хъждѣланнхъ(ъ), бѣдето на вѣкѣмъ(ъ) овладнтъ(ъ) его сѣхъжѣ знакахъ(ъ) хотарѣхъ(ъ), штѣ кѣда начинантъ(ъ) сѣ тотъ(ъ) перѣон хотарѣ, нсѣ <конца доли>⁴нон Мнлола, а на прѣд(ъ)

коло Борѣтъ на волотско лавдомъ(ъ), н 8 предъ(ъ) коло Жарканохъ(ъ), н на предъ(ъ) хотарѣ, коло шлахомъ(ъ) <Итачъ>¹8л(ъ)?, именито сѣ⁸ гдѣ хотарѣет сѣ>¹ нѣ Мнрсаихъ(ъ), н 8 предъ(ъ), 8 все <горъ(ъ)>¹, на грѣдомъ(ъ)>¹⁹ ч8ла¹⁰ около Бирнзлогнмъ(ъ), н все <на долъ>⁴, пока 8 рнк-омъ(ъ)>¹ Порѣскою, ниже шт(ъ) ставѣ, н на предъ(ъ) чересъ рнкѣ, кѣда хотарѣет сѣ нѣ вѣтчинномъ(ъ) Бол(о)ганѣмъ(ъ), на Рѣблнкого, все грѣдомъ(ъ), н 8 предъ(ъ) до Цн<ф>⁴8ла лесомъ(ъ), ест(ъ) хотарѣ ннжѣ леса, н 8се на предъ(ъ)¹¹ <гдѣ ест(ъ)>¹ хотарѣ Капр<нчаномъ(ъ), н на предъ(ъ)>⁴, 8 дол(н)нон <Погрѣ>¹-баского н прамо до <первон хотарѣ>², шт(ъ) кѣда <началъ(ъ) сѣ. И тотъ(ъ)>¹ хотарѣ, <да ест(ъ) нмъ(ъ)>² штжѣвало.

И на тоѣ ест вѣра господства мн, више писанное гомнѣ¹² Стефанѣ воевод(а), н вѣра болѣхъ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Станчѣла <н снѣ его>¹, пана <Моерн>², паркалаба Болградского, вѣра пана Бланкѣла н снѣ его, пана Дѣма староста Хотинскаго н снѣ его, вѣра пана Голнѣ перкалабоке Кнлнскаго н снѣ его, вѣра пана Исанѣ дворннка <н снѣ его>¹, вѣра пана <Сѣнѣроѣ>² перкалабоке Белонградѣ, вѣра пана Ялѣла <перкалаба Немецкаго>¹, вѣра пана Бѣхътина>², вѣра пана Петра Иван Мовнчѣ¹³, вѣра пана Гашка¹⁴ перкалаба Кнлнскаго, вѣра пана Фетѣ Новоградск(о)го, вѣра <пана Гангѣра Ърхѣнскаго>², вѣра пана <Цѣфан Чернат>², вѣра пана <Чокорлнѣ>², вѣра пана Ыцко Хѣднчѣ, вѣра пана Иѣшко Хрннковнчѣ, вѣра пана Бодн спѣтарѣ, вѣра пана <Югонн(а) внстерн>²нка, вѣра пана <Югонн(а)>² пѣстелннка, вѣра пана Лѣкн столннка, вѣра пана Нага комнса н вѣра вснхъ(ъ) болѣхъ(ъ) нашнхъ(ъ) молда<вскнхъ(ъ)>¹, велнкнхъ(ъ) н малнхъ(ъ).

Я по нашѣ жьвотѣ, кто бѣдетъ(ъ) господаре нашѣ Сѣлмн Молдавскон, <бѣдн>² кто бѣдетъ(ъ), <про то>² шо бѣ <нмъ(ъ)>² непорѣшено некто, на вѣкѣ, <алн>³ да <нмъ(ъ) потвѣрждаѣтъ(ъ) за что ест(ъ) нмъ(ъ) даномъ(ъ)>² н шт(ъ) насъ(ъ) по правѣ н верна нхъ(ъ) слѣжн.

Я на болшѣю крѣпостъ(ъ) <томѣ вншн писанѣн, веланн есмѣ>² вѣрномѣ нашѣмѣ панѣ¹⁵ штписати н нашѣ печатн прнкншт к снмѣ нашѣмѣ лнстѣ.

Писалъ(ъ) Бласкнѣ Несторнн(ъ)>⁴ дн<цкѣ>¹, 8 Сѣчавѣ, во вѣлетъ <сѣцъ>¹и, л(ѣ)с(ѣ)ца марта, кѣ днѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine <о>³ va vedea sau <о>³ va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, boierii Simon, Drăgan, Nichita și Ște<fan>⁴ și <Toa>⁴dir Muhrum și Andrei Beiul ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit și noi deosebit cu mila noastră, le-am dat și le-am întărit noi, în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, <satele Biești>¹ și Cegura<ni>⁵¹ și <Hăj>⁴deieni¹⁷, care sînt pe apa P<og>¹rub<leni>¹lor⁶, care se numește și Drăgonicea...¹ unde sînt casele și iazurile, pădurile, livezile și vile lor, care se află în ținutul Orhei, <unde>³ și-au făcut...¹ din pustiu, din toate locurile lor. Și acestea <mai sus>¹-scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul de pe toate locurile, neclintit niciodată, în veci, lor, fiilor lor, nepoților lor, strănepoților lor, străstrănepoților lor, răstrănepoților <lor>³, răsrăstrănepoților lor și întregului <lor>¹ neam, cine va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor vot<cin>¹, Biești, Cegurani și Hăjdeieni¹⁷, să fie în veci stăpînit după aceste semne de hotar: de unde se începe cel dintîi hotar, din capul văii Miloiala, și înainte, pe lîngă Vorutu, la mlaștina lacului, și înainte pe lîngă Jărcani, și înainte hotarul, pe lîngă șleahul <Ataci>¹ul⁷,

care se numește...⁸ unde se hotărăște cu Mirzăști, și înainte, tot în <sus>¹, pe culme...⁹ciul...¹⁰ lângă Birizloghi și tot <la vale>⁴, apoi la apa Porusaca, mai jos de iaz, și înainte peste piriu, unde se hotărăște cu votcina Bologanul, pe Rubleca, tot pe culme, și înainte până la pădurea lui Ști<f>⁴ul, iar hotarul este mai jos de pădure, și tot înainte,...¹¹ <unde este>¹ hotarul Capr<icenilor și înainte>⁴ la valea <Pogru>¹bei, și drept până la <primul hotar>², de unde <s-a început. Și iar acest>¹ hotar <să le fie>² nestingherit.

Și la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, <noi>¹², Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul <și a fiului său>¹, pan <Moerdza>², pircălab de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Duma staroste de Hotin și a fiului său, credința panului Goian pircălab de Chilia și a fiului său, credința panului Isaie vornic <și a fiului său>¹, credința panului <Dzbiaroe>² pircălab de Cetatea Albă, credința panului Albul <pircălab de Neamț>¹, credința panului Bu<htea>², credința panului Petru Ioan Movici¹³, credința lui Gașco¹⁴ pircălab de Chilia, credința panului Fete de Cetatea Nouă, credința <panului Gangur de Orhei>², credința panului <Ștefan Cernat>², credința panului <Ciocoerlie>², credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Bodea spătar, credința panului <Iuga vistier>², credința panului <Iuga>² postelnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Niagu comis și credința a tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, <ori>²-cine va fi, pentru aceea să nu <le>² strice nimeni, în veci, <ci>³ să <le întărească, deoarece le este danie>² și de la noi pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Și pentru mai mare putere <a celor mai sus-scrise, am poruncit>² credinciosului nostru pan...¹⁵ să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vlas<ie Nistorian>⁴ di<ac>¹, la Suceava, în anul 69<7>¹⁶⁸ <14<7>¹⁶⁰>, luna martie, 22 zile.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Copii particulare, I/1. Transcriere după orig., perg. (59 × 46,5 cm), pecete atârnată, pierdută; actul se păstrează la Arh. St. Chișinău, (azi R.S.S. Moldovenească), fond. 220, II/10

O trad., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu data de zi: 23, la Bibl. Acad., DCCXXIV/3.

EDIȚII: D.I.R., A, I, *Doc. indoielnice*, p. 412—413 (trad. de la Bibl. Acad., sub data 1430 (6938) martie 23, dar cu observația că „după sfatul domnesc, documentul ar fi din anul 1470, corespunzător văleatului 6970“).

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la nr. precedent.

¹ Loc alb în copie.

² Întregit după formularul celorlalte doc. false din serie.

³ Omis.

⁴ Întregit după trad. de la Bibl. Acad.

⁵ În trad. de la Bibl. Acad.: „Giugureni“.

⁶ În aceeași trad.: „Rublenca“.

⁷ În trad. de la Bibl. Acad.: „Alaciul“.

⁸ În aceeași trad.: „Ivaponosul“, corectat apoi în „Răpănosu“.

⁹ În aceeași trad.: „spre grădini“, corectat apoi în „rădiu lui Surtu“.

¹⁰ În aceeași trad.: „prin locul Druleul, lângă fundul pădurii, de acolo drept la vale“.

¹¹ În aceeași trad.: „lângă Fintina Împutită“.

¹² Corupție, provocată de alăturarea terminației cuvântului precedent la pronumele noi (noi), din model, descifrat însă, și acesta, în mod eronat.

Ѣ по нашѣ жнѣотѣ, кто бѣдѣтъ господарь въ нашѣ Сѣмлю Молдавскѣх, ѡт(ѣ) нашн дѣти н(ѣ) ѡт(ѣ) наше>го пл(ѣ)ме>нне, бѣди кто бѣдѣтъ наи кого Богъ нѣберот(ѣ) про тоѣ, що бѣ не порѣшѣнно им(ѣ) нѣкто а нѣкол(ѣ)>¹¹ не въ чем(ѣ), на вѣкѣ <дан>² да н(ѣ)мѣ>¹ потвѣрждѣтъ(ѣ) <к>²рѣпсо, гдѣ бѣдѣтъ потвѣлит сѣ, <како>¹ ест данном(ѣ) им(ѣ), ѡт(ѣ) нас(ѣ), по право и вѣрно нх(ѣ) с(ѣ)лѣжеѣ>¹.

<Ѣ на бол>¹шю крѣпост(ѣ) <то>²мѣ виши писанѣи, в(ѣ)ли>¹ли <е>²сѣмѣ нашѣмѣ вѣ(ѣ)рномѣ>¹ великѣмѣ панѣмѣ <Томениом(ѣ) Огнѣн(ѣ), ѡтписат(ѣ) и нашѣ печѣт(ѣ)>¹¹ приѣксѣтъ(ѣ) к сѣмѣ нашѣмѣ лѣстѣ.

Писа Ифрема Хѣра днѣ<к>¹, 8 Сѣчѣвѣ, во вѣлето х(ѣ)с(ѣ)и(ѣ)и, мѣлѣ м(ѣ)с(ѣ)цѣи, ѣи днѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine <о>² va vedea sau <о>² va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi credincioase ale noastre, pan Ganea căpitan de <roată>⁴ de la...¹, și vărul lui, Martin Musteață, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit <cu deosebita noastră>¹ milă și le-am dat și le-am întărit,¹ în țara noastră, Moldova, ocina <lor>⁴ dreaptă, din votcina întregă a satului Peciștul, care este pe Gogîlnic¹², în ținutul <Orhei>¹, unde sînt casele și iazurile lor, grădinile și codrii lor. Acestea mai sus-scrise le-am dat de la noi uric, cu tot venitul, în veci, lor și copiilor lor, nepoților lor, stră-nepoților lor, răstrănepoților lor, răsrăstrănepoților lor, răsrăstrănepoților lor și întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestei <votcine>¹³ a satului Peciștul <să>² fie după hotarul lor vechi, unde a fost din veacul veacului, care hotar se începe întîi de la apusul soarelui, <unde>² este piatră de hotar, care o desparte de ocina Fudzivca și de votcina Răspopenilor, și de acolo, de-a curmezisul, drept spre miazăzi, în dreptul Pere<nilor>¹, unde este și piatră de hotar, și de aici se întoarce spre apusul soarelui și merge drept la...¹ Sahaluiului, care o desparte de votcina Ig<nășenilor>¹ și de a Răspopenilor și spre...¹ drept spre miazăzi...⁷ apoi iarăși unde sînt horodiștele¹⁴, care o desparte de votcina...⁷ și de votcina Samaș<can>¹ilor și de a Ch<ipeș>⁷căe<nilor>⁴.

Această votcină...¹ Peciștul, <care>² este mai sus-zisă, de două mii cinci sute...⁷ stînjeni domnești, să fie ...¹ cu pietre de hotar de jur împrejur și de...¹ drept, de la un capăt la altul, pe hotarele însemnate, nestingherit.

La aceasta este credința domniei mele, mai sus-scrisului, <noi>⁸, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Moerdza⁹ pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Dumoe⁹, staroste de Hotin, credința panului Goian pîrcălab de Chilia, credința <panului>² <Isaia>¹ vornic și a fiului său, credința panului Dzbiaroe⁹ pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Albul pîrcălab de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Petrică al lui Ioan Movici¹⁰, credința panului Pașco pîrcălab de Chilia, credința panului Fite de la Cetatea Nouă, credința panului Gangur de <Orhei>¹, credința panului Cernat, credința panului Ciocoerlie, credința panului Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Bodea <spăt>¹ar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Lucoe⁹ stolnic, <credința>¹ panului Neaigu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, Moldova, din copiii noștri <sau din>² neamul <nostru>², oricine va fi sau pe cine îl va

alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le fie clintit <de nimeni niciodată>¹⁰ întru nimic, în veci, <ci>² să le întărească cu putere, unde se va prilejui, <cum>¹¹ le este dat lor, de la noi, pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

<Iar pentru>¹ mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru, marelui pan, <Toma logofăt, să scrie și pecetea noastră>¹¹ să o atirne la această carte a noastră.

A scris Ifremo Hura diac, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna mai, 28 zile.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 245. Orig., perg. (43×52,5 cm), pecete (diam. = 8,5 cm), atârnată (șnur de mătase cafenie), stricată.

O foto., greu lizibilă, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/557

EDIȚII: Ghibănescu, *Din dmnia lui Ștefan — doc.*, p. 30—32 (trad.); idem, *Opt urice*, p. 11—18 (text slav și trad.; în ambele ediții documentul este considerat autentic); Bogdan, *Doc. false*, p. 139—141 (text slav incomplet și trad.; critica de autenticitate, *ibidem*, p. 131—136); *D.I.R.*, A, I, *Doc. indielnice*, p. 423—425 (trad., cu observații privind falsitatea).

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Șters.

² Omis.

³ Suprascris și șters sau omis.

⁴ Lectură nesigură

⁵ Greșit, în loc de *починант*.

⁶ Pentru *с.а.*

⁷ Rupt și șters.

⁸ Corupție; vezi nota 12 de la doc. precedent.

⁹ *о.а.*, reprezintă, evident, o interpretare greșită a literei *ы* din model.

¹⁰ Corupție a numelui *Михимовича* (al lui Iachim).

¹¹ Întregit după falsul similar, din 1470 septembe 25 (v. doc. nr. X).

¹² Pentru *Согилник*.

¹³ Sau: „acestor votcine”.

¹⁴ Sau: „unde este horodiștea”.

IX

1470 (6978) septembrie 5, Suceava.

Мілостію божією, мѣ, Сѣфан в(о)вод господарѣ Зѣмлю Молдавскон. Знаменито чиним вѣсѣм листом нашѣм, кто на <нем(ъ)>¹ юзрит или почтѣчи юм сншѣт, вѣжѣ тот истинное[ст]² слѣгнм нашѣм вѣрномѣ, панам Николан Зѣмбрана и панменнкѣм его, Бласѣн, сѣнѣм Іанксандрѣ Корол, изѣ снлом Мнтѣ-лицѣ, слѣжѣлн наш³ право и верно. Там мѣ, вндѣвше право и вѣрно нѣ слѣжѣт до нас, жаловали <е>¹смо мѣ нѣ всовѣш вт нашѣм мносто, дал и потерѣдѣло мѣ нм, в нашѣ Зѣмлю Молдавскон, по нѣ право штинно невѣ⁴ цѣлом воччинѣ сѣла Бѣуанинѣ⁵, что ест на Ботни, ю Липѣшино цѣнѣтом, гдѣ ест нѣ домѣ и сѣдовѣ, колн дѣл⁶ ест нм, вт нас, вѣрѣком, сѣ вѣсанм⁷ дохѣдом, на вѣкѣ, нм, дѣтнм нм, внѣкам нм, прѣпращѣкам нм, прѣпращѣратом нм, прѣпращѣратом нм и вѣсѣм панменствѣм его, кто нан влнжѣм вѣдѣто.

И хотарѣ сѣнжѣ воччинн сѣлом Бѣуанинѣ вѣдѣто по старомѣ нѣ хотарѣ, кѣда бѣла изѣ вѣка вѣчнаго, вѣжѣвалннно.

На то ест [г]вѣра г(о)сп(о)д(ст)ва мн, вн[в]шѣ пис(а)нно<е>⁸ гамнѣ⁸ Сѣфанѣ в(о)вод, и [г]вѣра вѣрѣ нашѣх: вѣра пана <Станѣлам и сѣнѣм егом, пана Моер<с>¹ѣ, перкалѣбовѣ Белограда, вѣра пана Бланкѣлам и сѣнѣм>⁹ его, пана Дѣ-моѣ¹⁰, староста Хотннскаго, вѣра пана Гома перкалѣба Кіанскаго, вѣра пана Исака¹¹

дворника н с(ѣ)ннѣм его, вѣра пана Зенарое¹⁰ перкалаба Бело[н]град(а), вѣра пана Ялѣсла перкалаба Немецкаго, вѣра пана Бѣхтинного, вѣра пана Петрика Иван Мовича¹², вѣра пана Пашка перкалаба Клинкаго, вѣра пана Фитен Новоградскаго¹³, вѣра пана Гангѣра Ворхенскаго, вѣра пана Стѣфан Чернат, вѣра пана Чокодринѣ, вѣра пана Ицко Хѣдича, вѣра пана Ивашка Хринковичу, вѣра пана Боден спѣтарѣн, вѣра пана Югонн вистѣринка, вѣра пана Югонн постелника, вѣра пана Нигрѣла чашинка, вѣра пана Дѣка столника, вѣра пана Нѣнга¹⁴ комнса н вѣра вѣсѣх боарѣх нашѣн молдавскихх, великихх н малыхх.

И по нашѣ жѣбот, кто бѣдѣто господ прѣ нашѣ Зѣмлю Молдавскою, вѣдѣтх наших н¹⁵ <ли вѣт наше>¹го плѣ <менѣ>¹, бѣд кто бѣдѣто, кого Богъ¹⁶ нзѣберот про то, що бѣ ннпорѣшѣто нм некто а нн колн <нѣ в>¹⁷ѣ чем, да нщо¹⁸ повѣрдн <т>⁹рѣко нм, гдѣ бѣдѣт поавнтса, что ест дано нм вѣт нас по правдо н вѣрном слѣжеѣ.

И на большѣ крѣпостѣ <томѣ>¹ в(н)шѣ пнс(а)но, вилелн <ес>¹мѣ нашѣмѣ вѣрномѣ, вилнѣмѣ пннѣмѣ Томѣнло Фетѣ¹⁹, вѣтпнсат н нашѣ пнчат прнвн[к]снт к сѣмѣ нашѣмѣ лнстѣ.

Пнсал Стѣнко днѣкѣ, ѣ Сачѣкѣ, во в(ѣ)лѣто <сѣ>¹он, сѣмѣмѣрѣа мес(ѣ)цѣа, ѣ д(ѣ)нѣа.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Știhan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine <o>¹ va vedea sau <o>¹ va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, panul Nicolai Zimbrada și nepotul său, Vlasin, fiul lui Alicsandru Coroi, din satul Mitulița, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, întreaga votcină a satului Bugeani⁵, care este pe Botna, în ținutul Lăpușna, unde sînt casele și grădinile lor, codrii lor⁶, să le fie uric, cu tot venitul, în veci, lor, copiilor lor, nepoților lor, strănepoților lor, străstrănepoților lor, răstrănepoților lor, răsrăstrănepoților lor și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor votcini a satului Bugiani, să fie pe hotarele lor vechi, pe unde au fost din veacul veacului, nestîngerit.

La aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, <noi>⁸, Știhan voievod, și credința boierilor noștri; credința panului <Stanciul și a fiului său, pan Moerdza¹⁰, pîrcălabi ai Cetății Albe, credința panului Vlaicul și a fiului>⁹ său, pan Dumoe¹⁰, staroste de Hotin, credința panului Goian pîrcălab de Chilia, credința panului Isac¹¹ vornic și a fiului său, credința panului Zbiearoe¹⁰ pîrcălab al Cetății Albe, credința panului Albul pîrcălab de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Petrică Ioan Movici¹², credința panului Pașco pîrcălab de Chilia, credința panului Fite de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Știhan Cernat, credința panului Ciocoerlie, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Nigrilă ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, Moldova, din copiii noștri <sau din neamul nostru>¹, oricine va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clinească nimeni niciodată <întru>¹⁷ nimic, ci încă să le întărească cu putere, unde se va prilejui, că le este danie de la noi pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere <a celor>¹ mai sus-scrise, <am>¹ poruncit credinciosului nostru, marelui pan Tomeilo Fetu¹⁹, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Stițco diac, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna septembrie, 5 zile.

După Ghibănescu, *Surete*, XIX, p. 208—209. Text slav, după orig., perg., pecete atirnată (șnur de mătase roșie), stricată; actul se păstrează la Arh. St. Chișinău (azi R.S.S.Moldovenească), fond. 220, II/3.

Trad. editorului și considerații privind falsitatea actului, *ibidem*, p. 209—211.

Pentru neautenticitatea actului, vezi și comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Omis.

² În textul lui Gh. Ghibănescu: истинно ест ; în celelalte falsuri din serie: истинном(ъ).

³ Greșit, în loc de нм.

⁴ În celelalte falsuri din serie: нсъ cum este, probabil, și în original.

⁵ Nu este exclusă o greșeală de lectură a editorului, în loc de Бѣцани (Buțeni), cum se numește astăzi satul.

⁶ Коаи Аѣа, probabil greșeală de lectură, în loc de Коаѣ нѣаа (codrii lor, să), cum se află în celelalte falsuri din serie.

⁷ În textul lui Gh. Ghibănescu: вѣса нм.

⁸ În textul lui Gh. Ghibănescu: Гамнѣ, ca nume propriu; în celelalte falsuri din serie apare același cuvint, care, ortografiat aparte de către falsificator, nu reprezintă, totuși, decit o corupție, rezultată din asocierea greșită a terminației cuvintului anterior ро, cu pronumele мы (sau мм), din model.

⁹ Probabil omis în textul editat; întregit după falsul asemănător din 1470 septembrie 25 (vezi doc. următor).

¹⁰ о: reprezintă, desigur, interpretarea greșită de către falsificator a vocalei ѡ, din model.

¹¹ Greșit, în loc de Исана (Isaia).

¹² Corupție, din Мѣммовича (al lui Iachim).

¹³ În textul lui Gh. Ghibănescu: Фитѣ Ново...; în orig., este probabil: Фитѣ Ново...

¹⁴ În orig., probabil: Нѣмѣа, avind în vedere confuzia dintre ѣ(ъ) și ѣ, pe care o permite grafia falsificatorului (v. pl. nr. XCII).

¹⁵ În textul lui Gh. Ghibănescu, în loc de н, greșit, н.

¹⁶ În același text, greșit, рога.

¹⁷ În același text, puncte de suspensie; întregit după falsul asemănător, din 1470 septembrie 25 (vezi doc. următor).

¹⁸ În același text, greșit, ншо.

¹⁹ În același text: Томиѣа лофѣтѣ; vezi însă și celelalte falsuri din serie.

X

1470 (6978) septembrie 25, Suceava.

† Многостѣ божѣюм(ъ), мѣ, Стѣфан(ъ) воевод(а), господ(а)рѣн Стѣмѣ-м(ъ) Молдавскон. Знаменѣто чѣнѣм(ъ) всѣм(ъ) лнст(о)мом(ъ) нашѣм(ъ), кто на <нем(ъ)>² юсѣрѣт(ъ) нлѣ почѣтѣчѣ <юм(ъ) 8>² слѣшѣт(ъ), ѡт(ъ)жѣ истинном(ъ) тот(ъ) в(ѣ)ст(ерѣнѣка)³, вѣрѣномѣм(ъ) слѣгнм(ъ) нашѣм(ъ), боарамѣм(ъ) Нѣко-ларом(ъ) Драганном(ъ), сѣнѣм(ъ) Илѣашом Драганна, что вѣвѣ вѣл(ъ) вѣстерѣ-нѣка Сачавѣтѣскогом(ъ), да н вѣнѣм(ъ) егом(ъ), Нонашком(ъ) Херѣтѣам(ъ), ѡт(ъ) сѣстром(ъ) егом(ъ), Еленом(ъ), сѣн(ъ) Гавѣрѣнлом(ъ) Херѣтѣюм(ъ) вѣвѣ вѣл(ъ) дворѣнѣка ѡт(ъ) Царѣград(а), [которѣх(ъ)] слѣжбоѣ нам(ъ) правом(ъ) н вѣрѣном(ъ). Тѣм(ъ) мѣ, вѣдѣвѣшѣх(ъ) право н вѣрѣном(ъ) нхѣжѣ слѣжбѣх(ъ) до нас, жаловал лѣсмом(ъ)⁴ мѣ нх(ъ) особѣ ѡт(ъ) нашѣ мѣлостюм(ъ), дал(ъ) н потвѣрдѣлном(ъ) мѣ нм(ъ), в нашѣм(ъ) Стѣмѣам(ъ) Молдавскон, ѡтнѣном(ъ), по нх(ъ) правом(ъ) н вѣрѣном(ъ) слѣжбѣх(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), нсъ цѣлоем(ъ) вѣстѣном(ъ) сѣлом(ъ) н ѡт(ъ) нѣстѣнѣм(ъ) Драганѣшѣх(ъ), что ест по дол(ъ) рѣкѣм(ъ) Соломѣ-

цом(ь), юѣѣ Сороцьком(ь) цѣнѣтом(ь), гдѣ ест(ь) нх(ь) домѣх(ь) н садом(ь), на бокоу Старон Горѣ, которон бѣдѣто нм(ь) рождѣл(ь) вт(ь) нас(ь), по спол(ь): част(ь) вѣшон бѣдѣто Нѣколоам(ь) Драганном(ь), нсѣ вѣонммѣ⁵, <н>² начѣ-наат(ь) рождѣл(ь) вт(ь) Старон Горѣ н прандѣт(ь) чрѣсѣ дол(ь) рѣком(ь) Солонѣцом(ь) н на горѣ ѣ прѣд(ь), пока сандѣто юѣѣ Могилаон Тѣрѣкѣлом(ь), гдѣ там(ь) ест н лес(ь), да вѣчѣнам половѣнон бѣдѣто Ионашком(ь) Херѣ-тѣюм(ь), гдѣ ест н мѣлнѣцон егом(ь), вт(ь)⁶ ставѣшѣ сѣ вт Гавѣрѣлом Херѣ-тѣюм, како да ест(ь) нм(ь) нѣно, вт(ь) нас(ь), данном(ь) ѣ вѣкѣ, со вѣсѣм(ь) доходом(ь) на вѣкѣ, н дѣтлм(ь) нм(ь), вѣнѣкам(ь) нм(ь), прандѣнѣкам(ь) [том(ь)] нм(ь), прандѣратом(ь) нм(ь), прандѣратом(ь) нм(ь), да н вѣсѣм(ь) плѣ-менѣм(ь) нм(ь), кто нан блѣжѣх(ь) бѣдѣто вт(ь) нх(ь), род(ь) вт(ь) род, <н>² дрѣгнх(ь) нѣ самѣшат нѣ вѣ чѣм(ь), <ан>² да бѣдѣт(ь) нм(ь) на <ю>² вѣ по ѣрѣѣ по староемѣ нх(ь) хотарѣх(ь), кѣда бѣнло нсѣ вѣка вѣчѣнагом(ь), вт(ь) жѣвѣлнѣно.

На тот(ь) ест [г]вѣра г(о)сподства мѣ, вѣшѣх(ь) писаное, гомна⁷ Стѣфан-ном(ь) в(о)вод(ь), н пролюбѣтном егом(ь) сѣновѣм(ь), Богѣданном вѣводах(ь), н вѣрах(ь) боарх(ь) нашѣх(ь): вѣра пана Станѣлам(ь) н сѣнѣм(ь) егом(ь), пана Моер<с>² перѣкалабовеѣ Болградѣкагом(ь), вѣра пана Бланѣлам(ь) н сѣном(ь) егом(ь), пана Дѣмоѣ⁸, старос<с>²тн Хотннѣкагом(ь), вѣра пана Ивашко дворѣ-нѣка Сачавѣскагом(ь), вѣра пана Сѣѣароем(ь)⁸ перѣкалабовеѣм Бѣлом Град-скогом(ь), вѣра пана Илѣѣла перѣкалабовеѣм(ь) Нѣмѣкагом(ь), вѣра пана Бѣхѣтѣ-новеѣ, вѣра пана Петрѣка Иоан Моѣчм⁹, вѣра пана Пашка перѣкалабовеѣм(ь) Кнѣ-нскагом(ь), вѣра пана Фетенном(ь) Новоградѣкаго, вѣра пана Ганѣра Орѣхнн-скагом(ь), вѣра пана Стѣфан(ь) Чарѣната, вѣра пана Нѣпрѣнлом(ь)¹⁰, вѣра пана Ицѣком(ь) Хѣднчм, вѣра пана Ивашком(ь) Хрѣнковнчм, вѣра пана Боднн(ь) спатарѣ, вѣра пана Югн вѣстерѣнѣка, вѣра пана Юга нѣстѣннѣка, вѣра пана Нѣпрѣ-нлом(ь)¹⁰ чашнѣка, вѣра пана Дѣка столнѣка, вѣра пана Нѣнга комѣса н [г]вѣн-рах(ь) вѣх(ь) боарх(ь) нашѣх(ь) молдавѣскнх(ь), велннх(ь) н малнх(ь).

И по нашѣ жѣвѣт(ь), кто бѣдѣто господ<ар>² про нашѣм(ь) Сѣмлюм(ь) Молдавѣскон, вт(ь) дѣтнх(ь) нашѣх(ь) нклн вт(ь) наше<го> плѣ<ме>²нѣ, бѣд(ь) кто бѣдѣто, кого Бог(ь) еѣвѣрот(ь) про то, цо бѣ нѣ порѣшѣннѣ нм(ь) нѣкто а нѣкол(ь) нѣ вѣ чѣм(ь), <ан>² да еѣо даст(ь) н потвѣрѣдѣст(ь) <к>²рѣпсоем(ь) нм(ь), гдѣ бѣдѣт(ь) помѣѣт(ь) сѣ, како н мѣ дал(ь) н потвѣрѣдѣнлом(ь) мѣ нм(ь) по правом(ь) н верѣном нх(ь) сл(ѣ)жѣвѣ до нас.

И на болѣшюм крѣпост <то>²мѣ вѣшѣ пис(а)наго, вѣлѣлѣ <е>²смѣ нашѣмѣ вѣрѣнѣмѣ, вѣлѣкѣмѣ панѣмѣ Томенлом(ь) Оѣпнѣл¹¹, втпнѣсат(ь) н нашѣм(ь) пн-чѣт(ь) прѣвѣкѣнт к сѣмѣ нашѣмѣ лнѣтѣ.

Писал Стѣѣцко дѣжкѣ, ѣ Сачавѣѣ, во вѣлетом хѣѣон сѣнѣтѣбра мес(ѣ)цѣ, кѣ днѣ.

Проч(тѣл) вел лог(о)фѣт де ...¹² пашкова Сачѣскаго.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștîfan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine <o>² va vedea sau <o>² va auzi citindu-se, că acest adevărat vistier, sluga noastră credincioasă, boierul Nicolae Drăgan, fiul lui Iliș Drăgan, care a fost mare vistier de Suceava, precum și nepotul său, Ionașco Heretei, de la sora sa, Elena, fiul lui Gavril Heretei, fost mare vornic din Țarigrad, [care] ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat și le-am întărit de la noi, în țara noastră, Moldova, pentru slujba lor dreaptă și credincioasă, o ocină, întreaga votcină a satului și a pustiei Drăgăneștilor, care este pe valea riului Soloneț, în ținutul

Sorocii, unde sint casele și grădinile lor, pe coasta Dealului Vechi, care le-a fost dată lor deosebit de la noi, cite o jumătate: partea de sus din cele două să fie lui Nicolae Drăgan, <și>² începe, deosebit, din Dealul Vechi și merge peste valea riului Soloneț și pe deal înainte, apoi ajunge la Movila Turcului, acolo unde este și pădurea, iar jumătate din votcină să fie lui Ionașco Heretei, unde este și moara lui, care s-a întemeiat de Gavril Heretei, ca să le fie lor acum, de la noi, danie în veci, cu tot venitul în veci, și copiilor lor, nepoților lor, strănepoților lor, răstrănepoților lor, răsrăstrănepoților lor, precum și întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat din ei, neam de neam, <și>² alții să nu se amestece întru nimic, <ci>² să le fie de jur împrejur pe vechile lor hotare, pe unde au fost din veacul veacului, nestingherit.

La aceasta este credința domniei mele mai sus-scrise, <noi>⁷, Ștefan voievod, și a preaiubitului său fiu, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Moer<dz>^{2a}⁸, pircălab de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Dumoe⁸, staroste de Hotin, credința panului Ivașco vornic de Suceava, credința panului Dzbiaroe⁸ pircălab de Cetatea Albă, credința panului Albul pircălab de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Petrică Ioan Movici⁹, credința panului Pașco pircălab de Chilia, credința panului Fetea de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Ștefan Cernat, credința panului Neprilă¹⁰, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Neprilă¹⁰ ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neaigu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn pentru țara noastră, Moldova, din copiii noștri <sau din>² neamul <nostru>², oricine va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clinească nimeni cu nimic întru ceva, <ci>² încă să le fie dat și întărit cu putere, unde se va prilejui, precum și noi le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă către noi.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru, marelui pan Tomeilo Thepiul¹¹, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Stețco diac, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna septembrie, 25 zile.

A citit marele logofăt ...¹²iașcu de Suceava.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 290. Orig., perg. (46 × 44 cm), pecete (diam. = 8 cm) atirnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † ПИЧАТА ИОНА ГТЕФ<АНА>...¹³ <МОЛДАВСКОН>.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/558.

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Șters.

² Omis.

³ Vezi mai jos, reluarea aceluiași cuvânt.

⁴ Pentru ЕСМН.

⁵ ѡе, neclar; se poate citi și сѧ sau сѧ, dar în acest caz textul devine neinteligibil.

⁶ În loc de что?

⁷ Corupție; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.

⁸ оѧ reprezintă, evident, interpretarea greșită a literei ѡ din model.

⁹ Corupție a numelui ИЖИМОВИЧА (al lui Iachim).

¹⁰ În loc de НѢГРЪНАОМ (Negrilă).

¹¹ Corupție din ТѢМЪ ЛОГОФѢТЪ (Toma logofăt).

¹² Indescifrabile 4—5 litere, aflate în ligatură.

¹³ Stricat.

† Многостю божѣю¹, мѣ, Стѣфан(ь) в(о)е(о)д(а), господ(а)рѣ Сѣмли Молдавскон. Знаменито чиним(ь) вѣсм(ь) лист[м]ом(ь) нашѣм(ь), кто на <н>²ем(ь) юсрѣт(ь) или почитѣчи юм(ь) вслншѣт(ь), в[т]ѣжѣ тот(ь) истиннон³ слѣгнм(ь) нашѣм(ь), вѣрнѣмѣ пана пѣс<с>⁴телинка Никѣлаа Матосгада и Гангашѣм(ь) Мелчѣла, слѣжы<ли>⁴ нам(ь) право и вѣср<р>²но. Там(ь) мѣ, вндѣвшѣ право и вѣср<р>²но слѣжыѣѣ до нас(ь), жа<л>²овало нсмѣ мѣ нх(ь) осоеѣ вт(ь) нашѣю многостю, дал(ь) и потвѣрдиано мѣ нм(ь), в нашѣ Сѣмлю Молдавскон, по нх(ь) право втинно, нѣѣ цѣлоем(ь) воччинѣм(ь) сѣлом(ь) Пѣхююлом, <ч>²то ест(ь) ю Ланѣшном(ь) цѣнѣтом, гдѣ ест(ь) нх(ь) домѣ, садовѣ и кодрѣ, како то вѣшѣ писанное да ест(ь) нм(ь), вт(ь) нас(ь), ѣрѣкѣ, со вѣсем(ь) дохолом(ь), на вѣкѣ, нм, дѣтам(ь) нм(ь), вѣскам(ь) нм(ь), прѣнѣкам(ь) нм(ь), прѣшѣратом(ь) нм(ь), прѣшѣратом(ь) нм(ь), и <пра>²прѣшѣратом(ь) нм(ь) и вѣсѣм(ь) пнменствѣм(ь) нм(ь), кто нан блнжѣ бѣдѣто вт(ь) нх(ь), рода вт(ь) рода.

† Хотарѣх(ь) сѣнжѣ воччинн сѣлом(ь) Пѣхююла бѣдѣто по сѣхжѣ хотарѣ на вѣкѣ, которѣго начинает(ь) <с>⁴перво хота<р>²ѣ вт(ь) сѣход(ь) сонца, ест(ь) камин(ь) коло Каѣ[с]шанѣкон дрога вт(ь) про Цѣмѣнонѣ, и вт(ь) сдѣс(ь) прѣмо ю магнѣх(ь) цѣмѣннат[х]нх(ь), ест(ь) камин(ь) хотарѣ, и вт(ь) цѣдо прѣмон ю починѣ сонца, да прѣд(ь) самое ю рѣка Ботин ест каминѣ, ю вѣрѣгѣ Ботнѣ, и вт(ь) сдѣс(ь) по рѣкѣ Ботнѣ, пока ю дол(ь) Хѣлтѣронѣ, гдѣ там(ь) ест(ь) камин(ь) хотарѣ, рѣсдѣл втчинное Пѣхююла вт(ь) воччинѣ Гангѣрое Ст<ар>⁴он, и вт(ь) цюдо прѣмо ю мовнѣл скасѣ, ест(ь) <ка>⁴мин(ь) хотарѣ, да ест(ь) сдѣс(ь) во вѣсое по старон дрога Каѣшанѣ<к>⁴ого, пока ю камѣно то рѣсдѣлает нѣѣ Цѣмѣнонѣ, вт(ь) кѣдоє начѣ сѣ; да бѣдѣт на вѣкѣ по ѣрѣгѣ <к>⁴ако бѣло нѣѣ вѣка вѣчнаго, <н>²дрѣгнх(ь) цю бѣ ин мнѣша сѣ по нашѣ многостю, вт(ь)жѣвалннно.

На то ест(ь) [г]вѣра г(оспод)ства мн, внѣѣ пнс(а)но гомнѣ⁵ Стѣфан(ь) в(о)е(о)д(а), с вѣра бѣрѣ нашѣх(ь): вѣра п<ан>⁴а Стѣнѣла и сѣнѣм(ь) его, пана Моерѣ⁶, перкалавѣѣ Болградѣн, вѣра пана Бланѣла и сѣнѣм(ь) его, пана Дѣмоѣ⁶, староста Хотинѣкаго, вѣра пана Гѣнна перкалаѣа Кнѣнскаго, вѣра пана Исан дворника и сѣнѣ<с>⁴м(ь) его, вѣра пана Сѣѣарѣѣ <пер>⁴калавѣѣ Бѣнѣлогр<д>²цѣ, вѣра пана Ялѣѣла <пер>⁴калаѣа Ннмѣнскаго, вѣра пана Бѣхтнновѣѣ, вѣра пана Петрика Иоан Мовнѣл⁷, вѣра пана Пѣшка перкалаѣа Кнѣнскаго, вѣра пана Фнтѣн Новоградѣцко<го>⁴, вѣра пана Гангѣра Орѣнскаго, вѣра пана Стѣфан(ь) Чѣрнат(ь), вѣра пана Чѣкоѣрлнн, вѣра пана Яѣцка Хѣднѣл, вѣра пана Иѣашка Хрнѣковнѣѣ, вѣра пана Бѣднн(ь) спѣтарѣ, и вѣра пана Югонн(ь) внѣтерника, вѣра пана Юганн(ь) пѣстѣлннка, вѣра пана Ннгрнѣло чѣшѣнннка, вѣра пана Лѣка столнннка, вѣра пана Нѣга комнса и вѣра всѣх(ь) бѣрѣ[хѣ]х(ь) нашнх(ь), велнknх(ь) и малнх(ь).

† По нашѣ жѣвѣот(ь), кто бѣдѣто г(о)сп(о)д<ар>⁸ прѣ нашѣ Сѣмли Молдавскон, вт(ь) дѣтн нашѣх(ь) н<ли> вт(ь) нашегѣ² пн<ме>²нѣ, бѣдѣ кто бѣдѣто про то, цю бѣ ин порѣшѣлно¹⁰ нм(ь) некто а некол(ь) не вѣ чѣм(ь), на вѣкѣ, <алн>²да ещѣ потвѣрѣжѣ<д>²нт <к>²рѣпко нм(ь), гдѣ бѣдѣт(ь) поѣвнт(ь) сѣ¹¹, которѣл ест(ь) дана нм(ь), вт(ь) нас(ь), по право и вѣрнѣ слѣжыѣѣ.

† На болшѣю крѣпѣстѣмѣ внѣѣ пнс(а)ное, внѣлѣн <е>сѣм(ь)¹² вѣрнѣмѣ нашѣмѣ, внѣлѣмѣ пѣнѣмѣ Томѣнѣло <ѣ>⁴пнѣ¹³, втпнсѣт(ь) и нашѣ пнчѣт(ь) прнвн[к]сѣт(ь) к сѣмѣ нашѣмѣ листѣ.

Писал Стнцко днѣкѣ, 8 Сѣчѣвѣ, во вѣлѣто хѣсѣн, октомерѣ месѣцѣ, кѣ днѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Știhan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine <о>² va vedea sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, credinciosul pan Niculae Matosgada postelnic și Gligaș Melciul, ne-au slujit drept și credincios. De

aceea, noi, văzind slujba dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, întreaga votcină a satului Puhoiul, care este în ținutul Lăpușna, unde sînt casele, grădinile și codrii lor, ca aceste mai sus-scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul, în veci, lor, copiilor lor, nepoților lor, strănepoților lor, răstrănepoților lor, răsrăstrănepoților lor și <răs>²răsrăstrănepoților lor și tuturor rudelor lor, cine va fi cel mai apropiat dintre ei, neam de neam.

Iar hotarele acestei votcine a satului Puhoiul să fie în veci după aceste hotare, care hotare se încep întii de la apusul soarelui, este o piatră lingă drumul Căușanilor dinspre Geamăna, și, de aici, drept la movilele îngemănate, este o piatră de hotar, și, de acolo, drept spre răsăritul soarelui, și chiar în fața riului Botnei este o piatră, pe malul Botnei, și, de aici, pe riul Botnei, apoi în valea Hulturoaei, unde este o piatră de hotar, semn despărțitor al ocinei Puhoiul de votcina Gangurei Vechi, și, de acolo, drept la movila stricată, este piatră de hotar, și, de aici, să fie tot pe drumul vechiu al Căușanilor, apoi la piatra care desparte de Geamăna, de unde s-a început; să fie în veci de jur împrejur cum a fost din veacul veacului, nestingherit, <și>² alții să nu se amestece în această milă a noastră.

La aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, <noi>⁵, Știhan voievod, cu credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Moerdza⁶, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Dumoe⁶, staroste de Hotin, credința panului Goian pîrcălab de Chilia, credința panului Isaia vornic și a fiului său, credința panului Dzbیارoe⁶ pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Albul pîrcălab de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Petrică Ioan Movici⁷, credința panului Pașco pîrcălab de Chilia, credința panului Fite de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Știhan Cernat, credința panului Ciocoerlie, credința panului Iașco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Negrilo ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, Moldova, din copiii noștri <sau din>² neamul <nostru>², oricine va fi pentru aceasta, să nu le clinească nimeni niciodată întru ceva, în veci, <ci>² încă să întărească cu putere, unde se va prilejui, care le este dată de noi pentru slujbă dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru, marelui pan Tomeilo Tepiul¹³, să scrie și să atîrne pecetea noastră de această carte a noastră.

A scris Ștefco diac, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna octombrie, 26 zile.

Bibl. Acad., Pечеți, nr. 244. Orig., perg. (31,5 × 44 cm), pecete (diam. = 8 cm), atîrnată (șnur de mătase grena și verde, legat înainte de scrierea actului, al cărui text îl evită), cu legenda: † Печата Гѣтѣана...¹⁴ госн(о)аар М(о)лаакскон.

O foto., ibidem, Fotografii, XXIII/82, și alta, greu lizibilă, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/559.

EDIȚII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 32—37 (text slav și trad. cu echivalarea vâleatului conform stilului de 1 septembrie; comentariul în care se relevă particularitățile actului, dar fără a i se respinge autenticitatea: *ibidem*, p. 37—39); Bogdan, *Doc.*

false, pl. 4 (facs. ilizibil) și p. 141—144 (text slav și trad.; critica de autenticitate, *ibidem*, p. 131—136); *D.I.R.*, A, I, *Doc. indoelnice*, p. 425—426 (trad., cu observații privind falsitatea).

Pentru neautenticitatea actului, vezi și comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Aici, ca și deseori în continuare, * seamănă cu *ъ*.

² Omis.

³ Ultimul *н*, transformat din *ст*.

⁴ Șters.

⁵ Corupție; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.

⁶ *от*, interpretare, evident greșită, a literei *м* din model.

⁷ Corupție a numelui *МѦНМООНЧА* (al lui Iachim).

⁸ Loc perforat pentru legarea șnurului.

⁹ *н*, scris deasupra rindului.

¹⁰ *порр* și *шѦло*, scrise de o parte și de alta a șnurului, la cca 1,5 cm, ceea ce dovedește că acesta era deja prins de pergament.

¹¹ *са*, adăugat ulterior, mai înghesuit, între *т* și șnur.

¹² *см*, scris deasupra lui *ан* din cuvântul precedent.

¹³ Corupție din *ТомѦ логоѦтъ* (Toma logofăt).

¹⁴ Cîteva litere indescifrabile (*ввд = в(от)в(о)д(а)?*).

XII

1470 (6978) octombrie 31.

Copie.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Stefan voevod, domn Țărei [în pămîntul] Moldaviei. Neschimbat facem știre tuturor urmașilor noștri, carii undi vor vide sau cetind vor auzi, iată că este foarte adivărat al slugii noastre Dobrușei¹, fiica lui Gherasem și al Ilenei, [a lui] din satul Cotijănei Mari, slujind la al noastră domniască case doisprezăce ani, care-i al noastră domnei, văzind al său drapta și credincioasa slujbă la noi, am miluitu noi pre dînsa, deosebit² de al noastră milă, i-am dat și i-am întărit noi eii di astăză cu întrîga otcină ce se numește și se zîci Probota, care este pi lîngă al eii votcină, Cotijănei Mari, ce se află la ținutul Sorociei.

Din let 6978 <1470>, octovrie, 31 zile.

Bibl. Acad., DCCXXXIV/17. Copie, din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după trad. incompletă; orig. se păstra la Arh. Șt. Chișinău (azi R.S.S. Moldovenească), fond. 220, II/5.

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

¹ S-ar putea citi și „Dobrului”, dar după formele de feminin care urmează ca și după felul slujbei domnești, actul a fost plăsmuit pentru justificarea stăpînirii unei femei.

² După „deosebit”, urmează cîteva cuvinte șterse cu aceeași cerneală.

XIII

1470 (6978) noiembrie 23, Suceava.

<† Мна(о)стю божѦю, мѦ, СтѦфан(ъ) в(о)вод(а), гос¹под(а)рѦ СтѦмлин <М²ладвскон. Снаменнто чѦнѦм(ъ) вѦѦм(ъ) лнстмом(ъ) нашѦм(ъ), <кт>¹⁰ на <нем(ъ)>³ юзѦрѦтъ(ъ) нлѦ почѦтѦчѦ юм(ъ) <Ѧ>³слѦшѦтъ(ъ), w[т(ъ)]жѦ тот(ъ) <нстнннон слѦгнм(ъ) нашѦм(ъ), вѦрѦнѦмѦ пана>¹ ѦвѦстаѦнѦм(ъ) РѦгѦвѦ бѦвѦ вѦл(ъ) арѦмаша СачѦвѦскагом(ъ) да н братѦм(ъ) егом(ъ), НѦ<ко>²ладум(ъ), н сѦс-тром(ъ) егом(ъ), РѦгнннон н МарѦѦцион, <да>² н вѦскам(ъ) егом(ъ) ⁴

ам(ь) Бѣгѣшам(ь)⁵ бѣвѣ пѣстелѣнка Мѣскагом(ь), да н Констандѣнѣмѣ, сѣн(ь) Рѣгѣном,⁶ <М>олдавѣскои, Бѣѣстафѣа, нѣ сѣх(ь) своем(ь) вѣсѣах(ь), ю сѣстрѣх(ь) егом(ь), слѣжѣн в нашѣмѣ <сѣмлѣм(ь)>⁷.

Которон моен господством(ь), вѣдѣвѣшѣм(ь) право н вѣрѣчно нх слѣж-
вѣх до нас¹, нѣ со вѣсѣм(ь) <нх(ь)>² сѣдѣцѣ, како онѣх(ь) равѣном(ь) н сѣстрѣ
нх(ь), ю прѣ нашѣм(ь) господством <сѣ>²мѣм, тѣм(ь), нашон господством(ь)
жаловалѣмом(ь) мѣ нх(ь) осоеѣ вт(ь) нашѣю мнолѣстю, даль н¹ потѣвѣдѣано
мѣ <нмѣ>¹, в нашѣм(ь) сѣмлю Молдавѣскои, по нх(ь) правом(ь) втѣнѣном(ь),
нѣ цѣлоем(ь) <хотѣ>рѣм¹ вѣтчѣнѣх(ь) сѣлам(ь) а юменное Бѣлѣком(ь) Самалѣвѣ-
ком(ь) н Маленком(ь) Самалѣвѣком(ь), что насѣваѣт(ь) н Рѣгнх(ь), <н>³ состоѣт(ь)
кол(ь) рѣка, ювѣ вѣрѣгѣл(ь) Нѣстра, ювѣ горѣ в[с]т(ь) полѣдном(ь) вт(ь) Нѣстра,
<о>²соеѣю н цѣлон вѣтчѣном(ь) сѣлом(ь) Шалѣвѣрѣх(ь), что ест(ь) мѣжѣдѣ
рѣкѣм(ь) Кѣволѣм(ь) н мѣжѣдѣ рѣкѣм(ь) Камнарѣм(ь) состоѣт(ь) ювѣ канѣ-
мѣх(ь), како да ест(ь) данном(ь) нм(ь) нѣном(ь) вт(ь) нас(ь), ѣрѣкѣ, со вѣсѣм(ь)
доходом(ь), по ѣрѣгѣ гдѣ ест(ь) нх(ь), тамѣ, н домѣх(ь), садѣвѣ н кодрѣх(ь),
ювѣ Маленкон Самалѣвѣком(ь), которѣх(ь) сѣх(ь) трох(ь) вѣтчѣнѣх(ь) сѣломѣ
Бѣлѣкон Самалѣвѣком(ь) н Маленкон Самалѣвѣком(ь) н Шалѣвѣра вѣнлом(ь) спра-
ведѣлѣвѣост(ь) о нашѣм(ь) господством(ь), но мѣ, по нх(ь) правомѣ слѣжѣвѣ н
врѣном(ь), дал(ь) нм(ь), на вѣкѣ, нм(ь), дѣтѣм(ь) нм(ь), вѣсѣам(ь) нм(ь), прѣѣ-
нѣам(ь) нм(ь), прѣѣѣратѣм(ь) нм(ь), прѣпрѣѣратѣм(ь) нм(ь) да н вѣсѣм(ь)
плѣнѣнѣствѣм(ь) нм(ь), кто нан вѣжѣх(ь) вѣдѣто вт(ь) нх(ь), род(ь) вт(ь)
род(ь). <Н>³ дрѣгнхѣ не самѣшѣтѣ нѣкогѣда а нѣколѣнѣ нѣ вѣ чѣмѣ.

Да вѣдѣто нм(ь) по старѣм нх(ь) хотѣрѣх(ь), кодо вѣло нѣ вѣка: начѣ-
наѣт(ь) цѣ перѣвѣн хотѣрѣ вѣтчѣном(ь) Бѣл(ѣ)ком(ь) Самалѣвѣком(ь), <что>³
насѣваѣт(ь) н Рѣгнх(ь), оножѣн Малѣм(ь) Самалѣвѣком(ь), <что>³ росѣдѣлаѣт(ь) по
спѣл(ь), начѣюм(ь) вт(ь) спрѣтѣвѣ кѣрѣнѣцом(ь) Соколоѣцѣм(ь), что ест(ь) по
тѣ сторѣнѣ рѣка Нѣстра, да ѣ ю том(ь) сторѣнѣ, ювѣ Молдаѣвѣ, прѣм(ѣ) ювѣ
вѣрѣгѣм(ь), ест(ь) камѣнѣнѣх(ь) старѣн хотѣрѣ, росѣдѣл(ь) вѣтчѣном(ь) Бѣл(ѣ)-
ком(ь) Самалѣвѣком(ь) вт(ь) вѣтчѣном(ь) ѣрѣонѣшѣхѣ рѣгѣ, н, вт(ь) тѣда,
нндѣт(ь) прѣм(ѣ) по лѣс(ь), на горѣ, по скалах(ь), ювѣ спѣлѣномѣ, боком нѣ
вѣтчѣном(ь) ѣрѣонѣшѣх(ь), н чрѣсѣ горѣ, да ювѣ прѣд(ь) ювѣ Сѣхѣн Дѣлон,
ювѣ матѣ сѣхѣюм(ь), там(ь) ест(ь) камѣн(ь) старѣн хот(ѣ)рѣ, на вѣкон вѣо росѣ-
дѣл(ь) вт(ь) вѣтчѣном(ь) ѣрѣонѣшѣхѣ вѣчанѣн Самалѣвѣкам(ь), н, вт(ь) там(ь),
ювѣ прѣда, вѣо ювѣ горѣ, по гдѣдом(ь), пока сѣндѣто ювѣ дрога ѣрѣонѣшѣх(ь),
гдѣ, чрѣсѣ дрога, ест(ь) там(ь) камѣн(ь) росѣдѣл(ь) вѣо вт(ь) ѣрѣонѣшѣх(ь),
да, вт(ь) тамѣн, ювѣ дол(ь), н перѣндѣто чрѣсѣ дол(ь) Гѣрѣмѣсон, н поперѣкѣ
на горѣ, да сѣндѣто ювѣ шѣлѣхом(ь) что ндѣто ювѣ Бѣлѣцѣх(ь), н чрѣсѣ шѣлѣхѣ
ест(ь) камѣн(ь) вѣо по вѣкон вѣвѣвѣшѣ нѣ ѣрѣонѣшѣх(ь), н вт(ь) тамѣн спѣс-
тѣнаѣт(ь) цѣ ювѣ дол(ь) Кѣльнѣшѣм(ь), н на горѣ ест(ь) камѣнѣ вѣо <вт(ь)>³
ѣрѣонѣшѣх(ь), н вт(ь) тамѣн ндѣто по гдѣд(ь) гѣра н на дол(ь), что стѣкаѣт(ь)
вт(ь) ѣрѣонѣшѣх(ь) дол(ь), гдѣ вѣло старѣн корѣшѣмѣ, н вѣо ювѣ спѣлѣном(ь)
ювѣ прѣда, пока сѣндѣто ювѣ дрогом Камнарѣм(ь), н чрѣсѣ дрога ест(ь) камѣн(ь)
хот(ѣ)рѣ старѣн н рѣгѣ росѣдѣл(ь)жѣ вѣтчѣном(ь) Бѣл(ѣ)кон Самалѣвѣ<с>³ком(ь)
вт(ь) вѣтчѣном(ь) ѣрѣонѣшѣх(ь) н вт(ь) вѣтчѣном(ь) гѣсѣдарѣкомѣжѣ, вт(ь)
тѣда вѣсѣвѣрат(ь) ювѣ нѣсѣ да ндѣто вѣо ювѣ прѣд(ь) по матѣ долѣм(ь) Камнарѣ-
м(ь), канѣамѣ в[с]т(ь) полѣдном, н ѣпрѣд(ь) на Новѣм(ь) Камнарѣм(ь), да
перѣндѣто чрѣсѣ Новѣм(ь) Камнарѣм(ь) ювѣ нѣсѣ, н прѣмѣ ювѣ рѣгѣ ѣст(ь)
камѣнѣ хотѣрѣм(ь) старѣн, что состоѣт(ь) ювѣ горѣ вѣчѣком(ь) Фѣлокѣсѣлом(ь),
<что>³ ѣст(ь) прѣтѣвѣ гдѣ тамѣ ест(ь) н кѣрѣнѣцом старѣмѣ Бѣсѣлѣам(ь)
ѣлѣвѣам(ь) вт(ь) Сѣгѣрѣцом, тамѣ ест(ь) росѣдѣл(ь) вѣтчѣном(ь)жѣ Малѣнѣ-
кон Самалѣвѣком(ь) вт(ь) вѣтчѣном(ь) Крашѣкѣѣцѣхѣ, концѣ вт(ь) Камнарѣм(ь)

дажѣ вт(ъ) тамое вoсьврат(ъ) ювѣ сѣод(ъ) сонца, и зпрѣдо по лесом(ъ) градом(ъ) Крашкащцах(ъ), да по боком, и на горѣ, праммое ювѣ Бѣл Гора Тѣлѣшошком(ъ), тамо и ест(ъ) камѣн(ъ) старон хотарѣшком(ъ), росядѣл(ъ) вт(ъ) вотчѣном(ъ) Тѣлѣшошком(ъ), и напредѣ, вo ювѣ сѣод сонца, и на долѣ, поперѣкѣ шлѣхом(ъ), и зпрѣд(ъ), чрѣсь долѣ Тѣлѣшошком(ъ), поперѣкѣ, да по лесом(ъ) на горѣ, и поперѣкѣ шлѣхам(ъ) Сороцькагом(ъ), и на дол(ъ), да ювѣ прѣда, и поперѣкѣ чрѣсь дорога Самалѣшкон, по лесом(ъ), вo ювѣ сохдѣ⁸ сонца, и на дол(ъ) вo по лесом(ъ) вѣл(ѣ)ком(ъ), да ндѣто праммое з едьном(ъ) лакомѣ, гдѣ тамон ест(ъ) старон хотарѣш вотчѣном(ъ), част(ъ) Малон Самалѣшском(ъ), росядѣл(ъ) вт(ъ) вотчѣном(ъ) Тѣлѣшошком(ъ) и вт(ъ) вотчѣном(ъ) Тотарѣшском(ъ) ест(ъ) рогы около лаком(ъ), <гдѣ тамон вел(ѣ)кон>⁷ дѣла ест(ъ) и вoшром(ъ) ю дѣла, и, вт(ъ) тамон, вo ювѣ прѣда, ювѣ дол(ъ) по лесом(ъ), и прамм(о) ювѣ самком(ъ) ест(ъ) камѣн(ъ) хотарѣш вотчѣном(ъ) <сам>²алѣшском(ъ) вт(ъ) вотчѣном(ъ) Тотарѣшском(ъ), да напредѣ по лесом(ъ), и на дол(ъ) по скалах(ъ), вo кол(ъ) вотчѣном(ъ) Тотарѣшском(ъ), пока сандѣто ювѣ дрогам(ъ) что по рѣкшом(ъ) вѣрѣгом(ъ) ест(ъ), во гдѣ тамон ест(ъ) и камѣн(ъ) хотаром(ъ) старон, нѣжѣ дрогам(ъ), ювѣ протѣкѣ скалом(ъ) вт(ъ) рот самкон, тамѣжѣ и росядѣл(ъ) вт(ъ) вотчаном(ъ) Тотарѣшском(ъ) ест(ъ) рогы канцамѣ вт(ъ) Нѣстра, и вт(ъ) тѣдажѣ вoсьврат(ъ) ювѣ горѣ вo по рѣка Нѣстра, <и>³ ендѣто каньцюм(ъ) вотчѣном(ъ) веком(ъ) Самалѣшском(ъ), <что>³ насѣбае(ъ) и Рѣгнхѣ, вo вѣрѣгом(ъ) Нѣстра, <ю>⁷ лесом(ъ) и на горѣ, пака сандѣто ювѣ пѣрвом(ъ) ен хотарѣш, вт(ъ) кѣда начал сѣ. Да бѣдѣто на вѣкѣ нм(ъ) по сѣх(ъ)жѣ староем нх(ъ) хотарѣх(ъ), <по кѣда>² вѣлом(ъ) нсѣ вѣка вотчѣнѣх(ъ) Бѣл(ѣ)ком(ъ) Самалѣшском(ъ) и Малон Самалѣшском(ъ), онѣжѣ насѣбае(ъ) и Рѣгнхѣ, по дѣдьком(ъ) егомѣ, Ионашкомѣ Рѣдѣн.

И вотчѣном(ъ) Шалверѣх(ъ) бѣдѣто нм(ъ) вт(ъ) <всѣх(ъ) сторонѣх(ъ)>² по староем(ъ) нх(ъ) хотарѣх(ъ): начинае(ъ) пѣрвом(ъ) концѣ вт(ъ) могѣлом(ъ) что ест(ъ) кол(ъ) рѣка Кѣболѣшюм(ъ), росядел(ъ) вт(ъ) вотчѣном(ъ) Хородѣшюм(ъ), ест(ъ) тамо и <камѣн>² хотарѣш старон, вт(ъ) спочѣх(ъ) сонца, и нѣжѣ ест(ъ) росядѣлѣх(ъ) и вотчаном(ъ) Мѣндѣком(ъ), прамм(о) ювѣ протѣвом(ъ) староем(ъ) ставом(ъ) сѣлѣшюм(ъ) Кѣболѣшюм(ъ), ювѣ вѣрѣгѣ Кѣболѣшюм(ъ), ювѣ могѣлом(ъ) <гдѣ>³ состоѣт(ъ) камѣнѣх(ъ) хотарѣш, рогы росядел(ъ) вт(ъ) вотчаном(ъ) Мѣндѣком(ъ), и, вт(ъ) тѣдажѣ, праммон ювѣ с<х>³од(ъ) сонца, на горѣ, кол(ъ) вел(ѣ)ком еднѣм могилком(ъ), гдѣ ест(ъ) росяделѣ вт(ъ) вотчаном(ъ) Мѣндѣком(ъ) и вт(ъ) вотчаном(ъ) Сѣрѣщон, и зпрѣд(ъ) чрѣсь горѣ, да прѣм(о) по чрѣсь град(ъ) и ендѣто канѣшюм(ъ) ю Бѣкшом(ъ) Каенарѣм(ъ), праммое ювѣ матцѣн, росядел(ъ) нсѣ вотчѣном(ъ) Сѣрѣщом(ъ) да нсѣ вотчѣном(ъ) Крашкащцнх(ъ), ювѣ Камнарѣм(ъ), ювѣ хотарѣш Малон Самалѣшском(ъ), и вт(ъ) тѣда вoсьврат(ъ)⁹ ювѣ горѣ, по матцѣм(ъ) Камнарѣм(ъ), и зпрѣд(ъ), пока заидетом(ъ) ювѣ хотарѣш вотчѣном(ъ) Хородѣшюм(ъ), да вт(ъ) там(ъ) вoсьврат(ъ) ювѣ горѣ, и, по лесом(ъ), ендѣто боком(ъ) вo нсѣ вотчѣном(ъ) Хородѣшюм(ъ), и чрѣсь горах(ъ) поперѣкѣ, пока сандѣто ювѣ могилком(ъ) вт(ъ) кѣда начал(ъ) сѣ вo вѣ прѣдѣ цѣлон нх(ъ) вотчѣном(ъ) сѣлом(ъ) Шалверѣх(ъ). <Да>³ бѣдѣто по сѣх(ъ) старѣх(ъ) хотарѣх(ъ), со вѣсем(ъ) дохѣдом(ъ), по зкрѣгѣ втѣжѣвалѣном(ъ).

На то[т] ест(ъ) [г]вѣира г(о)спод(с)тва мѣ, вншѣн писанѣ гомнам(ъ)¹⁰, Стѣфанншюм(ъ) в(о)ево[во]дн, и [г]вѣирах(ъ) вoмѣрах(ъ) нашѣх(ъ): вѣра пана Станчѣлам(ъ) и сѣншюм(ъ) егом(ъ), пана Моерѣсон¹¹, перкалабевн Босл³градѣцкагомѣ¹², вера пана Бланкѣла и сѣншюм(ъ) егом(ъ), Дѣмое¹¹, староста Хотницькагом(ъ), вера пана Юган перькалабевѣ Нѣмецкагом(ъ), вѣра пана Исанѣ дворянѣка Сачавѣскагом(ъ), вѣра пана Сеѣарон¹¹ перькалабевѣ Болградѣцкагом(ъ), вѣра пана Плесѣла перкалабѣ Сороцькагом(ъ), вѣра пана Бѣхтиньовѣ, вѣра пана Петрѣка Ионѣ Мовѣчѣ¹³,

вѣра пана Пашка перькалаба Немецькагом(ь), вѣра пана Фетен Но[м]воградць-
кагом(ь), вѣра пана Гангсра Орьхннскагом(ь), вѣра пана Стнфан(ь) Чарьнатам(ь),
вѣра пана Чокорьлѣнь, вѣра пана Ыцька Хсѣдѣчам(ь), вѣра пана Невашко Хрѣ-
<н>³ковѣчл, вѣ<ра пана>¹⁴ Бодннь спатарѣн, вѣра пана Юрьга внстерьнѣка, вѣра
пана Юрьга пѣстельнѣка, вѣра пана Нѣпрѣло¹⁵ чашнѣка, вѣра пана Лѣка столнѣка,
вѣра пана Нѣнга ко<мнса н вѣра>¹⁴ боляхъ нашѣх(ь) молдавьскнх(ь), вел(н)кнхъ
н малнх(ь),

И по нашѣм(ь) жѣвот(ь), кто бѣдѣто господ(ь) про нашон Сѣмьлѣ Мол-
давьскнх(ь), вт(ь) дѣтнх(ь) н<ашѣх>¹⁴ <нан вт(ь) наше>¹⁶ <го плѣ>¹⁴ <ме>¹⁶ <нѣ,
бѣд(ь) кто>¹⁴ бѣдѣто, когь Богъ есьенрот(ь) про то, що вѣ нѣ порѣшльно нм(ь),
нѣкьто а нѣкол(ь) не вѣ чем(ь), да ещо даст(ь) н потверьднт(ь) <к>³рѣпсом(ь),
<нм, гдѣ бѣдѣт(ь) полвѣтс>¹⁴ а, како н мѣ дал(ь) н потвѣрьднлном(ь) мѣ
нм(ь) по правом(ь) [нм(ь)] верьном(ь) нх(ь) слѣжбѣи.

И на боляшюм крѣпостмѣ <томѣ>³ вѣшон писано, вѣлелн <е>³смѣ на<шѣ-
мѣ>¹⁴ вѣрѣнѣмѣ, велнкѣмѣ панѣмѣ Томенло Феннѣл¹⁷, втпнсат(ь) н нашѣм(ь)
пнчат(ь) прѣвѣкьсѣт(ь) к сѣмѣ нашѣмѣм(ь) лѣтсѣ.

Пнс(а) Стѣцько дѣлкь, ѡ Сачавѣ, во вѣлетом(ь) хсѣсн, номьбра мѣсца,
кѣ днѣ.

<† Din mila lui Dumnezeu, noi Știhan voievod>¹, domn al Țării <Mo>²l-
dovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine <o>³ va vedea sau o
va auzi citindu-se, că aceste <adevărate slugi ale noastre, credinciosul pan>¹
Eustafie Rughi fost mare armaș de Suceava precum și fratele lui, Ni<co>²lae,
și surorile lui, Rughina și Mariuța, <precum>² și nepoții lui ...⁴ Buguș fost
postelnic de Iași, precum și Constantin, fiul Rughinei, ...⁶ <Mo>ldova, ai lui
Eustafie, din acești nepoți ai săi, de la surorile sale, au slujit în <țara>⁷ noastră.

Care¹⁸ domnia mea, văzînd <slujba lor>¹ dreaptă și credincioasă
<către noi>¹, din toată inima, atît a lor cît și a surorilor lor, pe pămîntul
nostru domnesc, de aceea domnia noastră i-am miluit deosebit din <mila>¹
noastră, <le-am dat și le>¹-am întărit, în țara noastră, Moldova, ocinile lor
drepte, tot hotarul votcinelor satelor anume Samaleuca Mare și Samaleuca
Mică, care se numesc și Rughi <și>³ se află lingă rîu, pe malul Nistrului,
pe dealul de la miazăzi de Nistru, și, deosebit, toată votcina satului Șalvira,
care este între rîul Cubolta și rîul Căinari, aflate la capete, ca să le fie
danie acum de la noi, uric, cu tot venitul, de peste tot, acolo unde le
sînt și casele, grădinile și codrii, în Samaleuca Mică, care aceste trei votcine
ale satelor Samaleuca Mare și Samaleuca Mică și Șalvira au fost ale noastre
drepte domnești, iar noi le-am dat pentru slujba lor dreaptă și credincioasă,
în veci, lor, copiilor lor, nepoților lor, strănepoților lor, răstrănepoților lor,
răsrăstrănepoților lor precum și întregului neam al lor, cine va fi dintre ei
cel mai apropiat, neam de neam. <Și>³ alții să nu se amestece niciodată¹⁹
între nimic.

Să le fie pe vechile lor hotare, pe unde au fost din veac: se începe întîi
hotarul votcinei Samaleuca Mare, <care>³ se numește și Rughi, și cel al Sama-
leucăi Mici, <pe care>³ îl împart în jumătate, întîi dimpotriva fîntînii lui
Socoloțchi, care este de cealaltă parte a rîului Nistru, și pe această parte,
în Moldova, drept în mal, este piatra hotarului vechi, semn despărțitor²⁰ al
votcinei Samaleuca Mare de colțul²¹ votcinei Arionești, și, de acolo, merge
drept prin pădure, la deal, printre stînci, spre miazăzi, pe latura votcinei
Arionești, și peste deal, și înainte la Valea Seacă, la matca seacă, acolo este
piatra hotarului vechi, tot pe latura despărțitoare de votcina Arionești a
votcinei Samaleuca, și, de acolo, înainte, tot la deal, pe culme, apoi ajunge

la drumul Arioneștilor, unde, peste drum, este acolo piatră despărțitoare tot de Arionești, și, de acolo, la vale, și trece peste valea Grumezoaia, și drept la deal, și ajunge la șleahul care merge la Bălți, și peste șleah este piatră tot pe latura care ține de Arionești, și de acolo coboară la valea lui Calnăș, și pe deal este piatră tot <dinspre>³ Arionești, și de acolo merge pe culmea dealului și la valea care curge din valea Arioneștilor, unde a fost crîșma veche, și tot înainte spre miazăzi, apoi ajunge la drumul Căinariilor, și, peste drum, este piatra hotarului vechi și colțul despărțitor al votcinei Samaleuca Mare de votcina Arionești și de votcina domnească, de acolo se întoarce în jos și merge tot înainte pe matca văii Căinari, pînă la capătul de la miazăzi, și înainte la Căinariul Nou, și trece peste Căinariul Nou în jos, și drept în colț este piatra hotarului vechi, care se află în sus pe coasta Flocoșului, <care>² este împotriva <locului>²² unde este și fîntina veche a lui Vasile Albul din Zgurița, acolo este semn despărțitor al votcinei Samaleucăi Mici de votcina Crăscăuți, capătul de la Căinari, și de acolo se întoarce spre răsăritul soarelui, și înainte, printr-o latură a pădurii de la Crăscăuți, și la deal, drept la Dealul Mare de la Teleșeuca, acolo este piatra hotarului vechi, semn despărțitor de votcina Teleșeuca, și înainte, mereu spre răsăritul soarelui, și la vale, drept la șleah, și înainte, peste valea Teleșeuca, și de-a dreptul prin pădure la deal, și de-a dreptul la șleahul Sorocăi, și la vale, și înainte, și de-a dreptul peste drumul Samaleucăi, prin pădure, mereu spre răsăritul soarelui, și la vale, tot prin pădurea cea mare, și merge drept la un lac, unde, acolo, este hotarul vechi al votcinei, partea Samaleucăi Mici, semn despărțitor de votcina Teleșeuca și de votcina Tătăreuca este colțul de lingă lac, <unde este>⁷ stejarul <cel mare>⁷ și hour în stejar, și, de acolo, tot înainte, la vale prin pădure, și drept la zamcă este piatra hotarului votcinei <Sam>²aleuca de votcina Tătăreuca, și înainte prin pădure, și la vale printre stînci, mereu alături de votcina Tătăreuca, apoi ajunge la drumul care este pe malul rîului, unde, acolo, este și piatra hotarului vechi, mai jos de drum, împotriva stîncii de la gura zămcii, acolo este și semn despărțitor de votcina Tătăreuca, colțul de capăt de la Nistru, și de acolo se întoarce tot în sus pe rîul Nistru, <și>³ merge capătul votcinei vechi a Samaleucăi, <care>³ se numește și Rughi, mereu pe malul Nistrului, în pădure și în sus, apoi ajunge la primul ei hotar, de unde s-a început. Să le fie în veci pe aceste vechi hotare ale lor, pe unde au fost din veac votcinile Samaleuca Mare și Samaleuca Mică, cele care se numesc și Rughi, după bunicul lui, Ionașco Rudi.

Iar votcina Șalvira să le fie din <toate părțile>² pe hotarele lor vechi: se începe întii capătul de la movila care este lingă rîul Cubolta, semn despărțitor de votcina Horodiște, acolo este și piatra hotarului vechi, de la apusul soarelui, și mai jos este semn despărțitor și de votcina Mindic, drept împotriva iazului vechi al seliștii Cubolta, la malul Cuboltei, la movila <unde>³ se află piatră de hotar, colț despărțitor de votcina Mindic, și, de acolo, drept la răsăritul soarelui, la deal, lingă o moviliță mare, unde este semn despărțitor de votcina Mindic și de votcina Zgurița, și înainte, peste deal, și drept peste culme, și merge la capătul din Căinariul Vechi, drept în matcă, semn despărțitor de votcina Zgurița și de votcina Crăscăuți, la Căinari, la hotarul Samaleucăi Mici, și de acolo se întoarce în sus, pe matca Căinariului, și înainte, apoi ajunge la hotarul votcinei Horodiște, și de acolo se întoarce la deal, și, prin pădure, merge mereu pe latura dinspre votcina Horodiște, și de-a dreptul peste deal, apoi ajunge la movila de unde s-a început înainte întreaga lor votcină, a satului Șalvira. Să fie pe aceste hotare vechi, cu tot venitul, de peste tot, nestinjenit.

La aceasta este credința domniei mele mai sus-scrise, <noi>¹⁰, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Moerzoi¹¹, pircălabi de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, Dumoe¹¹, staroste de Hotin, credința panului Iuga pircălab de Neamț, credința panului Isaia vornic de Suceava, credința panului Zbiaroi¹¹ pircălab de Cetatea Albă, credința panului Albul pircălab de Soroca, credința panului Buhtea, credința panului Petrică Ioan Movici¹³, credința panului Pașco pircălab de Neamț, credința panului Fete de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Știfan Cernat, credința panului Ciocoerlie credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hri<n>²co, credința <panului>¹⁴ Bodea spătar, credința panului Iurga vistier, credința panului Iurga postelnic, credința panului Neprilo¹⁵ ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neaigu co<mis și credința>¹⁴ boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, Moldova, din copii <noștri>¹⁴ <sau din>¹⁶ <neamul>¹⁴ <nostru>¹⁶, <oricine>¹⁴ va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clinească nimeni și niciodată, întru nimic, ci încă să dea și să întărească cu putere, <unde se va prilejui>¹⁴, cum și noi le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere <a celor>³ mai sus-scrise, <am>³ poruncit credinciosului <nostru>¹⁴, marelui pan Tomeilo Fepiul¹⁷, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Stețco diac, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna noiembrie, 25 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, LXXIX/19. Foto., cu colțurile de sus rupte, după orig., perg. pecete atîrnată, stricată.

Altă foto., după piesa de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/560.

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Foto. ruptă: întregit după falsurile similare, atribuite aceluiași an: 1470 (vezi, în special, doc. nr. X și XI).

² Ilizibil în foto.

³ Omis.

⁴ Rupt în foto., cca. 25 litere.

⁵ r, nesigur; poate fi și c.

⁶ O jumătate de rînd ilizibil sau indescifrabil în foto., plus alte 13 litere în ruptura fotografiei.

⁷ Lectură nesigură.

⁸ În loc de *сѣдѣ*.

⁹ În loc de *восхврат*.

¹⁰ Corupție; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.

¹¹ *oe* (*oh*) reprezintă, desigur, o interpretare greșită a literei *u* din model.

¹² *u*, greșit, în loc de *c*.

¹³ Corupție din *Мѣхмочича* (al lui Iachim).

¹⁴ Text acoperit de șnur.

¹⁵ În loc de *Нѣрнло* (Negrilo).

¹⁶ Probabil omis, ca și în celelalte falsuri similare.

¹⁷ Corupție din *Томѣ логофетѣ* (Toma logofăt).

¹⁸ În textul loc de *тѣмѣ* (de aceea).

¹⁹ În textul orig., același cuvînt sub două forme: *нѣкогда* și *нѣкогда*.

²⁰ *розѣта* din textul slavon nu este, așa cum ar părea, o formă verbală, ci un substantiv, denumind punctele de hotar, eventual chiar „prăvățele”, indicatoarele de direcție ale unei ocolnițe.

²¹ În textul orig. *por* = corn, termen hotarnic indicînd tocmai „colțul” unei moșii.

²² Subînțeles.

† Милостію божією, мы, Стефанъ воеводъ, господарь Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ сымъ листмо нашимъ, всемъ кто на <нѣ>¹ зэритъ или почтѣши ѹсанштѣ, оже тотъ истинномъ слѣзи нашѣмъ, вѣрномъ панамени Иванко хотногдѣ и братъ его, Кѣпче Марко Кавадинъ, слѣзжан намъ право и вѣрно. То² мы, видѣвши его правѣ и вѣрною слѣзбою до насъ, жаловахъ [н] есмн нхъ особѣ нашего милостію, дали и потвердило ми нмъ, ѡ наше Сла³ Молдавскон⁴, пре⁴ его правою отинно, одного село, Котюженѣ, где естѣ него домн и садеа, что естѣ на Речкѣ Чорнѣ [естѣ]. То виш[но] писано да естѣ нмъ, отъ насъ, зрыкъ, се всемъ доходоу, на векъ, нмъ и днтемъ его, и знѣчатомъ его, и <в>¹семъ панмотѣз его, о<т>⁵жнеланно.

На то естѣ вѣра г(осподст)ва ми, више писанаго, ми, Стефана воевода, и вѣра боѣры нашн: вѣра пана Станчсла и с(н)на его, пана Моерсоѣ⁶, прыкалабаи Белоградского, вѣра панъ Еланкѣла и сина его, пана Дѣмоѣ⁶, старости Хотинского, вѣра пана Гоена прыкалаба Килнского и дѣте его, вѣра пана Исане дворника и днте его, вѣра пана Сбыро⁷ прыкалаба Былоградского, вѣра пана Боднн⁸ы спытарѣла, вѣра <пана>¹ Югон вестерника, вѣра пана Нѣга комнса, и вѣра выѣнмъ боѣрѣн нашихъ молдавскнхъ, велинкхъ и малнхъ.

И по нашн [смертн] жнвотъ, кто вѣдетъ господъ пре нашн с<е>¹млн⁸, отъ господарскнхъ дете нашего, <кого Богъ нзберетъ>⁵ про то, што бѣ не порѣшнѣла на векъ а неколе.

И на болшею крепостѣ <то>¹мѣ высемъ писаномъ, велелѣи <е>¹млн нашѣмъ, вѣрнѣмъ панѣ, Томенѣ, отписати и нашнго печаты привѣситъ къ семъ нашѣмъ листѣ.

Писалъ Стецко дѣко, ѡ Сѣчаы, въ лето 6.978, ноѣбрѣ м(ѣ)с(е)ца, 26 днѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care <o>¹ vor vedea sau <o>¹ vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, credincioșii pani Ivenco hotnogul și fratele său, Cupce Marco Cavadinu, ne-au slujit drept și credincios. Aceea², noi, văzind slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, Moldova⁹, pe ocina lor dreaptă, un sat, Cotiujenii, unde sînt casele și grădinile lor, care este [este] pe Riușorul Negru. Aceasta mai sus-scrisă să le fie de la noi uric, cu tot venitul, în veci, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și întregului lor neam, nestingherit.

La aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Moersoe⁶, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Dumoe⁶, staroști de Hotin, credința panului Goian¹⁰ pîrcălab de Chilia și a copiilor¹¹ lui, credința panului Isaie vornic și a copiilor lui, credința panului Sbiro⁷ pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Bodea spătarul, credința <panului>¹ Iuga vistier, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după [moartea] viața noastră, cine va fi domn pe țara noastră, din copiii noștri domnești, <pe cine îl va alege Dumnezeu>⁵ pentru aceasta, să nu cîntească în veci și niciodată.

Și pentru mai mare putere a tuturor celor scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma, să scrie și să atirne pecetea noastră de această carte a noastră.

A scris Stețco diac, la Suceava, în anul 6978 <1470>, luna noiembrie, 26 zile.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, I, p. 377 (trad., considerîndu-se documentul autentic).

Pentru neautenticitatea actului, semnalată în *Catalog*, I, p. 49, nr. 153, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Omis.

² Greșit, în loc de *тѣмѣ* (de aceea).

³ Deformare a cuvîntului *земах*, din model (v. și mai jos).

⁴ V. mai jos, aceeași prepoziție.

⁵ Omis; completat după celelalte falsuri din serie.

⁶ *о* reprezintă, evident, interpretarea greșită a literei *и* din model.

⁷ Corupție din *зсімаѣ* (Zbiirea).

⁸ În loc de *земах* (v. și mai sus).

⁹ În trad. din *D.I.R.*, A, I, greșit: „în satele noastre, ale Moldovei“.

¹⁰ În aceeași trad., greșit: „Oană“.

¹¹ În aceeași trad., greșit: „fratelui“.

XV

1470 (6978) noiembrie 26, Suceava.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voevod, domn Țării Moldaviei. [Neschimbat] ¹. Facim știut tuturor urmașilor noștri, cari vor vide sau cetind vor auzi, că iată adivărata și credincioasă slugile noastre, boerul Dumitri Budeci și fratele său, Ghiorghe Budeci, slujind noastră cu dreptăți și cu credință, pentru aceia, văzind noi a lor dreptăți și credincioasa lor slujbă la noi, i-am miluit pre ei, osăbit de la a[l] noastră milă, le-am dat și le-am întărit noi, lor, într-al nostru pămînt, al Moldovii, după a lor dreptăți, de astăzi înainti, cu un sat Mărzăștii, ci esti în ținutu Orheiului, i undi sînt casili lor și iazuri, cari sînt într-o parti, cu pădure, livezi și vii, ci sînt pi vale, ce de ... ², iar pi părăul ci vini de <n> ³ izvoară este iaz; și este împărțit între frați: partea lui Dumitru, giumătati di sat și cu tot vinitul, esti despre amiază zi, iară partea lui Ghiorghe Budeci este despre răsărit, asăminea pe giumătati di sat și cu tot vinitul. Așăjdirea le-am făcut și osăbire și din cîmp, precum mai sus-scriem. Și este de la noi giuruit la toți și tuturor în veci, neclintită nici odinioară, în veci, lor, copiilor lor, nepoților lor, strănepoților lor și la tot neamul lor, care se vor afla mai de aproape.

Iar hotarul satului Mărzăștii, pi giumătati din satul Mărzăștii și acum ⁴ la doi frați, și să fii și înpregiur după vechile lor hotară, [precum au fost din veci vecilor, pe întreg satul Mărzăștii.

Cu luari amintită aciasta este credința mai sus-scrisă domnului Ștefan voevod și credința preiubiților <...> ⁵ boerilor noștri: credința boerului Stance și a[l] fiului său, boeriu Moroz ⁶ părălab ... ⁷. Bielelugrad ⁸, credința boerului Vlaicul[a] ⁹ și a fiului său, boeriu Duma staroste Hotinului, credința boerului Goian părălab Chilii și a fiului său, credința boerului Isail ¹⁰ dvornicului și a fiului său, credința boerului Zbierea părălab Belogradscago ⁸, credința Albului părălab de Neamț, credința boerului Buhtea, credința boerului Petrachi Iacomovica ¹¹, credința boerului Vilco ¹² părălab Chilii, credința boerului Fete Novogradscoi ¹³, credința boerului Gangur Orheiscago, credința boerului Cernat, credința boerului Ciocan ¹⁴, credința boerului Hudici, credința boerului Ivașcu Hincovici, credința boerului Bodi

spătar, credința boerului Iuga vistiernic, credința boerului Iuga postelnic, credința boerului Negrila⁹ ciasnic[a]⁹, credința boerului Neculai¹⁵ stolnic, credința boerului Neaga⁹ comis și credința tuturor boerilor noștri a[1] Moldovei, a mari și mici.

Iară după a noastră viață, cine vor mai fi domni în pământul nostru, pământul Moldovii, dintr-a noștri copii, și, de vor fi, oricare vor fi pre acest neam, nimeni să nu-l smintească întru nemica în veci, dar încă să-i întăriască scrisorile, <...>¹⁶ cu dreptati și credincioasă lor slujbă.

Și pentru mai mare întăritură de celi mai sus-scrisă, am poroncit [al nostruia] credincios boerului nostru Toma di au scris și a noastră pecete petrecută pe această a noastră filă.

Am scris Stețco diac, în Suceava, în anul 6978 <1470>, noemvrie luna, 26 zile.

S-au tălmăcit de Luca ieromonahul, la Suceava.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 8—9. Trad., cu văleatul socotit greșit, în stilul de 1 septembrie; actul se păstra la Arh. St. Chișinău (azi R.S.S. Moldovenească).

ALTE EDITII: Costăchescu, *Doc. mold.*, Ștefan, p. 74—76 (trad., după Boga, fără suspectarea autenticității); *D.I.R.*, A, I, p. 377—378 (trad., după Costăchescu, fără suspectarea autenticității).

Pentru caracterul fals al actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Probabil interpretarea greșită de către traducător a termenului slavon *ЗНАМЕННО*, a care a cesta a renunțat ulterior, dar fără a o anula.

² Loc rupt în original (nota editorului).

³ Completarea noastră.

⁴ Probabil lectură greșită a editorului, pentru „întocmai“, al cărui sens este cerut de context.

⁵ În orig. urma, probabil: „său fiu, Bogdan voievod“ (vezi doc. nr. X), text pe care traducătorul nu l-a mai descifrat, astfel încît adjectivul anterior a fost raportat la pluralul „boieri“.

⁶ Greșit, pentru „Mirza.“

⁷ Loc rupt în original (nota editorului): dacă pentru editor termenul „original“ se referă la traducerea lui Luca ieromonah, atunci, probabil, ruptura fusese anterioară tălmăcirii, întrucît din textul slavon nu pare să lipsească, aici, nici un cuvînt.

⁸ „de Cetatea Albă“.

⁹ „a“, terminație genitivală slavonă.

¹⁰ În loc de „Îsaia“; „I“ provine, desigur, din lectura incompletă a terminației slavone „a“.

¹¹ Pentru „Petrică Iachimovici“.

¹² Greșit, în loc de: „Pașco“?

¹³ „de Cetatea Nouă“.

¹⁴ În loc de „Ciocîrlie“?

¹⁵ Greșit, pentru „Luca“.

¹⁶ Vezi, pentru textul probabil din orig., omis de traducător, doc. nr. X.

XVI

1471 (6979) iulie 7, Suceava.

† Многост(ю) божью, мѣ, Стѣфан(ъ) в(о)евода, господарѣн Сѣмлин Молдавскон. Знаменнѣ чинѣм(ъ) вѣм(ъ) лнстмом(ъ) нашѣм(ъ), кто на <нем(ъ)>¹ юсьрнт(ъ) нли почнтѣчи юм(ъ) <8>¹слишѣт(ъ), ѡ[т]жѣ тот(ъ) истинное[ст] слѣгнм(ъ) нашѣм(ъ) вѣрномѣ, ѡфѣтанасѣл, сѣньмѣмѣ Глнгорашком(ъ) Храпѣкѣмѣ, да н Ноанѣмѣ, сѣньмѣ Днорѣднѣ Шѣлѣмѣ, нѣ сѣлом(ъ) Бѣкѣснѣ, что ест(ъ)

ю Гороцкаго цѣнѣтом(х), слѣжѣли нам(х) право и вѣрно. Там(х) мѣ, видѣвши право и вѣр<но>¹ нх(х) слѣжѣѣ до нас(х), жаловали <е>¹смо мѣ нх(х) особѣ вт(х) нашѣю многост(х), далъ и (п)отвѣрьдѣлно мѣ нм(х) втннно ншъ цѣлоем(х) вотчиннѣм сѣлом(х) Полнном(х), что ест(х) на рѣка Ннстром(х), ювь Гороцком(х) цѣнѣтом(х), гдѣ бѣли и домѣ нх(х) дѣдкам(х), и садовѣ и лесѣ, которѣ да ест(х) нм(х), вт(х) нас(х), 8рѣкѣ, со вѣсѣмъ доходоом(х), по 8крѣгѣ на въ, нм(х), дѣттам(х) нм(х), внѣкам(х) нмѣ и прѣнѣкам(х) [том] нмѣ, прѣцѣратом(х) нм(х), впрѣцѣратом(х) нм(х), вѣсѣм(х) плнменьствѣ нм(х), кто нан влнжѣ бѣдѣт(х) пт(х) нх(х) родѣм(х).

И хотарѣх(х) сѣнжѣ вотчиннон сѣло Полнон начинают(х) цѣл перекон вт(х) рѣка Нѣстра, ншъ камѣнь что ест(х) ю ротдол(х) кранно, что расѣдѣляет(х) цѣл ншъ вотчинном(х) Рашковом(х), и вт(х) цѣлда на горь ю[ст] полѣднон, пока ю кѣпанах(х), ест(х) и тамое камнн(х) хотарѣ, росѣдѣл(х) вѣс ншъ вотчинном(х) Рашковѣм(х), и вт(х) тѣдо вѣс ювь горь, пока ю влншѣнѣтнх(х) могнлнх(х) тамн ест(х) росѣдѣл(х) ю конца вт(х) вотчинном(х) Шѣпком(х), что насѣваат(х) и Главѣнѣцах(х), и росѣдѣл(х) н<с(х)>¹ вотчинном(х) Рашковом(х) ест(х) ю могнл(а) старом(х) хотарѣ вотчиннон Полнон, гдѣ ест(х) нм(х) 8 камнн(х) хотарѣх(х) жѣ, вт(х) тамое вѣсѣрат(х) ю вѣнѣс(х) вотчинном Полнон, да вѣс напрѣдѣ, около вотчинное Шѣпком(х), которѣм вѣсѣваат(х) и Главѣнѣцнх(х), пока задот(х) ю Бѣлон Склѣ, тамое естжѣ росѣдѣл(х) нх(х) нс(х) вотчинном(х) Шѣпком(х), что насѣваа и Главѣнѣцн, ест(х) камнн(х) хотарѣ, ювь дноом(х) вотчинном(х) Полнонѣ, и вт(х) тѣдажѣ ювь до вѣшъ, ю вѣсход(х) сонца, коло вотчинном(х) Орьчндарѣ, да ндот(х) прѣм(о) ю Табѣром(х), гдѣ тамо ест(х) камѣн(х) хотарѣ, росѣдѣл(х) ншъ вотчиннѣм(х) Орьчндарѣюм(х), и вт(х) тамое, вт(х) Табѣром(х), и ндот(х) по Бѣрхѣ Овьчѣюм(х) от(х) про Орьчндарѣ, и напрѣддоем(х) ю вѣсход(х) сонца, по грѣдѣ, и повѣшоѣм(х) вт(х) нспнтох(х) кѣратѣрах(х) ест(х) камнн(х) хотарѣ вотчинном(х) Полнон, и напрѣд(х) ювь Нѣсѣтра, коло вотчинном(х) Тарасовон, да ю вѣс юпрѣдѣ, пока ю рѣкѣ Ннстра, гдѣ ест(х) ю вѣрѣгѣ рѣкѣ Нѣстра камнн(х) хотарѣ, росѣдѣл(х) вотчиннон Полнон вт(х) вотчиннон Тарасовон, котора хорарѣ ест(х) ю протнвѣ Червѣнон Камннѣ, что ест(х) са рѣка Нѣстра, нжѣ вт(х) тамон ювь горѣ, вѣс по рѣка Нѣстра, пока са<н>¹дот(х) ю хотарѣ вт(х) кѣда начал(х) сѣ, вт(х) жѣвалнѣно.

На то ест(х) [г]вѣра г(оспод)ства мѣ, вѣшѣн пнс(а)но<е> гомнѣ² Сѣтнѣанѣ, мѣ, в(о)вод(а), и [г]вѣра боарѣ нашѣх(х): вѣра пана Станчѣла и сѣнѣ его, пана Моерѣзѣ³, перькалабѣовѣ Болградцѣкаго, вѣра пана Бланкѣла и сѣнѣм(х) его и(х) пана Дѣмое³, староста Хотннцѣкаго, вѣра пана Гѣмна перькалабѣовѣ Кнлнскаго, вѣра пана Исѣнѣ двѣрнѣка, вѣра пана Сѣѣлрое³, перькалабѣовн Бѣнлоградцѣ, вѣра пана Яльбѣла перькалаба Ннмѣцѣкаго, вѣра пана Бѣхѣтнновѣ, вѣра пана Петрѣка Ннѣкѣмовнѣчѣ, вѣра пана Пашѣка, перькалабѣовн Кнлнскаго, вѣра пана Фѣтѣнь Новоградцѣкаго, вѣра пана Гѣнгѣра Орьхннскаго, вѣра пана Стнѣанѣ Чѣрѣнат(х), вѣра пана Чѣкомѣрнлннѣ, вѣра пана Иѣцѣка Хѣднѣчѣ, вѣра пана Нѣвашѣко Хрннѣковнѣчѣ, вѣра пана Бѣднн(х) спѣтарѣн, вѣра пана Югоннѣ внстерннѣка, вѣра пана Югоннѣ постѣлннѣка, вѣра пана Ннпрѣла⁴ чѣшнѣка, вѣра пана Лѣкн столннѣка, вѣра пана [пана на] Нѣнга комнса и вѣра вѣсѣхѣ боарѣхѣ нашѣх(х) молдавскнх(х), вѣлннѣх(х) и малнх(х).

И по нашѣ жѣвѣвт(х), кто бѣдѣт(х) господар(х) прѣ нашѣн Землю Молдавскон, вт(х) дѣтнх(х) нашѣх(х) н<лн вт(х) наше>¹го плнмѣ, бѣдѣ кто бѣдѣто, кого Богѣ нсѣѣрот(х) про то, що бѣ нѣ порѣшѣлно нм(х) некѣто а некол(х) не вѣ чѣм(х), <алн>¹ да еѣшо дат(х) и потѣвѣрьднт(х) нм(х), как(х) и мѣ дал(х) и подѣвѣрьднлно мѣ нм(х), по право нх(х) вѣрно нх(х) слѣжѣѣѣ.

И на вошш крѣпост(ѣ) <то>¹мш вѣшѣ пис(а)ное, вѣлеи <е>¹смш нашѣмш
вѣрнѣмш володѣиш, вѣлнѣмш панишмш [Томѣ]⁵ Томѣно Ѡепнѣлѣ⁶, ѡтписат(ѣ)
и нашш пишат(ѣ) прѣкнѣснт(ѣ) к сѣмш нашѣмш лнстш.

Писал ѣс⁷, Власѣиъ Харѣиъковъ днѣкъ, 8 Сочмѣѣ, во вѣлѣтѣ хсѣчѣѣ,
юи мес(е)ца 3 днѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine <o>¹ va vedea sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase Aftanasie, fiul lui Gligorașco Hreapco, și Ioan, fiul lui Diordie Șelum din satul Bacsani, care este în ținutul Soroca, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat și le-am întărit ocina lor din toată votcina satului Poiana, care este pe riul Nistru, în ținutul Soroca, unde au fost și casele bunicilor lor, și grădinile și pădurea, care să le fie de la noi uric, cu tot venitul, de jur împrejur, lor, copiilor lor, nepoților lor și strănepoților, răstrănepoților lor, răsrăstrănepoților lor, întregului lor neam, care va fi cel mai apropiat din neamul lor.

Iar hotarul acestei votcine a satului Poiana se începe întii de la riul Nistru, de la piatra care este în virful marginii, care se desparte de votcina Rașcovului, și, de acolo, în sus spre miazăzi, apoi spre săpături, și acolo este o piatră de hotar, semn despărțitor⁸ tot de votcina Rașcovului, și, de acolo, tot în sus, apoi spre movilele îngemănate, acolo este semn despărțitor la capăt de votcina Șeapcăi, care se numește și Glăvănești, și semnul despărțitor <de>¹ votcina Rașcov este la movila de pe vechiul hotar al votcinei Poiana, unde le este o piatră de hotar, de acolo se întoarce în josul votcinei Poiana, și tot înainte, pe lingă votcina Șeapca, ce se numește și Glăvănești, apoi o ia spre Stinca Albă, acolo este semnul lor despărțitor de votcina Șeapca, care se numește și Glăvănești, este o piatră de hotar în fundul votcinei Poiana și, de acolo, în sus, spre răsăritul soarelui, pe lingă votcina Orcidar, și merge drept la Tabără, acolo unde este o piatră de hotar, semn despărțitor de votcina Orcidar, și de acolo, de la Tabăra, și merge pe Virful Oilor dinspre Orcidar, și înainte spre răsăritul soarelui, pe culme, și pe din sus de curăturile⁹ încercate este o piatră de hotar a votcinei Poiana, și înainte la Nistru, pe lingă votcina Tarasova, și tot înainte, apoi la riul Nistrul unde se află piatră de hotar în malul Nistrului, semn despărțitor al votcinei Poiana de votcina Tarasova, care hotar este împotriva Pietrii Roșii, care este peste riul Nistru, și de acolo în sus, tot pe riul Nistru, apoi o ia spre hotarul de unde s-a început, nestingherit.

La aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, <noi>², Știfan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul și a fiului său, pan Moerzea³, pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Dumoe³, staroste de Hotin, credința panului Goian pîrcălab de Chilia, credința panului Isaia vornic, credința panului Zbearoe³, pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Albul pîrcălab de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Petrică al lui Iiachim, credința panului Pașco, pîrcălab de Chilia, credința panului Fete de Cetatea Nouă, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Știfan Cernat, credința panului Ciocoerlie, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Nîprealo⁴ ceașnic, credința panului Luca

stolnic, credința panului [panului] Neaigu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, Moldova, din copiii noștri <sau din>¹ neamul <nostru>¹, oricine va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clintească nimeni niciodată întru nimic, <ci>¹ încă să le dea și să le întărească, precum și noi le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, marelui pan [Toma] Tomeailo Thepiul⁶, să scrie și să atirne pecetea noastră de această carte a noastră.

A scris¹⁰ Vlaseian Harenco diac, la Suceava, în anul 6979 <1471>, luna iulie, 7 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, II/561. Foto. după orig., perg., fără urme de atirare a pecetii; actul se află în Arh. centr. de stat a actelor vechi.—Moscova, Fond 135, op. 1, nr. 465, f. 1.

Un clișeu la Arh. St. București, Colecția Microfilme U.R.S.S., rola 15. c. 805;

EDIȚII: Kočubinskij, *Бѣлгородъ*, p. 185—189 (text slav, considerându-se actul autentic); Bogdan, *Doc. false*, p. 145—148 (text slav și trad.; critica de autenticitate, *ibidem*, p. 131—136); *D.I.R.*, A, I, *Doc. indoielnice*, p. 426—427 (trad., după Kočubinskij).

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

¹ Omis.

² Corupție; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.

³ *oe*, reprezintă, evident, interpretarea greșită a literei *w* din model.

⁴ În loc de *Нѣрмал* (Negriilo).

⁵ Lectură nesigură.

⁶ Corupție din *Томѣ логофетѣ* (Toma logofăt).

⁷ În loc de *аз* (eu)?

⁸ *роуаѣа* din textul slavon nu este, așa cum ar părea, o formă verbală, ci un substantiv, denumind punctele de hotar, eventual chiar „pravățele” — indicatoarele de direcție ale unei ocolnițe.

⁹ În trad. din *D.I.R.*, A, I: „Curătura”, deci satul cu acest nume de lângă Poiana, pe care, însă, hotarnica îl înglobează.

¹⁰ Sau: Am scris eu,...

XVII

1472 (6980) iunie 25.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voevod, domn Țării Moldaviei. Știre facem cu această carte a domniei mele, tuturor cui vor căuta spre dinsa sau cetindu-se o vor auzi, adică au venit înaintea noastră și înaintea tuturor alor noștri moldoveniști boiari, a mari și a mici, ale noastre slugi, Ștefan Cudalbul vornic și Ioan Vrabie izbașă, slujit-au noao cu dreptate și cu credință. Deci noi, văzind a lor cu dreptate și cu credință slujbă spre noi, miluitu-ni-am spre ei cu osebita noastră milă, datu-le-am și le-am întărit lor, în pământul nostru, al Moldaviei, o bucată de pământ peste valea Gerului, ca să le fie lor, de la noi, uric și cu toate veniturile, lor și copiilor lor, și nepoților, și stră-nepoților, și răstrănepoților, și la tot neamul lor, cine li se va alege mai de aproape, nerușăit nici odinioară, în veci.

Iar hotarul celei bucăți de pământ, peste apa Gerului, să fie în curmeziș, spre apus, pină în matca Hereștilor¹, și, spre răsărit, pină în valea Țigancei, ce se apropie de apa Mânzei² și merge, marginea din jos, pină la Filești, și partea de sus, pină la Troiandol³, și capetele se hotărâsc cu moșiile Bujo-răștii și Gologanul, iar dinspre alte hotare să fie pe unde din veac au îmblat.

Iar spre aceasta iaste credința domniei noastre mai sus-scrisă, noi, Ștefan voevod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Petru, și credința tuturor boiarilor noștri ai Moldaviei, a mari și a mici.

Iar spre mai mare tărie și puteare a tot ce s-a scris mai sus, poruncit-am la al nostru credincios boiaru, Tudor logofăt, să scrie și a noastră peceate la această a noastră carte să o leage.

Văleatu 6980 <1472> iunie, 25 zile.

După Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 157. Trad., după transcrierea din *Ms. Surete*, XIX, p. 707; autorul afirmă că publică documentul după Pacu, *Dicț. jud. Covurlui*, p. 65—66, unde se află însă, sub aceeași dată, trad. doc. fals. similar, din 1526 iunie 25 (vezi *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 600—601), situație care se repetă și în *Marele Dicț. Geogr.*, vol. III, p. 8.

ALTE EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 90—91 (trad. după Ghibănescu, dar fără a se respinge autenticitatea actului); *D.I.R.*, A, I, p. 390—391 (trad., după Costăchescu, ca doc. autentic).

Deși originalul acestui act nu este cunoscut încă (după afirmația lui M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 91, în 1933 el se afla la un locuitor din Cudalbi, j. Galați), falsitatea sa este evidentă. Astfel, formula *promulgației* nu este cea a documentelor de danie, ci a celor de vânzare-cumpărare, iar hotarnica cuprinde expresii care o plasează, tipologic, în secolul al XVII-lea. De asemenea, în afara acestei atestări, vornicul Cudalbul rămâne cu totul necunoscut domniei lui Ștefan cel Mare, după cum calitatea de iuzbșă apare, la rîndul ei, mult mai târziu. În sfîrșit, similitudinea acestui document, mergînd pînă la identitatea de nume a logofătului: Tudor — cu cel din 1526 iunie 25, a cărui autenticitate este tot atît de îndoielnică, probează, o dată mai mult, caracterul ambelor piese, fie că ele reprezintă traduceri propriu-zise, fie că au fost produse sub această formă de la început. Vezi, în același sens, și, Șimanschi, *Autenticitatea și datarea*, p. 97—98.

¹ În confirmarea din 1526 iunie 25 (vezi mai sus), plăsmuită de același falsificator: „Hereteilor“.

² În aceeași confirmare: „Mănginii“.

³ În modelul folosit, după „Troian“ urma probabil: *Долна* (valea).

XVIII

1474 (6982) septembrie 7, Suceava.

† Нв III ѿфан(ъ) вод(ъ), в(о)жї(ю) мнл(о)ст(ю) р(о)спвд(а)р Зѣмли Молдавскои¹ >2 Scrim domn<ia mea la al>² nostru și credincios boer, Gavril Boldur vel v<ornic de Țara de>² Jos, ș<i la t>²<oți ai noș>³tri iubiți boeri și boiarini și mazili și <pircălabi și>² căpitani <și hotno>³gi și sutași și giuzii văilor și șoltuj<i și pîrgarii t>²îrgurilor din c<ea di>³jos a noastră moldovenească țară, precum <domnia mea>² trimis-am pre <iubit>³a noastră nepot și credincios bo<er>², Dra<g>²oș ci <esti Suc>²evii portar, ca știr<i>²dia-i-vă precum acmu știre luăm de <la>²credincio<s boerul n>²ostru, Copaciu, ca<re>²de noi fu trimis decindea Dunării, cum păginu <im>²părat turcescu, Maham<et>², di-ndemnu <Ra>²dului vod(ă), cel a nostru vrăjmaș mestirū, și trima<să>⁴cu vezir Suliman pașa o sută șasăzăci di mii de oaste turcească și vine ș-acel Radu vod(ă), cu toată a lui muntenească oaste, făr(ă) de veste țara noastră <s-o>⁵calce și <s-o>⁵strops<as>⁴că, s-o jărășteză și cu to<tul de>²tot s-o pust(i)eză, să tae și să robască pe to<ți>²creștenii, și șieș(i) turcii mo<șia>²<noastră>⁵țineau-or.

De atare pacoste mestită de păgini și de vrăjmași noștri mun<te>²nii, cum știr<e>²luăm, spus-am părente<lui>⁵nostru, sfinții sali vlădica Theoclistu mitropolit, și de sirgu să pusă sfințiea sa la rugă și la agiunari cu toți preoții și călug<ării>²și poronci agiunari și rugă în toată țara și la toate mănăstire<l>²e, și noi strinsă<m>²toți boer<i>²i și mazilii și pe toți pîrcălabii și căpitanii și giuzii văilor și <pe>²toți șoltuzii și pîrgarei tîrgurilor și hotnogii și s<u>²tași și pe t<o>²ți vo<ini>²cei de oast<e>²și făcum la toți

înt<re>²băciune și cerum <cu>²m <de>² vom face: h<iind>⁵ <noi>² robi păgînilor, s-or lu...²a; și cu t<oți am zis>² să nu ne <dăm, și>⁴ cu toți vom muri pentru m<oșia>² a lor noștri st<rămoși>², nu cari cumvaș(i)le rob<ii>² păgînilor veri muntenilor <ră>²mineri-am n<o>²i <pe moșii>²le strămoșilor noștri. Și de sirgu toți să m<es>²tiră de lup<tă>²...².

Pentru a<ceea>² vă poroncim ca de sirgu, cum ci-a sosi la dumn<eata nepo>²tu nostru, Dra<goș por>²tar cel mare, <și>² cartea noastră vedere-ți și crede<re-ți>⁵ ce <s>²pune-v-ar cin-a a...² boerii și...² umași cu toți să vă sculați și hiteșcare <la a>² sali glo<a>²t<i> să poruncias>²că pe loni mari agiunari și rugi facear(e) Dumnezăului a lor noștri parenți, <să aibă i>²zbăviri a trimetere slai noăi șărbelor a lor să<i>², de mari potop <ce vine, și>² toți pue foc a arderé satele și nutrețu tot, și <să>² tragă gloat<ele, cu femeile și m>²oșne<gii>², cu casăli și tot bunul lor, <la>⁴ munți și în codri ș<i> în locuri>² pă<r>²ăsi<t>¹e. Și toți pircălabii și șoltuzii și căpitanii și h<otnogii și>² sutași, cu a lor sale cete de voinici, și boerii toți și moșnenii cu a lor săi curteni, mestiți cu cele de treabă la război, stringeră-s la Bîrlad, l-a celui mai mari vornic scaun, și pre<un>²de luare-ți limbă cali turcii lua-or a treceré Dunărea, numa ce <cu>⁵ toată vrităciunea punere-ți să-i zăhăiți de prin lunce și de prin zăvoai, față nu a dare-ți cu <n>²ușăi, cu multă genune de păgîni hiind a sprîdănire-i nu-ți puteare și v<-a>²r c<uprinde>² <pe toți>⁴.

<Și noi trimas-a>⁴m pe iubitul nostru, Costea păharnic cel vrităcios <și v>²iteazu al nostru, să ție calea tătarilor cu lăpușnenii și cu orheenii, să nu cumvașilea și ciea⁷ <ar>⁵ trecer(e) <Nistru>⁵. Și pe codreni cu a lor mari căpitan la Gălați trimate-i.

Și iată și domniea mea, cu a noastră toată silă și cu toți a noștri iubiți <și>⁶ credincioș(i) boeri de Țara de Sus, cu a lor săi curteni, a pornirea mestiți, cu a sfîntului Dumnezău duperū, cari, mai vrităcios cît toți păgînii <hii>⁵ndu, și c...²m și mari nădej<di>² la <sfî>²nțîia sa avem că vom vinci și vom fugări p<e vrăjmași, cu>²m dumnavoast<ră toți>², iubiții și credincioși domnii meli, așa să cre<dere-ți și>² nădedjă ave<reți>², și cu toți bărbătește <să avem>⁵ a ne lupta pentr(u) a lor noș<tri străm>²oși moșii, c<ari>² lăsatu-au noăi înfrămîntată cu sungele lor, și a<-i>² v<ince, dușma>²nii de pă<gi>²ni ce-i călcară din veacuri, ș-ai stringe, nu <putu>⁴ră.

Și al<t cum să nu face>²ți f<e>²ții mei iubiți, să stați la întrebăciuni cu iubit(u) nostru, <n>²imu nostru, <Drago>²ș mari portar, cu însul <s>²ă slimuiți de toa<te>², și cum povață și scr<isoare ve>⁶dere-ți...⁸ și cum...⁹ veste lui Boldur vel <vornic de Țara de>⁶ <Jos>² și oastea toată...¹⁰ de la Agiud și toate bucatele...⁴ hiré de treaba cetele, <cu>⁴ luare <ami>⁴nte la a ta...² s<ă>² dați gloate<lor ca să se>² tragă la pălănci, nu s<ă> cază în mi<na>² păgînilor, și pe <la>⁵ gloate stei barba<ții>² juni și zdraveni și vîno<și>⁴, <în>⁶ lunci și zăvoai și-n păduri, nu cari, cumva păginei apucare supună-să, și copaci oboară <l>²a zăhăirea <lor>².

Cum slimuim n<oi>² cu boerei toți, altfel nu faceți, și Dumnezău a lor noștri parenți hindu mari vrităcios și puternicu să ne dărui, dupe<ru lui>⁴ trimată-<ne>⁴ și inemoși făcă-ne a venciré ș-a fugări vrăjmașii svenții str<ămo>⁶ș<ilor>⁶ n<o>⁶ștri <moșii>⁵, ca a svenții sal<i>² m<o>²șteniri suntem.

Fiți sănătoși și nemiloși⁷, <pre>⁵cum moșii și str<ămo>²șii noștri fusără. Aveți nădejdi...⁴ <nu>⁴ vă spărieți de genunea păgînilor, că cu duperu svîntului Dumnezău pe nușăi noi spirșiea-vom, ș-or cunoaști că suntem moldovenii b<ărba>⁴ți v<rităcioși>⁴ și cu noi Dumnezău ne duperă și ne rătuează...⁴.

У ЧОЧВ<а>², ЛЕТ $\overline{x\bar{S}ЦПВ}$, МЕС(Л)ЦА СЕНТ(Е)ВР(ІА), $\tilde{З} Д(Ь)НЕ$.

Самъ господъ вѣлѣлъ ¹¹ > ⁴

Nu uitate-ți, fătii mei... ² micuții prunci cum părea ... ⁴

Ștefan voievod <m.p.>.

Bibl. Acad., CXXXIX/105 a. Orig., hirtie, difolio, cu marginile deteriorate și pătat de mușegai, pecete inelară ovală, în tuș roșu.

Cu o transcriere de A. D. Xenopol.

După limbă și conținut, actul reprezintă un falsificat erudit, probabil de la mijlocul secolului trecut, într-atît de vădit încît nu mai are nevoie de a fi demonstrat. Efortul misticatorului de a arhaiza limba, prin folosirea unui vocabular și a unor construcții gramaticale mai vechi sau presupuse de el a fi fost în uz altădată merită însă a fi relevat.

¹ „† Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei“.

² Rupt.

⁵ Rupt sau șters; întregit după transcrierea lui A. D. Xenopol.

4 Steps.

5 Omis.

⁶ Pătat.

⁷ Lectură nesigură.

⁸ După „<ve>dere-ți“, șters și rupt o jumătate de rînd.

⁹ După „și cum“, șters și rupt un rînd întreg.

¹⁰ După „toată“, șters și rupt o jumătate de rînd.

¹¹ „La Suceava, anul 6982<1474>, luna septembrie, 7 zile. Însuși domnul a poruncit“.

XIX

1475 mai 12.

Uric domnesc.

Eu, Ștefan voevod, bozie¹, domn Moldavschi².

Cu mila lui Dumnezeu, eu, Ștefan voevod, domnul Țării Moldovei. Însuși cu această carte a noastră, pe oricine o vedea sau auzi, cum că acestui adevărat Avram Huiban i-am dat în susul Birladului, la Apa Mărului, Valea Cornilor de arce, pe unde este judele Sion. I-am dat lui acest uric cu dreptul de răzășie, însă atîrnare de la curtea noastră domnească din Vaslui, pentru vitejia lui în bătălia cu turcii din susul Vasluiului. Cunoscîndu-l darăban de munte, l-am făcut călăraș, să nu plătească nici un bir. Această moșie să fie pentru el, copiii lui, frații lui, nepoții lui, strănepoții lui, pînă unde ajunge viața în șase luni de veară, și pentru tot neamul lui, neclintit în veci. Amin.

(Urmează copia pecetei cu cap de bou și data de 12 maiu 1475)³.

După Solomon, *Com. Avrămești*, p. 4. Trad., de Stăvărache Hiban, din 1610; actual se afla în păstrarea editorului.

După conținut și formular actul este un falsificat neîndoielnic, menit să justifice anumite drepturi de stăpânire. Deși editorul pretinde că traducerea a fost făcută după un original slavon, scris pe pergament, existența acestuia este totuși incertă, întrucât la 1610 nu se traduceau încă actele slavone. Mai degrabă este de presupus că falsul a fost conceput chiar sub această formă, a unei traduceri.

¹ De la *вожію*, cum va fi fost în modelul slavon al falsului.

² „al Moldovei“.

³ Nota editorului.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землю Молдавскон. Знаменито чинимъ исмъ¹ листомъ нашим(ъ), оушм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан его чтоучи оуслышит(ъ), вже прїдоша прадъ нами н прѣд(ъ) оушми наשמ молдавскимъ болѣри, болрин(ъ) наш(ъ) вѣр<ныи>², пан(ъ) Богдан(ъ) столник(ъ), по его доброу колю, никим непоноуждену а ни присилоуван(ъ), н продал [оу] своему праваго³ штинноу н дѣдънноу, шт(ъ) своего праваго оурика, едно село, на нмъ Подолѣнн, оу дрѣжавн Нѣмецкон, на оустнѣ потока Негритаска, по шѣл стороны потока, н съ единъ став(ъ)⁴ н съ млинн оу Бнстрнцн. Тон продал(ъ) самомоу г(оспо)дствоу ми, за шсм(ъ) сот(ъ) н седим(ъ) десѣт(ъ) н двѣ злата татарскихъ(ъ). Н оустах(ъ) г(оспо)дствоу ми та заплатнх(ъ) оушн исподна тотн вше писанни пинѣшн, шѣл злат(а)⁵ татарскихъ(ъ)⁶, оу роукн Богдан(ъ) столник(ъ), прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) наשמ болѣри.

И г(оспо)дство ми дадох(ъ) н пом(н)ловах <съ>⁶ правою [н] викоупленіе, съ тое село, на нмѣ Подолѣнн, на оустнѣ потока, по шѣл стороны потока, н съ единъ став(ъ)⁴ н съ млинн(н)⁵ оу Бнстрнцн, г(оспо)дство мы помнловах(ъ) слоушѣ <на>²шемоу, <йв>²рам(ъ) Фрѣнкоу, н дадохом(ъ) его⁷, шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ въсем(ъ) доходом(ъ), <ем>⁸>⁶ н дѣтем(ъ) его, н оуноучатом(ъ) его, н прѣоучатом(ъ) его, н пращоурѣтомъ его, неопороушено николнже, на вѣки.

Н [с(ъ)] привнліе что нмал(ъ) пан(ъ) Богдан(ъ)⁸ столник(ъ) ш<т(ъ)>² оуикоу нашихъ(ъ)⁹, шт(ъ) Стефана воевода, ешеже [емоу] дадох(ъ) оу роукн Паврам(ъ) Фрѣнкоуль.

И хотарь тое село, на нмѣ Подолѣнн, да ест(ъ) по коуда хотарн<н>² н зна<м>²ена<л(ъ)>⁸ пан<ъ> Мнк<ъ>⁸отъ н пана Рѣцеша, прѣкѣлабн шт(ъ) Нѣмьца: поченше шт рѣцѣ Бнстрнца, оу едн<а>² могнѣ копана, н шѣ толѣ оу ед<нн>²(ъ)⁴ камен, таже пакн оу еднн(ъ)⁴ камен, таже<ъ>² на дѣль, оу крѣннца Хрнсова, н шт(ъ) толѣ горѣ, оу едннъ доуб(ъ)⁴ съ боушрѣ, н шт толѣ оу една могнѣ копана, таже, шт(ъ) знамень [н] до знамен(ъ), до могнѣ До<ш>²нева¹⁰, н шт(ъ) толѣ оу потока Фѣнѣ, таже Фѣнѣ до matka потока Негритаска, по на конец(ъ)⁴ великон став(ъ), оу една крѣннц(ъ)⁴, н шт(ъ) толѣ оу една могнѣ, блнз(ъ)⁴ дорохоу, таже оу еднн(ъ) камен(ъ), таже, шт(ъ) знамен(ъ) до знамен(ъ), пакнже оу Бнстрнцн. Тон ест(ъ) вес(ъ) хотарь Подолѣномъ.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, вше писаннаго, ми, Стефана воевода, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(оспо)дства ми, Ілѣѣандра н Богдан(а) - Блада, н вѣра болр(ъ) нашихъ(ъ): вѣра пана Зенара, н вѣра пана Нѣг(а), вѣра пана Доума, вѣра пана Га<н>²гоура, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Іѣцка Хоуднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефоула прѣкалаба шт(ъ) Хотнна, вѣра пана¹¹ Індренка, вѣра пана Грозѣ, вѣра пана Сѣкарѣ прѣркалаба Новоградскаго, вѣра пана Кѣнѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Болдоура внѣтарника, вѣра пана Ёрнмѣ постелника, вѣра пана Індренка чашника, вѣра пана Шандра комнса н вѣра оушнх(ъ) болр(ъ) нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), келнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по наשמ(ъ) животѣ, кто боудеть г(о)сп(о)д(а)рь нашен землн, шт(ъ) дѣтн нашихъ(ъ) нлн шт(ъ) нашего родоу нлн пак(ъ)⁴ боудн кого Б(ог)ъ нбереть г(о)сп(о)д(а)ремъ б<ы>²тн наш<ен>⁸ З<емлн>⁸ Молдавскон, тотъ бн не пороушнлн нашего даанне н потврѣженіе, але авн его оутврѣднѣ н оукрѣпнѣ, за что г(оспо)дствоу ми есемъ коупнлн на мон правн пинѣшн н дадохомъ его како да ест(ъ) емоу штинноу н дѣдънноу.

И кто сѣ покоушнть нашего даанне н потврѣженіе <пороушнтн>⁸ нлн раздоушнтн, тотъ таковн да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) г(оспод)а в(о)г(а) н сп(а)са нашего,

І(сѣс)ѣ Х(рист)а, и ѡт(ъ) прѣчнстыѣа его матере, и ѡт(ъ) с(вѣ)тъх(ъ) ѿ еѣ(а)г(е)-
лнстн, и ѡт(ъ) с(вѣ)тъх(ъ) ѿ ап(о)ст(о)лъ вѣрх(о)вннх(ъ), Петра и Пав(ъ)ла¹²
<и прочннх(ъ)>⁶, и ѡт(ъ) вѣсѣх(ъ) с(вѣ)тъх(ъ) <и>² ѡт(ъ) тнї с(вѣ)тъх(ъ) ѡ(те)цѣ,
нже вѣ Некен, и да ест(ъ) подобен(ъ) Ноуѣа и проклѣтомуу їрмѣа, и да нмаеть
оучастїе съ ѡнѣмн ноудене еже вѣзѣнша: крѣв(ъ)⁴ его на ннх(ъ) и на чадѣх(ъ)
нх(ъ), нж(е) ест(ъ) и бѣдет(ъ).

ї на болшоуѣ крѣлостѣ и даанїе¹³ <томѣ вѣсемѣ>⁶ више писанномуу,
вѣлѣнїи есмн нашему вѣрномуу пану, Тѣоутоулоу логофетоу, писати и нашоу
печатѣ прнвѣстн къ семоу лнстоу нашему.

Пис(а) їлежню, вѣ Соуц(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хшцпз, м(ѣ)с(ѣ)ца мар(тїа), ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, boierul nostru credincios, pan Bogdan stolnic, de bună-voia lui, nesilit de nimeni și nici asuprit, și a vîndut ocina și dedina sa dreaptă, din uricul său drept, un sat, anume Podolenii, în ținutul Neamț, la gura pîrului Negriteasca, pe amîndouă părțile pîrului, și cu un iaz și cu mori la Bistrița. Acestea le-a vîndut însumi domniei mele, pentru opt sute și șapteze-ci și doi de zloți tătărești. Și m-am ridicat domnia mea și am plătit deplin toți acești bani mai sus-scriși, 872 de zloți tătărești, în mîinile lui Bogdan stolnic, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iar domnia mea am dat și am miluit <cu>⁶ dreapta cumpărătură, cu acest sat, anume Podolenii, la gura pîrului, pe amîndouă părțile pîrului, și cu un iaz și cu mori la Bistrița, domnia mea am miluit pe sluga noastră, <Av>²ram Frîncu, și i-am dat de la noi uric, cu tot venitul, <lui>⁶ și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, neclintit niciodată, în veci.

Iar privilegiul pe care l-a avut pan Bogd<an>⁸ stolnic de la unchiul nostru⁹, de la Ștefan voievod, încă l-am dat în mîinile lui Avram Frîncul.

Iar hotarul acestui sat, anume Podolenii, să fie pe unde au hotărnicit și au însemnat pan <Mic>⁸otă și pan Reașeș, pîrcălabi de Neamț: începînd de la apa Bistriței, la o movilă săpată, și de acolo la o piatră, apoi iarăși la o piatră, apoi la deal, la fîntina lui Hris, și de acolo în sus, la un stejar cu bour, și de acolo la o movilă săpată, apoi, din semn în semn, pînă la movila lui Do<ș>²nea¹⁰, și de acolo la pîrul Făiva¹⁴, apoi Făiva¹⁴ pînă la matca pîrului Negriteasca, pe la capul iazului celui mare, la o fîntină, și de acolo la o movilă, aproape de drum, apoi la o piatră, apoi, din semn în semn, iarăși la Bistrița. Acesta este tot hotarul Podolenilor.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare și credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Ga<n>²gur, credința panului Dragoșe vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Andreico, credința panului Grozea, credința panului Săcară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Erimia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că domnia mea am cumpărat pe banii mei drept și i-am dat lui ca să-i fie ocină și dedină.

Iar cine s-ar încumeta < să strice >⁶ sau să sfărîme dania și întărirea noastră, unul ca acela să fie blestemat de domnul dumnezeu și mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de cei 4 sfinți evangheliști, și de cei 12 sfinți apostoli de frunte, Petru și Pavel < și ceilalți >⁶, și de toți sfinții < și >² de cei 318 sfinți părinți, cei care au fost la Nicheia, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie, și să aibă parte cu acei iudei care au strigat: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care este și va fi.

Iar pentru mai mare putere și danie¹³ a < tuturor celor >⁶ mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexiiu, la Suceava, în anul 6987 < 1479 >, luna martie, 9.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 194. Orig., perg. (35,5 × 43,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atirnată (șnur de mătase roșie și cafenie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воишад, русно дар земаи Младавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/562.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 220—222 (text slav și trad. hotarnicea, cu relevarea greșelilor de limbă slavă, dar fără suspectarea autenticității); *D.I.R.*, A, II, *Doc. indoielnice*, p. 315—316 (trad., cu motivarea neautenticității).

Falsitatea documentului, observată și demonstrată, pentru prima dată, de Fr. Pall, *Acte suspecte și false*, p. 108—111, nu mai necesită o argumentare detaliată. Într-adevăr, după sfat (trădind folosirea unui model de la sfîrșitul anului 1486, sau din anii imediat următori, de cînd apar, dealtfel, și hotarnicii Micotă și Reaș în calitate de pîrcălabi de Neamț), și limbă (ale cărei particularități au fost relevate încă de I. Bogdan), la care se mai pot adăuga grafia (încercînd să imite, dar fără a reuși scrisul diacului Alexa — vezi doc. din 1490 ianuarie 18 la Bibl. Acad., CVIII/16), calitatea proastă a pergamentului, formularul (în special prezența blestemului într-un document de danie către un boier) și unele elemente de conținut (prețul exagerat al satului sau hotarnica, de o factură mult mai tirzie), actul a fost plăsmuit, cu destulă îndemînare, probabil în secolul al XVII-lea, pentru a se justifica pretențiile de stăpînire asupra satului Podoleni ale descendenților lui Avram Frîncu. Sugestive în acest sens sînt, îndeosebi, modalitatea prin care satul trece din stăpînirea lui Bogdan stolnic în cea a lui Avram Frîncu: mijlocirea domnească, și hotarnica. De notat, în plus, este și faptul că de la modelul folosit falsificatorul a sustras probabil pecetea, a cărei autenticitate nu poate fi contestată, dar pe care a atirnat-o cu un șnur nou (mătasea de culoare cafenie, nu cea folosită la pecetea domnească).

¹ În loc de не сима.

² Șters.

³ Greșit, în loc de свою правду.

⁴ După ultima consoană, în orig., paieroc.

⁵ Vezi mai sus, aceeași formă.

⁶ Omis.

⁷ Greșit, în loc de тмс.

⁸ Rupt.

⁹ După forma plurală a adjectivului pronominal ar trebui să urmeze numele ambilor frați: Ilie și Ștefan.

¹⁰ În ediția lui I. Bogdan: до < м > неба (Doamnei).

¹¹ на, adăugat deasupra rîndului.

¹² În orig., după н, paieroc.

¹³ Greșit, în loc de погубижеице (întărire).

¹⁴ În trad., din *D.I.R.* A, II: „Făio”; toponimia a conservat însă (v. I. Bogdan, *op. cit.* p. 223); forma: „Făiva”.

ИЗКОЛЕНІЕМ(Ъ) ѠТ(Ъ)ЦА и съ ПОСПЕШЕНІЕМ(Ъ) С(Ы)НА и СВЪРЪШЕНІЕМ(Ъ) С(ВЪ)Т(О)ГО Д(Ъ)ХА. Нача се съ ПРАЗНИК(Ъ), въ нмѣ с(ВЪ)Т(О)ГО АРХИСТРАТИГА МНХАНА и ГАВРИЛА и прочи БЕСПЪТНИХ(Ъ) <СНА(Ъ)>¹, въ Д(Ъ)НЫ БЛ(А)ГОЧЕСТИВАГ(О) и Х(РИСТ)Ъ ЛЮБЕВАГО Г(О)СП(О)Д(А)НА, ЪѠ СТЕФАНА КОЕВОДА СТАРАГО, Б(О)ЖІИМ(Ъ) М(Н)Л(О)СТІЮ Г(О)СП(О)Д(А)РЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН, ПРИ АРХІЕП(И)СК(О)ПЕ КЪР ѠЕВКТИСТ(Ъ), МИТРОПОЛИТ(Ъ) СЪЧАВСКАГО.

ѠЖЕ СЪБ(Ъ)РАВИМ(Ъ) СѦ НИШН УТ(Ъ) ІІСКАГО ТРЪГА УТ(Ъ) П(О)ГА ПОНЪЖЕНІЕ и УТ(Ъ) ПРИ(Ъ)Ч(И)СТІЕ ЕГО М(А)Т(Е)РЬ, ПРОМЫСЛЫВИМ(Ъ) МЕЖДЪ СОБОЕ, ДОБРОВОЛН<А> СЪСТАВИШЕ СЕБѢ <БР(А)Т>²СТВО, ПОВЕЛѢНІЕМ(Ъ) Г(О)СП(О)ДАРЕМ(Ъ) ВНИШ(Е) ПИСАНАГО, СТАРАГО СТЕФАНА КОЕВОДІ, и съ БЛ(А)ГОСЛОВЕНІЕМ(Ъ) ОУЧИТЕЛЕМ(Ъ) НАШИМ(Ъ), ПРЕДС(Е)ШЕННИМ(Ъ) КЪР ѠЕВКТИСТОМ(Ъ), МИТРОПОЛИТ(Ъ) СЪЧАВСКИМ(Ъ). ПАКНЖЕ ВЪСН БРАТН, МЫ БЛ(А)ГОСЛОВИХОМ(Ъ), съ БЛ(А)ГОСЪРДІЕМ(Ъ) НАШИМ(Ъ) и Б(О)ЖІЕМ(Ъ) ПРОИЗВОЛЕНІЕМ(Ъ), ТОГДА и СВѢТЛИМ(Ъ) СР(Ъ)Д(Ъ)ЩЕМ(Ъ) ВЪЗЕМ(Ъ)ШЕ Б(О)ГА ПОМОЩНИКА НАМ(Ъ), ГРѢШИМ(Ъ), и ПРИ(Ъ)Ч(И)СТАА Б(О)ГОМ(А)Т(Е)РЬ, ІАКО ДА СЪТВОРИМ(Ъ) ПРАЗНИК(Ъ) НА ВЪСѢКН ГОДА, ПО УБНЧАН ПРАВОСЛАВНЫХ(Ъ) ХР(И)СТИАНЫМ(Ъ), В(Ъ) Л(Ъ)ТО ХСЦІИ.

Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvîrșirea Sfintului Duh. S-a început acest praznic, în numele sfintului arhistrateg Mihail și al lui Gavril și al celorlalte <puteri>¹ fără trup, în zilele binecinstitorului și de Hristos iubitorului domn, Io Ștefan voievod cel bătrîn, cu mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei, pe vremea arhiepiscopului chir Theoctist, mitropolit de Suceava.

Iată, săracii din tirgul Iași, care ne-am adunat, îndemnați de Dumnezeu și de preacurata lui maică, și care am sfătuit între noi, ne-am alcătuit de bună-voie, într-o <frăție>², din porunca domnului mai sus-scris, Ștefan voievod cel bătrîn, și cu binecuvîntarea învățătorului nostru, prealuminatul chir Theoctist, mitropolit al Sucevei. Și iarăși, toți frații, noi am binecuvîntat atunci cu buna noastră osîrdie și cu bunăvoia lui Dumnezeu și, cu inima curată, l-am luat ca ajutor nouă, păcătoșilor, pe Dumnezeu și pe preacurata lui maică, ca să facem praznic în fiecare an, după obiceiul dreptcredincioșilor creștini, în anul 6988 <1480>.

Bibl. Acad. Ms. nr. 128, f. 4 r.—v. Copie din secolul al XVIII-lea.

EDIȚII: Ionescu-Gion, *Ist. Bucureștilor*, p. 363 (text slav și trad.); Ghibănescu, *Breasla mișeilor*, p. 101 (text slav și trad.).

Deși nici unul din cei doi editori ai actului nu și-au pus problema autenticității acestuia, conținutul și forma sa, contrastînd hotărît cu tot ceea ce cunoaștem din producția diplomatică a secolului al XV-lea, provoacă îndreptățite suspiciuni. Pe de altă parte, chiar dacă se poate admite, teoretic, constituirea unor astfel de frății, în tirguri, înainte de cele negustorești sau meșteșugărești, tirgul Iași nu se afla, de bună seamă, la sfîrșitul secolului al XV-lea, în măsură să adăpostească o „sărăcime“ de acest fel într-atît de numeroasă încît să apară și necesitatea constituirii ei într-un cadru organizat.

Dealtfel, cum moartea mitropolitului Teoctist este înregistrată dea nalele moldovenesti sub data de 1477 noiembrie 8 (*Cronicile*, p. 50 și 63), iar Ștefan cel Mare poartă atributul de „cel bătrîn“, proveniența actului din anul 1480 devine cu totul imposibilă.

¹ Omis.

² Rupt; întregire nesigură.

† М(н)л(о)стію в(о)ж<іе>¹ю, мы, Стефан(ъ) воеводі, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли² Молдавскон. Знаменн<то> ч¹иним(ъ) нсѣм(ъ)³ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оуэрит(ъ) или ег(о) ч<т>¹он⁴ оуслышит(ъ),⁵ ѡж(е) тотн истынни <н>¹ашен слѣзи, Иви(ъ) и Драгоше, с(ы)нѣ Дума Тѣтърѣн<ѣ>⁶(ъ), сл¹ѣжили нам(ъ) право⁶ и вѣрно. Тѣм(ъ), мы, выдѣвше прѣвн¹ю и вѣрнв<ю>⁷ слѣжев до нас(ъ), жалова<ли>¹ есми нх(ъ) ѡсобною нашн м(н)л(о)стію и дали н по<т>верд¹или есми <н>⁷м(ъ) и сестрам(ъ) нх(ъ), Драгичѣ и Янгелина, оу наш<ен>¹ земли, оу Молдавскон, нх(ъ) праваи ѡтнина, села на имѣ: Тѣтърѣнни и Мирѣнни...
.....⁸. Тоє врьши⁹ писаніе да естѣ нм(ъ), ѡт(ъ) н<ас>(ъ), оуѣрникъ и съ въсѣм(ъ) хоходом(ъ)¹⁰, нм(ъ) и дѣтем(ъ) <нх(ъ)>¹, и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣшвратом(ъ) нх(ъ), и въсѣмв родо¹¹ нх(ъ), <кто сѣ нм(ъ)>⁷ изберетѣ н<ан> близн¹², непорошени николнж(е), на вѣка.

И хотар(ъ) више писаниим(ъ) сѣлам(ъ) да ест(ъ) по старомѣ хот<арѣ>¹ ѡт(ъ) оуспх(ъ) сторонѣ, куда из вѣка ѡживали.

И на то <ес>¹т(ъ) <вѣ>¹ра <нашего>⁷ г(о)сп(о)дства, више писаннаго, мы, Стефан(а) воеводи, и вѣра прѣвѣзлюблених(ъ) дѣтен наших(ъ), И<лександра>¹² и Богдана-Блада, и вѣра бояръ наших(ъ) <молдавскихъ>¹: вѣра пана Бланкула прѣкѣлаба Ърхінского и вѣра с(ы)на его, пана Дѣ<м>н, вѣра¹ пана Збѣрни, вѣра пана Храни дворника, вѣра <пан>¹а Юги, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангвѣра, <вѣра>¹ пана Хрѣмана, <вѣра пана Гер>¹мана и вѣра <пана>¹ Ъани, прѣкѣлабо<вѣ> Бѣ¹лоградскихъ(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра <пана>⁷ Макс<на>¹², прѣкѣлабо<вѣ> Клиниск<хъ>¹², вѣра <п>¹²ана Да<ж>¹²бога <прѣкѣлаба> Немецка<г>(о), вѣра <пана> Фетѣ Гот<къ>¹, вѣра<ра>¹ пана <Др>¹²агоше, вѣра пана <Микота>¹² прѣкѣлаба Новоградск<хъ>¹²нх(ъ), вѣра пана Іѣцка <Гв>¹дича, вѣра пана Шеф<в>ла¹ Хотинског(о), вѣра пана Драгоше сѣхтарѣ, вѣра<ра>¹ пана Кирика¹³ вистѣрника, вѣра пана Ъремѣа постѣлника, вѣра пана И<вн>¹а чашиника, вѣра пана Петре столника, вѣра <па>¹²на Грози колнса и вѣра <сн>¹²х(ъ) бояръ(ъ) наших(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малихъ(ъ).

И по оу наш<ем>¹(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн Земли Мол<да>¹вскон, ѡт(ъ) чаден наших(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) рода или пак(ъ) боуд(ъ) кого [вѣ]¹⁴ избѣрет(ъ) Б(о)гв г(о)сп(о)д(а)рѣ¹⁵ в<ытн>¹⁶ нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) що би <не> порѣши<т>⁷л(ъ) нашег(о) дааніе и потвѣржденіе, али шѣ¹⁷ би <пот>¹²вѣр<д>ла(ъ) [нѣ]¹⁸ и оукрѣпила(ъ), занѣж(е) есми нм(ъ) дали <за>¹⁶ нх(ъ) слѣжев.

И на болшее крѣпост(ъ) и потвѣржденіе томѣ въсѣмв выш(е) писанѣмѣ, велики е<т>¹²с<м>¹²н нашихв вѣрнв<м> панв, Тѣвт<в>¹⁶а логофетѣ, писати и нашихв печат(ъ) заѣх<ст>¹⁶и к семѣ листомѣ<м>⁷ нашихмѣ.

Пис<а>¹² Кост(е), брат(ъ) Іѡн(а) даскал(а), <вѣ> лѣто<в>⁷ <с>щчѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца маи, дѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adeăvrate slugi ale noastre, Ion și Dragoș, fiii lui Duma Tătărean¹, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit lor și surorilor lor, Draghița și Anghelița, în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, satele anume: Tătărenii și Mirenii...⁸ Toate acestea de mai sus⁹-scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor și copiilor <lor>¹, și nepoților lor, și strănepoților lor și întregului lor neam, <cine li se va>⁷ alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iară hotarul satelor mai sus-scrise să fie după vechiul hotar din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei <noastre>⁷, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri fii: A<lecsandru>¹² și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri <moldoveni>¹: credința panului Vlaicul pircălab de Orhei și credința fiului său, pan Du<ma, credința>¹ panului Zbiarea, credința panului Hrana vornic, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Gangur, <credința>¹ panului Hărman, <credința panului Gher>¹man și credința panului Oana, pircălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința <panului>⁷ Macsin, pircălabi de Chilia, credința panului Da<j>¹²bog <pircălab de Neamț>¹, credința panului <Fete Got>¹că, credința panului <Dr>¹²agoșe, credința panului <Micotă>¹² pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Iațco <Hu>¹dici, credința panului Ștef¹ de Hotin, credința panului Dragoșe spătar, credința panului Chirica¹³ vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului I<on>¹ ceașnic, credința panului Petre stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din fiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să <nu strice>⁷ dania și întărirea noastră, ci să o întărească și să o împuternicească, pentru că le-am dat pentru slujba lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am <poruncit>¹² credinciosului nostru pan, Tăut¹⁶ logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

<A scris>¹² Coste, fratele lui Ion dascăl, <în anul>⁷ 6992 <1484>, luna mai, 14.

Bibl. Acad., LXXX/58. Orig., perg. (21 × 32,5 cm), rupt și șters la îndoituri, fără pecete.

O trad., din 1780 mai 23, de popa Mihail, exarh de la Mitropolie, ibidem, CXVI/47. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/563.

EDIȚII: Antonovici, *Doc.<comunicate>*, p. 126—127 (trad. din 1780); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 284—285 (aceeași trad., după Antonovici, fără suspectarea autenticității); *D.I.R.*, A, II, p. 52—53 (aceeași trad., după Bogdan, ca doc. autentic) și *Doc. indoielnice*, p. 316—317 (trad., după orig., considerându-se documentul ca fiind fals).

După materialul folosit (hîrtie), grafic (scris cursiv, din secolul al XVII-lea, total deosebit deci de scrisul dicilor din cancelaria lui Ștefan cel Mare, inclusiv Coste, fratele lui Ion dascăl), și limbă (numeroase greșeli gramaticale sau de nume proprii și omisiuni — vezi notele), actul constituie un falsificat, alcătuit după modelul unui act autentic cu aceeași dată (fapt care a făcut imposibilă observarea caracterului său numai pe baza traducerii din 1780), cu scopul justificării unor drepturi de stăpînire asupra celor două sate.

¹ Șters și rupt.

² „, făcut aici, ca și deseori în continuare, ca ч.

³ În loc de не сам(ъ).

⁴ Greșit, în loc de чточн.

⁵ с, îndreptat din э.

⁶ н, îndreptat din с.

⁷ Omis.

⁸ Șters și rupt cca. 17 litere.

⁹ Greșit, pentru вѣсе внише (toate de mai sus).

¹⁰ Greșit, pentru доХодоМ(ъ).

¹¹ În loc de роАѢ.

¹² Rupt.

¹³ În loc de Чиракола (Chiracola).

¹⁴ сѣ, adăugat deasupra rîndului.

¹⁵ c, îndreptat din p.

¹⁶ Șters.

¹⁷ Așa în orig.

¹⁸ Inițial diacul a scris *поторажаніе*, corectînd apoi pe *ж* în *дн*, dar fără a anula pe *а* suprascris și terminația *нѣ*.

XXIII

<1484 septembrie — 1504 iulie 2>.

Cum Theodorus Cantemyrius, Ciliensis et Smilensis Pircalabus, in defendendis contra Turcarum Tartarorumque irruptiones illis urbibus fidelem se servum, et strenuum pro Cruce militem se praebuerit¹, postea vero Deo ita permittente omnia illa loca a Turcis devastata occupataque, ipse vero illorum vi coactus fuerit, patrias suas possessiones, quas avi proavique ipsius praestitis fideliter servitiis a beatae memoriae antecessoribus nostris dono obtinuerant, deserere. Nos, christiana pietate et clementia, moti praefatum Theodorum Cantemyrium tribus in agro Falcziorum pagis², cunctisque adiacentibus sylvis, campis, fluviis, et piscinis donamus, et eum totius Codri (sylvae) Kigiecz praepositum, et equitum kiegiecziensium...³ Supremum Capitaneum constituimus etc.

Fiindcă Theodor Cantemir, pircălabul Chiliei și Ismailului, s-a arătat slujitor credincios și oștean viteaz al crucii în apărarea acelor cetăți contra năvălirilor turcilor și tătarilor, și pentru că după aceea, cu voia Domnului, toate aceste locuri au fost pustiite și ocupate de turci, iar el a fost silit, prin cotropirea acelor, să-și părăsească pământurile strămoșești, pe care moșii și strămoșii lui le căpătaseră în dar pentru slujbele cu credință făcute de la predecesorii noștri de fericită pomenire, noi, îndemnați de creștinească iubire și îndurare, dăruim pe mai sus-pomenitul Teodor Cantemir cu trei sate² în ținutul Fălciilor și cu toate pădurile, cimpile, apele și iazurile cîte se țin de ele, și-l rindim mai mare peste întreg codrul Tigheciului și căpitan suprem al călăreților tighecenii...³ etc.

După Cantemir, *Descriptio Moldaviae*, p. 262—263. Text lat., și trad. rom. Același text în idem, *De vita et rebus gestis Constantini Cantemiri, principis Moldaviae*, Moscova, 1783, p. 22 și 24 (text lat.) și p. 23 și 25 (trad. rus.).

Actul reprezintă, evident, un falsificat al lui D. Cantemir pentru dovedirea vechimii și nobleței familiei sale, produs, probabil, chiar sub forma cunoscută în prezent (fără a fi avut, deci, vreodată, o individualitate diplomatică). Vezi, în același sens, și observațiile din aceeași ediție a operei lui Cantemir după care se editează și textul, p. 266, n. 4.

În ceea ce privește intervalul cronologic pe care l-a avut, desigur, în vedere, D. Cantemir, pentru a motiva presupusa danie a lui Ștefan cel Mare, el este, neîndoielnic, cel de după cucerirea Chiliei și a Cetății Albe de către turci.

¹ În ediția din *Vita Const. Cantemiri*: „gesserit“.

² Desigur, satele Mănești. Plăvățești și Silișteni, de la obirșia Elanului (v. Ghi-bănescu, *Surete*, VII, p. XII—XXIV).

³ Urmează explicația: qui eo tempore testibus historicis octo millia numerabantur (care în acea vreme după mărturiile istoricilor, erau în număr de opt mii).

XXIV

1485 (6993) iunie 8, Suceava.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Ștefan voevod, domn al pământului Moldovei. Facem știre cu această carte a domniei noastre, tuturor celor ce vor căuta pre ea sau vor auzi citind-o, că cu această carte a domniei mele dat-am

slugilor noastre, Malușca, fratelui său, Neicea, lui Cozma Rîzan și fratelui său, Draguș, pentru a lor slujbă credincioasă, pămînturile pustii ce se află de ambele părți ale Vișnovățului, de lingă Bicu, în fața Sultanii și Marașii, ca să facă sat și să se folosească de tot venitul moșiei. Dar jumătate din moșie să fie în ohab și neclintită moșia lui Malușca și fratelui său, Neicea, iar altă jumătate lui Cozma Rîzan și fratelui său, Draguș, fiilor lor, nepoților și strănepoților, și de nimeni neclintită să rămîie.

La aceasta este credința domniei mele, mai sus-scrisului Io Ștefan voevod, și credința fiilor noștri, Alexandru voevod și Bogdan voevod, și credința boerilor noștri: Vlaicul, pîrcălabul Orheiului, și credința boerului Zbiearea, credința panului Hrean¹ vornicul, credința lui pan Oană, credința lui Gherman, pîrcălabi, credința lui Gangur, credința lui pan Ivașcu, credința lui Maxim pîrcălab, credința lui pan Dajbog pîrcălab, credința lui Micotă pîrcălab, credința lui pan Dragoș spătar, credința lui Chiracola visternic, credința lui pan Eremia postelnicul, credința lui Ion paharnicul, credința lui pan Petru postelnicul și credința tuturor boerilor noștri celor mari și celor mici.

Iară după săvîrșirea vieței noastre, cine va fi domn în pămîntul nostru, al Moldovei, sau din fiii noștrii sau din neamul nostru sau pe care îl va alege Dumnezeu a fi domn, acela dania noastră să n-o strice, ci s-o întărească de vreme ce le-am dat lor pentru slujba lor pentru țară și să fie pază în contra tătarilor, așa precum au fost pînă acum, fiind din ceata boerului nostru Gangur.

Iară pentru mai mare credință am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutu logofăt, ca să scrie și pecetea noastră s-o atirne la cartea noastră.

Și a scris Coste, frate lui Ion dascăl, în Suceava, anul 6993 <1485> iunie 8.

După Arbore, *Basarabia*, p. 1. Trad. editorului, după originalul care se afla în păstrarea locuitorilor din satul Rezeni (azi r. Anenii Noi, R.S.S. Moldovenească).

ALTE EDIȚII: Bogdan, *Doc. Răzenilor*, p. 362 (trad., după Arbore) și p. 364—365 (text refăcut, după formularul documentelor originale, al aceleiași trad., sub data de an: 1484); idem, *Doc. Ștefan*, I, p. 287—288 (textul refăcut, sub aceeași dată); Culea, D., *Cum își apărau Moldovenii pămînturile lor ...* în „Albina“, XXV (1925), București, p. 279—280 (trad., după Arbore); *D.I.R.*, A, II, p. 318 (trad., după Arbore, cu considerații privind neautenticitatea documentului).

Făcînd parte din seria falsificatelor basarabene (vezi comentariul de la doc. nr. VI), actul de față prezintă totuși unele elemente deosebite, care trădează, pe de o parte, o mai mare fidelitate față de modelul folosit: 'doc. din 1502 martie 1 (vezi *D.Ț.H.*, A, III, nr. 267), iar pe de altă parte cunoștințe istorice mai apropiate de epoca lui Ștefan cel Mare. Așa cum s-a observat însă de către editorii colecției *D.I.R.*, menționarea pîrcălabilor Cetății Albe și ai Chiliei, deși acestea fuseseră cucerite încă din vara anului 1484 de către turci, atribuirea titlului de voievod ambilor fii ai domnului, folosirea unor expresii ca „pămînturile pustii“ sau „slujba lor pentru țară“ precum și motivarea daniei după dispoziție probează indiscutabil neautenticitatea actului. Vezi și Balaur, *Doc. Rîzenilor*, p. 273 și urm.

¹ În loc de „Hrană“.

INDICE DE NUME

SEMNE SIMBOLICE, LĂMURIRI

- * = indică aşezări dispărute;
„în“ pus înainte de numele localităţii identificate de editori între paranteze unghiulare arată că aceasta continuă vechea aşezare în urma unui proces istoric nedeterminat;
„înglobat“, în aceeaşi situaţie, arată o unificare administrativă modernă.
- < > = între paranteze unghiulare sînt cuprinse intervenţiile şi identificările editorilor.
- () = între paranteze rotunde sînt date variantele sau elementele complementare ale cuvintului-titlu.
- (?) = exprimă îndoiala editorilor.
- ~ = indică repetarea numelui din titlu, iar la topice, în cadrul parantezelor unghiulare, a numelui precedent de localitate.

În cazurile de omonimie, ordinea alfabetică a ținut seama de al doilea cuvînt sau element determinant, iar variantele au fost ordonate alfabetic.

Numele din documentele româneşti au fost redactate întocmai, iar cele din documentele scrise în alte limbi, în echivalenţa lor românească.

Numele de persoane folosite în documente numai pentru indicarea unor aşezări au fost tratate o singură dată.

Aşezările indicate în funcţie de persoane cu nume dublu sau de mai multe persoane au fost indexate la primul nume.

Trimiterile s-au făcut la numerele documentelor, redactate, la cele autentice, prin cifre arabe, la cele îndoielnice, prin litere majuscule, iar la cele false, prin cifre romane.

A

Aaron, traducător de acte slavone în limba germană 128, 157, 221.

⟨**Adjud**, or., j. Vrancea⟩, v. **Adjud**; sat în ~ v. **Mărtinești**.

Adormirea Maicii Domnului, hram al m-rii Bistrița 46 65, 69, 79, 84, 93, 107, 136, 146, 202, IV; al m-rii Homor 42, 55, 86, 148, 201; al M-rii lui Iațco 28; al m-rii Putna 141, 155, 166, 175, 184, 192, 205, 207, 208, 211, 214, 221, 225; act scris în ziua ~ 49.

Afanasie, popă, din satul Ozăreni; talmăcește act VI.

Aftanasie, fiul lui Gligorașco Hreapco; primește întărire pentru satul Poiana XVI. ⟨**Agircia**⟩, pîriu, v. **Angărcie**.

Ajburili, v. **Hajbur**.

Ajud (Agiud), țirg; ⟨or. **Adjud**, j. Vrancea⟩ XVIII; sat lingă ~ 183.

Albescul, v. **Dragoș** ~, **Petru** ~.

Albești, sat, pe Stebnic; ⟨c. **Decești**, j. Vaslui⟩; jumătate din ~, întărită lui **Dragoș Albescul** 11, iar cealaltă jumătate, lui **Vlad Mureș** 158.

Albinea (Albinea), pîriu; ⟨**Albuia**, afluent al Siretului la Rotunda, c. **Doljești**, j. Neamț⟩; sate pe ~ 212, 257.

Albișoara, v. **Fintina** ~ (la ~).

Albotă, v. **Albul**.

⟨**Albuia**⟩, pîriu, v. **Albinea**.

Albul, soțul **Neagșăi**, nepotul lui **Manoil Șerbescul**; vinde seliștea **Leucăuți** și prisaca **Vrabia** 251.

Albul (Albotă), spătar, în sfat 4, 22—27, 32, 33, 35, 36, 39, 45;

boierînsfatul lui **Petru Aron** 48, 53; boier în sfatul lui **Ștefan cel Mare** 67, 77, 81, 85—87, 90, 93, 96, 97, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147, 148, 151, C, V; hotarnic 87, 99;

fost spătar, în sfat 78, 92; vinde satul **Cobilia de Sus** 149;

pircălab de **Neamț**, în sfat 152, 154—156, 161, 162, 165—159, VII—XI, XV, XVI;

pircălab de **Suceava**, în sfat XIII.

Albul, v. **Vasile** ~.

Alcazi, v. **Constantin** ~.

⟨**Alcedar**, sat; ⟨azi **R.S.S. Moldovencască**, c. ~, r. **Rezina**⟩; v. **Orcidar**.

Aldești (gr.: **Vlădești**), sat, pe **Siret**, ț. **Neamț**; ⟨contopit cu **Cirligi**, c. **Filipești**, j. **Bacău**⟩; întărit lui **Danu II**.

Aldomir; vinde jumătate din satul **Șoldești** 160.

Alexa, spătar, fratele lui **Oană**; cumpără satul **Balcăuți** 175.

Alexa, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii **Bistrița** 107.

Alexa, țigan, fiul lui **Herța**; întărit, cu sălașul său, m-rii **Neamț** 25, 163.

Alexa, țigan, fiul lui **Iațco**, fratele lui **Luca**; întărit, cu sălașul său, m-rii **Neamț** 25, 163.

Alexandru (Alecsandru), fiul lui **Iliaș** voievod 2, 31; domn al **Moldovei** 1—7, 16—39, 45; acordă danii și întăriri 1—4, 6, 12, 16—27, 29—33, 35, 36, 38, 45, III, scutiri de dări 5, 7, 28, 34, 39, de vamă 37; danie de la ~ 130.

Alexandru, fiul lui **Ștefan cel Mare** și al **Ovdotei** 138, frate cu **Bogdan** 191—218, cu **Bogdan-Vlad** 219—265, cu **Elena** 135, 138, cu **Ilie** 191, 192, și cu **Petru** 176—239; credința lui ~ 119, 123, 124, 127, 131, 135, 138, 140, 144, 145, 148, 151—153, 155, 156, 158, 161—168, 173, 176, 177, 179, 181—187, 189—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—221, 224, 226—229, 231, 233, 235, 237—241, 243—247, 249—254, 257—265, XVIII, XX, XXII, XXIV;

danie pentru sănătatea lui ~ 135, 138.

Alexandru (cel **Bun**) (cel bătrîn), soțul **Marinei** 165, III, tatăl **Chiajnei** 165, al lui **Iliaș** și al lui **Ștefan** 188, 211, 230, al lui **Petru Aron** 57, bunicul lui **Ștefan cel Mare**; acte de la ~ 99, 100, 113, 184, 188, 200, 209, 211, 214, 221, 222, 230, 237, 263; act fals atribuit lui ~ 61;

danii și întăriri făcute de ~ 57, 65, 257, III, VI;

danii pentru pomenirea lui ~ 138, 165, **Alexandru**, v. și **Alicsandru**, **Sandu**.

⟨**Alexandru Vlașuță** (fost **Pătrășcani**), c. ~, j. **Vaslui**⟩; sat lingă ~, v. ***Dobromirești**.

***Alexăndreni**, sat, în gura **Zahornii**; ⟨lingă **Verșești**, c. **Girov**, j. **Neamț**⟩; întărit lui **Zianco** 12.

Alexiul, diacon; scrie act XX.

- Ali-beg**, frate cu Schender-beg; conduce o expediție de pradă a turcilor în Moldova 240.
- Alicsandru Coroi**, din satul Mitulița, tatăl lui Vlasin IX.
- Alicsandru**, v. și **Alexandru**.
- Ana Nimăiasa**, vinde domnului satul Ursești 234.
- Ana**, v. și **Anna**.
- Ananie**, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Anaue**, vătăman 132;
satul unde au fost vătămani Tăvuciu, Penca și ~, v. **Mărăței**.
- Anastase**, ieromonah, egumen al m-rii Bistrița; făgăduiește pomenire 102.
- Anastase**, popă, egumen al m-rii Moldovița 189; în sfat 123.
- Andrea**, țigan, fiul lui Radul; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 163.
- Andrei Beiu**, primește întărire pentru satele Biești, Cegurani ș.a. VII.
- Andrei Tălmaci**, căpitan; traduce acte 29, 69 (1796).
- Andrei**, v. și **Iudrea**.
- Andreico**, ceașnic; în sfat 263—265, XX.
- Andreico**, diac; scrie acte 96, 134, 189, 193, 202, 203.
- Andreico**, fiul lui Iliaș ceașnic, tatăl lui Coste, al Nastei, al Vascăi și al Ghindei 263, frate cu Luca; se judecă cu Firțe Dragoșe și pierde satul Cătelești 92.
- Andreico Ciortoriischi**, boier în sfat 263—265, XX; primește întărire pentru satele Ciortoria, Dubovățul și Oșihlib 124.
- Andreico Șerbici**, soțul Marușcăi, ginerele lui Ion Cupcici 198.
- Andreu**, popă; hotarul lui ~ C.
- Andreu Dolha**, frate cu Miclea și Mărușca, nepotul Oșmeloiei; vinde satul Martinești 231.
- Andrică**, tatăl lui Petrea stolnic; ucis de Petru Ponici 195.
- Andrieș** (girila lui ~), confluentă cu girila Bogata, <peste Prut; de la Andrușu de Sus la Roșu, azi R.S.S. Moldovenească, c. Roșu, r. Cahul>; gura girlii lui ~, punct pe hotar 81.
- Andrieș Slujăscul**, tatăl Marușcăi, socrul lui Negrilă 79;
satul unde a fost curtea lui ~, v. ***Slu-jești**; lcc unde a fost m-rea lui ~, v. **Horga**.
- Andriești**, sat, cu m-re, pe Birlad; <Dumestii Vechi, c. Dumestii, j. Vaslui>; întărit lui Petrea și fraților săi 156.
- Andriciu**, frate cu Ion Baico și cu Toader; primește întărire pentru satul Petrești 238.
- Andronic** (Andronic), v. **Coste** ~, **Ivașcu** ~, **Mihul** ~.
- Andrușco**, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Andrușu de Sus**, sat, <azi R.S.S., Moldovenească, c. Roșu, r. Cahul>; girilă la ~, v. **Andrieș** (girila lui ~).
- Angărcia**, piriu; <afluent al Bistriței, la Agircia, c. Vișoara, j. Neamț>; hotar IV.
- Anghelina**, fiica lui Duma Tătăreanu, sora lui Ion, a lui Dragoșe și a Draghiței; primește întărire pentru satele Tătăreni și Mireni XXII.
- Anghelina**, fiica lui Ștefan Prodan, mama lui Dumitru; tălmăcește act VI.
- Anna**, sora lui Dobrul logofăt, mama lui Ghidea; dăruiește satele Cobilcini și Bilosăuți 168; vinde satele Dobrulești 228 și Văleni 243.
- Anna**, sora lui Sima logofăt, soția lui Birsan; se judecă cu Șandru Negru și ciștigă satele Soci și Dușești 109.
- Anna**, tătăroaică; cumpărată de Arbure portar C.
- Anna**, v. și **Ana**.
- Anușca**, fiica lui Ilie Purcelescul, nepoata lui Vilcu Purcelescul; obține, prin schimb, satul Mitești 249.
- Anșanul**, v. **Toader** ~.
- Antelești** (Antilești), sat, ț. Suceava (1793); <inglobat în Spătărești, c. Vadu Moldovei, j. Suceava>; dăruit lui Ion Bulbosea și fratelui său 197.
- Anton**, v. **Ioniță** ~ **Ciolpan**.
- Anușca**, fiica lui Camarin, sora Mariei; primește întărire pentru satele Grozești și Mănești 219.
- Anușca**, fiica lui Costea al lui Sărăcin, mama lui Matei aprod; vinde seliștea Drăncălești 213.
- Anușca** (Anușă), fiica Fedcăi, mama lui Lazor Piscu, sora lui Manoil Șerbescul, a lui Iurie Șerbescul și a Mărușcăi; dăruiește m-rii Homor lcc de prisacă și jumătate din cimpul de la Zlătăroae 148; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
- Anușca**, fiica Marenei, sora Vasutcăi, nepoata lui Iacuş vistier; se judecă pentru moștenire cu Șteful pircălab de Hotin ș.a. 226.
- Anușca**, fiica lui Severin, sora Stanei, soția lui Dragoș; primește întărire pentru satele Fundești și Lățcani 257.
- Anușca**, sora lui Giurgea, a Vasutcăi, a Măriei și a Neagșei, nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selevestri 233.
- Anușca**, soția lui Cozma Bușteanul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
- Anușca**, soția lui Stețco, mama Nastei și a Sofiicăi; obține, prin schimb, satul Sirbi 167.
- Aoașă**, top., la Băloșești, <azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț>; punct pe hotar 202.
- Apa Mărului**, piriu; <afluent al Vilnei lângă Ipatele (?), c. ~, j. Iași>; loc pe ~ XIX.
- Arbore**, sat, c. ~, j. Suceava, v. **Solca**.
- Arbure** (<Cirstea>~), tatăl lui Luca 264; pircălab de Neamț; în sfat 173, 175, 177, 179, 181—186, 189, 192, 193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206;
hotarnic 217.
- Arbure**, greșit: pentru Marmure 38; v. **Ivan** <Marmure>.

Arbure, v. și **Luca** ~.
Ardanevici, v. **Petru** al lui **Ardău**.
Ardariovici, v. **Procopie** ~ **Golăescul**.
Ardău, tatăl lui **Petru**, v. **Petru** al lui ~.
<Ardeoani, sat, c. ~, j. **Bacău**>; sat în ~, v. **Cristești**.
<Area>, sat, v. **Zdvijînți**.
<Areni, sat, inclus în m. **Suceava**, j. **Suceava**>, v. **Armeni**.
<Aresteuca, sat, azi R.S.S. **Ucraineană**, c. **Prigorod**, r. **Hotin**, reg. **Cernăuți**>; v. **Beres-tia**.
Arionești, sat, <azi R.S.S. **Moldovenească**, c. ~, r. **Dondușeni**>; în hotar VI, XIII.
Arionești, vale, la **Arionești**, <azi R.S.S. **Moldovenească**, c. ~, r. **Dondușeni**>; hotar XIII.
Armanca, soția lui **Mihail Lopatintșchi**; vinde jumătate din satul **Borodicieni** 215.
Armeanul (**Armencici**, **Armenciocul**), v. **Ion** ~.
Armeni, sat, lângă **Suceava**, <probabil **Areni**, inclus în m. **Suceava**, j. **Suceava**>; întărit lui **Ioil** protopop și fiul său 56.
<Aron>, v. **Petru** ~.
Arpaș, satul lui ~ 56.
Arpășeștii lui **Arpaș**, sat, <la **Cîrligătura**; **Hărpășești**, c. **Popești**, j. **Iași**>; întărit lui **Ioil** protopop și fiului său 56.
Arțul, deal; la **Bucșești**, <c. **Poduri**, j. **Bacău**>; hotar V.
Așbure, v. **Hajbur**.
Ataciul (numit și **Ivaponosu**, **Răpănosu**?), sat; <azi R.S.S. **Moldovenească**, **Otaci**, c. **Cui-zovca**, r. **Rezina**>; drum către ~ VII.
Atanasie, v. **Afanasie**, **Aftanasie**.
Athos (**Muntele** ~), v. **Sfîntul Munte**.
Aușanul, pentru **Anșanul**, v. **Toader Anșanul**.
Avram, din **Lucăceni** (1809); act în posesia lui 88.
Avram Frîncu; primește danie satul **Podoleni** XX.
Avram Hulban, daraban făcut călăraș, ascultător de curtea domnească din **Vaslui**; primește danie un loc pe **Bîrlad** XIX.
Axinte Uricariul; traduce act 109 (1718).

B

Baba Ghicului, deal; <la **Caracclău**, c. **Bîrsănești**, j. **Bacău**>; hotar I.
Babici, v. **Fedco** ~, **Iachim** ~, **Simion** ~, **Stan** ~, **Vasco** ~.
Babiș, v. **Stan** ~.
Babul, țigan; dăruit, cu sălașul său, **Episcopiei** de **Roman** 129.
Bacău, tirg; <m. ~>; judecători domnești din ~ 84; morile de la ~ 107; numărătoarea de la ~ 93; vămi din ~ 65, 93; via de lângă **Bacău** 107; mori și sat mai sus de ~ 65, 107;
 acte scrise la ~ 66, 104;
 sat în ~, v. **Vîlsănești**.
Bacău, ținut (menț. țîrzie); sat în ~ 79.

Bacsani, sat, ț. **Soroca**; <azi R.S.S. **Moldovenească**, c. ~, r. **Soroca**>; om din ~ XVI.
Badica, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii **Bistrița** 107.
<Badicu Moldovenesc, sat, azi R.S.S. **Moldovenească**, c. **Larga Nouă**, r. **Cahul**>; grind la ~, v. **Bogata**.
Badiu (**Badu**), țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii **Moldovița** 40, 74.
Bahluețul Mic, pîriu; <**Bahluețul**, afluent al **Bahluiului** sau actualul pîriu **Sinești**, afluent al **Bahluețului**>; moară pe ~ 78;
 <pîriu confluent cu ~>, v. **Crasna**.
Bahluețul Mic (pe ~), moară, ț. **Cîrligătura**; <în c. **Lungani**, j. **Iași**>; întărită lui **Stan-ciul Sinescul** 78.
Bahlui (**Bahluiul Mare**), riu; <afluent al **Jijiei**>; locuri pustii pe ~ 56, 61; m-re și moară la ~ 107; piraie care cad în ~ 26; prisacă pe ~ 98; sate pe ~ 153; hotar 153;
 <pîriu confluent cu ~>, v. **Pîrful Carului**.
Bahlui (la ~), m-re, cu moară; <j. **Iași**>; întărită m-rii **Bistrița** 107.
Bahlui (pe ~), loc pustiu, între **Bodicea** și **Drîngești**; <lingă **Hoisești**, c. **Dumești**, j. **Iași**>; întărit lui **Giurgea** al lui **Ioil** 56, 61.
Bahlui (piscul **Bahluiului**), la **Frîncești**, <azi **Budăi**, c. **Podu Iloaiei**, j. **Iași**>; hotar 153.
Bahlui (piraie care cad în ~), cu loc de moară; <probabil în **Boscoteni**, c. **Frumușica**, j. **Botoșani**>; dăruite m-rii **Pobrata** 26.
Bahluiul Mare, riu, v. **Bahlui**.
Bahna, pîriu; <afluent al **Pîriului Negru**>, la **Bahna** <**Mare**, c. **Bîrgăuani**, j. **Neamț**>; sat la gura sa 151.
Bahna (**Băhneni**), sat, la gura **Bahnei**; <**Bahna Mare** (?), c. **Bîrgăuani**, j. **Neamț**>; întărit lui **Gostilă** 87 și lui **Dragoș** 151.
Baia, tirg; <s. ~, c. ~, j. **Suceava**>; sași de la ~ 26, 41; șoltuzi și pîrgari de la ~ 26; țătari de la ~ 41; mori din ~ 26; cîrciumi din ~ 75.
Baia (mai sus de ~), posadă și hotar, pe **Moldova**; <în c. **Baia** sau **Cornu Luncii**, j. **Suceava**>; întărite m-rii **Moldovița** 24.
Baicean (**Balcean**), v. **Ion Balcean**.
Baico, boier; vinde jumătate din **Blăgești** 47
Baico, tătar, tatăl lui **Dimitru**; dăruit, cu sălașul său, m-rii **Pobrata** 26, 29.
Baico, unchiul lui **Candrea**; dăruiește o moară pe **Stavnic** 127.
Baico, v. și **Ion** ~.
Baicu (la ~), loc, v. **Simești**, sat.
Baicul, top., <în **Munții Ceahlăului**, j. **Neamț**>; punct pe hotar IV.
Balamuțița, sat; <azi R.S.S. **Ucraineană**, c. ~, r. **Zastavna**, reg. **Cernăuți**>; identificat greșit cu **Onutul** de **Gios** 63 (1775).
<Balcani, sat, c. ~, j. **Bacău**>, v. **Bilcani**; sat probabil lingă ~, v. **Idomirești**.

Balcăuți, sat, mai jos de Tirgul Siret; <Bălcăuți, c. ~, j. Suceava>; cumpărat de domn de la Oană și dăruit m-rii Putna 175.

Balcean (Balceanul), v. **Ion ~**.

Balea (Bolea, gr.: Balin), boier; fiii săi primesc întărire pentru Colibeni A și vind jumătate din Tocănicești B.

Balea de la Trotuș, tatăl Cernei 265.

Balica, pisc; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; punct de hotar IV.

Balica (prisaca lui ~, greșit: Palica), pe Bahlui, mai jos de tirgul Iași; <lingă Vlădiceni, c.s. Tomești, m. Iași>; dăruită Mitropoliei 98, 157.

Balin, greșit: pentru Balea B, v. **Balea**.

Baloșești, v. **Băloșești**.

***Balosinești**, sat, pe Smilișoara; <lingă Ghicani, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.

***Balosinești** (Balosinăuți), sat, <pe Suceava; lingă Horodnic, c. ~, j. Suceava>; întărit, cu scutiri, m-rii Horodnic 34, 200.

Bals, v. **Th<eodor> ~**, **V<asile> ~**.

Baltă, țigan; întărit, cu seminția lui, Mitropoliei 31.

Bana, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Pobrata 26.

Bancu (iazul lui ~), <la Găgești, c. ~, j. Vaslui> 120.

***Barbă Geamiră** (unde a fost ~), sat, v. **Gemeștei**.

Barbă Jamin, boier; partea lui din Albești vindută de Vlad Zlătărescu lui Dragoș Albescu 11.

Basarab, voievod, v. **Țăpăluș**.

Basarabi, v. **Țara Basarabilor**.

Basarabia, v. **Băsărabia**.

Barsu, comis <al doilea?>, frate cu Șuşman, văr cu Ana; primește danie satul Cobîlcini și Bilosăuți 168;

stolnic; în sfat 199, 201—203, 206.

Basea (Basă), tatăl lui Lungul 235.

Başoteni, sat, pe Siret; <în or. Pașcani, j. Iași>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț, 44, 163.

<**Băbușa**, sat, c. Băcești, j. Vaslui>; sat lingă ~, v. * **Leucușeni**; poieni la ~, v. **Bîrlădzăl** (peste ~);

vale probabil la ~, v. **Valea Ringoaiei**.

Băcești, sat, învecinat cu Mărmureni, <c. ~, j. Vaslui>; în hotar 145.

Băhneni, sate, v. **Bahna**, **Cristienesti**.

Băiceni, sat; <c. Cucuteni, j. Iași>; act scris la ~ 40.

Bălan (seliștea lui ~), <pe Berheci; lingă s. Corcioveni, c. Brăhănești, j. Galați>; cumpărată de Petre Puiul de la Sima Periiianul 82.

Bălaur, v. **Marco ~**.

<**Bălăbănești**, sat, c. ~, j. Galați>. v. **Românești**.

<**Bălășești**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Mașcăuți, r. Dubăsari>; sate lingă ~, v. **Fintină Albă** (la ~).

<**Bălcăuți**, sat, c. ~, j. Suceava>, v. **Bălcăuți**.

Bălcian, v. **Ion Balcean**.

<**Băleni**, înglobat în Cernu, c. Poduri, j. Bacău>, v. **Colibeni**.

Bălești, sat, pe Stemnic; <c. Delești, j. Vaslui>; dat, în schimb, de fiii lui Simion Tansa lui Duma clucer 255.

Băloș, boier; vinde seliștea lui Conon 90.

Băloș, nepotul lui Petru Vilna, frate sau văr cu Lazor; primește danie parte din Petrești și poiana lui Miculiță 185.

Băloș, tatăl lui Cozma 107, 202.

Băloș, cneaz 173;

v. și satele unde au fost cneji ~și **Danciul**.

Băloș Horgescul, frate cu Oană Horgescul ș.a.; cumpără satul Tunsești și primește întărire pentru Horghești 32.

***Băloș** (unde au fost cneji ~și **Danciul**), sate, cu moară, la Poieni, pe Moldova; <lingă Boureni, c. Moțca, j. Iași>; întărite lui Toma Bontica 173.

Băloșescu, v. **Isaia ~**.

Băloșești, <sec. XVI: Băloșeni>, sat, pe Neamț; <lingă Grași, azi Dumbrava, c. Timișești, j. Neamț>; întărit, cu scutirii, m-rii Neamț 44, 53, 54, 67.

Băloșești (unde este casa lui Cozma al lui Băloș), sat, pe Iucas; <Bălușești, c. Girov, j. Neamț>; întărit lui Cozma 202.

***Bălotestei**, sat, mai sus de Comănești, <c. Cavadinestei, j. Galați>; întărit lui Gostilă 87.

Bălțați, sat, la Cîrligătura; <c. ~, j. Iași>; întărit m-rii Moldovița 189.

Bălți, <tîrg; azi R.S.S. Moldovenească, or. ~>; șleah care merge la ~ XIII.

<**Bălușești**, sat, c. Girov, j. Neamț>, v. **Băloșești**.

Bărboși, sat; <Brăniștenii de Jos, azi Miron Costin, c. Trifești, j. Neamț>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.

Băsărabia, greșit: pentru Chilia 235, v. **Chilia**.

Băsești, sat, lingă Vitoltești; <denumire schimbată în Vișoara, c. ~, j. Vaslui>; în hotar 114.

Băținești, sat, pe Putna; <c. Țițești, j. Vrancea>; jumătate din ~, cumpărată de Iuga Grasul de la Stamatin 160.

Becu, tatăl Nastei, socrul lui Delea 177.

Beul, v. **Andrei ~**.

<**BelciulBelicia**.

Belco, v. **Bîlco**.

Beleu, iezor (sec. XVIII: moșie), pe Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Văleni, c. ~, r. Vulcănești>; însemnare greșită 138.

Belicia, pîriu; <azi Belciul>, afluent al Tazlăului Mare <în c.s. Gura-Văii, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; hotar I.

<**Beloci**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Ribnița>; sat lingă ~, v. ***Piatra Roșie**.

<**Belouneveca**, sat, c. ~, r. Securenii, reg. Cernăuți, R.S.S. Ucraineană>, v. **Bilosăuți**.

- Belz**, <localitate în Polonia>; castelan de ~ 152.
- Bende**, greșit: pentru Cinde V, v. **Toma Cinde**.
- Benea**, fiul lui Crețu de la Ialan; primește întărire pentru satele unde a fost curtea lui Crețu, Murgeni ș.a. 140; satul unde este casa lui ~, v. **Murgeni**.
- Benescu**, v. **Costachi ~**.
- <Benești>**, sat; <c. Tanacu, j. Vaslui>; act probabil pentru ~ 105.
- Bera**, unchiul lui Misea; înscrisul lui pentru Tirnauca 122.
- Berbeniță** (fintina lui ~), peste Bahlui; <probabil lângă Holm, c. Podu Iloaiei, j. Iași>; loc pustiu la ~ 56; v. și **Gloduri** (la ~).
- Berchișești**, sat cu topliță și moară, pe Moldova; <c. Drăgoiești, j. Suceava>; întărit lui Corlat 193; poiană lângă ~, v. **Boldea** (poiana lui ~).
- Bcra**, țigan, frate cu Caraman, probabil același cu Bira, v. **Bira**.
- Bere**, greșit: pentru Zbarea C, v. **Zbearea**.
- <Bereasa>**, sat, c. Dănești, j. Vaslui; sat în ~, v. **Glodeni**; hotar în ~, v. **Murgu** (hotarul lui ~).
- Berestia**, sat, sub Hotin; <azi R.S.S. Ucraineană, probabil Aresteuca, c. Prigorod, r. Hotin, reg. Cernăuți>; întărit lui Sin de la Hotin 59.
- *Berești**, sat, <pe Bahlui; lângă Hoisești, c. Dumesti, j. Iași>; întărit lui Ion Negoescul 85.
- *Berești**, sat, pe Girbovăț; <lingă Tansa, c. ~ j. Iași>; întărit lui Petrea și fraților săi 156.
- <Berezeni>**, sat, c. ~, j. Vaslui; loc la ~, v. **Soholețul** (pe girla ~).
- <Berczlogi>**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Susleni, r. Orhei; v. **Birizloghi**; top. la ~, v. **Druleul**.
- Berhcci**, riu; <afluent al Birladului la Negri-lești, c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați>; sat la gura sa 22.
- *Berindeești**, sat, pe Siret, la gura Pobratei; <lingă Heci, c. Lespezi, j. Iași>; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Pișco 33; v. și ***Cirstea** și **Dancul** (unde este jude ~), sat, menționat ulterior în locul acestuia.
- Berivoescul**, v. **Tatul ~**.
- Berivoești** (Berivuești), seliște (sat), pe Sărata, mai jos de Plotonești. <azi Plotonești, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; cumpărat de Ion Parava și de Tatul Berivoescul de la Ștefan Cernătescul 261.
- <Beșicani>**, sat, v. **Șerbu Răspop** (satul lui ~).
- Bcșicureni**, sat, pe Pîrul Negru; <în Dulcești, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
- Beșea**, boier; vinde lui Trifu Borzescu satul Beșești și obține, prin schimb, părți din satul Martinești 50.
- Beșești** (unde este casa lui Trifu Borzescul), sat, cu moară, în Cîmpul lui Dragoș; <c.
- Rediu**, j. Neamț>; răscumpărat de Trifu Borzescul 50; sat probabil lângă ~, v. ***Ștefănești**.
- Bicaz**, riu, afluent al Bistriței; <piru confluent cu ~>, v. **Pingăracior**.
- Biești**, sat, pe pîrul Pogrubenilor, ț. Orhei; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Chiperceni, r. Orhei>; întărit lui Simon, Drăgan ș.a., VII.
- Bilbosea**, postelnic; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Bileac** (prisaca lui ~), pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil lângă Ustia, c. ~, r. Dubăsari>; întărită lui Mihail logofăt 48.
- Bilcș** (?) de Orhei; în sfat 211.
- Bilosăuți**, sat, la Nistru; <azi R.S.S. Ucraineană, Belousevca, c. ~, r. Securenii, reg. Cernăuți>; întărit lui Barsu comis și fratelui său, Șusman 168.
- Birizloghi**, sat, ț. Orhei; <azi R.S.S. Moldovenească, Berezlogi, c. Susleni, r. Orhei>; în hotar VII.
- Bistrița**, mănăstirea de la (din sus de) Piatra (Piatra lui Crăciun); <în s. Bistrița, c. Vișoara, j. Neamț>; hram, v. **Adormirea Maicii Domnului**; primește: dani 79, 132, întăriri 107, 136, IV, scutiri 17, 46, 69, 146, venituri 17, 65, 84, 93; vinde parte dintr-un sat 202; schimbă sate 132, 167; prisaca sa 52; egumeni ai m-rii ~ 47, 48, 84, 93, 123, 136, 146, 166; v. și **Eustatie, Teodor**: călugări de la ~ 84, 146; dregători ai m-rii ~ 65; acte scrise la ~ 65.
- Bistrița**, riu; <afluent al Siretului>; sate pe ~ 33, 44, 87, 132, 151, 223, XX; iaz la ~ XX; loc de iaz pe ~ 154; mori pe ~ 107, XX; hotar 107, III, IV, XX; <piraie confluente cu ~>, v. **Angărcie**, **Bușmei**, **Chivejdi**, **Dircptul**, **Fărcașa**, **Giurcoania**, **Largul**, **Nechid**, **Negriceasca**, **Oanțul**, **Orbic**, **Pîrul Alb**, **Săcul**, **Sărata**, **Stejarul**, **Tarcău**.
- <Bistrița>**, sat, c. Vișoara, j. Neamț; moară probabil în ~, v. **Bistrița** (pe ~).
- Bistrița** (pe ~), moară; <probabil în Bistrița, c. Vișoara, j. Neamț>; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
- Bîc**, riu; <afluent al Nistrului>; locuri pustii pe ~ XXIV; iezor și prisacă pe ~ 138; <piraie confluente cu ~>, v. **Gotovța**, **Vișnivăț**.
- Bic** (la gura Bicului), iezor; <azi R.S.S. Moldovenească, lacul Bic, la Gura Bicului, c. ~, r. Anenii Noi>; întărit m-rii Pobrata 138.
- <Bicu>**, sat, c. Ipatele, j. Iași; v. **Giurgești**.
- Bilcani**, sat, pe Tazlăul Mare; <Balcani, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Pătru Bilco 210.
- Bileo** (Belco), pîrcălab de Chilia 154, 155, 161; pîrcălab de Cetatea Albă 166—168, 173, 175, 179, 182—186, 189, 191, 192, 195, 196, 198.

- Bilco**, tatăl lui Petru; privilegiul lui pentru satul Flocești 188.
- Bilco Birlădescul**, boier; vinde o prisacă de lingă Hlăpești 252.
- Bilco**, v. și **Petru** ~.
- Bilcoia**, piriu; < afluent al Moldovei la Valea Moldovei, c. ~, j. Suceava >; hotar 193.
- Bilea**, boier; vinde seliștea lui Nicoară ș.a. 90.
- Bira** (probabil același cu Bera), țigan, frate cu Caraman; întărit, cu sălașul său, m-rii Moldovița 40, 74.
- Bircaci**, piriu; la Berchișești, < c. Drăgoiești, j. Suceava >; hotar 193.
- *Birgăoani** (greșit: Brucovani), sat, pe Birlad, mai sus de Ruși; < lingă Costești, c. ~, j. Vaslui >; întărit lui Radu Girbovăștolnic 222.
- Birlad**, riu; < afluent al Siretului >; sate, locuri și mori pe ~ 4, 97, 156, 159, XIX;
- < piraie confluențe cu ~ >, v. **Birzota**, Corod, Gerul, Girbovăș, Hovrăiața, Jeravăț, Rebricea, Smila, Stavnice, Stamnic, Șacovăț, Telejina, Vilna.
- Birlad**, tirg; < m. ~, j. Vaslui >; loc de adunare al oștirii stabilit de domn XVIII; scaunul marelui vornic de Țara de Jos XVIII;
- acte scrise la ~ 97, 147.
- Birlădescul**, v. **Bilco** ~.
- Birlădzâl** (peste ~), poieni, lingă Leucușeni, < probabil la Băbușa, c. Băcești, j. Vaslui >; întărite lui Ivan < Marmure > 38;
- v. și **Valea Ringoaiei**.
- Birlădzâl** (Birlădzâl), piriu; < Birlădel sau Birlăzel, denumire a Birladului de la obârșie pînă la Băcești, c. ~, j. Vaslui >; sate și poieni pe ~ 38, 145, 156; boier de la ~ 145.
- Birlăești**, sat, pe Dumitra; < c. Epureni, j. Vaslui >; întărit lui Ignat stolnic 20.
- sat lingă ~, v. ***Ciorăști**.
- < Birlăești, sat, c. Erbiceni, j. Iași >, v. **Havati**.
- < Birlăzel >, piriu, v. **Birlădzâl**.
- Birsan**, soțul Anei, cumnat cu Sima logofăt 109.
- Birzota**, piriu; < afluent al Birladului la Crivești, c. Tutova, j. Vaslui >; locuri pe ~ 142, 154; boier de la ~ 142.
- Birzota** (pe ~, unde a fost mănăstirea), loc pustiu; < probabil lingă s. Cirlomănești, c. Cerțești, j. Galați >; cumpărat de Bodea de la Dumbravă de la Tatul de la Birzota 142.
- *Birzotești**, sat, pe Bistrița, < probabil lingă Zănești, c. ~, j. Neamț >; întărit lui Gostilă 87.
- < Birzotești, sat, c. Sănduleni, j. Bacău >; sat lingă ~, v. ***Șperlești**.
- Bișov**, < localitate în Polonia >; nobil din ~ 152.
- Bizdiga**, țigan; dăruit, cu sălașul său, episcopiei de Roman 129.
- *Blăgești** (greșit, Blicești), sat, pe Topolița; < lingă Praxia, c. Vadu Moldovei, j. Suceava >; întărit lui Gavril spătar 47.
- < **Blăgești**, sat, c. ~, j. Vaslui >; sate lingă ~, v. ***Crețu** (unde a fost curtea lui ~), ***Uhrinești**.
- Blidaru**, v. **Giurgiu** ~.
- Blisceatul** (rom.: Gemenele), iezor, pe Prut, < la confluența cu Larga; azi R.S.S. Moldovenească, lingă Chircani, c. Larga Nouă, r. Cahul >; întărit m-rii Moldovița 270.
- Bliscețelul**, iezor, pe Prut, < la confluența cu Larga; azi R.S.S. Moldovenească, lingă Chircani, c. Larga-Nouă, r. Cahul >; întărit m-rii Moldovița 189.
- < ***Bludna** >, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți; < cătun al satului Coțmanul Mare (1503); azi R.S.S. Ucraineană, lingă Suhoverca, înglobat în or. Coțmani, reg. Cernăuți >; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
- *Bobulești** (numit ulterior Boldești), sat; < mai jos de Popești, c. Miclești, j. Vaslui >; întărit 105.
- Bodea** de la Dumbrava; cumpără loc pustiu pe Birzota 142.
- Bodea** (Bode, Bodi), spătar; în sfat 158, 161 — 163, 165 — 169, VII — XI, XIII — XVI;
- vornic; în sfat 173, 175, 177, 179, 182 — 186, 189, 191 — 193, 195, 196, 198, 199, 201 — 203, 206.
- Bodești**, sat, pe Pobrata, ț. Suceava; < în Tătărăși, c. ~, j. Iași >; al m-rii Pobrata, scutit de dări și slujbe 187.
- Bodicica**, top., pe Bahlui; < lingă Holm (?), c. Podu Iloaiei, j. Iași >; loc pustiu între ~ și Dringesti 61.
- Bogata**, baltă, < peste Prut; lingă Zărnești, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul >; întărită lui Lină Rugină 81.
- Bogata**, gîrlă, de la balta ~ la gîrla lui Andrieș; < azi R.S.S. Moldovenească, c. Zărnești și Roșu, r. Cahul >; întărit, cu iezorul, lui Lină Rugină 81.
- Bogdan**, fiul lui Herman, soțul Stanei, ginearele lui Ivul Solca; primește case și parte dintr-un sat de la Moisie sau de la Solca 99.
- Bogdan**, fiul popii Rusu; martor la o hotărnicire 60.
- Bogdan**, fiul lui Ștefan cel Mare voievod, frate cu Alexandru, cu Petru 186 — 214, 215(?) — 218 și cu Ilie 186, 191;
- credința lui 186, 191, 193, 195, 196, 198, 199, 201 — 203, 206, 211 — 218, X.
- Bogdan**, stolnic; bunicul sau unchiul lui Ștefan 18.
- Bogdan**, stolnic; vinde domnului satul Podoleni XX.
- Bogdan**, voievod, tatăl lui Ștefan cel Mare voievod 14, 13, 15, 138, IV;
- dăruiește și întărește: sate 10 — 12, 15, prisacă 15, loc pentru mori 8, tătari 13, obroc 14, scutiri 9;
- danie pentru pomenirea lui ~ 138;
- ~ cel Bătrîn IV.
- Bogdan-Vlad**, fiul lui Ștefan cel Mare voievod, frate cu Alexandru 215, (?), 219 — 265, cu Petru 224; credința lui 219, 224, 231, 233,

- 235, 237, 238, 240, 241, 243 — 247, 249 — 254, 257 — 265, XX, XXII, XXIV.
- <Bogdana, sat, c. ~, j. Vaslui>;** sat lângă ~, v. ***Serbănești**; sat în ~, v. **Zviștelești**.
- Bogdana**, pîriu; <afluent al Smilei la Coroiești, c. ~, j. Vaslui>; sate pe ~ 32, 154, 161.
- ***Bogdănești**, cut al satului Borodiceni; <lingă Liveni, (azi George Enescu), c. George Enescu, j. Botoșani> 215 (menț. sec. XVIII).
- <Bogdănești (fost Ripa Iepii), sat, c. Scorțeni, j. Bacău>;** sat în ~, v. **Secătura**.
- Boguș, v. Buguș.**
- Bohotin**, braniste domnească, <la confluența Jijiei cu Prutul; j. Iași>; prisăci 24, 26, 39, 41, 107, 201; locuri 52, 148; vaduri 148; brănișter de la ~ 39.
- Bohotin**, m-re; <în Bohotin, c. Răducăneni, j. Iași>; întărită m-rii de la Bistrița 107.
- ***Boiște**, m-re cu hramul Nașterea Maicii Domnului, lingă Grași; <în Schitul, contopit cu Petricani, c. ~, j. Neamț>; dăruită Marușcăi lui Stroe 1.
- <Bolați, sat, c. Rebricea, j. Vaslui>;** seliște probabil lingă ~, v. **Nicoară** (seliștea lui ~).
- Bolcești**, sat, în Cîmpul lui Dragoș; <în Cîndești (?), c. ~, j. Neamț>; întărit lui Trifu Borzescul 50.
- Boldăș, v. Danciul ~.**
- Boldea** (poiana lui ~), pe malul drept al Moldovei; <lingă Capul Cîmpului, c. Valea Moldovei, j. Suceava>; în hotar 193.
- Boldești**, numit anterior Bobulești, sat, v. **Bobulești**.
- Boldur**, soțul Nastei; se judecă cu Ona și pierde satul Stroiești 130.
- Boldur** (<Sima> ~), vistier 263—265, XX; hotarnic 236.
- Boldur, v. și Gavril ~.**
- Bolea, v. Balea.**
- Bologanul**, sat, pe Rublenca, ț. Orhei; <azi R.S.S. Moldovenească, Bolohani, c. Lazo, r. Orhei>; hotar VII.
- <Bolohani>, sat, v. Bologanul.**
- Bontăș, v. Ioniță ~.**
- Bontica, v. Toma ~.**
- Booreanul, v. Ion Buoreanul.**
- Bora** (Borra) **Șandru** (Șandro) pircălab de Chilia 212, 214, 216—218, 221.
- <Borăuți>, sat, v. Boriscăuți.**
- Borcea, <diac>;** serie acte 187, 213, 214, 220, 226, 227, 229, 233, 237, 240, 243—245.
- ***Borcești**, sat, <pe Tutova; probabil lingă Cristești, c. Puiești, j. Vaslui>; cumpărat de Petru comis de la fiii lui Negrilă 49; prisacă la ~ 49 (menț. tirzie).
- ***Borhinești**, (La Gura Brădățelului, sec. XVIII: Borghinești), sat, <pe Șomuzul Mare>, și pe Brădățel; <lingă Mihăiești, c. Horodniceni, j. Suceava>; hotărnicit și întărit m-rii Moldovița 60, cu scutiri 74; în hotar 128.
- Borilă**, boier; hotarnic 203.
- Borilescul, v. Ioaniș ~.**
- Borilești**, neam; vinde satul Pașcani 223.
- Borilești**, sat, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoș; <Borlești, c. ~, j. Neamț>; cumpărat de domn de la Marina Lolca și dăruit m-rii Tazlău 233.
- Boriscăuți**, sat, la granița leșească; <azi R.S.S. Ucraineană, probabil Borăuți, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit lui Sin de la Hotin 59.
- Borisești**, sat, pe Rebricea; <Boroșești, c. Scinteia, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sirbescul 112.
- <Borlești, sat, c. ~, j. Neamț>, v. Borilești;** sat probabil în ~, v. **Ursăști**; sate lingă ~, v. ***Draganici și Dîmba** (unde au fost juzi ~), ***Drăgotești**.
- <Borniș, sat, c. Dragomirești, j. Neamț>;** sate lingă ~, v. **Mălești și Obîrșia**.
- ***Borodiceni**, sat, cu cuturi și heleșteu; <lingă Liveni (azi George Enescu), c. George Enescu, j. Botoșani>; jumătate din ~, cutul de sus, cumpărată de Ivașcu Popovschi de la Armanca 215.
- <Boroșești, sat, c. Scinteia, j. Iași>, v. Boroșești;** sat lingă ~, v. ***Țibănești**.
- Borra, v. Bora Șandru.**
- ***Borzăști**, sat, pe Prut, lingă Vadul Hușilor; <probabil lingă Stăniilești, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Borzescu, v. Trifu ~.**
- <Bosanci, sat, c. ~, j. Suceava>;** sat lingă ~, v. ***Huețeni**.
- <Boscoteni, sat, c. Frumușica, j. Botoșani>;** pîraie și loc de moară la ~, v. **Bahlui**.
- <Bosia, sat, c. ~, j. Iași>;** hotar probabil în ~, v. **Fîlfoe** (hotarul lui ~).
- Boșa**, țigan, fiul lui Lal, frate cu Fedor; întărit, cu sălașul său, lui Ilea Huru comis 183.
- ***Botășeni**, sat; <probabil lingă Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați>; întărit lui Lină Rugina 81.
- Botești**, sat; <c. Horodniceni, j. Suceava>; întărit lui Lațco 113.
- Botna**, hotar, cu iezere, girle, prisăci, vamă și curte, pe Nistru, de la Chișinăul Roșu pînă la dealul Zagorna; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Chițcani și Copanca, r. Tiraspol>; întărit, cu scutiri, m-rii Bistrița 17, 46, 69, 107.
- Botna**, rîu; <afluent al Nistrului>; sat pe ~ IX; hotar XI.
- <piriu confluent cu ~>, v. Tirnauca.**
- Botne**, <șir de dealuri, mărginind, spre sud, bazinul rîului Bîc, de la obîrșia acestuia pînă la confluența cu Bîcovățul, azi R.S.S. Moldovenească, r. Ungheni, Călărași și Strășeni>; sate și prisăci la ~ 138, 163, 165, 251.
- <Boul>, v. Dragoș ~.**
- Bouoreanul, v. Ion ~.**
- <Boureni, sat, c. Moțca, j. Iași>;** sate lingă ~ v. ***Băloș** (unde au fost cneji ~ și Danciul).

- Bozea** (prisaca lui ~), în branștea de la Bohotin; <lingă Covasna, c. Costuleni, j. Iași>; întărită m-rii Pobrata 26.
- Boziani**, sat; <Bozieni, c. ~, j. Neamț>; în hotar 145.
- <Bozieni>, sat, v. **Boziani**.
- Bozleşcol**, codru; <la Nistru, lingă Horodiște, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina>; sat cu poieni sub ~ 139.
- Brae** (Braevici), v. **Duma al lui ~, Ivanco al lui ~**.
- Braevnuu**, greșit: pentru Braevici C, v. **Duma al lui Brae**.
- Brahnova**, v. **Briahna**.
- <Braicău>, piriu, v. **Căinarul Vechi**.
- Bran**, sat, pe Cneaja; <Brănești, c. Vlădești, j. Galați>; întărit lui Gostilă 87.
- Branici**, v. **Iajco ~**.
- Branîșterî**, sat, pe Pîrîul Negru; <Brăniștenii de Sus, înglobat în Miron Costin, c. Trifești, j. Neamț>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
- Brașeuți**, sat, <pe Bistrița>, ț. Neamț; <Brășăuți, c.s. Dumbrava Roșie, m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.
- Bratei**, v. **Brătel**.
- Bratul**, fiul lui Procelnic; vinde satul Unghiul 106.
- Bratul**, fratele lui Negoii; în sfat 53, 58.
- Bratul cel Mare**, în sfat 11, 13, 22 — 24, 26, 33, 35, 39, 47 — 54, 56, 58, 59, 61.
- Brădățel**, piriu; <afluent al Șomuzului Mare la Mihăiești, c. Horodniceni, j. Suceava>; sate, mori și steze, pe ~ 60, 123, 128, 262.
- Brădățel** (La Gura Brădățelului), sat, v. ***Borhinești**.
- Brădățel** (undeiese Brădățelul din pădure), loc de moară, lingă chiliile vechi; <probabil în Brădățel, c. Horodniceni, j. Suceava>; cumpărat de Stanciul aurar de la Fedora ș.a. 262.
- Brăescul**, v. **Petru ~**.
- Brăila**, cetate; <în m. ~, j. ~>; pircălab de ~ II.
- <Brănești, sat, c. Vlădești, j. Galați>, v. **Bran**.
- <Brăniștenii de Jos și de Sus (azi Miron Costin), sat, c. Trifești, j. Neamț>, v. **Bărbosî, Branîșterî**.
- <Brășăuți, sat, c.s. Dumbrava Roșie, m. Piatra Neamț>, v. **Brașeuți**.
- Brătel**, <logofăt al cancelariei lui Alexandru cel Bun>; scrie act 100.
- Brătiești**, sat, pe Siret; <înglobat în or. Pașcani, j. Iași>; primit, ca despăgubire, de Petrea stolnic de la Ilca 195.
- <Brătîla, sat, c. Helegiu, j. Bacău>, sat lingă ~, v. ***Mănești**.
- Brătulescu**, v. **Fete ~**.
- <Breanova, sat, c. Morozeni, r. Orhei, R.S.S. Moldovenească>; baltă lingă ~, v. **Briahna**; top. la ~, v. **Briahna** (în capul Briahnii).
- Briahnova**, baltă, pe Răut; <azi R.S.S. Moldovenească, în Breanova, c. Morozeni, r. Orhei>; loc pustiu, cu balta ~ 236.
- Briahna** (capul Briahnii, Brahnoii), top., pe Răut; <la Breanova, azi R.S.S. Moldovenească, c. Morozeni, r. Orhei>; sat întemeiat la ~ 236.
- <Brîțcani, sat, c. Dulcești, j. Neamț>; sat lingă ~, v. ***Frătești**.
- <Broasca Vechie>, sat, v. **Floreni**.
- Broul**, greșit: pentru Dobrul VI, v. **Dobrul**.
- Brucovani**, greșit: pentru Birgăoani 222, v. **Birgăoani**.
- Brudur** v. **Petrea ~**.
- Brudurești** (unde este casa lui Petrea, Oană și Duma), sat, <pe Suhuleț; Tansa, c. ~, j. Iași>; întărit lui Petrea și fraților săi 156.
- Brumar** (poiana lui ~), cu trei fîntini, pe Suha, ț. Chigheci; <probabil lingă iezerele Gemele de pe Prut; azi R.S.S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul>; întărită m-rii Moldovița 189.
- Brumar** (prisaca lui ~), ț. Chigheci <probabil lingă iezerele Gemele de pe Prut; azi R.S.S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul>; întărită m-rii Moldovița 189.
- Buceatechi**, v. **Iurie ~**.
- Bucium**, <sat; înglobat în m. Iași, j. Iași>; vie între Socola și ~ 157.
- Bucium**, v. **Ion ~**.
- *Buciumi**, sat, pe Bîrlad, mai jos de Ruși; <lingă Rădești, c. Costești, j. Vaslui>; cumpărat de Radu Girbovăț stolnic de la Greaca 222.
- Buciumi**, sat, numit anterior Răpezești, v. **Răpezești**.
- Bucoveni**, top., la obîrșia Smilei; <probabil lingă Florești, c. Poienesti, j. Vaslui>; moară la ~ 154.
- Bucșești** (Bucșăști, Bucșiști), sat, pe Cernu; <c. Poduri, j. Bacău>; jumătate din ~, cumpărată de Moranciul de la Pătrașco ș.a. A, B, V.
- <**Buda**, sat, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui>; moară probabil lingă ~, v. **Giurgiu Pleșan** (moara lui ~).
- <**Buda Mare** și **Mică**, sate, azi R.S.S. Ucraineană, c. Buda Mare, r. Hliboca, reg. Cernăuți>, v. **Stroinți** și **Urvicoleasa**.
- <**Budăi**, sat, c. Podu Iloaiei, j. Iași>, v. **Frîncești**.
- Budeci**, v. **Dumitri ~, Ghiorghe ~**.
- Budîloea**, sat, mai jos de Șirăuți; <azi R.S.S. Ucraineană, în Zadobreni, c. Șirăuții de Sus, r. Zastavna, reg. Cernăuți>; în hotar 33.
- Budoole**, iezor, pe Prut, ț. Chigheci; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Gotești, c. ~, r. Cahul>; întărit m-rii Moldovița 189.
- Budul** (unde sînt Danilo și ~), sat, v. **Izbișcea**.
- Bugeani** (Bugiani), probabil greșit: pentru Buțeni IX, v. **Buțeni**.
- Buguș**, fost postelnic de Iași, nepotul lui Eustafie Rughi; primește întărire pentru Samaleuca Mare, Samaleuca Mică și Șalvira XIII.

Buhtea (Buhte), boier; în sfat 76—78, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 122—124, 127—129, 131, 138;
 pircălab de Chilia; în sfat 140, 142—145, 147—149, 151—154;
 boier în sfat 155, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182, 184—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, C, VII—XI, XIII, XV, XVI;
 pecetea lui 198.
Buhuș, v. **Toader** ~.
Bulmăceni, sat, c. Albești, j. Botoșani; sat lingă ~, v. ***Corcești**.
Bujor, <piriu; afluent al Nirnovei în c. Bujor, azi R.S.S. Moldovenească, r. Kotovsk>; sat la ~ 246.
 ***Bujorăști**, moșie a satului ~, pe Gerul; <lingă Cudalbi, c. ~, j. Galați>; în hotar XVII.
Bulbosii, v. **Ion** ~.
Bulgari, sat, ț. Neamț; <în m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărit m-rii Bisitrița 107, cu scutiri 146.
 <Bulgari>, v. și **Satul bulgăresc**, **Sîrbi**.
Bulhacul, v. **Gîrla Bulhacului**.
Bunavăstirea, hram al m-rii Moldovița 3, 6, 14, 24, 40, 41, 74, 75, 102, 189.
Buoreanul (Buorianul), v. **Ion** ~.
Bureni, sat; <lingă Gura Cornului, înglobat în Românești, c. Berești—Tazlău, j. Bacău>; în hotar V.
Bursuci, sat, c. Epurenii, j. Vaslui; sat în ~, v. **Soci**.
Bușmei, pîriu; <afluent al Bistriței la Bușmei, c. Farcașa, j. Neamț>; hotar III.
Bușteanul, v. **Cozma** ~.
Butaș, boier; dăruiește satul Știubeieni 61.
Buțeni (probabil greșit: Bugeani, Bugiani), sat, pe Botna, ț. Lăpușna; <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Kotovsc>; întărit lui Nicolai Zimbrada IX.
Bovina, seliște, pe Prut, la gura Sărății; <probabil lingă Vetrișoia, c. ~, j. Vaslui>; întărită lui Ignat stolnic 20.
Buzatu, v. **Mihul** ~.
Buzași, sat, pe Moldova; <azi Lunca Moldovei, c. Păstrăveni, j. Neamț>; întărit m-rii Neamț 163, 245.
Buznea, sat, c.s. Tirgu Frumos, or. Tirgu Frumos, j. Iași; sat lingă ~, v. ***Rusceni**.

C

Caba, țigan; întărit, cu sălașul său, Episcopiei de Roman 70, 129.
Cacova, pîriu; <afluent al Neamțului în c. Vinători-Neamț, j. Neamț>; hotar 26.
Calimah, v. **Scarlăt** ~.
Callimachi, voievod, v. **Grigore Ion** ~.
Calnaș, pîriu; <afluent al Tazlăului Sărat la Ardeoani, c. ~, j. Bacău>; sat pe ~ 178.
Calnăș (valea lui ~), între Arionești și Rudi; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Arionești și Rudi, r. Dondușeni>; hotar XIII.
Camarin, tatăl Marușcăi și al Mariei 219.

Candrea (Condrea), fiul lui Negrilă, nepotul lui Baico; cumpără satul Giurgești și primește danie o moară pe Stăvnic 127.
Canta, logofăt; autentifică act 238 (1828).
Canta, v. și **Matel** ~.
Cantemir, v. **Teodor** ~.
Capriceni, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Chiperceni, c. ~, r. Orhei>; în hotar VII.
Capul Cîmpului, sat, c. Valea Moldovei, j. Suceava; poiană lingă ~, v. **Boldea** (poiana lui ~).
Capu Codrului, sat, c. Păltinoasa, j. Suceava; vad lingă ~, v. **Vadul Rău**; baltă lingă ~, v. **Mesteacănul**.
Capul Piscului, top.; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Horjești, c. Minjir, r. Leova>; sat sub ~ 196.
Capul Piscului (sub ~), sat, v. **Horjești**.
Caracicauți, sat, probabil greșit: pentru Crăscăuți VI, v. **Crăscăuți**.
Caraciu, tătar; cumpărat de Arbore portar C.
Caraculău, pîriu; <afluent al Troțușului lingă m. Gheorghe Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; hotar I.
Caraculău, sat, c. Bîrsănești, j. Bacău; deal la ~, v. **Balea Ghicului**; sat lingă ~, v. ***Zămisăști**.
Caraman, țigan, fratele lui Berca; întărit m-rii Moldovița 40.
Carfina, țigan; dăruit, cu sălașul său, Episcopiei de Tîrgul de Jos 129.
Carlac Laslău; vinde domnului o vie de la Hirău 166.
Carp, mare vîtaf; hotarnic II.
Carpenul, pîriu; <afluent al Neamțului la Stîncă, c. Pipirig, j. Neamț>; hotar III.
Casap, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
Casco, tatăl lui Necoară, al lui Giurgeș.a. 250.
 ***Cascocști**, sat, <lingă Tîngușei, c. Tîbănești, j. Iași>; parte din ~, cumpărată de Necoară de la fiii lui Casco 250.
Casovschi, căpitan; traduce act 6 (sec. XIX).
Casu, v. **Ioan** ~.
Cașotă (hotarul lui ~), v. **Coșcști**, sat.
Cauteș, v. **Luca** ~.
Cavadincști, sat, c. ~, j. Galați; sat lingă ~, v. ***Tăuți**.
Cavadinu, v. **Cupce Marco** ~.
Cazimir Dembovichi, stolnic polonez, de Jitomir, stăpin al satului Ozăreni; act scris înaintea lui ~ VI.
 ***Căcăceni**, sat; <lingă Drăgoiești sau Lucăcești, c. Drăgoiești, j. Suceava>; întărit lui Lațco 113.
Căciulcști, sat, c. Girov, j. Neamț; v. **Căucelești**.
Căinari, rîu; <afluent al Răutului la Gura Căinari, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Florești>; hotar VI; sat între Cubolta și ~ XIII;
 v. și **Căinarul Nou** și **Căinarul Vechi**, piraie.
Căinarul Nou, pîriu; <probabil rîul Căinari de la izvor pînă la confluența cu pîriul Braicău, la sud de Sudarca, azi R.S.S.

- Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni); hotar XIII.
- Căinarul Vechi**, pîriu; <probabil pîriul Braicău, afluent al Căinarului la sud de Sudarca, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni); hotar XIII.
- Călian** de Cetatea Albă, tatăl lui Ivașco și al lui Iurie 227.
- Căliman**, țigan; dăruit Mitropoliei de Suceava 31.
- <Călimănești**, sat, c. Puiesti, j. Vaslui); sat lingă ~, v. ***Dumbrava**.
- Călinești**, sat, pe Siret, mai jos de Cîdești; <c. Mihăileni, j. Botoșani); în hotar 229.
- Călugăreni**, sat, pe Jijia; <c. Ungureni, j. Botoșani); întărit m-rii Homor 201.
- Călugări**, v. **Vadul Călugărilor**.
- *Călugărlu** (unde a fost casa lui Gavril vătăman), sat, pe Siret, ț. Neamț; <lingă Cornești, c. Filipești, j. Bacău); în hotar 11.
- Călugărița** (iazul Călugăriței), <pe unul din afluenții Șomuzului Mare), în hotarul satului La Gura Brădățelului 60.
- Călugărița** (ogoreale Călugăriței), în hotarul satului La Gura Brădățelului 60.
- Cămilă**, tatăl Fedcăi, socrul lui Șteful Spineanul 244.
- Căpățînă**, tatăl vitreg al Fedorei și al Nastei; vinde un loc de moară pe Brădățel 262.
- Căpotești** (greșit: Stincioița), sat cu loc de moară, <pe Polocini, c. Huruești, j. Bacău); întărit lui Ilea Huru comis 183.
- <Căpriana**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Strășeni), v. **Chiprian** (prisaca lui ~); hotar lingă ~, v. **Hotarul eneaghinei**; m-re în ~, v. **Vișnivăț** (la obirșia Vișnivățului).
- <Cărhănești**, sat), v. ***Crăhan** (hotarul lui ~).
- Căscoești**, v. **Căscoești**.
- Cășcoarele**, seliște, pe Piriul Finațelor; <probabil lingă Suhuleț, c. Tansa, j. Iași); întărită lui Petrea și fraților săi 156.
- *Cătina**, sat, pe Putna; <azi top. în s. Ivăncesti, c. Bolotești, j. Vrancea); întărit lui Ilea Huru comis 183.
- Cătelean**, v. **Ion ~**.
- <Cătelești**, sat, azi Siretu, c. Săucești, j. Bacău), v. **Cetelești**.
- Căucelești**, sat, pe Cracău; <Căciulești, c. Girov, j. Neamț); întărit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107, cu scutiri 146.
- Căuiești**, sat, c. Drăgușeni, j. Galați); loc lingă ~, v. **Fintina Călugărului**.
- Căușani** (drumul Căușanilor), sat; <azi R.S.S. Moldovenească, <or. ~, r. ~); hotar XI.
- Ceahlăeni**, sat, <Ceahlăești, Cehlăești, în Săcălușești, c. Agapia, j. Neamț); parte din ~ întărită lui Zianco 12.
- <Ceahlăești**, sat, v. **Ceahlăeni**.
- Ceahlău**, munte; <j. Neamț); poieni de sub ~ 107, IV.
- Ceahlău** (sub ~), poieni; <probabil la Secu, or. Bicăz, j. Neamț); întărite m-rii Bistrița 107, IV.
- Ceahorn** (pîriul Ceahorni); <afluent al Dereh-luiului (?) la Ceahorn, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți); hotar 139.
- <Ceaplinți**, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți; <cătun al satului Coțmanul Mare (1503), azi R.S.S. Ucraineană, înglobat în or. Coțmani, reg. Cernăuți); întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
- Cegurani** (Giurgureni), sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Cegoreni, c. Chiperceni, r. Orhei); întărit lui Simon, Drăgan ș.a. VII.
- <Cehlăești**, sat, v. **Ceahlăeni**.
- Ceretiani**, sat; <probabil Certieni, c. Birgăuani, j. Neamț); întărit lui Trifu Borzescul 50.
- Cerlen**, în loc de Roșul, v. **Ștefan Roșul**.
- Cerna**, fiica lui Bălea de la Trotuș; vinde parte din Duhtana 265.
- Cerna**, fiica Mușei și a lui Pantelei, soția lui Petru Otelescul; primește întărire pentru satul Pintelești 121.
- Cerna**, fiica lui Nicola, soția lui Ivul Solca; primește întărire pentru satul Miculești ș.a. 99.
- Cerna**, pîriu, v. **Cernu**, Rîșorul Negru.
- Cernat**, țigan; întărit Episcopiei de Roman 70.
- Cernat**, v. și **Șteful ~** (Cernătescul).
- Cernat**, sat; pircălab din ~ 11.
- <Cernați**, sat, înglobat în Cepești, c. Bogdănița, j. Vaslui), v. **Șteful Cernat** (unde este casa lui ~).
- Cernătescul**, v. **Șteful Cernat** (Cernătescul).
- Cernătești**, seliște, la obirșia Gerului; <lingă Gornești, c. Smulți, j. Galați); întărită lui Șteful Cernătescul 154.
- *Cernătești** (unde este casa lui Șteful Cernătescul), sat, pe Corod; <azi top. Cernătești, lingă Fundeanu, c. Drăgușeni, j. Galați); cumpărat de Șteful Cernătescul de la Stan Pitcău 154.
- Cernăuți**, ținut; sate în ~ 119 (sec. XVII), 207, 208.
- Cernica**, pîriu, v. **Cernu**.
- Cernu**, se judecă cu Șandro Tătăreanu și pierde satele Moimești, Sîrbi și Geamiri 182.
- Cernu**, v. și **Danciul ~**.
- Cernu**, pădure, la Bucșești, <c. Poduri, j. Bacău); în hotar V.
- Cernu** (Cerna, Cernica), pîriu; <afluent al Tazlăului Mare, la Stroiești, contopit cu Romănești, c. Berești — Tazlău, j. Bacău); sate pe ~ B, V;
- <pîraie confluente cu ~**, v. **Freanțu**, Gîrla Grigorecăi, Neagu (pîriu lui ~), Pîriul Plopilor.
- <Certieni**, sat, c. Birgăuani, j. Neamț), v. **Ceretiani**;
- sat lingă ~, v. ***Marîșești**.
- Cetatea Albă** (Tîrgu Alb), pircălabi de ~ 3, 26, 65, 81, 131, 136, 138, 141, 144, 148, 152, 154—156, 158, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226—230, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, VI—XI, XIII—XVI, XXII;
- scutire de vamă la ~ 134, 164;
- act pierdut la ~ 109;

- v. și Bilco, Dragoș, Duma, Gherman, Hărman, Luca, Micotă, Mirza, Oana, Petru, Stanciul, Vlaicu, Zbiera.
- Cetatea Nouă**, pircălabi de ~ 141, 145, 147, 154—156, 158, 161—163, 165, 166, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226, 228—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, VII—XI, XIII, XV, XVI, XX, XXII;
- v. și Dragoș, Fetea Gotcă, Ion Secară, Micotă, Oanța, Vlcea.
- Cetățea**, deal, <pe stînga Tutovei; de la Girdești și Stîncășeni, c. Voinesti, j. Vaslui, spre sud>; sat sub ~ 49.
- Ceușea**, fiica lui Ștefan Roșul, sora lui Oană și a lui Ioil, vinde satul Ștefănești 264.
- Checeră**, v. Chiceră.
- Cheșco**, v. Simion ~.
- <**Chetreni**, sat, c. Motoșeni, j. Bacău>, v. Petrești.
- Chefelești**, <menț. tirzie: Cătelești>, sat, pe Siret; <azi Siretu, c. Săucești, j. Bacău>; cumpărat de Roman Temeșcul de la Firțe Dragoșe, care vinde, apoi, o jumătate lui Giurgiu Galben 92.
- Chiajna**, fiica lui Alexandru voievod și a Marinei, mătușa lui Ștefan <cel Mare> voievod; dăruiește m-rii Neamț prisaca lui Chiprian 165.
- Chicea**, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Chiceră**, top.; la Bucșești, <c. Poduri, j. Bacău>; punct pe hotar V.
- Chicere**, top.; <la Sîrca, c. Bălțați, j. Iași>; punct pe hotar 153.
- Chigheci**, ținut; <azi R.S.S. Moldovenească, r. Leova, Cahul și, parțial, Comrat și Vulcănești>; sat în ~ 189;
- v. și Codru, Tigheci.
- Chilia**, (Chilia, greșit: Băsarabia), cetate; pircălabi de ~ 128, 129, 131, 136, 138, 140—145, 147—149, 152, 154, 155, 158, 161—163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211, 212, 214, 216—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261, 262, VI—XI, XIV—XVI, XXII, XXIII;
- scutire de vamă la ~ 134, 164, 181; griu și miere duse de o m-re la ~ 174;
- v. și Bilco, Bora Șandru, Buhtea, Goian, Ion Bucium, Isaia, Ivașco, Maxim, Neagu, Pașco.
- <**Chilișoia**, sat, c. Dumești, j. Iași>; sate în ~, v. Roșiori, Toderești; seliște lângă ~, v. Scandal (seliștea lui ~).
- Chinde**, pentru Cînde, v. Toma Cînde.
- <**Chineja

<**Chiperчені**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei>, v. Capriceni.

Chipeșăeni, sat, ț. Orhei; <azi R.S.S. Moldovenească, Chipeșca, c. Răspopeni, r. Rezina>; în hotar VIII.

Chiprian, popă; întemeietor al unei m-ri și al unei prisăci la obîrșia Vișnevățului 163, 165.

Chiprian (prisaca lui ~, sec. XVI, satul lui ~), cu mănăstire și poieni; <azi R.S.S. Moldovenească, Căpriana, c. ~, r. Strășeni>; dăruită m-rii Neamț 163, 165;

v. și Vișnivăț (la obîrșia Vișnivățului), m-re.

Chiracol (Chiracole, Chracolea, greșit: Chiriacu, Chirica), vistier; în sfat 219, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.

Chirana, țigancă, soția lui Gavril; întărită lui Hanco ceașnic 191.

<**Chircani**, sat>, v. Blisceilul, Blisceleșelul, iezere.

Chirica, ban; autentifică act 238 (1826).

Chirica, Chiriacu, greșit: pentru Chiracola 235, XXII, v. Chiracol.

Chișinău, top., <pe Bîc; azi R.S.S. Moldovenească, în or. Chișinău>; seliște la ~ 131.

Chișinău, top., pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Chițcani c. ~, r. Tiraspol>; punct de hotar 57.

Chișinăul (Cheșenăul) Roșu, top., la confluența Botnei cu Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Chițcani, c. ~, r. Tiraspol>; punct de hotar 46, 69.

<**Chițcani**, comună, azi R.S.S. Moldovenească, r. Tiraspol>; hotare în ~, v. Botna, Zagorna;

vaduri în ~, v. Corabca, Havoronea.

Chivejdi (Coiajdul), pîrîu; <Cuejdîu, afluent al Bistriței în m. Piatra Neamț, j. Neamț>; sate, moară și poeni pe ~ 107; hotar IV.

Chivejdi (moara de la gura Chivejdîului), sub Piatra lui Crăciun; <în m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.

Chivejdi (la ~), poieni; <probabil la Cuejdîu, c. Gîrcina, j. Neamț>; întărite m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.

Ciapel (Ciopii, Ciupe), tătar; vindut lui Arbure portar C.

Cimbala, partea ei din hotarul satului Tăbăcești 180.

Cimbrea, țigan, întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.

Ciocanul, munte; <în Munții Stînișoarei, j. Neamț>; virful muntelui ~, punct pe hotar IV.

***Ciocănești**, sat, pe Prut; <probabil lângă Stăni-lești, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.

<**Ciocîrlești**, sat, c. Scinteia, j. Iași>, v. Moişă Filosofo (unde a fost ~); sat probabil lângă ~, v. *Drăgești.

Ciocîrlie, v. Ion ~.

Ciolpan, v. Ioniță Anton ~.

Clopei, fratele lui Mihul sulger și al lui Sima; primește întărire pentru satul Durnești 199.**

- Ciopei, postelnic; în sfat 13;
pircălab de Neamț; în sfat 65.
- *Ciorăști**, sat, <pe Dumitra; între Birlălești, c. Epureni și Schineni, c. Murgeni, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Ciorbă, <sofia (?)> lui ~, v. **Ciorbina**.
- Ciorbina (sau: a lui Ciorbă), sora lui Nicoară Sirbescul; vinde prisaca Balica 157.
- <Ciortea, sat, înglobat în Brătila, c. Helegiu, j. Bacău>; sat lingă ~, v. ***Mănești**.
- Ciortoria, sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. Brusnița r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit lui Andreico Ciortorișchi 124.
- Ciortorișchi, v. Andreico ~.
- Cireșnița, top.; la Sinești, <c. ~, j. Iași>; sat la ~ 78.
- Ciuhru, riu; <Ciuhur, afluent al Prutului>; sat pe ~ 218.
- Ciulinesti, sat, <pe Prut; înglobat în Probota, c. ~, j. Iași>; privilegiu pentru ~ 72; sat lingă ~, v. ***Verezeni**.
- Ciumași, c. Berești-Bistrița, j. Bacău>; sat lingă ~, v. ***Păstrăvești**.
- *Ciumălești**, sat, pe Siret; <lingă or. Pașcani, j. Iași>; dat în schimb de Mihail logofăt lui Alexandru voievod 33.
- Ciurbești, sat; <c. Miroslava, j. Iași> 157.
- Ciurlica, v. Pantea ~.
- Cimp, top.; boier de la ~ 11.
- Cimpeanu, v. Neagu ~.
- Cimpul (Cimpii) lui Dragoș, <zona între Bistrița și Tazlău, la nord și la sud de Nechid, j. Neamț>; sate în ~ 50, 65(?), 76, 203, 223, 233, 234.
- Cinde (Cindea), v. Toma al lui ~.
- Cindescul, v. Oană ~.
- Cindești, sat, cu moară, pe Siret, între Rusănești și Călinești; <c. Mihăileni, j. Botoșani>; întărit lui Duma cliucinic 229.
- <Cindești, sat, c. ~, j. Neamț>; sat probabil în ~, v. **Bolcești**.
- <Cirja, sat, c. Murgeni, j. Vaslui>; hotar lingă ~, v. **Crăhan** (hotarul lui ~); loc lingă ~, v. **Movile** (la ~).
- Cirlani, sat (?); <azi R.S.S. Moldovenească, Stejăreni, c. Lozova, r. Călărași>; în hotar 165.
- Cirligătura, <zona deluroasă de pe dreapta Bahluețului și apoi a Bahluiului până la Coasta Iașilor, j. Iași>; sate, prisăci și mori la ~ 56, 61, 78, 137, 143, 189.
- <Cirlomănești, sat, c. Cerțești, j. Galați>; loc lingă ~, v. **Birzota** (pe ~).
- Cirna, sat, <pe Zeletin; ulterior Lunca, contopit cu Tochilea, c. Răchitoasa, j. Bacău>; întărit lui Trișor și lui Tador 23.
- Cirniceani, (Fintinele), sat, pe Jijia, lingă Poprincani; <Cirnicieni, c. Țigănași, j. Iași>; întărit m-rii Neamț 245; în hotar 206.
- Cirpești, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Lărguța, r. Leova>; în stăpânirea lui Ieremia Giușcă stolnic 114 (1824); loc pustiul lingă ~, v. **Larga** (la obârșia Largei); sat lingă ~, v. ***Rișcani**.
- Cirstea, boier; vinde satul Ivancăuți 190.
- Cirstea (Cristea), fiul lui Pantelei și al Mușei, fratele Cernei, cumnatul lui Petre Oțeleșcul; pierde privilegiul satului Pantelești 121.
- Cirstea, jude 48; v. și satul unde este jude ~ și Dancilul.
- *Cirstea și Dancilul** (unde este jude ~), sat, cu două judecii, la gura Pobratei; <lingă Heci, c. Lespezi, j. Iași>; cumpărat de Mihail logofăt 48; v. și satele ***Pobrata** și ***Berindeești**; menționate anterior în locul acestuia.
- Cirstea (Cristea) cel Mare, bunicul sau unchiul lui Cirstișor 224.
- <Cirstea> Arbure, v. **Arbure**.
- Cirstea (Cristea) Negoii, primește întăriri pentru satele Negoști și Ungureni 179; satul unde este casa lui ~, v. ***Negoești**.
- Cirstea (Cristea) Negru, hotarnic 120.
- Cirstea, v. și **Cristea**.
- Cirstina (Cristina), fiica lui Oțel, vara lui Herman; dăruiește satul Motiștești ș.a. 115.
- Cirstișor Cirstișor, nepotul lui Cirstea cel Mare; vinde satul Vîrtop 224.
- Clănău, spătar; în sfat 263—265, IV, XX.
- <Clivești, sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Malatinești, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; v. <Hlivești>.
- <Clivodin, sat, de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți>; <cătun al satului Coțmanul Mare (1503); azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
- Cneaja, pîriu; <Chineja, afluent al Covurluiului la Umbrărești, c. ~, j. Galați>; sat pe ~ 87.
- Cneajnici, v. **Dancilul** ~.
- Coabinci, v. **Groza** ~.
- <Cobila, sat, înglobat în Șendriceni, c. ~, j. Botoșani>, v. **Cobilia de Sus**.
- Cobileini, sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Ucraineană, Cobălceni, c. ~, r. Securenii, reg. Cernăuți>; primit danie de Barsu comis și de fratele său, Șuşman, de la Ana 168.
- Cobile, <zona deluroasă, de pe stînga Siretului, de la Gîdinți, c. Sagna, j. Neamț, pînă la Secuieni, c. ~, j. Bacău>; sat la ~ 233; boier de la ~ 184.
- Cobilia, sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, Cobilnea Veche, c. Cobilnea, r. Rezina>; întărit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56; cumpărat de Cozma ușar de la Șteful Spineanul și de la Fetca 244.
- Cobilia de Sus (satul lui Babiș, unde a fost casa lui Stan Babiș); <Cobila, înglobat în Șendriceni, c. ~, j. Botoșani>; cumpărat de Luca Cauteș ș.a. de la Albul fost spătar 149.
- <Cobilnea Veche, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Cobilnea, r. Rezina>, v. **Cobilia**.
- Coclorbeni, sat, pe Berheci; <Corcioveni, c. Brăhănești, j. Galați>; pricină a răzeșilor din ~ 82 (1805).
- Cocoran, v. **Toader** ~.
- Codăești, sat, Ț. Vaslui; <c. ~, j. Vaslui>; condică cu actele moșiei ~ 179 (1835).

- <Codru> (căpitan al codrenilor), ținut; <azi R.S.S. Moldovenească, r. Leova, Cahul și, parțial, Comrat și Vulcănești> XVIII; v. și Chigheci, Tigheci.
- Cogilnic, pîriu; <afluent al Răutului la Isacova, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei>; sat pe ~ VIII.
- <Cogurlui>, lac, v. Cuhului.
- Coiajdul, pîriu; <afluent al Cuejdului>; hotar IV.
- Coiajdul, pîriu, v. Chivejdi.
- Cojea, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Pobrata 26.
- Collbeni (unde a fost Petria Roșca sau Roșcanul), sat, între Cernica și Hajburili; <probabil Băleni, înglobat în Cernu, c. Poduri, j. Bacău>; întărit lui Moranciu și fiilor lui Bolea A.
- Colfea, boier; primește întărire pentru satul Micleşti 10.
- Coman, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Moldovița 40, 74.
- Coman (seliștea lui ~); <s. ~, c. Sănduleni, j. Bacău>; cumpărată de Sima Turliuanul de la Marena, fiica lui Ulea 104.
- Comana, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Comănești, sat, mai jos de Bălotesti; <c. Cavadienești, j. Galați>; întărit lui Gostilă 87.
- Comuz, boier; vinde jumătate din satul Roșiori 137.
- Conatas de la Neamț, tatăl Tuzoanei, bunicul lui Leurint 19.
- Condrea, v. Candrea.
- Constantin, fiul Rughinei, nepotul lui Eustafie Rughii, vărul lui Bugus; primește întărire pentru satele Samaleuca și Șalvira XIII.
- Constantin Alcazi; traduce act II (1798).
- Constantin, pircălab de Cetatea Albă; în sfat VI.
- Constantin Leondari, sulger; poseduiește act 8 (sec. XVIII).
- Constantin Sireul, logofăt de divan; traduce act 185 (1814).
- Conțești (greșit: Onțești), sat; <c. Valea Seacă, j. Iași>; confiscat și promis a fi restituit de domn lui Mihail logofăt 152, 169.
- Conu (seliștea care a fost a lui ~), pe Rebricea; <lingă Gura Văii, azi Rebricea, c. Rebricea, j. Vaslui>; cumpărată de Ivașco Goeșcul de la Băloș 90.
- Copaciu, boier; trimis de domn peste Dunăre, la turci, în recunoaștere XVIII.
- <Copanca, comună, azi R.S.S. Moldovenească, r. Tiraspol>; hotare în ~, v. Botna, Zagorna.
- <Copăcești, sat, c. Ruginești, j. Vrancea>, v. Urechești.
- Corabea, vad la Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Chițcani, c. ~, r. Tiraspol>; întărit m-rii Neamț 57.
- Corcea, v. Sima ~.
- *Corecești (Coroceni), sat, pe Cozancea; <lingă Buimăceni, c. Albești, j. Botoșani>; întărit lui Sima Corcea 108.
- <Corecești, sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; sat probabil lingă ~, v. *Zberesti.
- <Corcioveni, sat, c. Brăhășești, j. Galați>, v. Cociorbeni;
- moșiingă ~, v. Vărăjtoarea; seliște lingă ~, v. Bălan (seliștea lui ~).
- Corlat, boier; primește întărire pentru satul Berchișești ș.a. 193.
- <Corlata, sat, c. Drăgoiești, j. Suceava>; poiană, cu m-re, în ~, v. Muntele.
- <Cornățelu, sat, numit anterior Mohorîți, iar mai înainte Simești, c. Motoșeni, j. Bacău>, v. Simești.
- Cornea (fintina lui ~); <la Bălușești, c. Girov, j. Neamț>; punct de hotar 202.
- Cornești, sat; <c. Filipești, j. Neamț>; om din ~ II (1798);
- sat lingă ~, v. *Călugăarii; top. la ~, Corniasca de Sus, Prundul Roșu.
- Corniasca din Sus, top.; <la Cornești, c. Filipești, j. Bacău>; în hotar II.
- <Cornul Luncii, comună, j. Suceava>; posadă în ~, v. Baia (mai sus de ~).
- Coroceni, sat, v. Corecești.
- Corodul, pîriu; <afluent al Birladului la Barcea, c. ~, j. Galați>; sate și seliști pe ~ 115, 154.
- Coroi, v. Aliesandru ~.
- Corui, bunicul Fedorei și al Nastei; cumpără loc de moară pe Brădățel 262; pierde un privilegiu 113.
- Cosiță (moara lui ~), pe Bahlui; <la Cosițeni, c. Podu Iloaei, j. Iași>; punct de hotar 153.
- <Cosițeni, sat, c. Podu Iloaei, j. Iași>, v. Cosiță (moara lui ~).
- <Costache Negri, sat, c. ~, j. Galați>; sat lingă ~, v. *Filești.
- Costachi Benescu, cămăraș; păstrează acte 105 (1798).
- Coste, diac; scrie acte 262, 265.
- Coste, diac, frate cu Ion dascăl; scrie acte 249, 251, 252, 253, 258, XXII, XXIV.
- Coste, fiul lui Andreico, fratele Nastei, al Vascăi, și al Ghindei, nepotul lui Ilișca ceasnic; vinde satul Peletiuștii de Jos 263.
- Coste, fiul Dușcăi, fratele lui Petre și al lui Toma, nepotul lui Toader Dobrișan; primește întărire pentru satele Românești, Măzărești ș.a. 235.
- Coste, fiul lui Giurgiu, fratele lui Stan; vinde jumătate din satul Giurgești 127.
- Coste (Costea), fratele lui Moica; cumpără o seliște la Cîrligătura 143, 144.
- Coste, fratele lui Popișco; vinde o seliște de la Cîrligătura 144.
- Coste (Costea), pircălab, v. Coste <Perecihi . Coste (Costea), spătar; în sfat 211—214, 215 (?). 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247.
- Coste, tătar; cumpărat de Hărman pircălab 227.
- Coste, țigan; dăruit, cu sălașul său, Mitropoliei de Tîrgul de Jos 129.
- Coste, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.

- Coste**, țigan, bunicul lui Văsiu și al lui Vlaico; întărit lui Zianco 12.
- Coste**, vornic, v. **Coste <Perecichi>**.
- Coste (Costea) al lui Dan** (Danovici), boier în sfatul lui Alexandru voievod 4, 20, 22—27, 32, 33, 35, 36; ceașnic; în sfat 39; martor în sfatul lărgit ide la Vaslui 58; boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 140—145, 147, 149, 151, C, V; pecetea lui 103, 133.
- Coste al lui Sărăcin**, tatăl Anușcăi, bunicul lui Matei aprod 213.
- Coste Andronic**, boier în sfat 3, 4.
- Coste Grama**, boier; vinde o parte din satul Siminici 227.
- Coste (Costea) Oriș**, boier în sfatul lui Alexandru voievod și al lui Petru voievod 22—26, 32, 33, 35, 36, 39—41, 53, 58; dăruiește o prisacă m-rii Moldovița 24; boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 65, 119, 121, 123, 124.
- Coste (Costea) <Perecichi>**, pircălab (vornic), frate cu Petru; în sfat, 3, 16, 19, 20—25, 27—30, 36; se judecă pentru o datorie 4; dă, în schimb, satul unde au fost vătămani Tăvuciu, Penea și Ananie 132.
- Coste Turbure**, boier; se judecă și pierde satele Săsești și Rominești 97.
- Coste Țolici**, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58; hotarnic 45.
- Coste Vranici**, boier; vinde satul Lujani 36.
- Costea**, paharnic XVIII.
- Costești**, sat, pe Valea Iepe; (în Șesuri (?), c. Măgirești, j. Bacău); întărit lui Toma și fraților săi 235.
- <Costești**, sat, c. ~, j. Vaslui); sat probabil lângă ~, v. *Birgăoani.
- Coșa**, tătar; întărit cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Coșești** (hotarul lui Cașotă), sat, la Cirligătura; (în Cristești, c. Brăești, j. Iași); în hotar 143, 144.
- ***Coteciari**, sat, cu prisacă; (probabil lângă Tirzii, c. Oltenesti, j. Vaslui); cumpărat de Giurgiu și Cozma Coteț de la Greaca 177.
- Coteț**, v. **Cozma ~, Giurgiu ~**.
- Cotijăanii Mari**, sat, v. **Cotiujeni**.
- Cotiujeni** (Cotijăanii Mari), sat, cu grădini, pe Rîșorul Negru, ț. Soroca; (azi R.S.S. Moldovenească, Cotiujenii Mari, c. Cotiujeni, r. Florești); întărit lui Cupce Marco Cavadinu XIV; în hotar XII; sat lângă ~, v. *Probota.
- Cotmiță**, greșit: pentru Cozmiță 76, v. **Cozmiță**.
- Cotnari**, tirg; deseatina din vin de la ~ întărită m-rii Pobrata 26; sat lângă ~ 33; act scris la ~ 14.
- <Cotovțea>**, piriu, v. **Goțovțea**.
- <Cotu Vameș**, sat, c. s. Horia, m. Roman, j. Neamț); sat în ~, v. **Dragomirești**; mori, cu șteze, la ~, v. **Roman** (mai jos de ~).
- Coțman** (Coțmani), sat; (azi R.S.S. Moldovenească, or. Coțmani, r. ~, reg. Cernăuți); întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Rădăuți 220, 239; în hotar 190; satele de la ~ ale Mitropoliei de Rădăuți, v. ***Bludna**, **Ceaplinți**, **Clivodin**, **Davidăuți**, **Gavrilăuți**, **Hilvești Sadcău**, **Suhoverhul**, **<Valeva>**.
- Covasna**, hotar cu prisacă, în braniștea domnească de la Bohotin; (la Covasna, c. Costuleni, j. Iași); dăruit, cu scutiri, m-rii Neamț 39; prisacă lângă ~, v. **Bozea** (prisaca lui ~).
- Covasna**, piriu; (afluent al Jijiei la Costuleni, c. ~, j. Iași); stăpînire pe valea pîrului ~ 39.
- Covărlui** (Covur), lac, v. **Cuhului**.
- Covurlul**, iezor, (pe Prut, la gura Covurluiului; în Foltești, c. ~, j. Galați); jumătate din ~, întărită lui Șteful Cernătescul 154.
- Covurlul**, riu; (afluent al Prutului în c. Foltești, j. Galați); sat pe ~ 154.
- (piriu confluent cu ~), v. **Cneaja**.
- Cozancea**, munte; (în Munții Stînișoarei, j. Neamț); hotar IV.
- Cozancea**, piriu; (afluent al Sitnei la Cernești, c. Todireni, j. Botoșani); sat pe ~ 108.
- ***Cozărești**, sat, (la Terebne; azi R.S.S. Moldovenească, lângă Terebna, c. ~, r. Edinița); boieri din ~ 218.
- Cozia**, prisacă, în braniștea domnească de la Bohotin; (lângă Cozia, c. Costuleni, j. Iași); întărită m-rii Bistrița 107; în hotar 52 (identificare nesigură; v. și **Cozia**, prisacă a m-rii Neamț).
- Cozia** (la marginea Coziei), prisacă din hotarul Covasna, în braniștea domnească de la Bohotin; (lângă Cozia, c. Costuleni, j. Iași); dăruită m-rii Neamț 39; în hotar 52 (identificare nesigură; v. și **Cozia**, prisacă a m-rii Bistrița).
- Cozia**, top.; (în Munții Stînișoarei, j. Neamț); în hotar IV.
- Coziia** (pe ~), loc pustiu, (sec. XVI: sat), în braniștea domnească de la Bohotin; (Cozia, c. Costuleni, j. Iași); dăruit lui Duma Micaci 52; sat lângă ~, v. ***Nourești**; cimp, cu prisacă, lângă ~, v. **Zlătăroaia**.
- Coziia** (sec. XVII: Coziia), piriu; (afluent al Jijiei la Roșu, c. Răducăneni, j. Iași); prisacă lângă valea pîrului ~ 39; loc și sat pe ~ 52.
- Cozma**; se judecă pentru satul Onești și falsifică act 61.

- Cozma**, fiul lui Băloș; vinde jumătate din Tortorești 107; primește întărire pentru jumătate din Tortorești și pentru Băloșești 202.
- Cozma**, fratele lui Ilea și al lui Duma; primește întărire pentru jumătate din satele Hlăpești și Mălești 217.
- Cozma**, logofăt; ispravnic de acte 40, 41.
- Cozma**, nepotul lui Oană, al lui Ioil ș.a.; vinde satul Ștefănești 264.
- Cozma**, tătar; întărit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
- Cozma**, tătar, fratele lui Pantea și al lui Ciurlica; întărit, cu sălașul său, m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
- Cozma**, ușar; cumpără satul Cobilia 244.
- Cozma**, vistier, v. Cozmiță.
- Cozma al lui Șandru** (Șandrovici), boier în sfat 4, 16, 21—27, 32, 33, 35, 36, 39, 45, 48—54, 56, 58, 59, 61, 65, 66.
- Cozma Bușeanul**, soțul Anușcăi, nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucauți și prisaca Vrabia 251.
- Cozma Coteț**, fratele lui Giurgiu; cumpără satul Coteciari 177.
- Cozma Moerul**, fratele lui Soltan; primește scrisoare din Țara Românească 232.
- Cozma Rizan**, fratele lui Draguș; primește danie pământuri pustii pe Vișnovăț XXIV.
- <Cozmești, sat, c. Delești, j. Vaslui>; sat lângă ~, v. *Grozești.
- Cozmiță** (Cozma, Cozmiș, Cozmiștea greșit: Cotmiță), vistier; în sfatul lui Alexandru voievod 21, 28, 32, 33, 35, 39; fost vistier; în sfatul lui Ștefan cel Mare 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97; hotarnic 87, 99.
- Cracalii**, v. Vasile ~.
- Cracău**, riu; <afluent al Bistriței, la Zănești c. ~, j. Neamț>; sate pe ~ 16, 107;
- <piriu confluent cu ~>, v. Zahorna.
- Crai**, v. Mic ~.
- Crainicăuți**, sat; <Nedăbăuți, (după Nădăbaico, ajuns stăpin al satului în sec. XVI?), azi R.S.S. Ucraineană c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuți, sau Crăiniceni, înglobat în Horodiștea, c. Păltiniș, j. Botoșani>; întărit lui Sin de la Hotin 59.
- Crasna**, piriu; <afluent al Bahluețului în c.s. Țirgu Frumos, or. ~, j. Iași>; sat pe ~ 61.
- Crasna**, piriu; <probabil afluent al Șomuzului Mare, în c. Horodniceni, j. Suceava>; hotar 60; iazuri pe ~ 74.
- Crasna**, riu; <afluent al Birladului la Crasna, c. Albești, j. Vaslui>; sat pe ~ 260.
- Crasnăș** (Crasneș, Crasniș, Crasniș), postelnic; în sfat 76—78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97; se judecă cu Husin și Marușca și pierde satele Molnița, Stroinți și Urvicolesă 100;
- vornic; în sfat 119—124, 127—129, 131, 133, 135—138, 140—145, 147—149; greșit: Iacăș, Ianăș, mare vornic; în sfat VI;
- pecetea sa 123.
- Crăciun**, (hotarul lui ~); <lingă Crivești; c. Tutova, j. Vaslui>; loc pustiu lângă ~ 142.
- Crăciun** v. și Piatra lui ~, tirg.
- Crăciuna**, cetate; <lingă or. Odobești sau în c. Suraia, j. Vrancea, sau în c. Independența, J. Galați>; pircălab de ~ 260.
- ***Crăhan** (hotarul lui) ~, sec. XVII: s. Cărhănești, Crăhănești); <lingă Cîrja, c. Murgeni, j. Vaslui>; loc mai jos de ~ 140.
- <Crăiniceni, sat, înglobat în Horodiștea, c. Păltiniș, j. Botoșani>, v. Crainicăuți.
- Crăscăuți** (Caracicăuți), sat, pe Căinari; <azi R.S.S. Moldovenească, Crișcăuți, c. ~, r. Dondușeni>; în hotar VI, XIII.
- ***Crepătoreni**, sat; <lingă Sinești, c. ~, j. Iași>; întărit lui Stancul Sinescul 78.
- Crețeanu**, Crețescu, Crețevici, greșit: Crețovnecul, v. Hodeo ~.
- Crețu**, v. Hodeo al lui ~.
- Crețu** de la Ialan, tatăl lui Benea 140; v. și satul unde a fost curtea lui.
- ***Crețu** (unde a fost curtea lui ~), 'sat, <azi Crețeanu, vale la Blăgești, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Benea, fiul lui Crețu 140.
- Criacu**, tătar, tatăl lui Torca 107.
- Cricevici**, greșit: pentru Crețevici, v. Hodeo Crețeanu.
- Cristea**, pircălab de Tighina; boier hotarnic II.
- Cristești**, sat, pe Calnaș; <în Ardeoani, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Danciul Boldăș 178.
- <Cristești, sat, c. Brăești, j. Iași>; sate în ~, v. Coșești și Popiceani.
- <Cristești, sat, c. Puiești, j. Vaslui>; sate lângă ~ v. *Borcești, *Glodeni, *Hălmașești.
- <Criscăuți, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni>, v. Crăscăuți.
- Crimcovi**, greșit: pentru Girbovăț 222, v. Radul Girbovăț.
- Cristea**, pisar; în sfat 21, 58.
- Cristea**, v. și Cirstea.
- ***Cristienești** (Cirstienești), <sec. XVIII: Băhneni>, sat, la gura Neamțului; <lingă Timișești, c. ~, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, 163.
- Crupenschi**, v. Ianachi ~ și Scarlat ~.
- <**Cubani**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Fălești>; sat lângă ~, v. *Vasileuți.
- Cubolta**, riu; <afluent al Răutului la Putinești, azi R.S.S. Moldovenească, c. Gura Căinari, r. Florești>; sat între ~ și Căinari XIII.
- Cubolta**, seliște, pe Cubolta; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Livădeni (fost Mindic), c. ~, r. Dondușeni>; în hotar XIII.

Cucoran, v. Toader ~.

<Cudalbi, sat, c. ~, j. Galați>; v. Gerul (peste ~), loc; sate lingă ~, v. *Bujorăști, *Gologanul.

Cudalbul, v. Ștefan ~.

<Cuejdii, piriu, v. Chivejdi.

<Cuejdii, sat, c. Gircina, j. Neamț>; sat în ~, v. Oprești; poieni probabil la ~, v. Chivejdi (la ~); top. la ~, v. Mef-todie (groapa lui ~).

<Cugurlui>, lac, v. Cuhului.

Cuhărești, sat, mai jos de seliștea Unche-tești; <azi R.S.S. Moldovenească, Cuhăreștii de Sus, c. ~, și Cuhăreștii de Jos, c. ~, r. Florești>; în hotar 254.

Cuhne, v. Oană ~.

*Cuhnești, <sec. XVI: Rohați, Rohătești>, sat, cu două cuturi, <pe Rebricea Mare; lingă Tatomirești, c. Rebricea, j. Vas-lui>; cumpărat de Toader Rohat de la Oană Cuhne 258.

Cuhului (Covur, Covărlui), lac, lingă Dunăre, unit cu Ialpugul; <azi R.S.S. Ucrai-neană, Cogurlui (Cugurlui), r. Ismail, reg. Odesa>; jumătate din ~, dăruită m-rii Moldovița 6.

Cuhureștii de Sus și Cuhureștii de Jos, sate, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Florești, v. Cuhărești.

Cunicea, sat, deasupra Nistrului; <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Flo-rești>; întărit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.

Cupce Marco Cavadinu, frate cu Ivanco hotnog; primește întărire pentru satul Cotiujeni XIV.

Cupcea, fratele lui Filip (?); vinde un loc pustiu pe Bahlui 61.

Cupcea, pircălab de Hotin; hotarnic II.

Cupcici, v. Grozea ~ și Ion ~.

Curca, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.

Curtea lui ... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată curtea.

Curticești, sat; același cu Dvorenești (?), <azi Zvorănești, c. Timișești, j. Neamț>; jumătate din ~, întărită lui Zianco 12. Cușterca (Cușterța), v. Ion ~.

D

Dajbog, ceașnic; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206;

pircălab de Neamț; cumpără sate și țigani 212; în sfat 211, 213, 214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV; boier în sfat 263—265, XX.

Damaschin de la Cernat, pircălab; hotarnic II.

Dan, tatăl lui Costea, v. Costea al lui ~.

Dan Poiană, unchiul lui Mihailă și al lui Pițurcă; privilegiul lui de la Alexandru cel Bun pentru satul Șirăuți 211.

Dan Socol, frate cu Purcar; vinde satul Horgești, cu fintină, și un loc de iaz 196.

Dan, v. și Mihail ~.

Danciul, cneaz 173;

v. și satele unde au fost cneji Băloș și ~.

Danciul, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Mihalco ș.a.; vinde jumătate din satul Urdești 147.

Danciul, fiul lui Moişă Filosoful, fratele Maruşcăi; vinde satul unde a fost Moişă Filosoful 112.

Danciul, jude 48;

v. și satul unde este jude Cîrstea și ~.

Danciul, tatăl lui Tador 212.

Danciul Boldăș, boier; primește întărire pentru satul Cristești ș.a. 178.

Danciul (Danciol) Cernu (Negru, greșit: Ro-șiul), tatăl lui Pătrașco A, B, V.

Danciul Cneajnici, pircălab; în sfatul lui Bogdan, al lui Alexandru și al lui Petru voievozi 11, 33, 36, 45, 47, 48—52, 54, 56, 59, 61;

în sfatul lui Ștefan cel Mare IV.

Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoș Girbea (Viteazul), unchiul lui Gurgea, al Anuşcăi ș.a.; vinde domnului satul Selivestrii 233, iar lui Oniță, satul Gir-bești 250.

Danilo (unde sint ~ și Budul), sat, v. Iz-bișcea.

Danovici, v. Costea al lui Dan.

Danu, boier; primește întărire pentru sa-tele Tulești și Vlădești II.

David (prisaca lui ~), pe Bic; <lingă Bah-mut, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Călărași>; întărită m-rii Pobrata 138.

Davidăuți, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți; <căutun al satului Coțmanul Mare (1413); azi R.S.S. Moldovenească, Davidești, c. Clivodin, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, Mitro-poliei 220, 239; în hotar 21.

Davidești (unde au fost curțile lui Zianco cele vechi), sat; <Davideni, c. Țibu-cani, j. Neamț>; întărit lui Zianco 12.

<Dămăcuș> (Dămăcușcul), unchiul lui Stețco <Dămăcuș> 167.

Dămăcuș, v. și Iațco ~, Stețco ~.

*Dănișoara, sat, pe Prut; <probabil lingă Stănilești, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.

Dărmănești, sat, pe Chivejdi, ț. Neamț; <în m. Piatra Neamț, j. Neamț>; în-tărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.

Dealul Mare, deal, între Teleșeuca și Sama-leuca; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Teleșeuca sau Rudi, r. Dondușeni>; ho-tar XIII.

Dealul cel Mare, deal; la Covasna, <c. Cos-tuleni, j. Iași>; hotar 39.

- Dealul Rusului**, munte; <în Munții Stînișoarei, j. Neamț>; hotar III.
- Dealul Sărlî**, deal; la Bacău, <m. ~, j. ~>; vie din ~, întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
- Dealul Vechi**, deal, la Drăgănești, <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Lazovsk>; hotar X.
- Debrici** (Debriț), v. **Pavel** ~.
- Delea**, soful Nastei, ginerele lui Becu 177. <Delea>, pîrflu, v. **Telița**.
- Deleni**, sat; <c. ~, j. Iași>; loc de mori, din hotarul satului ~, dăruit m-rii Neamț 8;
- Delțag**, v. **Pătru** ~, **Petru** ~.
- Dcochiați** (la ~), poiană, mai sus de seliștea lui Tatul, <pe Sohului; în Diocheți, contopit cu Drăgușeni, c. ~, j. Galați>; cumpărată de Șteful Cernat de la Herman 115, 154.
- Dcocktiș**, greșit: pentru Theoctist 98, v. **Theoctist**.
- <**Derehlui**, pîriu, afluent al Prutului la Ostrița; piraie confluențe cu ~>, v. **Ceahorn**, **Ostra**, **Soloniț**.
- Derenul** (la capătul Derenului), loc de prîsă, de moară și de fină, unde cade Gruetul în Șacovăț; <probabil la Griesti, c. Tîbănești, j. Iași>; întărit lui Petru Durnea 15.
- Dersca** (Dertșca), sat; <c. ~, j. Botoșani>; jumătate din ~, întărită lui Ureche 170, iar cealaltă jumătate, lui Gheorghe, lui Ivenco și lui Lazor 171.
- *Dieniș** (<unde a fost> seliștea (curtea) lui ~), sat, la obîrșia Solonețului; <între Pîrtești de Jos, c. ~, și Humoreni, c. Botoșana, j. Suceava>; întărită m-rii Homor, 32, 201.
- <**DilțeganiȘteful Cernat** (unde este casa lui ~).
- Dima**, fratele lui Sima logofăt; vinde satul Tungujăni 250.
- Dima**, pentru Duma 100, v. **Duma**.
- <**DimcaTrestiana**. Dimitrescul, v. **Toma Dumitrescul**.
- Dinga**, țigan, fiul lui Micula (Nicula), fratele lui Manciul; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț, 25, 163.
- <**Diocheți**, sat, contopit cu Drăgușeni, c. ~, j. Galați>, v. **Deochiați** (la ~), poiană.
- Diordie Șelum**, din satul Bacsani, tatăl lui Ioan XVI.
- Direptul**, pîriu; <Dreptu, afluent al Bistriței la Dreptu, c. Poiana Teiului, j. Neamț>; hotar III.
- Dimba**, jude 76; v. și satul unde au fost juzi **Draganiei** și ~.
- Dirlă**, v. **Postolache** ~.
- Doamna**, top., <pe valea Bistriței; la Doamna, l. c. a m. Piatra Neamț, j. Neamț>; sat la ~ 107; hotar IV;
- v. și **Zdvijiniți**.
- Dobco** din Bișov, castelan de Belz (Polonia); sol în Moldova 152.
- Dobre**, v. **Dobru**.
- Dobrișan**, (greșit: Dobrițaș 235), v. **Toader** ~.
- *Dobromirești**, sat, pe Smila, <lingă Pătrășcani, azi Alexandru Vlahuță, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Dobrotvor**, pîriu; <afluent al Zeletinului la Țepoiaia, c. Motoșeni, j. Bacău>; sate pe ~ 22, 23, 238; <pîriu confluent cu ~>, v. **Pojerita**.
- Dobru** (Dobre, Dobro, greșit: Zobrul, Broul), numit și Ioan 135, fratele Anei 168, 228, 243, probabil tatăl lui Stanciul și al Stancăi, vărul lui Barsu comis și al lui Șușman 168; scriitor de acte 14, 17, 19, 25, 27, 28, 45—48, 50, 51, 53, 54, 59, III, diac 29, 39; pisar; în sfat 24, 58; logofăt; ispravnic de acte 65—67, 69, 70, 73—75, 77—79, 81, 83—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 104, 106—113, 115, 117, 119—124, 127—129, 133—139, 141—149, 151, C, IV—VI; în sfat 131, 135; pecetea lui 85.
- *Dobrulești**, sat, la obîrșia Oarbicului; <lingă Mărgineni, c. ~, j. Neamț>; cumpărat de Stanca 228.
- Dobrușa** (lectură probabilă), fiica lui Ghe-rasim și a Ilenei; primește întărire pentru satul Probota XII.
- <**Dofteana**, c. ~, j. Bacău>, v. **Duhtana**.
- Dolga**, medelnicer; cumpără satul Pășcani 223.
- Dolha**, v. **Andreiu** ~, **Iașco** ~.
- *Doliești**, sat, pe Tazlăul Sărat; <lingă Leontinești, c. Ardeoani, j. Bacău>; întărit Dușcăi și fiilor ei 68; probabil același, după numele primului stăpin: Roman diac (1412), cu **Romînești**.
- Dolj**, tatăl vitreg al lui Nistor 212; probabil același cu **Oancea Doljescul**. **Doljescul**, v. **Oancea** ~.
- Doljești**, sat, la gura Albinei; <c. ~, j. Neamț>; cumpărat de Dajbog pîrcălab 212.
- Domacuş** (Domocuș), v. **Ștefco Dămăcuș**.
- Domirești**, sat, v. **Idomirești**.
- *Doncești**, sat, la Poieni, <Ț. Roman, pe stînga Siretului; j. Neamț>; întărit lui Dajbog pîrcălab 212.
- Donici**, logofăt; autentifică act 238 (1828).
- <**Dornești**, sat, c. Costișa, j. Neamț>, v. **Durnești**.
- Dorohoi**, tirg; <or. ~, j. Botoșani>; judecători de la ~ 83; boieri de la ~, în sfat 22—24, 126, 32 (?), 33, 39, 47, 48, 67, 97, 124, 128, 148, 149; v. și <**Mihail de la** ~>.

Doșnea (movila lui ~), la Podoleni, <c. ~, j. Neamț>; punct de hotar XX.

Drăgănești, sat, v. **Drăgănești**.

Drăgănici, jude 76;

v. și satul unde au fost juzi ~ și **Dîmba**.

Draganici și Dîmba (unde au fost juzi ~), sat, cu două judecii, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoș; <lingă Borlești, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Oană Grama 76.

Draghița, fiica lui Duma Tătăreanu, sora lui Ion, a lui Dragoș și a Anghelinei; primește întărire pentru satele Mireni și Tătăreni XXII.

Dragomir, hotarnic (?) C.

Dragomir, vornic; în sfat 11, 13.

***Dragomirești**, sat, <pe Șomuzul Mocirlos; lingă Valea Glodului, c. Vulturești, j. Suceava>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44.

Dragomirești, sat, cu pod umblător, pe Moldova, <în Cotu Vameș, c.s. Horia, m. Roman, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Roman 70.

Dragoslav, boier; în sfat 48—54, 56, 58, 61.

Dragoș, boier; primește întărire pentru satele Fauri, Băhneni ș.a. 151.

Dragoș, ceașnic; în sfat 11, 40, 41, 48—52, 54, 56, 58, 59, 61.

Dragoș, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Ion ș.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Pășcani 223.

Dragoș, portar de Suceava, nepotul lui Ștefan; trimis de domn cu poruncă în Țara de Jos XVIII.

Dragoș (Dragul) spătar; în sfat 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.

Dragoș, ușar; cumpără satul Ivancăuți 190.

Dragoș Viteazul, v. **Dragoș** Gîrbea.

Dragoș (piriul lui ~), <la Gănești, c. s. Tîrgu Frumos, j. Iași>; hotar 143.

Dragoș, v. și **Cîmpul lui ~**.

Dragoș Albescu, fratele lui Petru; cumpără o jumătate din satul Albești 11.

Dragoș (Boul), pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247;

boier în sfat 249—254, 258, 259, 261, 262, XXII;
vornic; în sfat 263—265, XX.

Dragoș (Draguș) Gîrbea, (probabil același cu Dragoș Viteazul), tatăl lui Sima, bunicul lui Danco 233, 250;

uricul lui ~ pentru satul Gîrbești 250.

Dragoșani, sat, pe Șomuz <și Moldova>, mai jos de Maxinești; <Drăgușeni, c. ~, j. Suceava>; în hotar 229.

Dragoș, fiul lui Duma Tătăreanu, fratele lui Ion, al Draghiței și al Anghelinei; primește întărire pentru satele Mireni și Tătăreni XXII.

Dragoș, soțul Anușcăi, ginerele lui Severin, cumnatul Stanei; primește întărire pentru satele Fundești și Lațcani 257.

Dragoș, v. și **Fîrte ~**.

Dragotă Tămășanul, fratele lui Tricolici, cumnatul Negritei, unchiul Neagșei, al Marei ș.a.; primește scrisoare din Țara Românească 232.

***Dragotești**, (greșit: Dragoșești), sat, pe Miletin; <j. Botoșani>; întărit lui Giurgiu Mijatco 16.

Dragotești, v. și **Drăgotestî**.

Dragsini, sat, la obîrșia Studenței; <Drăxeni, c. Gherghiești, j. Vaslui>; întărit lui Petru comis 49.

Dragul, v. **Dragoș**.

Draguș, fratele lui Cozma Rîzan; primește danie locuri pustii pe Vișnovăț XXIV.

Draguș, v. și **Dragoș**, **Drăguș**.

<**Draxeni**, sat, c. Rebricea, j. Vaslui>; se liște lingă ~, v. Giurgiu Blidarul (seliștea lui ~).

Drăgan, boier; primește întărire pentru satele Biești, Gegurani și Hăjdieni VII.

Drăgan, v. și **Iliaș ~**, **Nicolae ~**.

Drăgălina, fiica lui Mircea, sora lui Fătul, a lui Ion ș.a., nepoata lui Trifu Gîlcă; vinde satul Pășcani 223.

***Drăgănești** (Draganești), sat, pe Cracău; <j. Neamț>; parte din ~, dăruită lui Giurgiu Mijatco 16.

Drăgănești, sat, pe Soloneț, ț. Soroca; <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Lazovsk>; întărit lui Nicolae Drăgan și nepotului său, Ionașco Heretei X.

***Drăgești**, sat, pe Rebricea, mai sus de satul unde au fost Grecii lui Duma Negrul; <lingă Ciocîrlești (?), c. Scînteia, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sirbescul 112.

Drăgoești, sat; <c. Drăgoiești, j. Suceava>; întărit lui Lațco 113.

Drăgoești, sat, la gura Dobrotvorului; <în Țepoia, c. Motoșeni, j. Bacău>; întărit lui Oană Cîndescul 22, lui Isaiu Muste și fratelui său, Toader 238.

Drăgoi, boier; privilegiul lui ~ pentru satele Drăgoești, Lucăcești ș.a., de la Alexandru cel Bun, pierdut 113.

Drăgoi, boier; se judecă pentru satele Geamiri, Moimești și Sirbi 182.

Drăgoi, boier; vinde sălășe de țigani 229.

<**Drăgoiești**, sat, c. ~, j. Suceava>, v. **Drăgoești**;

sat lingă ~, v. ***Căcăceani**.

Drăgonea (care se numește și Pogruba, apa Pogrubenilor), pîriu; <Driginița sau Drizinicea, afluent al Răutului lingă Furceni, azi R.S.S. Moldovenească, c. Ivancea, r. Orhei>; sate pe ~ VII.

***Drăgotestî**, sat, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoș; <lingă Borlești, c. ~, j. Neamț>;

- dat, în schimb, domnului, de Marina Lolca 233.
- Drăgotești**, v. și **Dragotești**.
- Drăguș** (Draguș), boier; mama lui ~ 1.
- <Drăgușanca>, sat, v. **Drăgușani**.
- ***Drăgușani**, sat; <lingă Broscăuți, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Storojineț, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, m-rii Po-brata 83.
- Drăgușeni**, sat; <Drăgușanca, înglobat în Mănăstioara, l. c. a or. Siret, j. Suceava>; întărit lui Șteful pircălab de Hotin 226.
- <Drăgușeni, sat, c. ~, j. Galați>, v. **Deochiași** (la ~).
- <Drăgușeni, sat, c. ~, j. Suceava>, v. **Dragoșani**;
- sate lingă ~, v. ***Ivănești**, ***Maxinești**, ***Săcueni**, ***Strocești**.
- Drăncălești**, seliște, pe pîrîul Telejna; <lingă Zăpodeni, c. ~, j. Vaslui>; cumpărată de Toader și frații săi 213.
- <Drăxeni, c. Gherghești, j. Vaslui>, v. **Drăgini**;
- prisacă probabil lingă ~, v. Jica (prisaca de la ~).
- <Dreptu>, pîrîu, v. **Direptul**.
- <Driginița, Drizinicea>, pîrîu, v. **Drăgonicea**.
- ***Dringhești**, sat, pe Bahlui; <lingă Hoisești, c. Dumești, j. Iași>; ciștigat, prin judecată, de Ion Negoescu 85; în hotar 61.
- Druleul**, top.; <la Berezlogi, azi R.S.S. Moldovenească, c. Susleni, r. Orhei>; punct de hotar VII.
- Dubovățul**, sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. Berhomet, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit lui Andreico Ciortoriischi 124.
- Duhtana**, sat, pe Trotuș; <Doftana, c. ~, j. Bacău>; parte din ~, cumpărată de Ion Ulan 265.
- Dulce**, tatăl lui Toader, v. **Toader al lui Limbădulce**.
- Dulcescul**, v. **Duma** ~, **Mircea** ~.
- <Dulcești, sat, c. ~, j. Neamț>; sat în ~, v. **Beșicureni**.
- Duma**, clucer (cliucinic), fratele lui Pătru Brudur și al lui Oană, nepotul lui Oană Giuratul, soțul Nastei; primește întărire pentru satele Brudurești, Săcălișești ș.a. 156, Cîndești, Lozna ș.a. 229; primește, în schimb, satul Bălești 255; cumpără satul Ștefănești 264.
- Duma**, fiul lui Simion Tansa, fratele lui Toader și al Stanei; primește, în schimb, satul Grozești 255.
- Duma** (Dima, greșit: Dumoe), fiul lui Vlaicul;
- staroste (pircălab) de Hotin; în sfat 153, 155, 156, 158, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, VII—XI, XIII—XVI, XX;
- pircălab de Cetatea Albă; primește întărire pentru satul Rogojeni 216; în sfat 211—214, 216—219, 221, 224, 226—230;
- boier în sfat 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 258, 259, 261—265, XXII.
- Duma**, fratele lui Mihail logofăt și al lui Tador; primește întărire pentru satele Vinători, Procopeni ș.a. 33; rechemat în țară 152.
- Duma**, fratele lui Ilea și al lui Cozma; primește întărire pentru jumătate din Hlăpești 217.
- Duma**, popă 23;
- v. și satul unde este popa **Duma**.
- Duma**, vistier; în sfat 19, 22—28.
- ***Duma** (unde este popa ~), sat, pe Dobrotvor; <probabil lingă Stănișești, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Trișor și lui Tador 23.
- Duma** (Dima, greșit: Toma) al lui Brae Braevici, greșit: Brauevna, Graevici, Gravici); vornic; în sfat 3, 4, 16, 19, 20—30, 32, 33, 35, 36, 39;
- boier în sfat 45, 58, 59, 61, 90, 93, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106—108, 110, 111—113, 115, 119—124, 127—129; 131, 133, 136, 138, 140, 141, C, III—VI.
- Duma** <Dulcescul (?)> pircălab; în sfat 40, 41, 48, 49.
- Duma Galbinu**, boier; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Duma Micaci**, boier; loc pustiu dăruit lui ~ 52;
- spătar; în sfat 40, 41;
- boier în sfat 48—54, 56, 58, 59, 61.
- Duma** (Dima) Negru, boier; actul lui ~, de la Ilieș și Ștefan voievozi, pentru satele Molnița, Stroinți și Urvicolesă 100.
- Duma Negrul** (unde a fost cetatea lui ~), sat, v. **Muncel**.
- ***Duma Negru** (unde a fost curtea lui ~), sat, pe Rebricea; <lingă Scinteia, c. ~, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sirbescul 112.
- ***Duma Negru** (unde au fost Grecii lui ~), sat, pe Rebricea; <lingă Scinteia, c. ~, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sirbescul 112.
- Duma Tătăreanu**, tatăl lui Ion, al lui Dragoș, al Draghiței, și al Anghelinei XXII.
- ***Dumbrava**, sat, <pe Tutova; lingă Călimănești, c. Puiești, j. Vaslui>; om de la ~ 142.
- <**Dumbrava** (fost Grași), sat, c. Timișești, j. Neamț>; sate lingă ~, v. ***Băloșești**, ***Lisețul**.
- Dumbrava Înaltă**, pădure, <pe Iubăneasa; lingă Vorniceni, c. ~, j. Botoșani>; sate sub ~ 201.
- Dumbravă**, v. **Ion** ~.
- Dumbrăvița**, sat, pe Șomuz <și pe Moldova; c. Vadu Moldovei, j. Suceava>; întărit m-rii Neamț 163.
- <**Dumești**, sat, c. ~, j. Vaslui>; sat în ~, v. **Unde a fost moara**.
- <**Dumești** Vechi, sat, c. Dumești, j. Vaslui>, v. **Andriești**.
- Dumicica**, jude 106;
- satul unde a fost jude ~, v. **Unghiul**.

Dumitra, pîriu; <azi Mihoaia, afluent al Elanului la Murgeni, c. ~, j. Vaslui>; sat pe ~ 20.
Dumitrescul, v. **Toma** ~.
Dumitri Budeci, fratele lui Ghiorghe; primește întărire pentru jumătate din satul Mirzești XV.
Dumitru, fiul Anghelinei, nepotul lui Ștefan Prodan VI.
Dumitru, tătar, fiul lui Baico; dăruit, cu sălașul său, m-rii Pobrata 29, 138.
Dumitru (unde a fost casa lui ~), cut al satului Popeni, <c. George Enescu, j. Botoșani>; întărit lui Ivașco Popovschi 215.
Dumitru Savin, 30 (menț. tirzie).
Dumoe, greșit pentru Duma, v. **Duma**.
Dumșa, fiica Elenei și a lui Manoil Raicu, sora Zoicăi; vinde satul lucșanii 241.
Dumșa, postelnic; în sfat IV.
Dumșa, tătar; dăruit, cu sălașul său, m-rii Pobrata 26.
Dunăre, fluviu; vamă la ~ 41, 42, 134, 164;
 lac lângă ~ 6;
 boier trimis dincolo de ~ XVIII.
Durnea, v. **Pătru** ~.
Durnești, sat, cu m-re; <Dornești, c. Costișa, j. Neamț>; întărit lui Mihul sulger 199.
Dușea, fiica lui Toader Dobrișan, soția lui Majar, mama lui Toma, a lui Petre și a lui Coste; primește întărire pentru satele Doliești, și Liontenești 68; ocina ei: satele Românești, jumătate din Măzărești ș. a. 235.
Dușești, sat; <c. Ștefan cel Mare, j. Neamț>; întărit Anei, după judecata cu Șandru Negru 109.
Dvorenești, sat, pe Moldova; <Zvorănești, c. Timișești, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, 245; v. și **Curticești**.
Dvorniceani (sec. XVI: Dvorniceni), sat, sub Dumbrava Înaltă; <Vorniceni, c. ~, j. Botoșani>; întărit m-rii Homor 201.
Dzbiaroe, greșit pentru Zbierea, v. **Zbierea**.
Dzemești, sat, v. **Zămișăști**.

E

Echimovici, v. **Petru al lui Iachim**.
Ecuașani, sat, la obîrșia Voronei; <Icușeni, c. Vorona, j. Botoșani>; întărit, după judecată, lui Șteful pîrcălab de Hotin 226.
Ecuașoae, v. **Icoșoae**.
<Edinița, oraș, azi R.S.S. Moldovenească, r. ~>, v. **Vîldincul**, sat.

Edomirești (Edumirești), sat, v. **Săcăloșăș-ti**.
Edomirești, v. și **Idomirești**.
Elrem, ieromonah; traduce acte 193, 217 (1772).
<Elan>, riu, v. **Ialan**.
Elena (Olena), fiica lui Ștefan cel Mare, sora lui Alexandru; danie pentru pomenirea ei către m-re Zografu 135, 138.
Elena, fiica lui Iliăș Drăgan, sora lui Nicolae Drăgan, soția lui Gavril Heretei, mama lui Ionașco X.
Elena, soția lui Manoil Raicii, mama Dumșei și a Zoicăi; vinde satul lucșani 241.
Elena, soția lui Toma Bontică; primește întărire pentru satele de la Poieni 173.
<Episcopia> de Rădăuți, v. **Mitropolia de Rădăuți**.
<Episcopia> de Roman, v. **Mitropolia de Roman**.
<Epurenii, sat, c. ~, j. Vaslui>; sat lângă ~, v. ***Șoldești**.
Eremia, boier; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Eremia (Erimia), postelnic, v. **Ieremia**.
Euloghi, v. **Evloghie**.
Eustafie Rughii, fost mare armaș de Suceava, frate cu Nicolae, Rughina și Măriuța, nepotul lui Ionașco Rudi; primește întărire pentru satele Samaleuca Mare, Samaleuca Mică și Șalvira XIII.
Eustatie, popă, egumen al m-rii Neamț 26.
Eustatie, popă, egumen și arhimandrit al m-rii Bistrița 84, 93, 107, IV; în sfat 47—49.
Evdochia (Ovdotia), soția lui Ștefan cel Mare, mama lui Alexandru și a Olenei 138; danie pentru pomenirea ei 157.
Evloghie (Euloghie), dascăl, tatăl lui Gheorghe ~; traducător de acte (1759 mai 16 — 1768 iunie 19) 8, 12, 30, 73, 136, 137, 215, 250;
 <în descrierea arhivistică> 27, 56, 73, 136, 137, 147, 189, 250, IV.
Evloghie, v. și **Gheorghe** ~.
Ezer, v. **Pîrîul Iezerului**.
Ezereanu, v. **Petru** ~.

F

***Fara** (unde a fost ~, <anterior Fărești>), sat, pe Prut; <lângă Foltești, c. ~, j. Galați>; întărit lui Șteful Cernătescul 154.
Faraoani, sat; <c. Faraoani, j. Bacău>; om din ~ 197.
<Farcașa, comună, j. Neamț>; hotar în ~, v. **Neamț** (hotarul m-rii ~).
Farcașa, pîriu; <afluent al Bistriței la Farcașa, c. ~, j. Neamț>; hotar III.
Fasechiș, sărac din Hîrlău; vinde domnului o vie de la Hîrlău 166.

- Fauri**, sat, cu loc de iaz pe Bistrița; <înglobat în Zănești, c. ~, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, m-rii Bistrița 146; parte din ~, întărită lui Dragoș 151.
- Făgulețul** (vadul Făgulețului), pe Moldova; <îngă Berchișești, c. Drăgoiești, j. Suceava>; hotar 193.
- Făiva**, pîriu; <la Negritești, unde se află dealul Fuiva, c. Podoleni, j. Neamț>; hotar XX.
- Fălciu**, sat, c. ~, j. Vaslui; vad la ~, v. Vadul Călugăresc.
- Fălciu**, ținut; sate în ~ XXIII.
- *Fărești**, sat, v. ***Fara** (unde a fost ~).
- *Fărloești**, <sec. XVI: Fărlăești>, sat, pe Tazlăul <Sărat și Solonț; lingă Stănești, c. Măgirești, j. Bacău>; cumpărat de Luca Pircălăbescul de la Petrișor 101.
- Fătul**, fiul lui Mircea, fratele lui Ion, al lui Toader ș.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Pășcani 223.
- Făurel**, sat; <c. ~, j. Neamț>; întărit lui Gostilă 87.
- Făuroane**, sat, pe Tutova, mai jos de Grădești; <Stîncășeni, c. Voinești, j. Vaslui>; întărit lui Petru comis 49.
- Fedca**, fiica lui Marmure de la Bîrlădzel, sora lui Toma și a lui Giurgiu; primește întărire pentru satul Mărmureni 145.
- Fedca**, mama lui Iurie Șerbici și a Anușcăi; dăruiește un loc de prisacă și jumătate din cîmpul de la Zlătăroae m-rii Homor 148.
- Fedco**, fiul lui Iachim Babici, fratele lui Vasco, nepotul lui Stan și al lui Simion Babici; vinde domnului satul Jicovul de Sus 141.
- Fedco** (Fetco) Starostescul (Stărostescul), tatăl lui Stanciul 243, 260.
- Fedor**, țigan, fiul lui Lal, fratele lui Boșa; întărit, cu sălașul său, lui Ilea Huru comis 183.
- Fedor Posadnicu** (al Posadnicului), tatăl lui Toader și al lui Fedorel 131; în sfat 40, 41; vornic în sfat 45.
- Fedora**, fiica lui Căpățînă, sora Nastei, ne-poata lui Corui; vinde un loc de moară pe Brădățel 262.
- Fedora**, fiica lui Petru Brăescul, sora Nastei, a Oliușcăi și a lui Iurie, cumnata lui Duma clucer; primește întărire pentru satele Cindești, Lozna ș.a. 229.
- Fedorel**, fiul lui Fedor, fratele lui Toader; vinde seliștea de la fîntina Albișoara 131.
- Fepiul**, corupție: din „logofăt“, v. Toma, logofăt.
- *Feredieni** (Feredieni), sat, cu moară, <pe Sitna; j. Botoșani>; moară din ~, cumpărată de domn de la Gheorghe mitropolitul Sucevei și dăruită m-rii Putna 225.
- Fetca**, fiica lui Cămilă, soția lui Șteful Spineanul; vinde satul Cobîlia 244.
- Fetco**, v. Fedco.
- Fete Brățulescu**, se judecă cu Oană și pierde satul Stroiești 130.
- Fete** (Fetea, greșit: Feteguș) Gotcă (greșit: Sotcă), boier în sfat 156, 161; pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 162, 163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, VII—XI, XIII, XV, XVI; boier în sfat 199, 201—203, 206, 221, 233, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249, 251—254, 257—259, 261, 262, XXII.
- Fetion** boier în sfat 76—78, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 96, 97.
- Fetu**, corupție: din „logofăt“, v. Toma, logofăt.
- Fevronia**, stareță a M-rii lui Iațco 28.
- *Filești**, sat, pe valea Gerului; <între Cudalbi, c. ~, și Costache Negri, c. ~, j. Galați>; în hotar XVII.
- Fillp**, boier; vinde un loc pustiu pe Bahlui 61.
- Filipești**, sat; <c. ~, j. Bacău>; om din ~ II.
- Filipești**, sat, pe Octuz; <c. Bogdănești, j. Bacău>; parte din ~, întărită lui Petru Negrea 111; sat lingă ~, v. ***Hirtănești**.
- <Filosofi**, sat, în Sirbi, ulterior Ciocirlești, c. Scînteia, j. Iași>, v. Moiașă Filosofu (unde a fost ~).
- Fimu**, tătar, tatăl lui Cozma și al lui Roman 107.
- <Fitlonești**, sat, c. ~, j. Vrancea>; sat în ~, v. Șoldcești.
- *Filfoe** (<hotarul lui> ~, <sec. XVI: Filfoești>), mai sus de Unghiul; <în Bosnia (?), c. ~, j. Iași>; în hotar 106.
- <Filfoești**, sat>, v. Filfoe (hotarul lui ~).
- *Fintina Albă** (la ~), sate, pe Răut; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil lingă Bălăsești, c. Mașcăuți, r. Dubăsari>; întărite lui Mihail logofăt 33.
- Fintina Albișoara** (la ~), seliște, cu moară, la Chișinău, <pe Bîc; ulterior s. Visternicenii, inclus în or. Chișinău, R.S.S. Moldovenească>; cumpărată de Vlaicu de la Toader 131.
- Fintina Călugărului** (la ~), loc, la obirșia Birzotei, la horodiște; <lingă Căuiești, c. Drăgușeni, j. Galați>; întărit lui Șteful Cernătescul 154.
- Fintina Împutită**, fintină; <la Chiperceni, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei>; punct de hotar VII.
- Fintina Mesteacănului**, fintină, în poiana lui Brumar, ț. Chigheci; întărită m-rii Moldovița 189.
- Fintina lui Peperig** (Peperigului), fintină, în hotarul satului Horjăști, <azi R.S.S. Moldovenească, Horjești, c. Minjir, r. Leova>; cumpărată de Stan Horja de la Dan Socul ș.a. 196 și întărită aceluia 246.

Fintina lui Știubei (la ~), seliște (loc pustiu), la Cirligătura, între Gănești, Popcicani (sau Coșești), și Ruscani; <lingă Gănești, c. s. Tirgu Frumos, or. Tirgu Frumos, j. Iași>; cumpărat de Moica și de fratele său, Costea, de la Popișco și de la frații săi 143, 144; v. și Știubeleni.

Fintina lui ... = pentru celelalte cazuri de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată fintina.

Fintinele, sat, v. Cîrniceni.

Fintinițe (la ~), loc de poiană; <probabil lingă Tîrzii, c. Oltenesti, j. Vaslui>; dăruit de Nastea lui Giurgea și lui Cozma Coteț 177.

Fintirele, sat, pe Siret; <în or. Pașcani, j. Iași>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, 163.

<Fîrănești, sat, c. ~, j. Galați>; sat în ~, v. Rădăcești.

Firze Dragoș, boier; se judecă și vinde satul Chețești 92.

***Flocești**, sat, pe Tazlăul Mare; <probabil lingă Frumoasa, c. Balcani, j. Bacău>; întărit lui Petru Bilco 188; privilegiu arse în casa lui Rusul din ~ 188.

***Floci**, tirg; <la Piua Petrii, c. Giurgeni, j. Ialomița>; ars de Ștefan cel Mare 191.

Flocosul, deal; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil lingă Sudarca, c. ~, r. Dondușeni>; hotar XIII.

Florea, tatăl lui Ion, al lui Danciul ș.a. 14. <Floreni (fost Broasca Veche), sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Singera, r. Anenii Noi>; sate lingă ~, v. *Marășa, *Sultana.

<Florești, sat, c. Poienesti, j. Vaslui>; loc pustiu probabil lingă ~, v. Smila (pe ~); top. probabil lingă ~, v. Bucoveni.

Fofiș, v. Tador ~.

Fofișești, neam; oprit să conteste vinzarea satului Negești 85.

<Foltești, sat, c. ~, j. Galați>; sat lingă ~, v. *Fara (unde a fost ~); iezer în ~, v. Covurlui.

Frăsina, v. Frusina.

<Frătăuții Noi, sat, c. ~, j. Suceava>; sat în ~, v. *Tirnauca.

***Frătești**, sat, pe Piriul Negru; <lingă Brițcani, c. Dulcești, j. Neamț>; întărit lui Tador al lui Limbădule 51.

Freanțu, piriu; <Treanța, afluent al Cernului la Bucșești, c. Poduri, j. Bacău>; hotar V.

Frincești, sat, pe Bahlui; <Budăi, c. Podu Iloaei, j. Iași>; întărit lui Frincu ș.a. 153.

Frincu, boier, rudă cu Trifu, Ion și Isaiia; primește întărire pentru satul Frincești 153.

<Frumoasa>, sat, v. *Flocești.

Frincu, v. și Avram ~.

Frumușelul (unde a fost ~), seliște, pe Lucoveț; <probabil r. Leova, R.S.S.

Moldovenească>; întărită lui Ignat stolnic 20.

Frusina, țigancă, soția lui Toader; vindută lui Petru Brăescul 229.

<Fuiva, deal>; v. Făiva, piriu.

Fultuc, v. Ivașcu ~.

Fumu, tatăl lui Șteful și al lui Mindrea 8.

<Fundeanu, sat, c. Drăgușeni, j. Galați>, v. Motișești; sat lingă ~, v. *Cernătești.

***Fundești**, sat, pe Albinea, în hotar cu Lățcani; <lingă Lițca, înglobat în Doljești, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Dragoș 257.

Fundu (la ~), prisacă, dincolo de Siret, unde a întemeiat Martie; <la Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău>; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.

<Fundu lui Bogdan (azi Siretu)>, sat, v. Fundu (la ~).

Furău, socrul lui Ivanco Ungureanu 133.

Fuzivca, sat, ț. Orhei; <azi R. S. S. Moldovenească, Fuzovca, c. Sămășcani, r. Rezina>; în hotar VIII.

<Fuzovca>, sat, v. Fuzivca.

G

Galați, tirg; <m. Galați, j. Galați>; pircălab de ~ II; loc de adunare al oștirii codrenilor XVIII.

Galbeni, sat, ț. Neamț (1793); <c. Nicolae Bălcescu, j. Bacău>; Ștefan cel Mare voievod pentru ~ 95;

sat în ~, v. Răpezești; sat lingă ~, v. *Tulești.

Galbenul, v. Giurgiu ~.

Galbinu, v. Duma ~, Giurgiu ~.

Galin, tatăl lui Petrișor 101.

Ganea, căpitan de roată, vărul lui Martin Musteață; primește întărire pentru satul Pecișul VIII.

Gangur, v. Radul ~.

Gangura Veche, sat; <azi R. S. S. Moldovenească, Gangura, c. ~, r. Anenii Noi>; în hotar XI.

Gașco, greșit: pentru Pașco, VII, v. Pașco. Gașparovici, v. Theodor ~.

Gavriil, țigan, soțul Chiranei; întărit lui Hanco ceașnic 191.

Gavril, fratele lui Hanco ceașnic și al lui Ivanco; primește întărire pentru satele Vascăuți și Vasileuți 191.

Gavril, spătar; primește întărire pentru satele Mircești, Sirbi ș. a. 47.

Gavril, vătămău II;

satul unde a fost casa lui ~, v. Călugăriii.

Gavril Boldur, mare vornic de Țara de Jos; poruncă domnească către ~ XVIII.

Gavril Habăș, soțul Nastei, nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.

Gavril Heretel din Țarigrad, fost mare vornic, soțul Elenei, tatăl lui Ionașco,

- ginerile lui Iliș Drăgan; moară făcută de ~ în satul Drăgănești X.
- Gavrillă**, pircălab de Brăila; hotarnic II.
- Gavrillăuți** (Havrilești), sat, lângă granița dinspre Sneatin, mai sus de Ivancăuți; < azi R. S. S. Ucraineană, c. Ivancăuți, r. Coțmani, reg. Cernăuți >; întărit lui Mihail logofăt și fraților săi 33, 48; în hotar 190; cut al satului Coțmanul Mare (1503); dăruit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
- Găgești** (Găgeni), sat, pe Ialan; < c.~, j. Vaslui >; întărit lui Ignat și lui Ivan 120; iaz la ~, v. Bancu (iazul lui ~).
- Găleşti**, < sec. XVII: Tătărani >, sat, cu două judecii, pe Crasna; < Tătărani, c.~, j. Vaslui; cumpărat de Mihul pircălab 260.
- Gănești**, sat, la Cîrligătura, lângă Popișcani; < c.s. Tirgu Frumos, or. Tirgu Frumos, j. Iași >; în hotar 143, 144; drum mare spre ~ 143; seliște (loc pustiu) lângă ~, v. Fintina lui Știubei (la ~); sat lângă ~, v. Știubeleni.
- Găurenii**, sat; < Văleni, c. Țibănești, j. Iași >; Ștefan cel Mare voievod pentru ~ 62.
- Găurice**, v. Giurgiu ~.
- Geamăna**, sat; < azi R. S. S. Moldovenească, c.~, r. Anenii Noi >; în hotar XI.
- Geamănul**, v. Ivan ~.
- < Geameni >, sat v. Roșiori.
- *Geamiri**, < sec. XVII: Tătărani >, sat, mai sus de tirgul Iași; < lângă Zahorna, contopit cu Horlești, c.s. Rediu, m. Iași >; întărit, după judecată, lui Șandro Tătăranul și soției sale, Magda 182.
- Geamiră**, v. Barbă ~.
- < Gelea >, pîriu, v. Vilia.
- Gemenele**, slav: Blisceatul, iezere, v. Blisceatul.
- *Gemerești** (unde a fost Barbă Geamiră), sat, pe Topolița; < lângă Tirpești, c. Petricani, j. Neamț >; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, 163.
- < George Enescu, sat, c.~, j. Botoșani >, v. Liveni, fîntină; cut lângă ~, v. *Bogdănești; sat lângă ~, v. *Borodiceeni.
- Gerul**, pîriu; < afluent al Bîrladului la Piscu, c.~, j. Galați >; loc peste ~ XVII; seliște la obîrșia sa 154; < piraie confluențe cu ~ >, v. Herești, Mănzina.
- Gerul** (peste ~), loc; < Cudalbi, c.~, și *Vrăbiești, lângă Cudalbi, j. Galați >; dăruit lui Ștefan Cudalb vornic și lui Ioan Vrabie iuzbaș XVII.
- Ghedeon**, diac; scrie act 84; pecetea sa 103 (greșit).
- Ghenadie**, ieromonah; scrie act 208.
- Gheorghe**, heregar; ia în arendă vamă și hereghie și dă pentru o datorie un sat sub Vaslui și case din Suceava 4.
- Gheorghe**, medelnicer, ispravnic; predă un act 202 (1763).
- Gheorghe** (Gheorghie), mitropolit de Suceava; dă, în schimb, domnului satul Jicovul de Jos 221; vinde domnului o moară din Feredieni 225.
- Gheorghe** (Gheorghi, Gheorghie) **Evloghie** (Euloghi, Evloghi), fiul lui Evloghie; traduce acte 136, 238, 260; ~ în descrierea arhivistică: 23, 47, 156, 158, 163, 182, 258, 261.
- < **Gheorghe Gheorghiu-Dej** (fost Onești), municipiu, j. Bacău >, v. Lăbășești și Onești, cătune.
- Gheorghe Sirbul** (al Sirbului), cîntăreț; scrie acte 42, 55.
- Gheorghe**, v. și Ghiorghie.
- Gheorghi**, primește întărire pentru o parte din satul Dersca 171.
- Gherasim**, soțul Ilenei, tatăl Dobrusei XII.
- Gherman**, postelnic; în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230; pircălab de Cetatea Albă; în sfat 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.
- Gherman**, v. și Herman.
- Gherondie**, popă, egumen al m-rii Homor 201.
- Gheuroești**, sat, < pe Horincea; Ghireasca, c. Mălușteni, j. Vaslui >; întărit lui Gostilă 87.
- < **Ghicani**, sat, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui >; sat lângă ~, v. *Balosinești.
- Ghiciul**, v. Baba Ghiciului.
- Ghidea**, fiul Anei; cumpără satele Cobîlcini și Bilosăuți 168.
- Ghigoești**, sat, la obîrșia Pîrului Negru; < Ghigoiești, c. Ștefan cel Mare, j. Neamț >; întărit lui Toader Urdugaș 253; sat lângă ~, v. *Trudești.
- Ghinda**, fiica lui Andreico, sora lui Costea, a Nastei și a Vascăi, nepoata lui Iliș ceașnic; vinde satul Peletiucesții de Jos 263.
- Ghinda**, soția lui Șerban; cumpără satul Mărtinești 231.
- Ghinde**, pentru Cînde, v. Toma Cînde.
- Ghiorghie** (Ghiorghi) **Budeci**, fratele lui Dumitri Budeci; primește întărire pentru jumătate din satul Mirzești XV.
- Ghiroghie**, v. și Gheorghe (Gheorghi).
- < **Ghireasca**, sat, c. Mălușteni, j. Vaslui >, v. Gheuroești; sat probabil lângă ~, v. *Soltănești.
- Ghirman**, greșit: pentru Ieremia, 235, v. Ieremia.
- Giugureni**, sat, v. Cegurani.
- Giulea**, v. Julea.
- Giulești** (Julești), sat; < c. Secuieni, j. Neamț >; întărit lui Tador al lui Lîmbădulce 51.
- Giulești** (Julești), sat, lângă Cotnari; < în Hodora, c. Cotnari, j. Iași >; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Pișco 33.
- Giuratul**, v. Oană ~.

- Giurcoala, pîriu; < afluent al Bistriței sau al Buhalniței, la Buhalnița, c. Hangu, j. Neamț >; hotar IV.
- Giurge, fiul lui Casco, fratele lui Nicoară, al lui Toader ș.a.; vinde un loc din satul Cascoești 250.
- Giurge, nepotul Iooșoaei; se judecă pentru satul Iucușani 30.
- Giurcea (Giurgică, Giurgiu), comis; în sfat 4, 20, 22—28, 30, 32, 33, 35, 36, 39.
- Giurcea, fiul lui Marmure de la Birlădzel, fratele lui Toma și al Fedcăi; primește întărire pentru satul Mărmureni, unde își avea casa 145.
- Giurcea, fratele Anușcăi, al Vasutcăi ș.a., nepotul lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.
- Giurcea Rotimpan (Rotompan), fratele lui Malea; vinde satul Mihăiești 123, 128 și un loc de moară pe Brădățel 262.
- *Giurgești, sat, pe Stăvnic; < probabil lingă Bicu, c. Ipatele, j. Iași >; jumătate din ~, cumpărata de Căndrea 127.
- Giurgică, comis, v. Giurcea.
- Giurgiu, boier; primește întărire pentru Hirtănești 125.
- Giurgiu, boier; vinde satul Găgești 120.
- Giurgiu, gumelnic; în sfat 158.
- Giurgiu, tatăl lui Costea și al lui Stan 127.
- Giurgiu (menț. tirzie: Jurgea), tătar, fratele lui Pantea; dăruit și întărit m-rii Neamț 35, 67.
- Giurgiu (Giurcea) al lui Ioil (Ioilel), gramatic (pisar), fiul lui Ioil protopop; scrie act 40; primește întărire pentru satele Onești și Vorovești 56, 61.
- Giurgiu Bîldarul (seliștea lui ~), pe Rebricioara Mică; < lingă Draxeni, c. Rebricea, j. Vaslui >; cumpărata de Ivașco Goenescul de la Bîlea și de la Malea 90.
- Giurgiu Coteș, fratele lui Cozma; cumpără satul Coteciari 177.
- Giurgiu (Giurcea) Galbenul (Galbinul), boier; cumpără jumătate din satul Cățelești 92; hotarnic 167.
- Giurgiu Găurice, boier în sfat 22, 23, 26, 33, 36.
- Giurgiu Lențea, martor în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Giurgiu (Jurjea) Mijatco, fratele lui Ivan Cușterca; primește danie satul Dragoești și întărire, după judecata cu Vlașin, pentru o parte din satul Drăgănești 16.
- Giurgiu Negru (prisaca făcută de ~), la Cîrligătura, în hotarul satului Onești; < lingă Vorovești, c. Miroslova, j. Iași >; întărită lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.
- Giurgiu Oniceanul, vărul lui Ion Oniceanul; primește întărire pentru părți din satul Oniceani 247.
- Giurgiu Pleșan, (moara lui ~, moara Pleșanului), la obîrșia Smilei; < probabil lingă Buda, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui >; în hotar 154.
- Giurgiu, v. și Jurja (Jurjea).
- Giuşcă, v. Ieremila ~, Ioan ~.
- Gilcă, v. Trifu ~.
- < Gilțești, sat, c. Puiești, j. Vaslui >; sat în ~, v. Stănigești; sat lingă ~, v. *Pantelești.
- Ginde, pentru Cînde, v. Toma Cînde.
- Girbea, v. Dragoș ~.
- Girbești, sat, pe Șacovăț; < c. Țibana, j. Iași >; cumpărat de Nicoară 250.
- Girbovăț (greșit: Racovăț), pîriu; < afluent al Birladului la Băcești, c. ~, j. Vaslui >; sat pe ~ 159; seliște pe ~ 156.
- Girbovăț, v. și Radul ~.
- < Gîrceni, sat, c. ~, j. Vaslui >; sat lingă ~, v. *Borcești.
- < Gîrdești, sat, c. Voinești, j. Vaslui >, v. Grădești; deal la ~, v. Cetățea.
- Gîrla, pîriu, peste Prut, sub Obîrșie; < azi R. S. S. Moldovenească, probabil r. Kotovsk >; sat la gura Gîrlii 246.
- Gîrla Bulhacului, pe Prut, < ț. Chigheci; azi R. S. S. Moldovenească, lingă Goțești, c. ~, r. Cahul >; întărită m-rii Moldovița 189.
- Gîrla Grigorcăi; < afluent al Cernului, probabil la Cernu, c. Poduri, j. Bacău >; gura sa, punct de hotar B.
- Gîrla Voevodului; afluent al Zagornei, < la Chițcani, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Tiraspol >; întărită m-rii Neamț 57.
- Gîrla lul... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele de persoană în funcție de care este indicată gîrla.
- Glăvănești, numit și Șeapca, sat, v. Șeapca.
- Glugaș Melciul, primește întărire pentru satul Puhoiul XI.
- Gligoraș 110 (menț. tirzie).
- Gligorașco Hreapco, tatăl lui Aftanasie XVI.
- Globnicu, tatăl lui Manu, v. Manea Globnicu.
- Glodeanul, v. Petru ~.
- Glodeni, sat, sub Dumbrava Înaltă; < în Vorniceni, c. ~, j. Botoșani >; întărit m-rii Homor 201.
- Glodeni, sat, pe Telejna, mai sus de Murgu; < în Bereasa, c. Dănești, j. Vaslui >; întărit lui Petru Glodeanul 110; cumpărat de Oană Tihul de la Pătru Glodeanul 259.
- *Glodeni, sat, < pe Tutova; lingă Cristești, c. Puiești, j. Vaslui >; cumpărat de Petru comis de la Mihul Tudora 49.
- *Glodeni, sat, < pe Vorona; lingă Vorona, o. ~, j. Botoșani; > în hotar C.
- Glodul Rotund, top.; < lingă Știubieni, c. ~, j. Botoșani >; punct de hotar 26.
- Gloduri (la ~), loc pustiu, peste Bahlui, la Movila Mare, la Cîrligătura; < probabil lingă Holm, c. Podu Iloaiei, j. Iași >; dăruit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.
- Goean, v. Golan.

Goenescul, v. Ivașco ~.

Goga, piriu; < la Corlata și Berchișești, c. Drăgoiești, j. Suceava >; hotar 193.

Goian (Goean, greșit: Oană, Poiană), boier; în sfatul lui Bogdan voievod 11; ceașnic; în sfatul lui Alexandru voievod 22—25, 32, 33, 35, 36;

boier în sfatul lui Petru voievod 48, 58; vornic; în sfatul lui Ștefan cel Mare voievod 65—67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, C, IV, V; pircălab de Hotin; în sfat 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145;

boier în sfat 145, 147—149, 151—154, 156, 158;

pircălab de Chilia; în sfat 155, 161—163, 165—169, VII—IX, XI, XIV—XVI; pecetea lui 85.

Golăescul, v. Procopie Ardarievici ~.

*Gologanul, moșie a satului ~, pe Gerul; < lângă Cudalbi, c. ~, j. Galați >; în hotar XVII.

Gora, v. Toader ~.

< Gordiuți >, sat, v. Gorodiște.

< Gornești, sat, c. Smulți, j. Galați >; sat lângă ~, v. *Cernătești.

Gorodiște, sat, mai jos de Urmez; < Gordiuți, azi R. S. S. Ucraineană, c. Rîșcov, r. Hotin, reg. Cernăuți sau Horodiște, c. Păltiniș, j. Botoșani >; întărit lui Sin de la Hotin 59.

Gostilă (Gostilo), se judecă și pierde satul Baloșești 53; primește întărire pentru satele Gostilești, Negoști ș.a. 87.

Gostilești (unde este casa lui Gostilă), sat; < în Vlădiceni, c. Birgăuani, j. Neamț >; întărit lui Gostilă 87.

< Goșmani, fost Bircu — ~, sat, c. Romini, j. Neamț >; sat lângă ~, v. *Mindrești.

Gotcă, v. Fete ~.

< Gotești, sat, azi, R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul >; iezere lângă ~, v. Budoele, Secriul;

gîrlă lângă ~, v. Gîrla Bulhacului.

< Gotovăț, piriu, afluent al Siretului; piriu confluent cu ~, v. Treștiiana.

Gotovțea (anterior Cotovțea), piriu; < azi cursul superior al Bicului, pînă la confluența cu Pojarna (?) >; seliște pe ~ 251.

Grada, fiica lui Nicola, sora Cernei, cumnata lui Ivul Solca; dăruiește satul Miculești 99.

Graevici, greșit: pentru Braevici, v. Duma al lui Brae.

Grama, v. Coste ~, Oană ~.

Grasul, v. Iuga ~.

Grăcl, sat, pe Neamț; < azi Dumbrava, c. Timișești, j. Neamț >; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51; m-re lângă ~ 1; sat lângă ~, v. *Lisețul.

Grădești (unde este casa lui Petru comis), sat, pe Tutova; < Girdești, c. Voinești, j. Vaslui >; întărit lui Petru comis 49.

Grădiștea de Jos, deal, la Băloșești, < azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț >; hotar 202.

Grădiștea de Sus, deal, la Băloșești, < azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț >; hotar 202.

Greaca, fiica lui Toader Rusu; vinde satele Coteciari 177, Buciumi ș.a. 222.

Greci, sat, pe Siret, lângă tirgul Siret; < în or. Siret, j. Suceava >; cumpărat de Tador Prodan de la mitropolitul Theoctist 123, 128.

Grecii lui Duma Negru (unde au fost ~), sat, v. Duma Negru.

Greul, greșit: pentru Negrilă 127, v. Negrilă.

< Griești, sat, c. Țibănești, j. Iași >; loc de prisacă, de moară și de fînă, probabil la ~, v. Derenul (la capătul Derenului).

Grigorcea, v. Gîrla Grigorecîl.

Grigore Ion < Callimachi >, voievod, domn al Moldovei; poruncă privitoare la un act vechi dată de ~ 202 (1763).

Grigori, serdar; poseduiește act 238 (1800).

Grinco, v. Hrinco.

Grohotiș, top.; < în Munții Ceahlăului, j. Neamț >; hotar IV.

Groza Coabinei (?) (sau Minovici?), jurător 122.

Grozea Cupelei, fratele lui Ion, tatăl lui Mihno, unchiul Marușcăi 198.

Grozea Micotiei, rudă cu Ștefco Micotici; vinde satul Hindășani 150;

comis; cumpără satul Iucșani 241; în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XX, XXII; pircălab de Orhei; în sfat 263—265.

Grozești, sat, < pe Oituz; azi Oituz, c. ~, j. Bacău >; întărit Anușcăi ș.a. 219.

*Grozești, sat, pe Stemnic; < lângă Cozmești, c. Delești, j. Vaslui >; dat, în schimb, de Duma clucer fiilor lui Simion Tansa 255.

Grubna, sat, v. Hrubna.

Grueț, piriu; afluent al Șacovățului, < la Griești, c. Țibănești, j. Iași >; loc de prisacă la gura sa 15.

Gruicul (la capătul Gruilui), prisacă, pe Piriul Fintinilor, la Șacovăț, Ț. Cîrligătura; < probabil lângă Osoi, c. Sinești, j. Iași >; întărită lui Stanciul Sinescul 78.

Grumezoaia, vale, între Arionestii și Rudi; < azi R. S. S. Moldovenească, c. Arionestii sau Rudi, r. Dondușeni >; hotar XIII.

Gudici (Gudina), pentru Hudici, v. Iașeo Hudici.

< Gura Bîdilîței, sat, c. Vinători, j. Iași >; sat lângă ~, v. *Negoști.

Gura Brădățelului, v. La ~, sat.

< Gura Cernului, sat, înglobat în Rominești, c. Berești-Tazlău, j. Bacău >; sat lângă ~, v. *Bureni.

Gura Ocoalelor (la ~), sat, < la Lăpușna; probabil în c. Minjir, r. Leova, R. S. S. Moldovenească >; întărit lui Stan Horja 246.

Gura Răcăcinei, v. **La ~**, sat.

< **Gura Văii**, sat, azi Rebricea, c. Rebricea, j. Vaslui >; seliște lingă ~, v. **Conu** (seliștea care a fost a lui ~).

Gurărec, v. **Ștefan ~**.

Gurșava, pîriu, peste Prut, sub Obirșie; < azi R. S. S. Moldovenească, probabil r. Kotovsk >; loc de prisacă la obirșia sa 246.

Gurșava (la obirșia pîriului ~), loc de prisacă, al lui Horja, peste Prut, sub Obirșie; < azi R. S. S. Moldovenească, probabil r. Kotovsk >; întărit lui Stan Horja 246.

H

Habăș, v. **Gavril ~**.

Hajbur (Ajburili, Așbure, Hajburili), corupție din Bureni B, v. **Bureni**.

Haluca, munte; < în Munții Stinișoarei, j. Neamț >; hotar III.

Hamza, v. **Miron ~**.

< **Hancăuți**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Corpaci, r. Edinița >, v. **Vancăuți**.

Hanco, boier; cumpără satele Zubriceni și Vancăuți 218.

Hanco, ceasnic, fratele lui Gavril și al lui Ivanco; primește întărire pentru satele Vascăuți și Vasileuți 191.

Hanco, popă; jurător 122.

Hangu, m-re; < în ~, c. ~, j. Neamț >; întărită m-rii Neamț 67.

Harenco, v. **Vlaseian ~**.

Hasniș (podul lui ~); < lingă Berchișești, c. Drăgoiești, j. Suceava >; hotar 193.

Hasniș (unde a fost ~), seliște; < probabil s. Hănășeni, înglobat în Murgeni, c. ~, j. Vaslui >; întărit lui Gostilă 87.

Hatcinți, seliște, la granița < cu Polonia; azi R. S. S. Ucraineană, lingă Gavrilăuți, c. Ivancăuți, r. Coțmani, reg. Cernăuți >; cumpărată de Mihail logofăt de la Manu al lui Globnic și de la fiii săi 21.

Havati, < sec. XVII: numit Birlești >, sat, < pe Bahlui; Birlești, c. Erbiceni, j. Iași >; obținut, prin judecată, de Ion Negoescul de la Ivașco din Seretel 85.

Havaronea, vad, la Nistru; < azi R. S. S. Moldovenească, lingă Chițcani, c. ~, r. Tiraspol >; întărit m-rii Neamț 57.

Havrilești, sat, v. **Gavrilăuți**.

Hăjdieni, sat; < azi R. S. S. Moldovenească, Hîjdieni, c. Bulăești, r. Orhei >; întărit lui Simon, Drăgan ș.a. VII.

< **Hălărești**, sat, c. Iana, j. Vaslui >; sat lingă ~, v. * **Timișești**.

* **Hălmăgești**, sat, sub Cetățea, < pe stînga Tutovei; la est de Cristești, c. Puiești, j. Vaslui >; întărit lui Petru comis 49.

< **Hănășeni**, sat, înglobat în Murgeni, c. ~, j. Vaslui >, v. **Hasniș** (unde a fost ~), seliște.

Hărman, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Moldovița 74.

Hărman, v. și **Herman**.

< **Hărpășești**, sat, c. Popești, j. Iași >, v. **Arpășești** lui Arpaș.

Hărtănești, v. **Hîrtănești**.

Heci, sat, pe Siret; < c. Lespezi, j. Iași >; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Popișco 33 și întărit acestuia 48; sate lingă ~, v. * **Berindești**, * **Cîrstea** și **Danciul** (unde este jude ~), * **Pobrata**.

* **Heciani**, sat, cu mori, pe Siret; dăruit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.

< **Heghedîșani** > (greșit: **Hindășani**), sat, < pe pîriul Leleei; Ripile, azi Mihail Kogălniceanu, c. Arsura, j. Vaslui >; cumpărat de Stefco Micotici de la Grozea Micotici 150.

Heleșteul lui ... = pentru toate cazurile de acest fel, v. *numele persoanei în funcție de care este indicat heleșteul*.

Hemeeni (Hemeiani), sat, pe Tazăul Mare, mai sus de Sirbi; < Hemeeni, înglobat în Tărița, c. Pirjol, j. Bacău >; primit, în schimb, de Iurie vistier, Petrașco ș.a. de la m-reă Bistrița 167.

< **Herătău** >, pîriu, v. **Herești**.

Herești, < sec. XVI: **Heretei** >, pîriu; < Herătău, afluent al Gerului la Cudalbi, c. ~, j. Galați >; hotar XVII.

Heretei, v. **Gavril ~**, **Ionașco ~**.

Herman, cliucinic; în sfat 158.

Herman (**Hărman**, **Hirman**), nepotul lui Oțel, tatăl lui Bogdan 99; vinde satul Motișești, seliștea lui Tatul și poiana de la Deochiați 115, 154; pîrcălab de Cetatea Albă; cumpără cutul de sus al satului Siminiceani 227; în sfat 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226, 228—230; boier în sfat 233, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261—265, XX, XXII.

Herman, v. și **Gherman**, **Hărman**.

Herseny, traducător de acte în limba germană 28 (1782).

Herța, țigan, tatăl lui Alexa 25, 163.

< **Hilimonești** >, sat, v. **Nicoară** (seliștea lui ~).

Hindășani, sat, greșit: pentru **Heghedîșani**, v. < **Heghedîșani** >.

Hitioana, poiană; < în Munții Stinișoarei, j. Neamț >; hotar IV.

< **Hîjdieni**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Bulăești, r. Orhei >, v. **Hăjdeleni**.

Hîrlău, ținț; < or. Hîrlău, j. Iași >; oameni săraci din ~ 166; boier de la ~ 32(?); vii aproape de ~ 207; drumul spre ~ 153.

Hîrlău, ținut; desetina de vin de la ~ 26.

Hirlești, sat, v. **Horlești**.

Hirman, v. **Herman**.

***Hirtănești**, sat, pe Oituz; < lingă Filipești, c. Bogdănești, j. Bacău >; întărit lui Giurgiu 125.

< **Hirtop**, sat, c. Birgăuani, j. Neamț >, v. **Virtop**.

Hlăpești, sat, pe Piriul Alb; < c. Dragomirești, j. Neamț >; jumătate din ~, întărită lui Ilea, lui Duma și lui Cozma 217.

Hlăpești, sat, pe Prut, ț. Lăpușna; < în Nemțeni, azi R. S. S. Moldovenească, c. Obileni, r. Kotovsk >; în hotar 252.

***Hlinești**, sat; < probabil lingă Naslavcea, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni >; întărit de domn 80.

< **Hlivești**, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți, < cătun al satului Coțmanul Mare (1413); azi R. S. S. Ucraineană, Clivești, c. Malatineț, r. Coțmani, reg. Cernăuți >; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.

Hmielew, cetate; < lingă Șipeniț, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți >; drumul spre ~ 139, 190.

Hobitan, tatăl lui Vasco 218.

Hodeo, (Hotco, greșit: Hudcu) Crețeanu (Crețescu, Crețevici, al lui Crețu, greșit: Crețovneuc, Cricevici), boier în sfatul lui Alexandru voievod 4, 16, 22—26, 32, 33, 39, al lui Bogdan voievod 11, și al lui Petru voievod 40, 41, 58;

boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 65, 67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 138, 140, 144, C, V, VI.

Hodeo (Hotco) Ștîbor, soțul Marușcăi, ginearele lui Șteful Jumătate 229; dăruiește m-rii Bistrița satul Heciani 107;

boier în sfatul lui Alexandru voievod 27;

vornic; în sfatul lui Petru Aron 48—54, 56, 58, 59, 61;

boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104.

< **Hodora**, sat, c. Cotnari, j. Iași >; sat în ~, v. **Giulești**.

Hodoric (unde este ~), sat, v. **Șizecăuți**.

< **Hoisești**, sat, c. Dumesti, j. Iași >; sat lingă ~, v. ***Berești**, ***Dringhești**; loc pustiu lingă ~, v. **Bahlui** (pe ~).

< **Holm**, sat, c. Podu Iloaiei, j. Iași >; loc pustiu lingă ~, v. **Gloduri** (la ~); fintină lingă ~, v. **Berbeniță** (fintina lui ~); top. probabil lingă ~, v. **Bodilelea**, **Movila Mare**.

Holm, tirg, în Polonia; subcămăraș de ~, sol în Moldova 152.

Homor, m-re; < în s. Mănăstirea Humorului, c. ~, j. Suceava >; hram, v. **Adormirea Maicii Domnului**; primește întărire pentru satele Dvorniceni, Stăuceni ș.a. 201; primește danie de la Iurie Șerbici

ș.a. un loc de prisacă și jumătate din cîmpul de la Zlătăroaia 148; primește slobozenie pentru satele Pirtești și Seliștea lui Dieniș 55, obroc 86 și scutire de vamă 42.

Honeul, pircălab; act dat lui ~ 202 (1763).

Horga (la fîntina Horgului, unde a fost m-reă lui Andrieș Slujăscul), loc de prisacă, < ț. Bacău; probabil lingă Horgești, c. ~, j. Bacău >; dăruit m-rii Bistrița 79.

Horgescul, v. **Băloș** ~, **Oană** ~.

***Horgești**, sat, pe Bogdana; < lingă Tunsești, c. Bogdănița, j. Vaslui >; întărit lui Sima Tunsul, lui Băloș Horgescul ș.a. 32.

< **Horgești**, sat, c. ~, j. Bacău >; sat probabil lingă ~, v. **Slujești**;

loc de prisacă probabil lingă ~, v. **Horga** (la fîntina Horgului).

< **Horincea**, pîriu, afluent al Prutului >; pîriu confluent cu ~, v. **Lișcov**.

Horincea, < zonă, cuprinzînd bazinul pîriului Horincea și cursul inferior al Elanului; j. Galați și Vaslui >; prădată de turci 209.

Horja cel bătrîn, tatăl lui Stan Horja 246; locul său de prisacă, v. **Gurșava** (la obîrșia pîriului ~).

Horja, v. și **Stan** ~.

Horjăști (sat sub Capul Piscului, unde a fost casa lui Stan Horja), cu loc de iaz și cu pîuă, la Lăpușna, mai sus de Scorțăști; < azi R. S. S. Moldovenească, Horjești, c. Minjir, r. Leova >; cumpărat de Stan Horja de la Dan Socul ș.a. 196 și întărit acestuia 245.

< **Horjești**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Minjir, r. Leova >, v. **Horjăști**;

fîntină în ~, v. **Fîntina lui Peperig**.

Horlești (Hirlești), sat; < c. ~, j. Iași >; Ștefan cel Mare pentru 172.

Horodiște, sat; < în Voloca, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți >; întărit Marușcăi, fiica lui Mihail Misici 139.

Horodiște, sat, pe Cubolta; < azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni >; în hotar XIII.

< **Horodiște**, sat, c. Păltiniș, j. Botoșani >, v. **Gorodiște**; hotar mai sus de ~, v. **Urmez** (hotarul lui ~).

Horodnic, m-re; < în s. ~, c. ~, j. Suceava >; hram, v. **Înălțarea Crucii**; primește întărire, cu scutiri, pentru satele unde a fost curtea lui Petru Vrană și Balosinești 34, 200.

Horodnic, sat; < c. ~, j. Suceava >; boier de la ~ 198;

sate lingă ~, v. ***Balosinești**, ***Petru Vrană** (unde a fost curtea lui ~).

< **Horodniceni**, sat, c. ~, j. Suceava >; iaz în ~, v. **Pancu** (iazul lui ~).

Horoiața, pîriu, v. **Hovrăiața**.

Hotarul cneaghinei, la obîrșia Vișnivățului; < lingă Căpriană, azi R. S. S. Moldo-

venească, c. ~, r. Strășeni >; vecin cu prisaca lui Chiprian 165.

Hotarul lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele de persoană în funcție de care este indicat hotarul.*

Hotco, v. **Hodco**.

Hotin, tirg și cetate; < azi R. S. S. Ucraineană, or. ~, reg. Cernăuți >; pircălabi (staroști) de ~: primesc întărire pentru sate 59, 226; hotarnici II; în sfat 3, 22—26, 33, 35, 39, 45, 47, 48, 52, 56, 58, 78, 119—124, 128, 129, 131, 133, 136, 138, 140, 144, 148, 149, 154, 155, 161—163, 165—169, 173, 175—177, 179, 183, 184, 186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 219, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, III, VIII—XI, XIII—XVI, XX, XXII;
sat mai sus de ~ 33; sate sub ~ 59; vezi și **Cupcea**, **Duma**, **Goian**, **Ion**, **Manoil**, **Șteful**, **Vlaicul**;
~, greșit: pentru Cetatea Albă 216.

Hotin, ținut; moșii de la ~ 139 (sec. XIX).

Hovrălața, pîriu; < Horoiata, afluent al Birladului la Banca, c. ~, j. Vaslui >; sate la obârșia sa 230.

Hrană (Hrana), vornic; în sfat 211—219, 221, 224, 226—230, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.

< **Hrănști** >, sat, v. **Uhrinești**.

Hreapco, v. **Gligorașco** ~.

Hrinco (Hrinco), tatăl lui Ivașco, v. **Ivașco** al lui ~.

Hrinco (Grinco) al lui **Leu** (Levici) de la **Mamurinți**, fratele lui **Vasco**; boier în sfatul lărgit de la **Vaslui** 58; hotarnic 60.

Hris (fintina lui ~), la **Podoleni**, < c. ~, j. Neamț >; punct de hotar XX.

Hrisant, ieromonah; traducător de acte (1835 martie 14—1840 septembrie 12) 241; < în descrierea arheografică > 77, 187, 241.

***Hrișanki**, sat, la **Nistru**; < azi R. S. S. Moldovenească, lângă **Niorcani**, c. **Rudi**, r. **Dondușeni** >; în hotar VI.

Hrișone, top.; < lângă **Știubieni**, c. ~, j. **Botoșani** >; punct de hotar 26.

Hrubna (Hrobne), sat, < ț. **Hotin**; **Grubna**, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. **Securenii**, reg. **Cernăuți** >; **Ștefan cel Mare** pentru ~ 88.

Hudcu, greșit: pentru **Hodco**, v. **Hodco Crețeanu**.

Hudici, v. **Iațco** ~, **Petru** ~ și **Roman** ~.

***Huefeni**, sat, cu cuturi, pe **Suceava**; < lângă **Bosanci**, c. ~, j. **Suceava** >; cut al său 154.

Huiban, v. **Avram** ~.

Hulturoaia, vale; < între **Puhoiul**, c. ~ și **Gangura**, c. ~, r. **Anenii Noi**, R. S. S. Moldovenească >; hotar XI.

Hulubăț, pîriu; < afluent al **Elanului** mai sus de **Murgeni**, c. ~, j. **Vaslui** >; sat la obârșia sa 159.

Humor, v. **Homor**.

< **Humoreni**, sat, c. **Botoșana**, j. **Suceava** >; sat lângă ~, v. ***Dieniș** (< unde a fost > seliștea (curtea) lui ~).

Hura, v. **Iřremo** ~.

Hurduga, virf; < în **Munții Bistriței** >; hotar III.

Huru, v. **Ilea** ~.

Huruești (unde este curtea lui **Ilea Huru**), sat, pe **Polocini**; < **Huruiești**, c. ~, j. **Bacău** >; întărit lui **Ilea Huru** comis 183.

Husin, soțul **Marușcăi**; se judecă cu **Crasnăș** ș.a. și primește întărire pentru satele **Molnița**, **Stroinți** și **Urvicolesă** 100.

Husi (unde au fost casele **Oncii**), sat, pe **Șomuz**; < **Huși**, c. **Preutești**, j. **Suceava** >; întărit lui **Zianco** 12.

***Husova** (pentru: al **Husului**), sat, < pe **Sărata**; probabil lângă **Todireni**, c. **Pădurenii**, j. **Vaslui** >; în hotar 20.

Husova (pe din sus de: ~ = **Husul**), loc, < pe **Sărata**; probabil lângă **Todireni**, c. **Pădurenii**, j. **Vaslui** >; întărit lui **Ignat stolnic** 20.

Huși, v. **Vadul Hușilor**.

I

Iacăș, greșit: pentru **Crasneș**, v. **Crasneș**.

Iachim, boier; hotarnic 203.

Iachim (greșit: **Sima**), tatăl lui **Petru** și al lui **Vasco**, v. **Petru** al lui ~, **Vasco** al lui ~.

Iachim, greșit: pentru **Iațco**, v. **Iațco Hudici**.

Iachim Babici, fratele lui **Stan** și al lui **Simion**, tatăl lui **Vasco** și al lui **Fedco**; vinde domnului satul **Jicovul de Sus** 141.

Iachiș, greșit: pentru **Sachiș**, v. **Saciș**.

< **Iacobeni**, sat, c. **Dingenii**, j. **Botoșani** >; sat lângă ~, v. ***Onicenii**.

Iacuș, vistier, tatăl **Marenei**, bunicul lui **Șteful** pircălab de **Hotin** 206, 226.

Iacuș, pentru **Iațco**, v. **Iațco Hudici**.

Ialan, riu; < **Elan**, afluent al **Prutului** la **Vădenii**, c. **Cavadinești**, j. **Galați** >; sate pe ~ 120, 140;
< piraie confluentă cu ~ >, v. **Dumitra**, **Hulubăț**, **Moisie**.

Ialomița, cetate (?), în **Țara Basarabiei**; < la gura **Ialomiței**, j. **Ialomița** >; arsă de **Ștefan cel Mare** 191.

Ialpug, loc, lângă **Dunăre**, unit cu lacul **Cuhului**; < azi R. S. S. Ucraineană, r. **Ismail**, reg. **Odesa** >; gîrlă între ~ și **Cuhului** 6.

Ianachi Crupenschi, spătar; autentifică act 238 (1828).

Ianăș, greșit: pentru **Crasneș**, v. **Crasneș**.

Iancul Latif, autentifică act II (1798).

Iaosis (greșit, pentru ...), boier; în sfat 235.

Iapa, pîriu, v. **Valea Iapei**.

- Iasaf, v. Ioasaf.
- Iași, ținut; < m. ~, j. ~ >; săracii din ~ XXI; hotarul ținutului 157; vama 37, 41, 164; actescrise la ~ 5, 45, 85, 161, 203, 206; prisacă și sate din jur 157, 182; postelnic de ~ XIII; însemnări tirzii: 40, 74, 181; sate în ~, v. Bucium, Socola.
- Iași, ținut; sate din ~ 189.
- Iațco, v. Mănăstirea lui Iațco.
- Iațco Branici, tatăl Marenei, bunicul lui Ivașco și al lui Iliș 155.
- Iațco Dămăcuș, boier în sfat 147.
- Iațco Dolha fratele lui Vlaicul; cumpără satul Peletiuceștii de Jos 263.
- Iațco (Iacuş, Iachim, greșit: Ivașcu) Hudici (Gudici, Gudina, Hudeciu), fiul lui Petru Hudici, fratele lui Roman, cumnatul lui Șandru de la Dorohoi; vinde satul Verejani 33; dăruiește prisaca Balica 98; în sfatul lărgit de la Vaslui 58; în sfatul lui Ștefan cel Mare 124, 128, 145 (?), 154—156, 158, 161, 162, 166—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261—265, VII—XI, XIII, XV, XVI, XX, XXII; pecetea sa 203.
- Iazul (iezerul) lui ... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicat iazul.
- Ibănești, greșit: pentru Ivănești, v. Ivănești.
- Icomovici, greșit: pentru Echimovici, v. Petru al lui Iachim.
- Icoșoae (Ecușoae), mătușa lui Giurge; pierde, în judecată cu Giurge, satul Iucușani 30.
- < Icușeni, sat, c. Vorona, j. Botoșani >, v. Ecușani.
- < Icușeni, sat, c. Victoria, j. Iași >, v. Iucușani.
- *Idomirești (Domirești, sec. XVI: Sodomirești), sat pe Tazlăul Mare; < probabil lângă Balcani, c. ~, j. Bacău >; întărit lui Petru Bilco 210; v. și Edomirești.
- Ieremia (Eremia, Eremie, Erimia, Ierimie, greșit: Ghirman), postelnic; în sfat 235, 240, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, XX, XXII, XXIV.
- Ieremia Glușcă, stolnic (1824); se judecă pentru un sat 114.
- Ieremia, v. și Eremia.
- Iezer, pîrîu; < afluent al Tutovei la Iezer, c. Puiști, j. Vaslui >; sat de la ~ 77, 121.
- Iezer, v. și Pîrîul Iezerului.
- Iezerul Alb, iezer, în hotarul de la Botna al m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
- Iezerul lui ..., v. Iazul lui ...
- Ifremo Hura, diac; scrie act VIII.
- < Igeștii Vechi, sat, azi R. S. S. Ucraina-nă, c. ~, r. Storojineț, reg. Cernăuți >, v. Jijești; sat probabil lângă ~, v. *Pîlci.
- Ignat, boier; cumpără satul Găgești 120.
- Ignat, fratele lui Ion Tintiu; cumpără jumătate din seliștea Șopirleni și o prisacă 252.
- Ignat, stolnic (în text, greșit: postelnic); în sfat 11; sate întărite lui ~ 20.
- *Ignat (unde este casa lui ~ stolnic), sat, la Moina, < probabil pe cursul inferior al Tutovei, j. Vaslui >; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Ignat (unde este fratele lui ~), sat, v. Rominești.
- Ignat Popescul, boier în sfatul lui Petru voievod 40, 41.
- Ignatie, numit Iuga, v. Iuga, vistier.
- Ignățeni, sat, ț. Orhei; < azi R. S. S. Moldovenească, Ignăței, c. ~, r. Rezina >; în hotar VIII.
- Ilarion, monah; scrie act 102.
- Ilea, fiica lui Petru Ponici; pierde satul Brătiești 195; vinde un țigan 212.
- Ilea, fiica lui Popșa; vinde satul unde a fost Moişă Filosoful 112.
- Ilea (greșit: Iuca), vinde satul Tunsești 32.
- Ilea, fratele lui Duma și al lui Cozma; primește întărire pentru jumătate din Hlăpești 217.
- Ilea, vătăman tătar; întărit m-rii Bistrița 107.
- Ilea, vistier; în sfat 53, 54, 56, 58, 59, 61.
- Ilea Huru, comis; sate, seliște, loc de moară și sălașe de țigani întărite lui ~ 183; în sfat 173, 175, 177, 182, 184—186, 189, 192, 193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206; satul unde este curtea lui ~, v. Huruiești; pecetea sa 186.
- Ilea (Ilio) Stravici, < diac >; scrie acte 148, 151, 155, 159, 166, 168, 183, 195, 198.
- Ilea Ureache, tatăl Măgdălinei 203.
- Ileana, soția lui Gherasim, mama Dobrușei XII.
- Iliș, ceasnic, tatăl lui Andreico și al lui Luca, bunicul lui Coste, al Nastei, al Vascăi și al Ghindei 92, 263; privilegiul avut de ~, de la Alexandru < cel Bun >, pentru satul Peletiuceștii de Jos 263.
- Iliș, fiul lui Ivanco al lui Brae și al Marenei, fratele lui Ivașco, nepotul lui Iațco Branici; vinde domnului o jumătate din Maneuți 155.
- Iliș (Ilie), fiul lui Ștefan cel Mare, fratele lui Alexandru, al lui Petru și al lui Bogdan; credința sa 191, 192.
- Iliș (Ilie, Ilies), voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, tatăl lui Alexandru voievod, unchiul lui Ștefan cel Mare; obroc acordat de ~ 2; țigani dăruiti de ~ 25, 31; acte de la ~ 100, 121, 141, 188, 209, 230, 240, 258.

- Iliaș Drăgan**, fost mare vistier de Suceava tatăl lui Nicola și al Elenei, bunicul lui Ionașco X.
- Iliaș Modruz**, pircălab de Suceava; în sfat 65;
boier; în sfat 67, 70, 89.
- Ilie Purcelescul**, fratele lui Vilcu, tatăl Anușcăi 249.
- Ilie** (Ilieș), v. **Iliaș**.
- Ilio**, pentru **Ilea**, v. **Ilea Stravici**.
- <**Ilișești**, sat, c. Ciprian Porumbescu, j. Suceava>; sat în ~, v. **Săsciori**.
- Imbriv**, om sărac din Hirlău; vinde domnului o vie 166.
- <**Independența**, comună, j. Galați>; cetate în ~, v. **Crăciuna**.
- Indrea** (probabil pentru Andrei), rudă cu Petrea, cu Oană și cu Duma, nepoții lui Oană Giuratul 156.
- Ioan**, arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul; autentifică acte 57, 117 (1812).
- Ioan**, ieromonah de la m-reă Moldovița; traduce act 74 (sec. XVIII).
- Ioan**, fiul lui Diordie Șelum; primește întărire pentru satul Bacsani XVI.
- Ioan**, numit și Dobrul, v. **Dobrul**, logofăt.
- Ioan** <Casu>, paharnic; autentifică act I (1833).
- Ioan Glușcă**, paharnic 136 (menț. tirzie).
- Ioan Movici**, greșit: pentru Iachimovici, v. **Petrică al lui Iachim**.
- Ioan Munteanu**, nepotul lui Onufreiu, tatăl Marușcăi, socrul lui Husin 100.
- Ioan Pintece**, v. **Oană Pintece**.
- Ioan Vrabie**, iuzbașă; primește danie un loc pe valea Gerului XVII.
- Ioan**, v. și **Ion**, **Oană**.
- Ioanichie**, episcop de Rădăuți; martor: la vinzări de sate 184, 190, la o răscumpărare 195;
drept de judecată acordat lui ~ 220, 239;
în sfat 184, 195.
- Ioaniș Borilescul**, tatăl Mărinii Lolca 233.
- Ioaniș Izvareț**, boier; cumpără satul Munte 133.
- Ioasaf** (Iasaf), popă, egumen al m-rii Neamț; în sfat 123; vinde satele Cobilcenii și Bilosăuți 168;
egumen și arhimandrit al m-rii Putna 155, 162, 175, 184, 192, 211, 214, 221, 225; făgăduiește pomenire unui boier 205, 207, 208.
- Iohann Marcińkiewicz**, traduce acte 16, 40, 42.
- Ioil**, fiul lui Ștefan Roșul, fratele lui Oană și al Ceuței, unchiul lui Cozma; vinde satul Ștefănești 164.
- Ioil**, protopop, tatăl lui Giurgiu gramatic; sate, prisăci, seliște și locuri întărite lui ~ 56; cumpără un loc pustiu pe Bahlui 61.
- Ioil**, v. și **Giurgiu al lui ~**.
- Ion**, boier; primește întărire pentru satul Frințești 153.
- Ion**, boier; cumpără satul Găgești 120.
- Ion** (Ionașcu), ceașnic; în sfat 211, 212, 214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV;
același cu ~ pircălab de Hotin (?); în sfat 265.
- Ion**, dascăl, fratele lui Coste și al lui Toader; scrie acte 199, 201, 206, 247, 251—253, 258, 259, 261, XXII, XXIV.
- Ion**, diac; scrie act 147.
- Ion**, diac; scrie act 257.
- Ion**, diac, fratele lui Luca; scrie acte 220, 239, 247, 254.
- Ion**, fiul lui Duma Tătăreanu, fratele lui Dragoș, al Draghiței și al Anghelinei; primește întărire pentru satele Mireni și Tătăreni XXII.
- Ion**, fiul lui Florea, fratele lui Danciul, al lui Mihalco ș.a.; vinde jumătate din satul Urdești 147.
- Ion**, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Toader ș.a., nepotul lui Trifu Gilcă; vinde satul Pășcani 223.
- Ion**, fratele lui Toader, al lui Puiu, al lui Zaharia ș.a.; cumpără seliștea Drâncălăești 213.
- Ion**, pircălab; în sfat 52, 61.
- Ion**, pircălab de Hotin, v. **Ion**, ceașnic.
- Ion** (Ivan), stolnic în sfatul lui Alexandru voievod 16, 23, 25—27, 30, 32, 33, 35, 39;
probabil același cu ~ vistier, socrul lui Ivașco comis 97; în sfatul lui Petru voievod 40, 41, 48—51.
- Ion**, tatăl Malei 90.
- Ion**, tătar; dăruit m-rii Neamț 35.
- Ion**, vistier, v. **Ion** stolnic.
- Ion**, v. și **Grigore ~** <**Callimachi**>.
- Ion Armeanul** (Armenciocul), din Suceava; casă a lui ~, scutită de dări 7; casă dăruită de el m-rii Moldovița 43; v. și **Ivașco Armeanul**.
- Ion Balco**, fratele lui Toader și al lui Andriicu; primește întărire pentru satul Petrești 238.
- Ion** (Ivan) **Balcean** (Baicean, Bălcian), boier: în sfatul lui Alexandru voievod 3, 4, 16, 20—29, 33, 35, 36, 39;
în sfatul lui Petru voievod 47—54, 56, 58, 61.
- Ion Bucium**, boier; în sfatul lărgit de Vaslui 58;
în sfatul lui Ștefan cel Mare 85, 93, 97, 99, 121, 123, 124, 127;
pircălab de Chilia; în sfat 128, 129, 131, 133, 136, 138;
pecetea lui 85(?).
- Ion Bulbosii**, fratele lui Mihul din Faraoni; primește danie satul Antești 197.
- Ion** (Ioan) **Buoreanul** (Booreanul, Bouoreanul, Buorianul), boier; în sfatul lui Petru voievod 40, 41;
comis; în sfatul lui Ștefan cel Mare 65—67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 104, 106,

- 108, 110—113, 115, 119, 121, 122, 124, C;
boier în sfat 123;
pircălab de Neamț; în sfat 127—129,
131, 133, 136, 138, 140—145, 147—149;
boier în sfat 151, 154—156, 161, 163,
pecetea lui 85(?).
165.
- Ion Cătelean**, boier hotarnic 26.
- Ion Ciocîrlie** (Ciocoerlie, greșit: Ciocan), boier în sfat 154, 155, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 183—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, VIII, IX, XI, XIII, XV, XVI.
- Ion Cupcici**, fratele lui Grozea, tatăl Mărușcăi, unchiul lui Mihno 198.
- Ion (Ivan) Custerca** (Custerța), fatele lui Giurgiu Mijatco; dăruiește parte din satul Drăgănești 16.
- Ion Dumbravă**, fratele lui Toader Urdugaș; primește întărire pentru satele Ivănești, Obîrșia ș.a. 253.
- Ion Negoescu**, nepotul lui Ivașco din Serețel; ciștiğă, în judecată, satele Berești, Drinjești ș.a. 85.
- Ion <Negrilescu (1493)>**; vinde satul Voi-nești 96.
- Ion Onicianul**, vărul primar al lui Giurgiu Oniceanul; primește întărire pentru părți din Oniceani 247.
- Ion Parava**, boier; cumpără seliștea Berivoiești 261.
- Ion Purcărescu**, fratele lui Mihai; vinde loc de țarină lângă Pilișoani 236.
- Ion Secară** (Săcară), pircălab de Cetatea Nouă; în sfat 263—265, XX.
- Ion (Ioan, Ioniță) Stamate** (Ștamati), pitar, (fost pitar); traduce acte (1806—1820) 32, 96, 104, 168, 202, 203.
- Ion Tintul**, fratele lui Ignat; cumpără jumătate din seliștea Șopîrleni și o prisacă 252.
- Ion Ulan**, boier; cumpără parte din satul Duhtana 265.
- Ion**, v. și **Ivan**.
- Ionașco Heretei**, fiul lui Gavril și al Elenei, nepotul lui Nicolae Drăgan și al lui Iliăș; primește întărire pentru jumătate din satul Drăgănești X.
- Ionașco Rudî**, bunicul lui Eustafie Rughi, al lui Nicolae, al Rughinei și al Măriuței XIII.
- Ionașco**, ceasnic, v. **Ion**, ceasnic.
- Ionașco**, pentru Ivașco, v. **Ivașco**, pircălab.
- Ioniță**, act păstrat de el 139 (sec. XIX).
- Ioniță Anton Ciolpan**, boier; se judecă pentru satul Viltotești 114 (1824).
- Ioniță Bontăș**, boier; cumpără părți din Cornești și Filipești II (1798).
- I<oniță> Sandu Sturza**, domn al Moldovei 114 (1824).
- Ioniță**, v. și **Ion**.
- <Iorcani**, sat, c. Tătăruși, j. Iași>, v. **Iurcani**.
- Iosaf**, v. **Ioasaf**.
- Iosif**, v. **Osif**.
- Irimia**, v. **Ieremia**.
- Isac**, vistier; în sfat IV.
- Isac**, greșit: pentru Saciș, v. **Saciș**.
- Isaia** (Isaie, Isaiea, Isaiia, greșit: Isail, Isan), postelnic; în sfat 65—67;
pircălab de Neamț; în sfat 70, 76—78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, C, IV;
pircălab de Chilia; în sfat 127—129, 131, 133, 136, 138, 140—145, 147—149;
vornic; în sfat 151—156, 158, 161—163, 165—169, VII—IX, XI, XIII—XVI.
- Isaia Băloșescu**, arhimandrit; traduce acte 3, 24, 75 (1804—1811).
- Isaia** (Isaiia, greșit: Iurie) al lui Șusman, diac; scrie acte 69, 78, 81, 86, 93, 97, 110, 113, 120, 175, 176, 181, 182.
- Isaia**, boier; primește întărire pentru satul Frințești 153.
- Isail**, greșit: pentru Isaia, v. **Isaia**.
- Isailu Muste**, fratele lui Toader; primește întărire pentru satele Drăgoești și Simțești 238.
- Isan**, greșit: pentru Isaia, v. **Isaia**.
- Ismail**, cetate; <la ~, azi R.S.S. Ucraineană, reg. Odesa>; pircălab de ~ XXIII.
- Istrati**, v. **Ștefan** ~.
- <Ișnovăț, pîriu, v. Vișnivăț.
<Ișnovăț, azi Rediu>, sat, v. Vișniveț.
Iștîfan, v. **Toth** ~.
- Itchil**, riu <afluent al Nistrului>; prisacă la ~ 107.
- Itchil** (la ~), prisacă; <azi R.S.S. Moldovenească, r. Călărași sau Strășeni>; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
- <Itești, sat, c. Berești-Bistrița, j. Bacău>; sat lângă ~, v. ***Păstrăvești**.
- <Ițcani, sat, contopit cu m. Suceava>; m-re din ~, v. **Mănăstirea lui Iațco**.
- *Iubanești**, sat, <probabil pe Neamț; în c. Timișești j. Neamț>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
- Iuca**, greșit, pentru **Ilca**, v. **Ilca**.
- Iucaș**, top.; <între Mărgineni, c. ~, și Dochia, c. Girov, j. Neamț>; sate la (lîngă) ~ 23, 202, 243; boier de la ~ 23.
- Iucșe**, act în posesia lui 30 (menț. tirzie).
- Iucușani** (Iucșani, Iucșani, Iucșeni), sat, cu moară, pe Jijia; <Icușeni, c. Victoria, j. Iași>; ciștiğat, prin judecată, de Giurge și frații săi 30; cumpărat de Groza comis de la Elena și fiicele ei 241.
- Iuga**, pircălab de Neamț; în sfat XIII.
- Iuga** (Iurga), postelnic; în sfat 158, 161—163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201, 203, 206, VII—XI, XIII, XV, XVI.
- Iuga** (Iurga) numit și Ignatie, vistier, soțul Nastei, tatăl lui Mihul și al Sofiei; danie făcută de el m-rii Moldovița 102,

- m-rii Putna 205, 207, 208; în sfat 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 116, 121—124, 127—129, 131, 133, 135—138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161, 163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 205, 206, 212, 214, 217, 218, 221, 233, 237, 240, 241, 245, C, VII—XI, XIII—XVI;
boier în sfat 219, 227—230, 243, 244, 247, 249, 250—254, 257—259, 261, 262, XXII;
pecete 103, 123, 186, 203.
- Iuga** **Grasul** de la Zăbrăuți; cumpără cite o jumătate din satele Șoldești și Băti-nești 160.
- Iura**, ginerele lui Hobiiian, cumnatul lui Vasco; vinde satele Vancăuți și Zubri-ceni 218.
- Iurcani**, sat, pe Pobrata, ț. Suceava; <Ior-cani, c. Tătăruși, j. Iași>; întărit, cu scutiri, m-rii din Poiană 187.
- Iurga**, v. **Iuga**.
- Iurghiel**, boier; vinde satul Balcăuți 175.
- Iurie**, boier; se judecă 103.
- Iurie**, boier; vinde sălașe de țigani 229.
- Iurie** de la Cîmp; în sfat 11.
- Iurie**, fiul lui Călian din Cetatea Albă, fra-tele lui Ivașco; vinde un tătar 227.
- Iurie**, fiul lui Manu al lui Globnic, fratele lui Luca și al lui Lazor; vinde seliștile Hatcinci, Ivașcăuți și Pogorilăuți 21.
- Iurie**, fiul lui Petru Brăescul, fratele Nastei, al Fedorei și al Oliușcăi, cumnatul lui Duma clucer; primește întărire pentru satele Cindești, Lozna ș.a. 229.
- Iurie**, vistier, ginerele lui Ștețco și al Anuș-căi, cumnatul lui Petrașco, al Nastiei și al Soficăi; primește, în schimb, satul Sirbi 167.
- Iurie** al lui Mihăilaș, boier în sfat 33;
v. și satul unde a fost curtea lui Iurie.
- Iurie** (unde a fost curtea lui ~), sat, v. **Șizcăuți**.
- Iurie**, greșit: pentru Isaia, v. **Isala**.
- Iurie Buceatchi**, cumnatul Marenei 226.
- Iurie Șerbescu** (Șerbici), fiul Fedcăi, fratele Anușcăi și al lui Manoil, tatăl Mărenei, al lui Șandrea și al lui Vasco 148, 251;
loc de prisacă și cîmp dăruite de el m-rii Humor 148, 201;
martor la o hotărnicire 60.
- Iustin**, monah; traduce act 179 (1835).
- Ivan**, boier; vinde domnului satul Ursăști 234.
- Ivan** (Ivanco), fiul lui Vasco de la Horodnic; se judecă pentru moștenire 198.
- Ivan** (Ivanco) al Vlădicăi, diac; scrie acte 144, 153, 156, 158.
- Ivan Arbure**, v. **Ivan <Marmure>**.
- Ivan Geamănul**, tatăl lui Sima; cumpără jumătate din satul Roșiori 137.
- Ivan <Marmure>** (greșit: Arbure) de la Bir-lădzel, tatăl lui Giurgiu, al lui Toma și al Fedcăi 145; primește întărire pentru satul Leucușeni 38.
- Ivan**, v. și **Ion**, **Ivașco**.
- Ivancăuți**, sat (seliște), la granița <cu Po-lonia>, ț. Cernăuți; <azi R.S.S. Ucrai-neană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; cumpărat de Mihail logofăt de la Manea Globnicu 21,48, de Dragoș ușer de la Cirste 190.
- Ivanco**, boier; primește întărire pentru satul Dersca 171.
- Ivanco**, boier; vinde sălașe de țigani 229.
- Ivanco**, fiul lui Stan Babiș, fratele Lunei, cumnatul lui Luca Cautes; răscumpără satul Cobilia de Sus 149.
- Ivanco**, fratele lui Hanco ceașnic și al lui Gavril; primește întărire pentru satele Vascăuți și Vasileuți 191.
- Ivanco**, hotnog, fratele lui Cupce Marco Cavadinu; primește întărire pentru satul Cotiujeni XIV.
- Ivanco** (prisaca lui ~), în hotarul Zagorna al m-rii Neamț 57.
- Ivanco** al lui Brae (Braevici), soțul Marenei, tatăl lui Ivașco și al lui Iliș, ginerele lui Iațco Branici 155.
- Ivanco** al Vlădicăi, v. **Ivan** al Vlădicăi.
- Ivanco Ungureanul**, ginerele lui Furău; vinde satul Munte 133.
- <Ivanosu>, pîriu, v. **Ivaponosu**.
- Ivaponosu** (greșit: Răpănosu), pîriu; <Iva-nosu, afluent al Răutului la Orhei, azi R.S.S. Moldovenească, r. ~>; șleah pe valea ~ VII.
- Ivașco**, comis, ginerele lui Ion vistier ciș-tigă, în judecată, cu Toma Dumitrescul ș.a., satele Rominești și Săsești 97; ho-tarnic 192.
- Ivașco**, diac; scrie act 41.
- Ivașco**, fiul lui Călian din Cetatea Albă, fratele lui Iurie; vinde un tătar 227.
- Ivașco**, fiul Marenei și al lui Ivanco al lui Brae, fratele lui Iliș, nepotul lui Iațco Branici; vinde domnului o jumătate din satul Maneuți 155.
- Ivașco** din Serețel, unchiul lui Ion Negoes-cul; pierde, în judecată cu nepotul său, satele Berești, Dringești ș.a. 85.
- Ivașco** (Ionașco), pircălab; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211;
boier în sfat 212—214, 216—218, 221, XXIV;
pircălab; în sfat 219, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249, 251—254, 257, 259, 261, 262, X, XII.
- Ivașco**, vornic de Suceava; în sfat X.
- Ivașco** (Ivan, Ivașcu) al lui Hrinceu (Hrincu), boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58;
în sfatul lui Ștefan cel Mare 145, 153—156, 158, 161, 162, 166—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211, VII—XI, XIII, XV, XVI.
- Ivașco Armeanul** (Armenciocul), boier; mar-tor hotarnic 60; dăruiește m-rii Moldo-vița jumătate din satul Ostăpceni 189;
v. și **Ion Armeanul**.

Ivașco Fultuc, martor la o hotărnicire 60.
Ivașco Goencseul, boier; cumpără seliștile lui Conu, a lui Nicoară și a lui Giurgiu Blidarul 90.
Ivașco Pășcu, fratele lui Oană și al Stanei; primește întărire pentru satele Lipovăț, Suhuleț ș.a. 169.
Ivașcu Ustecică, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Ivașcu Vitoltescu, ginerele lui Mălin și al Vișei; primește, în schimb, satele Ruși și Rădeni 77.
Ivașcu, greșit: pentru Iațco, v. **Iațco Hudici**.
Ivașcu Andronic, boier; loc pustiu dăruit lui 236.
Ivașcu Orbul, fratele lui Mihul; vinde părți din satele Vorona și Ruși C.
Ivașcu Popovschii, fratele lui Pătrașcu; cumpără părți din satele Borodicieni și Popeni 215.
<Ivăncesti, sat, c. Bolotești, j. Vrancea>; sat în ~, v. **Cătina**.
***Ivănesti** (greșit: Ibănesti), sat, mai jos de Săcueni, ț. Suceava; <lingă Drăgușeni, c. ~, j. Suceava>; întărit lui Ilea Huru comis 183.
Ivănesti, sat, pe Șacovăț; <în Tîbănești, c. ~, j. Iași>; întărit lui Ion Dumbravă și fratelui său 253.
<Ivești, sat, c. ~, j. Vaslui>; seliște probabil lingă ~, v. **Negrilești**.
Ivul, diac; cumpără satul Văleni 243.
Ivul Solca, soțul Cernei, socrul lui Bogdan, unchiul Stanei; primește întărire pentru satul Miculești ș.a. 99.
Ivul Voinescul, boier; cumpără satul Voinești 96.
<Izbești>, sat, v. **Izbișca**.
Izbișca (unde sint Danilo și Budul), sat, cu prisăci, pe Răut; <azi R.S.S. Moldovenească, Izbești, c. Cruglic, r. Dubăsari>; întărit lui Mihail logofăt 33, 48.
Izvareț, v. **Ioaniș ~**.
Izvorul Alb, v. **Pîrîul Alb**.
Izvorul Mustei, pîriu; <afluent al Neamțului la Vinători-Neamț (?), c. ~, j. Neamț>; hotar III.

I

Înălțarea Crucii, hramul m-rii Horodnic 34; act scris a doua zi după ~ 141.
Înălțarea Domnului, hram al m-rii Neamț 13, 19, 25, 35, 39, 44, 45, 54, 67, 117, 163—165, 168, 245;
~, greșit: pentru Adormirea 214, 221.
Învierea lui Hristos, act scris în ziua ~ 92.

J

<Jadăuți, sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Jadova Veche, r. Storojineț, reg. Cernăuți>, v. **Jodești**.

Jamin, v. **Barbă ~**.
Jărcani, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Șărcani, c. Pohrebeni, r. Orhei>; în hotar VII.
Jeravăț, pîriu; <afluent al Bîrladului la Grivița, c. ~, j. Vaslui>; sat pe ~ 97; <pîriu confluent cu ~>, v. **Lipova**.
<Jevreni, azi Vișoara, sat, c. s. Ștefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>, v. **Munte**.
Jica (prisaca de la ~); <probabil lingă Drăxeni, c. Gherghești, j. Vaslui>; întărită lui Petru comis 49.
Jicovul de Jos (Vicove), sat, cu moară și vamă, pe Suceava; <Vicovu de Jos, c. ~, j. Suceava>; primit, în schimb, de domn de la Mitropolia de Suceava și dăruit m-rii Putna 221.
Jicovul de Sus, sat, pe Suceava; <Vicovu de Sus, c. ~, j. Suceava>; cumpărat de domn de la Stan, Iachim și Simion Babici 141.
Jidești (?), sat, v. **Jodești**.
<Jigoreni, sat, c. Tîbănești, j. Iași>; sat lingă ~, v. ***Mirești**.
Jițești, sat, pe dealul Putnei; <Igești Vechi, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Storojineț, reg. Cernăuți>; cumpărat de Zbera de la Sima, Șteful și Maseico 237.
Jijia, rîu; <afluent al Prutului>; sate și mori pe ~ 73, 83, 106, 201, 206, 226, 241; iezero între Prut și ~ 106;
boier de la ~ 73;
<piraie confluențe cu ~>, v. **Covasna, Cozlia, Tătarca**.
Jitomir, tirg; <R.S.S. Ucraineană>; stolnic din ~ VI.
Jivert din Cozărești, rudă cu Roman; vinde satele Zubriceni și Vancăuți 218.
Jodești (Jidești?), sat; <Jadăuți (?) azi R.S.S. Ucraineană, c. Jadova Veche, r. Storojineț, reg. Cernăuți>; cumpărat de Zbera de la Sima, Șteful și Maseico 237.
<Joldești, sat, c. Vorona, j. Botoșani>; cut lingă ~, v. ***Mihul** (cutul Mihului).
Joseff Kaufman, cronicar; act din colecția sa 203 (sec. XIX).
Julea, fratele lui Ioan Pîntece; vinde satul Mihăiești 128.
Julești, v. **Giulești**.
Julici, v. **Oană ~**.
Jumătate, v. **Mîndrea ~, Șteful ~**.
Juratul, v. **Giuratul**.
Jurja Necorescu, se judecă cu Husin și Marușca și pierde satele Molnița, Stroinți și Urvicolesca 100.
Jurcea, **Jurja**, v. **Giurgiu**.

K

Kaufman, v. **Joseff ~**.
Kiev, sat din granița Kievului VI.

La Gura Brădătelului, sat, v. ***Borhinești**.
La Gura Răcăcinel, sat, pe Siret; <Răcăciuni, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Mihai Buzatul 240.

Lal, țigan, cumpărat de Hărman pircălab de Cetatea Albă 227.

L țigan, tatăl lui Boșa și al lui Fedor; întărit, cu seminția sa, lui Ilea Huru comis 183.

Lalu, țigan; dăruit, cu sălașul său, m-rii Pobrata 26.

Larga, piriu; <afluent al Prutului la Chircani, azi R.S.S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul>; loc și sat la obârșia sa 158;

<piriu confluent cu ~>, v. Suha.

Larga (la fîntina de la obârșia Larga), loc pustiu, mai sus de Rîșcani; <lingă Cîrpești, azi R.S.S. Moldovenească, c. Lărguța, r. Leova>; dăruit lui Vlad Mursea 158.

<**Larga Nouă**, comună, azi R.S.S. Moldovenească, r. Cahul>;

poiană în ~, v. Brumar (poiana lui ~);

prisacă în ~, v. Brumar (prisaca lui ~);

sat în ~, v. ***Sîngureni**.

Largul, piriu; <afluent al Bistriței la Poiana Largului, c. Poiana Teiului, j. Neamț>; hotar III.

Laslău, tatăl lui Carlac 166.

<**Laștiuca**, sat; azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Cofmani, reg. Cernăuți>; sat în ~, v. <**Sădcău**>.

Latif, v. Iancu ~.

Lațco, nepotul lui Petru Ponici, ginerele lui Romașco; primește întărire pentru satele Drăgoești, Lucăcești ș.a. 113.

Lațco, țigan, tatăl lui Luca și al lui Alexa 25, 163.

Lazea (Lazăr, Lazul) Pitic, boier în sfatul lui Alexandru 4, 19, al lui Bogdan 11, și al lui Petru Aron 40, 41, 58;

în sfatul lui Ștefan cel Mare 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147—149, C, V; hotarnic 99.

Lazor, boier; primește danie satul Dersca 171.

Lazor (Lazăr), <fiul lui Ion vornic>, fratele lui Stanciu; în sfatul lui Alexandru 4, 16, 19, 21, 25, și al lui Petru Aron 47, 48, 53, 58.

Lazor, fiul lui Manu al lui Globnicu, fratele lui Iurie și al lui Luca; vinde seliștea Ivancăuți, Pogorilăuți și Hatcintî 21.

Lazor, fiul Mărușcăi, nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.

Lazor, fratele lui Băloș, nepotul lui Petru Vilna; primește danie o treime din satul

Petrești și jumătate din Poiana lui Miculiță 185.

Lazor, globnic; primește întărire pentru satul Petia Mare 248.

Lazor Piscu, fiul Anușei, nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.

Lazul, v. **Lazea**.

Lazul lui... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicat lazul.

Lăbășești, cătun, la Maluri; <în Onești, azi m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; dăruit m-rii Bistrița 79.

Lăpușna, tirg; <azi R.S.S. Moldovenească, s. ~, c. ~, r. Kotovsk>; vamă la ~ 41, 164.

Lăpușna, zonă; sate la ~ 246;

~, ținut; sate în ~ IX, XI;

<oșteni> lăpușneni XVIII.

Lățcani, sat, <pe Albinea>, în același hotar cu satul Fundești; <Lița, înglobat în Doljești, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Dragoș și soției sale 257.

Leahul (iezerul Leahului), cu gîrlă, moară și vamă, <pe Prut; la Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați>; întărit lui Lină Rugină 81.

<**Lecușeni**, sat, înglobat în Săbăoani, c. ~, j. Neamț>, v. **Leucușani**.

Lețea, v. **Giurgiu ~**.

Leondari, v. **Constantin ~**.

Leonta (unde este mănăstirea), baltă, cu finețe și prisăci, pe Nistru; <lingă Leontina, azi R.S.S. Moldovenească, c. Grădinița, r. Suvorovo>; întărită m-rii Moldovița 91.

<**LeontinaLeonta**, baltă.

<**Leontinești**, sat, c. Ardeani, j. Bacău>, v. **Liontinești**; sate lingă ~, v. ***Doljești**, ***Rominești**.

<**Lespezi**, sat, c. ~, j. Iași>; sat lingă ~, v. ***Liești**.

Leu, tatăl lui Hrinco și al lui Vasco, v. **Hrinco** al lui ~, **Vasco** al lui ~.

Leucăuți, seliște, pe Gotovțea, la Botne; <azi R.S.S. Moldovenească, r. Călărași>; cumpărată de Tăutul logofăt 251.

Leucușani, sat, cu moară, mai sus de tirgul Roman; <**Lecușeni**, înglobat în Săbăoani, c. ~, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Roman 70.

***Leucușeni** (unde a fost casa lui Ivan <Marmure>), sat, pe Birlăzel; <lingă Băbușa, c. Băcești, j. Vaslui>; întărit lui Ivan <Marmure> 38.

Leurdiș (Liurdeș), fîntina lui ~; <la Bucsești, c. Poduri, j. Bacău>; întărită lui Moranciu și lui Petria Roșca B; hotar V. **Laurinț**, fiul Tuzoanei, nepotul lui Conatas; vinde ocina sa de peste Piriul Sec m-rii Neamț 19.

Levici, v. **Hrinco ~**, **Vasco ~**.

***Liești**, sat, în hotar cu Sirețelu, ț. Suceava; <lingă Lespezi, c. ~, j. Iași>; dăruit m-rii Pobrata 116.

- Limbădulce**, v. **Toader al lui ~**.
- Liontenești**, sat, pe Tazlăul Sărat; <Leon-
tenești, c. Ardeani, j. Bacău>; întărit
Dușcăi și fiilor ei 68.
- Lipova**, pîrîu <azi Vinderei, afluent al Jera-
vătului la Vinderei, c. ~, j. Vaslui>;
sat pe ~ 209.
- Lipovăț**, sat, cu moară, pe Birlad, mai jos
de Vaslui; <c. ~, j. Vaslui>; întărit lui
Ivașco și Oană Pășcu 159.
- *Lisețul**, sat; <lingă Grași (?), azi Dumbrava,
c. Timișești, j. Neamț>; întărit lui Toa-
der al lui Limbădulce 51.
- Lișcov**, pîrîu; <afluent al Horincei la
Grăpeni, înglobat în Cavadiniești, c. ~,
j. Galați>; sat pe ~ 140.
- Liteanul** (greșit: peste Nalov), hotarnic (?) C.
<Lița, sat, înglobat în Doljești, c. ~,
j. Neamț>, v. **Lățcani**;
sat lingă ~, v. ***Fundești**.
- Liurdeș**, v. **Leurdiș**.
- <Livădeni**, sat, azi R.S.S. Moldovenească,
c. ~, r. Donduseni>, v. **Mindic**;
seliște lingă ~, v. **Cubolta**.
- Liveni**, fîntînă, în hotarul satului Borodi-
ceni; <ulterior s. ~, azi George Enescu,
c. ~, j. Botoșani>; cumpărată de Ivaș-
cu Popovschi de la Armanca 215.
- Lînă Rugină**, boier; primește întărire pentru
satele Rugineni, Tăuți ș.a. 81.
- Lolca**, v. **Marina ~**.
- Lopatintschii**, v. **Mihail ~**.
- Łopeisky**, traducător de acte slavone în lim-
ba germană 184, 193, 262 (1780—1782).
- Lozna**, sat; <c. Dersca, j. Botoșani>; în-
tărit lui Duma cliucinic 229; pricină
pentru ~ 176 (1832).
- Luca**, călugăr; hotarul lui ~ C.
- Luca**, diac; scrie acte 32, 36.
- Luca**, diac, fratele lui Ion; scrie acte 220,
239, 247, 254.
- Luca**, fiul lui Iliăș paharnic, fratele lui
Andreico; pierde, în judecată cu Firșe
Dragoșe, jumătate din satul Cătelești
92.
- Luca**, fiul lui Manu al lui Globnicu, fratele
lui Iurie și al lui Lazor; vinde seliștele
Ivancăuți, Pogorilăuți și Hăcintî 21.
- Luca**, fiul lui Petru logofăt, soțul Marenei;
primește întărire pentru jumătate din
satul Toporăuți, cumpărată de soția sa
și daniel cealaltă jumătate de sat 119.
- Luca**, ieromonah; traduce act XV.
- Luca** (greșit: Neculai), stolnic; în sfat 123,
131, 136, 137, 138, 140—145, 147—149,
151—156, 158, 161—163, 165—169,
VII—XI, XIII, XV, XVI;
pîrcălab de Cetatea Albă 173, 175, 177,
179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196,
198, 199, 201—203, 206.
- Luca**, țigan, fiul lui Lațco; întărit m-rii
Neamț 25, 163.
- Luca**, ușer; în sfat 47.
- Luca** (hotarul Lucăi călugărului); <ulterior
m-rea Vorona, c. ~, j. Botoșani>; în
vecinătatea satului Vorona C.
- Luca Arbure** (al lui Arbure, Arbore), portar
de Suceava; primește întărire pentru
satele Vorona, Ruși, ș. a. C; în sfat
264, IV.
- Luca Căuteș**, ginerele lui Stan Babiș, soțul
Lunei, cumnatul lui Ivanco; cumpără
satul Cobilia de Sus 149.
- Luca Pîrcălăbescul**, obține, în urma ju-
decății cu Petrișor, satul Fărloști 101.
- Lucăceni**, sat, <ț. Hotin; azi R.S.S. Ucrai-
neană, c. Nelipăuți, r. Chelmenți, reg.
Cernăuți>; om din ~ 88 (menț. tirzie).
- Lucăcești**, sat; <c. Drăgoești, j. Suceava>;
întărit lui Lațco 113;
sat lingă ~, v. **Căcăceani**.
- Lucăcești**, sat, pe Tazlăul Sărat; <contopit
cu or. Moinești, j. Bacău>; întărit m-rii
Bistrița 84, 107.
- Lucoveț**, pîrîu; <afluent al Tigheciului?>;
seliște pe ~ 20.
- Lujani**, sat, pe Prut, mai jos de Ripujinți;
<Lujeni, azi R.S.S. Ucraineană, c. Șipe-
niț, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; cumpărat
de Vitolt de la Coste Vranici 36.
- Luna**, fiica lui Stan Babiș, soția lui Luca
Căuteș, sora lui Ivanco; răscumpără satul
Cobilia de Sus 149.
- <Lunca** (fost Cîrna), sat, contopit cu Tochi-
lea, c. Răchitoasa, j. Bacău>, v. **Cîrna**.
- Lunca Mare**, loc, <pe Siret; lingă Răcăciuni,
c. ~, j. Bacău>; incursiune turcească
pînă sub ~ 240.
- <Lunca Moldovei** (fost Buzăți), sat, c.
Păstrăveni, j. Neamț>, v. **Buzăți**.
- <Lungani**, comună, j. Iași>; moară în ~,
v. **Bahluețul Mic** (pe ~).
- Lungul**, fiul lui Basea; vinde satele Cos-
tești și Săcătura 235.
- Lupoala**, pîrîu; <lingă Berchișești, c. Dră-
goești, j. Suceava>, hotar 193.
- Luzea** (fintina lui ~), sub Mesteacăre; <la
Bucșești, c. Poduri, j. Bacău>; punct
de hotar V.

M

- M...**, pîrîu; la Șopirleni, <c. Drinceni, j.
Vaslui>; sat pe ~ 252.
- Magda**, soția lui Șandro Tătăreanu; pri-
mește întărire pentru satele Moimești,
Ștrbi și Geamiri 182.
- Magdalena**, v. **Măgdalina**.
- Mahomet** (al II-lea), sultan; trimite oas-
tea otomană asupra Moldovei XVIII.
- Majar**, soțul Dușcăi, tatăl lui Toma, gine-
rele lui Toader Dobrișan; răscumpără
satele Costești și Săcătura 235.
- Malea**, fiica lui Ion; vinde seliștea lui Ni-
coară și seliștea lui Giurgiu Blidarul 90.
- Malea**, sora lui Giurgea Rotimpan; vinde
loc de moară pe Brădățel 262.

- Malinți**, sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuți>; întărit lui Sin de la Hotin 59; Ștefan cel Mare pentru ~ 63.
- Maluri**, top.; <la confluența Cașinului și Oituzului cu Trotușul; atestat ulterior de satul Maluri, azi Răcăuți, c. s. Ștefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; cătune la ~ 79.
- Malușca**, fratele lui Neicea; primește danie pământuripustiei pe priul Vișnovăț XXIV.
- Mamuriinți**, sat; <azi R.S.S. Ucraineană, Mamornița, c. Ostrița, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; boier de la ~ 60; v. și Grinceo de la ~.
- Mancelul**, fiul lui Stoica; cumpără jumătate din satul Urdești 147.
- Manciul**, tatăl Mușei 212.
- Manciul**, țigan, cumpărat, cu sălașul său, de Dajbog pircălab 212.
- Manciul**, țigan, fiul lui Micul, fratele lui Dinga; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 163.
- Mane** (unde a fost seliștea lui ~), pe Prut, aproape de Vadul Hușilor; <lingă Stăniilești, c. ~, j. Vaslui>; întărită lui Ignat stolnic 20.
- Manea** (Manu) Globnicu (al lui ~), tatăl lui Lazor, al lui Luca și al lui Iurie; vinde lui Mihail logofăt seliștile Pogorilăuți, Ivancăuți ș.a. 21, 48.
- Manea Mogoșescul**, boier; primește întărire pentru satul Mogoșești 118.
- Maneuți**, sat, cu moară și m-re, pe Suceava; <Măneuți, c. Frătăuții Vechi, j. Suceava>; o jumătate din ~, cumpărată de domn de la Marena și dăruită m-rii Putna 155.
- Manoil** (Manoilă, Manoilo, Manole, Manuli), pircălab de Hotin; în sfatul lui Alexandru voievod 3, 4, 16, 22—29, 32, 33, 35, 39, 45, și al lui Petru voievod 47, 48, III; boier în sfat 49—54, 56, 58, 59, 61; fost pircălab; de Neamț (?) 65 și de Hotin 78; boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 67, 70, 77, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106, 107, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, C. IV.
- Manoil** (Manuil) Raicil, soțul Elenei, tatăl Dumșei și al Zoicăi 241.
- Manoil** (Mănilă) Șerbescul, fratele Anușei, al Marușcăi, și al lui Iurie 251.
- Manoil Prodan**, fiul Mariei, nepotul lui Mihail Dan; primește întărire pentru satele Samaleuca Mare și Samaleuca Mică VI.
- Manu**, v. **Manea**.
- Manuil**, v. **Manoil**.
- Mara**, nepoata lui Tricolici vornic, a lui Nicoră din Vaslui și a lui Dragotă Tămășanul; scrisoare către ea 232.
- *Maraș**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Broasca Veche, denumire schimbată în Floreni, c. Singera, r. Anenii-Noi>; pământ pustiu lingă ~ XXIV. v. și **Sultana** și ~.
- Marcinkiewicz**, v. **Iohan** ~.
- Marco**, fiul Mărușcăi, fratele lui Mihul, al lui Mircea, și al lui Lazor, nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde lui Tăutul logofăt seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
- Marco** (Marcu) Bălaur, fratele Varvarei și al Nastei; cumpără satul Virtop 224.
- Marco**, v. și **Cupece** ~ **Cavadinu**.
- Marena**, fiica lui Iacuș vistier, mama Anușcăi și a Vasutcăi, mătușa lui Șteful pircălab de Hotin; se judecă pentru ocini 226.
- Marena**, fiica lui Iațco Branici, soția lui Ivanco al lui Brae, mama lui Ivașco și a lui Iliș; vinde domnului jumătate din satul Maneuți 155.
- Marena**, fiica lui Ulea, nepoata Stanei; dăruiește jumătate din satul Șperlești și vinde seliștea lui Coman 104.
- Marena**, sora lui Toader Zviștală, a Stanei și a Marușcăi; cedează satele Zviște-lești și Șerbănești 161.
- Marena**, soția lui Luca; cumpără jumătate din satul Toporăuți 119.
- Maria**, fiica lui Camarin, sora Anușcăi; primește întărire pentru satele Grozești, Mănești ș.a. 219.
- Maria**, fiica lui Mihail Dan, mama lui Manoli Prodan; primește întărire pentru satele Samaleuca Mare și Samaleuca Mică VI.
- Maria**, mama lui Ștefan cel Mare; danie pentru pomenirea ei 138.
- Maria**, v. și **Măria**.
- Marina**, fiica lui Mircea, sora lui Fătul, a lui Ion ș.a. nepoata lui Trifu Gilcă; vinde satul Pășcani 223.
- Marina**, nepoata lui Oniță, a lui Necoară și a lui Once; primește întărire pentru satul Gîrbești 250.
- Marina**, soția lui Alexandru <cel Bun> voievod III, mama Chiajnei 165.
- Marina** (Mărina) Lolca, fiica lui Ioanăș Borilescu; dă, în schimb, domnului satele Borilești și Drăgotești 233.
- Marișca**, v. **Marușca**.
- *Mărișești**, sat, lingă Ceretiani, <Certieni, c. Birgăuani, j. Neamț>; jumătate din ~, întărită lui Trifu Borzescu, iar cealaltă jumătate, obținută, prin schimb, de Bețea 50.
- Marmure** de la Birlădzell, v. **Ivan** ~.
- Marta**, soția lui Mihul Androinic; cumpără satul Unghiul 106.
- Marta**, călugăriță 136; v. și m-re unde a fost ~ călugărița.
- Marta** (unde a fost ~ călugărița), m-re, mai sus de Tamaș, peste Siret; <la

- Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău); cumpărată de m-rea Bistrița de la Șteful din Tâmaș 136.
- Martie** (unde a întemeiat ~ <m-re(?)>), loc peste Siret, la Fundu; <în Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău>; prisacă lingă ~ 107.
- Martin Musteață**, vărul lui Ganea căpitan de roată; primește întărire pentru satul Peciștul VIII.
- Martina**, baltă, lingă m-rea unde a fost Marta călugărița, peste Siret; <la Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău>; cumpărată de m-rea Bistrița de la Șteful din Tâmaș 136.
- Martinești**, v. **Mărtinești**.
- Marușca**, fiica lui Ion Cupcici, soția lui Andreico Șerbici, mătușa lui Mihno; obține, în urma judecății cu Grozea, satele și averea tatălui ei 198.
- Marușca** (Marișca), fiica lui Ioan Munteanu soția lui Husin; obține, în urma judecății cu Crasnăș ș.a., satele Stroiinți și Molnița 100.
- Marușca**, fiica lui Oancea Doljescul; vinde două părți din satul Doljești 212.
- Marușca**, fiica lui Mihail Misici, primește întărire pentru satele Mihailăuți, Mihuceni și Horodiște 139.
- Marușca**, fiica lui Moişă Filosoful, sora lui Danciul, vinde satul unde a fost Moişă Filosoful 112.
- Marușca**, fiica lui Șteful Jumătate, soția lui Știbor; vinde satul Cindești 229.
- Marușca**, sora lui Toader Zviștală, a Stanei și a Marenei; cedează satul Zviștești și primește întărire pentru satul Șerbănești 161.
- Marușca** (Mărușca) Stroiasa (lui Stroe), mătușa lui Oană postelnic; primește danie de la mama lui Drăguș m-rea Boiște 1; dăruiește lui Oană satul Stroești 27, 130.
- Marușca**, v. și **Mărușca**.
- Maseico** (Masiico), fiul lui Rotimpan, frațele lui Sima și al lui Șteful; vinde lui Zbera satele Zberești, Jidești ș.a. 237.
- <Matacan**, sat, c. Borlești, j. Neamț>, v. **Măsteacîru**.
- <Mastacăn**, c. Dragomirești, j. Neamț>, v. **Măsteacîrul**.
- <Mașcăuți**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dubăsari>; sat lingă ~, v. ***Procopeni**.
- Matei**, aprod, fiul Anușcăi, nepotul lui Costea al lui Sărăcin; vinde seliștea Drăncălăești 213.
- Matei** (?) fost șetrar; traduce act 49 (1837).
- Matei Canta**, tatăl domniței Ralo II (1798).
- Matei**, v. și **Mătei**.
- Matosgada**, v. **Niculăe** ~.
- Maxim** (Macsim, Macsin, Maxin), pircălab de Chilia; în sfat 212, 214, 216—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.
- *Maxinești**, sat, pe Șomuzul <Rece>, mai sus de Dragoșani; <lingă Drăgușeni, c. ~, j. Suceava>; întărit lui Duma clucer 229.
- Mă...**, top.; <în Munții Stînișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
- Măgdălina**, fiica lui Ilea Ureache; vinde a treia parte din satul Măsteacîru și Poiana Lungă 203.
- <Măgirești**, sat, c. ~, j. Bacău>, v. **Măzărești**; sat probabil lingă ~, v. ***Poiana Călugăriței**.
- Măgura**, vîrf; <în Munții Stînișoarei>; hotar IV.
- *Mălești**, sat, pe Pîrîul Alb, <la obîrșie: lingă Borniș, c. Dragomirești, j. Neamț>; jumătate din ~, cumpărată de Cozma 217; cealaltă jumătate întărită lui Ion Dumbravă și lui Toader Urdugaș 253.
- Mălin**, soțul Vișei, socrul lui Ivașco Vitoltescu; dă, în schimb, satele Ruși și Redeni 77.
- Mănăilă**, v. **Manoil**.
- Mănăstirea** de la (din sus de) Piatră (Piatra lui Crăciun), v. **Bistrița**.
- Mănăstirea** din Poiană, v. **Pobrata**.
- Mănăstirea** lui Iațco, m-re, lingă Suceava; <la Ițcani, contopit cu m. Suceava>; primește drept de întemeiere a unei slobozii în hotarul m-rii 28.
- Mănăstirea** lui ... = *pentru celelalte cazuri de acest fel, v. numele persoanei în stăpînirea căreia este arătată mănăstirea*.
- *<Mănești

Mănești, sat, <pe Neamț; azi Blebea, l. c. a or. Tg. Neamț, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, iar apoi lui Gostilă 87.

***Mănești**, sat, pe Tazlău, ț. Trotuș, alături de Zămîșești și Săcăloșești; <la sud de Ciortea, înglobat în Brătîla, c. Helegiu, j. Bacău>; întărit Anușcăi și Mariei, fiicele lui Camarin 219; în hotar I.

Mănzina <sec. XVI: Măngina>, pîriu; <Mînjina, afluent al Gerului în s. Costache Negri, c. ~, j. Galați>; hotar XVII.

Măraței (unde au fost vătămăni Tăvuciu Penea și Ananie), sat cu moară și heleşteu, pe Bistrița, ț. Neamț; <în m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, 132, cu scutiri 146.

Mărena, fiica lui Iurie Șerbescul, sora lui Șandrea și a lui Vasco, nepoata lui Manoil Șerbescul vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.

Mărena, v. și **Marena**.

Mărgineni, sat, la Lucaș; <c. ~, j. Neamț>; întărit lui Trișor și lui Tador 23; sate lingă ~, v. ***Dobrulești**, ***Mele...**

Măria (Mărie), sora lui Giurgea, a Anușcăi ș.a., nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.**

- Măria**, v. și **Maria**.
- Mărluța**, sora lui Eustafie Rughi, a lui Nicolae și a Rughinei, nepoata lui Ionașco Rudi; primește întărire pentru satele Samaleuca Mare, Samaleuca Mică și Șalvira XIII.
- Mărmureni** (unde sint casele lui Giurgiu și Toma), sat, pe Birlădzeli; <c. Onicenii, j. Neamț>; întărit lui Giurgiu și lui Toma 145.
- Mărtinești**, sat, la vadul Troțușului; <în or. Adjud, j. Vrancea>; cumpărat de Șerban și soția sa 231.
- Mărușca**, fiica lui Andrieș Slujăscul, soția lui Negrilă; dăruiește m-rii Bistrița jumătate din satul Slujești, cuturile Onești și Lăbășești și un loc de prisacă 79.
- Mărușca**, mama lui Lazor, probabil sora lui Manoil Șerbescul, a lui Iurie și a Anușei 251.
- Mărușca**, sora lui Andrei Dolha și a lui Micle, nepoata Oșmeloaiiei; vinde satul Mărtinești 231.
- Mărușca**, v. și **Marușca**.
- Măsteacăre**, top., <pe Cernu; lângă Bucsești, c. Poduri, j. Bacău>; fîntină sub ~ V.
- Măsteacîru** (sec. XIX: Măstacănul), sat, în Cîmpul lui Dragoș; <Mastacăn, c. Borlești, j. Neamț>; o treime din ~, cumpărată de Micul Șoșa de la Măgdălina 203.
- Măsteacîrul**, sat; <Mastacăn, c. Dragomirești, j. Neamț>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
- Măscat**, țigan; dăruit, cu sălașul său, Episcopiei de Roman 129.
- Mătei**, stolnic; în sfat 263 (?), 264.
- Mătei**, v. și **Matei**.
- Măzăreanu**, v. **Vartholomei** ~.
- Măzărești** (Măzănăești, Măzărăiți), sat; <Măgirești, c. ~, j. Bacău>; jumătate din ~, întărită Dușcăi 68 și fiilor ei 235.
- Mefodie** (groapa lui ~), top.; <în Munții Stînișoarei, la Cujești, c. Gîrcina, j. Neamț>; hotar IV.
- Melciul**, v. **Gligaș** ~.
- *Mele...** sat, la Iucaș; <lângă Mărginenii, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Trișor și lui Șandru 23.
- Mereni**, sat; <azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Anenii Noi>; Ștefan cel Mare pentru ~ 204.
- Mesteacănul** (balta Mesteacănului), la gura Roșiei, pe Moldova; <lângă Capu Codrului, c. Păltinoasa, j. Suceava>; hotar 193.
- Mic** (Micu) Crai, boier, în sfatul lui Bogdan voievod 11 și al lui Alexandru voievod 32, 39; vornic de gloată; în sfatul lui Petru voievod 58, 61; martor la o hotărnicire 60; boier; în sfatul lui Ștefan cel Mare 65, 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99.
- Micaci**, v. **Duma** ~.
- Miclăuș**, vornic, tatăl Stanei, străbunicul lui Roman spătarul 186.
- Miclăușani**, sat, <Miclăușeni, c. Butea, j. Iași>; parte din ~, dăruită lui Roman spătarul 186.
- Miclea**, fratele lui Andrei Dolha și al Marușcăi, nepotul Oșmeloaiiei; vinde satul Mărtinești 231.
- Miclescul**, v. **Vasile** ~.
- Miclești**, sat, cu cuturi; întărit lui Colțea 10.
- Micotă** (greșit: Micul), pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 249—254, 258, 259, 261, 262, XXII, XXIV; pîrcălab de Neamț; în sfat 263—265; hotarnic XX.
- Micotici**, v. **Grozea** ~, **Ștefco** ~.
- Micu**, v. **Stan** ~.
- Micul**, nepotul lui Popcica, vinde un loc pustiu la Fîntina lui Știubei 143.
- Micul**, postelnic; în sfat 40, 41, 48—54, 56, 59—61; spătar (?); în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Micul**, greșit: pentru Micotă, v. **Micotă**.
- Micul Orgoaiei**, fiul lui Ștefan Orgoaie, tatăl lui Mircea 230.
- Micul Șoșa**, boier, cumpără a treia parte din satul Măsteacîru și Poiana Lungă de la Măgdălina 203.
- Micula**, tătar; cumpărat de Arbure portar C.
- Micula**, țigan, v. **Nicula**.
- Micula**, greșit: pentru Vlaicu 246, v. **Vlaicu**.
- Miculești** (unde a fost casa lui Nicola, sec. XVI: Trifești), sat, cu vad la Moldova, pe Pîrîul Negru, <Trifești, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Ivul Solca și surorii sale, Cerna 99.
- Miculîță** (poiana lui ~), pe Ușița; <lângă Urșița, c. Mironeasa, j. Iași>; jumătate din ~, dăruită lui Lazor și lui Băloș 185.
- Mihail** <din Glodeni (?)>, rudă cu Sandul 110 (menț. tirzie).
- Mihail** (Mihul), logofăt, fratele lui Duma și al lui Tador; cumpără seliștele Ivancăuți, Pogorilăuți și Hatcîni 21; primește întărire pentru satele Procopeni, Vinători ș.a. 33, 48; vinde satul Hălmăgești 59; ispravnic de acte 2—5, 16, 19, 20, 22—30, 32, 34—37, 39; în sfat 49—54, 56, 58, 61; împuternicit de Petru voievod și de sfatul țării să încheie pace cu turcii 58; salv-conducte trimise lui de Ștefan cel Mare pentru a se întoarce în țară 66, 89, 152, 169.
- Mihail** (<unde este> curtea lui ~ logofăt), v. **Negoesti**.
- Mihail** (de la Dorohoi), v. **Mihăița**.
- Mihail Dan**, tatăl Mariei, bunicul lui Manoli Prodan VI.
- Mihail Lopatinșchi**, soțul Armancăi 215.
- Mihail Kogălniceanu** (fost Rîpile), sat, c. Arsura, j. Vaslui), v. **Heghedîșani**.
- Mihail Misici** (Misiciul), tatăl Marușcăi; vislujenia lui ~, întărită fiicei sale 139.
- Mihailăuți** (unde a fost jude Petrinco), sat, <unde se împreună Sireturile>; Petriceanca (?), azi R. S. S. Ucraineană, Șiroka Poliana, r. Hliboca, reg. Cernău

- întărit Marușcăi, fiica lui Mihail Misici 139.
- <Mihailivca>, sat, v. **Mihuceni**.
- Mihalu Purcărescu**, fratele lui Ion; vinde un loc de țarină lângă Pilișoani 236.
- Mihaleo**, fiul lui Florea, fratele lui Ion, a lui Danciul ș.a.; vinde jumătate din satul Urdești 147.
- Mihălești** (Mihăești), sat, cu moară și steze, pe Brădătel, mai sus de Borhinești; <c. Horodniceni, j. Suceava>; cumpărat de Giurcea Rotompan de la Julea și vindut apoi mitropolitului Teoctist 123, 128;
- sat lângă ~, v. ***Borhinești**.
- Mihăllaș** <Mihail de la Dorohoi>, tatăl lui Iurie, bunicul sau unchiul soției lui Sin de la Hotin 59.
- Mihăllă**, fratele lui Pițurcă, nepotul lui Dan Poiană; vinde satul Șirăuți 211.
- Mihăllă Șopirlă**, tatăl Neagșăi 252.
- Mihău**, spătar; în sfat 191—193, 195, 196, 198—199, 201—203, 206.
- Mihnea**, rudă cu Marena. soția lui Luca; cumpără jumătate din satul Toporăuți 119.
- Mihno**, fiul lui Grozea Cupcici, nepotul lui Ion Cupcici și al Marușcăi; ciștigă, prin judecată cu Grozea, averea lui Ion Cupcici 98.
- <Mihoaia>, pîrîu, v. **Dumitra**.
- <Mihoreni> (denumire schimbată în Petroșivca (?), azi R.S.S. Ucraineană, c. Bairaki (fost Mogoșești), r. Hliboca, reg. Cernăuți), v. **Nahoroie**.
- Mihuceni**, sat, pe Trestiana, în gura Rudii; <azi R. S. S. Ucraineană, denumire schimbată în Mihailivca, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit Marușcăi, fiica lui Mihail Misici 139.
- Mihul**, ceașnic, fiul lui Iuga vistier și al Nastei, fratele Sofiei; danie pentru pomenirea lui 102, 205, 207, 208, 211.
- Mihul** din Faraoni, fratele lui Ion Bulbosea; primește danie satul Antești 197.
- Mihul**, fiul Mărușcăi, fratele lui Mircea, Marco, și Lazor, nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
- Mihul**, fratele lui Ivașcu Orbul, vinde părți din satele Ruși și Vorona C.
- Mihul**, logofăt, v. **Mihail**.
- Mihul**, pîrcălab de Crăciuna; cumpără satul Găleşaști 260.
- Mihul**, stolnic; în sfat 48—54, 56, 58—61.
- Mihul**, sulger, fratele lui Ciopei și al lui Sima; primește întărire pentru satul Durnești 199.
- Mihul**, țigan, fiul lui Vlad, fratele lui Nanu și al lui Voico; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 25, 163.
- *Mihul** (cutul Mihului), pe Siret; <lingă Joldești, c. Vorona, j. Botoșani>; în hotar C.
- Mihul** (heleșteul Mihului), la Popeni, <c. George Enescu, j. Botoșani>; întărit lui Ivașcu Popovschi 215.
- Mihul** (<unde este> curtea panului ~), v. **Negoești**.
- Mihul Androinic**, soțul Martei 106.
- Mihul Buzatu**, boier; primește întărire pentru satul La Gura Răcăcinei 240.
- Mihul Starostici**, <fiul lui Giurgiu de la Frătăuți>; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Mihul Tudora**, boier; vinde satul Glodeni 49.
- Mihuță**, nepotul lui Tricolici vornic, al lui Nicooară din Vaslui și al lui Dragotă Tămășanul; scrisoare adresată lui 232.
- Mijatco**, v. **Giurgiu** ~.
- Miletin**, rîu; <afluent al Jijiei la Vlădeni, c. ~, j. Iași>; sat pe ~ 16.
- Miloiala**, vale, la Biești, <azi R. S. S. Moldovenească, c. Chiperceni, r. Orhei>; hotar VII.
- Mileș**; scrisoare adresată lui 232.
- Mindic**, sat, pe Cubolta; <azi R. S. S. Moldovenească, Mindic, denumire schimbată în Livădeni, c. ~, r. Dondușeni>; în hotar XIII.
- <Minjir, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Leova>; sat lângă ~, v. ***Scorțâști**; sat probabil lângă ~, v. ***Gura Ocoalelor** (la ~).
- Minovici**, v. **Groza Coabincii**.
- Mircea**, fiul Mărușcăi, fratele lui Mihul, al lui Marco ș. a., nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
- Mircea**, fiul lui Micul Orgoaie, nepotul lui Ștefan Orgoaie; primește întărire pentru satele Orgoești și Neagomirești 230.
- Mircea**, fiul lui Trifu Gilcă, tatăl lui Fătul, al lui Ion ș.a. 223.
- Mircea**, ploscar; în sfat 123.
- Mircea Dulcescul**, <fratele lui Duma Dulcescul>; în sfat 3.
- Mircești**, sat, <pe Siret; c. ~, j. Iași>; întărit lui Gavril spătar 47.
- Mireni**, sat; <c. Coroiești, j. Vaslui>; întărit lui Ion, Dragoș ș.a. XXII;
- sat probabil lângă ~, v. ***Tătăreni**.
- *Mirești**, sat; <lingă Jigoreni, c. Tîbănești, j. Iași>; Ștefan cel Mare voievod, pentru ~ 62.
- Miron**, logofăt; izvod de urice al lui ~ 80, 150 (1714).
- <**Miron Costin** (fost Brăniștenii de Joș), sat, c. Trifești, j. Neamț>, v. **Bărboși**;
- sat înglobat în ~, v. **Branisteri**.
- Miron Hamza**, ispravnic de act VII.
- Mirul**, stăpîn (?) al satelor Mirești și Găureni 62.
- Mirzăști**, sat, v. **Mirzești**.
- Misail** (greșit: Misaim), egumen al m-rii Voroneț 181.
- Misea**, nepotul lui Bera; obține, prin judecată cu Mindrea, satul Tirnauca 122 și-l vinde apoi domnului 214.

Misea, nepotul lui Tricolici vornic, al lui Nicoară din Vaslui și al lui Dragotă Tămășanul, vărul Neagșai, al Marei și al lui Mihuț; scrisoare adresată lui 232.

Misici, v. **Mihail** ~.

Mitești, sat, pe Moldova; <c. Miroslavești, j. Iași>; primit, în schimb, de Vilcu Purcescul de la Pătru stolnic 249.

Mitropolia de Rădăuți, hram, v. **Sfintul Nicolae**;

imunitate acordată ei pentru satele Rădăuți și cele de la Coțmani 220, 239; episcop de ~ 184, 190, 195, 220.

Mitropolia de Roman (Țirgul de Jos), hram, v. **Sfinta Paraschiva**; primește întărire cu scutiri pentru satele Leucușani, Dragomirești ș.a. și drept de judecată asupra săracilor 70; primește danie, de la Isaia pircălab, țigani 129;

mitropolit (episcop) de ~ 123, 128, 134, 138, 141, 155, 162, 166, 167, 169, 175, 184, 190, 195;

pecete 85.

Mitropolia Sucevei (de Suceava); hram, v. **Sfintul Gheorghe**;

primește sălașe de țigani 31, 94, prisăci 98, 157, vie 157; cumpără satul Mihăiești 123, 128; vinde satul Greci 123 și o moară 225; dă, în schimb, satul Jicovul de Jos 224;

mitropoliți, v. **Theotist**, **Gheorghe**;

țircovnic de la ~ 123;

biserica Mitropoliei, loc de odihnă (?)

al Evdochiei, soția lui Ștefan cel Mare 157; traducător de acte de la ~ 109, 159, A (1804—1805); condică de acte de la ~ I (1833);

pecete 186.

***Mitulița**, sat, <probabil pe Botna; azi R. S. S. Moldovenească, r. Kotovsk>; om din ~ IX.

<**Mîndic** (azi Livădeni)>, sat, v. **Mîndic**.

Mîndre, fiul lui Fumu, fratele lui Șteful, dăruiește m-rii Neamț loc pentru mori din hotarul satului Dileni 8.

Mîndre, ginerele lui Voineag; pierde, în judecată cu Misea, dreptul de a stăpîni satul Tirnauca 122.

Mîndrea Jumătate, boier, vinde satul Rașcăuți 48.

Mîndrești, sat; <c. Vlădeni, j. Botoșani>; preot din ~ 60 (1741).

***Mîndrești**, sat, pe Orbic, ț. Neamț; <lingă Goșmani, fost Bircu-~, c. Români, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.

Mîndrică, boier în sfat 11.

<**Minjina**>, pîriu, v. **Mănzina**.

Mirza (Mirze, Mirzea, greșit: Moera, Moerdza, Moerzea, Moerzoe, Moerzoi, Moroz), fiul lui Stanciul pircălab de Cetatea Albă; în sfat 153, 155, 156, 158, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206;

pircălab de Cetatea Albă; în sfat VII—XIII, XV, XVI.

Mirzăști, (Mirzești), sat, cu iaz, livezi și vii, ț. Orhei; <azi R. S. S. Moldovenească, Mirzești, c. Bulăești, r. Orhei>; întărit lui Dumitru și Gheorghe Budeci XV; în hotar VII.

<**Moara Ciornei**, sat, c. Țibana, j. Iași>, v. **Veja** (la gura Vejii), loc de moară.

Moara lui... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată moara.

Mocrul, v. **Cozma** ~.

Modruz, v. **Iliăș** ~.

Moera (Moerdza, Moerea, Moerzoe, Moerzoi), greșit: pentru Mirza, v. **Mirza**.

Mogoșescul, v. **Manea** ~.

Mogoșești, sat, pe Vilna, ț. Vaslui; <denu- mit ulterior Slobozia, înglobat în Ipa- tele c. ~, j. Iași>; întărit lui Manea Mogoșescul 118.

Mogoșești, sat, <pe Siret; Mogoșești-Siret, c. ~, j. Iași>; vamă la ~ 41.

<**Mohoriți**, numit anterior Simești, denu- mire schimbată în Cornățelu, sat, c. Motoșeni, j. Bacău>, v. **Simești**.

Moica, fratele lui Costea; cumpără o seliște la Cîrligătură, la Fintina lui Știubei 143, 144.

Moica, fratele lui Toader Moica; boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.

Moica, Moicescul, v. și **Toader Moica**.

Moimești, sat, mai sus de Țirgul Iași; <c. Popricani, j. Iași>; întărit, după judecată cu Cernu, Romănel și Drăgoi, lui Șandro Tătaranul și soției sale, Magda 183.

Moina, top., <probabil pe valea inferioară a Tutovei; j. Vaslui>; sat la ~ 20.

Moisie, pîriu; <afluent al Elanului mai sus de Poșta Elan, c. Vutcani j. Vaslui>; sat la ~ 99.

Moisie (la ~), sat; <Oțeleni, c. Hocenii, j. Vaslui>; al lui Ivul Solca și al lui Bogdan fiul lui Herman 99.

<**Moișa**, sat, c. Boroaia, j. Suceava>; v. **Moișești**.

Moișă Filosofu, tatăl lui Danciu și al Maruș- căi 112.

v. și satul unde a fost ~.

Moișă Filosofu (unde a fost ~), sat, pe Rebricea; <Filosofi, în Strbi, azi Cio- cirleşti, c. Scînteia, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sirbescul 112.

Moișești, sat; <Moișa, c. Boroaia, j. Suceava>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.

Moldova, rîu; <afluent al Siretului>; sate pe ~ 27, 33, 130, 163, 173, 193, 245, 249; mori și șteze pe ~ 70, 173; pod umblător pe ~ 70; posadă pe ~ 3, 24; <pirae confluențe cu ~>, v. **Bîlcoșia**, **Pîrul Alb**, **Șimuz**, **Șomuz**, **Toplița**.

Moldovița, m-re; <în s. Vatra Moldoviței, c. ~, j. Suceava>; hram, **Bunavestire**; primește întărire, cu scutiri, pentru sate, 40, 60, 74, 189, iezere 6, 90, case 9,

- 43, 64, obroace, 14, 24, 75, posade 3, 24, prisăci 24, 90, vămi 41, 90; danii particulare întărite ei 3, 24, 102; egumen 123; v. și Anastasie; călugări 75; catastif al ei 75.
- Molnița**, sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit, după judecata cu Crasnăș postelnic ș.a., lui Husin și soției sale, Marușca 100.
- Molovateț**, pîriu; affluent al Vișnevățului <superior; R.S.S. Moldovenească, r. Strășeni>; gura sa, punct de hotar 163, 165.
- Monca**, greșit: pentru Moica 16, v. **Tador Molca**.
- Moranciu** (Murance, Muranciu), boier; cumpără jumătate din satul Bucșești A, B, V; primește întărire pentru satele Colibeni, unde a fost Petria Roșca ș.a. A, B.
- <**Morăreni**, sat, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui>; mori probabil în ~, v. **Petru Delțag** (unde a fost moara lui ~); Șteful <Cernat> (lingă moara lui ~); mori probabil lingă ~, v. **Vulpaș** (moriile lui ~).
- Moroz**, greșit pentru **Mirza**, v. **Mirza**.
- Motîșești**, sat (cu o seliște, a lui Tatul, în hotar), la obîrșia Corodului, mai sus de Cernătești; <în Fundeanu, c. Drăgușeni, j. Galați>; dăruit lui Herman, nepotul lui Oțel, și vîndut de acesta lui Șteful Cernătescul 115, 154.
- Movici** (Ioan ~), greșit: pentru Iachimovici, v. **Petru al lui Iachim**.
- Movila Mare**, peste Bahlui, la Cîrligătura; <probabil la Holm, c. Podu Iloaiei, j. Iași>; loc pustiu la ~ 56.
- Movila Mare** (~ a lui Știubei); <lingă Știubieni, c. ~, j. Botoșani>; punct de hotar 26.
- Movila Săpată** (la ~), loc pustiu, și moară, pe Răut, în capul Briahnii; (s. Tirzieni, azi R.S.S. Moldovenească, c. Morozeni, r. Orhei); dăruit lui Ivașcu Andronic 236.
- Movila Turcului**, movilă, la Drăgănești, <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Lazovsk>; punct de hotar X.
- Movila lui** ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată movila*.
- Movilău** (drumul mare al Movilăului); greșit: pentru Hmielov, v. **Hmielov**.
- Movile** (la ~), loc, mai jos de Crăhan; <lingă Cîrja, c. Murgeni, j. Vaslui>; întărit lui Benea 140.
- Movile**, v. și **Patruzăel di Movili**.
- Muhrum**, v. **Toder** ~.
- Muncel** (unde a fost cetatea lui Duma Negru), sat, pe Rebricea; <Poiana cu Cetate, c. Grajduri, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.
- Muncel**, pîriu; affluent al Solonțului <în c. Solonț, j. Bacău>; loc la gura sa 178.
- Muncel** (în ~), poiană, pe pîrîul Muncel, affluent al Solonțului; <în c. Solonț, j. Bacău>; întărită lui Danciul Boldăș 178.
- Muncelul** (la gura Muncelului), loc de sat, pe Solonț; <în c. Solonț, j. Bacău>; întărit lui Danciul Boldăș 178.
- Muncelul**, pîriu; <la Corlata și Berchișești, c. Drăgoiești, j. Suceava>; hotar 193.
- Muncelul**, poiană, cu m-re; <în Corlata, c. Drăgoiești; j. Suceava>; întărită lui Corlat 193.
- Munte**, sat, ț. Trotuș; <Jevreni (anterior Ijvereni, Izvereni (?), azi Vișoara, c.s. Ștefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; cumpărat de Ioaniș Izvareț de la Ivanco Ungureanu 133.
- Munteanu**, v. **Ion** ~.
- <**Muntele Athos**>, v. **Sfîntul Munte**.
- Muntele Mare**; <în Munții Stînișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
- Murance**, v. **Moranciu**.
- Murgeni** (unde este casa lui Benea), sat, pe Ialan; <c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Benea 140.
- Murgu** (<hotarul lui> ~, ulterior Murgești), pe Telejna, mai jos de Glodeni; <în Bereasa, c. Dănești, j. Vaslui>; în hotar 110.
- Mursea**, v. **Vlad** ~.
- Muste**, v. **Isalu** ~.
- Muste**, v. și **Izvorul Mustei**.
- Musteață**, v. **Martin** ~, **Vasile** ~.
- Mușa**, fiica lui Mancul; vinde o parte din satul Doncești 212.
- Mușa**, soția lui Pentelei, mama Cernei și a lui Cîrstea, soacra lui Petru Oțelescul; primește întărire pentru satul Pintelești 121.
- Mușa**, soția lui Vindereu; primește întărire pentru satul Vinderei 209.
- <**Mușat**>, v. **Ștefan** ~.
- Mușat**, vornic, v. **Onică** ~.
- Mușat** (fintina lui ~), loc; <probabil la Mușata, c. Berezeni, j. Vaslui>; întărit lui Stan Horja 246.
- <**Mușata**>, sat, v. **Mușat** (fintina lui ~), loc.

N

- Naharoie** (Nihovoi), sat, pe Siret (?); <Mihoreni (?), azi R.S.S. Ucraineană, denumire schimbată în Petrașiv (?), c. Bairaki (fost Mogoșești), r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit lui Toma Cînde 71.
- Nalov** (peste ~), greșit: pentru Liteanul, v. **Liteanul**.
- Nan**, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Nan**, țigan; dăruit, cu sălașul său, de Isaia pîrcălab, Episcopiei de Roman 129.
- Nan**, țigan, fiul lui Vlad, fratele lui Mihul, al lui Voica și al lui Radul; întărit m-rii Neamț 25, 163.

- Nan** (fintina lui ~); <la Bucsești, c. Poduri, j. Bacău>; punct de hotar V.
- Narnat**, tătar; vindut lui Arbure portar C. <Naslavcea, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni>; sat probabil lingă ~, v. *Hlinești.
- Nasta**, sora Varvarei, a lui Marcu și al lui Bălaur; primește întărire pentru satul Vîrtop 224.
- Nasta**, soția lui Gavril Habăș, sora lui Iurie Șerbescul, cumnata lui Mihul, a lui Mircea ș.a.; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
- Nastasia**, sora lui Tăbuci și a lui Pojar; vinde domnului satul Ostrița 184.
- Nastasia** (Nastea), soția lui Ignatie zis Iuga vistier, mama lui Mihul ceasnic și a Sofiei 102, 205, 207, 208, 211.
- Naste**, soția lui Boldur; pierde, în judecata cu Oană, satul Stroești 130.
- Nastea**, fiica lui Andreico, sora lui Coste, a Vascăi și a Ghindei, nepoata lui Iliăș ceasnic; vinde satul Peletiucești de Jos 263.
- Nastea**, fiica lui Becu, soția lui Delea; dăruiește un loc de poiană la Fintinițe 177.
- Nastea**, fiica lui Ștefco și a Anușcăi, sora Soficăi; dă, în schimb, satul Hemeiani 167.
- Nastea**, fiica vitregă a lui Căpățînă, sora Fedorei, nepoata lui Corui; vinde un loc de moară pe Brădățel 262.
- Nastea**, soția lui Duma clucer, fiica lui Petru Brăescul, sora lui Iurie, a Fedorei și a Oliușcăi; primește întărire pentru satele Cindești, Lozna ș.a. 229.
- Nastea**, soția lui Toader Urdugaș; ocina ei, satul Ghighoești, întărită soțului 253.
- Nașterea Maicii Domnului**; hramul m-rii Boiște 1.
- Neacșul**, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Neag**, v. **Neagu**, **Niagu**.
- Neagoe**, <logofăt>; sat vindut de verii săi 48; satul <unde este> curtea de jos a lui ~ (care a fost a lui ~), v. **Negoești**.
- Neagoe**, v. și **Neagu**.
- *Neagomirești**, sat, la obirșia Hovrăiatei; <la sud de Orgoești, c. Bogdănești, j. Vaslui>; întărit lui Mircea 230.
- Neagșa**, fiica lui Mihăilă Șopirlă; vinde jumătate din seliștea Șopirleni 252.
- Neagșa**, fiica Negritei și a lui Tricolici vornic, vara Marei, a lui Mihuță și a lui Mîsea, nepoata lui Nicoară din Vaslui și a lui Dragotă Tămășanul; scrisoare adresată ei 232.
- Neagșa**, sora lui Giurgea, a Anușcăi și a Vasutcăi, nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.
- Neagșa**, soția lui Albul, nora lui Iurie Șerbescul, cumnata lui Mihul ș.a.; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
- Neagu** (Neag, Neagoe, Niagu, greșit: Neaigu), comis; în sfat 123, 127—129, 131, 133, 136—138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161—163, 165—169, VII—XI, XIII—XVI; pîrcălab de Chilia; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211; boier în sfat 212—214, 216—219, 221, 224, 226—228, 230, 233, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261—265, XX, XXII.
- Neagu** (piriul lui ~); <afluent al Cernului lingă Bucsești; c. Poduri, j. Bacău>; hotar V.
- Neagu Cîmpeanu**, boier; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Neagul**, nepotul lui Poiană, vărul lui Tatul; dă, în schimb, satul Timișești 77.
- Neagul**, v. și **Niagu**.
- Neamț**, cetate; <în or. Tirgu Neamț, j. Neamț>; pîrcălabi de ~ 65, 70, 76—78, 81, 86, 87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104, 106, 107, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136, 138, 140, 141—145, 148, 149, 152, 154—156, 158, 161, 162, 166—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249, 250—254, 257—259, 261—265, C, VI—XI, XIII, XV, XX, XXII; v. și **Albul**, **Arbure**, **Ciopei**, **Dajbog**, **Ion Buorean**, **Isaia**, **Manoil**, **Micotă**, **Reașes**; în hotar III.
- Neamț** (Minăstirea de la ~); <în s. Mănăstirea Neamț, c. Vinători-Neamț, j. Neamț>; hram, v. **Înălțarea**; primește întăriri pentru sate 19, 54, 67, 163, 245, prisăci 39, 57, 117, 163, 165, locuri (pămînt) 8, 45, hotare 39, III, mănăstiri 67, 163, țigani 25, 163, tătari 13, 33, 67; primește întăriri cu scutiri pentru sate 44 și iezere 57, 117; scutită de vamă și desetină 39, 164; vinde satele Bilosăuți și Cobilcini 168; egumeni de la ~ 19, 44, 123, 163, 165, 166, 168, 245; v. și **Ioasaf**, **Pimen**, **Siluan**, **Simon**; călugări de la ~ 168; dregători de la ~ 44; prisacă a m-rii, în hotar 52 (identificare nesigură; v. și **Bistrița**, m-re).
- Neamț**, munte; întărit m-rii Neamț III.
- Neamț**, pîriu; <afluent al Moldovei la Timișești, c. ~, j. Neamț>; sate pe ~ 51, 53, 54, 67, 87; sat la gura sa 163; hotar 26, III; <piraie confluente cu ~>, v. **Cacova**, **Carpenul**, **Izvorul Mustei**, **Nemțioșor**, **Peperig**, **Sasca**; v. și **Neamțul Mare**.
- Neamț**, tirg <or. Tirgu Neamț, j. Neamț>; tirgovești 19, 45; tătari domnești de la ~ 29, 132, 138; dregător de ~ 29; acte scrise la ~ 29, 44, 57; loc lingă ~ 45.

- Neamț**, ținut <j. Neamț>; sate din ~ 134, 146, 243, II, XX, menț. tirzie: 107, 242;
dregători din ~ opriți a intra în sate scutite 134, 146;
isprăvnicia de ~ 95 (1793).
- Neamț** (hotarul m-rii ~), de la cetatea ~, din sus și din jos de m-rea ~; <în c. Vinători-Neamț, Pipirig, Farcașa și Poiana Teiului, j. Neamț>; întărit m-rii Neamț III.
- Neamțul Mare**, pîriu; <cursul superior al Neamțului (numit și Ozana), afluent al Moldovei la Timișești, c. ~, j. Neamț>; loc pe ~ 26;
v. și **Neamț**, riu.
- Neamțul Mare** (pe ~), loc, de la gura Cacovei la gura Sascăi; <probabil în c. Vinători-Neamț, j. Neamț>; dăruit m-rii Pobrata 26.
- Nechid** (Nichid), pîriu, în Cimpul lui Dragoș; <afluent al Bistriței la Ruseni, c. Borlești, j. Neamț>; sate și mori pe ~ 76, 233, 234;
<pîriu confluent cu ~>, v. **Pîriu**.
- Nechid**, v. și **Nichid**.
- <**Nechit**, sat, c. Borlești, j. Neamț>; sat lingă ~, v. ***Poiana de la Pîriu**;
moară lingă ~, v. **Nichid** (la ~);
poini lingă ~, v. **Poiana Lungă, Runcușorul**.
- Necoară**, fiul lui Casco, fratele lui Gurge al lui Toader ș.a.; vinde o parte din satul Cascoești 250.
- Necoară** (Negoară), fiul lui Oniță, fratele lui Once, unchiul Marinei; cumpără satul Tungujani și o parte din satul Cascoești și primește întărire pentru satul Girbești 250.
- Necoară**, v. și **Nicoară**.
- Necorescu**, v. **Jurja** ~.
- Neculal**, boier; în sfat VI.
- Neculai**, stolnic, greșit; pentru Luca, v. **Luca**.
- Neculal**, traducător 253 (1827).
- Neculal**, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Neculal**, v. și **Nicolae, Nicolai**.
- <**Nedăbăuți**, sat, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuți>, v. **Crainiciuți**.
- ***Negești**, sat, pe Pîriul Carului, <lingă Păușești, c. Dumești, j. Iași>; cumpărat de Ion Negoescu de la Tador Fofiș 85.
- Negoară**, v. **Necoară**.
- Negoescu**, v. **Ion** ~.
- Negoști**, sat, pe Pîriul Negru; <inglobat în Dragomirești, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Gostilă 87; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Roman 138.
- ***Negoști** (unde este casa lui Cirstea Negoiu), sat, pe Vaslui; <mai sus de Solești (?), c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Cirstea Negoiu 179.
- ***Negoști** (<unde este> curtea de jos a lui Neagoie — care a fost a lui Neagoie —, <unde este> curtea lui Mihail logofăt — curtea panului Mihul —), sat și curte boierească, pe Siret; <lingă Gura Bidiliței, c. Vinători, j. Iași>; cumpărat de Mihail logofăt 33, 48, apoi confiscat de domn și promis a fi restituit 152, 169.
- Negol**, fratele lui Bratul; boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Negotesti** (greșit: **Nepotești**), sat, ț. Suceava; <**Nigotești**, c. Vadu Moldovei, j. Suceava>; întărit lui Oană și fratelui său, Ivașco Pășcu 159.
- Negrea**, v. **Petru** ~.
- Negrilă**, diac; scrie act 186.
- Negrilă**, boier; stăpin în Borcești 49.
- Negrilă** (**Negrilo**, greșit: **Neprilă, Neprilo**), ceașnic; în sfat 103, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136—138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161—163, 165—169, C, VIII—XI, XIII, XV, XVI.
- Negrilă**, pîrcălab de Galați; hotarnic II.
- Negrilă**, soțul Mărușcăi, ginerele lui Andrieș Slujăscul 79.
- Negrilă** (greșit: **Greul**), tatăl lui Condrea 127.
- Negrilă**, vornic <de gloate>; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- <**NegrilesculIon** ~, **Petrică** ~.
- Negrilești**, seliște, pe Tutova; <probabil lingă Ivești, c. ~, j. Vaslui>; întărită lui Ignat postelnic 20.
- <**Negrilești**, sat, c. s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați>,
sat lingă ~, v. ***Verișești**.
- Negrita**, soția lui Tricolici vornic, mama Neagșei, cumnata lui Nicoară din Vaslui și a lui Dragotă Tămășanul; scrisoare adresată ei 232.
- Negrîteasca**, pîriu; afluent al Bistriței <la Podoleni, c. ~, j. Neamț>; sat la gura pîriului ~ XX.
- Negru**, v. **Danciul Cernu** (~), **Duma** ~, **Giurgiu** ~.
- Negru** (al **Negrului**), v. **Șteful Cernat**.
- Negru** (cel ~), v. **Șandru** ~.
- Negru**, v. și **Negrea**.
- Neicea**, fratele lui Malișca; primește danie pămînturi pustii pe pîriul Vișnovăț XXIV.
- Nemțeanul**, pentru: de Neamț, v. **Isaia**, pîrcălab de Neamț.
- <**Nemțeni**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Obileni, r. Kotovsk>; sat în ~, v. **Hlăpești**.
- Nemțșor**, pîriu; <afluent al Neamțului la Vinători-Neamț, c. ~, j. Neamț>; m-re pe ~ III.
- Nenclul**, nepotul lui Basea; vinde satele Costești și Săcătura 235.
- Nepotești** (greșit), v. **Negotesti**.
- Neprilă**, greșit: pentru **Negrilă**, v. **Negrilă**.
- ***Nlag** (unde este ~), sat, la Vadul Hușilor, pe Prut; <lingă Săratu, c. Stănilești, j. <Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Niagu**, v. **Neagu**.
- Nichid** (la ~), moară; <lingă Nechit, c. Borlești, j. Neamț>; întărită lui Oană Grama 76.

Nichid, v. și Neehid.

Niehl, voit din Suceava; în sfat 4.

Niehlă, boier; primește întărire pentru satele Biești, Giugureni și Hăjdieni VII.

Nicoară din Vaslui, fratele lui Tricolici vornic și al lui Dragotă Tămășanul, unchiul Neagșei, al Marei ș.a.; scrisoare adresată lui 232.

Nicoară (seliștea lui ~, <sec. XVII: Nicorina, apoi Hilimonești>), pe Rebricea Mică; <lingă Bolați (?), c. Rebricea, j. Vaslui>; cumpărată de Ivașco Goe-nescul 90.

Nicoară Sirbescul, fratele Ciorbinei; cum-pără satul unde a fost Moişă Filosoful și primește întărire pentru satele unde a fost curtea lui Duma Negru, unde au fost Grecii lui Duma Negru ș.a. 112; vinde domnului 100 de stupi 157.

Nicola, tatăl Gradei și al Cernei; socrul lui Ivul Solca 99; satul unde a fost casa lui ~, v. Miculești.

Nicolae, fratele lui Eustafie Rughi, al Rughi-nei și al Anghelinei, nepotul lui Ionașco Rudi; primește întărire pentru satele Samaleuca Mare, Samaleuca Mică și Șalvira XIII.

Nicolae Drăgan, fiul lui Iliș Drăgan, fra-tele Elenei, unchiul lui Ionașco Heretei; primește întărire pentru jumătate din satul Drăgănești X.

Nicolai Zimbrada, unchiul (?) lui Vlasin; primește întărire pentru satul Bugeani IX.

<Nicorina>, v. Nicoară (seliștea lui ~).

Nicula (Micula), țigan, tatăl lui Dinga și al lui Mancul 25, 163.

Niculae Matosgada, postelnic; primește întărire pentru satul Puhoiul XI.

Niculae, v. Neculai.

<Negotești, sat, c. Vadu-Moldovei, j. Su-ceava>, v. Negotești.

Nimăiasă, v. Ana ~.

<Niorcani, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Rudi, r. Dondușeni>; sat lingă ~, v. *Hrițanki.

Nistor, fiul vitreg al lui Dolj; vinde o treime din satul Doljești 212.

Nistorian, v. Vlasie ~.

Nistru, fluviu; sate și seliști pe ~ 33, 48, 56, 168, 191, 244, 254, XIII, XVI; prisăci la ~ 48, 69, 107; iezere, girle și bălți la ~ 46, 57, 91, 107; vaduri pe ~ 57, 91; loc pentru năvoade pe ~ 138; mreje la ~ 17; garduri de nuiiele la ~ 69; hotar 46, 57, VI, XVI; scu-tire de vamă la ~ 41, 42, 134, 164; poruncă domnească pentru oprirea tă-tarilor la ~ XVIII;

greșit: 139;

<piriu confluent cu ~>, v. Riușorul Negru.

<Nirnova, riu, afluent al Prutului>; piriu confluent cu ~, v. Bușor.

<Noua Suliță>, sat, v. Șizcăuți.

*Nourești (Nourețu), sat, sub Bohotin, mai jos de cimpul de la Zlătăroaie; <lingă Cozia, c. Costuleni, j. Iași>; în hotar 148; drum spre ~ 39.

Nourețu, sat, v. Nourești.

<Novaci, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Tuzara, r. Călărași>; prisacă lingă ~, v. Vrabia.

Novogorod, v. Cetatea Nouă.

<Novoselița>, sat, v. Șizcăuți.

O

Oana (Oană, Oane), pircălab de Cetatea Albă; în sfat 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—251, 253, 254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.

Oana, tătar; dăruit m-rii Bistrița 132.

Oană, fiul lui Ștefan Roșu, fratele lui Ioil și al Ceuței, unchiul lui Cozma; vinde satul Ștefănești 264.

Oană, fratele lui Alexa spătar; vinde dom-nului satul Balcăuți 175.

Oană, fratele lui Petrea și al lui Duma, nepotul lui Oană Giuratul; primește întărire pentru satele Brudurești, Săcăli-șești ș.a. 156.

Oană, pircălab de Chilia, greșit: pentru Goian, v. Goian.

Oană (Ona), postelnic, nepotul Marușcăi Stroiasa; primește danie satul Stroești 27; obține, prin judecată cu Boldur ș.a., satul Stroești 130.

Oană, tătar; fugit în Polonia; iertat de domn de robie 162.

Oană Cindescul, boier; primește întărire pentru satele Drăgoești, Verișești ș.a. 22.

Oană Cuhne, boier; vinde satul Cuhnești 258.

Oană Giuratul, bunicul lui Petrea, al lui Oană și al lui Duma 156; v. și seliștea unde a fost casa lui ~.

Oană Giuratul (unde a fost casa lui ~, sec. XVI: s. Onești, seliște, pe Girbovăt, <lingă Tălpălăi, c. Poienari, j. Neamț>; întărită lui Petrea și fraților săi 156.

Oană Grama, boier; primește întărire pen-tru satele unde a fost jude Draganici și unde a fost jude Dimba 76.

Oană Horgescul, fratele lui Băloș, ruda lui Sima și a lui Ștefan Tunsulu; cumpără satul Tunsești și primește întărire pen-tru satul Horghești 32.

Oană Julici, v. Oană Pintece.

Oană Pășcu, fratele lui Ivașco și al Stanei; primește întărire pentru satele Lipovăț, Suhuleț ș.a. 159; v. și Oană Pișco.

- Oană** (Ioan) Pintece (Julici), fratele lui Julea 128; dăruiește m-rii Moldovița posadă pe Moldova 3;
boier: în sfatul lui Alexandru voievod 4, 21—28, 32, 33, 35, 36, III, al lui Bogdan voievod 11, 13, al lui Petru voievod 40, 41, 45, 49—54, 56, 58, 59, 61 și al lui Ștefan <cel Mare> 65, 66; hotarnic 26.
- Oană** Pișco, cumnatul lui Raicu, vinde satele Pobrata, Berindeești ș.a. 33;
v. și **Oană** Pășcu.
- Oană** Tihul, boier; cumpără satul Glodeni 259.
- Oană**, v. și **Ion**.
- Oancea**, bulgar, tatăl lui Șteful 107.
- Oancea**, logofăt; în sfat 4.
- Oancea**, tătar, tatăl lui Petraș; întărit m-rii Bistrița 107.
- Oancea**, tătar, tatăl lui Petraș; întărit m-rii Neamț 67.
- Oancea** Doljescul, tatăl Marușcăi 212.
- Oane**, v. **Oană**.
- Oanică** Mușat, vornic; cumpără seliștile Poprincani 206 și Unchetzești 254.
- Oanța**, diac; scrie act 200.
- Oanța**, hotarnic 61.
- Oanța** Priseacă, boier în sfat 123.
- Oanță** (Oanța, Oanțe), pircălab de Cetatea Nouă; în sfat 141, 145, 147, 154—156, 158, 161.
- Oanță**, țigan, fiul lui Zavid, fratele lui Țincă și al lui Popuțea; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 163.
- Oanțul**, piriu; <afluent al Bistriței la Oanțu, c. Pingărați, j. Neamț>; hotar IV.
- Oarbic**, v. **Orbic**.
- *Obârșie** (sub ~, <la> gura Gîrliei), sat, cu loc de prisacă, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil lângă Strimbeni, c. Bujor, r. Kotovsk>; întărit lui Stan Horja 246.
- Obîrșia**, (unde este casa lui Toader Urdu-gaș), sat, la izvorul Piriului Alb; <în Borniș (?), c. Dragomirești j. Neamț>; întărit lui Toader Urdugaș 253.
- Ochleni**, sat, pe Polocini; <Ocheni, c. Huruiești, j. Bacău>; întărit lui Ilea Huru comis 183;
seliște lângă ~, v. **Stinceoia**.
- Ochim**, pentru Iachim, v. **Petru al lui Iachim**.
- Ocoale**, v. **Gura Ocoalelor**.
- Ocutz**, riu; <Oituz, afluent al Trotușului la m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; sat pe ~ 111.
- <Odobești**, oraș, j. Vrancea>; cetate lângă ~, v. **Crăciuna**.
- <Oituz**, sat, c. ~, j. Bacău>, v. **Grozești**.
- Olena**, v. **Elena**.
- Ollușca**, fiica lui Petru Brăescul, sora Nas-tei, a Fedorei și a lui Iurie, cumnata lui Duma clucer; primește întărire pentru satele Cindești, Lozna ș.a. 229.
- Oloveanco**, v. **Oțel**.
- Ona**, v. **Oană**.
- Once**, fiul lui Oniță, fratele lui Necoară, unchiul Marinei; primește întărire pen-tru satul Girbești 250.
- Oncea** (unde au fost casele Oncii), sat, v. **Huși**.
- Onești**, cătun, la Maluri; <azi m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; dăruit m-rii Bis-trița 79;
v. și **Lăbășești**, cătun.
- *Onești**, sat, cu mănăstire și prisacă, la Cîrligătura; <lângă Brătuleni, c. Miros-lava, j. Iași>; întărit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56, 61.
- <Onești**, sat>, v. și **Oană** Giuratul (unde a fost casa lui ~), seliște.
- Onica** (Onicică) de la Jijia, vistier 11; dăru-iește m-rii Pobrata satul unde este casa lui 73; v. și **Oniceni**.
- *Oniceni** (unde este casa lui Onică), sat, cu moară, pe Jijia; <lângă Iacobeni, c. Dingeni, j. Botoșani>; dăruit de Onică de la Jijia m-rii Pobrata 73, și întărit, cu scutiri, acesteia 83.
- Oniceani** sat; <Oniceni, c. ~, j. Neamț>; părți întărite verilor Giurgiu și Ion Oniceanu 247; în hotar cu Mărmureni 145.
- Onicianul**, v. **Giurgiu ~, Ion ~**.
- Onicică**, vistier, v. **Onică**.
- Oniță**, tatăl lui Necoară și al lui Once, bunicul Mărinei; cumpără satul Gir-bești 250.
- Onța**, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Onțești**, sat, greșit: pentru Conțești, v. **Conțești**.
- Onufreiu**, bunicul sau unchiul lui Ioan Munteanu 100.
- Onutul** de Gios (1775: greșit Balamutița), sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. Onut, r. Zastavna, reg. Cernăuți>; Ștefan cel Mare pentru ~ 63.
- Opreșini**, sat, v. **Oprîșani**.
- Oprîșac**, boier 60.
- *Oprîșani** (Opreșini, Oprîșeni), sat, pe Chivejdi, ț. Neamț; <în Cuejdii, c. Gircina, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146; în hotar IV.
- Oprîșești**, sat, pe Zeletin, <menț. tîrzie: ț. Tecuci; c. Răchitoasa, j. Bacău>; întărit lui Trișor și fratelui său, Tador 23.
- Orbic** (Oarbic), piriu; <afluent al Bistriței la or. Buhuși, j. Bacău>; sate pe ~ 107, 228.
- Orbul**, v. **Ivașcu ~**.
- Orcidar**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Alcedar, c. ~, r. Rezina>; hotar XVI.
- Orgoae**, v. **Micul ~, Ștefan ~**.
- Orgoești**, sat, la obîrșia Hovrăiatii; <Or-goești, c. Bogdănești, j. Vaslui>; întărit lui Mircea 230;
sat lângă ~, v. ***Neagomirești**.
- Orhei**, cetate; <azi R.S.S. Moldovenească, în or. ~, r. ~>; pircălabi de ~ 163, 165,

- 166, 168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217, 218, 221, 224, 226, 227, 233, 235, 237, 240, 241, 244—247, 250—254, 258, 259, 261—265, VII—XI, XIII, XV, XVI, XXII, XXIV; v. și Bileș (?), Grozea, Radul Gangur, Vlaicul.
- Orhei**, ținut; sate în VII, VIII, XV; oșteni orheieni XVIII.
- Oriș**, v. Coste ~.
- Osif**, tatăl lui Șteful, v. Șteful al lui ~.
- Osobtea**, pentru Sobtea, v. Sobtea.
- Osoi**, sat, c. Sinești, j. Iași; loc de moară probabil lângă ~, v. Șacovăț (pe ~); prisacă probabil lângă ~, v. Gruicul (la capătul Gruifului).
- Ostapco**, vătăman 189; satul unde a fost ~, v. Ostăpceani.
- Ostăpceani** (unde a fost Ostapco vătăman) sat, la Turia, ț. Iași; <în Perieni, c. Proboata, j. Iași>; jumătate din ~ dăruită m-rii Moldovița 189.
- Ostra**, munte și slatină; <la ~, c. ~, j. Suceava>; întărite m-rii Humor 201.
- Ostra** (în text, greșit: Nistru), pîrîu; <probabil afluent al Derehluului la Ostrița, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; hotar 139.
- Ostrița**, sat, cu loc de moară pe Prut; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; cumpărat de domn de la Tâbuci ș.a. și dăruit m-rii Putna 184.
- Oșihlib** (Oșohlib), sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit lui Andreico Ciortorîșchi 124; în hotar 190.
- Oșmeloie**, bunica (?) lui Andreiu Dolha, a lui Miclea și a Marușcăi 231.
- Oșohlib**, sat, v. Oșihlib.
- Otacl**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Cuizovca, r. Rezina>, v. Ataciul.
- Oțel** (Oloveanco), tatăl Cîrstinei, unchiul lui Herman; dăruiește satul Motișești, se-liștea lui Tatul și o poiană 115, 154; boier în sfatul lui Bogdan voievod 11, 13, și al lui Ștefan cel Mare 65, 67, 70.
- Oțel**, v. și Petru ~ (Oțelescul).
- Oțeleni**, sat, c. Hoceni, j. Vaslui>, v. Moisie (la ~).
- Oțelescul**, v. Petru Oțel (~).
- Ovdotia**, v. Evdochia.
- Ozana**, pîrîu, v. Neamțul Mare.
- Ozăreni**, sat, „din granița Kiului“; <R.S.S. Ucraineană>; preot din ~ VI.
- Palanca**, sat, înglobat în Girbești, c. Țibana, j. Iași>; prisacă probabil lângă ~, v. Veja (lângă ~).
- Palica**, greșit: pentru Balica, v. Balica.
- Panait**, v. Pavel ~.
- Pancu** (iazul lui ~), <probabil pe Șomuzul Mare, în c. Horodniceni, j. Suceava>; în hotar 60.
- Pantea** (Pintea), tătar, fratele lui Giurgiu; întărit m-rii Neamț 35, 67.
- Pantea Ciurlica**, tătar, fratele lui Cozma; întărit m-rii Bistrița 107.
- *Pantelești** (Panteliști, Pintelești), sat, la Iezer; <ț. Tutova; lângă Giltești, c. Puiești, j. Vaslui>; întărit Mușei, fiicei sale Cerna și ginerelui ei Petru Oțelescul 121.
- Pantelei** (Pentelei), soțul Mușei, tatăl Cernei și al lui Cîrstea, socrul lui Petru Oțelescul 121.
- Parava**, v. Ion ~.
- <Pașcani**, oraș, j. Iași>; sate în ~, v. Bașotenii, Brătjești, Fintirele; sat lângă ~, v. *Ciumălești.
- Pașcani**, v. și Pășcani.
- Pașco**, boier; scrisoare adresată lui 232.
- Pașco** (greșit: Gașco, Vilco), postelnic; în sfat 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136, 138, 140—145, 147—149, 151—156, C; pîrcălab de Chilia; în sfat 158, 161, 163, 165—168, VII—XI, XV, XVI; pîrcălab de Neamț; în sfat XIII; boier în sfat 179, 183, 185, 186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206.
- Pașco**, tătar; întărit m-rii Neamț 13.
- Pașco**, v. și Pășcu.
- Patrașcu**, v. Pătrașcu.
- Patruzăci di Movili**, top., <azi R.S.S. Ucraineană, probabil la Voloca, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; hotar 139.
- Pavel** (Pavăl) Debrici (Debriț), pisar al Episcopiei de Huși; traduce act 186 (1782); polcovnic, de la Mitropolie; traduce acte 19, 45, 60, 106, 109, 133, 144, 148, 159, 196, 233, A, (1799—1807); clucer; traduce acte 27, 59, 139, 149, B (1809—1815).
- Pavel Panait**, căpitan; traduce act 253 (1814).
- Pădurea lui ...** = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată pădurea.
- Părtănoși** (Pirtănoși, Pirtănuși), sat, pe Siret, mai sus de curtea lui Neagoie; <sec. XIX: Părtiniș, în Hirtoape, c. Vinători, j. Iași>; cumpărat de Mihail logofăt de la Onă Pișco 33 și întărit acestuia 48; confiscat și promis apoi de domn a-i fi restituit 152, 169.
- Păstrăv**, v. Stan ~.
- <Păstrăveni**, sat, c. ~, j. Neamț>; sat probabil lângă ~, v. *Rătești.

P

- Paisie**, arhimandrit și stareț al m-rii Neamț; adevărește acte 39, 245 (începutul sec. al XIX-lea).
- Paisie**, ieromonah, tahigraf de la m-reă Putna; scrie acte 205, 207.

- ***Păstrăvești**, sat, cu două cuturi, <pe Bistrița; lingă Ciumași și Itești, c. Berești-Bistrița, j. Bacău>; cumpărat de Stan Păstrăv de la Ștefan, nepotul lui Bogdan stolnic 18.
- ***Pășcani**, sat, pe Bistrița, în Cimpul lui Dragoș; <lingă Ruseni (?), c. Borlești, j. Neamț>; cumpărat de Trifu Gilcoș de la Borilești și vîndut apoi de nepoții săi lui Dolga 223.
- Pășcani**, v. și **Pașcani**.
- Pășcu**, v. **Ivașco** ~, **Oană** ~.
- Pășcu**, v. și **Pașco**.
- Pătrașco** (Pătrașcu), fiul lui Danciul Cernu; vinde jumătate din satul Bucșăști B, V.
- Pătrașcu**, fratele lui Ivașco Popovschii; stăpin al unei părți dintr-un heleșteu 215.
- <**Pătrășcani** (azi Alexandru Vlahuță), sat, v. **Alexandru Vlahuță**>.
- Pătru Delțag** (unde a fost ~), sat, v. **Șteful Cernat** (unde este casa lui ~); v. și **Petru Delțag**.
- Pătru Durnea**, boier; primește întărire pentru un loc de prisacă, de moară și de hlabnic pe Șacovăț 15.
- Pătru**, v. și **Petre**, **Petru**.
- <**Peciștea**>, sat, v. **Peciștul**.
- Peciștul**, sat, cu iazuri și grădini, pe Cogilnic, ț. Orhei; <azi R.S.S. Moldovenească, Peciștea, c. ~, r. Rezina>; întărit lui Ganea căpitan ș. a. VIII.
- Peletiuceștii de Jos**, sat, pe Siret; <Peletucii de Jos, înglobat în Siretu, c. Săucești, j. Bacău>; cumpărat de Iațco Dolha 263.
- Penea**, vătăman 132; satul unde au fost vătămani Tăvuciu, ~ și Ananie, v. **Măraței**.
- Pentelei**, v. **Pantelei**.
- Pentenul**, munte; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
- Peperig**, pîriu; <afluent al Neamțului (Ozanei) la Pipirig, c. ~, j. Neamț>; hotar III.
- Peperig**, v. și **Fintina Iul** ~.
- Peperig**, v. și **Pipirig**.
- <**Perecichi**>, v. **Coste** ~.
- Pereni**, sat, ț. Orhei; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Trifești, r. Rezina>; în hotar VIII.
- Periceanul**, v. **Theodor Perușanul**.
- <**Perieni**, sat, c. Probota, j. Iași>; sat în ~, v. **Ostăpceanii**.
- Periiianul**, v. **Sîma** ~.
- Perușanul**, v. **Theodor** ~.
- <**Pervomaiscoe** (fost Țarigrad), sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni>, v. **Țarigrad**.
- Petia Mare**, sat, cu cuturi; <Petia, c. Bunești, j. Suceava>; o jumătate din cutul de sus întărită lui Lazor globnic 248.
- Petir**, tătar 154;
- v. și seliștea unde a fost tătarul ~.
- Petir** (unde a fost tătarul ~), seliște, cu poiană, pe Suceava, mai jos de Huețeni; <probabil în c. Udești, j. Suceava>; întărită lui Șteful Cernătescul 154.
- Petoc**, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Petrachi**, v. **Petrică**.
- Petraș** (Petrică), tătar, fiul lui Oancea; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 13, 67.
- Petrașco**, fiul lui Ștefan cel Mare, v. **Petru**.
- Petrașco** (Pătrașco), ginerele lui Ștefco și al Anușcăi, cumnatul lui Iurie vistier; dă, în schimb, satul Hemeiani 167.
- Petrașco**, v. și **Pătrașco**.
- Petre** (Pătre), fiul Dușcăi, fratele lui Coste și al lui Toma, nepotul lui Toader Dobrișan; primește întărire pentru satul Românești, pentru jumătate din satul Măzărești, ș. a. 235.
- Petre**, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Ion ș. a., nepotul lui Trifu Gilcă; vinde satul Pășcanii 223.
- Petre Pulul**, boier; cumpără seliștea lui Bălan 82.
- Petre Stravici**, boier; se judecă cu Oană și pierde satul Stroești 130.
- Petre Timpe**, boier; primește întărire pentru satele Zămișăști și Săcăloșești I.
- Petre Viltoteanul** <pentru Vitolteanu>, boier; primește întărire pentru satul Vitoltești 114.
- Petrea** (Pătru) **Brudur**, fratele lui Oană și al lui Duma cliucinic, nepotul lui Oană Giuratul; primește întărire pentru satele Brudurești, Sacalișești ș. a. 156; cumpără satul Ștefănești 264.
- Petrești**, sat, pe Vilna, mai jos de Piriul Cornilor; <înglobat în Ipatele, c. ~, j. Iași>; o treime, dăruită lui Lazor și fratelui său, Băloș 185.
- Petrești**, sat, pe Zeletin; <Chetreni, c. Motoșeni, j. Bacău>; o jumătate întărită lui Oană Cindescul 22; întărit lui Ion Baico, lui Toader și lui Andriicu 238.
- Petria Roșca** (Roșcanu), boier; primește întărire pentru jumătăți din satele Bucșești și Tocănicești ș. a. B.
- Petria Roșca** (Roșcanu), unde a fost ~, sat, v. **Colibeni**.
- Petrică**, comis, v. **Petru Ezereanu**.
- Petrică** (Petrachi, Petre, Petrea, Petru, greșit: Petricică) al lui Iachim (Iachimovici, gr.: Iacomovicea, Icomovici, Ioan Movici, al lui Sima), fratele lui Vasco 141, 144;
- postelnic; în sfatul lui Alexandru voievod 19, 25—28, 30, 33, 35, 36, 39, 45, XXIV;
- greșit: stolnic; în sfat 20;
- boier în sfatul lui Ștefan cel Mare voievod 76—78, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 97, 99, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 120, 122, 124, 127, 129, 131, 135, 136, 138, 140, 141, 143—145, 148, 149,

- 154, 154—156, 158, 161, 163, 165—167, 179, 183—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, C, VII—XI, XIII, XV, XVI.
- Petrică** <Negrilescul (1493)>; vinde satul Voinești 96.
- Petrică**, v. și **Petraș**.
- <**Petriceanca**, sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Șiroca Poliana, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; v. **Mihailăuți**.
- Petrinco**, jude 139; satul unde a fost jude ~, v. **Mihailăuți**.
- Petrișor**, fiul lui Galin; se judecă cu Luca Pircălăbescul și-i vinde satul Fîrloești 101.
- Petru**, boier; stăpîn al unor părți din satul Marișești 50.
- Petru comis**, v. **Petru Ezereanu**.
- Petru** (Petrașco), fiul lui Ștefan cel Mare, fratele lui Alexandru 176—239, XVII, al lui Bogdan 191—224 și al lui Ilie 191, 192; credința sa 176, 179, 183—187, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211, 212, 214—218, 220, 221, 224, 226—229, 238 XVII; greșit: 239.
- Petru** (Petre), logofăt; tatăl lui Luca 119; ispravnic de acte în cancelaria lui Bogdan voievod, 8, 11—13, 15; fost logofăt sub Alexandru și Petru voievozi; scrie act 37; în sfat 40; logofăt al cancelariei lui Petru voievod; ispravnic de acte 46—54, 56, 59—61; în sfat 41, 58.
- Petru**, pircălăb, fratele lui Costea; în sfatul lui Alexandru voievod 3 (de Cetatea Albă) 16, 20—28, 32, 33, 35, 36, 39, 45, III și al lui Petru voievod 47—54, 56, 58, 59, 61;
- în sfatul lui Ștefan cel Mare 65—67.
- <**Petru**, spătar>, v. **Spătărăoe**.
- Petru** (Pătru, Petre, Petrea), stolnic, fiul lui Andrică; se judecă pentru moartea tatălui său și primește satul Brătiești 195; obține, prin schimb, satul Purcelești 249;
- în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261—262, 263(?), 265, XXII.
- Petru**, vistier; în sfat 3;
- v. și **Petru Scurtul**.
- Petru**, voievod, <fiul lui Alexandru cel Bun>, fratele lui Ștefan voievod și al lui Bogdan voievod; robi tătari dăruți de ~ m-rii Neamț 13;
- vamă și hereghie dată de ~ lui Gheorghe heregariul 4.
- Petru** (unde este casa lui ~ comis), sat, v. **Grădești**.
- Petru** al lui **Ardău** (Ardanevici), diac; scrie acte 60, 74, 75, 109.
- Petru** al lui Iachim, v. **Petrică** al lui **Iachim**.
- Petru Albescul**, fratele lui Dragoș; cumpără parte din satul Albești 11.
- Petru** (Petre) <**Aron**>, voievod; întărește sate, țigani, iezere ș.a. 40, 45—54, 56, 57, 59—61, A, I; acordă slobozenie unor sate mănăstirești 40, 43—45 și scutire de vamă 41, 42;
- acceptă, împreună cu sfatul lărgit al țării, să plătească tribut turcilor 58.
- Petru** (Pătru) **Bîlco**, fiul lui Bîlcu, primește întărire pentru satele Flocești 188, Bîlcării și Domireștii 210.
- Petru Brăescul**, tatăl Nastasiei, al lui Iurie ș. a., socrul lui Duma clucer; cumpără satul Cîndești și țigani 229.
- Petru Delfag** (unde a fost: moara lui ~, moara lui <Șteful Cernat>); moară, la obîrsia Smilei, la Bucoveni; <probabil în Morăreni, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui>; întărită lui Șteful Cernătescul 154;
- v. și **Pătru Delfag**.
- Petru** (Pătru, Petrică), **Ezereanu**, comis; primește întărire pentru satele Grădești, Stănighești, ș.a. 49; martor la o hotărnicire 60;
- în sfat 40, 41, 48, 50—54, 56, 58, 59, 61, IV.
- Petru** (Pătru) **Glodeanu**, boier; primește întărire pentru satul Glodeni 110, pe care îl vinde 259.
- Petru Hudici**, tatăl lui Iațco, socrul lui Șandru; vinde satul Verijani 33;
- boier în sfat 3.
- Petru Negrea** (Negru), boier; primește întărire pentru satele Dzemești, Săcălișești ș.a. 111.
- Petru Oțel** (Oțelescul), soțul Cernei, cumnatul lui Cîrstea, ginerele lui Pantelei și al Mușei; primește întărire pentru satul Pantelești 121.
- Petru** (Petre, Petrea) **Ponici** (greșit: Poenici, Ponocou), tatăl Ilcăi 195, 212, al Voicăi (?) 227; bunicul sau unchiul lui Iațco 113;
- boier în sfatul lui Alexandru voievod 33; pircălăb; în sfatul lui Ștefan cel Mare voievod 65—67, VI;
- boier în sfat 70, 77, 78, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140, C, V;
- omor săvîrșit de ~ 195;
- pecetea sa 85.
- Petru Scurtul**, boier; în sfat 4, 21, 33;
- v. și **Petru vistier**.
- Petru Sirbescul**, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Petru Vilna**, bunicul sau unchiul lui Lazor și al lui Băloș; dăruiește nepoților parte din satul Petrești și din Poiana lui Miculiță 185.
- ***Petru Vrană** (unde a fost curtea lui ~), sat; <lingă Horodnicul de Sus și de Jos, c. Horodnic, j. Suceava>; întărit, cu scutiri, m-rii Horodnic 200.
- Petru**, v. și **Pătru**.
- Piatra** (~ lui Crăciun), m-re de la (din sus de) ~, v. **Bistrița**.
- Piatra** lui Crăciun, tirg; <m. Piatra Neamț, j. Neamț>; sate lingă ~ 33, 107; hotarul tirgului ~ 202;

- act scris la ~ IV.
- Piatra** lui Crăciun (sub ~), moară, v. Chl-
vejdil (moara de la gura Chivejdilului).
- Platra Cornulul**, top.; <în Munții Stinișoa-
rei, j. Neamț>; hotar III.
- <**Platra Neamț**, m. ~, j. Neamț>, v. **Piatra**
lul Crcăclun;
- sate în ~, v. **Bulgari, Mărățel**.
- ***Platra Roșle**, sat, peste Nistru; <azi R.S.S.
Moldovenească, lângă Beloci (?), c. ~,
r. Ribnița>; hotar XVI.
- Pliposchle**, socrul lui Vasile Cracalii; dă
ginerelui său cutul Bogdănești 215.
- ***Plisășoanl**, sat; <probabil lângă Tirzieni,
azi R.S.S. Moldovenească, c. Morozeni,
r. Orhei>; loc de țarină lângă ~, în-
tărit lui Ivașcu Andronic 236.
- Pimen**, popă, egumen al m-rii Neamț 245.
- <**Piplrig**, comună, j. Neamț>; hotar în ~,
v. Neamț (hotarul m-rii ~).
- Pipirig**, v. și **Peperig**.
- Pisc**, v. **Radul ~**.
- Piscu**, v. **Lazor ~**.
- Piscul** (poiana Piscului), <lingă Gănești,
c. s. Tirgu Frumos, or. Tirgu Frumos,
j. Iași>; punct de hotar 143.
- Piscul**, v. și **Capul Piscului**.
- Pitic**, v. **Lazea ~**.
- Pitici**, sat, pe Sirițel; <azi R.S.S. Ucrai-
neană, probabil lângă Igești, c. ~, r.
Storoiineț, reg. Cernăuți>; cumpărat de
Zbera 237.
- Plîgaia**, vîrf; <în Munții Stinișoarei, j.
Neamț>; punct de hotar III.
- Piturcă**, nepotul lui Dan Poiană, fratele
lui Mihăilă; vinde satul Șirăuți 211.
- Pîngărați**, top.; <la ~, c. ~, j. Neamț>;
punct de hotar IV.
- Pîngărăciorul**, pîriu; <afluent al Biczului
la Pîngărăcior, c. Pîngărați, j. Neamț>;
hotar IV.
- Pîntea**, țigan; vîndut, cu sălașul său, lui
Dajbog pîrcălab 212.
- Pîntea**, v. și **Pantea**.
- Pîntece**, v. **Oană ~**.
- Pînteești**, sat, v. **Panteleești**.
- Pîrcălăbescul**, v. **Luca ~**.
- Pîriu**, în Cîmpul lui Dragoș; <afluent al
Nechidului superior>; sat la ~ 76.
- Pîrul Alb**, pîriu, <Izvorul Alb, afluent al
Bistriței la Izvorul Alb, or. Bicz,
j. Neamț>; hotar IV.
- Pîrul Alb**, pîriu; <~ sau Valea Albă, afluen-
t al Moldovei la Tupilați, c. ~, j.
Neamț>; sate pe ~ 217, 253.
- Pîrul Arinilor**, pîriu; <afluent al Pîrului
Alb la Hlăpești, c. Dragomirești, j.
Neamț>; hotar 217.
- Pîrul Boulul**, pîriu; afluent al Cernului
<la Gura Cernului, înglobat în Romă-
nești, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; hotar
V.
- Pîrul Carulul**, <slav.: Vozova>, pîriu, <azi
Săuzeni, afluent al Bahluului, lângă
Lețcani, c. ~, j. Iași>; sat pe ~ 85.
- Pîrul Cornilor**, pîriu; afluent al Vilnei <mai
jos de Ipatele, c. ~, j. Iași>; sat la
gura sa 185;
- v. și **Valea Cornilor**.
- Pîrul Finațelor**, pîriu; <probabil afluent
al Suhulețului în c. Tansa, j. Iași>;
seleste pe ~ 156.
- Pîrul Fintinilor**, pîriu, ț. Cîrligătura; <afluen-
t al Șacovățului, probabil în c.
Sinești, j. Iași>; prisacă pe ~ 78.
- Pîrul Iezerului** (Ezărului), pîriu, <la Știu-
bieni, c. ~, j. Botoșani>; hotar 26.
- Pîrul Iezerului** (pe ~), loc pustiu; <lingă
Știubieni, c. ~, j. Botoșani>; dăruit
m-rii Pobrata pentru a întemeia sat,
iaz și vîrteac 26.
- Pîrul Negru** (Valea Neagră), pîriu; <afluent
al Siretului la Hirlești, c. Filipești,
j. Bacău>; sate, mori și iazuri pe ~ 51,
99, 134, 224, 242, 253;
- <pîriu confluent cu ~>, v. **Bahna**.
- Pîrul Popilor** (Plopului), pîriu; <afluent
al Cernului la Bucșești, c. Poduri, j.
Bacău>; hotar V.
- Pîrul Sec**, pîriu; <afluent al Topoliței la
Topolița, c. Grumăzești, j. Neamț>;
loc pustiu peste ~ 19.
- Pîrul Sec** (peste ~), loc, pe Topolița, mai
jos de Săcălișești; <lingă Topolița, c.
Grumăzești, j. Neamț>; vîndut m-rii
Neamț de Tuzoana ș.a. 19 și întărit
acestea 45.
- Pîrul Sec**, sat, v. **Valea Seacă**.
- Pîrul lui ...** = pentru toate cazurile de
acest fel, v. numele persoanei în funcție
de care este indicat pîrliul.
- Pîrtănoși**, (Pîrtănuși), sat, v. **Pîrtănoși**.
- Pîrtești**, sat, la obîrșia Solonețului; <Pîr-
tești de Sus, c. Căcica, j. Suceava>;
întărit, cu scurtiri, m-rii Homor 55, 201.
- <**Pîrtești de Jos**, sat, c. ~, j. Suceava>;
sat lângă ~, v. ***Dieniș** (<unde a fost>
selestea (curtea) lui ~).
- Pîșco**, v. **Oană ~**.
- Pîtcău**, v. **Stan ~**.
- *<**Plăvăteștiț. Fălciu; <mai sus de Urlați, c.
Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; dăruit
lui Theodor Cantemir XXIII.**
- Pleş**, deal; <la Bucșești, c. Poduri, j. Bacău>;
hotar V.
- Pleşa** (capul Pleșii), munte; <în Munții Sti-
nișoarei, j. Neamț>; punct de hotar III.
- Pleşan**, v. **Glurglu ~**.
- Pleşanul** (moara Pleșanului), v. **Giurgiu**
Pleşan (moara lui ~).
- Plotun**, boier; hotarnic 120.
- Plotunești**, sat, pe Sărata, mai sus de Beri-
voești; <Plotonești, c. Dimitrie Cante-
mir, j. Vaslui>; în hotar 261.
- Pobrata** (m-rea de la ~, Mănăstirea din
Poiană); <în s. Probota, c. Dolhasca,
j. Suceava>; hram, v. Sfîntul Nicolae;
primește danii și întăriri: sate 73, 116,
187, cu scutiri 5, 83, 182, 187, poiană
26, prisăci 26, 138, iezer și loc pentru

- năvoade 138, obroace 2, 26, 138, tătari 26, 29; scutită de vamă 174;
biserici puse sub ascultarea m-rii ~ 5;
oameni săraci puși sub ascultarea m-rii ~ 187;
egumeni ai m-rii ~ 5, 83, 123, 138, 174, 187; v. și Selevestru, Stahie, Theotist; dregători ai m-rii ~ 83, 187; slugi ale m-rii ~ 174;
închinată Sfintului Mormint 187 (menț. tirzie).
- Pobrata**, pîriu; <afluent al Siretului la Heci, c. Lespezi, j. Iași>; sat la gura sa 48; sate pe ~ 187, 245.
- *Pobrata**, sat, pe Siret, la gura Pobratei; <lingă Heci, c. Lespezi, j. Iași>; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Pișco 33; v. și Cîrstea și Dancul (unde este jude ~), sat, menționat ulterior în locul acestuia.
- Podobitul** (în dreptul Podobitului, sec. XVII: Podobiți), prisacă; <în Sinești, c. ~, j. Iași>; întărită lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.
- <Podobiți, sat>, v. **Podobitul** (în dreptul Podobitului).
- Podoleni**, sat, pe Bistrița, la gura pîriului Negriteasca, ț. Neamț; <c. ~, j. Neamț>; cumpărat de domn de la Bogdan stolnic și dăruit lui Avram Frincu XX.
- Podul lui ...** = pentru toate cazurile de acest fel, v. *numele persoanei în funcție de care este indicat podul*.
- Poenici**, v. **Ponici**.
- Poenița Calului**, <probabil pe pîriul Muncel, afluent al Solonțului; în c. Solonț, j. Bacău>; întărită lui Danciul Boldăș 178.
- Pogorilăuți**, seliște (sat), la granița cu Polonia; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Zastavna, reg. Cernăuți>; cumpărată de Mihail logofăt de la Manea Globnic 21, 48.
- Pogruha** (apa Pogrubenilor, greșit: Rublenca, care se numește și Drăgonicea), pîriu, v. ***Drăgonicea**.
- Pogrubleni** (apa Pogrubenilor), sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Pohrebeni, c. ~, r. Orhei> VII.
- <**Pohrebleni**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei>, v. **Pogrubleni**.
- Poiana**, sat, pe Nistru, ț. Soroca; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Alcedar, r. Rezina>; întărit lui Aftanasie și lui Ioan XVI.
- <**Poiana cu Cetate**, c. Grajduri, j. Iași>, v. **Muncel** (unde a fost cetatea lui Duma Negru).
- Polana de Sus**, sat, pe Șacovăț; <c. Țibana, j. Iași>; întărit lui Petrea și fraților săi 156.
- *Poiana de la Pîriu** (unde este biserica) sat, în Cîmpul lui Dragogs, pe Nechid; <lingă Nechit, c. Borlești, j. Bacău>; întărit lui Oană Grama 76.
- Polana Călugăriței**, sat; <probabil în Măgîrești, c. ~, j. Bacău>; jumătate din ~ întărită Dușcâi 68 și fiilor ei, Toma, Petre și Coste 235.
- Polana Lungă**, poiană, în Cîmpul lui Dragogs, pe valea Nechidului; <lingă Nechit, c. Borlești, j. Neamț>; jumătate din ~, întărită lui Oană Grama 76; cumpărată de Mihail Șoșa 203.
- <**Poiana Telului**, comună, j. Neamț>; hotar în ~, v. Neamț (hotarul m-rii ~).
- Poiana lui ...** = pentru toate cazurile de acest fel, v. *numele persoanei în funcție de care este indicată poiana*.
- Poiană**, vornic, greșit: pentru Goian, v. **Goian**.
- Poiană**, v. **Dan ~**, **Stan ~**.
- Poiană** (M-reă din ~), v. **Pobrata**.
- Poieni**, top.; <zona dealurilor împădurite dintre Siret și cursul inferior al Moldovei, după confluența acestuia cu Neamțul>; sate la ~ 173.
- Poieni**, top.; <zona dealurilor împădurite de pe stînga Siretului, de la obârșile pîraielor care se varsă în Siret mai sus și mai jos de m. Roman și de la cele ale pîraielor care se află între izvoarele Bîrladului și Șacovăț>; sate la ~ 212, 264.
- <**Poienile Oancei**, sat, c. Stănița, j. Neamț>; sat lingă ~, v. ***Ștefănești**.
- Pojar**, fratele lui Tăbuci și al Nastasiei; vinde satul Ostria 184.
- Pojerita**, pîriu; <Pojorîta, afluent al Dobrotvorului la Negoaia, contopit cu Cornățelul, c. Motoșeni, j. Bacău>; sate pe ~ 22, 238.
- Polocini**, pîriu; <Polocinul, afluent al Siretului la Homocea, c. ~, j. Vrancea>; sate pe ~ 183.
- <Polonia>, țară, v. **Țara Leșească**.
- Ponici**, v. **Petru ~**.
- Ponocou**, greșit: pentru Ponici, v. **Petru Ponici**.
- Popa**, tatăl lui Tador, v. **Tador al lui ~**.
- Popeni**, sat cu cuturi și cu heleșteu; <c. George Enescu, j. Botoșani>; cutul de sus, întărit lui Ivașco Popovschi 215.
- Popescu**, v. **Ignat ~**.
- <**Popești**, sat, c. Miclești, j. Vaslui>, sat lingă ~, v. ***Bobulești**.
- Popicani** (Popișcani), sat, la Cîrligătura; <în Cristești, c. Brăești, j. Iași>; în hotar 143.
- Popișco** (Popicico), fratele lui Costea 144, unchiul lui Micul 143; vinde un loc pustiu de la Fintina lui Știubei 143.
- Popovschi**, v. **Ivașcu ~**.
- Poprincani**, sat (seliște), pe Jijia, între Posadnici și Cîrniceni; la Tihova; <Popricani, c. ~, j. Iași>; cumpărată de Mușat vornic de la Șteful pitar (pîrcălab de Hotin) 206, căruia îi revine în urma împărțirii ocinilor moștenite de la Iacș vistier 226.

- Popșa**, tatăl Ilcăi 112.
- Popuțea**, țigan, fiul lui Zavid, fratele lui Oanță și al lui Țincă; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 163.
- Porcar** (Purcaru), fratele lui Dan Socul; vinde un sat sub Capul Piscului, Fintina lui Peperig și loc de iaz 196.
- Porcu**, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Porusaca**, piriu; <afluent al Răutului în c. Lazo, R.S.S. Moldovenească, r. Orhei>; hotar VII.
- Posadnici**, sat, pe Jijia, mai jos de Poprincani; <în Stinca, c. Victoria, j. Iași>; în hotar 206.
- Posadnicu**, v. Fedor ~.
- Postolache Dîrlă**, boier; act luat din porunca lui Grigore Ion voievod (1763) de la ~ 202.
- <Praxia**, sat, c. Vadul Moldovei, j. Suceava>; sat lingă ~, v. *Blăgești.
- <Prelipca**, sat, c. s. Salcea, m. Suceava>; loc lingă ~, v. Suceava (pe ~).
- Prisaca**, moșie, în hotar cu Sirețelul, ț. Suceava; <lingă Lespezi, c. ~, j. Iași>; în stăpînirea m-rii Pobrata 116 (1841).
- Prisaca lui** .. = (făcută de ..) *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată prisaca.*
- Priseacă**, v. Oanța ~.
- *Probotă**, sat, ț. Soroca, lingă Cotișanii Mari, <c. Cotiușeni, r. Florești, R.S.S. Moldovenească>; întărit fiicei lui Ghe-rasim și a Ilenei XII.
- Proclnic**, tatăl lui Bratu 106.
- *Procopeni**, sat, cu moară și prisăci, pe Răut; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Mașcăuți, c. ~, r. Dubăsari>; întărit lui Mihail logofăt 33, 48.
- Procopie Ardariovici Golăescul**, uricar; traduce acte 154, C (1773—1801).
- Prodan**, tatăl lui Toader; v. Toader al lui ~.
- Prodan**, v. și Manoli ~, Ștefan ~.
- Prundul Roșu**, top., pe Siret; <la Cornești, c. Filipești, j. Bacău>; punct de hotar II.
- Prut**, riu; sate, mori și iazuri pe (peste) ~20, 106, 114, 154, 184, 189, 191, 211, 246, 252; <prairie confluente cu ~>, v. Covur-lui, <Delea, Derehlui>, Horincea, Larga, Sărata, Tegheci, Villa.
- Pruteț**, gîrlă, la balta Bogata, <peste Prut; la Roșu, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul>; hotar 81.
- Puhoiul**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Puhoi, c. ~, r. Anenii Noi>; întărit lui Nicolae Matosgada și lui Gligăș Melciu XI.
- Pulu**, fratele lui Toader, al lui Ion, al lui Zaharia și al Todorei; cumpără seliștea Drăncălești 213.
- Puiul**, v. și Petre ~.
- Purcaru**, v. Porcar.
- Purcărescu**, v. Ion ~, Mihai ~.
- Purcel**, boier; vinde un țigan, cu sălașul său, lui Dajbog pircălab 212.
- Purcelescul**, v. Ilie ~, Vilcu ~.
- *Purceleștii**, sat, pe Siret; <lingă Stolnici-Prăjescu, c. ~, j. Iași>; obținut, prin schimb, de Petru stolnic 249.
- Putna**, deal; <între Sirețelul inferior și Suceava, lingă Crasna-Putnei, azi R.S.S. Ucraineană, c. Crasna-Ilschi, r. Storojineț, reg. Cernăuți>; sat pe ~ 137.
- Putna**, m-re; <în ~, c. ~, j. Suceava>; hram, v. Adormirea Maicii Domnului; primește danii de la domn: sate 141, 155, 175, 184, 214, 221, m-re 155, mori 192, 225, obroc de vin 192, vamă 221, vie 166; de la Iuga vistier: 205, 207, 208, 211; egumeni 162, 166, 175, 184, 192, 205, 207, 208, 211, 214, 225, 237 (sec. XVIII); v. și Ioasaf, Vartolomei; frați călugări 205, 207, 208; tahigraf 205; acte scrise la ~ 174, 205, 207, 208.
- Putna**, riu; <afluent al Siretului la Călieni, c. Nănești, j. Vrancea>; sate pe ~ 160, 183.

R

- Racovăț**, greșit: pentru Girbovăț 156, v. Girbovăț.
- Radul**, tătar; vindut, cu fiii săi, lui Arbure portar C.
- Radul**, țigan; întărit, cu seminția sa, lui Ilea Huru comis 183.
- Radul**, țigan, fiul lui Vlad, tatăl lui Andrea, fratele lui Nanul, al lui Mihul și al lui Voica; întărit m-rii Neamț 25, 163.
- Radul**, voievod, domnul Țării Românești; împreună cu sultanul Mahomet se pregătește să atace Moldova XVIII.
- Radul Gangur**, spătar; în sfatul lui Petru voievod 48—52, 54, 56, 58, 61; boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 141, 144, 145, 147, 148, 151, 154—156, 161, 162; pircălab de Orhei; în sfat 163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217—219, 221, 224, 226, 227, VII—XI, XIII, XV, XVI; boier în sfat 229, 230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, 265, XX, XXII, XXIV; ceata boierului ~ XXIV.
- Radul Girbovăț** (greșit: Crîmcovici), stolnic; cumpără satele Rusi, Buciumi ș.a. 222.
- Radul Pisc**, boier; în sfatul lui Alexandru voievod, 4, 19, 23—25, 32, 33, 35, 36, 39 și al lui Bogdan voievod 11;

- în sfatul lui Ștefan cel Mare 85, 119, 121, 123, 124, 127, C.
- Raicu**, cumnatul lui Oană Pișco 33.
- Raicu**, v. și **Manoil Raicii**.
- Ralo**, soția lui Matei Canta vistier; vinde părți din satele Cornești și Filipești II (1798).
- Rașcăuți** (Rașcov), sat, pe Nistru, mai sus de cetatea Hotin; <azi R. S. S. Ucraineană, Rașcov, c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuți>; întărit lui Mihail logofăt 33, 48; Ștefan cel Mare pentru ~ 63.
- Rașcov**, sat; <Vadu Rașcov, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina>; în hotar cu Poiana XVI.
- Răcăciuna**, pîriu; <Răcăciuni, afluent al Siretului mai jos de Gișteni, c. Răcăciuni j. Bacău>; sat la gura sa 240; v. și **La Gura Răcăcinei**, sat.
- <Răcăciuni, sat, c. ~, j. Bacău>, v. **La Gura Răcăcinei**;
- loc lingă ~, v. **Lunca Mare**.
- <Răcăuți, sat, c.s. Ștefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>, v. **Maluri**, top.
- Răchitiș**, sat, pe Zeletin; <Răchitoasa, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Trișor și lui Tador 23.
- Răchitiș**, top.; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; punct de hotar IV.
- Răchitoasa**, m-re 22 (menț. tirzie).
- <Răchitoasa>, sat, v. **Răchitiș**.
- Răcicanul**, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Rădăcești**, sat, v. **Răidăcești**.
- Rădăuți**, sat; <or. ~, j. Suceava>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Rădăuți 220, 239;
- v. și **Mitropolia de ~**.
- <Rădeni, sat, c. Dragomirești, j. Vaslui>, v. **Redeni**.
- <Rădești, sat, c. Costești, j. Vaslui>; sate lingă ~, v. * **Buciumi**, * **Ruși**.
- Rădicești**, sat, pe Covurlui; <în Fîrțânești, c. ~, j. Galați>; întărit lui Șteful Cernătescul 154.
- Rădiul lui ...**, v. **Rediul lui ...**
- ***Răidăcești** (Rădăcești), sat; <probabil lingă Turturești, c. Girov, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.
- Răoseni**, sat, pe Suceava; <Reuseni, c. Udești, j. Suceava>; jumătate din ~ întărită lui Șteful Cernătescul 154.
- Răpănosu**, greșit: pentru Ivaponosu, v. **Ivaponosu**.
- Răpezăști** (numit ulterior Buciumi), sat, <ț. Neamț; în Galbeni, c. Nicolae Bălcescu, j. Bacău>; Ștefan cel Mare pentru ~ 95.
- Răpop**, v. **Șerbu ~**.
- Rășopeni**, sat, ț. Orhei; <azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina>; în hotar cu Pecistul VIII.
- ***Rătești** (unde sint casele lui Zianco), sat, pe Topolița; <probabil lingă Păstrăveni, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Zianco 12.
- Răut**, riu; <afluent al Nistrului>; sate pe ~ 33, 48; loc pustiu pe ~ 236;
- <prairie confluente cu ~>, v. **Cogilnic**, **Drăgonicea**, **Porusaca**, **Sahalui**, **Suloneț**.
- Reașes**, pîrcălab de Neamț; în sfat 263—265, hotarnic XX.
- Rebricea** (~ Mare), pîriu; <afluent al Bir-ladului la Bîrzești, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; sate și seliști pe ~ 90, 112, 258.
- <Rebricea (fost Gura Văii), sat, c. Rebricea, j. Vaslui>; seliște lingă ~, v. **Conu** (seliștea care a fost a lui ~).
- Rebricioara Mică**, pîriu; <probabil Rebricea Seacă, afluent al Rebricei la Bolați, c. Rebricea, j. Vaslui>; seliște pe ~ 90.
- Redeni**, sat, pe Tutova; <Rădeni, c. Dragomirești, j. Vaslui>; primit, în schimb, de la Mălin, Vișa și Ivașco Vitoltescu, de către Neagul și Tatul 77.
- <Rediu, (fost Ișnovăț), sat, c. Rădăuți-Prut, j. Botoșani>; v. **Vișniveț**.
- <Rediu Galian, sat, c. Codăești, j. Vaslui>; sate lingă ~, v. ***Ruginoasa**, ***Sacaluș**.
- Rediul lui ...** = pentru toate cazurile de acest fel, v. *numele persoanei în funcție de care este indicat rediul*.
- Rentea** <(hotarul lui (?)) ~>, mai sus de balta Bogata, <peste Prut, lingă Zărnești; azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul>; în hotar 81.
- <Reuseni, sat, c. Udești, j. Suceava>, v. **Răoseni**.
- ***Ripujinți**, sat, pe Prut, mai sus de Lujani; <azi R. S. S. Ucraineană, lingă Șipeniț, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; în hotar 36.
- <Rîpa Iepii, sat, v. **Bogdănești**>.
- Rîpa Roșie**, vale; <la Slobozia Mielului, azi Slobozia, l. c. a m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; hotar I.
- Rîpcinsca**, vale, la Roșiori (?); sat pe ~ 194.
- <Rîpile, azi Mihail Kogălniceanu>, sat, v. **Heghedisanii**.
- ***Rîșcani**, sat, la obârșia Largei; <lingă Cîrpești, azi R. S. S. Moldovenească, c. Lărguța, r. Leova>; în hotar 158.
- Rîșorul Negru**, pîriu; <Cerna, afluent al Nistrului la Cerna, azi R. S. S. Ucraineană, or. Rezina, r. ~>; sat pe ~ XIV.
- Rîzan**, v. **Cozma ~**.
- Rogojeni**, (numit și Rusănești), sat, cu două judecii (?), pe Siret, mai sus de Cîndești; <Rogojești, c. Mihăileni, j. Botoșani>; întărit lui Duma pîrcălab 216; în hotar 229.
- <Rogojeni, sat, c. Suceveni, j. Galați>; iezer la ~, v. **Leahul**; sate probabil lingă ~, v. ***Botășeni**, ***Ștoboreni**, între ~ și Vădeni, v. **Telejna**.
- <Rogojești sat, c. Mihăileni, j. Botoșani>; v. **Rogojeni**.
- Rohat**, v. **Toader ~**.
- <Rohați, Rohătești>, sat, v. ***Cuhnești**.
- Roman**, boier; se judecă 103.

- Roman**, diac; scrie acte 122, 133, 140, 154, 228, 230.
- Roman** din Cozărești; vinde satele Zubriceni, Vancăuți ș.a.
- Roman**, spătărel, nepotul Stanei, strănepotul lui Miclăuș; primește de la Stana partea ei din satul Miclăușani 186.
- Roman**, tătar; întărit, cu copiii săi, m-rii Bistrița 107.
- Roman**, țigan; întărit Mitropoliei de Suceava 31.
- Roman**, cetate, v. **Cetatea Nouă**.
- Roman** (Tîrgul de Jos); <m. ~, j. Neamț>; vamă la ~ 41; sat și mori lingă ~ 70; acte scrie la ~ 3, 13, 69, 74, 142, 143, 169, 200;
v. și **Mitropolia de ~**.
- Roman** (mai jos de ~), mori, cu șteze, pe Moldova; <la Cotu Vameș, c.s. Horia, m. Roman, j. Neamț>; întărite Mitropoliei de ~ 70.
- Roman** (unde a fost ~), sat, v. **Românești**.
- Roman Hudici**, fratele lui Iațco; boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Roman Temeșescul**; cumpără satul Cățelești 92.
- Roman Tula**; martor la o hotărnicire 60.
- Romașco**, socrul lui Iațco; privilegiul lui ~ pentru satele Drăgoești, Lucăcești ș.a. pierdut de Corui 113.
- Românel**, boier; se judecă cu Șandro Tătăreanu și pierde satele Moimești, Sirbi ș.a. 183.
- * **Rominești** (Românești), sat, pe Tazlăul Sărat; <lingă Leontinești, c. Ardeoani, j. Bacău>; întărit Dușcăi și fiilor ei 235; probabil același, după locul ocupat printre proprietățile Dușcăi, cu **Doliești**.
- * **Rominești** (unde este fratele lui Ignat stolnic), sat, pe Tutova; <j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Rominești** (unde a fost Roman), sat, cu două părți, pe Jeravăț, <Bălăbănești (?), c. ~, j. Galați>; obținut, în urma judecății cu Toma Dumitrescul ș.a. de Ivașco comis 97.
- Roset**, v. **Vasili ~**.
- Roșca**, v. **Petria ~**.
- Roșcani**, sat, <pe Almaș; în Almaș, c. Gîrcina, j. Neamț>; în hotar IV.
- Roșcanu**, v. **Petria Roșca**.
- Roșla**, pîriu; <la Capu Codrului, c. Păltinoasa, j. Suceava>; hotar 193.
- Roșiori**, <sec. XVII: jumătate din ~, numită Geamenii>, sat, cu moară și m-re, la Cîrligătura; <în Chilișoia, c. Dummești, j. Iași>; cumpărat de Ion Geamănuș și fiul său, Sima 56; în hotar cu seliștea lui Scandal 56.
- Roșiori**, sat, cu prisacă, pe valea Ripcinsca (?); întărit lui Theodor Perușanul 194.
- Roșiul**, greșit: pentru Negru, v. **Danciul Cernu** (Negru).
- <Roșu, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul>; gîrle confluențe la ~, v. **Bogata**, **Andrieș** (gîrila lui ~).
- Roșul**, v. **Ștefan ~**.
- Rotinupan** (<Stanislav> ~), tatăl lui Sima, al lui Șteful și al lui Maseico; privilegiul lui de la Alexandru cel Bun pentru satele Jodești, Zberești, ș.a. 237.
- Rotîmpan** (Rotompan), v. **Giurgea ~**.
- Rublcă**, deal, lingă Bologanul, <azi R. S. S. Moldovenească, Bolohani, c. Lazo, r. Orhei>; hotar VII.
- Rublenca**, greșit: pentru Pogrubenilor VII, v. **Pogrubă**.
- Ruda**, pîriu; afluent al Trestianei la Mihuleceni, <azi R. S. S. Ucraineană, Mihailivca, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; sat la gura sa 139.
- <Rudi, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni>, v. **Samaleuca Mică** și **Samaleuca Marc**.
- Rudi**, v. și **Ionașco. ~**, <Rugăsești>, sat, v. **Rusănești**.
- Rughi**, sate, v. **Samaleuca Mare** și **Samaleuca Mică**.
- Rughina**, mama lui Constandin, sora lui Eustafie Rughi, a lui Nicolae și a Măriuței, nepoata lui Ionașco Rudi; primește întărire pentru satele Samaleuca Mare și Samaleuca Mică și Șalvira XIII.
- Rugină**, v. **Lină ~**.
- Rugineni** (unde a fost casa lui Lină Rugină), sat, <pe Horincea; înglobat în Cavadi-nești, c. ~, j. Galați>; întărit lui Lină Rugină 81.
- * **Ruginoasa**, moșie <a satului ~>, ț. Vaslui; <probabil lingă Rediu Galian, c. Codăești, j. Vaslui>; în hotar cu moșia Sacalușa 256 (1804).
- Runcul**, pîriu; <la Corlata și Berchișești, c. Drăgoești, j. Suceava>; hotar 193.
- Runcul lui ...** = *pentru toate cazurile de acest fel v. numele persoanei în funcție de care este indicat runcul.*
- Runcușorul**, poiană, în Cîmpul lui Dragoș, pe valea Nechidului; <lingă Nechit, c. Borlești, j. Neamț>; întărită lui Oană Grama 76.
- Rus**, v. **Toader ~**.
- Rusănești**, sat, v. **Rogojeni**.
- Rusca**, fiica lui Casco, sora lui Necoară, a lui Giurgea ș.a.; vinde parte din satul Cascoești 250.
- * **Ruscani**, sat, la Cîrligătura; <lingă Buznea, c.s. Tîrgu Frumos, or. Tîrgu Frumos, j. Iași>; în hotar cu Fîntina lui Știubei 143, 144.
- Rusco** (poiana lui ~), <probabil pe pîriul Secu, afluent al Neamțului; c. Vinători-Neamț, j. Neamț>; în hotar 26.
- <**Ruseni**, sat, c. Borlești, j. Neamț>; sat lingă ~, v. ***Pășcani**.
- Rusu**, popă, tatăl lui Bogdan; martor la o hotărnicire 60.
- Rusu**, v. **Toader ~**.
- Rusul din Flocești**; acte arse în casa lui ~ 188.

Rușciori, sat, pe Suceava; <Rușii-Mănăstioara, c. Udești, j. Suceava>; întărit lui Șteful Cernătescul 154.

*Ruși, <sec. XVII: Stolniceni>, sat, pe Birlad, mai sus de Buciumi și mai jos de Birgăoani; <lingă Rădești, c. Costești, j. Vaslui>; cumpărat de Radul Girbovăț stolnic 222.

<Ruși (Ruși)>, sat, la Iezer; <c. Puiești, j. Vaslui>; primit, în schimb, de la Mălin, Vișa și Ivașco Vitoltescu, de Neagul și Tatul 77.

Ruși, sat, <pe Siret și Vorona; în Tudora, c. ~, j. Suceava>; cumpărat de Arbure portar de la Ivașcu Orbul și dela Mihul C. Ruși (Vadul Rușilor), greșit: pentru Huși 20, v. Vadul Hușilor.

<Rușii-Mănăstioara>, sat, v. Rușciori.

S

Sacalișești, v. Săcălișești Săcălișești.

Sacalușa, moșie, <a satului Sacalăș (sec. XVII)>, ț. Vaslui; <probabil lingă Rediu Galian, c. Codăești, j. Vaslui>; Ștefan cel Mare pentru ~ 256.

Saciș (Sacheș, Sachis, Sacoș, Seaciș, greșit: Iachiș, Isac, Savin), spătar; în sfat 67, 70, 76—78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136—138, 140—145, 147—149, 151—156, C.

Sacovăț, piriu, v. Șacovăț.

<Sadcău>, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți, <cătun al satului Coțmanul Mare (1503); azi R.S.S. Ucraineană, înglobat în Laștiuca, c. ~, r. Coțmani. reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.

<Sagala>, piriu, v. Sahalul.

Sahalul, piriu; <Sagala, afluent al Răutului lingă Sărățeni, c. Ciocilteni, r. Orhei>; hotar VIII.

Sairbi, greșit: pentru Sirbi 47, v. Sirbi. Salcean, greșit: pentru Balcean 16, v. Ion Balcean.

Samaleuca (Samoilovca) Mare (numit și Rughi), sat, pe Nistru; <azi R. S. S. Moldovenească, Samoileuca sau Rudi, c. Rudi, r. Dondușeni>; întărit Mariei, fiica lui Mihail Dan, și fiului ei, Manoli Prodan VI; întărit lui Eustafie Rughi ș.a. XIII.

Samaleuca (Samoilovca) Mică, (numit și Rughi), sat, pe Nistru; <azi R. S. S. Moldovenească; Samoileuca sau Rudi, c. Rudi, r. Dondușeni>; întărit Mariei, fiica lui Mihail Dan, și fiului ei, Manoli Prodan VI; întărit lui Eustafie Rughi ș.a. XIII.

Samașcani, sat, ț. Orhei; <azi R. S. S. Moldovenească, Sămășcani, c. ~, r. Rezina>; în hotar cu Pecistul VIII.

Samoli, vătăman 44;

v. și satul unde este ~.

*Samoli (unde este ~ vătăman, <anterior: Seucăuți, Saucăști>), sat, <la gura Cracăului; lingă Slobozia, c. Roznov, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44.

<Samoileuca, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Rudi, r. Dondușeni>, v. Samaleuca Mare și Samaleuca Mică. Samoilovca, sat, v. Samaleuca Mare și Samaleuca Mică.

<Sancăuți>, sat, v. Zamcăuți.

Sandu, v. Ioniță ~ Sturdza.

Sandul <din Glodeni(?)>, rudă cu Mihail 110 (menț. tirzie).

Sasca, piriu; <afluent al Neamțului în c. Vinători-Neamț sau Pipirig, j. Neamț>; hotar 26.

Satul Bulgăresc (unde a fost ~), sat, pe Covurlui, mai sus de Rădicești; <lingă Viile, c. Fîrțănești, j. Galați>; întărit lui Șteful Cernătescul 154.

Satul lui... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicat satul.

<Saucăști>, sat, v. *Samoli (unde este ~ vătăman).

Savin, spătar, greșit: pentru Saciș 137, v. Saciș.

Savin, v. Dumitru ~.

Savoi, greșit: pentru Vasco 6, v. Vasco, gramatic.

Să..., top.; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar IV.

Săcară, v. Ion Secară.

<Săcăleni, sat, c. Poienari, j. Neamț>, v. Săcălișești.

Săcălișești (Sacaliș ște, Săcălișești), sat, pe Topolița; <Săcălușești, c. Agapia, j. Neamț>; în hotar 19.

*Săcălișești (Săcălișești, Săcăloșăști, „cari i-au zis Edomirești”, Edumirești), sat, la gura Tazlăului, ț. Troțuș; <lingă Slobozia Mielului, azi Slobozia, l.c. a m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; întărit Petru Negrea 111; întărit lui Petre lui Timpe I.

Săcălișești (Sacalișești), sat, pe Birlădzeli; <Săcăleni, c. Poienari, j. Neamț>; întărit lui Petrea și fraților săi 156.

<Săcălușești, sat, c. Agapia, j. Neamț>, v. Săcălișești; sat în ~, v. Ceahlăeni.

Săcătura, sat, v. Secătura.

Săcueni, sat, ț. Suceava, mai sus de Ivănești; <lingă Drăgoșeni, c. ~, j. Suceava>; în hotar 183.

Săcul, piriu; <Secu, afluent al Bistriței la Vaduri, c. Vișoara, j. Neamț>; hotar IV.

<Sămășcani, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina>, v. Samașcani. Sămești, sat, v. Simești.

Sărata, piriu; <afluent al Bistriței, la m. Piatra Neamț, j. Neamț>; hotar IV.

Sărata, piriu; <afluent al Prutului la Gura Sărății, fost sat în c. Berezeni, j. Vaslui>; sate și seliști pe ~ 20, 261.

- <Săratu, sat, c. Stănilești, j. Vaslui>; sat
 lingă ~, v. *Niag (unde este ~);
 vad la ~, v. Vadul Hușilor.
 Sărăcin, tatăl lui Coste, bunicul Anușcăi,
 străbunicul lui Matei aprod 213.
 Sărăcin, v. și Coste al lui ~.
 Săret, riu, v. Sîrct.
 Săsciori (Sosciori), sat, <pe Costina; în
 Iliești, c. Ciprian Porumbescu, j. Su-
 ceaava>; întărit, cu scutiri, m-rii Moldo-
 vița 40.
 Săsești, sat, pe Birlad, <în m. Tecuci, j.
 Galați>; întărit, în urma judecării cu
 Toma Dumitrescul ș.a., lui Ivașco comis
 97.
 <Săucești, sat, c. ~, j. Bacău>, v. Stău-
 ceani;
 sat probabil lingă ~, v. *Șerbu
 Răspop (satul lui ~).
 <Săuzeni>, pîriu, v. Pîriul Carului.
 <Săvinești, sat, c.s. ~, m. Piatra Neamț, j.
 Neamț>; sate lingă ~, v. *Sobolești,
 *Vascăuți.
 Sbera, v. Zbearea.
 Sbiro, greșit: pentru Sbearea XIV, v.
 Zbearea.
 Scandal (seliștea lui ~), lingă Roșiori,
 <la Cîrligătură; lingă Chilișoia, c.
 Dumesti, j. Iași>; întărită lui Ioil pro-
 topop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.
 Scarlat Calimah domn al Moldovei; întă-
 rește stăpînirea asupra satului Vitol-
 tești 114 (1819).
 Scarlat Crupenschi, vornic; stăpîn al
 moșiilor Zămișu și Săcăloșești I (1833).
 Schender-beg, fratele lui Ali-beg; conduce o
 expediție de pradă a turcilor în Moldova
 240.
 <Schineni, sat, c. Murgeni, j. Vaslui>;
 sat lingă ~, v. *Ciorăști.
 <Schitul, sat, contopit cu Petricani, c.~, j.
 Neamț>; m-re în ~, v. *Boiște.
 <Sciuteia, sat, c. ~, j. Iași>; sate lingă ~,
 v. *Duma Negru (unde a fost curtea lui
 ~), *Duma Negru (unde au fost grecii lui
 ~).
 *Scorjăști, sat, la Lăpușna, mai jos de
 Horjăști; <azi R. S. S. Moldovenească,
 lingă Minjir, c.~, r. Leova>; în hotar 246.
 Scurtul, boier; pierde, în judecata cu Ioil,
 satul Onești 61.
 Scurtul, v. și Petru ~.
 Sebastian, sărac din Hirlău; vinde dmnului o
 vie din hotarul tirgului Hirlău 166.
 Secară, v. Ion ~.
 Secătura (Săcătura), sat, pe Valea Iapei;
 <în Ripa Iepii, azi Bogdănești, c. Scor-
 țeni, j. Bacău>; întărit lui Toma și
 fraților săi, Petre și Coste 235.
 Secriul, iezeroș, cu gîrlă, pe Prut; <azi
 R. S. S. Moldovenească, lingă Gotești, c.
 ~, r. Cahul>; întărit m-rii Moldovița 189.
 <Secu, sat, or. Bicz, j. Neamț>; poieni
 lingă ~, v. Ceahlău (sub ~).
 <Secueni>, sat, v. Săcueni.
 Secul, pîriu, v. Săcul.
 Selevestru, popă, egumen al m-rii Pobrata
 138.
 Selevestru, v. și Silvestru.
 Seliștea lui... = pentru toate cazurile de
 acest fel, v. numele persoanei în stăpîni-
 rea căreia este arătată seliștea.
 Selivestri, sat, cu două cuturi, la Cobile,
 <Tisa-Silvestri, c. Secuieni, j. Bacău>;
 cumpărat de Ștefan cel Mare voievod
 de la Danco și dat apoi, în schimb,
 Marinii Lolca 233.
 Serchiz, voit armean, din Suceava; martor
 în sfat la o judecată 4, la o hotărnicire 60.
 Serețel, sat, v. Sirețel.
 <Seucauți>, sat, v. *Samoil (unde este
 ~ vătăman).
 Severin, tatăl Anușcăi și al Stanei, socrul
 lui Dragoș 257.
 Sfîntul Atanasie, hram al bisericii de lingă
 Suceava 100.
 Sfîntul <Ioan> Bogoslov, m-re cu hramul
 ~; întărită m-rii Bistrița 107.
 Sfîntul Dimitrie, pomenire cu o zi înainte
 de ~ 102.
 Sfîntul Gheorghe (Gheorghie), hram al
 Mitropoliei din Suceava 31, 128, 157,
 221; al m-rii Voroneț 181; al m-rii Zo-
 grafu 135, 176;
 act scris în ziua de ~ 93.
 Sfîntul Ilie, amendă pentru ziua de ~ 70.
 Sfîntul Mihail și Gavril, praznic stabilit de
 sāraccii din trg. Iași în ziua ~ XXI.
 Sfîntul Mormint, m-rea Pobrata, închinată
 la ~ 187 (menț. tirzie).
 Sfîntul Munte; <Muntele Athos, Grecia>;
 m-rea Zografu de la ~ 135, 176.
 Sfîntul Nicolae, hram al m-rii Pobrata 4, 5,
 26, 29, 73, 83, 138, 174, 187; al Mitro-
 poliei de Rădăuți 220, 239.
 Sfînta Paraschiva, hram al Mitropoliei de
 Roman 70, 129.
 Sfîntul Vasile cel Mare, act scris în ziua de
 ~ 39; pomenire cerută pentru ziua de
 ~ 207, 208.
 Sihla, vîrf; <în Munții Stinișoarei, j.
 Neamț>; hotar III.
 *<Silșteni>, sat, <la obîrșia Elanului>, ț.
 Fălciu; <lingă Urlați, c. Dimitrie Can-
 temir, j. Vaslui>; dăruit lui Theodor
 Cantemir XXIII.
 Siluan (Siloan), popă, egumen al m-rii
 Neamț 163—165; în sfat 166.
 Silvestru, arhimandrit și stareț al m-rilor
 Neamț și Secul; adeverește act 57 (1814).
 Silvestru, v. și Selevestru.
 Sima, fiul lui Dragoș Gîrbea viteazul, tatăl
 lui Danco, bunicul lui Giurgea, al Anuș-
 căi ș.a. 233; vinde satul Gîrbești 250.
 Sima, fiul lui Ivan Geamănul; cumpără
 jumătate din satul Roșiori 137.
 Sima, fiul lui Rotinpan, fratele lui Șteful
 și al lui Maseico; vinde satele Jidești,
 Zberești și Pitici 237.
 Sima, logofăt; fratele lui Dima și al Annei,
 cumnatul lui Birsan 109, 250.

- Sima**, fratele lui Mihul sulger și al lui Ciopei; primește întărire pentru satul Durnești 199.
- Sima**, postelnic, greșit: pentru Pașco 137, v. Pașco.
- Sima**, greșit: pentru Iachim 122, v. Petru al lui Iachim.
- <**Sima**> Boldur, v. Boldur.
- Sima Corcea**; primește întărire pentru satul Corcești 108.
- Sima Perlianul**; vinde seliștea lui Bălan 82.
- Sima Tunsulu** fratele lui Ștefan, ruda lui Băloș și Oană Horgescul; primește întărire pentru satele Horgești și Tusești 32.
- Sima Turluianu**, soțul Stanei; cumpără seliștea lui Coman 104.
- Simești** (la Baicu, Sămești, „care se cheamă Mohoriți”), sat, la gura Pojeritei; <Mohoriți, denumire schimbată în Cornățelu, c. Motoșeni, j. Bacău>; întărit lui Oană Cindescul 22; lui Isaiu Muste și fratelui său, Toader 238.
- <**Siminicea**>, v. **Siminiceani**.
- Siminiceani**, sat, cu cuturi; <Siminicea, c. ~, j. Suceava>; cutul de sus al satului cumpărat de Hărman pircălab de la Ivașco și Iurie 227.
- Simion**, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Danciul ș.a.; vinde jumătate din satul Urdești 147.
- Simion** (Iazul lui ~), la Cîrligătura, <mai sus de Vorovești, c. Miroslova, j. Iași>; întărit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.
- Simion Babieli**, fratele lui Stan și al lui Iachim, unchiul lui Vasco și al lui Fedco; vinde lui Ștefan cel Mare voievod satul Jicovul de Sus 141.
- Simion Cheșco**, uricar; traduce act 259 (1760).
- Simion Tansa**, tatăl lui Toader, al lui Duma și al Stanei 255.
- Simion**, boier; primește întărire pentru satele Biești, Giugureni și Hăjdieni VII.
- Simon**, egumen al m-rii Neamț, 19.
- Sin**, soțul nepoatei lui Mihăilaș; stolnic; în sfat 40, 41; boier în sfat 48—51; pircălab de Hotin 52, 56, 58, 67; primește întărire pentru satele Malinți, Șizcăuți ș.a. 59.
- Sin**, v. și **Șin**.
- Sinat**, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Mihalco ș.a.; vinde jumătate din satul Urdești 147.
- Sinescul**, v. **Stanciul** ~.
- <**Sinești**, pîriu, afluent al Bahluețului>, v. **Bahluețul Mic**.
- Sinești**, sat, pe Cîrșnița, ț. Cîrligătura; <c. ~, j. Iași>; întărit lui Stanciul Sinescul 78; prisacă în ~, v. **Podobitul** (în dreptul Podobitului); sat lângă ~, v. ***Crepătura**.
- Sion**, jude XIX; v. și locul unde este judele ~.
- Sion** (unde este judele Sion, Valea Cornilor), loc pe Apa Mărului, în susul Bîrladului; <pe Pîrîul Cornilor (?), afluent al Vilnei, lângă Ipatele, c. ~, j. Iași>; dăruit lui Avram Huiban XIX.
- <**Siret**, oraș, j. Suceava>; sat în ~, v. Greci.
- Siret** (Săret), riu; <afluent al Dunării>; sate pe ~ 33, 44, 47, 48, 71, 123, 128, 136, 163, 195, 216, 221, 229, 240, 249, 263, II, C; curți pe ~ 152; m-re peste ~ 136; mori pe ~ 107, 123, 192, 221, 229; prisacă dincolo de ~ 107; vaduri la ~ 221, II;
- <piraiie confluențe cu ~>, v. **Albinea**, <**Gotovăț**>, **Pîrîul Negru**, **Pobrata**, **Polocinul**, **Răcăciuna**, **Vorona**, **Zăbrăuți**.
- Siret**, tirg; <or. ~, j. Suceava>; vornici de tirg, șoltuzi și pîrgari de ~ 220, 239; morile domnești din ~ dăruite m-rii Putna 192; sate lângă ~ 123, 128, 175.
- <**Siretu** (fost Cătelești), sat, c. Săucești, j. Bacău>, v. **Cătelești**.
- <**Siretu** (fost Fundu lui Bogdan), c. s. Letea Veche, m. Bacău>; m-re la ~, v. **Marta** (unde a fost ~ călugărița); sat în ~, v. **Martie** (unde a întemeiat ~); prisacă la ~, v. **Fundu** (la ~).
- Sirețelu** (Serețel), sat, 1841: ț. Suceava; <Sirețel, c. ~, j. Iași>; boier din ~ 85, în hotar 116 (1841).
- Sirifel**, riu; <Sirețel, afluent al Siretului la Suceveni, azi R. S. S. Ucraineană, Șiroka Poliana, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; sat pe ~ 237.
- <**Sitna**, riu, afluent al Jijiei; pîriu confluent cu ~>, v. **Cozancea**.
- Șin**, cliucinic; în sfat 147.
- Sin**, v. și **Șin**.
- <**Sîncăuți**>, sat, v. **Zamecăuți**.
- ***Sîngureni**, sat, ț. Chigheci; <probabil lângă iezerile Gemenele de pe Prut; azi R. S. S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul>; întărit m-rii Moldovița 189.
- Sîrbescul**, v. **Nicoară** ~, **Petru** ~.
- Sîrbi**, sat, pe Tazlăul Mare, mai jos de Hemeiani; <înglobat în Florești, c. Scorțeni, j. Bacău>; dat, în schimb, de m-rea Bistrița lui Iurie vistier ș.a. 167.
- Sîrbi**, sat, mai sus de tirgul Iași; <Zahorna contopit cu Horlești, c.s. Reditu, m. Iași>; întărit, după judecata cu Cernu ș.a., lui Șandro Tătăranul și soției sale, Magda 182.
- ***Sîrbi**, sat; Ștefan cel Mare pentru o jumătate din ~ 126.
- Sîrbi** (greșit: Sairbi, <anterior: Bugari, apoi Scheia>), sat, pe Siret; <Scheia, c. Alexandru I. Cuza, j. Iași>; întărit lui Gavril spătar 47.
- <**Sîrbi**, azi Ciocîrlești, c. Scînteia, j. Iași>, v. **Moișă Filosofo** (unde a fost ~).
- Sîrbul**, boier în sfat 11.
- Sîrbul** (al Sîrbului), v. **Gheorghie** ~.
- <**Sîrca**, sat, c. Bălțați, j. Iași>; top. la ~ v. **Chicere**.
- Sîrcul**, v. **Constantin** ~.
- Slatina**, top.; <lingă Pluton, c. Pipirig, j. Neamț>; punct de hotar III.

- <Slobozia, sat înglobat în Ipatele, c. ~, j. Iași>, v. Mogoșești.
- <Slobozia, sat, c. Roznov, j. Neamț>; sat lângă ~, v. *Samoil (unde este ~ vă-tăman).
- <Slobozia, sat, c. Voinești, j. Iași>; loc de moară lângă ~, v. Stăvnic (pe ~).
- <Slobozia, fost Slobozia Mielului, l.c. a m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; sat lângă ~, v. *Săcăloșești.
- Slujăscul, v. Andrieș ~.
- *Slujești (unde a fost curtea lui Andrieș Slujăscul), sat, <ț. Bacău>; probabil lângă Horgești, c. ~, j. Bacău>; dăruit m-rii Bistrița de Marușca, fiica lui Andrieș Slujăscul 79.
- Smila, pîriu; <affluent al Bîrladului la Simila, c. Zorleni, j. Vaslui>; locuri, mori și sate pe ~ 20, 154;
- <piraie confluențe cu ~>, v. Bogdana, Smilișoara.
- Smila (pe ~), loc pustiu; <probabil lângă Florești, c. Poienesti, j. Vaslui>; întărit lui Șteful Cernat 154.
- Smilișoara, pîriu; <affluent al Smilei la Băcani, c. ~, j. Vaslui>; sat pe ~ 20.
- Sneatin, țîrg, <în Polonia; azi R. S. S. Ucraineană>; sate lângă ~ 33, 48.
- Soare (gîrla lui ~), la iezerul Leahului, <în Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați>; întărită lui Lină Rugină 81.
- *Sobolești, sat, ț. Neamț; <lingă Săvinești, c.s. ~, m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.
- Sobțea (Sofia, zisă ~), v. Sofia.
- Soci, sat; <c. Ștefan cel Mare, j. Neamț>; întărit, după judecata cu Șandru Negrul, Anei, soția lui Bîrsan 109.
- Soci, sat, cu m-re, <la obîrșia Dumitrei; în Bursuci, c. Epureni, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Socola, sat; <în m. Iași>; vie între ~ și Bucium, cumpărată de domn de la Slavoo și dăruită Mitropoliei de Suceava 157.
- Socoloțchi (fîntina lui ~), de cealaltă parte a Nistrului; <R. S. S. Ucraineană>; pia-tră de hotar în dreptul fîntinii lui ~ XIII.
- Socul, v. Dan ~.
- <Sodomirești>, sat, v. Idomirești.
- Sofia (Sobțea, Soptea), fiica lui Iuga și a Nastiei, sora lui Mihul ceașnic; danie pen-tru pomenirea ei 102, 205, 207, 208, 211.
- Sofica, fiica lui Ștefco și a Anușcăi, sora Nastiei; dă, în schimb, m-rii Bistrița satul Hemeiani 167.
- Soholețul, gîrlă, pe Prut; <la Berezeni, c. ~, j. Vaslui>; loc pe ~ 20.
- Soholețul (pe gîrla ~), loc, unde a fost iaz și moară, pe Prut; <la Berezeni, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Soholețul, v. și Suhuleți.
- Solca, sat, <cu două părți: de sus, azi or. ~, și de jos, azi Arbore, c. ~, j. Suceava>; Ivul de la ~ cedează lui Bogdan și Stanei, din partea sa din satul ~ o casă sau o slatină 99.
- Solca, v. și Ivul ~.
- <Solești, sat, c. ~, j. Vaslui>; sate lângă ~, v. *Negoești, *Ungureni.
- Soliman, v. Suliman.
- Solomon, diac; scrie acte 13, 26; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Soloneț, pîriu; <affluent al Răutului la Roșietici, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Florești>; sat pe ~ X.
- Soloneț, pîriu; <affluent al Sucevei la Cos-tina, c. Todirești, j. Suceava>; sat și curte pe ~ 201.
- Soloniț, pîriu; <probabil affluent al Derehlu-iului; r. Hliboca, R. S. S. Ucraineană, reg. Cernăuți>; hotar 139.
- <Solonț, comună, j. Bacău>; loc de sat în ~, v. Muncelul (la gura Muncelului).
- Solonț, pîriu; <affluent al Tazlăului Mare, la Tărița, c. Pîrjol, j. Neamț>; loc pe ~ 178;
- <pîriu confluent cu ~>, v. Muncel.
- Soltan, fratele lui Cozma Mocru; prizonier al lui Basarab voievod 232.
- *Soltănești, sat; <pe Dumitra, probabil lângă Ghireasca, c. Mălușteni, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
- Soptea, v. Sofia.
- Soroca, cetate; <în or. ~, azi R. S. S. Mol-dovenească, r. ~>; pîrcălab de ~ XIII.
- Soroca, țîrg; <azi R.S.S. Moldovenească, or. ~, r. ~>; șleahul către ~, hotar XIII.
- Soroca, ținut; sate în ț. ~ X, XII, XVI.
- Sosciori, sat, v. Săsciori.
- Sotcă, greșit: pentru Gotcă, v. Fete Gotcă.
- <Spătărești>, sat în ~, v. Antelești.
- Spătăroae, <soția lui Petru spătar>, mama lui Stanciul 225.
- Sperlești, v. Șperlești.
- Spineanu, v. Șteful ~.
- Șt ... aia pîriu; <în munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
- Stahie, popă, egumen al m-rii Pobrata; în sfat 123.
- Stamate (Stamati), v. Ion ~.
- Stamnicău (Stamnicoi), greșit: pentru Stan Micu 160, v. Stan Micu.
- Stan, fiul lui Giurgiu, fratele lui Costea; vinde lui Andrea jumătate din satul Giurgești 127.
- Stan (runcul lui ~); <la Bucșești, c. Poduri, j. Bacău>; hotar V.
- Stan Babici, fratele lui Iachim și al lui Simion, unchiul lui Vasco și al lui Fedco; jurător 122; vinde domnului satul Jico-vul de Sus 141.
- Stan Babiș, tatăl lui Ivanco și al Lunei, socrul lui Luca Căuteș 149;
- satul unde a fost casa lui ~, v. Cobîlia de Sus.
- Stan Horja (Horjă), cumpără de la Dan Socul și de la Purcaru un sat sub Capul Piscului, Fîntina lui Peperig ș.a. 196; primește întărire pentru satele Horjăști, Fîntina Peperigului ș.a. 246;

- satul unde a fost casa lui ~, v. **Horjăști**.
- Stan Micu** (greșit: Stamnicău, Stamnicoi), vinde lui Iuga Grasul jumătate din satul Bătinești 160.
- Stan Păstrăv**, cumpără de la Ștefan, nepotul lui Bogdan stolnic, satul Păstrăvești 18.
- Stan Piteău**, vinde lui Șteful Cernătescul satul Cernătești 154.
- Stan Poiană**, unchiul lui Neagul și al lui Tatul; dăruiește lui Mălin și Vișei satele Ruși și Redeni 77; privilegiul lui ~ pentru satul Timișești dat, în schimb, de Neagul și Tatul 77.
- Stan**, v. și **Stanciul**.
- Stana**, armeană, casele din Suceava unde a locuit ~, dăruite m-rii Moldovița 9, 64.
- Stana**, fiica lui Miclăuș vornic, mătușa lui Roman spătărel; dăruiește lui Roman satul Miclăușeni 185.
- Stana**, fiica lui Severin, sora Anușcăi, cumnata lui Dragoș; primește întărire pentru satele Fundești și Lățcani 257.
- Stana**, fiica lui Simion Tansa, sora lui Toader și a lui Duma; primește, în schimb, de la Duma clucer satul Grozești 255.
- Stana**, sora lui Oană și a lui Ivașco Pășcu; dăruiește lui Ivașco satele Lipovăț, Suhuleț și Negotești 159.
- Stana**, sora lui Toader Zviștală, a Marenei și a Marușcăi; dăruiește lui Toader Zviștală satul Zviștelești 161.
- Stana**, soția lui Bogdan, nepoata lui Ivul Solca; primește danie două case și o slatină 99.
- Stana**, soția lui Sima Turliuanul, mă ușa Marenei; primește danie jumătate din satul Șperlești 104.
- Stanea**, nepoata Anei și a lui Dobrul logofăt; cumpără satul Dobrulești 228.
- Stanciul**, aurar; cumpără un loc de moară pe Brădățel 262.
- Stanciul**, comis; în sfatul lui Alexandru și al lui Bogdan voievozi 3, 4, 11.
- Stanciul**, fiul lui Fetco Stărotescul, nepotul Anei și al lui Dobrul logofăt; vinde lui Ivul diac satul Văleni 243, și lui Mihul pircălab satul Găleşaști 260.
- Stanciul** (Stan, Stance), <fiul lui Ion vornic>, fratele lui Lazăr, tatăl lui Mirza; în sfatul lui Alexandru voievod 16, 20(?) — 25, 27—29, 32, 33, 35, 36, 39, 45; pircălab de Cetatea Albă 26 (?); în sfatul lui Petru voievod 47—54, 56, 58—61; pircălab 60; în sfatul lui Ștefan cel Mare 85, 90, 92, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, C, III, V, VII, VIII; pircălab de Cetatea Albă; trimis în solie 152; în sfat 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161—163, 165—168, XI, XIII—XV; boier în sfat 169, 173, 175, 177, 179, 182—1856, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217, 218, IX, X; greșit: stolnic în sfat VI; pecetea sa 85, 203(?).
- Stanciul**, fiul Spătăroaei; vinde lui Theocist mitropolit o moară din Feredieni 225.
- Stanciul Sinescul**, boier; primește întărire pentru satele Sinești, Crepătureni ș.a. 78.
- Stanimir**, vistier; în sfat 65—67, 70, 89.
- Stanislav**, din Tencin, subcămăraș de Holm; trimis de craiul Poloniei în solie în Moldova 152.
- <Stanislav> Rotinupan, v. **Rotinupan**.
- Stanul** (cu ~), greșit: pentru slavonescul „stava (să ~)” = iaz (cu ~) 20, v. **Soci**.
- Starostescul**, v. **Fedco** ~.
- Starostici**, v. **Mihul** ~.
- Stașco**, sărac din Hirlău; vinde domnului o vie în hotarul tirgului Hirlău 166.
- Stavnic**, pîriu; <afluent al Bîrladului la Vulturești, c. ~, j. Vaslui>; sat și locuri de moară pe ~ 56, 127; <pîriu confluent cu ~>, v. **Ușița**.
- Stavnic** (pe ~), loc de moară; <probabil lângă Slobozia, c. Voinești, j. Iași>; întărit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.
- Stăjarul**, pîriu; <Stejarul, afluent al Bistriței la Stejaru, c. Pingărați, j. Neamț>; hotar IV.
- <Stănești, sat, c. Măgirești, j. Bacău>; sat lângă ~, v. **Fărloești**.
- Stănighești**, sat, pe Tutova; <în Gilțești, c. Puiești, j. Vaslui>; întărit lui Petru comis 49.
- <Stănișești, sat, c. ~, j. Vaslui>; sate probabil lângă ~, v. ***Borzăști**, ***Ciocănești**; seliște lângă ~, v. **Mane** (unde a fost seliștea lui ~).
- <Stăniliești, sat, c. ~, j. Bacău>; sat lângă ~, v. ***Duma** (unde este popa ~).
- Stărotescul**, v. **Fedco Stărotescul**.
- Stăuceani** (Stăuceni), sat, sub Dumbrava Înaltă; <în Vorniceni, c. ~, j. Botoșani>; întărit m-rii Homor 201.
- Stăuceani**, sat, cu două cuturi, cu moară și iaz, <pe Siret; Săucești (?), c. ~, j. Bacău>; întărit m-rii Bistrița 107.
- Stemnic** (Stebnic), pîriu; <afluent al Bîrladului la Bălteni, c. ~, j. Vaslui>; sate pe ~ 11, 158, 255.
- Steca**, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Ștefan**, spătar, greșit: pentru Costea 215, v. **Costea**.
- <Ștejăreni (fost Cirlani), azi R. S. S. Moldovenească, c. Lozova, r. Călărași>, v. **Cirlani**.
- Ștețcani**, sat, v. **Tețcani**.
- Ștețco**; loc pe care tirgoveții din Neamț au vrut să-l vîndă lui ~ 45.
- Ștețco**, diac; scrie acte 21, 58, 103, 104, 106, 129, 161, 162, 173, 177, IX—XI, XIII—XV.

- Ștețeo (Ștețcu) Dămăcuș** (al lui Dămăncuș, Dămocuș, Domacuș, Domăcoș, Domocuș), soțul Anușcăi, tatăl Nastasiei și al Soficăi, socrul lui Iurie vistier și al lui Petrașco 167;
 în sfatul lui Petru voievod 48, 59;
 în sfatul lui Ștefan cel Mare 65, 67, 70, 76—78, 81, 86, 87, 92, 93, 96, 97, 99, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 138, 140, 141, 143—145, 148, 149, 151, 153, 154, C, V.
- Ștețeo Micotici**, rudă cu Grozea Micotici; cumpără de la Grozea satul Hindășani 150.
- Știnca sat**, c. Victoria, j. Iași); sat în ~, v. Posadnici.
- Știnca Albă**, top.; <la Poiana, azi R. S. S. Moldovenească, c. Alcedar, r. Rezina>; punct de hotar XVI.
- Știncășeni**, sat, c. Voinești, j. Vaslui), v. Făuroane; deal la ~, v. Cetățea.
- Știnceoia**, seliște, pe Polocini; <lingă Ochieni, c. Huruiești, j. Bacău>; întâlnită lui Ilea Huru comis 183.
- Știncioița**, greșit: pentru Căpotești 183, v. Căpotești.
- Ștoica**, tatăl lui Manciu; cumpără de la fiii lui Florea jumătate din satul Urdești 147.
- Ștolniceni**, sat, v. Ruși.
- Ștornеști**, sat, v. Ștornеști.
- Stravici**, v. Ilea ~, Petre ~.
- Strîmbeni**, sat, la Bujor; <azi R. S. S. Moldovenească, Strîmbeni, c. Bujor, r. Kotovsk>; întâlnit lui Stan Horja 246; sat probabil lingă ~, v. *Obârșie (sub ~).
- ***Stroești**, sat cu două cuturi și cu moară, la gura Șomuzului, pe Moldova; <lingă Drăgușeni, c. ~, j. Suceava>; dăruit de Marușca Stroiasa lui Oană postelnic 27, 130; întâlnit, după judecata cu Boldur, ș.a., lui Oană 130;
 urice pentru ~ 1 (1715).
- Stroi**, soțul Marușcăi, v. Marușca Stroiasa. Stroiasa, v. Marușca ~.
- Stroinți**, sat, <ț. Cernăuți; Buda Mare, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întâlnit, după judecată, lui Husin și soției sale, Marușca 100.
- Studineț**, pîrfu; <afluent al Tutovei la Iana, c. ~, j. Vaslui>; sat la obîrșia sa 49.
- Ștuhuleț**, sat, c. Berezeni, j. Vaslui), v. Suhuleți.
- Șturnești**, sat, v. Șturnești.
- Șturza**, v. Ioniță Sandu ~.
- Suceava**, cetate; <în m. ~>; lucru la ~ 74; act scris în ~ 131;
 pîrcălăbi de ~ 65; v. Iliaș Modruz și Petru Ponci;
 portari de ~ 212—214, 217—219, 221, 223, 224, 226, 227, 229, 230, 235, 237, 264, IV, XIII;
 v. și Dragoș, Luca Arbure, Șandrea.
- Suceava**, tîrg; <m. ~>; tîrgoveți 4, 9, 64; boier 7; preot 100; case 4, 7, 9, 43, 64; mahalaua tîrgului 4, 100; biserici 100;
 țarina tîrgului 28; sat lingă~56; m-re lingă ~, v. M-re a lui Iașco; drumul mare către ~ 60;
 șoltuzi și pîrgari 220, 239; voiți 4, 60; vornici de tîrg 28, 55, 220, 239; judecători 55; vameși 164;
 scaun domnesc 5; vornicii curții domnești: passim; v. și Bodea, Costea <Perecichi>, Crasneș, Dragomir, Dragoș, Duma al lui Brae, Fedor, Goian, Hodco Știbor, Hrană, Isaia, Ivașco; mare armaș de ~ XIII; mare vistier de ~ X. acte scrise la ~: passim;
 v. și Mitropolia Sucevei.
- Suceava**, riu; <afluent al Siretului>; sate pe ~ 141, 154, 155, 221; seliște și loc de moară pe ~ 154;
 <piriu confluent cu ~>, v. Soloneț.
- Suceava**, ținut; sate din ț. ~ 116, 159, 183, 187, 197 (1793);
 dregători și slujitori de ~ 55, 74, 220, 239.
- Suceava** (pe ~), loc de moară, mai jos de Ungurași; <lingă Prelipca, c. s. Salcea, m. Suceava>; întâlnit lui Șteful Cernătescul 154.
- Sudarca**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni); deal lingă ~, v. Flocosul.
- Suha**, pîriu; <probabil afluent al Largăi în c. Larga Nouă, r. Cahul, R. S. S. Moldovenească>; fîntini la obîrșia sa 189.
- Suha** (la obîrșia Suhăi), fîntini, în poiana lui Brumar, ț. Chigheci; întărite m-rii Moldovița 189.
- Suhoverca**, sat, v. Suhoverhul.
- Suhoverhul**, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți, <cătun al satului Coțmanul Mare (1413); azi R. S. S. Ucraineană, Suhoverca, înglobat în Coțmani, c. ~, r. ~, reg. Cernăuți>; întâlnit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239; drum la ~ 190.
- Suhuleț**, pîriu, afluent al Birladului; pîriu confluent cu ~, v. Pîriul Finațelor.
- Suhuleți** (Soholeț), sat, pe Girbovăț; <Suhuleț, c. Tansa, j. Iași>; întâlnit lui Ivașco și lui Oană Pășcu 159; în hotar cu Berești 156; seliște lingă ~, v. Căscloarele.
- Suhuleți** (Soholeț), sat, la obîrșia Hulubățului; <Ștuhuleț, c. Berezeni, j. Vaslui>; întâlnit lui Ivașco și lui Oană Pășcu 159.
- Suhuleți**, v. și Soholețul.
- Suliman**, pașa, vizir; conducătorul oștirii turcești pornite asupra Moldovei XVII.

***Sultana**, sat, la gura Vișnovățului; <lingă Singera, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Anenii-Noi>; în hotar XXIV.
Sultana și Marașa (în fața Sultanii și Marașii), locuri pustii, pe ambele părți ale Vișnovățului, la vărsarea acestuia în Bic; <lingă Singera, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Anenii-Noi>; dăruite în jumătate lui Malușca și fratelui său, Neicea, și lui Cozma Rizan și fratelui său, Draguș XXIV.
<Suraia, comună, j. Vrancea>; cetate în ~, v. Crăciuna.
Surtu (rădiu lui ~); <lingă Mirzești, azi R.S.S. Moldovenească, c. Bulăești, r. Orhei>; punct de hotar VII.
Sușuș, v. Șusaș.

Ș

Șacovăț (greșit: Tacovăț), pîriu; <afluent al Birladului la Todirești; c. ~, j. Vaslui>; prisăci pe 15, 78; locuri de moară pe 15, 56, 156, 159; poiană și hlabnic pe ~ 15; sate pe ~ 250, 253;
 <piraie confluențe cu ~>, v. Grucț, Pîriul Fîntinilor, Veja.
Șacovăț (pe ~), loc de moară; <probabil lingă Osoi, c. Sinești, j. Iași>; întărit lui loil protopop și fiului său Giurgiu gramatic 56.
Șalvira, sat, între Cubolta și Căinari; <azi R.S.S. Moldovenească, Șalvirii Vechi, r. Dondușeni>; întărit lui Eustafie Rughi ș.a. XIII.
 <Șalvirii Vechi>, sat, v. Șalvira.
Șandrea, fiul lui Iurie Șerbescul, fratele Mărenei și al lui Vasco, nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde lui Tăutul logofăt seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
Șandrea (Șandru, Sendrea), portar de Suceava; în sfat 213. 214, 216—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237.
Șandrică, v. Șandru, Șendrică.
Șandrișor, v. Șandru Tolocico.
Șandrișor, v. și Trișor.
Șandrovici, v. Cozma al lui Șandru.
Șandro Tătareanul, soțul Magdei; se judecă cu Cernu, Român și Drăgoi și cîștigă satele Moimești, Sirbi și Geamiri 182.
Șandru, comis; în sfat 263—265, XX.
Șandru (Șandrea, Șandro), gramatic; scrie act 4; ispravnic de act 6;
 logofăt; ispravnic de act 45.
Șandru, portar de Suceava, v. Șandrea.
Șandru, spătar; în sfat 36.
Șandru, tatăl lui Cozma; v. Cozma al lui ~.
Șandru de la Dorohoi, v. Șandru Tolocico.
Șandru de la Lucaș, tatăl lui Trișor și al lui Tador 23; v. și satul unde a fost casa lui ~.
Șandru Negru (cel Negru), vărul lui Sima logofăt, al Anei și al lui Dima; se ju-

decă cu Ana și pierde satele Soci și Dușești 109; vinde satul Tungujăni 250.
Șandru (Șandrică, Șandrișor, Șandro, Șandrică, Șendrică) Tolocico de la Dorohoi (de la Hirlău? 32), ginerele lui Petru Hudici 33; vinde satul Verijani 33; dăruiește Mitropoliei, împreună cu lațco Hudici, prisaca lui Balica 98;
 în sfatul lui Alexandru și Petru voievozi 4, 16, 21—26, 32, 33, 39, 47, 48, 50, 51, 58;
 în sfatul lui Ștefan cel Mare 67, 70, 115, 123, 124, 127, 128, 135, 141—145, 147—149.
Șandru (unde este casa lui ~ de la Lucaș), sat, la Lucaș; <probabil în Dochia, c. Girov, j. Neamț>; întărit lui Trișor și lui Tador, fiii lui Șandru 23.
Șandru, v. și Borra ~, Cozma al lui ~.
Șandrica, v. Șandru.
 <Șărcani, sat; azi R.S.S. Moldovenească, c. Pohrebeni, r. Orhei>, v. Jărcani.
Șchi, sat, <pe Valea Albă; David, c. Botești, j. Neamț>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
 <Șcheia, sat, c. Alecdndru I. Cuza, j. Iași>, v. Sirbi.
Școala slovenească; dascăl de la ~ traduce act 250 (sec. XVIII).
Șeapca (numit și Glăvănești), sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Șipca, c. Mihuleni, r. Rezina>; hotar XVI.
Șelum, v. Diordie ~.
Șendrea, portar de Suceava, v. Șandrea.
Șendrică (Șandrică), aprod; în sfat 3, 4.
Șendrică (același cu Șendrică Tolocico, de la Dorohoi?), boier; vinde lui Mihail logofăt jumătate din satul Șirăuți 33.
Șendrică Tolocico, de la Dorohoi, v. Șandru Tolocico.
Șendrică, v. și Șandrică.
Șirăuți, sat, v. Șirăuți.
Șerban, jîtnicer; hotarnic 11 (1818).
Șerban, soțul Ghindei; cumpără jumătate din satul Mărtinești 231.
Șerbănești, sat, pe Bogdana; <lingă Bogdana, c. ~, j. Vaslui>; întărit Mărenei, Marușcăi și Stanei 161.
Șerbescu, v. Manoil (Mănilă) ~.
Șerbești, sat, pe Pîriul Alb; <în Talpa, c. Birgăoani, j. Neamț>; în hotar cu Hlăpești 217.
Șerbescul (Șerbici), v. Iurie ~.
Șerbici, v. Andreico ~.
 ***Șerbu Răpop** (satul lui ~, sec. XVI: Beșicani); <probabil lingă Săucești, c. ~, j. Bacău>; întărit m-rii Bistrița 107.
 <Șesuri, sat, c. Măgirești, j. Bacău>; sat probabil în ~, v. Costești.
Șimuz, pîriu; <Șomuzul Băii, afluent al Moldovei la Ciumulești, c. Vadu Moldovei, j. Suceava>; sat pe ~ 163.
Șimuz, v. și Șomuz.
 <Șipca, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Mihuleni, r. Rezina>, v. Șeapca.

<Șipeniț, sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; sat lângă ~, v. *Ripușinți.

Șirăuți (Șerăuți), sat, peste Prut, mai sus de Budilcea, ț. Cernăuți; <azi R.S.S. Ucraineană, Șirăuții de Sus, c. ~, r. Zastavna, reg. Cernăuți>; jumătate din ~, vîndută de Șendrică lui Mihail logofăt 33; vîndut de nepoții lui Stan Poiană lui Iuga vistier 211; dăruit de Iuga vistier, m-rii Putna 205, 207, 208, 211.

Șiverde, top., la Roșiori, <în Chilișoiaia, c. Dumesti, j. Iași>; hotar 137.

Șizcăuți (unde a fost curtea lui Iurie, <sec. XVIII:Novoselița>), sat, pe Prut; <Noua-Suliță, azi R.S.S. Ucraineană, or. ~, r. ~, reg. Cernăuți>; întărit lui Sin de la Hotin 59.

Șizcăuți (unde este Hodoricil), sat, mai jos de Zamcăuți; <azi R.S.S. Ucraineană, Șiscăuți, c. Rîngaci, r. Noua-Suliță, reg. Cernăuți>; întărit lui Sin de la Hotin 59.

*Șoldești, sat, pe Dumitra; <lingă Epureni, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.

Șoldești, sat, pe Zăbrăuți; <în Fitionești, c. ~, j. Vrancea>; jumătate din ~ vîndută de Aldomir lui Iuga Grasul 160.

Șomuz (Șimuz, Șumuz), pîriu; <Șomuzul Rece, afluent al Moldovei la Drăgușeni, c. ~, j. Suceava>; sate pe ~ 27, 229.

Șomuz (Șiumuz, Șumuz), rîu; <Șomuzul Mare, afluent al Siretului, la Dolhasca, c. ~, j. Suceava>; sate pe ~ 12, 60; <piraie confluențe cu ~>, v. Brădățel, Crasna.

Șomuz, v. și Șimuz.

Șopîrlă, v. Mihăilă ~.

Șopîrleni (Șopîrlești), seliște, pe Prut; <Șopîrleni, c. Drinceni, j. Vaslui>; jumătate din ~ vîndută de Neagșa lui Ignat și lui Ion Tintiu 252.

Șoșa, v. Micul ~.

*Șpătorești, sat; <probabil pe cursul inferior al Ialanului; j. Vaslui>; întărit lui Gostilă 87.

*Șperlești, sat, <pe Turlui; lingă Birzulești, c. Sănduleni, j. Bacău>; jumătate din ~, primită de Stana, soția lui Sima Turluiianul, de la Marena, fiica lui Ulea 104.

Șteaza lui ... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată șteaza.

Ștefan, boier; primește întărire pentru s. Biești, Giugureni și Hăjdieni VII.

Ștefan, nepotul lui Bogdan stolnic; vinde satul Păstrăvești lui Stan Păstrăv 18.

Ștefan, spătar, greșit: pentru Coste 215, v. Coste.

Ștefan, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Pobrata 26.

Ștefan, voievod, domn al Moldovei, fiul lui Alexandru cel Bun 188, 230, fratele lui Ilie voievod 100, 121, 141, 188, 230, 240, 258, al lui Bogdan și al lui Petru voievozi 13, unchiul lui Ștefan cel Mare, 100, 109, 121, 188, 208, 230, 240, 258; danii de la ~ 4, 13, 75; acte de la ~ 100, 109, 121, 141, 188, 209, 230, 240, 258.

Ștefan <cel Mare> voievod, fiul lui Bogdan și al Mariei 138; soțul Evdochiei 138, 157; tatăl lui Alexandru 119—265, XII, XVII, XXIV, al Elenei 135, 138, al lui Petru 187—229, XVII, al lui Bogdan 191—224, al lui Ilie 191, 192 și al lui Bogdan-Vlad 219, 231—265, XXII, XXIV; nepotul lui Alexandru <cel Bun> 138, 200, 209, 214, 221, 230, 237, 257, 263, VI, al lui Iliș și Ștefan voievozi 100, 209, 230, 240, 258, al lui Vlaicul 144 și al Chiaiei 165; credința lui 11—13, 15;

domn al Moldovei; acordă danii și întăririi de stăpînire și venituri: *passim* (v. și <acte>); cumpără și dăruiește m-rii Putna satele Jicovul de Sus 141, Balcăuți 175, Ostria 184, Tirnauca 214, jumătate din satul Maneuți 155, o moară la Feredeieni 225 și o vie la Hirlău 166; cumpără satul Ursăști pe care îl dăruiește m-rii Tazlău 234; cumpără satul Selivestri 233; schimbă satele Selivestri 233, Vereșecani și Ungureni 221 cu satele Borilești, Dragotești și Jicovul de Sus și le dăruiește m-rii Tazlău; cumpără satul Podoleni și-l dăruiește lui Avram Frincu XX;

acordă tătarului Oană drept de a reveni în țară eliberîndu-l din robie 162; salv-conducte trimise de ~ logofătului Mihul 66, 89, 152, 169;

poruncește vornicului din Țara de Jos să se pregătească pentru lupta cu turcii și tătarii XVIII.

Ștefan Cernat, v. Șteful Cernat.

Ștefan Cudalbul, vornic; primește danie un loc peste valea Gerului XVII.

Ștefan Gurărece, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.

Ștefan Istrati, martor la traducerea unui act II (1798).

Ștefan <Mușat>, voievod; sate dăruite de ~ bunicului lui Petre Timpe I.

Ștefan Orgoaie, tatăl lui Micul, bunicul lui Mircea 230.

Ștefan Prodan, tatăl Anghelinei, bunicul lui Dumitru VI.

Ștefan Roșul, tatăl lui Oană, al lui Ioil și al Ceuței, bunicul lui Cozma 264;

satul unde este casa lui ~, unde a fost ~, v. Ștefănești.

Ștefan Roșul (poiana lui ~), la Cîrligătură; <lingă Vorovești, c. Miroslova, j. Iași>;

- întărită lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56;
v. și Ștefan Roșul.
- Ștefan Tunsulu; cumpără satul Tunsești și primește întărire pentru satul Horgești 32.
- *Ștefănești, sat, <probabil lingă Bețești, c. Rediu, j. Neamț>; întărit lui Trifu Borzescu 50.
- Ștefănești (unde a fost Ștefan Roșul, unde este casa lui Ștefan Roșul), sat, cu pricuturi, la Poieni; <lingă Poienile Oancei (?), c. Stănița, j. Neamț>; vindut de Oană, Ioil ș.a. lui Duma clucer și fratelui său, Pătru Brudur 264.
- Șteful, boier; părțile lui din satul Marișești întărite lui Trifu Borzescu 50.
- Șteful, bulgar, fiul lui Oancea; întărit m-rii Bistrița 107.
- Șteful, diac; scrie acte 77, 83, 87, 90, 99, V. Șteful din Tâmaș; vinde m-rii Bistrița balta Martina și m-rea unde a fost Marta călugărița 136.
- Șteful, fiul lui Fumu, fratele lui Mindrea; dăruiește m-rii Neamț un loc pentru două mori, la Deleni 8.
- Șteful, fiul lui Rotimpan, fratele lui Sima și al lui Maseico; vinde lui Zbarea satele Jidești, Pitici ș.a. 237.
- Șteful, nepotul lui Iacuş vistier și al Marenei, vărul Anuşcăi și al Vasutcăi; pitar; vinde seliștea Poprincani 206; pircălab de Hotin; se judecă și primește întărire pentru satele Ecușani, Drăgușani, și Poprincani 226; în sfat 219, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, IV, XX, XXII.
- Șteful (Ștefan, Știhan) Cernat (Cernătescul, Negru), boier; cumpără de la Herman satul Motișești, Seliștea lui Tatul și o poiană 115, și de la Stan Pitcău, satul Cernătești 154; vinde lui Ion Parava și lui Tatul Berivoescu satul Berivoești 261;
în sfat 155, 161—163, 165, 167, 168, 173, 175, 177, 182, 192, VII, VIII, X, XI, XIII, XV, XVI;
satele unde sînt casele lui Șteful Cernătescu, v. *Cernătești și Șteful Cernat (unde este casa lui ~).
- Șteful <Cernat> (lingă moara lui ~), loc de moară, pe Smila, lingă moara lui Giurgiu Pleșan; <probabil în Morăreni, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui>; întărit lui Șteful Cernat 154.
- Șteful Cernat (unde este casa lui ~, unde a fost Pătru Delțag; <anterior Dilțegani>), sat, cu moară, pe Bogdana; <Cernați, înglobat în Cepești, c. Bogdănița, j. Vaslui>; întărit lui Șteful Cernat 154.
- Șteful Jumătate, tatăl Maruşcăi, socrul lui Știbor 229.
- Șteful al lui Osif, boier în sfat 203, 206.
- Șteful Spineanul, soțul Fetcăi, ginerele lui Cămilă; vinde lui Cozma ușar, satul Cobilia 244.
- Șteful, v. și Știful.
- *Ștelunova (greșit: pentru Ștefulova?), seliște sau sat, pe Prut, la gura Săratei, <lingă Vetrișoia, c. ~, j. Vaslui>; întărită lui Ignat stolnic 20.
- Știbor, v. Hodco ~.
- Știhan, v. Șteful.
- Știful (pădurea lui ~), lingă Bologanul, <Bolohani, azi R.S.S. Moldovenească, c. Lazo, r. Orhei>; hotar VII.
- Știubel, v. Fintina lui ~.
- Știubei (Movila lui ~), v. Movila Mare.
- *Știubeleni, sat, pe Crasna; <lingă Gănești, c.s. Tirgu Frumos, j. Iași>; vindut de Butaș lui Giurgiu al lui Ioil 61; v. și Fintină lui Știubel.
- <Știubieni, sat, c. ~, j. Botoșani>; loc pustiu lingă ~, v. Piriul Iezerului (pe ~).
- *Ștoboreni, sat; <lingă Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați, unde se află dealul Ștoboranilor>; întărit lui Lină Rugină 81.
- Șturnești, sat. ț. Cîrligătura; <Stornești, c. Sinești, j. Iași>; întărit lui Stanciul Sinescul 78.
- Șumuz, v. Șomuz.
- Șusăș (Sușuș), boier; partea lui din satul Tocănicești vindută de fiii lui Balin lui Moranciu și lui Petrică Roșca B.
- Șuşman, tatăl lui Isaia, fratele lui Barsu comis, vărul Anei; primește de la Ana satele Cobilcini și Bilosăuți 168.
- Șuşman, v. și Isaia al lui ~.

T

- Tabăra, top; la Alcedar, <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina>; hotar XVI.
- Tader Vascan, v. Toader ~.
- Tador, fiul lui Danciul; vinde lui Dajbog pircălab o parte din satul Doncești 212.
- Tador, fiul lui Șandru de la Lucaș, fratele lui Trișor; primește întărire pentru satele Oprișești, Cîrna ș.a. 23.
- Tador, fratele lui Mihail logofăt; primește întărire pentru satele Vinători, Procopeni ș.a. 33.
- Tador, sulger; hotarnic 60.
- Tador al lui Popa, diac; scrie act 11.
- Tador Fofiș, vinde lui Ion Negoescu satul Negești 85.
- Tador, v. și Teodor, Theodor, Toader.
- <Talpa, sat, c. Bîrgăoani, j. Neamț>; sat în ~, v. Șerbești.
- <Tamași, sat, c. ~, j. Bacău>, v. Tâmaș; m-re mai sus de ~, v. Marta (unde a fost ~ călugărița).
- Tansa, v. Simion ~.
- <Tansa, sat, c. ~, j. Iași>, v. Brudurești; sat lingă ~, v. *Berești.

- Tarasie**, episcop de Roman (Tirgul de Jos); în sfat 123, 128, 138, 141, 155, 162, 166—169, 175, 184, 190, 195;
drept de judecată asupra oamenilor din satul Negoesti, acordat lui 134.
- Tarasova**, sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Alcedar, r. Rezina>; în hotar cu Poiana XVI.
- Tarcău**, pîriu; <afluent al Bistriței la Tarcău, c. ~, j. Neamț>; hotar IV.
- Tartareea**, top.; <în Munții Stînișoarei; probabil lingă Pingărați, c. ~, j. Neamț>; hotar IV.
- Tatarca**, v. **Tătareca**.
- Tatari**, sat, pe Pobrata, ț. Suceava; <Tătaruși, c. ~, j. Iași>; întărit, cu scutiri, m-rii Pobrata 187.
- <**Tataroveca Veche**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Soroca>, v. **Tătăreuca**.
- <**Tatomirești**, sat, c. Rebricea, j. Vaslui>; sat lingă ~, v. ***Cuhnești**.
- Tatul**, nepotul lui Stan Poiană, fratele lui Neagul; primește, în schimb, satele Ruși și Redeni 77.
- Tatul** de la Birzota; vinde lui Bodea de la Dumbravă un loc pustiu pentru a-și întemeia sat și prisacă 142.
- Tatul Berivoescul**, cumpără seliștea Berivoesti 261.
- Tatul** (seliștea lui ~), la obîrșia Corodului, în hotarul satului Motișești, <în Fundeanu, c. Drăgușeni, j. Galați>; dăruită lui Herman și vindută apoi de acesta lui Șteful Cernat 115, 154.
- Tazlău**, m-re <în s. Tazlău, denumire schimbată în Zemeș, c. ~, j. Bacău>; primește danie satele Borilești, Drăgoești 233 și Ursăști 234; braniștea ei IV;
menț. tirzie 216.
- Tazlău** (la ~), vamă; întărită m-rii Bistrița 65, 93.
- Tazlăul Mare**, riu; <afluent al Troțușului la m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; sate pe ~ 101, 111, 167, 188, 210, 1;
<piraie confluențe cu ~>, v. Belieia, Cernu, Solonț.
- Tazlăul Sărat**, pîriu; <afluent al Tazlăului Mare la Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; sate pe ~ 68, 107;
<pîriu confluent cu ~>, v. Calnaș.
- Tăbăcești**, sat, <ț. Tutova>; Tăbucești, c. Boghești, j. Vrancea>; parte din ~, întărită Cimbalei 180.
- Tăbuci** de la Cobile, fratele lui Pojar și al Nastasiei; vinde domnului satul Ostrița 184.
- Tălmaci**, v. **Andrei** ~.
- <**Tălpălăi**, sat, c. Poienari, j. Neamț>; seliște lingă ~, v. **Oană Giuratul** (unde a fost casa lui ~).
- Tămaș**, sat, pe Siret; <Tamași, c. ~, j. Bacău>; boier din ~ 136.
- Tămășanul**, v. **Dragotă** ~.
- Tănase**, uricar; traduce act 92 (sec. XVIII). <**Tărtărești**>, sat, v. **Tortorești**.
- Tătareca**, pîriu, în braniștea Bohotin; <afluent al Jijiei lingă Bohotin, c. Răducăneni, j. Iași>; prisacă pe ~ 24.
- Tătareca** (pe ~), prisacă, în braniștea Bohotin; <j. Iași>; dăruită de Coste Oriș m-rii Moldovița 24, <41>.
- <**Tătărani**>, sat, v. **Geamirl**.
- <**Tătărani**>, sat, v. **Găleşaști**.
- Tătărăși** (menț. tirzie), v. **Tortorești**.
- Tătăreanul**, v. **Duma** ~, **Șandro** ~.
- ***Tătăreni**, sat; <probabil lingă Mireni, c. Coroiesti, j. Vaslui>; întărit lui Ion, Dragoșe ș.a. XXII.
- Tătăreuca**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Tatarovca Veche, c. ~, r. Soroca>; în hotar XIII.
- <**Tătăruși**, c. ~, j. Iași>, v. **Tătări**; sat în ~, v. **Bodești**.
- ***Tăuți**, sat, <pe Horincea>; la sud de Cavadinești, c. ~, j. Galați>; întărit lui Lină Rugină 81.
- Tăutul**, diac, în sfat 81; scrie acte 119, 123, 127, 146, 165, 179, 185;
logofăt; ispravnic de acte 199, 201—203, 206, 211—221, 224—230, 233, 235, 237—241, 243—245, 247, 249, 250, 252—254, 257—265, XX, XXII, XXIV; cumpără seliștea Leucauți și prisaca Vrabia 251;
pecetea sa 198, 203.
- Tăvuciu**, vătăman 132;
satul unde au fost vătămani ~, Penea și Ananie, v. **Măreșel**.
- <**Tecuci**, m., j. Galați>; sat în ~, v. **Săsești**.
- Tecuci**, ținut; sat în ț. ~ 23 (menț. tirzie).
- Tegheci**, pîriu; <Tigheci, afluent al Prutului lingă Stoienești, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul>; seliște pe ~ 20;
<afluent al său(?)>, v. **Lucoveț**.
- Tegheci**, v. și **Tigheci**.
- Teghina**, v. **Tighina**.
- Telebeci**, sat, pe Siret; <azi R.S.S. Ucraineană, Tereblecea, denumire schimbată în Porubne, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, 163.
- ***Telejina**, sat; <între Vădeni, c. Cavadinești, și Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați, unde se află balta Telejin>; jumătate din ~, întărită lui Lină Rugină 81.
- Telejna**, pîriu; <Telejna, afluent al Birladului la Mărășeni, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; sate și seliști pe ~ 110, 213, 259.
- Teleşeuca**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni>; în hotar cu Samaleuca VI, XIII.
- Teleşeuca**, vale, la Teleşeuca, <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni>; hotar VI, XIII.
- Teleuca** (Temlevca), tătăroaică; vindută de Mihul, lui Arbure portar C.
- Telița**, pîriu; <afluent al Delei sau chiar Delea, afluent al Prutului la or. Ungheni, azi R.S.S. Moldovenească, r. ~>; loc

- de moară mai sus de gura Teliței dăruit m-rii Pobrata 26.
- Temeșescul**, v. **Roman** ~.
- Temlevca**, v. **Teleuca**.
- Tencin**, târg, în Polonia; boier din ~ 152.
- Teoctist**, v. **Theoctist**.
- Teodor** (Teodoru, Theodor), egumen și arhimandrit al m-rii Bistrița 136, 146, 167; în sfat 123, 166.
- Teodor**, v. și **Tador**, **Theodor**, **Toader**.
- Tepiul** (Thepiul), corupția din logofăt, v. **Toma**, logofăt.
- <**Tereblecea** (denumire schimbată în Porubne), sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Porubne, r. Hliboca, reg. Cernăuți, v. **Telebecinți**.
- <**Terebna**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Edinița>; sat lingă ~, v. ***Cozărești**.
- Tețcani** (Stețcani), sat, pe Siret; <c. Gherăești, j. Neamț>; întărit lui Gavril spătar 47.
- Theoctist**, egumen al m-rii Pobrata 174.
- Theoctist** (Teoctist, greșit: Deocktiș), mitropolit de Suceava; în sfatul lui Petru Aron 47—54, 56, 58—61; în sfatul lui Ștefan cel Mare 67, 73, 77—79, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 93, 97—100, 104, 110, 113, 120—122, 136, 138, 141, 149, 152, 155, 162, 166—168, 169, 175, 184, 195, V; vinde satul Greci și cumpără satul Mihăiești 123, 128; cumpără o moară din Feredeiani 225; pomenire făcută la Mitropolie, cu consimțământul lui ~ 157; se roagă pentru victorie în războiul cu turcii XVIII; frăția săracilor din târgul Iași, sub ascultarea lui XXI.
- Theodor Balș**, logofăt; autentifică act 238 (1828).
- Theodor Cantemir**, pircălab al Chiliei și Ismailului, primește danie trei sate în ținutul Fălciu XXIII.
- Theodor Gasparovici**, diac de divan 8.
- Theodor** (Thador) **Perușanul** (Perecianul), primește întărire pentru satul Roșiori 194.
- Theodor Posadnicu**, v. **Fedor**.
- Theodor**, v. și **Tador**, **Theodor**, **Toader**.
- Thepiul**, corupție: din logofăt, v. **Toma**, logofăt.
- Tigheci**, ținut; codrul Tigheciului; călăreți tigheceni XIII; v. și **Chigheci**, <**Codru**>.
- Tigheci**, v. și **Tegheci**.
- Tighina** (Teghina), târg și cetate; <or. Bender, R.S.S. Moldovenească>; dregător domnesc de ~ 17; pircălab de ~ II.
- Tihova**, top., la Poprincani, <Popricani, c. ~, j. Iași>; seliște la ~ 206.
- Tihul**, v. **Oană** ~.
- <**Timișești**, comună, c. ~, j. Neamț>; sat în ~, v. ***Iubanești**.
- Timișești**, sat, la gura Neamțului; <c. ~, j. Neamț>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, 163;
- sat lingă ~, v. ***Cristienesti**.
- Timișești**, sat, <la gura Studinețului; lingă Hălărești, c. Iana, j. Vaslui>; primit danie de Neagul și Tatul și dat, în schimb, de aceștia, lui Mălin, Vișei și lui Ivașco Vitoltescu 77.
- Timpășor**, boier; vinde lui Petru Negrea satul Dzemești 111.
- Tintiul**, v. **Ion** ~.
- <**Tisa-Silvestri**, sat, c. Secuieni, j. Bacău>, v. **Silvestri**.
- <**Tișăuți**, sat, c. s. Ipotești, m. Suceava>; sat lingă ~, v. ***Ungurași**.
- Timpe**, v. **Petre** ~.
- Tirgoviste**, târg; <m. ~, j. Dîmbovița>; scrisoare trimisă din ~ de un prizonier moldovean 232.
- <**Tîrgu Troțuș**>, v. **Troțuș**.
- Tîrgul Albu**, v. **Cetatea Albă**.
- Tîrgul Frumos** (sec. XVIII: greșit **Tîrgu Roșu**), târg; <or. ~, j. Iași>; ceara strinsă din circumiile de la ~, dăruită m-rii Pobrata 2, 26, 138; vamă la ~ 41.
- Tîrgul de Jos**, v. **Roman**.
- Tîrgul Roșu**, greșit: pentru **Tîrgul Frumos** 138 (sec. XVIII), v. **Tîrgul Frumos**.
- Tîrnauca**, piriu; <asluent al Botnei sau chiar Botna superioară pînă la confluența acesteia cu piraiele Buda și Horodca>; hotar 163, 165.
- ***Tîrnauca**, sat; <azi top. la Frătăuții Noi, c. ~, j. Suceava>; dat de Bera, nepotului său, Misea 122 și vîndut de acesta domnului, care îl dăruiește m-rii Putna 214.
- <**Tîrpești**, sat, c. Petricani, j. Neamț>; sat lingă ~, v. ***Gemerești**.
- <**Tîrzieni**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Morozeni, r. Orhei>, v. **Movila Săpată** (la ~);
- sat probabil lingă ~, v. ***Pilișoani**.
- <**Tîrzii**, sat, c. Oltenesti, j. Vaslui>; sat probabil lingă ~, v. ***Coteciari**; loc de poiană lingă ~, v. **Fîntinițe** (la ~).
- Toader** (Tador), ceașnic, în sfat 65—67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104.
- Toader**, diac, fratele lui Ion dascăl; scrie acte 259, 261, 263.
- Toader**, fiul lui Casco, fratele lui Necoară, al lui Giurge ș.a., vinde parte din satul Cascoești 250.
- Toader**, fiul lui Fedor, fratele lui Fedorel; vinde o seliște la Chișinău 131.
- Toader**, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Ioan, ș.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Pășcani 223.
- Toader**, fiul lui Simion Tansa, fratele lui Duma și al Stanei; primește, în schimb, satul Grozești 255.
- Toader**, fratele lui Ion, al lui Puiu ș.a.; cumpără seliștea Drăncălăești 213.
- Toader**, fratele lui Ion Baico și al lui Andricu; primește întărire pentru satul Petrești 238.

Toader, fratele lui Isaiu Muste; primește întărire pentru satele Drăgoești și Si-mești 238.

Toader, țigan, soțul Frusinei; cumpărat, cu sălașul său, de Petru Brăescul 229.

Toader (Tador) al lui Limbădulce (Dulce), primește întărire pentru satele Bra-nișteri, Julești ș.a. 51; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.

Toader Anșanul, jurător 122.

Toader Buhuș, medelnicer, ispravnic al ținutului Vaslui; autentifică act 159 (1812).

Toader Cocoran, preot; traduce act 60 (1741).

Toader (Toder) Dobrișan (Dobrițaș), tatăl Dușcăi, socrul lui Majar, bunicul lui Toma, al lui Petre și al lui Coste 235.

Toader Gora, ieromonah; traduce act 129 (1785).

Toader (Tador, Theodor) Moica (al lui Moica, Moicescul, greșit: Monca), fratele lui Moica; în sfatul lui Alexandru voievod 4, 11, 16, 22—26, 32, 33, 35, 39; în sfatul lui Petru Aron 58, 59.

Toader (Tador, Teodor, Theodor) Prodan, diac (pisar); în sfat 21, 58; scrie acte 22—24, 100, 135, 141, 143, 145, 157; ispravnic de acte 33; cumpără satul Greci 123, 128; trimis în solie la craiul Poloniei 152.

Toader Rohat, cumpără satul Cuhnești 258.

Toader Rusu (Rus), tatăl Greacăi 177; acte avute de ~ de la Alexandru voievod pentru satele Rusi, Buciumi și Birgăoani 222 (1508).

Toader Trudescu, primește întărire pentru satul Trudești 242.

Toader (Tador) Urduigas, soțul Nastei, fratele lui Ion Dumbravă; vinde jumătate din satul Mălești 217; primește întărire pentru satele Obirșia, Ivănești și jumătate din Mălești 253; satul unde este casa lui ~, v. Obirșia.

Toader (Tader, Tador) Vascan (Văscan, al lui Vasco, Vascovici), fost stolnic; în sfatul lui Alexandru voievod 4, 21—26, 32, 35, 36, 39 și al lui Bogdan voievod 11.

Toader Zviștală, fratele Stanei, al Marenei și al Marușcăi; primește întărire pentru satul Zviștelești 161.

Toader, v. și Tador, Teodor, Theodor.

Tocănicești, sat; <Valea Șoșii, c. Poduri, j. Bacău>; partea lui Șusăi, din ~, cumpărată de Moranciu și de Petria Roșca de la fiii lui Balea B.

Toder Muhrum; primește întărire pentru satele Biești, Giugureni ș.a. VII.

Toderești, sat, <la Cirligătura; în Chiliașoia, c. Dumesti, j. Iași>; întărit lui Ioil propt și fiului său. Giurgiu gramatic 56.

***Toderești** (poienița Todereștilor); <lingă Valea Moldovei, c. ~, j. Suceava>; în hotar cu Berchișești 193.

<Todireni, sat, c. Pădureni, j. Vaslui>; sat probabil lingă ~, v. *Husova; loc probabil lingă ~, v. Husova (pe din sus de ~).

Todora (Tudora), sora lui Toader, a lui Ion ș.a.; cumpără seliștea Drâncălești 213.

Tolocico, v. Șandru (Șendrică) ~.

Toma, comis; în sfat VI.

Toma (greșit: Tomeilo Fetu, Tomeilo Thepiul), diac; scrie acte 16, 65, 89, 92, 107, 108, 111, 112, 115, 121, 124, 138, 149, IV; logofăt; ispravnic de acte 152—159, 161—166, 168, 169, 173—177, 179, 181—187, 189, 190, 192, 193, 195, 196, 198, VIII—XI, XIII—XVI; în sfat 167; pecetea sa 198.

Toma, diac; scrie acte 212, 217, 218, 264.

Toma, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Danciul ș.a.; vinde jumătate din satul Urdești 147.

Toma, fiul lui Majar și al Dușcăi, fratele lui Petre și al lui Coste; primește întărire pentru satul Românești, jumătate din Măzărești ș.a. 235.

Toma, fiul lui Marmure de la Birlădel, fratele lui Giurgiu și al Fedcăi; primește întărire pentru satul Mărmureni 145.

Toma, sitar, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.

Toma, stolnic; în sfat 173. 175. 177. 179. 182—186. 189. 191—193. 196. 198; pecetea sa 186, 198.

Toma unde sînt casele lui Giurgiu și ~. fiii lui Marmure). sat, v. Mărmureni.

Toma Bontica, soțul Elenei; primește întărire pentru satele de la Poieni, unde au fost cneji Băloș și Danciul 173.

Toma Cinde (Cindea, Chinde, Ginde, Ghinde, al lui ~, greșit: Bende) în sfatul lui Petru Aron 40, 41; în sfatul lui Ștefan cel Mare 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, C, V; primește întărire pentru satele Vilnești și Nahoroie 71.

Toma Dumitrescul (Dimitrescul), se judecă și pierde satele Săsești și Rominești 97.

Toma, greșit: pentru Duma, v. Duma al lui Brae.

Toman, tirgoveț din Suceava; în sfat 4.

Tomeilo Fetu (Fepiul, Tepiul, Thepiul), greșit: pentru Toma logofăt IX—XI, XIII, XVI, v. Toma.

Tonguzeni, sat, v. Tungujeni.

Toplița (la ~), moară, pe Toplița; <probabil lingă Topolița, c. Grumăzești, j. Neamț>; dăruită m-rii Pobrata 26.

Topolița (Toplița), pîriu; <afluent al Moldovei la Spiești, c. Păstrăveni, j. Neamț>; în hotarul satului Săcălușești 26; locuri pe ~ 19, 45; moară pe ~ 26; sate pe ~ 12, 19, 44, 47; <pîriu confluent cu ~>, v. Pîrîul Sec.

<Topolița, sat, c. Grumăzești, j. Neamț>; loc lingă ~, v. Pîrîul Sec (peste ~); moară probabil la ~, v. Toplița (pe ~)

- Toporăuți**, sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Noua Suliță, reg. Cernăuți>; întărit lui Luca 119.
- Tora**, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Torea**, tătar, fiul lui Criacu; întărit m-rii Bistrița 107.
- Tortorești** (menț. tirzie: Tătărași), <probabil de la forma Tărtărești>; sat, ocolul tîrgului Piatra, ț. Neamț; <Turturești, c. Girov, j. Neamț>; jumătate din ~, cumpărată de m-rea Bistrița 107 și întărită acesteia, cu scutiri 146, apoi răscumpărată de Cozma, fiul lui Băloș 202.
- Toth Iștifan**, om sărac din Hirlău; vinde domnului o vie în hotarul Hirlăului 166.
- Trăstieni**, sat, v. **Trestiana**.
- <Treanța>**, pîriu, v. **Freanțu**.
- Trestiana** (Trăstieni, Trestiana), sat; <azi R.S.S. Ucraineană, Trestiana (sau Dimca), înglobat în or. Hliboca, r. ~, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, 163; în hotar 139.
- Trestiana**, pîriu; <afluent al Gotovățului la Trestiana>; hotar 139;
- <pîriu confluent cu ~>, v. **Ruda**.
- Tricolici**, vornic, soțul Negritei, tatăl Neagsei, fratele lui Nicoră din Vaslui și al lui Dragotă Tămășanul; scrie din închisoarea de la Tirgoviște rudelor sale din Moldova 232.
- <Trifești**, sat, c. ~, j. Neamț>, v. **Micul-lești**.
- Trifu**, rudă cu Frîncu, cu Ion și cu Isaia; primește întărire pentru satul Frințești 153.
- Triful Borzescu**; primește întărire pentru satele Bețești, Ștefănești, ș.a. 50.
- Trifu Borzescul** (unde este casa lui ~), sat, v. **Bețești**.
- Trifu (Trifo) Gîlcă (Gîlcoș)**, tatăl lui Mircea, bunicul lui Fătul, al lui Ion ș.a.; cumpără de la Borelești satul Pășcani 223.
- Trișor**, fiul lui Șandru de la Lucaș, fratele lui Tador; primește întărire pentru satele Oprisești, Cîrna ș.a. 23.
- Trîfea**, fiica lui Casco, sora lui Necoară, a lui Giurgea ș.a.; vinde o parte din satul Cascoești 250.
- Troian** (valea Troianului, greșit: Troiandol), la Cudalbi, <c. ~, j. Galați>; hotar XVII.
- Trotuș**, rîu <afluent al Siretului>; sate pe ~ 183, 231, 265; vad la ~ 231; hotar I;
- <pîriu confluent cu ~>, v. **Caraculău**.
- Trotuș**, tîrg; <Tîrgu Trotuș, c. ~, j. Bacău>; boier de la ~ 265.
- Trotuș**, ținut; sate din ț. ~ 133, I.
- Trudescu**, v. **Toader ~**.
- *Trudești**, sat, pe Valea Neagră, ț. Neamț; <lingă Ghigoiești, c. Ștefan cel Mare, j. Neamț>; întărit lui Toader Trudescu 242.
- Trușea**, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
- Tudor**, logofăt; ispravnic de act XVII.
- Tudora**, v. **Mihul ~**.
- Tudora**, v. și **Todora**.
- <Tudora**, sat, c. ~, j. Suceava>; sat în ~, v. **Ruși**.
- Tula**, v. **Roman ~**.
- Tulea**, boier; vinde satele Zubriceni și Vancăuți 218.
- *Tulești**, sat, pe Siret, ț. Neamț; <lingă Galbeni, c. Filipești, j. Bacău>; întărit lui Danu II; poruncă hotarnică pentru ~ 95 (1793).
- Tunga**, boier; cumpără și apoi vinde satul Tungujăni și jumătate din poiana de la Țibănești 250.
- <Tungujei>**, sat, v. **Tungujeni**, sat lingă ~, v. ***Cascoești**.
- Tungujeni** (Tungujăni, Tonguzeni), sat, cu loc de moară pe Șacovăț; <Tungujei, c. Țibănești, j. Iași>; jumătate din ~ întărită lui Petrea și fraților săi 156; cumpărată de Tunga de la Dima și vindut apoi lui Nicoră 250.
- Tunsești**, sat, pe Bogdana; <c. Bogdănița, j. Vaslui>; cumpărat, de la Ilca, de Sima și Ștefan Tunsul și de Băloș și Oană Horgescul 32;
- sat lingă ~, v. ***Horgesti**.
- Tunsulu**, v. **Sima ~**, **Ștefan ~**.
- Turbata**, pîriu; la Băloșești, <azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț>; hotar 202.
- Turbure**, v. **Coste ~**.
- <Turcia>**; raporturile Moldovei cu Imperiul Otoman 58, 209, 240.
- Turcu**, v. **Movila Turcului**.
- Turia**, <zonă deluroasă, la nord de m. Iași, de o parte și de alta a Jijiei>; sat la ~ 189.
- Turjuca**, top. (?) <lingă Știubieni, c. ~, j. Botoșani>; hotar 26.
- Turluianu**, v. **Sima ~**.
- <Turturești**, sat, c. Girov, j. Neamț>, v. **Tortorești**;
- sat probabil lingă ~, v. ***Răidăcești**.
- Tutova**, rîu; <afluent al Birladului la Crivești, c. Tutova, j. Vaslui>; sate și seșiști pe ~ 20, 49, 77;
- <piraie confluențe cu ~>, v. **Iezer**, **Studineț**.
- Tuzoana**, fiica lui Conatas de la Neamț, mama lui Leurint; vinde m-rii Neamț un pămînt peste Piriul Sec 19.

T

- Țacovăț**, pîriu, greșit: pentru Șacovăț 159; v. **Șacovăț**.
- Țara Basarabiei**; legături dintre Ștefan cel Mare și Mihail logofăt în ~ 89;
- expediție întreprinsă de Ștefan cel Mare în ~ 191; boier moldovean prizonier în ~ 232.

oastea muntenească pregătită pentru expediție în Moldova XVIII.

Țara de Jos XVII.

Țara Leșească, <Polonia>; raporturi cu ~ 152; coloniști din ~ 28; rob domnesc fugit în ~ 162; sate lângă granița cu ~ 21, 48, 59.

Țara Românească, v. **Țara Basarabiei**.

Țarigrad, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, denumire schimbată în Pervomaiscoe, c. ~, r. Donduşeni>; boier din ~ X.

Țăpăluș Basarab, voievod, domn al Țării Românești; expediție întreprinsă de ~ în Moldova 232, 240; prizonieri luați de ~ 232.

Țepoala, sat, c. Motişeni, j. Bacău>; sat în ~, v. **Drăgoești**.

Tețin, ținut; staroști, globnici și pererubți de ~ 220, 239.

***Tibănești**, sat, pe Rebricea; <lingă Boroșești, c. Scinteia, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.

Tibănești, sat; <c. ~, j. Iași>; jumătate de poiană la ~ cumpărată de Nicoară de la Tunga 250;

sat în ~, v. **Ivănești**.

Tibleșul, top.; <în Munții Bistriței>; hotar III.

Țiganca, vale; <în s. Costache Negri, c. ~, j. Galați>; hotar XVII.

Țiganca, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.

Țincă, țigan, fiul lui Zavid, fratele lui Oanță și al lui Popușea; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 163.

Tolici, v. **Coste** ~.

Țuțora, vad, <pe Prut; la ~, c. ~, j. Iași>; vamă la ~ 41, 164, 174.

U

<Udești, comună, j. Suceava>; seliște probabil în ~, v. **Petir** (unde a fost tătarul ~).

***Uhrinești**, <sec. XVI: Hranești>, sat, pe Lișcov; <lingă Blăgești, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Benea 140.

Ulan, v. **Ion** ~.

Ulea, tatăl Marenei, fratele sau cumnatul Stanei 104.

Ulligil, gîrlă, între lacurile Cuhului și Ialpuș; jumătate din ~, dăruită m-rii Moldovița 6.

Unchetea, v. **Vasco** ~.

Unchetești, seliște, pe Nistru, mai sus de Cuhărești; <azi R. S. S. Moldovenească, Unchitești, c. Cuhureștii de Sus, r. Florești>; vindută de Vasco Unchetea lui Onică Mușat 254.

<Unchitești>, sat, v. **Unchetești**.

Unde a fost moara, sat, pe Birlad; <probabil în Dumesti, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Petrea și fraților săi 156.

Unde a (au) fost ..., unde este ...; unde a (au) fost, este (sînt): biserica, casa

(casele), călugărița cetatea, cneaz (cneji), curtea (curțile), fratele, grecii, jude (juzi), mănăstirea, moara (morile), piua, poiana, popa, prisaca, seliștea, satul (satele), tătarul, vătăman (vătămani) ...; unde se cheamă ...; unde cade, lese, se unește <un pîriu> = pentru toate cazurile de acest fel v. numele persoanei, al locului sau al apei la care se raportează expresia.

<Ungheni>, sat, v. **Unghiul**.

Unghiul (unde a fost jude Dumicea), sat, mai jos de Filfoe, între Prut și Jijia; <Ungheni, c. Bosia, j. Iași>; cumpărat de Marta, soția lui Mihul Andronic, de la Bratul 106.

***Ungurași**, cut al satului Huețeni, pe Suceava; <lingă Tișăuți, c. s. Ipotești, m. Suceava>; întărit lui Șteful Cernătescul 154.

Ungureanul, v. **Ivanco** ~.

***Ungureni**, sat, cu moară, pe Vaslui; <mai sus de Solești (?), c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Cirstea Negoiu 179.

***Ungureni**, sat, <pe Siret; lingă Vercicani, c. Liteni, j. Suceava>; dat de domn, în schimb, Mitropoliei de Suceava 221.

Unirea, capăt al lacului Cuhului 6.

Urdești, sat, <c. Vișoara, j. Vaslui>; jumătate din ~ vindută de Danciul, Mihailco ș.a. lui Stoica și fiului său 147.

Urdugaș, v. **Toader** ~.

Ureache, v. **Ilea** ~.

Ureache (poiana lui ~), <probabil pe pîrîul Secu, afluent al Neamțului; c. Vinători-Neamț, j. Neamț>; dăruită m-rii Po-brata 26.

Ureche, boier; primește întărire pentru satul Derțca 170.

<Urecheni>, sat, c. ~, j. Neamț>, v. **Uricheni**.

Urechești, <sec. XVII: Copăcești>, sat, pe Trotuș, în fața Ajudului; <Copăcești, c. Ruginești, j. Vrancea>; întărit comisul lui Ilea Huru 183.

Uricariul, v. **Axinte** ~.

Uricheni, sat, pe Topolița; <Urecheni, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Zianco 12.

<Urilați>, sat, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; sate lingă, v. ***Mănești**, ***Plăvățești** și ***Sîlîsteni**.

Urmez (<hotarul lui> ~), <pe Nistru, mai sus de Gordiuți, azi R. S. S. Ucraineană, c. Rîșcov, r. Hotin, reg. Cernăuți, sau pe Prut, mai sus de Horodiște, c. Păltiniș, j. Botoșani>; sat mai jos de ~ 59.

Ursăști, sat, pe Nechid, în Cîmpullui Dragoș; <în Borlești (?), c. ~, j. Neamț>; cumpărat de domn de la Ana Nimăiasă și de la Ivan și dăruit apoi m-rii Tazlău 234.

<Urșita>, pîrîu, v. **Ușița**.

<Urșița>, sat, c. Mironeasa, j. Iași>; poiană lingă ~, v. **Miculiță** (poiana lui ~).

Urvicolesă, sat, <Ț. Cernăuți>; Buda Mică (?), azi R. S. S. Ucraineană, c. Buda Mare, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întă-

riț, după judecata cu Crasnăș ș.a. lui Husin și soției sale, Marușca 100. Ustecă, v. Ivașco ~.

Ustia, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dubăsari); prisacă probabil lângă ~, v. Bileac (prisaca lui ~).

Ușita, piriu; < Urșița, afluent al Stavnicului, la Bicu, c. ~, j. Iași); poiană pe ~ 185.

Uvitna, capăt al lacului Cuhului 6.

V

Vadul Călugăresc (Călugărilor), <pe Prut; la Fălcu, c. ~, j. Vaslui>; scutire de vamă la ~ 41, 164.

Vadul Hușilor (greșit: Rușilor), vad, pe Prut; <la Săratu, c. Stănilești, j. Vaslui>; sat la ~ 20.

Vadul Rașcov, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina), v. Rașcov.

Vadul Rău, pe Moldova; <lingă Capu Codrului, c. Păltinoasa, j. Suceava>; hotar 193.

Valea lui ... = pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în stăpânirea căreia este arătată valea.

Valea Albă), piriu, v. Piriul Alb.

Valea Cornilor, pe Apa Mărului, în susul Birladului; <valea Pîrului Cornilor(?), afluent al Vilnei lângă Ipatele, c. ~, j. Iași>, v. Sion (unde este judele ~); v. și Piriul Cornilor.

Valea Glodului, sat, c. Vulturești, j. Suceava); sat lângă ~, v. *Dragomirești.

Valea Iapei, vale; <în c. Măgîrești, j. Bacău>; sat pe ~ 235.

Valea Moldovei, sat, c. ~, j. Suceava); sat lângă ~, v. *Toderești.

Valea Neagră, v. Piriul Negru.

Valea Rîngoai, vale, pe Birlăzel; <probabil la Băbușa, c. Băcești, j. Vaslui>; mărțurie hotarnică pentru ~ 38 (1746); v. și Birlădzul (peste ~), poieni.

Valea Seacă (Piriul Sec), sat, pe Siret; <c. ~, j. Iași>; cumpărat de Mihail logofăt de la verii lui Neagoe 48; întărit lui Mihail logofăt 33, 49; confiscat și promis a fi înapoiat de către domn aceuiași, cu condiția reîntoarcerii sale în țară 169.

Valea Seacă, vale, între Arionești și Rudi; <probabil deschisă spre Nistru; azi R. S. S. Moldovenească, c. Arionești sau Rudi, r. Dondușeni>; hotar XIII.

Valea Șoșii, sat, c. Poduri, j. Bacău), v. Tocănicești.

Valeva), sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți; <cătun al satului Coțmanul Mare (1503); azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.

Vană, v. Oană.

Vancăuți, sat, cu moară la Ciuhru; <az R. S. S. Moldovenească, Hancăuți (?), c. Corpaci, r. Edinița>; vindut de Jivert, Roman ș.a. lui Hanco 218.

Vanton (hăleșteul lui ~), <pe Vorona; în c. Vorona, j. Botoșani>; hotar C.

Varlaam, ieromonah, egumen al m-rii Zugraf 176.

Vartholomei (Măzăreanu), arhimandrit al m-rii Putna; traduce act 237 (1767).

Varvara, sora Nastei și a lui Marco Bălaur; primește întărire pentru satul Virtop 224.

Vasca, fiica lui Andreico, sora lui Costea, a Nastei și a Ghindei, nepoata lui Iliaș ceașnic; vinde satul Peletiuceștii de Jos 263

Vascan, v. Toader ~.

Vascăuți, sat, <pe Bistrița>, ț. Neamț; <lingă Săvinești, c.s. ~, m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.

Vascăuți, sat, la obîrșia Viliei, deasupra Nistrului; <azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Securenii, reg. Cernăuți>; întărit lui Hanco ceașnic și fraților săi 191.

Vasco de la Horodnic, tatăl lui Ivan 198.

Vasco, fiul lui Hobiiian, cumnatul lui Iura; vinde satele Zubriceni și Vancăuți 218.

Vasco, fiul lui Iurie Șerbescul, fratele lui Mihul, al lui Mircea ș.a., nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.

Vasco (greșit: Savoi), gramatic; scrie acte 2, 5, 6.

Vasco al lui Iachim (Iachimovici), fratele lui Petru; în sfat 127, 141, 144.

Vasco al lui Leu (Levici), fratele lui Hrinco; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.

Vasco Babici, fiul lui Iachim Babici, fratele lui Fedco, nepotul lui Stan și al lui Simion Babici; vinde domnului satul Jicovul de Sus 141.

Vasco Unchetea, boier; vinde seliștea Unchetești 254.

Vascovici, v. Toader Vascan.

Vasilcea, vameș; în sfat 4.

Vasile Albul din Zgurița; fintina lui ~ XIII.

Vasile Albul (fintina veche a lui ~); <lingă Crișcăuți, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni>; punct de hotar XIII.

V(asil) Balș, vornic; autentică act 238 (1826).

Vasile Miclescul, vel vornic; autentică act 238 (1826, 1828).

Vasile Musteață, boier; posesor al unui act C (1801).

Vasile (Vasili) Zotov, tălmaci; traduce acte 97, 185.

*Vasileuți, sat, pe Prut; <lingă Cubani, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Fălești>; întărit lui Hanco ceașnic și fraților săi 191.

Vasili Roset, vel logofăt; autentică act 238 (1826).

- Vasile Cracalii**, ginerele lui Piliposchie; primește de la socrul său cutul Bogdănești 215.
- Vaslui**, riu; < afluent al Birladului la or. Vaslui, j. ~>; moară pe ~ 179.
- Vaslui**, tirg; < or. ~, j. ~>; boier din ~ 232; sate lingă ~ 4, 159; vamă la ~ 41, 164; curtea domnească de la ~ XIX; lupta cu turcii din sus de ~ XIX; acte scrise la ~ 17, 58, 120, 121, 127, 185, 186, 198.
- Vaslui**, ținut; sat în ~ 118 (menț. tirzie); ispravnic de ~ 159 (1812).
- Vaslui** (sub ~), sat, cu moară pe Birlad; < lingă or. ~, j. ~>; dat pentru o datorie, de Gheorghe heregar lui Coste pircălab 4.
- Vasutca**, fiica Marenei, sora Anușcăi, nepoata lui Iacuș vistier și a lui Iurie Buceațchi, vara lui Șteful pircălab de Hotin; se judecă pentru moștenire cu Șteful pircălab de Hotin 226.
- Vasutca**, sora lui Giurgea, a Anușcăi, ș.a., nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.
- <Vădeni**, sat, c. Cavadinești, j. Galați>; sat între ~ și Rogojeni, v. * Telejina.
- Văleni**, sat, lingă Iucaș, ț. Neamț; < c. Botestii, j. Neamț>; vindut de Ana și de Stanciul lui Ivul diac 243.
- <Văleni**, sat, c. Țibănești, j. Iași>, v. Găurenii.
- <Văleni**, sat, azi, R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Vulcănești>; iezor lingă ~, v. Beleu.
- Văleșoae** (unde a fost ~), prisacă, mai sus de Hlăpești, < azi R. S. S. Moldovenească, în Nemțeni, c. Obileni, r. Kotovsk>; vindută de Bilco Birlădescul lui Ignat și lui Ion Tintiu 252.
- Văsiu**, țigan, nepotul lui Coste, frate sau văr cu Vlaico; dăruit lui Zianco 12.
- <Vedintii**, sat, v. Viidinciu.
- <Veia

Veja (la gura Vejii, greșit: Veții), loc de moară pe Șacovăț; < azi s. Moara Ciornei, c. Țibana, j. Iași>; întărit lui Ivașcu și lui Oană Pășcu 159.

Veja (greșit: Vețea), pîriu; < Veia, afluent al Șacovățului la Moara Ciornei, c. Țibana, j. Iași>; prisacă; loc de moară pe ~ 159.

Veja (lingă ~, greșit: Veție), prisacă; < probabil lingă Palanca, înglobat în Girbești, c. Țibana, j. Iași>; întărită lui Ivașcu și lui Oană Pășcu 159.

Velcea, boier; < Vilcea, boier în sfatul lui Alexandru cel Bun, al lui Iliăș și al lui Ștefan voievozi>; hotarnic 91 (menț.).

**<Velia

Veniamin (Venieamin), mitropolit; autentifică acte 57, 117 (1812), I (1833).

<Vercicani, sat, c. Liteni, j. Suceava>; sat lingă ~, v. * Ungureni.

**<Verejeni

Vereșecani (Vercicani), sat, cu mori, pe Siret, la vad; < Vercicani, c. Liteni, j. Suceava>; dat, în schimb, de domn Mitropoliei de Suceava 221.

***Verezeni**, < anterior Verejeni>, sat, < pe Prut; lingă Ciulinești, înglobat în Probota, c. ~, j. Iași>; Ștefan cel Mare pentru ~ 72.

Verijani, sat, cu trei cătune, pe Moldova; < Verșeni, c. Miroslăvești, j. Iași>; vindut de Petru Hudici ș.a. lui Mihail logofăt 33.

***Verișești**, sat, la gura Berheciului; < lingă Negrișteș, c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați>; întărit lui Oană Cindescul 22.

**<Verșeni

<Verșești, sat, c. Girov, j. Neamț>; sat lingă ~, v. * Alexandreni.

<Vetrișoia, sat, c. ~, j. Vaslui>; seliști probabil lingă ~, v. Buvina, Ștelunova.

Veție, Veții, greșit: pentru Vejii 159, v. Veja.

**<Vicovu de Jos

**<Vicovu de Sus

Viidinciu (sec. XV: Vedintii), sat, ț. Hotin; < or. Edinița, azi R. S. S. Moldovenească, r. ~>; identificare greșită, în sec. al XIX-lea, a unor sate din altă regiune 139.

<Ville, sat, c. Firțănești, j. Galați>; sat lingă ~, v. * Satul bulgăresc (unde a fost ~).

<Vișoara, sat, c.s. Ștefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău>, v. Munte.

<Vișoara (fost Băsești), sat, c. ~, j. Vaslui>, v. Băsești;

sat lingă ~, v. * Cîrpești.

Vilia, pîriu; < Velia, Gelea, afluent al Prutului la Tețcani, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Briceni>; sat la obirșia sa 191.

Vilna, pîriu; < afluent al Birladului lingă or. Negrești, j. Vaslui>; sate pe ~ 118, 185; < pîriu confluent cu ~>, v. Pîriul Corniloar.

Vilna, v. și Petru ~.

***Vilnești**, sat, pe Siret; întărit lui Toma Cinde 71.

Viltoteanul, v. Petre ~.

**<Viltotești

Vinderii, sat, la gura Lipovei; < Vinderei, c. ~, j. Vaslui>; întărit Mușei, soția lui Vindereu 209.

Vindereu, soțul Mușei 209.

Visoca, prisacă, la Botne, < pe Dealul Înalt>; azi R. S. S. Moldovenească, lingă Rădenii Vechi (?), c. ~, r. Ungheni>; scutire de dări pentru oamenii de la prisaca m-rii Pobrata 138.

<Visterniceni, sat, azi R. S. S. Moldovenească, inclus în or. Chișinău> v. **Fințina Albișoara** (la ~), seliște.

Vișa, soția lui Mălin, soacra lui Ivașco Vitoltescu; dă, în schimb, satele Ruși și Redeni 77.

Vișnivăț (la obirșia Vișnivățului), m-re, în hotarul prisăcii lui Chiprian; < m-re Căpriana, în s. ~, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Strășeni>; dăruită, im-**************

- preună cu prisaca, de Chiajna, fiica lui Alexandru cel Bun, m-rii Neamț 163, 165.
- Vișnivăț** (Vișnivăț), pîriu; <Ișnovăț, azi R. S. S. Moldovenească, afluent al Bicului la Singera, c. ~, r. Anenii Noi>; prisacă cu m-re și poieni la obîrșia sa 163 165; locuri pustii pe ~ XXIV;
- <pîriu confluent cu ~>, v. **Molovateț**.
- Vișnivăț**, v. și **Vișnivăț**.
- Vitolt**, boier, cumpără satul Lujani 36; în sfat 25, 27.
- Vitolteanul**, v. **Viltoteanu**.
- Vitoltescu**, v. **Ivașco** ~.
- Vitoltești**, sat, lingă Băsești; <Viltotești, c. Vișoara, j. Vaslui>; întărit lui Petre Vitolteanul 114.
- Vilcan** (fîntina lui ~), la Băloșești, <azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț>; punct de hotar 202.
- Vilcea**, pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 199, 201—203, 206; hotarnic 217; pecetea sa 203.
- Vilcea**, greșit: pentru Bilco 191, v. **Bilco**.
- Vilcea**, v. și **Velcea**.
- Vilco**, greșit: pentru Pașco XV, v. **Pașco**.
- Vileu Purcelescul**, fratele lui Ilie, unchiul Anușcăi; primește, în schimb, satul Mitești 249.
- Vilsănești**, sat, cu dirstă pe Bistrița, mai sus de Bacău; <în m. Bacău, j. ~>; întărit m-rii Bistrița 107.
- Vînători**, sat, pe Bistrița, mai jos de Piatra lui Crăciun; <în m. Piatra Neamț, j. Neamț>; dat, în schimb, de domn lui Mihail logofăt 33.
- <**Vînători-Neamț**, comună, j. Neamț>; hotar în ~, v. **Neamț** (hotarul m-rii ~); loc în ~, v. **Neamțul Mare** (pe ~); poieni în ~, v. **Ureacle** (poiana lui ~) și **Rusco** (poiana lui ~).
- Virful Oilor**, top.; <azi R. S. S. Moldovenească, la Alcedar, c. ~, r. Rezina>; hotar XVI.
- Virstatul**, vîrf; <în Munții Bistriței, j. Neamț>; hotar III.
- Virtop**, sat, cu iaz și moară, pe Piriul Negru; <Hirtop, c. Birgăoani, j. Neamț>; jumătate din ~, vindută de Cîrștișor lui Marco Bălaur și surorilor sale 224.
- Vișniveț**, sat, <pe Prut; Ișnovăț, azi Rădăuți-Prut, j. Botoșani>; întărit lui Sin de la Hotin 59.
- Vișniveț**, v. și **Vișnivăț**.
- Vlad**, țigan, tatăl lui Nanul, al lui Mihul ș.a. 25, 163.
- Vlad**, v. și **Ion al lui ~**.
- Vlad Mursea**; primește întărire pentru o jumătate din satul Albești și danie un loc pustiu la obîrșia Largei 158.
- Vlad Zlătărescu**; vinde jumătate din satul Albești 11.
- Vlaico**, țigan, nepotul lui Coste; dăruit lui Zianco 12.
- Vlaicul**, fratele lui Iațco Dolha; cumpără satul Peletiucești de Jos 263.
- Vlaicul** (Vlaico, Vlaicol; greșit: Micula), unchiul lui Ștefan cel Mare, tatăl lui Duma; cumpără seliștea la Fîntina Albișoara 131;
- în sfatul lui Bogdan voievod 11;
- pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 65—67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 101, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, C, IV, V;
- boier în sfat 133, 135, 136, 138, 140—145, 147, VI;
- pîrcălab de Hotin; în sfat 148, 149, 151—156, 158, 161—163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226—230, VII—XI, XIII—XVI;
- pîrcălab de Orhei; în sfat 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV; privilegiul lui ~ ars în casa lui Rusu din Flocești 188;
- pecetea sa 133, 203.
- Vlaseian** Harenco, diac; scrie act XVI.
- Vlasie Nistorian**, diac; scrie act VII.
- Vlasin**, fiul lui Alicsandru Coroi, nepotul lui Nicolai Zimbrada; primește întărire pentru șatul Bugeani IX.
- Vlașin**, boier; se judecă cu Giurgiu și Mijatco și pierde satul Drăgănești 16.
- Vlașin**, boier; în sfat 22—24.
- Vlașin** (steaza lui ~), peste Moldova; <lingă Valea Moldovei, c. ~, j. Suceava>; punct de hotar 193.
- Vlădești**, sat, probabil, greșit: pentru Aldești II, v. **Aldești**.
- Vlădica**, tatăl lui Ivan;
- v. **Ivan al Vlădicăi**.
- <**Vlădiceni**, sat, c. Birgăoani, j. Neamț>; sat în ~, v. **Gostilești**.
- <**Vlădiceni**, sat, c.s. Tomești, m. Iași, j. Iași>; prisacă lingă ~, v. **Balica** (prisaca lui ~).
- Voica**, fiica lui <Petru> Ponici; vinde un țigan lui Hărman pîrcălab 227.
- Voica** (Voico), țigan, fiul lui Vlad, fratele lui Nanul, al lui Mihul și al lui Radul; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 25, 163.
- Voico**, țigan; întărit, cu sălașul său, Mitropoliei Sucevei 31.
- Voineag**, (socrul) lui Mindre; ginerele și fiicele lui ~ se judecă cu Mîsea și pierd satul Tîrnauca 122.
- Voinescul**, v. **Ivul** ~.
- Voinești**, sat, cu m-re; <c. ~, j. Vaslui>; vindut de Ion și de Petrică lui Ivul Voinescul 96.
- Volhoveț**, pîriu; la Ivancăuți, <azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; hotar 190.
- <**Voloca**, sat, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; sat în

- ~, v. **Horodiște**; top. la ~, v. **Patru-zăci di Movili**.
- Volovățu**, probabil lectură greșită, în loc de „Ivulovu“ 99 (sec. XVIII).
- ⟨**Vornicești**, sat, c. ~, j. Botoșani⟩, v. **Đvorniceani**; top. lingă ~, v. **Dumbrava Înaltă**.
- ⟨**Vorona**, m-re, în c. ~, j. Botoșani⟩, v. **Luca** (hotarul Lucăi călugărului).
- Vorona**, pîriu; ⟨afluent al Siretului la Jol-dești, c. Vorona, j. Botoșani⟩; sat la obîrșia sa 226; hotar C.
- Vorona**, sat, ⟨pe Siret; c. ~, j. Botoșani⟩; vindut de Ivașcu Orbul și de Mihul lui Arbure portar C; sat lingă ~, v. * **Glodeni**.
- Voroneț**, m-re; ⟨în ~, l. c. a or. Gura Humorului, j. Suceava⟩; hram, v. **Sfîntul Gheorghe**; scutită de vamă 181; egumen al ~, v. **Misail**.
- ⟨**Vorotet**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Chipercheni, r. Orhei⟩, v. **Vorutu**.
- Vorovești**, sat, la Cîrligătura, mai sus de Onești; ⟨c. Miroslava, j. Iași⟩; întărit protopopului loil și fiului său, Giurgiu gramatic 56, 61; laz lingă ~, v. **Simion** (lazul lui ~); poiană lingă ~, v. **Ștefan Roșul** (poiana lui ~).
- Voroveștii** (unde au fost ~), seliște, ⟨probabil pe Chineja; j. Galați⟩; întărită lui Gostilă 87.
- Vorutu**, sat; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, Vorotet, c. Chipercheni, r. Orhei⟩; în hotar VII.
- ⟨**Vozova**⟩, pîriu, v. **Pîriul Carului**.
- Vrabia**, prisacă; ⟨pe Coțovțea; azi R. S. S. Moldovenească, lingă Novaci, c. Tuzora, r. Călărași⟩; vindută de Lazor, Piscu ș. a. lui Tăutu logofăt 251.
- Vrabie**, v. **Ioan ~**.
- Vrană**, v. **Petru ~**.
- Vranici**, v. **Coste ~**.
- ⟨***Vrăbiești**⟩, sat, v. **Gerul** (peste ~), loc.
- Vrăjitoarea**, moșie, la Cociorbeni, ⟨azi Corcioveni, c. Brăhăsești, j. Galați⟩; pricină pentru moșia ~ 82 (1805).
- Vrînceanu**, spătar; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189.
- Vulpaș**, gramatic; scrie acte 3, 21, 34, 35, 49, 52, 56, 61, 70, 85, 142, 163, 164, 184, 211; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
- Vulpaș** (morile lui ~), la obîrșia Smilei, la Bucoveni; ⟨probabil lingă Morăreni, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui⟩; în hotar 154.
- Z**
- ⟨**Zadobreni**, sat, azi R. S. S. Ucraineană, c. Șirăuții de Sus, r. Zastavna, reg. Cernăuți⟩; sat în ~, v. **Budileea**.
- Zagorna**, deal; ⟨la ~, azi R. S. S. Moldovenească, c. Chițcani, r. Tiraspol⟩; hotar 46, 69.
- Zagorna** (Zahorna), hotar, cu iezer, girle, prisacă și vaduri pe Nistru, ⟨la confluența cu Botna, azi R. S. S. Moldovenească la Zagorna, c. Chițcani, r. Tiraspol⟩; întărit m-rii Neamț 57.
- Zaharia**, fratele lui Toader, al lui Puiu ș.a.; cumpără seliștea Drăncălăești 213.
- Zahorna**, pîriu; ⟨afluent al Cracăului la Verșești, c. Girov, j. Neamț⟩; sat la gura sa 12.
- ⟨**Zahorna**, sat, contopit cu Horlești, c.s. Rediu, m. Iași, j. Iași⟩; v. **Sîrbi**; sat lingă ~, v. * **Geamiri**.
- Zamecăuți**, sat, mai sus de Șizcăuți; ⟨azi R. S. S. Ucraineană, Sancăuți (Sîncăuți), c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuți⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59.
- Zavid**, țigan, tatăl lui Oanță, al lui Țincă și al lui Popuțea; întărit m-rii Neamț 25; fiii lui ~ întăriți m-rii Neamț 163.
- Zăbrăuți**, pîriu; ⟨afluent al Siretului la Pădureni, or. Mărăsești, j. Vrancea⟩; sat pe ~ 160.
- ***Zăbrăuți**, sat (?) pe Zăbrăuți; ⟨j. Vrancea⟩; boier din ~ 160.
- ⟨**Zăbriceni**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Edinița⟩, v. **Zubriceni**.
- ***Zămișăști** (Dzemești, sec. XIX: moșia Zemișu), sat (seliște), pe Tazlău, ț. Troțuș; ⟨la sud de Caracilău, c. Bîrsănești, j. Bacău⟩; vindut de Timpișor lui Petru Negrea 111; întărit lui Petru Timpe I.
- ⟨**Zănești**, sat, c. ~, j. Neamț⟩; sat probabil lingă ~, v. * **Bîrzotești**.
- ⟨**Zăpodeni**, sat, c. ~, j. Vaslui⟩; seliște lingă ~, v. **Drăncălăești**.
- ⟨**Zărnești**, sat, c. ~, azi R. S. S. Moldovenească, r. Calul⟩; baltă lingă ~, v. **Bogata**; hotar lingă ~, v. **Rentea** (hotarul lui ~).
- Zbearea** (Sberea, Zbera, Zberea, Zbiarea, Zbiearea, Zbierea, Zbiiarea; greșit: Bere, Sbîro, Zbiaroe, Zbîroe), stolnic; în sfat 65—67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129 C; pîrcălăb de Cetatea Albă; în sfat 131, 136, 138, 141—145, 147, 148, 151, 152, 154—156, 158, 161—163, 165—168, VIII—XI, XIII—XVI; boier în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226, 227, 229, 230, 233, 240, 241, 243—247, 249—254, 257, 258, 261—265, XX, XXIII, XXIV; cumpără de la Sima ș.a., satele Jidești, Zberești ș.a. 237; pecetea sa 103.
- ***Zberești**, sat; ⟨probabil lingă Corcești, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca⟩,

reg. Cernăuți); cumpărat de Zbera de la Sima, Șteful și Maseico 237.
Zbiarea (Zbierea, Zbiiarea), v. **Zbearea**.
Zdvijinți, (Zvijinți, sec. XVI: Arca), sat, la Doamna; <probabil Doamna, l. c. a m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107, cu scutiri 146.
Zcaico, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Zeletin, riu; <afluent al Berheciului la Brăhășești, c. ~, j. Galați>; sate pe ~ 22, 23, 238;
 <piriu confluent cu ~>, v. **Dobrotvor**.
 <**Zemeș** (fost Tazlău), sat, c. ~, j. Bacău>; m-re în ~, v. **Tazlău**.
 <**Zemișu**, moșie>, v. **Zămișăști**.
Zgurița, sat; <azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Soroca>; om din ~ XIII; în hotar XIII.
Zianco (același cu Zeaico?), boier; primește danie satele Huși, Uricheni, Rătești ș.a. 12;
 satul unde sint casele lui ~, v. * **Rătești**, unde au fost curțile lui ~ cele vechi, v. **Davidesti**.
Zimbrada, v. **Nicolai** ~.
Zlătărescu, v. **Vlad** ~.
Zlătăroaia, cîmp cu prisacă, sub Bohotin; <lingă Cozia, c. Costuleni, j. Iași>; dăruită de Iurie Șerbescul ș.a. m-rii Homor 201.

Zobrul, greșit: pentru **Dobrul** 47; v. **Dobrul**.
Zoica; vinde o parte din satul Doncești 212.
Zoica, fiica Elenei și a lui Manoil Raicii, sora Dumșei; vinde satul Iucșani 241.
 ***Zorilă** (<unde a fost?> ~), sat, pe Tigheci; <azi R. S. S. Moldovenească, r. Leova>; întărit lui Ignat stolnic 20.
Zotov, v. **Vasile** ~.
Zubriceni, sat, <la Terebne; azi R. S. S. Moldovenească, Zăbriceni, c. ~, r. Edinița>; vîndut de Jivert, de Roman din Cozărești ș.a. lui Hanco 218.
Zografu (Zugrafu), m-re, la Sfîntul Munte; <Muntele Athos, Grecia>; hram **Sfîntul Gheorghie**;
 primește de la Ștefan cel Mare obroc o sută de ducați ungurești 135; 500 de aspri 176;
 bolnița m-rii ~ 176.
Zvijinți, sat, v. **Zdvijinți**.
Zviștală, v. **Toader** ~.
Zviștelești (unde este casa lui <Toader Zviștală>), sat, pe Bogdana; <în Bogdana, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Toader Zviștală 161.
 <**Zvorănești**, sat, c. Timișești, j. Neamț>, v. **Curticești** și **Dvorenești**.

INDICE DE MATERII

A

<acte> (cărți, dresuri, ispisoaice, înscrisuri, privilegii, scrisori, urice, zapise);

<după natură>: cărți de stăpînire: *passim*, de întemeiere a unor slobozii 28, 134, de hotărnicire 60, de scutire 7, 37, 41, 42, 164, 174, 181, de milostenie (obroace) 2, 14, 24, 26, 65, 75, 86, 135, 138, 176, 192, de iertare de robie 162; ~ de garanție 58; porunci XVIII; salvconducte 66, 89, 152, 169; zapise de danie 98, de învoială 102, 205, 207, 208; scrisori 232; ~ de constituire a unei frății XXI;

<după emitenți>; ~ domnești: *passim*, boieresti și mănăstirești 98, 102, 205, 207, 208, 232, obștești 58, XXI;

<după beneficiari>; ~ acordate unor membri ai familiei domnești: 131, Mitropoliei și episcopilor 31, 70, 94, 98, 128, 129, 134, 157, 220, 221, 239, unor boieri și m-ri din țară: *passim*, din alte țări 135, 176, unui rob 162;

<după conținut>: danii și întăriri de stăpîniri și venituri: *passim*; ~ de imunitate parțială sau totală 5, 9, 17, 34, 39—41, 43, 44, 46, 55, 57, 64, 65, 69, 70, 74, 83, 84, 91, 94, 117, 138, 146, 187, 200, 220, 239; ~ de judecată 4, 30, 53, 61, 85, 97, 100, 101, 103, 109, 122, 130, 182, 195, 198, 226; refaceri de ~ pierdute sau distruse 81, 100, 109, 113, 121, 188, 209, 230, 240; v. și *danii*, *împărțiri*, *moșteniri*, *răscumpărări*, *schimburi*, *vinzări-cumpărări*;

~ menționate 13, 21, 33, 40, 41, 53, 61, 65, 77, 81, 85, 93, 97, 99, 100, 109, 113, 121, 122, 130, 141, 184, 188, 200, 206, 209, 211, 214, 221, 230, 237, 240, 249, 250, 257, 258, 262, 263, B, I, XX; ~ false (stricate în sfat) 30, 59, 61, 182; v. și *catastif*, *izvoade*, *pecete*, <scriitori de ~>, *tălmaci*.

ajutorință 162.

albine, desetină din ~ 24, 28, 34, 44, 46, 57, 69, 74, 84, 117;

v. și *prisăci*, *stupi*.

aliați, ai țării 58.

alune, interzicerea culesului de ~ IV.

<*amenzi*> 6, 21, 55, 75; v. și *dușegubină*, *gloabe*, *tretină*, *zavescă*.

angherii, scutire de ~ 187 (menț. tirzie).
ape, venit din ~ 91; hotare pe ~ 55;

v. și *bălți*, *gîrle*, *heleșteie*, *iazuri*, *iezere*, *iezurcane*, *lacuri*, *șomuldoace*.

aprozi 3, 4, 213.

<*arbori*>; v. *corni*, *plopi*, *sălcii*, *stejari*, *ulmi*.
arat 28, 52.

arce, corni de ~ XIX.

<*arendă*>, v. *hereghie*, *vămi*.

argint, grivne de ~ 21; ruble de ~ 4, 19, 26, 27, 45, 53, 55, 85, 97, 100, 103, 113, 198; *arginți* (zloți tătarești) 131, 231, 234; *cădelniță* și *chivot* de ~ aurit 102, 205, 207, 208.

arhiepiscopi, v. *mitropoliți*.

arhimandriți 47—49, 84, 107, 146, 167, 205, 207, 208, 214, 225, IV;

tălmăcesc acte 237 (1767); *autentică* acte 3, 24, 39, 57, 75, 117, 238 1804—1814); v. și *egumeni*, *stareți*.

armaș, fost mare ~ XIII.

armeni 4, 7, 9, 43, 64.

ascultare 15, 33; sate și poieni aflate sub ~ 1, 5; robi și oameni săraci puși sub ~ 29, 70; preoți și boieri puși sub ~ 5, XIX; m-ri trecute sub ~ 67, 107, 136, 155, 163;

v. și <*imunitate*>.

aspri 176; v. și *bani*.

aur 102; *argint aurit* 205, 207, 208.

aurar 262.

avere (bunuri) 4, 21, 66, 89, 152, 198, 232, XVIII.

B

bani <*dregători*>, *autentică* act 238 (1826).

bani <*monede*>, ~ gata (curați, drepti) 4, 21, 33, 65, 104, 106, 115, 123, 136, 166, 175, 184, 190, 203, 211, 214, 218, 231, 233, 244, 251, 261, 265;

v. și *aspri*, *ducați*, *galbeni*, *grivne*, *groși*, *ruble*, *ughî*, *zloți*;

v. și *avere*.

bălți 37, 42, 91, 136, 164, 236;

v. și *heleșteie*, *iazuri*, *iezere*, *lacuri*, *șomuldoace*.

băutură 75, 135; v. și <*bere*>, *cîrciumi*, *mied*, *vin*.

berbeci 134; v. și *oi*.

berbînțe, de miere 69, 138.

<*bere*>, v. *hamel*, *maț*.

bir, scutire de ~ XIX; v. și dări, <tribut>.
 biserici 76, 100; biserica Mitropoliei 98,
 220, 221 239;
 v. și mănăstiri.
 <blănuri>, v. helgi, jderi.
 boi 134; v. și vite.
 boieri (pani): passim; v. și jupani;
 v. și dregători, hotarnici, iscoade, mazili,
 soli;
 soții de ~, v. encaghine.
 bolnița m-rii de la Zografu 176.
 bour, stejar cu ~ XIII, XX; v. și semne de
 hotar.
 braniști 24, 26, 39, 52, III, IV.
 brănișter 39.
 brodină 37, 42; v. și vamă.
 bulgari, <țigani(?)> ~ 107; sat bulgăresc 154.
 bunuri, v. avere.
 buți, de vin 2, 14, 24, 26, 86, 134, 138, 192.

C

ca 232; ~ dăruți 102, 205; negoț cu ~ 134;
 dați în preț 149, 236;
 doi ~ buni înlocuiți cu o sută de oi
 205, 207;
 v. și iepe.
 camănă de ceară, v. pietre de ceară.
 camhă, de damasc 102.
 care XVIII; vamă pentru ~ cu pește, sare
 sau miere 6, 37, 41, 42, 91, 93, 164; drum
 de ~ 193;
 ~ echivalate cu măji 164;
 v. și cărat, măji.
 case, ale unor boieri, din sate 12, 23, 38, 49,
 50, 73, 81, 87, 99, 145, 149, 154, 156,
 161, 179, 188, 202, 215, 246, 253, 264,
 II, VII—XI, XIII—XVI;
 ale unor țigoveți, boieri și m-ri, din
 orașe 4, 7, 9, 43, 64;
 ~ arse 188, prădate 81;
 v. și curți.
 catastif 75.
 <catolic>, v. episcop ~.
 cădelnițe, de argint aurit 102, 205, 207, 208.
 călăraș, daraban făcut ~ XIX.
 călărești, căpitan de ~ XXIII.
 călugări (monahi, rugători) — călugărițe,
 din m-ri 2, 8, 9, 17, 53, 55, 75, 84, 123,
 146, 200, XVIII; în denumiri 136, 154,
 C; scriitori de acte 102;
 v. și chilii, frății, ieromonahi, mănăstiri.
 cămăraș 105 (1797).
 căpitani, mari ~ XVIII; ~ de roată VIII;
 ~ ai codrenilor (tighecenilor) XVIII,
 XXIII;
 ~ traduc acte 6, 29, 69, 253 (1796—1814).
 cărat, scutire de ~ vinul 34, 74;
 v. și care, măji, podvoade.
 cărți, v. <acte>.
 cătune (coturi, cuturi, pricuturi), ale unor
 sate și seliști 10, 18, 21, 27, 33, 56, 79,
 107, 154, 215, 227, 233, 248, 258, C;
 v. și judecii, părți, sate.
 ceară, dare din ~ în țiguri, dăruită 2, 26, 65,
 75, 138; scutire de darea din ~ 64, 134;

v. și pietre de ~.
 ceartă, v. sfadă.
 ceașnici (paharnici) 207, 208; stăpini 92,
 191; conduc oastea XVIII;
 în sfat: passim;
 v. și Andreico, Costea al lui Dan, Dajbog,
 Dragoș, Goian, Ion, Negrilă, Tador;
 menț. tirzii: 136, I.
 ceată, de pază contra tătarilor XXIV.
 <cereale>, v. grâu, hamci, malț, seacă.
 cetății, aparate XXIII; în stăpînire 112;
 vamă la ~ 164; în hotar 33, III; acte
 scrise în ~ 135;
 lucru la ~, v. lucru;
 v. și horodiști, pircălabi;
 v. și Cetatea Albă, Cetatea Nouă, Chilia,
 Hotin, Neamț, Orhei, Suceava.
 chilii, în hotar 262.
 chivot, de argint aurit 205, 207, 208.
 cîmp, parte a teritoriului sătesc 141, 207,
 XV; v. și ogoare, pămînturi, țarină;
 <șes> 19, 26, 65, 132, 148, IV, V;
 v. și Cîmp, Cîmpul lui Dragoș.
 cîntăreț, scrie act 42; v. și dascăli, ȋfircovnici.
 cîrciumi 2, 75, XIII; v. și băutură, ceară.
 cliucnici v. cluceri.
 cluceri (cliucnici), în sfat 147, 158; stăpî-
 niri ale unor ~ 229, 255, 264;
 traduc acte (inceput sec. XIX), v.
 Pavel Debrici.
 eneaghine: <soții de domn>, v. doamne;
 <soții de boieri> 102, 167, 198, 211.
 eneji, sate unde au fost ~ 173; v. și Juzi.
 eneje <țară> 238 (1828).
 codri C, XVIII, XXIII; v. și păduri.
 cojocari, scutiți de dări și slujbe 28.
 colivă 135, 157.
 coloade, de grîu și de malț 26, 162.
 <colonști> străini, scutiți de dări și slujbe
 28, 39, 70, 134;
 v. și întemeiere, slobozii.
 comerț, v. negoț.
 comiși, stăpîniri ale unor ~ 49, 97, 168, 183,
 241; hotarnici 60, 192;
 ~ în sfat passim;
 v. și Giurgiu, Grozea, Micotici, Ilca
 Huru, Ion Buoreanul, Neagu, Petru
 Ezereanu, Stanciul, Șandru, Toma.
 <confiscare>; luarea băuturii 75, a peștelui
 sau lemnelor 35, 69; v. și pripas.
 corni XIX; v. și Pîrîul Cornilor, Valea
 Cornilor.
 cosit, drept de ~ fin 28, 52; scutire de ~
 fin 134.
 coturi, v. cătune.
 crai, <al Poloniei> 152.
 cronicar 203 (sec. XIX).
 cruce 19; stejari cu ~ IV.
 cumpărări, v. vînzări — cumpărări.
 curături XVI; v. și lazuri.
 curteni XVIII.
 curți, domnești 220, XIX; boierești 12, 33,
 48, 51, 59, 79, 112, 140, 152, 183, 200,

201, VI; mănăstirești 69;
v. și case, lucru.
cuturi, v. cătune.

D

damasc, camhă de ~ 102.
danii, domnești 6, 7, 12, 14, 26, 28, 29, 31, 35, 39, 45, 52, 55, 65, 74, 83, 116, 119, 132, 134, 135, 138, 141, 146, 155, 157, 158, 166, 175, 176, 184, 187, 192, 214, 220, 221, 225, 233, 234, 236, XVII, XIX XX, XXIII, XXIV; particulare 1, 3, 8, 16, 24, 27, 61, 73, 79, 85, 98, 99, 102, 104, 107, 115, 127, 129, 148, 165, 168, 177, 185, 186, 189, 201, 205, 207, 208, 211.
daraban, de munte XIX.
dascăli, scriitori de acte 199, 201, 206, 251; traducători de acte (1759—1786) 8, 12, 30, 73, 136, 137, 147, 189, 215, 238, 250, IV; v. și cîntăreț, țircovnici.
datornic, heregar ~ 4.
dări și sluje: domnești, v. <scutiri>; boierești 162; bisericești 5, 84; darea mare și mică 9, 64; v. și ajutorință, angherii, bir, cărat, ceară, desetină, gorștină, jold, lucru, muncă, oaste, podvodă, posadă, tretină, <tribut>.
dedină 87; v. și ocine.
<depozit>, drept de ~ al unui ținț 93.
desetină din vin 2, 24, 26, 28; ~ din miere (stupi, albine) 24, 28, 34, 39, 44, 46, 57, 69, 74, 84, 91, 117, 138; ~ din porci, v. gorștină.
desetnicer, opriți să ia desetina din domenii scutite 46, 69, 117.
dieci, domnești, scriu acte 16, 29, 39, 41, 70, 129, 142, 173, 175, 177, 218, VII—X, XIII—XVI; cumpără sate 243; în solie 152;
v. și <scriitori de acte>.
divan judecătoresc 238 (1828); v. și sfat.
dîrstă 107; v. și piuă, șteze.
doamne (cneaghine) 135, 138, 157, 165.
domnii ai Moldovei: *passim*.
dregători (boieri, cîrmuitori, ureadnici), domnești 2, 5, 6, 17, 25, 34, 37, 41, 42, 44, 46, 55, 57, 65, 69, 70, 83, 117, 164, 174, 181, 187, 220, 239; mănăstirești 5, 44, 57, 65, 69, 83, 187; ai mitropoliei (episcopiei) 70, 134, 239;
~ de ținut 6, de ținț 17, 70, ai judecătorilor 83;
v. și bani, brănișteri, cămărași, ceașnici, cluceri, comiși, gumelni, ispravnici, judecători, logofeți, medelnici, pitari, pircălabi, ploșcari, portari, postelnici, spătar, staroși, stoinici, sulgeri, șetrari, vistieri, vornici;
v. și slujitori.
drept, de răzeșie XIX; al robilor și al tătarilor 162; al țării 230, 240;
v. și întemelere, judecată, legea țării.

drese, v. acte.
drumuri 26, 39, 90, 137, 139, 143, 190, 193, III, IV, VI, VII, XI, XIII, XX; mari 60, 139, 143, 153; v. și șleah.
ducați, ungurești 135; v. și bani.
dușegubină 44, 146, 220, 239; v. și omor.
dvere 102.
dvornic, v. vornic.

E

egumeni (stareți) 5, 19, 26, 44, 83, 84, 92, 102, 107, 136, 138, 146, 159, 163—165, 167, 168, 174, 175, 181, 184, 187, 189, 192, 201, 205, 207, 208, 211, 214, 221, 225, 245, IV; stareți 28;
martori în sfat 123, 155, 162, 166, 167;
ai unor mănăstiri străine 135, 176;
v. și arhimandriți, mănăstiri.
episcopi 70, 134, 220, 239; martori în sfat 123, 128, 138, 155, 162, 166—168, 175, 184, 190, 195;
~ de Tîrgul de Jos (Roman), denumiți mitropoliți: 70, 134, 4175, 195;
~ catolici 84;
darea episcopescă 84.
episcopie, v. Episcopia (Mitropolia) de Rădăuți, Episcopia (Mitropolia) de Tîrgul de Jos (Roman).

F

<falsificare>, v. acte false.
faptă, mare și mică 5, 34, 44, 70, 146, 162, 187, 220; v. și treabă, vină;
v. și ceartă, furt, întoarcere a unei vinzări, iovire cu vinătă, moarte de om, pescuit în hotar străin, rană singeroasă, răpire de fată, strîmbătate făcută cuiva, tăiatul lemnului în hotar străin, tîlhărie, vînzarea băuturii nedecarate, ziua de Sf. Ilie (fapte nepermise în ~);
v. și judecată, piră, pricină;
fălei 166.
ferecare, a unui prins 232.
fiare <animale> 134.
fier 134.
fin (finețe 15, 28, 52, 56, 91, 134, 141, 203;
v. și cosit, locuri, poieni;
v. și Pîrîul Finaților.
fîntîni 56, 79, 131, 139, 143, 144, 153, 154, 158, 189, 196, 202, 215, 238, 246, B, V, XIII, XX;
~ cu cruce 139, de piatră 153.
v. și Fîntîna..., top.
frați (frăție), din m-ri 102, 135, 168, 174, 181, 205, 207, 208, IV; frăția săracilor din țințul Iași XXI;
v. și călugări, mănăstiri.
furt 134, 146, 220, 239.

G

galbeni 47, 101, 241; v. și bani.
garduri, de nuiele, pentru pește 46, 57, 69;
v. și pește, pescuit.
giude, v. jude.
giudecătorie, v. judecătorie.
gîrle 46, 48, 57, 69, 81, 91, 107, 117, 138,
154, 189;
v. și ape.
git, plata cu ~ 25; v. și pedepse.
gloabe 5, 30, 34, 44, 55, 69, 70, 75, 83,
146, 187, 220, 239; v. și <amenzi>.
gloate XVIII; vornici de ~ 61.
globnici, stăpîniri ale unor ~ 48, 248; opriți
să intre în sate scutite 5, 34, 40, 44,
65, 70, 74, 83, 84, 134, 146, 187, 200,
220, 239.
gonitori pe urma răufăcătorilor, opriți de a
judeca 134.
gorșină (desetină), din porci 34, 44, 74;
v. și dări și slujbe.
gramatiei, scriu acte 2 — 5, 163, 164; pri-
mesc întăriri 56;
v. și <scriitori de acte>.
graniță, sate aproape de ~ cu Polonia 21,
48, 59; ~ a Kievului VI; v. și hotare.
grădini, ale unor boieri VII—XI, XIII,
XIV, XVI; v. și livezi.
greci, în slobozii 28; v. și Grecii lui Duma
Negru.
grind, întărit 81.
grivne 21, 55, 69; v. și bani.
grine 28, 93.
griu 26, 174.
groși 28, 37, 65, 83, 84, 146, 174, 181; v.
și bani.
gumelnic, în sfat 158.

H

hamei IV; v. și malt.
helește 132, 157, 215, C;
v. și bălți, iazuri, iezere, lacuri, șo-
muldoace.
helgi, scutire de vamă pentru ~ 134; v.
și jderi.
heregar 4.
hereghie dată în arendă 4.
hlabnic pentru fină 15.
horodiște VIII; v. și cetăți, zamecă.
hotare: <limite>, ale unor stăpîniri, indi-
cate 19, 21, 26, 39, 46, 57, 60, 81, 87,
120, 137, 139, 143, 153, 163, 165, 190,
193, 202, 217, C, I—VIII, XI, XIII,
XVI, XVII, XX; vechi: passim: ne-
stabilite (cît va putea folosi îndestul,
după obicei) 15, 52, 56, 78, 159, 236;
<stăpîniri> 17, 28, 46, 55, 57, 69, 117, 142,
163, 165, 218, 238, A, C, IV; împărțite
104, 127, 148, 180, 185, 252, A; comune
mai multor așezări 115, 153;
semne de ~ 88, II; v. pietre, stejari,
stîlpi;

~ ale unor țiguri, v. țiguri, ale unor
cetăți, v. cetăți, ale unor ocoale, v.
occoale;

v. și graniță.

hotarnic, domnul și mitropolitul 60; boieri
~ 26, 45, 60, 87, 91, 99, 167, 192, II,
XX; megiești martori ~ 26, 167; tir-
goveți ~ 60;

<1818>: II.

hotărnici 4, 21, 26, 45, 60, 61, 87, 91, 99,
120, 167, 192, 203, 217, C, II, XX;
<1793>: 95.

hotnogi XIV, XVIII.

hramuri: Adormirea Maicii Domnului 28,
42, 46, 55, 65, 69, 79, 84, 86, 93, 107,
136, 141, 146, 148, 155, 166, 175,
184, 192, 201, 202, 205, 207, 208, 211,
214, 221, 225, IV; Bunavestire 3, 6,
14, 24, 40, 41, 74, 75, 102, 189; Înălțarea
Crucii 34; Înălțarea Domnului 13, 19,
25, 35, 39, 44, 45, 54, 67, 117, 163,
164, 165, 168, 245; Nașterea Maicii
Domnului 1; Sf. Bogoslov 107; Sf.
Gheorghe 31, 128, 135, 157, 176, 181,
221; Sf. Nicolae 2, 5, 26, 29, 73, 83,
138, 174, 187, 220, 239; Sf. Paraschiva
70, 129.

hrisoave, v. <acte>.

humelnic, v. gumelnic.

I

ialovițe 134; v. și vite.

iazuri 20, 60, 74, 120, 151, 202, 224, VII,
VIII, XIII, XV, XX, XXIII.

intemeiere de ~ 21, 26 (sec. XVIII),
74, 107, 123;

v. și bălți, heleșteie, iazuri, iezere, lacuri,
șomuldoace.

v. și lucrul la ~, locuri de ~.

iepe 134; v. și cai.

ieromonahi, egumeni 102, 176, 205, IV;
scriitori de acte 205, 207, 208; traducă-
tori de acte (sec. XVIII—XIX) 74,
129, 187, 193, 217, 241, XV;

v. și popi.

iertare, de vinovăție a unui boier 66, 93,
152, 169; de robie, acordată unui rob
tătar 66;

v. și pedepse.

iezercane 46.

iezere 17, 37, 42, 46, 48, 57, 69, 81, 106,
134, 138, 154, 181, 189;

v. și bălți, heleșteie, iazuri, lacuri, șo-
muldoace;

v. și Iezer top., Pîrîul Iezerului.

iliș, scutire de ~ 28, 34, 44, 55, 70, 134,
200; v. și dări și slujbe.

ilișari, opriți să intre în sate 40, 41, 44, 74.
<imunitate> 5, 9, 17, 34, 39—41, 43, 44,
46, 55, 57, 64, 65, 69, 70, 74, 83,
84, 91, 94, 117, 138, 146, 187, 200, 220,
239.

v. și scutiri, slobozenie.

iscoadă, XVIII.

ispisoace, v. <acte>.

ispravnic (1812), medelnicer ~ de ținut 159.

isprăvnicie 95 (1793).

izbașă XVII.

izvoade, de urice 80, 150.

I

împărat, turcesc 230, XVIII.

împărțiri, de ocini 161, 184, 226; v. și părți.

încărcare, vamă la locul de ~ a peștelui 42.

înscrisuri, v. <acte>.

însemnare, printr-o creștătură, a desetinei 2.

întemelere, de sate 26, 28, 52, 56, 61, 139, 140, 142, 143, 178, 185, 236, B, XXIV, mori 8, 21, 26, 65, 107, 123, 154, X, iazuri 21, 26, (sec. XVIII), 74, 107, 123, vărtec 26 prisăci 142, 148.

<întemnițare>, v. <temniță>.

întoarcere <retractare>, a unei vinzări, amendată 21.

înțelegere, v. tocmeală.

învoială, v. tocmeală.

J

<jalbă>, v. plingere.

jderi, scutire de vamă pentru ~ 134; v. și helgi.

jitnicer (1818), hotarnic II.

jold, scutire de ~ 44, 55, 134.

judecată, între boieri 30, 85, 92, 97, 100, 101, 122, 182, 195, 198, 226; între o m-re și un boier 53; v. și piră, pricini; drept de ~: al domnului 41, 55, 69, 134, acordat unor m-ri 5, 9, 28, 34, 41, 55, 69, 83, 84, 146, 187, mitropoliei și episcopilor 70, 134, 220, 239; lăsat vornicilor de țirg 220, 239; venit provenit din ~ 6;

v. și drept, <imunitate>, legea țării. judecători (sudeți) domnești 44, 65, 70, 83, 146, 174, 181; dregători ai ~ 83; globnici ai ~ 84.

mitropoliți, episcopi și egumeni în calitate de ~, v. judecată.

judecătorie 136 (1841).

judecii 48, 76, 260; v. și cătune, părți, sate;

v. și juzi.

jupani 3, 29, 34, 39, 107.

jurământ 58.

jurători 100, 122, 198; v. și martori.

juzi, sate unde sînt, unde au fost ~ 48, 76, 106, 139, XIX; ~ ai văilor XVIII, v. și cneji.

L

lacuri 6, 153; v. și bălți, heleșteie, lazuri, lezere, șomuldoace.

laz 56; v. și curături.

legea țării 53, 83, 85, 92, 97, 122, 130, 198, 230, 240; ~ românească 162; v. și drept, judecată.

lemne, tăiat de ~ interzis IV.

liturghie pentru pomenire 102, 135, 157, 205, 207, 208.

livezi VII, XV; v. și grădini.

locuință 9; v. și case.

locuri, de finai 56, IV, de iazuri 151, 196, 236, de m-ri 79, 91, 142, de mori 8, 15, 26, 56, 153, 154, 156, 159, 183, 184, 236, 262, de poieni 177, de prisăci 15, 56, 79, 142, 148, 246, de sate (pustii) 19, 52, 56, 61, 140, 142, 143, 154, 158, 178, 185, 236, XXIV; ~ din hotarul unor sate 153, 250;

~ de stînă IV, ~ de țarină 236;

~ unde au fost m-ri, v. mănăstiri; v. și prețuri, pustii.

logofeți 109, 119, 168, 228;

în sfat 4, 41, 49—54, 56, 58, 61, 115, 122, 131, 135, 167, 203, 216, 228, foști ~ 40; ispravnici de acte; passim, mari ~ 8, 16, 30, 131, 139, 159, 215, 216, 225, VI; primesc întăriri 21, 33, 48, 251; vind sate 49; soli 58;

salv-conducte trimise unui logofăt 66, 89, 152, 169; ~ autentifică acte 238 (1826, 1828); izvod de urice aparținînd unui logofăt (1714) 80, 150;

v. și Cozma, Mihail, Oancea, Petru, Sima, Șandru, Tăutul, Toma, Tudor.

lovituri, cu vinătăi 146.

lucru, la cetate 28, 34, 40, 44, 55, 74, 134, 200, 220, 239; la curțile domnești 220, 239; la iazuri 44; la mori 9, 28, 34, 40, 44, 55, 64, 70, 74, 128, 134, 200, 220, 239; v. și muncă.

M

mahalale, din tirguri 4, 100.

maț (slad), coloade de ~ 26; v. și hamei.

marfă, vie sau moartă 28, 93, 134, 174; v. și <negoț>, tirguiele, vămi.

martori: domnul și boierii de sfat ~: passim; clericii: v. egumeni, episcopi, mitropoliți, popl; ~ la hotărniciri, v. megieși, oameni buni;

v. și jurători.

mazili, din Țara de Jos; poruncă domnească dată acestora XVIII.

măji, de pește 138, 164, 181; v. și care. mănăstiri, <în general> 123, 155, 166, XVIII; domnești: primesc danii și întăriri 2, 3, 6, 8, 9, 13, 14, 17, 19, 24—26, 28, 29, 34, 35, 41, 43, 44, 46, 52—55, 57, 60, 64, 65, 67, 69, 74, 75, 83, 86, 91, 93, 107, 116, 117, 132, 134, 135, 138, 141, 146, 163, 164, 166, 167, 174—176, 181,

184, 187, 189, 192, 200, 201, 214, 221, 225, 233, 234, 245, III, IV, drept de a lua darea episcopescă 84; v. și <imunitate>, obroace, <scutiri>, slobozii; cumpără și vind, schimbă sau se judecă pentru stăpîniri 19, 53, 167, 168, 202; danii particulare către ~ 3, 24, 43, 73, 79, 102, 136, 148, 165, 189, 205, 207, 208, 211; mari ~ 123; ~ boierești 1, 20, 56, 61, 79, 96, 136, 137, 142, 155, 156, 163, 193, 199; sub ascultarea altora ~ 67, 107, 136, 155, 163; ~ dăruite 1, 79, 137, 155, vindute 1, 96, 136, împărțite 155; v. și prețuri; locuri unde au fost ~ 79, 91, 142; v. și chillii; ~ de la Muntele Athos 135, 176; acte scrise la ~ 65, 102, 174, 205, 207, 208; menț. tirzii 22; v. și arhimandriți, biserici, călugări, egumeni, frății, hramuri, slugi; v. și Bistrița, <Căpriana>, Homor, Horodnic, M-rea lui Iațco, Moldovița, Neamț, Pobrata, Putna, Voroneț, Zograf. mărturii, hotarnice, v. hotărniciri; la refacerea unor acte, v. refaceri, de acte; la tranzacții de stăpîniri, v. răscumpărări, schimburi, vînzări-cumpărări. <măsurii>, v. berbințe, buți, care, coloade, măji, some; v. fălci, prăjini, stînjieni. medelniceri, hotarnici C; cumpără sate 223; sec. XVIII—XIX: 159, 202. megieși, martori 21, 26, 45, 81, 99, 113, 121, 147, 167, 188, 203, 230, 240. mere 37, 134. meșteri 28; v. și cojocari, sitari, vase de lemne (meșteri de ~). <metale>, v. argint, aur. mied 26 (sec. XVIII); v. și băutură, vin. miere, vamă din ~ 37, 41, 134, 174; ze-ciuală din ~ 37, 39, 69, 138; v. și albinc, mied, prisăci, stupi. mitropolie, v. Mitropolia Sucevei, Episcopia (Mitropolia) de Rădăuți, Episcopia (Mitropolia) de Țirgul de Jos. v. și mitropolii. mitropolii (vlădici), în sfat 47—56, 58—61, 67, 73, 77—79, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 92, 93, 97—100, 104, 110, 113, 120—122, 136, 138, 141, 149, 152, 155, 157, 162, 166—169, 175, 184, 190, 195, V, XVIII; cumpără, schimbă și vind stăpîniri ale mitropoliei 123, 128, 221, 225; primesc drept de judecată 70; opriți să ia darea preoțească 5; intervin pentru iertare pe lingă domn 152; ocrotitori ai frăției săracilor XXI; protopopi ai unor ~ 70; arhiepiscopi și ~ XXI; autentifică acte 57, I (1817—1833); ~ de Rădăuți, de Țirgul de Jos, v. episcopi;

v. și Gheorghe, Theoctist, Veniamir; v. și Ivan al vlădicăi. moarte de om, v. omor; v. și dușegubina, gloabe, judecată. monahi, v. călugări, ieromonahi. <monede>, v. bani. mori 4, 26, 27, 33, 48, 50, 65, 70, 73, 76, 78, 79, 81, 107, 127, 128, 131, 132, 137, 139, 151, 154, 155, 159, 173, 179, 193, 218, 221, 224, 225, 229, 241; X, XX; locuri de ~ 8, 15, 26, 56, 153, 154, 156, 159, 183, 184, 236, 262; intemeiere de ~ 8, 21, 26, 65, 107, 123, 154, X; ~ cu șteze 70, 128; v. și lucru la ~, prețuri. moșil, sec. XVIII—XIX: 95, 116, 172, 197, 256, VII, XVII. moșneni XVIII. moșteniri 47, 198, 226; v. și ocini, dedine. movile XI, XIII, XVI, XX. mreje 17, 46, 69; v. și garduri de nuiele, sctei. munci, scutire de orice ~ 55; v. și dări și slujbe, lucru; <~ agricole>: v. arat, cosit, semănat munți 201, III, XVIII.

N

nastavnici m-rești 205, 207, 208. năvăliri, ale turcilor 58, 209, 230, ale tătarilor XVIII. <negoț>, drept de ~ acordat oamenilor dintr-o slobozie 28, 134, tătarilor unei mănăstiri 41; v. și marfă, negustori, vameși, vâmi. negustori, mari și mici, autohtoni sau străini 65, 93. nuiele, garduri de ~ pentru pescuit 69; tăiat de ~ interzis IV. numărătoare, de la Bacău, întărită unei m-ri 93; v. și vâmi.

O

oale, negoț cu ~ 28, 134; v. și vase de lemn. oameni, buni 4, 21, 121; ~ săraci 166, XXI; ~ străini, v. <coloniști>, negustori. oaste, sate mănăstirești scutite de a merge la ~ 34, 74, 200; oaste invadatoare XVIII. obiceii, al țării (romănesc) 21, 162, 198; al braniștilor IV; al prisăcilor 15, 159; al stabilirii hotarelor, v. hotare; v. și drept, legc. obroace, acordate unor m-ri 2, 14, 24, 26, 65, 75, 86, 135, 138, 176, 192. ocini <proprietăți moștenite>, întărite 16, 21—23, 32, 33, 47, 51, 56, 59, 61, 76, 78, 81, 96, 99, 108, 110—112, 119, 120, 124, 140, 153, 156, 158, 159, 173, 179, 182, 188, 191, 196, 202, 216, 219, 223, 227, 229, 230, 235, 248, 246, 247,

250, VIII, XI, XIV, XVI, împărțite 161, 184, 226, vindute 137, 184, 190, 206, 211, 215, 224, 241, 254, 258—260, XX, schimbate 167, 249, 259, judecată pentru ~ 226;
v. și dedine.
ocne de sare 37; v. și sare, slatine.
ocol, sat înglobat într-un ~ domnesc 202.
ogoare 60; v. și cîmp, pămînturi, țarină.
oi 207, 232, IV; v. și berbeci, stină.
omor, 55, 195; drept de judecată pentru ~ 5, 134;
amendă, pentru ~, v. dușegubină.
orașe, v. ȧrguri.
osluhari, opriți să intre în sate scutite 34, 44, 55 70, 134.
<oșteni>, v. călărăși, darabani, străjeri, su-
tași, viteji, volnici.

P

pace, tribut plătit pentru a avea ~ 58.
paharnici, v. ceașnici.
pani: passim; v. și boieri.
paracle, pentru pomenire 205.
parastas, pentru pomenire 205, 207, 208.
pașă XVIII; v. și vizir.
pază, contra țătarilor XXIV.
păduri, VII, XV, XXIII; gloabă pentru
tăiatul ~ 55; v. și codri, curături.
pămînturi: <diviziune a hotarului sătesc>
217;
<locuri> XVII, XXIV;
v. și cîmp, ogoare, țarină.
părți, de sate 11, 50, 97, 104, 111, 159,
184—186, 189, 202, 203, 212, 215, 217,
235, 247, 248, 250, 253, 265, A, B, C,
X, XV; dintr-o poiană 250; dintr-o
seliște 252;
v. și cătune, judecii, sate.
pecetii: passim; pecete mare 65, și nouă 67.
pedepse, domnești 2, 6, 34, 37, 41, 42, 46,
69, 134, 162, 174, 200; v. și urgie;
v. și <amenzi, confiscare>, dușegubină,
gîtl <plata cu ~>, <întemnițare>, pradă;
v. și iertare.
pererubți, opriți să intre în sate scutite 34,
44, 70, 220, 239.
pescărie (?) 6.
<pescuit>, interzis 46, 55, 69, IV;
v. și garduri de nulele, mreje, setci.
pește, vamă din ~ 6, 28, 37, 41, 42, 55,
57, 70, 90, 134, 138, 164, 174, 181, IV;
loc de încărcare a peștelui 42;
greșit: 26 (sec. XVIII);
v. și care de ~, măji de ~.
pletre, de ceară 64, 65, 138;
~ de hotar II, VI, VIII, XI, XIII,
XVI, XX; fintină de piatră 153.
pisari, în sfat 21, 58; ispravnici de acte
21; primesc întărire pentru sate 61,
123;
v. și <scriitori de acte>.
pitar 206; traduc acte (sec. XIX), v. Ion
Stamate.
pluă 196; v. și dirstă, șteze.

pînză 134; v. și cambă, postav.
piră 4, 16, 18, 27, 53, 85, 97, 99, 100, 103,
109, 122, 130, 162, 182, 195, 198, 226;
v. și judecată, pricină, zavescă.
pîrcălabi, primesc danii și întăriri 4, 129,
132, 212, 216, 226, 227, 261, XXIII;
opriți de a judeca în sate scutite 134,
146; trimiși în solie 152; hotarnici 60,
II, XX; poruncă domnească dată acesto-
ra XVIII;
în sfat: passim; foști ~ 65, 78;
sec. XVIII: 202;
v. și Cetatea Albă, Cetatea Nouă, Chilia,
Hotin, Neamț, Orhei, Suceava; în doc.
false: v. Brăila, Galați, Ismail, Tighina.
pîrgari 26, 70, 75, 220, 239, XVIII; v. și
șoltuzi.
plată, cu prilejul unor tranzacții, v. vînzări-
cumpărări; ~ a obligațiilor, v. dări și
slujbe.
~ după legea românească 162;
~ cu gîtl 25; v. și dușegubină.
plopi IV; v. și Pîrîul Plopiilor.
plîngere, mare ~ la domnie 240; v. și piră.
ploscar, în sfat 123.
plute, vama din ~ 134.
pocrovăț, dăruit unei m-ri 102.
poduri, 137, 189, 193; ~ umblătoare 70;
v. și treceri peste ape, vaduri.
podvoade, scutire de ~ 34, 40, 44, 55, 70,
74, 83, 134, 146, 200;
v. și cărat.
poieni (poienite), în stăpînire 1, 26, 38, 56,
76, 106, 107, 115, 117, 141, 154, 163,
178, 185, 189, 193, 203, 250;
~ cu prisăci 251; ~ făcute 56; locuri
de ~ 177;
v. și fin (finețe);
v. și Poiana..., top.
polcovic, de la Mitropolie (1799—1807),
traduce acte v. Pavel Debrici.
pomenire, danii pentru ~ 157, 192, 205,
207, 208.
popi (preoți), egumeni ai unor m-ri 26, 84,
107, 123, 135, 136, 138, 146, 155, 163
—167, 175, 176, 181, 184, 189, 192, 201,
211, 214, 221, 225, 245; stăpîniri ale
unor ~ 23, 163, C; puși sub ascultare
5; martori 60, 100, 122;
păstrează acte 100; traduc acte (1781)
VI;
se roagă pentru izbîndă în lupta cu
turcii XVIII;
v. și ieromonahi.
porci 232; gorșina din ~ 34, 44, 74.
portari, de Suceava, în sfat 212, 214, 216—
219, 221, 224, 227, 229, 230, 233, 235,
237, 264, IV; primesc întăriri C; tri-
miși cu poruncă în Ȧra de Jos XVIII.
porți <de cetăți sau de ȧrguri>, vamă la ~
164.
posadă, dăruită unei m-ri 3, 24; sate scu-
tite de ~ 28, 34, 40, 44, 55, 74, 134,
200.
posadnic, în sfat 40, 41.
poslușnici (sec. XVI) 70.

postav, vamă din ~ 134; v. și camhă, pînă.
 postelnici, primesc danii și întăriri 27, XI, <greșit>: 20;
 în sfat: passim;
 v. și Crasnîș, Eremia, Gherman, Isaia, Iuga, Micul, Pașco, Petrică.
 pradă, a unor sate 55, a țării 58; v. și robire.
 prăjini, de vie 166.
 preoți, v. popi.
 prețuri, ale unor sate, seliști și locuri pustii 4, 11, 18, 21, 32, 36, 47, 49, 50, 61, 85, 90, 92, 96, 104, 106, 107, 111, 112, 115, 120, 123, 127, 128, 131, 133, 137, 141—144, 147, 149, 154, 155, 160, 168, 175, 177, 184, 190, 196, 202, 203, 206, 211—215, 217, 218, 223, 224, 227—229, 231, 233—235, 237, 241, 243, 244, 250—252, 254, 258—265, A, B, C, V, XX; pentru cai 149, 236; pentru m-ri 96, 136; pentru mori 225, 262; pentru prisăci 252; pentru sălașe de țigani și tătari 212, 227, 229; pentru o vie 166; pentru hereghie și vamă 4.
 pricini, venit provenit din judecarea oricărui ~ 6;
 v. și judecată, piră, sfadă.
 pricuturi 264; v. și cătune, judecii, părți, sate.
 prins <prizonier>, v. ferecare.
 pripas, vite de ~ 55, 84, 146, 220, 239; v. și <confiscare>, zălog.
 pripășari, opriți să intre în sate scutite 5, 17, 34, 44, 55, 70, 83, 134, 187, 200.
 prisăcari 46, 69.
 prisăci 15, 17, 24, 26, 33, 37, 39, 46, 48, 49, 52, 56, 57, 69, 78, 79, 90, 98, 107, 117, 138, 140, 142, 148, 157, 159, 163, 165, 177, 189, 194, 201, 246, 251, 252;
 v. și albine, miere, stupi;
 v. și întemeiere, locuri, obicei, prețuri.
 privilegii, v. <acte>.
 protopopi 5, 56, 70.
 pustii, locuri ~ 15, 21, 26, 52, 56, 61, 142, 236, X;
 v. și întemeiere.

R

rană singeroasă, gloabă pentru ~ 146.
 răcavițe, din camhă 102.
 răpire de fată, gloabă pentru ~ 146, 220, 239; tretină pentru ~ 55; judecată pentru ~ 134.
 răscumpărare, de sate 50, 149, 202, 235; din robie 154.
 răufăcători 81; v. și urmărirea răufăcătorilor.
 răzeși 235 (1837).
 răzeșie, drept de ~ XIX.
 <refaceri> de acte 100, 121, 188, 230, 240.
 <rege>, v. crai.

roată, căpitan de ~ VIII.
 robi 132, 162, C. XVIII; v. și tătari, țigani.
 robie XVIII; iertare de ~ 163; răscumpărare din ~ 154.
 robire <prădare>, a unui ținut 209.
 robote, case scutite de ~ 43.
 ruble, de argint 4, 19, 26, 27, 30, 45, 53, 55, 85, 97, 100, 103, 113, 198; v. și bani.
 rugători, v. călugări.
 ruși 28.

S

sare, negoț cu ~ 28; scutire de vamă pentru ~ 37, 41, 134; oane de ~ 37; v. și slatine; v. și Dealul Sării.
 sași, tirgoveți 26, 41.
 sate, în stăpînire feudală: passim;
 structura economico-teritorială: v. ape, cîmp, finețe, grădini, hotare, mori, poieni, prisăci, țarină, vii;
 structura social-teritorială: v. cătunc, judecii, părți;
 v. și întemeiere, locuri, seliști;
 v. și cnej, juzi.
 sălașe, de tătari 26, 29, 107; de țigani 25, 26, 31, 70, 74, 129, 163, 183, 212, 229, C.
 sălcii 139.
 săpături, pe hotarul unui sat 60, XVI; v. și șanțuri.
 săraci, oameni ~ din tirguri 70, 166, XXI.
 scaun, domnesc 5; v. și Suceava, tirg.
 schimb, de sate 33, 50, 77, 132, 167, 221, 233, 249, 255.
 <scriitor de acte>, v. călugări, cîntăreți, dascăli, dieci, gramatici, ieromonahi, pisari, popi, tahigrafii, uricari;
 v. și Alexiiu, Andreico, Borcea, Costea, Dobrul, Gheodeon, Gheorghe Sirbul, Glurgiu al lui Ioli, Irem Huru, Ilea Stravici, Ion, Isaia, Ivan al Vlădicăi, Ivașco, Negrilaș, Oanță, Petru al lui Ardău, Roman, Solomon, Stețco, Șandru, Șteful, Toader Prodan, Tăutu, Toma, Vasco, Vlaseian Harenco, Vulpaș.
 scrisori, v. <acte>.
 scule <unelte> 232.
 <scutiri>, de vamă 7, 28, 37, 41, 65, 70, 90, 134, 164; de dări și slujbe 5, 9, 28, 34, 39, 40, 43, 44, 55, 64, 70, 74, 83, 90, 94, 117, 134, 138, 146, 162, 187, 200;
 v. și <imunitate>, tarcan.
 secară (sec. XVIII) 26.
 seliști 20, 21, 55, 56, 82, 87, 90, 104, 115, 131, 144, 154, 156, 182, 206, 213, 251, 252, 254, 261, I, XIII; v. și prețuri.
 semănat, drept de ~ în țarina unui tirg 28; v. și muncă.
 semne de hotar 88, I, VIII, XII, XX;
 v. și bour, pietre, stejari, stilpi.
 serdar, autentifică act 238 (1826).

setei 138; v. și garduri, mreje.
sfadă (ceartă), judecată (gloabă) pentru ~
 în tirg 80, 70, 220, 239; v. și pricină.
sfatul domnesc: *passim*: ~ lărgit 58, de obște
 XVIII; v. și divan.
sfetnici, de frunte 152.
sitar, țigan ~ 107.
sirb, traduce act 16; v. și Sirbi, sate.
slad (menț. sec. XVIII), v. **malț**.
slatine 99, 201, III; v. și sare.
slobozenie <eliberare din robie> 162.
slobozii 28, 134; v. și <imunitate, scutiri>.
slugi, domnești: stăpîniri ale unor ~: *passim*;
 oprite să încaseze taxe și dări 65,
 70, 85, 75 84, 117, 174, 181, 220;
 ~ ale judecătorilor 146, ale desetnicilor
 117, ale sotirei 117;
 ~ boieresti 66, 152;
 ~ mănăstirești 174, ale episcopiei 84;
 v. și dregători, slujitori.
slujbe, ale boierilor pe lingă domni: *passim*;
 <însărcinări> 66, XVIII;
 ~ pentru țară XXIV;
 <rentă feudală>: v. și dări și slujbe,
 <imunitate, scutiri>.
slujitori, v. aprozi, desetniceri, globnici,
 gonitori, ilișari, osluhari, pererubți, po-
 sadnici, pripășari, sotirea, <scriitori de
 acte>;
 v. și dregători.
solii 152.
some <greutate pentru argint> 205, 207,
 208.
sotirea 117.
spătari, primesc întăriri 47, 175; foști ~,
 vind sate 149;
 ~ în sfat: *passim*;
 v. și Albu, Bodea, Clănău, Costea,
 Dragoș, Duma Micaci, Mihău, Radul,
 Saciș, Vrînceanu;
 ~ autentică acte 238 (1828).
spătărel, primește întărire 186.
stareți, v. egumeni.
staroști, în sfat 131, 161, 162, 166—169,
 173, 175, 177, 182, 183, 189, 191,
 193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206,
 VII—XI, XIII—XVI; opriți să intre
 în sate scutite 134, 220, 239;
 v. și Hotin, Suceava.
stejari, 139; însemnați 143, cu bour XIII,
 XX, cu cruce IV.
stîlpi, semne de hotar 26, 143, 153, 202,
 236, IV.
stină IV; v. și oi.
stinjenii, domnești VIII.
 <stofe>, v. **camhă**.
stolnici, primesc întăriri 20, 195, 222; vind
 sate XX; schimbă sate 249; martori
 la o hotărnicire 60; ~ din Polonia VI;
 sec. XIX: 114.
 în sfat: *passim*;
 v. și Barsu, Luca, Mihul, Petru, Toader
 Vascan, Toma, Zbiarea.
stolnicel 20 (1743).
strajă 34, 200.

străjeri XVIII.
strîmbătate <fapt penal>, piră pentru ~
 83.
stupi 91, 157;
 v. și albine, miere, prisăci.
subcămăraș, polonez: sol 152.
sudeți, v. judecători.
sulgeri, primesc întărire 199; martori ho-
 tarnici 60;
 autentică act 8 (sec. XVIII).
sutași, poruncă domnească dată acestora
 XVIII.

Ș

șanțuri 163, 217, VI; v. și săpături.
șetrar, traduce act 49 (1837).
șleau XIII; v. și drumuri.
șoltuzi 26, 70, 75, 220, 239, XVIII; v. și
 pîrgari, tirguri, voit.
șomuldoace 91.
ștceze 193; mori cu ~ 70, 128; v. și dîrstă,
 piuă.

T

tahigraf, ieromonah ~ scrie act 205.
tarcan <scutire de vamă> 7.
 <țainuire>, a țiganilor fugari 25.
tălmaci, de acte (sec. XVIII—XIX), v.
 Andrei Tălmaci, Axinte Uricariul, Con-
 stantin Sircul, Efrem ieromonah, Evlo-
 ghie dascăl, Gheorghe Evloghie, Hrisant
 ieromonah, Ioan arhimandrit, Ioan
 ieromonah, Ioan Stamate pitar, Isaia
 Băloșescul, Iustin monah, Paisie arhi-
 mandrit, Pavel Debrici, Pavel Panait,
 Procopie Golăescul, Silvestru arhimandrit,
 Simion Cheșco, Tănase uricar, Toader
 Gora, Vartolomei <Măzăreanu>, Vasile
 Zotov.
tătari, robi ~ 13, 26, 29, 35, 41, 67, 107,
 132, 138, 227, C; eliberați din robie
 162; seliște unde a fost tătarul Petir 154;
 v. și prețuri, sălășe;
 <din ~ Hanatul Crimei>: răscumpă-
 rare de la ~ 159; pază contra tătarilor
 XXIV; năvăliri ale tătarilor XVIII,
 XXIII;
 v. și arginți, galboni, zloți tătărești.
 <temniță>, prizonieri ținuti în ~ 232.
 <termen>, v. zi.
tilhărie, gloabă pentru ~ 146.
tirguri, biserici 98, 100, 221; case 4, 7, 9,
 43, 64: circiumi 2, 75, ceara <de la
 circiumi> 26, 64, 65, 138; curți domnești
 XIX: <depozit> 93; heleșteie 157; ho-
 tar 28, 45, 157; mahalale 4, 100; mori
 26, 65, 70, 107, 192; numărătoare 93;
 pămînt 45; porți 164; prisăci 157; țarină
 28; vâmi 37, 41, 65, 93, 134, 164; vie
 157;
 scaun domnesc, v. Suceava; scaun mi-
 tropolitan, v. Mitropolia Sucevei; scaun

episcopal, v. **Episcopia** (Mitropolia) de **Tîrgul de Jos** (Roman);
 tîrgoveți 4, 26, 28, 45, 70; oameni buni 4; preoți 100; vameși 4; oameni săraci 70, XXI; v. și șoltuzi, pîrgari, voit;
 dregători domnești din ~, v. **judcători, vornici**;
 sate lingă ~ 33, 70, 107, 123, 157, 175, 182;
 v. și **Bacău, Baia, Cetatea Albă, Chilia, Dorohoi, Hîrlău, Hotin, Iași, Neamț, Piatra, Roman** (Tîrgul de Jos), **Siret, Suceava, Tîrgul Frumos, Vaslui**.
tîrguiești, scutire de vamă pentru ~ 37, 70; v. și **marfă**.
tocmeală (întelegere, învoială) 11, 21, 99, 101, 104, 106, 115, 123, 133, 137, 161, 167, 184, 190, 195, 205, 213, 218, 226, 237, 241, 243, 244, 249, 251, 252, 254, 258—265, B, V;
 v. și **răscumpărări, schimburi, vinzări-cumpărări**.
topliță 193 v. și **Toplița**, top.
 <traducători de acte>, v. **tălmaci**.
treabă <litigiu>, judecată pentru ~ 69.
 treceri peste ape, vamă la ~ 42; v. și **poduri, vaduri**.
tretină 34, 44, 55, 70, 82.
 <tribut> (dare), către turci, pentru asigurarea păcii 58.
turci, invadînd țara 209, 230, 240, XVIII, XIX, XXIII; v. și <tribut>, **zloți turcești**.

T

țară: **passim**; v. și **cnejie**.
țarină, ale unor sate 60, 143; ale unui tîrg 28; loc de ~ 236;
 v. și **cîmp, ogoare, pămînturi**.
țigani, robi ~ 12, 25, 26, 31, 40, 70, 74, 94, 107, 129, 163, 183, 191, 212, 227, 229; v. și **bulgari** (țigani~);
 v. și **prețuri, sălașe de ~**.
ținuturi, sate în ~ 78, 79, 116, 118, 133, 146, 183, 187, 189, 190, 207, 208, 220, 242, 243, I, II, VII—XII, XV, XVI, XXIII;
 dregători de ~ 6, 146, 220;
 <sec. XVIII—XIX>: 95, 107, 109, 136, 159, 197;
 v. și **Bacău, Cernăuți, Cîrligătura, Fălcu, Iași, Lăpușna, Neamț, Orhei, Soroca, Suceava, Tigheci, Troțuș, Vaslui**.
țircovnici, ai mitropoliei 123; v. și **cîntărești, dascăli**.

U

ughî 136, v. și **bani**.
 <unelte>, v. **scule**.
ulmi 137.
unguri puși sub ascultarea unei m-ri 84;

v. și **ducați ungurești, zloți ungurești**.
urgie <pedeapsă>, domnească 34, 42, 46, 69, 134, 162.
uricari, traduc acte 92, 109, 154 259, C;
 v. și <scriitori de acte>.
urice <stăpîniri>: **passim**;
 <documente de stăpînire>: v. <acte>.
urmărirea răufăcătorilor, sate scutite de ~ 40, 74, 146.
ușeri (ușari), în sfat 47; cumpără sate 190, 244.

V

vaduri 37, 41, 42, 46, 57, 90, 99, 174, 193, 221, 231, II, IV;
 v. și **brodină, poduri, treceri peste ape**; v. și **Vadul...**, top.
vameși, oprîți să ia vamă 6, 42, 37, 65, 70, 164, 174, 181;
 martori la o judecată 4.
varză, vamă din ~ 70, 134.
vase de lemn 134; v. și **oale**.
vătăf, hotarnic II.
vămi <taxe și puncte vamale> 4, 6, 17, 28, 37, 41, 42, 46, 57, 65, 69, 81 93, 181, 221; scutiri de ~ 7, 28, 37, 41, 42, 70, 91, 134, 164, 174, 181;
 ~ luate pe apă și pe uscat 46, 69, la vaduri 42, 46, 174, la treceri peste ape 42, la locurile de încărcare 42, la porțile cetăților 164, la tîrguri 4, 37, 65, 93, 164, în sate 37, 164, 221, la margine 65, 93;
 ~ mari și mici 93;
 ~ vindute sau nevindute 4, 28, 37, 41, 42, 134, 164, 181;
 dregători de la ~ 6; v. și **vameși**;
 moară ascultînd de o vamă 6;
 v. și **brodină, marfă, numărătoare**.
văratec 26.
vătămăni, sate unde au fost ~ 44, 132, 189, II; v. și **cneji, juzi**;
 ~ de tătari 107.
vii 28, 107, 157, 166, 207, XV; v. și **prețuri**.
vin, căratul vinului 34, 74; buți de ~, dăruite și întărite 2, 14, 24, 26, 86, 138, 192;
 v. și **băutură, desetină, mied**.
vinii, drept de urmărire și de judecată pentru orice fel de ~ 5.
vislujenie, sate de ~, întărite 33, 48, 56, 99, 144, 211.
vistieri, stăpîniri ale unor ~ 102, 167, 205 208, 226; în sfat: **passim**;
 mari ~ 102, 205, 207, 208; foști ~ 90, X;
 v. și **Boldur, Chiracola, Cozma, Duma, Iacuș, Ilea, Ion, Isac** (?) **Iuga, Iurie, Oniceică, Petru, Stanimir**.
vite 232; ~ de pripas, v. **pripas**;
 v. și **bol, lalovițe**.
viteji 233, XVIII.
vizir XVIII.

vinzări — cumpărări 11, 18, 19, 21, 32, 33, 36, 47—49, 61, 82, 85, 90, 92, 96, 104, 106, 107, 111, 112, 115, 119, 120, 123, 127, 128, 131, 133, 136, 137, 140—144, 150, 154, 155, 157, 160, 164, 166, 168, 175, 177, 184, 190, 196, 202, 203, 206, 211—215, 217, 218, 223—225, 227—229, 231, 233, 234, 236, 237, 241, 243, 244, 250—252, 254, 258—265, A, B, C, V, XX.

vlădică, v. mitropolit; v. și Ivan al vlădicăi.

volevod: passim; v. și Gîrla Voievodului. **voinici**, cete de ~ XVIII.

voit armean 460; v. și șoltuzi.

vornici, stăpîniri ale unor ~ 186, 206, 254, I, X, XVII; în sfat: **passim**; hotarnici II;

~ de gloate 61, 232; de tîrg 28, 41, 55, 75, 220, 239; mari ~ X, de Țara de Jos XVIII; ~ ai unei episcopii, v. dregători;

autentică acte 238 (sec. XIX);

v. și Bodea, Costea al lui Dan, Crasniș, Dragomir, Dragoș, Duma al lui Brae, Feodor, Hrană, Isaia, Ivașco, Mic Crai, Miclăuș, Negrilă, Onică Mușat, Ștefan Cudalbul, Vasile Miclescu.

votcine, ale unor sate VIII—XIII; în hotar XVI.

zamacă VI, XIII; v. și horodiște.

zapise, v. acte.

zavescă 4, 16, 19, 21, 26, 27, 30 (în doc.: „gloabă”), 45, 53, 85, 97, 100, 113, 198;

v. și pîră.

zălog, interzis a fi luat din sate scutite 134; v. și pripas.

zeciuială, v. desetînă.

zi <termen>, pentru o hotărnicire 21; <pomenire> 102, 135, 157, 165, 205, 207, 208.

zloți 4, 11, 16, 19, 32, 33, 47, 49, 50, 61, 75, 85, 90, 96, 111, 112, 127, 133, 137, 142, 154, 157, 160, 235, 263, A; ~ tătărăști 18, 92, 106, 107, 115, 120, 123, 141, 143, 144, 147, 149, 155, 166, 168, 175, 177, 184, 190, 195, 196, 202, 203, 211—215, 217, 218, 223—225, 227—229, 231, 233, 236, 237, 243, 244, 250—252, 254, 258—262, 264, 265, B, V, XX; ~ turcești 21, 36, 104, 123, 128, C; ~ ungurești 58, 102, 205, 207, 208; v. și bani.

LISTA DE CONCORDANȚĂ A DOCUMENTELOR, DUPĂ DATĂ ȘI CHARACTER*

Nr. crt.	Datarea anterioară	Ediția	Datarea din volum
1	1449 (6957) martie 23, ca doc. autentic.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XXII, p. 338 (copie după trad.); Ghibănescu, <i>Surete</i> , XVIII, p. 8—9 (copie după trad.); Costăchescu, <i>Regeste</i> , p. 198, și <i>Doc.</i> , II, p. 375, n. 1 (copie după trad., cu discuții asupra autenticității); <i>D. I.R.</i> , A, I, p. 239—240 (copie după trad.).	1449 (6957) martie 23, ca doc. fals.
2	1451 (6959) iunie 6.	Crețulescu, <i>Doc. Neamț</i> (b), p. 336 (trad.).	1446 (6954) iunie 6.
3	1451 (6959) iunie 10.	Ghibănescu, <i>Surete</i> , II, p. 167 (rez.); Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 398—399 (rez.).	1451 (6959) iunie 13.
4	1451 (6959) iulie 19.	Ghibănescu, <i>Surete</i> , XVIII, p. 154 (rez.).	idem.
5	1451 (6959) octombrie 24.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XXV, p. 69 (rez.).	14<8>1 (69<8>9) octombrie 24.
6	1452 (6960) aprilie 25.	Popovici, <i>Index Żółkiewiensis</i> , III, p. 353 și IV, p. 97 (rez. germ.); Erbiceanu, <i>Ist. Mitropoliei</i> , p. 23 (rez.).	<1458 — 1461> (696...) aprilie 25.
7	1454 (6962) august 22.	Wickenhauser, <i>Moldowiza</i> , p. 64—65 (rez. germ.).	1454 (6962) august 25.
8	1455 (6963) iulie 20.	Уляницкій, <i>Материалы</i> , p. 84—85 (text slav); Codrescu, <i>Uricariul</i> , XI, p. 9—11 și 79—81 (trad.).	1455 (6963) iulie 2.
9	1456 (6964).	Kałużniacki, <i>Doc. Hurmuzaki</i> , II, 2, p. 669—671 (text slav și trad. lat.).	1456 (6964) iunie 5.
10	1456 (6964) <martie-mai>.	<i>D.I.R.</i> , A, I, p. 286—287 (trad.).	idem
11	1456 (5964) iunie 15.	Уляницкій, <i>Материалы</i> , p. 86—88 (text slav).	idem
12	1456 (6964) <iulie-septembrie>.	Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 797—800 (text slav.).	idem
13	1456 (6964) iulie 30.	Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 585 (rez.).	1456 (6964) iunie 30.
14	Fără dată.	<Melchisedek>, <i>Două urice</i> , p. 373—375 (text slav și trad.).	14<70> (69<78>) iulie 18.

* Lista cuprinde toate documentele atribuite în edițiile anterioare perioadei 1449—1486, dar a căror poziție s-a schimbat, fie în funcție de dată, fie în funcție de autenticitate. Nu au fost incluse documentele datînd din intervalul lunilor septembrie-decembrie, al căror velleat a fost socotit în edițiile anterioare conform stilului bizantin, și nici cele publicate cu deosebiri minime la data de zi, deoarece ele pot fi ușor identificate.

0	1	2	3
15	fără dată.	Wickenhauser, <i>Moldowiza</i> , p. 70 (rez. germ.).	1462 (6970) <ianuarie-aprilie; septembrie-de- cembrie> 15.
16	<1457—1504> iunie 27.	Costăchescu, <i>Doc.</i> , I, p. 217 (rez.).	<1518—1525> iunie 27.
17	<1457—1504> septembrie 13.	Kałużniacki, <i>Doc. Hurmuzaki</i> , II, 2, p. 683— 684 (text slav și trad. lat.)	<1457> septem- brie 13.
18	14 57> (69<65>)	Kozak, <i>Das Kloster Putna</i> , p. 4—5 (text slav septembrie 18. și trad. germ.); Dan, <i>M-reă Putna</i> , p. 87 (rez.).	1462 (6970) septembrie 18.
19	1458 (6966) martie 12.	Popovici, <i>Index Żółkiewiensis</i> , III, p. 551 (rez. germ. și trad.); Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 7 (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 293 (rez.).	1488 (6996) martie 12.
20	1458 (6966) martie 22.	Erbiceanu, <i>Ist. Mitropoliei</i> , p. 20 (rez.).	idem.
21	1458 (6966) august 12.	Urechia, <i>Notițe</i> , p. 151 (trad.).	1458 (6966) aprilie 12.
22	1459 (6967) ianuarie 13.	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 27—28 (text slav); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 303—304 (trad.).	146<0> (696<8>) ianuarie 13.
23	1459 (6967) iulie 2.	<i>Catalog</i> , I, p. 42, nr. 126 (menț.).	<1458—1459> iunie 2.
24	1460	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 43 (trad.).	1460 (6968) aprilie 13.
25	1460 (6968) iunie 12.	Уляницкій, <i>Матеріалы</i> , p. 96—97 (text slav); <i>Doc. Kałużniacki, Hurmuzaki</i> , II, 2, p. 285—286 (text slav și trad. lat.); Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 269—271 (text slav și trad.).	1460 (6968) ianuarie 12.
26	<1460> sep- tembrie 13.	Уляницкій <i>Матеріалы</i> , p. 99 (text slav).	<1457> septem- brie 13.
27	<1461 (6969)> aprilie 22.	Ghibănescu, <i>Uricariul</i> , XVIII, p. 30—32 (text slav și trad.).	<1462 (6970)> aprilie 22.
28	1462 (6970).	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 259 (menț.); Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 69 (rez.); Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 589, și <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 44 (rez.).	1462 (6970) octombrie 18.
29	1462 (6970) aprilie 20.	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 51—53 (text slav); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 317—318 (trad.); <i>Catalog.</i> , I, p. 43, nr. 129 (rez.).	1462 (6970) august 20.
30	1462 (6970) septembrie.	Mihailovici, <i>Doc. Constantinopol</i> , p. 4 (trad. incompletă); Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 270 (trad.).	1462 (6970) septembrie 15.
31	1463 (6971) iulie 31, ca doc. autentic.	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 77 (menț.) și p. 78 (rez.); Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 47—48 (trad.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 330—331 (trad.); Turcu, <i>O trad. necunoscută</i> , p. 274 (trad.).	1463 (6971) iulie 31, ca doc. îndoielnic.
32	1464 (6972) februarie 13.	Dan, <i>M-reă Putna</i> , p. 174 (rez.).	1464 (6972) august 13.
33	1464 (6972) mai 29.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XX, p. 100—102 (trad.).	1484 (6992) mai 29.
34	1465 (6973) ianuarie 15.	Popovici, <i>Index Żółkiewiensis</i> , III, p. 550 (rez. germ. și trad.); Erbiceanu, <i>Ist. Mitropoliei</i> , p. 21 (rez.); Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 87 (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 337 (rez.).	1469 (6977) februarie 15.
35	1466 (6975) octombrie 15.	Ghibănescu, <i>Din domnia lui Ștefan-doc.</i> , p. 30. (rez.).	1467 (6975) octombrie 2.
36	1467 (6975) martie 15.	Wickenhauser, <i>Homor</i> , p. 177—179 (trad. germ.).	1488 (6996) martie 15.

0	1	2	3
37	1467 (6975) aprilie 6.	Wickenhauser, <i>Homor</i> , p. 179—181 (trad. germ.).	1488 (6996) aprilie 6.
38	1468 (6976) aprilie 5.	Mihailovici, <i>Mărturii</i> , p. 5—7 (trad. și facs.).	1488 (6996) aprilie 5.
39	1469 (6977)	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 340 (rez.).	1469 (6977) iunie 6.
40	1470 (6978?) martie 16.	Wickenhauser, <i>Homor</i> , p. 205—207 (trad. germ.).	1490 (6998) martie 17.
41	1470 (6978) noiembrie 26 ca doc. auten- tic.	<i>D.I.R.</i> , A, I, p. 377 (trad.).	1470 (6978) noiembrie 26, ca doc. fals.
42	1470 (6978) noiembrie 26, ca doc. auten- tic.	Boga, <i>Doc. basarabene</i> , IV, p. 4—9 (trad.); Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 74—76 (trad.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 377—378 (trad.).	1470 (6978) noiembrie 26, ca doc. fals.
43	1471 (6979) ianuarie 17.	Mihailovici, <i>Doc. Constantinopol</i> , p. 4—6 (trad. edit.).	1491 (6999) ianuarie 17.
44	1472 (6980) iunie 25 ca doc. autentic.	Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 90—91 (trad.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 390—391 (trad.).	1472 (6980) iunie 25 ca doc. fals.
45	1474 (6982) mai 7.	Iorga, <i>St. și doc.</i> , V, p. 394 (rez.).	1479 (6987) mai 7.
46	1475 (6963)	<i>D.I.R.</i> , A, I, p. 402 (rez.).	1475 (6963) iunie 5.
47	1475 (6983) martie 11.	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 196—198 (trad.); <i>Catalog</i> , I, p. 51, nr. 162 (rez.).	1495 (7003) februarie 3.
48	1475 mai 12, ca doc. auten- tic.	Solomon, <i>Com. Avrămeni</i> , p. 4 (trad.).	1475 mai 12, ca doc. fals.
49	1475 (6983) septembrie 20.	Erbiceanu, <i>Ist. Mitropoliei</i> , p. 20 (rez.).	1479 (6987) septembrie 20.
50	1475 (6983?) octombrie 27.	Wickenhauser, <i>Homor</i> , p. 86—87 (trad. germ.).	1491 (6999) octombrie 26, ca doc. fals.
51	1476 (6984) iunie.	Popescu, <i>Doc. mold.</i> , p. 17—18 (text slav și trad.).	1476 (6984) iunie 29.
52	1477 (6985)	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 218 (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 4 (rez.).	1477 (6985) august 10.
53	<1479—1480>	Nandriș, <i>Doc. Ștefan</i> , p. 264—268 (text slav și trad.).	<1480 (6988) martie 15>.
54	1479 (6987) ianuarie 3.	Pintea, <i>Doc. Ștefan</i> , p. 222—224 (trad.).	Doc. din sec. al XVII-lea (7187 . <1679> ?).
55	1479 (6988) octombrie 17.	Ghibănescu, <i>Surete</i> , I, p. 190—194 (text slav și trad.); Antonovici, <i>Doc. schituri Tutova</i> , p. 67—69 (trad.).	1480 (6988) septembrie 17.
56	<1479 sau 1480> noiem- brie 15.	Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 104—106 (text slav și trad.).	<1480 (6988) martie 15>.
57	1480 (6988) ca doc. au- tentific.	Ionescu-Gion, <i>Ist. Bucureștilor</i> , p. 363 (text slav și trad.); Ghibănescu, <i>Breasla mișeilor</i> , p. 101 (text slav și trad.).	1480 (6988) ca doc. fals.
58	<1480—1481> ianuarie.	Nicolaescu, <i>Doc. slav-rom.</i> , p. 313—315 (text slav și trad.).	<1481> ianuarie 1.
59	1480 (6988) aprilie 17.	Antonovici, <i>Doc. schituri Tutova</i> , p. 29 (rez.); Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 238—240 (text slav).	1480 (6988) septembrie 17.

0	1	2	3
60	1480 (6989) octombrie 5.	Hăjdeu, <i>Arch. ist.</i> , I, 1, p. 116 (text slav).	1481 (6981) octombrie 15.
61	1481 (6989) martie.	Wickenhauser, <i>Woronetz und Putna</i> , p. 201—203 (trad. germ.).	<1493> martie.
62	1482 (6990)	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 265—266 (text slav).	<1484 (6992) mai 13>.
63	1483 (6991) septembrie.	Bogdan <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 274—276 (text slav); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 43—44 (trad.).	1483 (6991) septembrie 20.
64	1484 (6992) ianuarie 14.	Miletić-Agura, <i>Дакo-ром. слав. писм.</i> , p. 375—376 (extras slav).	1484 (6992) mai 13.

LISTA DOCUMENTELOR ANULUTE

Nr. crt.	Data	Ediția	Motivul
1	1453 (6961) ianuarie 1.	Wickenhauser, <i>Moldowiza</i> , p. 64 (rez. germ.); Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 441 (rez. rom.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 256 (rez. rom.).	Identic cu doc. din 1453 (6961) septembrie 30 (orig.).
2	1453 (6961) martie 5.	Popovici, <i>Index Žółkiewiensis</i> , III, p. 690 (rez. germ. și trad.); Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 465 (rez. germ. și trad.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 261 (rez. rom.).	Identic cu doc. din 1453 (6961) mai 31 (rez. rom.).
3	1454 (6962) octombrie 8.	Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 515—516 (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 272 (rez.).	Identic cu doc. din 1454 (6962) octombrie 2 (orig.).
4	1455 (6963) mai 12.	Rosetti, <i>Pămîntul</i> , p. 138 (rez.); Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 528 (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 274 (rez.).	Identic cu doc. din 1455 februarie 8 (orig.).
5	1456 (6964) octombrie 18.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 311 (menț.); Costăchescu, <i>Doc.</i> , II, p. 588, și <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 1 (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, I, <i>Doc. îndoienice</i> , p. 420 (rez.).	Identic cu doc. din 1462 (6970) octombrie 18 (orig.).
6	1461 (6969).	<i>D.I.R.</i> , A, I, p. 313 (rez.).	Identic cu doc. din 1491 (6999) ianuarie 16 (orig.).
7	1461 septembrie 16.	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 51 (rez.).	Identic cu doc. din 1491 (6999) septembrie 16 (rez.).
8	1462 (6970) septembrie.	<i>D.I.R.</i> , A, I, p. 320 (trad. incompletă).	Identic cu doc. din 1462 (6970) septembrie 15 (foto.).
9	1463 (6971) februarie 13.	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 73 (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, I, p. 328 (rez.).	Identic cu doc. din 1483 (6991) februarie 17 (orig.).
10	1479 (6987) septembrie 20.	Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 233—234 (trad. de Evloghie dascăl).	Identic cu doc. din 1479 (6987) septembrie 20 (trad. germ. de F.A. Wickenhauser).
11	1484 (6982) mai 14.	<i>D.I.R.</i> , A, II, p. 52—53 (trad. din 1780).	Identic cu doc. fals din 1484 (6982) mai 14 (orig.).

¹ Nu au fost incluse în această listă decît documentele care figurează în principalele ediții sau cataloage de două ori, fără ca identitatea de conținut a pieselor arhivistice publicate să fi fost ulterior constatată.

LISTA DOCUMENTELOR ELIMINATE

Nr. crt.	Data	Ediția	Motivul
1	1456 (6964) aprilie, indicație 14.	Bogdan, <i>Doc. false</i> , p. 106—122 (comentariu, cu edițiile anterioare) și p. 136—137 (text extern. slav și trad.); <i>D.I.R.</i> , A, I, <i>Doc. indoielnice</i> , p. 418—419 (trad.).	Doc. cu caracter
2	1456 sau 1457 (6964 sau 6965), octombrie, indicație 1 (sau 5).	Bogdan, <i>Doc. false</i> , p. 106—122 (comentariu, cu edițiile anterioare) și p. 137—138 (text slav și trad.); <i>D.I.R.</i> , A, I, <i>Doc. indoielnice</i> , p. 419—420 (trad.).	Doc. cu caracter extern.
3	<1457-1504>	<i>Catalog. Supliment, I</i> , p. 39, nr. 40 (menț.).	Datează probabil, din vremea lui Ștefan Rareș.
4	1480 (6988) octombrie 31.	<i>Catalog, I</i> , p. 53, nr. 171 (menț.).	Conținut neidentificabil.

LISTA DE CUVINTE SLAVE DIN TRADUCERILE ȘI REZUMATELE ROMÂNEȘTI

biv vel	=	fost mare
dni	=	zile
gospod	=	domnesc (domnească)
i	=	și
i proci	=	și ceilalți
nerușuit	=	nestricat
ot	=	de la
pis	=	a scris
pol	=	jumătate
pojovăit	=	a trăit
sîn	=	fiu
tij	=	de asemenea
vel	=	mare
zet	=	ginere

LISTA DE CUVINTE SLAVE SCRISE PRESCURTAT *

$$\begin{array}{l}
\text{а} \\
\text{а} \text{в} \quad \text{авг}(\text{вс } \text{а}) \\
\text{агг} \text{а} \text{н} = \text{агг}(\text{е}) \text{а} \text{н} \\
\text{п} \\
\text{а} - \text{ап}(\text{рн} / \text{а}) \\
\text{с} \\
\text{а} \text{п} \text{а} \text{н} = \text{ап}(\text{о}) \text{с} \text{т}(\text{о}) \text{а} \text{н} \\
\text{а} \\
\text{а} \text{п} \text{р} \text{н} = \text{а} \text{п} \text{р} \text{н} \text{а}(\text{а}) \\
\text{с} \quad \text{г} \quad \text{г} \\
\text{а} \text{г} \text{о} \text{у}, \quad \text{а} \text{у}, \quad \text{а} \text{у} = \text{а} \text{г} \text{о} \text{у} \text{с} \text{т}(\text{а}), \\
\quad \quad \quad \text{а} \text{у} \text{г}(\text{вс } \text{а}), \\
\quad \quad \quad \text{а} \text{у} \text{г}(\text{в}) \text{с} \quad (\text{а}) \\
\widetilde{\text{Б}} \text{а} = \text{Б}(\text{о} \text{г}) \text{а} \\
\text{Б} \widetilde{\text{г}} \text{о}, \quad \text{Б} \widetilde{\text{г}} \text{у}, \quad \text{Б} \widetilde{\text{о}} \text{у} = \text{Б}(\text{о}) \text{г} \text{о} \text{м}(\text{н}), \\
\quad \quad \quad \text{Б}(\text{о}) \text{г} \text{у}, \\
\quad \quad \quad \text{Б}(\text{о} \text{г}) \text{о} \text{у} \\
\widetilde{\text{Б}} \text{ж} \text{т} \text{ю}, \quad \widetilde{\text{Б}} \text{ж} \text{т} \text{ю} = \text{з}(\text{о}) \text{ж} \text{т} \text{ю}, \\
\quad \quad \quad \text{з}(\text{о}) \text{ж} \text{т} \text{ю} \\
\text{а} \\
\text{в} \text{н} = \text{в} \text{н} \text{а}(\text{н}) \\
\text{Б} \text{а} \text{г} \text{о} \text{в} \text{щ} \text{е} \text{н} \text{ю} = \text{Б} \text{а}(\text{а}) \text{г} \text{о} \text{в} \text{щ} \text{е} \text{н} \text{ю} \\
\text{Б} \text{а} \text{г} \text{о} \text{п} \text{р} \text{о} \text{н} \text{з} \text{о} \text{в} \text{о} \text{л} = \text{Б} \text{а}(\text{а}) \text{г} \text{о} \text{п} \text{р} \text{о} \text{н} \text{з} \text{о} \text{в} \text{о} \text{л} \\
\text{Б} \text{а} \text{г} \text{м} = \text{Б} \text{а}(\text{а}) \text{г} \text{м}(\text{н}) \\
\text{Б} \text{о} \text{ш} \text{е} = \text{Б} \text{о} \text{ш} \text{е} \\
\text{Б} \text{з} \text{т} = \text{з}(\text{о}) \text{з} \text{т} \\
\text{Б} \text{ц} \text{а}, \quad \text{Б} \text{ц} \text{н} = \text{Б}(\text{о} \text{г} \text{о} \text{р} \text{о} \text{д} \text{н}) \text{ц} \text{а}, \\
\quad \quad \quad \text{Б}(\text{о} \text{г} \text{о} \text{р} \text{о} \text{д} \text{н}) \text{ц} \text{н} \\
\widetilde{\text{Б}} \text{н} = \text{Б}(\text{о} \text{г}) \text{н} \\
\text{а} \\
\text{в} \text{у} = \text{в} \text{у} \text{а}(\text{н}) \\
\text{в} \\
\text{в} \text{е} \text{р} \text{н} = \text{в} \text{е} \text{ч}(\text{е}) \text{р} \text{н} \\
\text{в} \\
\text{в} \text{е} = \text{в} \text{е} \text{с}(\text{н})
\end{array}$$

* Nu s-au înscris în această listă decît formele de bază ale cuvintelor prescurtate sau, în lipsa lor, formele cele mai apropiate care apar în volum.

\widetilde{A}
 $БЛКА = БЛ(А)А(М)КА$
 \widetilde{A}
 $БЛАЧНИЦИ, БЛАЧНИ = БЛАА(М)ЧНИЦИ,$
 $БЛ(А)А(М)Ч(Н)ЦИ$
 \widetilde{T}
 $БЛТО, БЛ\bar{K} = Б(Л) А(\bar{K})ТО,$
 $Б(Л) А\bar{K}Т(О)$
 \widetilde{M}
 $БСА = Б(Л) С\bar{A}М(Л)$
 \widetilde{C}
 $Б\bar{A}ЗНИИ\bar{E} = Б\bar{A}ЗНИС(Е)НИ\bar{E}$
 \widetilde{C}
 $Г\bar{A}, Г\bar{A} = Г(ОСПО)А,$
 $Г(О)С(ПО)А$
 \widetilde{C}
 $Г\bar{B}О, Г\bar{B}О, Г\bar{B}О = Г(ОСПО)А(СТ)Б\bar{O},$
 $Г(ОСПО)А(СТ)Б\bar{O},$
 $Г(ОСПО)А(СТ)Б\bar{O}$
 \widetilde{C}
 \widetilde{A}
 $Г\bar{B}МН, Г\bar{B}М\bar{M} = Г(ОСПО)А(СТ)Б(О)МН,$
 $Г(ОСПО)А(СТ)Б(О)М\bar{M}$
 \widetilde{A}
 $Г\bar{B}ОМН = Г(ОСПО)А(СТ)Б\bar{O} МН$
 \widetilde{C}
 \widetilde{A}
 $Г\bar{A}АР\bar{L}, Г\bar{A}Р\bar{L} = Г(О)С(ПО)А\bar{A}Р\bar{L},$
 $Г(О)С(ПО)А(А)Р\bar{L}$
 \widetilde{H}
 $Г\bar{A}СТ\bar{B}А = Г(ОСПО)АСТ\bar{B}А$
 \widetilde{H}
 $Г\bar{E} = Г\bar{E}Н(А\bar{P}I\bar{A})$
 \widetilde{A}
 $Г\bar{Ж}E = Г(ОСПО)Ж\bar{A}E$
 \widetilde{A}
 \widetilde{C}
 $Г\bar{H}\bar{L}, Г\bar{H}\bar{E} = Г(ОСПО)А(Н)Н\bar{L},$
 $Г(О)С(ПО)А(Н)Н\bar{E}$
 \widetilde{A}
 \widetilde{C}
 $Г\bar{П}Б\bar{O}, Г\bar{П}Т\bar{B}О = Г(О)П(О)АСТ\bar{B}О,$
 $Г(О)П(О)АСТ\bar{B}О$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $Г\bar{П}Д\bar{P}\bar{L}, Г\bar{П}Р\bar{L} = Г(О)СП(О)А(А)Р\bar{L},$
 $Г(О)СП(О)А(А)Р\bar{L}$
 \widetilde{X}
 \widetilde{C}
 $Г\bar{П}Р\bar{E}, Г\bar{П}Р\bar{E} = Г(О)П(О)А\bar{A}Р\bar{E}X(\bar{L}),$
 $Г(О)СП(О)А(А)Р\bar{E}X(\bar{L})$
 \widetilde{A}
 \widetilde{C}
 $Г\bar{П}Р\bar{E}М\bar{L}, Г\bar{П}Р\bar{E}М\bar{L} = Г(О)СП(О)А(А)Р\bar{E}М\bar{L},$
 $Г(О)СП(О)А(А)Р\bar{E}М\bar{L}$
 \widetilde{A}
 \widetilde{C}
 $Г\bar{P}А = Г(О)С(ПО)А(А)Р\bar{A}.$
 \widetilde{A}
 $Г\bar{C}П\bar{A}Р\bar{L} = Г(О)СП(О)А\bar{A}Р\bar{L}$
 \widetilde{K}
 \widetilde{H}
 $А\bar{E}, А\bar{E}K = А\bar{E}K(Е\bar{B}P\bar{I}A)$
 \widetilde{H}
 $А\bar{E}, А\bar{H}\bar{L} = А\bar{E}H(\bar{L}),$
 $А(\bar{L})Н\bar{L}$

\widetilde{A}
 $А\bar{X}А = А(Б)X\bar{A}$
 \widetilde{A}
 $А\bar{Ш}А = А(ОY)Ш\bar{A}$
 \widetilde{E}
 $\bar{E} = ECT(\bar{L})$
 \widetilde{P}
 $\bar{E}YCTH = \bar{E}Y(AN)Г(EN)CTH$
 \widetilde{H}
 \widetilde{H}
 $Ю, НЮ = ЮH(I\bar{A}),$
 $НЮH(I\bar{A})$
 \widetilde{Y}
 $\bar{Y}C, \bar{Y}Y, HCV = \bar{Y}C(VCA),$
 $\bar{Y}(CYC)Y,$
 $H(CY)CY$
 \widetilde{A}
 $КАННЦ\bar{B} = К(А)АНЛН(Н)Ц\bar{B}$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $КР\bar{O}, КР\bar{K}ПО = КР(\bar{K})ПОСТ(\bar{L}),$
 $КР\bar{K}ПОСТ(\bar{L})$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $КР\bar{T}\bar{L} = КР(\bar{L})СТ\bar{L}$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $ЛН, ЛН\bar{M}\bar{L} = ЛНСТ(\bar{L}),$
 $ЛНСТ(О)М\bar{L}$
 \widetilde{P}
 $ЛО\bar{O}E\bar{A} = ЛОГ(О)O\bar{E}I\bar{A}$
 \widetilde{P}
 $\bar{M} = M(A)P(T\bar{A})$
 \widetilde{A}
 $\bar{M}\bar{A}\bar{A}B\bar{U}H = \bar{M}(O)A\bar{A}B\bar{E}(H)U\bar{H}$
 \widetilde{A}
 \widetilde{M}
 $М\bar{A}БН\bar{Y}K\bar{L}, ЛОБННКО = M(O)A(E)БН\bar{Y}K(\bar{L}),$
 $МО\bar{A}(E)БННКО\bar{M}(\bar{L})$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $Л\bar{A}О\bar{B}АН\bar{I}\bar{E} = Л(Н)ЛО\bar{B}АН\bar{I}\bar{E}$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $Л\bar{A} Ю, М\bar{A}Т\bar{L} = Л(Н)A(O)CT\bar{I}O,$
 $М(Н)A(O)CT\bar{L}$
 \widetilde{C}
 $М\bar{A}М = М(Н)A(OC\bar{T}H\bar{E})M$
 \widetilde{C}
 $МННКА = M(B)C(E)H\bar{H}K\bar{A}$
 \widetilde{M}
 $\bar{M}\bar{P}\bar{I}H = \bar{M}(A)P\bar{I}H$
 \widetilde{M}
 $М\bar{T}H = M(A)T\bar{H}$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $М\bar{T}P\bar{E} = M(A)T(E)P\bar{E}$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $МЦ, МЦ\bar{A} = M(\bar{K})C(\bar{A})Ц\bar{A},$
 $M(\bar{K})C(\bar{A})Ц\bar{A}$
 \widetilde{W}
 $Н\bar{A}M\bar{Y}, Н\bar{A}ШM\bar{Y} = Н\bar{A}Ш(E)M\bar{Y},$
 $Н\bar{A}Ш(E)M\bar{Y}$
 \widetilde{A}
 $Н\bar{E} - Н\bar{E}A\bar{K}\bar{L}(\bar{A})$
 \widetilde{E}
 \widetilde{E}
 $НО, Н\bar{W}E\bar{M} = Н\bar{O}E(M\bar{B}P\bar{I}A),$
 $Н\bar{W}E(M\bar{B}P\bar{I}A)$
 \widetilde{H}
 \widetilde{H}
 $Н\bar{Ш}E, Н\bar{Ш}M\bar{Y} = Н\bar{A}Ш\bar{E},$
 $Н(A)Ш(E)M\bar{Y}$
 \widetilde{H}
 $Н\bar{Y} = Н(A)Ш\bar{Y}$
 \widetilde{C}
 \widetilde{C}
 $Н\bar{K} = Н\bar{K}CT(\bar{L})$

$\widetilde{w} \quad \widetilde{x}$
 $w, w = w\kappa(\text{тoвp} \text{тa}),$
 $w\chi(\text{тoвp} \text{тa})$
 $\widetilde{w} \quad \widetilde{т}$
 $w\text{цa}, w\text{ц}^{\text{т}} = w(\text{т}^{\text{т}})\text{цa},$
 $w\text{т}(\text{т})\text{ц}^{\text{т}}$
 $\widetilde{п} \quad \widetilde{в} \quad \widetilde{а}$
 $\text{пep} \text{кo}, \text{пep} \text{кoв} = \text{пep} \text{а}(\text{т}^{\text{т}})\text{кoв}(\text{т}),$
 $\text{пep} \text{а}(\text{т}^{\text{т}})\text{кo} \text{т}^{\text{т}}$
 $\widetilde{п}$
 $\text{пeт}^{\text{т}} = \text{пeч}(\text{а})\text{т}^{\text{т}}$
 $\widetilde{с} \quad \widetilde{с} \quad \widetilde{г}$
 $\text{пн}, \text{пнннa} = \text{пнc}(\text{а}),$
 $\text{пнc}(\text{а})\text{ннaг}(\text{o})$
 $\widetilde{а} \quad \widetilde{к}$
 $\text{пнe}, \text{пнe} = \text{п}(\text{o})\text{нe} \text{д}(\text{т}^{\text{т}}\text{лннн} \text{к}^{\text{т}}),$
 $\text{п}(\text{o})\text{нe} \text{д}(\text{т}^{\text{т}}\text{лнн})\text{к}(\text{т})$
 $\widetilde{а}$
 $\text{пoвнн} = \text{пoд}(\text{o})\text{внн}$
 $\widetilde{п} \quad \widetilde{п}$
 $\text{пп}^{\text{т}} = \text{п}(\text{o})\text{п}^{\text{т}}$
 $\widetilde{с}$
 $\text{пp} \text{eв} \text{г}^{\text{т}}\text{лн}, \text{пp} \text{т}^{\text{т}}\text{к} = \text{пp} \text{eк}(\text{т})\text{т}^{\text{т}}\text{лн},$
 $\text{пp}(\text{т}^{\text{т}})\text{c}(\text{eл})\text{т}^{\text{т}}\text{н}$
 $\widetilde{с}$
 $\text{пpнoд}^{\text{т}}\text{вн} = \text{пp}(\text{н})\text{cнoд}(\text{т}^{\text{т}})\text{вн}$
 $\widetilde{с}$
 $\text{пp} \text{т}^{\text{т}}\text{л} = \text{пp}(\text{т}^{\text{т}}\text{чн})\text{cт}^{\text{т}}\text{л}$
 $\text{пp}^{\text{т}}\text{eл}^{\text{т}}\text{вннн}^{\text{т}}\text{н} = \text{пp}^{\text{т}}\text{eл}(\text{aгo})\text{c}(\text{лo})\text{вннн}^{\text{т}}\text{н}$
 $\widetilde{с}$
 $\text{пp}^{\text{т}}\text{eл}^{\text{т}}\text{внннн}^{\text{т}}\text{н} = \text{пp}^{\text{т}}\text{eл}(\text{aгo})\text{c}(\text{лo})\text{вннн}^{\text{т}}\text{н}$
 $\text{пp}^{\text{т}}\text{cт}^{\text{т}}\text{л} = \text{пp}^{\text{т}}\text{c}(\text{eл})\text{т}^{\text{т}}\text{л}$
 $\widetilde{с}$
 $\text{пpч} \text{т}^{\text{т}}\text{л} = \text{пp}(\text{т}^{\text{т}})\text{ч}(\text{n})\text{cт}^{\text{т}}\text{л}$
 $\widetilde{ч}$
 $\text{p} \text{eнaл} = \text{p} \text{eч}(\text{e})\text{nал}$
 $\widetilde{с} \quad \widetilde{м}$
 $\text{cв} \text{г}^{\text{т}}\text{л} \text{м}^{\text{т}}\text{л}, \text{cв} \text{т}^{\text{т}}\text{л} \text{м}, = \text{cв}(\text{т}^{\text{т}})\text{т}^{\text{т}}\text{л} \text{м}^{\text{т}}\text{л},$
 $\text{cв}(\text{т}^{\text{т}})\text{т}^{\text{т}}\text{л} \text{м}^{\text{т}}\text{л},$
 $\widetilde{м}$
 $\text{cв} \text{т}^{\text{т}}\text{лн} = \text{cв}(\text{т}^{\text{т}})\text{т}^{\text{т}}\text{лнaл}(\text{т})$
 $\widetilde{в}$
 $\text{cтoпoчнш} \text{тн} = \text{cв}(\text{т})\text{тoпoчнeш} \text{тн}$
 $\widetilde{х}$
 $\text{cв} \text{т}^{\text{т}}\text{л} = \text{cв}(\text{т})\text{т}^{\text{т}}\text{л}(\text{т})$
 $\widetilde{п}$
 $\text{cт}, \text{cтп} = \text{cтп}(\text{т}^{\text{т}}\text{eвp} \text{тa}),$
 $\text{cтп}(\text{т}^{\text{т}}\text{eвp} \text{тa})$
 $\text{cмp} \text{т}^{\text{т}} = \text{c}(\text{т})\text{мp}(\text{т})\text{т}^{\text{т}}$
 $\widetilde{с} \quad \widetilde{н}$
 $\text{cн}^{\text{т}}, \text{cнo}, \text{cнoвe} = \text{c}(\text{м}^{\text{т}})\text{н}^{\text{т}},$
 $\text{c}(\text{м}^{\text{т}})\text{нoв}(\text{e}),$
 $\text{c}(\text{м}^{\text{т}})\text{нoвe}$
 $\widetilde{ч}$
 $\text{Гoв}^{\text{т}}\text{л} = \text{Гoч}(\text{а})\text{л}^{\text{т}}$
 $\widetilde{с}$
 $\text{cпa}, \text{cпca} = \text{cпac}(\text{а})$
 $\text{cп}(\text{а})\text{ca}$

$\widetilde{cпн} \text{тe}, \widetilde{cпcн} \text{тe} = \text{cп}(\text{а})\text{cн} \text{тe},$
 $\text{cп}(\text{а})\text{cн} \text{тe}$
 $\widetilde{сp} \text{цa}, \widetilde{сp} \text{цa} = \text{сp}(\text{т}^{\text{т}}\text{a} \text{т}^{\text{т}})\text{цa},$
 $\text{сp}(\text{т}^{\text{т}})\text{a}(\text{т})\text{цa}$
 $\widetilde{м} \quad \widetilde{а} \quad \widetilde{м}$
 $\text{сpцe}, \text{сpцe} = \text{сp}(\text{т}^{\text{т}}\text{a} \text{т}^{\text{т}})\text{цe} \text{м}(\text{т})$
 $\text{сp}(\text{т}^{\text{т}})\text{a}(\text{т})\text{цe} \text{м}(\text{т})$
 $\widetilde{cтa} \text{a}, \widetilde{cтoн}, \widetilde{cт}^{\text{т}}\text{н} = \text{c}(\text{eл})\text{т}^{\text{т}}\text{a} \text{a},$
 $\text{c}(\text{eл})\text{тoн},$
 $\text{c}(\text{eл})\text{т}^{\text{т}}\text{н}$
 $\widetilde{стoпoчншн}, \widetilde{стoпoчнeшн} = \text{c}(\text{eл})\text{тoпoч}(\text{n})\text{eшн} \text{л}(\text{т}),$
 $\text{c}(\text{eл})\text{тoпoчнeшн} \text{л}(\text{т})$
 $\widetilde{с} \quad \widetilde{р}$
 $\text{c} \text{в} \text{цa} = \text{c} \text{в} \text{a}(\text{т})\text{цa}$
 $\widetilde{фe}, \widetilde{фe} = \text{фeв}(\text{p} \text{в} \text{p} \text{тa}),$
 $\text{фe}(\text{eр} \text{в} \text{a})\text{p}(\text{тa})$
 $\widetilde{хa}, \widetilde{хa}, \widetilde{хp} \text{тa} = \text{х}(\text{pнcт}^{\text{т}})\text{a},$
 $\text{х}(\text{pн})\text{cтa},$
 $\text{хp}(\text{n})\text{cтa}$
 $\widetilde{хp} \text{eд} = \text{хp}(\text{n})\text{cтoвeд}$
 $\widetilde{хp} \text{т}^{\text{т}}\text{лнн} = \text{хp}(\text{n})\text{cт}^{\text{т}}\text{лннн}(\text{т})$
 $\widetilde{хт}^{\text{т}}, \widetilde{хт}^{\text{т}} = \text{х}(\text{pнcт}^{\text{т}})\text{т}^{\text{т}}$
 $\text{х}(\text{pн})\text{cт}^{\text{т}}\text{т}^{\text{т}}$
 $\widetilde{цкeн}, \widetilde{цp} \text{eн}, = \text{цp}(\text{т})\text{к}(\text{т})\text{eн},$
 $\text{цp}(\text{т})\text{к}(\text{т})\text{eн},$
 $\widetilde{цp} \text{кeт}^{\text{т}}, \widetilde{цp} \text{кo} = \text{цp}(\text{т})\text{к}(\text{т})\text{eт}^{\text{т}},$
 $\text{цp}(\text{т})\text{кoв}(\text{т})$
 $\widetilde{цp}^{\text{т}} = \text{ц}(\text{а})\text{p}^{\text{т}}$
 $\widetilde{чa}, \widetilde{чa} = \text{чacт}(\text{т})$
 $\text{чacт}(\text{т})$
 $\widetilde{чe}, \widetilde{чт}^{\text{т}} = \text{чecт}(\text{т}),$
 $\text{ч}(\text{ec})\text{т}^{\text{т}}$
 $\widetilde{члeкa}, \widetilde{члeкa} = \text{ч}(\text{e})\text{л}(\text{o})\text{e}(\text{e})\text{кa},$
 $\text{ч}(\text{e})\text{л}(\text{o})\text{e}(\text{e})\text{кa}$
 $\widetilde{чтнaл}^{\text{т}}, \widetilde{чт}^{\text{т}}\text{л} = \text{ч}(\text{n})\text{cтн} \text{л}^{\text{т}},$
 $\text{ч}(\text{n})\text{cт}^{\text{т}}\text{л} \text{л}^{\text{т}}$
 $\widetilde{чтн}^{\text{т}}\text{н} = \text{ч}(\text{т})\text{cтн}^{\text{т}}\text{н}$
 $\widetilde{чт}^{\text{т}} = \text{чт}^{\text{т}}\text{ч}(\text{n})$
 $\widetilde{ю}, \widetilde{юлн} = \text{юл}(\text{тa}),$
 $\text{юлн}(\text{a})$
 $\widetilde{ю} = \text{юн}(\text{тa})$

FOTOCOPII

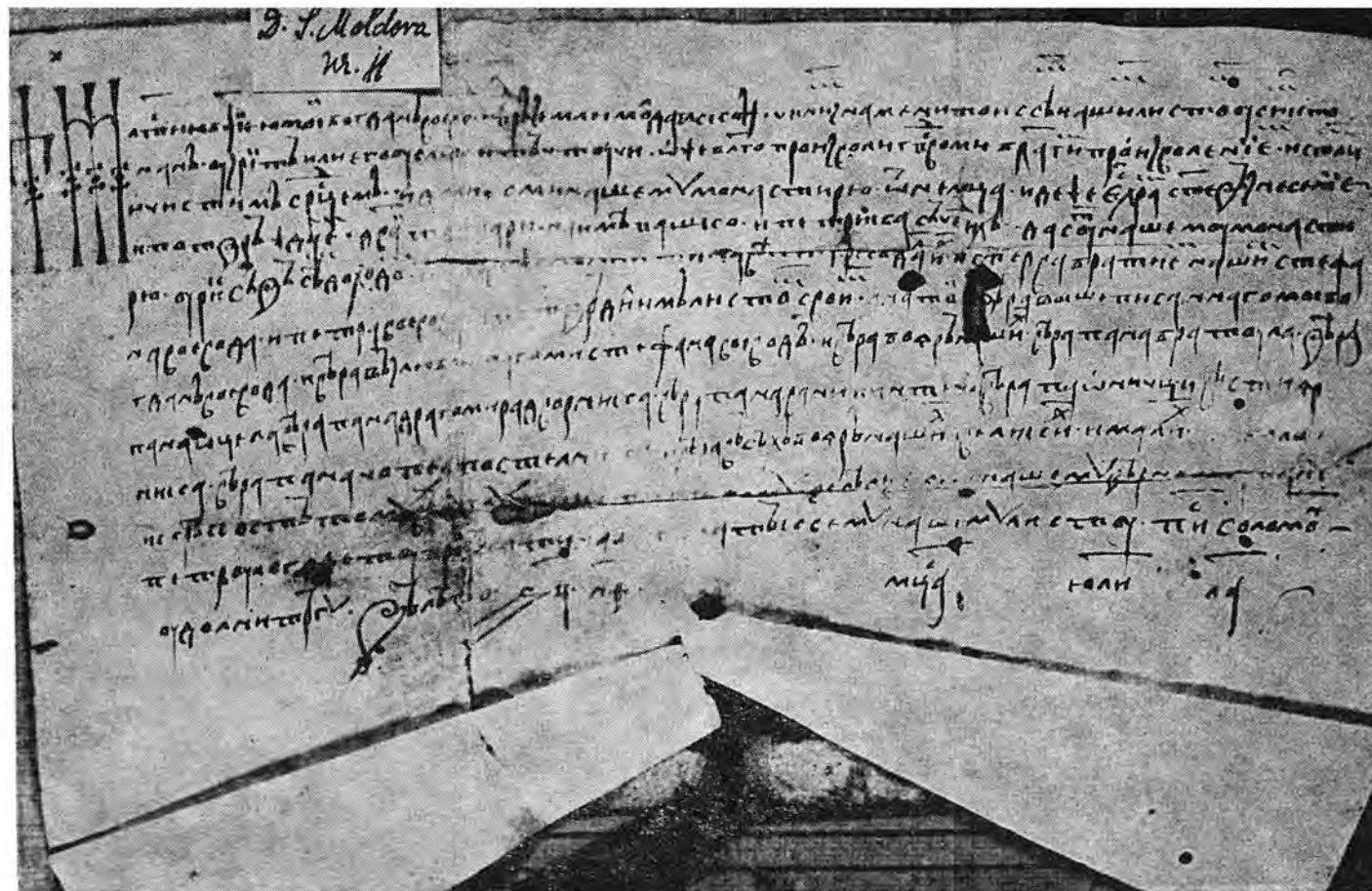
[illegible]



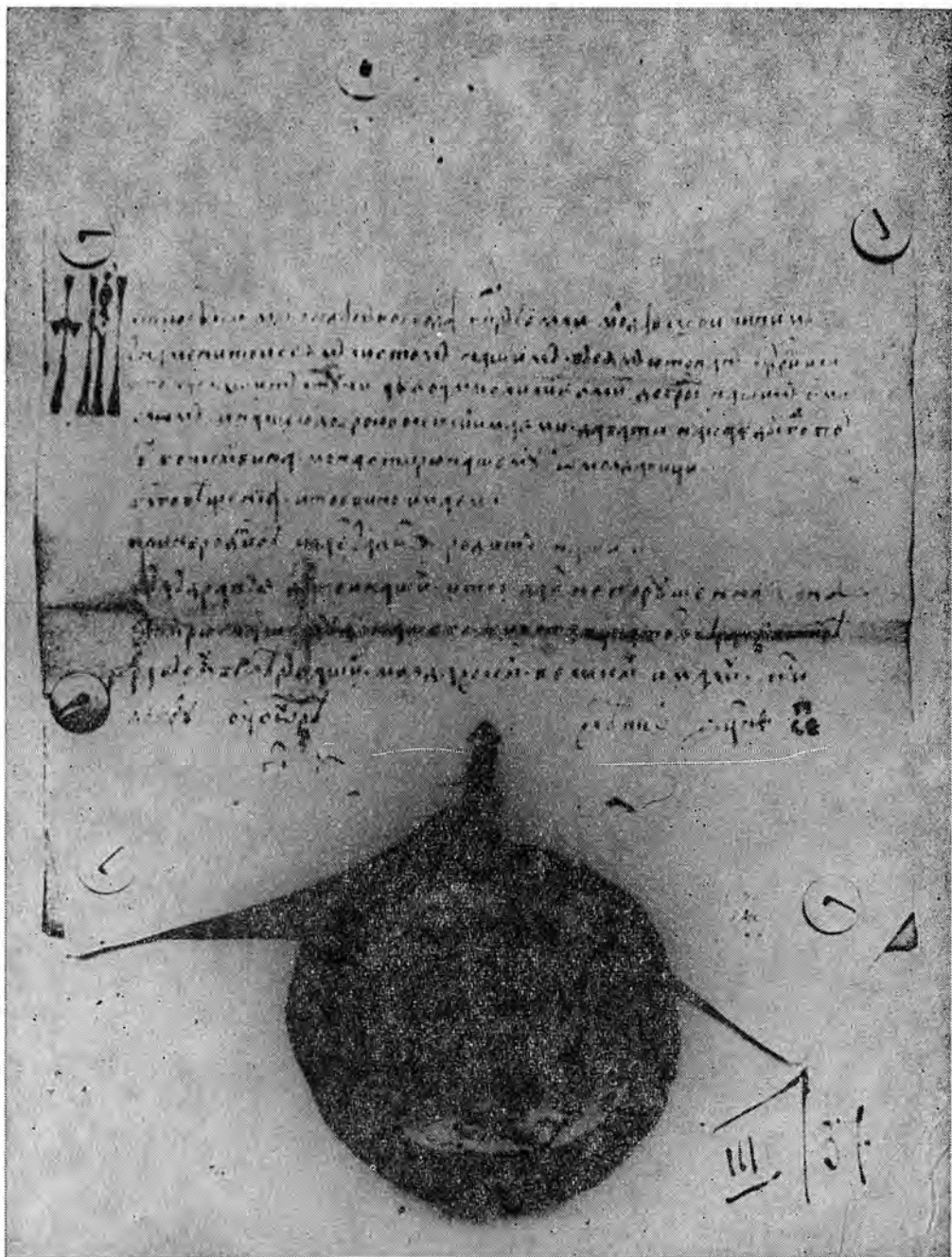
Pl. nr. II = doc. nr. 3



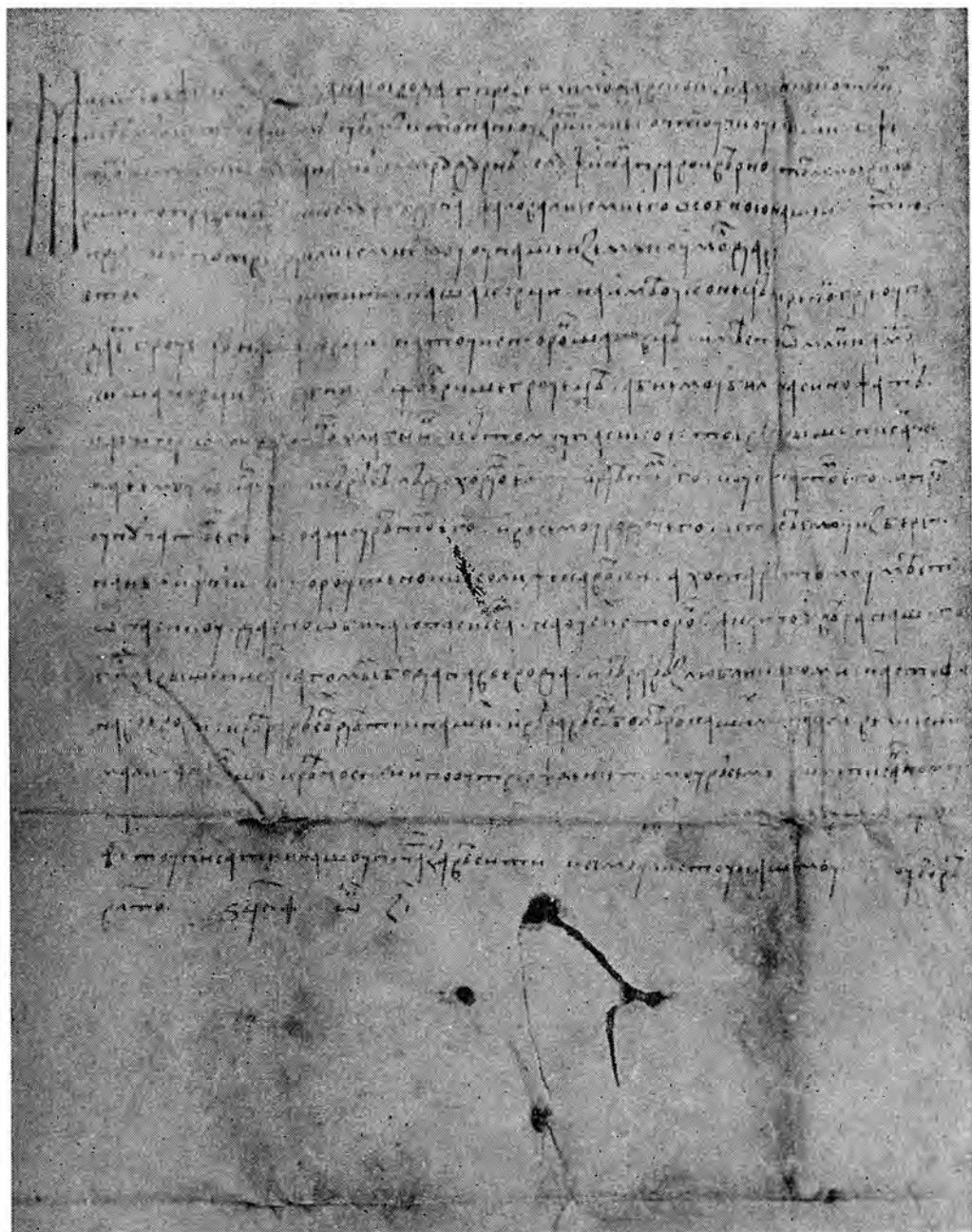
Pl. nr. III = doc. nr. 5



Pl. nr. IV = doc. nr. 13



Pl. nr. V = doc. nr. 14

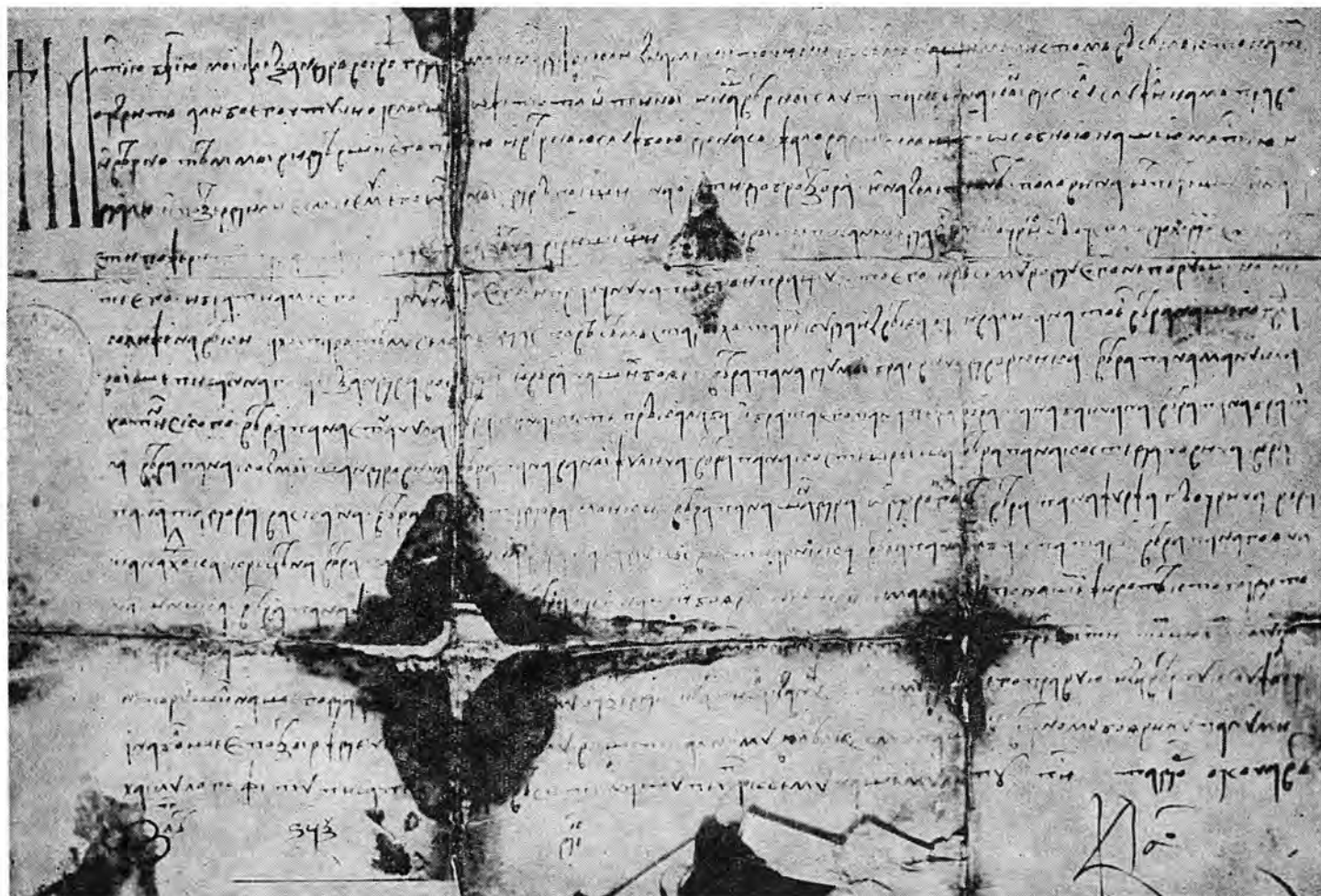


Pl. nr. VI = doc. nr. 15

[The text is written in a cursive script, likely a form of Old Church Slavonic or a related Slavic language. It is heavily obscured by a large, dark, irregular stain or shadow that covers the central portion of the page. The visible text is arranged in approximately 15 horizontal lines. The script is dense and difficult to decipher due to the obscuring stain and the age of the document. Some legible fragments include: "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже", "иже".]



Pl. nr. IX = doc. nr. 21



Pl. nr. X = doc. nr. 22
www.dacoromanica.ro

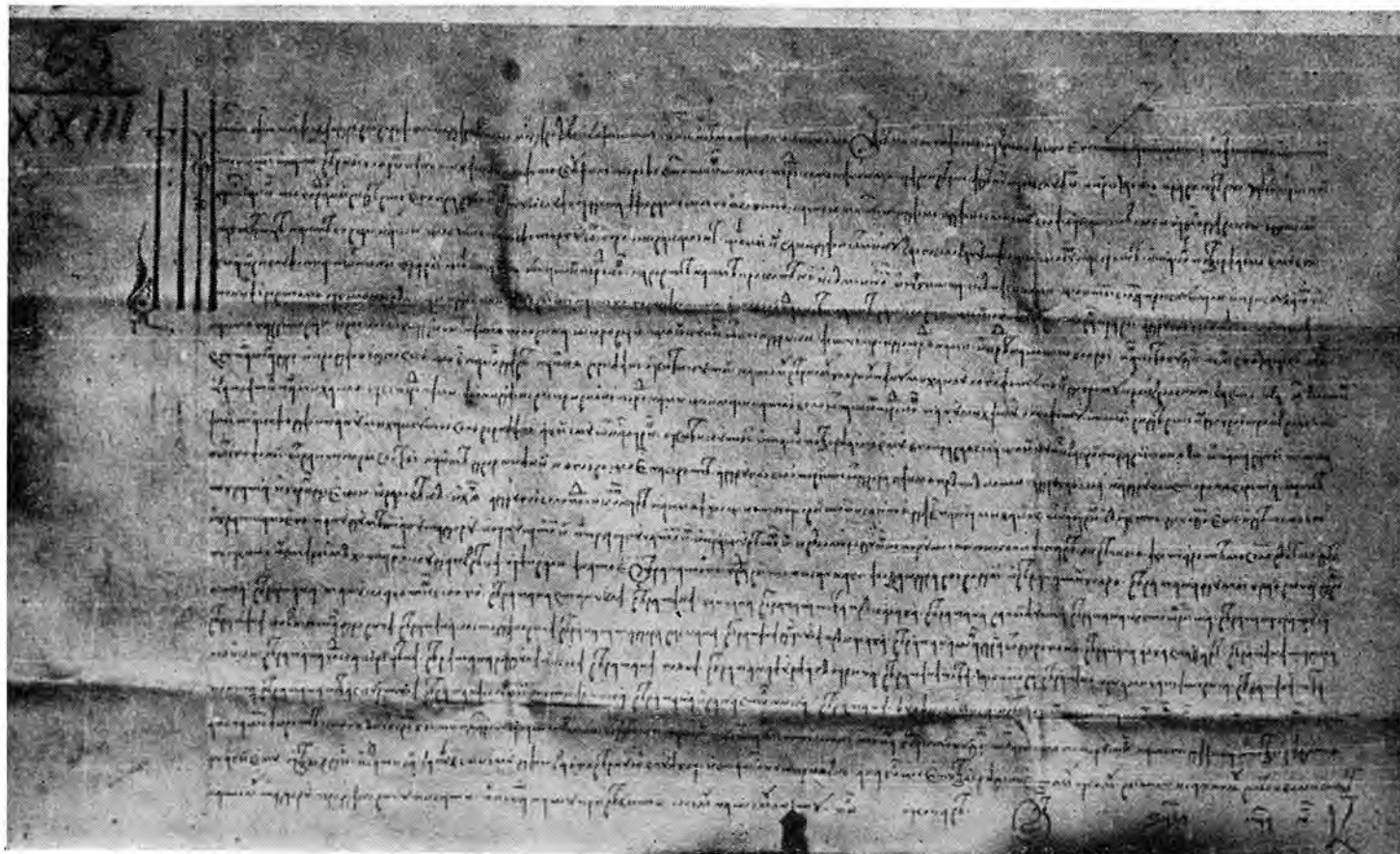


Pl. nr. XI = doc. nr. 23

Opus. 155. N° 1220.

[The page contains dense handwritten text in Cyrillic script, which is mostly illegible due to extreme fading and significant ink bleed-through from the reverse side. The handwriting appears to be from the 17th or 18th century.]

Названием Ветеринар. Школа



Pl. nr. XIV = doc. nr. 33

111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622



Pl. nr. XVI = doc. nr. 40

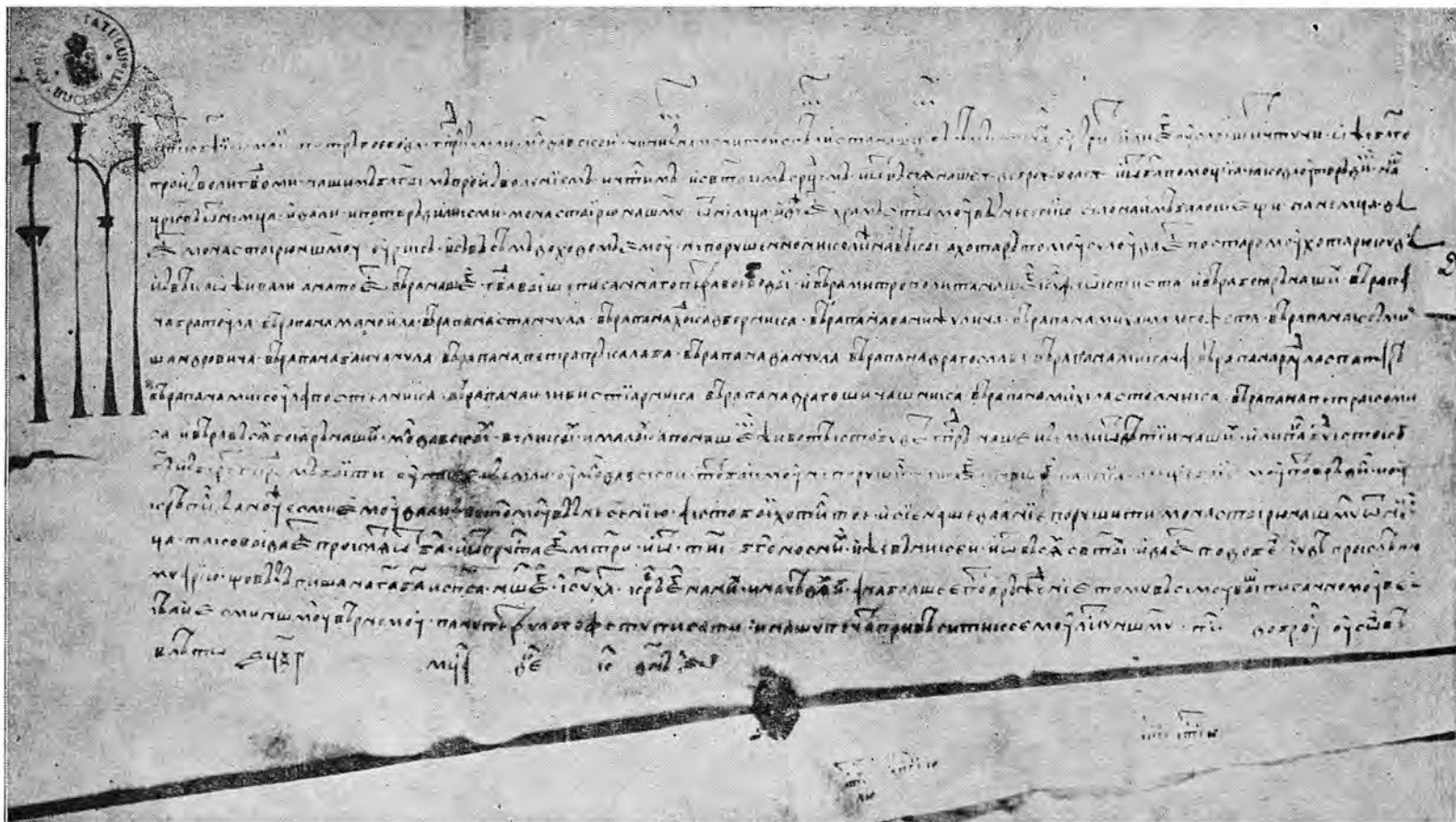


Pl. nr. XVII = doc. nr. 44

[illegible]



Pl. nr. XXI = doc. nr. 51



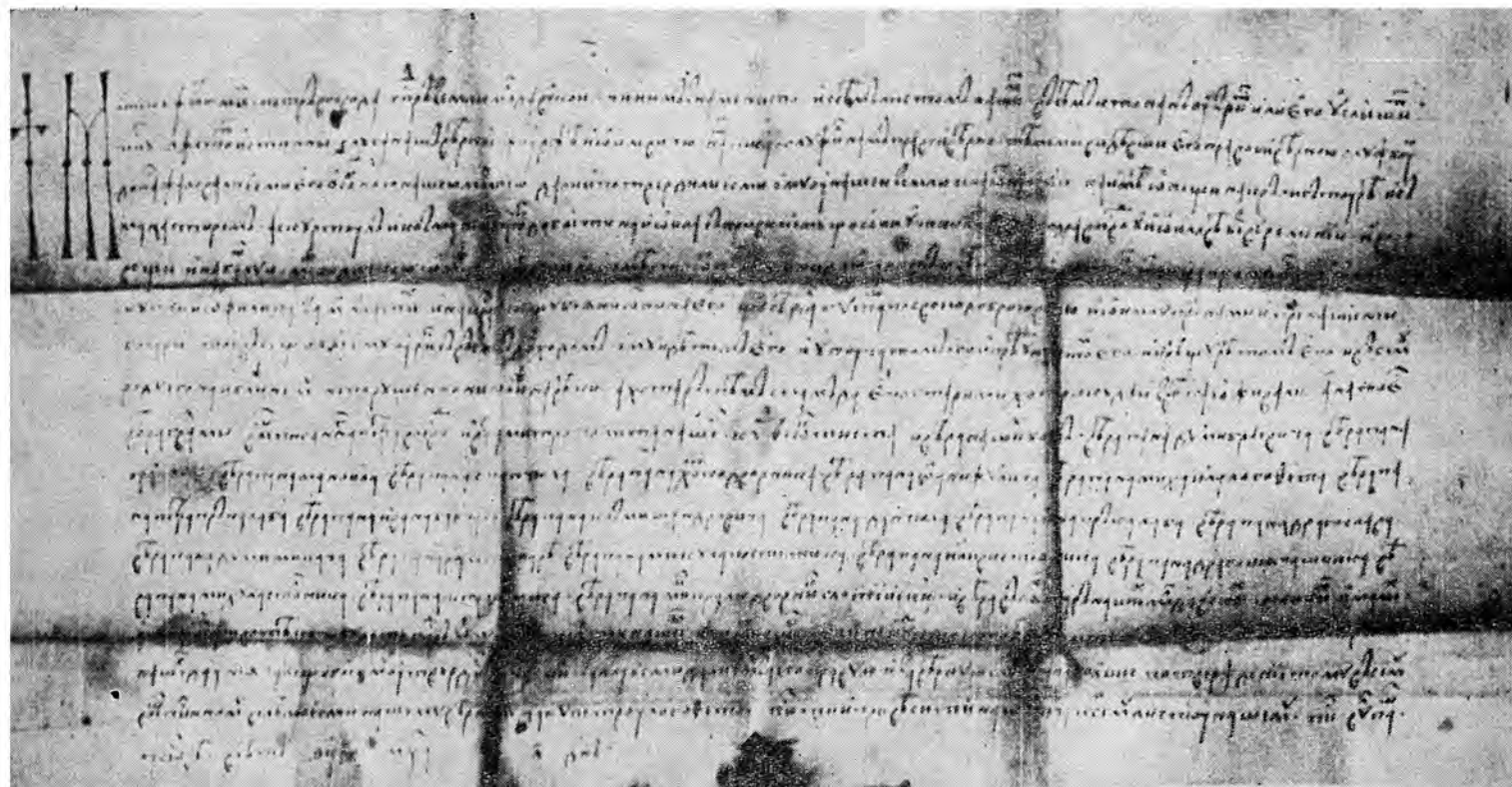
Pl. nr. XXII = doc. nr. 54



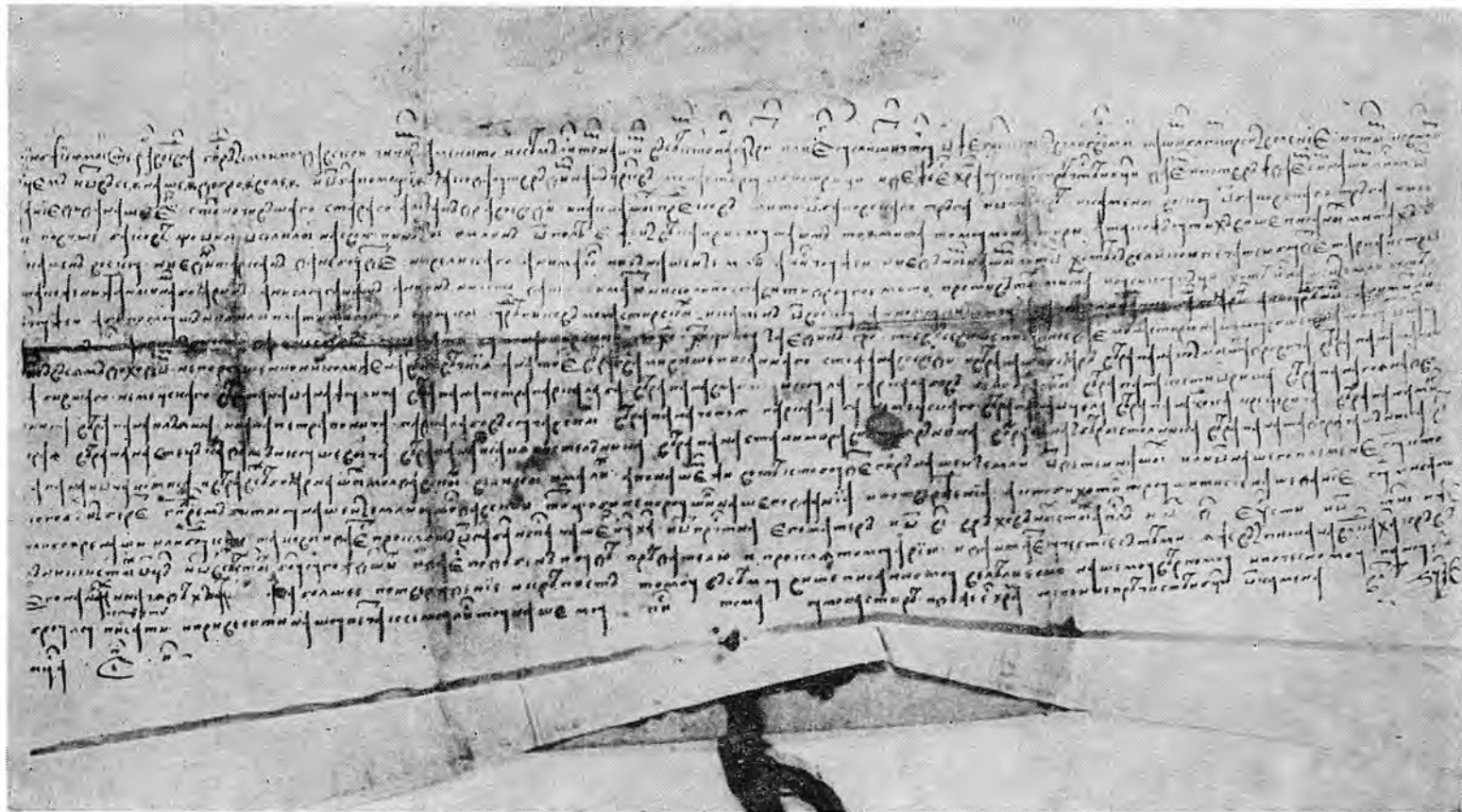
Pl. nr. XXIII = doc. nr. 56



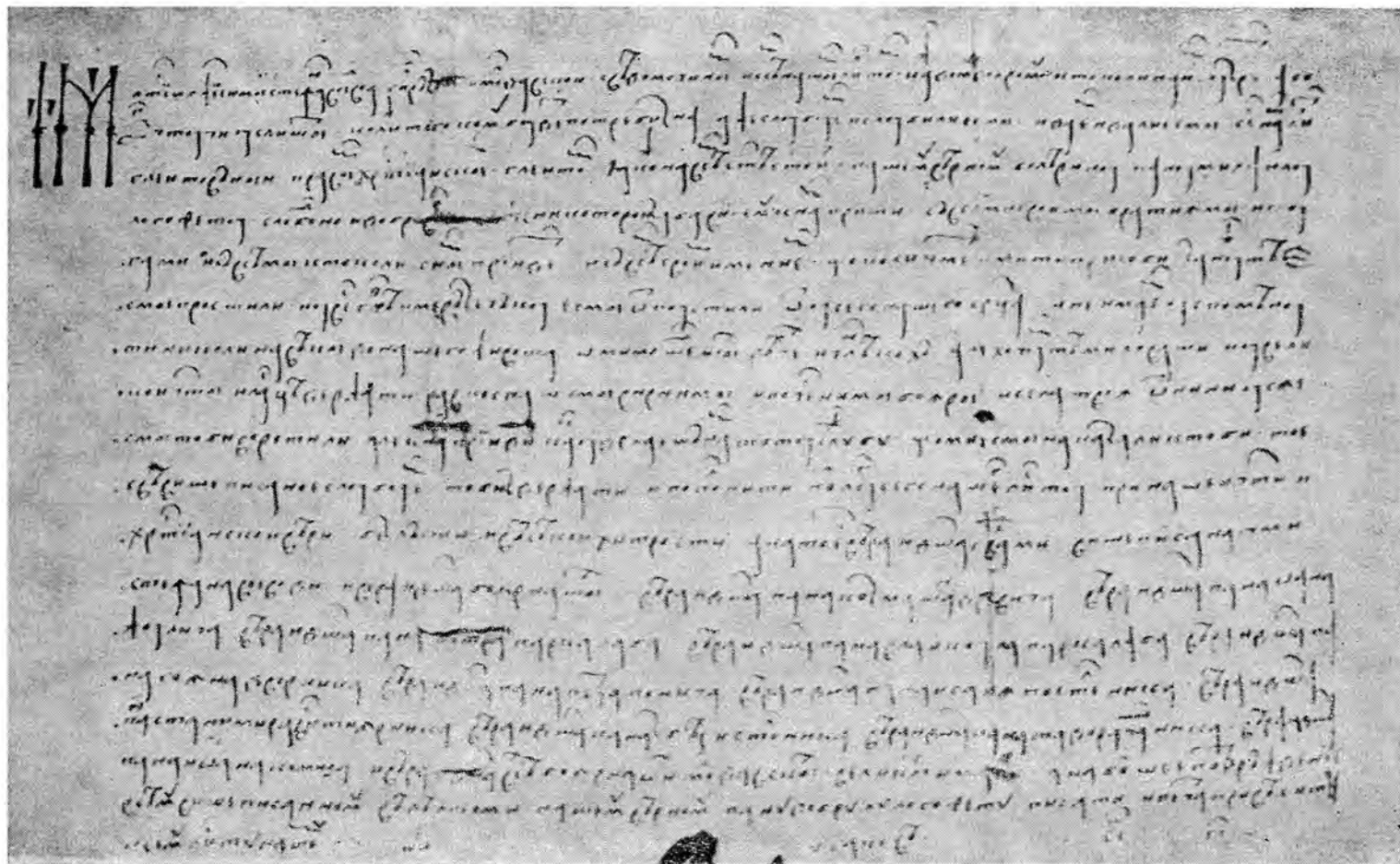
Pl. nr. XXIV = doc. nr. 60



Pl. nr. XXV = doc. nr. 61



Pl. nr. XXVI = doc. nr. 65

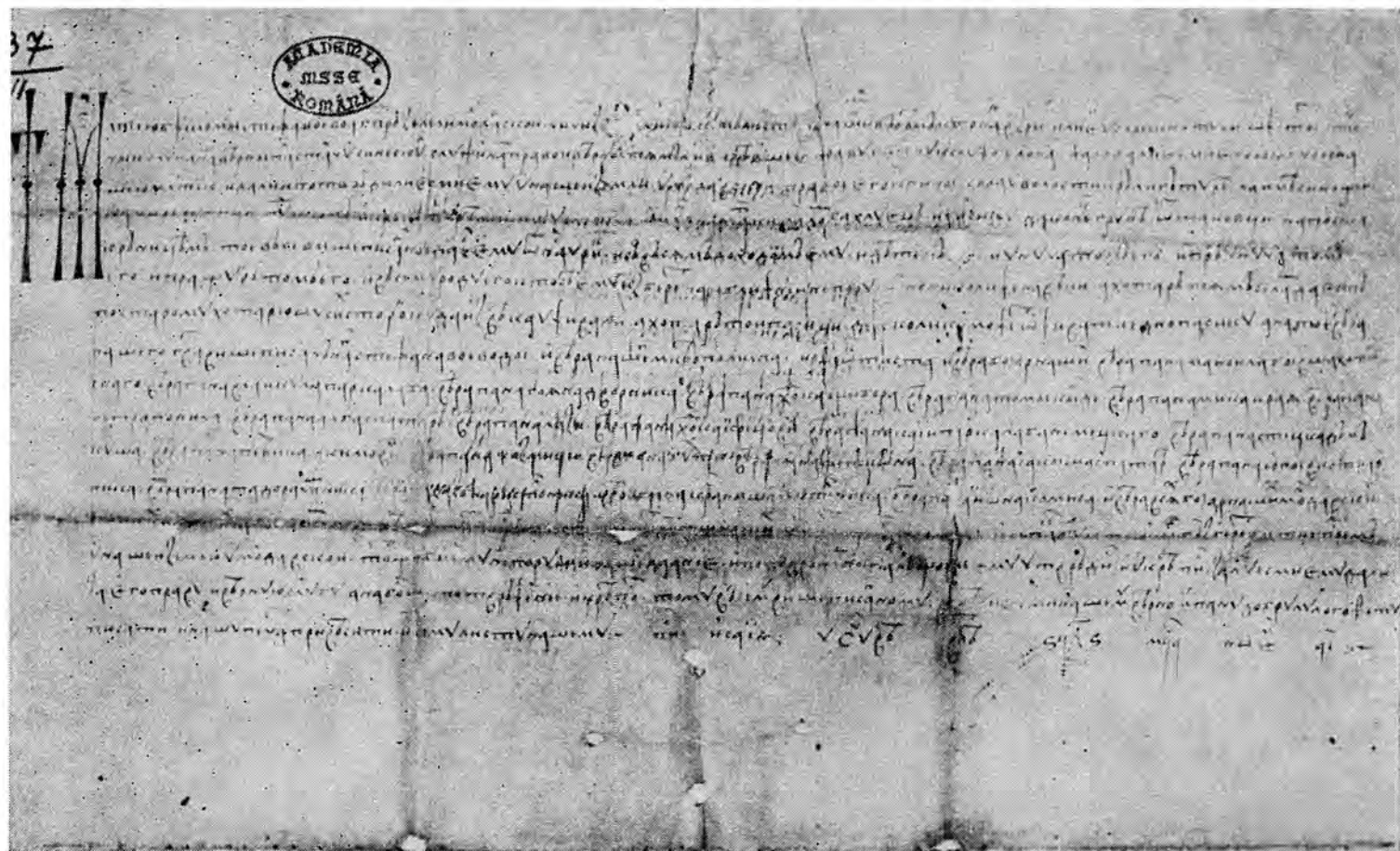


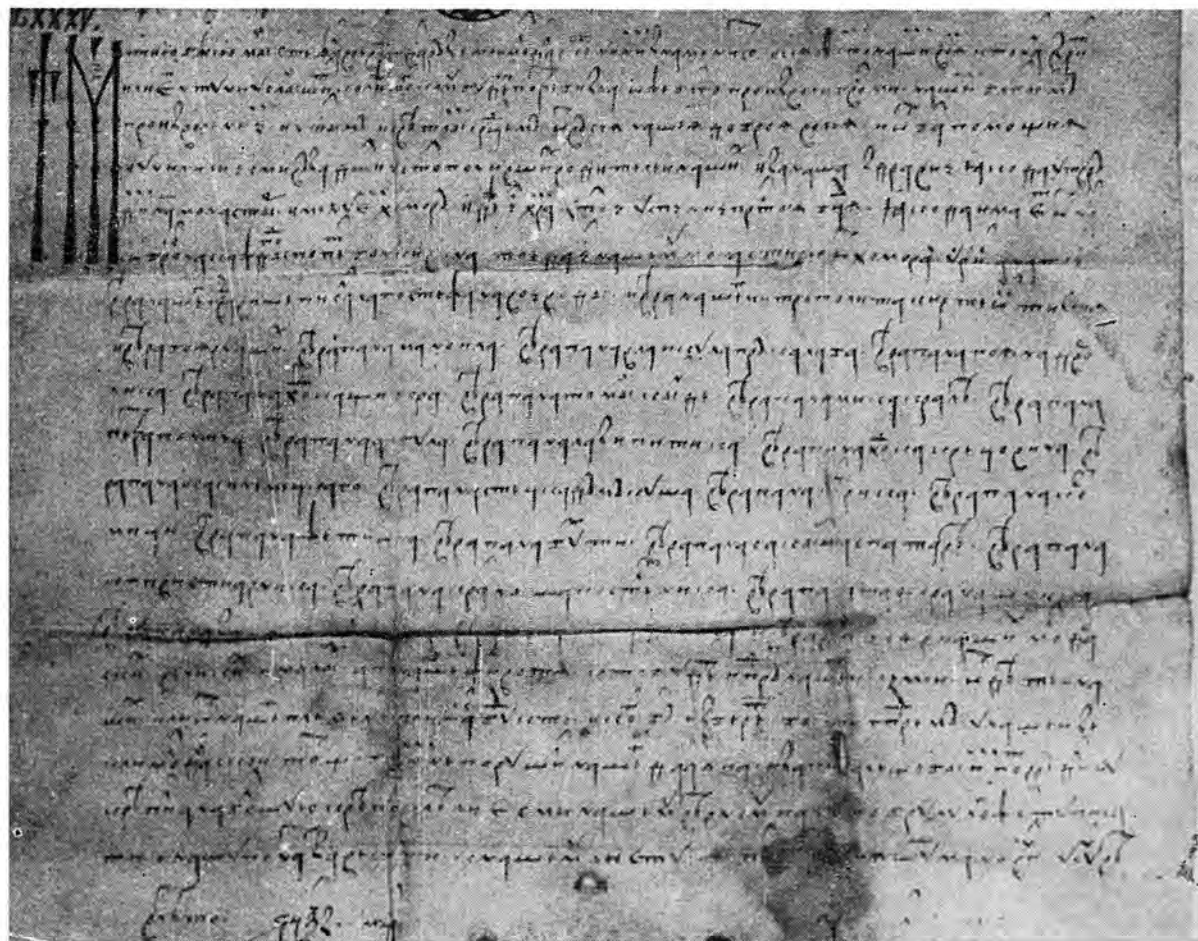


Pl. nr. XXVIII = doc. nr. 67

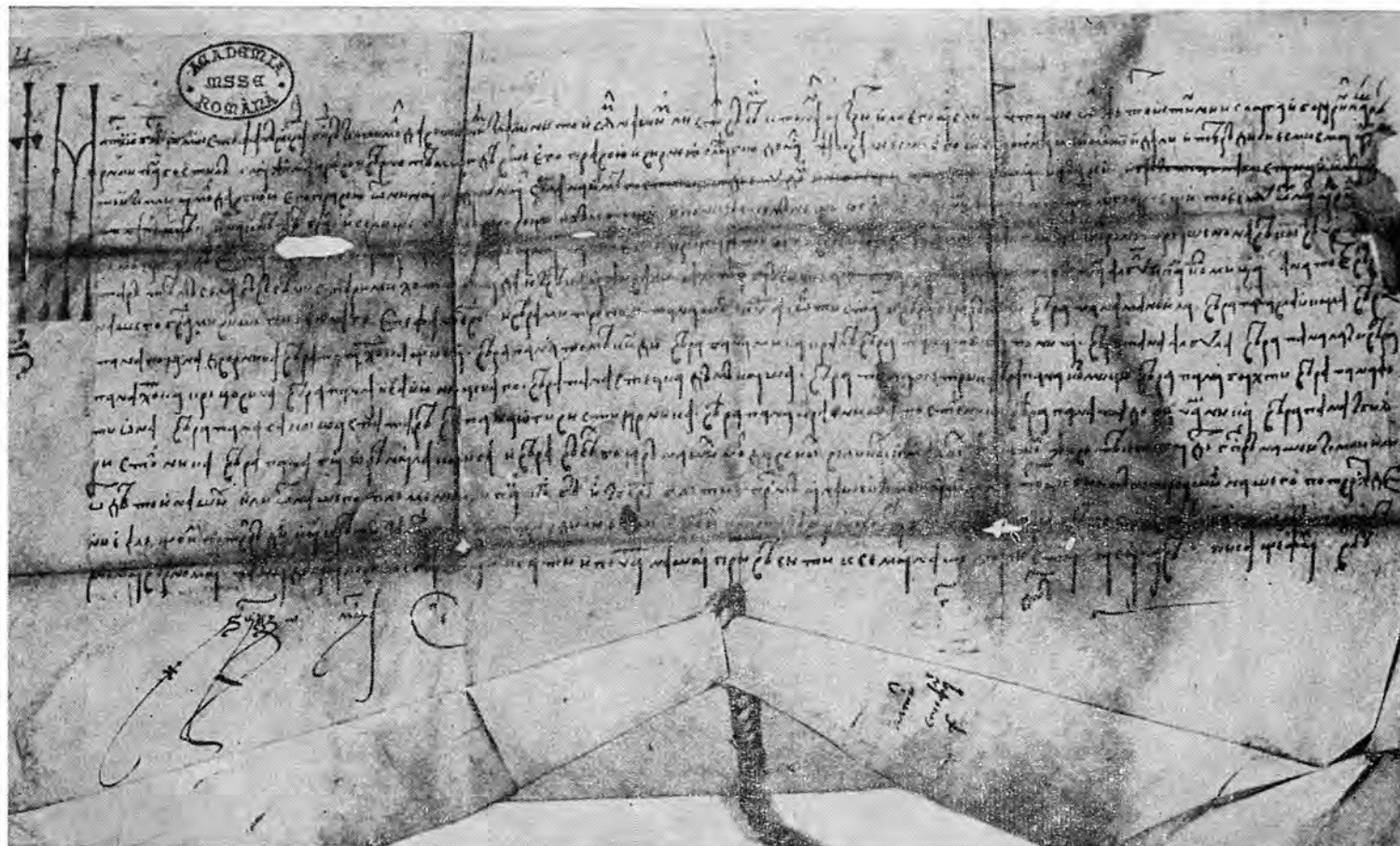


Pl. nr. XXX = doc. nr. 74



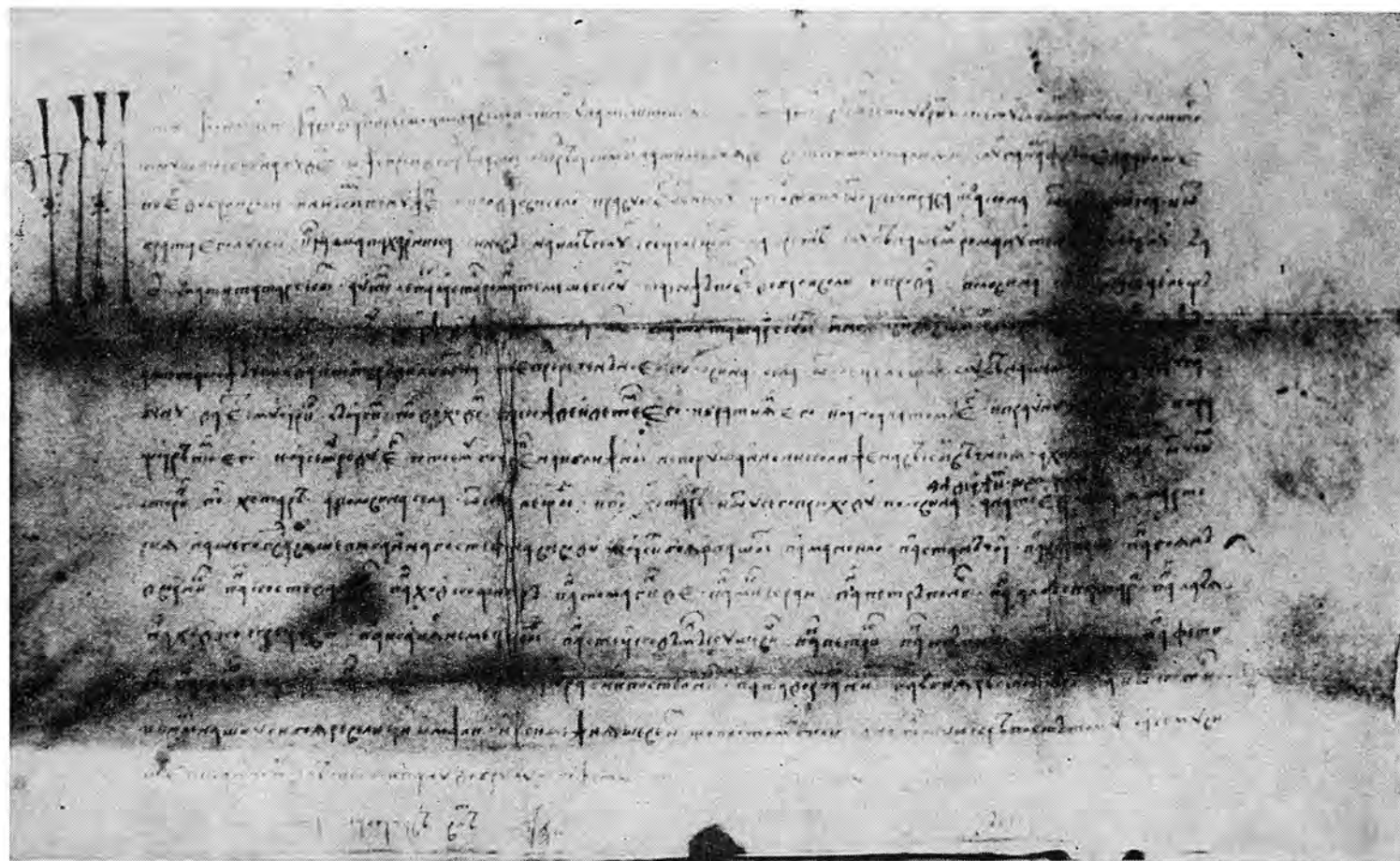


Pl. nr. XXXII = doc. nr. 86





Pl. nr. XXXIV = doc. nr. 90

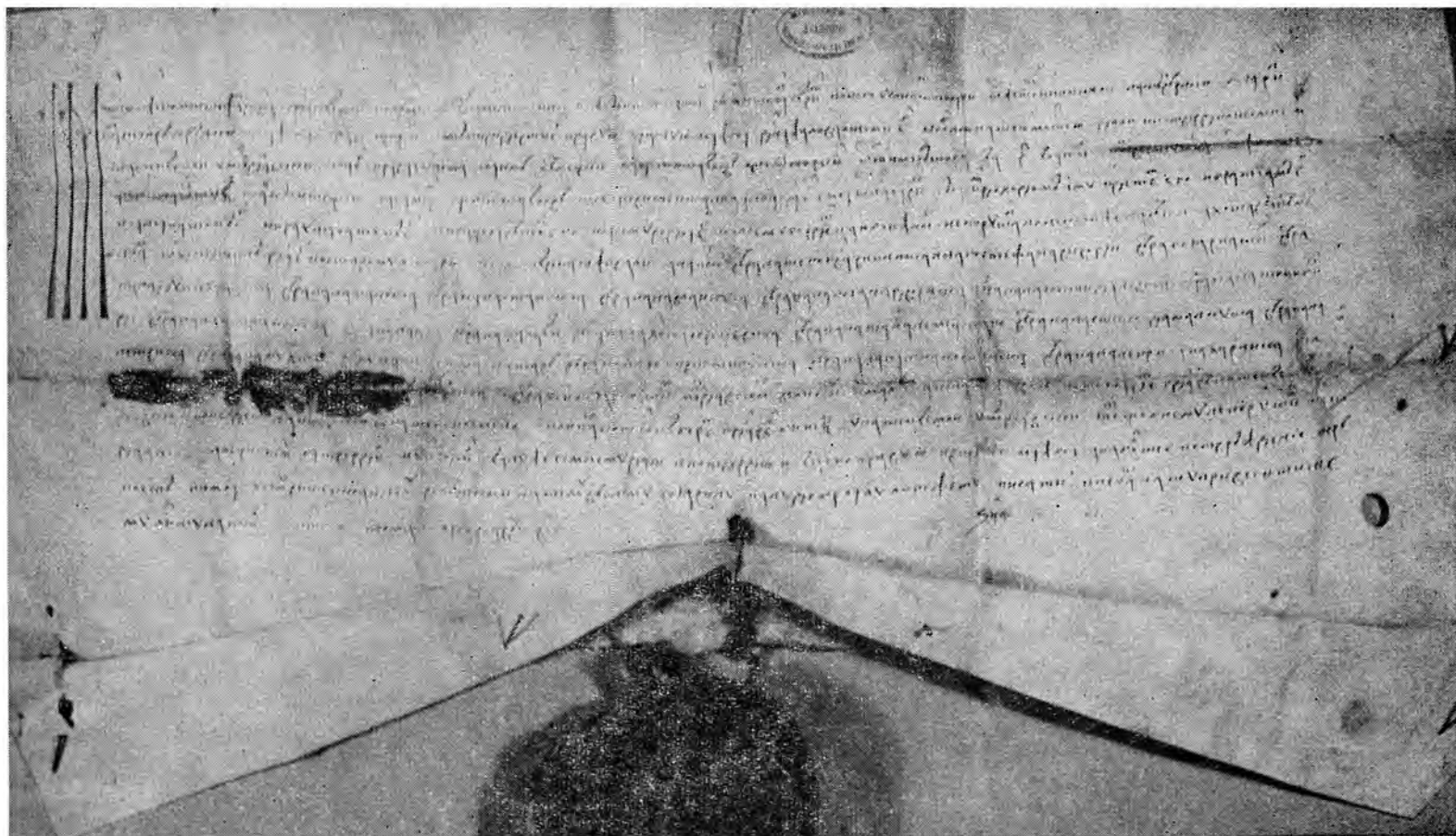




Pl. nr. XXXVI = doc. nr. 93



1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525



Pl. nr. XXXVIII = doc. nr. 111

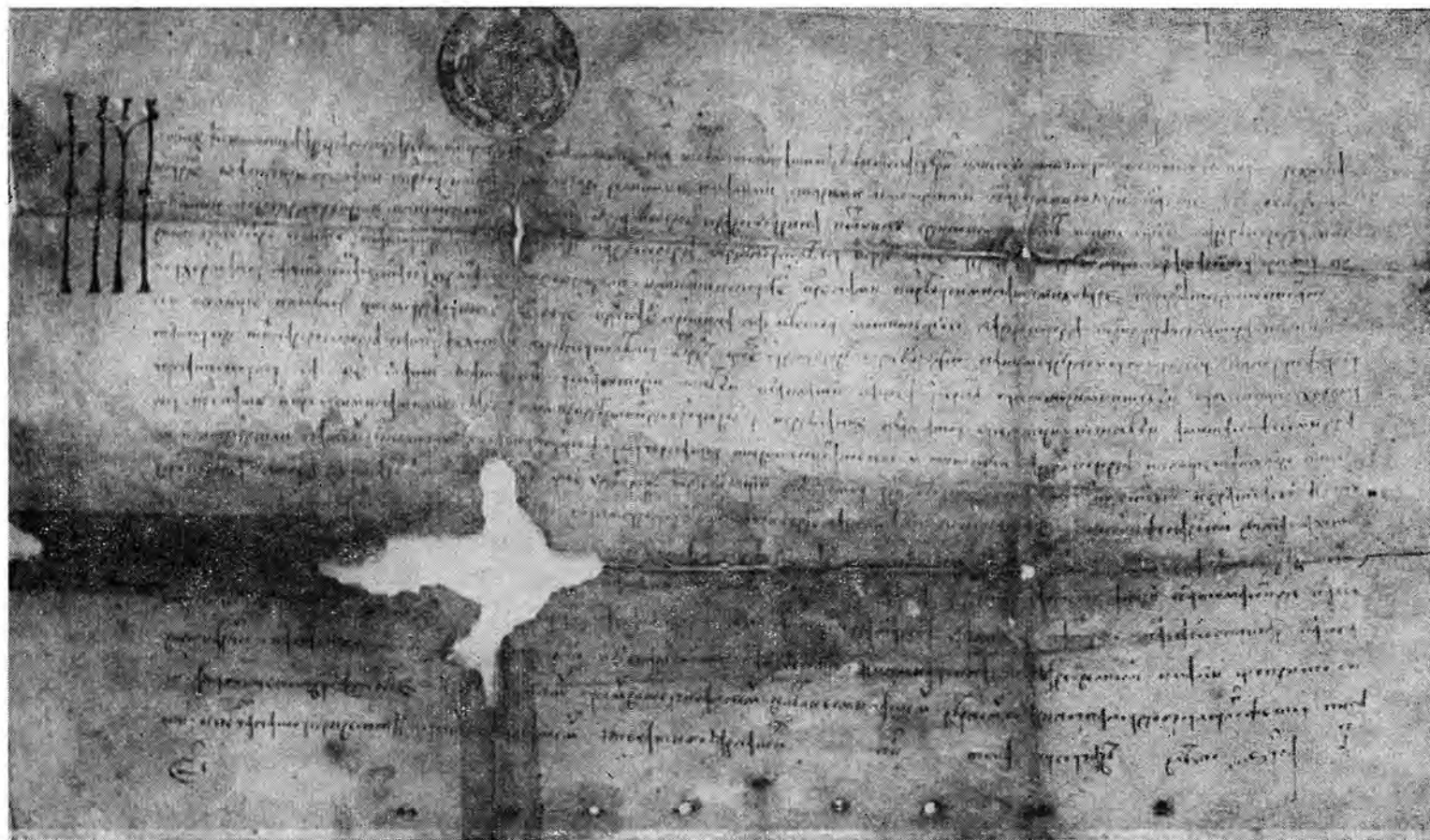


Pl. nr. XXXIX = doc. nr. 112



Pl. nr. XL = doc. nr. 113

www.dacoromanica.ro



Pl. nr. XLI = doc. nr. 115
www.dacoromanica.ro



Pl. nr. XLII = doc. nr. 117



Pl. nr. XLIII = doc. nr. 121



Pl. nr. XLIV = doc. nr. 129



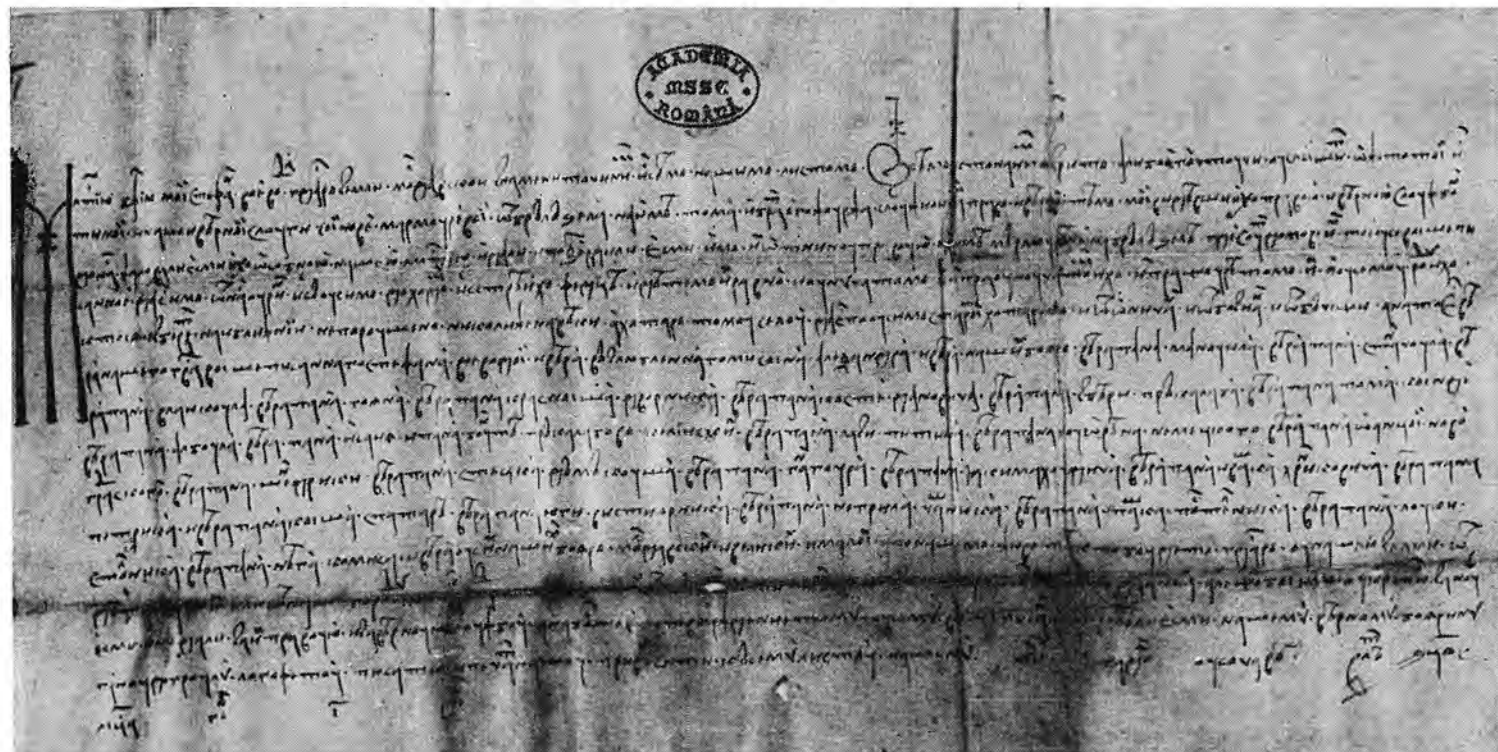
Pl. nr. XLV = doc. nr. 134
www.dacoromanica.ro



Pl. nr. XLVI = doc. nr. 138



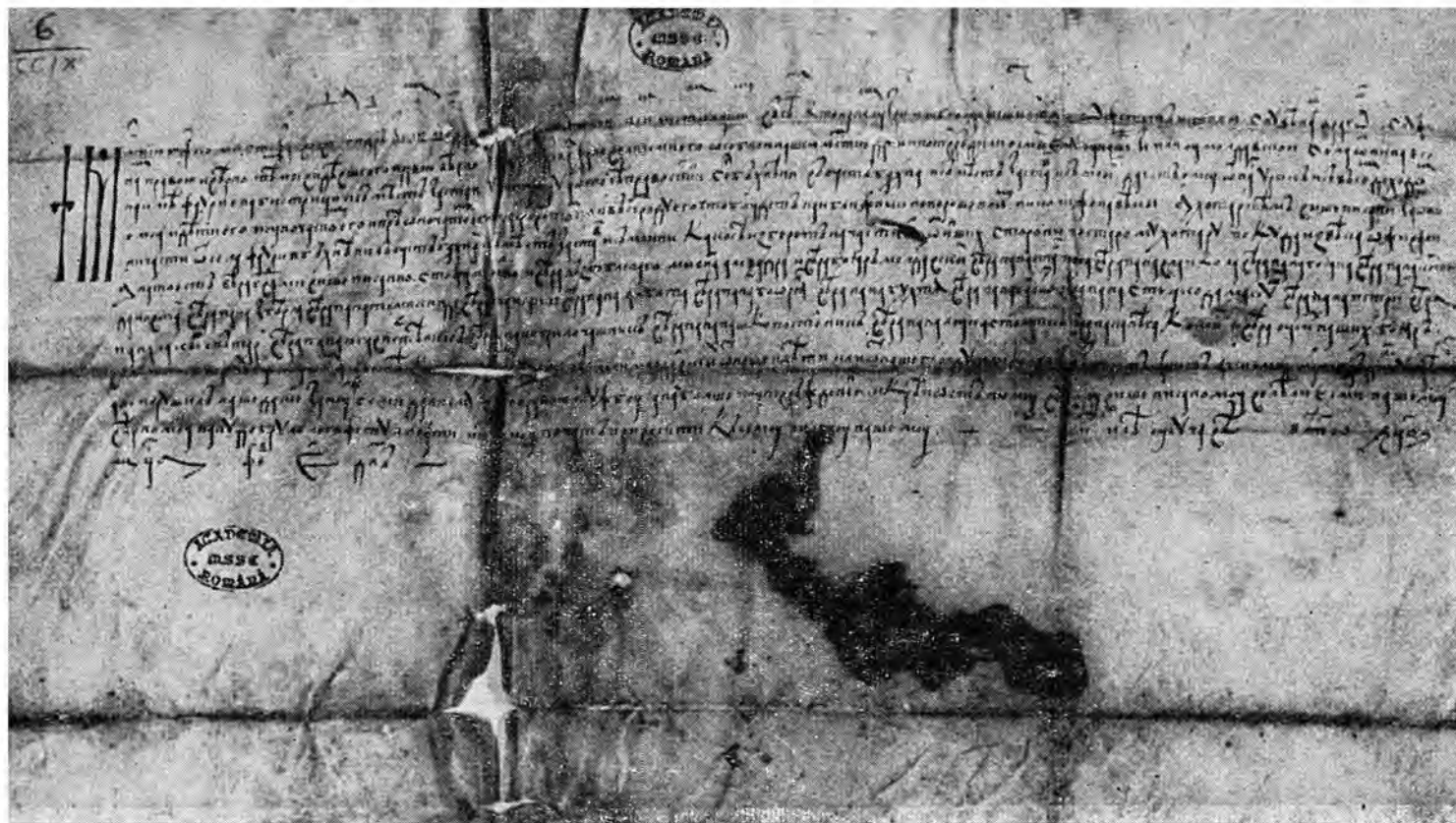
Pl. nr. XLVII = doc. nr. 142



Pl. nr. XLVIII = doc. nr. 145



Pl. nr. XLIX = doc. nr. 148



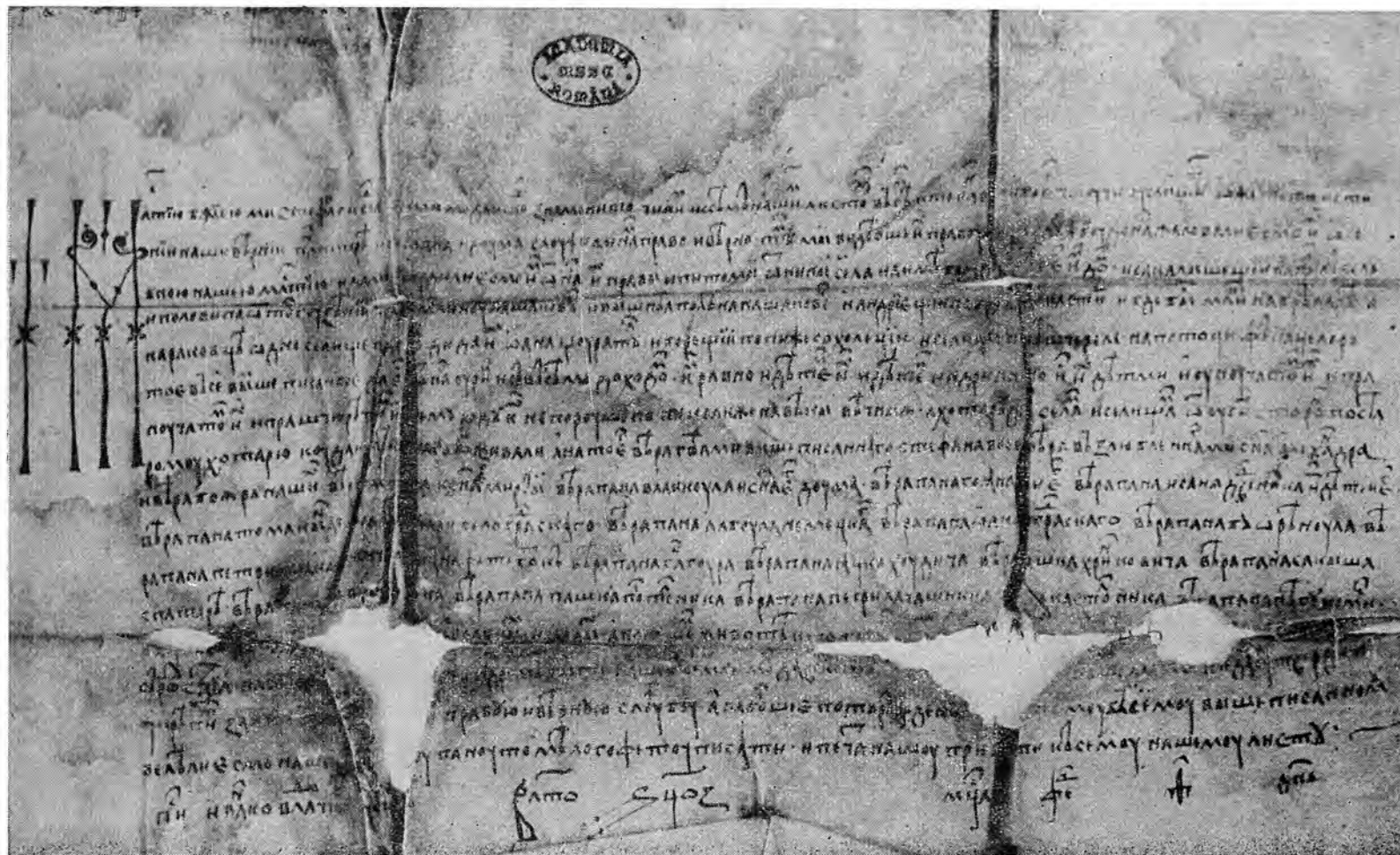
Pl. nr. L = doc. nr. 151



Pl. nr. LI = doc. nr. 152
www.dacoromanica.ro



Pl. nr. LII = doc. nr. 154





Pl. nr. LIV = doc. nr. 161



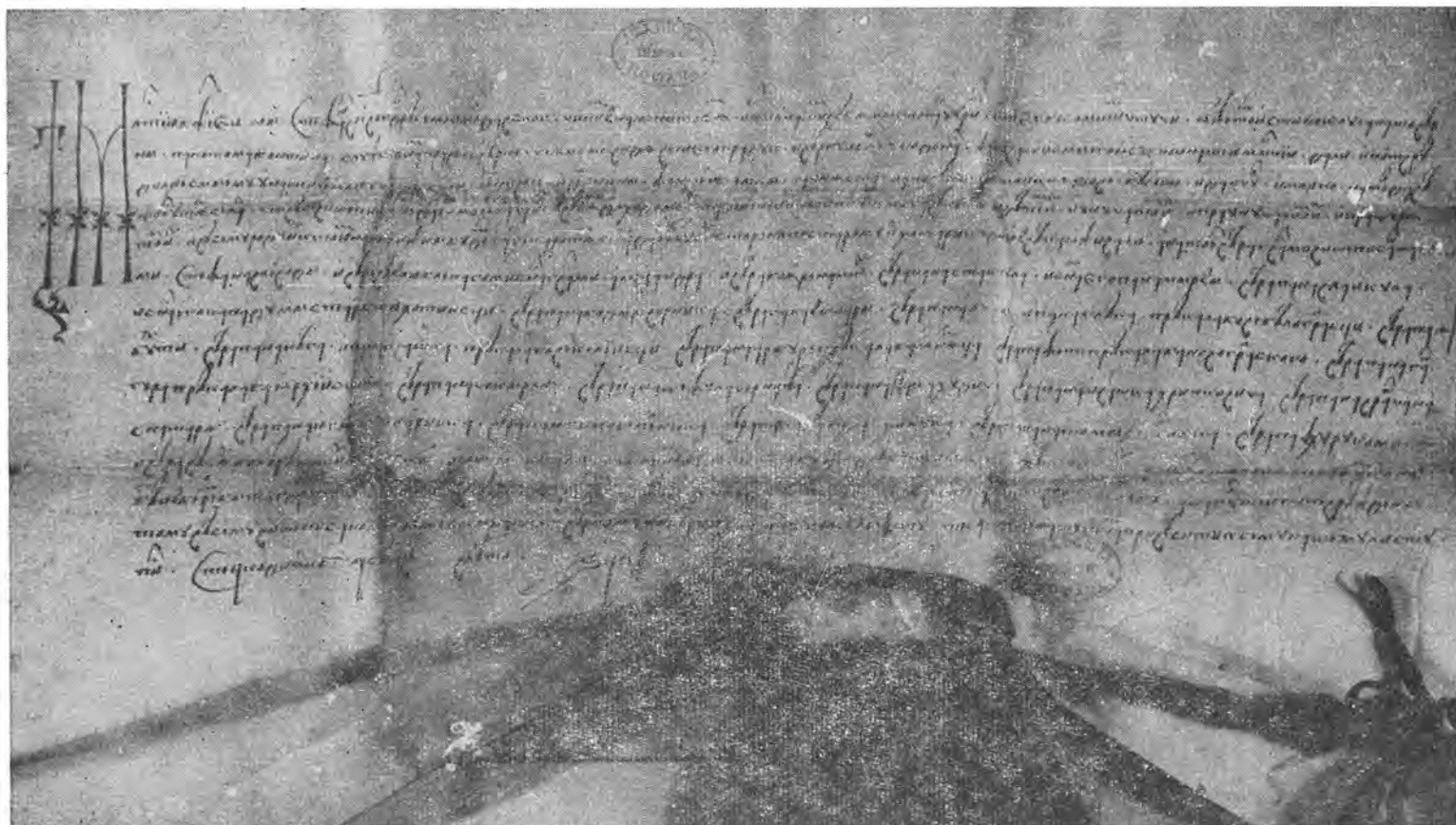
Pl. nr. LV = doc. nr. 162



11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533



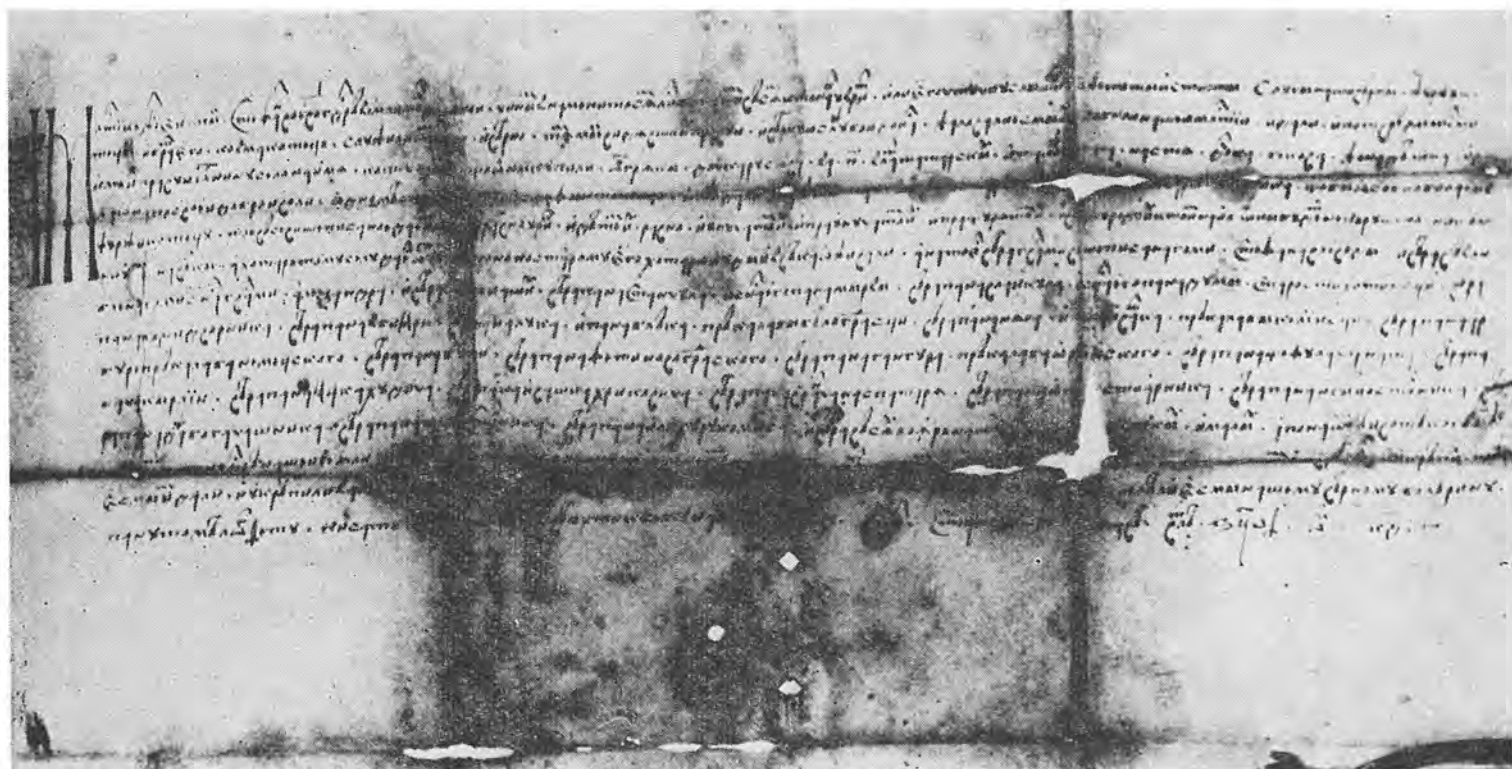
Pl. nr. LVII = doc. nr. 166



Pl. nr. LVIII = doc. nr. 173



Pl. nr. LIX = doc. nr. 176



Pl. nr. LX = doc. nr. 177



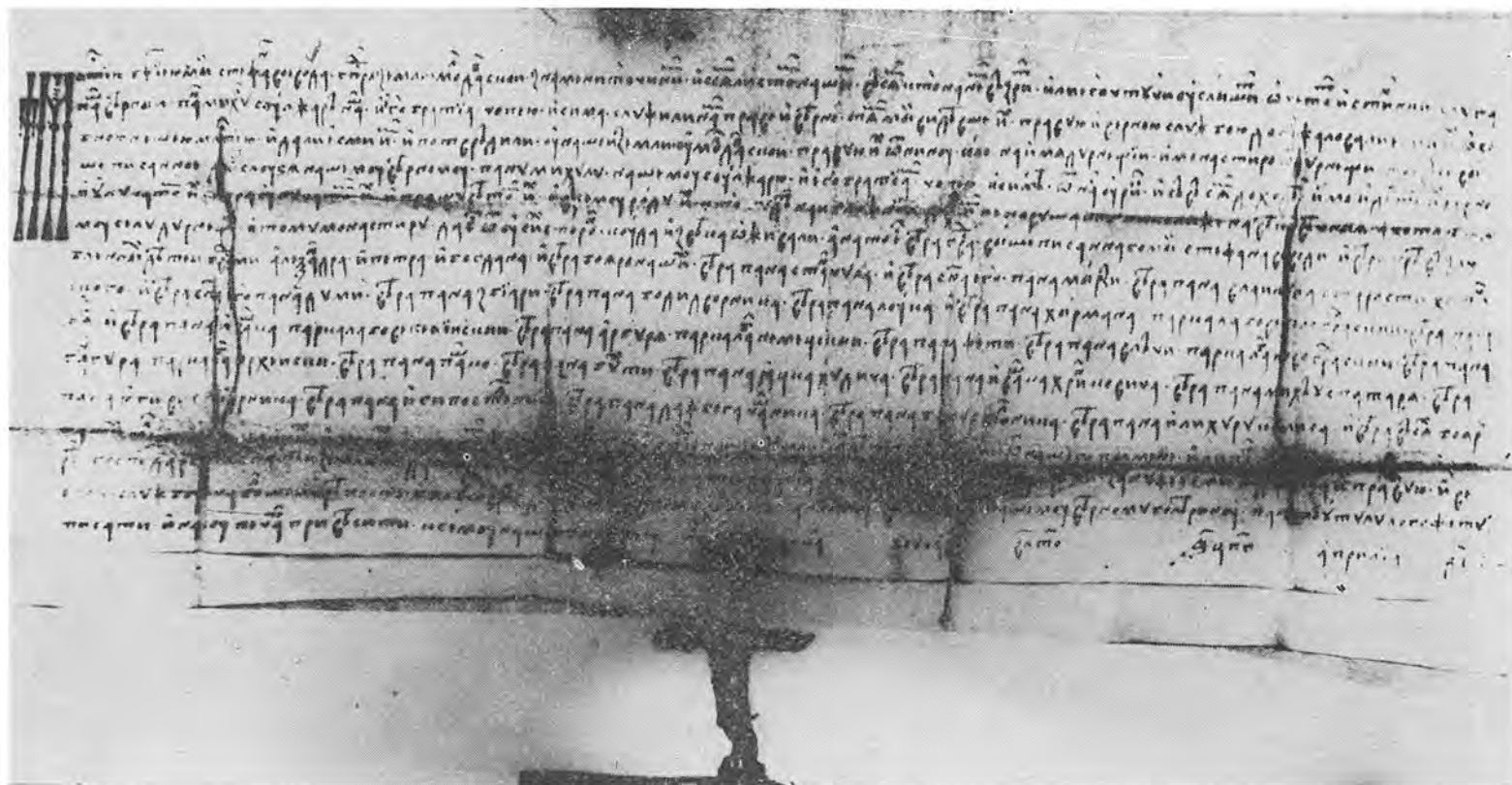
Pl. nr. LXI = doc. nr. 182



Pl. nr. LXII = doc. nr. 183

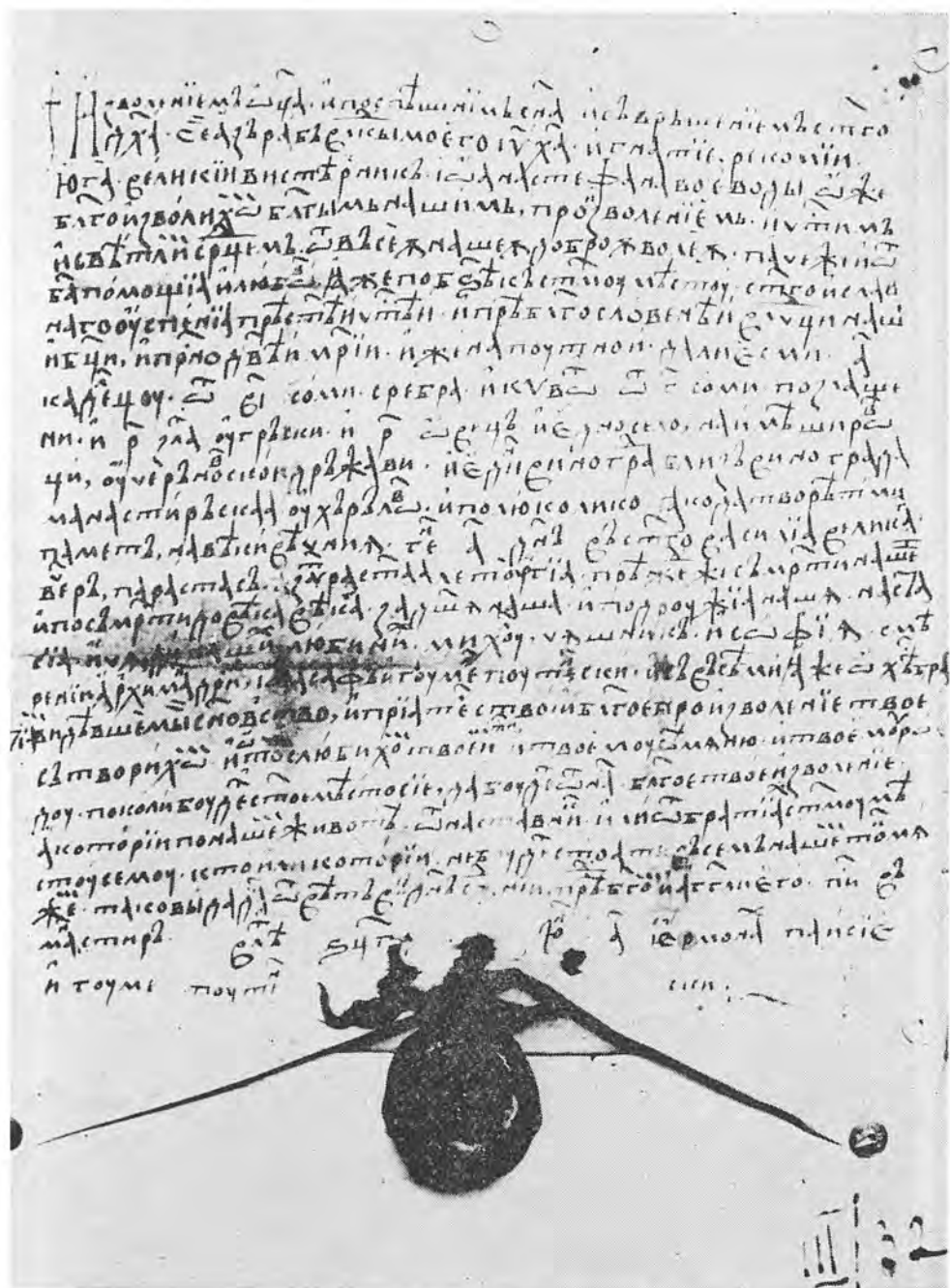


Pl. nrl LXIII = doc. nr. 192

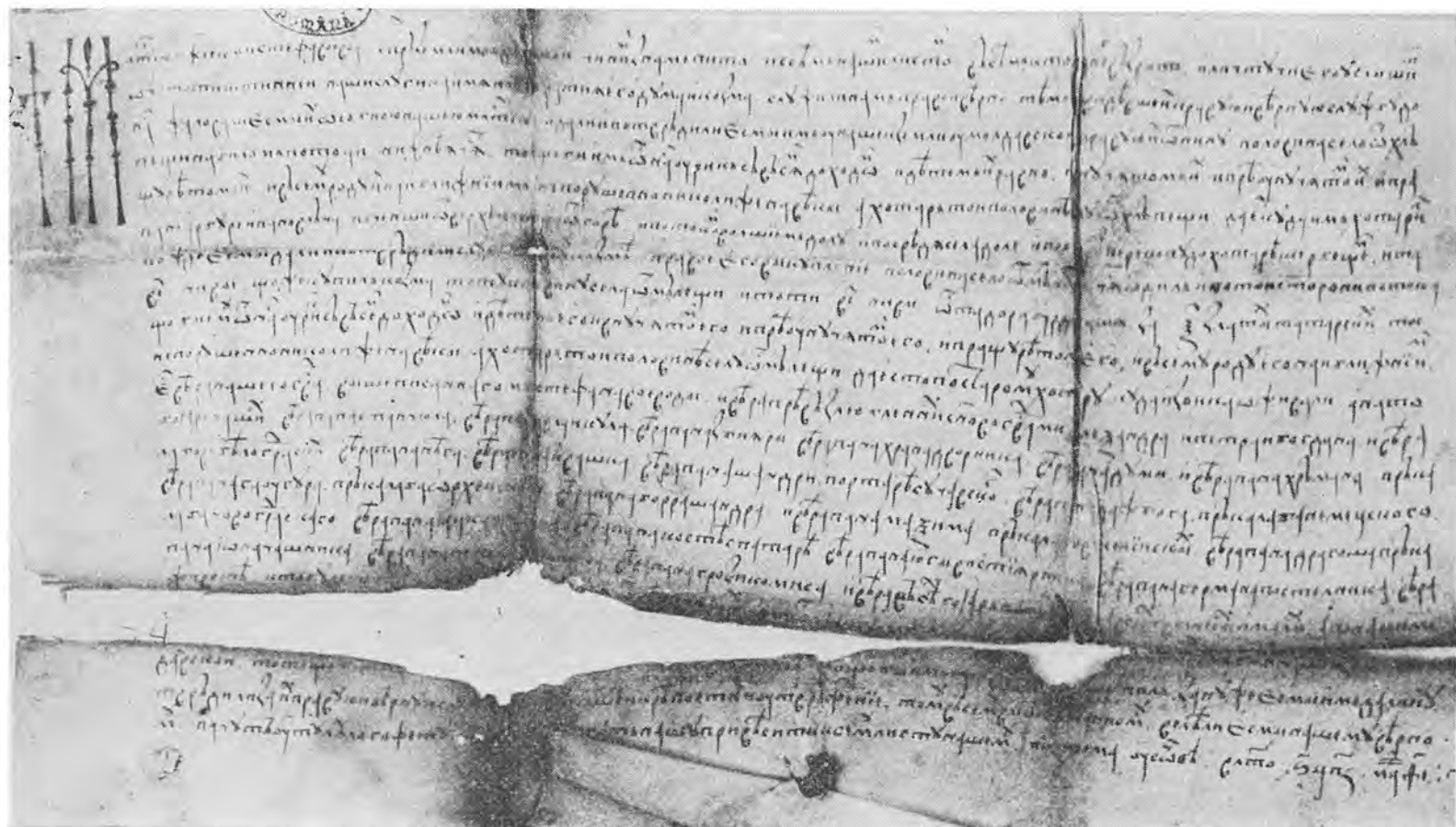


Pl. nr. LXIV = doc. nr. 199

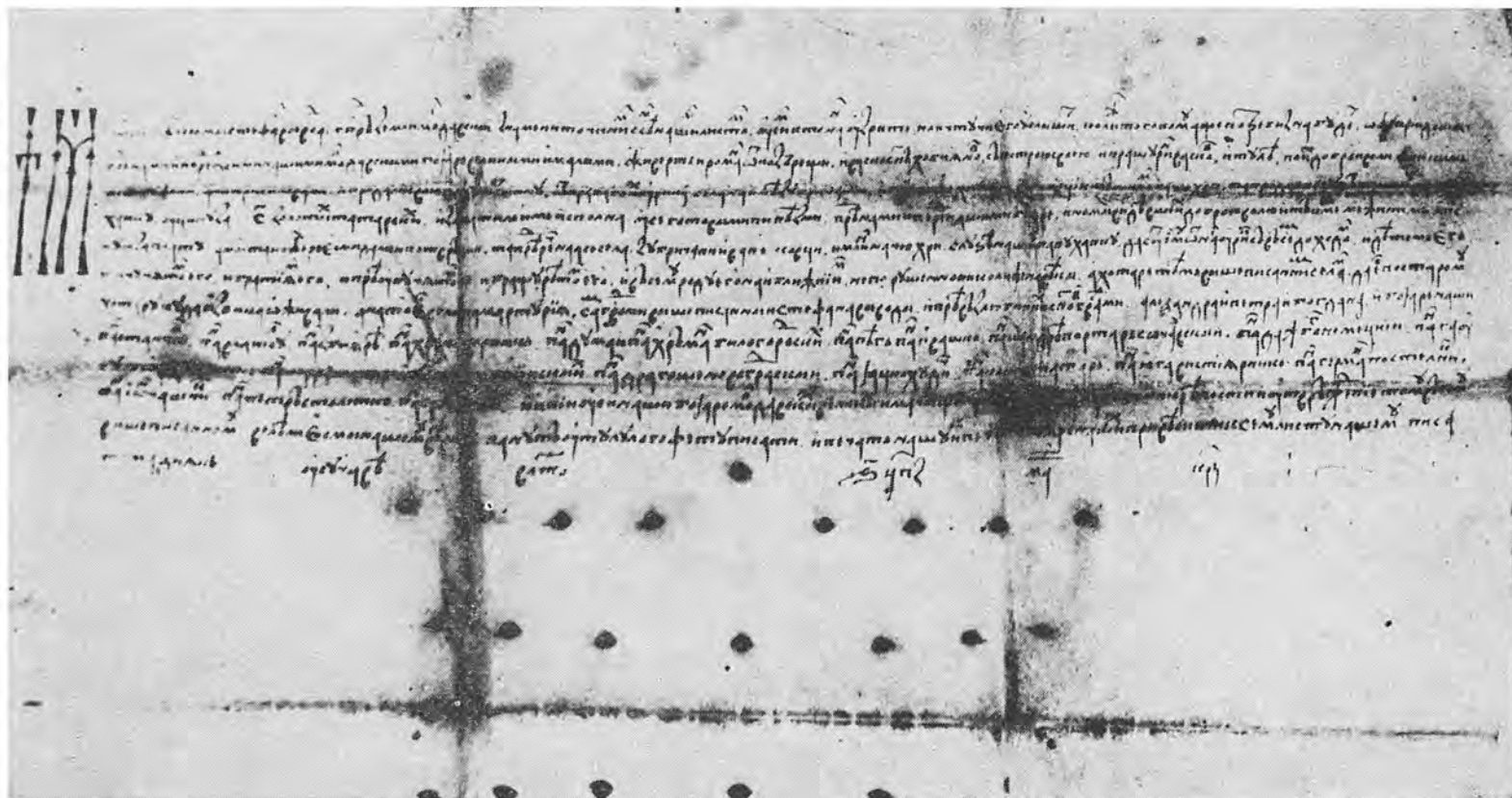
619



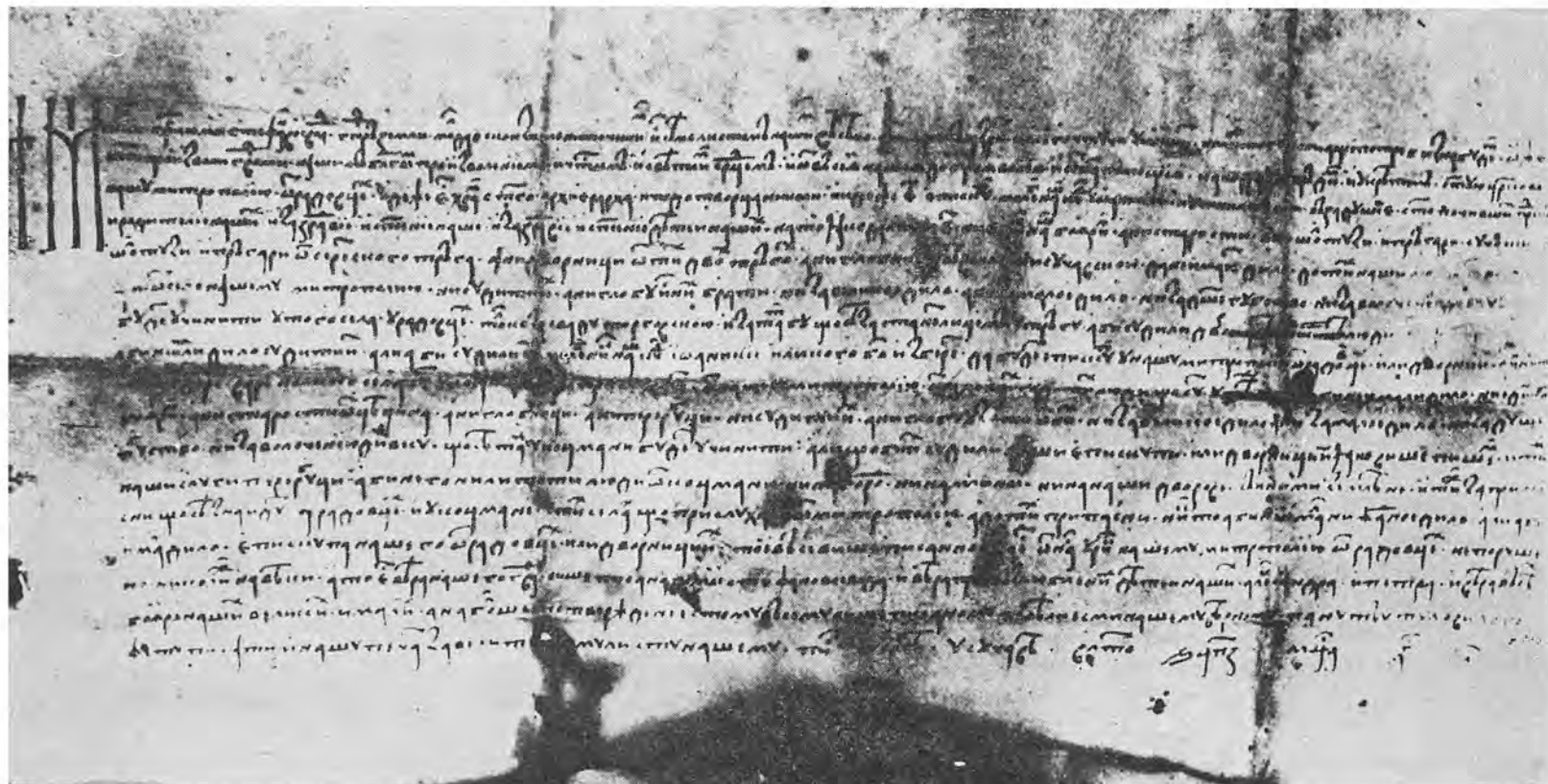
Pl. nr. LXVII = doc. nr. 207



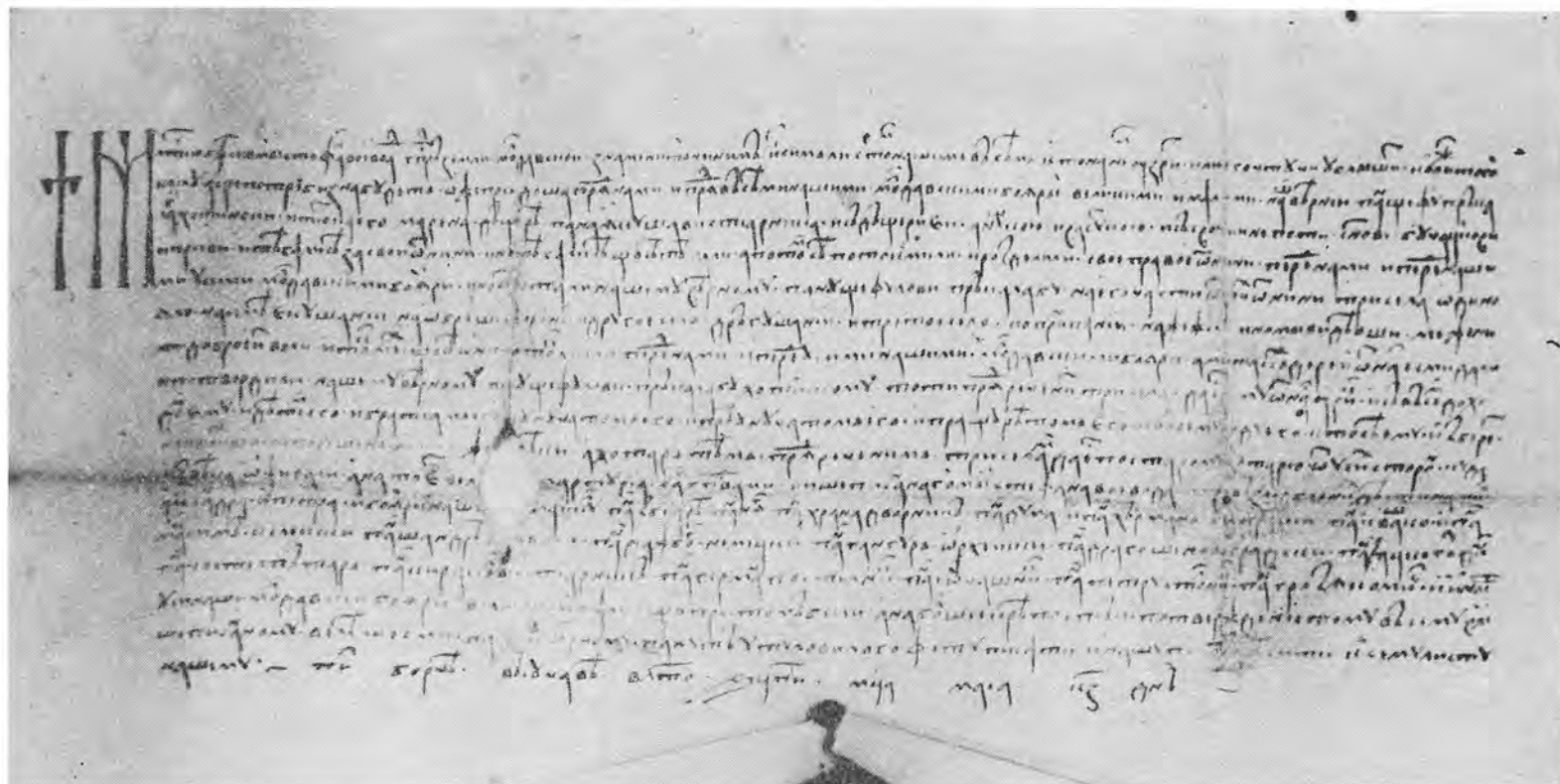
Pl. nr. LXVIII = doc. nr. 217



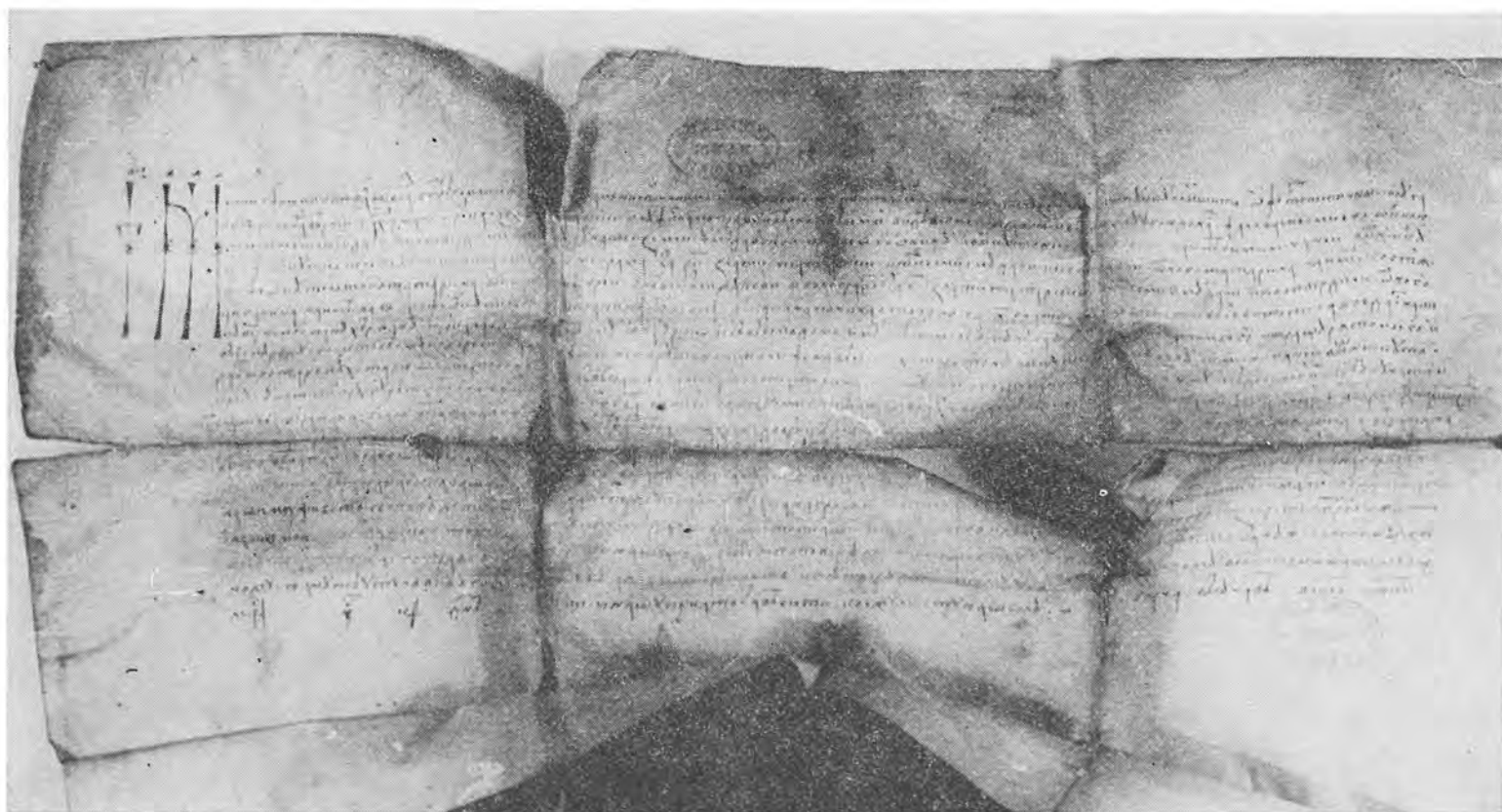
Pl. nr. LXIX = doc. nr. 218



Pl. nr. LXX = doc. nr. 220



Pl. nr. LXXI = doc. nr. 226



Pl. nr. LXXII = doc. nr. 227

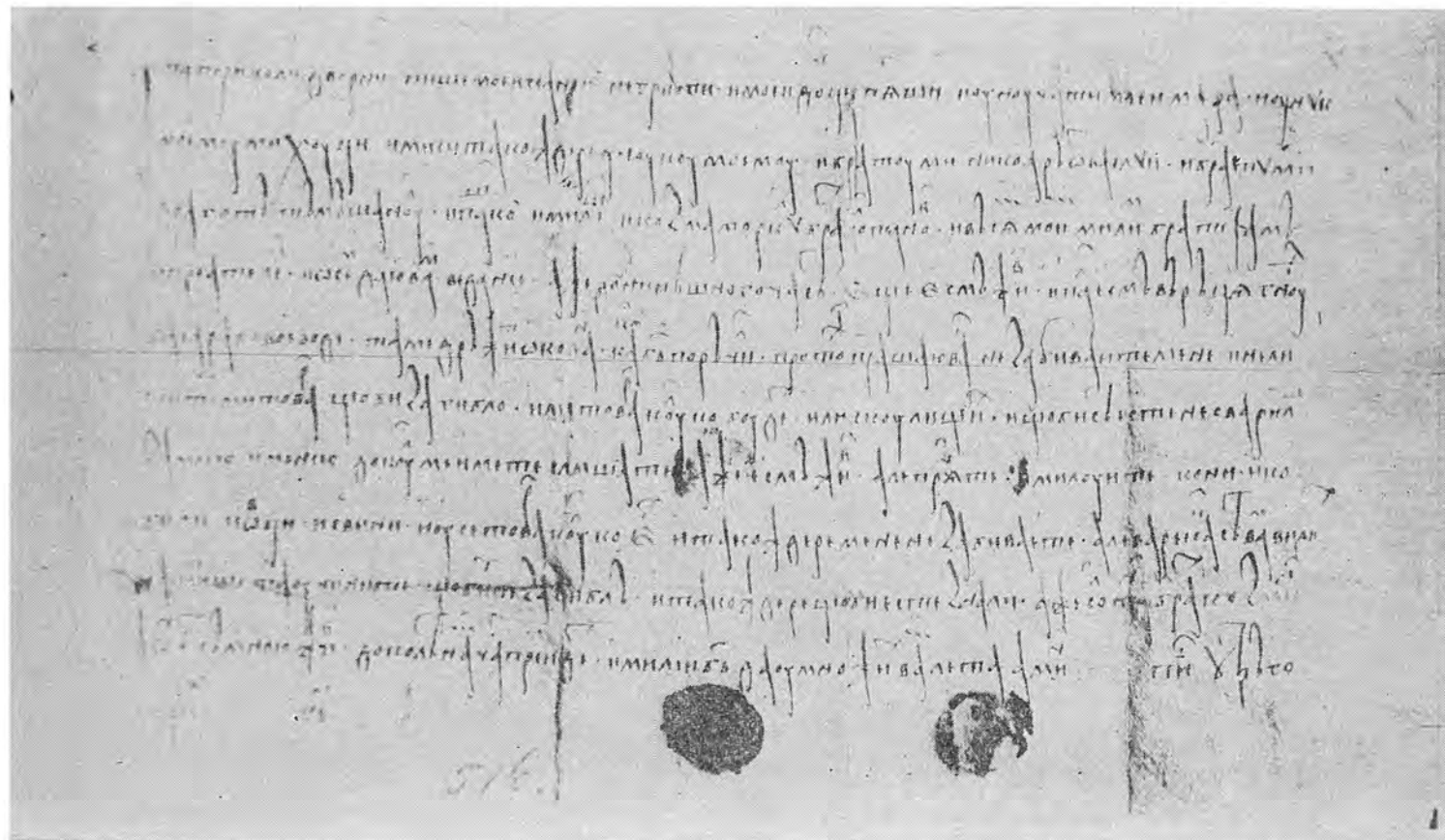


Pl. nr. LXXIII = doc. nr. 228

www.dacoromanica.ro

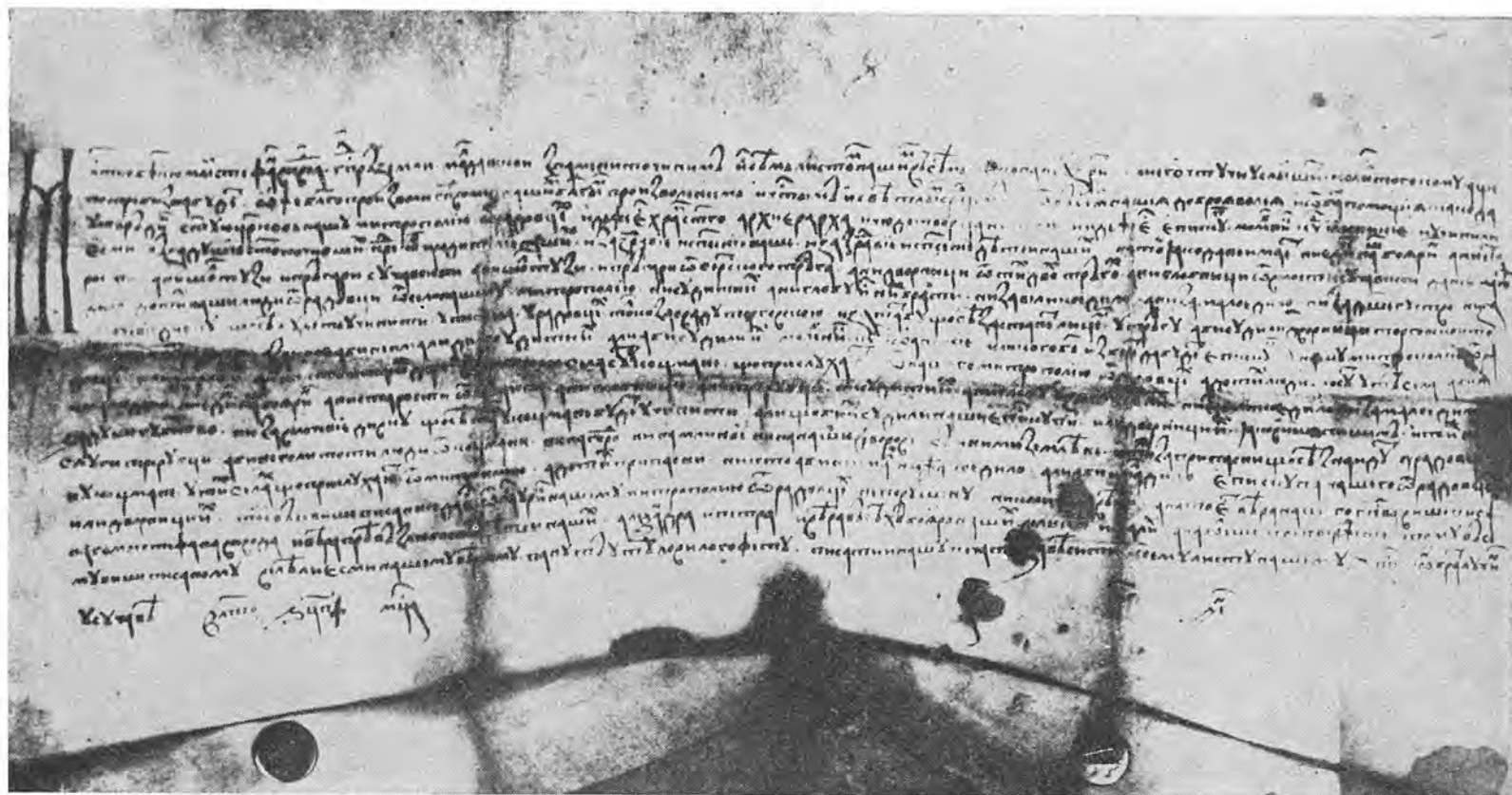


Pl. nr. LXXIV = doc. nr. 229





Pl. nr. LXXVI = doc. nr. 233



Pl. nr. LXXVII = doc. nr. 239

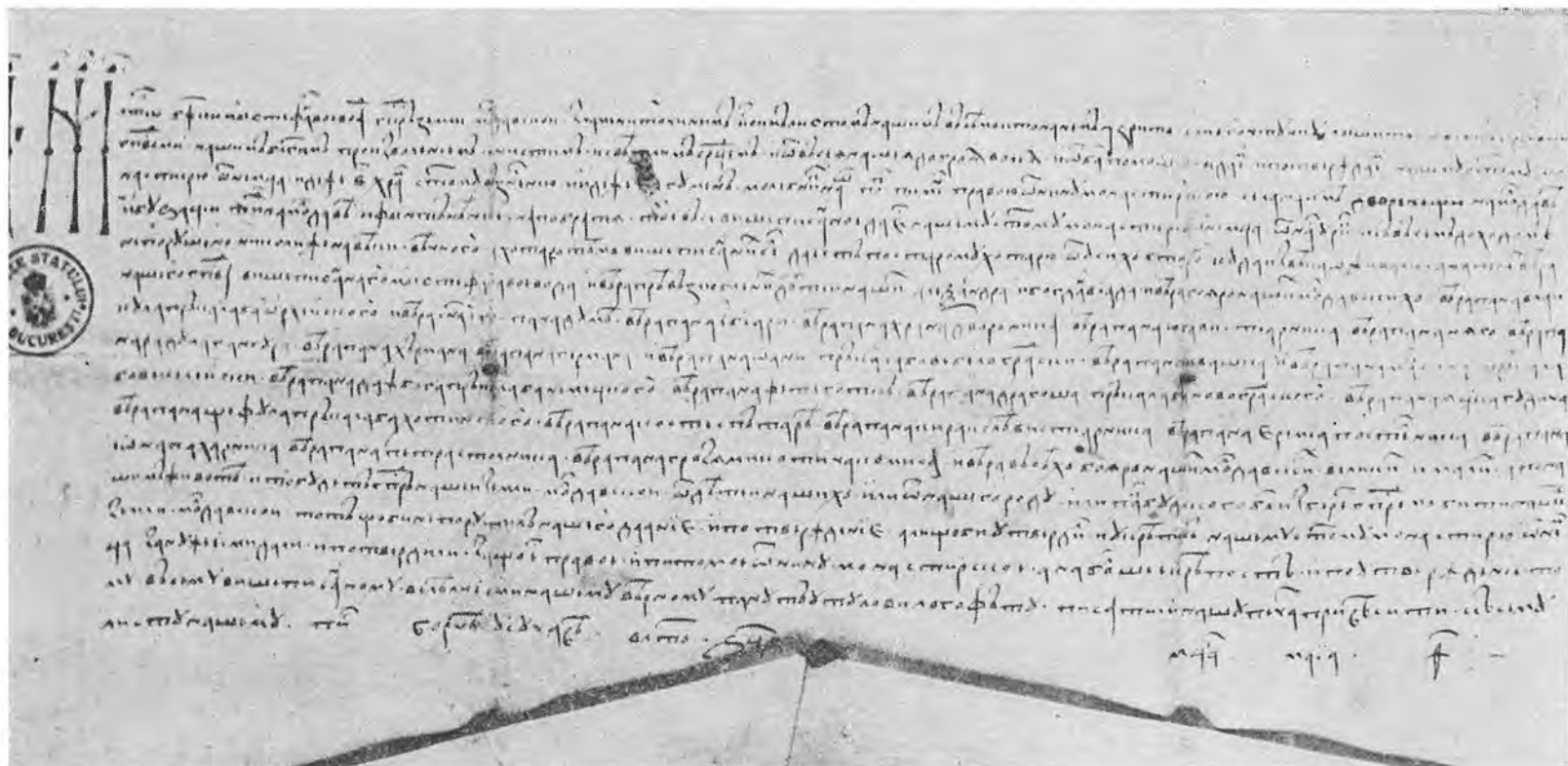


Pl. nr. LXXVIII = doc. nr. 243



Pl. nr. LXXIX = doc. nr. 244

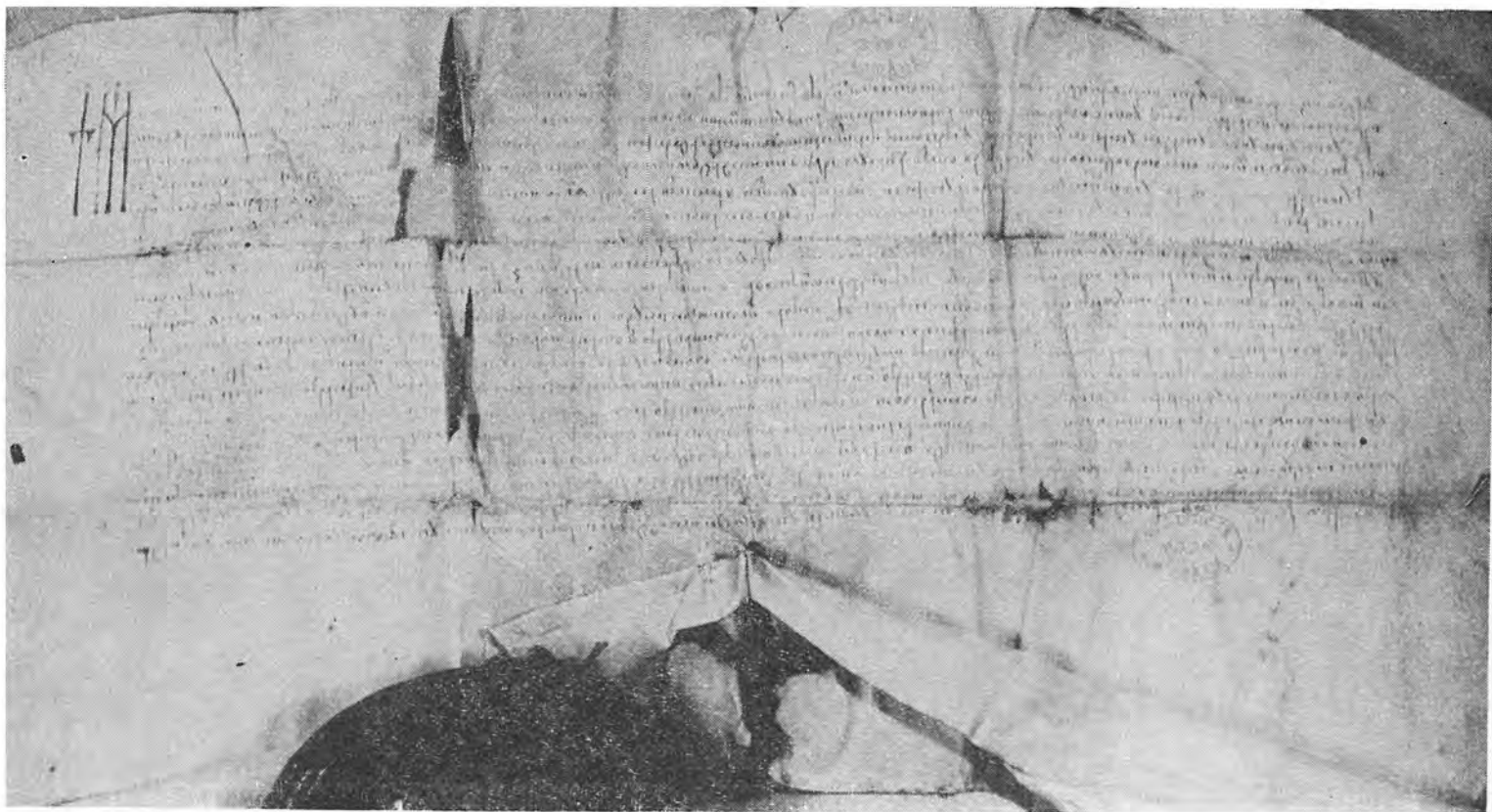
www.dacoromanica.ro



Pl. nr. LXXX = doc. nr. 245



Pl. nr. LXXXI = doc. nr. 251



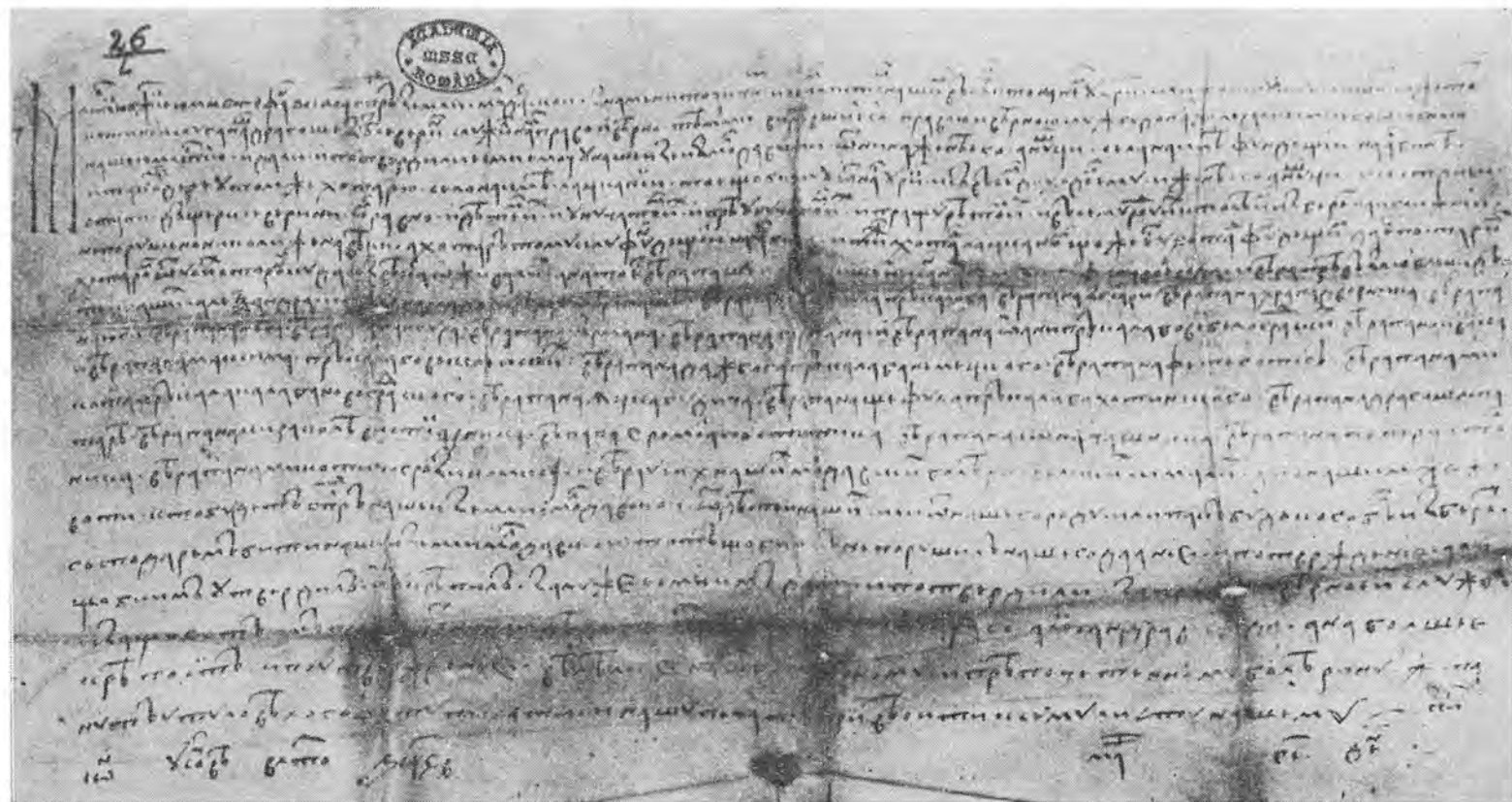
Pl. nr. LXXXII = doc. nr. 252



Pl. nr. LXXXIII = doc. nr. 253



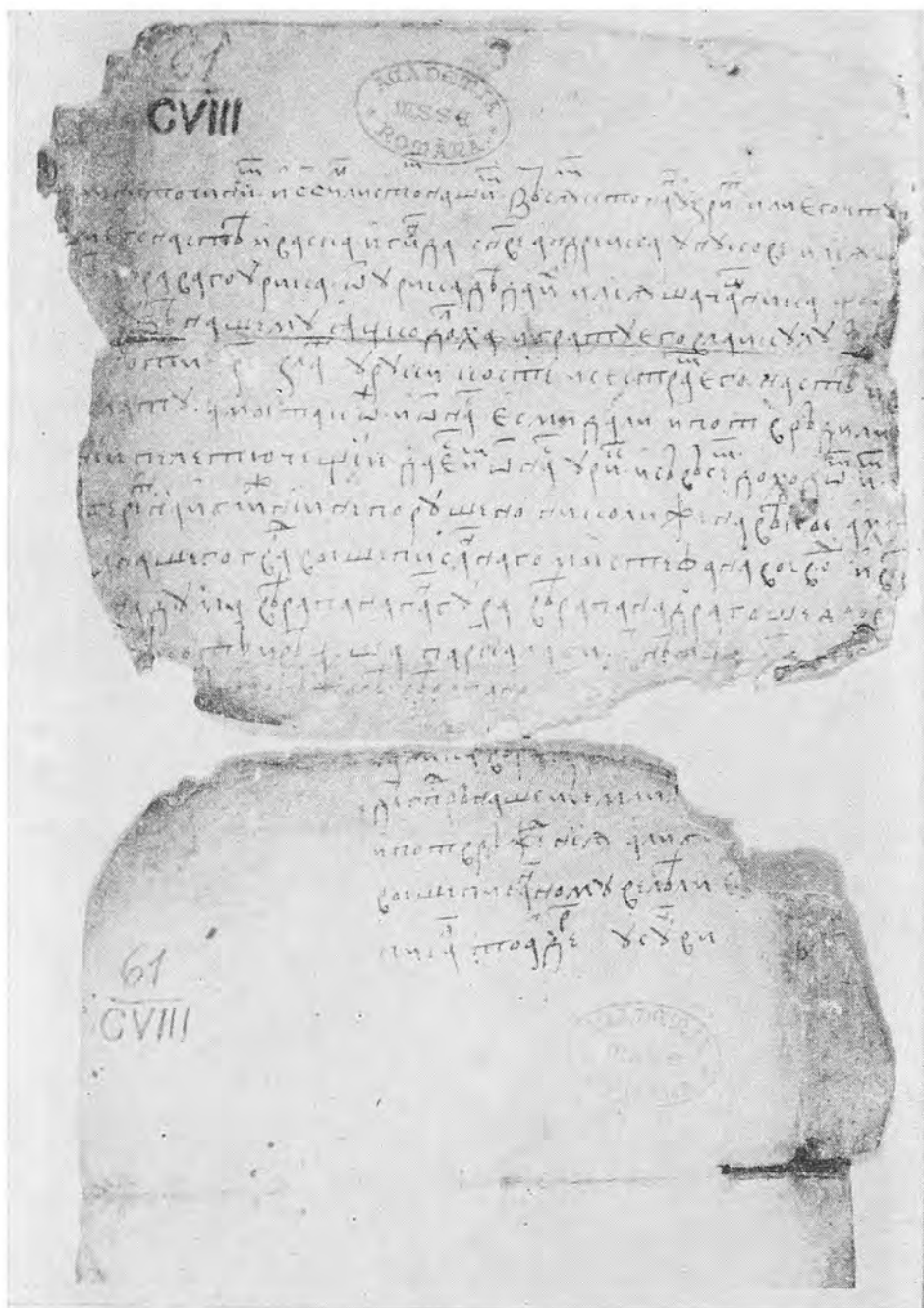
Pl. nr. LXXXIV = doc. nr. 254



Pl. nr. LXXXV = doc. nr. 257



Pl. nr. LXXXVI = doc. nr. 262



Pl. nr. LXXXVII = doc. nr. 263

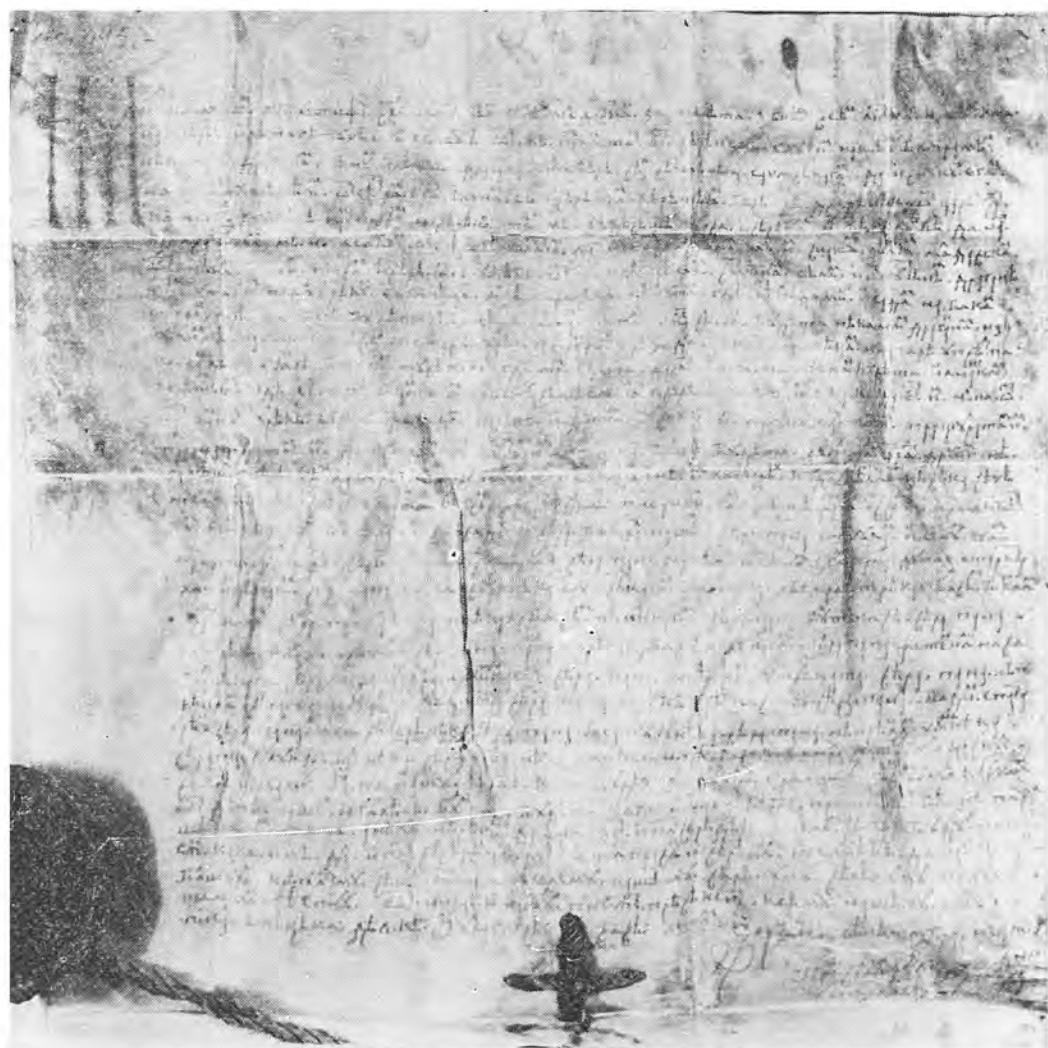
Мѣсто сѣю. 42 / фаворамъ по сѣю. 43 / фаворамъ по сѣю. 44 / фаворамъ по сѣю. 45 / фаворамъ по сѣю. 46 / фаворамъ по сѣю. 47 / фаворамъ по сѣю. 48 / фаворамъ по сѣю. 49 / фаворамъ по сѣю. 50 / фаворамъ по сѣю. 51 / фаворамъ по сѣю. 52 / фаворамъ по сѣю. 53 / фаворамъ по сѣю. 54 / фаворамъ по сѣю. 55 / фаворамъ по сѣю. 56 / фаворамъ по сѣю. 57 / фаворамъ по сѣю. 58 / фаворамъ по сѣю. 59 / фаворамъ по сѣю. 60 / фаворамъ по сѣю. 61 / фаворамъ по сѣю. 62 / фаворамъ по сѣю. 63 / фаворамъ по сѣю. 64 / фаворамъ по сѣю. 65 / фаворамъ по сѣю. 66 / фаворамъ по сѣю. 67 / фаворамъ по сѣю. 68 / фаворамъ по сѣю. 69 / фаворамъ по сѣю. 70 / фаворамъ по сѣю. 71 / фаворамъ по сѣю. 72 / фаворамъ по сѣю. 73 / фаворамъ по сѣю. 74 / фаворамъ по сѣю. 75 / фаворамъ по сѣю. 76 / фаворамъ по сѣю. 77 / фаворамъ по сѣю. 78 / фаворамъ по сѣю. 79 / фаворамъ по сѣю. 80 / фаворамъ по сѣю. 81 / фаворамъ по сѣю. 82 / фаворамъ по сѣю. 83 / фаворамъ по сѣю. 84 / фаворамъ по сѣю. 85 / фаворамъ по сѣю. 86 / фаворамъ по сѣю. 87 / фаворамъ по сѣю. 88 / фаворамъ по сѣю. 89 / фаворамъ по сѣю. 90 / фаворамъ по сѣю. 91 / фаворамъ по сѣю. 92 / фаворамъ по сѣю. 93 / фаворамъ по сѣю. 94 / фаворамъ по сѣю. 95 / фаворамъ по сѣю. 96 / фаворамъ по сѣю. 97 / фаворамъ по сѣю. 98 / фаворамъ по сѣю. 99 / фаворамъ по сѣю. 100 / фаворамъ по сѣю.



Pl. nr. XC = doc. nr. IV



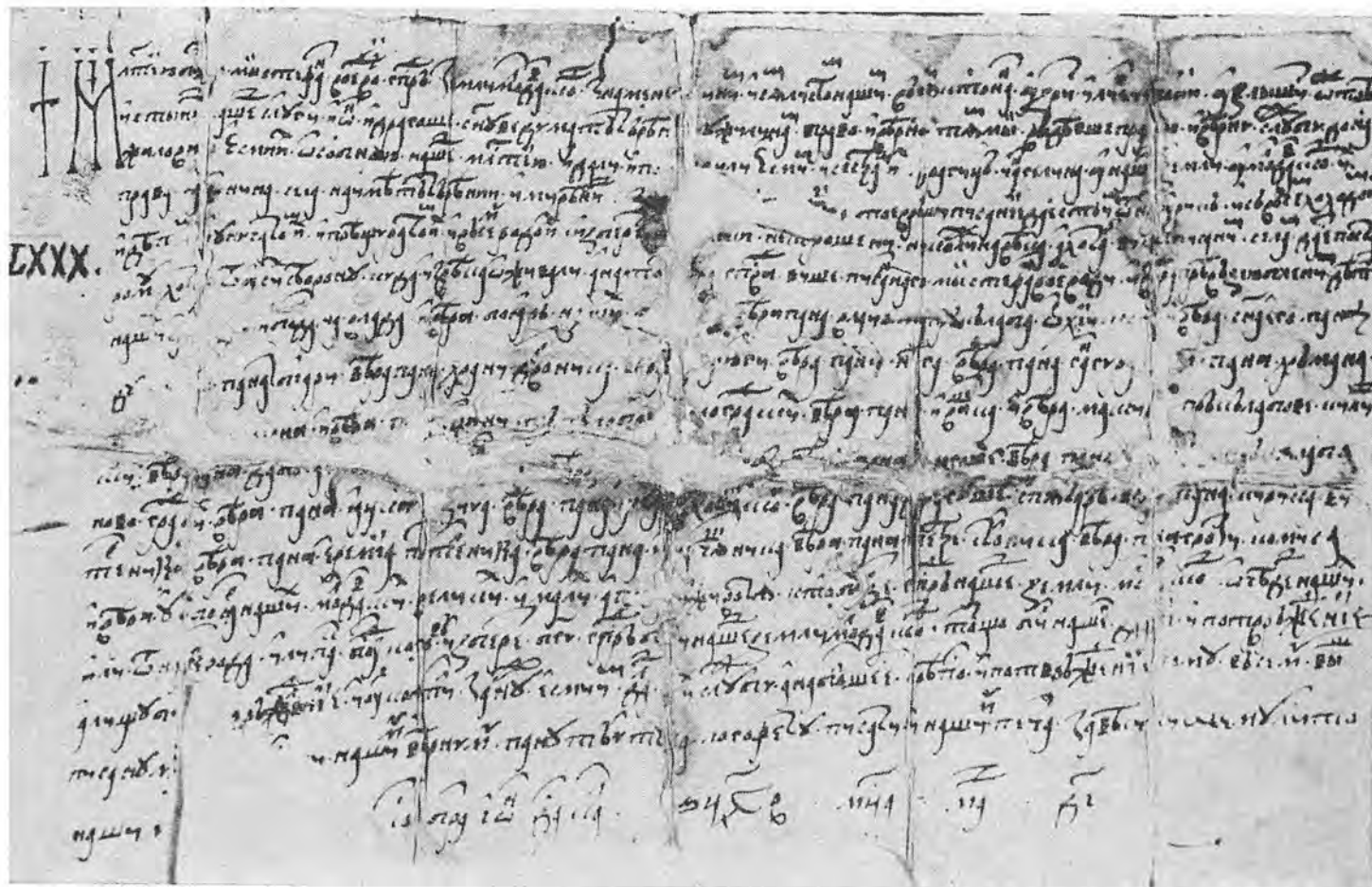
Pl. nr. XCI = doc. nr. V



Pl. nr. XCII = doc. nr. X



Pl. nr. XCIII = doc. nr. XX



Pl. nr. XCIV = doc. nr. XXII

C U P R I N S

Prefață	VII
Prescurtări—Bibliografie	XI
Abrevieri	XIX
Rezumatele documentelor	XXI
Résumés des documents	XXXVIII
Documente	1
Documente îndoielnice	410
Documente false	414
Indice de nume	461
Indice de materii	534
Lista de concordanță a documentelor după dată și caracter	545
Lista documentelor anulate.....	548
Lista documentelor eliminate	549
Lista de cuvinte slave din traduceri și rezu- matele românești	550
Lista de cuvinte slave scrise prescurtat	550
Fotocopii	553

Redactor: MIHAELA OPRÎȘ
Tehnoredactor: SONIA BÂRZEANU

*Bun de tipar 17.05.1976. Tiraj 1 000 ex. Hirtie scris I A
tratălă cu 83% gr. alb. Format 16/70×100 de 70 g/m².
Coli de tipar. 44,25.*

*C.Z. pentru biblioteci mari 9(498.3) (00—1)
C.Z. pentru biblioteci mici 9(498)*

Tiparul executat sub comanda nr. 1693 la
Intreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918”
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97.
București
Republica Socialistă România

Lei 51